Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

Рік XXVI. Ч. 2. Березень 1965 March Vol. XXVI. № 2.

"СЛОВО ТВОЄ СВІТЛО НА СТЕЖЦІ МОЇЙ"

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

Горить і не згорає.

ЗМІСТ

Сила слабої віри	1
Чи Ти мене, милий Боже, муз. П. Сича	3
Ласка Божа, пастор В. Кучер	4
Вісті з Гамільтону	6
Войовничий атеїст	7
Боже, хто в шатрі у Тебе, муз. П. Сича	11
Різне: Відзначення Д-ра В. Клодницького. Рим і українська справа. Родинна угода. Непотрібне розбурювання. Новий прапор. Радіо-передавання в Україну. Кредитова Спілка.	15
Поете . . . , С. Тимців	16
Чи зустрічатись?	16
Пластуни, Я. Г. Кухаренко	17
Singing Lessons by Dorothy C. Haskin (by courtesy of the "Bible Truth")	21

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00:
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Рік XXVI. Ч. 2. Березень 1965 March Vol. XXVI. № 2.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CENTRAL EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA

СИЛА СЛАБОЇ ВІРИ

(Марка 5:25, 27, 28)

Ісус Христос ішов разом із шкільним старшиною до його хати. Дочка Яіра була смертельно хвора й він благав Господа, щоб Він спас її. Нарід, сподіваючись чогось незвичайного, тиснувся до Христа й товпився навколо Нього.

Саме тоді одна жінка, яка була хвора на кровотечу, правдоподібно лукемію або рака крови, протиснулась між народом іззаду та доторкнулась до Його одежі. Вона вірила, що дотик до одежі Христа зцілить її.

Ця жінка багато натерпілася й витратила всі гроші на лікування, але ніякої помочі з того не мала, навпаки, вона прийшла ще до гіршого. І цей Чоловік, що про Нього вона почула від інших, був її останньою надією, бо Він, як вона довідалася, зціляв інших. Уздоровившись, вона рада була б зникнути в натовпі, але Христос зупинив її, питаючи: "Хто доторкнувся до Моєї одежі?"

Без сумніву, Спаситель знав стан жінки; знав, що вона доторкнулась до Нього й таким чином стала здоровою, — однак для її добра, свідомости очищення й поглиблення її віри, Він не дозволив їй зникнути в натовпі. Тоді жінка злякалась і, затрусившись, упала перед Ним й розповіла Йому всю правду.

Віра цієї жінки була **слаба** й **несвідома,** однак у той же час це була правдива віра. Отже найслабша віра має велику силу. Христос приймає й таку віру, перетворюючи її в свідому спасаючу силу. Віра жінки, яку зцілив Христос, мала навіть ознаку забобонної магії. Вона була переконана, що її дотик до одежі Христа принесе їй зцілення, цебто вирішальне значення для неї мала зовнішність. Вона не знала ближче ані Ісуса Христа, ані Його науки. Її інформації були дуже скупі й поверхові. Вона більше покладала надію на дотик і одяг, ніж на особу Господа. І все ж таки Христос зцілив її та сказав, що ані її дотик, ані одяг або що інше, а тільки віра спасла її.

Спаситель визнав цю віру, хоч мотиви її були сповиті серпанком забобонства. Чистота й свідомість віри — це дуже важлива передумова для сили віри, але Бог у Своїм безмежнім

милосерді бере навіть ось такий "тліючий льон" віри і перемінює його в світле полум'я.

Віра жінки була так само **самолюбна.** Вона прагнула здоров'я, але не дуже дбала про Того, Хто їй це здоров'я дарував. Зцілившись, вона хотіла зникнути й тайкома, наче злодійка, взяти благословення, нічого не сказавши про Дарувальника. Багато люде вперше починають серйозно думати про Бога, коли їх навідає слабість і недоля. Однак Бог у Своїм великім милосерді зважає навіть і на такі початки віри, а віруючий із бігом часу усвідомлює собі, що Той, Хто обдаровує його, є більшим за дара, і що кожен дар Бога включає і Його особисту любов. Жінка не потребувала красти того, що їй Христос готовий добровільно дати. Так часто людська віра починається криком Петра: "Господи, спаси, бо погибаю", — а кінчається ствердженням Павла: "Тепер же живу не я, а живе Христос у мені".

Спаситель потверджує й шанує навіть слабу, недосконалу забобонну віру жінки, але Він не лишив її на поталу недолі в її хворобі й забобонстві. Передусім він навчає жінку, що її зцілення не залежало ані від її дотику, ані від Його одягу. Христос зупиняє її питанням: "Хто доторкнувся до Моєї одежі?" Силасиленна людей юрмилася біля Спасителя, але тільки одна жінка доторкнулася Його з вірою. Для її власного духовного росту та спасіння важливо було знати, що її зцілення — це особистий і свідомий дар Самого Ісуса Христа. Уздоровлення залежало від Його ласки й милосердя. Він сказав: "Твоя віра спасла тебе", а ніщо інше.

Уздоровлення кровотечивої жінки навчає нас, що пізнання нашої безрадности й шукання порятунку у Христа часом слабе, забобонне й несвідоме, однак Бог приймає нас, а в кожнім разі Він прагне усвідомити нас у вірі й очистити цю віру від забобонности.

Це подає велику надію нам і всім тим,які вже спочили з вірою, подібної до віри цієї жінки. Одночасно подія про зцілення жінки, хворої на лукемію, підкреслює великий обов'язок церкви навчати християн про правдивий зміст віри. Отже не зовнішність, чи різні реліквії, образи чи що інше мають бути об'єктом віри й поклоніння, але навчати, що сила віри полягає в тому, щоб особисто покладатися на Ісуса Христа, як Господа та Спасителя. Віра може початись дуже примітивною уявою, в якій постать Христа для шукаючого благословення є тільки знаряддям, щоб осягнути особистий добробут, і то навіть шляхом магічних ритуалів. Але віра не сміє лишатись такою. Обов'язком тих, кому Господь доручив проповідувати в церкві, пояснити й навчити своїх слухачів про правдиве знання дороги спасіння й таким чином усунути з серця народу забобонність і темряву.

ЧИ ТИ МЕНЕ, МИЛИЙ БОЖЕ, НАВІК ЗАБУВАЄШ

"Я же вповаю на доброту Твою; нехай зрадіє серце моє спасінням Твоїм". (Пс. 13:5).

П. Сич

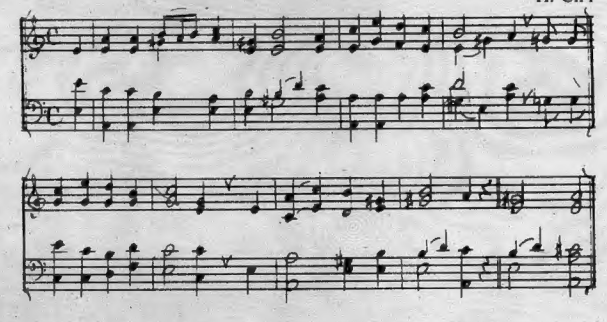

1. Чи Ти мене, милий Боже,
   Навік забуваєш,
   Відвертаєшся від мене,
   Мене покидаєш?

2. Доки буду сумувати
   Та серцем боліти?
   Доки буде ворог лютий
   З мене сміх робити?

3. Господи, спаси, помилуй!
   Врятуй мою душу!
   Хай не хвалиться мій ворог:
   "Я його подужав!"

4. Всі лихі сміятись будуть,
   Як би впав я в руки, —
   В руки вражі . . . Спаси мене
   Від лютої муки!

5. На Твою безмежну добрість,
   Боже, уповаю.
   Про Твої до мене ласки,
   Господи, співаю. Амінь.

Ласка Божа

(До Тита 2:11-15)

Сьогодні я бажаю звернути вашу увагу на дуже важливу річ на ласку Божу. Наш сьогоднішній текст знаходиться в малому кому **Листі Апостола Павла до Тита.** Цей Лист до Тита має тільки 46 віршиків і кожен вірши к є наповнений правдою. Якраз у другому розділі, віршики 11-15, ми знаходимо ці чудові слова про ласку Божу.

Ласка Божа — це не заслужена нами благодать Божа для нашого спасіння. Колись учителька питала була учнів Недільної Школи, щоб пояснили її, що є ласка Божа. Тоді один хлопчик у відповідь сказав їй: "Це щось за ніщо".

Нам це трудно зрозуміти сьогодні, як можна одержати щось важливе, щось дуже важливе зовсім дарма. Ми сьогодні привикли за все платити, не лише за їду й за одежу, але навіть за воду, яку ми п'ємо й за всі послуги й вигоди. Коли ж ми платимо за малі речі й за тимчасові речі, то чому ж ми не могли б платити за велику, вічну річ, за ласку Божу? Римо-Католицька Церква це все так і пояснює. Вона каже, що нам потрібно молебенів, панахид, тропарів, поминків, посвячень, відпустів. Усе це, кажуть католицькі попи, є заплата за ласку Божу й, на жаль, багато людей у це вірять, людей, які не знають і не читають Біблії.

Біблія каже нам, що нашими заслугами й заплатами ми не можемо здобути собі спасіння. Апостол Павло пише: "Бо з'явилася ласка Божа, що спасає всіх людей". А в своєму **Листі до Ефесян** він пише: "Бо спасені ви ласкою через віру, і це не від вас, то дар Божий, не від діл, щоб ніхто не хвалився".

Слово ласка зустрічаємо в Біблії понад 170 разів. Ласка означає благодать Божу, яка спасає всіх людей. Біблія ясно говорить нам, що щоб бути спасеним, нам не треба молебенів, ані панахид, ані поминків, ані відпустів. Щоб бути спасеними, нам треба тільки прийняти благодать Божу, ласку Божу: нам треба вірити в Господа Ісуса Христа, який дав Себе за гріхи світа. Ласка Божа, — Ісус Христос, — дає спасіння. Але щоб одержати ласку Божу, щоб стати спасеним, треба вірити. "Хто вірує в Ісуса, не буде осуджений; хто ж не вірує, — той уже осуджений, бо не повірив в ім'я Однородженого Сина Божого". "Бо так Бог полюбив світ, що дав Свого Однородженого Сина, щоб кожен, хто вірує в Нього, не загинув, а мав життя вічне".

На превеликий жаль люди не читають Біблії й тому стараються осягнути спасіння своїми власними зусиллями, своїми власними силами. І так багато людей женуться за гріхами, надіючись, що в грехах знайдуть спасіння. Але скоріше чи пізніше вони переконуються, що в грехах нема спасіння, бо врешті-решт прийде смерть і вони залишать все за собою. Бо ж мусить так статися, як говорить Біблія, що "ми нагими прийшли в цей світ і нагими відходимо з нього".

Інші люди думають, що ласку можна купити за гроші. Тому то всякі релігії, як римо-католицька, православна, магометанська й інші вчать, що людина може купити собі життя вічне за гроші, а якщо не може собі купити життя вічного, то бодай може заплатити за певний період очищення (в католиків за ткз. "чистилище"), щоб таким способом легше дістатись до "неба". Ця тілесна, не біблійна й не духова наука розвинулась у колосальний "бизнес", у величезну торгівлю "життям вічним" і так звані "священики" цим способом рік-за-роком здирають мільйони, мільйони й мільйони долярів з простодушних, щирих, але несвідомих і темних людей.

Біблія каже нам, що ані гроші, ані поклони, ані відпусти, ані Печерська Лавра, ані Зарваниця, ані Мекка, ані Медина не можуть дати нам спасіння. Спасіння ми самі не можемо здобути жодними засобами й жодним способом. Спасіння дає й приготовив для нас Сам Бог в Своєму Сині Ісусі Христі й це спасіння ми можемо осягнути лише вірою. Це означає, що в відношенні до спасіння мільйонер і звичайний робітник або хлібороб, великий науковець і малоосвічений чоловік мають таку же саму можливість і нагоду. Бо коли б спасіння можна купити за гроші або здобути своєю наукою чи мудрістю, то тоді в небі були б лише мільйонери й великі вчені. Але Бог по-ласці Своїй і по-милосердю Своєму дарує спасіння не для багатих грошима й не для вчених за світською мудрістю, але для всіх, які приходять до Нього в покорі своїх сердець, у вірі й в любові.

Апостол Павло пише: "Бо з'явилася ласка Божа, що спасає всіх людей і навчає нас . . . " Ласка Божа, каже ап. Павло, **спасає.** Ласка Божа **навчає.** Вона навчає нас, щоб ми, відцуравшись безбожности та світських пожадливостей, жили помірковано та справедливо й побожно в теперішнім світі".

Перш усього, ласка Божа навчає нас, щоб ми відцурались безбожности. Безбожність, — життя без Бога, думання без Бога, поступовання без Бога, — є дуже небезпечною річчю. Люди, які живуть без Бога, не можуть бути щасливі, вони не можуть мати радости ані задоволення.

Ласка Божа навчає нас цуратися світських пожадливостей. А що ж є світські пожадливості? Євангелист Іван у сво-

єму **Першому Листі** каже нам: "Не любіть світу ані того, що в світі. Коли хто любить світ, у нім немає любови Отця. Бо все, що в світі: пожадливість тілесна, пожадливість очам і пиха життєва . . . "

Багато є спокус у цьому світі; багато наше тіло може жадати річей, але пожадливість тілесна, пожадливість очей і пиха життєва ніколи нічого доброго не дають. Вони часто приносять сльози, горе, терпіння, страждання. Тому то єв. Іван дальше пише: ". . . це не від Отця, а від світу. Минається світ і його пожадливість, а хто волю Божу виконує, той по вік пробуває".

Хай ласкавий Бог допоможе тобі, дорогий читачу, виконувати водою Божу й стояти вірою в ласці Божій, знаючи, що на кінець готується тобі вінець праведности й життя вічне.

Я від щирого серця бажаю тобі, дорогий читачу, Божого благословіння, як ти стараєшся жити поміркована та справедливо й побожно в сучасному віці й як ти очікуєш з'явлення слави великого Бога й Спасителя нашого Ісуса Христа.

Христос дав Самого Себе, щоб визволити нас від беззаконства, очистити нас і зробити нас запопадливими у добрих ділах. Твоїм завданням, дорогий читачу, є творити добрі діла не для себе, не для себе самого, а для Господа Бога. Хай твої добрі вчинки, твоє щоденне життя, будуть свідченням, що ти належиш Богові й що спасений ласкою Божою. Хай Сам Бог благословить тебе в твоїх стараннях, в твоєму житті, у твоїх добрих ділах.

В. Кучер

ВІСТІ З ГАМІЛЬТОНУ

Українська Євангельська Церква вступила в співпрацю з найбільшчисельною англомовною Церквою, зі **St. Enoch Church**. Вечір зустрічі й обзнайомлення відбувся дня 18-го лютого. Було дуже багато гостей. Пастор Кенеді проповідував на тему "Духовне Обновлення", а пастор Кучер проводив Богослуженням. Проф. Яковенко грав на органах. По Богослуженні було прийняття в залі Недільної Школи, під час якого обмінялись привітами члени обидвох Церков. Ми бажаємо Божого благословіння обом Церквам, які по волі Божій вступили в співпрацю для Господа на ниві Божій.

Дня 7-го лютого відбулось свято молоді в Українській Євангельській Церкві. Валя Шустик, Святослав Кучер і Алфі Семенюк читали дуже гарно Слово Боже в українській мові. Пастор Церкви проповідував на тему: "Хай Твоя воля, Боже, буде".

ВОЙОВНИЧИЙ АТЕЇСТ

Перед нами журнал "Войовничий атеїст", ч. 12, 1964 р. Журнал має 64 сторінки. Надруковано його в Києві, тираж — 61 400 примірників. Шириться цей журнал у Канаді разом із іншою атеїстичною пропагандою. Передплата подивугідна низька, бо тільку 1.80 крб. на рік, або 5 коп. за окреме число. Прочитавши цього журнала, нам пригадалася порада з Талмуда, що каже: "Якщо хочеш знищити ворога, то відбери йому його віру". Німці, окупувавши Україну, видали окупаційній владі заповіді, а однією з них було: "Кращої віри українцям не даси". Комусь дуже залежить на тому, щоб за всяку ціну і всяким способом знищити український нарід.

Проте, що б атеїсти не писали й не робили, нарід їм не буде вірити. Українці пізнали дійсну вартість атеїзму й атеїстичної демагогії з учинків самих таки атеїстів і їхніх агентів. Мільйони людей було замордовано в льохах атеїстичної поліції, бо для них людина, за відомим висловом Сталіна, — це "тарган". Вісім мільйонів дітей, жінок і мужчин померло в страшних муках під час голоду, що його штучно зорганізували були атеїсти в Україні. Атеїзм, смерть, хижацтво, рабівництво й обман, — це тільки синоніми для кожного українця.

Накінець відвічні вороги українців, обрабувавши їх із кожної доброї речі, тепер пробують різними способами позбавити їх найбільшого скарбу кожної людини, а це — віри в Бога.

Журнал "Атеїст" ілюструє, як вони це намагаються осягнути. Їхні атаки в першу чергу скеровані на євангеликів різного напряму. З 64 сторінок журналу, 50 сторінок присвячено пропаганді проти євангеликів. Наявний євангельський рух незвичайно турбує їх. Щоб організованим шляхом поборювати його, атеїсти друкують різноманітного характеру журнали, видають поважні гроші на атеїстичні радіопередавання й утримання армії лекторів, засновують спеціяльні гуртки та клюби по школах, фабриках, колхозах і совхозах, висвітлюють безбожницькі фільми, створюють нові нерілігійні обряди, провадять наполегливу особисту працю з віруючими. Вони переслідують відомих віруючих людей там, де вони працюють, а їхніх дітей — у школі. Євангеликам, звичайно, тяжко загріти денебудь місце чи одержати якусь людську працю. Про студії у вищих школах годі й говорити. Переслідування віруючих у СССР має за собою авторитет партії, чинної державної адміністрації й освітніх центрів.

Проте результати цієї величезної акції виглядають мізерно.

Сама метода поборювання віри в Бога дуже примітивна й у багатьох випадках зводиться до "свідчень віруючих", які були змушені заявити, що вони приєднуються до атеїстів. В журналі, що перед нами, таких "свідчень" чи заяв надруковано аж 10. Всі ті заяви написані шабльоновою мовою, можливо, що більшість із них виготовив той самий "редактор"., бо їхній стиль дуже одноманітний. Майже в кожнім випадку "герой" попадає спочатку в біду. Йому невідклично приходять із допомогою "сектанти". Ці "сектанти", за словами журнала, здебільшого чомусь мають такі очі, що "бігають" або "дивляться вбік". З правила заблудлу "атеїстичну вівцю" рятує якийсь старий атеїст або атеїстка "лекціями", що своїм змістом дуже нудні й повні перекручених фактів.

Вкінці "атеїстична вівця" вертається до атеїстичної кошари. Атеїстичні вовки дають їй якесь краще помешкання, кращу працю, а дітям — змогу ходити до школи. Як довго така вівця "благоденствує", не пишуть.

Аргументи атеїстів у "Войовничім атеїсті" дуже поверхові й хиткі, базовані на туманній спекуляції, неправді та перекручуванні фактів.

Метода атеїстів полягає в тому, що вони звичайно приписують євангельському загалові вину в учинках, що їх допускаються сфанатизовані осібняки, наприклад, нехтування лікарською поміччю. І тоді за такий випадок вони осуджують увесь євангельський загал.

Вони накидають загалові думку, що ніби євангельське вірування навчає, що нещасливі випадки й недуги — це "кара Божа" за гріхи потерпілого, тоді як Христос ясно сказав, що нещасливі випадки не є карою Божою за специфічні гріхи потерпілих людей. Коли Ісусові Христові розповіли, що Пилат повбивав чимало людей та що в Силоамі впала башта й забила 18 людей, — то Він сказав їм у відповідь, що всі ті люди, які загинули, не були більш винні за всіх тих, що позісталися живими (Луки 13:1-15).

Стаття про "Водне хрещення" виявляє повне незнання церковної науки про хрещення. Можливо, що атеїсти роблять це свідомо. Так, наприклад, автор статті твердить, що євангелики вірять, що "людина, яка приняла водне хрещення, позбавляється гріхів". В дійсності всі євангелики вірять, що оправдує людину тільки жертва Христова. Хрещення, як це визначив Августин, є зовнішнім знаком внутрішньої Божої ласки.

Далі в цій же статті автор твердить, що "Єв. Луки взагалі не дає ніяких відомостей, хто хрестив Ісуса, і твердить, що Іоан Хреститель у цей час перебував в темниці".

Третій розділ Єв. Луки ясно описує, що Іоан охрестив Ісуса. Цікаво, що в той час, як атеїстичні автори осуджують непомильний авторитет Святого Письма, вони самі вважають писання своїх атеїстичних "святих": Маркса, Енгельса й Леніна за непомильний авторитет. Вони на кожному кроці потверджують свої аргументи цитатами з їхніх творів і покликуються на них, як на щось безапеляційне.

Часом ці цитати звучать, як нісенітниця. Але це ніколи не торбує атеїстучного розуму. До цієї категорії відноситься цитата з творів Леніна, яку ми нижче наводимо, як ілюстрацію: "Абсолютна істина . . . складається з суми відносних істин". Це все одно, що сказати, що абсолютне точне складається з неточностей, абсолютне певне складається з непевностей, а з купи дурниць постане мудрість.

В іншій статті цього ж журнала якийсь О. Стешенко твердить, що Біблія "зневажає жінок". Кожний, хто читав Св. Письмо, знає зміст біблійної науки, що в Христі Ісусі нема ані чоловічої статі, ані жіночої.

Це благовістя визволило жінку в стародавнім світі з рабства й поставило її на належну височінь, аж поки не прийшов комунізм, який знову обернув жінку в рабиню. Ніде в світі туристи не бачать стільки жінок на тяжкій непосильній фізичній роботі, як в атеїстичних країнах. Бідно і брудно зодягнені, вони працюють на дорогах, вулицях, в копальнях і при будові за 36 карбованців на місяць.

Євангелики згідно з Святим Письмом завжди підкреслюють, що кожна праця, доручена Богом, є свята й гідна. Працюючи достойно й чесно кожний євангелик тим самим служить Богові. Отже твердження атеїстів, що євангелики вважають працю за гріх, — це просто підступна видумка.

Велика радість атеїстів і журнала з приводу того, що їхні астронавти, літаючи в космосі, не бачили Бога, виявляє їхнє або дійсне або удаване кретинство. Поперше, з їхнього торжества виходить, що Бог, згідно з їхньою уявою, мав би бути видимий, фізичний і перебуваючий у недалекій віддалі від землі. Хірург, який із ножем у руках оперував би голову людини, аби зобачити там думку, заслуговував би на дім для божевільних. Не в краще положення ставлять себе й атеїсти, вигукуючи, що їх астронавти літали в просторах, а Бога не бачили. Бог є дух. Його пізнаємо духом і правдою. Це добре розуміє навіть дитина.

Більша частина пропаганди атеїстів заснована на їхній власній неспосібності зрозуміти абстракції й алегорії. Вони все беруть наївно й напомацки. В оповіданні "Шляхи-шляхи" авторові годі зрозуміти, як може бути перше світло, а потім уже світила небесні. Це питання розв'язано давно. Поперше, світло —

це ніщо інше, як електро-магнетичні коливання. Як такі, вони могли існувати від створення всесвіту. Знову в 1-ій Кн. Мойсеєвій, у першім розділі, описується створення світу з точки зору спостерігача на землі. Земля спочатку була вкрита густими хмарами і тому небесних тіл не було видно, аж поки ці хмари пізніше не розсіялись.

Світознаний вчений Джеймс Джінс зазначив, що найбільш науковим описом постання всесвіту були слова: "І сказав Бог: Постань, світло! І постало світло" (Містіріос Юніверс). Усіх нісенітниць, нагромаджених в "Атеїсті", тяжко перечислити. Наприклад, вони називають Христа "націоналістом", бо Ісус Христос, випробовуючи віру жінки-хананеянки, спочатку відмовився допомогти їй, говорячи, що Він посланий до жидів.

Нема сумніву, що атеїсти працюють із релігійним завзяттям, але утворюється враження, що вони в першу чергу змагаються переконати самих себе, що нема Бога. Їхня внутрішня природа поділена й вони нещасливі й без миру змагаються самі в собі. Поважне число з них, такі, як Маяковський, кінчають самовбивством. Результати їхньої величезної праці не виправдують затраченого ними зусилля та засобів.

Самі безбожники нарікають на погані результати атеїстичної праці. Редакція "Атеїста" на 40-ій ст. в статті п.з. "Слухайте радіолекторів" бідкається: "Матеріяли, що розкривають релігійне сектанство, передаються від випадку до випадку". Лихо тільки в тім, що цих випадків дуже мало. Вони — це ті люди, які стероризовані владою, зо страху та, шукаючи користи, своїми заявами зріклися віри в Бога. Тепер їхні вчинки реклямуються в радіопередачах, як приклад для інших. Виявляється, що за пів року не сталося ані одного "випадку" такої деморалізації й тому не було про що говорити по радіо. "Атеїст" нарікає: "Так із березня по вересень цього року обласне радіо не організувало жадного виступу, в якому б розкривалась ідеологія сектанства". Отже ніхто з віруючих не продав своєї душі атеїстам.

Після цієї нагінки треба сподіватись, що самі лектори будуть удавати з себе "навернених" на атеїзм "сектантів".

Наприкінці (ст. 57) "Атеїст" твердить, що "в США . . . переслідують атеїстів та інакомислячих". Загально відомий факт, що в книгарнях Канади й США можна купити російську комуністичну атеїстичну літературу зовсім вільно, заперечує повище твердження про переслідування атеїстів. Ми бажали б бачити, щоб в Україні була подібна свобода, яка існує в Канаді й США, і щоб люди могли вільно одержувати й купувати "Євангельську Правду" й іншу релігійну літературу. В

дійсності атеїстична влада в Росії завертає навіть Біблії, щоб її не читали люди там.

Це переконливо доводить і виявляє, що комуністи-атеїсти непевні своїх аргументів, що вони діють обманом і фальшивим підступом, а тому бояться, щоб вільна преса не виявила цього. В цей самий час вільний світ не боїться атеїстичних аргументів і дає їм повну свободу.

БОЖЕ, ХТО В ШАТРІ У ТЕБЕ

"Господи, хто буде домувати на святій горі Твоїй?" (Пс. 15:1).

П. Сич

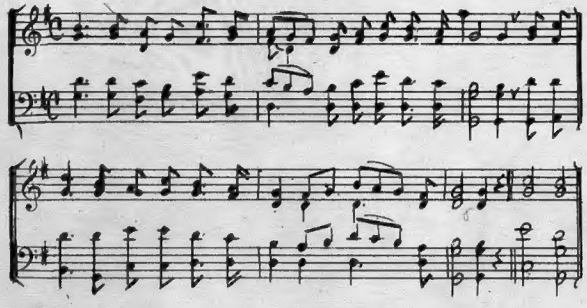

1. Боже, хто в шатрі у Тебе
Буде домувати,
Хто у Тебе на Сіоні
Буде царювати?

2. Той, — хто має щире серце,
Справедливість творить
І всім людям щиру правду
Без страху говорить!

3. Не осуджує нікого,
Ні в думках, ні словом.
Хто не чинить зла сусідам,
Нечести нікому;

4. Той, — хто уникає бруду,
Вірних поважає,
Хто присягне і, хоч гине,
Слова не ломає;

5. Хто на лихву свій маєток
Не дає між люди,
Хто підкупства не приймає,
Хто по правді судить.

6. Хто так в світі поступає,
Той буде стояти,
І такому на Сіоні
В Бога домувати. Амінь.

Різне

ВІДЗНАЧЕННЯ Д-ра В. КЛОДНИЦЬКОГО

Преса принесла вістку про вшанування Д-ра В. Клодницького на ювілейнім банкеті з участю визначних українських і американських громадян. Д-р В. Клодницький, бувший отаман артилерії УГА, брав активну й визначну участь у визвольній боротьбі. Має докторат із політичних наук та в ЗДА скінчив протестантську теологічну семінарію.

Ставши православним священиком, він не припиняє праці на користь свого народу. З нагоди вшанування Д-ра В. Клодницького митрополит Іоан найменував його Митрофорним Протоєреєм.

———oOo———

РИМ І УКРАЇНСЬКА СПРАВА

Преса принесла вістку про призначення митрополита Й. Сліпого римським кардиналом. Українським греко-католикам і римо-католикам це призначення належалося здавна. Не один, а більше українських кардиналів повинні бути в складі римської курії, маючи на увазі число й вагу українців, поєднаних із Римом. Проте краще пізно, ніж ніколи, і якщо не можна мати цілої паляниці, спасибі й за кавалок. З цієї точки зору й, маючи на увазі популяризацію української справи, призначення українського кардинала є явищем позитивним.

Однак призначення українського кардинала не повинно спричинитися до забуття того прикрого факту, що Ватикан нічого не робить у справі поневоленої української церкви на міжнароднім форумі. В Польщі, Чехії й Мадярщині Рим знайшов спосіб і дорогу помогти своїм вірним і церковній ієрархії, зробивши угоду з комуністичними урядами тих країн. У цей самий час панує глибока мовчанка щодо українців, наче б їх-не було.

Преса приносить новинки, що комуністичні держави випускають на волю ув'язнених різних римо-католицьких ієрархів і навіть дозволяють їм виїжджати закордон. Тільки нічого не чути про українського єпископа на Пряшівщині Гопка, який був помічником єп. Гойдича. Чомусь навіть Ватикан забув і не згадує нічого про цього греко-католицького єпископа.

Призначення людини кардиналом є особистим звеличенням тієї особи, нагородою за її покору, як також адміністративною подією в римській курії. Створення українського патріярхату було б визнанням окремішности народу і його права на самоуправу. Не можна замінити одне другим.

Для Москви Україна є просто копальнею золота. Це є її найбільш прибуткова колонія. Без України Москва стане третьорядною державою, та ще росіянам доведеться підтягти пояси на половину, бо припиниться доплив українського хліба. Через це навіть якийсь натяк в пропозиціях політичних, економічних чи релігійних на якусь окремішність України завжди викликатиме несамовитий гнів і опозицію з боку Москви.

Призначення українського патріярха чи то Ватиканом, чи то грецькими патріярхами Москва вважатиме за загрозу її життєвим інтересам. Її реакція буде гостра й ворожа.

В цей самий час Ватикан хоче договоритися з Москвою і вже багато зроблено в цім напрямі. Грецькі патріярхи й деякі їхні єпископи звертаються до Москви не тільки за поміччю, але й за зброєю. (Кіпр).

Нема найменшого сумніву, що ані Ватикан, ані грецькі патріярхи не захотять навіть дратувати Москви призначенням чи визнанням українського патріярха. Що не доконають погрози, те докінчить гріш.

Вихід з цієї прикрої ситуації лише один. Українські традиційні церкви не мусять благати в байдужих до них чужинців того, що їм належиться, як і кожному народові. Їхній провід повинен, усвідомивши собі свою національну гідність, стати господарем створеної ситуації.

Українські православні митрополити й єпископи, зібравшись, повинні й можуть вибрати українського патріярха й поставити в такий спосіб греків перед доконаним фактом.

Греко-католицька церква, якщо Ватикан не погодиться на призначення українського патріярха, повинна порвати раз і назавжди з Ватиканом і, унезалежнившись, призначити собі свого власного патріярха. Обидві церкви могли б створити федеральне об'єднання, залишивши властиві їм прикмети.

Як це все оформити в світлі канонів і т. д.? При добрій волі богослови знайдуть дорогу так, як знайшов собі в подібній же ситуації митрополит Липківський.

Патріотичний церковний провід інших народів в подібних історичних обставинах робив це без хитання. Підстави розриву Лютера і німців із Ватиканом були не лише релігійні, але й національні. Дещо відмінно, але на тих самих засадах унезалежнилась англійська церква від Риму. Подібні здвиги мали місце і в інших країнах там, де любов до народу й волі, а не особисті міркування, були рушійними силами в серцях церковних ієрархів. А народ ішов за сміливими й посвяченими. Питання тільки, чи знайдуться такі серед нашої церковної ієрархії?

ТАКОЖ РОДИННА УГОДА

В Едмонтоні недавно засуджено чоловіка на довгорічну в'язницю за смертельне побиття жінки. Його засуджено не за морд, але за ненавмисне вбивство. Він бив свою жінку й та вмерла. Виявилось на суді, що чоловік і жінка мали угоду, що вони по черзі до схочу битимуть один одного раз на місяць "для потіхи". Останнього червня припала черга на чоловіка бити жінку, і "потіха" кінчилась фатально для неї. Ненависть усе є джерелом смерти. Апостол Павло пише: "Коли ж ви гризите й заїдаєте один одного, то гледіть, щоб не були пожерті один від одного" (Галатів 5:15). Обопільна любов поміж чоловіком і жінкою, заснована на любові до Бога, — це передумова гармонії та щастя подружнього життя.

НЕПОТРІБНЕ РОЗБУРЮВАННЯ

Злучена Церква в Канаді й баптисти в Онтаріо і Квебеку видали спільно підручні матеріяли для навчання дітей у своїх недільних школах. У цих підручниках написано, що оповідання в перших чотирнадцятьох розділах Першої Книги Мойсея є міт-ом.

Коли інші євангельські напрями стали критикувати це безпідставне проголошення, то редакційна комісія "пояснила", що вони розуміли під словом "міт" не байки, але певні події й досвіди, що їх релігійні люди переховали в формі корисних оповідань, та що найважливішою річчю в усіх цих розповідях не є їхня історичність, а духова наука.

Однак ці "пояснення" не розв'язують проблеми, бо означення оповідань у перших чотирнадцятьох розділах Першої Книги Мойсея, як мітології, поперше безпідставне, а подруге свавільне.

Цілий ряд визначних наукових авторитетів вважають всі повищі біблійні оповідання за правдиві історичні події. Авторів критичного проголошення не було в тих часах і їхня критика чисто суб'єктивна. Постає тепер друге питання. Якщо якийсь комітет сам може проголосити одну чи іншу частину Біблії, яка йому не до вподоби або незрозуміла, мітом, — то тоді що ж лишиться з Біблії?

Святе Письмо ясно проголошує історичність подій, які описані в різних біблійних книгах. Церква в минулих віках завжди вірила та проголошувала історичність і правдивість описаних подій. Аж ось тепер група малознаних осіб у Торонті намагається це все перекреслити, вносячи непотрібний розлад і розклад у церкву.

Зміст Біблії не творить ніяких труднощів, якщо той, хто досліджує її, не трактує Святого Письма в першу чергу, як підручника різних галузів знання, але як відкриття Божої правди для людства, як джерело духовної правди.

***

НОВИЙ ПРАПОР

Дня 15-го лютого Канада одержала свій власний прапор — символ суверенности й державности. Прапор був схвалений парляментом і його посвячення мало урочистий характер. Молитву посвячення перевів пресвітерський пастор, капелян канадійської фльоти.

РАДІО-ПЕРЕДАВАННЯ В УКРАЇНУ

Дня 7-го лютого відбулося радіо-передавання богослужения Української Пресвітерсьської Церкви в Україну. В радіопередаванні брали участь артист Петро Черняк і соліст Василь Драбик. З релігійним дуетом виступили Анна й Марта Черняки. Тріо Галика, Юлія й Олександра Бовкуни так само прикрасили цю радіо-програму.

Хором диригував Павло Сич, при органі була Еленора Фесенко. Українська торонтонська струнна оркестра "Барвінок" брала участь в усіх виступах. Проповідував пастор М. Фесенко.

КРЕДИТОВА СПІЛКА

Річні збори Укр. Пресвітерської Кредитової Спілки в Торонті відбулися дня 12-го лютого. По вислуханню й затвердженню звітів була обрана управа в такім складі: Дирекція: М. Федорів — голова, Т. Каменецький — заступник, М. Фесенко — скарбник, пані В. Ландига і П. Черняк — члени дирекції. До контрольної комісії ввійшли: М. Голинський, П. Сич, В. Кардаш. Позичковий комітет був обраний у такому складі: панна Е. Фесенко, панна І. Слюсар і В. Грисюк. Збори відкрито й закінчено молитвою.

ПОЕТЕ...

Поете, поете, знай силу пера,
І час той, і дух той, в котрім ти живеш,
Від цього залежить вся доля твоя,
А взнаєш — ніколи не вмреш!..

.....

Знай, слово поета, як криця є сильне,
Не одну в народі пробило годину,
Бо слово поета, — це слово є вільне,
А вільність не знає загину!

25.7.1964 **С. Тимців**

ВИШЛА ДРУКОМ

19-та словникова частина "Енциклопедії Українознавства". Ця частина, як й інші, виявляють велику кількість праці й посвяти видавців.

ЧИ ЗУСТРІЧАТИСЬ?

На цю тему в українській пресі ведеться широка дискусія. Ходить тут про зустріч із "совєтськими" представниками так званого "культурного обміну".

Нам здається, що ця проблема знайшла б своє розв'язання, коли б ми її трактували ієрархічно, цебто за принципами старшинства або стану. Іншими словами, щоб такі зустрічі провадили інституції чи особи тих самих кваліфікацій і того самого рівня. Скажемо, коли б російський уряд хотів говорити з українцями, то в такому випадку з представниками цього уряду мали б право й рацію говорити тільки представники українського уряду, очевидно, коли б вони взагалі мали таке бажання, бо досі ніде не було оголошено, що російсько-українська війна скінчилась.

Коли б комуністична таємна поліція вислала закордон своїх "культурних" представників для розмов із українською еміграцією, то в такім випадку з ними повинні розмовляти представники української контррозвідки, які з правила є також культурними представниками.

Тепер, коли б якийсь громадянин з-під "совєтів" хотів приватно порозмовляти закордоном із якимсь українським емігрантом, а той у сво ючергу мав би таке саме бажання, то цю справу треба вважати за приватну, в яку загал не сміє мішатись. Тим більше, що не підпадає жодному сумніву, що всі подібні й інші зустрічі відбуваються під пильним доглядом поліції, як з одного боку, так і з другого.

Усі зустрічі, якого б характеру вони не були, українська преса повинна відповідно коментувати на своїх сторінках і, помітивши компроміси чи недоліки, оприлюднювати їх нашій спільноті.

ПЛАСТУНИ

(Нижче ми друкуємо оповідання отамана Війська Чорноморського Якова Гарасимовича Кухаренка. В оповіданні описується піхоту кубанських козаків-пластунів. Оповідання написане в лютім 1861 р., цебто 100 років тому. Ми лишаємо без зміни мову і правопис оповідання. Ред.)

Старі козаки-січовики (поки ще не лопереводились) було розказують так: що в запорожців на Дніпрі піхота сиділа в Січі, а комінники жили в Великому Лузі, для доброї паші коням. Там вони пускали коні в табуни. Кошовий посилав військового стадника, бо тоді ще не звались табунщиками. Військовий стадник мав пірнач залізний. Залізний стадницький пірнач і тепер є, під охороною Єйського діжурства, в Чорноморії. Стадникові комінники наряжали з себе підпасичів, котрі змінялись другими почережно. Як піхоті, так і комінникам вільно було в мирне время займатися — кому рибальством, кому пластунством, а ремесні козаки (сидільники, лимарі, ковалі, слюсарі, кравці, шевці й инші) зоставалися в Січі. Пластуни стріляли дикий звір, якого тоді в дніпрових плавнях було доволі. Пластунами, кажуть, звалися за те, що непосидячі були, все вештались по плавнях і як більше їм приходилося місить грязь, ніж ходити по сухому, сиріч пластати, то й прозвалися пластунами. Що зробилося з Січчю і запорожцями — всі знають (бодай не згадувать). Двинадцять років на Січі ні Запорожжя не було. На тринадцятому Турчин піднявся, став розмир: почали викликати козацтво. Ось коли його вп'ять стало треба!

Пішов і старий і молодий, зібралося військо, зробили й кіш: два роки звали його кошем вірних козаків. Як же посідала

піхота на лотки під Очаковом, та зайшовши з Чорного моря, взяла сама без помочі від московської вармії, на острові Березані турецьку кріпость, то тоді й прозвано їх вірним військом Чорноморським. За те, бач, що вони на Чорному морі зі своїх лоток пушками збандірували Турчина: не виробив булиголова, здав кріпость нашим з усіма пушками, знаменами і всім запасом.

В сьому розмирі, пластуни були і в піхоті і в комінниках, але не було їх видно. Як же замирив Турчин, Чорноморці прийшли на Кубань. Там на Кубані знайшли вони такі ж плавні, як і на Дніпрі.

Жонатих стали обселяти слободами, а сірома — хто ремесний — в Нову Січ, по курінях, (1793 году Кіш Чорноморський на Кубані зробив кріпость, куріні, ото і звали до сього Чорноморці Січчю. Тоді ж город Катеринодар), а охочі до звіря — розсипалися по плавнях і на запорозький гшталт добувались. При пластунах були охочі хлопці, при них вони і зростали, а вивчившись характерства, робилися пластунами. Цілу осінь і зиму, поки звір порошковий, (порошковий звір щитається від 1 Паздерника до 1 Березоля) пластуни жили в плавнях, а весною приходили в слободи і приносили свою добич, звірячі смухи, продавали їх, куповали порох, оливо і із одежі що треба. На останню ж копійку, поводивши музик на підпитку, инші зоставалися до осени на літню роботу в слободах і хуторах, а инші зараз одходили в плавні: хто стрільцювати, а хто рибальчити. Плавні в Чорноморії, не тільки на одній Кубані, вони закривають мало не половину берега Озівського моря, в них водяться: олені, дикі кози, дикі свині, вовки, лисиці, віднихи, харсуни (барсуки), а в рідкість попадаються і бобри. Пластуни, окрім стрільби з ружжя, ставляють всякі самолови: капкани, ступиці (дерев'яна снасть, замість капкана, хитро построєна — звірину хапає за пальці від лапи (цівки) пружини з вірьовчатими сільцями, на вірьовку дудка або цівка для того, що як пійма звірину сільце за ногу, то дудка по бичовці просунеться до ноги, і звіряка перегризла б вірьовку, так мусить гризти дудку, або цівку, пружини теж, тільки без цівки, ставиться похватань) сільця, нитки або тенета.

Пластун не зна розкоші, не гаразд одіжний, поневіряється, а пластунства не кидається. Високі комиши, полома, містами чагар, захищають його. Одне небо в плавні пластун бачить, як гляне вгору; по його ясних зорях, вночі, міркує він собі дорогу, а як хмарно, то по вітру, котрий нагинає верхи очеретів високих. У вітер, як удень, так і вночі, сама лучча охота. Як вітер подихає, зашелестить комиш, пластун іде ходом сміло, а як вітер оддихає, то він стоячи наслухає. Отак ідучи наткнеться близько на звіряку. Під вітер пластунський вистріл не полоха

звіря, бо пластун іде проти вітру, то вітер од його і луну зносить за собою. Коли ж вітру не буває, то пластун підбармовується ходом тієї звіряки, яку він по місту сподівається знайти. У кожного звіря в плавні є свій похід, примір: олень має хід рівний; свиня прошелестить ходом рівним, ставиться і наслухає і вп'ять теж; коза — пройшовши рівно разів два, три, — скочить; вовк має хід рівний, та як менший за оленя, то й шуму від його в комиші менше. Так пластуни примінившись, зучають похід прочого звіря.

Підпустивши звіря близько, пластун не дається йому в знаки, щоб не сполохати, а понявши, яка звірина, стріля на тріск і мусить повалити. Отож і пластун, що не бачивши звіря очима, застрілить його певно, та ще так угадає, щоб вистріл не пропав; приміри: дикого кнура б'є по лопатках, або під вухо; неповалений на місті кнур кидається на дим і своїми здоровенними іклами порубає пластуна, як не вспіє зхибитись. Убиту дич мусить вибандурити, щоб не спортилась, і, зробивши скілько накруток на комиші, щоб після можна було знайти, іде дальше. На другий, инколи на третій день, пластун з хлопцем або з товаришем, ідут, забирати побиту дич, якої пластун сам забрать не зміг. З нез'ідомого ж звіря, приміром: вовка, харсуна і проче, деруть одні смухи. Тим врем'ям, як пластун ходить на охоту, його хлопець з куріня оббіга розставлені по стежках капкани, чи ступиці, сільця; повибирає що попалось; позніма смухи; перебанить ловучий посуд (бо звір на закривавлений капкан або ступицю не піде), та знов розставить по стежках. Инші пластуни, чоловіка по два й по три, живуть в односумстві, в однім курині, то отакі односуми розіходяться на охоту по секту в ріжні сторони, щоб один на другого не наткнувся. Бо трапляється в рідкість, що инший не здержав секту, та й поверне в ту сторону, де вже ходить один товариш, а як всякий пластун в плавні держить похід тії звірини, під котру бармується, то, обманившись обидва, убиває товариша той з них, хто поспішиться попереду вистрілить. В плавнях бувають сухі гряди. На них роблять пластунські куріні.

Пластуни в прикубанських плавнях, стали часто натикаться на черкес, котрі прокрадаються плавнями через Кубань (Чорноморську гряницю) в нашу сторону, щоб украти корову, або вола, а то й чоловіка. Як набредуть на шляху або в полі, то, вставивши йому жеребок в рот, та на бичовці і затягнуть до себе в неволю, або й порубають. От сим то пластунам уже не до охоти: їм охота випада вже на чоловіка з таким же розумом, як і вони. Затим обходи пластунські робляться по два, а то й чатами: один за одним ідуть не близько, бо буває, як черкеси засядуть, то вдаривши залпом з ружжя, можуть побить або ки-

нувшись раптом похапать, то і ідуть, кажу, пластуни, хотя вдень, хотя вночі чатою: один за одним рідко. Коли передній стане, то і другий і третій і всі теж, а чи присяде — то і всі. Як передній вислухає, так і всі. Хто кого підстереже: чи пластуни вперед замітять черкес, то їх і верх, а як черкеси, то і пластунам біда. Хіба не сила тих, що вперед замітять, то і пропустять сильнішу чату, сидячи мовчки. Як же черкеси, то після такого случая, або ж вертаються назад, або йдуть скорше на дряпанину дальше; а як пластунська не-сила, то, пропустивши черкес, б'ють з потилиці. Од такої пинфи гаспидська орда губить рахубу, падає, дехто попав. Нарізуваться на черкес тепер не приходиться, треба умкнуть, бо пластуни себе визначили, що їх мало, і як би їм одкрито вдариться на черкес, то їх ружжя не вистрелене і всякий їх вистріл буде без промашки, алеж вони дальше не підуть, треба вернутись, бо від пластунських вистрілів гряниця зтревожилась, то черкесам вдачи не буде.

Найлучше пластуни плюндрують черкес на їх стороні. Там вони в себе не бережуться й як раз який наріжеться на пластуна, то й амінь йому.

Щоб написати всі пластунські порядки, то була б ціла книжка. Може знайдуться молодші, до того охочі. Я ж, здається, сказав стільки, що видно буде жодному, що то за пластуни.

Справжний пластун загавка як лисиця, зачмише як кабан; крикне як олень, або як коза дика, заспіває диким півнем, захарчить харсуном, завиє вовком, забреше собакою. Жоден пластун хоч одно, або двоє з таких удач в собі має. Воно буває нужно подать, який буде у них по секту, голос; або як розсипавшись у плавні, нужно буде швидко збиратьсяся докупи; чи по якій мові треба подати другому гасло.

Так як пластуни ходять од жодного кардона й жодна чага мусить обходить своє займище, то у їх есть по секту прикмети: або суха верба, або кущ чагарю, озірце, підкова, накрутка на комишу, або прямо комиш клячений. Для оспіху клячать комиш; охвативши в оберемок стоячого на пні комишу і стиснувши його кріпко руками, переломлюють: комиш, випущений з рук, зоступиться і, зоставшись переломленим, покаже признаку.

Там лежить схована прикмета; або цурупалочок, або що інше; яка чата вспіла дійти вперед, то та, знайшовши прикмету, переклада її на другий лад і вертається. А як прийде після друга чата, то зараз і пойме, що товариство з другого кардона доходило до того місця; переложивши знов прикмету, вертаються назад другим обходом, або розсипаються на охоту по плавні.

Під засідку на стежках кидають проти ночі сухого комишу, або дрібних сухих гіллячок, котрі на огні засушуються вперед. Пам'ятаєте, панове, як пластун б'є на тріск звіря? Отже, накидавши на стежку суші, пластуни залягають, і як крадеться черкес по тій тропі, то під ногами в його суш і трісне, то отут його і пластун трісне . . .

Наші пластуни одягаються в черкеську одежу, і, під їх бармуючись, запускають бороди, хто хоче; на поясі ремінному носять: кінжал з ножем, жарівницю, чабалтас, кулішницю, виверткy. За поясом пістоль і збоку черкеську шабельку. На ногах онучі суконні, або портяні з шерстяними, або прадів'яними волоками. Черевики, або постільці, більш свинячі, наверх шерстю, щоб не шамтіло в траві.

Не диво пластунам бути і прудкими і чуткими, второпними й проворними. Зимою на холоді, а літом на комарях та з голодом. Не бачивши лучшого, думали, що так на всім світі. Трапилось їм бути в Севастополі, як Турки, Франці та Британці держали з нами розмир.

"Там, кажуть, годували нас добре, давали горілку; нужди такої не приняли, як у себе на кардонах. Вік би так служили й додому не пішли б. Нас там хвалили та не знаєм за що, бо ми привикли рівно тягти службу, як той віл, не хибили зроду".

SINGING LESSONS

By Dorothy C. Haskin

"I know that my Redeemer liveth—"

The soprano solo of **The Messiah** echoed through the empty auditorium. Only the choir loft was filled. The singer's breathing was flawless, her enunciation clear, her tones well-placed. Audrey Steele had a feeling of pride when she finished. It was the first rehearsal of **The Messiah.** The first time Mark, Ted or Mr. Scotat, the choir leader, had heard her sing the solo. And she had done her best. Perhaps she wouldn't take any more singing lessons.

In the dressing room, several members of the choir congratulated Audrey. She thanked them, ran a comb through her saucy golden curls, and stepped into the hall.

Mark was talking to Mr. Scotat. Audrey had grown up with the stockey, square-shouldered Mark. There had been times when

her hopes crystalized in Mark, but though they were close friends, she had had the feeling that Mark was waiting for something and she did not know what. After tonight, it would be too late. She had promised Ted her answer. If Mark would ask to drive her home, perhaps—

She glanced toward Ted Marshall. Ted was a newcomer, but already he had captured the feminine hearts of Standish. The tiny, dark-haired Beatrice tickled Ted's nose with the tail of her double-foxes. She was the only girl in the choir who could afford furs. Ted laughed, a high-pitched laugh. Audrey turned away. The tone of Ted's laugh always bothered her.

Mark and Mr. Scotat walked toward her. Mr. Scotat had thick gray hair, shaggy eyebrows, and deepset blue eyes. He nodded, and remarked, "Our next practice is Thursday night. I want the choir's rendition of **The Messiah** to be especially fine."

Audrey felt flat. Why didn't he say how well she had sung? She turned to Mark and demanded, "How did you like my singing? I think I'll stop taking lessons."

"You were good, but—" He glanced at her searchingly, and then walked away with Mr. Scotat.

So Mark wasn't going to ask to drive her home.

"Ready?" Ted's strident voice came over her shoulder.

"Yes." She slipped her hand over Ted's arm. They walked down the hall. Beatrice hopefully waved the tail of her fur at Ted. He waved back, half-heartedly. Beatrice's shoulders slumped. Audrey felt sorry for her.

"Your singing was perfect," Ted congratulated.

"Thank you." Audrey wondered what Mark and Mr. Scotat had missed that Ted didn't.

They got into his light blue convertible. Ted drove out onto the highway. He leaned on the steering wheel and crowed, "I've great plans for us. We can have a pleasant social life, and you'll be an asset when I entertain business associates. I mean to get someplace in life."

"You will," Audrey agreed, but she thought, "my, he presumes! I haven't given him my answer. He takes for granted that it will be 'yes'."

"I could marry Beatrice if I wanted," he bragged. "But I want the prettiest wife in Standish." He straightened up and reached for Audrey's hand, half turning around.

"You'd better watch the road," she warned.

"I'm a good driver!" he asserted. As if to prove his ability, he pressed his foot on the accelerator. The car spurted forward. Another car darted out of the darkness. There was a shrieking

of brakes and a thud. Audrey was thrown forward. She heard the tinkle of breaking glass, then blackness.

When Audrey came to, she was lying in a white bed, in a room that definitely wasn't hers. With a shock, she sat up.

"You must lie down." She felt someone press down her shoulders. She lay still, trying to puzzle what had happened. Her head was heavy. She raised her hand and felt the bandages.

"You were in an accident, but nothing too serious."

Audrey sighed and watched the nurse. Miss Dempster deftly felt her pulse and wrote it on the chart.

"Please tell me what happened," Audrey begged.

"Ted Marshall has a broken arm. No one in the other car was hurt. You had a slight concussion."

"When do you think the doctor will remove my bandages?"

"Soon."

The next day Doctor Wheeler removed the bandages. Audrey's face felt stiff. She asked, "May I have a mirror?"

"Later," he replied bruskly.

When she was alone, Audrey put her hand to her face. The skin felt stretched, and there were ridges. Terror sprang into her heart. She looked frantically about the room. In the corner was a dresser with a mirror on it. If only she could see herself!

With strength born of desperation, she slid to the edge of the bed, turned, and swung her feet over the side. Her head swam. She gripped the edge of the bed, and stood up. Inch by inch, she crept to the foot of the bed. She let go, took two steps, saw her face, and the long, ugly red scar . . .

Miss Dempster hurried into the room. "Miss Steele, what are you doing?"

When Audrey was back in bed, and alone, she wept, touched the scar, and prayed. When she finished, she thought, "I've one consolation. The Lord won't let anything else bad happen to me. This is enough."

For visiting hours, she put on a lace bed-jacket her mother had brought her, and combed her golden curls. She was sure Ted would come. She had made up her mind to marry him. All her doubts as to Ted not being the one she wanted, were gone. She clung to the thought of him. Even if she hadn't said "yes" that night, he had taken it for granted. And he was responsible for her being like this. The fear that no one else would ever love her gripped her heart.

There was the sound of steps in the hall. She glanced up. Mark stood in the door.

"Hello, Mark," she greeted. "Though, frankly, I'm expecting Ted."

"I thought you would be. That's why I came."

"Why you came?" she faltered, trying to guess what he meant.

He stood at the foot of the bed, with his hands clasped behind his back, and a warm look in his brown eyes. "We're all sorry for what happened to you."

"It was a shock to see myself, but it has its advantages. Nothing worse can happen. The Lord wouldn't let it."

Mark bit his lip. "That verse says long-suffering, not short-suffering."

"You're not very cheerful."

"Audrey, it isn't what happens to us in life that's important, but how we take it."

"Did you come to preach?"

"No. I came to tell you that Ted did what we all expected he would do. This afternoon, quite melodramatic, with his arm in a sling, he married Beatrice."

'No—"

"I tried to prepare you." He told her the details. Audrey stared at him, num. He left.

Audrey stared, wide-eyed at the ceiling, faced her disappointment and her Lord . . .

The next day Audrey went home. Mr. Scotat came to see her. He asked, "Audrey, do you think you could sing **The Messiah** with us?"

"Not with my face," she protested.

"People aren't going to look at your face. They want to hear you sing."

"But at that first practice you didn't like the way I sang."

"In a sense, you sang it perfectly. Perhaps I expect too much of that solo. At any rate, since you've been in this accident, I've tried others. They don't have your voice, so will you sing it for us?"

"Very well."

The night of the practice, Audrey fluffed her hair to cover the scar as much as she could, and went to church. Everyone was too friendly. They embarrassed her. She was relieved when the rehearsal began.

The organist struck the opening chord of the soprano solo. Audrey began to sing. Gone were her thoughts of what Mr. Scotat, Mark, or even Ted would say. She thought of those hours of anguish in the hospital when she had felt the nearness of the Lord. She sang, **I know that my Redeemer liveth—**

When the practice was over, Mr. Scotat squeezed her hand and whispered, "My child, you sang beautifully. You have learned that He lives, haven't you?"

She nodded, and started toward the church door.

Mark hurried after her and demanded, "Audrey, you sang beautifully. When have you had time to take more singing lessons?"

"At the hospital."

"I see." He took her arm, and looked at her as if he had found what he had been seeking. "Let me drive you home."

"If you wish." She walked down the church steps with the feeling that this was but the beginning of many steps taken together. ("Bible Truth")

Українська Євангельська Церква
в Гамільтоні
Пастор В. Кучер

В суботу по полудні: Рідна Школа о год. 1.30

В неділю рано: Біблійна Година о год. 10.15
Недільна Школа о год. 11
Богослуження о год. 11

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
В НЬЮ ЙОРКУ
432 Third Avenue (at 30th Street)
New York, N.Y.

Богослуження щонеділі о 11-ій год. рано.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
в Торонті, Онт.
20 Claremont Street

Богослуження і Недільна Школа о 11 год. рано кожної неділі.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
в Ошаві, Онт.
486 Симко Стр. Південь
Пастор: І. Яцентий

Богослуження о 11 год. перед полуднем кожної неділі. Вечірня о 7 год. вечора. Недільна Школа о 10 годині рано.

Всіх радо вітаємо!

Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

Рік XXVI. Ч. 3. Квітень 1965 April Vol. XXVI. № 3.

ВСЯ ЗЕМЛЯ СПІВАЄ ДНЕСЬ

„Де жало твоє, смерте? А ти, пекло, де твоя побіда?"
(Кн. Осії 13:14)

ВСЯ ЗЕМЛЯ СПІВАЄ ДНЕСЬ,
ЩО ГОСПОДЬ ІСУС ВОСКРЕС!
РАДОЩАМ НЕМА КІНЦЯ!
НИМИ ПОВНІ В НАС СЕРЦЯ!
ВІН СПАСІННЯ БОГ ЗВЕРШИВ
ГРІХ І СМЕРТЬ ВІН ПОБІДИВ!
СОНЦЕ СЯЄ НАМ З НЕБЕС!
СОНЦЕ — СПАС НАШ, ЩО ВОСКРЕС!

ГРІБ СТОРОЖА СТЕРЕГЛА
СПАС ВОСКРЕС, — ВОНА ВТЕКЛА!
СМЕРТЮ СМЕРТЬ ГОСПОДЬ ЗДОЛАВ,
СМЕРТНИМ НАМ БЕЗСМЕРТЯ ДАВ!
НАШ СПАСИТЕЛЬ ЗНОВ ЖИВЕ!
СМЕРТЕ, ДЕ ЖАЛО ТВОЄ?!
В ЖЕРТВУ РАЗ СЕБЕ ДАВ СПАС,
ГИМ ВІД СМЕРТИ СПАС ВІН НАС!

Горить і не згорає.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL AND EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA

ЗМІСТ

Христос воскрес, пастор В Кучер 1

Боже, від батьків ми чули, муз. П. Сича 4

"Цього Ісуса воскресив Бог" 5

"Человек и мир" 8

Звітріла сіль, проповідник Г. Добровольський 12

Різне: Прекрасне вшанування. Треба спростувати. Замовчане важливіше. Пропаганда ненависти. Жадоба влади. Атеїстичний шлюб. Чи СССР "свята"? Дивна участь. Ватикан посідає поверх $15 більйонів. Переоцінка цінностей 16

Born anew at Easter by Helen Jillson Talbot (by courtesy of the "Bible Truth") 22

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

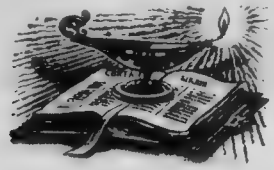

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN C... EDUCATIONAL CENTRE

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Рік XXVI. Ч. 3. Квітень 1965 April Vol. XXVI. № 3.

ХРИСТОС ВОСКРЕС

Найважливішою річчю, найбільш важливою подією в історії людства є факт воскресіння нашого Господа Ісуса Христа. Відкриття Америки було важливою подією. Відкриття протонів і електронів, — розбиття "неподільного" атому; — "подорожі", полети в небесних просторах у модерних ракетах є важливою річчю, але найважливішою річчю для кожної віруючої людини є те, що Христос, Син Божий, Який залишив був красу небес і прийшов на цю землю, щоб вмерти за наші гріхи "за Писанням", воскрес. Він живе, Він сидить по правиці Бога Отця й заступається за нас. Слава Богу за це.

Те, що Христос воскрес, просякає мертвий світ так, як горіюча комета. Це ж відомість понад усі відомості; це новість понад усі новості; це радість понад усі радості; це прояв сили Божої понад усі прояви; це об'явлення ласки Божої понад усі об'явлення. Він воскрес і так воскреснуть усі, які вірують у Нього; Він живе й так теж житимуть усі, які люблять Його.

У воскресінні Ісуса Христа сила смерти й царство смерти одержали смертельний удар, від якого вони вже не зможуть звільнитися. Христос, Богочоловік, Який був у дійсності умер, і Якого вороги доложили всіх старань, щоб Він зовсім умер, розбив пута смерти й гроба й силою Свого воскресіння заманіфестував перед цілим світом, що Божі обітниці є вірні, що Бог є всесильний, всемогучий і всюдиприсутній, що Божа любов — це не людська любов і що Він на ласку пребагатий.

Воскреслий Христос протягом сорок днів перебував у присутності Своїх друзів. Він з ними їв і пив. Він з ними сидів і давав їм оглядати Свої рани, а тим, "яким зір не вистарчав", Він давав нагоду доторкатись власноручно до Своїх ран і навчав їх, що щасливі вони, що вони вірують, бо побачили, але **оскільки більш щасливі є ті, які не бачили, а увірують.**

Відтак Ісус попрощався зі Своїми учениками й піднявся на небо, на небесний престіл, до Бога Отця. Але Він сповнив Свою обітницю; Він не лишив Своїх учнів сиротами. Він післав їм Святого Духа, Духа Утішителя, Духа Правди, Який учив їх всякої правди.

І Дух Святий свідчить нам, у наших серцях, що Ісус знову прийде. Він прийде у славі Бога Отця. Він прийде, щоб оста-

точно знищити силу гріха й силу смерти й щоб заснувати Царство Своє, в якому гріха більш не буде.

З воскресінням Ісуса Христа настала нова ера, новий час, час Божої ласки, час проповіді Євангелії спасіння. Цей час, в якому благословляться всі народи, є часом, в якому Церква Христова проповідує Євангелію по цілому світі, в якому многі навертаються до Христа, пізнають ласку Божу й одержують спасіння й життя вічне.

Тому то центральним фактом християнства й центральним фактом дій Бога в історії людства є воскресіння Ісуса Христа. Наш народ збагнув важливість воскресіння Ісуса Христа з мертвих і назвав цей день, в якому ми святкуємо цю подію подій, Великднем, тобто великим днем, щоб таким чином відрізнити цей день від усіх інших днів у році.

Свято воскресіння Ісуса Христа є святом сучасної радости й святом надії. Цю думку сучасного й майбутнього, — радости тепер і надії на те, що буде, — збагнув і старався висловити М. Мигар, коли він писав:

Христос воскрес! — Воскресне Правда
На стид і сором всім катам;
Не буде вічно в нас неправди,
Засвітить сонце правди й нам.

Христос воскрес! — хоч ще недавно
На смерть ганебну мусів йти;
Воскресне Правда ясно, славно,
Хоч стережуть її кати.

Прийди, воскреслий Божий Сину,
І нашу доленьку побач,
Потіш українську дитину,
Або із нею враз заплач . . .

Через Свою смерть і Своє воскресіння Ісус Христос стався близько до всіх нас, до кожної людини. Він стався нашою силою і мидрістю. Він був випробуваний і Він постраждав аж до голгофської смерти й тому Він може всім випробовуваним і страждаючим помогти. Він благословенний повіки Господь!

Тепер ми можемо приходити до Бога в молитвах, у ім'я воскреслого Христа, бо Дух Святий учить нас, як молитися, а Син Божий, Ісус Христос, сидить по правиці Бога Отця й заступається за нас. Воскреслий Христос у прощальній промові до Своїх учнів сказав: "Дана Мені всяка власть на небі й на землі. Тож ідіть і зробіть усі народи за учнів Моїх, хрестячи їх у ім'я Отця і Сина і Святого Духа, навчаючи їх зберігати все те, що Я заповів був. І ось Я з вами повсякчасно аж до кінця віку".

Мої дорогі! Христос з нами не лише на Великдень, не лише в часі Великодня, але **повсякчасно аж до кінця віку.**

Господня Вечеря, яку обходила рання Церква й яку ми обходимо, завжди вказує на поломане тіло й на чашу в Господній крові. Але Господня Вечеря має святкуватися "аж доки Він прийде". Святе хрещення, яке є символом смерти й воскресіння нашого Господа, теж вказує на присутність і прихід нашого Господа. Наше спасіння й очищення з наших гріхів вказує на працю Духа Святого, а проповідь Євангелії й праця Церкви вказують на ласку Бога Отця. Що за диво Божої ласки!

Це все збагнув був апостол Павло, коли Він писав у своєму Листі до Римлян: "О глибино багатства і премудрости і знання Божого! Які невідомі присуди Його й недосліджені дороги Його! Бо хто розум Господній пізнав? Або хто був дорадник Йому? Або хто давніш Йому дав, і йому буде віддано? Бо все з Нього, через Нього і для Нього! Йому слава навіки! Амінь".

Про ласку Божу, об'явлену в воскресінні Господа Ісуса Христа, роздумував один з наших поетів, коли він писав:

Усім вам, всім з святих небес
Іде привіт: Христос Воскрес.
Вже наші предки його знали,
Один одного ним вітали.

Літа летіли, сотні літ,
Зсихав і падав слави квіт;
Руйнуючи земні митарства
Мінялися царі і царства, —

Однак живе святих небес
Святий привіт: Христос воскрес.
Не піде він у забуття
Бо Він і правда, і життя.

Володимир Кучер

БОЖЕ, ВІД БАТЬКІВ МИ ЧУЛИ

"Ти бо спасаєш нас від противників наших," (Пс. 44:7).

Слова Т. Шевченка. Муз. П. Сича.

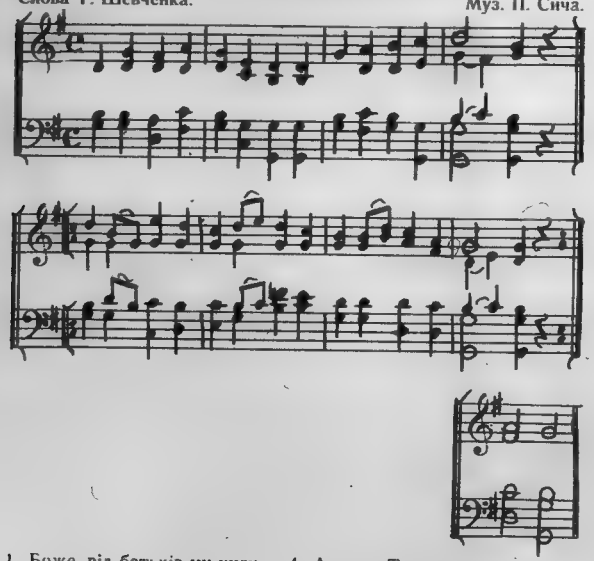

1. Боже, від батьків ми чули
   Про велику славу,
   Про діла Твої славетні,
   Про війну криваву.

2. Про той час, як Ти рукою
   Твердою Своєю
   Погромив ворожі лави
   І їх вкрив землею!

3. Міць Твою і славу, Боже,
   В той час прославили
   Твої люди і в спокою,
   У добрі спочили.

4. А тепер Ти нас покинув,
   Вкрив нас срамотою;
   Нарід Свій віддав Ти, Боже,
   У гірку неволю.

5. Поможи нам! Зупини Сам
   Вражу цю наругу!
   Поборов Ти першу силу,
   Побори і другу!

6. Впокорилася душа в нас,
   Гірко їй в неволі;
   Встань же, Боже, поможи
   нам!
   Встань на ката знову! Амінь.

"ЦЬОГО ІСУСА ВОСКРЕСИВ БОГ"

Діяння Ап. 2:32.

Слова нашого тексту відносяться до певної особи. Апостол Петро попередньо схарактеризував її. Ісус Христос відрізнявся від усіх інших людей досконалістю Своєї людськости. Це було видко з чудес, які Він чинив, як також із Його науки та з Його життя. Він був обіцяним Спасителем світу. Апостол Петро пригадав ізраїльтянам, що цього Ісуса, Якого ви знали, ви видали в руки поган, які розп'яли і вбили Його. Цього Ісуса воскресив Бог. Отже, в глибоку давнину в історії людства вороги замордували Чоловіка, Якого Бог воскресив із мертвих. Що ця подія означає?

У першу чергу той факт, що Бог воскресив Ісуса Христа з мертвих, означає абсолютну Божу апробату, цілковите схвалення Богом особи, науки й життя Ісуса Христа. Особа Спасителя була підтверджена від початку Його життя аж до кінця. Про Його різдво анголи сповістили людей, мудреці зі сходу мали дивне об'явлення зорі, вони прибули до Вифлеєму з дарами та поклонилися Цареві царів. Навіть темні сили зла робили зусилля, щоб знищити Христа, але їм не було дозволено тоді осягти цього. В дні, коли Христос розпочав Своє служіння народові, Бог виявив Свою апробату з нагоди різних подій. Так, наприклад, при хрещенні Христа було чути голос: "Це Мій Син любий, що Я вподобав Його". На горі переображення учні чули знову голос: "Це Син Мій любий, що Я вподобав Його, Його слухайте". В часи перед розп'яттям Спасителя греки хотіли бачити Його. Христос, передбачаючи наближення терпінь, звернувся до Бога з благанням, щоб прославився Бог. Тоді знову було чути голос, що відносився до Христа: "І прославив і знову прославлю". Всі чуда Ісуса Христа свідкували про Божу апробату. Вони були наглядним доказом Його людської досконалости більше, ніж Його божественности, бо ілюстрували, що Бог може зробити через перфектну людину.

Під час Його смерти надприродні явища підкреслили факт Божого схвалення Свого Сина. Розп'яття Христа супроводилося землетрусом, сонце померкло і гроби порозкривались, підкреслюючи космічність злочину розп'яття Сина Божого. Найвища ознака Божої апробати — це воскресіння і вознесення Христа. Господь раніш воскресив із мертвих Лазаря й дочку Яіра, але в обох цих випадках Лазар і дівчина, проживши призначені їм роки, померли. Тільки Ісус Христос не бачив смерти, але, воскресши, вознісся на небо. В цій небесній славі бачив воскре-

слого Христа Степан, коли його каменували. Він засвідчив, що бачив "славу Божу й Ісуса, стоячого по правиці у Бога" (Дія-ня 7:55).

Воскресіння Ісуса Христа свідчить про досконалість Богочоловіка; що тип цього Чоловіка, якого відкинули люди, прийняв Бог; що той тип життя, якого не злюбили люди, став зразком життя для людей, яких схвалює Бог.

Який же це тип життя? Життя Ісуса Христа відрізнялося трьома визначними всеохопними рисами. Його життя було зосереджене на Бозі, це життя зрікалося свого й себе для інших, це життя було життям досконалого служіння людям. Цей тип і досі є зразком для людства, цей тип життя вдовольняє Бога. Воскресіння проголошує Божу апробату на цю потрійну посвяту Сина Божого. Воскресіння проголошує, що цей тип життя є також тріюмфальним і що вкінці він переможе. Воскресіння свідкує, що Ісус Христос осягнув ціль, відкривши людству Бога Отця і привівши його до Нього. Перемога Христа у воскресінні була повна й досконала. Смерть не могла вдержати Сина Божого від славного воскресіння.

Воскресіння Ісуса Христа виявляє ще й інший факт. Тому, що Сам Бог воскресінням апробував життя Ісуса Христа, то, натурально, воно з другого боку осуджує всяке інше життя. Приймаючи досконалене, Бог тим самим відкидає все тлінне, проминаюче й зіпсуте. Перфектним типом життя є таке життя, яке зосереджується в Бозі, вміє жертвувати собою та служити ближнім. Тому, ясно, що всяке егоїстичне життя, що зосереджується тільки на себелюбстві й турбується тільки про свої власні інтереси, не є до вподоби Богові й Він осуджує його воскресінням Свого Сина. Відтоді тип життя Ісуса Христа став ціллю та прикладом для життя кожної віруючої людини. Воскресіння Спасителя відкрило правдиве значення і ціль життя людини.

Таким самим способом воскресіння Ісуса Христа осуджує всяку іншу дорогу спасіння людини, яка не базується на однім тільки Христі. "Бо нема іншого імени під небом, даного людям, щоб ним спасатись нам". Воскресінням Ісуса Христа Бог осудив усіх тих, які осудили Його Сина чи осуджують Його й тепер. Римляни, греки, священики з їхньою владою, культурою й релігією були осуджені актом світлого воскресіння. Бог і в наші дні воскресінням осуджує подібних людей, які своїми думками, словами й ділами далі "розпинають" Ісуса Христа.

Але при цім усім воскресіння Ісуса Христа відкриває нам безмежне Боже милосердя й любов. Бог відкидає й засуджує всяку руїну та злобу людини, щоб таким чином перетворити її і "поповнити . . . усе за всі ті часи, коли в вас пожирала сарана".

Хрест Христів має лік на всі рани. Воскреслий Христос став тепер головою нового людства, нової раси. Воскресінням Бог проголошує, що Він приймає людину тільки в однім Христі.

Воскресінням Бог заявляє, що людськість, якої Він шукає, є людськістю Ісуса Христа. Але, коли б тип Христа Бог вимагав від людей, щоб їх прийняти до Себе в небесні оселі, — то тоді я є осуджений, бо я не є таким. Та дяка Богові, воскресіння проголошує нам радісну вістку, що Христос таємницею Своєї смерти уможливив нам життя. "Він полюбив мене й віддав Себе за мене". Тому власне воскресіння проголошує кожній людині нову надію. Воскресіння — це доказ Євангелії-Благої Вістки, бо кожен, хто вірує в розп'ятого й воскреслого Ісуса Христа, матиме життя вічне.

ЗЛОЧИНИ ТА ХРИСТИЯНСТВО

Федеральне статистичне бюро США повідомляє, що число злочинів у 1964 році зросло на 13%. Число більших правопорушень у краю перевищило коефіцієнт 250 000. Цей великий зріст злочинности вказує на розклад американського життя. Злочини ширяться не тільки по великих містах, де їхній зріст дорівнюється 11%, але і в передмістях, де злочинність зросла до 18%.

У цей самий час членство американських церков зросло в 1962 році до 63.4% у той час, як у 1900 р. тільки 36% американського населення було пов'язане з церквами.

Зріст злочинства поруч із зростом церковного членства вказує на те, що члени церкви не були всюди сіллю землі, або світлом для світу.

Збільшення злочинів так само є пересторогою всім членам церкви й закликом до покаяння та більшої посвяти себе в служінні Богові.

"ЧЕЛОВЕК И МИР"

"Людина і світ" — це ще один московський атеїстичний журнал, що друкується в СССР українською мовою та розповсюджується в Канаді. На останній сторінці цього журнала так і написано "Человек и мир" на украинском языке". Отже, "старший брат" щось приготовив для українців, надрукував і вислав до Канади. Загально треба зазначити, що пропаганда атеїзму виглядає в "Людині і світ" дуже бідно та примітивно. Опис явищ природи чи нових наукових відкриттів самі по собі нічого атеїстичного не мають, а, навпаки, можуть служити доказом існування першопричини та пляну у всесвіті. Проте атеїстичні автори неспроможні цього зрозуміти й у своїм засліпленню вважають кожне таке явище за щось атеїстичне. Отже, часом статті справляють на читача враження опису "в огороді бузина, а в Києві дядько". Редактори "Людина і світ", як і треба було сподіватись, залюбки послуговуються фальшем і часто виявляють незнання поглядів віруючих людей, яких вони пробують критикувати. Часто-густо вони узагальнюють винятки, а промовчують факти. Наприклад, кілька "науковців" твердять у своїм зверненні (ст. 2, ч. 2) таке: "Віруючий розглядає хворобу, як кару Господню за гріхи, або як випробовування, послане йому небом", тому власне нібито релігійні люди не звертаються до лікарів. Можливо, що є такі одиниці, і в СССР люди повірять у це. Але така "пропаганда" не матиме жодного впливу в Канаді та в США, бо загально відомо, що тут церкви утримують сотки великих прекрасних шпиталів; наукові, медичні й дослідні інституції та що віруючі за своїм переконанням вважають, що людина повинна користуватись із усіх досягнень медичної науки для привернення здоров'я.

Всяке знання — це дар Божий, тому віруючі, надіючись на Божу поміч, не нехтують і тими засобами, що їх подає їм медицина.

В статті "Релігія і довголіття" автор послуговується застарілими закидами, що давно вже вийшли з моди навіть серед атеїстів. Він твердить, що старозаповітні патріярхи не могли жити по 700, 800 і більше років. Він рішуче не погоджується, щоб людина могла так довго жити. Отже, автор сам накинув свою інтерпретацію на те, щоб її опісля відкинути. Так легко можна доводити кожну річ. В дійсності справа не є так проста. Опис життя патріярхів походить із дуже давніх віків. В ті часи не було ще нашого календаря. Довжина року й місяців не була така, як тепер. Так, наприклад, у стародавнім Вавилоні релігійний рік був на половину коротший від нашого. Отже ясно, що спроба подавати календарні означення й реченці термінами наших часів, показує незнання автора повищих фактів. З другого боку всім відомо, що одним із стародавніх звичаїв семітів було означати довжину існування роду іменем визначної особи, яка очолювала той рід або плем'я. У такім випадку довголітність патріярхів означає не довжину їхнього особистого життя, але інтервал часу існування їхнього роду.

У статті "Планети чекають" автор — кандидат фізично-математичних наук — атакує, що Бога нема, бо "совєтські атеїстичні науковці" не могли зобачити Його в небесних просторах. Цей мотив повторюється часто й у інших виданнях з легкої руки здеградованого Микити. Наївний примітивізм повищого аргументу виявляє скрайню обмеженість думки в атеїстів. Хто може забачити людську ідею, або зважити відвагу? Однак годі твердити, що їх нема.

До цієї ж категорії відноситься проголошення, що віруючі за кордоном вважають "штурм космосу" за ознаку наближення "страшного суду". Це для нас новина. Той самий автор пише й про іншу недоречність, що "релігія" вдається до "спроб довести сумісність теології з матеріялістичною наукою". Чи можна сумістити воду й вогонь? Матеріялізм і віра в Бога знаходяться на протилежних бігунцях. Їх годі примирити чи сумістити. Ніхто серед віруючих не тільки що не пробує довести сумісність матеріялізму й віри в Бога, а, навпаки, ми рішуче поборюємо матеріялістичний світогляд, як безпідставний, ненауковий і наскрізь забобонний.

Годі перечислити тут увесь фальш і видумані закиди чи просто нісенітниці, бо це забрало б багато більш місця, ніж на це заслуговує так звана "пропаганда".

Наприклад твердження, що відкриття нових світів і життя на них, осуджує віру в Бога, є нелогічне й неправдиве. Якщо один світ славить Бога, то тисяча світів славитимуть Його в тисячу разів більше. В статті "Духовні пустельники" автор атакує євангельський мотив, що побуджує євангеликів ретельно й сумлінно працювати. Мотив у євангеликів прекрасний і гідний наслідування. Вони вірять, що кожен рід праці рівний щодо гідности перед Богом. З цього постає почуття особистої вартости. На цій вірі базувався й розвинувся добробут і багатство европейських і американських демократичних держав. На цій вірі розвинулось знання й поступ. Найповажніші університети з Сполучених Штатах Америки постали з ініціятиви євангеликів, а сама структура уряду розвинулася за зразком самоуправи євангельських громад. Свобода слова, руху, зборів і сумління — це наслідки впливів євангельського світогляду на суспільство.

Які ж саме цінності витворили атеїсти-комуністи? Вони можуть похвалитись, що перші в історії людства створили нечувані жорстокістю концентраційні табори для інакодумаючих, які пізніше Гітлер перейняв і позасновував у Німеччині. Їхній винахід — це безоглядний терор і вбивство, як система керування країною.

Геносид (знищення цілковите чи частинне національної, етнічної, расової, або релігійної групи) є також продуктом атеїстів. Організації штучного голоду, від якого загинули мільйони людности, так само є здобутком їхнього думання та їхніх учинків. У матеріяльній сфері вони вже пів століття "доганяють" США, але ніяк не можуть догнати. У цей самий час голодний нарід, спостерігаючи цю атеїстичну комедію, складає "частушки", подібну до такої: "Гаворят, што Ленін умер, ну а я єво ві дал, без штанов в одной жилетке, пятілєтку доганял".

Нема нічого дивного, що віруючі в СССР, скільки можуть, уникають стичности з людьми й організаціями, що відкидають євангельську мораль, але своєї власної не мають. Вони, наче зграя вовків, винищують один одного.

"Людина і світ" наводить анекдот. Ніби Б. Шоу в розмові з приятелем, витяг годинника й дав три хвилини Богові, щоб той вбив Шоу на доказ Свого існування. Ці блюзнірські байки — це жодна новина. Вони вражають читачів тільки своєю зухвалістю та безглуздістю. Чому б Бог взагалі мав звертати увагу на таких зухвалих людей? Ось місяць уночі безтурботно пливе собі по небі, не дивлячись на те, що якийсь там сірко всю ніч лає на нього. Далеко сіркові до місяця!

Бог навіть і до таких атеїстів ставиться з жалем і не хоче, щоб вони загинули. Деякі статті в журналі "Людина і світ" зовсім не відносяться до українців. Їх присвячено релігійним збоченням, що головним чином поширені в російських областях. Так, наприклад, в Лсковській губерні була повінь обновлених ікон. Серед росіян існують скопці й до них подібні. Отже, шкода було критику цих речей перекладати на українську мову. Вони властиві московській вдачі, а чужі українцям.

Лейтмотивом через увесь журнал є твердження, що віруючі люди пробують пристосувати релігію до науки. В дійсності віруючі цілком не потребують цього робити, бо поступ модерної фізики й інших наук сам наближає правдиве знання до віри в Бога. Щоб переконатися в цім, варто тільки прочитати книжку світознаного вченого Lecomte du Noüy "Human Destiny."

В дійсності це марксисти потребують пристосування свого навчання до модерної науки. Теза Маркса, що матерія вічна й незнищима, наочно фальшива. Це знає кожен школяр у наші дні. Економічні відношення в капіталістичних країнах зовсім не розвиваються зо схемою Карла Маркса.

Замість концентрації богатств відбувається їхнє розпорошення, а робітництво стає багатше, замість того, щоб бідніти. Вже пройшло майже сто років від писань К. Маркса. За цей час людство й наука зробили величезний поступ. Однак цей поступ оминув атеїстів і марксистів, які ще й досі товчуть у ступі застарілі аргументи з часів царя Гороха.

У СССР, де нема свободи слова, атеїсти можуть без страху писати всякі нісенітниці, але за кордоном такі журнали, як: "Атеїст" і "Человек и мир" будуть служити для віруючих і невіруючих за ілюстрацію обскурантизму й несумлінности атеїстичної пропаганди. Така "пропаганда" не страшна для всіх віруючих людей.

Треба сподіватись, що з нагоди недавнього полету російських астронавтів будуть знову друкуватися в научних атеїстичних журналах істеричні вигуки, що нема Бога, бо ось їхній астронавт виліз із "космічного баняка" в просторах і сам прив'язаний на мотузі перевернувся пару разів догори ногами та знову вліз у ракету. Бога він так само не бачив. Однак, як зазначив Н. Расел, коли б його мотуз увірвався, то той астронавт дуже скоро зобачив би Бога.

Без сумніву, США за пару місяців втнуть і собі щось подібне, щоб не лишатись позаду. На нашу думку, цей цирк у космосі — це тільки непотрібне марнотратство народних засобів. В СССР більша половина населення не має модерних туалет, а користається дерев'яними прибудовами на подвір'ї. Їм не до космосу, бо в країні не достає також споживчих артикулів. Не бракує тільки горілки . . .

Було б куди доцільніше, замість витрат більйонів рублів і долярів на "штурм космосу", зробити "штурм" людської нужди. На космічний цирк люди радо зачекали б до кращих днів.

ЗВІТРІЛА СІЛЬ

(Містимо в дискусійному порядку. Ред.)

"Ви — сіль землі. Коли сіль звітріє, то чим її солоною зробити? Нінащо не придатна більше, хіба — викинути її геть, щоб топтали люди".

Ці слова сказав був Сам Ісус Христос до Своїх учнів, а також й усім. "ВИ — СІЛЬ ЗЕМЛІ". Тут треба розуміти не в буквальному, а в переносному значенню. "Словом "земля" окреслене тут людство, яке замешкує земну кулю. Те людство, яке аж так розложилось і морально, і духовно, що тільки завдяки тим, через кого Бог ще може до певної міри впливати на збереження його від вічної загибелі, — являються наче сіль, яка зберігає продукти від гниття та додає смаку стравам.

Людство втратило смак життя, достойного Божої ласки, але через сіль — дійсних слуг Божих — Бог приправляє його.

В чому ж заключається солоність слуг Христових? Які їхні духовні властивості? — 1) В правдивій вірі в Бога й посланого Ним Ісуса Христа. 2) Довір'ї Богові через Ісуса Христа. 3) В покорі й любові до Нього. 4) В розумінні волі Божої та в виконуванні Його Заповідей. 5) В новонародженні від Бога та прийнятті сили згори — Святого Духа, щоб голосити Євангелію "Слова Божого". Чит. Івана 3:3, 8; Дії Ап. 1:5, 8; Луки 24:47-49. "Ідіть по всьому світі, та всьому творінню проповідуйте Євангелію".

Сьогодні є ті, що мають покликання і доручення проповідувати Христову Євангелію на спасіння всьому народові. І вони є тією сіллю, що зберігає світ від остаточного зіпсуття. Вони є тим, що додає смак духовному життю для цього світу, але світ не слухає їх, а ще і переслідує. Однак Господь має Свій час і міру.

Назвавши Своїх учнів сіллю, Ісус Христос тут же застерегає, що коли сіль втратить свою властивість (солоність), то нінащо вона не придатна. Хіба висипати надвір, щоб топтали її люди".

Ця пересторога Христова є дуже важливою і в сьогоднішній час. Тому, як повинні проповідники Божого Слова й сьогодні це пам'ятати. Як повинні дбати, щоб зберігати в собі ті духовні властивості, які робили б їх здібними чинити Божу волю! А найголовніше, це те, щоб ті властивості ще більше й більше розвивати в собі мудрістю й силою Святого Духа!

Вище ми згадали про властивості, а тепер ще додамо, а це — ВІРНІСТЬ БОГОВІ! Без цієї властивости ніхто не зможе належно виконати Божої волі, чого Бог від нас вимагає. "ВІРНІСТЬ БОГОВІ" означає, що ми повинні цілком і повністю підпорядкуватися Святому Духові й тільки Одного Його слухати! Не можемо служити разом двом панам, як і сказав Ісус Христос. І тут то приходить ціле горе!

Сьогодні ми помічаємо, як багато є таких, що розділили своє серце. Вони хочуть служити і Богові, і ще комусь іншому. Вони хочуть одночасно проповідувати й Євангелію Христову, і ще чомусь —мертвій ідеї: марксизмові, імперіялізмові й усяким іншим "ізм"-ам.

Вони поклоняються Богові й мертвим людям, або самим собі, звеличають своє "я". Вони, замість шукати перш Царства Божого та правди Його, — змагаються за царство земне. Замість проповідувати людям покаяння й навернення до Бога, займаються всякою критикою інших людей. Замість проповідувати скорий прихід Господній по Своїх, — потішають людей, обіцяючи їм марення своєї голови, як "грушки на вербах" . . .

Ось візьмемо деякі часописи, що називаються Євангельські . . . Християнські . . . Канадійський . . . та інші. Що ми в них можемо вичитати? Багато про історію, про політику, про літературу, про секти, про мистецтво й дискусії на різні земні теми, але дуже мало, або й нічого про те, що повинно бути повчальне, щоб будувався чоловік. Так трудно в них знайти щобудь про Бога, про Його любов, про діло спасіння, а про необхідність християнинові родитись згори, — ні слова. Навіть коли пошлю їм дописа про народження згори, то вже й не по їхньому смаку. Такі часописи мало пишуть про Божу правду, а це тому, що їхні видавці цього процесу "нового народження та прийняття сили Святого Духа (хрещення Святим Духом) не пережили в собі й на собі. Вони це оминають, навіть критикують і тих, що їм присилають ці дописи. "Бо душевний чоловік не приймає того, що від Духа Святого" — це йому глупота". "Хто по тілу, ті Богу вгодити не можуть". Рим. 8:8. Чит. 9 уступ. А якщо бувають статті на цю тему, то дуже сухі й неясні, і тільки дуже рідко трапляється дещо краще.

Сторінки таких "духовних" часописів часто заповнені або безвартісним, або маловартісним матеріялом. Багато в них пишеться про т. зв. "місійні подорожі". І що в них читаємо? Ось що: "Ми їхали", "ми прибули", "нас зустрічали", "нас вітали", "нас приймали", "ми промовляли", "ми служили", "нам дякували", "нас провожали", "ми дякували", "ми мали спільність" і так без кінця. Що читач навчиться з таких часописів? Нічого! Отже, всюди "ми", "нас", "нам". А Христос і Євангелія там тільки, як рекляма-шильд . . .

Крім таких описів "місійних подорожей", ще знаходимо описи конференцій, конвенцій, союзів, конференційних протоколів тощо. І це все займає цілі частини тих часописів, а часто не зміщаються в одному числі, а тому продовжуються ще в наступних. І яку вартість має та вся "балаканина" для стороннього читача? Ніякої духовної вартости! В завершення цього всього, слідує сторінка або й більше списків різних пожертв, що також не є згідне з волею Божою, бо Ісус Христос сказав: "Коли чиниш милостиню, не труби перед себе, як роблять лицеміри по синагогах і вулицях, щоб хвалили їх люди" . . .

І коли візьмемо такий "духовний часопис", то жаль стискає серце . . . Але, правда, трапляються й такі читачі, що похваляють ті часописи, а їхні редактори радіють і ті "похвали" друкують на сторінках тих часописів. Але, коли приглянутися до тих "похвал", то вони такі убоги з точки євангельського погляду, як убогі й ті, хто хвалить. Правду ап. Павло пише: "Що настане час, коли здорової науки не будуть держатись, але за своїми пожадливостями виберуть собі учителів, щоб вони їхні уші улещували. Вони свій слух відвернуть від ПРАВДИ та до байок нахиляться". Яка ж цьому причина? Слова Христові: "ВИ СІЛЬ ЗЕМЛІ". Коли сіль звітріє, то чим насолити її? Не придасться вона вже нінащо, хіба щоб надвір була висипана, та потоптана людьми".

Отже, — сіль звітріла! Але Богові дякувати, що ту солоність згадуваних проповідників та редакторів тих часописів ще можна відновити, що можна ту сіль насолити. На це є чудовий рецепт. Ось він. "Отож, пам'ятай, звідки ти впав, і ПОКАЙСЯ, і вчинки давні чини. Коли ж ні, то прийду до тебе незабаром і здвигну твого світильника з його місця, якщо не покаєшся". "ПОКАЙСЯ!" Це упімнення не від людей, а від Самого Ісуса Христа

Отож, коли ви певні, що маєте від Господа покликання на служіння Йому, то відкиньте все інше сміття ради цього. Виконуйте повеління Сина Божого

"Отже, як ви прийняли були Христа Ісуса Господа, так і в Ньому ходіть . . . і стережіться, щоб ніхто вас не звів філософією та марною оманою за переданням людським (цього 20-го атомового віку), та за стихіями, а не за Христом, бо в Ньому тілесно живе вся повнота Божества" Кол. 2:6, 8, 9

Г. Добровольський (Бувший православний священик, закінчив Мюнхенську Семінарію-жівістов, тепер баптиський проповідник і редактор "Вісника Спасіння" в Англії)

Зауваги редакції.

Редакція вважає, що поділ речей у житті на святі та світські є штучним і не євангельським. Це роблять римо-католики та православні. Його нема в Святім Письмі. Євангелія натомість ділить людські вчинки на праведні та грішні.

Якщо певні євангельські часописи вживають історії, літератури, мистецтва й т. д. в цілях поширення благовістя, то в цім вони лише наслідують апостола Павла (Див. його проповідь у Діяннях 17:22-31).

Ми вважаємо, що критика довгих звітів із "подорожей" і "списки жертводавців" є слушна, якщо їм уділюється надто багато місця.

Заклик до проповідників, щоб вони покаялися, напевно викличе співчуття. Каятись треба всім, як проводові, так і членству, бо за кордоном євангельський рух серед українців або фанатизується, або байдужніє. Особисті амбіції, ненависть, нетерпимість виявляють себе часом і серед євангеликів. Один брат дотепно, але влучно, так окреслив цю проблему: "У нас забагато «чіфс» (ватажків племен), а замало «індіянів»".

ГУБНА ПОМАДА І СВЯТІ

В однім із останніх чисел журнала "Шателейн" знаходиться цікава стаття про те, як чистять святих у церквах Ватикану. Справа в тім, що вірні, відвідуючи церкви, обціловують статуї святих і стіни з образами.

Коли їх цілують чоловіки, то не лишають великого сліду, але жінки, звичайно, залишають на святих сліди губної помади в більшості випадків червоного кольору. Через якийсь час статуї, якщо їх не чистити, а також стіни з образами, покриваються червоними плямами. Тому над реставрацією статуй і стін працюють спеціяльні робітники, які чистять заплямлені місця мармуровим порошком.

Ватикан міг би заощадити дещо гроша, коли б жінки, йдучи до церков, перестали мастити свої губи помадою, або взагалі відучити людей поклонятися статуям і іконам

РІЗНЕ

ПРЕКРАСНЕ ВШАНУВАННЯ

В неділю, 11-го квітня ц.р., Українська Пресвітерська Громада в Торонті відзначила життя і працю Тараса Шевченка урочистою академією. Реферат виголосив відомий письменник Улас Самчук. Він не слідував за шабльоном, звичайним на таких святах, але подав оригінальні й глибокі думки.

Струнна оркестра "Барвінок" збагатила програму академії бездоганною грою творів: "Заповіт" на початку, "В'язанка українських пісень", марш "Козацька воля", увертюра й на закінчення український гимн. Треба сказати, що "Барвінок" – це одна з першокласних струнних оркестр у Торонті. Її учасники грають на інструментах головним чином із любови до самої музики.

Інші точки академії були не менш добірні. Пані А. Бовкуч із своїми дочками Юлією, Лесею й Галиною незрівнянно виконали спів "Зоря моя вечірняя" в супроводі оркестри. В її виконанні присутні відчули щире чуття й самий спів був чарівний.

Не бракувало на академії дитячих деклямацій, як рівнож і молоді. Всі були добрими виконавцями й захоплювали присутніх. З деклямаціями виступали Яринка Озимчак, яка чудово показала вірш "Хвала Шевченкові". Галина Бовкун артистично деклямувала уривки з "Гайдамаків". Леонід Озимчак дуже гарно продеклямував свій вірш. Маруся Лаврін, маленька гостя на святі, проказала "Світе тихий". Леся й Юлія Бовкуни окремо продеклямували з Кобзаря "Розрита могила", як рівнож і Володимир Голватенко.

Центром музичної частини академії була талановита родина Бовкунів. Вся родина була вбрана в українські національні костюми і кожен із них грав на окремім інстументі. Гра оркестри була прекрасна. Родинна оркестра Бовкунів виконала такі твори: "Осінне листя" і "Київський вальс".

Під час програми Леся й Юлія Бовкуни співали "Думи мої", а Галина Бовкун була при піяніні. Крім цього, Юлія Бовкун, яка дуже добре грає на кількох інстументах, виконала на акордіоні увертюру "Королева" і "Турецький марш" Моцарта.

Треба окремо відзначити виконання Галинкою Бовкун сонати Бетховена першого руху. Гра була віртуозна. Галина Бовкун має також свої власні композиції. Три сестри Бовкунів заграли на акедемії її композицію й оркестровку на "Осінній вітер".

Увесь час по полудні був багатий на духовий бенкет, де щиро згадувано Тараса Шевченка "не злим тихим словом", чудовими деклямаціями й прекрасною музикою. Ми певні, що ніде так велично й по-мистецькому не звеличують світлу пам'ять нашого народного генія, як на академіях в Українській Пресвітерській Церкві в Торонті.

Самий портрет Тараса Шевченка був по-мистецькому прикрашений рушниками, що їх вишила пані К. Середа. Вона щороку пильнує, щоб портрет нашого національного генія був прибраний українськими вишивками.

Диригент Павло Сич провадив програмою академії.

ТРЕБА СПРОСТУВАТИ

Американські римо-католики в своїм офіційнім органі "Америка" надрукували таку новину: "Кардинал Сліпий буде символом у Ватикані турбот церкви про святу Росію" ("Америка", ч. 6, 1965).

До цього часу ми думали, що кардинал Сліпий є символом турбот церкви про святу Україну, але виявляється, що так воно не є.

Очікуємо офіційного пояснення або спростування цієї дивовижної новини.

ЗАМОВЧАНЕ ВАЖЛИВІШЕ ЗА СКАЗАНЕ

Комуністична партія в Канаді широко розповсюджує брошурку, привабливу своїм зовнішнім виглядом і друком на гарнім папері. Брошура має назву "Нова політика в Канаді". Воно закликає читачів ставати членами партії. В цій брошурці партія обіцяє мир, прогрес і добробут для усіх. У ній нема нічого більш радикального чи революційного, ніж ми читаємо в програмах інших канадійських політичних партій. Бе зсумніву, всі є за мир, прогрес і добробут. Всі винують інших, а не себе. Однак існує велика різниця поміж канадійськими партіями, а комуністами. Те власне, що комуністи замовчують про себе, є безмірно більш важливе, ніж те, що вони обіцяють.

Чи комуністична партія зреклася вже раз назавжди революційних і терористичних методів у своїй гонитві за владою? Чи вона вже перейшла на демократичні засади, де меншість

приймає й користається ухвалами більшости в країні? Чи комуністи вже зрозуміли, що країною мають керувати вільно вибрані представники всіх існуючих партій, заступлених у парляменті, а не тільки одна комуністична партія, як це є тепер у СССР? Чи комуністична партія визнає право на існування інших партій у країні, а не лише однієї партійної диктатури? Чи комуністична партія зреклася засад атеїзму й матеріялізму, як невідкличних умовин для членства в партії та обстоює свободу сумління й віровизнання в партії, уряді, пресі, школі й т. д.? Чи комуністична партія визнає право першенства батьків виховувати своїх дітей у своїй власній релігії? Чи комуністична партія визнає свободу зборів і критики для всіх громадян, навіть і тоді, коли б вони формували організації й поширювали пропаганду в цілях поборювання комунізму? Чи комуністична партія зреклася доктрини диктатури пролетаріяту й поліційних методів керування народом? Чи комуністична партія визнає право приватної власности для громадян і зреклася намірів створювання примусових колхозів і совхозів для хліборобів?

Про ці всі істотні й вирішальні питання комуністична брошурка мовчить, але загалові відомо, що всі ці ганебні речі широко практикуються за "залізною заслоною". Без цих свобод людина почуватиметься, як сірко на ланцюгу.

——oOo——

ПРОПАГАНДА НЕНАВИСТИ

Пропаганда ненависти заслуговує категоричного осуду. Не грає ролі, проти кого-ця пропаганда скерована, чи то проти жидів, чи то німців, чи то англійців, чи то українців або кого іншого. З цим погоджуються, без сумніву, всі люди доброї волі. Розходження починається в питанні, як ми маємо поборювати пропаганду ненависти? В цій цілі певні групи домагаються спеціяльного законодавства, яке б заборонило пресі друкувати пропаганду ненависти.

Подібні вимоги, хоч і зроблені в добрій волі, широко відчиняють двері до надуживань громадських свобід. Справа в тім, що часом тяжко провести відмежувальну лінію поміж критикою, заснованою на фактах, а безпідставними закидами, базованими на людській ненависті. Буває так, що той самий закид одним видається пропагандою ненависти, а другим правдою, заснованою на фактах.

Українці не раз уже були жертвою несумлінної пропаганди ненависти. В цілях дискримінації народу, вороги України

часто обвинувачували її провідних мужів, людей, кришталевого характеру, в погромах, немилосердно перекручуючи історичні факти. В наші часи, коли, здається, панує універсально в політиці засада, що ціль виправдує засоби, невинно можуть терпіти й інші групи. В цей самий час навіть натяк, заснований на фактах, щодо несправедливих поступовань таких груп, викликує негайне обвинувачення в нетолерантності. Ніякий закон не зможе передбачити всіх комплікацій в подібних випадках. Коли б усе ж таки такий закон був схвалений, то він спонукав би людей до безконечних судових розправ з одного боку, а з другого боку загрожував би громадським свободам. Краще стерпіти менше лихо, ніж викликати катастрофу. Ті, хто стали покривдженими, можуть у кожному випадку притягти до суду винних правопорушників. Канадійські кримінальні закони забороняють очернювання, несправедливі напади, творення організацій для нелегальних цілей тощо. Предсідник (модерейтор) Злученої Церкви, Д-р Е. М. Гауз, слушно зазначив: "Фанатаки є злом, але зелоти (непримиренні), які бажають ударити по фанатиках, і які думають, що вони можуть силою побороти ненависть, тільки виявляють, що вони самі є частиною проблеми, а не частиною відповіді". ("Телеграм", 25-го січня 1965).

Найкращим місцем для всякої пропаганди ненависти — це кош для сміття.

ЖАДОБА ВЛАДИ

Малколм Маггорідж, британський репортер, недавно оголосив розмову поміж покійним прем'єр-міністром Негру і лідером китайських комуністів Мао-Тсе-тунгом. Рік тому Негру спитав Мао, чи Китай не потерпить у випадку атомової війни більш, ніж яка інша країна?

На це Мао відповів: "Лише Китай може вільно позволити собі на 200 до 300 мільйонів убитих в атомовій війні".

Так далеко взаємний страх стримував схід і захід від війни, але Мао хвалиться, що Китай може дозволити собі на страту населення в сотках мільйонів душ. Цей світогляд характерний для атеїстів і комуністів взагалі. Сталін казав, що смерть мільйону людей — це статистика. В той час як християнство підносить вартість життя кожної людини на незвичайну висоту, навчаючи, що Сам Бог у тілі потерпів на хресті для спасіння навіть найгіршої й нікому непотрібної людини. Атеїстичний комунізм вбачає в житті людини лише статистичну вартість так довго, аби тільки влада була в їхніх руках.

АТЕЇСТИЧНИЙ ШЛЮБ

". . . Чули вони, що є в Києві Палац одруження. Назва багатообіцяюча. . . . Та повернемось до наших закоханих. Минув місяць, як подали заяви. Сьогодні весілля. Он бачите, вони притулились у куточку, змучені чеканням, коли, нарешті, з гучномовця оголосять їхні імена. Може, це занадто голосно. Може, не дуже урочисто і не відповідає інтимності моменту, та кого це обходить?

І от, нарешті, піднімаються вони чудовими східцями, встеленими килимами, заходять у кімнату для гостей, звідти — в білий зал. Привітання від завідуючої Палацом, поздоровлення від депутата. І все це швидко, швидко, бо наступна пара наступає на п'яти. І от вже традиційний келих шампанського, і знову гупають двері. Оце і весь ритуал, вся урочистість . . .

Чому ж такий "наплив" бажаючих взяти шлюб саме в Палаці одруження? Бо в місті нічого кращого немає, бо молодь прагне краси, бо десятою дорогою хоче обминути буденність, шаблонність у такій суто особистій справі, як одруження . . . "

"Молодь України" 14 лютого 1965 р.
"Весілля на конвейєрі" стор. 2.

Цікаво, як відчуваються на цінці дня завідуючі й депутати "палацу", коли вони мають із кожною шлюбною парою випити по келихові шампанського? Мабуть, що такі посади є найбільш пошукувані.

ЧИ СССР "СВЯТА"?

Московський патріярх Алексій під час відвідин Лондону дня 27-го вересня 1964 року виголосив там проповідь. У ній він назвав СССР "святою". Слово "святий" згідно з етимологічним словником означає духовно досконалу особу й усе побожне, призначене для поклоніння Богові.

Нам, здається, що Росія потребує не самозвеличення, а великого та глибокого покаяння перед Богом за зроблені страшні учинки.

ДИВНА УЧАСТЬ

Російський атеїстичний уряд немилосердно переслідує віруючих у своїй країні. Крім цього, він посилає силу-силенну атеїстичної літератури закордон, щоб таким чином деморалізувати мешканців земної кулі. Коли треба, вони не від того, щоб скористатись присутністю церковних ієрархів. Так, наприклад, митрополит Пімен і митрополит Никодим, члени синоду православної церкви в Росії, були запрошені центральним комітетом комуністичної партії СССР на прийняття, влаштоване з нагоди зустрічі астронавтів на Кремлі. "Сектантів" ніхто не запросив на це прийняття.

ВАТИКАН ПОСІДАЄ ПОВЕРХ $15 БІЛЬЙОНІВ

Фінансові новинки повідомляють, що маєтковий стан Ватикану обчислюють на поверх 15 більйонів долярів. Поміж різною власністю варто тут згадати, що Ватикан посідає фабрику, локшини, повітряну фірму, банки з такою назвою, як "Банк Святого Духа" й багато інших підприємств. Названий банк диспонує капіталом одного більйона лір. Інших підприємств Ватикану фінансові новинки не перечислюють, бо їхній точний реєстр Ватикан тримає в таємниці.

Отже папа не може сказати, як колись ствердив апостол Петро: "Срібла та золота нема в мене" (Діяння 3:6). Все ж таки ми знаємо, що папи намагаються переконати світ, що вони заступають у Римі ап. Петра.

Однак папи, набувши срібло й золото, втратили духовну силу та здібність, щоб уздоровлювати людство в його занепаді.

З другого боку, чому б не опублікувати повного звіту з церковних засобів, коли все в порядку? Офіційний звіт дають всі протестантські церкви. Книговоди-експерти щороку перевіряють всі церковні прибутки, видатки й маєтки, а опісля оприлюднюють висліди своєї перевірки. Звіт із контролі церковних засобів вони друкують у багатьох примірниках і кожен делегат даної місцевої громади на річнім соборі дістає копію такого звіту. На соборі делегати всебічно дискутують над доцільністю кожної позиції, а вкінці схвалюють увесь церковний бюджет. Церква нічого не ховає й ні з чим не таїться перед своїми членами, як це й повинно бути.

ПЕРЕОЦІНКА ЦІННОСТЕЙ

Кілька тижнів тому "Крістіан Сенчюрі" в редакційній статті загально проаналізував зміну оцінки вартостей. Стаття мала назву "Перекручене мірило вартостей". У ній оповідається, що на телевізійній програмі Е. Салівана один артист перекру-

тився пару разів і заспівав дві пісні. За це йому заплатили $125 000. Це є більша сума, ніж річна платня президента США, вона тричі перевищує річну платню голови найвищого державного суду та дорівнює річному заробіткові 25% учителів середніх шкіл. За ці гроші можна було б прохарчувати 3 000 дітей-скитальників упродовж одного року. Редакційна стаття кінчається такою зауважою: "Це показує глибину занепаду, до якого знизилось наше мірило цінностей".

НОВІ ЗАПОВІТИ

Подається до відома, що Нові Заповіти й окремі Євангелії Господа нашого Ісуса Христа можна набути безкоштовно по одному примірникові в мовах: українській, російській, білоруській, польській, чеській, словацькій, словінській, болгарській, естонській, лотиській, литовській, англійській, німецькій, французькій, італійській, еспанській і інших.

Просимо звертатись на адресу:
P. Pachniuk, 12, Palmer Park Avenue, Reading, Berks, England.

BORN ANEW AT EASTER

By Helen Jilson Talbot

Sharon, home from college for her first Easter vacation, had been napping on her bed when she heard steps, somewhat familiar, coming up the stairs. Before she had time to adjust to the situation, Ted appeared in the doorway.

She rose and came forward quickly. "Oh, Ted, how nice to see you!" He put his hand on her shoulder and gave her a light kiss on the cheek.

Sharon was somewhat agitated, but she did not want Ted to know. What did he mean by coming up here to her room?

The chunky youth with freckles almost hidden by tan looked at her with the mischievous blue eyes and easy grin of the little boy she had known most of her life. "Sharon, you're prettier than ever."

He went to the window and looked out. "That old elm has so much bigger branches than when I used to crawl down it from here, it wouldn't be enough risk to make it fun now."

Sharon said nothing. Her heart was beating too fast. How did it happen that this boy who had seemed like a beloved small brother had come here now when, for amost two years, she had heard nothing of him?

She struggled to speak. "How do you happen to be home? Is it for Easter vacation? Are you out of the service? Why didn't you write?"

Ted turned with a knowing look. "Did you really miss me, Shar?" He came closer, placed his hand on her shoulder again. Suddenly his arms were round her and he was overpowering her with his strength. This was not Ted but a strange man, an evil man. "Oh, God," she whispered hoarsely, "help me!"

The young man drew back from her as though she were an electric current. With a flush so purple she could see it on the back of his neck, he turned and left.

Sharon sat down heavily, placing her shaking hands over her face. When she removed them, she saw her reflection in the mirror—white face, tousled hair, and shocked eyes.

She was not thinking of her appearance but of a time fourteen years before when she, as a four-year-old, had first glimpsed the new neighbor lad who had proved to be such a satisfying playmate.

They were the only small children in the block, and had been inseparable; taking turns on her "trike" and his scooter, celebrating birthdays and Christmas together, and even sometimes sharing childhood illnesses. They played soldiers, G-man, cowboys or Indians, as Ted dictated.

How she had missed him when he started to kindergarten, and how proud he had looked escorting her there the following September!

Of course, there had been changes when he was old enough to leave the block with boys and she had gained girl friends. In high school each had found a different set of companions; she in the young folk of her church and he with those who went hunting or fishing on Sundays. But they had always been good friends. Occasionally he took her for a ride in his pieced-up car or accompanied her to a church gathering.

The day after he had finished high school he had come over and told her that he was entering the service. After he left she found herself weeping. "There goes my childhood," she had said to her mother.

She had received one card from him from Los Angeles, and until today had scarcely thought of him except to be grateful that he was out of her mind and heart.

She heard her mother coming in from work and hastened to remove signs of the emotional chaos she had suffered.

"You look ill," said her mother, "I hope you're not coming down with that virus that's going around."

Sharon turned around. "I am tired. I'm glad tomorrow is Sunday."

She went to bed early but passed a disturbed night, waking to the warm sunshine of a glorious Easter morning, but feeling much depressed. But the church service with its ever new message, combined with the familiar faces, warmth of friends' greetings, the fragrance of lilies, and above all the triumphant music changed her somber mood to one of exaltation.

As she walked home she remembered that all things work together for good to them that love God. Why had she been so afraid? Ted would not have harmed her. She should have had more faith in him. He had reason to be offended.

He had not been at the service, and she had not seen him since he had almost slunk out of her room.

As the family rose from dinner a telephone call came for Sharon. "This is Bruce, I couldn't get near you at church, you were so surrounded by fans. Could I come over for a bit?"

"That will be delightful. Are you home from the U.?"

"Yes, but I'm not going back. I'll tell you why in ten minutes. O.K.?"

"Yes, I'll be waiting."

When he came up the porch and she went to the door to admit him to the home, Sharon said, "My, you look handsome, Bruce, like a VIP. How do you manage that expensive, executive appearance? What's this about not going back to the University?"

Seated on the davenport he began, "Maybe it's because I am a full-fledged businessman. Dad has convinced me it's a waste of time and money for me to go to college. The amount I spent there would pay for a fine home here for my future wife and family. One doesn't need a college training to sell insurance, and here I have a business handed to me on a platter."

"As of tomorrow," he continued, "I'm going into Dad's company as half-owner. Sharon, we've been dating off and on for three years. Surely you must know I love you. Aren't you ready to settle down? You don't need any more training as a singer. You're tops now, and as my wife you wouldn't need to earn money."

She wanted to put her face on his shoulder and weep. Here was safety and security and the kind of life all her friends and relatives would approve.

Shakily she said, "You'll laugh at me, Bruce, if I use that old cliché, 'this is so sudden,' but the truth is I have never looked ahead. It's so wonderful being a student, specializing in music. I've thought vaguely of joining the Peace Corps, or being a missionary. Bruce, I'm dedicated to being a real Christian and not just a conventional church member."

"Well, that's fine. But do your good works in our town, and I'll help you if it's nothing extreme. I'll drive you back to your little church college tomorrow. It will only take a couple hours in my car, and we can talk about it on the way."

Sharon went to the church young folks meeting that evening alone. It was conducted by high school students, and she still felt one of them.

After the meeting the minister handed her an envelope. "I was asked to give you this." Sharon could only say "thank you." She had recognized the handwriting.

As soon as she was alone in her room she read the letter:

"Dear Sharon, I am praying you will forgive me. When you were so frightened and called for God's help, I realized in an instant the kind of person I had become. I could not bear it. I went home and prayed, and I think I have had an old-fashioned conversion. Your pastor thinks so too. I went to see him, and he prayed with me.

"I am going back to Viet Nam today, for I can't face you yet. My hitch is almost over, and I have dedicated my life to God. I want to join the Peace Corps or be a minister or a missionary. In any event I will need more schooling.

"When I see you again I want to be able to face you with self-respect. I don't deserve it, but please write me.

"Ted."

"I love him," whispered Sharon, "some day I will tell him I was more frightened of my own reaction than of him."

Easter Day would have two blessed memories for Sharon from that time forward.

("The Bible Truth")

Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

Рік XXVI. Ч. 4. Травень 1965 May Vol. XXVI. №4.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL AND EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

ЗМІСТ

День матері	1
Христос найкращий Приятель, М. Ясінський	5
Прославте Владику, муз. П. Сича	6
Чоловік, який називався Закхей, Пастор В. Кучер	8
Деякі проблеми знання	12
Різне: Пляни російської православної церкви й ін.	18
Go ye forth by Daisy E. Curry (by courtesy of the "Instructor")	20

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Рік XXVI. Ч. 4. Травень 1965 May Vol. XXVI. № 4.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL AND EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA

ДЕНЬ МАТЕРІ

"Слова царя Лемуїла, наука, яку дала йому мати його". — Припов. 31:1.

Книга Приповісток Соломонових містить у розділах від 1-го до 30-го глибокі повчання царя-мудреця для свого сина та взагалі для всіх людей у формі приповісток. У 31-ім розділі цієї Книги знаходимо слова арабського царя Лемуїла, цебто повчання, яке він одержав від своєї матері.

Важливість цієї науки підкреслюється не тільки тим, що цар-мудрець вважав за необхідне записати її для наступних поколінь, але й тим фактом, що її включено в Святе Письмо. Наука, яка міститься в цьому розділі, показує нам визначну й вирішальну ролю матері у вихові народу кожної країни.

В повченнях матері царя Лемуїла ми бачимо три окремі моменти, що витікають із першого. В ті дні, коли найменовували немовля, то батьки в першу чергу мали нагоду через ім'я дитини висловити своє бажання, чим їхній син чи дочка мали б бути в житті. Слово Лемуїл означає посвячений Богові. Отже, вже з першого дня мати виявила бажання, щоб її син Лемуїл знав Господа. Нема вищої цілі в житті людини, як пізнати правдивого Бога й жити в цім знанні, поклоняючись Йому духом і правдою.

Цю взнеслу мету мати царя осягнула шляхом молитов, повчання з малих літ і будучи сама бездоганним прикладом для сина. Настав на добру путь малого, а і старим він не зверне з неї. Це, власне, є найвищий обов'язок кожної матері в родині. Вищого від цього нема. В наші часи не раз люди хибно думають, що найголовніше завдання матері — це помагати чоловікові сплачувати борги. У наслідок такого переконання часто нехтується необхідне виховання дітей і їхній розвиток. Сплата борга — це, без сумніву, важлива річ, але мусимо знати, що діти стоять на першому місці, бо борги для дітей, а не діти для боргів.

Цар Лемуїл добре запам'ятав науку своєї матері й опісля переповів цю науку Соломонові, як щось незвичайно цінне. З черги Соломон передав людству ці глибокі думки арабської

матері. Ми в 20-му віці читаємо повчання матері царя Лемуїла й нам дивно стає, що хоч вона жила тисячі років тому, то проте її наука й поради цілком актуальні в наші дні.

Окрім її навчання, що життя людини повинно базуватись на знанні й посвяті себе Богові, вона защепила своєму синові другу притаманну прикмету характеру, а саме: тверезість та зрівноваженість у житті. Людина має святий обов'язок панувати над собою, над своїми інстинктами, бажаннями, нахилами й пожадливостями. Зокрема вона звертає увагу молоді на небезпеку алькоголю та легковаження дисципліни й порядку. Безладдя й непоміркованість в особистім житті веде людину до неминучої трагедії. "Все мені можна, але не все мені корисне", говорить апостол Павло. Мудрий син чи дочка не будуть руйнувати своїх фізичних сил і духовних скарбів на речі, що без них вони ще з більшим успіхом можуть прожити. Це є передумова інтелектуального розвитку й фізичного здоров'я.

Цілі раси й цивілізації на земній кулі занепали й далі гинуть як раз через те, що знехтували засади науки цієї мудрої арабської матері. Святе Письмо підтверджує цю правду, проголошуючи, що людина, яка спосібна опанувати себе, є більша за людину, яка спромоглася б завоювати велике місто.

Але обсяг науки матері арабського царя Лемуїла не обмежувався відношенням людини тільки до себе. Вона також звертає увагу нашу на наші обов'язки супроти інших людей. В першу чергу ми маємо виявляти в житті та праці справедливість і милосердя. Вона говорить синові: "Откривай уста твої на правосуддя та для справи бідного і нужденного". Життя, що зосереджується виключно на гонитві за особистим добробутом, — це мізерне життя. "Що за користь," — питає Христос, — "якщо людина здобуде ввесь світ, але загубить свою душу?"

Цар Соломон наводить слова царя Лемуїла, як зразок мудрости. Цар Лемуїл підкреслює, що це було навчання його матері. Країни цих обох царів визначались багатством і добробутом населення за панування цих царів, а їхні імена увіковічнились в пам'яті людства за їхні діла. Так оправдалась і такі наслідки спричинила наука мудрої матері.

Історія українського народу згадує також про цілу плеяду визначних і побожних українських жінок, які мали вирішальний вплив на долю своїх дітей і народу. Ми багато читаємо про мудрий крок князя Володимира Великого, який охрестив Україну й таким чином защепив у народі вище знання Бога, як воно існувало поміж поганами. Разом із тим він приніс в Україну й вищу візантійську культуру.

Нема сумніву, що вчинок Володимира Великого висловлює нам його мудрість і розуміння тодішніх потреб народу. І в наші часи ми також потребуємо проводу з розумом і рішучістю князя Володимира Великого, щоб зробути наступний крок у цьому аспекті й дати нашому народові віру, яка б відповідала змістові Святого Писання й поступовим потребам нашого часу. Годі в часи атомової небезпеки пробувати рятувати духове життя народу кадилом, свічкою й парастасами.

На свій час учинок князя Волидимора Великого був епохальним. Але згадуючи князя Володимира Великого, необхідно треба підкреслити й заслуги княгині Ольги, під впливом якої знаходився Володимир Великий за свого дитинства. Княгиня Ольга задовго ще перед офіційним прийняттям християнства в Україні, була вже горливою християнкою й передала це переконання своєму внукові.

Українка Марта Борецька, посадниця Новгороду, лишила для української історії приклада жінки-героїні. За її мудрість Новгородська Республіка обрала її головою своєї держави. Її правління визначалося мудрістю та дбайливою турботою за нарід. Тоді Новгородська Республіка пишалася на всю Европу багатством і поступом. У ті часи московські царі самочинно захоплювали в свої руки сусідні менші держави. І так прийшла черга на Новгород. По довгій і завзятій боротьбі Новгород скапітулював, проте Марта Борецька категорично відмовилась визнати зверхність московського царя над Новгородом і піддатись йому. На її очах вбито її дітей і внуків, але це не захитало її переконання. Далі, її вкинули до в'язниці та прикували до стіни. Але й тепер вона відмовилася прийняти царські пропозиції. Врешті, вона загинула, як героїня, намагаючись втекти з в'язниці. Марта Борецька — це, дійсно, приклад посвяти, патріотизму й непохитного характеру. Вона понад власне життя цінила волю й гідність народу.

Але не тільки в цій сфері вславилася українська мати. Ми всі знаємо про величезне значення перекладу Біблії Пантелеймоном Кулішем на українську мову. Своїм перекладом він розпочав нову епоху в українській літературі. Його ім'я назавжди залишиться, як пам'ятник для сучасних і прийдешніх поколінь. Але при цім варто згадати й про його дружину Олександру, без якої Куліш ледве чи міг би зробити переклад Біблії й написати так багато інших творів. Вона все була біля нього, а навіть і на засланні в Тулі матеріяльно й духово підтримувала його. Вона була першою українською письменницею, яка в своїх творах вживала української народної мови й без неї, правдоподібно, ми не мали б ані українського перекладу Біблії, ані всіх інших літературних праць Куліша.

Можна було б навести багато більше імен українських жінок, які наклали своє славне тавро на життя всього народу. Та сьогодні ми згадуємо їх усіх безіменно. День матері — це слушно визначний і великий день, бо без матері не може бути родини, а без неї не може існувати нарід і держава. Саме існування церкви й царства Божого також залежить від матері.

Та не всі матері добре й сумлінно навчали своїх дітей. У цім, нещасне, криється велика небезпека. Іродіяда, говорить нам Свята Євангелія, навчила свою дочку вимагати від царя смерти Івана Хрестителя, славного Божого пророка. Отже, коли ми сьогодні славимо й величаємо Бога за всі Його дари й мудрість, що нею він наділив наших матерів, то одночасно молімся, щоб українські матері й надалі були зразковими християнками, які своєю мудрістю, вірою й посвятою були подібними до матері арабського царя Лемуїла, до княгині Ольги, Марти Борецької, посадниці Новгороду, Олександри Кулішевої й усіх інших їм подібних матерів.

СУЛТАН ШАХИМ КЕЛЕЧ ГИРЕЙ

Редакції "Євангельської Правди" звернено увагу, що не тільки ген. Гельмут фон Панвіц відмовився прийняти свободу, щоб спільно поділяти долю виданих комуністам козаків. Подібний же героїчний вчинок зробив також мохаммеданин Султан Шахим Келеч Гирей. Аліянти запропонували йому, як черкесові, свободу в той час, коли козаків видавали комуністам. Але Султан Шахим Келеч Гирей відмовився прийняти свободу й рятунку свого життя. Він вибрав героїчну смерть разом із козацькою старшиною в Москві.

Своєю відважною посвятою свого життя Султан скріпив дружбу між гірськими народами й козацтвом. В Кубанській Крайовій Раді верховинці завжди підтримували кубанців-чорноморців у їхніх змаганнях за самостійність і повне відділення від СССР.

ХРИСТОС НАЙКРАЩИЙ ПРИЯТЕЛЬ

Усі віруючі християни знають, що найкращий приятель людей — це Ісус Христос. Але Святе Письмо підкреслює, що Христос є не тільки приятелем людей узагалі, але що Він є зокрема приятелем митників і грішників (Матвія 11:19). Звичайно, ніхто не хоче мати якоїсь спільности з поганими людьми, тільки один Ісус Хрустос не цурається їх. Він був як світло, що падає на найгірший бруд, але ніколи не може забрудитись сам. Вода, протікши через бруд, стає й сама брудна, але світло ніколи. Христос сходився з грішниками, гостив у них, помагав їм, зціляв їх і навчав дороги до щасливого нового життя, навчав Божої правди й любови до ближніх.

Він залишив небесну славу і, взявши на Себе людське тіло, прийшов на цей світ, щоб спасти людей від погибелі. "Так бо полюбив Бог світ, що Сина Свого Єдинородного дав, щоб кожний віруючий у Нього, не погиб, а мав життя вічне" (Йоанз 3:16). Бог доводить Свою любов до них тим, що "коли були ми грішниками, Христос за нас умер" (Рим. 5:8). Ісус Христос жив для людей. Він був багатий, але збіднів ради вас, щоб і ви збагатились Його багатством (2 Кор. 8:9).

Коли Він народився в убогім вертепі ради спасіння людей, Він стався найбіднішим на цім світі, бо й "лисиці мають нори, і птиці небесні мають гнізда, Син Чоловічий не має де голови приклонити" (Луки 9:58).

Одного разу, подорожуючи в спеку, Ісус Христос був дуже зморений і спочив біля криниці, яка знаходилась недалеко самарянського міста. Тоді прийшла самарянська жінка, щоб начерпати води. Цій жінці Христос відкрив не тільки таємниці її життя, але і зміст правдивої віри, що Бог є Дух, і Йому ми повинні поклонятись духом і правдою, цебто не церемоніями, обрядами чи якоюсь зовнішністю, але в глибокій духовній вірі, життям, заснованим на діяльній Христовій правді.

Христос прийшов спасти людей Своєю жертвою, бо жодні людські вчинки не є в стані спасти людину від кари та смерти. Тому Христос закликає: "Прийдіть до Мене всі", бо все необхідне для нашого спасіння Він зробив на голгофському хресті.

М. Ясінський.

Дешева річ, що її Ви купуєте в неділю, в дійсності є коштовною тому, що неділя є частиною її ціни. **— Р. Вагнер.**

ПРОСЛАВТЕ ВЛАДИКУ

П. Сич

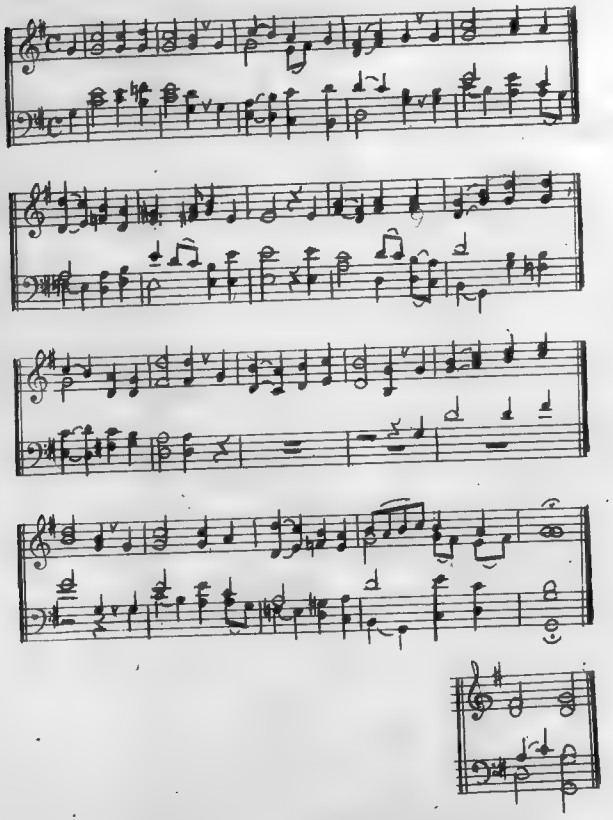

ПРОСЛАВТЕ ВЛАДИКУ

1. Прославте Владику ви, людські синове!
   Прославте Владику за силу й красу!
   Господнє імення достойно прославте!
   В цій пишній святині (3) вклоніться Йому!

2. Бог голосом Своїм всесвіту пильнує,
   Бог слави у тучах могутньо гремить,
   Бог голосом Своїм на водах панує,
   Бог голосом Своїм (3) землею рядить!

3. Бо голос Господній — величний, потужний!
   Бо голос той творить предивні діла!
   Він гори ливанські хитає, хитає!
   Він кедри ливанські (3) торощить, лама!

4. Усе в Божім храмі голосить: "Величчя!"
   На вищім престолі Господь наш сидить;
   Він — Цар Віковічний, народом керує,
   Спокоєм вінчає (3), на дусі кріпить. Амінь.

У той час як наша церква не жертвує десятини на утримання церкви, обов'язковим фактом є, що це є найменша вимога Господа. — **"Риверсайд Бюлетень".**

***

Люди сваряться за релігію, пишуть про неї, воюють за неї, вмирають за неї, але не хочуть жити для неї. — **Ч. Колтон.**

***

ВИЙШЛА ДРУКОМ "ЧАША ЗОЛОТА"

Вийшла друком збірка поезій Івана Кмети-Ічнянського "Чаша золота", яка містить оригінальні й перекладні праці поета. Збірка багата змістом. В той час як всі поезії збірки виявляють талант поета, частина "Тебе душа моя благословила" найближче торкається серця читача. Книжка видана в дуже привабливій обкладинці.

ЧОЛОВІК ЯКИЙ НАЗИВАВСЯ ЗАКХЕЙ

(Луки 19:1-10)

Своє оповідання євангелист Лука розпочинає такими словами: "І ввійшовши Ісус, переходив через Єрихон". Єрихон був стародавнім, царським містом. Сама назва Єрихон означає місячне місто. Може ви пригадуєте собі, як про це місто описується в Книзі Ісуса Навина. Там у другому розділі читаємо, як Ісус Навин вислав був двох шпигунів, щоб вони потаємно розвідали про країну Ханаан і про місто Єрихон. У тій же книзі, в шостому розділі, читаємо про те, як у дивний спосіб здобуто й знищено місто Єрихон. А відтак у Першій Книзі Царів (16:34) читаємо, як Ахіїл із Бетеля відбудував місто Єрихон. І якраз до цього історичного, старинного міста загостив наш Господь Ісус, будучи в Своїй дорозі до Єрусалиму.

В попередньому розділі тої ж самої Євангелії від Луки маємо оповідання про те, як Ісус уздоровив сліпого чоловіка. Це сталося якраз перед тим, занім Ісус ввійшов до Єрихону. А на початку 18-го розділу маємо оповідання про фарисея і митника.

І якраз у тому оповіданні про фарисея й митника Ісус описує, представляє й пояснює Свою працю, Свою місію: **Він прийшов, щоб спасти грішників, а не праведних.** Він прийшов помагати тим, які мають смиренне серце, а не тим, які мають горде серце. Він прийшов, щоб спасти тихих, покірних і лагідних, а не гордих і пишних. Одним словом: **це в Христі Ісусі прийшов Сам Бог, щоб примирити світ зі Собою Самим.**

Ісус прийшов, щоб зломити, усунути, перебороти нашу людську гордість і щоб заставити нас покаятися. Бо тільки шляхом покаяння, шляхом визнання наших гріхів, шляхом нашої віри в Ісуса Христа, ми одержуємо нове життя, нові серця, нові думки. Христос прийшов, щоб допомогти нам пізнати й зрозуміти потребу Бога в нашому житті!

Ціль приходу Сина Божого Ісуса Христа євангелист Лука розвиває ще більше в сьогоднішньому оповіданні про Закхея. Тут ще більше д-р Лука висвітлює різницю поміж людьми смиренного й гордого серця. Тут ми знову бачимо Ісуса Христа, **приятеля грішників і митників,** а з другої сторони бачимо фарисеїв і письменників, тих, які вважали себе дуже релігійними й праведними. Бож це були якраз фарисеї й письменники, які придержувались букви закону й яким Ісус сказав, що **буква вбиває, а Дух оживляє.**

Це ж були фарисеї, провідники ізраїля, які хвалились збереженням, придержуванням і поясненням закону й які держали себе здалека від інших ізраїлетян, від так званих менш релігійних людей. І ось ті фарисеї, для яких закон Мойсея, разом зі всіми поясненнями, які вони створили, був мірилом життя людини, не зрозуміли Ісуса, не зрозуміли Його місії, не зрозуміли цілі Його приходу й не зрозуміли праці Бога в серці таких людей, як Закхей.

Ми повинні пам'ятати, що Палестина в тому часі була римською провінцією. Залізна рука римського імператора володіла Палестиною. Люди були перетяжені великими податками. Хлібороби мусіли віддавати римлянам одну четверту свого врожаю. Єрусалимська святиня зі всім своїм священством вимагала одну п'яту прибутку. Митники вимагали мита-данини, яка включала цілу низку податків, як привозове й вивозове мито (а ці податки в свою чергу збільшували кошт життя споживача), портове й мостове мито, дороговий, шарварковий і ринковий податок. Найбільшим доходом був митний податок, який митники накладали на багаті каравани й на звичайних подорожуючих, що приїздили або виїздили з Палестини. Найважливішими портами в'їзду й виїзду були міста Кесарія, Капернаум і Єрихон.

Для того то митників, які були зборщиками податків, не радо вітали мешканці Палестини. Митники не були популярними для інших людей (хіба лише для римлян, для яких вони збирали податки). Еліта Палестини, провід ізраїля, священики й фарисеї дуже вороже дивились на митників і називали їх грішниками.

Одним з таких митників якраз був герой нашого оповідання, Закхей. Д-р Лука каже нам, що Закхей був старший над митниками й був дуже багатий. Але дальше, продовжує д-р Лука, той самий Закхей **бажав бачити Ісуса.** Ми довідуємось, що Закхей був дуже малого росту чоловік, і тому, що з Ісусом і кругом Ісуса йшло багато людей, він не міг бачити Його.

Закхей знав, що думали про нього священики й фарисеї. Він знав, що вони вважали його за грішника. Він теж напевно чув, що вони думали й говорили про Ісуса. Він чув, що вони називали Христа Ісуса приятелем митників і грішників.

Його серце рвалося, щоб побачити Ісуса, бо воно було наповнене любов'ю до Того, Який приймав грішників і митників, і Який покликав Матвія, що був митником у Капернаумі, за Свого ученика й апостола (Мат. 9:9-13). І коли більшість людей дивились на нього з погордою, він хотів бачити Того, в Кого нема гордощів ані погорди. Ми читаємо, що Закхей побіг наперед і виліз на фігове дерево, щоб побачити Ісуса, бо тудою Ісус мав проходити.

А Христос, Син Божий, Спаситель грішників, знав серце Закхея. Він знав, що Закхей переживає багато в серці своєму. Він знав, що Закхей шукає спасіння, що він хоче бути з Христом. І коли Ісус підійшов на це місце, під дерево, на якому сидів Закхей, то Він "поглянув угору до нього й промовив: "Закхею, зійди зараз додолу, бо сьогодні Мені потрібно бути в домі твоїм".

Того Закхей ніколи не сподівався. Але тут якраз сповняється обітниця Ісуса Христа: **"Шукайте, а знайдете, стукайте, відкриють вам, просіть, одержите".**

Але пригляньмося, що сказали всі інші, що сказали ті релігійні, побожні, законотримаючися люди? Читаємо, що вони, "побачивши це, почали нарікати й казали: 'Він до грішника в гостину зайшов'."

Люди часто дивляться на зовнішній вигляд, бо вони не можуть бачити серця людини, ані зміни в нім. У той же самий час, люди часто носять на своїм обличчі так би мовити "маску", тобто поступають і стараються поступати інше, ніж вони фактично є; хочуть показати себе перед людьми в кращій формі, в кращому вигляді, ніж вони в дійсності є. Так дуже часто роблять **релігійні** люди, які показують себе святими зовні, а в середині вони є повні огидства, злоби й неправди. Так часто поступали фарисеї в часі місії нашого Господа Ісуса Христа в Палестині, так теж поступають і сьогоднішні модерні священики, книжники й фарисеї.

Але Господь є Бог всезнаючий і всевідучий. Бог знає серце людини й **всяка зовнішня святість є огидою перед Богом.** Хтось сказав: "Якби людина не прикривала себе своєю релігійністю, то бруд непокаяного, нечистого серця вилізе ту чи там у одній або в іншій формі". А хтось інший сказав, що "Релігійність людини — це немовби короткий коц, як ним не прикривай себе, то всього не закриєш".

Ось таку коротку, зовнішню релігійність мали фарисеї й священики. І таку коротку, зовнішню релігійність прийшов осудити й усунути сам Господь Ісус Христос. Він сказав: "Я прийшов не кликати праведних, але грішників до покаяння".

Ісус знав серце Закхея. Він знав, що Закхей вважає себе грішником, але Він теж знав, що Закхей прагне спасіння. І Ісус не помилився, бо Закхей сказав до Ісуса: "Господи, половину маєтку свойого я дам убогим, а коли кого скривдив був чим, — верну вчетверо".

Що за велика зміна в серці людини. Що за прекрасний плід, що за чудовий овоч покаяння. І тоді Ісус промовив до нього: "Сьогодні на твій дім спасіння прийшло, бо й ти є син Авраамів". Так, Закхей своєю вірою в Ісуса, своєю вірою в Сина

Божого, теж належить до родини Авраама, до родини батька всіх віруючих.

Дорогий читачу, якщо ти ще не віруєш в Ісуса, то зроби це зараз. Не відкладай на завтра; хто знає, що завтра принесе??? Скажи тепер: "Господи, я вірую, я бажаю служити Тобі, я бажаю бути в царстві Твоїм".

Бог любить тебе, Ісус любить тебе; Він знає твоє серце й якщо ти щиро шукаєш Його, Він ось тут біля тебе, розпростирає Свої могутні, люблячі руки й каже до тебе: "Прийди". Прийди, "бо Син Людський, Ісус Христос, прийшов, щоб знайти та спасти, що загинуло".

В. Кучер
(Пастор Української Пресвітерської Церкви в Гамільтоні).

ВІЧЕ СВУ І ПРОТЕСТАНТИ

Редакція одержала резолюції віча, організованого СВУ дня 4-го квітня 1965 р. Резолюції підкреслюють негативне ставлення СВУ до зустрічей з "культурними діячами" з-поза "залізної заслони" та подають аргумент, щоб таким чином поперти своє рішення.

Остання резолюція віча СВУ виявляє, що воно не було безстороннім. Резолюція засуджує переслідування московським режимом православної та греко-католицьких церков, натомість ні словом не згадує про українських євангеликів, яких безбожники переслідують із найбільшою жорстокістю за "залізною заслоною". Власне, найбільшу боротьбу тепер комуністичний уряд в Україні провадить із "сектантами", з якими їм тяжко дати собі раду. Мільйони євангеликів живе в Україні і протестаційне віче, що промовчує їхнє терпіння, тим самим підтримує руку жорстокого наїзника в його знущаннях над віруючими людьми. В такий спосіб остання резолюція виявляє державну незрілість і, можливо, фанатизм. Вона підриває та зменшує вплив усіх інших резолюцій віча. Якщо віче Спілки Визволення України обстоює свободу тільки своїх одновірців, то ціла акція губить характер взнеслого заклику до боротьби за свободу всього українського народу.

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ЗНАННЯ

(Нижче подаємо кілька добірних думок із праці Д-ра Л. де Нюї, світовизнаного вченого, члена Французької Академії Наук і багатьох інших наукових інституцій. Книжка його називається "Дестіні оф мен").

Суб'єктивне розуміння всесвіту.

Зовнішній світ природи відкривається нам через наші засоби чуття (змисли). Ми бачимо зорі, сонце, гори, живі істоти й людей оком, яке своєю будовою нагадує нам фотографічний апарат. Світло, проходячи через призму в зіниці ока, падає на ретину й образ відбивається на ретині догори нижньою частиною, а верхньою додолу. Ретина або сітчаста оболонка ока (сітківка) складається з величезної кількости чутливих елементів так званих конусів. Реакція цих елементів передається (незнаним ще способом) через оптичний нерв до нервових центрів у мізку. Ці реакції спричинюють те, що ми звемо враженнями зору.

Не завжди те, що людина бачить, відповідає зовнішній дійсності. Дехто, наприклад, не може бачити певних кольорів. Існують також оптичні ілюзії. Так, наприклад, якщо ми встромимо палицю у воду, то вона виглядає, наче зломана, і т. д.

Чуття дотику не завжди певне. Так, коли ми схрестимо перший і середній палець на руці і будемо качати кульку під ними, то ми відчуємо дві кульки, а не одну. Орган слуху не однаковий у різних людей. Годі також порівняти смак в окремих осіб. Де б ми не були — чи то на північнім бігуні, чи то на полудневім — ми все маємо враження, що ми ходимо головами догори. Отже реальність не все ідентична з перцепцією. Розум і досвід мусять зінтерпретувати враження й помогти створити те, що ми звемо зовнішнім світом. Отже, цей образ світу є відносним, а ніколи абсолютним. Через це, власне, ані логічне думання, ані умове заключення, не є завжди правильними.

Думання будується на спостереженнях, поданих нашими органами чуття, та на так званім здоровім розумі. Цьому здоровому розумові не все можна довіряти, бо він переконує нас, що два шнури, кожен із тягарем на кінці, є паралельні. Однак фактично, будучи скеровані тяготінням до центру землі, вони врешті зустрінуться. Здоровий розум говорить нам, що просто лінія існує. Це абсолютно неможливо, бо треба брати під увагу не тільки рух землі, але й рух сонячної системи. Тому куля, яка, здається, рухається по прямій лінії, в дійсності робить траєкторію, яка ближче своєю формою до гвинта.

Здоровий розум каже, що лезво (вістря) бритви остре та просте, але мікроскоп показує, що воно більше подібне до пили. Здоровий розум каже, що кавалок сталі є суцільний і твердий, але рентгенівське проміння показує, що кусок сталі має вигляд сита, бо фактично сталь складається з мініятюрних світів, які рухаються з незвичайною швидкістю й не мають ніякого контакту один із одним.

Отже, коли наші засновки фальшиві, то, розуміється, й висновок буде хибний. Тому ми не сміємо забувати відносности світу, який ми будуємо.

Людська наука базується на студіях фізичних явищ. Ми пробуємо пов'язати ці явища шляхом законів, цебто якісними й кількісними відношеннями. В цей самий час ці явища, як такі, існують у нашім мозку. Кожне явище, сприйняте мозком, має зовнішню об'єктивну причину, однак ми не можемо твердити, що існує повна ідентичність поміж цією причиною, а результатом, що постає з неї в мізку. В дійсності світ поза уявою мізку не має того, що ми звемо кольором, він не має того, що ми називаємо звуком.

Знання повищих незаперечних фактів унеможливлює догматичне проголошення дефініцій про справжню природу світу. Вона зістанеться для нас назавжди великою таємницею. Проте людський розум шукає за причиною кожного явища й закон причинности веде нас автоматично до Першопричини всього буття. Матеріялізм заперечує ефективну Першопричину й цілковито й у всім покладається на припадковість.

Деякі з наших умових ілюзій походять, власне, з того, що ми спостерігаємо явища в рамках нашого життя. Рух по прямій лінії, наприклад, є дійсним щодо землі, але хибним щодо всесвіту. Це відноситься не тільки до змислових ілюзій, але й до всіх наших спостережень, які завжди залежать від даної системи співвідношення. Під системою співвідношення треба розуміти шкалу (мірило) спостереження.

Уявім собі, що ми маємо до нашого розпорядження білу муку й чорну сажу. Якщо ми змішаємо їх, то одержимо сірий порошок. Отже, якщо ми добре перемішаємо муку з сажею, то згідно з нашим мірилом спостереження наша мішанина завжди буде сіра. Але припустім, що комаха, розміром крупинки муки, впала й рухається в нашій мішанині. Для неї вже не буде існувати сірий порошок, але чорні й білі крупинки. Це також можна сказати щодо чорнила, яким ми пишемо чи друкуємо книжки. Під мікроскопом ми нічого не зобачимо, крім чорних і білих цяточок у залежності від того, чи чорнило покрило папір, чи ні. Інакше кажучи, з точки зору людини — це шкала або мі-

рило спостереження творить кожного разу своєрідне явище, і відповідно до того як ми змінюємо мірило спостереження, ми зустрічаємо нові явища. Так, звичайно, вістря бритви є просте, але під мікроскопом воно виглядає, як пилка. За хемічним мірилом ми бачимо атом вуглецю або заліза, натомість за атомовим мірилом перед нами будуть електрони в постійному русі, які мчаться зо швидкістю кілька тисяч миль на секунду. Розуміння цього основного факту — мірила спостереження — допомагає нам збагнути багато речей й охоронить нас від серйозних помилок у філософських міркуваннях.

Слабі сторони матеріялістичного думання.

Наука описує факти, об'єкти й явища в деталях та пробує поєднати їх тим, що ми називаємо законами. Однак ми не повинні змішувати цих людських суб'єктивних законів, якими наш розум зв'язав факти, — з правдивими законами, які постійно втікають від нас. Наші органи чуття висловлюють ряд станів нашої свідомости або наших емоціональних вражінь. Можливо, що вони відповідають об'єктивній реальности, і що абсолютні закони не різняться від тих, які ми встановили, однак ми не можемо цього доказати.

Наукові закони є апостеріорні (пізнішими висновками з наслідків досліду) та керуються явищами, яким вони підлягають. Вони тісно зв'язані з людиною, яка є тим інструментом, що думає й записує свої спостереження з досліду явищ. Наукові закони звичайно висловлюють відношення поміж людиною й зовнішними причинами. Вони констатують тільки серію психологічних станів, викликаних у нас цими причинами. Тому, власне, наукові закони своєю суттю є відносні й суб'єктивні. Їхня дійсність стисло обмежується людиною й залежить від ідентичних реакцій в інших особах на ті самі зовнішні стимули. Тому цілком ясно, що такі вислови, як, наприклад, "наукова правда", треба розглядати в дуже обмеженому змісті й недослівно, як це часто робить загал. В абсолютнім сенсі нема наукової правди. Повище в певній мірі пояснює нам відсутність неперервности в науці. Наука ділиться на гостро відокремлені ділянки. Наприклад, уявім собі, що спостерегач хоче вивчати соціологічні закони, які керують людськими спільнотами. Відбувши подорож по всіх країнах земної кулі, він приходить до висновку, що було б доцільним для нього перше дослідити спільний елемент кожної спільноти, цебто окрему людину. Справді, це логічне думання, що закони, які керують людськими групами, засновані на якостях і характеристиках окремих людей. Отже, дослідник починає студіювати окрему людину, не будучи обізнаний із тим фактом, що він таким способом переступив щабель, якого він не зможе більше перейти знову, бо психології натовпу чи групи ніхто не може вивчити з індивідуальної психології, бо вони діяметрально протилежні. Інші фактори формують поведінку людини насамоті, а інші — в натовпі.

Але тому, що наш дослідник переконаний у єдности науки, цобто в доктрині, що всі явища у всесвіті сполучені між собою, та що знання елементарних складових явищ автоматично веде до пізнання більш скомплікованих феноменів, він приходить до висновку, що його незнання людського тіла — це серйозна перешкода для того, щоб збагнути закони, які керують людськими спільнотами, та що студії людської анатомії й фізіології вкажуть йому на причини даної поведінки людини в суспільстві. Роблячи так, він знову переступає другуй неповоротний щабель, як і перший. Справа в тім, що фізіологія природно запровадить його до біологічної хемії — цього третього безповоротного щабля. Аби зрозуміти певні подробиці біологічної хемії, він має студіювати неорганічну хемію, як необхідну основу. І так він переступає четверий безповоротний щабель. Щоб бути послідовним, він починає цікавитися не тільки молекулами, але й атомами, що з них складаються молекули і також, природно, їхніми елементами: електронами, протонами й т. д. Це вже останній щабель. Дійшовши до цієї межі, він уже не може вживати зворотної методи й наново повертати через попередні проблеми. Годі йому вже вернутись назад і повторяти свої кроки, бо властивості атомів за нашим мірилом спостереження (як результати реакції нашої нервової системи щодо атомів) так далеко не є пов'язані з електронною структурою атомів Властивостей атомів не можна висновувати на підставі властивостей молекул. Натрій — це метал, а хлор — отруйний газ. Сполучення обох їх витворює звичайну нешкідливу кухонну сіль. Ніщо у властивостях атомів натрію та хлору не дає нам змоги передбачити властивостей соли. Дослідникові годі повернутися зі становища фізики чи хемії до біології, бо на підставі неорганічної матерії не можна висновувати особливостей життя. Також і думок людини не можна висновувати на підставі фізично-хемічних і біологічних властивостей органічних речовин.

Другою поважною причиною, що в наші дні дуже обмежує теоретичну науку, — це, власне, безодня, що існує поміж атомом і електроном. Ми знаємо, що атоми складаються з частинок: протонів, електронів, невтронів і т. д.

Але поміж цариною електронів і атомів знаходиться неперехідна безодня. Закони, які пояснюють рухи й обхід елек-

тронів цілком інакші, ніж ті, які керують атомами. Іншими словами, народження матеріяльних атомів уводить у світ нові закони, які не діють зворотно. Матеріяльні явища можуть розвиватися тільки в однім напрямі, а ніколи в протилежний бік. З другого боку електронні явища не підпадають цьому законові. Вони можуть діяти в обох напрямках (вперед і назад) згідно з наукою модерної фізики.

Закони можуть викликати хибне враження, що ми дійсно розуміємо механізм явища, що його описує закон. Це ілюзія. Механік може думати, що він розуміє, як функціонує електрична батерія, але найкращі фізики не поділяють його думки. Вони стверджують, що хоч і можуть пояснити, як функціонує електрична батерія, проти вони й досі не розуміють, чому вона функціонує.

Ми повинні пам'ятати те, що ми нехтуємо щодо таємничого всесвіту витвір нашої логіки шляхом елементів, що були подані нам деформуючим дзеркалом наших змислів, — ми нехтуємо дійсний беззвучний, безкольоровий всесвіт. Краса всесвіту постала через співдіяння цього свесвіту й нашої свідомости.

Ймовірність.

Ймовірність події — це відношення числа позитивних випадків до всього числа можливостей. З огляду на величезну скомплікованість питання неможливим є усталити ймовірности раптової появи життя на землі.

Проте проблему можна упростити. Ми можемо спробувати обчислити ймовірність появи однієї молекули протеїни виключно на підставі випадку.

Обсяг кількости матерії, потрібної для такої ймовірности, мав би дорівнюватись розміром усьому всесвіту. Отже, така можливість практично дорівнює нулеві. Крім цього, для постання однієї молекули протеїни цей увесь величезний обсяг матерії мав бути мішаний протягом десяти у 243 степені більйонів (10^{243}) років.

У цей самий час вік землі обчислюють на 2 мільйони років Коли б молекула протеїни постала на початку експерименту, то це було б дійсно надзвичайне чудо. Життя з його різноманітністю є безконечно більше скомпліковане, ніж одна молекула. Однієї молекули замало для життя, їх треба сотки мільйонів.

Через це, власно, цілком неможливо науково пояснити випадковістю всіх явищ щодо життя.

У світлі повищих наукових фактів лишається зробити тільки один висновок, що всесвіт і життя не постали припадково, але що їх створив Бог.

ДЕЩО ПРО ТИТУЛИ ЦЕРКОВНИХ ДОСТОЙНИКІВ

Достойники в упорядкованім суспільстві мають свої титули, зв'язані із становищем даного достойника. Так є в загальнім суспільстві, в державі й церкві. Нижче подаємо кілька прикладів, починаючи від титулятури церковних достойників.

Священиків титулують "Преподобними", а коли вони займають вищі церковні становища, тоді їм належить титул "Високопреподобні".

Єпископи мають у східніх обрядах насамперед титул "Кир". По-грецьки це ослово означає "Пан". Цей титул ставлять перед іменем єпископа. Окрім того кожний єпископ має ще титул "Високопреосвященний", бо він отримав додаткові вищі свячення, як звичайний священик. До того роду церковних титулів додають часто також титул "Владика", що властиво заступає титул "Кир", хоч і не цілком.

До епископів ще звертаються з титулом "Ваша Ексцеленціє". Цей титул є латинського походження. По-українськи його можна перекласти "Ваша Високість" і тим подібне.

Кардинали мають окремий титул "Еміненція". Це також латинське слово. По-українськи це те саме, що "Високість". Цей титул "Еміненція" спеціяльно застережений кардиналам.

Православні митрополити мають деколи титул "Блаженіший". Патріярхи носять титул "Святіший".

Сам Папа вживає скромний титул: "Єпископ, слуга слуг Божих". Ніяких інших вищих титулів він у своїх писаних зверненнях не вживає. До нього звертаються титулом "Ваша Святість".

Повищі інформації були надруковані в "Народній Волі" ч. 12 1965 р. Не торкаючись титулів, вживаних серед світських достойників, де обов'язує засада віддавати "кесареве кесареві", — Ісус Христос, єдиний і справжній Голова Церкви, дав для всіх християн недвозначне доручення. Він наказав: "Ви . . . не зовіться учителями, один бо ваш Учитель-Христос, усі ж ви брати. І отця не зовіть собі на землі (духовного, ред.), один бо Отець у вас, що на небі. І не звіться наставниками, один бо в вас Наставник-Христос. Більший же між вами нехай буде слугою вам. Хто ж нестиметься вгору, принизиться, а хто принизиться, піде вгору" (Матвія 23:8-12).

Чи вживання клером таких титулів, як: "преподобний", "кир", "владико", "еміненція", "святість" і т. д. не є діяметрально протилежне науці єдиного справжнього Владики та єдиної справжньої Святости Господа Ісуса Христа? Чи не вистачило б для всього клеру і всіх членів церкви слова "пан" чи "брат"?

Правдивою славою людини не є славне, горде ім'я, але життя посвяти й служіння.

РІЗНЕ

ПРИКЛАД ВАРТИЙ НАСЛІДУВАННЯ

Три четвертих жидівської молоді або 75% у віці від 18 до 24 років вчиться в університетах США. Цю інформацію подала Фундація Гіллел.

Вища освіта — це джерело сили та впливів кожного народу. Українцям якнайбільше потрібна освіта в їхніх змаганнях за свободу.

ПЛЯНИ РОСІЙСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ Й ПАТРІЯРХАТ

Росіяни виявили їхнє стародавнє бажання стати власниками Константинопільського патріярхату. Вони гостро заперечують думку, що Вселенський Патріярх має якубудь зверхність над російською церквою. Вони стало вказують на число патріярхатів і церков, які підпорядковуються та слідують за московським напрямком, а саме, митрополити Юстин у Румунії, Дамаскин у Сербії, Методій у Чехословаччині, Стефан у Польщі й патріярх Александр в Антіохії.

Представники Фінляндського й Болгарського патріярхатів подали дещо відмінні погляди від поглядів митрополита Никодима. Це тільки підкреслило підкорення російської православної церкви Кремлю.

Константинопільський патріярхат поодиноко має право скликати вселенські православні синоди для розв'язання великих питань християнського світу. Росіяни цьому заздрять і змушують патріярхів за "залізною заслоною" підтримувати їхні твердження, що Константинопільський патріярх не є загальним провідником православ'я. Вони плянують підбити цю фортецю Сходу голосуванням, у якому штучна більшість переможе. Включаючи самих себе, росіяни нараховують із вище перечисленими патріярхами вісім голосів.

"Врадині" 17-го листопада 1964 р. Греція.

З вищеподаного повідомлення грецької православної преси ясно, в якім безнадійнім стані знаходиться українська православна церква і їхні митрополити в складі всесвітнього православ'я. Росіяни ніколи не допустять до українського патріярхату, а митрополити й патріярхи інших національностей не дбають за українців і не будуть обстоювати їхні права. Українські православні в складі вселенської православної церкви знаходяться, наче в полоні. Питання постає, який сенс узагалі для них і далі лишатись у складі цієї організації, опанованої російськими церквами, які в свою чергу контролюють комуністи? В Україні ніякої української православної церкви нема, а існує тільки притока російської православної церкви, що вірно служить Кремлю. Як довго ще українські православні та греко-католики будуть грати ролю тих, хто одержують "поличники" в межах їхніх світових організацій? Їхній клер і світський провід хвалиться на кожнім кроці своїм патріотизмом. Чому ж невидно цього патріотизму на римськім або православнім вселенськім форумі? Чи ж не час уже пірвати зв'язки, які тримають у неволі й пониженні ввесь нарід? Чи ж це логічно засуджувати зустрічі з "культурними" большевицькими представниками, а самим бути членами організацій, де панують церковні слуги комуністичної Москви?

ОСЯГНЕННЯ ЖОВТНЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ В ДІЛЯНЦІ ТРАНСПОРТУ

"Тайм" повідомляє, що міністер закордонних справ СССР Андрей Громико купив недавно Лінколн-Континентал лімузин за $17 000. Лімузин має телевізор, шафу з прилавком для трунків, радіо й т. д.

У цей самий час робітники на фабриках у СССР їдуть на працю, чепляючись з боку переповнених трамваїв, наражаючи на небезпеку своє життя. Середньо їхній зарібок на місяць виносить від 60 до 100 рублів.

ВІСТІ З КУБАНІ

"Ізвестія" (30 січня 1965 р.) повідомляють, що брак помешкань у Краснодарі такий великий, що цілі родини стоять у довжезних чергах, щоб дістати помешкання.

"Справедливий суд".

Свавільна комвлада арештувала в Армавірі репортера Гаскова й засудила його на п'ять років в'язниці, ніби за хабарництво. Його колеги почали писати до "Правди" в Москві, яка вислала свого представника, щоб дослідити справу. Він устанив,

Гаскова засуджено "на підставі підозрення, що він мав намір вчинити злочин і не міг довести своєї невинности". Пізніше вищий суд звільнив Гаскова.

Чи є на земній кулі людина, яка могла б оправдатись із подібного обвинувачення, заснованого на підозрі в злім намірі?

Ставропіль

Члена президії компартії Л. Єфремова переведено з Кремля до Ставрополя. Гадають, що він попав в "опалу" за хрущовщину. Ставропіль, як виявляється, став місцем заслання "опальних комвельмож". Попередньо в Ставропіль було заслано Булганіна, там же помер і Тогліяті.

GO YE FORTH

By Daisy E. Curry

Young Jonathan Matthew was angry as well as puzzled over the antagonism he had found among the young people in the Blendell area where the family had moved in the spring.

"I always got along okay with the fellows before," he told his father at breakfast. "But those Jenkins kids and their gang are about to get me down."

The Rev. John Matthew set his coffee cup down decisively. He had hesitated about accepting this pastorate more because of his children than his wife and himself.

"We can't run away from God's work, son," he said. Jonathan looked thoughtfully at the glass of milk by his plate.

"I'm not afraid of anyone," he insisted. "But I'm tired of dodging sharp bricks and mud balls when I go anywhere. Do we have to stay here, Dad? There must be plenty of other churches that need a preacher."

Both the minister and his wife had seen Blendell as a challenge, but his children, Jonathan and Laura, had found it hard to adjust to unfriendliness. But he had accepted the call, and he was not one to turn back.

"It's because of people like the Jenkins boys that we're needed so badly. I thought you'd help me."

Jonathan bit his toast slowly, thinking about Butch Jenkins and Pewee, his lame brother, leaders of a gang that had tripped and struck him, tossed his library books into a mud puddle, and were, he suspected, the ones who had tossed a pebble through the church window and chalked crude, insulting phrases on the front steps.

A dozen boys followed when Butch and Pewee started something. The last two ministers had stayed only a few months each, and John Matthew was afraid the field would be abandoned again if he could not put the little church on firm ground.

"I've tried to help. So has Laura. They don't bother her much because she's a girl. And they'd better not. I'd sure fight 'em then. I can stand it myself. But they'd better leave her alone."

"You're sure you've tried everything?" his father asked. "You can do more to reach people your age than I can."

"Well, Ben Grant helps at Young People's meetings. He's swell, and his sister, and Laura. But there were only six of us last night. And when we came home, Butch and his gang followed us. They laugh at our songs, and call us—" He hesitated, but his father's face was inviting. "They call us 'Papa's little sunbeams' and things like that. We pretended we didn't hear, but of course, they knew we did." The minister laid a proud hand on his boy's shoulder.

"You probably did right. But don't forget we've got the greatest Helper on our side. God has a plan for us. We must pray for our eyes to be opened to the way. But it will take patience."

After breakfast Jonathan trundled the lawn mower out of the garage and fell to work on the grass. Neglected flowers and vines had run riot around the fence and over the porch, but Jonathan, who loved growing things, knew that with pruning shears and trellis he could make it a beauty spot.

He spent his afternoons helping at Nelson's greenhouse. Mr. Nelson had praised his work, and just yesterday had given him a box of pansy plants and a rose bush.

Suddenly Jonathan stopped in dismay. The pansy bed lay before him in ruin. Someone had yanked the plants out and trampled the earth hard all around. Only one or two at the very edge had been overlooked.

"I know who it was," he cried angrily. "They've gone too far this time. I'll get the officers—"

"Careful, son." He had not heard his father approach. "But look, Dad. It's ruined."

"I see it." Rev. Matthew shook his head. "It's foolish destruction if they've just thrown them away, as I suppose they did."

"I can't find them here anywhere." Jonathan searched about. "The muddy tracks go right back to the gate."

"There's a reason for their acting this way. They're rebelling against something, probably. If we can only find what it is."

Jonathan came back and ruefully patted the earth into place about the few remaining plants.

"I'd just like to have caught them here," he muttered.

That afternoon, on his way to work, he purposely took the street past the Jenkins place. The house was little and tumbledown and sat far back in a wilderness of scrubby bushes and weeds. Four or five small children, barefoot and tattered, were playing some kind of noisy game across the old, battered porch. There was no sign of a toy. On the steps sat an old man, leaning wearily on a cane, his eyes closed in the manner of one hopelessly waiting for something.

"I wonder." Jonathan said to himself as his father's words came back to him.

The picture of the Jenkins family stayed with him all through family devotions that night, and when his father paused as he always did for members of the family to offer comment or prayer if they wished, Jonathan heard himself saying, "Please, God, show me a way to help those who need Thee."

He felt better after he'd said it out loud. He felt sure, now, he would find an answer.

"I wish you'd run down to the store and get another card of red buttons like these for Laura's dress," said his mother the next morning. "I forgot them yesterday and she needs her dress for Sunday school tomorrow. I can't leave my baking or I'd go myself."

Jonathan took the buttons to match and went whistling down the street. Without any thought on his part he found his feet carrying him past the Jenkins house. The place looked more delapidated than ever in the morning sun and there were loud, angry voices of children from inside the house. The old man sat as he had yesterday, hopeless, shabby, waiting, a pathetic lonely figure.

Then they came screaming out of the broken screen door, the same neglected brood. Their game seemed a meaningless sort of chasing each other about, roughly slapping and tripping and running on again.

Last of all limped Pewee, thin and pale, one sleeve nearly gone from his ragged shirt. He leaned against the sagging porch post and Jonathan saw the same lines of hopelessness on his face that were on his grandfather's.

"It won't hurt to try," Jonathan said as a thought struck him, and he started to run toward the store. "They can't do anything worse than throw them away. It's worth trying."

He would like to have carried out his idea by himself but he had to ask Laura for a doll or two she didn't want. She helped him enthusiastically.

"Take them all," she offered. "I'm too big for dolls. Well, maybe I'll keep this one Mother and Daddy gave me." She selected one lovingly. "Take the clothes, too, and this little go-cart."

"Help me sort out some of this other stuff," begged Jonathan. "I guess this tricycle is beyond us, and these blocks and train and this red car. I wish we had time to repaint some of it."

"I've loads of things you can take. This furniture is plastic. Even the littlest ones can't break it."

"Want to come along?" asked Jonathan. Suddenly he was shy about offering the gifts, afraid they would think it was pity. But girls always knew what to say. "If Laura would do the talking—"

She jumped to her feet.

"I'd love to. You can't carry them all, anyhow."

Another thing worried him.

"Lolly, they may not want it. They may throw it out in the street and chase us home again. Do you still want to risk it?"

"Of course." She calmly walked ahead of him out the gate. "But I'm going to ask God about it. If He wants us to succeed, we will."

The screaming children had moved around the Jenkins house and only the old man was in sight. He turned his head as they came up the walk, and Jonathan caught Laura's pitying eyes.

"He can't see us," he whispered.

"Good morning," said Laura cheerfully. "Could we see Mrs. Jenkins?"

"She's gone to work at the canning factory. And the big boys are gone. No one is here but the little ones and me. May I ask you what you want?"

"Of course, you may. I'm Laura Matthew and this is my brother, Jonathan. Our father is the new minister at the Blendell Church."

"How do you do, sir." Jonathan shook the old man's stiff, gnarled hand. "We stopped by because we saw some little children here and—we—" he floundered.

"We're nearly grown up," said Laura. "I'm 10 and he's 12 and we had some toys we couldn't bear to throw away. We were just looking for someone small enough to enjoy them."

"He's heard of us," Jonathan thought, feeling the first welcome turning to coolness, and he hurried on to forestall any words. "We brought over some dolls and a buggy and a train and a little red wagon. Maybe if we'd just let the children look at them—"

The old man leaned wearily back again.

"They haven't anything to play with," he said quietly. "Their mother can just buy the groceries. My little pension doesn't help much. Butch buys his own clothes but Pewee's lame, and the little ones are neglected."

"I'll call them." Jonathan started around the corner of the house in the direction of the voices, and stopped in amazement. Close under the north window was a bed of pansies, newly set out, and protected by a rude fence of sticks and wire.

"Who likes flowers?" he asked the children.

"That's Pewee's flower bed," said the oldest girl, brushing back a mass of tangled hair. "He told us not to bother them or he'd skin us. What's your name?"

"Jonathan. I'm your friend—and Pewee's. My sister Laura and I brought some playthings we've gotten too big for. Want to come see them?"

"And we'd be glad to have you all in Sunday school and church," Laura was saying to the old man as they came shyly, looking with suspicion on these clean, neat strangers. But the squeals of delight as they fell hungrily upon the toys died away into murmurs of pleasant absorption as each found something to his or her liking and settled down on porch or ground to examine and play with it. A quiet peace stole over the old man's face as he said slowly, "We've never had anyone notice us before. I was brought up in church and my own children were baptized. But my daughter's been too busy and tired to put her children in Sunday school. And they don't have clothes to go now. But maybe, after while—"

"Oh, don't worry about clothes. No one in our church does," cried Laura. "Anyhow, Jon and I outgrow them just like we did the dolls and trains. We'll find things for everyone. Lots of people in the church will help."

"We'll find someone to drive down to pick you up in time for service if the walk is a little too much," said Jonathan, still thinking about the little fence around the pansies.

"I work at Nelson's greenhouse," he said suddenly. "He could use another boy. I wonder if Pewee would like to help there? It isn't hard work."

"He might. He plants flowers once in a while. Only there are too many children, and the ground is hard and dry. He brought some plants home the other day. I don't know where he got them."

"Heaven sent them," said Jonathan to himself. Aloud he added, "I'll stop by this afternoon and if Pewee is home he can go over with me."

Laura and Jonathan walked slowly home in a haze of content.

"We've got a good chance to get every one of them into Sunday school, and the older ones into our Young People's meetings," said Jonathan. "If Pewee likes flowers well enough to steal them, he's all right. And Butch can't resist very long alone. We'll win every one of them," he repeated with conviction as he followed his sister through their own gate. ("The Instructor")

Українська Євангельська Церква
в Гамільтоні
Пастор В. Кучер

В суботу по полудні: Рідна Школа о год. 1.30
В неділю рано: Біблійна Година о год. 10.15
Недільна Школа о год. 11
Богослуження о год. 11

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
486 Симко Стр. Південь, Ошава, Онт.
Пастор І. Яцентий
Богослуження о 11 год. перед полуднем кожної неділі.
Вечірня о 7 год. вечора.
Недільна Школа о 10 год. рано.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
20 Claremont Street, Торонто, Онт.
Богослуження і Недільна Школа о 11 год. рано кожної неділі.

Всіх радо вітаємо!

15.1

Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

Червень 1965 June

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN [illegible] RA[illegible] EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

ЗМІСТ

Якого ви духа? — В. Кустодович	1
"Година Божого Слова"	7
Каже в серці нерозумний, П. Сич	9
Письменники з колодами на устах, С. Т.	10
Серед Божої громади, П. Сич	12
Іван Гус	13
Нові пляни знищення релігії	15
Акафист Богородиці	16
Різне: Добрий крок і інше	17
Good Neighbors by W. Everett Henry (by courtesy of the "Bible Truth")	22

Front page picture: Banf National Park (Photo by Canadian Government Travel Bureau).

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Рік XXVI. Ч. 5. Червень Липень Vol. XXVI. № 5.

UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE LIBRARY AND MUSEUM

ЯКОГО ВИ ДУХА?

"Бог же впокою нехай сповнить нас тепер усякими радощами і упокоєм у вірі, щоб ми збагатились надією і силою Духа Святого" (Рим. 15:13).

"Хіба не знаєте, що ви храм Божий і Дух Божий живе в вас? Коли хто зруйнує Божий храм, знищить його Бог. Бо храм Божий свят, котрим ви є" (1 Кор. 3:16-17).

"Коли хто Духа Христового не має, то сей не Його, а котрі Духом Божим водяться, ті сини Божі" (Рим. 8:9б і 14).

Господи, Ти ж Дух, де Твій Дух, там воля. Амінь.

Рік 218 до народження Христа. Вибухла друга пунійська війна (218-201 до Хр.). У 215-ім році велика армія римських легіонів під проводом Марцелія фрегатами, мов чорна хмара, що звіщає страшну бурю, вирушила в напрямі до острова Сицилії, щоб здобути місто Сиракузи, де жив великий математик і винахідник, славний Архімед (287-212), якого шанували тоді не тільки земляки, але й інші народи, а навіть і вороги. Бо він, дійсно, наче та світова зірниця, блискуче засяяв на ввесь тодішній старовинний світ. Марцелій, полководець римських легіонів, знав, що з боку того чоловіка його армію очікує багато несподіванок. Він вислав своїх розвідувачів і доручив їм довідатись тільки про одне, а саме: "Якого духа є мешканці Сиракуз? Чи їх огорнув дух страху, незгоди та слабої волі; чи, навпаки, поміж ними панує дух відваги й боротьби?" Отже, полководець не цікавився станом їхнього узброєння, якого роду є мури довкола міста, скільки вояків нараховує їхнє військо. Він знав, що боротьба буде затяжна й запекла, однак найбільш важливим для нього було знати, якого вони духа?Розвідувачі вернулися та сповістила Марцелієві, що сиракузькі люди сміливі, певні себе, абсолютно непохитні й захоплені прикладом свого Архімеда, який кинув грізний виклик боротьби завойовникам. То нарід веселий і готовий героїчно воювати зі своїми ворогами. Тяжко буде їх замінити в невільників чи рабів. Про нас вони думають і говорять, як про тиранів і брутальну ворожу силу, що несе з собою голод, сльози, руїну та смерть. Марцелі тоді сказав:

"Приятелі, мусимо бути приготовані на дуже довгу війну".

Архімед — муж творчого духа, великої праці і досягнень — дав світові незнищимі цінності в законах фізики й математики. Купаючись одного разу, він вигукнув: "Геврика", цебто "знайшов". Він відкрив основний закон гідростатики й відтоді взяла початок засада, на якій назавжди оперлася штука мореплавства. І досі ми мусимо вивчати в школах його закон, що "кожне тверде тіло занурене в рідину тратить стільки своєї ваги, скільки важить об'єм витисненої ним рідини". Цей безсмертний геній, що також сказав: "Дайте мені пункт опертя, а я потрясу вам землею", — був для мешканців Сиракуз надхненням, об'єднував їх до боротьби, навчав і давав їм почуття безпечности. Так відомий для нас тепер журавель — винахід також Архімеда — дав змогу оборонцям Сиракуз підносити тяжке каміння і скидати його на ворожі кораблі, що вирішило перемогою їхню оборонну війну. Врятовані кораблі, щоб бути недосяжними для цієї тоді грізної зброї, мусіли відплисти на певну віддаль. Але геній Архімеда й там не дозволив їм бути безпечними. Вживаючи сильні дзеркала, що зосереджують сонячне світло, він скерував їхню запальну силу на ту решту кораблів, що відплили. Таким способом зчинився огонь і попалив їх. Одначе головна ворожа сила, що ще перед тим висадилася на суходіл, не могла бути переможена цими винаходами. Це був переконливий доказ релятивної вартости всяких і найбільших винаходів, які й у наші дні наповнюють нас фальшивою гордістю. Римляни розпочали облогу міста Сиракуз, яка тривала ще три роки. По довгих місяцях Марцелій знову вислав розвідувачів з тим же самим наказом, цебто довідатися, якого духа вони є тепер. Розвідка показала, що населення виснажилося, збайдужніло, не дбають більше про небезпеку й не усвідомлюють собі трагізму своєї ситуації. Між ними переважала думка, що Архімед повинен усе за них зробити. Такі міркування спричинили лєдарство й поверховне виконування своїх обов'язків. У них не було вже того духа, що раніш. Для Марцелія такий стан населення був найпевнішою вказівкою того, що тепер настав час здобути місто. І так сталося.

Архімед, зайнятий працею над іншими науковими винаходми, навіть не помітив, що місто вже опинилось у ворожих руках. Опрацьовуючи формулу вальця, вписаного в круг, він встиг тільки позначити його двома грецькими буквами: бета й гама, як несподівано до його кімнати ввірвався римський легіоніст і брутально вимагав: "Дай мені, старий, твоє золото!" "Не перешкаджай мені", — відповів, не підносячи голови, заабсорбований Архімед, і дальше писав, щось тихо співаючи під носом. "Noli turbare circulos meos." На це жовнір мечем перетяв нитку творчого життя цього корифея науки . . . І поплила кров живим струмочком, лишаючи темний слід на вальці, вписаному в круг . . . Було вже запізно, коли дійсні посланці Марцелія прийшли, щоб відшукати того, кого слава гриміла на ввесь світ, а тепер так миттю замовкла. Невчасно римляни відзначили перед світом заслуги Архімеда на його могилі. Вони поставили надгробник із тією незакінченою формулою нагло перерваних досліджень, цебто з двома грецькими буквами: бета й гама. Сиракузька земля пригорнула замучене тіло Архімеда, але його дух залишився безсмертним.

Десь коло 45-го року по народженню Христа апостол Павло в часі своєї першої місійної подорожі прибув до великого міста Ефесу. І першим запитом цього заслуженого Божого мужа до ефесян було: "Якого ви духа? Чи прийняли ви Духа Святого, увірувавши"? (Діян. 19:1-5).

І знову апостол не цікавився нічим іншим, як тільки, якого духа була християни в Ефесі. Напевно вони мали великі проблеми й Павло їхав, щоб полагодити ті речі. Але найважливішою справою було, якого духа вони були.

А ось і 17-те століття, з початком якого — як відомо — вибухла в Чехії на тлі релігійних розходжень війна між гуситами й католиками. В моменті коли армії обох таборів приготовлялися до збройного зудару, перед провідниками католицького війська не припадково стануло те саме питання, що в апостола Павла і Марцелія: "Якого вони духа?" Отже, вони також вислали своїх розвідувачів з дорученням, щоб вони довідалися не про що інше, як тільки про те, якого духа були гусити. Знову подібний звіт принесли звідуни, що гусити були духа великої віри, побожности й ревности. І так дійсно було. Коли почало світати і край неба запалав рожевим світлом, а католицька армія була ще віддалена від головних чеських сил на 4 км., військо почуло палкий спів гуситів "Ми войовники Бога", яким вони вітали новий день, і піснею славили Господа. Католицькі вояки покинули свій табір і в великому переполосі без боротьби відступили. Табір, що складався з 1000 вояків, з горячою ревністю співали: "Ми войовники Бога, ідемо в великий бій, і на горі побіди поставимо, Господи, прапор Твій, відшукаємо наших блудних братів і відкриємо для них наші серця . . ." Гремів той спів, як голос "позір!", як "гейнал", як грізний виклик. Щирим тим співом розколисався цілий ліс, роздзвенівся гай, стрепенувся байрак, застогнала діброва, затряслися гори й луною відізвалися долини. Вознісся той спів аж до небес і бурею та громом гомонів у ворожому таборі. Із здивуванням слухали його столітні дуби, вікові липи, коли полум'ями огня й потугою злучених сердець у блаженному псалмі молилися гусити. Слу-

хали того співу віри й потуги духа також смертельно перелякані вороги. Їм здавалося, що чехи тим ревним і щирим співом запалять увесь світ і розвалять його старий порядок. Думали, що єретики тим співом зіпхнуть із небес сонце десь у безодню й гори зітруть на порох. Думали, що то самі духи зійшлися з небес на землю, щоб провадити бій. Зрозуміли католики, що нічого не поможуть тут мечі, шоломи, щити чи панцери, бо тут вони мають діло з живим, непереможним духом. Не чекаючи початку битви, вони відступили. Але згодом розвідка сповістила, що між гуситами нема згоди, вони поділилися на дві групі, втратили духа любови, духа огня й сили, духа віри в перемогу. Католицькі лави розпочали наступ і під Білою Горою в 1620-му році розбили гуситів і дощенту вирізали їх. Гусити зазнали страшну поразку не тому, може, що їх було менше, але через те, що не мали того духа, що раніш . . .

Ісус Христос питає апостолів: "Чи знаєте, якого ви духа?" (Св. Євангелія від Луки 9:51-55). Сьогоднішня церква має великі й важливі труднощі: проблема священиків, проблема молоді, проблема членів, фінансові проблеми й т. д. Однак найважливішою проблемою є справа духа. Сьогодні всім треба слухати, що Дух говорить церквам (Одкр. 2:7).

Без сумніву, велику ролю в церковному житті сповняє модерний привабливий церковний будинок із розкішною архітектурою, великий хор і оркестра, здібний органіст чи органістка, досвідчений душпастир, розумна управа громада й великі засоби в церковній касі. Все ж таки, не зважаючи на всі позитивні якості згаданого служіння, першою справою є дух. Бог є Дух, і хто поклоняється Йому, духом і правдою мусить поклонятися. Отець бо Небесний шукає таких (Йоан 4:23-24).

У Книзі Пророка Захарії читаємо такі слова: "Ні військом, ні силою вашою, тільки Моїм Духом, говорить Господь сил небесних, будеш вамозі щось осягнути". "Слова, що Я глаголю вам, се дух і життя" (Йоан. 6:63). "Хто бо сіє тілу своєму, від тіла жатиме зотління, а хто сіє духу, од Духа пожне життя вічне" (Галат 8:6).

Сьогодні ми мусимо поставити собі питання: Якого ми духа? Чи духа старих звичок, гріхів, невірства, релігійної байдужности й самоправедности, духа прив'язання до світової марноти і матеріяльних досягнень? "Світ перейде й хотіння його, хто ж чинить волю Божу, пробуває навік" (1 Йоан 2:17). Чи ми є духа віри в перемогу правди над злом, світла над темрявою, духа віри в наше післанництво на цей світ? Чи ми, проповідники, можемо разом із Самуїлом сказати: "Дух Господа глаголе в мені і слова Його на язиці в мені" (2 Сам. 23:2)? Чи на нас спочиває Дух Божої премудрости й розуму, дух ради та сили, дух

знання і побожности (Ісаї 11:2)? "Той дух правди, котрого світ не може прийняти, бо не бачить його, ані знає. Ми ж знаємо, бо в нас пробуває" (Йоан 14:17). Якщо так, то пильнуймо себе й усе стадо, в "котрому нас Дух Святий настановив проповідниками, щоб пасти церкву Божу, котру придбав Він Своєю кров'ю" (Діян. 20:28).

Чи всі члени наших громад можуть посвідчити, що вони вже обмились і освятились та оправдались ім'ям Господа Ісуса й Духом Бога нашого (1 Кор. 6:11)? Хто не народиться з води і Духа, не може ввійти в царство Боже. Що народилося з тіла, тілом є, а що народилося від Духа, духом є (Йоан 3:5-6). А може наступні слова апостола Павла відносяться не до однієї тільки громади: "Такі ж ви немудрі, маючи гарний початок духа, тілом хочите кінчати? (Галат 3:3).

Коли пророк Ілля мав бути взятий з землі, то він промовив до Єлисея: "Проси, що тобі вчинити перш, ніж буду взятий від тебе. Відказав Єлисей: Нехай би у мені було удвоє духа, що в тобі" (2 Царів 2:9).

Нам треба молитися, щоб ми мали духа пророків, апостолів і перших християн, — тоді будуть і гроші, і церкви, і люди. Ми завжди намагаємося розпочинати від грошей, а не від Духа. Коли б були гроші . . . До нас усіх говорить апостол: "Ви ж, любі, найсвятішою вашою вірою будуйтеся і в Духові Святому, моліться й себе в любові Божій хороніть, дожидаючи милости Господа нашого Ісуса Христа до життя вічного" (Юди 1:20-21).

Апостоли без помочі Духа Святого не були здібні до жодної акції, тому Христос говорить: "Одержите силу Духа Святого і будете Моїми свідками" (Діян. 1:8). Христос не залишив для апостолів великої суми грошей, щоб могли вони далі продовжувати Його справу на землі, але обіцяв і сповнив їх тим, чого не можна набути за гроші — найважливішою силою Духа Святого (Діян. 8:14-20).

"Коли ховаєш, Боже, лице Своє, люди лякаються. Коли відбираєш духа їх, гинуть і обертаються в порох. Коли висилаєш їм Духа Свого, відновляєш лице землі" (Псальма 104:29-30). "Обертаєш пустині в поля урожайні, а облоги в сади" (Ісаї 32:15). "Виливаєш ріки на суху землю, а воду на жаждущого" (Ісаї 44:3).

Силу Духа знали й доцінювали майже всі поети. Ось слова із Страшного Суду:

"Сі слова впадуть на мене,
Наче дощ густий, вогнистий,
Спалять сумніви й тривогу,
І я встану ясний, чистий,

І почую в собі силу,
І безмірну **духа владу,**
І перед найвищим Духом
В покорі, любові впаду.
Всі думки і всі бажання
Я зберу в одне вогнище,
І на крилах їх я стану
Підійматися вище, вище".

І коли поет нарікає й каже:

Вже не мені в нові світи летіти,
Війну з життям програв я, любі діти!

Українка йому відповідає:

Мій синку, ти би менш бадакав,
Сам над собою менше плакав,
На долю менше нарікав . . .
На шлях тернистий сам подався
І ціпко по тернах подався, —
Чого ж ти іншого чекав?

У своїм "Мойсею" Іван Франко дає свідоцтво віри.

О, ні!
Не самі сльози і зідхання
Тобі судились . . . Вірю в силу Духа
І в день воскресний твойого повстання..

А в збірці "Зів'яле листя" Франко говорить:

А ти йдеш з сівнею й тихо сієш
В чорні скиби і незрослі рани
Нове сім'я, нові надії,
І вдихаєш дух життя рум'яний.

В своїм заклику "До бою" Євген Березинський питає. "Якого ми духа — пригноблення, огірчення, резигнації, поганої манери — чи духа живого і серця смиренного"?

В книжці "За силу і перемогу" сказано: "Ми, українці, діти сонця і ясного духа".

Хіба не знаєте, що ви храм Божий і Дух Божий живе в вас? Коли хто Духа Христового не має, то сей не Його". Нехай Той, Якому жертви милі, це дух сокрушенний, поможе нам такими бути, бо Він обіцяв: "Дам вам одно серце і вложу в вас **нового духа"** (Єзек. 11:19). Амінь.

МОЛИТВА.

Створи мені, Боже, чисте серце й віднови в мені духа сильного. Не відкинь мене від лиця Свого і Духа Свого Святого не відбери від мене. Приверни мені радість спасення Твого і дух доброї волі нехай покріпить мене. (Пс. 51:10-12).

Господи, весняним подихом повій, щоб ожили мертві серця. Амінь.

В. Кустодович

"ГОДИНА БОЖОГО СЛОВА" — UKRAINIAN GOSPEL HOUR
Радіо Станція CFQC — 600, щонеділі від 7:30 до 8:30 вранці
P.O. Box 1331, Saskatoon, Sask., Canada

1948 — СІМНАДЦЯТЬ РОКІВ РАДІО-ПЕРЕДАЧІ — 1965

Слава Ісусу Христу!

Дорогі в Господі!

Вітаємо Вас від серця ласкою та любов'ю нашого любого Господа й Спасителя, Ісуса Христа! Нехай Його спокій пробуває з Вами, — а радість Ваша в Ньому нехай буде повна!

Сімнадцять років тому, в січні 1948 року, посеред тяжких морозів та понад глибокими снігами широких степів Західньої Канади, вперше залунала по радіо-хвилях українська пісня молитви: **"Отче Небесний, Боже Могутній!"**

Це була перша українська радіо-передача, Радіо-Богослужения, під назвою: **"Година Божого Слова"** із Саскатуну.

Від тієї пори, сімнадцять років тому, — впродовж цього довгого часу та й дотепер ця пісня-молитва й ця радіо-передача постійно відвідувала своїх Слухачів кожної неділі:

Під час тяжких та лютих морозів і метелиць-заверюх зимою, сльотливої та болотистої весни, гарячого літа чи похмурої осени, — "Година Божого Слова" **нікого** не проминула. По домах, по шпиталях, по санаторіях, — хворих, самотних, немічних, старших віком, обездолених, — діток, навіть . . .

Для кожного "Година Божого Слова" принесла слово потіхи, розради, заохочення, надії на краще. Для всіх вона була благословінням, бо вона приносила їм Святе Слово Боже

в своїй рідній мові. Завдяки цій радіо-передачі для багатьох людей тягарі життя стали легшими; старість більше їх не страхала, — бо вони одержали життя вічне через Господа, Якого ця радіо-передача проповідувала.

Дивлячись на цих сімнадцять благословенних років, ми разом із Вами, наші Дорогі Радіо-Приятелі, від серця дякуємо Господеві. Бо тільки із-за Його превеликої ласки це діло могло продовжуватись. Тільки Бог давав на це потрібної сили приготовити проповідь із неділі на неділю; тільки Бог порушував серця Радіо-Слухачів підтримувати "Годину Божого Слова", як своїми молитвами, так і своєю допомогою. Так, дяка Богові, дяка й Вам, Дорогі наші Радіо-Помічники! Велика буде Ваша нагорода від Господа!

З Божої ласки радіо-передача "Година Божого Слова" вступила у вісімнадцятий рік своєї Богом-благословенної праці. Хоч як великі труднощі були впродовж минулих 17 років, то цей 18-ий рік поставив перед нами **особливо тяжку проблему, — бо ціна радіо-передачі подорожчала.** Вже від половини минулого місяця оплата за кожну радіо-передачу виносить замість $54 аж **$71.25.**

Це, Дорогі Брати та Сестри, означає **дві речі.** Щоб радіо-передача "Година Божого Слова" могла надалі продовжуватись, потрібно:

1. Більше нових помічників;

2. Трохи більшої допомоги від тих, що досі підтримують її.

Ми закликаємо та просимо Вас в ім'я Бога про таку допомогу. Дні нашого життя все коротшають, а безбожництво зростає. Це все пересторога для нас. Працюймо для Господа, поки є нагода. Молімось, щоб Господь доторкнувся сердець Радіо-Слухачів, які й собі стали у ряди постійних помічників радіо передачі "Година Божого Слова".

При цьому дякуємо Вам за поміч, яку Ви надіслали.

Із щиросердечним поздоровленням і глибокою подякою до Вас за Вашу ласкаву участь у цьому Богом-благословенному ділі радіо-благовістя, у спільній молитві з Вами й за Вас Ваші співпрацівники та слуги на рідній Божій ниві, у Христі Спасителі

брат і сестра Я. Гомінюк.

Сімнадцять років радіо-передачі "Година Божого Слова" для слави Бога та на спасіння нашого народу!

КАЖЕ В СЕРЦІ НЕРОЗУМНИЙ

"Бог розсипле кістки того, хто став облогою проти тебе" (Пс. 53:5).

Псальма 53-тя. Муз. П. Сича.

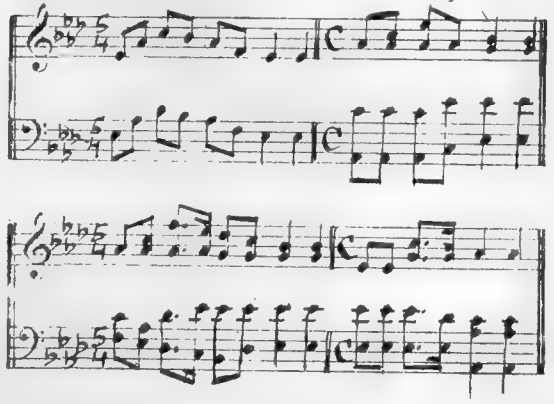

1. Каже в серці нерозумний
Що немає Бога!
Всі зіпсулись, коять лихо;
В них крива дорога!

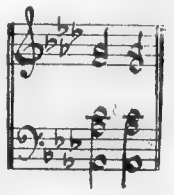

2. Бог Господь поглянув з Неба,
Чи нема такого
Між людьми, хто б був розумний,
Хто шукав би Бога.

3. Всі вони поледащіли,
Правду занехали,
І добро в життю робити
Зовсім перестали!

4. Чи ж отямляться безбожні,
Чи злий шлях покинуть, --
Ті, в чиїх руках невинні,
Вбогі люди гинуть?

5. Бути їм у переляці,
Бути без причини!
Хто від Господа відступить,
Той ганебно згине! Амінь!

ПИСЬМЕННИКИ З КОЛОДКАМИ В УСТАХ

Жодному свідомому українцеві не є таємницею малюнок нашого генія Т. Шевченка, що зображає чоловіка, який відбуває кару з колодкою в устах. Сумна це картина . . . Дивишся й дивуєшся, як міг хтонебудь таке вироблятн! Ну, зрештою, і це московський винахід. За зразком тодішнього способу Москва продовжає й тепер вкладати колодки в уста письменникам, але тут я маю на увазі — о, жах! — мертвим. А Москва так хоче допомогти Україні??!! Хоче ще й після смерти держати письменників із колодками в устах. А письменник із колодкою в устах, — це ганьба для 20 віку.

Перед мною є різні видання з України. О, які ж вони запопадливі! Які ж видавці добротливі, як хочуть чимсь прислужитись Москві, заподіявши кривду давно вже відійшовшому у вічність поетові. Цими виданнями вони хочуть вшанувати наших письменників, які стільки настраждались за свого життя за Неньку-Україну від Москви та її посіпак. Але . . . О, диво! Твори письменників друкують, але . . . часто з колодками на сторінках. Не бажають, щоб одне чи друге було надруковане, бо це їх коле, як оця "сакля" Шевченка. Однак це не пошана, а зневага. Щоб шановний читач зрозумів, що я маю на гадці, то подаю тільки трьох з таких видань, та їх, натурально, багато більше.

Недавно вийшла збірка О. Олеся. Книжка досить чепурненька, але . . . але з колодкою! Передруковуючи "З журбою радість обнялась", між сторінками 102-103 є колодка! Між віршами "Над трупами" та "В годину розпачу" нові наші "малороси" вгатили оцю московську колодку! Там вкенений вірш, який, наче пророцтво, змальовує жорстокий комунізм. Ось що там говорить наш лірик:

"Ах, минали б бенкети криваві . . .
Брязкіт зброї скоріш би утих . . .
Досить бою, і крови, і слави,
І дочасних могил дорогих.

Дужі! волю прекрасну віддайте . . .
Ситі! землю Господню верніть . . .
Хижі! чулими, добрими станьте
І в покуті гріхи замоліть . . . "

Коментар тут зайвий, щоб робити порівняння з московською дійсністю. Що така дійсність існує, то це видно з того, що вони не хотіли надрукувати вищезгаданих рядків, щоб тим самим не винуватитн себе за те, що так зневажили Бога і що так обрабували все в людини. Тому й цю ганебну колодку заклали.

Ну, нехай! Це ж націоналіст! А націоналіста вони ненавидять. А що сталось з Франком, який не є менший націоналість, як і Олесь? І Франкові всадили колодку. Так, Франкові! Ось тому Франкові, якого хотіли б зробити своїм предвісником. Та однак вони і його не стерпіли. Ось знову приклад, як вони шанують Франка. З циклу "Україна" помістили тільки перший вірш "Моя любов", а другий "Не пора, не пора, не пора Москалеві й ляхові служить" і т.д. нема. Тут всадили колодку, бо це їм не до смаку. Правдивого Франка вони не хочуть бачити, нехай і радикала, але українського й то націоналіста. Дальше, з цього циклу викенені "Ляхам", "Розвивайся ти, високий дубе", де також є ясно сказано: "Чи ще ж то ви мало наслужились Москві і ляхові?", "Пісня Руських хлопів-радикалів", "Січовий марш", "Де єсть руська вітчизна?" та "Новітні гайдамаки". Невже ж не стало місця на сторінках, чи, може, паперу забракло? Ні одне, ні друге. Твори в 20 томах з року 1954.

І сподіюсь, що це не єдиний випадок у творах Франка. Час мені не позволив перевірити всі інші праці. Але вистачить і цього, щоб переконатися, як шанують наших геніїв. Та ця профанація далеко на сягне. Українці мають повні видання цих авторів і вони для порівняння завжди мають час, щоб ще раз показати, як "шанують" в Україні українських письменників.

Торонто, 21-го квітня 1965 р. **С. Т.**

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Теорія.

Предсідник найвищого кримінального суду в СССР недавно надрукував статтю "Совєтскоє государство і право" (січень 1965). У цій статті поміж іншим він твердить, що громадяни (батьки) можуть вчити релігії або самі вчитись приватно, а тільки публічно заборонено навчати молодь групами. Він обстоює твердження, що в СССР каралося людей за фанатизм, а не за релігію.

Практика.

"Комсомольська Правда" (березень 25, 1965) оповідає, як прогнано з праці дуже добру робітницю лише за те, що її чоловік став баптистом. Її запевнення, що вона сама не належить до баптистів, не помогли їй.

СЕРЕД БОЖОЇ ГРОМАДИ

"Встань, Боже! Суди землю" (Пс. 82:8).

Псальма 82-га. Муз. П. Сича.

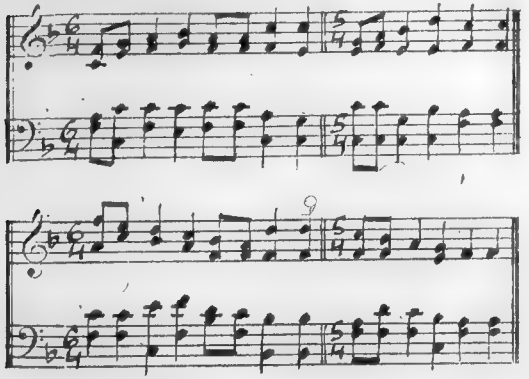

1. Серед Божої громади,
   Межи судіями,
   Став лихих суддів судити
   Цар понад царями.

2. "Доки будете ви присуд
   Криво видавати?
   Доки будете лукавим
   В кривді помагати?

3. "Поможіть вдові убогій,
   Сироті порадьте,
   Від безбожників напастних
   Їм в пригоді станьте!"

4. Ні, не хочуть зрозуміти!
   В пітьмі заблукались!
   Від неправди всі основи
   Земні захитались!

5. Божі ви і всі ви діти
   Господа Святого.
   Лиш, як люди, помрете ви
   Всі, аж до доного.

6. Встань же, Господи, і землю
   Сам суди, як знаєш,
   Бо судити всі народи
   Ти лиш право маєш. Амінь.

ПРОМОЦІЯ Д-РА К. БІДИ

При кінці березня, ц.р., Оттавський Університет уділив промоцію Д-рові Константинові Біді до найвищої академічної ранґи-титулярного (повного) професора. Професор Біда є головою Департменту Слов'янознавства в тому університеті від 1961 року. Його невсипуща праця спричинила великий й поважний зріст цього департменту.

Проф. Біда працює в ділянці слов'янських літератур і мовознавства. В Оттавському Університеті дисципліни з російської, польської, української й інших слов'янських мов і літератур трактовані як рівнорядні. Тут українська література, мова й історія займають поважне місце, маючи зростаюче число студентів, що здобувають степені М.А. і докторат.

Як автор наукових розвідок і праць, Проф. Біда бере участь на різних наукових конференціях. Він є бувшим президентом Асоціяції Канадських Славістів. Тепер є президентом Українського Шекспірівського Товариства у західньому світі й президентом Товариства Плекання Української Мови.

ІВАН ГУС

На підставі ухвали Римо-Католицької Церкви світська влада, покірна Римові, живцем спалили Івана Гуса, як "впертого єретика". Це сталося 550 років тому в Констанці. Імператор Святої Римської Імперії, Сигизмунд, дав Гусові гарантію вільного приїзду до Констанци й вільного повороту до Чехії. Однак Римо-Католицька Церква наказала імператорові, всупереч його запевнення безпечности для життя Гуса, спалили його, як єретика.

Перед спаленням Гуса взяли до катедри, посадили його на високе крісло й на голову поклали ковпак дурня з образом диявола та словами, які передавали його душу сатані. Його публічно було здеградовано з посади священика та прочитано 30 обвинувачень проти нього.

Головним навчанням Івана Гуса було твердження, що Святе Письмо є вищим авторитетом, ніж авторитет папи, соборів, канонічного закону й ін. Коли Рим запропонував Гусові свободу при умові, що він відкличе свою науку, — тоді він відповів:

"Я умру з радістю у вірі в благовістя, яке я проповідував". Коли полум'я охопило його тіло, то з костра було чути, як він двічі проспівав: "Христе, Ти Син живого Бога, змилуйся наді мною!"

Часопис "Християнство сьогодні" слушно зауважує: "Люди чекали 550 років, щоб Римо-Католицька Церква направила зло, заподіяне Гусові. По страшних судах над відьмами в Новій Англії, суди Масачузетсу публічно признались в своїй вині. В Женеві 1903-го року французькі протестанти побудували пам'ятник на знак свого розкаяння за спалення Сервета. Але доєі жоден папа, ані вселенський собор, не відкликали зла, що його церква заподіяла Гусові. При всяких екуменічних дискусіях добре було б поставити ім'я Гуса на першім місці денного порядку нарад. Гус помер, але питання, за які він віддав своє життя, далі живуть. Його пам'ять не згине. Його віра й захоплення — це вічні свідчення про правду та про Христа".

Наш народний геній Тарас Шевченко написав прекрасну невмирущу поему про Івана Гуса "Єретик". Ось так оцінює Шевченко цього великого Божого мужа:

"Мов кедр серед поля —
Ливанського — у кайданах
Став Гус перед ними!
І окинув нечестивих
Орліми очима.
Затрусились, побіліли,
Мовчки озирали
Мученика".

Молитва Т. Шевченка повна чуття й бажання, щоб увесь нарід приєднався до Гуса, став євангельським.

"А я нишком
Богу помолюся,
Щоб усі слов'яни стали
Добрими братами
І синами сонця правди,
І єретиками;
Отакими, як Констанцький
Єретик великий!
Мир мирові подарують
І славу во віки!

Оця молитва Т. Шевченка знаходить своє здійснення в наші дні в незвичайнім поширенні євангельського руху на рідних землях і за закордоном серед українців.

НОВІ И БІЛЬШІ ПЛЯНИ ДЛЯ ЗНИЩЕННЯ РЕЛІГІЇ В СССР

(Повідомлення новинкарської агенції Реутер із Москви. Березень 1965).

Факт, що багато дітей в СССР продовжують ходити на церковні богослуження, спонукав Педагогічну Академію в Москві розпочати спеціяльну компанію, щоб новими методами відірвати дітей від релігії. Педагогічну Академію засновано в 1953 році й підпорядковано її міністерству релігій. Академія є найвищою дослідною централею в СССР, що опрацьовує методи виховання. Її керівники проголосили, що першим кроком для повного нищення буде організація спеціяльної дослідної групи, яка включатиме певне число психологів, які мають виявити, що саме притягає дітей до релігії й які саме впливи родинні чи інші роблять їх такими відпорними супроти атеїстичних навчань.

Дослідний комітет буде провадити свої студії в декількох типічних школах. Три такі школи знаходяться в Москві, а інші розташовані по центральній Росій й на Кавказі. З ними Академія буде тримати спеціяльний контакт.

Керівники Академії кажуть, що в місяці грудні вони матимуть більш 100 шкіл, у яких вони будуть випробовувати нові атеїстичні методи на дітях, яких притягає релігія.

У між часі "академіки" твердять, що найбільш важливим засобом боротьби з релігією поміж дітьми було б заведення таких свят, як: "День квітів", "день птахів", "день весни". Ці свята відтягали б дітей від традиційних церковних свят. Знову інші пригадують, що цю методу вже вживало "Об'єднання войовничих атеїстів" у 1920 році, але без успіху.

Факт витривалости віри в Бога, не дивлячись на всі зусилля комуністів, є в певній мірі доказом, що ця віра має своїм об'єктом реальність, яку ніякі заходи безбожників не зможуть перемогти в серці людини. Навіть атеїзм безбожників більш виглядає на негативну форму релігії, ніж те, що є засноване на дійснім знанні. Їм не вдається викоренити з сердець дітей правдивого знання про Бога. Крім цього Святе Письмо каже, що ті народи, які не будуть служити Богові, загинуть, такі народи дощенту будуть вигублені.

Хоч російським комуністам годі знищити віру в Бога, то проте вони могли б дечого навчитись від капіталістичних країн, як можна в деякій мірі випорожнювати церкви. Практика показала, що відвідування церкви можна послабити а то й зменшити наполовину, даючи деяким родинам доброго телевізора, а до того ще модерне авто. Крім цього, коли дітям дамо читати літературу, що її видали в наші дні деякі деномінації, то тоді

не треба буде плянів і дослідних зусиль Педагогічної Академії в Росії. На добро дітей, у СССР авта й телевізори доступні тільки членам партії, серед яких упорівень невеликий процент тайкома ходить до церкви всупереч офіційному атеїзмові.

"АКАФИСТ ПОКРОВІ ПРЕЧИСТОЇ БОГОРОДИЦІ"

(В перекладі архиепископа Нестора Шараївського).

До Редакції надійшов акафист Діві Марії. Вищезгаданий акафист подає дійсну науку ритуалістичних церков про Діву Марію. В акафисті приписується Марії силу й функції, які властиві одному Богові. В такий спосіб обожествляється людину та зневажається дійсну блаженність Діви Марії, як матері нашого Господа.

Нижче ми наводимо декілька типічних місць щодо Діви Марії з акафисту та впорівень цитати Святого Письма на дотичні теми. Акафист переповнений висловами, що приписують Марії силу, властиву тільки одному Богові. Для прикладу наводимо лише кілька місць, бо інакше треба було б передрукувати більшу частину акафиста. Ось деякі з них:

"Радуйся всіх дарів духовних і земних, щедра Податель-ко. Радуйся, що грішникам, що починають каятись, вірна Посередниця. Радуйся, всьому світові могутня Захисте" і т. д.

Ісус Христос заперечує в Святім Письмі вищеподані твердження. Так у Євангелії від Маттея Він каже: "Дана Мені всяка власть на небі і на землі" (Мт. 28:18). Апостол Павло в 1 Посланні до Тимотея 2:5 навчає: "Один бо Бог і один посередник між Богом і людьми, Чоловік Ісус Христос". Якщо Посередник тільки один, то Діва Марія не може бути другим. Діяння Апостолів ясно навчають, що існує тільки одне ім'я, яким ми можемо спастись. Ап. Петро проголосив в Єрусалимі про Христа: "І нема ні в кому другому спасення, бо й нема іншого імени під небом, даного людям, щоб ним спастись нам" (Діяння 4:12).

Взагалі всі молитви до різних "заступників" — це також несвідоме марнотратство часу. Тільки Бог є всюдиприсутній, а душі померлих людей цієї властивості не посідають, а тому неспроможні задовольнити акафистів несвідомих побожних людей із усіх кінців землі.

РІЗНЕ

ВІСТІ З ГАМІЛЬТОНУ

Група дітей, які виступали на концерті з нагоди Дня Християнської Родини (Дня Матері) в Українській Євангельській Церкві в Гамільтоні.

Лист до Редакції.

Добрий крок

"Євангельська Правда" зробила добрий крок, що перейшла з газетної форми на книжкову. Можливо, що багато читачів цього не доцінює, але друковані журнали в книжковій формі мають свою історичну вартість.

На американському континенті в деяких поважних бібліотеках можна знайти багато цінного матеріялу, який був друкований перед першою світовою війною, не тільки книжкового, але й журнального, що був виданий книжковою формою. З таких бібліотек на першому місці слід згадати міську бібліотеку міста Ню Йорку. Там ви зобачите багато цікавого матеріялу

на різні теми з минулих часів, що був друкований українською мовою. Звичайно в газетній формі не багато там можна знайти, зате в книжковій маєте на першому місці "Київську Старину" (усі річники) в гарній оправі й багато інших унікатів.

"Канадійський Фармер" два роки тому багато дечого писав про своє 60-ліття. Але там із жалем згадується, що редакція не має деяких початкових чисел, як історичного матеріялу. Люди не дуже цікавляться друкованим словом. Прочитають його, і коли це газета, то викидають. Колись у російській імперії, в якій томилась Україна й томиться досі, коли хтось дістав до рук якусь газету, то, прочитавши її з великою бідою, вживав таку газету на папірці для завивання махорки. До книжки була більша пошана, а тому на такий крок людина не скоро спромагалася.

Журнали в українській мові, що їх видають українські люди, а в тому числі з "євангельського руху", збережуться й колись будуть мати велику ціну. Пересічна людина цим не цікавиться й не розуміє цього, але люди, які знають вагу друкованого слова, цінять його й бережуть.

Я особисто мав нагоду 1953-го року відвідати бібліотеку одного нашого лемка, яку він мав на передмісті Ню Йорку. Він спеціяльно займався скуплюванням старих російських, церковних, українських і інших слов'янських книжок. Під час моїх відвідин один професор купив у нього унікальну історичну книжку, за яку заплатив 550 дол. В одній українській книгарні з Ню Йорку є книжка про протестантський рух у Галичині, видана перед другою світовою війною. Книгар хоче за неї 150 дол., бо ж то унікат.

Багато людей сьогодні, отримавши євангельські журнали, нищать їх. Вони кажуть, що коли ми помремо, то краще, щоб наші діти, які вже замериканізувались, не мали клопоту викидати до смітників українське друковане слово. Проте поважне число наших людей розуміє вагу друкованого слова й вони заслуговуть признання й загальної уваги. До таких належить Дмитро Кулішко, пров. Євангельсько-Баптистської Громади в Гартфорді, ЗДА. Він отримує майже всі наші євангельські журнали й деяку іншу цікаву українську пресу. Ви в нього зобачите гарну бібліотеку. Всі річники гарно оправлені в полотняну оправу, бо він сам добрий інтролігатор і зберігає все, як історичний матеріял. Він не журиться, що хтось у майбутності буде турбуватися його журналами чи книжками . . . Знайдуться, якщо вже не українські бібліотеки, то такі, як нюйорська, — та справедливо оцінять працю дбайливої людини.

Є ще, правда, й такі, що бояться конкуренції, коли появляється якийсь новий український журнал. Наприклад, ще й

досі деякі євангельські журнали бояться оголосити, як цього вимагає журналістична етика, про журнал "Віру й Науку", яка вже, мимо їхньої боязні, з успіхом продовжує свій четвертий рік служіння друкованим словом і дала читачам багато цінного матеріялу.

Ще раз підкреслюємо, що "Євангельська Правда" зробила добрий крок, перейшовши з газетної форми на книжкову. Новий гарний вигляд журналу треба привітати й підтримати.

Гр. Домашовець

Володимир Сопінка

Володимир Сопінка народився дня 30-го липня 1938 року в Йорктоні, Саскачеван, в домі батьків-хліборобів Дмитра й Анастасії, які приїхали були до Канади з Лемківщини.

Закінчивши гімназію в Стоні Крік, Онтеріо, він студіював у Торонтському Університеті, де в 1963 році здобув титул "бечлера оф артс", а в березні 1965 року був урочисто покликаний до адвокатури провінції Онтеріо.

Вся його родина, друзі й Редакція "Євангельської Правди" бажають молодому адвокатові Божого благословіння й успіху в його праці.

МІСІЙНІ НОВИНКИ

Місіонер В. МакЛін пише з Нігерії про організацію в церкві систематичного утримання церкви членством. "Це є великий виклик проповідникам по громадах, бо Пресвітерська Церква в Нігерії довгі роки діставала допомогу від Шотляндської Церкви. Це привчило членство сподіватися подачі допомоги з-за моря, замість того, щоб пробувати жертвувати самим на свої потреби.

В ці дні політичної незалежности церква ще не осягла духовної незалежности, якщо вона цілковито залежна від подачі допомоги з іншої країни та з іншої культури".

Р. Горел, інженер у складі місії в Індії, пише:

"Завдання нагодувати наші швидко зростаючі мільйони здається безнадійним у цих умовах ігнорантности, біди й байдужости. А все ж таки ми мусимо намагатись помогти. Уряд методично атакує цю величезну проблему. Не знати, чи продукція поживи, чи зріст населення виграє перегони.

Ми з свого боку пробуємо трохи помогти, культивуючи нашу землю більш інтенсивно. Цього року перший раз гібрид кукурудзи дав урожай і ми багато скористали з побільшеного урожаю. На крутім боці гори ми посадили сто помаранчевих дерев та копаємо другу криницю для іригації. Таким способом ми збираємо два уражаї замість одного, а також показуємо, що можна зробити пильною працею. В цей самий час ми даємо роботи більшій кількості людей".

СПРАВЕДЛИВИЙ ПРОТЕСТ

Недавно в українській пресі був поміщений протест групи провідних українців у Торонті й батьків, звернений до церковного проводу Греко-Католицької Церкви. Автори протесту обурилися фактом заведення в українських відділених (сепарейт) греко-католицьких школах латинського римо-католицького обряду. Під час будування шкіл та збирання фондів голосно говорили, що ці школи будуть українські, цебто грекокатолицькими, але тепер із протесту виявляється, що ті школи обернено в латинські асиміляційні інституції. В подібний спосіб єзуїти златинщили чимало української людности в Україні, а вкінці навіть зпольщили їх.

Як факти показують, відділені (сепарейт) римо-католицькі школи для українців не тільки що не приносять сподіваної користи, але, навпаки, стають шкідливим явищем у житті

народа. Навчання в цих школах так само провадиться англійською мовою, як і в публічних школах, тільки українські дітей штучно відокремлено від решти дітей у Канаді, а їхнє греко-католицтво замінюється римо-католицтвом.

Було б краще, коли б ці римо-католицькі школи для українців були зліквідовані, а діти вчилися б у публічних школах. В такім випадку діти росли б і приятелювали б із рештою канадійських дітей, пізнаючи ширше життя. Між іншим, навчання в публічних школах стоїть на незвичайно високім рівні. Справу вивчення української мови можна було б розв'язати або шляхом приватних шкіл, або домагаючись від провінціяльного уряду й місцевих шкільних управ навчання української мови в тих публічних школах, де знаходилася б певна кількість дітей українського походження.

Це вже має місце в провінціях західньої Канади. Відокремлені римо-католицькі школи, як показують факти, є, власне, метод для вербування молоді в священиків. Статистика показує, що в США з 386 ординованих священиків 344 вчилось у римо-католицьких відділених школах, лише 26 вчилось в публічних школах, а про 16 не було відомостей.

Маючи на увазі вищеподані факти, більшість свідомих українських батьків продовжує посилати своїх дітей у публічні школи. При цім вони не занехують навчання української мови вдома й у різних школах при українських організаціях. Майбутність дітей є важливіша за високу церковну політику, що в першу чергу дбає про своє власне добро. Дивлячись на історію України, Рим ніколи в минулих віках не сприяв визвольним змаганням українського народу. Для Риму українці все були знаряддям для осягнення своїх цілей. Недавній протест батьків — це ще один доказ, що ця настанова не змінилась і досі.

ХИБНА ВІДПОВІДЬ

"Нові дні" за травень 1965 р. подають цікаве запитання православного ієрарха, поставлене В. Коротичеві, його відповідь і резюме ієрарха.

Поперше, нам здається, що всеприлюдний запит православного достойника, чи Коротич вірить у Бога, був цілком не на місці. З нашої точки зору, то був великий нетакт, що поставив гостя в прикре становище з кожного боку, чи він вірить, чи ні. Таких запитів гостям ніхто не ставить. Коли ж однак хтось відчував духовний обов'язок говорити про це, то саме питання вимагало приватности, бо релігія й душевні переконання є інтимною справою кожної людини.

Нема сумніву, що В. Коротич — це людина розумна й культурна. У своїй відповіді він вказав на великий обсяг самого питання й дав відповідь, яка унеможливила неприємну публічну дискусію, а рівночасно до ні чого не зобов'язала В. Коротича. Він відповів: "Я не знаю, що ви, владико, розумієте під поняттям Бога. Якщо ви вважаєте, що це добро та правда, то я вірю в це". Дивним є, що "владика" сказав, що така відповідь його вдовольняє, бо Бог — це Добро і Правда.

З відповіді В. Коротича ясно, що для нього Бог існує лише, як засада добра та правди, тоді коли для справжнього християнина Бог — це не тільки принцип Добра та Правди, але що найголовніше Особистість. Як відповідь В. Коротича могла задовольнити людину з християнською вірою в Бога, — для нас цілком незрозуміле . . . Або православний ієрарх у той момент глибше не розглянув своєї відповіді, або його думки про Бога такі ж хибні, як і В. Коротича . . .

СПРОСТОВАННЯ

Проповідник Г. Добровольський спростовує, що він ніколи не був у Мюнхенській Семінарії "живістов", як це було зазначено про нього в ч. 3 "Євангельської Правди" ц.р.

GOOD NEIGHBORS

By W. Everett Henry

"Mother," said Dave Eborall, as he came in to the noonday meal, "I saw Dr. Dent go in to the Mintons an hour ago. What do you suppose is wrong?"

"Why, Dave, I have no idea. It must be something rather serious to keep the doctor so long."

"What's that about the doctor?" asked Mr. Eborall as he came in the other door.

"Dave says the doctor has been at Mintons for an hour or more."

"For more than an hour, Dave? We'd better stop him as he comes back and find out what's happened. If Mr. Minton is sick, it'll be very hard for Mrs. Minton and Elaine to get along. They can't haul water from the river for the stock."

It had been a very dry summer. The little streams and most springs had dried up. The Eboralls had a spring that never ran dry and a watering trough at the side of the road, but Mr. Minton would have nothing to do with them, and had been hauling water from the river a mile away.

The doctor reported that Mr. Minton had broken an ankle and wouldn't be able to do any work for weeks.

The Eboralls talked the situation over about the table and agreed that Dave should go to the Mintons and offer to do whatever he could to help.

Elaine Minton answered Dave's knock. He was surprised to see how she had grown in the year he had been in college.

"Hello, Elaine," he said, "may I speak to your mother?"

"Just a minute, Dave, and I'll call her."

When Mrs. Minton appeared, Dave said, "Mrs. Minton, we're all very sorry to hear of Mr. Minton's accident, and I've come to offer to help in any way I can."

Mrs. Minton's eyes filled with tears and her lips trembled as she said, "Thank you, Dave. That's very kind of you. Elaine and I can do all that needs to be done right now, I think, except haul water from the river."

"There isn't any need to haul water from the river, Mrs. Minton. Our spring furnishes water enough for both families, and you are certainly welcome to all you need. I'll be glad to see that your horses and cows are watered every day, and that you have what you need for the house?"

For a moment Mrs. Minton was silent, and then she said, "I don't know what Mr. Minton will say, but now we'll have to do what we can. I'll be glad to accept your help, Dave, and thank you very much."

The first week in September it rained steadily for 24 hours. Two days later Dave knocked again at the Mintons' door, and again Elaine answered. Again he asked for Mrs. Minton. They exchanged greetings, and Dave said, "In another day or two, Mrs. Minton, the ground will be ready for plowing, and I would like to do whatever. Mr. Minton wants done before college opens the fifteenth. Perhaps Elaine could show me this afternoon what ground he wants plowed, and I could get at it tomorrow. I'll bring our tractor."

"Why, Dave," she said, "that's too much. You've done enough already. Maybe we can find someone to do the plowing and the seeding for us."

But, Mrs. Minton, I'll be glad to do it for you. What are neighbors for, if they can't help one another?"

As she turned back into the house she said, "Bless you, Dave, I don't know what we would have done without you."

There were sounds of angry words from within the house, and minutes later Elaine appeared with traces of tears in her eyes. She said, "I'm sorry, Dave. I hope you didn't hear some of the things dad said. He's terrible sometimes. I'll show you the ground he was expecting to plow."

The first day of plowing, as Dave began to think of going home for lunch, he saw Elaine coming to the field with a covered basket. When he reached the end of the furrow, she threw up her hand and called, "It's time to eat."

Spreading a cloth on the ground, she began to set out the contents of the basket. "Well," Dave said, as he came up, "you must have read my mind. I was just about to go home for lunch."

"Go home for lunch when you are working for us?" she said with a smile. "That wouldn't be a bit nice. I told your mother we'd feed you."

"You did? Well, you must think I'm a big eater. You've enough there for two."

"Well, aren't there two of us?"

"Oh, that will be just dandy if you'll eat with me."

"Now you know I was just joking. Eat your lunch, and I'll take the things back to the house."

"No, really, now, please eat with me. There's far more than I can eat."

"W-e-e-ll, if you'll take all you can eat, I might nibble at what's left over. I confess I'm hungry as a bear."

Dave divided the lunch, then bowed his head and gave thanks to God. As they ate and chatted together, Elaine looked at Dave soberly and said, "I wish my home was like yours, Dave. I'm sure you always have grace at table and family worship every day, don't you?"

"Yes, Elaine, it's been that way since dad was converted."

"No wonder," she said with a sigh, "it's easy for you to be a Christian and be happy."

"Aren't you a Christian, Elaine?"

"Yes, mother and I are Christians, but it's hard to be the kind of Christians we would like to be. I don't like to say it, Dave, but dad makes it pretty hard for us. Why, he won't even see you, after all you've done for us."

"I'm sorry for you and your mother, Elaine, and still more sorry that your father is not a Christian. But let's remember that God hears prayer, and that He can mightily change a sinful man into a saint. My father was once a drinking man and hard to live with, and the Lord changed him."

"If only my father might be like your father, how happy I would be!"

The next day Elaine again brought Dave's lunch, but she handed the basket to him and said, with a wry smile, "I have to go right back, Dave. I'll get the basket later."

Dave understood that her father had spoken and lifted an earnest prayer for the troubled girl.

Later, Dave came home from college two week-ends to do Mr. Minton's seeding. When Elaine brought his lunch on the second Saturday, she said, "Dave, dad wants to see you before you go home today."

"He does? I wonder what for. Do you suppose he's going to try to make me take pay for what I've done?"

"I don't know, Dave. He's been acting as if he was sick for the last week, and yet he says he isn't sick. He doesn't eat much, and he wants us just to leave him alone. I never saw him act like that before."

"I say," Dave said in a tone of wonder, "maybe the Lord has laid hold on him, Elaine."

"Oh, do you think it could be that, Dave?"

"Indeed I do. Isn't that what we've been praying for?"

"O-o-h, I hope you're right."

"Well, I'll be done here in another hour or two, and then maybe we'll find out."

Dave went in to see Mr. Minton with some misgivings. He didn't know what to expect. To his surprise the man reached out his hand, saying, "Thank you, Dave, for coming in to see me. First of all, I'd like to pay you for what you've done . . ."

"No, no, Mr. Minton," Dave interrupted, smiling, "you can't pay me anything except your good will. We've just been trying to be good neighbors."

"Well," Mr. Minton said with a catch in his voice, "we certainly appreciate what you've done more than we can tell. And now another thing, Dave. I'd like to talk with your father. I've done him great wrongs, and I want very humbly to ask his forgiveness. And then I want to ask him to show me how to become a Christian. I can never hope to be as fine a Christian as he is, but I do want to be a Christian, and I don't know anyone who can help me better than he can."

"Do you think he'll come to see me, Dave?"

"I'm sure he will, Mr. Minton, I'm sure he will."

("The Bible Truth").

Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

Липень - Серпень 1965 July - August

UKRAINIAN LIBRARY AND MUSEUM
NATIONAL CENTRE

ЗМІСТ

Віра і світ	1
Відповідь на запитання, що лишились без відповіді	4
Благослови, душе моя. Муз. П. Сича	8
Тарас Шевченко в американському пантеоні	9
Прославте Господа! Муз. П. Сича	20
На спомин світлої пам'яті Тетяни Каменецької	12
Собор Пресвітерської Церкви	13
Різне: Видання поправленого перекладу Біблії Куліша	14
A Straight Furrow by W. Everett Henry (by courtesy of the "Bible Truth")	22

Front page picture: Aerial view of Algonquin Park, Ont. (Photo by Ontario Department Travel & Publicity).

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Р. XXVI. Ч. 6. Липень - Серп. 1965 July - Aug. Vol. XXVI. № 6.

UKRAINIAN ... LIBRARY AND MUSEUM ... NATIONAL CENTRE ... WINNIPEG, MAN. CANADA.

ВІРА І СВІТ

"Все бо народжене від Бога світ перемагає; і ця перемога, що перемогла світ, віра ваша. Хто це, що перемагає світ, як не той, хто вірує, що Ісус Син Божий?" — 1 Йоана 5:4, 5.

Світ і віра — це дві протилежності, що перебувають у постійному змаганні. Світ ставить нам перешкоди до успіху, до спокою, до радости, до життя вічного. Він являє собою сукупність зла навколо нас і в нас самих, що загрожує в наші дні затопити землю новим потоком неправди. Цитата, що ми її подали вище, вказує на засіб для певної перемоги над світом. Цим засобом є віра. Віра в Ісуса Христа, як Сина Божого, — це та більша сила, що переможе силу світу.

Сила світу полягає в захопленні сучасним, в насильстві видимого й матеріяльного, в силі і тиранії натовпу. Апостол Павло пише до Тимотея: "Димас мене покинув, полюбивши нинішній вік".

Зверніть, будь ласка, увагу на слово "нинішній". Димас покинув Павла, бо все те, що було перед його очима, вабило його куди більше ніж те, що мало статися з ним пізніше. Отже, сила сучасного над Димасом зробила його прихильником світу й спонукала його стати відступником. З цього погляду любов до світу є дитячим нерозумінням, що залишається у декого аж до старшого віку.

Скажіть, наприклад, дитині: "Що хочеш, чи купити тобі через рік годинник (коштує 100 долярів), чи зараз дати тобі цей цукерок (коштує цент)"? Безперечно, дитина візьме зараз цукерок за цента, ніж згодиться чекати цілий рік на коштовний годинник. Для дитини все важливе теперішнє, майбутнє над нею має незначну силу. Цей дух, що є природним у дитині, якщо залишається в людині до старшого віку; віддає її під владу світу, веде її до остаточної руїни.

Ілюстрація цієї сили сучасного досить яскраво подана в Св. Письмі, в оповіданні про Єзава. Єзав прийшов голодний з полювання, саме тоді, коли його брат приготував миску сочевиці. Брат запропонував йому сочевицю, але вимагав собі пер-

вородства, прав на дві третини спадщини, усі духові благословення й авторитет у родині. Сочевиця була перед очима Єзава, благословення і спадщина в далекій майбутності. Теперішнє мало більшу силу над Єзавом і він продав усе за миску сочевиці. Тому Єзав у Святому Письмі вважається за тип дитини світу. Це не значить, що він був сповнений злоби й зіпсуття. Ні, але він був непослідовним, з дитячим розумом, без добросердости чи терпеливости, завжди з непереможним бажанням задовольнити свої примхи негайно. Цей дух однаково панує в усіх дітях світу. Коли люди грають у карти, перегони тощо, бажаючи за одну-дві хвилини здобути те, над чим інші працюють роками, вони проявляють дух Єзава. "І справді, — думає Єзав, — поки спадщину дістану, я можу вмерти, а сочевиця ось перед очима". Цей дух світу настільки сильний, що відчувається навіть у найрізноманітніших організаціях людей і в церквах. Адже скільки слово Боже проповідується людям, раз-у-раз нагадується, що не сьогодні — завтра кожний з нас повинен стати перед Богом і залишити цей світ; про це нам пригадують постійні похорони наших приятелів і знайомих. Проте кожний думає про себе: "Що ж той чи інший помер, а я мабуть ще буду жити, а тому повинен дбати про те, що робить мені приємність сьогодні". В цьому полягає основна причина, що навіть серед релігійних людей багато воліють у неділю відвідати концерт, вечірку з танцями, ніж храм Божий; для багатьох з них розмови про всілякі речі з знайомими мають більшу вагу, ніж близькість і присутність Спасителя в церкві. Сила світу полягає в могутньому й чарівному для людського вуха слові "тепер".

Світ має в нас іншу допомогу, що робить його сильним. Це є вплив і сила над нами того, що ми бачимо, сили видимих речей. Попробуйте переконати дитину про рух землі, тоді, як вона ясно бачить, що земля стоїть на місці, а вона рухається. Адже факт, що всі речі, які ми бачимо очима, в дійсності зовсім не виглядають так, як ми їх бачимо. Все, що ми бачимо, є результат певних процесів у наших нервах і мізку. Поза ними немає звуку, кольорів, світла або темряви. Є щось, але що, ми не знаємо. Таємничі вібрації, що потрапляють нам в око, які ми називаємо світлом, не мають самі в собі жодного кольору. Враження кольору саме створюється в нас, в оці. Але це нікого не цікавить. Для нас найважніше те, що ми бачимо, хоч би воно й не було дійсністю. Ми живемо тим, що бачимо, вирішення почуття переважають у нас над вирішенням розуму.

Сила видимого в церквах набирає форми, що її можна назвати матеріялізацією релігії. Люди прагнуть мати такого бога, щоб його можна було побачити, доторкнутись до нього. Отже, вони беруть кусок каменя чи дошку й роблять бога, забуваючи слова Ісуса Христа, що Бог є Дух і правдиві поклонники поклоняться Йому "Духом і Правдою".

Світ має цілий ряд значінь у Св. Письмі. Це не тільки влада сучасного над нами, що призводить до нехтування майбутнього, це так само не є лише сила видимого в серці людини над невидимим, але так само і сила голосу натовпу, влада тьми загалу над рештою.

Христос сказав: "Коли б із світу були, світ своє любив би". Отже, віруючі люди ніколи не зможуть догодити людям світу. Світ знайде завжди щось сказати проти нас. Або ми не додержуємося того, чого вчимо, або додержуємося того, чого вчимо, надто фанатично, або ми не повинні втручатися в народні справи, або ми мало беремо в них участи, так без кінця. Світ завжди знайде щось сказати, і це не тому, що всі ці обвинувачення мали б якусь рацію в дійсності, а лише тому, що світ чужого, тобто Христового, не любить і висловлює своє незадоволення в перший-ліпший спосіб. Сила обскурантизму суспільства і його опінія тримає багатьох від світла й спасіння. Той, хто стає Христовим, тим самим кидає виклик усьому суспільству й має рано чи пізно рахуватися з його ворожістю. І не тільки з будь-якою однією організацією, а з усім світом і духом його. Адже організації в світі можуть жерти одна одну з завзятою ворожістю, проте вони всі об'єднуються в своїй ненависті до дітей Божих. Вони можуть мати різні зовнішні форми, але дух один у всіх.

За часів Ноя цим духом було насильство на всій землі й привело світ до руїни. За часів пророка Іллі ідолопоклонство сповнило землю й знищило нарід. За часів Христа сила була головним принципом світу й вкрила світ трупами. За наших днів, здається, діють усі три властивості духа світу: насильство, ідолопоклонство і сила. До них приєднався новий дух, дух любови до грошей. Цей дух світу має місце і в наших серцях і наш обов'язок полягає в тому, щоб боротися з ними всіма засобами.

Які б великі сили світу не були проти нас, Бог обіцяє нам перемогу над світом і його силами. Цю перемогу ми одержуємо вірою. Віра не являє собою виняткову рису релігії. Віра є підставою для всякої розумової активности людини і всякого знання. На сьогодні ж ми зацікавлені в тому, як ми одержуємо перемогу вірою над світом. Візьмімо дитину. Якщо вона послухає вас і замість того, щоб, скажімо, з'їсти шоколад, або зробити щось інше, що їй шкодить, вона прийме вашу пораду й для добра, що буде завтра, зречеться приємности, яка була перед нею сьогодні, — це і є перемога віри. Ми не кажемо, що це перемога

високого типу, але все таки перемога над силою теперішнього в дитині, є перемога над силою світу. Якби Єзав відкинув сочевицю, а приготував собі сам щось з'їсти, віруючи в певність обіцяного, то його перемога була б перемогою віри.

Коли доросла людина, усвідомивши шкоду пияцтва, або чогось іншого для добробуту своєї родини і себе самого, кидає це, то вона тим самим перемагає вірою силу світу, що хоч і є по суті подібна, але в своїй цілі різниться від будьякої віри в світі. Ця віра дає віруючому повну перемогу над світом, є безкорисна й непереможна. "Хто це, що перемагає світ, як не той, хто віруе, що Ісус Син Божий?" Лише цю віру можна вважати за правдиву віру.

Ця віра приносить благословення, що їх видимий світ не знає й не може зрозуміти. Усі благословення і радість походять від Духа Божого, що є плодами цієї віри. Вони є тим небом, на яке ми надіємося: "А овощ духа: любов, радощі, мир, довготерпіння, добрість, милосердя, віра, тихість, стриманість, на таких немає закону". Коли людина має ці речі, вона є переможцем над світом. Людина, що зречеться чогось у світі для матеріяльного блаженства, ще не перемогла світу, але той, хто вірою в Христа сповнюється цими плодами, є певним переможцем.

Ф. Р.

Відповідь на запитання, що лишились без відповіді

(За дозволом видавництва ми містимо нижче наукову розвідку зо збірника "Евіденс оф Год" за редакцією І. К. Монсма. Автор наукової розвідки, відомий вчений, Д. Г. Портер посідає академічний ступінь бакаляра наук і доктора філософії. Він займає катедру математики й фізики в Маріонському Університеті.

The following article is translated and printed by permission of the Publishers from the book "The Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affiirmative views on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York, N.Y. The article "Answer to the Unanswered Questions" is written by an outstanding Mathematician and Physicist Donald H. Porter. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.

Коли б можна було довести існування Бога в такий спосіб, як доводимо слушність Пітагорової теореми в геометрії (квадрат гіпотенузи дорівнює сумі квадратів катетів), — то тоді віра в Бога була б примусова. Такий доказ, я думаю, не існує. (Існування подібного доказу унеможливило б для людей свободу вибору й обмежило б свободу волі. Нам здається, що

Бог, не бажаючи, щоб люди примусово визнавали Його, не дав їм примусового доказу Свого буття. Тепер кожен може вибрати сам для себе за своїм власним уподобанням або дорогу знання Бога та спасіння, або дорогу спротиву їм. Ред.)

З другого боку, наука здебільшого складається з недоведених законів і засад. Цей брак доказів однак нікому не перешкаджає послуговуватися цими законами в тих ситуаціях, де їх можна застосувати. Це явна непослідовність сподіватися доказів у справах надприродних у той час, коли вони бракують навіть у природній царині.

Запитання, що найкраще знаходять свою відповідь у фізиці, починаються словом "як?" Сучасний рівень знання фізики не дозволяє нам дати відповіді на багато запитів, які починаються словом "чому?"

Відповіді на запитання "як?" є лише наближенням до правди. Як два тіла взаємно притягають себе, дуже добре описано в законі тяготіння Ньютона. Але немає пояснення, чому два тіла притягають одне одне. Сила тяготіння тримає нас при землі й нашу землю в її орбіті навколо сонця. Але звідки починаються здогади. Одна теорія всесвіту вимагає, щоб закон тяготіння змінювався на протилежну дію, щебто його сила притягування мала б перетворитись у силу відштовхування, якщо віддаль поміж тілами стає достаточно велика.

Також нема загально прийнятого закону, який керував би силами поміж тілами з електричним зарядом. Ці заряди знані як позитивні й негативні. Закон каже, що їхня сила є силою притягання, якщо заряди мають протилежні знаки (–, +), і відштовхування, якщо вони мають ті самі знаки. Сила в кожнім випадку просто пропорційна до сили зарядів і зворотно пропорційна квадратові віддалі між ними.

Ми віримо, що ядро (нюклій) атома містить у собі частинку з позитивним зарядом, який зветься протоном. Але коли ми вникаємо в малі обсяги атомового ядра, то вищезгаданий закон перестає діяти і ми змушені прийняти новий закон сили. Цей закон називається нуклеарною силою (силою ядра). Б такий спосіб спроби людини описати природу стають невистачальними, коли людство має до діла з чимсь дуже великим, або з дуже малим.

Здається, що більшість вчених описують фізичні явища без відношення до Бога. Щодо мене, то я ставлю Бога в центрі. Розум і логіка вимагають цього.

У справі запитів, які зістаються без відповіді, існують дві теорії всесвіту й вони під цей час користаються широкою популярністю. Але перед тим, як ми будемо розглядати їх, ми зробимо кілька вступних зауважень. Космологія — це наука

про загальні риси нашого всесвіту, про його обсяг у просторі і про його продовження в часі. Озброївши свої очі 200-цалевим телескопом на горі Паломар, людина може бачити на віддаль більш, ніж більйон світлових років у глибину просторів і може бачити близько більйона галактик. (Галактика — це система сонців, зір або іншого матеріялу, яка може мати різні форми й може нараховувати сотки тисяч сонців. Наше сонце знаходиться в такій галактиці. Інші галактики так далеко від нас, що для ока вони виглядають, як би одна суцільна зірка. Ред.) Світловим роком є одиниця віддалі, яку світло пробігає на протязі року при скорості 186.000 миль на секунду.

Фотографія неба, взята сьогодні, показує, як зорі виглядали, коли світло вийшло з них, можливо, мільйони років тому.

Загально поширеною думкою є, що наш всесвіт розширяється. Кольори веселки, які ми бачимо, дивлячись через скляну призму, називаються неперервним спектром, якщо кольори межують один із одним і творять неперервну смугу кольорів. Наука спектрографії заснована на факті, що елементи можна розпізнати на підставі властивих їм спектрів. Спектр елементу постає в наслідок розкладу світла на окремі кольори, завдяки нагрітим елементам. Їхнє положення й інтенсивність є окремі для кожного елементу. У такий спосіб спочатку було відкрито елемент на сонці, а пізніше його знайдено на землі.

Тому цей елемент названо гелієм від грецького слова "геліос", яке означає сонце. Зміщення спектра в бік червоного кінця називається червоним зміщенням і вказує, що джерело світла рухається в протилежний бік від спостерігача. Спостереження спектрів віддалених галактик привело до висновку, що всесвіт ширяться, що галактики рухаються далі з-зовні. Попередньо ми згадали, що існує дві визначні теорії про постання всесвіту. Одна є теорія Алфера і Гамова про поширювання всесвіту, а друга теорія Гойла говорить про стійкий стан всесвіту.

Згідно з першою теорією всесвіт постав у наслідок вибуху з стану високої щільности й температури. Ця теорія твердить, що всесвіт постав із первісного незвичайно стисненого та крайньо нагрітого газу, який перетворився в зорі, галатики й інші речовини. Теперішній відосередній рух галатик є результатом того вибуху.

Теорія Алфера і Гамова вважає за очевидне, що тоді, коли наш світ мав тільки 5 мінут від свого постання, температура дорівнювала більйону ступнів. Перед тим матерія складалась лише з протонів, невтронів і електронів, які були відділені один від одного в наслідок високої температури й тиснення. По вибухові, що ним розпочався наш всесвіт, усі хемічні елементи створилися впродовж 30 мінут. Ця теорія вимагає, щоб тяжчі елементи були комбінаціями легших елементів у ступневім (наслідуючім) порядку. Поява галактик мала місце в спеціяльнім часі, можливо мільйони років по вибухові.

Сили тяготіння спричинили появу галактик. Який був стан речей перед першим початком всесвіту? Вчені пропонують, щоб ми дивились на події в той спосіб, що наш всесвіт постав із максимального стискання попереднього всесвіту, який ніби складався від вічности з стану безконечної розріджености (в протилежність до щільности).

Коли б я прийняв, що наш всесвіт постав із високо конденсованого й дуже гарячого початку, то я признав би Бога, як Творця початкових частин і як Джерело енергії, яка спричинила тиснення і гарячість. Бог був в центрі малюнку.

Теорія Бонді-Голд-Гойла називається теорією стійкого стану або теорією продовжуючого творення. Вона заснована на припущенні, що всесвіт є однородним у просторі й у часі, але він не є статичним. Автори цієї теорії погоджуються, що всесвіт поширюється, що галактики рухаються геть назовні. Щоб компенсувати розсіяння галактик і в той же самий час затримати загальний вигляд всесвіту, вони припускають, що матерія твориться постійно й вона формується в нові галактики, які займають місце тих, що зникли з границь нашого зору, озброєного телескопами.

Ми бачимо за поміччю світла, і тоді, коли тіло мчить від нас із швидкістю більшою, ніж світло, тоді світло не прийде до нас і годі буде зобачити таке тіло навіть із найдосконалішим телескопом. Вираховують, що галактика, яка віддалена від нас на два більйони світлових років, мала б таку швидкість і в такий спосіб зникла б навіки з поля нашого зору. Теорія постійного творення стало поповнює матеріял всесвіту, який згущається в галактики. В такий спосіб загальний вигляд всесвіту не міняється. Матеріял наново посталий створював би тиснення, скероване зсередини назовні і так він би до постійного поширення. Щодо творення Гойл вказує, що матерія не приходить звідкись, але вона просто постає.

Щодо мене, коли б я навіть схилявся до теорії постійного творення, то я непевно визнав би Бога, як Творця, і знову Бог був би присутній.

Який би процес у природі не розглядалось або яке б питання про походження не досліджувалось, я, як вчений, маю сатисфакцію тільки тоді, коли ставлю Бога в провідній ролі.

Бог є в центрі кожного малюнку. Він є єдиною відповіддю на запити, на які не можуть відповісти люди.

БЛАГОСЛОВИ, ДУШЕ МОЯ

"Прославляй, душе моя, Господа і не забудь на всі добродійства Його!" (Пс. 103:2).

Пс. 103:1-2 Муз. П. Сича.

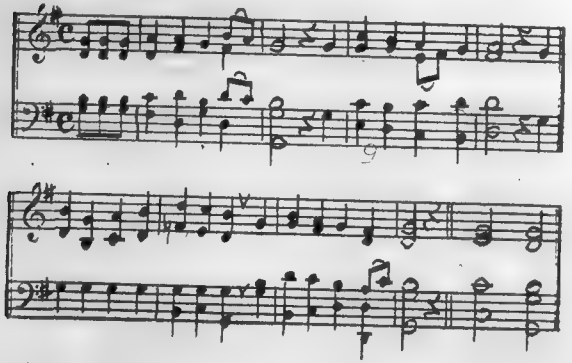

1. Благослови, душе моя,
Владику і прослав
Його за все добро, що Він
Тобі в житті послав.

2. Прощає Бог тобі гріхи,
В недузі сил дає;
Від тебе відвертає смерть
І ласку подає.

3. Наш Бог поправді чинить суд
Пригніченим усім,
Дає Закон і рівну путь
Показує блудним.

4. Благий і милосердний Бог,
Повільний до гніву;
Не буде все карати Він,
Простить за путь криву.

5. Дає Він більш, ніж варті ми,
Карає ж менше все.
Хоч як великий світ Його,
Любов ще більша є!

6. Як батько милує дітей,
Так милує Бог тих,
Котрі покірливі Йому,
Не йдуть з прямих доріг. Амінь.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО В АМЕРИКАНСЬКОМУ ПАНТЕОНІ

Дня 22-го травня 1965 р. у Вашингтоні відбувся останній акт завершення будови пам'ятника Т. Шевченкові та передання його під опіку американського уряду. В постамент пам'ятника було вмуровано землю з могили Т. Шевченка в Каневі та копії важливих історичних документів, зв'язаних з побудовою цього пам'ятника. Між ними знаходиться і текст молитви представника Українського Євангельського Об'єднання в Північній Америці, пастора В. Боровського, словами якої він молився перед самим актом вмурування цих документів.

Ця урочистість була попереджена спеціяльним обідом на честь головного промовця на цій церемонії, проф. Ватсона Кірконела, який із проф. К. Андрусишином переклав шевченківський "Кобзар" на англійську мову. Під час цього обіду проф. Кіркенел, який був разом із своєю дружиною, розповів присутнім про спонуки свого зацікавлення українцями та про переклади українських творів, які він дотепер зробив. На закінчення обіду представника УЄО було попрошено провести кінцеву молитву.

Сама заключна урочистість почалася о год. 4-ій по полудні біля пам'ятника. Перед цим представники Українського Євангельського Об'єднання в П.А., редактор новин журналу "Християнити Тудей", бр. Давид Кухарський із Вашингтону, та пастор В. Боровський склали у підніжжя пам'ятника вінок із золотим написом на темно-блакитній ленті: "Т. Шевченкові від Українського Євангельського Об'єднання в П.А." Після того ще хтось поставив кіш квітів. Це й усі квіти, що були зложенні у підніжжя пам'ятника з цієї нагоди.

Цю урочистість розпочато співом американського та українського гимнів. Вступну молитву провів вашингтонський греко-католицький священик Т. Данусяр, а опісля добр. Ч. А. Горський, дорадник Президента, відчитав привіт від Президента ЗДА. Далі слідували короткі промови проф. Р. Смаль-Стоцького, голови Комітету Будови Пам'ятника Шевченкові, та проф. Л. Е. Добрянського, президента УККА. Після промови проф. В. Кірконела відбувся акт вмурування землі з могили Т. Шевченка та документів. Перед самим вмуровуванням провів молитву пастор В. Боровський, екзекутивний секретар УЄО в ПА. По ньому промовили коротко архитект пам'ятника, добр. Радослав Жук, та сам скульптор, автор цього пам'ятника, Леонід Молодожанин. Урочистість була закінчена молитвою настоятеля Української Православної Церкви у Вашингтоні Ю, Гулея та співом "Заповіту", що його виконав чоловічий хор "Прометей" із

Філядельфії під диригентурою маестра І. Задорожного. Цей же хор пізніше вечером дав спеціяльний концерт на бенкеті з цієї нагоди в готелю "Мейфлавер".

Під час цієї урочистости біля пам'ятника маяли американські й українські прапори та можна було бачити представників різних українських організацій в одностроях або в національних одягах. На площі перед пам'ятником сиділи почесні гості, між ними Президент Української Народньої Республіки в екзилі, д-р С. Витвицький і представники УЄО в ПА. Була також і радна Міської Ради в Детройті, панна М. Бек, і панство Калмики, які доставили землю з могили Т. Шевченка. Число присутніх не було велике, але це можна добре пояснити тим, що у Вашингтоні живе мало українців, а поїздка з далеких сторін зв'язана з поважними коштами. Українська спільнота в Північній Америці минулого року дала найкращий доказ, ким є для неї Т. Шевченко.

Вечером на бенкеті промовляв ще український науковець, проф. О. Архімович, заступник голови Комітету Будови Пам'ятника; інж. В. Сім'янців, голова місцевого Шевченківського Комітету у Вашингтоні; полковник американської армії В. Рибак, голова Вашингтонського Відділу УККА. За присутнього Президента Д-ра С. Витвицького прочитав його дуже змістовну промову д-р Є. Приходько. По цьому ще промовляли арх. Р. Жук, скульптор Л. Молоджанин, проф. Р. Смаль-Стоцький.

На особливе вирізнення заслуговує вірш з-під пера проф. В. Кірконела, що його він написав спеціяльно на цю оказію та продеклямував із повним чуттям; вручення проф. Л. Е. Добрянському медалі Наукового Товариства ім. Шевченка та слово д-ра Б. Олесницького, одного з найбільших жертводавців на цей пам'ятник; він промовляв від імени всіх жертводавців.

Молитви на бенкеті провели ті самі священики, що й біля пам'ятника.

КОНТРАСТ

Наказ нашого Господа: "Ви ж не зовіться учителями, один бо ваш учитель-Христос, усі ж ви брати". Маттея 23:8. Також Маттея 23:5-12.

Зі звернення одних церковних ієрархів до других: "Ваше Блаженство, Блаженніший і Високопреосвященніший Владико, Верховний Архипастирю! Ми, вірні, під проводом наших Високопреосвященніших і Преосвященніших Владик Високопреосвященнішого Архиєпископа і Митрополита, Преосвященнішого Єпископа і всього єпархіяльного та монашого Духовенства",

ПРОСЛАВТЕ ГОСПОДА!

"Дякуйте Господеві, призивайте ім'я Його" (Пс. 105:1).

Пс. 105:1-5. Муз. П. Сича.

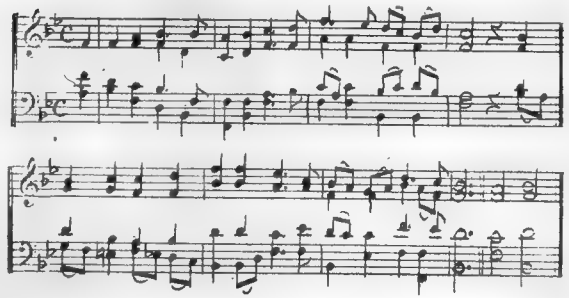

1. Прославте Господа! Хваліть
Його святе ім'я!
Звіщайте про діла Його
Між родами всіма!

2. Співайте в радощах Йому
Хвалу на цілий світ!
Про дивні творива Його
Міркуйте та вістіть!

3. Хвалiться перед всім людством
Його святим ім'ям!
Хай дасть Бог радощі Свої
Шукаючим серцям.

4. Шукайте Бога, Божу міць,
Вид Господа свого!
Згадайте Божі чудеса
І присуд уст Його! Амінь.

НА СПОМИН СВІТЛОЇ ПАМ'ЯТІ ТЕТЯНИ КАМЕНЕЦЬКОЇ

Дня 7-го липня цього року минає вже рік, як після тяжкої недуги, на 65 році життя, відійшла від нас у вічність дорога дружина, любляча дітей мати й бабуся внучків.

Діти дуже сумують і жаліють, що заскоро відійшла від них ніжнолюбляча їх мати, однак вони погодилися з тим, що то була така Божа воля, що всі ми мусимо колись померти. Проте ту велику втрату, — втрату дорогої Дружини, — найболючіше відчуваю я. Тяжко бути осамітненим на старості літ! Вона була для мене великим Божим даром, і того дара я втратив!

Поверх 35 років ми пройшли, дорога Дружино, тяжкий тернистий шлях життя. Пережили страшне безробіття . . . А коли людині біда, тоді найближчі люди ставляться до неї з погордою. Така вже людська вдача! Одна лише Ти, дорога Дружино, в часи тієї чорної безнадійности весело дивилася на життя й оптимістично потішала мене надією на краще. Пригадою собі, як одного разу прийшов я додому після даремного пошукування праці дуже зневі́рений й виснажений, — а ми мешкали в найнятій хатині, де крізь стіни було видно світло, — Ти ласкаво з материнською ніжністю потішала мене: "Не журись, дорогий! Як Бог дасть, що наші діти підростуть, я піду на роботу, обоє спільно доробимося й матимем свою власну хату". Так, хати ми доробилися, але невимовний жаль, туга стискають мені серце, що Ти, моя Дорога, не пожила довго в здобутій тяжкою і чесною працею хаті. Ти була глибоковіруючою людиною, але своєї віри Ти не вживала на показ. Овоч Твоєї віри проявлявся в практичнім житті, в християнській етиці.

Як скінчилась остання світова війна й виявилось, що на скитальщині є сотки тисяч наших людей, Ти дуже переймалися їхньою долею. Ти старалась помагати їм висилкою одягу, грошей й харчових пакунків.

Будучи в шпиталі вже в передсмертній агонії, Ти наказувала дітям, щоб вони любили одні других і взаємно помагали собі. Ти дуже непокоїлась мною, боялась, що я буду безрадний без Тебе.

Найбільш зворушливою картиною було, коли наша одружена донечка Софійка, яка перебуває в Лос Анджелес, довідавшись, що її мама є смертельно хвора, прибула літаком з маленькою п'ятимісячною дитинкою, щоб побачити її ще живою. Застала її в ліжку майже без пам'яті. Коли ж вона сказала: "Мамо, це я, Софійка" й показала їй дитинку, вона підвелася, лице її засяяло невимовною радістю, очі засвітилися любов'ю, наче б вона зовсім не була хвора. На другий день після того вона впала в сонний стан. У такім стані вона перебула майже 10 днів і віддала своєму Спасителеві душу.

Спи, дорога Дружино, любляча Мамо і Бабусю! До побачення у вічності!

Люблячі та вдячні Тобі **Твій муж Теофан, сини й дочки з їхніми родинами.**

СОБОР ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

Дев'ятдесят-перший Собор Пресвітерської Церкви в Канаді відкрився дня 2-го червня ц. р. в Торонті. Новим председником Собору обрано загальновідомого в Канаді й за кордоном д-ра Я. Манро. Між іншим, д-р Манро на початку своєї учительської праці був директором української школи ім. "Яреми" близько Калдер, Саск.

Д-р Манро — це щирий приятель українців, яких він добре знає. Закінчивши теологічні студії, він працював як пастор. Під час другої світової війни він був військовим капеляном і за відвагу його нагородили військовим хрестом. У 1945 р. Генеральний Собор призначив його на секретаря комітету закордонних місій.

Собор схвалив, поміж іншими, такі резуліції:

Підтримувати акцію федерального уряду в справі усунення бідности в Канаді.

Знаючи, що в очах Господніх усі люди рівні, Собор прийняв ухвали про одруження поміж особами різних рас.

Собор звернувся до уряду з проханням, щоб він приймав до Канади не тільки фахових імігрантів, але й без жодної професії.

Прийнято місійний бюджет на 1966 рік у сумі $2.400.000. Підкреслено негайну потребу збільшити пожертви на місійні цілі. Через брак фондів важлива місійна праця скорочується, а місіонерів відкликано з місійних нив.

На Соборі постала дискусія на тему участи церковних членів у таємничих організаціях. Зокрема доручено Комітетові Доктринальних Дослідів подати на підставі науки Христа вказівки Соборові в справі присяг у таємних організаціях. Присутні мали на увазі передусім масонські льожі. Під час добатів деякі делегати гостро заатакували таємничість, вимоги й упривілейовання. Собор прийняв звіт комітету, який остерегав перед крайностями. Християнин у першу чергу має догоджувати Ісусові Христові й не вокладатись на діла й добродійність. Офіційні масонські вимоги не повинні бути в конфлікті з вірою. Меншість членів комітету зарекордувала своє переконання, що повна покора Христові не є сумісна з масонством.

РІЗНЕ

ВИДАННЯ ПОПРАВЛЕНОГО ПЕРЕКЛАДУ БІБЛІЇ КУЛІША

Пастор Я. Гомінюк внедозві закінчує свою працю над поправленням перекладу П. Куліша. Бр. Л. Кашуба закінчує редагування Псалмів. Скоро тільки будуть готові відбитки поправленого перекладу, друкарня вишле їх усім членам редакційного комітету для студій і зауваг.

Склад редакційного комітету Біблії в перекладі П. Куліша: Працюють над поправками пастор Я. Гомінюк — голова комітету, і бр. Л. Кашуба. Члени комітету: пастор Г. Домашовець, пастор В. Кучер, пастор З. Речун-Панько, пастор І. Яцентий, брат Т. Каменецький, пастор М. Фесенко.

Як Господь дозволить, комітет сподіється закінчити поправки і надрукувати Новий Завіт із Псалмами до кінця цього року.

З "ЦЕРКОВНИХ ВІДОМОСТЕЙ" УКРАЇНСЬКОЇ ЄВАНГЕЛЬСЬКОЇ ЦЕРКВИ В ГАМІЛЬТОНІ

Річниця **Української Євангельської Церкви** в Гамільтоні відбудеться в неділю, дня 19 вересня. Богослуження буде в 11 год. рано й у 6 год. вечером. Будуть гості з Торонта й з Ошави. Участь у Богослуженні братимуть Пастор М. Фесенко й Пастор І. Яцентий. Пастор Яцентий буде служити проповіддю Слова Божого. Всіх запрошуємо на цю урочистість.

Довідуємось, що в цьогорічному святкуванні торонтської єпархії, — дня 20 червня, — шкільна молодь і молодь згуртована в молодіжних організаціях дефілядувала перед портретом кардинала Йосифа.

Та хоча одні дефілядують перед портретом Леніна й Косигіна, а другі перед іншими богомазами, ми, згідно з наукою св. Євангелії, будемо поклонятися **живому** Богу (1 Тим. 4:10; 1 Сол. 1:9-10; Кол. 1:9-23; 2 Кор. 3:1-18; 1 Івана 2:14-17; Єв. від Івана 4:22-24).

ВІСТІ З КУБАНІ

І досі зводять порахунки. "Радянська Україна" повідомляє:

"Фашистським катам — смертна кара"

"КРАСНОДАР, 9. (ТАРС). Учора тут закінчився судовий процес над групою воєнних злочинців. Військовий трибунал Північно-Кавказького військового округу засудив Матвієнка Н. Г., Белякова В. І, Никифорова І. Л., Зайцева І. С., Поденка В. Є. і Тихоновського Ф. П. до розстрілу. Ці зрадники Батьківщини в роки війни здалися в полон і добровільно пішли "служити" в каральні есесівські війська. Вони пройшли спеціяльне навчання в школі, створеній гітлерівцями в польському містечку Травники . . ."

"РАДЯНСЬКА УКРАЇНА" ч. 133 з 10 червня 1965 р., ст. 3

РИЛЬСЬКИЙ І КУБАНЦІ

"Шана кубанців".

"Ім'я видатного українського поета Максима Рильського широко відоме на Кубані. Кубанці знають Максима Тадейовича не тільки як поета і вченого, але і як їх великого друга. Це з його допомогою було відкрито відділи української книги в біблі-

отеці ст. Удобної і в бібліотеці ім. Т. Г. Шевченка в Краснодарі. Максим Тадейович доклав багато сил для створення першого в Російській Федерації шкільного музею Т. Г. Шевченка в станиці Мало-Тенгінській.

Трудящі Кубані вшановують пам'ять українського поета. У Краснодарі, в будинку вчених, відбувся вечір, присвячений М. Т. Рильському. З доповіддю на вечорі виступив філолог Василь Орел. Він розповів про творчий шлях поета, про його велику дружбу з кубанцями. Крайове радіо організувало передачу про М. Рильського. Л. СТАРОДУБОВА".

"КУЛЬТУРА І ЖИТТЯ" ч. 44 з 3 червня 1965 р., стор. 2.

РОЗБІЖНІСТЬ

На з'їзді СУС, який відбувся в Торонті на початку липня ц. р., провідні промовці змалювали сумну картину, як у Канаді велика кількість українців забуває мову своїх батьків. Присутні були глибоко зворушені цим фактом. Промови закликали присутніх докласти всіх зусиль, щоб знання української мови в Канаді не зникло. Всім стала ясна конечна потреба, щоб у всіх слушних випадках вживати української мови.

Проте головна доповідь на цім з'їзді була виголошена англійською мовою. Наочно проблема є більш складна та глибша, ніж це собі уявляє провід СУС.

Нема сумніву, що існування української мови, як мови поважної української меншости в Канаді, є під великою загрозою. Останній статистичний перепис виявив, що більш 100.000 українців подали при переписі англійську мову, як їх щоденну розмовну мову. Це число зростає з кожним роком.

Безперечно, кожний канадієць повинен знати англійську мову. Це є мова, на якій говорить цілий континент. Без її знання людина далеко не поступить.

Проте це ще не значить і не звільняє батьків і дітей українського походження від обов'язку та привілею, щоб вони навчали й вивчали українську мову. Знати дві мови — це дуже корисно. Тим більше, що наука української мови українським канадійцям, які вродилися в Канаді, йде легко.

Але нам здається, що метода з'їзду СУС у цім питанні має деякі дефекти й тому не дасть бажаних наслідків.

Також треба пам'ятати, що крім мови українці мають свій геній, свої осягнення в сфері мистецтва й інших галузях. Загублення мови не повинно вести до цілковитого відірвання від українського кореня тих, хто знають тільки англійську мову.

Було б великою помилкою скреслити з рахунку більше 100.000 українців, для яких англійська мова стала рідною мовою в щоденному житті. Як зробити це поважне число носіями українських культурних цінностей серед решти канадійців? — на з'їзді цього не дискутували . . .

БАПТИСТИ РОЗІРВАЛИ 30-ЛІТНЮ УГОДУ ЗІ ЗЛУЧЕНОЮ ЦЕРКВОЮ КАНАДИ

Собор Онтарійських і Квебекських Баптистів у Торонті ухвалив розірвати угоду зо Злученою Церквою Канади більшістю довх третин голосів. Угода торкалася спільного видання матеріялів і підручників для недільних церковних шкіл. Більшість баптистів не погодилась із новим навчанням у недавно виданих підручниках Злученої Церкви Канади. Найбільше розголосу набрали твердження, що п'ять Книг Мойсея здебільшого містять у собі оповідання, які хоч і мають важливу духовну науку, не конечне є історичними подіями.

Треба зазначити, що ця інтерпретація Книг Мойсея Злученою Церквою Канади є опінією лише частини церкви. Визначні науковці з світовою репутацією рішуче заперечують твердження Злученої Церкви щодо подій, описаних в Торі або П'ятикнижжі Мойсея. Таким, наприклад, являється д-р О. Т. Аліс, який у своїй праці "Пять Книг Мойсея" подає переконливі наукові факти й міркування, які доводять історичність Книг Мойсея і їхнього змісту.

ДО ЧИТАЧІВ "ЄВАНГЕЛЬСЬКОЇ ПРАВДИ"

Видавництво "Євангельської Правди" вже листовно нагадувало своїм Передплатникам у Канаді і Сп. Державах про необхідність вирівняння залеглих передплат. Передплата в Канаді й Сп. Державах виносить $3.00 на рік.

У країнах поза Канадою і Сп. Державами Видавництво з огляду на валютні різниці надіється, що кожен Читач сам визначить передплату за своєю спроможністю й заробітком у даній країні поселення. Видавництво безплатно висилає "Євангельську Правду" безробітним, інвалідам, хворим по шпиталях і немічним в опікунчих і старечих домах.

АТЕЇСТИЧНА ФАНТАСТИКА

Науковці в СССР, вишколені в атеїстичній атмосфері, як виявляють факти, схильні до фантастики. Не так давно якісь астрономи в Росії проголосили, що вони нав'язали зв'язки з думаючими істотами інших світів. Опісля вони відкликали це з огляду на критику заграничних вчених.

Недавно розвинулась нова наука кібернетики. Започаткував її "капіталістичний" вчений і за кордоном науковці дуже обережно та стримно розглядають можливості кібернетики. Кібернетика — це властиво наука про системи, наприклад, про системи різноманітних машин і їхнього евентуального застосування до людського життя. Не так із комуністичними вченими. В Канаді вони розповсюджують працю на українській мові: "Пам'ять, кібернетика, мислення". В цій популярній праці дві третини змісту призначено описові різних видів пам'яті. І це не є ніякою новиною. Цікавим однак тут твердження автора, що з бігом часу можна буде виробляти машини, що зможуть думати, відчувати, розуміти красу так само, як і люди. Об'єктивні науковці відчувають конечність розмежити фікцію від дійсности, але не так роблять атеїсти.

Між іншим, відомий вчений д-р Н. Морей у своїй праці про кібернетику доводить, що людина ніколи не зможе витворити машини, що могла б думати, просто тому, що навіть згідно з матеріялістичним зором годі втиснути в рамки "програми" для машини таких притаманних властивостей людей, як морального вибору, досвіду, любови і т. д.

Тільки Бог може створити безсмертну душу, і яку б прецизійну й ідеальну машину люди не винайшли, їй завжди буде бракувати цієї душі.

Крім цього, людська особистість посідає надзмислові сили, що не можна пояснити жодними фізичними чи іншими явищами, і які лишаються таємницею для науки в усіх її галузях. Передбачування, ясновидження, телепатія й інші таємничі прояви духа є посереднім доказом існування душі й неможливости для людини колинебудь витворити машини, яка б духово дорівнювала людині. Машина назавжди залишиться бездушною машиною, не залежно від того, що б про це не писали фантасти з-поза "залізної заслони".

МАСОНИ Й РИМО-КАТОЛИКИ

Преса принесла вістку, що минулого місяця в Нью Йорку відбулися спільні товариські збори масонів і лицарів Колюмба. Масонів усе вважалося, що вони є протестантського напрямку, а лацарів Колюмба за світську відногу римо-католицизму. В минувшині обидві організації обопільно поборювали себе, часом досить гостро. Тепер клімат змінився і провід обох організацій отверто братався під гаслом, що коли вони не будуть разом, то можуть згинути, працюючи окремо. (Як предсідник оказії сказав: "Іф уі уіл нат ганг тугедер уі уіл ганг сепарейтлі".) Між іншим, думка, що масони є щиро протестантською агентурою, хибна. Навпаки, деякі протестантські деномінації навіть забороняють своїм членам бути в таємних організаціях. На останім Соборі Пресвітерської Церкви було знову піднесено й дебатовано питання про несумісність масонства й церковного членства. Хоч, правда, протестанти не мають одностайної думки про масонство.

***

ЗЛУКА АНГЛІКАН І ЗЛУЧЕНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ

У пресі оголошено проєкт злуки вищеназваних церков. Цей проєкт має бути перше затверджений соборами обох церков. Злучена Церква пішла на уступки в двох важливих пунктах, а саме, представники погодилися визнати інститут єпископів. Так само в засаді визнана англіканська сукцесія. Це є навчання про те, що через ієрархічне положення рук на священиків сходить окрема благодать. Реформовані церкви відкидають цю науку. Тепер, коли дійде до остаточної згоди, всіх злучених пасторів будуть наново ординувати, аби вирівняти їх у сукцесійній гідності з англіканськими священиками.

***

ОБКРАЯНА МАНІФЕСТАЦІЯ

Незаперечна правда, що українці повинні боротись і протестувати перед світом, вказуючи на ті великі кривди, які робляться нашому народові. Однак такі виступи повинні бути, по змозі, всенаціональними й репрезентувати всі кола й напрямки української спільноти. Вони повинні захищати право на вільне життя всіх українців без жодної різниці на політичні погляди, релігійні переконання й територіяльне походження. Такі маніфестації матимуть силу, належний вплив назовні й будуть побільшувати єдність народу в боротьбі. Свобода й боротьба за

неї є неподільна, і якщо ті, хто протестують, але ігнорують певні групи в своїх протестах, що їм також діється велика кривда, то такі протести ледве чи осягнуть вповні свою ціль.

Отакий частинний характер із виявом неладу мала "Маніфестація працівників української культури Північної Америки". Сама програма маніфестації була добре уложена, але й їй так само дещо бракувало. На програмі цієї маніфестації не було представників КУК. Це, без сумніву, величезний недолік, який вказував на брак координації й порозуміння в українській громаді. Якщо КУК не складається з прихильників або "працівників української культури", то тоді де їх шукати? КУК у Канаді є найважливішою українською організацією, як у громадському, так і культурнім аспекті. Для українців у Канаді не можна замінити КУК. Праця КУК в минулім і тепер не потребує апологетів, бо його заслуги наочні. Коли б не КУК, то й багато "працівників української культури" не зобачили б Північної Америки.

Треба було договоритись, якщо були деякі розходження поміж ініціяторами й КУК, і маніфестацію влаштувати під повним патронатом КУК.

Другим великим недоліком маніфестації був той факт, що ані в президію, ані в програмову працю не запрошено представників українського євангельського руху. Чи це значить, що маніфестація, протестуючи проти російського насильства над українцями, в той самий час готова промовчувати ті кривди, які діються українським протестантам?

Українська культура в її релігійній ділянці включає й євангельський рух. Євангельський рух почався в Україні ще перед постанням Греко-Католицької Церкви. Євангеликів нараховується на рідних землях мільйони. В Канаді більш 100.00 українців зголосили себе протестантами. В супереч цим наглядним і загальновідомим фактам ініціятивний комітет, запросивши до почесної президії православних і греко-католицьких ієрархів, оминув євангеликів. Не було їх і на програмі маніфестації. Найбільш завзяту боротьбу в Україні російська влада провадить тепер із українськими протестантами.

Нам здається, що в цім випадку "працівники української культури" зігнорувавши КУК і представників українських євангеликів, зробили нерозважливий жест. Виглядає це дивно й у світлі всесвітніх потягнень до порозуміння поміж Римом, православними та протестантами. Можливо, що до нас такі речі доходять останніми.

Проте ідея самої маніфестації була слушна і добре що її провелося, хоч і в такий обмежений з культурної точки зору спосіб.

БРАК ДЕРЖАВНОЇ НАСТАНОВИ

Довідуємося з преси, що Собор Української Греко-Православної Церкви поставився наскрізь негативно до участи в Римо-Католицькім Вселенськім Соборі, як також щодо участи в "блудній екуменізмі". Ця настанова виглядає фанатично й не може похвалитись розважливістю. Римо-Католицький Вселенський Собор і Світова Рада Церков є прекрасними форумами для інформації світу в справі української боротьби за волю.

Обидві організації пишаються великою світовою славою з огляду на їхню силу й багатство. Православна Українська Церква не потребувала б навіть вступати в ряди активних членів Світової Ради Церков, але тримати при Раді й Римо-Католицькім Всесвітнім Соборі своїх "обсерваторів", які б при кожній слушній і не слушній нагоді висовували б наперед потреби українського народу і його поневолення. У такий спосіб, зберігаючи свою відрубність, самостійність і інші властивості, що є для них ціностями, без ніякого компромісу в цих справах, українські православні "обсерватори" могли б принести багато користи для української справи на міжнароднім форумі.

Це не тільки не послабило б церкви, але зробило б її більш впливовою й сильною в служінні народу. Але так, як ця церква існує, то її служіння обмежується своєю власною групою без ширших впливів поза її межі. Отже, пропущена добра нагода відкриття нового українського фронту на світовім церковнім форумі.

"Damnant quid non intelligunt" (Cic.)

Гасло, кинене на Соборі: "До чужих не підем", наочно відносяться до будучини, бо в минулім таки ходили.

СВОБОДА БЕЗ СВОБОДИ

Комуністичне розуміння "свободи особистости".

З нової наукової праці члена-кореспондента АН УРСР доктора філологічних наук Н. З. Шамоти "О некоторых условиях свободы личности".

"Еще Гераклит заметил: все течет, и ничто не остается на месте . . . Движение имеет силу необходимости, не зависящей от воли человека.

С этим законом жизни непосредственно связаны проблеми свободы личности. В каком отношении к этим неотвратимым изменениям находится личность, какова степень ее власти над ними, возможна ли для нее какаялибо мера инициативы, иными

словами — насколько человек может быть свободным перед лицом необходимости? . . .

Человеку свобода нужна для познания и подченения необходимости, для исторической, практической деятельности. В других случаях свобода может стать уже не благом, а злом . . . "

("Комунист Украины", ч. 1, 1965 р. "Свобода мысли и социальный прогрес", Н. Шамота, стор. 56).

ВІДНОСНА ВАРТІСТЬ АНКЕТ

Однією з рис модерного наукового життя є захоплення статистикою, анкетами й дослідами опіній загалу. Невистачальність цих анкет виявляється з дослідів, що їх проведено останнього року в Нью Йорку. "Таймс" подає, що соткам мешканців Нью Йорку показувалося список журналів і просили їх відповісти, які журнали вони регулярно читають. Результат був такий, що 9% ствердило, що вони регулярно читають "Коліерс". Далі 7% заявило, що, коли б вони мали передплатити тільки один часопис із тих, що були на листі, то вони вибрали б "Коліерс".

Щодо цієї статистики опіній лихо лише в тім, що "Коліерс" перестав виходити ще в січні 1957 р.

Через це різні релігійні анкети, що ніби виявляють, що ніхто в ні що не вірить і т. д., мають дуже малу вартість і не повинні турбувати віруючих. Всіх людей перевірити годі й багато залежить від того, хто питає, кого питає, як питає та для чого питає.

A STRAIGHT FURROW

By W. Everett Henry

Dave Bryson was plowing the first furrow through a 10-acre field with the farm tractor. He kept his eyes steadily fixed on a small tree trunk just beyond the fence at the far side of the field and his hands firmly on the wheel.

As he reached the end of the furrow, he heard a voice calling from the highway, "Hi, there, Dave; that's a fine start you've made."

Dave looked up and saw Mr. Ryan, pastor of the church his family attended, coming down the bank toward him. "Oh, hello, Mr. Ryan," he said. "I didn't know there was anyone around."

"I can believe that, Dave. You seemed to be very intent on what you were doing." Then as he got where he could look down the furrow, he added, "I say, Dave, I believe that's the straightest furrow I ever saw plowed. How did you do it?"

"Oh," Dave said, pleased with the compliment, "I just did as dad told me years ago. He said whenever I wanted to plow a straight furrow I should set my eyes on something at the other end and drive straight toward it. I picked the boll of that tree and drove as straight as I could toward it."

"Well, you certainly couldn't have made it much straighter." The minister seemed to be lost in thought for a few moments, and then he said, with an engaging smile, "By the way, Dave, I believe you've given me a good subject for a sermon—A Straight Furrow. Yes, sir, I think I'll preach on that subject next Sunday morning. And since you've given me the subject, you'll be there to hear the sermon, won't you, Dave?"

Dave grinned with appreciation and said, "Sure, Mr. Ryan, I'll be there or 'bust a button.' "

They laughed together, and the minister said, "Thanks, Dave, I'll be expecting you. And now I must go on to the house to see your mother."

The warmth in Dave's heart continued through the afternoon, but faded out when three of his high school chums came out from town to see him after supper. They honked for him, and he went down to the highway and got into the car with them.

The boys explained to him that they were planning a trip to the coast over the week-end, and they wanted him to go with them.

Dave remembered his promise to Mr. Ryan and wished he hadn't made it. He liked the three fellows and knew they would have a good time together. Reluctantly he told them he could not go. When they insistently asked why, he at last a little shamefacedly told them of his talk with Mr. Ryan and his promise to be present Sunday morning to hear the sermon.

When the boys heard the story, they all laughed till the tears stood in their eyes. One of them spoke for all. "Just think," he said, "of ole Dave missing a week-end at the coast to hear a sermon," and they laughed some more.

Dave's embarrassment began to turn into anger. He couldn't see what was so funny in insisting on keeping a promise. At last he said with some asperity, "All right, fellows, laugh as much as you want to, but I'm keeping my promise." Opening the door he got out and continued, "Have a good time at the coast and tell me about it later. So long."

One of the boys called, "Oh, Dave, don't be sore," but Dave went on to the house.

The days were very busy and Sunday soon came. True to his promise, Dave was in church that morning, but his mind was with the boys at the coast. When the time came for the sermon, he felt he must give it at least a respectable hearing.

The pastor caught his attention as he began by telling of the incident at the roadside without using any names. Then he read some verses from the twelfth chapter of Hebrews and announced as his text, "Looking unto Jesus, the Author and Finisher of our faith." He pointed out how impossible it would be to plow a straight furrow unless the plowman kept his eyes on some object at the other end. So, the pastor said, no man could run a straight course through life without keeping his eyes fixed on the unchangeable Christ.

As the minister continued, Dave became more interested and concerned. As he shook hands with the pastor at the close of the service, he said, "That was a good sermon, Mr. Ryan, I think I may want to talk with you again about a 'straight furrow' if I may."

"Of course," said the minister, as he gripped Dave's hand, "of course, you may, Dave. I'll be glad to see you any time."

That afternoon Dave was lazily listening to the radio with the morning sermon stirring gently in his mind, when the program was interrupted by an announcement that three local youth had been seriously hurt in an automobile accident on the coast. Before the names could be given, Dave was sure they were the three he would have been with if it had not been for his promise to Mr. Ryan.

Dave grew weak as he thought of what he had escaped. And when he put that alongside the sermon of the morning, he had the strange feeling that the Lord was speaking to him in no uncertain terms. He had been spared maiming and possible death. He ought, by looking to Jesus, to plow a straight furrow through life.

Torn in mind and heart, Dave left the house and climbed to the wooded crest of the hill. There he threw himself on the ground at the foot of a great oak and thought as he had never thought before of his relationship to God.

He was grateful that he had been kept from physical harm. He wanted to plow a straight furrow. Then there leaped into his consciousness the feeling that if he lived "looking unto Jesus," he would have to be a preacher.

But how could he be a preacher? His parents couldn't afford to send him through college. His father could hardly spare him from the farm.

As dusk approached, Dave came down from the hill, too disturbed to eat, explaining to his parents that what happened to the boys and might so easily have happened to him had made him too sick at heart to eat.

Dave carried his burden for weeks, and then one evening when his father was away, he laid it all before his mother. She listened intently, with only a word now and then, until he had told her all. Then she said, "Dave, my son, I'm not surprised that you feel that God wants you to be a minister. Before you were born, I asked Him to give me a son and to call him into the ministry. He gave me a fine son, and I've been expecting Him to call you to preach."

"But, mother, a preacher must have a good education. How can I go on to college and then to seminary, after that? You and father can't pay my way, and I can't let you try. It looks like I ought to stay here and help father, rather than expect you to do any more for me."

"Now, son, I know it doesn't look like we could possibly meet all your expenses, but don't forget we have a great heavenly Father who is able to do exceeding abundantly beyond anything we may ask or think. If He wants you to be a minister, He will open the way for you. Why don't you go in and talk to Pastor Ryan?"

"Thank you, mother, I'll do that tonight."

Mr. Ryan welcomed Dave into his study, and when they were seated, he said, with an engaging smile, "Well, my boy, judging from the looks of you, you have something out of the usual to talk with me about. Say on, for I'm eager to hear."

Feeling more at ease than he had dared to hope, Dave told his story, adding how impossible it seemed for him to secure the education he ought to have to be a minister and his mother's suggestion.

"Ah, Dave, how right your mother is! I'm a living proof of it. I had no parents to help me at all, but the Lord saw me through."

An hour later Dave drove home through the starry night with a glad song in his heart and a deep purpose to plow a straight furrow by ever "looking unto Jesus." ("The Bible Truth")

HE GOT THE JOB

A boy applied for a position in a store. After talking with him for a few minutes, the manager asked, "Son, do you know the motto of this firm?"

"Sure," came the prompt response. "It's 'Push.'"

"Where in the world did you get that idea?" the manager asked.

"I saw it painted on the door as I came in," was the answer, and he got the job.

Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

Вересень 1965 September

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN C[illegible] RA[illegible] [illegible]O[illegible]A[illegible]ONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

ЗМІСТ

Звичайна вода	1
Оленица і Кабан, Г. Сковорода	4
Два хрещення	5
Плоди навчання і учинків	9
Становище студійної конференції УНО до церковних справ	12
Різне	14
З Нотатника, д-р Д. Куликовський	18
The Black Scorpion by Anita Miller (by courtesy of the "Bible Truth")	21

Front page picture: Farm scene near Peterborough, Ontario. (Photo by Ontario Dept. Tourism & Information).

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Р. XXVI. Ч. 7. Вересень 1965 September Vol. XXVI. № 7.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

ЗВИЧАЙНА ВОДА ДОВОДИТЬ ТВЕРДЖЕННЯ

(Автор статті, Д-р М. Д. Паркс, визначний дослідник-хемік, був головою департметиту Станфордського Дослідного Інституту. Його спеціяльністю є мікрохемія, електролітичні явища, рефракції рентгенівського проміння і синтетичних гум.

The following article by Dr. M. D. Parks is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers).

Гвіттейкер Чеймберс у своїй книжці "Свідок" оповідає про звичайний випадок, який був вирішальним у його житті. Він дивився на свою маленьку дочку й несвідомо звернув увагу на форму вух. Він подумав, як неможливим є, щоб така делікатна структура могла постати в наслідок випадку. Вухо могло постати лише в наслідок наперед визначеного пляну. Але він відігнав цю думку, бо був агностиком. У той час він був свідомий, що слідуючим кроком було б заключення, що існування пляну вимагає існування Бога. Але такої тези він ще не був готовий прийняти.

Я знав багато вчених поміж моїми професорами, а пізніше поміж моїми співучасниками в наукових дослідах, які мали подібні ж думки щодо фактів, які вони спостерігали в хемії й фізиці, хоч вони й не говорили з глибини розпуки, в якій знайшов себе Гвіттейкер Чеймберс.

Я бачу порядок і плян всюди навколо мене в неорганічнім світі. Я не можу вірити, що вони існують у наслідок випадкового, щаслувого збігу атомів. Для мене цей плян вимагає розуму й цей розум я називаю Богом.

Можливо для хеміка порядок елементів у періодичній таблиці елементів є найбільш вражаючим. Однією з перших речей, що її студент вчиться на першім році, — це періодичність або порядок, який знаходимо в елементах.

Цей порядок вчені по-різному описують та кваліфікують, але ми, звичайно, признаємо заслугу в цім аспекті російському хемікові Менделєєві. Не тільки цей порядок постачає засоби для студій знаних елементів і їх сполучень, але він дав поштовх шукати ті елементи, яких ще не було знайдено. Їхнє існування було передсказано порожнімі місцями у впорядкованій таблиці періодичних елементів.

Хеміки сьогодні продовжують вживати таблицю періодичних елементів для опису ще незнаних сполук. Той факт, що ці пошукування були успішні, є добрим свідоцтвом того, що звершений порядок існує в неорганічнім світі.

Цей порядок, який ми бачимо навколо, не є безжалісною всемогутністю. Вона (всемогутність) є зм'якшена добродійністю й посвідченням того, що добро та приємність у такій самій мірі цікаві для Божественного Розуму, як і незмінні закони природи.

Подивіться навколо себе на ті винятки й ухили, які фактично заперечують закони бездушного раціоналізму. Візьміть, наприклад, воду. На підставі її формули (вага — 18) можна передбачити, що вона обернеться в газ (пару) при звичайній температурі й тисненні. Амонія з формулою ваги 17 стає газом при таких назьких температурах, як мінус 33 по стоградуснику при атмосферичнім тисненні. Сульфід водню, який стоїть близько до води в періодичній таблиці елементів з формулою ваги 34, стає газом при температурі мінус 59 по стоградуснику. Той факт, що вода може існувати, як рідина при звичайній температурі, є чимсь, що змушує людину зупинитись і призадуматись.

Вода має багато інших властивостей, які є цікаві й які взяті разом являють для мене сильні докази пляну.

На велику міру, треба зазначити, що вода покриває ¾ нашої планети й у наслідок цього має величезний вплив на температуру й погоду. Можна уявити собі катострофальні варіяції в температурі, коли б вода не мала властивостей унікальної комбінації. Вода вимагає високого тепла для кипіння, має довгий період стану рідинности й вимагає дуже високого тепла для випаровування. Це робить її чудовим засобом для злагіднення змін температури. Інакше кажучи, без вбудованого спротиву температурі, який вода виявляє, наша земля була б на багато менше придатною для життя й на багато менше приємною для людської діяльности.

Існують інші унікальні властивості води, які роблять на мене враження, що вони були спляновані Творцем, Який дбає про Своє створіння.

Вода є поодиноко відомою субстанцією, яка замерзши, стає легшою. Цей факт є величезної важливости для життя на землі. В наслідок цього лід плаває на поверхні води замість того, щоб опуститись на дно озер і рік. Вкінці лід витворює солідну масу на поверхні води й формує в такий спосіб шар інсуляції, який переховує температуру води під льодом, запобігаючи її замерзанню. В такий спосіб риби й інше життя рятується від загибелі й весною лід швидко топиться. Можна вказати й на інші дуже цікаві властивості цієї широкорозповсюдженої субстанції. Наприклад, вода має високе напруження поверхні, що помагає ростові рослин, переносячи поживу через землю.

Вода має високу діялектричну константу, що робить воду найкращим відомим розчинником і тому вода відограє істотну ролю в процесах нашого тіла, будучи головним складником нашої крови. Вода має високе тиснення, як пара при різних температурах, і також лишається рідиною в межах потрібних для життя.

Багато вчених досліджувало ці подивугідні властивості води й розвинули теорії для пояснення усталених явищ, але, якщо ми навіть і зрозуміємо "як" цілого питання, ми мусимо продовжувати шукати відповіді "чому".

Вода не є єдиною подивугідною речовиною. Існує дуже багато інших субстанцій, які мають такі сенсаційні властивості, що наш обмежений розум не може інакше зробити, як тільки зупинитись і тихо приклонити коліна в зачудованню. Особисто я знайшов своє пояснення цих чудес (задовільне пояснення), нав'язуючи порядок і плян природи до Найвищого Розуму. В цім усім я бачу більше, ніж холодне раціональне плянування. Я бачу піклування й любов Творця до Його творива.

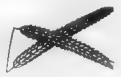

"ЇЛИ, ПИЛИ, ЖЕАИЛИСЬ, ОДДАВАЛИСЬ . . . "

Ілюстрацію байдужости до духовних засад в житті людей у наші дні знаходимо в газетнім оголошенні, що було надруковане в Людло, Англія. Оголошення звучить: "Мужчина з трактором бажає зустріти женщину з комбайном у цілі одруження. Прошу прислати фотографію комбайна".

ОЛЕНИЦЯ І КАБАН

(Григорій Сковорода про різні титули. Ред.)

В польських і мадярських горах Олениця, побачивши домашнього Кабана, сказала:

— Желаю здраствувати, пане Кабан! — стала вітатися. — Радію, що вас . . .

— Що ж ти, негідна підлість, така неввічлива! — закричав, надувшись Кабан. — Чому ти називаєш мене Кабаном? Хіба ти не знаєш, що мене нагороджено Бараном? На це я маю патент, і що рід мій походить від найшляхетніших бобрів, а замість єпанчі як одяг ношу серед публіки здерану з вівці шкіру.

— Прошу простити, ваше благородіє! — сказала Олениця. — Я не знала. Ми, прості, судимо не по одягу та словах, а по ділах. Ви тепер, як і раніш, риєте землю і ламаєте плетень. Дай, Боже, вам бути і конем! "

Сила:

Не можливо надивуватись глупцям, які зневажили і потоптали багато прекрасних і найцінніших перел чесноти на те, щоб продертись у стан, який їм зовсім не відповідає. Бо змій нашептав їм на ухо, що ім'я і одяг перетворять їх, а не чесне життя, гідне стану. До них подібні ворони Езопови, які зодягалися в чуже пір'я. Товариство, яке складається з таких осіб, подібне кораблеві, на якім пливли морем зодягнені як люди малпи, але жодна з них не вміла кермувати ним. Якщо хто має освітлене око, то зобачить велику кількість цих ослів, зодягнених в левину шкіру. А для чого зодягнені? На те, щоб могли цілковито жити у рабстві своїм примхам, турбувати людей і проламлюватись через огорожу громадянських законів. І ніхто з достойних шани на неввічливість так скоро не сердиться, як ці малпи з ослами і кабанами. Стародавня грецька приповістка говорить: "Малпа малпою і в золотім одязі".

Пригадує і Соломон про свиню з золотим перстнем у рилі. Знаю, що напевно він це говорить про тлінних і марних осіб, у яких перстень Царства Божого втопився в болоті і зник.

Можна це пристосувати й до тих, від кого воно взято для особистого навчання Біблії. Добросердечні та прозірливі люди різними образами представляли дурну душу цих, на одно зло тільки живих і рухаючихся, опудал. Є і в Україні приповістка: "Далеко свині від коня".

Григорій Сковорода
(Басні Харківські)

ДВА ХРЕЩЕННЯ

"Я оце хрещу вас водою на покаяння, а Той, що іде за мною, потужніший від мене, недостоєн я Йому й обув'я носити: Він хреститиме Духом Святим та огнем" (Маттея 3:11).

Цей текст підкреслює контраст поміж двома хрестителями: Іваном і Ісусом Христом. Ісус Христос є потужніший за Івана чистотою характеру, силою, повагою Свого післаництва та служінням.

Іван був найбільшим серед людей народжених від жінки. Христос, Син Божий, був безконечно більшим від Івана.

Хрещення Іванове було приготовленням приходу більшого дару й у великій мірі по суті було негативним. "Я хрещу вас водою". Хрещення водою вело до реформи. Іван бачив, що розклад і зіпсуття серед людей кінчиться страшною й неминучою руїною. "Вже і сокира коло дерева лежить". Але Іван також бачив абсолютну потребу в більшій духовій силі, якої він не міг дати. Треба було більш потужного хрещення Святим Духом і вогнем.

Огонь у Святім Письмі все був символом Божественного об'явлення людям. Бог промовляв до Мойсея з палаючого куща. Вогняний стовп і хмара вели жидів з єгипетської неволі. Новий Заповіт каже, що "наш Бог є огонь пожираючий".

Тому, коли говориться, що Христос хреститиме Духом Святим і огнем, то цим підкреслюється надприродність події Христового хрещення.

Не дивлячись на те, що вода й огонь є протилежними собі своїми діями, то якість хрещення водою й огнем відносяться одне до одного, як нижчий щабель до вищого. Хрещення водою було доручене Христом апостолам і пресвітерам, а огнем може хрестити тільки Сам Христос. Коли людина хреститься водою, вона вступає у великий Заповіт із Богом. Коли ми хрестимось огнем, ми одержуємо силу, що дає нам змогу дотримати й поширити цей заповіт.

Що є хрещення вогнем? Це ми можемо пізнати, порівнюючи властивості огня з духовими дарами хрещення. **Огонь очищує.** В іспитах, терпіннях і праці очищується життя віруючих. Коли хотять очистити залізну руду від примішок і землі, її переплавлюють на вогні у великих печах. Тоді вся жужелиця лишається нагорі, а чисте розплавлене залізо спливає наниз. Про це говорить пророк Захарія: "І введу ту третину в огонь, і роз-

плавлю їх, як плавлять срібло, й очищу їх, як чистять золото: Вони будуть призивати ім'я Моє, а Я вислухаю їх і скажу: Ось це Мій нарід, а вони казатимуть: Господь — це Бог мій" (Зах. 13:9).

Огонь гріє й дає енергію. Пароплави, незчисленні потяги і багато інших машин рухаються силою, що їм дає огонь. Так і хрещення огнем дає незвичайну силу віруючій людині працювати на полі Господнім. Огонь має здібність **розповсюджуватись.** У лісі з малої іскри може постати страшне вогнище. Так само, коли навіть і одна особа одержить хрещення огнем, вона може запалити вогнем віри цілу місцевість або й край.

Це все трапилося апостолам в день П'ятидесятниці. Перед тим вони були непевні й безсилі та розпитували Христа перед Його вознесенням, що далі буде? На 50-ий день після Христового вознесення вони одержали хрещення Святим Духом і вогнем. І це хрещення перетворило ніким невідомих галилейських рибалок у переможців світу. Огнем, що зійшов на них, вони запалили ввесь світ і цей огонь палає й досі. Це хрещення перетворило їх, як огонь перетворює чорне вугілля, в палаюче світло.

Як ми можемо одержати це хрещення огнем і Духом? Ми маємо слідкувати за прикладом апостолів, цебто чекати його, бажати його, молитись про нього, а тоді прийде день, коли й ми сповнимось новою ще незнаною нам силою (Діян. Ап. 2).

Усякий огонь може або розгорітись, або загаснути. Писання дає нам поради, як піддержувати цей огонь. Поперше, ми маємо завжди досліджувати Слово Боже. Скоро тільки ви лишете Святе Письмо, огонь, що є у вас, загасне. Тому Сатана не любить, коли діти Божі студіюють Святе Письмо. Тому, власне, атеїсти й большовики стараються знищити його. Знання Біблії є смертю для темряви. Досліджуйте Святе Письмо, а вогонь і світло будуть у вас. "Хіба ж Моє Слово не похоже на огонь, говорить Господь, і не похоже на молот, що розбиває скелю" (Єремії 23:29).

Огонь, що в нас, загасне, коли ми не будемо розпалювати його молитвою. Коли віруюча людина перестає молитись, її серце стає холодне. Сатана тремтить, коли бачить дитину Божу на колінах. Сила молитви велика в матеріяльнім і духовім світі, бо вона є силою Божою. "А як молились вони, захиталось місце, де зібрались, і сповнились усі Духом Святим, і промовляли Слово Боже з відвагою" (Діяння 4:31).

Аби вогонь не згас у нас, ми маємо працювати на ниві серед людей, поширюючи знання Євангелії. Студії Св. Письма й молитва приготовляють нас до життя та праці. І коли ми не будемо працювати, коли наше життя не буде повне добрих діл, то

цей огонь загасне, або буде лише тліти під попелом.

Церква наших днів і наші громади найбільш потребують цього небесного вогню. Уявім собі на хвилинку, що ми бачимо армію, яка стоїть перед фортецею з граніту, і ось це військо хоче опанувати її. "Як же ви візьмете фортецю?" — запитаємо їх. Вони можуть показати нам гарматні стрільна. Але в них нема сили, вони тяжкі і коли б вояки пробували кидати їх противстін укріплень, то вони не змогли б їх докинути, а навіть коли б і це зробили, то це не ушкодилоб фортецю. Тоді вони сказали б так, але ми маємо гармати. Та яка користь із гармат? У них самих нема сили. Діти можуть бавитись ними та птахи можуть сидіти на них. Це машини й більше нічого. Так, але нам скажуть, щоб ми подивилися на порох. Але що з пороху? Дитина може розсипати його й горобці можуть дзьобати його. Ми можемо взяти стрільна, закласти їх у гармату, насипати пороху, та з того нічого не вийде, аж поки ми не запалимо огню. Тоді страшний гостинець летить на ворожу фортецю, несучи руїну. Так само всі наші зібрання, школи, будинки й т. д. — ми маємо всі потрібні знаряддя для перемоги, щоб здобути фортецю, але без огню з неба ми безсильні. Щоб загрітись цим огнем, ми мусимо робити те, що кожна особа робить у холодну погоду. Вийти на сонце. І ось Христос говорить нам: "Я є світло". Ми повинні бути при вогні! "Хіба ж Моє Слово не похоже на вогонь?" — каже Господь. Коли нам холодно, ми рухаємось і так загріваємо себе, бо "віра без діл мертва єсть". І накінець товариства не з невірними, але з віруючими людьми. Якщо людина одна, то як їй загрітись?

ХРИСТОС — ДВЕРІ

Довший час ми дивувалися, чому Христос змішує Свій образ у притчі про "Доброго Самарянина". В одному місці Він називає Себе Пастирем, в другому — брамою. Книжка, що недавно появилася на ринку, чудово це вияснює. В ній читаємо: "Один із останніх подорожників у Палестині мав розмову з пастухом овець при його праці коло овечої обори, яка заховала багато старовинних прикмет. З приводу її подорожник зауважив: "Ти кажеш, що це загорода, там вівці, тут вхід, — а де ж двері?" "Двері?" — запитав пастух. "Я — двері. Я лягаю на ніч впоперек входу до загороди. І ані вівця не може вийти, ані вовк не може діститися до середини, хіба що понад мною".

Чи не чудово? Христос не змішував образів Своєї мови про Себе. Він є обома: і Пастирем і Брамою водночас.

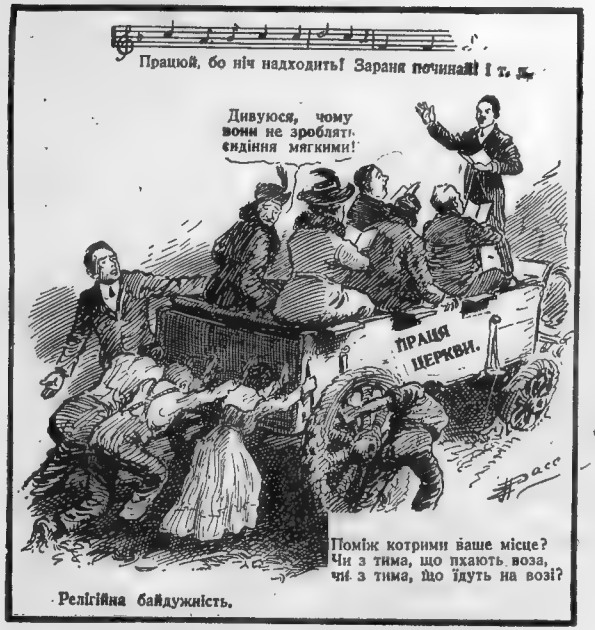

Courtesy of the "S.S. Times."

ПЛОДИ НАВЧАННЯ І УЧИНКІВ

"Радянська Україна" подає:

"Цими днями під головуванням голови Верховного Суду Української РСР В. Г. Зайчука відбувся черговий пленум Верховного Суду УРСР.

Пленум звернув увагу судів на необхідність посилення боротьби з хуліганством, умисним вбивством, згвалтуванням, розкраданням державного й громадського майна та іншими небезпечними злочинами й застосування передбачених законом суворих мір покарання до злісних злочинців, особливо до рецидивістів.

Пленум вказав судам на необхідність суворого додержування ними законності при розгляді справ . . . "

"Пленум Верховного Суду Української РСР". "РАДЯНСЬКА УКРАЇНА" ч. 133 з 10 червня 1965 р., стор. 3.

Нам здається, що методи боротьби суду УРСР наскрізь хибні. "Пленум" домагається ще більш "суворих мір покарання" для боротьби з злочинами і хуліганством, які набирають загрозливих розмірів. Натомість треба було б усунути головні причини, які пхають людей до злочинів, а тоді злочинність хоч і цілковито не зникла б, бо така вже людська природа, то все ж таки зменшилася б у великій мірі. Першою й найголовнішою причиною поширення злочинів і хуліганства є той факт, що, поширюючи атеїзм, комуністи в Росії й Україні відібрали людям всяку рацію для морального життя. Якщо нема душі, нема безсмертя, нема Бога, то тоді лишається один висновок: "Їж і пий, бо завтра помремо". Атеїзм усуває в масах також всякий страх перед злочином, бо за атеїстичним поглядом однакова доля очікує доброго та злого після смерти.

Які б інші аргументи атеїсти не висували на користь морального й чесного життя, проте вони ніколи своєю силою не дорівняються пасіям, жадобі, ненависти і т. п.. При конфлікті ці штучні й заплутані підстави матеріялістичної моралі падають і зникають, а людина робить те, що їй у данім моменті забажалось, хоч і знає, що її дія є виразним злочином.

Єдиним тривалим мотивом для етики — це знання й віра в Бога, хоч і це часом не в силі приборкати людську пожадливість, що бушує в ній.

З поширенням атеїзму комуністами людське духове життя обернулося в "гуляй поле" з усіма його страшними наслідками, які "пленум" пробує рятувати "суворими мірами покарання". Не помогло це раніш, не поможе це й тепер. Передусім треба покинути пропаганду безбожництва, не тільки проголосити свободу релігії й релігійної вихови дітей, але і створити найбільш сприятливи умови для поширювання релігії. Всі церкви мають бути звільнені від податків, а пасторам, які подорожують у церковних справах, на всіх залізницях уряд повинен давати половину знижки. Треба завести навчання релігії в усіх школах від нижчих до найвищих. Зокрема уряд має подбати про те, щоб в Росії й Україні друкувалися Біблії й євангельська література та масово поширювалися між людьми. Уже впродовж одного тільки покоління ці всі заходи у великій мірі зменшать злочинність. Ми пропонуємо ці міри не лише тому, що вони корисні й доцільні, але тому що віра в Бога заснована на незбитих фактах. Доказати, що Бога нема, логічно неможливо, та й саме навчання атеїзму є нічим іншим, як умовою аберацією, формою умового збочення.

Поруч із свобідним навчанням релігії необхідно усунути в країні економічні причини, які ведуть до деліктів. У СССР відновився поділ на багачів і бідарів. Знову постали кляси заможників і вбогих, тільки що тепер вони інакше називаються. Доцільним є створити такі економічні умовини, щоб люди не потребували красти й рабувати. Коли явище обкрадання стає масовим, то це є переконливим доказом не тільки морального розкладу, але також й великого зубожіння народу. Колись до революції в 1917 р. багатіли різні одиниці, а селянство здебільшого жило в матеріяльних злиднях і нужді. Тепер партійна державна бюрократія через податки забирає плоди праці народу для себе, залишаючи селянство й робітництво в не меншій нужді, як це було раніш перед революцією. Сьогодні держава й партія стали визискувачами народу, годуючи його обіцянками кращого життя, але, як каже народна мудрість, "поки сонце зійде, роса очі виїсть". Поки провід у СССР не поліпшить умовин життя й не почне шанувати віри в Бога, ніякі "суворі міри" не зменшать злочинів. Людей вони будуть розстрілювати, але люди будуть, не дивлячись на це, продовжувати красти.

КОЗАЧА МОЛИТВА

Цю пісню співали на Кубані по станицях і в кубанських полках.

Ой Ти, Боже милосердний!
Боже щирий і прещедрий!
Прославляєм Твою милість,
Боже, — глянь на нашу щирість.

Дай нам, Боже, дай із неба,
Дай, чого найбільш нам треба,
Дай нам миру і спокою
Під могучою рукою.

Всі ми, Боже, Твої люди!
Всі ми, Боже, Твої діти!
Посилаєш тяжкі муки,—
Пішли ж, Боже, щастя й долю!

В. ЧОРЧИЛ ПРО БІБЛІЮ

(З листа новин Канадійського Біблійного Товариства)

Чорчил писав: "Ми віримо, що найбільш науковий погляд, найбільш модерна й найбільш раціональна концепція знайде свою найбільшу сатисфакцію, сприймаючи дослівно біблійні оповідання. Томи творів професора Велике Точило і доктора Сухий Порох лишають нас непохитними.

Ми можемо бути певні, що всі ці речі сталися так, як їх представлено в Святім Письмі. За словами забутої праці П. Гледстоуна ми з певністю спочиваємо на неприступній скелі Святого Письма.

Нехай вчені й дослідники поширюють свої знання й досліджують кожну подробицю описів, які переховались до наших днів від тих далеких віків. Все, що вони зроблять, скріпить величну простоту й істотну точність записаної правди, яка освічувала до цих часів мандрівку людини".

СТАНОВИЩЕ СТУДІЙНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ УНО ДО ЦЕРКОВНИХ СПРАВ У КАНАДІ

Нижче містимо ухвали конференції УНО щодо церковних справ. "Новий Шлях" подає:

"Студійна Конференція УНО в Торонті в днях 1-3 липня ц.р. розважила в окремій доповіді і дискусії актуальні церковні справи в Канаді з національного і громадського пункту бачення і спрецизувала своє становище до цих справ у таких висновках:

1. В обличчі зростаючої асиміляції і денаціоналізації, яка загрожує розвиткові і скріпленню самобутности української еміграції в Канаді, треба нам посилити співпрацю світських національних організацій з українськими Церквами в Канаді в напрямі зберігання і культивування не тільки релігійних і моральних, але також і національних ідеалів українського народу.

2. Завданням української Православної і Католицької Церков повинно бути ревіндикувати в найближчому часі бодай частину своїх вірних, що відійшли від них до національно і релігійно чужих нам Церков і середовищ. У цьому повинні співпрацювати з ними наші світські національні організації і їх члени та Централя і відділи КУК".

У вищезгаданій резолюції наочно мається на увазі близько 17.000 українців, які в останнім переписі зголосили себе, як римо-католики. Римо-католицтво для українців явище цілком чуже, вороже й усе було наслідком чужонаціональної асиміляції. Проте ми вважаємо, що не можна переслідувати тих українців, які вибрали для себе римо-католицтво, бо релігія є приватною справою.

"3. Ми повинні впливати на злагіднення міжконфесійних суперечностей і антагонізмів між українською православною, католицькою й евангельською Церквами та їх вірними, а свої зусилля і енергію звернути на зміцнення та розбудову релігійного і національного життя та національної свідомости в Канаді".

Це є прекрасна резолюція. До неї не можна нічого додати.

"Зокрема щодо проблем Української Католицької Церкви в Канаді Студійна Конференція зробила такі висновки:

4. Питання календарного стилю у практиці Української Католицької Церкви повинно бути якнайскоріше остаточно і авторитетно вирішене церковною ерархією в порозумінні та однаково в обох, тобто в Українській і Православній Церквах".

Безперечно, календарі треба якось згармонізувати. Це просто релігійний скандал, коли Великдень і інші свята християнський загал серед українців святкує кожен напрям за своїм календарем. Це знецінює саме свято, не говорячи вже про погиблення поділу в народі.

"5. Нам треба беззастережно стояти на становищі чистоти візантійсько-українського обряду в Українській Католицькій Церкві і на становищі потреби поступового переходу з церковно-слов'янської на українську живу мову в богослуженнях. Наука релігії, проповіді і все внутрішнє церковне життя повинно бути ведене, як правило, українською мовою".

Ця резолюція є відвертим докором греко-католицької ієрархії, яка допустила латинізацію шкільництва й обряду, викликавши цим протести з боку свідомого громадянства.

"6. Ми повинні підтримувати розбудову українських сепаратних католицьких шкіл, але рішуче вимагаємо, щоб ці школи також і на практиці, а не тільки у закликах до пожертв і в теорії, виконували повірене їм завдання: виховували українську молодь в українському національному дусі. У цих школах повинні бути застосовані методи національного виховання згідно зі становищем Об'єднання Українських Педагогів у Канаді з 1957 р.

7. Ми повинні підтримувати активно діяльність і працю окремих громадських комітетів, які ставлять собі завдання боронити українські традиції, обряд і мову в Українській Католицькій Церкві і повинні зорганізовано висловлювати домагання щодо українського характеру виховання і науки в українських католицьких сепаратних цілоденних школах".

Ухвала про підтримку й розбудову сепаратних шкіл не доцінює небезпеки витворення в дітей світогляду і наставлення, властивого гетам. Тим більше, що як публічні, так і сепаратні школи все навчання мають провадити англійською мовою. В сепаратних школах усе буде лишатись небезпека латинізації навчання й обряду, бо українські сепаратні школи є під стислою контролею римо-католицької адміністрації. Сепаратні школи корисні для римо-католицької церкви для поповнювання кадрів священиків, але для українців у Канаді вони є зовсім зайвими.

"8. Ми повинні одностайно і всіма засобами підтримувати змагання Української Католицької Церкви до завершення своєї структури у формі окремого Патріярхату з Кардиналом Йосифом Сліпим, як патріярхом, а, поки це станеться, бути відданими і льояльними проводові кардинала Йосифа, як Верховного Архиепископа Української Католицької Церкви".

Вищезгадана резолюція — це внутрішня справа українських греко-католиків.

Проте з огляду на протести деяких православних щодо встановлення греко-католицького патріярхату з кінцевим означенням місця осідку в Києві, ми безперечно вважаємо Київ за найбільше відповідне місце для осідку такого патріярхату по звільненню України. Київ — це столиця України, і тому цілком на місці, щоб усі крайові релігійні установи мали там своє місце осідку. Це відноситься не тільки до греко-католиків, але взагалі до всіх релігійних рухів і установ.

Мохаммедани, буддисти й інші мають не менше право на засновування своїх центрів у Києві, ніж православні, протестанти чи греко-католики. Не треба забувати, що українці — це багаторелігійний нарід. Їм всім належиться однакова свобода на поширення своїх думок серед загалу по всій Україні. Вислухавши всіх, нехай окремі одиниці вирішують, що їм до вподоби. Вимоги обмежування релігійних рухів територіяльними кордонами — це заперечення людської свободи совісти.

Було б цілком на місці для УНО також зазначити, що релігія є особистою справою кожного громадянина, що свобода совісти є важливою засадою вільного громадського життя.

Так само важливо було підкреслити, що УНО лише так далеко зацікавлене працею церков, оскільки їх світська діяльність має безпосереднє відношення до визвольної боротьби й державного будівництва.

Ми не хочемо бачити в Україні ані держави, контрольованої церквою, ані церкви, контрольованої державою.

РІЗНЕ

QUID EST VIRTUS?
(Що таке доброчинство?)

Тяжко покорити гнів і інші страсті,
Тяжко не віддати себе в тілесні сласті,
Тяжко від усіх і завжди знести укоризну,
Тяжко залишити свою за Христа отчизну,
Тяжко взять з землі ум на гори небесні,
Тяжко не втопитись в світла цього бездні,
Той, хто переможе всю цю злобу давню,
Це цар і властитель кріпкий у силу душевну.

Григорій Сковорода

ВУЗЬКОГЛЯДНІСТЬ

Проповідників часом винуватять, що вони вузькоглядні за те, що вони настоюють на християнським зреченню всього та слідуванню за Христом.

Але все життя є вузькоглядне й успіх осягається тільки в разі проходу через вузьку фіртчину та навпростець.

Немає місця для широкоглядности в хемічній лябораторії. Вода є сполукою двох частин водня з одною частиною кисня. Найменше відхилення від цієї формули тут рішуче виключене.

Немає широкоглядности в музиці. В октаві тільки вісім нот. Досвідчений диригент не позволить першій скрипці в своїй оркестрі заграти й пів ноти поза ноту, хорду і ключ, зазначені в зошиті.

Немає місця для широкоглядности і в математиці. Ані геометрія, ані калькулюс, ані тригонометрія не позволяють на відміни в своїх точних обрахунках навіть задля справи стародавнини. Розв'язання задачі є одно з двох: правильне або хибне. Тут немає толерантности для чогось іншого.

Немає місця для широглядности в біології. Один лише відмінний вислід з-посерд тисячі досліджень може підважити цілу теорію.

Немає місця для широкоглядности і на атлетичній арені. Гра відбувається стисло за правилами без ніяких оглядів на змилування.

Немає місця на широкоглядність і в гаражу. Тут механік каже, що розмір округлости пістона мусить відповідати стінкам циліндра до однієї тисячної інча. Навіть між приятелями не може бути розходжень, якщо мотор приятельства має діяти гладко.

Як, отже, можете ви чекати, щоб широкоглядність керувала в області християнства й моралі?

**
*

ПРОБЛЕМИ МІРОЮ ДУШІ

При визначенню міри людини не рішають про її міць не розмір її капелюха, ані висота її постави, ані число черевиків, але розмір проблеми, яка може її й подолати. Якщо розмір душі людини і трепет серця уздібнюють її стануги на вершку великої проблеми, то така людина є великою в правдивому сенсі. Малі проблеми є на міру душі малої людини.

Духовний запас сил і нутро серця, буруни великої людини, прогонили апостолом Павлом крізь бурі, корабельні катастрофи, люті натовпи, голодівки, ув'язнення — до основання; остаточно, Духом сповнених церков в стратегічних осередках Мала людина готова була б наводити оправдання своїх тут відсутностей і шукала б чогось легшого.

Маленька мати, яка за дивним провидінням повдовіла, виявила безмежну силу і велич душі, віровіддано довівши своїх діточок до щасливого повноварного життя.

Проблеми, опановані побожною мачухою в її героїчнім зусиллю довести до повновартости життя і вкінці до небесних брам дітей інших родичів, об'явили вивищення її серед Божих витривальців.

Проблеми, двигнені Богом покликаними пасторами на постерунках їх обов'язків, або звичайними скромними членами на чолі їх служень — є доказом великости душі.

Проблеми є до розмірів душі. Малі душі знечинюються й розгублюються серед малих речей, тоді як великі душі сягають подоланням до великих речей, додаючи сил слабим і заохоти захитаним.

Моя молитва: Боже, розшири мою душу так, щоб мої проблеми стали малими.

Д. І. Вандерпул
(Подав Д-р В. Левицький).

ЦІКАВА ПАРАЛЕЛЯ

"Келгарі Геральд" (4-го червня) подав наступне: "Горили в зоологічному саду в Бронкс люблять дивитись на "картунс" в телевізійних програмах".

Що більше, горили залюбки дивляться на екрани, де багато руху й акцій. Управа зоологічного саду поставили 16-цалевий телевізійний апарат перед клітками горил, щоб таким чином більше урізноманітнити їхнє життя.

Завідуючий зоологічним садом говорить, що експеримент був успішний. Ми не думаємо, що вищезгаданий експеримент може послужити доказом теорії щодо походження, однак це добра ілюстрація того, що життя людини може зійти до рівня горили, якщо вона не має вищих інтересів, ніж турботи про їжу й пиття, які ув'язнюють людину, як клітка — горилу. Тоді сидіння перед телевізією стає в неї на перше місце серед усіх інших речей.

БІБЛІЯ

Римо-католицька церква в Сполучених Штатах видала Новий Заповіт. В основу цього видання положено протестантський переклад. Текст дещо змінено в цілях наближення його до римо-католицького навчання. Наприклад, ангол Гавриїл привітав Діву Марію: "Радуйся благодатная" (Луки 1:28). В римо-католицькім виданню стоїть: "Радуйся повна ласки".

Але самий факт, що римо-католицька церква вживає протестантського перекладу вказує на зм'якшення відносин у Сполучених Штатах.

Нове видання буде вживатись для приватних студій і для міжденомінаційних дискусій.

НАВЕРНЕННЯ В ПОЛУДНЕВІЙ АМЕРИЦІ

"Тайм" подає, що в 1916 році було 123.000 протестантів у Полудневій Америці. В 1937 році було 1.300.000. Сьогодні протестантів нараховується там понад 10.000.000.

У Чілі є більше протестантів, ніж римо-католиків. Не так ще давно було навпаки.

Протестанти щороку середньо зростають на 10%.

Деякі проповідники з євангельського руху в Полудневій Америці вказують на від'ємність того явища, що церкви часто на першім місці ставлять менші речі особистого поводження. Наприклад, бразилійські баптисти прийняли 10.000 нових членів, у той самий час вони виключили з церковного членства 4.000 осіб за такі гріхи, як курення та споживання алькоголю.

Курення є дуже шкідливим для здоров'я та спричинює рака, а п'янство є гріхом. Отже, нема сумніву, що віруючий повинен боротись із цими нахилами та здбати, щоб їх позбутись. Проте ми повинні боротись у першу чергу не з симптомами слабости, а з самою слабістю. Гріх є станом серця. Коли людина навертається до Бога в покаянні, то це ще не значить, що вона відразу стає безгрішною. Вона починає рости в святості й церква повинна помогти їй позбутися влади гріха і його зовнішніх проявів. Отже, це є процес і боротьба. Є небезпека, що деякі церкви, будучи дуже суворі щодо курення та вживання алькоголю в той самий час нехтують факта, що їхні члени осуджують один одного, сваряться й не люблять своїх ближніх. Ці всі прояви гріха гірші за курення, бо ілюструють, що людина має рака в серці.

Треба так само розрізняти право віруючої людини на зужиття вина й алькоголю, від п'янства. Д-р Б. Уорфілд, загально відомий консервативний теолог, твердить, що навчання, що всяке зужиття алькоголю є гріхом, по суті є богохульне, бо таке проголошення осуджує Христа. В Святім Письмі нема "прогібіції", але є мірність і повстримання добровільного характеру задля слабшого брата.

Д-р Дмитро Куликовський

З НОТАТНИКА

"Все премудрістю сотворив Єси!"

Кожна дозріла людина цілком певно знає, що вона мусить умерти, а проте вона, навіть не думаючи про те, поводить себе до останку, керуючись засадою: **"Живий живе гадає і про живе дбає".**

І в цій властивості людини — не думати про свою певну смерть — є теж частина премудрости Бога-Творця так само, як і в кожнім Його творчім акті. Ця здатність людини ігнорувати своє найпевніше єдино вможливлює їй життя, бо без цієї здатности невіруюча людина з розпуки та з безвиглядности мусіла б або нагло сконати, абож насильно покінчити з собою.

Щирець цієї Божої премудрости полягає в тім, що перед людиною до самого останку заховується час її смерти. Навіть тяжко хвора людина, смертельно хвора, і та до останку живить у собі надію подужати хворобу.

А тут приходить нам на думку наше християнство, тобто чиста наука Сина Божого, Ісуса Христа, Який воскрес із мертвих, перемігши Своєю смертю загальну смерть, і цією перемогою всім, сущим у гробах, життя вічне дарував.

Отже, для християнина смерть переможена і в цім аспекті бачимо теж велику вагу християнської віронауки.

"ВШАНУВАЛИ ОДНОХВИЛИННОЮ МОВЧАНКОЮ"

Майже щотижня зустрічаю в нашій українській періодичній пресі оцю "вшанувальну формулу": "На пропозицію голови зборів присутні вшанували героя чи героїв одно- (або й дво-) хвилинною мовчанкою".

Прочитаю цю формулу і кожний раз постає в моїй уяві образ такого зібрання, на якім і самому доводилося за свого життя безліч разів бути. Бачу: — 50, 100 або кількасот людей сидять тихо й здисципліновано на своїх стільцях, ні з ким, очевидно, не розмовляють, а тут раптово закликаються "одно-хвилинною мовчанкою когось там ушанувати".

І робиться вам після такого заклику якось дивно, аж навіть смішно, — адже усі й без того заклику мовчали, як риби! Отже, замість пошанівку заклик може викликати почуття протилежне.

Таким чином бачимо, що вказаною є потреба подекуди змінити цю вшанувальну формулу. На мою думку, можна було б обмежитися закликом до раптового одностайного постання з місць і одно- чи двохвилинним постанням відзначити пошанівок.

ТРОХИ ФІЛОЛОГІЇ

(В порядку дискусійнім. Ред.)

В основу української граматики положено фонетичну засаду: "Як говориш і чуєш, — так і пиши!" І ось ми, українці, здавна писали слово — "инший", починаючи його літерою "и", бо так, мабуть, у всіх закутках нашої України, всі статечні наші люди вимовляють те слово.

Кажу — писали, і все було до ладу і в згоді. Але ось уже яких двадцять років тому, — спочатку несміливо, а відтак "на повний олівець", — почали солідарно всі писати — "інший" і так пишемо донині.

Признаюся, що вже тоді, в початках тієї "зміни", я якось інтуїтивно був проти неї, тим більше, що цю інтуїцію мою підпирав ще й той факт, зауважений мною, що цілу акцію розпочали були "робітники пера" так званої гетьманської преси. А всім нам був тоді теж відомий факт, що тодішнє гетьманське середовище на чолі зо своїм патроном і рештою більших та менших потентатів характеризувалося цілковитим або майже цілковитим незнанням української, але зате досконалим знанням московської мови.

І хоч спочатку ми кривилися від гіркоти, смакуючи цю новину, проте згодом звикли і почали писати всі — "інший", і так весело вже пишемо й донині та навіть, мабуть, хотіли б очі вицарапати кожному, хто цю форму відважився б заперечувати.

А справа ось у чім: а.) українська мова, за малими винятками щодо чужих слів, як "інстинкт", "інститут", тощо, не терпить у початках слів звук "і" та б.) у московській мові це ж слово весь час пишеться і вимовляється у формі — "іной", "іначе", тощо, себто, згідно з природою московської мови, починається якраз отим звуком "і".

От так і розкривається причина, на перший погляд незрозумілої, зміни "иншій" на "інший". Значить, причиною цієї зміни була звичайна (але яка ж спритна!) московська сугестія, що мала метою зменшити диференції між нашою і московською мовою, щоб потім з більшою підставою можна було їм, москалям, твердити: "Видите, — нет никакой разницы между русским і так называемым украинским языком!"

Все ж таки відрадним є те, що ми, українці, нарешті, почали усвідомлювати собі дійсність московського тотального (всебічного) наступу на нашу, українську, твердиню з метою цілковитої її руйнації, і в цім усвідомленні вже відріжняємо наступ і на самостійність нашої мови. Одначе, ця сама дійсність одночасно свідчить нам і про дефект цього усвідомлення: ми усвідомлення покищо сприймаємо лише розумом, але серцем — ні. Тому то на ворожий наступ супроти нас, хоч його вже усвідомляємо загально, не відповідаємо майже жодною самооборончою реакцією (нема в нас ще чуттєвого стимулу!) і наслідок той, що ми слухняно виконуємо всі ворожі сугести (напр., "правописні правила"), особливо тоді, коли вони йдуть на нас під прапром "Української Академії Наук у Києві", забуваючи те, що вона цілковито в руках Москви. Ретельно їх виконуємо, але згодом, коли розжвакаємо щирець справи, гірко нарікаємо на . . . "воріженьків".

Ось дальші приклади.

Весь час ми писали: "значіння", "воскресіння", "вражіння" подібно, як "тремтіння", "голосіння", "шелестіння", тощо, бо така українська природа цих слів. І ось уже років з десять почалося і тут наломлювання нас на те, щоб писати — "значення", "воскресення", "враження", тощо, — отже знову сугестія змінити оте внутрішнє "і" на "е". Наслідок покищо той, що нас уже "наломили" і нині всі ми пишемо за згаданою сугестією.

У чім же справа? — А в тім, що ці самі слова в московській мові пишуться — "значение", "воскресение", тощо. Отже, причина цієї "зміни" знову та сама: наблизити звучню українського слова до звучні такого самого слова в московській мові з тією самою метою, що "нет никакой разницы" між цими мовами.

Але в цім випадку, для кращого зрозуміння ворожого мистецтва ("хвацькість рук і жодне мошенство!"), треба вказати на московську хитристику: вони привчили нас, разом із рештю згаданих слів, писати і "враження" замість попередньої форми "вражіння", яке, щодо форми, не має жодного прецеденту чи аналогії в московській мові ("впечатление"). Цим московські філологи хитро-мудро замаскували свою "боєву операцію" з рештою згаданих змінених наших слів.

І треба сказати, що гладко повелася їм і сугестія і маскування: ми слухняно, в згоді з їх сугестією, "шрайбуємо" — "воскресення", "значення", "враження", навіть не думаючи при тім про вражу роботу в середині нашої фортеці.

"Хитрі малороси" — правда ж?

THE BLACK SCORPION

by Anita Miller

Jimmie Weston listened with horror as Bud Cameron told about a new night club for teenagers. "It's the most, man," Bud said enthusiastically, waving a menu in front of Jimmie's eyes. "The joint's got everything." he added. "Dark mysterious nooks, soft music, and is a real gone hide-away right down in town!"

The menu had a caricature drawing in black of a scorpion on the front and inside a list of the items for sale: Scorpion Hop . . . Scorpion Flip . . . Scorpion Butterfly . . . "You mean they sell liquor to teen-agers?" Jimmie asked with astonishment. "They can't get away with that!"

"Oh, calm down, Man," Bud said soothingly. "It's all legal. They've seen to that." He shrugged. "Maybe a little rum, or something . . . nothing that will send your soul to hell!"

"For crying out loud," Jimmie exploded. "What a way to talk and you go for a place like that, Bud?"

"All the kids go for it," Bud informed. "Now come on," he added. "Don't be an old sq . . ."

He started to say squarehead. Some body was always making that crack about him, Jimmie remembered. Just because he tried . . . "Skip it," he said giving the menu back to Bud.

"Don't go off the deep end, get noble and start a movement to close up the joint," Bud pleaded.

Bud seemed to think he had the power to close up the night club, Jimmie realized. He wished he did!

Jimmie turned and started walking away without saying another word. "Where are you going?" Bud called. "I want you to go with me there tonight and see for yourself how harmless it is. I'll pick you up around eight."

"No, thanks," Jimmie called back. "See you around, Bud."

Jimmie walked down the street, his emotions confused. Why, he wondered, am I so unhappy about this? Why am I different from the others? Why can't I be thrilled and excited about a night club where teen-agers go to drink in dark mysterious nooks in a real gone hide-away? Because it's wrong! he decided grimly.

Was it possible that he was really a squarehead? He disliked the nick name intensely. It always made him feel so juvenile, and foolish . . .

To Jimmie's surprise he saw the parsonage a block ahead. His feet had unconsciously carried him toward a friend to whom he had gone on other troubled occasions. Rev. Jamieson Aars. Should he go there now and ask what to do?

Or was he judging the place unfairly without even seeing it? He doubted that, but he wouldn't intrude on Rev. Aars now. He wanted to think about the subject. If and when he decided to take a stand, he would probably be something worse than a squarehead.

At home dinner was ready and the family were just sitting down at the table. His Mom was a successful homemaker and church worker, his Dad a lawyer, and Sue was about the nicest sis a boy could have. Now then, Jimmie asked himself. Would he want Sue to visit a place called the Black Scorpion?

He made a decision. He would take Bud up on that invitation. Then he would know one way or another. There would be no more switching from uncertainty and indignation to a feeling of guilt.

As Bud had promised, the Black Scorpion was a secluded place, filled with dimly lighted booths and corners and soft music came from unseen places. Things had an appeal in a harmless looking way, yet he was afraid.

Once when a couple came in, Jimmie was shocked to see the girl was Libby Welsh, Sue's closest friend. Her escort was a boy Jimmie had never seen. They disappeared behind a red velvet curtained booth.

"Well, what do you say?" Bud asked. "Isn't this place super? Isn't it everything I said?"

"Who runs this establishment?" Jimmie asked. "Any one we know?"

"Steve Wheeler," Bud said. "You remember him don't you?"

Jimmie remembered Steve all right. He was a grade ahead in school. Steve's mother died some years ago and his dad recently. They lived on a ranch south of Coulton. Steve had sold the ranch lately and probably used the money to open the night club. He was a handsome blond boy who always seemed a little too sure of his charms.

Jimmie tried to relax. He wanted to believe in the place.

The Butterflies arrived and Jimmie couldn't tell what the contents were. He had never tasted liquor but once when his grandfather gave him a toddy for a cold. He didn't think it contained intoxicants and was feeling glad about it when he noticed the actions of a boy in another booth. The boy crouched down and brought a whisky bottle from his pocket and poured some of it into his drink on the table. Steve Wheeler passed and Jimmie thought he would protest, but he didn't. He spoke, waved his hand and moved on. So that was it! Jimmie thought. He couldn't sell liquor, but if the kids brought their own . . .

Jimmie rose and found it difficult to keep quiet. "I'm leaving now Bud," he said. "You stay if you like. I'll see you later."

"But you haven't finished your drink." Bud protested "What's wrong?"

"Nothing that won't keep," Jimmie said. "Good night."

"Wait a minute," Bud said morosely. "I'll take you home. Honestly, Man, I don't dig you!"

There was a strained silence between Jimmie and Bud on the way home. Bud finally spoke. "I think I deserve to know what's eating you," he said. "After all, we're friends, I hope!"

Jimmie hoped so too, because he liked Bud and he often took Sue places, but Jimmie was almost incoherent with indignation. "Don't tell me you didn't see what happened in that booth across from us," he said. "That boy poured some liquor from a bottle into his drink!"

Bud stared at Jimmie. "I don't believe it," he said. "There are signs all over the place saying liquor is prohibited . . ."

"Just the same it happened," Jimmie informed. "And Steve Wheeler saw it and looked the other way!"

"You're determined to dislike that place, aren't you?" Bud asked coolly. "You've made up your mind and that's that! Well, you had better go home and stay there and not mix with regular citizens. Squarehead!"

Jimmie was never so miserable. If he could only close that place by the wave of his hand, he thought. But that wouldn't be honest. One had to take a stand and shout it from the house tops!

One evening when he reached home Sue was all excited about going to the Black Scorpion with Libby who had a blind date for her. Jimmie had never seen her so excited about anything.

"Now is the time to take a stand," he reasoned. "Time to take action for the right, regardless of consequences." He considered consulting Rev. Aars or his Dad and decided against it. "I, alone, must take a stand," he concluded. He got into his jalopy and drove to the police station.

Inspector McDonald, a friend of the family, was on duty. It didn't take long to convince him of the truth. He collected several men and drove quietly toward the Black Scorpion.

The consequences were chaotic. Families whose teen-agers were in the raid threatened bodily harm to the one responsible, accusing each other. The boys and girls were finally paroled to their parents and Steve Wheeler put behind bars.

I took a stand and now it is time to shout it from the house tops, Jimmie decided calling a public meeting.

When the day arrived to go to the school auditorium, Jimmie was petrified with fear. As he and Sue walked the few blocks, his legs wobbled, his ears roared and his mouth was paper dry.

"You sure slew that old Scorpion," Sue said running to keep up. "Are you scared to talk to every one?"

"Yes," Jimmie admitted. "I won't be able to say a word!"

"Don't be afraid," Sue said clutching his arm. "I'll stand up there with you and tell them you're a Christian . . . you're brave, and good and the kindest brother in the world . . ."

Jimmie glanced down at her. He saw her soft blond hair, the curve of her cheek . . . her serious blue eyes and his heart filled to over flowing.

I'm sorry if I hurt others, he thought. But I had to do it for my own sister and for all the other girls and boys in our community . . . so that they will be safe and free to grow into useful Christian citizens . . . I can tell them why I did it . . . he decided. With God's help I can make them understand.

("The Bible Truth")

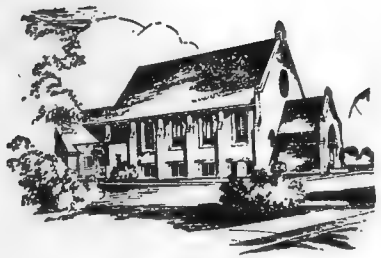

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
20 Claremont Street, Торонто, Онт.
Пастор М. Фесенко
Богослуження і Недільна Школа о 11 год. рано кожної неділі.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
486 Симко Стр. Піздень, Ошава, Онт.
Пастор І. Яцентий
Богослуження о 11 год. перед полуднем кожної неділі.
Вечірня о 7 год. вечора.
Недільна Школа о 10 год. рано.

УКРАЇНСЬКА ЄВАНГЕЛЬСЬКА ЦЕРКВА
58 Earl Street, Hamilton, Ont.
Пастор В. Кучер
В суботу по полудні: Рідна Школа о год. 1.30
В неділю рано: Біблійна Година о год. 10.15
Недільна Школа о год. 11
Богослуження о год. 11

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
432 Thirt Avenue (at 30th St.). New York, N.Y.
Богослуження щонеділі о 11-ій годині рано.

Всіх радо вітаємо!

15.1

Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

Жовтень 1965 October

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL AND EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

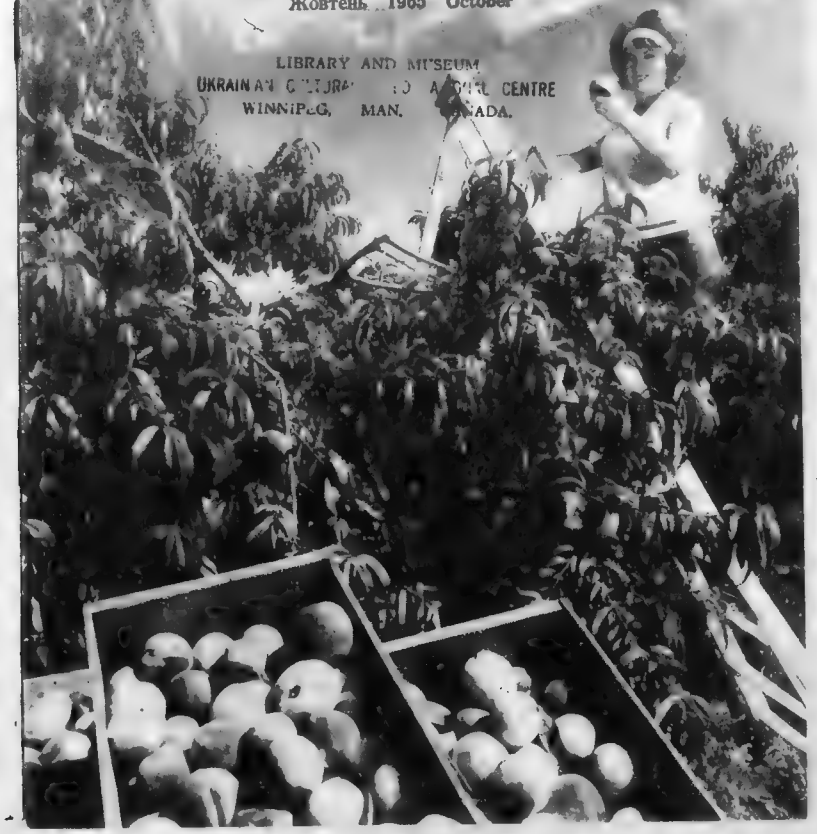

ЗМІСТ

Об'ява Бога в рослинним світі 1
Бог, місто й ми. Д-р В. Левицький 4
Благослови Господа, душе моя! Муз. О. Бортнянського 13
Неправдивий приставник і ми 13
Чого ви шукаєте? М. Ясінський 18
Різне 20
The Twin Commandments by Clarence Monroe (by courtesy of the "Bible Truth") 22

Front page picture: Picking and packing peaches is an enjoyable art in the world famous peach orchards of British Columbia's Okanagan Valley. (Canadian Government Travel Bureau Photo.)

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Р. XXVI. Ч. 8. Жовтень 1965 October Vol. XXVI. № 8.

UKRAINIAN CULTURAL AND EDUCATIONAL CENTRE LIBRARY AND MUSEUM
WINNIPEG, MAN. CANADA.

ОБ'ЯВА БОГА В РОСЛИННІМ СВІТІ

Автор Г. Д. Гартог є магістром наук, доктором філософії, вченим агрономом, дослідником, спеціялістом по патології урожаю, кількісної спадковости і біостатистики. Він є членом Американського Товариства Агрономів. Всі права застережені. Передрук лише за дозволом видавців.

The following article is translated and printed by permission of the Publishers from the book "The Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative views on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York, N.Y. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.

Ця стаття матиме до діла на першім місці з розведенням рослин, генетикою (спадковістю) і т. д.

Перші зауваги про існування спадковости в рослинах знаходяться в першім розділі кн. Буття. "І сказав Бог: нехай проростить земля билля травне, зіло з насіннями і дерево плодовите плодюще по свому родові, щоб його насіння було в ньому. І сталось так. І вивела земля билля травне, зело з насіннями і дерево плодовите плодюще по свому родові, що його насіння було в йому по свому родові. І бачив Бог, що добре".

Лише поринаючи в нашу тему дещо глибше, ми можемо усталити наукову автентичність оповідання кн. Буття, окремо від нашої духової віри в оповідання Біблії.

Поновне окреме відкриття закону Менделя в 1900 році (De Vries, Correns, von Tschermak) дало початок науці модерної генетики. На підставі результатів чисельних дослідів, які провадив Г. І. Мендель в 1850-1860 роках, він зформулював основні закони скупчення (сегрегації) і незалежного асортменту. Ці закони разом з відкриттям закону сполучення (відкриті В. Бейтсоном і П. С. Пунетом в 1906 р.) та з усталенням, що хромозоми є місцем спадковости (відкрито Т. Г. Морганом 1919 р.) творять основину модерної генетики. В дійсності спадковість у рослин є більш компліковані, ніж випадки з одним чи

двома факторами, які вивчав Мендель. Але основні принципи ним усталені лишаються в силі. Багато важливих агрономічних характерів (рис або характеристик) урожаю рослин є численним факторам у природі (підлягає різним впливам).

Так само існує частинна перевага або неповна перевага індивідуальних факторів. У додаток вислів багатьох характерів є у великій мірі під впливом оточення. Характер зеленості (ставання зеленим) в кукурудзі є прикладом. У сіянця і при низких температурах листя є жовті. В часі, як рослина розвивається, листя зеленіють і приймають нормальний вигляд. В інакших обставинах, наприклад, тепліших температур, певні характери зеленіння можуть бути навіть непомітними.

Опис рослин на підставі того, що ми бачимо, називається фенотипом, це є вислів, який вказує на цілу суму зовнішніх рис, які характеризують членів групи. Цей фенотип витворюється з трьох складників: ті, що викликані генотипом (генетика); ті, що повстали з оточення; і ті, що повстали в наслідок співділання генотипу і оточення. Лише генетичні складники рослини передаються в спадщину і є постійні. Наприклад, якщо певну різновідність овса, який ріс в Мінезоті, пересадити без добору в Аляску на другий рік, і знов посіяти в Мінезоті на третій рік і відтак порівняти з овсом, який ріс в Мінезоті без добору всі три роки, то виявиться, що у вівса не було найменших змін.

Інакше кажучи, генетичний потенціял фенотипа не змінився від плекання рослини в дуже відмінних оточеннях.

Фенотип рослин знаходиться під впливом не лише фізичного оточення, але також під впливом біологічного осередку. В плеканню вівса в Сполучених Державах поміж агрономами вживається вираз, що овес "витік" (run out). Це відноситься до факту, що певні різновідності вівса відпорні на ржу, по кількох роках втрачають цю відпорність. Фармари часто помилково приписують це погіршення змінам в різновідності. В дійсності, занепад відпорности проти слабости може мати місце в наслідок зв'язку поміж факторами спротиву слабости знаної фізіологічної раси ржі і факторами схильности до якоїсь незнаної нової раси. Вівсяна ржа так само може витворювати гибриди в присутності інших різновідностей і в такий спосіб продукувати нові фізіологічні раси.

Зразок відпорности в вищих рослинах є складний і виходить із співділання двох скомплікованих біологічних систем, господаря і агента, який викликує слабість. У випадку вівса наочна зміна різновидности була скорше результатом зміни в популяції організмів, які викликали слабість, ніж у наслідок генетичних змін у самій різновидності. Рослинна різновидність була

визначена французьким ботаніком Le Jessieu як "Постійна низка подібних індивідів утримуваних при існуванню генерацією".

Члени різновидности мають певне стебло, лист і цвіт, характеристики яких різняться від тисяч генетичних варіяцій, які можуть повстати в різновидності. Дорогою природного і людського добору зроблено поступ у витворенню біотипів, у межах приручених різновидностей, які є більш продуктивні і краще пристосовані, ніж панучі типи кілька сот років тому.

Є підстави вірити, що цей процес буде продовжуватись і в будучині. Проте є важливим твердженням, що його треба підкреслити, що в основі різновидности рослин зістаються ті самі на протязі віків, без огляду на процес добору, змін у кліматі й оточення, або в наслідок атак біологічних ворогів.

Мандат Творця в першім розділі кн. Буття виконується і до сьогодняшнього дня.

Вражаючу ілюстрацію тривалости рослинних різновидностей творять археологічні відкриття зерен пшениці і других продуктів рослин, які відповідають сучасним різновидностям і залишились без змін на протязі тисячеліть.

В своїй книжці про історію бавовни G. Watt подає, що Теофраст у 350 р. до Христа описував дерева, які родять бавовну в околицях, які знаходимо в Перській Затоці. Бавовняні дерева відомі під назвою gossypium arborenni існують і сьогодні.

Це є правда, що мутації (тривалі зміни) трапляються в життю рослин, хоча це має місце скрайньо рідко. (Мутації хромозомів і генів).

Але ці зміни залишають різновидність в цілості. Мутації хромозомів торкаються або страти цілого хромозома, пропущення, зворотню перестановку або перекинення сегментів хромозому. Мутації генів так само мають місце. Мутації, які торкаються одного місця, були досліджені на великім числі організмів. Вживаючи рентгеновські проміння і мутації гену, Мюлер дослідив еквівалент більш ніж 1.000 генерацій фруктової мухи. (Drosophila melangaster).

Він знайшов, що мутації генів всі шкідливі, або в найкращім випадку подібні ефектом до оригінальних комплексів генів. Стадлер прийшов до таких же заключень в результаті його дослідів з рентгеновими промінями і зернами ячменю. Всі ці й інші подібні студії вказують, що різновидності зістались незмінними.

При відсутности добору і мутації можна спробувати схрещення. Формула Горді (Ця скомплікована формула добре знана поміж модерних агрономів) виявлює, що вкінці постає генетична рівновага.

Механізм спадковости завжди стремить устійнити різновидність і тримати її в межах первісного типу. Автор цієї статті вірить, що існує Бог, Який відкриває Себе постійно в невідкличних законах, тайнах і дивах рослинного царства. Він відкриває Себе в наступний спосіб:

1. Порядок. Процес росту рослин і їх розмножування, який осягається шляхом зросту клітин, поділу і спеціялізації функцій, все це ділає в систематичний регулярний і подивугідний незмінний спосіб.

2. Складність. Жодна машина зроблена людиною сьогодня дорівнюється в скомплікованості дій операціям, що пов'язані з ростом і відтворюванням однієї звичайної рослини.

3. Краса.

Божественна артистична краса рослин — стебло, листя, квіти у великій мірі перевищують все, що найбільш геніяльні серед людства змогли витворити.

4. Спадковість.

Рослини розмножуються згідно їх роду незмінно. Спадковість не передається в дикий, випадковий, безконтрольний спосіб. Пшениця родить пшеницю, овес — овес, маслинне дерево родить маслинне дерево в усіх оточеннях з покоління на покоління.

Для мене це вказує на існування Бога-Творця безконечного, як у знанню, так і силі.

БОГ, МІСТО И МИ

Матея 5:13-20.
Кн. Початків 9:13-14.

"Я веселку Свою дав у хмарі і стане вона на знак заповіту між Мною і між землею". "І станеться, коли над землею Я хмару захмарю, то буде виднітися в хмарі веселка".

За установами колишньої Федеральної Ради Церков (в Сп. Д. Ам.), які визнає нині наступниця Національна Рада, — церковний рік складається з кількох, наступних по собі сезонів, — які мають скеровувати перебіг церковного життя; а закінчується він сезоном, що зветься "King domfide." Цей останній — це період церковного фестивалю, який концентрує — в

проповідях і в праці церкви — увагу на особі Ісуса Христа, як Господа й Суверена Його Церкви та світа. Річ ясна, це зовсім просто вестиме думку до розважань про природу Царства Божого та про відношення Церкви й світа людського до того Царства; це дасть споро нагод, щоб розглянутися в сучасній, трагічно-заплутаній ситуації та застановитися над численними, з того випливаючими, пекучими проблемами і потребами цього "віку кризи". А головно і найважніше це буде час призадуматися над практичними імплікаціями й висновками, до яких ті проблеми директно ведуть — зокрема на теренах праці льокальних церковних клітин чи громад у часі цієї кризи.

З того обов'язку — глянути на себе і на свої невідкладні завдання — не буде виключена, під примусом морального осуду — й наша мала громада. Бож і вона своїм обличчям звернена буде тоді до справи Царства Божого в межах праці їй приділених. Це буде період не стільки святкувань, скільки поважної задуми над тим, чим і як ми маємо вже причинитися, що зробити — хоч у дрібниці наших можливостей і зусиль — для наближення Царства Божого серед одномовної з нами групи в цім на західній півкулі новітнім Бабилоні.

Початковим, хоч з певністю не головним, але не менше важним питанням, що вимагатиме від нас найперше відповіді й пояснення, буде питання про наше відношення, як християн, до міста. Ми зв'язані з містом життям, обов'язком і працею; не лише для себе, але й для міста самого, для людей, в нім замешкалих. — В цім ширшім, загальнім питанню міститься їх більше дальших, що їх воно обіймає; як, зокрема: що то є місто зі становища Біблії? Чи Бог теж сотворив і місто? Чи може місто та способи життя в нім — це витвір пізнішого часу і лице людини самої?

Бог сотворив світ і землю в нім з озерами, морями і ріками між суходолами та горами з левадами і лісами на них, — і дав початок життю та людині на землі. Але Бог не побудував міста Сам і безпосередньо, як місця людського замешкання. Біблія нам про те, бодай, нічого не каже. Зате вона виразно каже, що Бог оселив перших людей серед благодатей і красот, в безпосередній близькості з Ним Самим. Далі, Святі Книги оповідають, що Бог наказав людині, яку наділив богоподібними здібностями, розмножитися, поширитися по землі, взяти її під своє управління й панувати тут. Наділена отже творчими й розумовими силами для того та свобідною волею, людина зачала винаходити відтак способи упорядкування свого збірного і особистого життя, — а мала це робити в межах установ і законів Божих, які те життя призначені були нормувати. — Ми знаємо,

що не завжди в згоді, але здебільша в спротиві до волі Божої людина виконувала (й виконує) те своє історичне призначення.

І ось, власне, одною з форм чи видів цивілізованого співжиття, — чисто людського початку й пізніше започаткованою, була форма міського життя. Місто — це вже складний витвір людської винахідливости — цього теж Божого обдарування. І тому слід уважати його рівнож частиною Божого творива, хоч і другого та посереднього порядку. Місто в своїй суті й тотальності це ніщо інше, **як лише людський перетвір і пристосування Божих дарів і дібр.** Бог — для прикладу взяти — забезпечив землю та життя в ній такою незаступною потребою і складником, як вода; але також за посередництвом людської винахідливости й міста — великі і малі — забезпечені тим даром, без якого не мислимо нині уявити собі, щоб вони могли проіснувати якусь і найкоротшу хвилю часу та не занепасти. І так усе інше. — Але рівночасно це був шлях, на якому людина знетворила, морально загинула, здевалювала те Боже твориво.

З давніх-давен і до нині, не лише рідше заселені чи самотні простори, але й ті більші скуповиська людей були і є однакової ваги складниками в ландшафті людського оселення й життя на землі. Повстання міст зв'язане, головним чином, якщо не виключно, з початком виробництва і промислів та обміну дібр, осідком яких вони найперше стали, і які вимагали або теж обумовлені були поєднанням праці кількох чи багатьох. Ніщо інше, як промисл, дав людям перші технічні знаряддя праці, які вона відтак легко обертала (і до нині те робить) в знаряддя злочину й гріху.

Далекий відгомін, зі сивої прадавнини, цього звороту ми маємо у відомім біблійнім оповіданню про Каїна й Авеля. За згодою більшости сьогодняшніх дослідників тої давнини з однодушною опінією інтерпретаторів цього місця Біблії Каїн був вже репрезентантом дещо пізнішого **осілого** типу людини й цивілізації; в своїх протоісторичних початках агрикультурної (рільничої), традиційно ворожої, в її економічних мотивах і формах, до первопочаткового на землі типу кочово-пасторального, що 'вив'язався з його ще ранішої стадії — ловецької, польовничої за звірам. Цей останній тип репрезентований у Біблії Авелем. Каїн був рільник, а Авель — пастир стад. Ця ворожість знайшла відгомін і на релігійному полі: зареєстрований біблійний факт убивства цього другого першим, є не лише символічним виразом одвічної боротьби цих ворожих до себе тоді цивілізацій. В цьому відношенню Біблія рівнож є в повній згоді з даними сучасних історичних дослідів тих часів. (Гл. щодо цього вдале їх найновіше, синтетичне підсумування в капітальній праці

Dra William'a H. McNeill'a: "The Rise of the West. A history of the human community." Chicago, Univ. Press, 1964, ст. 829, який на ст. 18-ій директно відкликається до цього біблійного факту. Цитуємо: "Finally, the perennial warfare between peasant and herdsmen, symbolized in the biblical story of Cain and Abel, must have brought recurrent violence into the lives of Neolistic people." Праця дра Мек-Ниля була відразу і загально повітана, як клясична в своїй ділянці, на рівні зі славнозвісною "Study of history" проф. А. Тойнбі). — Де географічні й економічні умовини на те дозволяли, Каїновий тип людини, а не Авелевий, творив відтак, в порядку природної тяглости, **рівнож осілі** промислово-виробничі оселі в їх початково-примітивній стадії, які згодом стали зародковими для розвою вищого, міського типу і укладу життя. З цих осель і в них розвинулися міста, як центри новішої, індустріяльного типу цивілізації, згодом диференційованої й від рільної. В цьому отже сенсі Каїна слід уважати прабатьком рівнож і міського типу співжиття людей.

Коли ж і ми нині з журливим занепокоєм глядимо на місто, то теж тому, що ми бачимо, що ці накопичення забудовань, з хмародерами у первоводі — з бетону, каменя, — попереплетинаних безліччю вулиць та обпутаних гайвеями — це в цілости діло рук наших, яке одначе і на жаль не наближує, а навпаки частіше віддалює нас від Творця. Від найдавніших, знаних початків і до нині історія свідкує про те, що, власне, місто найчастіше було — і є — форумом спротиву людини проти Бога та вогнищем, що живив пошир тої ворожости по світі. Секондуючі тому доби морального зіпсуття та політичного занепаду й Біблія, коли згадує про це, завжди описує в термінах міського життя, де скупчення людей створює пригожий і податний грунт, на якому всякі види здеправування видають багате жниво. І чим більше місто, тим більші й численіші спокуси до того всього, що віддалює людину від Бога; і вона злегка й швидко забуває, що то Він є теж Господом і міста. Бабель, Содома й Гомора пізніше Бабилон і Нинéвія та інші тодішні метрополії стали прислівними й символами тих гріхів, гордости та всякої нечести й зла.

Так само не було противне Божим намірам щодо ролі людини у світі й те, що місто стало осідком авторитету та всілякої влади для забезпечення ладу і спокою — в рамах, пізніше, державного устрою — на даній географічнім просторі. Та, як завжди і деінде, так і в цьому відношенню й тут, супровідною, тіневою сторінкою цього типу збірного життя було, що міста, як це загально відомо, ставали не рідко осередками неладу, а то й анархії (може тому саме, що вони були осередками часто скорумпованої влади).

Та одначе, не зважаючи на всі темні сторінки його, місто творило завжди частину, важливий складник людського життя на цій землі; а впливи метрополій — на добре, чи на зле — сягали далеко. В цілості людського життя місто було саме тим складником, що найбільше потребував і вимагав сповнення великих Божих обітниць щодо викуплення і спасення, але також та в різній мірі — і покарання; тож у центрі уваги Господньої місто стало саме об'єктом чи радше тереном здійснення тих обітниць. Звідси й часта теж в Біблії мова про Єрусалим, — "нове місто", "новий Єрусалим", "святе місто" та подібні символи досконалого образу чи ідеалу майбутнього.

Ніщо іншого, як міста від початку були теж центрами защіплення, а відтак і переможної радіяції християнства на ближні то дальші сторони. Місійна діяльність апостолів зв'язана була, чи не виключно та як найтісніше, з містами і скерована на опанування цих стратегічних пунктів християнської експансій в поганському світі. Роля міста в пізнішій світовій християнській місії була та сама.

У наш час, приспані поганські сили знову піднесли голову і дійшли до поважно-загрозливого впливу серед народів світу — головно і знову ж по містах. Та за їх причиненням, християнські громади стиснені, щодо їх дійсного впливу й стану, інколи ж аж на задвірки багато розгалуженого і розвиненого міського світського життя.

Та Церква може змаліти і навіть релятивно ослабитися — дарма, що інколи номінально й позірно виглядає великою, — то одначе ми не смімо ні на мить залишити того, що є **основою нашої віри** і потенціяльної (завжди) сили, й забути, що всі ті, навіть реальні успіхи відроджуваного час від часу поганства не міняють суті й типу справи, а радше стверджують, що Бог є незмінним і незаступним Властителем і Господом, хоч би і як могутнього світа та його багатих і гордих метрополій; як рівнож остаточним Суддею над ними. Біблійна історія повна свідчень до цього.

Тож у тій ситуації, як нині, було б не-християнським і противним Його інтенціям уважати Бога замкненим до мурів церковного будинку, погодитися з тим, а самім обмежитися до вузького круга чинностей, що не переступають порогів тої ж будівлі. Якщо ми Бога будемо так конфінувати, або думати, що ми в стані це зробити, то Він провіденційно призволить на те, що "стане відсутнім з цілого міста" з великою загрозою від того для Церкви самої. Фатальною й забійчою для церковної громади є її самозамкненість у самовдоволенню. Вона так перекреслює рацію свого існування. Коли такі часи бували в Церкві, то вони завжди були порою великої для неї проби.

Церква не має **остаточної** цілі сама в собі. Її ціль, як і призначення, поза нею. І тих, що вона остаточно приводить до свого стоваришення — в одновірі — вона має вести далі, крізь життя аж до границь вічности — до Бога. Вона не вдоволяється встановленням конечности і актуальних християнських відносин лише між своїми членами, але ці відносини мають бути теж виразом і взором їхніх відношень до Бога та до решти світа — на засадах, які наближають їх до ідеалу Царства Божого, як своєї цілі, — об'явлених Ісусом Христом.

Християнське свідчення у світі не має бути секретним і прихованим, а навіть . . . не "приватною справою людини". Христос сказав якось до своїх учеників та всіх прийдешних послідовників Своїх: Ви світло для світа і сіль землі. Одно і друге має бути з користю і не лише для себе зужите, щоб сіль не звітріла, а світло не погасло, чи хочби й блимало лише. Приналежність до церкви не має закривати, чи притемнювати, або виключати обов'язку свідчення назовні. Церковна громада, яко така, має бути чинною рівнож поза собою. Ця активність уявно многовидна і поле широке.

В складних одначе відносинах і умовинах життя великих міст християнська партиципація в позапарохіяльнім життю вимагає великих зусиль дослідного продумання і уплянування тої конкретно визначеної діяльности — як у засаді, так і в подробицях чисто практичних завдань, особливо важливих на терені праці льокальних громад.

Це ставить під обов'язок і кожну нашу конгрегацію у відношенню до нашої рідномовної групи на терені хоч би й цього новітнього Бабилону, яким є Нью Йорк; в сезоні, до якого ми наближаємося. Чейже Бог нас тут поставив для сповнення певних завдань, для праці, що так щасливо була започаткована нашими духовними батьками, піонерами українського протестантизму в Америці.

Та перше, ніж визначити якісь завдання й братися до їх виконання, видається конечним, у цих умовах, як є, насамперед і перед усім іншим, глянути на самих себе і запитати, чи ми творимо тут ту одиницю, ту "організаційну" клітину, що одвічно і до нині була і є "певною, випробованою базою церковної праці на визначеному терені, яким є парохія, або як у нас — менше дефінітивної властиво — прийнято називати її — церковною громадою.

На це питання не може бути двох відповідей, та іншої, крім негативної. Ми здебільшого не творимо собою таких клітин. І це зовсім зрозуміле і в даній ситуації, як є, не припадкове. Бо ми не маємо достатніх об'єктивних підстав для того, щоб творити того роду суспільну одиницю в ділянці церковно-ре-

лігійного життя. Ми не поєднані між собою зв'язками суспільних інтересів чи приятельства, що є чи не одинокою, а в кожному випадку першою нормального порядку підставою для заіснування і вибудування сильної, активної церковної громади, члени якої, співжиючи, себе взаїмно, — а на тій підстав і ширші круги життя, — знають і розуміють.

Ми розсіяні на терені величезних міст, і це розсіяння майже до зера зводить наші сусідські взаємини. Не тільки мури камениць, що вже самі-одні здібні перфектно ізолювати людей одних від других, але завалені ними і тому саме не отверті для свобідної інтеркомунікації (взаїмопов'язання) великі віддалі й простори побільшують ефект до його трагічних розмірів.

Ми не маємо вільного простору, щоб бачити себе взаїмно і постійно, а не лише принагідно чи припадково, і вільно зноситися. Ізоляція зросла і на психічному грунті — до того степеня, що стало навіть добрим тоном не виявляти заінтересования сусідом. Не треба кращої причини від цієї (ліберальстичної байдужости до співмешканців для зруйнування підстав громадської спільноти і життя; також в їх церковній дименсії. Результуюча з того атомізація суспільства доконує решти.

А в додатку до того всього наша власна розкиданість на цих просторах подвоює труднощі. Не виключене, що й ця проповідь є результатом того, що ми себе взаїмно або подекули зовсім не знаємо. Наші зв'язки зводяться до випадкових зустрічей і часто до конвенціональних розмов без сильнішого порушення глибших і звучніших струн взаїмосимпатій та прихильностей. Випливаючі з тих негативів браки взаїмного порозуміння створюють додаткові труднощі, ба навіть, інколи мимовільні небезпеки для самого існування такої слабосціленої конгрегації.

Отверті простори єднають людей, навіть інколи на далеких віддалях, а поперетинані мурами міст — ділять і віддалюють їх від себе часто навіть на найближчій відстані.

Та це не значить, що Бог відсутній у місті. Він у ніякому разі не є залежний від діл наших рук. Труднощі тільки родять завдання і служать причиною напруги для сил. Якщо Він поставив і розтрусив нас на цілому просторі великого міста, якого Він є Господом, то Він і не оставив ще нас і не позбавляє Своєї помочі.

Нью Йорк, як і кожне інше місто-велетень, не творить одного, отвертого простору для небезперешкодного наладнання межилюдських взаємин. Таке місто слід розуміти й дивитися на нього, як на безліч малих і менших, забудованнями стиснених до себе просторів, в яких ми живемо поодиноко чи малими гуртками. І Бог тут, де ми є, обдарив нас сими самими обов'язками й відповідальністю у відношенню до нашої одномовної етнічної

групи, в тому самому місті і в той же самий спосіб, як і ми, замешкалої, і від нас Він тут вимагає й чекає сповнення християнського покликання.

Якщо ми хочемо з успіхом досягнути душі цієї української діаспори, то ми маємо зробити це тут на цих вузьких, льокальних теренах — за взорами початкових віків християнства, шукаючи людей в поближу себе, в безпосередньому суспільстві та ближчому суспільному контакті наших груп з ними. І в першу чергу — тих серед них, що не знайшли, чи не можуть самі знайти шляхів для зв'язку з церквою чи для духового поєднання з нами. Як їх немає тут, то вони є трохи далі, і так що разу трохи далі, в міру того, як ростиме льокальна група чисельно і на силі.

Ці емінентно євангелістичні, місійні групи, чи станиці можуть бути оформлені, як льокальні діяконати, під веденням діяконів, сфедеровані, під загальним "адміністративним" керівництвом спільно ними виділеного церковного уряду, у ширшу церковну (парохіяльну) одиницю (громаду) і під постійним чуйно-дбайливим духовним опікунством та проводом пастора (чи пасторату) й у тісному зв'язку праці з ним. В майбутності вони могли б стати навіть зародками самостійних парохій, на даному терені в міському кольосі.

Ця думка про розтрушені, але діяльні на місцях групи членів парохіяльної громади має в собі — з певністю — багато дечого невиясненого ще і не продуманого до подробиць та до кінця та може зустрітися з непередбаченими труднощами. Але бодай одна незаперечна її вартість у тому, що вона спочиває на релігійній дійсності — такій, якою вона є нині. І може бути вихідною точкою в наших розважаннях про способи здійснення наших намірів, про шляхи і можливості зросту впливів Царства Божого та поширу його в цім Бабилоні матеріялізму і безвірства.

Наш час — це доба сподіваних буревіїв — на терені міста особливо дошкульних і небезпечних; але християнська громада, що стоїть на трійці засад: віри, любови і надії, може бути певна, що в хмарах, серед громовиць і бур, Бог має для землі веселку надії, цебто завжди щось добре для світа на той час, як буря промине.

Історичні буревії, що ними Бог затьмарює часово наші овиди, це ніщо інше заразом, як час може виїмково сприятливих нагод для праці, які Він нам посилає. Такі великі катастрофи, як минулі світові війни й суворо-шаліюча нині світом революція стають звичайно на розграні віків, замикаючи стару і відкриваючи нові необіймальні ще вигляди до щойно надходячої доби — неясних, нерозгаданих перспектив та нових теж можли-

востей, які вона в світі криє. Нам не дано знати майбутнього, але ми маємо віру, що Бог чинний у тих великих перемінах і що Він з нами, Його дітьми, з Його, як Сам заповів, народом. На знак того Він має на небі, у хмарі, веселку. З Богом людина певна свого діла і Його та своєї майбутности; і то однаково, як ті, що не дочекаються звершення тих діл тут (а аж за гранею цього їх шляху), і так само ті, що прийдуть на зміну, щоб унаслідувати історичне життя.

Первохристияни мили в дуже подібнім до нашого часі. Але вони були в тісній комунії, спільності, з Богом і Бог з ними. Вони певно і надійно гляділи у майбутнє та радо приймали все те, що воно приносило зі собою — навіть тоді, як доводилося в жорстоких хвилях гонень залишати це життя. Вони вірили в доброго Бога й Отця, в Якого вони унаслідують нову землю, приготовлену їм у вічності; а про це йсвіт, щоб дбати, вони знали, що прийдуть нові лави християн. Вони ж бо для того були й діяли в цьому світі, як християни. Цей титул був для них не пустий, він зобов'язував до чину. І вони вірили — за словами одного з визначних теологів нашого часу, що їх Бог ніколи "не є Богом кінця всіх речей".

Християнин, як людина чину у вірі, надії й любові, управнений звиш бути тим спадкоємцем, до якого — за Божим заповітом — належить майбутнє. Це покликання, яке вимагає послуху й відданости.

В. Левицький

ВИЗНАЧНІ ВЧЕНІ ПРО ХРИСТА

Д-р Р. Д. Кампбел, професор хемії в Іовському Університеті, пише: "Моральні і людські цінности, які призначені для людини Творцем, відкриті людині в багато способів". "Але найвищим відкриттям є Ісус Христос. Будучий напрям нашого всесвіту залежить на особисте, доцільне і окреме посвячення Ісусу Христу".

Професор математики в Вашінгтонськім Університеті Г. Джонсон пише: "Жодні заєложені гуманітарні банальності не спасуть світу. Нехай кожний рятується засобом, що існує поодиноко — кров'ю Ісуса Христа".

"Християнство Сьогодні".

БЛАГОСЛОВИ ГОСПОДА, ДУШЕ МОЯ!

(Пс. 103:1-2).

Д. Бортнянський.

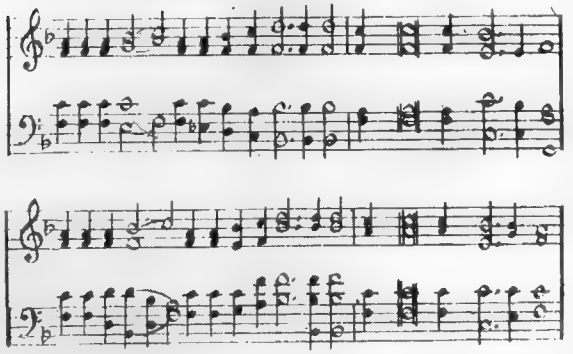

Благослови, душе моя, Господа, Благословен єси Господи!
Благослови, душе моя, Господа, і вся істота моя ім'я святеє Його!
Благослови, душе моя, Господа, і не забувай за всі добродійства Його.
Милосердний і ласкавий Господь, довготерпеливий і многомилостивий.

НЕПРАВДИВИЙ ПРИСТАВНИК І МИ

"Промовив же і до учеників своїх: Один чоловік був багатий, що мав приставника; і обвинувачено цього йому, що розсипає маєток його. І, покликавши його, каже йому: Що це чую про тебе? Дай мені перелік з твого приставництва, бо не можна вже тобі бути приставником. Каже ж у собі приставник: Що мені робити, що пан мій бере приставництво від мене? Копати не вмію, просити соромлюсь. Знаю, що зроблю, щоб, як відставлений буду від приставництва, прийняли мене в господи свої. І покликавши кожного з довжників пана свого, каже первому:

Скільки ти винен панові моєму? Він же каже: Сто мір оливи. І каже йому: Візьми твою розписку, та сівши хутко, напиши п'ятьдесять. Потім другому каже: Ти ж скільки винен? Він же каже: Сто мір пшениці. І каже йому: Візьми твою розписку, та напиши вісімдесять. І похвалив пан приставника неправедного, що мудро вчинив; сини бо віку цього мудріші над синів світла в роді своїм. І я вам глаголю: Робіть собі приятелів від мамони неправди, щоб, як будете в недостатках, прийняли вас у вічні оселі. Вірний у найменшому, і в великому вірний, а в найменшому неправедний, і великому неправедний. Коли ж оце у неправедній мамоні вірні не будете, то правдиве хто вам звірить? І коли у чужому вірні не були, ваше хто вам дасть? Жаден слуга не може двом панам служити: або одного ненавидітиме, а другого любитиме; або до одного прихилиться, а другим гордуватиме. Не можете Богові служити й мамоні".

Луки 16:1-13.

Повище оповідання про хитрого злочинця в наші дні знайшло б місце на перших сторінках часописів. Про подібні шахрайства подаються звіти майже щотижня, де неправедні приставники обкрадають компанії, банки, або уряд на мільйони долярів.

Подібну ж подію Христос вжив для науки в ті часи. Розуміння цієї притчі все спричиняло багато труднощів, якщо її бралося, як алегорію, в той час як Христос вжив подію, просто як ілюстрацію браку послідовности і завзятости в виконанні своїх обов'язків, і в прагненні осягнення своєї цілі у синів світла в порівнянню з синами віку цього.

Не можна розуміти цієї притчі символічно і душукувати, кого представляє багатий чоловік, а ким був приставник і т. д., бо така інтерпретація створює великі труднощі, бо як Бог може бути представлений синами віку цього?

Тому ми мусимо, відкинувши всі символічні інтерпретації, взяти за ключ до розуміння цієї притчі слова: "Сини бо віку цього мудріші над синів світла в роді своїм". Та мудрість синів віку цього велика лише в "роді своїм". Далі вона не сягає, а є підставою осуду. "Безумний, цієї ночі душу твою візьмуть від тебе, що ж надбав єси, кому буде?"

Проте віруючі люди часом можуть багато навчитись від невіруючих, від чужих людей. Тарас Шевченко закликав: "Навчатись чужого", наколи воно корисне і потрібне, не цураючись свого.

Це власне є також і думкою притчі. Часом можна навчитись і від ворога. Приклад вірного приставника може навчити людину в багатьох відношеннях, приклад неправедного приставника навчає віруючих про потребу одного, а це пильности і завзяття в осягненню цілі.

В цім світлі той факт, що багатий чоловік похвалив неправедного приставника, цілком зрозумілий. Поперше, це не Христос, а багатий власник похвалив хитрість свого приставника. Похвалив він його не за злодійство, але просто подивляв хитрість того чоловіка, думаючи, що коли б та зіпсута людина вжила свої спосібности для кращої цілі, ніж обкрадання, то напевно стала б впливовою і шанованою особою. Цебто ця притча відноситься до категорії навчань, де лише одна позитивна риса важлива, решта оповідання є лише декорацією, навчальною методою. Так Христос казав: "Будьте мудрі як змії".

Тоді було поширене вірування, що змії посідали мудрість. Христос, вживаючи цього вірування, як ілюстрації, зовсім не мав на увазі навчати також, що ученики мали б бути і такі самі отруйні, як змії, це було б абсурдним заключенням.

Отже, в той час як діти віку цього не лишають каменя на камені, щоб осягти своєї цілі, роблячи все завзято і з великою хитрістю, посвячуючи всі свої сили дочасним інтересам, діти світла всупереч тому фактові, що вони мають надію життя вічного, любов Христову, що змушує їх та Слово Боже для проводу і навчання, все ж таки часто роблять все напів байдуже. Вони живуть без посвяти, думаючи лише про себе, нехтуючи потреби поширення Слова Божого. Діти світла часто дружать зі злими і злом собі на шкоду, забувають церкву і інші духовні обов'язки. В такім випадку посвята невіруючих своїм цілям є осудом і докором байдужности дітей світла супроти їх вищих цілей.

Неправедний приставник поступав дійсно незвичайно хитро і не гаявся з виконанням своїх плянів. Через довший час його господар довіряв приставникові в усім і очевидно без стислої контролі. Приставник користав з цього, немилосердно його обкрадаючи. Але такі речі, як і усяке зло рано або пізно знаходять злочинців. Господареві-власникові донесено, що його приставник обкрадає господарство. Він тоді повідомляє приставника, що той має дати звіт і залишити працю. Наочно докази були остільки незаперечні, що приставник бачив, що йому не вдасться виправдатись. Що робити?

Просити він соромився, а копати не навчився, бо наочно жив розкішно, отже, рішив продовжувати красти. Скликавши довжників свого пана, він їм запропонував ділову умову. Він кожному посписував борги на половину і це підробив по книжках. Тепер він відчувався безпечним. Всі довжники були в його руках, бо він міг їх тепер кожного часу видати господареві, як шахраїв також на покарання. Їх страх і їх бажання скористатись

змешенням великих боргів забезпечували йому життя, аж поки він не знайшов іншого способу. Його працедавець хоч і обурений рабівництвом, признав йому хитрість і може бажав, щоб його чесні слуги були так завзяті і хитрі в добрім, як оцей неправедний приставник був у злім.

Неправедний приставник не тільки був хитрим, але енергійним у виконанню своїх плянів. Довжникам свого господаря він каже: "Сівши, хутко пиши". Наочно він не заволікав і не марнував часу, виконуючи своє завдання.

У цей самий час, як мало мудрости виявляють віруючі для осягнення своїх добрих цілей. Вони прекрасно знають, що богослуження є абсолютно необхідними для їх духового життя, для існування церкви, для вихови молоді і все ж вони приходять на ці богослуження нерегулярно, а часом їх не видно в церкві ані їхніх дітей, тижнями і місяцями. Вони знають, як погані приятелі впливають на духовий зріст і характер людини, і все ж вони дружать із тими, хто не має любови до Христа в їх серці, просто лише тому, що їм подобається їх гострий розум, або з яких інших міркувань. Звичайно, коли б людина не казала, я вірую, я є дитина світла, то в їх поступованні не було б нічого нелогічного, але коли людина твердить, що християнське життя й дорога є їх переконанням і ціллю, і в той самий час заперечує учинками і нехтує засобами до укріплення цього життя в собі й інших, то це є виявом немудрости і непослідовности. В такий спосіб чимало віруючих живуть нижче своїх принципів і переконань, виявлюючи менш мудрости, ніж діти віку цього.

Слова Христа: "Робіть собі приятелів від мамони неправди" є закликом до християнського доморядництва. Гроші не є самоціллю, але лише засобом і те, що людина має, є довірено їй Богом. Спасіння є вільним даром, але зуживання матеріяльних засобів на добро інших, для поширення правди і світла творить людині приятелів у вічності серед тих, які, користаючись його дарами, пізнали правду. Це є нагорода сама в собі.

"Вірний у найменшому, і в великому вірний, а в найменшому неправедний, і в великому неправедний".

Дехто може думати, що він має замало дочасних багатств, аби журитись повищими словами. Така думка мильна. Вірність залежить не на кількість довірену людині, але на зужиття довіреного, без уваги на те, як би мале це довірене не було. Характер людини об'являється, як у найбільшім, так і в найменшім, без різниці. Якщо людина не була вірна в неправедній мамоні, то хто довірить їй правдиві вічні вартості й багатства? І якщо людина не була вірна в чужім, то хто їй дасть її власне? Це значить, що наші дочасні й матеріяльні посідання, які б вони

не були, належать Богові, і якщо в цім довіренім нам ми є невірні, то як нам можна доручити вічне і духове?

На випадок, коли б хто гадав, що можна служити відразу і Богові, і неправедній мамоні, як деякі це пробують робити, побиваючись всякою ціною за багатством або славою, — то Христос нагадує їм, що не можна служити двом панам.

Кожна людина має вибрати собі провідника і йому служити. Це може бути або самолюбство, мамона, або якась інша дочасність, або Бог. Вибір у руках людини.

Тепер повстає питання, як знайти правдиві багатства і здобути необхідну мудрість у життю. Христос кличе: "Прийдіть до мене" . . . "і я дам вам спокій".

Отже лише один Христос є сильний до кінця спасти людину від її нерозуму. Через це є великою помилкою надіятись чи покладатись на якісь людські особи чи агенції в цім так важливім питанні. Необхідно не гаючись іти до Нього, а Він простить, поможе і дасть спокій, дасть мудрість, і все вивершить життям вічним.

ПРО АНГЛІКАНСЬКУ ЦЕРКВУ В КАНАДІ

"Гомін України" ч. 33 ц.р. містить інформації про англіканську церкву, деякі з них мильні. Наприклад, стаття твердить, що "Частина визнавців Англіканської Церкви на спілку з групою Пресвітеріянської Церкви створили нову церкву — Юнайтед Чирч".

В дійсності Англійська Церква в Канаді в ніякі спілки до сьогодні не з ким не входила ані в цілості, ані частинно. Лише тепер Англіканська Церква і Злучена погодились про підстави злуки, але до злуки ще далеко.

Злучена Церква повстала через поєднання Методистської, частинки Пресвітерської і Конгрегаційної Церков. Велика частина пресвітеріян відмовились від злуки і продовжують як Пресвітерська Церква в Канаді.

Щодо твердження, що Англіканська Церква не може бути атрактною для канадійців, цікаво зауважити, що більш 17.000 українців в Канаді зголосили себе англіканами. При цім англіканська церква не має ані одного українського пастора для українців чи окремої української громади.

Англіканська Церква не робить великого поступу серед населення, не рахуючи українців, але це само можна сказати і про Греко-католиків, їх число від перепису 1951 року не збільшилось, а зменшилось, не дивлячись на імігрaцію і природний приріст.

ЧОГО ВИ ШУКАЄТЕ

Одного разу два ученики йшли слідом за Ісусом. І обернувся Ісус та побачив . . . спитав: Чого ви шукаєте? Вони ж сказали Йому: Учителю, де Ти пробуваєш? І каже їм: Ідіть подивіться. Пійшли вони та й бачили, де пробував і перебули в Нього день той. Було ж коло години десятої (Івана 1:37-39). Перші учні Ісуса Христа пізнали Його, так стали Його учениками. Кожне живе сотворіння в цім світі від найменшого до найбільшого чогось собі шукає. Можна сказати з життя всяких істот на світі, що найзападливішим шукачем є людина. Бо все сотворіння шукає для себе поживи, а коли знайде, заспокоїть свій голод та своє прагнення, тоді шукає місця для відпочинку. А людина не насичується ніколи нічим. Вона вічно чогось шукає, прагне, знаходить, нагромаджує та накупичує всього без міри. Вона є ненаситна нічим, чим більше має, тим більше хоче. Людина прагне дістатися навіть і на місяць та на другі планети, щоб і там шукати та дещо знайти. Вона шукає в морських глибинах і на землі щастя для своїх розкошів.

А тепер загляньмо до Святого Письма та побачимо, про яких шукачів говориться на його сторінках. У Святому Письмі говориться про різних шукачів. Там говориться про Йосипа, що шукав своїх братів; про Саула, що шукав загублену ослицю; про Давида, який шукав собі друзів. Марія і Йосиф шукали загубленого Ісуса, шукали Його теж мудреці. Якийсь чоловік шукав добрих перел, якась жінка щукала зі свічкою в руках загублену драхму. Добрий пастир шукав в горах загублену овечку. Натовп голодних і хворих людей шукають Господа Ісуса, щоб їх оздоровив. А Ісус прийшов також на цю землю шукати загублених овечок, щоб спасти їх від їхньої погибелі.

Дійсні Божі люди подорожники. Пізнавши марноту цього світу, вони почали шукати собі ліпшої Батьківщини та забезпечення в небесній країні, де не буде плачу, ані смерти.

Христос каже нас Сам, щоб нам було добре, шукайте ж найперш Царства Божого й правди його, а все це інше вам додасться (Мат. 6:33). Цими словами Христос не забороняє людям шукати всяких речей, які для життя є конче потрібні, бож ніщо саме до нас не прийде, а всього треба шукати. Християни повинні шукати те, що є найважливіше понад усе в світі: Царство Воже та його праведність. Цього всім треба шукати: бідним і багатим. Наш Господь багатий. Він усіх любить і кличе всіх: Прийдіть до Мене всі знеможені та отяжчені, Я впокою вас, бо Я тихий смирений серцем, то й знайдете відпочинок душам вашим (Мат. 11:28-29).

Пророк Ісая напоминав свій нарід, кажучи йому: Шукайте Господа, доки можна знайти Його, кличте, Він коло вас близько. А через пророка Єремію Господь говорить: Ви покличте до Мене і вернітесь помолитесь, і Я почую вас. І шукати будете Мене, та й знайдете. Як тільки шукати будете всім серцем вашим (Єремії 29:12-13).

Отож, дорогі Приятелі, шукайте Господа щирим серцем і щирою молитвою і ви знайдете Його. Вам наказано: Вернітесь кожен з ледачої дороги своєї і від лихих учинків своїх, так жити будете в землі, що наділив Господь вам від віків та й до віків. І не ходіть за другими богами, щоб їм служити, припадати перед ними й не запалюйте гніву Мого ділами рук ваших, а не буду посилати на вас лихої години. Ви ж не слухали Мене, говорить Господь, приводячи Мене до гніву ділами рук ваших собі на лихо (Єремії 25:5-7). Коли ж не будуть слухати, то Я викореню той народ до нащаду, говорить Господь (Єремії 12: 17). Я викореню твої ідоли з серед тебе і ти не будеш більше поклонятися перед виробом рук твоїх (Михей 5:12). Тим то що буде з народом те й з священиком скараю його після дорогів його й заплачу йому після вчинків його (Осії 4:9). Він клявся, що не війдуть в упокій Його, коли не будуть слухняними. Євреї 3:18). Тому люди полюбили славу чоловічу більше, ніж славу Божу (Івана 12:43). Занехавши заповідь Божу, держите переказ чоловічий. Добре ви свідкуєте заповідь Божу, щоб переказ ваш хоронити (Марка 7:8-9). Провідники цього народу поведуть його блудом, а ті, що даються їм звести, погибнуть (Ісаії 9:16).

Що ми повинні шукати, Дорогі Приятелі, в цім світі? Найперше Христос каже нам: Шукайте найперше Царства Божого й правди його, а все інше вам додасться (Мат. 6:33). Чи ми досліджуємо Святі Писання стільки, як ми повинні? Чи ми знаємо Ісуса Христа так, як про Нього написано в Святому Письмі? Всі пророки свідкують про Нього. Написано в Божім Слові, що кожен, хто вірує в Нього, одержить прощення гріхів йменням Його (Діяня 10:43). Потім знов читаємо, що того дня, коли Ісус воскрес із мертвих, Він почав вияснювати їм від Мойсея й усіх Пророків у всіх Писаннях про Нього (Луки 24:27). Коли хто хоче волю Його чинити, знати буде про науку, чи від Бога вона, чи Я від Себе кажу (Івана 1:17). Тисячі людей пам'ятають Христові головні слова: Зоставляю вам спокій, Мій упокій даю вам, не яко світ дає Я даю вам. Серце ваше нехай не тривожиться, ані лякайтеся (Івана 14:27).

М. Ясінський

РІЗНЕ

СВЯТКУВАННЯ РІЧНИЦІ

Українська баптистська громада в Торонті святкувала 15-літню річницю заснування своєї церкви. Свято відбулося з великим духовним піднесенням при чисельнім участі гостей. Громада розпочала свою працю без будинку і з малим числом членів, на сьогодні вона має свій прекрасний будинок і 117 членів. Редактор "Євангельської Правди" був при офіційнім народженні Української Баптистської Громади в Торонті в неділю, 23-го квітня 1950 р. і мав нагоду привітати це народження. Пізніше Українська Пресвітерська Церква в Торонті прийшла на поміч молодій громаді в час, коли та не могла ніде знайти якого будь приміщення, і за певну участь в утриманню будинку, ділилась своїм приміщенням з українською баптистською громадою, аж поки вони не знайшли кращого будинку. Редакція "Євангельської Правди" тішиться тим, що має багато приятелів серед українських баптистів і інших українських євангеликів. У другій половині 1943 р. "Єв. Правда" дала свої послуги для українізації баптистських громад у Канаді. Провідні брати баптисти прислали близько дві тисячі адресів до редакції і на протязі кількох місяців "Єв. Правда" друкувала аргументи і інформації групи цих братів, які домагалися українізації по своїх громадах. Властиво переважна кількість у громадах були українці, але вони калічили українську мову, часто намагаючись говорити по-російськи.

В своїм власнім органі наочно вони не могли цього робити. Коли потреба минула, редакція припинила безплатну висилку часописа, бо це потягало великі кошта.

Спостерігаючи прекрасний розвій української баптистської громади в Торонті, розбудованої найбільше братами, які увірували в Европі, редакція "Євангельської Правди" щиро бажає громаді дальших успіхів і рясного благословення Божого в праці на євангельській ниві.

ПРАВОСЛАВНІ КОРИСТІ З "ОБЛУДНОГО ЕКУМЕНІЗМУ"

На соборі Української Православної Церкви в Канаді цього літа було схарактеризовано прагнення до порозуміння різних християнських деномінацій, як "облудний екуменізм".

Оцей "облудний екуменізм" репрезентується в світі Світовою Радою Церков, яка складається в більшості з протестантських деномінацій.

"Український Самостійник" ч. Липень-Серпень 1965 р. в цій справі подає: "УАПЦ в Европі має змогу вести на протязі 20-ти років свою душпасторську роботу серед православних українців в Европі завдяки Світовій Баді Церков, яка забезпечувала і забезпечує українське православне духовенство фінансовими засобами, без яких діяльність УАПЦ була б дуже складною".

Про це УГПЦ в Канаді дуже добре знає. Замість вдячности по відношенню до людей, які без всякої зацікавленности в ім'я Ісуса Христа так щедро і щиро помагають утримувати священиків і працю УАПЦ в Европі, їх причислюється до "облудних".

Коментарі до подібної поведінки зайві.

Якщо люди не схотять прийняти провід Бога, тоді над ними будуть панувати невідклично тирани.

В. Пен

ВИЯСНЕННЯ

Українська баптистська церква в Торонті надрукувала "Альманах" з приводу святкування 15 ліття повстання громади. В цім "Альмааху" знаходиться чимало цікавих інформацій, проте також надруковані твердження, які своєю невиразністю можуть викликати мильну уяву.

Ходить про твердження, що баптистів ніби відмежовує від усіх інших протестантських деномінацій наступні віруванння:

1. Вірування, що тільки Слово Боже є єдиною, непомильною нормою віри і життя.
2. Переконання, що кожна людина повинна мати повну волю сумління.
3. Що існують лише дві тайни.
4. Що баптисти обстоюють відокремлення церкви від держави.

Нема сумніву, що баптисти стоять на повищих засадах, але було б помилкою думати, що вище подані засади не є віруваннями також і певних інших протестантських деномінацій. Наприклад, пресвітеріяне безкомпромісово обстоюють, що тільки Слово Боже є поодиноким, непомильним правилом віри і життя. Пресвітряне також обстоюють завзято волю сумління для всіх людей. Пресвітеріяне на підставі науки Слова Божого навчають, що існує лише дві тайни. Пресвітеріяне так само обстоюють відокремлення церкви від держави.

Щодо навчання про хрещення дітей, то воно не є однаковим у всіх євангеликів. Проте пресвітеріяне ніде не вчать, що

"діти силою факту народження . . . немовбито органічним способом, нерозривно й доживотно вростають у церковну громаду". Натомість пресвітеріяне навчають згідно Святого Письма, що хрещення дітей є аналогічне до їх обрізанняя в Старім Завіті, і що хрещення заступає обрізання, бо як одне, так і друге усталене Богом. Хрещення дітей є в першу чергу завітом, умовою поміж Богом і батьками. Якщо батьки дотримають свого приречення виховувати дитину в напоминанню Господньому, то лише тоді Бог благословить завіт. Як зерно пшениці має життя, але для його зросту треба сонця і дощу, так і в завіті хрещення дитини благословення є умовне. Виросши, дитина сама рішає для себе, чи вона стане членом громади. Хрещення є так само посвяченням дитини Богові. Повища наука нічого спільного з "доживотним вростанням" в члени не має.

THE TWIN COMMANDMENTS

by Clarence Monroe

Andrew Warren, tall, red haired and rangy in his summer buckskins, snapped erect in his seat deep in the stern of the birch bark canoe. With the paddle still trailing in the water he listened to the sound of the throbbing drums, barely audible on the light breeze shifting across the Susquehanna.

After a moment he grunted, disgusted. "The river people are again asking their Rainmaker idol to send the rain for their crops. That medicine man is really the crafty one to be able to control the thinking of that whole tribe."

Once again the light canoe skimmed over the water. The sound of the drums increased as Andy rounded the big bend, and the Delware Indian village of Assarughney spread out before him on the flats of the east bank. The whole tribe, young and old, were massed in the center, around the big stone carving of the Rainmaker, stomping the dusty ground with their moccasined feet. Intermittently they raised their arms as they kept rhythm with the drums and gyrated around their idol.

As the canoe touched shore, Andy stepped lightly onto the hard clay beach. For a moment he watched the dancing. Then, shaking his head, he strode towards the big lodge set apart for Teedyuscung, the tribe's ancient Sachem. With his approach the door curtain was abruptly pulled aside, and his big, muscular form of Red Fox, dressed in his ceremonial doeskins, beckoned him to enter.

Andy stepped into the dimly lit room and halted before the bent figure sitting close to the low fire. Teedyuscung's wrinkled

old face broke into a toothless grin, and his worried black eyes lighted with pleasure.

"Welcome, Tall One," he cackled. "You have come at a time of great trouble." The Chieftain waved his arm in a half circle. "The Rainmaker has dried up the clouds, and we fear for our crops. Soon they will be no more, and many will die this winter."

"Greetings, O-Great-Chief-Of-The-Delaware and to his son, Red Fox. I heard the drums and came to help in whatever way I can."

"We had hope that you would come," smiled Red Fox. "Many times you have helped our cousins, the Shawnee, to the south. This we have heard."

"It is written that no one can change the ways of the Rainmaker," said Teedyuscung sadly.

"It is not so, Great Chief." Andy frowned. "Your Rainmaker is only a piece of stone. You have heard the missionary tell the story of the true God who has commanded that, 'thou shalt have no other gods before Me.' Only when we come to the Living God through His Son, the Saviour, will our prayers be answered. He will not hear us if we serve graven images."

"I have heard the missionary, and I believe he speaks with straight tongue, but the roots of my people's superstitions grow deep. The fear of Nagasota, the medicine man, and his magic ways is great."

"I understand. Perhaps," Andy hesitated a moment. "Perhaps we can weaken some of his power now by providing water for the crops. The people will see for themselves that the Rainmaker is false."

"How?" asked both redmen together.

"By the method my people call irrigation. We are close to the river, and with the help of the tribe your crops can be watered."

Teedyuscung remained in deep thought for a moment then rose to his feet. "If you can do this, Tall One, it will mean a new life for my people is beginning." The black eyes fastened on Andy's face in a searching stare. "This can be done?"

'It can."

"You shall have your opportunity with the rising of the new sun. My people will dance all day, and it would not be wise to stop them."

"There is an empty lodge close by," said Red Fox, stepping forward. "It is yours. Come."

Without hesitation Andy accepted and; saying farewell to Teedyuscung, followed Red Fox out the door. Zig-zagging their

way along the village edge, they reached the bark hut in a matter of minutes. Pausing at the entrance, Andy turned and looked over the dancers once more and, as he expected, saw the short, paunchy figure of Nagasota watching him with sullen, contemptuous eyes.

"Beware of him," whispered Red Fox, looking back from the door opening. "He suspects the reason for your presence here and will try to stop you."

"I'll be careful."

"Until the rising of the sun then, Tall One, may you sleep in peace."

Next morning awakening to a gentle nudge from Red Fox, Andy rose and stretched to his full height.

"The village is stirring, Tall One, and it will be to your advantage to talk to them before Nagasota returns from his morning rituals."

"I agree," nodded Andy. "Pass the word around that I will speak to them in the center of the village."

After the tribe was gathered, Andy strode out to meet them and walked slowly down the lane the silent Delawares opened up for him. At the other end, where Red Fox stood, he turned to face them and held up his arms.

"O mighty people of the Delaware nation, you have followed in the ways of your fathers too long. The power of Nagasota and the medicine men before him is only in your minds. The Rain maker cannot help you because he is a false god. Work with me to bring the river water to your crops and turn for help to the true God of love, peace, and pardon. Cast aside your fear of Nagasota for he is only. . . ."

"Wagh!" Nagasota interrupted and stepped from the crowd to face Andy, an ugly frown twisting his painted face. Puffing up his short figure, he shook a reproving finger. "Pay the Tall One no heed. The curse of the Rain God will fall two fold upon us and dry up the river. Drive him out before it is too late."

The faces of the tribe blanched as Nagasota shook his bone rattles and magic-potion bags in front of them and pointed to Andy.

"Do not listen to him. He does not wish to lose his power." Andy grinned at Nagasota as the tribe recovered their composure and began to murmur among themselves.

Blind rage flushed Nagasota's face a dark red, and he screamed, "I will drive him out!"

He drew the knotted ceremonial scepter from his waist band and swung. The blow caught Andy on the side of the head, dazed him, and dropped him to his knees. The tribe sucked in its breath in a giant hiss and a deathly silence settled over the group.

Immediately Red Fox rushed angrily at Nagasota, now standing pale and uncertain to one side.

"No, my brother," called Andy thickly. "I ask no revenge." Unsteadily he stood up as a thin trickle of blood stained the side of his face. Red Fox turned aside and supported him, grimly watching Nagasota. "The God of my fathers," continued Andy, "has only love for His children, and I ask only for Nagasota's friendship."

The medicine man dropped his eyes, hesitated a moment, then turned and stumbled away. Wiping his face clean of blood, Andy turned to the tribe. "Come, let us go to work."

Within two hours the acre of parched crops, under Andy's guidance, was a frenzy of activity. Shallow trenches were scraped between every second row of crops. Then Andy directed the men to separate into two groups. The first group formed a line that extended from the field into the river. They carried every type of bucket that could be found. The second group lined up opposite the first. The buckets, filled with water, were passed down the first line to the last man standing near the trenches, who emptied the bucket into the long, narrow furrow. Then handing the bucket to the first man in the second group he passed it back to those in the river. Soon the continuous flow of water was running through out the entire field. Shouts of joy rang loud and clear.

Teedyuscung hobbled up to where Red Fox and Andy stood watching as the bailers redoubled their efforts. "Your God of love, peace, and pardon, has smiled on our labors, and never again will my people turn to the Rainmaker. Soon all. . . ."

"Look," interrupted Red Fox in a low voice.

The men followed Red Fox's surprised stare and saw Nagasota, standing uncertain near the river's edge, move timidly towards the first group of bailers. Unnoticed, he stepped into the sweating line, and a bucket of water was thrust into his hand. Without a word he passed it to the next, and soon he was working as hard as his companions, a new excitement glowing in his face.

"The last shackle is broken, my brother," said Red Fox fervently. "From now on there will be no more false gods."

"The Bible Truth."

Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

Інсгопад 1965 November

ЗМІСТ

Безсмертя. М .Фесенко 1
Помилуй, Боже, нас! Муз. П. Сича 10
Щось більше, ніж велике. В. Е. Нелсон 11
Нетопир і два птенца. Г. Сковорода 14
Різне 15
Kuban Cossacks 20
Sweetest Piccanin by Evelyn Glad (by courtesy of "Instructor") 21

Front page picture: The Skyline Trail Hikers of the Canadian Rockies. (Canadian Government Travel Bureau Photo.)

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Р. XXVI. Ч. 9. Листопад 1965 November Vol. XXVI. № 9.

UKRAINIAN CULTURAL AND EDUCATIONAL CENTRE LIBRARY AND MUSEUM WINNIPEG, MANITOBA CANADA

Президія і Виконавчий Орган Української Національної Ради з глибоким смутком повідомляють українське громадянство, що 19. жовтня 1965 року після короткої недуги серця помер у Нью-Йорку на 82 році життя ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ РОСПУБЛІКИ,

Д-Р СТЕПАН ВИТВИЦЬКИЙ,

колишній Державний Секретар Західньо-Української Народної Республіки, член делегації Української Національної Ради ЗУНР на Трудовий Конгрес у Києві в 1919 році, член Української Парляментарної Репрезентації Галичини від УНДО, член ЦК УНДО, визначний громадсько-політичний діяч і державний муж, учасник української визвольної боротьби.

Низько схиляючись перед славною пам'яттю великого Патріота, держвного Мужа і Труденика на полі визволення України, Президія і Виконвчий Орган УНРади закликають усе українське громадяство приєднатися до нашої тяжкої жалоби.

БЕЗСМЕРТЯ

Життя є коротким, смерть певна і вічність довга. Під безсмертям ми розуміємо вічне безперервне свідоме існування душі по смерті тіла.

Прагнення безсмертя корениться глибоко в людській природі. Не маючи певности особистого безсмертя, пересічна людина старається винайти якесь відносне наближення до нього. Так у стародавні часи єгиптяни будували великі пам'ятники для померлих. Великі полководці завойовували імперії, визначні мистці творили чудові статуї і малюнки. Багато інших людей у різні способи старалися лишити по своїй смерті щось, що нагадувало б людству про них.

Не тільки великі люди, але кожний з нас думає про смерть і дехто гадає, що з смертю усе кінчається. Відомий агностик Гакслей писав у 1883 р. до І. Морлея: "В різні хвилини у мене пробігає, викликаючи якийсь жах, думка, що в 1900 р. я мабуть буду знати про те, що діється не більше, як я знав у 1800. Я краще волів би бути в пеклі якийсь довший час . . . Цікаво, чи й тебе це переслідує в такий же спосіб?" Ми хочемо бути безсмертними з тієї причини, що ми хочемо жити завтра. Оскільки не всі мають нагоду будувати піраміди чи покоряти імперії, багато пересічних людей пробує потішати себе надіями хоч на будьякий сурогат безсмертя. Найбільш поширене сподівання у тих, що не мають певности особистого безсмертя, полягає в тому, що вони ніби житимуть у їх потомстві. Це марна надія. Наші діти житимуть своїм життям, а не нашим, і кінець-кінцем і вони повмирають. Досить згадати: де тепер народи стародавніх часів?

Інші сподіваються, що їх праця буде тривалою пам'яткою їх життя, в їх ділах вони знайдуть безсмертя. Але де діла індійців, що колись населяли північну Америку? Їх винищили разом з усіма їх ділами. Кожна людина повинна пам'ятати, що в цьому світі все має початок і кінець, усе кінець-кінцем зникає. Навіть дні існування нашої планети пораховані і рано або пізно вона перейде з всіма ділами, що були на ній.

Чимало людей, вважаючи сподівання на відносне безсмертя за марні, і, не маючи знання про особисте безсмертя, тратять усяку надію і пробують жити за стародавньою засадою: "Їж і пий, бо завтра помремо".

Чи можемо ми впевнитись в особистому безсмерті людини? Безперечно можемо. Якщо ви візьмете зерно і почнете різати його, ви не знайдете в ньому життя. Посадіть же зерно в землю і поливайте його, то незабаром зелений листок, що покажеться з зерна, доведе вам, що зерно має життя. Ми маємо чимало підтверджень, що кожна людина посідає безсмертну душу і матиме не якесь невиразне безсмертя в учинках або потомстві, а дійсне, особисте, повне активности і свідомости, вічне існування.

Візьмемо так званий метафізичний аргумент, який використовував за стародавніх часів світовий філософ Платон.

Смерть — це розклад, розпад на частини, поділ. Тіло кожної живої істоти по смерти розпадається на складові частини, на ті елементи, що з них воно було збудоване. Якщо легко проаналізувати і розкласти на частини людське тіло, то цього неможливо зробити з людським духом. На які частини розкладається відвага? Скільки важить думка? Очевидно, що дух людський не може розпастись на складові частини, бо він становить неподільне ціле. Тому, що смерть є розклад, розділ, то, очевидно, що дух не може вмерти.

Сумнівна річ, щоб звичайне сполучення невеликої кількости хемічних елементів могло спродукувати героїзм, любов правди і краси, самопожертву, розум і інші прояви суто духового життя. Це стає буквально неймовірним, коли ми візьмемо на увагу, що пересічна людина має в собі: жиру, якого вистарчить на сім кусків мила; заліза — на один гвіздок; невеличку кількість цукру, вапна, щоб вибілити невеликий курник, фосфору на якихось 2,000 сірників, магнезії на одну дозу та трохи сірки і поташу для дитячої гарматки. Все це приблизно коштує за теперішніми цінами 98 центів. Що ж тоді в людині становить ту силу, що з цих звичайних елементів творить особистість із добром і злом у ній? Єдина відповідь визнання безсмертної душі, що живе в тілі.

Один з найбільших філософів нових часів Е. Кант твердив, що здібності і прагнення людського духа не можна зреалізувати в цьому житті. Ми прагнемо краси і правди і не знаходимо їх. Найкращі жадання нашого духа реалізуються тут в незначній мірі. Ця нескінченість життя вказує на те, що є продовження по другому боці, де всі найкращі прагнення і мрії мають бути зреалізовані. Наше життя тут подібне до першої частини книги. Прочитавши її, ми бачимо, що в бібліотеці має бути друга частина, отже, ми шукаємо другу частину. Тепер кожний з нас ніби перечитує першу половину свого життя. Багато речей нам незрозуміло, проте все нас переконує, що має бути продовження життя, має бути друга частина-відповідь.

Е. Кант так само є автором морального аргументу на користь безсмертя. Відомо, що більшість лихих людей мають кару ще тут. Як не вони, то їх діти дістануть відплату за гріх. Але є випадки, коли заподіяне лихо не було покаране. Отже, має бути місце і час, коли лиходії будуть покарені за їх несправедливість. Повинно бути життя після смерти, що для них буде гірше смерти. Св. Письмо стверджує, що в цьому світі має здійснитися правило: "Хто поганий, нехай ще опоганюється, а хто праведний, нехай ще більше стає праведним". Потойбічне життя — це підведення остаточного підрахунку і заплата за наше життя в світі.

Безсмертя мусить існувати, бо цього вимагає справедливість взагалі, і справедливість Бога — зокрема. В цім житті багато доброго лишається без нагороди і багато зла лишається непокараним. Коли б і не було жадних інших доказів, вимоги справедливости Божої були б достаточними доказами. В протилежнім випадку світ був би без морального порядку. На наших очах дуже часто погані люди мають успіх. Вони нажи-

ваються кривдою і злочинами, багатіють з людських слабостей, окрім того мають добре здоров'я, мають подостатком речей світу цього та вмирають у старості. Наочно їм набагато краще, ніж іншим людям, яких ми знаємо, які хоч і живуть згідно з законом Божим, все ж життя до них не є таким прихильним.

Часто ми бачимо потоптану правду, а зло сидить на престолі. Не раз в історії повторюються: Нерон царює і дітей Божих немилосердно катується.

Уявимо всю ту кривду, яка діється невинно оскарженим і засудженим, і також тих, хто уникають кари за свої злочини; уявимо кривди, які часом заподіюють працедавці робітникам і продавці покупцям. Ми читаємо, як у деяких родинах звироднілі батьки катують своїх маленьких дітей.

З точки зору цього світу ці речі є великою несправедливістю. Невідкличним законом є засада, що що людина сіє, те і жатиме. Справедливість Божа вимагає безсмертя і робить його певним.

Заперечення будучого життя є в той самий час заохотою до всякого злочину. Якщо з смертю все кінчається, тоді цей світ і життя в ним позбавляються всякого змісту. Апостол Павло каже, що: "Коли тільки в цьому житті вповаємо на Христа то нещасливіші ми всіх людей" (1 Кор. 15:19).

Розум людини обурюється проти думки, що система, в якій гріх і несправедливсіть займають таке велике місце, кінчиться однаково для всіх смертю і небуттям. Проте тому, що є Бог, мусить існувати і будуче життя.

Природа дає нам силу доказів і аналогій, що видимою смертю може початись інше життя. Зерно повинно вмерти, щоб дати рослину. Метелик, що споживає нектар квітів, спочатку живе як огидна гусениця, що пожирає листя. Коли такі чудесні зміни трапляються з створінням на нижчому щаблі життя, то чому ми маємо сумніватись у нашому безсмерті. Чи ми є гірші від метелика у Бога?

Немає народу в світі, що не вірив би в безсмертя. Це факт безперечний. Окремі одиниці під впливом штучного аргументу можуть часом відкидати безсмертя, проте за всіх часів і в усіх народів завжди існувала віра в безсмертя. Відомий дослідник С. Марстон пише: "Найвидатніші представники антропології і науки, що досліджує різні релігії світу, прийшли до того самого висновку і довели, що на світанку людської цивілізації вже існувала віра в потойбічне життя". Матеріялісти намагалися твердити, що ця віра виникла у примітивних людей від снів. Вони бачили себе або своїх померлих близьких у сні і почали вірити в окреме існування душі і в безсмертя. Це пояснення відкидають модерні критики тому, що, перше ніж пояснювати сни існуванням душі, примітивні люди повинні були знати про існування душі. Отже, факт універсальної віри в безсмертя залишається, бо вказує на існування знання в серці людини, що смерть не кінчає нашого життя.

Не все знання людина набуває через п'ять змислів. Існують основні, інтуїтивні внутрішні правди, які знаходяться в людині від сотворіння.

Ці ідеї повстають з конституції розуму в протилежність до інших, які людина пізнає з досвіду. Ці внутрішні природні ідеї можуть пізніше розвинутись з досвіду, але самі по собі вони не залежать на досвід і існують перед досвідом. Одною з таких правд є віра в Бога, другою — моральне розрізнення добра і зла, як рівнож і віра в будуче життя або безсмертя душі. З цими трьома ідеями пов'язані ще чотири, які необхідні для людського процесу думання. Ними є ідея часу, простору, числа та причинности. Жодна з цих ідей не потребує навчання і жодна з них не повстає з досвіду. Там, де їх ігнорується, повстає хаос.

Чому тоді повстає атеїзм і матеріялізм? Їх повстання викликується людським гріхом. Людський розум у грісі перестає правильно функціонувати й у своїм падінню ворогує проти Бога. Лише в обновленні Духом Божим розум людини набуває спосібність судити ясно про духові й моральні вартості.

Кожний з нас має доказ існування душі в собі. Коли я думаю про себе, то я не думаю про своє тіло. Людина може втратити частину тіла — руку чи ногу, — але від цієї втрати дух не стає менший. Коли я кажу: "Я і моє тіло" або коли ми співаємо: "Душу й тіло ми положим", ми свідомо протиставляємо душу тілу. Дух людський остільки може протиставити себе тілу, що з певних принципів чи із-за віри й ідей може віддати своє тіло на знищення цілком свідомо. Безперечно, коли тіло Івана Гуса, великого чеського реформатора, горіло на кострі, то воно втікло б з костра, не гаючись, але дух Івана Гуса з неймовірною силою тримав його на кострі, поки воно не згоріло, і його безсмертний дух не звільнився для життя вічного.

Знову розумна добра людина не буде нищити негайно праці рук своїх. Хто, збудувавши собі прегарну хату, потім узяв би і підпалив її? Чи маляр або скульптор при своїм розумі, намалювавши прекрасний малюнок або витесавши з каменя чудову скульптуру, візьме ножа або молотка і буде нищити свій твір? Чей же Бог не є звершений у мудрості. Це просто неможливо, щоб Бог, сотворивши людину й обдарувавши її величезними здібностями, які перевищують усе інше в твориві, взяв би і відтак цей Свій прекрасний твір знищив би назавжди смертю?

Ми не сподіємся подібного учинку ані від архітекта,, ані від маляра чи скульптора, і це є ще більш неймовірним для Бога.

Структура риби вказує на існування води й вимагає її, крило вимагає повітря, існування духовних, моральних і інтелектуальних сил у людині вимагають життя вічного, вимагають оточення, в якім людина могла б вільно розвинути і вивершити ці сили і спосібності. Тому домовина не є сліпою вулицею, а дверима до багатшого і більш повного життя в безсмерті.

Душа і тіло належать до різних сфер, тому не логічним шукати змислових доказів у тілі для підтвердження існування душі. В такий самий спосіб сліпа людина мала б заперечувати існування світла лише тому, що вона не бачить його.

Св. Письмо не дискутує цього питання. Воно приймає його як наочний, незаперечний факт. В часи Старого Завіту людство знало про безсмертя людського духа так само добре, як і в пізніші часи, хоча це знання не мало повноти знання часів Нового Завіту. Коли садукеї заперечували Христові існування безсмертя, Христос не знайшов навіть потрібним аргументувати з ними. Він відповів їм, що вони ігнорантні в найважливіших питаннях.

Ми маємо певні історичні докази, що доводять особисте безсмертя людини. Ці факти підтверджені вірними свідками, людьми наскрізь урівноваженими й уміркованими. Апостоли Петро, Яків і Йоан бачили на власні очі Мойсея та Іллю, що жили сотки років до них. Мойсей і Ілля розмовляли з Христом на горі. В той час Мойсей пробув у вічності, за нашими земними підрахунками, якихось 2000 років.

Що твердять люди науки про це питання? Насамперед вони відзначають незвичайні труднощі в дослідах безсмертя й існування людської душі. Нам трудно уявити характер існування у вічності, так само як і дитині в утробі матері було б неможливо уявити її майбутнє життя після народження. Є ряд незвичайних фактів, встановлених наукою, що вказують на раціональність віри в безсмертя. Відомо, що приблизно кожних сім років склад нашого тіла змінюється. Наприклад ті, що приїхали в Европи до Канади якихось десять років тому, вже не мають у своєму тілі ні частинки европейського тіла. Їх тіло складається з канадійських матеріялів. Наше тіло постійно обновлюється. Якби наш дух був проявом тіла, то зі зміною тіла повинен змінюватись і наш дух. Тим часом відомо, що через усі зміни тіла наш дух залишається той самий. Хоч наше тіло не має ні частинки европейського матеріялу в собі, ми все ж духом лишаємось тими самими европейцями, що ми були ними 10 років тому.

У наші часи встановлено ряд надзвичайно цікавих фактів у научних лябораторіях і шпиталях. Вони вказують, що в людині діють сили й явища, які неможливо пояснити з матеріялістичного погляду. Так надзвичайно цікаві досліди були проведені в Лондоні в Ст. Томас шпиталі в 1911 р. Результати цих дослідів В. І. Кілнер опублікував у книзі під назвою "Атмосфера людини". В дослідах Кілнера сказано, що коли дивитись на людину через скло, вкрите спеціяльним розчином діціяніну, то виявляється, що людське тіло має навколо себе сіяння (аврору). Ця аврора складається з темної тонкої лінії, що прилягає дуже близько навколо тіла, за нею можна бачити пасму аврори близько двох дюймів завширшки з темними смугами. Ця частина переходить ще в дальшу, що сягає до чотирьох або п'яти дюймів. Інший дослідник Ван Гоувенсвелт пише: "Кожна людина оточена сіянням, що його можуть бачити особи з надзвичайно розвиненими змислами або з спосібностями ясновидіння. У деяких осіб ця аврора така сильна, що її можуть бачити майже всі . . . " Фон Райхенбах описує, що людина виділяє непомітне тихе світло. Ця аврора є між 15 і 20 сантиметрів широка й ясно блакитного кольору. Вона складається з багатьох прямих тонких променів. Якщо людина хвора або засмучена, аврора зменшується й її світло стає менш інтенсивне. Німецький вчений Фіргав (доктор філософії в медичному університеті у Вегофер) підтвердив ці досліди, як і інший німецький вчений Суріа. В зв'язку з питанням надзвичайних явищ у людському тілі варто зазначити наукові досліди останніх років проф. І. В. Райна у Дюкському Університеті. Ці досліди, перевірені в тисячах експериментів, встановлюють, що часто трапляються особи, які мають здатність "бачити" речі на віддалі сотні миль, навіть будучина не зовсім захована від людини з такими здібностями. Ці здібності професор Райн назвав "понадзмислові перцепції". В своїй книзі "Ню фронтієрс оф да майнд" (1937 р.) він пише, що наука не знає жодного фізичного явища чи процесу, котрим би можна було пояснити ці незвичайні здібності. Теорія електро-магнетичних хвиль, що їх мав би посилати мозок у цих явищах, не варта критики, нема таких хвиль, знаних науці, що могли б доконувати речей, яких доконувано в експериментах в Нюйорському Університеті. На стор. 248 проф. Райн пише: "Те, що ми тепер знайшли в дослідах, принаймні сприяє можливості, що особистість людини буде жити і по смерті".

Відомий голляндський вчений Герман Бавінк, професор Вільного Університету в Амстердамі, каже: "Досліди незвичайних явищ, таких як телепатії і телестезії, гіпнотизму, зцілення вірою і молитвою, інтуїції генія та пророцького чи поетичного надхнення, довели один факт поза всяким сумнівом, а саме:

психічне життя людини куди багатше, ніж його розуміння і діяння".

Відомий вчений проф. Алексій Карел в книзі "Людина Невідома" констатує ряд проявів людського духа, що вказують на його незалежність від тіла і силу над ним. Він констатує існування ясновидіння і телепатії і твердить, що вони встановлені науково. Він пише (стор. 124): "Ті, що мають цю силу, пізнають думки інших, не користуючись органами чуття. Вони так само бачать події більш-менш віддалені в часі і просторі". Проф. Карел вказує, що наука встановила факт зцілення в наслідок молитви, і то в один момент, від таких слабостей, як сухоти, рак, гнійні нариви, гнійні рани і т. п. На ст. 148 він описує характер молитви: "Молитва, що за нею настають органічні ефекти, спеціяльного характеру. Поперше, вона цілковито безкорисна. Людина доручає себе Богові. Вона стає перед Богом як полотно перед маляром або мармур перед скульптором. У той же самий час вона просить Його милосердя, відкриває свої потреби й її братів, що терплять. Загально той пацієнт, що одержує зцілення, не молиться за себе, а це робить інший. Молитва може викликати дивний феномен-чудо". Стор. 149: "Було загально прийнято, що чудеса не існують і що вони не можуть бути . . . Але з огляду на усталені факти, що їх спостережено протягом останніх п'ятидесяти років, цього твердження вже не можна підтримувати".

Доктор Томсон у книзі "Брейн енд персоналіті" твердить, що залежність від праці мозку не виключає безсмертя духа. Професор Фіске, один з найвизначніших прихильників еволюційної теорії в Америці, каже: "Матеріялістичне твердження, що життя душі кінчається з життям тіла, є мабуть найбільш колосальний приклад безпідставного твердження, що коли-небудь було відоме в історії філософії".

Такі вчені як О. Лодж в природничих науках, В. Джеймс у психології, проф. Герман Лотце в філософі і д-р В. Ослер в медицині, — всі вони вважали надію на безсмертя за цілком раціональну і можливу. Відомий англійський хірург І. А. Гайдфілд у своїй праці "Розум і мозок" (1917) пише, що докази на користь існування потойбічного життя достатні, щоб виправдати віру в нього.

Абсолютну певність у життя вічне ми осягаємо в історичному факті воскресення Христа із мертвих. Факт воскресення Христа із мертвих є найбільш важлива подія, що коли-небудь була в історії всесвіту. Тому ввесь цивілізований світ поділяє історію людства днем Його народження. Маючи на увазі всі докази, що людина продовжує своє існування і після смерти тіла, ми повинні пам'ятати, що ми маємо безсмертну душу. Тому ми

дякуємо Творцеві так само і за знання, що кожний, хто прийме велике відкуплення в Христі Ісусі, той може бути певний не тільки вічного існування, а й вічного життя, сповненого радісних, великих і чудових речей. Воскресення Ісуса Христа з мертвих підтверджує ці певності.

Перед 1492 роком багато людей гадало, що за Атлантійським океаном існує континент. Але всі їхні міркування були малої вартости. Лише коли Колюмб привіз назад докази, які переконали всіх, що він дійсно відкрив новий континент, переконання про існування землі по другім боці Атлантійського океану стало абсолютною певністю.

В такий же спосіб воскресення Ісуса Христа є найбільш переконливим доказом, що життя продовжується і по смерті.

Проте треба розрізняти вічне життя від вічного існування. Біси мають вічне існування в темряві й розпуці. Люди, які відкинули ласку Божу в Христі Ісусі, матимуть подібну ж долю, можливо, що для них краще було б не родитись зовсім.

Але всі ті, хто прийняли прощення і спасіння через Ісуса Христа, матимуть не тільки вічне існування, але і повноту життя вічного. До цієї ж групи належать усі діти, які померли до зрілости, всі люди, позбавлені вибору й рішення, всі, хто не чули благовістя, але прислухались до голосу Бога в своїм серці. На всіх цих і їм подібних поширюється ласка Божа в жертві Христовій. Усі вони матимуть нагоду рости духово, розвиватись і здійснювати всі свої спроможності в житті вічнім.

Апостол Павло свідкує: "Думаю, що муки теперішнього часу недостойні слави, що має явитись в нас" (Римл. 8:18).

Ісус Христос каже: "Я воскресення і життя. Хто вірує в Мене, коли й умре, житиме. І всякий, хто живе й вірує в Мене, не вмре по вік" (Йоана 11:25, 26).

М. Фесенко

ВИЗНАЧНИЙ ВЧЕНИЙ ПРО ХРИСТА

Д-р Р. Д. Камбел, професор хемії в Йовському університеті, пише: "Моральні і людські цінності, які Творець призначив для людини, відкриті людині різними дорогами й у різні способи, але найвищим відкриттям є Ісус Христос. Будучий напрям нашого всесвіту залежить на наше відповідне, особисте доручення себе Ісусу Христу".

"Християнство сьогодні".

ПОМИЛУЙ, БОЖЕ, НАС!

"Боже, змилуйся над нами і благослови нас". (Пс. 67:1).

П. Сич

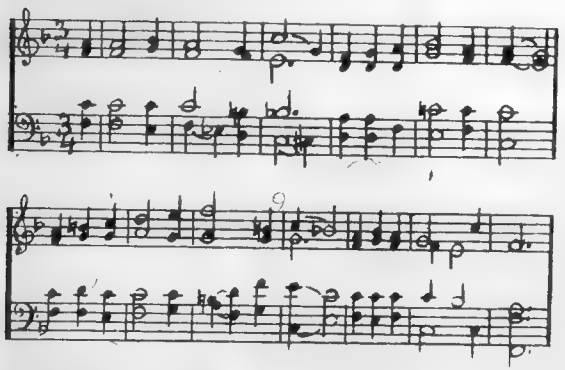

1. Помилуй, Боже, нас,
Благослови в цей час,
Нехай над нами світить все
Твоє святе лице.

2. Хай знає вся земля
Дорогу до життя,
Аби ввесь світ знайшов собі
Спасіння у Тобі.

3. Прославте Бога, всі
Народи на землі,
Нехай піснями племена
Хвалять Його ім'я.

4. По правді судиш Ти
Народи і краї;
Твоя рука племена всі
Провадить на землі.

5. Прославте Бога всі,
Племена на землі,
І хай, ликуючи, земля
Хвалить Його ім'я.

6. Бог нас благословив,
Земля дасть нам плодів.
І буде благовіти вся
Перед Творцем земля.
Амінь.

ЩОСЬ БІЛЬШЕ, НІЖ ВЕЛИКЕ

Ви й я живемо сьогодні в часі, коли люди жадні влади, спрагнені здобування і галасливі, коли ходить про престиж. У цьому часі тим із нас, що прибираються іменем слуг Христових і християнських працівників, — їм треба знову шукати втілення в життю, молитовно, повнодумно й шанобно, ось ці слова великого апостола Павла, який сказав: "Так оце я все вважаю за втрату ради вищого розуміння Христа Ісуса, Господа мого, ради котрого я все втеряв і вважаю все за сміття, аби придбати Христа". (Филип'ян 3:8).

Тут апостол Павло готовий признати, що перебрання ним Христового шляху означає певного роду втрату. Він був охочий втратити деякі цьогосвітні вигоди; такі, як втрата популярної опінії в загалові.

Якби він продовжував бути Савлом із Тарсу, він був би найбільш популярним в Єрусалимі та в цілій його національній спільноті. Павло був амбітною людиною. Це видно з його життя по навернення. Він був природним провідником людей, він природно прибирав командну поставу і люди без вагання приймали його накази. Його розум був досконало вправлений-вишколений у чудових літургіях, традиціях і доктринах його давньої віри. Він мав рвучкий розум, що кваліфікував його до провідництва не тільки в духових речах, але також і в інтелектуальних справах. Він виявляв невтомну ревність, яка з певністю здобула б йому почесне місце серед вибраних його доби.

Натомість, як один із зненавиджених християн, апостол Павло не мав надії на будь-яке місце, яке забезпечувало б йому становище популярности і престижу. Він охоче зрікся цього. Він одверто і без вагання обернувся плечима до них, тому що він відчував, що стати Христовим переможцем, було важливішим і вартнішим.

Апостол Павло добровільно і з подякою зрікся певних інтелектуальних уподобань та привілеїв, які були б його, коли б він не взяв на себе шляху Христа. Він міг би бути другим Гамалиїлом у Єрусалимі. Молоді його одновірці приходили б до Єрусалиму з усіх кінців Римської імперії і з усіх сторін відомого тоді світу, щоб бути школеними ним, як він сам був школений у стіп Гамалиїла. Він був би лідером Синедріону. Але Павло відклав набік свої інтелектуальні амбіції, щоб стати подорожуючим учнем Назарянина. Він зрікся приятельства визначних членів суспільства, щоб здобути для себе Христа. Цим ще не сказано, що в нашій християнській вірі немає місця для інте-

лектуалізму чи для суспільности вищого рівня. Зовсім ні! Але коли ап. Павло робив вибір між християнством і тими інтелектуальними амбіціями та зв'язками, він не вагався ні на мить вибрати Христа, радо зносячи втрату всього іншого.

Ап. Павло був людиною, яка вишла з поважної родини та з вигідних життєвих обставин. Він увільнився від усього цього й зрікся всякого багатства, здобутого його власним генієм, з метою стати мандрівним проповідником Євангелії, вандрючим з місця на місце, не маючи певного пристановища, уважаним світовим волоцюгою. Який вибір! Стати безгрошевним християнським мучеником радше, ніж провадити легке вигідне життя! Він заявив, що він уважає всі земні розкоші, становища, знання, престиж і силу гниллю, опоганенням і образою. Речі цього світу, порівнюючи з вічними вартостями, були для нього цілком безвартісні, щоб їх мати і громадити, здобути ж Христа було найвищою ціллю.

Отож, друзі, я думаю, що нині по тій лінії муситься дещо сказати. Є бо такі, які кажуть нам, що в нинішньому модерному часі ми мусимо мати деякі ознаки престижу, що кожний пастор, щоб мати успіх, мусить здобути сяк чи так якусь ознаку визначности в формі, наприклад, наукового ступня (титулу), чи якесь признання цього роду.

Я не проти титулів, як таких. Але я думаю, що коли ми починаємо, я боюся, що ми вже розпочали, заступати Божественну силу Святого Духа інтелектуальними здобутками, ми вступаємо на небезпечний грунт, ми вимінюємо певні духові скарби, що їх тяжко буде, якщо не зовсім неможливо добути назад.

Заіснувала непокоюча, проймаюча церкву сьогодні раціоналістична манія. Всюди вона є наявною. Я знову повторюю й інтелекту й інтелектуального служіння не можна позбавити місця в справі Христовій. Але я кажу про раціоналізм, який шукає людського розумування скорше, ніж Божественного об'явлення, як то Христос казав Петрові: "То не тіло і кров об'явили тобі це". Це рух, у якому освіта заступає переважаючу молитву, в якому Духові Святому відводиться менше місця в богослуженнях, це рух позбавлений переконуючої, переможної сили Бога. Він змагає здобувати більше всього того, що ап. Павло вважав за втрату задля здобуття Христа. Це страшна небезпека, що ми згідні приймати другорядне і випадкове і назвати його основним. Це застрашуюча і катастрофальна річ, що ми осягли вже точку, де ми стали залежні від інтелектуалізму, що займає місце конечного служіння Духа Святого серед нас. Апостол Павло знав, що для перемоги Давидової не була необхідною зброя Савла. Він знав, що Божественна сила, а не

людський ум, був необхідний для переможного тріюмфу церкви Ісуса Христа. Ап. Павло каже: "Ми проповідуємо розп'яття Христа, камінь спотикання для жидів, а для греків божевілля". Тут він твердо встановив факт, що релігіоністи і інтелектуали можуть відкидати і погорджувати проповідуванням Христа, але не не зважаючи на це, воно все ж таки було динамічною і спонукливою силою, завдяки якій люди приходили до Христа.

Я спитаю Вас нині, хто були ті великі здобувники душ в церкві? Чи не були це люди такі, як Д. Л. Муді, Білі Сандей, Г. Смут і подібні, що мали в собі щось великого і більшого понад людське знання, люди надхнення і завзяття, співчуття і посвяти? Це є потребою нашої хвилі, найбільшою потребою! Нам — річ певна — потрібні доктори теології й інші доктори, але понад усе ми потребуємо як найбільше Духа Святого між нами. Ми можемо відчувати, що потребуємо більше краси й атмосфери, більше елеганції, кращого обряду, принадности, естетичних прикмет у наших богослуженнях, але чи немає тут небезпеки, що, розгортаючи всю ту атмосферу, ми можемо втрати з овиду благодатного Духа Божого? Я бачив їх — ті вимоги, як переїздив цією країною. Я бачив, що повнопобожні серця й побожне визнання присутности Божої потягали химерної зовнішности літургії й обряди, помпи й обставности. Треба думати не про те, що ми потребуємо певного рода елеганції і краси церемоній, щоб знайти в них присутність і прихильність Божу. Він перебуває в нерукотворних храмах і доступ до Нього не лише крізь квітчасту і показну остентаційність.

О, я заявляю вам сьогодні, що ми маємо вернутися до місця, де ми були залежні від Нього, де ми признавали б, що Він є одинокою нашою надією, що наші богослуження, наші служіння, все, що ми робимо, є неплідне оскільки і поки не запалено воно вдохновляючого, оживлюючого й освячуючою силою Святого Духа. Нечім це не заступне.

В. Е. Нелсон
(Переклав д-р Л. Левицький)

ВОЛЬТЕР

В світі широко поширені вислови Вольтера, подібні до таких, що: "Коли б Бог не існував, то Його треба було б винайти". Але менш знана друга частина цієї фрази Вольтера, що: "вся природа кричить, що Він дійсно існує".

Так само одного дня, захоплений красою заходу сонця, Вольтер вигукнув, ставши на коліна: "О Всемогутній Боже! Я вірую!"

НЕТОПИР І ДВА ПТЕНЦА — ГОРЛИЧИН І ГОЛУБИНИН

(Понижча басня Г. Сковороди, хоч і давно ним складена, є слушною відповіддю для всіх, хто і в наші дні заперечують вірі в Бога й інші духові правди лише тому, що вони особисто нічого про них не знають. Такими є, наприклад, сталі вигукування комуністичних астронавтів, що вони ніде над землею не бачили Бога).

Великий пекольний звір, який живе в землі, як кріт, коротко кажучи, великий кріт, написав найкрасномовнішого листа до звірів, які жили на землі, і птахам у повітрі. Сила була така:

Дивуюсь марновірству вашому. Воно знайшло в світі те, чого ніколи ніде і не бувало. Хто вам насіяв нісенітниці, ніби в всесвіті існує якесь сонце? Ніби воно прославляється на зборах наших, проводить у ділах, доглядає за скінченнями, насолоджує життя, оживляє твориво, освітлює темряву, посилає світло, обновлює час.

Який час?

В всесвіті існує лише одна темрява, так само й один час, що ж до існування іншого часу, то це є чепуха, нісенітниці, небиль.

Оця одна ваша дурість є плодовитою матір'ю і других дурниць. Всюди у вас брешуть: світло, день ,вік, промінь, блискавиця, веселка, правда. Смішніше за все це те, що признаєте химеру, яку називаєте око, ніби воно відобраз світа, світла приятельниця, джерело радости, двері правді . . . Ось варварство! Любі мої други! Не будьте підлими, покиньте ярмо марновірства, не вірте нічому, поки не візьмете в кулак. Повірте мені: жізнью не є те, що ми бачимо, але те, що щупаємо.

Дня 18-го квітня 1774 року. З пекольного світа Н. Н.

Цей лист сподобався багатьом звірям і птахам. Наприклад Сові Дремлюзі, Вудоду, Ястребу, Пугачу, окрім Орла і Сокола. А найбільш за всіх Нетопир пловко хитався в цім високороднім догматі і, зобачивши синів Горличина і Голубинина, намагався ощасливити їх цією високопарною філософією. Але Горличин сказав: Батьки наші кращі за тебе для нас учителі. Вони родили нас у тьмі, але для світла. А Голубчик відповів: Не можу вірити брехунові. Ти мене і раніш казав, що в світі

нема сонця. Але я, народившись у хмарні дні, в сьогоднішній день воскресіння рано зобачив схід прекраснішого всесвітнього ока. Окрім того сморід, який походить від тебе і від Вудода, свідкує, що в середині вас живе недобрий дух.

Сила. Світло і темрява, тління і вічність, віра і недовірство — складають світ і одно другому потрібне. Хто темрява, — будь темрява, а син світла нехай буде світлом. По плодах їх пізнаєте їх.

Харківські басні.

РІЗНЕ

НАШ НАДЗВИЧАЙНИЙ ЧАС

Апостол Павло каже нам, що все, що було написано в Святім Письмі, було написане нам на науку, щоб через терпіння та утішення з писання мали надію (Римл. 15:4).

Часи, в яких ми тепер живемо, як показують події, що сьогодні стаються в нашому світі, є можливо останніми днями людства.

Ці події є передвісниками кінця цього грішного світу та другого славного приходу Господа нашого Ісуса Христа. Чи ж не повинні ми тепер використати нагоду, що дається всім нам? Чи не повинні ми приготовитись зустріти Господа нашого Ісуса Христа, Який або прийде другий раз у великій славі, щоб забрати Своїх вибраних до Свого вічного Царства, або візьме нас до Себе ще перед тим.

Через Івана Богослова Ісус Христос сказав: "Блаженні, що творять заповіді Його, щоб мали власть до дерева життя, і увійшли воротьми в город" (Відкриття 22:14).

Про дорогу ж, що веде всіх вірних дітей Божих до Його вічного царства Сам Спаситель наш Ісус Христос сказав: "Я дорога й правда й життя, ніхто не приходить до Отця, як тільки Мною" (Івана 14:6).

Отож, як та радісна пісня, яку заспівали були небесні анголи про народження Ісуса Христа та Його перший прихід на землю, так тепер нас повинна потішати та радість, яку звістили Божі анголи про другий прихід нашого Господа: "Цей Ісус узятий від вас на небо так прийде, як виділи ви Його сходячого на небо" (Діянь 1:10-11).

М. Ясінський

ХТО Є ХРИСТИЯНИНОМ?

У вересні місяці помер світознаний гуманіст Д-р А. Швайцер. Д-р Швайцер був людиною визначних талантів, які були пов'язані з посвятою і пожертвою в його служенні муринам в Африці.

Чи був Д-р А. Швайцер християнином? Згідно з Новим Заповітом християнином є людина, яка вірує, що Ісус Христос є Сином Божим (Діяння 8:37). Віра в Божественність Ісуса Христа веде до визнання Його, як Господа. Оце переконання витворює в житті християнина життя посвяти і служення іншим. Отже, християнином є людина, яка має стисло означені віруванння і певний тип життя. Не можна називати християнином людину, яка устами визнає Христа, як Господа, а життям заперечує цьому, як також і людину, яка заперечує Божественність Ісуса Христа, але в певній мірі живе справедливо й у служенні іншим.

Д-р А. Швайцер не вірив у Божественність Ісуса Христа, в те, що Він був у виключнім значенні Сином Божим, тому Д-р Швайцер міг бути великою людиною, посвяченою служенню людству, але його не можна назвати християнином згідно з Новим Заповітом.

БІБЛІЯ І УКРАЇНЦІ В КАНАДІ

Річний звіт Канадійського Біблійного Товариства подає, що за 1964 рік пів мільйона українців купили лише 845 українських Біблій. Мабуть, це число припадає переважно на українських протестантів і православних. Українці греко-католики мають свій власний переклад, але так далеко видавці в Римі не подали статистичних даних про розпродаж нового перекладу священика Хоменка. Ці Біблії перекладу св. Хоменка розкуповували в великій кількості і протестанти також.

Незвичайно мале число подане Канадійським Біблійним Товариством, яке припадає на українських покупців Біблії, наочно виявляє негативну реакцію українського загалу до перекладу д-ра Огієнка. На десятки тисяч українських православних у Канаді лише пару сот зацікавились купівлею Біблії перекладу їх митрополита.

ПОКИНУЛИ ЗЛУЧЕНУ ЦЕРКВУ

Більш, ніж тридцять осіб у Шедден, Онт., покинули членство Злученої Церкви і заснували свою власну. Пізніше вони плянують приєднатись до якоїсь іншої деномінації. Причиною їх невдоволення був новий матеріял для навчання в недільних школах, який Злучена Церква недавно видала. В цім матеріялі перші розділи кн. Буття означалось, як "мит". Так само ця група невдоволена "диктаторськими методами керування церквою".

★ ★ ★

ПРЕСВІТЕРСЬКІ МІСІЙНІ НОВИНИ

Пастор Г. Девіс відвідав громади в Сейнанській Пресвітерії в Кореї і оповідає: "Одного дощливого дня по вечірнім богослуженні якихсь тридцять осіб у громаді поділились на дві групи і пішли з церкви. Я не знав, що це було, і пішов за групою пастора.

Скоро ми зупинились у маленькій хаті й усі п'ятнадцятеро увійшли в середину. Це був дім трьох дуже старих людей, які не могли приходити до церкви. Коли ми всі посідали на "татамі" підлогу, пастор перевів коротке богослуження з наукою з Писання. Потім подали поживу і ми мали освіжуючий і радісний час спільности, який я рідко коли мав.

Пізніше я довідався, що інша група робила таке саме в іншій частині міста. Я відчував, що це було служіння в Христовім дусі, яке не забувало про безпомічних слабих людей у громаді.

Ми сиділи разом, славили Бога разом, разом їли і розмовляли і над нами почивало благословення Христове, Який був присутній серед нас і робив ці всі речі з нами.

Цей звичай у корейській церкві називають "Катей рейтай" або поклонення дома.

ЦЕЛІБАТ ЗІСТАЄТЬСЯ

Римо-католицький вселенський собор розпочав дискусію над питанням дозволу одружень для священиків. Певна кількість учасників собору була за таким дозволом. Проте Папа Павло VI зупинив цілу дискусію в цій справі, повідомивши собор, що він вважає целібат за необхідну установу в церкві.

Це означає, що і надалі римо-католицька церква буде терпіти на репутації через скандали, які викликуються непоборними прагненнями й інстинктами людської природи.

Резолюцію про свободу совісти і визнання було прийнято спочатку без змін, і відложено її остаточну редакцію на пізніше. Це наочно було зроблено тому, що Папа мав виступати перед

форумом Злучених Націй і потребував ліберального образу. Коли Папа повернувся до Риму, то повищу резолюцію остаточно затверджено, але до неї тепер додано параграф, який твердить, що поруч із правом на свободу совісти кожна людина має також обов'язок стати римо-католиком. Все ж навіть і в такій подвійній формі засадниче визнання права кожної людини думати для себе є кроком наперед для римо-католицької церкви.

Так далеко римо-католицька церква в головних речах лишиться тією самою без радикальних поліпшень чи то в навчанні, чи то в житті. Правда, їм вдалося лише дискусією про реформи змінити погляд на себе в широких колах світу. Як скоро постанова про свободу совісти і релігійну толеранцію, яку Вселенський Римо-католицький Собор прийняв, просякне в українські церковні кола, сказати тяжко. До нас такі гуманні, поступові ідеї в церкві приходять дуже повільно, і ще повільніше знаходять своє здійснення.

★ ★ ★

ОБКРАДАННЯ УРЯДУ

Папський орган твердить, що не є смертельним гріхом брехати. В січні, коли італійські громадяни складають інформації урядові про свої зарібки в цілях оподаткування, Ватиканський офіційний папський часопис "Обсерваторе Романо" проголосив, що брехати щодо своїх зарібків не є смертним гріхом і це тому, що ті урядники, які збирають податки з італійців, сподіються неправдивих інформацій та роблять свої обрахунки податків, грунтуючись на цім сподіванні. (Глоб енд Мейл. Вересня 1, 1965).

Це все виглядає, як дуже дивовижним зм'якшенням і оправданням брехні, яке виходить від ніби християнської церкви. Всяка брехня є гріхом і всякий гріх є смертний. Уряд повинен бути чесним і не вимагати від громадян більш, ніж ухвалив парлямент, і більш, ніж потрібно для існування держави.

Країна потребує шкіл, доріг, поліції, війська, урядовців і різні міністерства для добра населення. Якщо громадяни не платитимуть чесно податків, то держава не зможе існувати, чи утримувати лад. Так само виглядає зовсім негідно, коли митний уряд пробує стягти з громадян якнайбільше, а громадяни лише дбають про те, якби обдурити уряд і дати найменше. Найкраща дорога до зменшення податків є не брехливість, а вимога стислої економії від виборних представників в парляменті. Коли б загал перестав голосувати за тих кандидатів, які попирають марнотратство, то решта негайно подбала б про ощадність у державних видатках і податки зменшилися б.

ПЛАСТУН КІННИЙ КОЗАК ВІЙСЬКОВИЙ ПОЛКОВНИК

Одяг і зброя чорноморських козаків на кінці XVIII і на початку XIX століття, 1787-1803 року. Як бачимо, початковий одяг кубанських козаків — це, властиво, одяг українського козацтва, перенесений запорожцями з України на Кубань. Пізніше чорноморці перейняли як свій черкеський одяг.

Original costume of Kuban Cossacks which they brought from Ukraine to Kuban in XVIII century. Later they adapted the costume of Caucasian mountaineers.

KUBAN COSSACKS

Living for centuries at the crossroads of Eastern Europe, in close contact with various nations and peoples, the energetic and curious Cossacks easily observed the ways of living of these peoples and willingly adopted from them all that looked worth while copying. Ever ready in war to discard some attractive trophy for something more glittering and valuable, the Cossack retained the same trait in peaceful pursuits; and, as a result, before the Revolution of 1917, the Cossacks had the largest agricultural machines and theory—the best for their situation of working and dairy cattle, and they had several famous breeds of saddle horses. The Cossacks undoubtedly were the best farmers in former Russia; the wheat and corn from the Kuban and Don were the chief items of export through the ports of the Black Sea and the Sea of Azov; in Cossack pastures roamed swift horses. The best table wines were produced from the grapes grown on Kuban; the best tobacco was cultivated on the Kuban foothills of the Caucasian ridge; caviar and sturgeon steaks, while the word "Astrakhan" rings familiarly to all of us.

These principal occupations, like farming, cattle, sheep and horse breeding, fishing and hunting, made the Cossacks rich. Their wealth created an envy in the masses of the Russian peasantry, land hungry and often destitute. Goaded by the Bolsheviks, they later so willingly responded to the cry, "On to the Don, on to the Kuban!" sounded by Lenin and Trotzky.

But in addition to the rich black earth, so good for farming and ranching, the land of the Cossacks contained tremendous riches below the ground. Within the territories occupied by Kuban Cossacks are the oil fields of Grozny and Maikop, and the as yet uncounted wealth of minerals, including gold, silver, nickel and marble in the mountain ridges of the Caucasus. The best fisheries were found in the delta of the Kuban, some of the best game preserves were also in the Cossack lands.

However, this bounty of Mother Nature cannot by itself explain the fact that the Cossack were among the most advanced peoples of the former Russian Empire. They were in the front ranks in the fields of education and culture because they practiced the old proverb, "Education is light and ignorance is darkness." The Cossack lands were covered with hundreds of schools and institutions of learning. In the absence of any compulsory law, in the years preceding the Revolution of 1917, every Cossack boy and girl received an elementary school education; a great many of them went to the high schools or attended the special trade or

vocational schools which were established in every goodsized Cossack town; and even from the smallest and most remote towns there were, as a rule, several young men and girls attending colleges and taking special courses in the great universities.

How well the Cossacks succeeded in their drive to conquer the fields of the arts and sciences, other than the military trade, shows in the fact that in the last two centuries one could hardly find in former Russia cultural accomplishment, or an advance in science, or a new movement in the arts, where the Cossacks hadn't their men and women in the front ranks. They had their scientists and explorers, educators and writers, artists and composers, executives and industrialists; but whether one of them was a senator, or a world known agriculturist, or a bishop of great fame, he was still a Cossack, first and last.

Adopted from "The All Cossacks Journal," № 16, 1952.

Д-р І. А. Джонстон, пастор пресвітерської громади в Лагос, Нігерія, пише:

"Пресвітерська справа тут так розвинулась, що ми були змушені перейти в більше приміщення. Збори на тижні продовжуються і далі в каледжі, але в неділю від 400 до 800 людей відбувають богослуження в театрі на головній вулиці в Лагосі. Громада слідуючого місяця відкриє додаткові недільні школи в різних дільницях міста".

SWEETEST PICCANIN

By Evelyn Glad

Staretta Memsi had learned enough about the white pepole in her short life to be as respectful and as quiet as could be whenever she met any of them. She had just come down the path from her mother's grass hut and was going to skirt the coffee plantation of the white bwana, then across the clearing to little Joe's hut to see if he would play with her. It was a lovely afternoon in late October, and as she ran along in her little black feet she sang a childish Swahili song that seemed chiefly to consist of the rhyming words "bwana . . . hapana . . . amanha." At the edge of the plantation was the preacher's house, and to her surprise there were two little white girls whom she had never

seen before playing catch ball in the garden. She had seen the old preacher many times. He had such a long, sad, white face, that she had often wished she could make him laugh like her father did. She was so glad her father was black—he was so funny and laughed so much, and the white people were so sad and always had so much to do and not enough time to do it in.

Staretta tried hard not to stare at the little white girls as she went by, because they had told her at the mission school that it was rude to stare. But just as she was pulling her eyes away from looking, a white rubber ball shot past her and went skimming down the path in front of her. She stared and saw where it came to rest at the foot of the blue gum tree near the white bwana's outer fence. Her little bare feet seemed to take on a special life of their own as, without even thinking of what she was doing, she found herself running as fast as she could run towards the gum tree—and the next minute she held a rubber play ball in her hand for the first time in her life.

Oh! How beautiful it felt! How smooth and round! What fun she and little Joe could have with it! Almost before she knew what she had done she stuffed it into her little red blouse, and looking around a trifle nervously, started to run again towards the clearing in the direction of little Joe. Staretta had not had much mission training, and did not feel very uncomfortable about hiding the ball. Her mind worked on the principle of "findings keepings" and she felt that because she had found it she had—well, **nearly** as much right to it as the little white girls had. Then suddenly she almost stopped in her tracks as she heard voices behind her. She glanced over her shoulder and saw that the little white girls were running after her and one of them was rapidly gaining on her and was shouting at the same time:

"Come back! Come back!"

Staretta sped on, but she was much smaller than the white girl who very soon had grabbed her by the back of her blouse. It gave a tearing sound as Staretta was pulled to a halt.

"What are you clutching there?" demanded the white girl. "I believe you've got my ball under your blouse. Come on, give it here!"

Staretta, without really meaning to be rude, poked out her little red tongue, then started to run again.

"Come back!" yelled the first white girl again. "I'll tell my grandpa of you and he will have you put in prison! Come back, you little thief!"

But Staretta continued to run on towards little Joe's house. She was much too clever to run straight there, so she took

a roundabout way through Kimsy's Copse and Jigger-Jagger Lane. Then after that she ran through several winding lanes, twice circling back on her own footsteps, until at last she arrived at little Joe's hut, very much later than she had expected because of the long time it had taken through the Copse and the winding lanes. Little Joe was thrilled with delight when he saw the ball, and the two children had a wild and wonderful time for the rest of the afternoon till they were completely tired out and Joe's mamma told Staretta that she must be going if she wanted to get home before sundown.

So once more she set out, along the homeward path this time, with the ball clutched tightly inside her torn blouse once more. When she came to the edge of the garden where the two little girls had been playing, she was surprised to see a group of people standing about. Staretta did not know what it was about, but anyway it was none of her business, so she stuck her small black nose up in the air and went on down the path minding her own business. Then suddenly her heart almost stopped beating—there were footsteps running behind her just as there had been earlier in the day, and a voice was calling after her:

"Piccanin! Piccanin! Just a minute! **Please** wait!"

Her first thought was to run as fast as she could, just as she had done before, but for no reason that she could give except that it was such a pretty voice, she stopped and turned—and there was the second little white girl who had been with the one who had chased her, and this little girl looked frightened.

"Oh!" she almost sobbed. "Do you know where Melanie went, piccanin? I saw her running after you, and I ran after her, but I couldn't find her. Do you know where she went?"

Staretta shook her head in a dazed fashion.

"Will you show us where she went—now, before it gets too dark?"

Staretta did not want Melanie to be found. She was a nasty horrid white girl who wanted to take the ball away from her and little Joe. So she shook her head again.

"Oh! **Please!**" begged the other girl whose name was Daisy, **"please!"** and she took Staretta's hand and began to pull her towards the group at the garden fence. As they passed the group Daisy called out, "This little piccanin will find her! She will lead us! Come on!" And Staretta found herself at the head of a small procession. It was almost dark now and a man behind her switched on a torch and held it high over her head so that she could see. She clutched the ball nervously in her blouse for fear she would lose it. She really did not know any more than the white people did down which paths she had run, but she could not

explain all that so she was forced to go on. The crickets and the bull-frogs made such a din that it was some time before she made out a peculiar separate noise from the Kimsy Copse between Palanka's hut and the white bwana's barn. She did not think the white people had noticed it because they were so slow at noticing things like that—her father had often laughed at that. But as they came nearer to the Copse, Staretta knew what the sound was—it was someone crying. She gripped the ball more tightly, because she knew that soon the silly white people would hear it, the horrid girl would be found, and maybe they would search Staretta for the ball.

"I can hear someone!" shouted a man behind—one of the white bwana's friends—and then she heard the voice of the sad-faced old preacher: "That's Melanie! It's coming from Kimsy's Copse! Melanie! . . . Melanie!"

The crying stopped, and they all went forward to the copse in a bunch, to find Melanie with a turned-over ankle trying but failing to get to her feet. The old man raised her up and kissed her.

"Come on!" Daisy was saying to Staretta. "She must thank you for what you have done—we should never have found her if it had not been for you!"

Still clutching the ball, she was pulled rather than led by Daisy up to where Melanie was standing on one foot with her face hidden against her grandfather's shoulder. The other men were saying good-bye and were leaving to go back to their homes, now that the little girl was found. When they had gone, Staretta tried to shrink herself into a small space so that Melanie would not see her properly, the horrid thing.

"Grandpa! This little girl helped to find Melanie!" cried Daisy. "Look, Melanie! She helped us find you!"

Melanie stopped crying and turned from her grandfather to look at Staretta, who clutched the ball so fiercely inside her blouse that it became quite obvious to the preacher that she was hiding something. In fact, as he looked at her in the torchlight it suddenly became clear to him what had happened—but he was a wise old man and he understood the hearts of little black people.

"She made me lose myself!" pouted Melanie. "She is a nasty little thief and she stole my ball! She purposely made me lose myself and hurt my ankle! The least she could do was to help find me after that! Make her give me my ball, Grandpa!"

"I think you are perfectly awful, Melanie!" cried Daisy. "She's the sweetest little piccanin in the world! I'm quite sure she did not take your ball!"

"Now, children, stop this!" said the preacher sternly. "Daisy, you take Melanie's arm and when we get back to the path, you can take her into the house to Grandma, and I shall take this little girl home. I am not going to let her go home in the dark by herself."

He took Staretta's little black hand in his and when they reached the path the two girls went on to the house, and she and the preacher still went on, hand in hand, towards the family hut.

"She's the sweetest little piccanin in the world!" How lovely that had sounded! Something seemed to melt inside Staretta. She suddenly knew that she was not the sweetest little piccanin until she had stopped clutching that ball. But little Joe and she had had such fun! What was it Daisy had said? "I am quite sure she did not take your ball!"

Her lips trembled and there were tears in her eyes as she brought her hand away from her blouse and held the ball out to the preacher, so that it looked big and round and accusing in the light of the torch which he brought to bear on it. He took it from her.

"Thank you, little girl!" said the sad-faced man, who now had the most beautiful smile she had ever seen.

Then he touched her torn blouse.

"From what Daisy told me, I think we owe you another blouse!"

Then he smiled again that wonderful smile.

"But I do not know much about little girls' blouses!"

A strange sound rose on the night air—exactly like an air raid siren, although Staretta had never heard one in the remote vastnesses of Kenya—as the hyena went on his nightly scavenging trip. A distant coughing told of the presence in the plains of a lion, and then Mamma's voice rent the air.

"Starry! . . . Starry! . . . Where is you, child?"

But she called this in Kikuyu, and a swinging lantern came into view about 20 yards away.

"Run to Mamma, now!" said the preacher. "And good-night, little girl!"

It was not till she arrived at Mamma's hut that she realized, wonder of wonders, that the ball was in her hand again—this time for keeps.

("The Instructor")

Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

Грудень 1965 December

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN [illegible] CULTURAL [illegible] EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG MANITOBA

БОГ ПРЕДВІЧНИЙ, НАРОДИВСЯ!

ЗМІСТ

Ціль народження Христа 1
Світ у вогні 4
Святе діло вимагає святих рук 8
Бог, як особа, з точки зору науки. Проф. І. Л. Абернеті 12
На половині дороги. С. Тимців 15
Я. Г. Кухаренко 18
Лев і малпи. Г. Сковорода 20
Christmas at the Oaks by W. Everett Henry (by courtesy of the "Bible Truth") 21

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Р. XXVI. Ч. 10. Грудень 1965 December Vol. XXVI. № 10.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN C[illegible] EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA

ЦІЛЬ НАРОДЖЕННЯ ХРИСТА

"На це явився Син Божий, щоб зруйнувати діла диявола". 1 Йоана 3:8.

Уся наука Святого Писання ставить народження Христа, як центральну подію в плані ділання Бога з расою, що чинить беззаконня. Все було скероване до цього приходу Бога на землю і розвивалось у напрямі до цієї події, аж поки вона не здійснилась і тоді всі попередні відкриття і учинки знайшли в народженні Христа своє сповнення і роз'яснення.

Всі проголошення пророків, мудреців і псалмопівців у більшій або меншій мірі були сповнені цим оповіданням. Так само всі події, що розвинулись по народженні Христа, виходили з нього і залежали на прихід Сина Божого щодо свого напрямку і сили.

Ціллю приходу Христа згідно Слова Божого було "зруйнувати діла диявола", "щоб гріхи наші взяти" (Йоан. 3:5), відкрити Отця (Йоан. 14:9), щоб у другім приході усталити царство Отця (Посл.. до Євреїв 9:28).

Наш текст говорить, що одною з цілей народження Христа було зруйнувати діла диявола. В цім тексті слово "явився" вказує на існування перед об'явою. В людині з Назарету була об'ява Того, Хто існував задовго до людини з Назарету.

Втілення Бога не було учинком, котрим Бог почав би існувати в якімбудь розумінні. Це був учинок, котрим Бог об'явив свою близість до людського життя в людській історії. В такий спосіб він мав спроможність чинити речі в людськім життю і людській історії, які Він не зміг би виконати поза об'явою в тілі.

Отже, ціллю явлення Сина Божого було знищити діла диявола. В восьмій главі Євангелія від Йоана Христос проголошує, що: "диявол був душегубцем від початку . . . він брехун і отець її". Писання представляє диявола як зрадника і джерело гріха. Працею вбивця є знищення життя, працею брехуна є погашення світла, працею зрадника є потоптання любови, працею грішника є зламання закону. Це є діла диявола.

Перше тоді знищення життя, в першу чергу воно відноситься до його руїни на найвищім рівні, а це духовім. Відчуження від Бога є працею диявола. Це так само смерть на умовім рівні. Розуміння, що неспроможне включити Бога, є правдивою сліпотою. На фізичнім рівні всяка слабість, біль і недомагання, як передвісники фізичної смерти, є поміж діл диявола.

Отже, диявол є душегубцем, губителем душ на духовім рівні, він засліплює їх розуміння Бога і приносить усяку слабість і руїну тіла на фізичнім рівні.

Диявол є більш ніж це. Він є брехун. Як такий це його праця гасити всяке світло, щоб люди блукали на бездоріжжях. Усяка ігнорантність, неуцтво, розпука і блукання на манівцях життя є наслідком згашення духового світла в розумі людини.

Потоптання любови є працею диявола. Це зілюстровано типічно, коли диявол ввійшов у серце Юди і зробив його зрадником. Усяка захланність в світі, заздрість і жорстокість є працею диявола.

Накінець він є найбільшим грішником. Гріх є беззаконням. Це значить не бути без закону, але бути проти закону, ламати його. В такий спосіб усе зло, що робиться Богові в Його світі, все зло, що робиться людиною людині, все зло, що людина робить сама собі, — це є праця диявола.

Син Божий явився, щоб знищити діла диявола. І це Він робить, руйнуючи ненависть даром любови, беззаконня даром закону. Він нищить діла диявола, приносячи життя там, де панує смерть. Перше духове життя, що є спільністю з Богом, і так само умове життя, що є видінням розв'язаних таємниць. В такий спосіб всяка дитина Божа, дивлячись навколо себе на явища природи, ясно вбачає в них лице Бога.

Бог нищить темноту, посилаючи світло. Там, де панує смерть, царює темрява. Але світло приносить знання, надію і провід. Тепер людина не потребує блукати манівцями. Приносячи світло в людське життя, Христос руйнує діла диявола.

Щодо ненависти, то Він нищить ненависть даром любови і зичливости. Ненависть, заздрість, самолюбство можна знищити лише, виявлюючи любов.

Щодо беззаконня, то Ісус Христос нищить його даром закону, жаданням правди Божої і служення людям.

Дивлячись назад у потік історії, ми бачимо, що нова сила оперує вже близько дев'ятнадцять століть у людській історії, прямуючи до знищення діл диявола. Ця сила прийшла з народженням Христа. Діла диявола ще явні, діла тіла наочні. Але в усім тім діла Духа життя, що прийшов з народженням Христа, є явні також. Тому всюди на світі ви бачите серед брутальности і жорстокости діл диявола так само і любов, і правду, і вічність, і чесність, і самопожертву. Це лише розсвіт. Ясний день прийде. Те, що народження Христа принесло в світ, розвинеться до повної сили і слави.

Наприкінці розглянемо народження Христа, як особисту об'яву. Христос прийшов, щоб знищити діла диявола в моїм житті. Чи вони є знищені? Чи не потрясено їх до основин? Чи вони по-старому стоять міцно і непохитно в моїм житті? Якщо сили зла ділають у мені нестримно, то поодиноким правдивим порятунком є обернутися до того, хто прийшов зруйнувати діла диявола в усіх людях.

1. Вставайте, вставайте, бо свято велике!
   Погляньте, на небі зоря ось зійшла!
   Засяла блискуча у нас на Вкраїні!
   Хвилини не гайте, бо мить це свята!

2. Хлоп'ятко вродилось у яслах на сіні!
   Цар Правди на землю зійшов нам з небес,
   Щоб світ цей спасати, з гріхів визволяти,
   На волю пустити люд змучений ввесь.

3. Погляньте, здалека волхви ось надходять,
   Коштовні дарунки Дитинці несуть.
   До Єрусалиму спитатись заходять,
   А їх царські слуги в палати беруть.

4. Там з Писань їм кажуть, що у Вифлеємі
   Призначений прихід Месії-Царя.
   Господь їм в пустелі дорогу простує:
   До цілі провадить їх ясна зоря.

5. І ви поспішайте віддати Дитинці,
   Цареві Христові, дарунки свої!
   Він висушить сльози заплаканій Неньці,
   Добром обдарує убогу її. Амінь.

СВІТ У ВОГНІ

(Редакція рекомендує читачам "Євангельської Правди" нову книжку Б. Греяма "Світ у вогні". Вступ з цієї книжки подаємо нижче в перекладі Д-ра В. Левицького. Цей вступ є кращим за всяку рецензію).

О годині 5.30 перед полуднем 16-го липня 1945 року сяєво, ясніше від тисячі сонць, освітило пустинні піски Нового Мексика. Один вчений, який спостерігав це явище, заплакав тоді: "Мій Боже", — викрикнув він, — "ми створили пекло"! З того дня наш світ перестав бути таким самим, як досі. Ми вступили в нову еру, можливо, в останню еру.

Ця книжка є спробою описати наш модерний світ у вогні. Вогонь може очистити або знищити. Цей світ бував у полум'ях і раніше, але тільки в обмеженому сенсі. Сьогодні наш світ з суцільним сусідством, в якому все є досяжне в протягу лише годин фізичного лету і в хвилинах на воздушних хвилях. Ця досяжність збільшує поширення напруг і незгод.

Тож як полум'я війни чи беззаконня вибухне десь в одному місці, воно перескакує державні кордони й культурні різниці, щоб запалати якнайбільшою пожежею. Цілий світ повниться заворушеннями, демонстраціями, погрозами, війнами й бунтом проти авторитету, загрожуючи самій цивілізації.

Не є ціллю цих сторінок визначити й описати всі ті полум'я, що міняються й чергуються з калейдоскопічною швидкістю, як радше дослідити причину тих напруг та умовин, які їх живлять. Газети, телевізійні екрани і радія зображують розгортаючу себе крізу нашого часу. Раз по раз ми питаємо себе: чому? Яка того причина? Що сталося з нашим світом? Що ми можемо в тій справі зробити?

Деякі економісти припускають, що причин запалення світу треба шукати в грошевих нерівностях. Розподіліть багатства — кажуть вони — і ви розв'яжете нашу проблему. Але суддя Віттейкер сказав: "Навіть розподіл багатства не розв'язав би і не зменшив би на довше людських проблем, що зачумлюють нас".

Припущенням дипломатів є, що причина світового напруження політична, і коли б ми могли виявити добру волю і осягнути приятельство між усіма державами, ми повинні б розв'язати наші проблеми. В Об'єднаних Націях ми розпачливо пробуємо це зробити. Але Об'єднані Нації дають доказ майже самої такої неспроможности, як і стара Ліга Націй.

Дипломати поминають зовсім увагою наочний факт, що міжнародня дипломатія — це список розбитих мрій, порушених обітниць і недодержаних умов.

Припущення виховників є, що причина світової напруги полягає в браку знання, і що, як тільки ми зможемо виховати кожну людину, спокій прийде у світ. Вони кажуть, що як людина краще знатиме, вона стає ліпшою.

В творі "Самогубство заходу", написаним із метою з'ясувати значіння й призначення лібералізму, Джеймс Бургейм каже, що це настоювання виховників переочує зовсім певний факт, що Німеччина, здавна одна з найкультурніших націй світа, створила Гітлера і Гімлера, та що Йосиф Гебелс мав степень доктора філософії. Бурнгейм доводить, що освічені люди мають внутрішні гони, пожадливості, муси, пристрасті і жадобу сили, що їх ніякими відомими виховними процесами не можна викоренити.

Соціологи припускають, що зле оточення в формі убогих життєвих умовин таких, як міські занедбані мешкальні дільниці та збіднілі сільські околиці є вилоговищем всякого зла і турбот. Тут знову Бурнгейм має рацію, коли каже, ті лихі умовини оточення триватимуть, бо те, що повстане на їх місці, невідлучно стане так само лихим. Повалені доми не складаються самі на ті лихі життєві умовини. Ряди державних домів можуть бути звалені, але залишаться ті самі люди, які з нових зроблять те саме. Справді ж, деякі з найтяжчих суспільних проблем, що стоять перед нами, знаходяться в найзаможніших підміських районах. Ми починаємо здавати собі справу, що проблема є глибша від злого лише оточення.

Основна моя думка в цій книзі спочиває на Біблійній філософії людини і історії. Що більше я подорожував, тим більше набираю переконання про правдивість Біблійного об'явлення про людину, її початок, про сучасне її положення та призначення. Я думаю, що дещо з того, що я написав, зрушить читача з байдужої постави до дійсности нашого розпучливого положення, як суспільного, так і поодиноких осіб.

Християни не мусять дозволити собі опинитися в пастці думання, що Біблійно обґрунтована філософія світових подій і призначення світу може бути рівнобіжною до світських філософій. Наприклад, ми маємо мало філософів, політиків, економістів або соціологів, які приймають Христове уняття історії, як воно записане в двадцять четвертім розділі Маттея. Для особи, яка приймає те Біблійне уняття, вражаючим є, — коли вона в одну руку візьме якийсь щоденник, а в другу Біблію, — майже щоденне спостереження відносно сповнення пророчо заповіджених подій. Людина є точнісенько такою, як каже Біблія. Людина, з природи, поводиться так, як то за словами Біблії, мусить бути. Біг людських подій відбувається так само, як бути тому заповів Христос.

Як християн, я не є під обов'язком чинити спроби погодження Біблійної науки з модерною філософією. Біблійна правда не є рівнобіжно до людських опіній будь якого покоління. Вона, звичайно, противиться їм. Ми маємо свідкувати, а не наслідувати. Пророки, що промовляли до своїх поколінь в ім'я Бога, не пристосовувалися і не приподібнювалися; вони спротивлялися й роздратовували.

Біблійна філософія про людину в історії починається наукою про Бога, як Творця світу. Біблія представляє людину, як давнього бунтівника проти Бога. Це почалося тоді, як в отвертім акті самоволі наші перші прародичі повстали проти Божого закону. В досвідченню цього людина зруйнувала свою Божественну подобу, стала відчуженою від Бога і започала біг учинків, які створили цивілізації й культури, насичені злочином, жадобою, ненавистю, зажерливістю і війною. Земля є плянетою в повстанню.

Одначе, Біблія об'являє нам, що, не зважаючи на людську бунтівність, Бог любить людину. Тож Бог розпочав найдраматичнішу в історії всесвіту ратівничу операцію. Він вирішив спасти людський рід від самознищення і Він послав свого Сина, Ісуса Христа, спасти і викупити їх. Це діло людського викуплення доконане було на хресті. В остаточності, Біблія, якщо глядить у майбутнє, то бачить новий світ, в якому переважатиме мир і справедливість.

То буде світовий мир. То буде новий суспільний лад. То буде нова доба. То буде зовсім нова людина без фальшу, гордости й ненависти, без жадоби, зажерливости та пересуду.

Це буде звершенням людської історії. Це буде доба, не подібна до того, що світ знав колись. Царство Боже запанує. Як св. Письмо каже: "Нових же небес і землі нової, по обітниці, дожидаємось, в котрих правда домує" (2 Петра 3:13).

Та поки настане той новий, за Божою інтервенцією, суспільний лад, — цей світ з одної крізи поринатиме в другу. В розгарі цих проб і лихоліття ми маємо пізнати шлях, яким Бог скеровує історію, і відтак наслідувати за стопами Божими.

В теорії, люди заходу мають різні форми демократії, основані на вірі в Бога та прийняттю, на загал, морального закону. В практиці, одначе, ми починаємо уподібнюватися до марксистів, які виявляють мало пошанівку до морального закону й релігії. Наші інтереси зосереджуються на нас самих. Ми дбаємо про матеріяльні речі. Нашим найвищім Богом є технологія, а нашою богинею є стать. Більшість з нас зацікавлені спробами дістатися на місяць більше, ніж в осягненні неба; дбають про здобуття простору більше, ніж самих себе. Ми більше посвячуємося для матеріяльного забезпечення, ніж внутрішньої чистоти. Ми думаємо більше, в що убратися, що їсти, що пити і як можемо відпочити, ніж про те, що ми є. Ці затурбования окрайніми речами відносяться до всіх ділянок нашого життя.

"Світ у вогні" є спробою говорити до людини, в її теперішній ситуації показати їй, як вона може вийти переможною над оточенням і як поконати пекло нашого часу. Сьогодні цілий світ у вогні, ці сторінки подають те, що, я вірю, є Біблійною відповіддю на світову пожежу.

УКРАЇНСЬКИЙ ЄВАНГЕЛЬСЬКИЙ РУХ В УКРАЇНІ В 16 СТОЛІТТЮ

(За працею графа В. Красінського "Війни релігійні в Польщі".)

Роки перед повстанням в Україні Греко-католицької церкви, на Київщині, Волині, Подільщині і Галичині існували сотки євагельських церков гельветського (кальвіністичного) віровизнання.

Єзуїт Савицький у своїй праці "Alloquia Osiecensis" накидується з скрайньою лайкою на протестантів, що вони відібрали римо-католикам у "Мало-польщі" тисячі церков. Звичайно, це є перебільшенням. Замість цього більш правдоподібне твердження славного єзуїта Скарги, який твердить, що протестанти забрали римо-католикам біля 2000 церков на теренах цілої Польщі. Греко-католиків тоді ще не було.

Вегерський, протестантський автор, твердить, що коло 1576 року в Галичині існувало 122 громади гельветського визнання (реформовані або пресвітеріяни). В інших місцевостях України існувало 315 євангельських громад. Складалися вони переважно з шляхти, яка в більшості занедбала за навернення своїх селян. Цю легкодушність і недбальство, пише В. Красінський, можна вважати за одну з головніших причин занепаду протестантизму в Україні в ті часи.

Проте в наші дні Євангельська Правда поновною силою знову повстає і шириться на всіх українських землях і в розсіянню. Цей рух визначається тим, що не є рухом лише інтелігенції (сучасної шляхти), але рухом широких мас народу. Головним опонентом євангелизму на рідних землях уже не є традиційні церкви, які переживають нарівні з протестантами, велике гонення, а войовничий комуністичний атеїзм.

СВЯТЕ ДІЛО ВИМАГАЄ СВЯТИХ РУК

В "Євангельськім Ранку" за вересень-жовтень 1965 р. поміщена редакційна стаття під назвою "Чи це діло встоїть"? Ця стаття написана лише з точки зору двох невеличких груп колишніх пресвітеріян і зовсім не відбиває погляду чи становища ширшого українського євангельського загалу. Читаючи цю статтю, робиться враження про долю цілого євангельського руху в Канаді. Так воно не є, бо, як відомо, Українське Євангельське Об'єднання в Канаді переважно складається з українських євангеликів пресвітеріян, які творять більшість, мають також свої власні будинки, своїх пасторів і є зорганізовані в добре працюючі громади. Вони платять своїм пасторам у порівнянню з іншими церквами не зле, хоча теж одержують місійну підтримку, а в той же самий час самі постійно піддержують місійну працю в Канаді і поза Канадою.

Як приклад, на початку редакційної статті описується драматично ніби розгром Злученою Церквою її власної української праці в Канаді. Стаття твердить: "Маємо тут найперше на думці Злучену Церкву Канади, яка вже чотири роки тому зробила виразну й рішучу постанову зліквідувати свою працю між українцями в Канаді, що вслася українською мовою".

Це твердження не відповідає дійсности. Злучена Церква такої постанови не робила і не могла зробити. В реформованих церквах кожна євангельська громада, що сама себе утримує, має автономну самоуправу і її ніяка церковна адміністрація не може зліквідувати. Якщо така громада провинила дисциплінарно в питаннях віри, то для її покарання є спеціяльний судовий церковний публічний процес із всілякими інстанціями і правом відклику.

Якщо певна громада через довші роки отримує поміч від церкви і не показує ніякого бажання щось зробити самім для себе, то лише в такім випадку церковна адміністрація може тільки припинити поміч і то це робиться в порозумінню з місцевою пресвітерією і часто по довгорічних проханнях до таких громад щось для себе зробити.

Отже все, що Злучена Церква зробила, то припинила поміч тим українським громадам, які не хотіли довгі роки щось самі для себе зробити, хоч і могли. За це нема чого винуватити

Злучену Церкву, а власне членство отих паразитичних громад. Коли б оці громади стали на свої власні ноги і перестали удавати завжди бідних, то їх ніяка адміністрація не могла б зліквідувати і церква славила б їх над усе. Пишемо ми це в цілях правдивого і справедливого освітлення фактів. Не можна акцію Злученої Церкви супроти лінивих, щодо самоутримання, громад робити підставою до заклику, аби всі українські євангелики лишали свої деномінації і переходили до УЄО. Навпроти, ми вважаємо, що всі громади, які є пов'язані з різними переважно англомовними деномінаціями повинні і надалі лишатися в складі цих деномінацій. Коли б українські євангелики послухались ради "Єв. Р." і полишали своїх братів по вірі, то зробили б цим велику кривду українському народові.

Знову провід УЄО не повинен забувати, що УЄО а інші деномінації не є протилежні собі, а рівнобіжні. Окрема громада чи одиниця може бути заразом членом УЄО і якоїбудь деномінації. Українські пресвітеріяни і члени злучених церков створили в Канаді Українське Євангельське Об'єднання в 1922 р. для міжденомінаційної співпраці в спільних чисто українських справах і для репрезентації назовні, а не для розвалювання українського євангельського руху і сіяння ворожнечі.

Отже автор вищезгаданої статті не смів говорити загальне про "українські євангельські громади", бо говорити так може лише людина зле поінформована або ворожа українському євангельському рухові й Христовій Євангелії.

Ми рішуче є за цим, щоб українські пресвітерські громади були зовсім фінансово незалежними й у цьому напрямі ми цілий час працюємо. Але, як євангелики, ми мусимо завжди тямити заповіт нашого Господа Ісуса Христа, т.т. пам'ятати про місійну працю і про біблійну правду, що ми не можемо і не сміємо жити як погани незалежно, кожен для себе, бо ми живемо для Бога й для інших і є залежними від Бога й від інших. Старатись бути зовсім незалежними — це первородний гріх, не знання св. Євангелії, не знання Ісуса Христа!

Тому то ми рішуче відмовляємось покинути співпрацю і спільну місійну працю, та спільно-місійну християнську залежність, яку ми маємо з віруючими англійцями й з віруючими інших народів. Нам, християнам, не личить бути опортуністами й гура-патріотами, бо ми не так пізнали Христа. Ми добровільно й серцем-віддано входимо в склад цілого євангельського руху, цілої Церкви Христової, — вибраних дітей Божих, — зі всіх народів у Канаді й поза Канадою. Тому то ми спільно ведемо місійну працю. Це наш святий обов'язок. Це сповнення заповіту Христа.

Цієї євангельської правди придержуються теж наші співхристияни баптисти, які теж співпрацюють фінансово й духово з віруючими інших народів, чого доказом є теж згадка в тому ж самому числі "Єван. Ранку" на ст. 2-ій, 3-тя колюмна внизу. Божі діти завжди шукають співпраці, знаючи, що вони залежні один від одного й що перш усього вони є залежними від Бога.

Виступи англомовних Пресвітерської й Баптистської Церков перед урядом в обороні українських скитальців наглядно вказують на немудрість пропаганди окремішности чи незалежности. Рівнож недавні виступи англомовних євангельських Церков в українській справі в СДА вказують на знання Євангелії, потребу залежности й потребу співпраці.

Отже, заклик автора статейки, щоб "створити свої самостійні українські євангельські церковні громади" без поєднання з англомовними деномінаціями є незнанням Євангелії, цілковитом браком знання місійної праці і несвідомою пропагандою, звичайним дрібним сектярством!

Всі українські громади, які існують у складі Пресвітерської Церкви Канади, мають повну самоуправу й ведуть прекрасну місійну працю, бо вони є свідомими свого євангельського покликання, національно свідомі й вірні українській справі та своїй прибраній батьківщині.

При цій нагоді потрібно теж згадати, що на ст. 22-ій того ж самого числа "Є.Р." говориться, що той український протестантський журнал є "чи не одинокий що втримується тільки з передплат і пожертв своїх читачів". Це не відповідає дійсним фактам, бо в Канаді й в СДА існує понад пів десятка таких журналів. Крім того, ніде правди діти, що видавці "Є. Ранку" одержували фінансову поміч від Злученої Церкви Канади аж доки ця Церква їм рішуче не відмовила. Вони теж завзято шукали помочі від Реформованої Церкви в Америці.

Ми радо зігнорували б вищезгадану статейку, але тому, що може дехто з читачів "Єв. Ранку" не обізнаний з українським євангельським рухом і може, не хотячи, думати, що та мильна статейка є правдою, ми зобов'язані подати це спростування.

Чейжеж ніхто не обвинувачає українських греко-католиків за ту поміч (фінансову й духову), яку вони дістають від італійських, англомовних чи французьких римо-католиків. Рівнож українські православні в Європі цілими роками одержували й дальше одержують поміч для утримування своїх священиків від протестантських організацій, як Світова Рада Церков і інші.

Отже де є розсудок, логічність і чистота думки редакції "Єв. Ранку" чи автора його статейки? Бог у Христі Ісусі приніс єдність, а не роз'єднання, залежність, а не брак залежности, співпрацю, ане брак співпраці, потребу широкої місії, а не вузького гето.

В цьому ж дусі писав Апостол Павло: "Нехай не шукає ніхто свого власного, але кожен — що ближнього". "Поки маємо час, всім робім добро", "бо для добрих, все добре".

І. Франко

ВСЮДИ НІВЕЧИТЬСЯ ПРАВДА

Всюди нівечиться правда,
Всюди панує брехня,
В наших серцях лиш, о, браття,
Хай не постане вона!

Там ви для правди святої
Сильний збудуйте опліт,
Там ви вогонь невгасимий
Чесної думки паліть!

Твердша від сталі твердої,
Сто раз тривкіша, ніж мур —
Щирих, м'яких серць твердиня
Супроти громів і бур.

Там з поколінь в покоління
Правда простоїть ціла,
Поки не зломиться лютий
Вал лицемірства і зла.

І мов те древо зимою,
Зверху безлисте, мертве,
В бурі, в морози пускає
Вічно коріння нове;

І мов нора та підземна
Триска ключем з-під скали —
Трисне з-під зла й пересудів
Правда жива на землі!

Увага Торонто і Ошава!

В суботу, 8-го січня 1966 р., о год. 4.30 по полудні відбудеться радіо-передавання богослуження Української Пресвітерської Церкви в Торонті. Довжина хвилі 1350, стація С.К.L.В.

ВІДІЙШОВ ВІД НАС

9-го грудня 1965 р. упокоївся в Бозі на 76 році життя Микола Залещук, стрший брат Української Пресвітерської Церкви в Ошаві, загально зний з своєї жертвенности, доброї вдачі й активної церковної праці. Покійний лишив в смутку дружину Дору і двох синів: Василя і Володимира. Похорон відбувся з Української Пресвітерської Церкви в Ошаві.

БОГ, ЯК ОСОБА, З ТОЧКИ ЗОРУ НАУКИ.

Проф. І. Л. Абернеті має наукові степені магістра наук і доктора філософії. Він займає катедру в Каліфорнійськім університеті, редагує журнал "Хемічна освіта" та відомий, як визначний хемік.

The following article by Dr. J. L. Abernethy is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is published by Putnam's & Coward McCann, N.Y. All rights reserved. Thisi article must not appear in any form without permission of the Publishers.

В наші модерні часи розвинулася гостра як лезв'я бритви метода в розв'язанні проблем, так скоро як їх ясно означено і вони набірають змісту.

Ми так само знайшли, що семантика, або значіння слів залежить на досвід наших п'яти змислів, а це смак, дотик, запах, звук, зріння. Кожний з нас мусить по необхідності жити в дещо відмінним оточенню.

Звідки, в скрайніх випадках слово "мешкання" може означати печеру для мешканців поселення Чигуагуо, або палац на горі для газетного багатиря в Каліфорнії.

На питання: чи є Бог? належиться відповісти в термінах значіння слова Бог. Якщо під цим терміном ми розуміємо тільки закон і порядок у всесвіті, то тоді ми говоримо про ту саму річ, що і комуністи. Вони вірять у закон і порядок у всесвіті, але вони твердять це в тім змісті, що ви можете молитись вічно до таблиці періодичних елементів і жаден із цих елементів окремо чи разом, самі по собі, не рухнуть і пальцем, щоб відповісти на таку молитву. Не важно, як психологічно самонадхнена така молитва може бути. Так само під словом Бог я не розумію бога фантазій майже всіх світових релігій. Поодиноким Богом, у котрім я можу мати певність, є Бог християнської віри — поодиноко особистий Бог, який може бути зацікавлений у кожнім однім з нас на цій маленькій порошінці в всесвіті, яку ми звемо землею.

Чи цей Бог є дійсний або мит? Чи Він колинебудь відкрив себе в потоці людської історії на землі? Ці питання залежать на відповідь на запитання: Чи Христос був більш, ніж людина?

Спосіб, в який ми впорядкуємо наші думки про всесвіт, залежить на те, яку відповідь ми дамо на останнє запитання.

Тепер, я визнаю християнство як правдиве. Як доказ, що Він був посланий від Бога Христос, мусів мати авторитетний паспорт для підтвердження. Таким підтвердженням було Його народження від Діви.

Христос дав докази на підставі повторних досвідів багатьох свідків, що Він був Син Божий, не тільки на підставі доброго життя, але зціляючи сліпих, годуючи натовпи, вставши із мертвих, вознісшись на небо з обіцянням повернутись.

В такий спосіб Він по праву проголошує "Я є дорога і правда і життя і ніхто не приходить до Отця як тільки мною".

Тому що це є так, ми маємо всяку причину вірити, що Бог є любов, що Він є Дух (Йоана 4:24).

Але Дух не має тіла і кісток (Луки 24:39). Коли б ви були Богом і хотіли пояснити духові речі людським істотам, які зовсім не мають всесвітнього досвіду, затиснені в їх обмежених чуттєвих досвідах, до досвіду п'яти змислів, та яким бракує концепцій виміру інашких ніж концепцій простору-часу, то що б ви робили?

В такім випадку ви пояснювали б духові речі в термінах людських п'яти змислів і чотирьох вимірів. Це ясно викликало б наочні пропуски. Небо треба було б представляти, як місто з вулицями з прозорого золота і воротьми з великих цілих перлин, або як фантастично просторий будинок, який мав би багато палаців.

Факт, що Бог перебуває серед віруючих, які збираються в Його ім'я, надає думку про дорогого приятеля, якого не бачимо, але можемо розмовляти з ним. Наочно Його присутність значить більше ніж це, але цього не можна пізнати звичайними змислами і тому ми розуміємо це частинно.

Яким відмінним було б наше розуміння всесвіту, коли б ми мали десять інших змислів, у додаток до тих, що ми маємо і кожний різнився б так один від одного, як зір від слуху!

Добро і зло не мають абсолютного значіння в матеріялістичнім світогляді. З другого боку, якщо Бог промовив до Мойсея на Синайській горі в цей важливий період історії, тоді добро і зло мають абсолютне знчіння і відкуплення є істотним.

Наука, щоб бути повною, мусить включити цього правдивого Бога.

СЕМЕН АЛЕКСАНДРОВИЧ ПІДГАЙНИЙ

В ночі з 13 на 14 листопада 1965 р. упокоївся в Бозі доброї пам'яті кубанський козак Семен Александрович Підгайний. Покійний народився 7 квітня 1907 року в станиці Новомінській Кубанського Краю. Життя його було повне служення українському народові. Відзначився покійний як на політичному, так і літературному полі. Середню освіту Семен Александрович закінчив на Кубані, а вищу в Києві.

В січні 1933 р. С. А. Підгайного арештувала російська комуністична поліція і заслала на Соловки. В 1941 році його повернули на Україну. В 1943 році він виемігрував в Европу, а в 1949 році виїхав до Канади.

Семен Александрович був визначним громадським діячем і публіцистом, заступити його нема ким. Його смерть є великою стратою на українській національній ниві. С. А. Підгайний був генеральним секретарем УРДП, президентом світового СУЖЕРО. Він організував видання і зредагував два томи Білої Книги про чорні діла Кремля, які були видані також в англійській мові. В Европі С.А. Підгайний надрукував дві незвичайно цінні історичні книжки: "Українська Інтелігенція на Соловках" і "Недостріляні". В Канаді він видав англійською мовою "The Islands of Death."

С. А. Підгайний ставився, як кубанський козак, толерантно до всяких релігійних напрямів, будучи сам глибоко релігійною людиною.

Похорон відбувся в Торонті з заведення п. В. Заліщука в вівторок, 16-го листопада. Вічна йому пам'ять!

ВІДІЙШОВ ВІД НАС

17-го листопада 1965 р. упокоївся в Бозі блаженної пам'яті П. А. М. Залізняк на 85 році життя.

Покійний лишив у смутку дружину Анну, сина, три дочки, вісім внуків і і внучок і чотири правнуки.

Похоронне богослуження перевів Д-р Теодор Бай. Покійний був одним з визначних піонерів євангельського (пресвітерського) руху серед українців у Канаді та провідним пастором до часу своєї резигнації. П. А. М. Залізняк так само відомий широко з своїх успішних експериментів щодо акліматизації овочевих дерев в Альберті.

НА ПОЛОВИНІ ДОРОГИ

Всі ми добре знаємо, що діло, яке було з великим запалом розпочате, а не закінчене, — приносить сором для того, хто розпочинає. На половині дороги завертались люди, які були знеохочені до дальшої мандрівки. Вони раніше добре бігли, але ось тепер споневірились. Краще вже йти поволі кривому, кульгаючи, і дійти до мети, як здоровому біг розпочати і на половині дороги завернути.

За часів Ісуса Христа були такі люди, що ходили за Ним так довго, як довго вони хотіли, а тому, що Ісус знав таких осіб, то, власне, говорив до таких осіб такою мовою, що це їх відвертало дальше слідувати за Ним. Христос знав добре при чому лежало їхнє серце, і таких осіб, що думають половину Господеві, а половину собі служити чи затримати, таким не дуже то подобалась твердіша наука, — і вони покидали Ісуса. Такі кажуть, що це жорстока мова, і хто може слухати її? Власне, що такі особи, що мають роздвоєне серце, не можуть йти за Ісусом і не можуть слухати Його. Такі не знають, що в небі не буде жодна душа, яка тільки половину життя віддала Христові. Христос не бажає мати таких учнів, щоб жили такою вірою. Він хоче, щоб людина всім серцем любила Його і любила понад усе. Були це учні, про яких знав Ісус, хто вони, і що вони не вірують у Нього (Ів. 6:22-71). Він знав, хто вони такі, а тому так і говорив.

Коли ось ці відійшли, то Ісус питає дванадцятьох апостолів, чи і вони не бажають відійти. Але Петро каже, що вони не мають до кого піти, бо жоден не має слова життя вічного. Але між ними і ще був один, що пішов трохи більше, як половину дороги, але і той не дійшов до мети. Це був Юда. Чому не дійшов? Бо був злодій, любив гроші.

Є на світі так дуже багато людей, що почали прекрасне духовне життя, але згодом опустились так низько, замінили духовне на матеріяльне. Вони часом дійшли більше, як половину дороги, але до мети не могли дійти. Вони забувають, що все життя треба пильнувати держати крок духовного зросту, щоб дійти до мети. Ап. Павло ні разу не сказав, що він уже не потребує прямувати дальше зростати духовно. О, ні. Він бажає досягнути Христа так, як і Христос досягнув був його. Щойно тоді він сказав, коли знав, що земна мандрівка була довершуючою. Це те саме, що буває із зростом людини. Жоден молодий чоловік не скаже, що я вже постарівсь.

На половині дороги задержуються ті, які оглядуються взад, і яким жаль того, що полишили в світі. Такою була і Лотова жінка. На половині дороги вона й осталась навіки. А

все ж таки вона була розпочала добрий біг, бо вийшла з дому дуже скоро, бо підганяв їх ангол. Але коли ангола вже не стало, вона скоро почула, що тепер вона є вільна і може робити, що хоче, і це своє хотіння привело її до погибелі.

О, скільки і сьогодні є таких, що їм потрібно, щоб із ними був ангол. Але як мало є таких, що і були випроваджені з гріховної неволі анголом, але їх тепер супроводжає те розпорядження, яке вони одержали від них, щоб йти і не оглядатися взад. Послух тут відограє велику ролю. Отже, і тепер Христос потребує слухняних людей. Блаженні бо ті, що не бачуть, але вірують словам Христовим. Вони другу половину дороги підуть з надією, що та обітниця Христа буде з ними, бо Він сказав: "І ото, Я перебуватиму з вами повсякденно аж до кінця віку" (Мт. 28:20). Як далеко ти вже дійшов, Любий Друже?

Торонто, 21.4.1965. **С. Тимців**

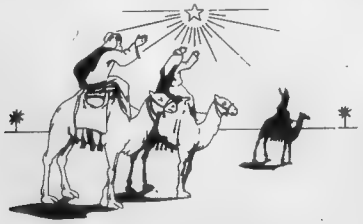

ВИЗНАЧНІ ВЧЕНІ ПРО ХРИСТА

Брітійський вчений Д-р Я. М. Гаустон, вчений Гертродського Каледжу і професор в Оксфордськім університеті, твердить: "Віра в всемогутність науки . . . робить людину ні чим більшим, як думаючою машиною. Без релігії, добро і зло стають беззмістовними висловами, які мають лише відносне значіння. Без Бога людина самітна в всесвіті і без Нього людина не може уявити своєї власної природи і призначення.

Я стараюсь бути практичним християнином, переконаний особисто, як також і умово в авторитеті Біблії, тому що я вірю, що тільки в Христі Ісусі можливо зобачити і здійснити правдиву, автентичну людськість. Для мене Ісус Христос є нормою людства, та знати Його і любити Його — це значить знати і любити Бога особисто".

"Християнство Сьогодні".

ПІСНЯ

(Взято з твору Г. Сковороди "Брань Архистратита Михаіла з Сатаною).

Слухай, небо і земле! Нині ужаснися.
Море безоднями всіма согласно двигнися.
І ти, швидкотекущий, возвратися, Йордане.
Пийди скоро хрестити Христа, Йоанне

Прекрасні ліси, стежки відтворите,
Предтечу Йоанна до Христа пустите.
Земні народи, купно з нами всі ликуйте,
Ангольські хори всі, в небі торжествуйте

Зійде Спас у Йордань, став в його глибині.
Це зійде і Дух Святий в виді голубинім,
"Це мій Син любий" Отець з хмар віщає
Цей Месія обновить усе єство ваше.

Освяти потік і нам. Зотри змію главу
Духа Твого, Христе, росу дай і славу.
Нехай не потопить нас змій. І ми всі з земного краю
Відпочити полинемо до Твою раю.

ЯКІВ ГЕРАСИМОВИЧ КУХАРЕНКО ОТАМАН ВІЙСЬКА ЧОРНОМОРСЬКОГО

Я. Г. Кухаренко народився 1799 року. В 1851 році Я. Г. Кухаренко був призначений наказовим отаманом. Він був останнім отаманом з-поміж кубанських козаків аж до 1906 року, коли призначено Михайла Бабича.

Я. Г. Кухаренко придбав незабутнє ім'я для себе творами з життя кубанських козаків. Він написав: "Чорноморський побут". О. Старицький переробив цей твір Кухаренка в оперу "Чорноморці". Музику дав М. Лисенко. Так само він написав "Пластуни", "Вороний кінь", "Вівці і чабани в Чорноморії", "Чабанський словар" і інші.

Я. Г. Кухаренко листувався з Т. Шевченком, що високо цінив Кухаренка, який підтримував його не тільки листами, а часом і грошима. Шевченко під впливом переживань, викликаних листом Кухаренка від 7 квітня 1857 р., написав один з найкращих своїх творів — "Москалеву Криницю" і присвятив її Кухаренкові.

В середині вересня 1862 року під час подорожі Кухаренка в екіпажі близько станиці Казанської група черкесів напала на Кухаренка і взяла його в полон по коротькій боротьбі, вбивши поштаря і козака. 26 вересня Кухаренко помер в полоні у черкесів. Тіло його козаки виміняли на полонених черкесів і поховали в Катеринодарі. На Я. Г. Кухаренка царська влада дивилась дуже косо і вважала його людиною ненадійною, буцім Кухаренко, як українець і козак, провадив якусь працю проти російського царату.

З ПЕРЕСИЛАНЬ РАДІО "СВОБОДА"

Про те, що не смішне . . . (фейлетон).

У Римі, "вічному місті" (як його називають), зібрали звідусіль багато іконописних скарбів різних епох, починаючи від XIV-го століття і аж до наших часів. Відвідували цю виставку люди всяких станів і професій.

Ікони, виставлені там, прибули не лише з церков, але і з музеїв та від колекціонерів.

Одна, особливо чудова збірка ікон привертала загальну увагу. Належала вона приватній особі, сеньйору Анджельо Літріко. Цей чоловік не маляр-мистець, але має певне відношення до мистецької творчости. Знається, якщо не на живопису, то принаймні на лініях і формах малюнка. Цього конче потребує його професія, бо він за фахом кравець, світова знаменитість.

Пошити костюм чи пальто у Анджельо Літріко коштує дорогий гріш — зате ж буде річ усім на диво. У сеньйора Літріко замовляють одяг королі, президенти, міністри, дипломати, славетні актори . . . одним словом, люди, що їм доводиться що б не було добре виглядати . . .

"Добре", скажете ви, "але причому ж тут виставка творів релігійного мистецтва?"

А притому, що знаменитий італійський кравець дістав колекцію образів від голови ради міністрів однієї великої держави. Той мав досить опуклу фігурку, а сеньйор Аанджельо Літріко пошив для нього кілька високоелегантних убрань. І, головне, пошив заочно, мавши перед очима лише фотографії свого замовника та, розуміється, мірку з його, як то кажуть, габаритів. Габарити солідні, але в пошитому італійцем убранні замовник виглядав майже як лялечка. Та ви й самі не раз бачили в газетах цю лялечку в її чепуристому костюмі. Був то всім нам відомий Нікіта Сергєєвіч.

"Але", скажете Ви, "він уже не вождь".

"Так", відповім я, "тільки державний пенсіонер".

Але хіба в тому справа, хто саме з вождів, навіть невіруючий, подарував іноземцеві колекцію ікон? Справа в тому, що ця колекція попри все своє духовне й мистецьке значення має ще велику грошову вартість. І ця матеріяльна вартість, так само як духовна й мистецька, ніколи не належала ні Хрущову, ні будь-кому іншому, — тільки ВСЬОМУ НАРОДОВІ РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ.

Не в Хрущовому тут справа, а в тому погляді на речі, згідно з яким можна ДАРУВАТИ ТЕ, ЩО ТОБІ НЕ НАЛЕЖИТЬ. І це справді не смішно. Зате характеристично для Хрущова і йому подібних "вождів" великих і маленьких.

Г. Сковорода

ЛЕВ І МАЛПИ

Лев спить горилиць і в сні подібний дуже до мертвого. Товпа різного роду мавп, вважаючи його за мертвого, прийшла до нього і мавпи стали лаятись і скакати, забувши страх і пошану до свого царя.

Але як прийшов час пробудитись від сну, лев устав. Тоді малпи, які прийшли до нього однією дорогою, розбіглися сімома дорогами. Старша з них, прийшовши до себе, сказала. Наші прадіди ненавиділи лева, але лев і нині левом і на віки віків.

Сила. Лев є образ Біблії, на яку повстають і лаються мудреці-ідолопоклонники. Вони думають, що вона мертва і говорить про мертвість стихійну. Вони не думають про те, що в тлінних її образах переховується життя вічне, і що все це встає і возноситься до того, хто: "Бог наш на небесах і на землі".

І не розумівчи, що джерела її суть джерела життя, лають, чуючи це: "Про вишнє думайте . . . " "Нема тут".

А як тільки блисне світ її востанне, тоді сповниться на них: "Розсипляться вороги його". Ось чому Василій Великий говорить про Євангеліє, що воно є воскресенням мертвих. Юда, син Яковів, замість лева лежить образом невидимого царя і Бога, і тому написано: "Мов той лев заляжеш спати. Хто сон його стривожить?" Лежить левиця і цариця наша, чиста діва, Біблія, і про неї життя наше і воскресення Христос каже: "Не умерла дівиця, а спить".

Блаженний, хто не зажмурює очей перед сіянням її! Цей співає з Давидом: "Як любі оселі Твої . . . " "Як прекрасні доми твої, Якове".

Ті, хто описують звірів, пишуть, що лев, родившись, лежить, як мертвий, поки отець його не розбудить його страшним риком і робить це на третій день. Чи можна найти більш відповідний для Божественної Книги образ?

"Басні Харковскії"

CHRISTMAS AT THE OAKS

By W. Everett Henry

Keith Sender, with his young wife, was on his way back to The Oaks, his home till he was eighteen. The Oaks was the show place of the country. His father had built it for his beautiful wife with income from oil wells in Wyoming. A group of stately oak trees gave the place its name.

It was Christmas morning, bright and crisp. Keith's past life flooded his mind as he drove the forty miles out from the neighboring city, especially that last tragic disagreement that sent him into violent self-exile from home.

He had just graduated from high school, and his mother was insisting that he apply for entrance to Leland Stanford University and study law. He had told her time and again that

he did not want to study law; he wanted to teach. But his mother was a woman of strong will and would not listen to him.

At last she had said, "Keith, you are only a boy. I know about these things better than you do. Either you'll accept my judgment, or leave home and make your own way without another dollar from me."

That was the last straw; he could take no more. Keith felt he had the right to live his own life. He had inherited a considerable measure of his mother's strong will. Indignant and angry almost beyond control, he had managed to say through stiff lips, "All right, Mother. If that's the way you want it, I'll be leaving within the hour."

With that he had stalked to his room, furiously flung his clothes into his bags, and in thirty minutes was in his car and driving away.

No word had passed between them since that day. Keith had kept the local paper coming to his address under another name, and he knew that his mother was still active in social affairs. But he was quite sure she had never been able to locate him, if she had tried.

He had demonstrated to his own satisfaction that he was able to take care of himself. He had practically completed the work for his Ph.D. degree, to be granted in June. His pastor, in a letter to a classmate—now president of a fine denominational college—had spoken so highly of Keith that the president, after some further correspondence, had asked him to visit their campus with a view to becoming a member of the faculty. The college was less than fifty miles from The Oaks, and this visit to his mother might determine whether he would consider the possibility with favor.

As they crested a hill, Keith said, "There, Annette, straight ahead, you can see The Oaks. It was in this area that I grew up. Do you think we will be welcome? I don't see how mother can turn you away."

"Keith, as I've kept telling you, I'm not expecting us to be turned away. Your mother is an intelligent woman, and I feel in my heart that she would have written you long ago if she had known where you were."

"Maybe so, dear, but you have never known my mother."

"No, but I have learned to know her son pretty well."

"I hope you are right, darling, and it won't be many minutes now till we will know."

Together they walked up to the decorated door, and Keith rang the bell. His mother opened the door and Keith said, "Mother, may I present my wife, Annette?"

As if she had not heard a word he had said, Mrs. Sender stared at her son, ejaculated in a strangled voice, "Keith!" and began to slump to the floor. Keith caught her and carried her in to the davenport. Annette, a registered nurse, with her fingers on Mrs. Sender's wrist, said, "She has just fainted, Keith. Bring a towel wrung out of cold water to place on her brow. She'll soon come out of it."

As they watched, Mrs. Sender's eyes slowly opened, and she looked dazedly about her. "Son," she said, "it's true, isn't it? You are here and your beautiful young wife. I'd like to get up and greet you both properly, but I'm afraid I'd be rather wobbly."

Then she added, "Lean down, Keith, and let me kiss you, and then bring your lovely wife to me that I may welcome her as my daughter."

Mrs. Sender clung to Annette, looking long and earnestly into her clear brown eyes. Then she said, "How could the heavenly Father be so good to a stubborn woman like me? Now you must tell me all about yourselves. But first, Annette, please ring that bell so I can speak to Mandy, my house keeper."

A neat, middle-aged woman answered the bell, and Mrs. Sender said, "Mandy, this is my long lost son and his lovely wife. I'm afraid there isn't much in the house for a big Christmas dinner, but please do your best to make it worthy of the occasion."

"Indeed, I will, Mrs. Sender; just leave it to me," and she closed the door behind her as she went into the kitchen.

"Now, Keith, do tell me about these lost years. I'm so eager to hear about all you have done. You look as if the Lord had been good to you."

"Indeed, He has Mother. And I believe He has been good to you too."

"He has, Keith, far better than I deserve."

While his mother got back her strength, Keith told of the years since he had left—how he had gone to a college town and gotten a job, and then, with the help of some scholarships, had completed the four years of college. By that time he realized that, if he was going to teach in college, he would need a doctor's degree, so he went to Yale for that. The work for the degree was practically completed, and he would be a Ph.D. in June.

"And now," Keith concluded, "I am on my way to talk with the president of Linton and will probably be on the faculty there next year."

"Linton!" his mother ejaculated, and her eyes sparkled. "Why, that's so near you can come home often."

Then she added, "Now, tell me how you found such a lovely wife."

"That's the best part of the story, mother. Annette was finishing her last year in nursing during my first year at Yale. We met at a Christmas party, and I couldn't look at another girl after that. As soon as she graduated she got a fine position, and the next fall we were married. If it hadn't been for her, I probably wouldn't be here today. She just insisted that no mother of a son like me—flattery, you know—could be happy without knowing where her son was."

"Oh, bless your heart, Annette! It takes a woman to understand a woman, doesn't it? These blundering men!"

A few minutes later Mandy announced that dinner was ready. When they stepped into the dining room, Mrs. Sender exclaimed, "Why, Mandy, how did you get that beautiful turkey?"

With a smile Mandy replied, "Oh, I just called Mr. Boone of the Central Market and told him the situation, and in less than thirty minutes the turkey and some other necessary things were here."

Keith took his father's place at the table, said grace, and carved. Mandy poured the rich brown coffee. As the meal progressed, he watched his mother's keen blue eyes pass back and forth between him and Annette with a loving, motherly impartiality.

She was the same quick, talented woman she had always been, but changed. Her hair was grayer than it should have been—probably his fault, he reflected. Apart from her hair, she showed few signs of age. But there was a mellowness about her and a security that were new.

At last he spoke. "Mother," he said, "apart from the gray in your hair—and I probably account for that—you are as beautiful as you used to be. But there's something about you that makes you seem more beautiful than when you were younger. You seem to have a new mellowness of spirit and a deeper sense of peace. Am I right?"

"Yes, you are right Keith. The Lord showed me the folly of my stubborn self-will and finally enabled me 'to trust and not be afraid.' I'll never be able to tell anyone how I missed you and longed to have you with me again. But if you hadn't left me, I might never have been brought to 'commit my way unto the Lord.'

"At any rate," she concluded, "you have brought me today the most lovely Christmas I have ever known. My sorrow has, indeed, been turned into joy."

("The Bible Truth")

РАДІО-ПЕРЕДАВАННЯ БОГОСЛУЖЕННЯ НА УКРАЇНУ

З

УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ В ТОРОНТІ

В

Неділю, 16-го січня 1966 року, о годині 13.45 - 14.15

Mc/s	**17820**	**15320**	**11720**
M.	**16.84**	**19.58**	**25.60**

CBC, Міжнародна секція.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
20 Claremont Street, Торонто, Онт.
Пастор М. Фесенко
Богослуження і Недільна Школа о 11 год. рано кожної неділі.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
486 Симко Стр. Піздень, Ошава, Онт.
Пастор І. Яцентий
Богослуження о 11 год. перед полуднем кожної неділі.
Вечірня о 7 год. вечора.
Недільна Школа о 10 год. рано.

УКРАЇНСЬКА ЄВАНГЕЛЬСЬКА ЦЕРКВА
58 Earl Street, Hamilton, Ont.
Пастор В. Кучер
В суботу по полудні: Рідна Школа о год. 1.30
В неділю рано: Біблійна Година о год. 10.15
Недільна Школа о год. 11
Богослуження о год. 11

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
432 Thirt Avenue (at 30th St.), New York, N.Y.
Богослуження щонеділі о 11-ій годині рано.

Всіх радо вітаємо!

Євангельська ПРАВДА

Січень - Лютий 1966 January - February

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG. MAN. CANADA.

ЗМІСТ

Великий Архітект	1
Про молитву. Володимир Кучер	4
Щука і рак. Г. Сковорода	8
Визнання віри Пресвітерської Церкви	10
Пора пробудитись від сну. М. Ясінський	17
Різне	19
It's not what you say by Barbara Solan Henddershott (by courtesy of the "Bible Truth")	22

Front page picture: Peyto Lake in Banff National Park, Alberta, is one of the lovely emerald-green lakes fed by melt-water from the glaciers in the high-mountain country of the Continental Divide. (Photo by Canadian Government Travel Bureau).

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і

не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

P. XXVII. Ч. 1. Січень - Лют. 1966 Jan. - Feb. Vol. XXVII. № 1.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

ВЕЛИКИЙ АРХІТЕКТ

(THE GREAT DESIGNER)

C. M. Hathway, B.Sc., E.E., M.Sc., вчений спеціяліст в електронних і фізичних вимірах, будівник "електронного мізку", член різних наукових товариств, визначний дослідник і винаходець.

The following article by C. M. Hathway is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.

Перше ніж я буду говорити про мої раціональні основи віри в Бога, хочу сказати, що моя віра в Бога заснована в більшій частині в теперішнім періоді мого життя на тим, що ми можемо назвати досвідом. Ми не повинні занехувати забагато переконань, заснованих на досвіді, і не повинні числити їх, як нераціоналістичні, бо роблячи так, ми дискредитуємо Науковий Метод. Такі вірування краще називати "надраціональними". Хоч моє знання Бога в попередні роки було засновано більше на причинах, які я тепер буду описувати, сьогодні воно спочиває на досвіді знання Його особисто. Це є досвід чи досвіди, які перевищують або роблять маловажливими раціональні аргументи. В той час, як доктрини цього типу можуть бути переконливі для тих, хто не мав цих досвідів, вони є вповні раціональні для тих, хто їх має.

Я знайшов, що Бог, особистий християнський Бог, є поодинокою концепцією, яка перфектно пасує властивим контурам людської душі. Словами Августина: "Ти сформував нас для Себе і наші душі неспокійні, аж поки не знайдуть свій відпочинок в Тобі".

Тепер короткий опис раціональних основ моєї віри в надприродність Бога. Перше я згадаю простий незаперечний факт, що план (design) вимагає автора плану (Designer). Ця найбільш основна раціональна причина моєї віри в Бога була в великій мірі посилена моїм інженерним досвідом.

По роках праці з розвиненням і плануванням комплікованих механізмів і електронної кругобіжности, я набув величезну свідомість цінности плану, коли я знаходжу його.

Маючи це все на думці, не можна припустити, що незбагнено чудовий план у всесвіті навколо нас міг бути чимсь іншим, ніж продуктом особистого безконечно розумного Автора плану. Певно, що це є давній аргумент, але це є аргумент, який модерна наука зробила більш потужним, ніж коли-будь раніш.

Інженер навчається цінити порядок, і цінити трудності, пов'язані з плануванням, яке приводить до співділання сили, матеріяли і закони природи в такий спосіб, що осягається бажана ціль. Він навчається цінити план (design), маючи перед собою проблеми планування.

Це було моїм завданням кілька років тому спланувати електронний обчислювач (computer), який би міг раптово розв'язати деякі складні рівенства, що виявилися в теорії тиску в двох вимірах. Цю проблему було розв'язано в той спосіб, що було устaлено сотки електронних ламп, електро-механічних приладів і комплікованих кругобіжностей. Викінчений "електронний мізок" в "шафі" розміром з три великих піяніно ще і сьогодні вживається Краєвим Дорадчим Комітетом для Аеронавтики.

Потім як я працював над цим електронним обчислювачем (computer) біля двох років, і по тім, як я мав перед собою для розв'язання багато проблем планування, що цей обчислювач створював, для мене є цілком нераціональним думати, що такий механізм міг повстати в який-будь інший спосіб, ніж в наслідок праці думаючого автора плану.

Тепер, світ навколо нас є величезним зібранням планів і порядку, які є незалежні, але знаходяться в співвідношенні безмірно більш комплікованім в найменшій деталі, ніж мій "електронний мізок".

Якщо мій електронний обчислювач (computer) потребував автора, як багато більше цього потребує ще більш комплікована фізіо-хеміко-біологічна машина, якою є моє людське тіло, яке в свою чергу є лише незвичайно маленькою частинкою майже безмежного космосу.

План, порядок, влаштування, назвіть це, як хочете, може повстати лише з двох причин, випадку або плану. Чим більш

комплікований порядок, тим більш віддалена можливість випадку. Знаходячись, як ми є, в центрі плану, який мало чим є менший від безконечности, я не можу нічого іншого, як тільки вірити в Бога.

Друге твердження, що я хочу зробити, є, що Автор плану всесвіту **мусить бути надприродним.** Я вірю, що Бог є надприродним тому, що моя філософія допускає надприродне, і тому, що як фізик я узгляднюю потребу в надприродній Першо-Причині.

Моя філософія дозволяє надприродне тому, що згідно визначенню, надприродного не можна демонструвати природними змислами і тому це було б напрошуванням на запит, як щоб хто заперечував надприродне, бо наука не може продемонструвати його.

Далі і більше. Модерна фізика доводить, що природа не може затримати свій порядок. Ісаак Ньютон установив, що всесвіт рухається від порядку до безпорядку, що він наближається до одноманітної температури і на підставі цього він бачив необхідність початкового впорядкованого плану.

Ця концепція станула в яснішім фокусі на підставі дослідів тепла. Ці досліди виявили різницю поміж досяжною енергією і недосяжною енергією або ентропією.

Було знайдено, що в усякій трансформації, яка торкалась тепла, певна кількість енергії переходила з досяжного стану в недосяжний, але перенесення в протилежнім напрямі ніколи не має місця в природі. Це є другий закон термодинаміки. Болцман зацікавився цим феноменом та скерував свою проникливість і великі математичні здібності на це явище. Він довів, що страта досяжної енергії, визначена в другім законі термодинамики, є лише окремим спеціяльним явищем більш загального принципу, який каже, що в кожній фізичній трансформації маємо страту порядку.

В справі тепла перехід енергії з досяжного в недосяжний стан є істотно стратою молекулярного порядку, розпадом плану.

В простих термінах, поширений другий закон термодинамики Болцмана значить, що природа неспроможна спланувати себе, тому що кожна фізична трансформація мусить супроводжатись стратою в плані. В локалізованих прикладах порядок може поступати від простого до складного, але лише ціною більшої страти порядку деінде.

Всесвіт є величезною масою (фізика) порядку, тому Велика Першо-Причина має бути такою, яка б не підлягала другому законові термодинаміки, а тому має бути надприродною.

ПРО МОЛИТВУ

Матв. 6.5-15; До Єфесян 3.13-21

Минулого тижня я їздив до Торонта, щоб послухати лекцію проф. д-ра Герисона з Victoria College торонтонського університету. Після лекції ми всі гуртом пішли на обід до їдальні зараз навпроти Victoria College. Навпроти мене при столі засів був один молодий юнак, який мав яких 24 а може 25 літ. Він є студентом на інжінєрському факультеті. Поруч мене й поруч нього ще засіло трьох людей: один з них студент медицини, другий студент фармацевтики, і третій — студент теології Emmanuel College, який є каледжом United Church.

Після того як ми оглянули листок, що вони мали на обід і замовили кожен, що хотів, я схилив голову, щоб помолитися. Після молитви той студен інжінєрії, який сидів якраз навпроти мене, нахилився до мене й сказав притихуючим голосом: "Чому ми повинні турбуватись молитвою? Чи Ісус Христос не сказав, що Бог знає наші потреби перше ніж ми Його просимо. Як ми осмілюємося просити Бога виконати нашу волю в всесвіті, який наочно керується незмінними законами? І більш ніж це, чи ви думаєте, що це інтелектуально здорово бігти до Бога з всіма своїми проблемами і скидати на Нього відповідальности, які ми самі повинні нести? Чи це не є фактом, що молитва є просто формою втікання від дійсности? Чому", питав він, "я маю турбуватись молитвою?"

Питання того студента є доєить поважні питання. Багато глибоко думаючих людей ставлять собі подібні питання. Вони стараються знайти логічний, розумовий вислід. Вони кажуть, що якщо ж Бог знає всі наші потреби, то навіщо тоді молитися . . .

Такими питаннями й таким роздумуванням особливо цікавиться наша молодь, переважно молодь у вищих школах. В школах вони вчаться, щоб усі речі розглядати науково, синтетично й "фактично". Там їх не вчать, що людина живе вірою, і що людина живе вірою навіть тоді, коли вона цього не знає, — навіть коли вона є несвідома цього, що вона живе вірою . . . Тому то їм важко є зрозуміти потребу молитви й значення молитви в їхньому житті і в житті інших людей.

Фактом є, що більшість людей в Канаді моляться. Статистична перевірка подає інформацію, що 96% канадійців вірять у Бога, і тому то я зовсім не сумніваюся, що тих 96% є люди, які моляться.

Чейжеж бажання молитися є найбільш інстинктовним бажанням кожної людини. В часі минулої війни я бачив багато людей, які як не було жодної загрози й небезпеки виступали проти Бога, але коли американці кидали бомби, коли земля дрожала й горіла, хати валились і величезні будівлі розсипались, то ті люди були першими, що падали на коліна і гарячо зі сльозами просили Бога, щоб рятував їх . . .

Тому то того студента не можна зараз назвати безбожником, ані агностиком, бо навіть коли б він і сам себе так назвав, то він таким не є. Поперше він не є безбожником, бо він прийшов був послухати ту же саму лекцію про Бога, яку слухав я, багато різних студентів з різних факультетів, та пасторів. Навпаки, це що він прийшов на ту лекцію свідчить, що він цікавиться Богом. Дальшим доказом, що він цікавиться Богом, є його глибоке роздумування про Бога, про наше людське відношення до Бога, про наше молитовне життя. Потретє, його самі питання виявляють велике зацікавлення Богом і нашим відношенням до Бога, нашою спільністю з Богом, нашою потребою Бога. Наприклад це питання, що він поставив мені: "Невжеж ви думаєте, що є інтелектуально потрібним, щоб бігти до Бога з усіми нашими проблемами й покладати нашу відповідальність, яку ми самі повинні виконувати, яка є нашим особистим обов'язком?"

Запитання сумніваючогося студента власне складається з кількох окремих заперечень і тверджень. Першим є твердження, що Ісус Христос сказав, що Бог знає про те все, що ми потребуємо перше, ніж ми просимо Його, і тому не треба молитись. Але Ісус Христос сказав це не в цілі заперечення молитви, як було зроблено студентом, але лише з ціллю навчити, що кожна молитва повинна бути коротка і змістовна. Він осудив думку, поширену серед поган, що Бог вислуховує людей за їх довгі молитви, в цей самий час Його власний приклад і наука вимагають від кожного віруючого життя повного молитви. Знання Богом людських потреб не робить молитви зайвою, як не робить зайвим прохання дитини у батька речі, яку батько бачить, що дитина потребує. В молитві ми усвідомлюємо свою нужду. Це усвідомлення є важним моментом в духовім життю людини і усталює особистий зв'язок поміж милосердним Богом і людиною, що шукає благословення. При цім молитва не є лише проханням, але і висловом вдячности і хвалою.

Заперечення, що молитва є зайвою тому, що всесвіт керується незмінними законами, виявлює просто неознайомлення з природою закону. Це заперечення засноване на недоведеній засаді про незмінність закону. Модерна наукова думка схильна думати, що закон є радше статистичним явищем, ніж невід-

кличне і незламне правило та закони, що ділають на однім рівні реальности, стають недіяльними на іншій. Але як щоб закони природи і мали невідкличну силу для людей, Бог, Який є їх автором, все може уневажнити який-будь закон вищим законом. Так нормально камінь, якщо його кинути, падає на землю, але аероплан летить вгору. Врешті Бог, як автор закону, може просто завісити закон в певних випадках.

Щодо зауваги, що не добре перекладати на Бога речі, які ми повинні робити самі, виявлює нерозуміння природи християнської молитви. Віруючий, принісши свої молитви до Бога, в той самий час намагається сам здійснити все, що він просить скільки у нього є сили. Це є доказом щирости його молитви і без цього молитву не можна назвати християнською. Часто людська мудрість невистарчає для розв'язання проблем життя і тоді в молитві людина шукає мудрости у Бога в дарі Святого Духа. Цієї Божої мудрости без молитви знайти неможливо.

Твердження, що молитва є "втіканням" від реальности, також не відповідає фактам досвіду. В дійсності молитва є приготованням до боротьби в життю, зануренням в актуальні проблеми життя найглибшим естом людини. Молитва є намаганням внести впливи духовного і вічного в дочасне і мінливе. Правдиво "тікає" від реальности той, хто нехтує і залишає молитву, бо молитва є одним з найвищих проявів духової діяльности людини. Той, хто молиться, — живе.

Коли ж приглянутись до питань того студента з другої сторони й взяти під увагу наші щоденні молитви, то й можливо, що й з цієї точки зору його питання були теж досить влучними й доцільними. Бо ж дійсно скільки наших щоденних молитов є спорадчих, випадкових і звичаєвих?

Будьмо чесні в відношенні до нас самих: Чи кожна наша молитва є сказана в повному молитовному настрою, в покорі нашого серця, з повним і цілковитим зосередженням в наших думках і в нашому серці на Бога Отця, Бога Сина й Бога Духа Святого? Чи в усіх наших молитвах ми стараємось шукати слави Божої і волі Божої? Чи деякі з наших молитов не є самолюбними?

Якщо так, то ми повинні бути вдячними Богові, що Він питає нас такі питання через таких людей, як той студент. Ми повинні бути вдячні Богові, що Він пригадує нам "як" ми повинні молитися й "чому" ми повинні молитися.

Ось тому то я був подякував тому студентові за його питання й приняв їх для себе як науку й докір від Бога й тоді між нами розв'язалася взаїмнобудуюча розмова, в якій теж охочо взяли участь тих трьох інших студентів, що сиділи разом з нами про тому ж самому столі.

При помочі тих питань, які поставив Бог через того студента інжінєрії, Бог дав нам усім п'ятьом можливість відкрити наші серця і щиро, — без жодного фарисейства й без жодної штучної святости, — обмінятись думками й серцем і одержати взаїмне збудування, яке хотів нам усім дати Бог.

Ми говорили про потребу молитви, про потребу читання Біблії, про потребу служіння, про потребу євангельського життя й євангельського свідчення. І час наш скоро проминув, обід наш видався десять раз смашнішим, з колись незнайомих ми стались знайомими, з колись далеких ми стались близькими. І все це зробив Бог через питання, які Він поставив через того студента.

Коли ми розходились, то всі ми були вдячні один одному, а понад усе ми були вдячні Богові. Ми розходились всі з глибоким переконанням про потребу й конечність молитви. Тоді, на прощанні, я пригадав був собі слова пророка Ісаї: "Так говорить Господь сил небесних: Мої дороги, не ваші дороги, а Мої думки не ваші думки . . . " Я рівнож пригадав був собі слова апостола Павла: "О глибино, і премудрости, і знання Божого. Які недовідомі присуди Його й недосліджені дороги Його. Бо хто розум Господній пізнав? Або хто був дорадник Йому? . . . Бо все з Нього, через Нього і для Нього. Йому слава навіки. Амінь".

Мої дорогі, правдива молитва є тільки тоді, коли наші серця є відкритими для Господа, коли ми не шукаємо свого, але шукаємо того, що Боже, коли нашим бажанням є прославити Господа, возвеличити Його ім'я й творити Його святу волю.

Бог сотворив нас для Себе Самого й наше життя й наші молитви повинні відображувати нашу вдячність і відзеркалювати волю Божу для нас і для всіх людей.

Правдива молитва є прославленням, проханням і відповіддю. Нашим постійним бажанням повинне бути прославлення Бога, наше прохання повинне бути згідне з Його святою волею, і Божа відповідь криється в нашому бажанні слухати й приймати це, що Бог хоче сказати нам, об'явити нам і дати нам.

Отжеж питання того студента є дійсно актуальним, бо не вистарчить лише молитися. Треба знати **чому** ми молимося, **як** ми повинні молитися й **що є молитва.**

Важливість правдивої молитви знав ап. Павло й тому він писав у своєму листі до братів і сестер у Єфесах: "Для того схиляю коліна свої перед Отцем, що від Нього має йменння кожний рід на небі й на землі, щоб Він дав нам за багатством слави Своєї силою зміцнитися через Духа Його в чоловікові внутрішнім, щоб Христос через віру замешкав у ваших серцях, щоб ви, закорінені й загрунтовані в любові, змогли зрозуміти зо всіми

святими, що то ширина й довжина, і глибина й вишина, і пізнати Христову любов, яка перевищує розум, щоб ви були наповнені всякою повнотою Божою . . . Амінь".

Володимир Кучер
(Пастор Української Пресвітерської Церкви в Гамільтоні).

ЩУКА І РАК

Г. Сковорода

Щука, знайшовши солодку їду, жадно її проковтнула. Але раптово відчула схований в солодкій наживі гачок, що зачепився в її внутреностях. Рак це помітив з віддалі і, побачивши ранком щуку, спитав:

Чому ви, пані, не веселі? Де зникла ваша відвага?

Не знаю, брате, щось сумно. Гадаю, щоб розвеселитись, попливу з Кременчука в Дунай. Дніпро обрид.

А я знаю джерело вашого смутку — сказав рак — ви проковтнули вудку. Тепер вам не поможе ні швидкий Дунай, ні плодоносний Ніл, ні веселовидний Меандер, ні золоті крильця.

Сила.

Рак сказав точну правду. Без Бога і за морем зле, а мудрій людині ввесь світ є батьківщиною, йому всюди і завжди добре. Він не збирає добро по місцям, але носить його в собі. Воно йому сонцем в усіх часах, і скарбом у всіх краях. Не місце його, а він освячує місце, не вигнанець він, а паломник, і не батьківщину залишає, але батьківщину перемінює, в яку землю прийшов, тієї землі і син, маючи в собі народне право, про яке Павел: "Закон є духовний".

Страх Господень — джерело мудрости, і радости, і довголенствія, а невіра є найсолодша їжа, яка переховує найгіркішу отрую. Тяжко цю отрую помітити. Тяжко проникнути беззаконня. "Гріхопадіння хто зрозуміє?" Той, хто проникнув страх Божий. Корінь його гіркий, але плоди найсолодші. А беззаконня — це вудка, повита солодощами і ранить душу.

Чи вадить тебе до гріха любов чести? Воно є солодістю, яка обвиває гачок. Чи тілесні солодощі полонили? Проковтнув ти вудку. Чи погнався за сріблом і впав в неправду? Вудка полонила тебе. Чи заздрість, пімста, гнів, розпука ув'язла в душі твоїй? Проковтнув ти вудку, про яку Павло: "Жало ж смерти — гріх". Чи безбожність вселилась в серці твоїм? Проковтнув ти вудку, про яку Ісайя: "Нема радости нечестивим". "Каже безумний в серці своїм: нема Бога". Чи ворожість проти Бога воцарилась у серці твоїм? Пожер ти вудку, про яку Мойсей: "Проклят ти в місті, проклят ти на селі". Чи мучить тебе страх смерти тілесної? Ув'язла в ній вудка, про яку Ісайя: "Беззаконники турбуються і не можуть заспокоїтись".

Гріх значить жити згідно закону тілесних удок і похотей наших, які воюють проти закону ума нашого. Такий де сховається? Яке місце звеселить його? Який прибуток сповнить відвагою серце його? В душі своїй і в серці своїм завжди і всюди несе нещастя. Подивись і послухай нещасного раба! "Хотіння є в мене, зробити ж що добре, не знаходжу способу".

Це є дійсний полон! "Всяк, хто грішить, є рабом гріху".

"Басні Харківські".

ВИЗНАЧНИЙ ВЧЕНИЙ ПРО ІСУСА ХРИСТА

Модерна наука принесла чудові зміни в нашим життю, каже Д-р І. Ша, професор біологічної хемії в Гарвардській Школі Зубної Медицини, але ці користі "затемнюють аморальність і безособовість науки. Мотиви того, хто нею користається, спонукають застосування науки на добро або зло. Жадне правило для моралі, для туги людського серця не може повстати з аморального, безособового зібрання знання. Наука не має відповіді для людської ділеми. "Для мене" — продовжує Д-р Ша — "відповіддю є особисте відношення до Бога, вільно дароване Ним у відповідь на віру і вручення себе Ісусові Христові. Наука ніколи не зможе замінити Бога Біблії, Єгову Законодавця та Ісуса Христа, Його Сина, як Спасителя і Посередника між Богом і грішною людиною".

"Християнство сьогодні".

ВІДІЙШЛА ВІД НАС

7-го січня 1966 р. упокоїлася в Бозі К. Тимчук, дружина покійного пастора Г. Тимчука, знаного з своєї піонерської місійної праці на заході.

Покійна лишила в смутку дочку Мюріел Гюджес, і Бетті Вацлавік з родинами.

Похорон мав місце в Етельберт, Ман., довголітнім місці праці покійного пастора Г. Тимчука. Похорон провадив пастор І. Роберт-Ковалевич.

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

(Укладено на соборі в Вестмінстері).

РОЗДІЛ І. ПРО СВЯТЕ ПИСЬМО.

I. Хоч світло природи і діла сотворіння і провидіння в такій мірі роблять явним доброту, мудрість і силу Бога, що лишають людину без вибачення[1]); все ж вони не є вистарчальні, щоб подати таке знання Бога і Його волі, яке є необхідне для спасення[2]): тому подобалось Господеві почасту і всяково, відкрити Себе і проголосити Свою волю Його церкві[3]), і потім для кращого перехування і розповсюдження правди і щоб більш певно усталити захист церкви проти розкладу тіла, злоби Сатани і світу, передати це в цілості на письмі[4]), що робить Святе Письмо найбільш необхідним[5]), бо попередні способи, якими Бог відкривав Свою волю Своєму народові, тепер припинились[6]).

[1]) РИМЛЯН 1:

14. Коли бо погане, не маючи закону, по природі законне чинять, то вони, закону не маючи, самі собі закон:

15. вони показують діло законне, написане всерцях їх, як свідкує совість їх, і між тим думки їх одна другу осуджують, або оправдують).

РИМЛЯН 1:

19. Тим, що розумне про Бога, явно в них; Бог бо явив їм.

20. Невидиме бо Його від создання світу думанням про твори робиться видиме, і вічна Його сила і божество, щоб бути їм без оправдання.

ПСАЛОМ 19:

1. Небеса являють славу Божу, і простір звіщає про діла рук Його.

2. День дневі сповіщає про них, і одна ніч дає вістку другій.

3. Ні се мова, ні се слово, але чути їх голос.

РИМЛЯН 1:

32. Котрі, хоч Божий присуд розуміють, що хто таке робить, достоїн смерти, не тільки самі се роблять, та й похваляють роблячих.

РИМЛЯН 2:

1. Тим без оправдання єси, всякий чоловіче, що судиш; у чому бо судиш другого, себе осуджуєш; те ж бо саме робиш, судячи другого.

[2]) I КОРИНТЯН 1:

21. Коли бо у премудрості Божій не пізнав світ Бога премудрістю, то зволив Бог дурощами проповіді спасти віруючих.

I КОРИНТЯН 2:

13. Се промовляємо не ученими словами людської премудрости, а навченими Духом Святим, духовні (речі) духовним (словом) подаючи.

14. Душевний же чоловік не приймає, що есть Духа Божого; дурощі бо воно йому, і не може зрозуміти, бо се духовно треба розбірати.

[3]) ЖИДІВ 1:

1. Почасту і всяково промовляючи здавна Бог до батьків через пророків.

[4]) ПРИПОВІСТКИ 22:

19. Про те, щоб уповав на Господа, я оце й навчаю тебе, а ти міркуй собі.

20. Чи я ж бо не писав тобі нераз — подаючи ради й науки,

21. Щоб навчити себе слів чистої правди, щоб умів переказати слова правди тим, що тебе (по неї) послали?

ЛУКИ 1:

3. Здавалось і мені гаразд, довідавшись од почину про все пильно,

поряду тобі написати, високоповажний Теофиле,

4. щоб знав певноту того, чого тебе навчено.

РИМЛЯН 15:

4. Скільки бо перше написано, нам на науку написано, щоб через терпіння та утішення (з) писання мали надію.

МАТТЕЯ 6:

4. Він же, озвавшись, сказав: Писано: Не самим хлібом житиме чоловік, а кожним словом, що виходить із уст Божих.

7. Рече йому Ісус: Писано знов: Не спокушуй Господа Бога твого.

10. Рече тоді йому Ісус: Геть від мене, сатано! писано бо: Господу Богу твому кланятимешся, і Йому одному служитимеш.

ІСАЇ 8:

19. Коли радять вам: Питайте тих, що померших викликають, чарівників, шептухів та тих, що з черева говорять, — то ви одкажіть: Хіба ж народові не до свого обертатись Бога? хіба ж мерців про живих питати?

20. Звертайтесь до закону та до об'яву. А вони, — як не так говорять, як там сказано, то нема в них світла.

[5]) 2 ТИМ. 3:

15. І що з малку святе писання знаєш, котре може тебе вмудрити на спасення вірою в Христа Ісуса.

2 ПЕТРА 1:

19. Ще ж маємо певніше слово пророче, і ви добре робите, вважаючи на нього, як на світильника, що світить в темному місці, аж день засіяє, і денниця зійде в серцях ваших.

[6]) ЖИДІВ 1:

1. Почасту і всякого промовляючи здавна Бог до батьків через пророків,

2. в останні сі дні глаголав до нас через Сина, Котрого настановив наслідником усього, Котрим і віки створив.

II. Під назвою Святе Письмо або записане Слово Боже включені всі книги Старого і Нового Завітів, які є такі:

Старий Завіт

Перша книга Мойсея
Друга книга Мойсея
Третя книга Мойсея
Четверта книга Мойсея
П'ята книга Мойсея
Книга Ісуса Навина
Книга Суддів
Книга Рути
Перша книга Самуїлова
Друга книга Самуїлова
Перша книга Царів
Друга книга Царів
Перша книга Паралипоменон
Друга книга Паралипоменон
Книга Ездри
Книга Неємії
Книга Естери
Книга Йова
Псалтир
Кн. Приповісток Соломонових
Книга Еклезіаста
Пісня Пісень
Книга пророка Ісаії
Книга пророка Еремії
Книга Плач Еремії
Книга пророка Езекиїла
Книга пророка Даниїла
Книга пророка Осії
Книга пророка Йоіла
Книга пророка Амоса
Книга пророка Авдія
Книга пророка Йони
Книга пророка Михея
Книга пророка Наума
Книга пророка Аввакума
Книга пророка Софонії
Книга пророка Аггея
Книга пророка Захарії
Книга пророка Малахія

Новий Завіт

Євангелія від Маттея
Євангелія від Марка
Євангелія від Луки
Євангелія від Йоана
Діяння Апостолів
Паслання Ап. Павла до Римлян
Перше Послання Ап. Павла до Коринтян
Друге Послання Ап. Павла до Коринтян
Послання Ап. Павла до Галат
Послання Ап. Павла до Єфесян
Послання Ап. Павла до Филип'ян
Послання Ап. Павла до Колосян
Перше Послання Ап. Павла до Солунян
Друге Послання Ап. Павла до Солунян
Перше Послання Ап. Павла до Тимотея
Друге Послання Ап. Павла до Гимотея
Послання Ап. Павла до Тита
Послання Ап. Павла до Филимона
Послання Ап. Павла до Жидів
Соборне Послання Ап. Якова
Перше соборне Послання Ап. Петра
Друге соборне Послання Ап. Петра
Перше соборне Послання Ап. Йоана Богослова
Друге соборне Послання Ап. Йоана Богослова
Третє соборне Послання Ап. Йоана Богослова
Соборне Послання Ап. Юди
Одкриття Йоана Богослова

Всі вони дані надхненням Божим, щоб бути правилом життя і віри[7]).

II. [7]) ЛУКИ 16:
29. Рече йому Авраам: Мають вони Мойсея і пророків; нехай слухають їх.
31. Рече ж йому: Коли Мойсея і пророків не слухають, то коли б хто й з мертвих воскрес, не піймуть віри.

ЄФЕСЯН 2:
20. Збудовані на підвалині апостолів і пророків, а угольний (камінь) сам Ісус Христос.

ВІДКРИТТЯ 22:
18. Свідкую ж також кожному, хто слухає словес пророцтва книги сієї: коли хто доложить до сього, доложить йому Бог і пораз, що написані в книзі сій.
19. Коли ж хто уйме від словес книги пророцтва сього, уйме Бог часть його з книги життя, і з города святого, та й з того, що написано в книзі сій.

2 ТИМОТЕЯ 3:
16. Всяке писання богодухновенне і корисне до науки, до докору, до направи, до наказу по правді.

III. Книжки, які звичайно називаються апокрифами, не маючи Божественного надхнення, не є частиною канону Писання, і тому не мають авторитету в Церкві Божій, та їх не можна ні в якій іншій спосіб приймати або вживати, як тільки як і інші людські твори[8]).

III. [8]) ЛУКИ 24:
27. Почавши від Мойсея і від усіх пророків, виясняв їм у всіх писаннях про Нього.
44. Рече їм: Оце ж слова, що глаголав я до вас, ще бувши з вами, що мусить справдитися все, писане в законі Мойсейовому, й пророках, і псальмах про мене.

РИМЛЯН 3:
2. Велика на всякий спосіб: найперше бо, що їм були звірені словеса Божі.

2 ПЕТРА 1:
21. Бо ніколи із волі чоловіка не виповідано пророцтво, а від Духа Святого розбуджувані, промовляли святі люде Божі.

IV. Авторитет Святого Письма, на підставі якого йому треба вірити і коритись, не залежить на свідоцтві жадної людини або церкви, але в цілості на Бога, (Який є сама Правда), автора Святого Письма, і має бути прийнято тому, що воно є Слово Боже[9]).

IV. [9]) 2 ПЕТРА 1:
19. Ще ж маємо певніше слово пророче, і ви добре робите; вважаючи на нього, як на світильника, що світить в темному місці, аж день засіяє, і денниця зійде в серцях ваших.

2 ТИМОТЕЯ 3:
16. Всяке писання богодухновенне і корисне до науки, до докору, до направи, до наказу по правді.

I СОЛУНЯН 2:
13. Того ж то й дякуємо Богові без перестану, що ви, прийнявши слово проповіді Божої від нас, прийняли не яко слово чоловіче, а (яко ж справді є,) слово Боже, котре й орудує в вас.

V. Ми можемо бути переконані і спонуковані до високого і побожного шанування Святого Письма на підставі свідоцтва церкви[10]), небесністю теми, дієвістю доктрини, маєстатом стилю, згодою усіх частин, обсягом усього, (що має за ціль віддати усю славу Богові), повним відкриттям, яке воно робить, про поодиноку дорогу для спасення людини, багатьма іншими незрівнянними вищостями та цілою звершеністю його, це все є доводами, якими Святе Письмо рясно робить наочним, що воно є Слово Боже, і все ж не зважаючи на це, наше повне переконання і запевнення непомильної правди і божественного авторитету Святого Письма походить з внутрішньої праці Святого Духа, Який приносить свідоцтво через слово і з словом в наших серцях[11]).

V. [10]) I ТИМОТЕЯ 3:
15. Коли ж загаюсь, щоб ти знав, як треба в дому Божому жити, котрий єсть церква Бога живого, стовп і утвердження правди.

[11]) I Йоана 2:
20. І ви помазання маєте від Святого, і знаєте все.
27. Та помазання, котре ви приняли від Нього, в вас пробуває, і не потрібуєте, щоб хто учив вас; а як те саме помазання навчає вас про все, і воно правдиве й не брехня, то яко ж воно навчало вас, пробувайте в тому.

ЙОАНА 16:
13. Як же прийде той Дух правди, то проведе вас до всякої правди; бо глаголатиме не від себе, а все, що чутиме, буде глаголатиме, й що настане, звістить вам.
14. Той мене прославить; бо з мого прийме і звістить вам.

I КОРИНТЯМ 2:
10. Нам же Бог відкрив Духом

своїм; бо Дух усього досліджує, навіть і глибокостей Божих.
11. Хто бо з людей знає, що в чоловіку, окрім духа чоловічого, що в ньому? Так і що в Бозі, ніхто не знає, тільки Дух Божий.
12. Ми ж не духа світа прийняли, а Духа, що від Бога, щоб знали, що нам дароване від Бога.

ІСАЇЇ 59:
21. А се завіт мій з ними, говорить Господь: Дух мій, що на тобі, і слова мої, що я вложив в уста тобі, не одступлять від уст твоїх і од уст потомства твого, ані од уст синів внуків твоїх від тепер і по віки, говорить Господь.

VI. Уся рада Божа, що до всіх речей необхідних для Його власної слави, спасення людини, віри і життя, або ясно подана в Писаннях, або на підставі добрих і необхідних заключень може бути виведена з Писання, до якого ніщо не може бути додане, якого будь часу, а ні новим відкриттям Духа, ані працею людей[12]). В цей самий час ми визнаємо, що внутрішне освітлення Духом Божим необхідне для спасаючого розуміння тих речей, які є відкриті в слові[13]), і що існують деякі обставини, які торкаються поклонення Богові і церковного уряду, та є властиві людському поводженню і товариству, які треба розв'язувати в світлі природи і християнської розсудливости згідно загальних правил слова, що їх завжди належиться додержуватись[14]).

VI. [12]) 2 ТИМОТЕЯ 3:
15. І що з малку святе писання знаєш, котре може тебе вмудрити на спасення вірою в Христа Ісуса.
16. Всяке писання богодухновенне і корисне до науки, до докору, до направи, до наказу по правді.
17. щоб звершений був Божий чоловік, до всякого доброго діла готовий.

ГАЛАТ 1:
8. Та, коли б і ми або ангел з неба проповідував вам більш того, що ми проповідували вам, нехай буде анатема.
9. Як перше рекли ми, так і тепер глаголю: коли хто благовіствує вам більш того, що ви прийняли, нехай буде анатема.

2 СОЛУНЯН 2:
2. Не скоро хитайтесь умом, і не тривожтесь ні духом, ні словом, ні посланням нашим, що ніби настає день Христів.

[13]) ЙОАНА 6:
45. Написано в пророків: І будуть всі навчені від Бога. Тим кожен, хто чув од Отця і навчився, приходить до мене.

1 КОРИНТЯН 2:
9. Ні, яко ж писано: Чого око не виділо, ні ухо не чуло і що на серце чоловікові не зійшло, те наготовив Бог тим, хто любить Його.
10. Нам же Бог відкрив Духом своїм; бо Дух усього досліджує, навіть і глибокостей Божих.
11. Хто бо з людей знає, що в чоловіку, окрім духа чоловічого, що в ньому? Так і що в Бозі, ніхто не знає, тільки Дух Божий.
12. Ми ж не духа світа прийняли, а Духа, що від Бога, щоб знали, що нам дароване від Бога.

[14]) 1 КОРИНТЯН 11:
13. Самі між собою судіть: чи личить жінці непокритій молитись Богу?
14. Або чи не самаж природа навчає вас, що коли чоловік має довге волосся, то сором йому?

1 КОРИНТЯН 14:
26. Що ж (треба робити), браття? Коли сходитесь, і кожен псальму має, науку має, мову має, одкриття має, вияснення має, — усе на збудування нехай буде.
40. Усе нехай поважно та до ладу робиться.

VII. Усі речі в Писанню не є однаково ясні в собі і не однаково ясні всім[15]), але ті речі, які необхідно знати, вірити і виконувати для спасення, так ясно пропонуються і відкриті в однім або другім місці Писання, що не тільки вчені, але і невчені, вживаючи належно звичайні засоби, можуть осягнути достаточне розуміння[16]).

VII. [15]) 2 ПЕТРА 3:
16. Яко ж і в усіх листах, говорячи в них про сі речі; в котрих дещо тяжко зрозуміти, що неуки і неутверджені перекручують, як і інші писання, на свою власну погибіль.

[16]) ПСАЛЬМА 119:
105. Слово твоє світильник перед ногами моїми, і світло на стежці моїй.
130. Об'явлене слово твоє просвічує, дає зрозуміння людям простодушним.

VIII. Старий Завіт у гебрейській мові, (яка була рідною мовою народу Божого в старовину), і Новий Завіт у грецькій мові, (яка була в часи записування найбільш загально знана мова серед народів), є безпосередньо надхнені Богом і Його дивною опікою і провидінням були збережені чистими в усі віки і через це є автентичними[17]), і тому в усіх релігійних суперечках церква має в кінці апелювати до них[18]).

Але тому, що ці первісні мови не є знані всьому народу Божому, які мають право і зацікавлення в Писанню, та яким наказано, в страху Божім читати і досліджувати його[19]), тому їх треба перекласти на рідні мови кожного народу, до якого Писання сягають[20]) щоб через багате перебування Слова Божого в усіх вони могли поклонятись Йому в належний спосіб[21]), і через терпіння і утіху могли мати надію[22]).

VIII. [17]) МАТТЕЯ 5:
18. Істино бо глаголю вам: Доки перейде небо й земля, одна йота, або одна титла не перейде з закону, аж поки все станеться.

[18]) ІСАЇЇ 8:
20. Звертайтесь до закону та до об'яву. А вони, — як не так говорять, як там сказано, то нема в них світла.

ДІЯННЯ 15:
15. З сим сходяться слова пророчі, яко ж написано.

[19]) ЙОАНА 5:
39. Прослідіть писання; бо ви думаєте в них життя вічне мати; й ті свідкують про мене.
46. Коли б ви вірували Мойсейові, вірували б мені; бо про мене той писав.

[20]) 1 КОРИНТЯН 14:
6. Тепер же, браття, коли прийду до вас, мовами говорячи, то що вам за користь, коли вам не говоритиму або одкриттям, або знанням, або пророцтвом, або наукою?
9. Так само й ви, коли подасте мовою незрозуміле слово, як зрозуміється говорене? на вітер бо говоритиме.
11. Коли ж не зрозумію значіння слів, буду тому, хто говорить, чужоземець, і хто говорить, чужоземець мені.
12. Так і ви, коли дбаєте про дари духовні, то гледіть, щоб збагатіли ними на збудування церкві.
24. Коли ж усі пророкують і ввійде хто невірний або невчений, то від усіх буде докорений і від усіх суджений.
27. Коли хто (чужою) мовою говорить, (говоріть) по двоє, а най-

більш по трое, і чергами, а один нехай виясню̀є.
28. Коли ж нема виясню̀вателя, то нехай мовчить у церкві; собі ж нехай говорить та Богові.

[21]) КОЛОСЯН 3:
16. Слово Христове нехай вселяється в вас, багате на всяку премудрість, навчаючи і наставляючи самих себе псальмами та гимнами, та піснями духовними, у благодаті співаючи в серцю вашому Господеві.

[22]) РИМЛЯН 15:
4. Скільки бо перше написано, нам на науку написано, щоб через терпіння та утішення (з) писання мали надію.

IX. Непомильним правилом інтерпретації Писання є саме Писання, і тому коли повстає питання про правдиве і повне значіння якого-будь місця Писання, (яке не є численне, а одне), то муситься це місце досліджувати і пізнавати на підставі інших місць, які говорять ясніше[23]).

IX. [23]) 2 ПЕТРА 1:
20. Це найперш знаючи, що жадне книжне пророцтво не діється своїм розв'язанням.
21. Бо ніколи із волі чоловіка не приповідано пророцтво, а від Духа Святого розбуджувані, промовляли святі люде Божі

ДІЯННЯ 15:
15. З сим сходяться слова пророчі, яко ж писано:
16. Після сього знов вернуся, і збудую намет Давидів, що впав, і руїни його збудую знов і поставлю його.

X. Найвищим Суддею, Яким всі релігійні суперечки мають бути розв'язані і всі декрети рад, опінії стародавніх письменників, доктрини людей і особистих духів, мають бути випробовані, і Якого вироком ми маємо задовольнитись, не може бути хто інший, як тільки Дух Святий, Який промовляє в Писанню[24]).

X. [24]) МАТТЕЯ 22:
29. Озвався ж Ісус і рече до них: Помиляєтесь ви, не знаючи писання, ані сили Божої.
31. Про воскресення ж мертвих хіба не читали, що сказано нам од Бога, глаголючого,

ЄФЕСЯН 2:
20. Збудовані на підвалині апостолів і пророків, а угловий (камінь) сам Ісус Христос.

ДІЯННЯ 28:
25. І, будучи в незгоді між собою, розійшлись, як промовив Павел одно слово: що добре промовив Святий Дух через Ісаію пророка до батьків ваших.

Визнання віри Пресвітерської Церкви навчає, що авторитет Біблії є повний, але двох гатунків.

Біблія має описуючий авторитет і нормуючий авторитет. Описуючий авторитет значить, що все, що Біблія каже, дійсно сталося, було сказано, або подумано. Що все це була автентична історія, не мит і не байка. Не важно яким поганим описаний вчинок чи подія не були, вони були правдивими подіями.

В цім автентичнім описі подій знаходиться нормативний запис Слова Божого, авторитетний для віри і життя. Це значить, що коли Слово Боже каже, що Сатана щось сказав, то це так і було, але ми не маємо вірити і робити те, що Сатана робив.

Але коли Слово Боже каже, що Бог сказав, тоді ми знаємо, що Бог дійсно так промовив і що ми маємо цьому вірити і це виконувати.

В Святім Письмі ми також знаходимо прогресивне відкриття Правди. Це значить, що вся правда не була відкрита людям спочатку в усій її повноті, а поступово в міру спосібности людей розуміте те, що було їм відкрито і згідно плану спасення, який подано в Святім Письмі.

ПОРА ПРОБУДИТИСЬ ВІД СНУ

""Ніч минула а день наближився, відложимо діла темряви, а одягнімось у зброю світла, яко в день нумо чесно ходити не в прожорстві та піянстві, не в любодіянні та розпусті, не в сварні та завісти. Ні, одягніться Господом нашим Ісусом Христом, і не догоджуйте тілу в похоті" (Римлян 13:12-14).

"Стороже! яка пора ночі? Стороже! яка пора ночі?" гріховної, як довго ця гріховна ніч ще буде мучити людей на землі. Сторож відказує: "Надходить поранок, та ще ніч. Коли так пильно допитуєтесь, то оберніться й приходіть" (Ісайї 21:11-12).

Вже пора, щоб люди навернулися до Бога і віддали Йому славу, бо кінець світу зближається. Вже час, щоб Божі вірні слуги кликали назад до навернення до Бога, та Його вічної Правди. Як за днів пророка Ілії, так і тепер треба всім людям сказати: "Доки ще будете кульгати на обі ноги. Коли Господь є Богом, так ходіте слідом за Ним. Коли ж Ваал, ходіте слідом за ним" (1 Царів 18.21). Господь кличе вас, щоб ви стали по стороні Його правди, так як колись став був Ілия. І ми тепер знову маємо нагоду чути щирий заклик його голосу. Коли Господь є Богом, то ми маємо іти слідом за Ним. Христос прийшов перший раз не для того, щоб світ судити, але щоб спасти світ (Івана 12:47). Другий раз Він прийде, щоб виконати Свій суд над всіма безбожними людьми, (Пс. 50:3-4).

Кілька місяців перед хрещенням Спасителя в Йордані, Іван Хреститель проповідував: "Покайтеся, бо наближилось Царство Небесне. Тоді виходили до нього Єрусалим, і вся Юдея, і вся околиця Йорданська, і хрестились в Йордані від нього, сповідаючи гріхи свої".

"Принесіть же овощ достойний покаяння" (Мат. 3:2-8). Ісус Христос сказав: "І проповідуватиметься Євангелія царства по всій вселенній на свідкування всім народам, і тоді прийде кінець" (Мат. 24:14). "І тоді явиться ознака Сина чоловічого на небі, й тоді заголосять усі роди землі, і побачать Сина чоловічого, грядущого на хмарах небесних із силою і славою великою" (Мат. 24:30).

"Отож пильнуйте, бо не знаєте, которої години Господь ваш прийде". (Мат. 24:42). "І як пійду та наготовлю вам місце, знов прийду й прийму вас до себе, щоб де я, і ви були" (Йоана 14:3). Наш Спаситель запевняє нас: "Так, прийду хутко!" (Одкриття 22:20).

"Тоді прийде час, що: Срібло на вулицю повикидають, а золото буде в них за ніщо, ні срібло, ні золото не здоліє їх урятувати в день палкого гніву Господнього!" (Єзекиїла 7:19).

М. Ясінський

★

ВІДІЙШОВ ВІД НАС

Дня 17-го грудня 1965 року упокоївся в Бозі брат Петро Топоровський в Прінс Альберт, Саск. Покійний народився 12-го червня 1897 р. в Галичині, і приїхавши до Канади, перші роки перебував в Торонті, де він став членом української Пресвітерської Церкви. Переїхавши до Падоквуд, Саск., брат П. Топоровський щиро дбав про поширення Євангелії серед свого народу.

Похорон відбувся 22-го грудня з місцевої Англіканської Церкви.

Покійний лишив в смутку дружину з родиною.

★

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Вийшла друком словникова частина "Е. Укр." число 20. Ця частина починається словом "Мерефа", а кінчається словом "Місто", та містить у собі правдиве багатство корисних інформацій.

РІЗНЕ

ЯЛИНКА В УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСВІТЕРСЬКІЙ ЦЕРКВІ, ТОРОНТО, ОНТ.

Різдвяний вечір в Українській Пресвітерській Церкві все є визначною подією не тільки для дітей і молоді, але і для їх батьків. Поперше, ввесь вечір мав чисто український характер та діти і молодь наперед приготовили і вивчили напам'ять українську поезію, українські співи і музику. Виступи з правила відрізнялися мистецьким характером і авдиторія приймала їх з захопленням.

І цього разу кожний виступ був чудово виконаний та тішив незвичайно присутніх. На кінець вечора прибув "Дід Мороз", він же "св. Миколай", з мішком подарунків для дітей. Пастор подав коротку науку про значіння свята Різдва Христового.

СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ І СОБОРНОСТИ В ТОРОНТІ

Як звичайно КУК в Торонті і цього року зорганізував Свято Державности і Соборности. З ініціятиви КУК місто — голова Торонта проголосив 22-ге Січня Українським Днем та того дня над міською ратушею повівав український прапор. Потім відбувся банкет з участю визначних англомовних і українських промовців, а відтак було зорганізовано концерт для ширшої публіки в Масей Гал з добірною програмою. Все ніби гаразд. Проте ми гадаємо, що дещо можна було б поліпшити в святкуванні. Дух соборности на цім святі був релігійно обкраяний. Свято в якійсь мірі виглядало, як греко-католицька імпреза з участю православних і повним нехтуванням українських євангеликів.

Це є великий недолік зокрема в світлі заклику Виконного Органу до релігійної толерантности. Управа КУК, запрошуючи греко-католицьких і православних достойників, повинна була запросити і представників євангельських церков, тим більше, що в Торонті існує добре зорганізована Українська Пресвітерська Церква і чисельна Українська Баптистська, які є національно свідомі та пильно виконують свої народні обов'язки в широких колах.

Окрім цього якихсь 25% українців в Канаді в останнім переписі зголосили себе як євангелики. На рідних землях українців євангеликів мільйони і будова України без них рішуче не обійдеться. Отже чи не пора вже проводові КУК у Торонті визнати цей факт і направити кривду.

На соборницькім святі також добре було б мати точку, в якій представники різних українських земель в своїх місцевих народніх одностроях творили б українську єдність. Це зробило б краще враження за всякі промови.

ПРАВОСЛАВНА НЕЗГОДА

Ленінградський митрополит Нікодім сказав ком. російській пресовій агенції, щодо взаємного відкликання анатеми Римом і грецьким православними ієрархоми: "Це був жест, скерований до Римської церкви лише від однієї локальної православної церкви, а не від усього східного православія. Єдність поміж східніми і західними церквами може бути осягнено лише в результаті глибокого досліду і взаємної кооперації". Отже в цім випадку анатема зістається.

ЗНИЖКА ЗА МОЛИТВУ ПРО ПОМЕРЛИХ

В певних церквах в Торонті українці можуть купити 30 служб Божих (коротких))за $150.00. Ці панахиди мають на меті полегшити долю померших. Повищу суму можна сплачувати ратами, починаючи завдатком в $25.00, але якщо той, хто замовив службу, з якоїсь причини не зміг сплатити решту, то його задаток пропадає, а сказані молитви тратять свою силу.

У ГРЕКО-КАТОЛИКІВ

Українська преса подала звіт про закритий ("таємний") з'їзд священиків Греко-Католицької Церкви чотирьох єпархій. На цім з'їзді підкреслювалося, що церква губить молодь, що за десятиліття 1950-60 рр. церква згубила близько 80.000 членів і т. д. Причину в цім занепаді конференції гр.-кат. священиків знайшла ніби в тім, що більшість українців вже не користаються українською мовою, зокрема молодь. Щоб зарадити лихові, конференція чомусь пропонує змінити назву церкви на "католицьку", розбудовувати укр. церковні окремі школи ("сепарейт" скулс), завести вживання англійської мови по церквах.

Нам здається, що в той час, як повища конференція описала занепад церкви згідно з фактами, одностайна думка конференції, що цей занепад походить головне від того, що богослужения відправляються в старо-українській мові, якої ніби більшість не розуміє, є мильна.

Пригадаймо часи перед другою світовою війною, українські греко-католицькі церкви стояли в більшості пусткою. З приїздом скитальців по другій війні церква ожила і церкви наповнилися людьми. Ці люди не могли за кілька років забути українську мову і замінити її англійською. Правдива причина занепаду і страти членства церкви полягає в потребі духової реформи. Не можна поборювати поводь штучної атеїстичної пропаганди і загальної байдужости до питань віри: танцями під церквою, бінго і т. д. Так само сучасне знання вимагає перегляду і реформи застарілих догм і марновірств. Ось деякі з них: примусовий целібат для священиків, який веде до великих безпорядків, індульгенції, навчання, що хліб і вино в причастю стають правдивим тілом і кров'ю Христа та поклонення цим елементам як Богові, Маріолатрія, поклонення святим, чистилище, що всі справи мусять бути апробовані Папою, поклонення образам, реліквіям і т. д.

В питанню мови конференція пішла найлегшою дорогою. Цікаво, що в західних провінціях в нижчих і середніх школах для українців провінціяльні уряди завели навчання української мови, літератури і історії. Майже всі університети в Канаді мають навчання української мови. В цей самий час конференція українських священиків вважає, що виходом з прикрої ситуації є наслідування за найбільш слабими елементами серед українського суспільства. В дійсності запровадження одної чи другої мови без підвищення духового життя церкви, церкву людьми не наповнить.

В той час як більшість агломовних громадян в Канаді і зокрема серед тих, хто є в проводі, вважають, що українці не повинні занехувати своєї мови і помагають бажаючим плекати її, наші отці духовні готові зректися української мови, по приказці: "Не втрачай, куме, сили, опускайся на дно".

Кожний канадієць, якого б він походження не був, повинен якнайкраще знати англійську мову, це річ незаперечна, але це не значить, що скажемо, канадійці українського походження мають занехати українську мову. В цім питанні їм повинна помагати не тільки світська державна школа, як це має місце на заході, але не в меншій мірі і церква. На ділі бачимо, що певна частина греко-католицької церкви не йде проти течії, а пливе за течією. На жаль, в українській історії це траплялося не раз.

Яким лицемірством тоді являються закиди українським протестантам, ніби за зречення свого, в той час, як в українських протестантських церквах, як правило, ми знаходимо, що українська мова шанується не менш, ніж яка інша. Цікаво, що так далеко єпископи мовчать в повищій справі. Чи як почати розмотувати нитку, чи не доведе вона до Риму?

Ухвала конференції про розбудови "українських" окремих (сепарейт) шкіл так само виявлює піклування лише про способи, як набути нові кадри священиків для церкви. Більшість батьків українців в Канаді до цієї думки ставляться негативно. Ми не хочемо, щоб наші діти були штучно відокремлені від решти канадійських дітей. Ми боїмося витворення українського "гето" і римо-католицької асиміляції. Як урядові народні школи, так окремі (сепарейт) школи провадять свої навчання в англійській мові. Отже в цих школах нема ніякої переваги, але існує сила негативних речей, таких, як нижчий рівень навчання і невистарчальна підготовка вчителів. З запровадженням навчання української мови в публічних школах зникає потреба в окремих школах. Там, де такого навчання нема, його місце успішно заступають українські школи при організаціях. Врешті навчання рідної мови повинно ширитися в родинах.

50.000 СВЯЩЕНИКІВ ПОКИНУЛИ ЦЕРКВУ

Апостольський вікарій Нової Гвінеї Р. Стіверман на Другім Ватиканськім Соборі підкреслював той факт, що багато священиків лишають Римо-католицьку церкву. Згідно підрахунку французького священика, поданих у пресі, під цей час нараховується 50.000 священиків, які покинули церкву. В Італії число таких священиків сягає 10% всього числа священиків.

"Християнська Інформація".

IT'S NOT WHAT YOU SAY

By Barbara Sloan Hendershott

Jenny Lincoln gave her longish bob one last flick with the comb as she heard Steve Meredith come whistling up the walk. Steve's whistle was what she had been waiting for, but instead of hurrying to meet him, she settled onto the glider at the end of the porch.

Steve always whistled as he came down the long, winding drive to the Lincoln house. Jenny watched him as he came, wondering what she could say to him.

Personality plus, that was Steve. His grin and happy ways were contagious. Everyone liked Steve. This night he seemed particularly happy. If he would only use that personality for Christ, Jenny thought.

Her blue eyes twinkled as he approached.

"Looks as if you're ready to go to C. E.," she said merrily.

"Me?" Steve settled into the corner of the glider.

"Yes, you—we need you at church."

"It's the other way around, Kiddo. We need you out at the lake. You'd be the prettiest girl there—that white dress and black hair—ummm. How about it?"

Jenny reached over and lifted her Bible from a nearby chair.

"It's Sunday, Steve. I'm going to church."

"Come on to the lake, you don't have to go to church every Sunday night, you know. After all, you did go this morning. That should be enough religion for one day."

"I wish you understood, Steve." Jenny's voice was soft as she smiled at him.

"I wish I could understand, too. You used to go out to Gull Lake every Sunday night. Come on, don't be so long-faced. Don't you want to have fun?" Steve's voice was coaxing. His eyes pleaded with her.

"Who's long-faced?" Jenny asked cheerfully. "I love fun, but not the Gull Lake type, especially on Sunday night."

"Then church isn't fun, I take it."

Jenny shook her head. "Oh, I didn't mean that. Of course, church isn't exactly fun; It's more joy, I would say. Yes, that's it—joy."

Steve sighed as he stood up to leave.

"You've got a queer attitude, Jenny," he said. "Gull Lake for instance; we swim, listen to music, eat hotdogs, laugh at lot—"

"—and they sell liquor there," Jenny finished for him.

The shrill honk of an auto horn drowned out Steve's reply. A green convertible piled full of young people stopped in front of the house.

Margy Clark, a small girl with blonde curls, called out, "Hey, shake a leg, you two."

"I'm not going tonight, kids," Jenny said as she neared the car. Inwardly she said, "Steve, don't you go either. I want you to go to church, to become a Christian; you and the others too."

Яким лицемірством тоді являються закиди українським протестантам, ніби за зречення свого, в той час, як в українських протестантських церквах, як правило, ми знаходимо, що українська мова шанується не менш, ніж яка інша. Цікаво, що так далеко єпископи мовчать в повищій справі. Чи як почати розмотувати нитку, чи не доведе вона до Риму?

Ухвала конференції про розбудови "українських" окремих (сепарейт) шкіл так само виявлює піклування лише про способи, як набути нові кадри священиків для церкви. Більшість батьків українців в Канаді до цієї думки ставляться негативно. Ми не хочемо, щоб наші діти були штучно відокремлені від решти канадійських дітей. Ми боїмося витворення українського "гето" і римо-католицької асиміляції. Як урядові народні школи, так окремі (сепарейт) школи провадять свої навчання в англійській мові. Отже в цих школах нема ніякої переваги, але існує сила негативних речей, таких, як нижчий рівень навчання і невистарчальна підготовка вчителів. З запровадженням навчання української мови в публічних школах зникає потреба в окремих школах. Там, де такого навчання нема, його місце успішно заступають українські школи при організаціях. Врешті навчання рідної мови повинно шириться в родинах.

50.000 СВЯЩЕНИКІВ ПОКИНУЛИ ЦЕРКВУ

Апостольський вікарій Нової Гвінеї Р. Стіверман на Другім Ватиканськім Соборі підкреслював той факт, що багато священиків лишають Римо-католицьку церкву. Згідно підрахунку французького священика, поданих у пресі, під цей час нараховується 50.000 священиків, які покинули церкву. В Італії число таких священиків сягає 10% всього числа священиків.

"Християнська Інформація".

IT'S NOT WHAT YOU SAY

By Barbara Sloan Hendershott

Jenny Lincoln gave her longish bob one last flick with the comb as she heard Steve Meredith come whistling up the walk. Steve's whistle was what she had been waiting for, but instead of hurrying to meet him, she settled onto the glider at the end of the porch.

Steve always whistled as he came down the long, winding drive to the Lincoln house. Jenny watched him as he came, wondering what she could say to him.

Personality plus, that was Steve. His grin and happy ways were contagious. Everyone liked Steve. This night he seemed particularly happy. If he would only use that personality for Christ, Jenny thought.

Her blue eyes twinkled as he approached.

"Looks as if you're ready to go to C. E.," she said merrily.

"Me?" Steve settled into the corner of the glider.

"Yes, you—we need you at church."

"It's the other way around, Kiddo. We need you out at the lake. You'd be the prettiest girl there—that white dress and black hair—ummm. How about it?"

Jenny reached over and lifted her Bible from a nearby chair.

"It's Sunday, Steve. I'm going to church."

"Come on to the lake, you don't have to go to church every Sunday night, you know. After all, you did go this morning. That should be enough religion for one day."

"I wish you understood, Steve." Jenny's voice was soft as she smiled at him.

"I wish I could understand, too. You used to go out to Gull Lake every Sunday night. Come on, don't be so long-faced. Don't you want to have fun?" Steve's voice was coaxing. His eyes pleaded with her.

"Who's long-faced?" Jenny asked cheerfully. "I love fun, but not the Gull Lake type, especially on Sunday night."

"Then church isn't fun, I take it."

Jenny shook her head. "Oh, I didn't mean that. Of course, church isn't exactly fun; It's more joy, I would say. Yes, that's it—joy."

Steve sighed as he stood up to leave.

"You've got a queer attitude, Jenny," he said. "Gull Lake for instance; we swim, listen to music, eat hotdogs, laugh at lot—"

"—and they sell liquor there," Jenny finished for him.

The shrill honk of an auto horn drowned out Steve's reply. A green convertible piled full of young people stopped in front of the house.

Margy Clark, a small girl with blonde curls, called out, "Hey, shake a leg, you two."

"I'm not going tonight, kids," Jenny said as she neared the car. Inwardly she said, "Steve, don't you go either. I want you to go to church, to become a Christian; you and the others too."

The horn shrieked again, and Jenny kept her thoughts to herself. Steve hesitated as he opened the car door; hesitated as though he had read her thoughts.

"Come on, Steve," Gary Parker, Margy's steady said a little impatiently.

"Sure, bye, Jenny."

As Jenny watched the car speeding down the highway, a feeling of remorse swept over her. She had failed. She had intended to testify to Steve, to tell him that he was lost, but that he could be saved by faith in Jesus Christ. She had meant to testify and all she had done was argue. True, she had invited him to go to church with her, but she hadn't even mentioned the Lord's name.

Walking along the quiet street toward Grace Church, Jenny pictured Steve, Gary, Margy, and the others at Gull Lake. She pictured more—beer bottles strewn around the lake, the noisy juke box blaring out the tunes so out of keeping with the day.

At one time it was fun for me, she thought. Empty, meaningless fun. No matter how much she enjoyed going with Steve, Gary, and Margy, Jenny had always had a strange feeling that something was missing.

It was only later that she had found out what the missing something was. It was after a picnic at Gull Lake one evening that she had passed the small, lighted church on the corner. Grace Church it was called. She had planned to go to that church when she and her parents first moved to Carlton, but there were always other things to do.

That particular night there was something compelling about the singing in the church. She had stopped for a moment and listened to the words:

There is a place of quiet rest,
Near to the heart of God,
A place where sin cannot molest,
Near to the heart of God.

Listening to the words, Jenny had trembled inside. She had felt a need to find that quiet place. A sign in front of the church announcement a series of revival meetings all that week.

Right at that moment Jenny had felt an irrepressible urge to enter God's house. A moment later she had slipped into the back pew.

After that, Jenny had spent two evenings at the lake with the gang. But she had been uneasy; the noise, the music, all had been alien. The third night she had returned to the revival meetings. She had gone back the next night, and the next. Finally, on the last night of the meetings, Jenny had opened her heart to the message of the Gospel. Through God's Holy Spirit she had fully surrendered her life to Christ.

After that night, nothing had been the same. The stars seemed to shine more beautifully. She wanted everyone to have the joy she felt.

Tonight, particularly, she wanted Steve and the others in their group to see that earthly joy's fade, that real joy comes only from serving Christ. But they were at Gull Lake again, and she hadn't told them what they would miss by not coming to church.

Jenny turned in toward the side room of the church building where the young people held their meetings. On the steps she paused a moment in prayer, asking God to show her the way to make her life count, to give her the words to use the next time she talked with Steve.

It was not until the meeting was over and she had greeted those around her that she turned and saw a familiar figure by the door.

It was Steve! He had come!

Jenny's eyes shone like twin stars as she hurried toward him. Steve spoke first. "You win, kiddo," he said with a grin. "As soon as I looked around tonight at the lake, I got to thinking that you were right. On top of that, I kept thinking about its being Sunday, and you—at church. Nothing was much fun. So I just caught a ride back, and well, here I am."

A wave of joy swept over Jenny.

"Oh, Steve, I'm glad! Why—I thought I'd failed—I thought I hadn't said a thing to show you."

Steve smiled and shook his head. "It wasn't what you said, Jenny. It's the way you live that counts, and—oh, look."

Jenny turned to see two people getting out of a car.

"Gary and Marge!" she exclaimed.

"I tried to get them to come with me, but they wouldn't," Steve said. "Still, I had a hunch they left the same way. They just wouldn't admit it."

Jenny was too happy to say a word. Silently she waited with Steve until Gary and Marge had reached the steps. Then they all four went in together, slipping into their seats just in time to hear the announcement of the first hymn of the preaching service—"Jesus is the Friend I Need."

"The Bible Truth."

15.1

Євангельська ПРАВДА

ЗМІСТ

Обґрунтованість релігії. М. Д. Вінтер 1
Поміч подайте тим що марно гинуть 4
Кріт і рись. Г. Сковорода 7
Визнання віри Пресвітерської Церкви 9
Різне: Українська Національна Рада про релігійну толеранцію; Лист Т. Шевченка до Я. Кухаренка й т. д. 13
Heavenly Father, hear our prayer by P. Sych 21
No turning Back by Neal C. Neitzel (by courtesy of the "Bible Truth") 22

Front page picture: Vermilion River, Kootenay National Park, B.C. (British Columbia Government Photograph).

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає. NEC TAMEN CONSUMEBATUR

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Р. XXVII. Ч. 2. Березень 1966 March Vol. XXVII. № 2.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL AND EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA

ОБГРУНТОВАНІСТЬ РЕЛІГІЇ

М. Д. Вінтер

(Науковець М. Д. Вінтер є доктором медицини, спеціялістом по внутрішній медициині, магістром наук, бакалавром штук і т. д.)

(The following article by Dr. M. D. Winter is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers).

Проблему наукового обґрунтування релігії можна висловити більш конкретно в формі запитання: Чи є Бог, і чи Він особисто зацікавлений в людині? Я вважаю це питання основним для нашого існування.

Хоч і існує багато філософічних підстав, щодо існування Бога і чому Він повинен, або неповинен мати певні характеристики, в дійсності існує лише два головних елементарних підхода до цього питання.

Один має до діла з природничими науками, другий є історичним і археологічним по своїй природі. Щодо першого: земля і всесвіт з усіма їх комплікаціями, життям в його різних формах і врешті самою людиною з його вищою умовою спосібністю, всі вони є надто складні, аби могли повстати через випадок. Тому мусить бути Керуючий Розум, Творець, Який стоїть за цім всім. Мусить бути Бог. Тому що людина є центром усього, що є навколо неї, є правдоподібно, що Бог був цікавий в людині і тому є особистим Богом.

Щодо другого підходу — цей можна осягти через Біблію, яка була знана на протязі століть. Це є в дійсності збірка писань, або книг, які спочатку були знані як Книга, або Писання — збірна назва без означуючого прикметника, це вказувало, що вона стояла окремо і понад звичайними літературними творами. Є 66 книжок, що були написані певним великим числом писателів на

протязі якихсь 1400 років і все ж вони утворюють одну систематичну цілість з однією центральною фігурою Христом.

Не дивлячись на той факт, що взяло 1.400 років ,щоб написати "Книгу" і що багато авторів взяло участь в її продукції, які жили в кількох різних країнах, і часто один не знав нічого про другого, все ж ми не тільки не знаходимо суперечностей в думках, навпроти ми знаходимо подивугідну єдність. Поруч з цим, всі відомості в "Книзі", які можна науково перевірити, були фактично підтверджені світською історією і археологічними розкопками в подивугідній степені. Так далеко, як це торкається наукових фактів, Біблія стоїть, як твердиня віків і ця Біблія з початку до кінця твердить, що існує особистий Бог.

З другого боку те, в що чоловік вірить, і чому він вірить, і що він робить, визначається в великій мірі з одного боку його розумінням, а з другого боку його оточенням. Його вірування можуть бути поділені на "фактичні" і "теоретичні". Щоб бути абсолютно певним, що всі його фактичні вірування є правильними, він мав би їх набути, застосовуючи науковий метод.

Наочно це є неможливо, тому що вони обидва надто чисельні і надто компліковані. Він приймає їх за правильні з одного боку, тому що вони є прийняті суспільством, в якому він замешкує, та в книжках, які він читає, а з другого боку тому, що вони виявлюють себе справжніми, коли він вживає їх у своїм щоденнім життю.

Теоретичні вірування часто є корисними і звичайно оправданими в способах, в яких їх вживається. Але з різних причин вони не є приняті всіма і застосування наукового методу для їх доказу неможливо виконати вповні з огляду на брак основних даних, з якими треба було б працювати. Згідно цих визначень віра в особистого Бога є теоретичною вірою. Науковий метод неможливо вповні застосувати для її доказу і існують особи, які не погоджуються, що особистий Бог існує. Хоч обидва метода, згадані раніш, вказують на існування особистого Бога, жаден з них не усталює на підставі наукового методу Його існування поза всяким сумнівом.

Тому остаточний вибір полишено окремій особі: 1. Віра в особистого Бога, 2. Агностицизм або 3. Атеїзм.

Поле медицини має до діла з людиною, як особистістю під напруженням. Вона пробує проаналізувати, що людина є і чому людина поступає в певний спосіб. Тому дуже короткий перегляд деяких медичних перцепцій може бути помічним при вивченню віри людини в Бога.

Всяку слабість можна розцінювати в світлі двох складників: органічного і психічного. Основний умовий світогляд пацієнта (психіка) в великій мірі визначає його редакцію і наставлення до слабости.

Психіку тяжко змінити і у багатьох осіб її майже зовсім неможливо переробити. Добре пристосована людина зістається добре пристосованою. Невротик звичайно лишається невротиком. Психотерапія помагає лише поверхово змінити психіку особи, але звичайно є неспроможною зробити щось більше і в ви падку з особами з дуже травматичним фоном, часто нічого не осягає, або дуже мало. Хоч, наприклад, надмірно компульсивна особистість може дещо поліпшитись в наслідок інтенсивної психотерапії, багато компульсивних рис завжди залишається. Сугестія може вилікувати одну з маніфестацій істеричної особи в той час, як інша маніфестація почне проявлять себе. Біблійне твердження: "Настав на добру путь малого, а і старим він не зверне з неї", як доведено, є наскрізь правдиве.

Зразок думання людини тяжко змінити. Людина в більшій мірі є продуктом і часом, жертвою свого виховання. Більшість дітей, вихованих в певних віруваннях, будуть продовжувати їх триматись. Якщо їх виховано в атеїстичній суспільності, вони правдоподібно залишаться атеїстами. Якщо їх виховано як християн, вони правдоподібно лишаться християнами. Лише тому, що когось навчено приймати певні вірування за правильні, зовсім не значить, що ці вірування є правдивими, хоч він і відчуває, що вони такими мусять бути.

Це мусить бути принято, як основна засада: всі поміж нас є упереджені в один або інший спосіб. Хоч і безстороннє відношення може бути заховане відносно багатьох проблем, що ми їх зустрічаємо, таке відношення є неможливим, коли приходиться відповісти на запитання: "Чи існує особистий Бог?"

Це запитання торкається всіх нас в такій мірі, що ми всі є змушені думати про нього в різні способи з дитинства. Ми не можемо втікти від нього і ми неповинні пробувати втікать від цього питання. Як запитання основне для нашого існування, воно вимагає відповіді.

Моїм особистим заключенням є, що на це питання можна знайти відповідь лише зробивши крок духової віри. Цей крок, згідно індуктивного думання, веде до заключення, що особистий Бог існує. Потім як ми зробимо це заключення, Бог Сам підтверджує його, даючи кожному особисте запевнення цього заключення, що стає непорушним. Називайте це упередженням, якщо хочете, моє особисте свідоцтво визнає Його за більше, ніж це.

Віра, що існує особистий Бог, є індивідуальна в обсязі. До неї можна прийти індуктитвним думанням, але її можна довести лише в надприродний спосіб. Віра в Бога є основою пізнання

Його. Віра була визначена в "Книгах" як: "Підстава того, на що вповаємо, доказ речей невидимих".

В Ослер — визначний канадійський лікар, який практикував у Сполучених Державах і Англії, — визначив віру як велику рушійну силу, яку ми не можемо ані зважити на вазі, ані випробувати в тиглі. Знання існування особистого Бога не можна осягнути без неї.

ПОМІЧ ПОДАЙТЕ ТИМ ЩО МАРНО ГИНУТЬ

(Єфесян 5.1-20; 6.10-19; 1 Петра 4.12-14)

Наука є невільником. Війна приказує науці нищити людей, а наш Господь Ісус Христос приказує нам, щоб спасати людей, щоб закликати їх до покаяння, до правди, до Бога.

Людське життя на цій землі, мимо всіх досягнень техніки й науки, є досить тяжким. А це передовсім тому, що люди самі собі шкодять. Тому то св. Біблія каже: "Понад усе лукаве є людське серце". А Ісус Христос сказав: "Добра людина виносить з доброго серця добрі речі, а погана людина виносить з поганого серця злі речі". "Невжеж", каже Ісус, "з доброго джерела може плисти солодка й гірка вода? Ні. Не може. Бо добрі джерела дають добру воду, а злі джерела дають недобру воду".

Чому ж люди сьогодні є нещасливі??? — Через гріх! Вони відкидають Божу любов, вони відкидають Христа. Вони полюбили більш зло ніж добро й гнів Божий пробуває на них. Ось тому то в цьому світі є повно нещастя, повно хворих людей. Часто тим людям фізично нічого не бракує, але вони є **духово** хворі й тому теж страждають фізично.

Духово хворі люди є хворі до добрих діл, хворі до того, що добре. Ви їх дуже скоро зможете пізнати. Скажіть їм щось добре зробити, зробити щось для Бога, для Царства Божого, для Дому Божого й вони не зроблять. А до злого, то вони є перші й до злого вони здорові. Таким людям ніхто не поможе, бо вони жодної помочі не хочуть приняти: вони всіх підозрівають, всіх обвинувачують, і тому вони є нещасні люди, без Бога на світі. Такі люди є звичайно дуже скупі й через це вони не мають спокою й задоволення в їхніх серцях. Їхнім Богом є гроші, мамона світа цього, й замість пожертвувати на діло Боже, вони віддають гроші сатані, вони ходять постійно по лікарах і бідні лікарі клопочуть собі голови, бо не можуть в них знайти жодної фізичної хвороби, або знов вони пропивають гроші й залишаються такими ж нещасними, або ще більш нещасними ніж вони досі були. Такі люди тратять друзів; вони нікого **не** люблять і фактично вони **не** люблять навіть себе самих.

Чому ж це так? Тому що вони не хочуть прийти до Бога, не хочуть покаятися, не хочуть приняти Божої любови.

В таких людях, каже Свята Євангелія, є слідуючі гріхи:

а) скупість,
б) зажерливість,
в) марнословство (спльотки),
г) упередження,
ґ) підозріння (вони всіх підозрівають, всі для них злі!),
д) заздрість, і
е) ненависть.

Всі ці гріхи викликають велику хворобу, а причиною є протиставлення волі Божій, — є гріх.

Часто такі люди є такими нещасними тому що вони колись жили в великій біді: вони часто голодували, часто не мали що їсти, не мали в що вдягнутися, були погорджені й понижені. Або вони мали дуже поганих, нелюблячих, недоброго серця батьків. Або вони й народилися психічно-хворими людьми.

Що ж ми, як діти Божі, як віруючі люди, повинні робити в відношенні до таких людей? Як ми могли б їм допомогти? а їх є багато в цьому світі!

Поперше, ми повинні закликати таких людей до покаяння, закликати їх до Христа. закликати їх до Бога. **Подруге,** ми повинні бути дуже терпеливими, так що навіть коли вони нас обвинувачують не маючи для цього жодної підстави й нас лихословлять, ми повинні приняти всю вину яка нам **не** належиться. **Потретє,** нам треба їм прощати, бо вони є бідні й хворі, вони не є здорові ані духом ані розумом: вони є пацієнтами. Вони є недолітки, які ще не виросли, не змужніли, вони є немовлята.

Нам це тяжко буде робити, але Бог, Духом Своїм Святим, нам у цьому допоможе й ми переможемо зло добром!

Це значить, що ми мусимо бути **дуже** терпеливими й що ми мусимо завжди пам'ятати, що ми маємо до діла з пацієнтами, з хворими людьми. Це значить, що ми хоча оскорблені, обкидані болотом, обмовлені, повинні приняти всю ту гниль і чекати знов на гниль, навіть на ще більше гнилі! Це значить, що ми повинні мати **правдиву** любов. Ми повинні прощати, бо ж ми живемо прощенням. Наш Господь Ісус Христос сказав: "Благословляйте тих, що вас проклинають". "Блаженні ви, як ганьбити вас та переслідувати будуть, і будуть облудно на вас наговорювати всяке слово лихе через Мене. Радійте

та тіштеся ви, бо нагорода ваша велика на небі. Бо так переслідувано й пророків, що були перед вами". А апостол Петро писав до віруючих розкиданих у діяспорі: "Тіштеся всякими випробовуваннями". "Улюблені, не дивуйтесь огневі, що вам посилається на випробовування, немовби чужому випадку для вас. Але через це, що ви берете участь в Христових стражданнях, то тіштеся, щоб і в явленні слави Його ви тішились і звеселялись. Коли ж вас ганьблять за Христове ім'я, то ви блаженні, бо на вас спочиває Дух слави, Дух Божий".

Ісус Христос сказав: "Переслідували Мене, то й переслідувати будуть і вас, але кріпіться, Я світ переміг".

Коли ми робитимемо так, як Христос учить, і видержимо всякі переслідування, то Бог прославиться, ім'я нашого Господа Ісуса Христа буде звеличене, вороги Христа й Його святої Євангелії будуть посоромлені. Це саме мав на увазі апостол Петро, коли він писав: "Покладіть ви на Бога всю вашу журбу, бо Він опікується вами! Будьте тверезі, пильнуйте! Ваш супротивник-диявол ходить, ричучи, як лев, що шукає пожерти кого. Противтесь йому, тверді вірою, знавши, що ті самі муки трапляються й вашому братству по світу".

Дорогі мої: християнське життя не є легке, бо всі ті, що щиро проповідують св. Євангелію, мусять зазнати труднощів і перешкод, але християнське життя — це життя перемоги!

Сатана думав що як розіпне Ісуса на голгофському хресті, то буде кінець Христовій науці й Христовій Євангелії, але Бог зумів зужити голгофський хрест для перемоги над гріхом, перемоги над смертю, перемоги над злом.

Бог розброїв сатану якраз тоді, коли сатана думав, що віднесе перемогу, і так само й ми, Божі діти, Божа Церква, в силі Духа Святого й в мудрості Ісуса Христа завжди зможемо розброїти й перемогти сатану. "Бог наше прибіжище й сила, скора поміч в нещастю".

У боротьбі зі сатаною, мої дорогі, **нам треба перебувати в молитвах!** Наш Господь Ісус Христос завжди перебував у молитвах і тому Він мав силу над сатаною, над дияволом, над ворогом людських душ. Апостол Павло в своєму листі до віруючих у місті Солуні пише: "Без перестанку моліться . . . Стережіться лихого в усякому вигляді".

Цей світ є грішний, нещасний і бідний. Більшість людей живуть без Бога й тому вони не мають задоволення й спокою. Їхнє життя **не** є нормальне, **не** є щасливе.

Ісус Хрисотс прийшов, Бог дав Свого Сина, щоб спасти людей з під сили гріха, щоб їх з чужих зробити Своїми, щоб їх з далеких зробити близькими. І щасливі є ті люди, які чують

голос Христів, які приходять до Бога, які каються й визнають свої гріхи. Їх Христос уздоровляє, очищає, наповняє їхні серця Своїм спокоєм і Своєю ласкою й дає їм уздоровлення та нормальне життя.

Ті люди, яких очистив і уздоровив Господь, спішать радо на збори Церкви, щоб разом читати Слово Боже, щоб разом почути науку Євангелії, щоб разом молитися й щоб разом прославити Бога. Їхнє життя є кращим. Вони краще поводяться й краще живуть. Вони **колись** жили в бруді, **тепер** вони живуть у чистоті. **Колись** вони жили в обмовах, наклепах і спльотках, **тепер** вони розмовляють псальмами й гімнами духовними і перебувають у молитвах. **Колись** вони жили в страсі, **тепер** вони живуть у спокої. **Колись** вони жили в хворобі, **тепер** живуть у здоров'ї. **Колись** вони жили без Бога, **тепер** вони живуть з Богом. **Колись** вони жили без Христа, **тепер** вони живуть у Христі.

Св. Євангелії мають для нас багато прикладів і оповідань як Ісус уздоровляв біснуватих і хворих людей. Євангелист Лука пише, що — "Ісус уздоровляв усіх, яких мучив сатана". І цей Самий Господь Ісус Христос, через проповідь нашої Євангелії, має силу уздоровляти людей теж **сьогодні!**

Отжеж, браття мої, будемо триматись нашого великого покликання: будемо проповідувати Євангелію, будемо виганяти бісів і духів нечистих. Будемо просити Бога, щоб, через наше служіння, Він уздоровив ще багато людей! Бо цим сповнимо волю Божу й заповіт Христа! Хай нам у цьому Сам Бог допоможе! Амінь.

Благовістник

Г. Сковорода

КРІТ І РИСЬ

Згідно байок звір рись має такий гострий зір, що бачить кілька аршин під землею. Цей, зобачивши в землі крота, став насміхатись з його сліпоти.

Коли ти, негідне сотворінячко, мав соту частинку моєї прозорливости, то ти міг би проникнути скрізь самий центр землі. А тепер все щупаєш, сліпий як північ без місяця. Будь ласка перестань хвалитись, відповів кріт, зір у тебе гострий, але розум дуже сліпий.

Тобі дано те, чого я позбавлен, але я маю те, чого у тебе нема. Коли думаєш про свій гострий зір, то не забувай і мого

гострого слуха. Коли б мені були потрібні очі, то я їх мав би вже давно.

Вічна правда, благословенної вдачі, нікого не кривдить. Вона рівне у всім нерівенстві роблячи, в гостроті мого слуха вмістила чуття очей.

Сила.

Глупота в достатку гордиться і лається, в недостатку осідає і впадає в розпуку. Вона в обох долях нещастна. Там біситься як в божевільній горячці, а тут з ніг паде як стерво. Ця вся язва родиться з того, що не навчилась Царству Божому і Правді Його і думають, що все в світі робиться навмання, так як в беззаконнім володінню. Але розкинь, о бідне сотворіння, очима твоїми і зобачиш, що все робиться згідно найбільш точній правді і рівенству і цим заспокоїшся.

Якщо в багатстві є те, чого нема в бідності, досліди, і знайдеш в бідності те, чого нема в багатстві. В тій землі, де родиться менше овочів, там в нагороду здорове повітря. Де менше клюкви і чорниці, там менше скорбутної слабости, менше лікарів — менше слабих,менше золота — менше потреб, менш занять — менш марнотравців, менше наук — менше дурнів, менше законів — менше беззаконників, менше зброї — менше війни, менше кухарів — менше зіпсутого смаку, менше шани — менше страху, менш солодощів — менше смутку, менше слави — менше безслав'я, менше приятелів — менше ворогів, менше здоров'я — менше похотів. Вік і вік, країна і країна, нарід і нарід, місто і село, молодість і старість, слабість і здоров'я, смерть і життя, ніч і день, зима і літа, кожний стан, і стать, і вік, і всяке сотворіння мають свої власні користі. Але сліпа глупота і глупе невірство цього не розуміють, одне погане лише у всім бачать, подібно цирульничим п'явкам, які висасують непридатну кров. Через це вона вік над вік вихваляє, нарід вище народа, незадоволена своїм станом, ні країною, ні віком, ні родством, ні спільністю, ні слабістю, ні здоров'ям, ні смертю, ні життям, ні старістю, ні молодістю, ні літом, ні зимою, ні ніччю, ні днем, а при успіху, то взлітає до небес, то сходить в розпуці до безодні, позбавлена, як світла духа віри, як рівнож і найсолодшого миру з спокоєм і спалюється полум'ям своїх власних смутків, щоб сповнилось на ній: "Хто ж не вірує, уже осуджений". Все ж є благе, окрім того, як хто не бачить Царства Божого і правди Його, окрім того, хто слабує душею і мучиться з наріканням і невдоволенням, це одне є злом.

Це є гордість сатанинська, яка намагається сісти на престолі Вишнього. Це є точний центр ада і отець похотей: "І не виповів Йов нічого безумного проти Бога". "Благословлю Господа всякий час". Це є світло істини і видіння Божого, на цій підставі і священиків іменується, щоб освічували серця тих, хто сидить в невірстві. "Ви є світло світові". "Як прекрасні ноги благовіствуючих мир". "Освіти їх правдою Твоєю".

"Басні Харковські".

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

Визнання віри Пресвітерської Церкви збудоване на науці Святого Письма, яку вперше підніс італійський єпископ римокатолицької церкви Августин. Француз Іван Кальвін усистематизував науку про дорогу спасіння в стрійній системі, яка складається з п'ятьох головних точок: навчання про повне зіпсуття людської природи, дар ласки Божої без всяких умов на підставі суверенного вибору Божого, застосування відкуплення до вибраних виключно, неможливости спротиву ласці Божій і стійкість покликаних: навчання, що вони не можуть відпасти.

Це навчання Святого Письма так, як його усистематизував Кальвін, лягло в основу визнання віри усіх реформованих (пресвітерських) церков на світі.

Скотландець Іван Накс, якийсь час перебував в Женеві, був під впливами Кальвіна. Повернувшись в Скотландію, він поширив це навчання серед скотландських римо-католиків. Також ця наука поширилась у Франції, Голляндії, Німеччині і Північній Америці.

З часом ця наука була загально принята церквами в Англії і на соборі в Вестмінстері її було укладено в формі визнання віри. Навіть вселенський православний патріярх Лукарій обняв це навчання. Було великою стратою для українського народу, що заходи єзуїтів зупинили поширення кальвінізму в Україні в часи реформації. В цім чимало провинала українська шляхта, яка не дбала про те, щоб наука Святого Письма поширилась серед народу. Українська шляхта, приєднуючись до реформованого руху в Україні, не передала цих духових скарбів народу.

Через це єзуїти не мали великих труднощів, асимілюючи українську шляхту в Польщі, в такий спосіб зупинити поступ реформованого руху, який спочатку набрав великого розмаху і нараховував сотки громад.

РОЗДІЛ II. ПРО БОГА І СВЯТУ ТРІЙЦЮ.

1. Існує лише один[1]) живий і правдивий Бог[2]), який є нескінченим в буттю і звершености[3]), найчистіший дух[4]) не-

видимий[5]), без тіла, частин[6]) або пристрастей[7]), незмінний[8]), неосяжний[9]), вічний[10]), незбагнений[11]), всемогутній[12]), наймудріший[13]), найсвятіший[14]), найбільш вільний[15]), найбільш абсолютний[16]), який чинить усе по раді своєї незмінної і найбільш справедливої волі[17]), на свою славу[18]), найбільш люблячий[19]), найбільш ласкавий, милосердний, довготерпеливий, багатий в добрість і правду, який прощає беззаконня, переступи і гріх[20]), Він нагороджує тих, хто шукає Його[21]), до того ж найбільш справедливий, і страшний в Його вироках[22]), ненавидючий усякий гріх[23]), і який ні в якому разі не звільнить винуватого[24]).

1. [1]) 5 МОЙСЕЯ 6:4
Слухай, Ізраїлю: Господь, Бог наш, єдиний Господь!
1 КОР. 8:4
Що ж до їди посвятів ідольських, знаємо, що ідоли ніщо в світі, і що нема іншого Бога, тільки один.
Та наш один Бог Отець, від котрого все і ми для Нього; і один Господь Ісус Христос, через котрого усе (сталося), і ми через Нього.
[2]) 1 СОЛУНЯН 1:9
Вони бо самі про нас звіщають, який вхід мали ми до вас і як ви обернулись до Бога од ідолів, служити Богу живому і правдивому.
ЄРЕМІЯ 10:10
Господь же справедливий Бог, се живий Бог й віковічний цар.
[3]) ЙОВА 11:7
Чи то ж ти зможеш умом ізбагнути Бога? Чи зможеш Вседержителя (путь) до кінця прослідити?
Та ж Він вищий небес, — що ж ти вдіяти зможеш? Глибше Він всіх безодень, — що можеш зрозуміти?
Міра його довша ніж земля, ширша над моря.
ЙОВА 26:14
Се ж тільки частинки діл Його, й як то ще не багато чували ми про Нього! А хто ж би зміг зрозуміти всю велич могутности Його?
[4]) ЙОАНА 4:24
Дух — Бог, і хто поклоняється Йому, духом і правдою мусить поклонятись.
[5]) 1 ТИМОТЕЯ 1:17
Цареві ж вічному нетлінному, невидимому, єдиному премудрому Богу честь і слава на віки вічні. Амінь.
[6]) 5 МОЙСЕЯ 4:15
Пильнуйте ж добре душ ваших, бо не бачили ви ніякої постаті в день той, як із полум'я промовляв до вас Господь на Гореб горі,
Щоб ви не зледащіли та не почали робити собі тесані постаті, подобу якої постаті, постать жіночу, або чоловічу.
ЙОАНА 4:24
Дух — Бог, хто поклоняється Йому, духом і правдою мусить поклонятись. (разом [3]).
ЛУКИ 24:39
Дивіться на руки мої і ноги мої, що се сам Я. Дотикайтесь мене й вбачайте; бо дух тіла й костей не має, як бачите, що Я маю.
[7]) ДІЯННЯ 14:11
Народ же, видівши, що зробив Павел, підняв голос свій, говорячи по ликаонськи: Боги, уподобившись людям, зійшли до нас.
І глаголали: Мужі, на що се робите? Ми такі ж люде, як ви, благовістуємо вам, щоб від сих дурниць навернулись до Бога живого, що сотворив небо, і землю, і море, і все, що є в них.
[8]) ЯКОВА 1:17
Усяке добре давання і всякий звершений дар з висоти сходить, од Отця світла, в котрого нема переміни ані тіні зміни.
МАЛАХІЇ 3:6
Я бо — Господь, Я все той самий; через те ви, сини Якобові, й не вигублені.
[9]) 1 ЦАРІВ 8:27
Чи Богові ж бо справді жити на землі? Небо й небо небес тебе не обіймуть, атож би сей храм обняв, що збудував я тобі?
ЄРЕМІЯ 23:23
Чи то ж Я тільки зблизька Бог, говорить Господь, а не Бог і надалеки?
Хіба ж сховається людина в потайне місце, де б Я її не бачив? говорить Господь. Чи ж не сповнюю Я небо й землю? говорить Господь.
[10]) ПС. 90:2
Перше, чим гори постали, і Ти сотворив землю і весь світ, од віку до віку Ти єси, Боже.
1 ТИМ. 1:17
Цареві ж вічному нетлінному, невидимому, єдиному премудрому Богу честь і слава на віки вічні. Амінь.
[11]) ПС. 143:3
Великий Господь і вельми достойний хвали, і величчя Його недослідиме.
[12]) 1 МОЙС. 17:1
А як було Аврамові дев'ятдесят і дев'ять год віку, явився Господь Аврамові, і рече йому: Я Бог всемогущий. Ходи передо мною і бувай щирий і праведен.
ОДКРИТТЯ 4:8
А четверо животних мали, кожне з осібна, по шість крил в округ, а в середині повно очей; і не мають вони впокою день і ніч, говорячи: Свят, свят, свят Господь Бог вседержитель, що був, і єсть, і прийде.
[13]) РИМЛЯН 16:2
Єдиному премудрому Богові, через Ісуса Христа, котрому слава навіки. Амінь.
[14]) ІСАЇ 6:3
І покликували вони один до одного: Свят, свят, свят Господь сил, вся земля повна слави Його!
ОДКРИТТЯ 4:8
(Дивись. ч. 12)
[15]) ПС. 115:2
Але ж Бог наш на небесах; все, що любо Йому, Він творить.
[16]) 2 МОЙС. 3:14
І промовив Бог до Мойсея: Я той, хто єсть. І рече Він: Так промовиш до синів Ізраїлевих: Сущий послав мене до вас.
[17]) ЕФ. 1:11
У тому, в котрому й ми наслідниками зробилися, бувши наперед призначені по задуму Того, хто чинить усе по раді волі своєї.
[18]) ПРИПОВ. 16:4
Все сотворив Бог про себе, ба й безбожника — на день його горя.
[19]) 1 ЙОАНА 4:8
Хто не любить, не пізнав Бога, бо Бог любов.

[10]) ПС. 90:2
Перше, чим гори постали, і Ти сотворив землю і весь світ, од віку до віку Ти єси, Боже.
1 ТИМ. 1:17
Цареві ж вічному нетлінному, невидимому, єдиному премудрому Богу честь і слава на віки вічні. Амінь.
[11]) ПС. 143:3
Великий Господь і вельми достойний хвали, і величчя Його недослідиме.
[12]) 1 МОЙС. 17:1
А як було Аврамові дев'ятдесят і дев'ять год віку, явився Господь Аврамові, і рече йому: Я Бог всемогущий. Ходи передо мною і бувай щирий і праведен.
ОДКРИТТЯ 4:8
А четверо животних мали, кожне з осібна, по шість крил в округ, а в середині повно очей; і не мають вони впокою день і ніч, говорячи: Свят, свят, свят Господь Бог вседержитель, що був, і єсть, і прийде.
[13]) РИМЛЯН 16:2
Єдиному премудрому Богові, через Ісуса Христа, котрому слава навіки. Амінь.
[14]) ІСАЇ 6:3
І покликували вони один до одного: Свят, свят, свят Господь сил, вся земля повна слави Його!
ОДКРИТТЯ 4:8
(Дивись. ч. 12)
[15]) ПС. 115:2
Але ж Бог наш на небесах; все, що любо Йому, Він творить.
[16]) 2 МОЙС. 3:14
І промовив Бог до Мойсея: Я той, хто єсть. І рече Він: Так промовиш до синів Ізраїлевих: Сущий послав мене до вас.
[17]) ЕФ. 1:11
У тому, в котрому й ми наслідниками зробилися, бувши наперед призначені по задуму Того, хто чинить усе по раді волі своєї.
[18]) ПРИПОВ. 16:4
Все сотворив Бог про себе, ба й безбожника — на день його горя.
[19]) 1 ЙОАНА 4:8
Хто не любить, не пізнав Бога, бо Бог любов.
Ми пізнали також, та й увірували в любов, котру має Бог до нас. Бог є любов, і хто пробуває в любові, в Бозі пробуває, а Бог в ньому.
[20]) 2 МОЙС. 34:6
І переходив Господь перед ним, і покликав: Господь! Господь! Бог, милосердний і ласкавий, нескорий на гнів і щедрий на милість і правду,
Що держить ласку про тисячі, прощає несправедливість, переступ і гріх, хоч ніколи не вважає безвинним виноватого.
[21]) ЖИДІВ 11:6
Без віри ж не можна угодити, вірувати мусить бо, хто приходить до Бога, що Він єсть, і хто Його шукає, тих нагороджує.
[22]) НЕЄМІЇ 9:32
А й тепер, Боже наш, Боже великий, пресильний і страшний, додержуючий завіт і милість! не маловаж у себе всі страждання, які спадали на нас, царів наших, князів наших, священиків наших, пророків наших, батьків наших, і ввесь народ твій від часів царів Ассирійських по сей день.
Ти справедливий в усьому, що впало на нас, бо Ти чинив по правді, а ми винуваті.
[23]) ПС. 5:5
Не устоять бутні перед очима твоїми; Ти ненавидиш усіх, що беззаконствують.
Ти погубиш людей льживих; кровожадним і лукавим мерзиться Господь.
[24]) НАУМА 1:2
Бог ревнивий у помсті: Господь повен помсти й страшний в досаді: мститься Господь на ворогах своїх, і не щадить супротивників своїх.
Хоч і довготерпеливий Господь і великий в могутності, та не оставляє й без кари; в хуртовині і в бурі прихід Господень, а хмари — се порох ізпід ніг Його.
2 МОЙС. 34:7
Що держить ласку про тисячі, прощає несправедливість, переступи і гріх, хоч ніколи не вважає безвинним винуватого.

2. Бог має все життя[1]), славу[2]), добрість[3]) і блаженство[4]) в собі і з себе. Він є поодиноко всевистарчальний в собі і для себе, і не має потреби в жаднім твориві, яке Він ство-

рив[6]), та не одержує від них яку-будь славу[6]), але лише являє свою власну славу в них, через них, для них і на них. Він поодиноко є джерелом всього буття. Від Нього, через Нього і для Нього всі речі існують[7]). Він має найбільш суверенне володіння над ними, щоб чинити ними, для них, або на них, все те, що Йому подобається[8]).

В Його очах всі речі відкриті і явні[9]). Його знання є безконечне, непомильне і незалежне від сотворінь[10]) в такий спосіб, що ніщо для Нього не є умовне або непевне[11]). Він є найбільш святий в усіх своїх радах, в усіх своїх діях і усіх своїх наказах[12]). Йому належиться від ангелів і людей і від усякого іншого творива таке поклонення, служення або покора, які Він уподобає вимагати від них[13]).

2. [1]) ЙОАНА 5:26
Бо, як Отець має життя в собі, так дав і Синові життя мати в собі.
[2]) ДІЯННЯ 7:2
Він же рече: Мужі брати й батьки, слухайте: Бог слави явився отцеві нашому Авраамові, як був у Месопотамії, перш ніж оселився він у Харані.
[3]) ПС. 119:68
Ти благий і благотворящий; навчи мене твоїх уставів!
[4]) 1 ТИМ. 6:15
Котре свого часу явить блаженний і єдиний сильний Цар над царями і Пан над панами.
РИМЛЯН 9:5
Їх і отці, з них і Христос по тілу, що над усім Бог, благословенний повіки. Амінь.
[5]) ДІЯННЯ 17:24
Бог, що сотворив світ і все в йому, сей неба і землі Господь, не в рукотворених храмах домує,
ні від рук чоловічих служення приймає; дознаючи нужду в чому; сам бо дає всім життя, і дихання, і все.
[6]) ЙОВ 22:2
Чи вже ж може людина доставляти Богу користь? Мудрий самому собі добра запобігає.
Що за користь у тому про Вседержителя, як ти живеш без гріха? що ти держишся доріг невинности?
І буде ж він мати хосен із того,
[7]) РИМЛЯН 11:36
Бо з Нього, і Ним, і в Нього все. Йому слава навіки. Амінь.
[8]) ВІДКРИТТЯ 4:11
Достоєн єси, Господи, приняти славу, і честь, і силу; Ти бо створив єси усе, і волею Твоєю (усе) єсть, і створено.
1 ТИМОФ. 6:15
(Дивись попередній параграф #4).
ДАНИЇЛА 4:22
Тебе вилучать ізміж людей, і ти житимеш на полі з звірями; годуватимешся травою, неначе віл, падатиме роса з неба на тебе, і сім часів промине над тобою, доки спізнаєш, що Найвищий царює над людським царством і дає його, кому хоче.
Проти нього всі, що живуть на землі, не значать нічого; по своїй волі робить він як з небесним воїнством, так і з тими, що живуть на землі, й ніхто не може стати проти руки його й сказати йому: Що ти зробив?
[9]) ЖИДІВ 4:13
І нема творива невідомого перед Ним; усе ж наге і явне перед очима Його, про кого наше слово.
[10]) РИМЛ. 11:33
О,глибино багатства і премудрости і розуму Божого! як не довідомі присуди Його і не досліджені дороги Його!
Хто бо зрозумів ум Господень? або хто порадником Йому був?
ПС. 147:5
Великий наш Владика, і велика Його сила; розумінню Його нема міри.
[11]) ДІЯННЯ 15:18
Звісні од віку Богові всі діла Його.
ЕЗЕКИЇЛА 11:5
І зійшов на мене Господень дух, і сказав до мене: Промовляй: Так говорить Господь: Що ви говорите, доме Ізраїлів, і що в вас на душі, — се Я знаю.
[12]) ПС. 145:17
Господь справедливий у всіх дорогах своїх, і благий у всіх ділах своїх.
РИМЛ. 7:12
Тим же оце закон свят, і заповідь свята, і праведна і добра.
[13]) ВІДКРИТТЯ 5:12
Глаголючи голосом великим: Достоєн Агнець, заколений, приняти силу й багатство, й премудрість, і кріпость, і честь і славу.
І велике створіння, що в небі, і на землі, і під землею, і що на морю, і все, що в них, чув я, що говорило: Сидячому на престолі і Агнцеві благословення, і честь, і слава і держава по вічні віки.
А четверо животних сказали: Амінь, а двадцять чотири старці упали, і поклонились Живучому по вічні віки.

3. В єдності Божій є три особи, однієї субстанції, сили і вічности: Бог Отець, Бог Син і Бог Дух Святий[1]). Отець не є роджений, ані походить не від кого. Син є вічно роджений Отцем[2]). Святий Дух вічно походить від Отця і Сина[3]).

3. [1]) 1 ЙОАНА 5:7
Бо три їх, що свідкують на небі: Отець, Слово і Святий Дух; і сі три — одно.
МАТТЕЯ 3:16
І охрестившись Ісус, вийшов зараз із води; й ось відчинились Йому небо, і побачив він Духа Божого, що спустився як голуб, і злинув на Нього.
І ось голос із неба, глаголючи: Се мій Син любий, що я вподобав Його.
МАТТЕЯ 28:19
Ідіть же навчайте всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, й Святого Духа.
2 КОР. 13:13
Благодать Господа Ісуса Христа і любов Божа, і причастя Святого Духа з усіма вами. Амінь.
[2]) ЙОАНА 1:14
І Слово тілом сталося, і пробувало між нами (й бачили ми славу Його, славу, яко Єдинородного від Отця), повне благодаті і правди.
[3]) ЙОАНА 15:26
Як же прийде Утішитель, що Я пішлю вам од Отця, Дух правди, що від Отця виходить, Той свідкуватиме про мене.
ГАЛАТ 4:6
А що ви сини, то послав Бог Духа Сина свого в серця ваші, що покликує: Авва, Отче!

РІЗНЕ

ПРО РЕЛІГІЙНУ ТОЛЕРАНЦІЮ

ВІД ПРЕЗИДІЇ І ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

Президія і Виконавчий Орган Української Національної Ради на спільному засіданні 5 грудня 1965 р. обговорили релігійні й церковні проблеми сучасности в Україні та в вільному світі і ствердили наступне:

В Україні під російською большевицькою окупацією українське релігійне життя пригноблене комуністичним режимом, ворожим до всіх вір і церков. На Україні насильством знищено вже в 1929 р. Українську Автокефальну Православну Церкву на чолі з Митрополитом Київським і всієї України Василем Липківським і в той час і пізніше загинули за віру і рідну Церкву тисячі православних українців і українок.

В 1945 р. жорстокі репресії впали на гієрархію і вірних Української Католицької Церкви, що була заборонена указом уряду СССР і насильно підпорядкована московському патріярхові, який служить імперіялістичній політиці комуністичних володарів Кремля.

Президія і Виконавчий Орган Української Національної Ради глибоко переконані і мають наявні докази, що релігійне життя українського, в переважній більшості православного народу і в меншій мірі приналежного до Української Католицької Церкви і до Євангельської Віри, не завмерло. Ми певні, що з першим подихом свободи відновиться нормальне релігійне життя в Україні, і наші брати й сестри вільно славитимуть Творця, згідно з канонами своїх церков, як це діється в країнах вільного світу, де живуть українські емігранти.

Президія і Виконавчий Орган Української Національної Ради стверджують, що український народ, як і багато інших народів, пережив у своїй історії тяжкі роздори і конфлікти наслідком релігійної ворожнечі. Була доба в історії народів, коли мусульмани силою навертали християн на віру Магомета, а християни, під страхом смерти, примушували магометан або юдеїв переходити на християнство.

Були часи в історії народів, коли панівна церква в тій чи іншій країні безоглядно переслідувала так званих єретиків, що обстоювали своє право молитися Богу відмінно від установлених традицією догматів, правил і звичаїв.

Була доба, коли в деяких країнах десятками років шаліли релігійні війни між католиками та євангеликами і роздирали ту саму націю на ворожі табори.

І в нашій історії були періоди кривавої боротьби, посіяної релігійним фанатизмом. Однак Президія і Виконавчий Орган Української Національної Ради стверджують, що в українському народі від найдавніших часів і до нашої доби не було нахилу до ворожнечі й незгоди на тлі релігії. Відомо, що в Україні вільно розвивалися релігійні громади — жидівські, вірменські й інші. На нашій Землі знаходили захист теж старообрядці, що тікали в Україну з Московського Царства, де їх влада переслідувала.

В новітній історії цивілізованих народів поряд з політичною свободою прийшла теж воля й рівноправність для всіх релігій і церков. Всюди в тих країнах, де створився демократичний лад, воля для кожної віри визнана законами і є під охороною влади.

Українська Народна Республіка, проголошена III Універсалом Української Центральної Ради в Києві 20 листопада 1917 р. і затверджена як суверенна демократична держава IV Універсалом 22 січня 1918 р., визнала в цих універсалах і конституції волю для всіх віровизнань в Україні. Ці закони й постанови законодатних органів Української Народної Республіки свято шанує Українська Національна Рада, що заступає демократичну традицію нашої державности.

Президія і Виконавчий Орган Української Національної Ради стверджують, що в роках нашої збройної боротьби за Незалежну і Соборну Українську Народну Республіку і в пізніших роках не було й тіні релігійної ворожнечі між українцями. Загально відома участь Січових Стрільців-галичан у боротьбі за Незалежну Українську Народну Республіку проти московської большевицької агресії, почавши груднем 1917 року. Січові Стрільці хоробро билися в рядах Української Армії за відновлення Української Народної Республіки в листопаді й грудні 1918 року. І в дальших роках тисячі синів Української Галицької Области поклали буйні голови на полях і степах нашої Батьківщини за волю й незалежність Соборної України.

1 листопада 1918 року у Львові проголошено Західну Українську Народну Республіку. Уряд Української Народної Республіки, посилав на поміч галицьким братам військові частини армії УНР на оборону проти польської агресії. Командирами Української Галицької Армії були деякий час генерали Михайло Омельянович-Павленко і Михайло Греків прислані з Великого України.

В січні 1919 р. вибрані представники Східньої і Західньої України зібралися в Києві на Конгрес Трудового Народу України. Головою цього Конгресу був Семен Вітик, член Української Національної Ради Західньої Области Української Народної Республіки. Конгрес затвердив своїм Універсалом об'єднання всіх областей України в незалежній і соборній Українській Народній Республіці. Кожний знає, що не було тоді між українцями ніяких спорів і дискусій в справах віри і церкви.

В найтяжчу добу нашої боротьби за волю в 1919 р. Українська Галицька Армія, разом з Армією УНР, билися проти "червоної" і "білої" Росії, і ніхто тоді не питався, якої хто віри і до якої церкви ходить. Бо всіх борців за волю України єднала

спільна велика ідея — Самостійної Соборної Української Народної Республіки.

Президія і Виконавчий Орган Української Національної Ради вірять, що ця ідея, котра світила нашому народові в його завзятій тяжкій боротьбі за державність і оживляє його надії в теперішній неволі, буде здійснена. Ми певні, що в Незалежній Соборній Україні будуть забезпечені всі демократичні вільності і на першому місці воля віри для всіх громадян.

Це значить, що кожна Церква буде мати право без будь-яких обмежень ісповідати й проповідувати свою віру на всій Україні.

Це значить теж, що кожна Церква, її духовенство й вірні повинні толерантно ставитися до людей іншої віри, не погорджувати їх догматами, обрядами, звичаями, а виявляти до людей іншого віровизнання приязнь, як велять заповіді Христа!

Президія і Виконавчий Орган Української Національної Ради стверджують, що релігійні спори й фанатизм у цивілізованих країнах відійшли в минуле. Між різними релігіями й церквами створюється солідарна співпраця для морального виховання людей і для суспільної допомоги тим, що її потрібують. Це — приклад для всіх людей доброї волі, незалежно від їх релігії і церковної приналежности.

Президія і Виконавчий Орган Української Національної Ради певні, що українці в цілому світі і в першу чергу духовенство українських церков будуть поборювати будьякі вияви дискримінації й ворожнечі на тлі релігії в українському суспільстві.

Пам'ятаймо, що таку ворожнечу уміє використовувати в своєму інтересі чужа агентура, якій вигідно сіяти й підсилювати роздори в нашому народі за правилом: "Поділи й пануй".

Своєю толеранцією, миром і дружньою співпрацею покажемо себе достойними наслідниками ідей, що світили борцям за Самостійну Соборну Українську Народну Республіку і докажемо на ділі, що нам дорога добра слава України.

Президія і Виконавчий Орган Української Національної Ради

ПІДПИСИ:

ЗА ПРЕЗИДІЮ

Осип Бойдуник
Микола Шраменко
Свирид Довгаль
Олексій Собчинський
Роман Голіян

ЗА ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН

УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

Микола Лівицький
Дмитро Андрієвський
Іван Тарасюк

ЗА НАЙВИЩУ ДЕРЖАВНУ КОНТРОЛЬНУ РАДУ

Іван Лучишин
Іван Ковальський

ПРИЯВНІ ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

Панас Феденко (УСП)
Юрій Семенко (СЗСУ-СП)
Іван Матюшенко (УСЕЛ-П.)
Павло Кашинський (СКТСУ)

ЛИСТ Т. ШЕВЧЕНКА ДО Я. КУХАРЕНКА

Поміж Тарасом Шевченком а Кубанським Військовим Отаманом Яковом Кухаренком повстала глибока дружба, про яку свідкують листи Т. Шевченка. Листів переховалося кілька і ми друкуємо перший з них, надрукований в збірнику "Чорноморець" за травень 1939 р.

С.П.Б. 1842 - 30 Сентября.

Сидимо оце вдвох с Кіндратом, п'ємо чай та сумуємо, прочитавши ваше письмо, думаємо собі вдвох: де тепер наш добрий, наш щирий кошевий, чи ще в Тулі чи вже за Тулою, чи може вже дома, та вже нехай де хоче буде, аби був здоров. Спасибі тобі, мій сизий голубе, що не забуваєш мене на чужині одинокого, і всі наші щирі приятелі дуже дякують, і Гуляк, і Елькан, і Семененко, я всіх їх сьогодні бачив і вісім разів по двічі читав твоє письмо, а прийшовши оце до дому, ще раз прочитали ми вдвох собі з Кіндратом, у двох кажу, бо третього нема, нема вже Хтодота меж нами, учора поїхав сірома в Київ служити Богу і Государю, як той казав, а ми пропадаємо в ощьому проклятому Пітері, щоб він замерз на віки; тут тепер 10 градусів морозу, не вам кажучи, а кожуха немає, чорт би убив його батька, і купити нема. Ну та нехай стара в'язне, більше м'яса буде, роздобудемо як небудь, а поки що ось що, чорноморський ваш побит у цензурному комітеті, цензор Корсаков говорить, що нічого не вимараємо, коли хочете, каже, то не читаючи підпишу, моторний, спасибі йому, не знаю, що скаже театральний, як до його дійде, але здається, що і той моторний, побачимо, як тільки все кінчиться, то дам звістку.

Переписав оце свою слепую, тай плачу над нею, який мене чорт спіткав і за який гріх, що я оце сповідаюся кацапам, черствим кацапським словом. Лихо, брате отамане, їй Богу лихо, це правда, що окроме Бога і чорта в душі нашій есть ще

щось таке, таке страшне, що аж холод іде по серцеві, як хоч трошки його розкрием, цур йому, мене тут і земляки і неземляки зовуть дурним, воно правда, але що я маю робити, хіба ж я винен, що я уродився не кацапом або французом. Що нам робить, отамане брате: прать проти рожна чи закопатися зажива в землю, не хочеться, дуже не хочеться мені друкувати слепую, але вже не маю над нею волі, та цур їй, а обридла вона мені, присилайте будьте ласкаві, що ви там маєте доброго, та не журіться, компонуйте, нехай вам Бог помага. Скомпонував я ще драму чи трагедію в трьох актах, зоветься Данило Рева, не знаю, що ще з неї буде, бо ще і сам не читав, прочитаємо вдвох, як приїдете, бо я таки вас зимою сподіваюся, а весело б було, матері його ковинька. Кіндрат каже, що із хати не виходили, все б сиділи та балакали, та галушки б, та всяку всячину варили б, та танцювали.

Приїжайте, голубчику, коли можна буде, а поки що поклоніться своїй любій жінці. На сим тижні побачу ваших діточок, бо поїду в Царське Село. Бувай здоров, мій щирий, рідний брате отамане, згадуй, коли будеш мати час згадати, сірому Т. Шевченка.

РИМО-КАТОЛИЦИЗМ В ІТАЛІЇ

Римо-католицький журнал "Сайн", недавно писав про занепад католицизму в Італії. Журнал подає: "Тяжко називати країну 'Католицькою', коли лише 40% населення ходить до якої-будь церкви. Не дивлячись на те, що 99% італійців охрещено в Римо-католицькій церкві, лише 13% одружених чоловіків і 20% замужніх жінок регулярно ходять до церкви. 31% дорослого населення зовсім не ходять до церкви.

ВИЯВ РОЗУМІННЯ

Карл Йонг, відомий швайцарський психолог, прийшов до деяких Біблійних заключень. Він писав: "Ті психіятри, які не були поверховими, прийшли до заключення, що колосальні неврозні злидні світу, можна назвати неврозом порожнечі. Люди відтягли себе від кореня свого єства, від Бога, і тоді їх життя стає порожнім, безглуздим, без значіння і цілі.

І так, коли Бог відходить, ціль життя зникає. Коли ціль зникає, значіння зникає. Коли значіння зникає, вартість зникає і життя робиться мертвим на наших руках".

СВЯТА КОРОВА

Преса принесла вістку про голод в Індії і всі люди доброї волі стають їм у поміч. Посуха викликала це краєве нещастя, але існують і інші причини, які погіршують голод і яким можна було б зарадити.

500 мільйонів індійського населення, більшість яких голодує, мають 250 мільйонів корів, більшість з них ні до чого непридатні, але рахуються святими і тому їх не можна різати на м'ясо. Вони ходять всюди вільно, часом перешкаджаючи рухові. Організація поживи і хліборобства Злучених Націй радила б негайне вжиття на м'ясо 40 мільйонів непотрібних корів для голодуючих, але це було б: "проти закону і проти релігійних принципів більшости населення". "Фрі Прес".

НАГОРОДА ПРАЦЬОВИТОСТИ

Бог сховав кожну дорогоцінну річ у такий спосіб, що ці речі стають нагородою для пильних, призом для ревних і розчарованням для лінивих душ. Вся природа противиться байдикуватим і лінивим.

Зерно горіху є сховане в твердій шкарлупі, перлини поховані під хвилями океану, золото ув'язнено в скалистих грудях гір, діямант знаходиться лише потім, як розіб'ється скалу, яка його оточує, і кожний грунт приносить свої жнива, як нагороду працьовитости трудящого господаря.

А. Б. Сімпсон

МОСКВА І ПАПА ПАВЛО VI

Комуністична Російська новинкарська агенція ЕАСС прихильно оцінила заклик Папи до З'єднаних Націй в справі В'єтнаму. Добре було б, щоб Папа при тій нагоді згадав і українців, але в Римі тепер усталився цілком інший клімат українцям не сприяючий.

"БАЛАНС ВОДИ І РИБИ"

"Водний баланс Азовського моря складається так. Прісну воду доставляє Дон — 28 кубічних кілометрів на рік. Стільки ж дають Кубань разом з дрібними річками та опадами. Сюди треба додати 30 кубічних кілометрів більш солоної води Чорного моря, яка вливається через Керченську протоку . . .

Це те, що можна записати в актив Азовському морю.

А ось його пасив. Випаровується з поверхні 35 кубічних

кілометрів плюс 52 кубічних кілометри води, яку північні вітри переганяють назад у Чорне море через ту саму Керченську протоку.

В цьому "обміні речовин" між двома морями обсяг прісної води перевищував обсяг солоної на 22 кубічних кілометри. Проте це співвідношення тепер порушилось, а слідом за ним явно почали псуватись відносини між морем і рибою. Причина — інтенсивна діяльність людини. Наприклад, береги Кубані в нижній течії від станиці Усть-Лабинської до зустрічі з морем на протязі 300 кілометрів трохи підняті. Тому низовини не затоплюються, і рибі ніде викидати ікру, вона змушена шукати інші нерестилища.

Не кращий стан і на Дону, де влаштували велике Цимлянське водоймище. Воно частково перехоплює, вбирає в себе весняні повеневі води, затримує їх в своїй місткій чаші, щоб скинути через турбіни гідроелектростанції. Багато займищ, які раніше регулярно заливала вода, тепер пересихає. Вода їх покриває не частіше як один раз десять років.

Рік у рік поступово і невідворотно зростає витрата води на господарські потреби — поливне землеробство, промисловість, постачання жителям міст і селищ.

В Цимлянському морі, в його відстійниках застрягають поживні речовини. Їх надходить не тільки менше на стару адресу в Азовське море, а й з небажаним запізненням: замість весни — літом і восени".

"РАДЯНСЬКА УКРАЇНА" ч. 285, 5.XII.1965 р., стор. 4.

УКРАЇНСЬКА ВІЙСЬКОВА ПІСНЯ.

Вийшла з друку нова пісня під назвою "УКРАЇНСЬКА ВІЙСЬКОВА ПІСНЯ". Музика — Василя Веселого; Слова — Петра Колісника; Обкладинка — мистця Петра Сидоренка.

Пісня подана у супроводі фортепіяна для вживання на сцені у театральній залі, а також подано варіянт для чоловічого або жіночого хору без супроводу музики.

Видало Українське Козацтво в Чікаго, 1966-го року.

6 сторінок нот.

Ціна примірника — 1 доляр у США і Канаді. Для інших країн зовсім обнижені ціни, за винятком Австралії.

Хор, який купує 10 прим. або більше, то кожний примірник коштує тільки — 65 сентів. Замовлення слати на адресу:

Mr. I. Sirenko-Siryj
2139 West Division St.
Chicago, Illinois
U.S.A.

HEAVENLY FATHER, HEAR OUR PRAYER

P. Sych

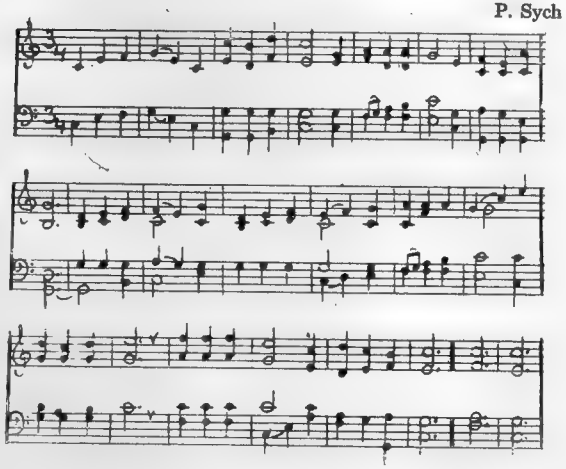

1. Heavenly Father, hear our prayer,
Thou art our Comforter and faithful Friend.
Lord, God Omnipotent in all our wanderings,
Lighten our paths in the life that we tread. (2)

2. Heavenly Father, God of all mercies,
Out of our weaknesses, we send our pleas,
Now come and dwell in us and in Thy tenderness
Grant us the grace to walk in Thy peace. (2)

3. Heavenly Father, cleanse us from evil,
Keep us, and help us to reach our Goal.
Thy Grace will lead us to Heavenly mansions,
Teach us to love Thee with all our soul. (2)

Amen.

NO TURNING BACK

by Neal C. Neitzel

It was a hunch that led Roy Dixon to the railroad yard. Late afternoon dusk darkened into early evening as the tall, dark-haired young man walked along the gravel roadbed, crossed one pair of tracks, then paused to glance carefully around the deserted terminal.

Ahead and to his right, a freight train was being switched from a loading siding to one of the main tracks. Roy stared at the long string of boxcars. Perhaps Carl Meredith was hiding in one of those cars.

Roy angled across the cinder-covered yard, his flashlight in his hand. He hurried towards the front of the train and began working his way back, knowing that the freight would soon begin rolling out of the station. Most of the cars were sealed. Roy kept going until he found a refrigerator car that wasn't locked. He grunted as he slid the door open, then he flicked on the beam of his small flashlight and quickly directed the light around the interior of the boxcar.

Empty.

Roy pulled the door shut again and continued his search. The engine rumbled powerfully, then the string of cars creaked and jerked as they rolled forward. In minutes, the freight would pull away from the depot.

Roy located another unsealed boxcar. He was just tugging open the heavy door when a rough yell caused him to whirl. A burly switchman approached from the rear of the train. He carried a red lantern and his beefy face wore a suspicious scowl as he confronted the rangy youth.

"There's a law about tampering with railroad property," he said harshly. "Beat it, kid. Before I turn you over to the station master."

Roy swallowed hard but stood his ground. "I—I'm looking for a friend of mine," he tried to explain.

"You won't find him here," the switchman declared gruffly. "All of these cars were checked just a few minutes ago."

"This friend of mine is in trouble," Roy said earnestly. Time was running out. Several shrill, staccato blasts from the engine's whistle signaled that departure time was almost at hand.

"There are only a few unsealed cars in this train," the heavy-set switchman said, his voice less harsh. "What kind of trouble is this other kid in?"

"He—he had an accident while he was driving his father's car," Roy said tersely. "He was drivinig too fast and the car hit a woman as she stepped off the curb and started across the street."

"Hit-and-run, eh?"

"That's right."

"So this other kid ran away. How do you know so much about it, young fella?"

Roy looked straight into the suspicious railroad man's eyes. "I was riding in the car with him. While I was trying to help the woman, my friend must have panicked and started running. He left the car right where he stopped it. So I thought he might have had the idea to stow away in one of the empty cars on this train."

"The police are looking for him?"

Roy nodded. "So are his parents. If he runs, it will only make the situation worse for him. Please—may I finish looking?"

"You won't find him," the burly switchman predicted. He looked at his watch. "But I'll give you three minutes to look." He held the red lantern up at shoulder height and swung it, signaling the engineer to wait. Then he said, "Let's open this car you were trying to open when I stopped you."

Roy held the lantern while the switchman rolled the heavy door ajar. The glow from the lantern illuminated the interior and the switchman snorted in surprise as they saw a slender, frightened-looking young man crouched in a corner, his eyes blinking as he stared into the glare of the light.

"Carl!" Roy called. "What you're doing doesn't make sense. Come on out of there."

"Roy? Is that you?" the other youth asked shakily, shielding his eyes.

"Get out of there, kid!" growled the switchman. "You're in enough trouble already. Hurry up!"

Carl Meredith's lips tightened. His lean features twisted in anger. "You're a real pal," he said, shuffling stiffly towards the door of the car. "Thanks for bringing the police, Roy. Is that what they teach you in church? To betray your friends?"

"Carl, listen—" Roy began as the slender blond youth scrambled down from the boxcar. Before he could say more, Carl gave him a violent push, then sprinted away into the darkness.

The bulky switchman attempted to grab the fugitive, but failed. "Hope you catch him, son!" he yelled after Roy as Roy dashed in pursuit.

Twice, Roy tripped and fell, bruising his knees and ripping his slacks on the sharp gravel of the roadbed. He could hear the

frantic crunch of Carl's running footsteps ahead as he fled along the tracks. Slowly, Roy narrowed the distance between them, his breath coming in labored gasps.

The chase carried them a half-mile from the railway station before Carl stumbled and fell heavily, rolling down the sloping bank of the roadbed. Roy plunged down the grassy slope and grabbed his friend as Carl struggled feebly to wrench free.

"Now, listen!" Roy commanded, pinning the other youth's arms to his sides. "That—wasn't—a policeman. He was a railroad worker. I—didn't—betray you!"

The smaller young man stopped struggling. "That—lady—hit—by—car," he panted. "Is—is she—dead?"

Roy hauled in a deep, ragged breath. "No, thank God. The doctor said she has a broken hip and some minor injuries," he told his friend. "But she is going to be all right, Carl."

"Thank—God!" Carl Meredith repeated, his muscles going limp. He would have fallen if Roy hadn't supported his trembling frame. Both youths stood in the darkness, not speaking, while they regained their strength.

"Ready to travel?" Roy finally asked. They lifted their heads, hearing the approaching rumble of a train. The headlight of the fast-moving freight brightened the tracks. A mournful wail from the whistle shattered the stillness of the night.

Then the train passed the sloping hollow where the youths stood and clattered into the distance. When the winking red and green lights of the caboose disappeared, Carl turned towards Roy.

"I'm glad that lady is going to be okay," he said. His voice was muffled and hoarse. "It doesn't change anything, though. I'm still guilty of a crime. I can't go back, Roy. I can never go back."

"I won't force you to walk back to town with me," Roy answered slowly. "I know how rough it will be; leaving the scene of an accident is a serious charge."

"I couldn't face my folks—or my friends," Carl whispered, his face hidden by darkness. "I'm a coward, Roy. I admit it! I'm scared and ashamed."

"Everyone is afraid of something at one time or another," Roy said quietly. Around them, crickets chirped and a night breeze chilled the air. "You aren't a coward, Carl. I know you better than that. All I'm going to say is that you should do what you think is right. That's all any of us can do." He placed his hand on his friend's shoulder and squeezed gently. "I'm starting back. Success, Carl."

Roy climbed up the grassy slope and started walking along the gravel roadbed, his leg muscles stiff and his knees aching from the bruising falls he'd taken during the chase. He prayed silently, asking God to help Carl find the right direction.

He was half-way back to the depot when he heard his friend's shout. He turned his head, hearing the rapid pounding of footsteps from behind.

"Will—will you walk to—the police station with me?" Carl gasped, walking beside his friend.

"You know I will!" Roy replied, putting his arm across Carl's shoulders. Together they marched briskly to the railway depot, angled across the nearly-deserted streets, and into the large, brightly-lighted building.

"The Bible Truth."

КУБАНСЬКА НАРОДНЯ ПІСНЯ

Не пускає мене мати
Ранком по водицю,
Ні жито жати тай ні льону брати,
Ні на вечерниці.

Там дівчата з парубками
Жартують, гуляють,
Тай про мене молодою
Нишком розмовляють.

Як піду я у садочок,
Як мати заснула,
Послухати соловейка,
Бо давно не чула.

А тим часом, мій миленький,
Ти в далекім краї,
Чутка — вбитий, мій рідненький,
У Бога ти в раї.

Переплив ти Кубань річку;
Розлучивсь зо мною,
Мучусь бідна день і нічку,
Плачу за тобою!

Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

Квітень 1966 April

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
CANADA.

ХРИСТОС

ВОСКРЕС

O. J. FELUSHKO

ЗМІСТ

Воскресення Ісуса Христа з мертвих 1
Небо. М. Фесенко 4
Кукушка і косик. Г. Сковорода 7
Визнання віри Пресвітерської Церкви 8
Бо ви церква Бога живого. М. Ясінський 15
Слова — для життя. Л. Вебб 16
Різне 18
Hearts resurrected by Doris L. Kersting (by courtesy of "The Instructor") 21

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Р. XXVII. Ч. 3. Квітень 1966 April Vol. XXVII. № 3.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

ВОСКРЕСІННЯ ІСУСА ХРИСТА З МЕРТВИХ

Коли ми студіюємо докази і свідоцтва апостола Павла на користь правдивости Євангелії (Благовістя), то в першу чергу ми знаходимо, що апостол Павло вважає основою нашої віри її найголовнішим фактом дійсність події воскресіння Ісуса Христа з мертвих.

"Коли Христос не воскрес", каже апостол, "то марна проповідь наша, марна ж і віра наша" (1 Кор. 15:14).

Він міг би з великим успіхом вказати на звершену тайну характера Ісуса Христа, як доказ Його бежественности. Дійсно, характер Ісуса Христа є неперевершеним чудом. В Нім ми знаходимо авторитетність Самого Бога. Христос каже :"Я і Отець одно". "Ніхто не приходить до Отця, як тільки Мною". "Я є правда і життя", "Я є хліб життя". Свідомість Своєї Божественности абсолютна, ясна і незаперечна в Христі Ісусі. Він завжди говорить, як Єдинородний Син Бога живого. В цей самий час з цією свідомістю Божественного маестату, сполучена така глибока людська м'ягкість і приниженість, що вона здається парадоксом, річчю неймовірною. Він той, Хто казав: "Я і Отець одно", мив ноги Своїм ученикам. Він, Хто казав, що "Я є життя", віддав Своє життя добровільно на жорстокім дереві. Характер Ісуса Христа є звершена тайна, взнесла і абсолютно виключна, що перевищує наше розуміння. В Нім ми бачимо багату різноманітність і в той же самий час таку подивугідну єдність. В Нім ми знаходимо безмежну всесвітню силу і м'ягкість дитини.

Один Його характер і чудо загадочности Його натури були б достаточним доказом Божественности Ісуса Христа. Апостол Павло був свідомий цього факту, це він писав, що Христос, "бувши в образі Божому, не вважав хижацтвом бути рівним Богу, тільки ж умалив Себе, прийнявши вид слуги" (Филип. 2:6, 7). Він писав до Колосян, що "У Ньому вселилась вся повня" (1:19).

І все ж апостол Павло не вживає чудесности характеру Ісуса Христа, як доказ правдивости благовістя. Він виявляє, що він має ще щось більше для устален ня віри.

Апостол Павло в рівній мірі не зупиняється на надприродних потужних чудах, які Ісус Христос чинив. Всі ці чуда завжди були раціональні, повні науки і завжди були помічні людям. В них не було і тіні тої недійсности, яку ми знаходимо в придуманих людьми або церквами чудах. Чуда Ісуса Христа викликували глибокий подив в часи Христа і в усі наступні віки.

Надприродні сили Христа все були доказом правдивости Його післаництва правди, що Його наука не була від людей, а від Бога. Вони проголошували близість Царства Божого з потужною переконливістю. На Його слово втихали розбурхані хвилі моря в бурю. Його слово було потужнішим за сили і закони природи і все твориво схилялося перед Ним у покорі.

Не було людської слабости, яку б Він не зцілив, як звершений духовий лікар. Одна хлібина в Його руках ставала достаточною, щоб нагодувати тисячки. На Його слово мертві оживали і сліпі ставали зрячими.

Коли б хтонебудь міг зробити і тисячну частину того, що робив Христос, його ім'я стало б вічним поміж людьми.

Наш Господь все Своє життя підтверджував великими ознаками Своє післаництво і Божественність, і все ж, звіщаючи благовістя, ап. Павло, хоч і вказував на чуда, які чинив Ісус Христос, як важливі докази правдивости Його післаництва, не висовує цього аргумента на перше місце.

Апостол Павло дає центральне місце моральній і духовій науці Ісуса Христа в своїх посланнях. Ця наука була незвичайної глибини і значіння. Навіть Його вороги тратили відвагу перед лицем Його навчання. Одного разу архиреї післали слуг взяти Христа. Коли слуги почули Його науку, то не відважились зняти на Нього руки і пішли до архиєреїв і фарисеїв без Нього. Коли ті прийшли самі, то архиєреї питали слуг: "Чом не привели Його?" Відповідь слуг була: "Ніколи так не говорив чоловік, як Цей чоловік".

Ніхто не відкидає досконалости навчання Христа. Найвизначніші мислителі твердять, що неможливо взагалі сказати щонебудь краще Христа. Він сказав все, Він вичерпав тему. Він поставив вічний пам'ятник, красу якого ніщо ніколи не перевищить. З Його науки в Новім Заповіті, вже близько дві тисячі років, найкращі уми черпають думки і навчання і все знаходять нові простори.

Одне лише відкриття правди і мудрости Божої в навчанню Христа було б вповні вистарчальним для доказу Його Божества. Таке твердження, як: "Пізнаєте правду і правда визволить вас" і багато інших подібних відразу роблять Його навчання авторитетним і виключним.

І все ж апостол Павло поширюючи оцю правду Христову рахував, що він має ще більший аргумент на користь правдивости благовістя.

Такою центральною правдою і найвищим доказом згідно апостола Павла є факт воскресіння Ісуса Христа. Без цього факту інші гублять свою зверхність. Воскресіння Ісуса Христа є конечною поразкою для всіх безвірників. Ми маємо чотири записи воскресіння Ісуса Христа, записані або очевидцями, або з їх слів.

Сила воскресіння Ісуса Христа є силою нашого життя. Подія воскресіння Ісуса Христа значить, що Христос зараз є живий у славі. Він є той же самий потужний і люблячий, "сильний помогти приходящим через Нього до Бога, будучи вічно жив, щоб посередникувати за них".

Перед лицем цього факту різні історичні міркування і докази є помічними, але не є вирішальними. Якщо людина знає в своїм життю силу і потугу воскреслого Христа, вона знає, що Він живий. Для неї історичні докази є лише додатковою ілюстрацією певного знання, що вона вже посідає. В цім світлі воскресіння Ісуса Христа робить вічними і зверхньо авторитетними все, що Він робив і навчав.

На підставі особистого досвіду і знання воскреслого Христа апостол Павло з торжеством проголошує, як абсолютну певність: "Тепер же Христос устав з мертвих, первістком між мертвими стався" (1 Кор. 15:20).

ПОТРЕБА МІСІЙ:

Один з місійних провідників сказав: "Коли б усе населення світу представити громадою в 100 людей, то 75 з них були б без освіти, без достаточної поживи і одягу, 37 з них жили б під владою комунізму, 25 належали б до Римо-католицької або Православної церкви, 15 було б магомеданами, 11 були б індусами, 15 були б будистами і послідовниками Конфуція. Лише 8 були б євангеликами.

"Prayer News Bulletin"

НЕБО

"Цей Ісус, узятий від нас на небо, так прийде, як бачили ви Його, коли сходив на небо". — Діяння 1:10, 11.

В наші дні людина не раз зустрічає необачних і зарозумілих у своїм незнанню людей, які раді чимсь діткнути віруючих. Часто таким "коником" для них, на якім вони радо гарцюють на сторінках часописів, є питання про небо.

Де є небо? запитують вони, ніби озброєні знанням. Для них наука Слова Божого про небо стає каменем спотикання. Люди легко вірили в небо за часів, коли астрономія ще була астрологією. Нескінченні небесні простори являли собою цілковиту таємницю і тому іноді було легко ототожнювати видиме небо з надприродним небом, що про нього пише Св. Письмо. В цьому небі була об'явлена слава Господня в незвичайний спосіб, у цьому небі перебували ангели й діти Божі, що прийняли життя вічне.

Тепер знання побільшилося, хоч з його побільшенням зросла й свідомість у людей своєї ігнорантности. За наших днів учений менше певний свого знання, ніж учені часів Птоломея. Проте й того, що люди дізналися про небо, було досить, щоб утруднити стару концепцію, на підставі якої ототожнювали видиме небо і рай. Правда, й тепер є чимало визначних учених і глибоко думаючих людей, які не зрікаються думки, що рай існує десь льокально у всесвіті. Такій концепції з логічного погляду нічого не можна закинути.

Традиційна концепція викликає заперечення багатьох, що так далеко телескоп не міг знайти у всесвіті місця, яке являло б собою рай. Хоч це заперечення з логічного погляду цілком невистарчальне, бо спроможності телескопа і взагалі модерної астрономії бути за суддю в таких питаннях дуже обмежені, проте цей аргумент має свій вплив, як скажімо й аргумент невіруючого хірурга, який доводив, що він зробив сотні операцій над людським тілом і не міг знайти душі. Так само він не міг знайти хірургічним ножем ні думки, ні почуття.

Таким же фіаском кінчаються і астрономічні спроби відшукати небо, або заперечити його існування.

Розвиток знання дозволяє нам висунути нову концепцію про небо, яка, затримуючи його духову частину, не зрікається ясної науки Слова Божого, що небо являє собою місце. Небо — місце й стан. Щоб легше зрозуміти науку Святого Письма про небо, доцільно насамперед проаналізувати світогляди, що заперечують цю науку.

Віра в природу, як у всеосяжну систему буття, така спільна риса всіх світоглядів, що перебувають у противенстві. Отже прихильників цього світогляду ми будемо називати природниками, або натуралістами. Слово натураліст ми вживаємо в обмеженому розумінні, бо це слово так само можна застосувати до особи, що просто досліджує явища природи і може мати християнський світогляд.

Згідно з натуралістичним світоглядом природа становить всеосяжну систему буття, поза нею ніщо не існує. Вона має спроможність до нескінченної еволюції, розвитку і цілком самовистарчальна. Речі і події в такій природі тісно пов'язані законом причиновости і ніщо в ній не може існувати само по собі. На цій підставі натураліст заперечує свободу волі, можливість чудес, чи можливість існування надприродних речей. Для нього природа охоплює все, це є величезний процес в часі й просторі, що його рухає власна сила, в якому кожна найменша річ пов'язана з цілістю.

Звичайно цей світогляд не обов'язково повинен бути матеріялістичний чи атеїстичний, хоч матеріялісти і атеїсти дотримуються його без винятку. Проте натураліст може вірити, що ця вся цілість природи божественна, або становить божество, і тоді ми маємо перед собою пантеїста. Він так само може вірити, що в процесі еволюції природа може витворити безсмертну душу в людині, або бога чи богів. Але при всіх цих віруваннях залишається думка, що ці боги і душі повстали в наслідок неминучого розвитку природи як замкнутої тотальної системи життя, яка охоплює все, що природа цілком самовистарчальна в собі.

Протилежний цьому світоглядові християнський світогляд, який навчає, що природа не одвічна система буття, а створена система існування, що поза природою і над нею стоїть Бог-Творець, Автор усього існуючого в природі. Християнський світогляд стверджує, а це ми маємо й в модерній фізиці, що світ мав початок і матиме неминучий кінець.

Отже природа, згідно з християнським світоглядом, не становить системи всеосяжного суверенного буття, а являє собою утвір рук Божих, строго обмежений щодо часу свого існування і самої форми існування.

За цією системою думання Бог міг би створити ряд природ чи систем існування, що могли мати деякі спільні риси і разом з тим радикально різнитися одна від однієї, не мати нічого спільного між собою. Тоді ці інші природи для нашої природи були б позаприродними або надприродними. В пунктах, де природа вищого порядку торкалася б нашої природи, ми мали б надприродне явище. Таке небо шкода було б шукати з до-

помогою телескопа, або методами натуралістів.

Ця концепція полегшує нам розуміти небо, як про нього навчає Слово Боже. Слово небо Св. Письмо вживає в трьох значеннях. Насамперед це небесні простори: "Небеса являють славу Божу і простір сповіщає про діла рук Його". Небом називається так само стан духової завершености. Ап. Павло пише, що "Бог . . . дав нам сидіти вкупі на небесних місцях у Христі Ісусі" (Єф. 2:6). Це небо віруючий може осягнути ще за свого життя на землі вірою в Ісуса Христа, що оживляє грішників з ласки Божої. Ми особливо зацікавлені в третьому значенні слова небо. Христос сказав розбійникові, розп'ятому з Ним на хресті: "Поправді говорю тобі сьогодні будеш зо Мною в раю". Наш текст вживає слово небо в двох значеннях. Як сказано в 1 гл. Діяння Апостолів, небо, як синій небозвід, але Христос вознісся на небо, тобто відійшов із землі у рай.

Що сталося після того як Христос вознісся на небо? Він перейшов з нашої природи в іншу, що її також створив Бог. Христос сказав, що в домі Отця Його осель багато, як би не так, то Він би пішов приготовити їх. Ці оселі й становлять іншу форму буття, іншу природу. Христос вознісся над землею, щоб востаннє поблагословити всіх учнів, щоб кожний міг його побачити, після чого сяюча хмара-об'ява скрила Його. Христос залишив нашу природу і перенісся в надприродну сферу, в рай. Небо в цьому розумінні має певі спільні риси з існуванням, яке ми знаємо в нашій природі. Там є поняття простору і місця, там є розуміння часу і форми, але це надприродне існування повне речей, що перевищує наше розуміння.

На небі ми маємо наочний вияв слави Божої. Там віруючі матимуть нагоду перебувати в товаристві вищих духових істот і тих дітей Божих, що відійшли перед ними. Тимчасово душі померлих перебувають там як безтілесні духи але цей стан буде змінений в час воскресення із мертвих, коли кожна безсмертна душа одягнеться в небесне тіло воскресення.

Понад все небо є місцем, де панують усі духові чесноти, де немає злиднів і лиха нашого природного життя. Отже безсмертя річ реальна. Воно не є невиразним існуванням, що не таке конкретне, ніж наше теперішнє, — навпаки, існування в цій іншій надприродній системі набагато повніше, справжнє й звершене, ніж те, що ми маємо на землі.

Якщо небо дійсність, то як ми можемо дістатися туди? На це Святе Письмо дає чітку відповідь: "Коли визнаватимеш устами твоїми Господа Ісуса, і віруватимеш в серці твоїм, що Бог Його підняв з мертвих, ти спасся. Серцем бо віруємо на праведність, устами ж визнається на спасіння" (Рим. 10:9, 10).

М. Фесенко

КУКУШКА І КОСИК

Кукушка прилетіла до чорного Дроздика,
— Як тобі не нудно? питає його.
— Що ти робиш?
— Співаю, відповідає Дроздик, бачиш . . .
— Я сама співаю частіше за тебе, але все однаково нудно . . .

— Та ти ж Пані, тільки одне і робиш, що підкинувши в чуже гніздо свої яйця, з місця на місце літаєш, і співаєш, і п'єш, і їш. А я сам годую, бережу і вчу свої діти, а свою працю полегшую співом.

Сила.

Дуже багато таких, які, занехавши свої природні обов'язки, лише п'ють, поють і їдять. В цім безділлю терплять вони нестерпну і більшу нудьгу, ніж ті, хто працюють невтомно.

Співати, пити і їсти не є діло, а головного нашого природного поклику лише один маленький хвостик. І для того хто їсть, п'є і співає на те, щоб з більшою охотою, по раздоху, взятися за обов'язок, як за свою належну путь, цьому прогнати нудьгу не бере багато. Він кожного дня і занятий і вільний, про нього приповістка: Добрій людині всякий день свято.

А якщо, кого його заняття не веселить, то воно безумовно йому не відповідає, а не є його вірним другом, бо любить щось окрім нього, і як немає спокою, так само і немає щастя.

Але ніщо не є так солодке, як спільний нам усім обов'язок. Він є шуканням Царства Божого і є головою, світлом і сіллю для кожного приватного заняття. Найбільш визначне заняття не веселить і без страху Божого, як без голови, мертве, як би воно не було природне для того, хто його виконує.

Страх же Господень веселить серце. Воно як тільки пічне підносити до Нього думки раптово оживає, а, біс нудьги, суму і занепаду духа розноситься як порох вітром і зникає.

Всім не до всього, а до чогось усякий добрий чоловік народився. Щасливий, хто спряг природне собі приватне заняття з загальним обов'язком. Це є істинне життя. І тепер можна зрозуміти наступне Сократове слово: "Інші живуть для того, щоб їсти і пити, а я п'ю і їм для того, щоб жити".

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

ПОСТАНОВИ БОЖІ

(Decrees of God)

Наступний розділ визнання віри торкається глибин Богословія і кінцевих речей, тому на місці є сподіватися, що ми зустрінемось з відкриттям, яке геть перевищує людське розуміння, але в той же час є правдивим, "Що в Бозі ніхто не знає тільки Дух Божий" (1 Кор. 2:11).

Відкриття чи речі не стають менш дійсними чи правдивими від того, що ми неспроможні втиснути його в рамки розуміння нашого обмеженого ума. Школяр в наших клясах не зможе зрозуміти вищої математики, але це її не уневажнює. Так само треба пам'ятати, що Богословіє не є філософією. Богословіє не має на меті відкривати правду, або погоджувати те, що воно навчає з усією іншою правдою. Завданням Богословія є просто передати те, що Бог відкрив в Своїм Слові, як рівнож і захист цього відкриття від заперечень і нерозуміння так далеко, як це можливо для людського розума.

При всім цім у навчанні Богословія все лишаються місця, які неможливо вповні пояснити людині, і все ж вони відкривають дійсну фактичну правду і стан речей, хоч вони і можуть здаватись обмеженому людському розумові і змислам протиречівими. Всі ці відкриття не є проти людського розуму, але понад ним і з цим людина має примиритись в релігії так само, як вона примірюється з подібною ж ситуацією майже в кожній галузі людського знання і життя. Наприклад, у фізиці Др. І. Бюргер, світознаний експерт в кристалографії і мінарології, недавно в однім інтерв'ю зазначив, що він був вражений відкриттям подвійности електрона. Часом він поводиться так, як би мав масу, в других випадках він поводиться, як би був вібрацією і мав коливання. Він каже: "Якщо існує щось більш неймовірне, ніж щоб та сама річ робила дві протилежні речі, я не можу таку пригадати". Якщо одне, так не друге, але ось експерементальні факти доводять сумісність і одного і другого.

Постанови Божі проголошують предопределення всіх подій і учинків і в той же самий час свободу людської волі. Ми приймаємо це навчання, тому що воно є відкриттям Слова Божого і тому, що воно підтверджується фактами життя. Ми робимо це, не пробуючи його раціоналізувати.

Існує предопределення і в той самий час існує свобода людської волі. Ці обидва факти не є проти людського розуму,

але просто перевищують його спосібності. Бог має план на все і цей план включає вільну людську діяльність.

"Постанови Бога є Його вічна ціль, по раді Його волі, котрою Він для Своєї слави, призначив все, що діється" (Короткий Катехизм). Заперечення навчання про постанови Божі не є нові, їх є кілька і всі вони збудовані радше на факті обмежности розуму людини, ніж на глибокім мисленню чи досліді дійсних фактів.

Твердиться, що предопределення не сумісне з свободою людської діяльности. Це заперечення лише означає, що людському розуму трудно найти синтезу повищих фактів відкриття. В той самий час факти життя доводять правдивість самої науки, чи ми її розуміємо, чи ні. Наприклад, досвід доводить, що певні події і вільні учинки людини можуть бути і були предсказані наперед і здійснювалися невідклично.

Цей факт є доказом фактичної сумісности предопределення і свободи вибору. Також ми заємо, що ми будемо робити в певних ситуаціях з абсолютною певністю і в той самий час наш учинок чи вибір є вільним.

Врешті найбільш вільною акцією є така, яка витікає з усталеної природи особи чи речі. Колесо в годиннику є вільне виконувати свої функції, але якщо його вкласти в який інший механізм, його вільність зникає. Ми найбільш вільні, коли ми чинимо те, для чого ми сотворені.

Також твердиться, що преопределення і існування гріху і зла є несумісне з святістю. Це твердження милиться в тім, що вважає, що особа відповідає за все, що його учинок робить певним. Справедливий суддя, проголошуючи вирік над злодієм, без сумніву, викликає у злодія злобні і погані почуття, проте суддя за це не відповідає і не є в них винний.

Отець може виключити сина з родини за скрайне зіпсуття і злочинність, і його син може потім ще додати до своїх злочинів, але за них його батько не відповідає і не є винним. Тому є мильним і несправедливим винуватити когобудь за всі певні наслідки його дій. Тим більш не можна складати вину на Бога за злі учинки людей.

Заперечується, що постанови Божі відберають мотив для праці у людей. Ніби, якщо воно має статись, то чому б я ще робив щось в цій справі. Це заперечення переочує факт, що Бог не тільки призначає ціль, але і засоби, які ведуть до її здійснення. Бог устaлив, що людина, щоб жити, мусить їсти, хто не їсть, той вмре. Також Бог призначив, що люди, щоб спастись, мають вірити, і що людина спасається вірою, якщо хто відмовляється вірити, то погине. Знову знання певности успіху певної

події не зменшує завзяття, а навпроти побільшує його та є найкращою заохотою.

Інші прирівнюють навчання про постанови Божі і предопределення до фаталізму. Предопределення і фаталізм радикально різняться в своїй істоті. Фаталізм виключає ідею конечних причин. Згідно фаталізму, серія подій стається в наслідок безцільного пов'язання причин і наслідків. Фаталізм не розрізняє поміж необхідними і вільними причинами.

В предопределенню Бог має достаточні причини для всього, хоч ми їх можемо не знати і не розуміти. Предопределення Боже має також ціль і засоби, обхоплюючи вільні учинки людей в єдності плану Божого.

Тому ми віримо в той сам час в предопределення і свободу людини та її відповідальність за всі її учинки, не намагаючись раціоналізувати цієї тайни, задовольняючись тим, що це є фактом життя і підтверджене відкриттям Слова Божого. Вкінці хрест Хрестів, втілення Бога, смерть Спасителя і воскресення із мертвих виявляють Його звершену любов до людей і всього творива. Це усовує всі сумніви, раціональности бракує не планові Бога, а обмеженому і скаліченому гріхом людському розумові, який дметься своїми силами розв'язати всі духові тайни, в той час як усе його земне існування є повито безконечним числом нерозв'язаних щоденних таємниць.

РОЗДІЛ III

ВІЧНІ ПОСТАНОВИ БОЖІ

I. Бог призначив предвічно найбільш мудрою і святою радою своєї волі все, що стається[1]), вільно і незмінно, і то так, що в цім Бог не є автором гріху[2]), а не є силувана воля сотворінь, як рівнож не усунено свободу, або можливість других причин, навпроти їх утверджено[3]).

I. [1]) ЄФЕСЯН 1:11
У тому, в котрому й ми наслідниками зробилися, бувши наперед призначені по задуму Того, хто чинить усе по раді волі Своєї.

РИМЛЯН 11:33
О, глибино багатства і премудрости і розуму Божого! як не довідомі присуди Його і не досліджені дороги Його!

ЖИДІВ 6:17
У тому ж, хотівши Бог більше показати наслідникам обітниці незмінність ради Своєї, посередникував клятьбою.

РИМЛЯН 9:15
Глаголе бо Мойсеєві: Помилую, кого помилую, і змилосерджусь, над ким змилосерджусь.

Тим же то, кого хоче, милує, а кого хоче, ожорсточує (окаменює).

[2]) ЯКОВА 1:13
Ніхто ж у спокусі нехай не каже: Що Бог мене спокушує; Бог бо не спокушується лихим, і не спокушує Сам нікого.

Усяке добре давання і всякий звершений дар з висоти сходить, від Отця світла, в котрого нема переміни ані тіні зміни.

1 ЙВАНА 1:5
І се обітниця, котру ми чули від Нього, і звіщаємо вам, бо Бог світло, і ніякої у Нього темряви.

[3]) ДІЯННЯ 2:23
Сього, призначеного радою і провидінням Божим виданого, ви, взявши руками беззаконних, і пригвоздивши, вбили.

МАТТЕЯ 17:12
Я ж глаголю вам: Що Ілія вже прийшов, та й не познали його, а зробили на йому, що схотіли. Так і Син чоловічий терпітиме від них.

ДІЯННЯ 4:27
Бо зібралися справді на святого Сина Твого Ісуса, що Його помазав еси, і Ірод, і Понтійський Пилат з поганами й людьми Ізраїльськими, зробити, що Твоя рука і рада Твоя наперед призначили статись.

ЙОАНА 19:11
Відказав Ісус: Не мав би еси власти надо Мною, коли б не було тобі дано звиш. Тим, хто видав Мене тобі, більший гріх має.

ПРИПОВІСТКИ 16:33
У полу кидається жереб, та випад його від — Господа.

II. Хоч Бог знає все, що може статись у всяких припущених умовинах[4]), все ж Він не призначив нічого, тому що Він передбачив це як будучину, або, як щось, що могло статися зглядно цих умовин[5]).

II. [4]) ДІЯННЯ 15:18
Звісні від віку Богові всі діла Його.

1 САМУЇЛА 23:11
Чи городяне Кеїля не віддадуть мене в руки його? чи прийде сюди Саул, як прочув раб твій? Господи, Боже Ізраїлів, сповісти про се раба твого. І відказав Господь: прийде.

І каже Давид: Чи видадуть городяне Кеїльські Саулові мене й моїх людей? І відказав Господь: Видадуть.

МАТТЕЯ 11:21
Горе тобі, Хоразине! горе тобі, Витсаїдо! бо коли б чудеса, що сталися в вас, стались у Тирі та Сидоні, давно були б вони покаялись у веретищі та попелі.

І ти, Капернауме, що піднявсь аж під небо, провалишся в саме пекло; бо коли б чудеса, що сталися в тобі, сталися в Содомі, зостався б він аж і досі.

[5]) РИМЛЯН 9:11
Ще бо не родились, ані зробили нічого доброго або лихого (щоб постанова Божа у вибранню пробувала, не по ділам, а від Того, хто кличе), яко ж писано: Якова злюбив я, а Ісава зненавидів.

Тим же воно ні від того, хто хоче, ні від того, хто біжить, а від милуючого Бога.

Тим же то, кого хоче, милує, а кого хоче, ожорсточує (окаменює).

Від редакції. Читаючи наступні параграфи 3-го розділу все треба мати на увазі перший параграф, який підкреслює, що призначаючи наперед ангелів і людей до їх відповідної долі, Бог це робить у Своїм плані без якогобудь силування їх волі, а не є відповідальним за їх гріхи. В цім контексті вираз "призначує" набірає глибшого і ширшого значіння, вказуючи, що Бог має план, який включає спасення і дари життя вічного, як рівнож і волю для людей вибрати іншу дорогу. Як ця тайна здійснюється, Слово Боже не пояснює, але лише проголошує факт, що його підтверджує досвід життя. Отже навчання визнання віри треба брати в цілості, а не окремими параграфами. Неспроможність певних осіб прийняти і вмістити оці збалансовані правди викликують у них всяке нерозуміння навчання Святого Письма.

III. По постанові Божій для об'явлення своєї слави, деякі люди і ангели[6]) предопределені до життя вічного, інші призначені для вічної смерти[7]).

III. [6]) 1 ТИМОФЕЯ 5:21
Заклинаю перед Богом, і Господом Ісус-Христом, і вибраними ангелами, щоб се хоронив без пересуду, нічого не роблячи по привичці (пристрасті).

МАТТЕЯ 25:41
Тоді скаже Він і до тих, що по лівиці: Ідіть від Мене, прокляті,ув огонь вічний, приготовлений дияволові та ангелам його.

[7]) РИМЛЯН 9:22
Коли ж, хотячи Бог показати гнів Свій, і явити славу Свою, щадив у великому довготерпінню посуди гніва, наготовлені на погибель, і щоб явити багатство слави Своєї на посудах милости, котрих наперед наготовив на славу.

ЄФЕСЯН 1:5
Наперед призначивши нас на всиновлення Собі через Ісуса Христа, по благоволенню хотіння Свого, на похвалу славної благодаті Своєї, котрою обдарував нас в Своїм Улюбленім.

ПРИПОВІСТКИ 16:4
Все сотворив Бог про Себе, ба й безбожника — на день його горя.

IV. Ці ангели і люди, що в такий спосіб призначені і предопределені, є особливо і незмінно визначені, і їх число є так певне і означене, що не може бути ані зменшене, ані збільшене[8]).

IV. [8]) 2 ТИМОФЕЯ 2:19
Твердо ж основина Божа стоїть, маючи печать таку: Познав Господь Своїх, і: Нехай відступить від неправди всяк, хто іменує ім'я Христове.

ЙОАНА 13:18
Не про всіх вас глаголю: я знаю кого вибрав; та щоб писання справдилось: Хто їсть зо Мною хліб, підняв на мене п'яту свою.

V. Тих з людства, що є предопределені для життя, Бог перед оснуванням світа, згідно Своєї вічної і незмінної цілі, і таїнній раді та доброму уподобанню Своєї волі, вибрав в Христі для вічної слави[9]), лише з Своєї вільної ласки і любови, без якогось передбачення віри або добрих діл, чи якої іншої речі в сотворінні, як умовини або причини, які спонукали б Його до того[10]), і все для хвали Його славної ласки[11]).

V. [9]) 1 ЄФЕСЯН 1:4
Яко ж вибрав нас у Йому перед оснуванням світа, щоб бути нам святими і непорочними перед Ним у любові, об'явивши нам тайну волі Своєї по благоволенню Своєму, котру перше постановив у собі, у тому, в котрому й ми наслідниками зробилися, бувши наперед призначені по задуму Того, хто чинить по раді волі Своєї.

РИМЛЯН 8:30
А кого наперед призначив, тих покликав; а кого прикликав, тих і оправдав, а кого оправдав, тих і прославив.

2 ТИМОФЕЯ 1:9
Що спас нас і покликав покликом святим, не по ділам нашим, а по Своїй постанові і благодаті, даній нам.

1 СОЛУНЯН 5:9
Бо не призначив нас Бог на гнів, а на одержання спасення, через Господа нашого Ісуса Христа.

[10]) РИМЛЯН 9:11, 13, 16
(Дивись число 5 в параграфі 2-ім).
ЄФЕСЯН 1:4, 9
(Дивись число 9 в цім же параграфі).

[11]) ЄФЕСЯН 1:6
На похвалу славної благодаті Своєї, котрою обдарував нас в Своїм Улюбленім, щоб ми, котрі перше вповали на Христа, були на хвалення слави Його.

VI. Бог, призначивши вибраних для слави, так само предопределив вічним і найбільш вільним наміром Своєї волі усі засоби для цього[12]). В наслідок цього ті, хто є вибрані, хоч і впали в Адамі, є викуплені Христом[13]), і є звершено покликані до віри у Христа Його Духом, що ділає в належний час, як рівнож є оправдані, усиновлені, освячені[14]) і заховані Його силою через віру для спасення[15]).

Ніхто інший не є: викуплений Христом, дійсно покликаний, оправданий, усиновлений, освячений і спасений, як тільки вибрані[16]).

VI. [12]) 1 ПЕТРА 1:2
Вибраним по провидінню Бога Отця, через освячення Духа, на послухання і кроплення крови Ісус-Христової.

ЄФЕСЯН 1:4
Яко ж вибрав нас у Йому перед оснуванням світа, щоб бути нам святим і непорочним перед Ним у любові, наперед призначивши нас на всиновлення Собі через Ісуса Христа, по благоволенню хотіння Свого.

ЄФЕСЯН 2:10
Його бо ми твориво, сотворені в Христі Ісусі на добрі діла, котрі наперед призначив Бог, щоб ми в них ходили.

2 СОЛУНЯН 2:12
Нам же треба дякувати Богові завсіди за вас, браття полюблене від Господа, що вибрав вас Бог від початку на спасення освяченням духа й у вірі правди.

[13]) 1 СОЛУНЯН 5:9
Бо не призначив нас Бог на гнів, а на одержання спасення, через Господа нашого Ісуса Христа, що вмер за нас, щоб, чи то пильнуємо, чи то спимо, укупі з Ним жили.

ТИТА 2:14
Котрий оддав Себе Самого за нас, щоб ізбавити нас від усякого беззаконня і очистити Собі людей вибраних, ревнителів добрих діл.

[14]) РИМЛЯН 8:30
А кого наперед призначив, тих і покликав; а кого прикликав, тих і оправдав, а кого оправдав, тих і прославив.

ЄФЕСЯН 1:5
Наперед призначив нас на всиновлення Собі через Ісуса Христа, по благоволенню хотіння Свого.

2 СОЛУНЯН 2:13
Нам же треба дякувати Богові завсіди за вас, браття полюблене від Господа, що вибрав вас Бог від початку на спасення освяченням духа й у вірі правди.

[15]) 1 ПЕТРА 1:5
Котрі силою Божою стережені пробуваєте через віру, на спасення, готове явитись останнього часу.

[16]) ЙОАНА 17:9
Я про них молю, не про світ молю, а про тих, що дав єси Мені, бо вони Твої.

РИМЛЯН 8:28
Знаємо ж, що люблячим Бога, все допомагає до доброго, котрі по постанові (Його) покликані; і т. д. до кінця розділу.

ЙОАНА 6:64
Тільки ж є такі між вами, що не вірують. Знав бо з почину Ісус, котрі не вірують, і хто зрадить Його.
І рече: Тим глаголав вам, що ніхто не може прийти до Мене, коли не буде дано йому від Отця Мого.

ЙОАНА 10:26
Та ви не віруєте, бо ви не з овець Моїх, як Я казав вам.

ЙОАНА 8:47
Хто від Бога, слова Божі слухає. Тому ви не слухаєте, що ви не від Бога.

1 ЙОАНА 2:19
Зміж нас вийшли, тільки не були зміж нас; бо коли б були зміж нас, то остали б з нами; тільки ж відступили вони, щоб явилось, що не всі наші.

VII. Решту людства, Бог зволив згідно незбагненої ради Своєї волі, якою Він або поширює, або стримує ласку, відповідно до Свого схвалення, (для слави Його суверенної влади над творивами), обминути і призначити їх на нечесть і гнів за їх гріхи, на хвалу Його славетної справедливости[17]).

VII. [17]) МАТТЕЯ 11:25
І озвався Ісус того часу знов і рече: Хвалю Тебе, Отче, Господи неба й землі, що Ти втаїв се від премудрих і розумних, а відкрив еси те недоліткам.
Так, Отче: бо так воно вподобалось Тобі.
РИМЛЯН 9:17
Глаголе бо писання й Фараонові: Що на се іменно підняв Я тебе, щоб показати на тобі силу Мою, і щоб звістилось ім'я Моє по всій землі.
Тим же то, кого хоче, милує, а кого хоче, ожорсточує (окаменює).
Або не має власти ганчар над глиною, щоб з того самого місива зробити одну посудину на честь, а другу на нечисть?
Коли ж, хотячи Бог показати гнів Свій, і явити силу Свою, щадив у великому довготерпінню посуди гніва, наготовлені на погибель.
2 ТИМОФЕЯ 2:19
У великому ж домі не тільки посуд золотий та срібний, а й дерев'яний і глиняний; і інші на честь, а інші на нечесть.
Оце ж, коли хто очистить себе від сього, буде посудиною на честь, освяченою і потрібною владиці, на всяке діло добре наготовленою.
ЮДИ 4 в.
Повлазили бо деякі люде, давно призначені на сей суд, безбожні, що благодать Бога нашого обертають на розпусту, і самого Владики Бога і Господа нашого Ісуса Христа одрікаються.
1 ПЕТРА 2:8
Камінь спотикання і скеля поблазні; і спотикаються, не слухаючи слова, на що вони й полишені.

Від редакції. Велике милосердя вибору Божого так само ілюструється незмірно великим числом обраних до спасення. В це число також включені всі діти, в усіх країнах і в усі часи, яких Господь узяв до Себе в їх дитинстві; всі люди, які не мали спосібности до вибору (умово нерозвинені з дитинства), і т. д. всі ті, хто не чули благовістя, але були слухняні голосу Бога в своїй совісті.

VIII. Науку цієї великої тайни предопределення треба трактувати з спеціяльною розсудливістю і увагою[18]), щоб люди, які дбають про волю Божу, (яка є відкрита в Його слові) і коряться їй, могли на підставі певности їх звершеного покликання бути запевнені в своїм вічнім обранню[19]).

В такий спосіб ця наука дає змогу хвали, пошани і захоплення Богом[20]), як рівнож покори, пильности та багатої утіхи для всіх, хто щиро кориться благовістю[21]).

VIII. [18]) РИМЛЯН 9:20
Хто ж се ти, чоловіче, що змагаєшся з Богом? Хіба скаже зроблене тому, хто зробив його: На що зробив еси мене так?
РИМЛЯН 11:33
О, глибино багатства і премудрости і розуму Божого! як не довідомі присуди Його і не досліджені дороги Його!
МОЙСЕЯ 29:29
Що, втаєне, те належить Господеві, Богу нашому; що ж відкрите, те наше і дітей наших, по віки, щоб ми сповняли всі слова закону сього.

[19]) 2 ПЕТРА 1:10
Тим то, брати, старайтесь більше утвердити ваше покликання і вибрання; се бо роблячи, ніколи не спотикнетесь.

[20]) ЄФЕСЯН 1:6
На похвалу славної благодаті своєї, котрою обдарував нас в Своїм Улюбленім.

[21]) РИМЛЯН 11:5
Оттак же і в теперішнім часі есть останок по вибору благодаті.
Коли ж по благодаті, то не по ділам; ато благодать не була б уже більш благодаттю. Коли ж по ділам, то більш нема благодаті; ато діло не було б уже більш ділом.
Добре: невірою відломились вони, ти ж вірою стоїш. Не носись високо, а бійся.
2 ПЕТРА 1:10
(Дивись число 19 в цім параграфі).
РИМЛЯН 8:33
Хто буде винуватити вибраних Божих? Бог же, той, що оправдує!
ЛУКИ 10:20
Тільки ж бо сим не втішайтесь, що духи вам коряться; втішайтеся ж більш, що імена ваші написані на небесах.

БО ВИ ЦЕРКВА БОГА ЖИВОГО

Церква Христова — це збір правдивих ісповідників Христових, що вірують в Ісуса Христа, як свого Спасителя і Господа. Христос постраждав за нас і лишив нам приклад, щоб ми йшли слідом за Ним (1 Петра 2:21). Христос полюбив церкву і Себе видав за неї, щоб освятити її і очистити купіллю води у слові, щоб поставити її перед Собою славною церквою, що не має скази або чого такого, а щоб була свята (Єфесян 5:25-27), щоб поставити вас святим перед собою (Колосян 1:22). Хіба не знаєте, що ви храм Духа Святого, що живе в вас, котрого маєте від Бога і ви не свої. Ви бо куплені ціною, тим прославляйте Бога в тілі вашому і в дусі вашому, вони Божі (1 Кор. 19:20).

Павло зазначує, що одно тіло і один дух і ми покликані в одній надії вічного покликання (Єфесян 4:4). Сам Господь сказав, щоб усі віруючі були охрещені. Ідіть і навчайте всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа, навчаючи їх додержувати всього, що заповідав вам, і ось Я з вами по всі дні до кінця світа (Матт. 28:19-20). Хто віруватиме та охреститься, спасеться, а хто не віруватиме, осудиться (Марка 16:16). Ап. Петро кличе до покаяння: Покайтеся і нехай охреститься кожен з вас в ім'я Ісуса Христа на оставлення гріхів і приймете дар Святого Духа (Діяння 2:38).

М. Ясінський

Проп. Ланс Вебб,
пастор Методистської церкви на північнім Бродвею в Колюмбус, ст. Огайо.

СЛОВА — ДЛЯ ЖИТТЯ

"Слово стало тілом і пробувало між нами" (Йоана 1:14).

Слова — це страшна, але й чудова річ. Вони можуть ранити і зруйнувати, але також уздоровлювати й ощасливлювати. Бож ми живемо, самі говорячи, й тим, що говориться до нас. Слова — це містки між нами та іншими, включно з Богом; слів ми вживаємо для виразу найглибших значінь і доосередньої дійсности всесвіту.

Біблія описує людину, яко таку, що слухає Божих слів і намагається зрозуміти, що Він говорить. Все, що існує, свідкує про Боже слово в дії; але Його, глибшого значіння слово проголошене було пророками та понад усе, і в найвищім сенсі, Господом нашим самим.

В Причастю ми з подяками святочно згадуємо те Слово Боже, що активно стало тілом: в Його житті, смерті і воскресенню, — репрезентоване тут і тепер хлібом та вином, і слухаємо слів про значіння того, що Він цими актами говорить до нас.

Одиноким, найважнішим чинником у житті є ця здібність наша слухати і комунікуватися один з одним; — щоб можна було сказати до нас словами, промовленими до хлопця в однім із найновіших представлень на Бродвею "Papa talked to me." Одні з прикріших слів були там сказані: "Я не можу приступити до неї", або: "Вона не зрозуміла мене і я не міг зрозуміти її". На те батько відповів хлопцеві: "Ми мусимо пильно слухати". Отож ми мусимо слухати дбайливо не тільки один одного, але — що найважніше — Бога, бо Він промовляє до нас. Це є підставою служби Причастя, яка може бути однаково названа службою комунікації. Ми віримо, що Бог промовляє до нас словом життя в Його Слові. А через Духа Святого Він говорить до нас при столі тої святої вечері, якщо тільки ми слухаємо Його.

Три Божих слова для нашого життя сказані були Христом: "Прийдіть", "віруйте" та "йдіть".

1. Перше з цих слів якнайясніше сказане було Ісусом не лише в тім, що Він говорив, але головно тим, хто Він був, і що робив. В Євангелії ми чуємо Боже запрошення, дане не лише ученикам, але також хворим, сліпим і глухим та кожному з нас, хто б він не був: "Прийдіть до Мене всі стружені й знеможені", — ті, для яких життя втратило сенс, і Я приверну вам

життя, дам відпочинок, спокій і радість, і силу стати синами Божими. (Гл. у Матея 11:28; Йоана 10:10; 14:12 та 15:11). Це ж бо ті речі, що їх ми в дійсності понад усе прагнемо.

Це правда, і найчудовіші слова життя можуть бути зведені до руїни через зловживання ними. Та лиш тоді, як ми чуємо й слухаємо цих слів у правдивім відношенню до Бога, ми знаходимо справжній відпочинок, дійсний спокій, творчу радість і життя.

Без наближення до Нього ці слова порожні. Тоталірістична пропаганда каже: "Ходіть до нас і ми вам дамо спокій, достатки і життя". Або гучна торговельна рекляма таких, для прикладу, принад, хоч би, як сигарети, косметики, алькоголь — теж закликає нас: "Ходіть до нас і ми вам дамо радість та любов". Вся ця пропаганда повноґуба і фальшива, як і кожна інша того роду.

2. Кому отже ми маємо вірити? Тут мусить бути щось, від чого ми можемо бути безпечно залежні. Ми десператно потребуємо другого слова Ісусового для нашого життя: "Майте віру в Бога" (Марк. 11:22). Ключем до знайдення життя є віра, але не лише як розумова згідність, а як прийняття за своє і сполягання, як повновідданість, що веде до діла.

3. Тоді ми будемо чуйні й до третього слова Ісусового для життя: "Ідіть". Ми навчилися й нині нового значіння цього слова від астронавтів. Коли все добре вже працює і є в належнім поготівлю до лету в простір, — паде слово: "Іди!" (go!). В останнім Ісусовім слові перед Його остаточним відходом від учеників пробреніла така сама нотка: Тепер, як ви вже маєте ключ в Моїм життю й побіді, — "Ідіть! . . . і навчайте всі народи" (Мат. 28:19).

Коли Боже слово знаходить таке зрозуміння й сприняття, то черговою, вимаганою річчю для нас є бути активними **учасниками цього слова.** Якщо Бог — любов, і коли ми, дійсно, любимо один одного, тоді знайдеться шлях сполуки з кожним серед нас, та навіть з тими, що духово змішані й розгублені, і об'явиться шлях помочі їм в трагедії безсенсовности і змішаности їх життя.

Це ж бо є найважнішою місією в житті; бож певно: — одиноко повнодійним шляхом до того, щоб протиставитися облудним і пустим словам комуністичних обітниць, або навіть принаднішому для нас зову сирен матеріялізму, — є: сказати ті слова, що репрезентують реальність Божої правди і підперти її нашими власними словами. Це ось які слова: "І слово знову стало тілом". — **Кожна особа є словом, що сталося тілом.** Отож: чим є наше слово? Чи словом самолюбства та втіленням всіляких упереджень, чи словом правди і любови?

Якщо Христос є змістом і сенсом нашого життя, якщо ми через Нього йдемо до Бога, якщо ми віримо, — тоді ми готові: Йти! Не як дрібні, нікчемні особистості, що пробують загравати з Богом, але як ті, що поділяють з іншими найцінніші речі у житті:

"Прийдіть — віруйте — ідіть", і — житимете!

Переклав **Др. В. Левицький**

РІЗНЕ

СПІЛЬНЕ ПОДЯЧНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

6-го березня Українська Пресвітерська Церква в Торонті святкувала сплачення всього церковного боргу, який тяжив на будинку.

На це свято приїхали члени Гамільтонської і Ошавської громад з своїми ласторами. Церква була повна по береги братами, сестрами і приятелями. Пастор І. Яцентий передав привіт від Ошавської громади в короткій і змістовній промові. Пастор В. Кучер служив словом. В гарній духовій проповіді він підкреслив обов'язок кожного віруючого щоденної вдячности Богові за всі Його дочасні і духові дари.

Богослужения було прикрашене виступами хору під проводом диригента П. Сича. Відомий артист-співак П. Черняк прославляв Бога співом, до якого він сам уклав слова для цього свята. Сестра І. Черняк була при піаніно. Анна і Марта Черняк заспівали дуже милу пісню для дітей.

Оркестра талановитої родини Бовкунів в складі п'яти інструментів чудово виконали композиції Бортнянського і Галини Бовкун.

Під час богослужения відбувся обряд спалення мортгеджу з участю членів Ради Управителів братів: П. Сича, Т. Каменецького, В. Мелінишина і Р. Кульчицького. Це був останній символічний акт зліквідования громадою давнього обов'язку. Лише тепер можна було сказати, що будинок належить громаді.

Жіноча секція Т-ва Молоді в складі панночок: Ольги Чабан, Анни Черняк, Оксани Черняк, Лідії Середи і Еленори Фесенко приготовили прекрасну перекуску для всіх гостей. В цім вони мали поміч від інших сестер і пораду від сестри Ю. Фесенко.

Добре було б, щоб подібні з'їзди відбувались частіше.

РАДІО-ПЕРЕДАВАННЯ БОГОСЛУЖЕННЯ В УКРАЇНУ

з

УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ В. ТОРОНТІ

в

Великодній Понеділок, 11-го квітня 1966 р., о 9.15 рано.

(Грінвіч час GMT 13.15 - 13.45)

Кс/s	17820	15320	11720
М.	16.84	19.58	25.60

КОНЦЕРТОВА ПОЇЗДКА КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ

Вже в середині квітня 1966 р., по Великодних Святах, Капеля вирушить в концертову поїздку та сягне цим разом і далекого заходу, де ще Капеля ніколи не бувала.

Туру уряджує імпресаріо І. Креймер при співпраці з місцевими американськими й канадійськими концертовими бюрами та музичними товариствами.

Цим разом концерти уряджуються переважно по більших містах в найкращих концертових залях, так як це практикують інші визначні концертові фірми.

Одначе в пляні тури є ще вільні дати, на які імпресаріо покищо не спромігся підшукати місцевих промоторів, які могли б загарантувати йому передбачену бюджетом суму.

Т-во Приятелів УКБ, в порозумінні з імпресаріо, старається заповнити концертами ці вільні дати там, де вони припадають на міста з більшими українськими громадами.

В деяких місцевостях вже такі концерти уряджені, за що взялися місцеві громади або зуміли заохотити до того місцеві музичні чинники. В інших місцевостях справа йде не без труднощів і ризика для Т-ва ПУКБ, бо з кожної такої місцевості треба буде загарантувати для імпресаріо суму, передбачену його бюджетом. Одначе Т-во вживає всіх засобів, щоб концертова тура була виповнена й зреалізована, бо чи буде ще коли нагода дістатися до далекого заходу, де так потрібне задемонстрування наших культурних надбань, — тепер трудно передбачити.

Нижче подаємо плян наміченої концертової поїздки Капелі, в якім позначені спереду зірками місцевості вже залагоджені.

14 квітня, четвер — * Торонто
15 квітня, п'ятниця — * Нюарк
16 квітня, субота, — * Філядельфія
17 квітня, неділя — * Нью-Йорк
18 квітня, понеділок — Вашінгтон або Гартфорд
19 квітня, вівторок —
20 квітня, середа — * Клівленд
21 квітня, четвер — * Пітсбург
22 квітня, п'ятниця — * Детройт
23 квітня, субота — * Фаєтте, Айова
24 квітня, неділя — * Омага, Небр.
25 квітня, понеділок — Денвер
26 квітня, вівторок — * Кеммерер, Вайом.
27 квітня, середа —
28 квітня, четвер — Спокане, Ваш.
29 квітня, п'ятниця — Портланд, Орег.
30 квітня, субота — * Тіятл, Ваш.
1 травня, неділя, — *Ванкувер
2 травня, понеділок — *Кемлупс, Б.К.
3 травня, вівторок — *Калгари, Алб.
4 травня, середа — * Едмонтон
5 травня, четвер — * Саскатун
6 травня, п'ятниця — * Ріджайна, Саск.
7 травня, субота — * Флин Флон, Ман.
8 травня, неділя —
9 травня, понеділок — * Вінніпег
10 травня, вівторок — * Форт Вілліям
11 травня, середа — * Манкато, Мінн.
12 травня, четвер — * Дюбук, Айова
13 травня, п'ятниця — * Чікаго
14 травня, субота — Форт Вейн, Інд.
15 травня, неділя — Толідо, О.

До громад тих місцевостей, які в пляні ще не відзначені, звертаємося з закликом взятися спільно за цю справу, допомогти тим місцевим громадським чинникам, що вже стараються в цій справі, а коли громада невелика, то підшукати відповідну місцеву мистецьку чи харитативну інституцію, яка взялася б за спонсорування, якщо відчуватиме підтримку й зацікавлення інших, в даному разі українців.

В містах з більшими українськими громадами — справа легша і при належній підготовці можна не лише заплатити гарантію для імпресаріо, а й роздобути значні суми на потреби Т-ва ПУКБ та місцевої громади, а також зробити прислугу як для місцевої громади, так і для українського імени взагалі.

HEARTS RESURRECTED

By Doris L. Kersting

Elinore stretched herself lazily and remembered that it was Easter morning. A day of resurrection. She smiled to herself derisively. There was no happy Easter for her. Just the same old battle. Above the sound of running water she could hear Art happily humming.

"Don't you know it's Sunday morning? You can sleep late!" she sang out teasingly. She hoped she sounded cheerful. She didn't want Art to think she was breaking down at this late date and regretting her stand.

"Not me," he called back, "Pokey and I have to get over to the mission early. We're expecting a big crowd today." No doubt about his being cheerful! The exuberance of Easter itself seemed to be all through him.

Elinore heard Pokey's slippered feet shuffle into the kitchen, and the familiar click of the coffeemaker as the kitchen door swung open. She could hear the two voices muffled into unintelligible sounds by the walls between. She heard the icebox open and shut, the clink of the milk bottles.

Elinore felt left out and lonely. She wished there were something she could do to dull the gnawing of unhappiness and defeat within her. It was difficult indeed to act happy day after day when you weren't. And she was especially unhappy this morning. Art had asked her to sing at the Easter service at the mission, and as a matter of precedent, she had refused.

A year ago Art had given up Trinity Church for the East-side Mission. Elinore's will had been firmly set against such a move, and she had refused to attend worship with him or assist him in any way. "You'll realize one of these days," she told him, "what a shame it is for an impressive man like you to waste yourself down in the slums. After all, the better class of people have to have someone to minister to them, and you're just the type for them. Anyone can preach in a mission!"

But a year had passed, and none of Elinore's words, however bitter, touched or hurt him. No amount of trials could drive a wedge between him and his "little ragamuffins" as Elinore called them, se deeply did he love them.

And Pokey! She had crawled right into his heart that first night he had found her outside the mission door, a little mite of an Italian girl, with no home, no name, no kith or kin.

"I'm just pokey," she said, "as the kids call me."

Elinore had to admit to herself that she was an alluring little creature, and she was almost sorry to see her leave. The month she had been with them had changed her from a pale, dark-eyed little witch, into a smiling bright-eyed, little charmer. Mr. Van Brogh need not be sorry if he kept his promise. "If you cannot find her a good home by Easter Sunday," he had said, "my wife and I will take her, to get her off your hands. If we can't get along with her, we can always put her in a home, but my wife is getting along in years, and could use some help and company."

"Such an ungracious way to take a child," Elinore fumed to herself. "I'd keep her myself, if it wouldn't tickle Art so much. And I'll do nothing to please him until he takes back Trinity Church, and preaches to civilized people. How stubborn he has been to hold out against me for a whole year. But I'll not give in! I'll not give an inch!"

She was sitting disconsolately at her bedroom window when Art and Pokey came in dressed for church. Pokey had on a dress of sunshine yellow with a ribbon to match—an outfit entirely of Art's choosing, and she was as beautiful as a child could be. And even if Elinore hadn't loved Art, she would have had to admit that he looked magnificent .She did love him, and she had lived a stubborn year practically without him. The lump that had been gathering in her throat grew so large at sight of them that she could scarcely speak.

"So you're leaving us today, Pokey," she said; "I hope you'll like your new home." She didn't let her eyes meet Art's. She wished they would hurry and go before she cried right there before them both.

The child stepped up and kissed her on the cheek. "I thank you so much," she said bravely. "Where God sends me, I will go."

Art stood twirling his hat and looking down at Elinore. Oh, how she longed to spring up and say, "Wait, I'll go with you!" But she was too proud. She had held out this long and Art must learn that she was in the right. But, oh, a year was a long time to quarrel. It held a lot of Sundays when she had walked off to Trinity with her head high, and seen Art drive away to the Eastside Mission.

Yes, the Sundays were piling up and this was Easter Sunday. A day, Art always said, to arise from our old mistakes and start again.

"Well, good-bye, dear," he said, as he stooped to kiss her. She lifted her face with a show of indifference. "Good-bye."

It seemed to her that his shoulders sagged just a little as he went out.

In the kitchen she found everything in perfect order, and every dish washed and put away. She ate a languid breakfast, and dressed slowly for church, her new Easter hat topping her attire. She was all in style for Trinity Church as she went down the walk. Heads turned as she passed. She was Mrs. Art Cambridge and she really was "a looker." Why couldn't she still be Mrs. Art Cambridge, wife of the pastor of Trinity Church? She dissolved the lump in her throat as she walked along, by telling herself that Art had disgraced her. She had come from one of the best families, had married well, was educated, refined, charming. Yes, she was everything a woman could be, and Art had disgraced her. These were the things she made herself believe as she walked along in her lovely new suit and hat, her pretty feet taking each step neatly and surely.

Less than two blocks from home, she came upon a child who was weeping bitterly as she walked along. Elinore quickened her pace and walked with the child. "Can I help you?" she asked.

The girl was perhaps 10 or 11 years old, possessing a very fine and sensitive face. She surveyed Elinore a moment quietly before she committed her confidence. Then she said, "I was to sing the solo parts in the Easter music today at the Eastside Mission"—her voice broke—an now I can't go!"

"Why can't you go?"

"Mother is too sick for me to leave, and I've just been down to my cousin's to see if she would take my part, but she says it's too short notice."

"What is your name?" Elinore asked, her feet clipping along very fast to keep up with the hurrying child.

"Enid Brown. I lived in the back alley of the next avenue here. I like to go down to the mission since Father lost his money, because folks are so nice to you no matter how you dress.

"And today is the dedication of the building addition"—her voice was full and running over with tears—"and I had a new dress and everything." Enid quite broke down.

"You mean," Elinore asked, "that they have built on to the Eastside Mission this year," Art hadn't mentioned it to her.

"Oh, yes," Enid said, brightening, "we had so many people to service you know—even sometimes real important people who like to hear Rev. Cambridge—oh, you should hear him! He's the nicest man in the world!"

Tears stung under Elinore's lids. How well she knew he was.

"We had so many every Sunday," the child went on, "that there wasn't room. Folks said it was impossible to get money and

materials, but Rev. Cambridge and God can do anything! The new part is so pretty, and for today it's got Easter lilies all around and that's where the service is. Pokey is going to play 'The Resurrection' on the violin, and she has magic in her fingers, I think. I'm the only one that can't be there, and Rev. Cambridge practiced with us so hard. I know he'll be disappointed."

Elinore put her hand on the child's arm. "Perhaps I could sing the solo parts," she offered.

"Oh, would you really? But you're on your way to your own church."

"I'll be glad to do it, Enid." And as Elinore spoke the words, her heart seemed to leap up, like a chained creature given its freedom. They stopped at the little house on the back alley, and Enid ran in and brought out the music. She looked at Elinore appealingly, as if there were one thing she longed to ask but dare not. Elinore smiled. "Something more?" she asked.

"I hope you'll forgive me, but the folks down there just don't dress Fifth Avenue style—they can't, and you'll kind of put them in the shade—" She stopped embarassed at her own boldness.

"Thank you for reminding me," Elinore smiled. "I'll go home and change into something simpler, and call a taxi. And thank you, Enid, for letting me sing your part. I hope I shall do even half as well."

Half shyly, Enid admitted, "I prayed for someone to sing it, but it seemed so hopeless. Next week at Junior League I can tell how I had a prayer answered this week."

Elinore walked away with wet eyes.

Attired in a very simple but becoming outfit, Elinore entered the back door of the mission unobserved. Stepping silently into the vestibule, she heard Art's voice saying, "Where is Enid?"

"Enid isn't here," several voices answered. "Her mother is sick."

"Don't forget to take them a touch of Easter today," Art said.

"Omit the solo parts. The organist may play them without the voice."

Elinore stepped in from behind and laid a hand softly on his coat sleeve. "I just met Enid," she said, "and was beguiled into singing her part." Elinore knew she would never forget the look on Art's face at sight of her. It was something she never wanted to forget.

Elinore was carried completely out of herself as Pokey played the violin. She had, as Enid had very aptly put it, "violin magic in her finger," yes, and in her heart.

The crowd of murderers at the Mount of Olives, the staves, the spears, the angry voices, the tramping feet—they were all there. And then the agony of the Cross, the blackness over the earth, the deep night of sin. "And I was that vile, Lord," whispered the heart of the perfect woman, Mrs. Art Cambridge, "I was that vile."

What glory did the little genius put into the resurrection morn! She finished with a flourish of triumph, her face aglow. A ripple of sound went through the building as the congregation took a deep breath Handkerchiefs were out, not a few, and Elinore's among them. Art's message was short and powerful. No child wiggled in his place as he spoke. It was the loveliest Easter service Elinore had ever attended, barring none. She knew that Trinity Church itself could not have compared with it.

She laid a detaining hand on Art's arm as he started to the back of the room after service. "Tell Mr. Van Brogh we are keeping Pokey," she whispered.

"Art," she said, as they were riding home, Pokey between them on the front seat, "do you realize this is the first time I've ridden home from church for a year?"

"Dear," he said, "I've prayed for this day for a long time. It surely is the Lord's Easter gift. Our home has risen from the dead. Eh, Pokey?"

Pokey's dark lashes curled bashfully on her round cheeks, as she said, "I wanted to ask God to let me stay with you, but I thought maybe He would think that was His business where I stayed."

Over Pokey's head, Art and Elinore's eyes met in a smiling glance. "Have you given your heart to the Lord, Pokey?" Art asked.

The dark lashes lifted. "This morning when you gave the invitation, I said in my heart, "I will come to Jesus." Her voice was low, but sure.

"And I have had a resurrection in my heart," Elinore confessed. "Art, I was all wrong. You've proved that, I know now that I enjoyed the honour and prestige that we received from people of the world when you had Trinity Church. But I don't care anymore. Every time I look at Pokey I'll remember how she looked the first day you brought her and compare her with how she looks now. I want to have a part in your transformations down there, Art.

They pulled up the alley and into their own garage. Art turned off the ignition, and flung open the car door.

"Welcome home, Pokey," he said, and his voice was reverent.

"A new home," Elinore said softly, "full of new hearts." And giving a hand to each of them they went into the house.

—The Instructor.

Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

Травень 1966 May

15.1
LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

ЗМІСТ

Початок оповідання. Володимир Кучер	1
Борцям за віру. В. Кучер	4
Божа наш милий. П. Сич.	6
Наука з куща троянд. М. С. Конгдон	7
Визнання віри Пресвітерської Церкви	12
Шевченківська академія	16
Різне	18
Too Rich to Afford It by Richard Farrar (by courtesy of "The Instructor")	23

Front page picture: Tulip Farm near Duncan, B.C..
(Photo by Dept. of Recreation and Conservation, Victoria, B.C.)

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і

не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash."

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Р. XXVII. Ч. 4. Травень 1966 May Vol. XXVII. № 4.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MANITOBA, CANADA

ПОЧАТОК ОПОВІДАННЯ

(Єв. від Марка 1:1-4)

Для евангелиста Марка оповідання про Ісуса не починається з Його народження на землі, ані зі з'явленням Івана Христителя в пустині; воно почалося в пророкуваннях і в мріях пророків з давен давна, а це означає, що оповідання про Ісуса розпочалось давно в плані, бажанні, і в серці Бога.

Історія не є калейдоскоп відірваних і окремішніх подій. Історичні події є пляновані, керовані й проваджені Богом, Який передбачив, приготовив і назначив план цілої історії.

Ми є схоплені в ході історичних подій, і нашим відношенням до Бога ми можемо допомогти тим подіям, або пошкодити їм. Блаженства Божі, доброта Божа, даються нам в історії, але ми мусимо стремітись творити волю Божу, щоб одержати Божі благословіння .

Історія починається з Богом і кінчається з Богом. Бог є Творець. Він творить, Він наказує, Він керує, Він провадить, Він знову творить. Він є початок і кінець, і жодна подія історії не може статися без Його волі. "Бо все з Нього і через Нього і для Нього. Йому слава повіки" .Амінь.

Блаженства Божі, доброта Божа, даються нам в історії, але ми мусимо стремітись творити волю Божу, щоб одержати Його благословіння.

Коли Брус Бартон хотів написати оповідання про Білі Сандей, то він розпитував людей про нього. Люди, які мали склепи, — продавці, — сказали йому, що Білі Сандей в своїх євангельських проповідях підкреслював чесне життя. Він казав людям, що Бог не може вислуховувати їхніх молитов, і що Бог не може дати їм щастя, радости й задоволення, коли вони не живуть чесно.

Білі Сандей учив людей, що передумовою до Божого благословіння, передумовою до щасливого життя, до задоволення, до спокою серця, до спокою душі є чесне життя. Тільки коли людина покається зі своїх гріхів, і тільки коли вона поплатить усі свої довги, направить усі свої помилки, і поправить все те, що колись зробила, щойно тоді вона буде щасливою.

Коли в одному місті Брус Бартон розпитував про Білі Садней, то голова Комерційної Палати так сказав йому: "Коли Білі Сандей хотів приїхати до нашого міста, щоб проповідувати тут Євангелію, і коли церкви не могли зібрати досить грошей ,щоб йому заплатити за його труд і щоб оплатити всі кошти його євангельської кампанії, то я за пів дня зібрав гроші поміж людьми, які ніколи не йдуть до церкви, бо навіть ті люди, які не ходять в церкву, хотіли почути його проповіді. І Білі Сандей приїхав і проповідував і ми заплатили йому 11,000 дол. за один тиждень, але він приніс нам такі великі благословіння, що стільки людей почали жити щасливішим, кращим і веселішим життям, що в іншому разі ми ніколи таких благословінь не мали б. А крім того подумайте ви самі", сказав він дальше Бартонові, "коли цирк приїде сюди, то теж забере 11,000 дол., але нічого доброго нам не залишить".

Коли інший євангелист, Білі Грегем, проповідував у Шреверпорт, Лювізяна, то продажа алькоголічних напитків зменшилась на 40%, а продажа Біблій збільшилась на 300%. А під час місії Білі Грегема в Сієтель, "багато розводів, які мали статися, відкликано". Коли ж він проповідував у Грінсбуро, Норт Керолайна, то "ціла суспільна структура міста змінилася".

Одне з оповідань про те, що Євангелія, що Біблія, що ласка Божа може зробити для людей, є оповідання про людей, які не послухали капітана на пароплаві "Бавнті". Тих усіх людей капітан приказав висадити на острів, що зветься "Піткерійським Островом". Це була велика кара й багато з тих людей заломилися духово. Один з них, у своєму розчарованні, спорядив прості інструменти й почав гнати самогон. Всі напилися алькоголю, крім одного, й всі повмирали, крім того одного. Він не пив алькоголю й просив їх, щоб теж не пили, але вони його не послухали. Замість пити самогон, він відступився від них, сів собі під деревом і читав Біблію. Пізніше він зазнайомився з тубильцями, тобто з жителями того ж острова, навчив їх, як засівати землю, як виполювати бур'ян, а в той самий час, — а це найважливіше, — він навчив їх про Христа. Він мав з ними часто Богослуження, навчив їх співати пісні, навчив їх молитися. І коли 20 літ пізніше американський пароплав заплив був до того острову, то там знайшли американці гарну церкву. Там не було поліції, не було тюрми, бо ніхто там не крав. Там не було шпиталю, бо всі були здорові. Всі ті люди любили один одного й жили таким взірцевим життям, що американці подивляли їх і ніяк не могли з дива вийти. Євангелія Христа очистила так людей. Віра в Ісуса Христа зробила їх чесними, добрими, доброзичливими. Не американці були взором для тих колишніх дикунів, але вони, ті колишні дикуни, а тепер справжні

християни, стали взором для американців. Ось так діє свята Євангелія; ось так працює Дух Святий в серцях і в житті людей, які вповні довіряться Христові.

Ми читаємо в нашому тексті (Марка 1:1-4), що Іван Христитель закликав людей до покаяння. Він казав: "Готуйте дорогу для Господа, рівняйте стежки Йому". Дорогий брате, дорога сестро, — дорогий читачу, — коли в твоєму житті щось **не** є рівне, щось **не** є добре, то прийди до Ісуса, довірся Христові, проси в Нього прощення, випростуй свою дорогу, направ своє життя, а Бог буде тебе рясно благословити!

Жиди, згідно зі своїми законами, мусіли мити себе щодня і тим ритуалом, тим миттям, вони символічно "змивали" всю свою вину, всі свої промахи. Коли ж не жид, коли ж поганин хотів приняти жидівську віру, то він мусів, перш усього **обрізатися,** бо обрізання було символом заповіту Бога з ізраїлем. Подруге, він мусів **принести жертву,** бо як поганин він мусів очиститися і тільки кров на жертівнику могла символічно очистити його з гріха. Потретє, він мусів **охреститися,** де вода в в хрищенні символізувала очищення з брудного попереднього життя. Хрищення не було лише покроплення водою, а було занурення у воду, де ціла людина, ціле тіло було занурене в акті хрищення:

Отжеж жиди знали хрищення, а тут Іван їм казав христитися так немовби вони були поганами. Бо Іван зрозумів і тому він проповідував, що бути жидом лише з походження, тобто щоб народитися лише в жидівській родині, є **не вистарчаюче.** Іван настоював, що треба перейти обрізання серця, а саме треба прийти до **особистого** пізнання Бога і треба це особисте пізнання Бога відзначити, замаркувати прилюдно через акт прилюдного хрищення, через занурення. Не жидівське життя, казав Іван, але очищене життя, оновлене життя, відкуплене життя є приємним для Бога.

Хрищення мусіло бути вислідом **покаяння.** Покаяння, наш зворот, наше навернення до Бога складається з потрійних чинників. **Поперше,** людина мусить покаятися перед собою самою. Людина мусить перш усього провірити своє власне серце, своє власне життя. Людина мусить переглянути свої думки, свої слова, своє поводження.

В Притчі Про Блудного Сина ми читаємо, що занім він навернувся до свого отця, занім він вернувсь назад до дому, він добре придивився на себе самого; він переглянув своє життя, своє серце, свої думки. Ми читаємо, що "він спам'ятався", тобто почав здорово думати, почав себе провіряти, почав бачити свої помилки, а відтак сказав: "Устану й піду до батька свого та й скажу йому: Прогрішився я, отче, против неба та супроти

тебе. Недостойний я вже називатись сином твоїм; прийми ти мене як одного зі своїх наймитів".

Подруге, в покаянні, в нашому звороті до Бога, ми мусимо направити наші минулі помилки, ми мусимо дати відшкодування тим, яких ми раніше скривдили. Не вистарчить сказати Богові, що нам прикро є, що нам шкода, що ми не жили так як слід. Треба дати наглядного доказа, що ми дійсно покаялися, що ми справді живемо кращим життям, що ми направду прийшли до Бога. А найкращим доказом є направа того злого, що ми колись вчинили.

Потрете, в покаянні ми мусимо визнати все перед Богом, бо Бог і так усе знає й від Нього ми нічого не можемо скрити.

Тільки так ми можемо принести гідний плід покаяння. Тільки так ми можемо одержати правдиве прощення гріхів. Тільки так ми можемо одержати спокій, задоволення і радість в нашому серці й в нашому житті. Амінь.

Володимир Кучер
(Пастор Української Пресвітерської Церкви в Гамільтоні).

БОРЦЯМ ЗА ВІРУ

Ми згадуєм за вас, брати,
І працю вашу в Україні;
Ви йшли крізь терни до мети,
Бо край свій бачили в руїні.

Ви серцем трудились усім
Для Бога, для народу, і для волі
І сонце світило вам путь
До кращої, лучшої долі.

Тому не забутні ви є
Мами, тати, бабуні, дідусі,
Бо в серце ви в наше влили
Любов до Бога, до тата й мамусі!

В. Кучер

"РОЗКАЯНІ" АКТИВНІ В УКРАЇНІ І БІЛОРУСІЇ

"Молодь України" (листопад 12, 65) подає, що нова релігійна група появилась несподівано в районі Львова. Члени цієї релігійної групи називають себе "покаявшимися". "Львівський суд імені Леніна на протязі двох днів судив діяльність цієї секти". "Молодь України" подає інтерв'ю з одним із членів цієї групи мешканцем Львова.

"Як твоє ім'я?" — "Покаявшийся".

"Де ти працюєш?" — "На ниві Божій".

"Де ти замешкуєш?" — "На Божій горі".

Большевицька газета нарікає, що ця "секта" притягає багато "жертв". Що ніби робітники з Нестеровського, Яворівського і Сокальського районів подають, що "розкаяні" відмовляються працювати в колхозах, забірають дітей з шкіл і виховують їх у дусі ворожим до всіх, хто не є їх віри.

Недавно вони організували з'їзд. Делегати з'їхались не тільки з цілої України, але з Білорусії і Молдавії. "Вони привезли духову оркестру і співали псальми".

Це все діється по майже 50 роках страшного переслідування всякої віри на праці, в школі і всюди. Весь державний апарат усіма своїми засобами намагається знищити віру в Бога і все ж ось читаємо про появу нових релігійних рухів серед народу.

Очевидно, що не всі провідники комуністичної партії зрозуміли те, що зрозумів покійний міністер освіти Луначарський, який по довгих переслідуваннях релігій підсумував результати в коротці. Він сказав: "Релігія, як гвіздь, чим сильніш її вдарити, тим глибше вона лізе".

Ми певні, що комуністам-атеїстам ніколи не вдасться знищити віри в Бога серед народу, бо ця віра заснована на реальностях і правді, які закриті перед атеїстами, але які наш нарід знає і відчуває.

ВІДІЙШОВ ВІД НАС

26 квітня відбувся похорон Михайла Чопика з каплиці погребника В. Заліщука в Торонті. Покійний народився в селі Солоне, повіт Заліщики, в 1900 році, і приїхав до Канади в 1926 році. Знаний з своєї веселої і зичливої вдачі, покійний мав багато приятелів.

Михайло Чопик лишив у смутку дружину, два сини: Володимира і Павла, дочку Анну з родинами і сім внуків і внучок Похорон провадив пастор М. Фесенко.

Боже наш милий

Adagio Муз. П. Сича.

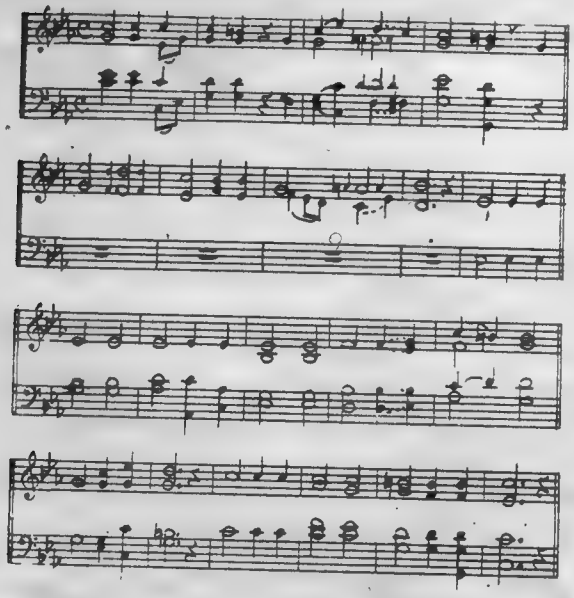

1. Боже наш милий, Небесний Царю!
   До Тебе мольби шлю щодня:
   Дай Україні Ти кращу долю,
   Визволь, Боже, її з ярма. (2 рази)

2. Визволь, о Боже, з ярма Україну!
   Її терпіння укороти.
   Дай синам її сильного духа
   І допровадь Ти їх до мети. (2 рази)

3. Долею світу Ти, Боже, правиш,
   Пішли ж полегшу Неньці моїй,
   Дай їй, о Боже, долю і волю,
   Обітри сльози з лиця її. (2 рази)

4. Вислухай, Боже, молитву мою, —
   Зішли Україні поміч Свою,
   За те будемо по віки вічні
   Щиро славити ласку Твою. (2 рази)

НАУКА З КУЩА ТРОЯНД

М. С. Конгдон

Д-р М. С. Конгдон посідає три докторати, займав катедру основних наук в Флорідському університеті, є членом Американського Фізичного Т-ва, членом Академії Середньовіччя Америки і багатьох інших наукових груп. Він є спеціялістом в психології, фізиці і філософії наук.

The following article by Dr. M. C. Congdon is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The books is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.

Багато років тому я бачив прекрасний виплеканий кущ троянди в цвіту навпроти дороги в Пенсільвенії. Коли я проходив попри це місце пізніше, я запримітив близько куща рештки розваленої стіни льоху, вкритої бур'янами і шипшиною. Було б неймовірним думати, що кущ троянди повстав випадково з якогось насіння або паростка від іншого куща, які були б занесені здалека вітром, водою, птахами або звіриною. Я знав інтуїтивно, що якась доросла людська істота уважно посадила його близько своєї хати. Я не бачив, як цей кущ посаджено і не мав я історичного джерела, щоб про це довідатись, але я був змушений до непереможного заключення, що кущ не міг потрапити до його теперішнього місця і стану інакше, як в наслідок людської праці і втручання.

Спочатку ми можемо критикувати користування цього типу аналогічними заключеннями в науковій царині, але ми скоро стаємо лицем до лиця з фактом, що це є як раз цей самий тип доказу, на якім заснована наша найдавніша природнича наука астрономія.

Ми не можемо зрушити галактики, зорі або планети з їх орбіт для експериментальних дослідів. Ми не можемо відокремити космічне проміння з сцени. Доплерів ефект (зміна числа звукових і світляних хвиль залежно на віддаль) може бути під радикальним впливом колосальних віддалей, і постійне прискорення швидкости дуже віддалених туманностей (небул) може перегнати скорість світла поза "космічну заслону", так що їх уже зовсім неможливо бачити, ми не можемо змінити, або вплинути на ці фактори. Ми можемо спостерігати їх на віддаль, але не можемо робити досліди над ними. Через це ми мусимо покладатись на ймовірність, яка міститься в аналогічних процесах серед галактик, у точно такий же спосіб, ми залежимо на закони, що керують масою і енергією навіть поміж елементарних частинок атома.

Хоч ми можемо ясно бачити зорі і небули і можемо розрізняти природу їх позірних і дійсних рухів, в цей самий час ми ніколи не бачили безпосередньо складових частин атому. І все ж перша атомова бомба вповні підтвердила і оправдала наші теоретичні інтерпретації структури і функції невидимого атома. Обидві ці групи реальних речей (галактики і атоми) дійсно можна визначити в їх діяльности і вони можуть бути обгрунтовані логічними висновками на підставі досвідних дат.

Звичайно, космічний об'єкт (цілість зовнішніх явищ) мусить мати сили і риси, які є правдиво аналогічні нашим власним.

Це означає, що певний послідовний зразок для того, що ми звемо особистість, мусить бути вжитий в космічнім окресленні.

Така умовина по необхідності вимагає помочі метафізики (не-фізичного або надприродного) в уставленні раціональної підстави в усякій дуалістичній концепції, бо матеріялістична психологія сама по собі, наочно не спосібна створити такий грунт. Я часто вимагав від моїх студентів, щоб вони дали мені точну хемічну формулу для "думки", точну довжину в сантиметрах, точну вагу в грамах, її кольор, її форму або вигляд, її потенціяльне тиснення, або внутрішні напруження, її "поле", її місце або її напрям і скорість руху.

Вони не могли описати думки, в якихбудь фізичних термінах, рівенствах або формулах. Необхідно було ввести нову лексику, якої бракувало принятого означення "знаків" і звичайних значінь лексики фізичних наук. Цієї проблеми не можна збути сміхом, бо якщо космос не є діядичний (цебто не складається з двох частин або елементів), тоді проблема людської "думки" ніколи не була трактована серйозно. І якщо моничне (одне, складається з одного елементу) твердження настоює на чисто матеріялістичній есенції думки, тоді ми мусимо вимагати її повного опису поодиноко в фізичних термінах.

Цього ніколи не було зроблено. Матеріялістичні постуляти Демокріта, Гобса або модерних матеріялістичних психологів, або ідеалістичні припущення Лейбніца, Берклея або Гегеля є лише спекулятивними гіпотезами, навіть без досвідної основини, так далеко, як це торкається експериментальних підтверджень. Правдивість всякої філософії природи можна і повинно заперечувати, якщо така філософія не постачає достаточної рації, по відношенню до всіх типів фактів, факторів, рис і елементів у природнім усесвіті.

Наука є випробованим знаряддям, але і при цім вона підлягає людським вибагам і неточностям. Вона є законна лише в межах її власного обсягу. Вона є строго обмежена до кількісних дат для опису і передбачення.

Її результати є наближеннями, які підлягають ймовірній помилці, спеціяльно в вимірах і співвідношеннях. Її результати пробні і часто змінюються новими фактами. Нема закінчености в наукових висновках.

Науковець каже :"До цього часу факти були такими і такими". Наука починає від незаперечних аксіом, які по суті не залежать на фізичну реальність. В такий спосіб наука будує її систематичне знання на філософічній основі. Особистий досвід у науці так як і в філософії і релігії є кінцевий іспит всякої правди і стає останнім суддею.

Усяке заключення, зроблене одним вченим, мусить бути доведене, як правдиве й дійсне для всіх вчених. У цей самий час наші індивідуальні перцепції природних явищ є дуже умовні і відносні. Не дивлячись на це, ці обмеження не нищать додатніх цінностей і прикмет наукового методу, але вони скеровують у певне річище зусилля і обмежують результати.

В наслідок цього, природні науки є зовсім не спосібні трактувати безпосередньо проблеми, яким у більшій мірі бракує такого змісту, що надавався б кількісному аналізу і синтезі.

Питання: "Чи існує особистий Бог?" є prima facie такою проблемою.

Але якщо існує певна стичність духових сутей із матеріяльними реальностями, цей факт стає слушною справою для природничих наук і всякий законний спосіб або метод для їх ефективного трактування мусить бути принятий, включаючи заключення по аналогії.

Існує багато вказівок, що процеси природи і науки, хоч і не можуть вповні підтвердити, або заперечити існування, або ділання нематеріяльних існувань, не виключають ймовірности дійсностей в царині, що лежить поза чисто фізичним.

Аналогічно, до нашої розумової діяльности, і в світі багатім на раціональні цінності, ми мусимо прийняти включення подібної ж раціональної діяльности і розумової контролі в кривій розподілу (навіть в електронній орбіті), "водяним циклі", в "циклі двокису вуглеця", в подивугіднім процесі біологічного відтворювання, важного процесу фотосинтези для зберігання сонячної енергії для живих істот на землі — ad infinitum.

Як же справді ми можемо уявити якийбудь примхливий або випадковий початок подібного процесу без розумної діяльности? Як абстракції дотичної одноманітности і універсальности, причинности і інтерграції, телеологічність і співфункції або збереження і рівноваги продовжують століття за століттям задовольняти вимоги діючого космосу?

Як вони могли оперувати раціонально в усій природі без підтримуючого розума раціонального Творця, який ділає в і через Його сотворіння?

Не існує фактів здобутих з загадочних тайн цього дивного космосу, що знаходиться в сталім русі, які б у якийбудь спосіб заперечували існування розумної діяльности безумовного особистого Бога.

Навпроти, коли, як уважні вчені, ми аналізуємо і приводимо до синтези дати природного світа, навіть на підставі аналогічного заключення, ми спостерігаємо лише явища діяльности цього невидимого Єства, якого не можна знайти звичайним науковим пошукуванням, але який міг і дійсно об'явив себе в людській формі. Бо наука є дійсно "Спостереганням того, як Бог працює".

СЛУГИ КОМУНІСТИЧНОГО УРЯДУ

З "Журналу Московської Патріархії" (ч. 12, 1965) довідуємось про характерну і цікаву подію. Архиєпископ Ермоген особисто звернув увагу патріярха Алексія на те, що Державна Рада, яка доглядає за справами православної церкви в СССР, вимагала і вимагає від патріярха, дієцезій і місцевих священиків учинків, які не тільки перевищували, але і протиріччили конституції і законам СССР. Коли він подав свої зауваги формально Синодові, то за це синод під головуванням патріярха Алексія позбавив його посади і заслав до монастиря.

ЧАС БОГОСЛУЖЕНЬ

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
20 Claremont Street, Торонто, Онт.
Пастор М. Фесенко
Богослуження і Недільна Школа о 11 год. рано кожної неділі.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
486 Симко Стр. Південь, Ошава, Онт.
Пастор І. Яцентий
Богослуження о 11 год. перед полуднем кожної неділі.
Вечірня о 7 год. вечора.
Недільна Школа о 10 год. рано.

УКРАЇНСЬКА ЄВАНГЕЛЬСЬКА ЦЕРКВА
58 Earl Street, Hamilton, Ont.
Пастор В. Кучер
В суботу по полудні: Рідна Школа о год. 1.30
В неділю рано: Біблійна Година о год. 10.15
Недільна Школа о год. 11
Богослуження о год. 11

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
432 Thirt Avenue (at 30th St.), New York, N.Y.
Богослуження щонеділі о 11-ій годині рано.

Всіх радо вітаємо!

ФОТОГРАФІЇ З СПІЛЬНОГО ПОДЯЧНОГО БОГОСЛУЖЕННЯ

6-го березня ц. р. Українська Пресвітерська Церква в Торонті святкувала сплачення всього церковного боргу, який тяжив на будинку. Нижче ми містимо світлини з обряду спалення мортгеджу.

Перед спаленням мортгеджу.

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

Розділ "Про Сотворіння" підкреслює, що всесвіт був сотворений Богом, а не завжди існував, як це вчать матеріялісти. Модерна наука підтверджує навчання, що всесвіт мав певний початок і прямує до певного кінця. Це підтверджує другий закон термодинаміки і ентропії, як рівнож існування радіоактивности.

Святе Письмо не дає інформацій про те, як довго існував всесвіт, або якої довжини були "дні" сотворення. Жидівське слово "Йом" означає: день, взагалі час, неозначений період часу. (Дивись: Йоана 8:56; Ісайї 49:8; Осії 2:15; Псальма 110:3; Йов 15:23).

По спаленні мортгеджу.

На світлинах зліва направо: Члени ради управителів в Торонті — Павло Сич,Павло Кульчицький, пастор І. Яцентий з Ошави, пастор М. Фесенко з Торонта, пастор Володимир Кучер з Гамільтону, члени ради управителів в Торонті Володимир Мелінишин і Теофан Каменецький.

Дехто знову вважає, що дні сотворення є дійсними консекутивними днями, і що кожного дня Бог у видінні відкривав Мойсеєві історію сотворіння.

Щодо сотворіння людини, то Писання так само не подає, в який слосіб Бог сформував тіло людини, а не вказує на довжину часу цього сформування.

Проте воно ясно твердить, що Бог Сам сотворив людину у Свій образ і це був окремий акт Його творення.

Оповідання про сон Адама, в якому він бачить, як Бог з його боку з ребра создав для нього женщину, не треба брати дослівно. Сон є сном. Цей сон мав навчити Адама рахувати свою дружину, як помічницю і друга. Бог не сотворив її з голови, щоб вона панувала, а не з ніг, щоб її чоловік топтав, але з боку, як поміч до пари.

РОЗДІЛ IV

ПРО СОТВОРЕННЯ

I. Уподобалось Богу Отцю, Сину і Святому Духу[1]) для вияву слави своєї вічної сили, мудрости і доброти[2]), сотворити у початку, або зробити з нічого всесвіт і усі речі в ньому, чи то видимі, чи то невидимі, на протязі шістьох днів і все вельми добре[3]).

I. [1]) ЖИДІВ 1:2

В останні сі дні глаголав до нас через Сина, котрого настановив наслідником усього, котрим і віки створив.

ЙОАНА 1:2

Воно було в почині у Бога. Все Ним сталося; і без Нього не сталося ніщо, що сталося.

I МОЙСЕЯ 1:2

Земля ж була пуста і пустошня, і темрява лежала над безоднею; і дух Божий ширяв понад водами.

ЙОВА 26:13

Дух його прикрасив небо, рука його утворила бистрого скорпіона.

ЙОВА 33:4

Дух Божий создав мене, в Вседержитель надхнув життям.

[2]) РИМЛЯН 1:20

Невидиме бо Його від создання світу думанням про твори робиться видиме, і вічна Його сила і божество, щоб бути їм без оправдання.

ЄРЕМІЇ 10:12

Він сотворив землю силою своєю, утвердив круг земний мудрістю своєю і розумом своїм розпростер небеса.

ПСАЛЬМА 104:24

Як багато, Господи, творива твого! Все премудрістю сотворив єси, земля повна багатства твого.

ПСАЛЬМА 33:5

Він любить справедливість і правду; земля повна доброти Господа. Словом Господнім сотворені небеса, і все воїнство їх — подихом уст його.

[3]) (Весь перший розділ I Книги Мойсея)

ЖИДІВ 11:3

Вірою розуміємо, що віки сталися словом Божим, щоб з невидимого видиме постало.

КОЛОСЯН 1:16

Бо Ним сотворене все, що на небесах і що на землі, видиме й невидиме, чи престоли, чи панства, чи князівства, чи власті, — все Ним і для Нього сотворене.

ДІЯННЯ 17:24

Бог, що сотворив світ і все в ньому, сей небеса і землі Господь, не в рукотворних храмах домує.

II. По тім як Бог зробив всі інші творива, Він сотворив людину, чоловіка і жінку[4]) з розумною і безсмертною душею[5]) у свій образ[6]) і написав закон Божий в їх серцях[7]) і дав силу виконувати його[8]) з можливістю переступу, лишивши їх на свободу їх власної волі, яка підлягла змінам[9]).

Поруч цього закону написаного в їх серцях, їм було наказано не споживати від дерева знання добра і зла[10]). Так довго, як вони дотримувались цього, вони були щасливі в їх спільності з Богом і мали владу над сотворінням[11]).

II. [4])I МОЙСЕЯ 1:27

І сотворив Бог чоловіка в свій образ, ув образ Божий сотворив його, як чоловіка і жінку сотворив їх.

[5]) I МОЙСЕЯ 2:7

І создав Господь Бог чоловіка з землі польової, і вдихнув йому в ноздрі живе дихання. І став чоловік душею живою.

ЕКЛЕЗІАСТА' 12:7

І не вернеться персть, у землю чим вона й була; а дух вернеться до Бога, що дав його.

ЛУКИ 23:43

І рече йому Ісус: Істино глаголю тобі: Сьогодні зо мною будеш у раю.

МАТТЕЯ 10:28

І не лякайтесь тих, що вбивають тіло, душі ж не здоліють убити; а лякайтесь більше того, хто зможе погубити і душу й тіло в пеклі.

[6]) I МОЙСЕЯ 1:26

І рече Бог: Сотворимо чоловіка в наш образ і в подобу, і нехай панує над рибою морською, і над птаством небесним, і над скотиною, і над усяким диким звір'ям, і над усяким гадом, що лазить по землі.

КОЛОСЯН 3:10

І одягнувшись у нового, що обновляється в розумі по образу Того, хто сотворив його.

ЄФЕСЯН 4:24

Та й одягнутись у нового чоловіка, створеного по Богу в праведності правди.

[7]) РИМЛЯН 2:14

Коли бо погани, не маючи закону, по природі законне чинять, то вони, закону не маючи, самі собі закон: вони показують діло законне, написане в серцях їх, як свідкує совість їх, і між тим думки їх одна другу осуджують, або оправдують.

[8]) ЕКЛЕЗІАСТА 7:28

Тільки се я знайшов, що Бог сотворив чоловіка правим, та люди пустились на всякі вигади.

[9]) I МОЙСЕЯ 3:5

І вбачила жінка, що добре дерево на їду, і принадне очима дивитись і надило тим, щоб усе знати; і взяла плоду з його та й скоштувала, і дала чоловікові своєму з собою, і скоштували.

ЕКЛЕЗІАСТА 7:29 (Дивись ч. 8)

[10]) I МОЙСЕЯ 2:17

З того ж дерева, що дає знаття доброго й лихого, з того не важитимешся їсти, а то вмреш певно того ж дня, як скоштуєш із його.

[11]) I МОЙСЕЯ 3:7

І почули глас Господа Бога ходячого в раї по прохолоді, і поховались чоловік і жінка його від лиця Господа Бога посеред райського дерева. І покликне Господь Бог до чоловіка, і рече йому: Де єси? І каже він: Голос почув я твій у саду та й злякавсь, тим що наг, та й сховавсь. І рече він: Хто з'ясував тобі, що наг єси? Хіба скоштував з того дерева, що заповідав я тобі з одного сього не їсти? І вигнав чоловіка. І поставив на востоці за садом Еденом херовимів з полом'яними мечами обертасами стерегти дорогу до животового древа.

I МОЙСЕЯ 1:26

І рече Бог: Сотворимо чоловіка в наш образ і в подобу, і нехай панує над рибою морською, і над птаством небесним, і над скотиною, і над усяким диким звір'ям, і над усяким гадом, що лазить по землі.

І благословив їх Бог, і рече до них Бог: Плодітеся і намножуйтесь, і сповнюйте землю і підневолюйте її, і пануйте над рибою морською і над птаством небесним і над усім звір'ям, що гасає по землі.

"ВАТИКАН ЗАРАХОВУЄ ЗАХІДНЮ УКРАЇНУ ДО ПОЛЬЩІ"

У "Папському Річнику" ("Аннуаріо Понтіфіціо") на 1964 р. західньо-українські землі зі Львовом і Луцьким зараховані до Польщі, тобто потрактовано Ватиканом, як нібито корінні польські землі. Як ніколи в історії досі, так і тим разом у "Папському Річнику", розуміється, не фігурує така назва, як "Українська Католицька Церква", ані назва "Україна", ані національне означення "українські", "український". Далі фігурує назва "Рутені" У Римі політичне відношення до українського народу в основному залишається без змін.

(Церква і Життя, Лютий 1966).

ШЕВЧЕНКІВСЬКА АКАДЕМІЯ

Українська Пресвітерська Церква в Торонті цього року блискуче вшанувала життя і працю Тараса Шевченка багатою програмою при чисельних зборах.

По короткій подячній молитві, яку провів пастор М. Фесенко, програму розпочала струнна оркестра "Барвінок" грою "Заповіту". Програма складалася з двох частин. У першій частині виступала молодь, у другій — досвідчені співаки і артисти.

Виступи молоді вражали артистичністю і талантом та добірним знанням української мови. Галика, Юлія і Олександра Бовкуни, як рівнож і Анна Черняк, були зодягнені в прекрасні українські одностроі.

Всі виступи виявлювали довгу і щиру підготовку та заховлювали присутніх, які не могли натішитись вправністю молоді, що приготовила такі прекрасні українські виступи.

Юлія Бовкун деклямувала "Зарослі шляхи". По ній Люба Франчук заграла на піяніно "Полонез", як вправна піяністка. Леся Бовкун деклямувала "Посланіє". За нею деклямував Леон Озимчак, певно і плинно. Юлія Бовкун заграла на акордіоні "Українські Думки" музика Присовського. Анничка Черняк деклямувала "Дивлюся світає". Надя Євтухович гарно заграла на піяніно "Прелюд" Генделя. Тріо сестер Бовкунів незвичайно мило заспівали "Зелений гай". Яринка Озимчак з талантом деклямувала "Слава Тарасові". Наталочка Черняк і Анна Черняк в незрівнянім дуеті співали "Думи мої, думи". Першу частину вивершила грою вже з визначним рекордом виступів Оркестра родини Бовкунів, граючи "Українську Музику" Тарського.

Не можна сказати, які виступи були кращі, бо кожен виступ був добре підготований і добре виконаний та присутні нагороджували рясними оплесками всіх молодих патріотів-артистів. З їх виступів і батьки і громада безперечно були горді та вдоволені.

Другу частину академії розпочала відчитом Пані О. Палієнко. Пастор М. Фесенко представив її, згадуючи ще часи студій в Українській Господарській Академії в Подєбрадах, де тоді Панна О. Крат була активною в студентськім життю і в громаді українських студентів євангеликів.

При цім пастор згадав і славної пам'яті полковника Палієнка, який був в проводі студентської євангельської громади в Подебрадах. При цій нагоді пастор привітав присутніх гостей: пастора В. Кучера з Гамільтону і ВСЧ. О. І. Гаврика-Горішнього.

Відчит Пані О. Палієнко був солідно обгрунтований і цікавий. Декотрі, наприклад, не знали про дружбу визначного муринського артиста Ольдрича і Т. Шевченка й інші цікаві моменти з життя Т. Шевченка.

В другій половині виступали відомі українські артисти панство Черняки. Цього дня їх голоси і спів були в перфектнім стані і таким же було виконання. Це не дивлячись на те, що П. Черняк перейшов недавно слабість. П. Черняк співав "Огні горять", Іраіда Черняк співала "Чи ми зійдемося знову". Спів був в супроводі скрипки, на якій грала Аннічка Черняк і Наталка Черняк була при піяніно. Ця комбінація співу і різних інструментів вийшла чарівно. Пан А. Озимчак хоч і не є фаховим артистом, але наочно ним родився. Коли він деклямував "Холодний Яр", то деклямували не лише його уста, але ціле серце та на очах було видко сльози, видно що людина глибоко переживає недолю свого народу разом з Тарасом Шевченком.

Це був зворушуючий виступ. Присутні мали нагоду так само вітати серед себе відомого сербського співака Мілана Узелец з його дружиною. Він збагатив академію і, як зазначив сам, звеличив Т. Шевченка співом двох сербських пісень: "Мі се дремлі" і "Там, де тече синє море". При піяніно була його дружина, Пані Узелец.

Далі талановита піяністка і композитор Галина Бовкун грала на піяніно "Баркаролу". Не треба і казати, що її гра зустріла гучні оплески. Перед закінченням Панство Черняки заспівали дует з опери Аркаса з властивою їм артистичною талановитістю. При піяніно була Еленора Фесенко.

На кінець оркестра "Барвінок" заграла "Думи мої, думи", "Сонце заходить" і "Камерну Г. Клявстіцера увертюру". Всі члени цієї оркестри є вивершені в інструментальній грі та їх виконання було добрим і слушним викінченням святочної програми. Академія кінчилася одушевленим співом "Ще не вмерла Україна". Та як вона може вмерти, коли вона має таку молодь і такі сили.

Не можна не згадати прекрасно прибраного чудово вишитими українськими рушниками образа Тараса Шевченка, який стояв на столі перед громадою. Про це з любов'ю і увагою подбала Пані Клавдія Середа. Обов'язки конферансьє виконував П. Черняк, доглядаючи, щоб усі виступи були на своїм місці і програма переходила в зразковім порядку.

Дійсно Академія вдалася на славу і деякі присутні гості питали: "Як це так, громада не є дуже велика, а посідає стільки визначних талантів"? Це мабуть тому, що євангельська наука звичайно притягає думаючих і талановитих людей.

Присутній.

РІЗНЕ

ЗАСТАРІЛА СТАТИСТИКА І МИЛЬНІ ВИСНОВКИ

"Мета" (ч. 1, 1966), що виходить у Мюнхені, в статті "Підсумки і перспективи" твердить таке: "Треба ствердити, що до православної церкви належить, беручи загально, 95% українського народу. Тому звичайно ми на першому місці ставимо і шануємо в першу чергу Українську Православну Церкву . . ." "Поважний відсоток українців належить до Української Католицької Церкви". Цих автор статті ставить на друге місце Українських євангеликів згадано на самім кінці мимохіть.

На нашу думку засада вшанування різних релігійних рухів на підставі числа і розміру їх церков, чи то організацій, є наскрізь мильна і несправедлива. В правдиво вільній країні всі громадяни і їх організації є однаково рівні перед законом без різниці, чи то релігійні, чи то світські, і не залежно від їх числа. Їх усіх треба шанувати однаково. Не робить різниці, що одна людина належить до церкви, яка нараховує мільйон членів, а друга лише десять чоловіка, елементарна справедливість вимагає однакового їх трактування. Автор статті в "Меті" протиріччить сам собі і, поставивши православних на перше місце, католиків на друге і т. д., потім обіцяє всім однакове трактування.

Статистика в цій статті так само наочно застара, можливо ще з часів перед першою світовою війною. Автор статті нараховує 95% православних українців, але не пише де. Якщо на рідних землях, то там їх тепер стільки нема. В цілім СССР православних по газетних непевних вістках начислюють до 40 мільйонів. Звичайно релігійна об'єктивна статистика в СССР неможлива. Пропорційно в Україні православних мабуть не більш чвертини цілого населення. Греко-католицькі церкви там нема зовсім. Постала вона насильством з руки чужих людей і так само погинула від меча. На її відродження нема надії в теперішній світовій ситуації. Української православної церкви в Україні так само нема. Існує в Україні російська православна церква з російськими попами і мовою. Окрім того розмножилась атеїстична віра і повна релігійна байдужість. На першім місці в Україні тепер стоять люди, які не належать до ніякої церкви.

В цілім СССР нараховують 5 000 ев. громад, їх центром є Україна, Кавказ і Сибір. Українських євангеликів зараз по другій світовій війні нараховувалось до двох мільйонів в Україні.

Це є активний рух, але притаєний і за ними російські атеїсти полюють невтомно. Отже в такій ситуації і з такою статистикою, або її повною відсутністю нема підстав кого ставити на перше місце, друге чи третє.

На еміграції статистика є дещо краща, проте релігійний стан не викликує ентузіязму. Наприклад, українські греко-католики в Канаді (певна частина їх священиків і вірних) бажали б позбутись імені "Українська" та й української мови.

Українські православні мають громади по великих містах, де є більші українські колонії, але творять собою меншість в кожнім місті. Греко-католицькі священики публічно нарікають, що за останні десять років згубили вісімдесять тисяч членів.

Українські євангелики в Канаді начислюють до 100 тисяч вірних. Але не є зорганізовані в якусь цілість. Баптисти, пресвітеріяни і п'ятидесятники творять найбільші групи, але з-поміж них лише пресвітеряни цікавляться українськими народніми справами. Для решти українських ев. деномінацій це все є світ і їх тяжко затягти навіть на свято Т. Шевченка, передтечу українського протестантизму. Наочно і тут нема кого ставити на різні місця по порядку для вшанування.

Нема сумніву, що засада вшанування церков по числу членства в наші дні не тільки несправедлива, але непрактична і просто неможлива. Трактуймо всі однаково, або краще лишимо кожній людині тішитись його власним віруванням без непотрібного втручання в їх життя з своїми кваліфікаціями.

КОРІНЬ ЛИХА

Українська преса є повна протестів проти думок з'їзду греко-католицьких священиків у Віннілегу, які радили своїй ієрархії усунути з назви церкви слово "Українська" та домагалися знесення української мови в богослуженнях.

За якийсь час ці всі протести і протестаційні комітети затихнуть, а церковний провід, зачекавши якийсь час і по кількох заспокоюючих патріотичних промовах далі буде продовжувати свою акцію.

Корінь лиха полягає в тім, що членство Греко-католицької церкви не має в своїх руках якоїсь реальної сили, щоб змусити церковну ієрархію робити так або інакше. Все церковне майно записане в церкві на Єпископів, усі священики призначаються на парафії згори також єпископами.

Все, що обурений член може зробити, то перестати ходити до церкви, але це можуть зробити одиниці, а не загал, який

наочно мало переймається дискусією, яку ведуть провідні інтелектуальні особи.

Подібна буря в шклянці води була піднялась у Канаді серед українців при заведенню целібата, один чи два священики перейшли до православних, але загал примирився за якийсь час і з цим шкідливим нововеденням.

Якщо українська громада хоче мати якийсь дійсний вплив на поводження церковної ієрархії, то повинна домагатись радикальної реформи, перше все майно окремих громад має бути записано на мужів довір'я, обраних місцевими церквами, а не на єпископів. Священиків повинна кликати на посаду кожна окрема громада і повинна мати право їх відіслати. При такій євангельській структурі церква завжди відбиватиме бажання загалу і церковна ієрархія буде пильно служити інтересам народу.

В теперішній ситуації Греко-католицька церква є невід'ємною частиною Римо-католицької. Для неї понад усе не є інтереси народу, а інтереси церкви, як організації, і під цей час оці церковні інтереси знаходяться в конфлікті з інтересами захования українських культурних скарбів.

Якщо церква викине мову і назву "українська", то вона зможе обслуговувати ціле середовище. Це побільшить парафії, збільшаться грошові прибутки і впливи священиків. Все це є наочно організаційна і грошева вигода, але її можна здобути лише шляхом зречення українських культурних цінностей.

Певна частина греко-католицьких священиків готова йти на це і їх вища ієрархія не дивиться на це вороже.

Хто в цій дискусії виграє, не лишається ніякого сумніву, бо українське членство греко-католицької церкви немає жадної реальної сили і всі їх протести являють собою лише побожні побажання, які церковний провід просто перетерпить.

ЗУСТРІЧ

Папа Павло VI і Архиєпископ Кантербюрійський (Англіканської Церкви) М. Рамзей зустрілись у Ватікані. Розмова і зустріч були дружні. Обидва говорили про єдність і мир і обнялись, але нічого конкретного не ухвалили.

На другий день англійські представники Міжнародної Ради Християнських Церков, прилетівши до Риму з Лондону, оголосили Архиєп. Рамзея, як зрадника протестантизму. Тепер у світі існує дві протестантські організації: Світова Рада Церков, яка включила православних і прагне злучитись із Римом, але на відповідних умовинах, і Міжнародна Рада Церков, яка складається з консервативних і безкомпромісових (щодо ритуалістів

і комуністів) протестантських деномінацій. Голова цієї ради Др. МакІнтайр був виступив на своїй сітці радіостацій на захист боротьби українців за свою незалежність. До цієї ж організації недавно приєднались українські баптисти.

Англіканська Церква має індентичне визнання віри з пресвітерськими церквами і різниться лише в більшій кількості обрядів у певних громадах і єпископальним устроєм. Як Англіканська Церква і Рим погодять свої різниці, сказати тяжко. Це лише початок розмов.

В самім факті зустрічі нема нічого лихого, так довго як англікани в цілях злуки не зрічуться основних засад протестантизму.

БЕЗРОБІТНІ РИМО-КАТОЛИЦЬКІ МОНАХИ

Римо-католицький монастир Святого Бенуа близько Монтреалу діставав сотки тисяч долярів від Федерального і Квебекського провінціяльного урядів на протязі останніх 26 років. У 1939 році монастир додумався зареєструвати себе, як муніципалітет і так набув право діставати допомогу для потребуючих міст. В 1961 році монастир подав листу 75 монахів, як "безробітних". На цій підставі вони дістали допомогу на "працю в зимі" для будови їх авдиторії в сумі $370.000. Минулої зими монахи дістали на "безробітних" $71.000 допомоги. Коли справа виявилася, то провінціяльний уряд твердив, що вони були проти допомоги, але що допомога була затверджена федеральним урядом. Ціла подія і метода здобуття грошей з державної каси не потребують коментарів. Шкода лише, що це все робиться в ім'я церкви.

РИМО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА І МІШАНІ ШЛЮБИ

До недавна римо-католик, який одружився з протестанткою у протестантського пастора підлягав екскомунікації. Це саме і по відношенню жінок. Якщо протестант женився з римо-католичкою і вперся і не хотів переходити на римо-католицизм, то найменше від нього вимагалося зобов'язання на письмі, що він виховає дітей у римо-католицизмі.

Недавно, згідно преси, Папа проголосив, що в випадках одруження римо-католиків і протестантів без участи римо-католицького священика вони вже не підлягають екскомунікації. Якщо протестант і римо-католичка беруть шлюб у римо-католицькій церві, то тепер уже допускається якась участь протестантського пастора в переведенню шлюба разом з римо-ка-

толицьким священиком. Протестант вже не потребує зобов'язуватись на письмі виховувати своїх дітей в римо-католицизмі.

При всім цім римо-католицька церква продовжує твердити, що правдивий шлюб мусить відбуватись з участю римо-католицького священика. Це вивищення своїх священиків Папою викликало негативну реакцію у протестантів. Протестанти вважають, що їх пастори мають не меншу гідність за римо-католицьких священиків. Їх поглядом є, що коли хто хоче взяти шлюб у церкві, то може піти до якогобудь пастора чи священика в цій цілі і такий шлюб є дійсним. Врешті, дійсність шлюбу не залежить у своїй істоті на участь в обряді якоїсь духової особи, а на любов однієї людини до другої і їх обопільної згоди жити в подружжі перед Богом. Шлюбний обряд і участь духовних осіб є побажана, але не є вирішальна, щодо дійсности шлюбу перед Богом.

НАОЧНА НЕПРАВДА

"Наша Батьківщина" (Квітень 16, 1966) містить статтю: "До православних українців". В цій статті знаходимо цитату з тверджень митрополита Іларіона (Д-ра І. Огієнка). Ці твердження цілком розходяться з усталеними і загальнознаними історичними фактами. Стаття цитує наступні твердження митрополита: "Українець сотворений давними віками своєї історії, а вона вся православна".

Хрещення України сталося лише в 988 році за князя Володимира Великого. До того часу історія України була вся поганською, а не "вся православна". Давні віки історії України поділені на поганський період і християнський. Поганський період "сотворяв" українця не менш, ніж православний, та вплив поганської української культури лишаються важливими складниками і в сьогоднішнім українськім житті.

Далі стаття подає: "Українець пишається княжими і гетьманськими віками . . . а вони всі були православні". В дійсності до часів Володимира Великого українські князі всі були погани за можливим виключенням княгині Ольги.

Не забув автор і про Січ Запорожську і православіє. Але справа в тім, що віровизнання в Січі Запоріжській було дуже широке і незвичайно толерантне, щось подібне по духу до сучасного екуменічного руху. Від нового кандидата в січовики вимагалося лише віри в Бога, знання молитви Отче Наш і вміння зробити знак хреста. Не тільки православні були на Січі, але серед них у проводі були і визначні протестанти.

Цитата згадує і пісні України та зачислює їх до православних. Думи і пісні в Україні в більшості позбавлені деномінаційного забарвлення. Чимало з них наочно поганського походження і змісту. (Дивись праці проф. С. Килимника в цім питанню).

Проф. Грушевський в своїй праці "Історія релігійної думки в Україні" згадує про поважну участь українських протестантів в історичних подіях в Україні, існування сотоk реформованих громад і т. д.

Врешті сьогоднішня цінність церкви для народу полягає не стільки в її історичній давнині, скільки в сучасній корисності та правді. Колись поганство в Україні було важним культурним чинником і до сьогодня ми користаємось культурними здобутками часів поганства. Володимир Великий бачив, що нові часи вимагають зміни для добра і розвою життя народу духового і політичного і тоді він охрестив Україну. Вже кілька сот років найбільш обдаровані і поступові народи в Європі відчули потребу реформи і кроку вперед в їх релігійнім життю. В результаті вони зреформували свої традиційні церкви і витворили вищу форму релігійного поєднання з Богом у формі різних євангельських рухів. Цей учинок приніс всім тим народам великі благословення і користі.

Авторові варто було заглянути хоч до "Укр. Енциклопедії"" перед тим, як проголошувати подібні аж надто перебільшені твердження.

TOO RICH TO AFFORD IT

By Richard Farrar

"I don't want to go to school any more, Father."

Mr. Gray raised his eyes in surprise to the face of his eldest son, a young lad of about fifteen.

"Why don't you wish to go to school?"

"Well, sir, I am tired of studying and I don't see any use in it."

"Do you think you know enough?"

The boy blushed a little at his father's sharp look and tone.

"I know as much as George Lyman does, and he left school three months ago. He says he is not going away to school while his father has plenty of money."

Mr. Gray turned upon the boy a look of grave surprise.

"Did George Lyman say that? His father is a poorer man than I thought. So you have made up your mind that you do

not wish to go to school any more?"

"Yes, sir."

"You need not, then . . ."

"Oh, thank you, Father!" cried Charles.

"Wait a minute," said Mr. Gray as the boy caught up his hat and started for the door. "You have nothing to be thankful for. There is an old and homely saying, 'One man can lead a horse to water but ten cannot make him drink.' So I say tha vou need not go to school if you are not willing to study because if you feel as you say you do it will be time and money thrown away. But understand one thing, if you do not go to school you will have to go to work. I cannot afford to have you idle."

"Do you mean that I must go out to work by the day?"

"I mean that you must have some steady work or business. You must have a certain number of hour's work each day as surely as the sun rises."

"Why, Father, George Lyman and Ned Johnson don't have to work and they say that they don't mean to, either. George told me that his father said that you were the richest man in the county."

"If I were the richest man in two counties I would not be rich enough to afford to have my boy idle."

The next morning Charles and his father started out brightly and early. They stopped in front of a gloomy stone building.

"Are you going to stop here?" asked Charles. "It looks like a prison."

"It is a prison," said Mr. Gray.

"But I thought you were going to see an old schoolmate."

"Here is where he lives."

Before Charles could reply the heavy door was swung back and they were shown in.

"I came to inquire about Mr. Harmon, the forger," said Mr. Gray to the man who had let them in. "He is an old schoolmate of mine. How is he getting along?"

"Very well. He is quiet, but it is pretty hard for these men who have always had plenty of money and nothing to do. If you wish to see him I will send for him."

In a few minutes a grave, quiet man entered. His clean-cut hair and queer dress gave him a strange look. Charles had never seen anything like it before. He seemed glad to see Mr. Gray, though there was something in his manner which showed that he felt deeply his present position. Of the two Mr. Gray seemed the more unhappy. His voice broke a little as he said, "I am glad to see you, Mr. Harmon, but sorry, very sorry to find you here."

"You can't be more sorry than I am to find myself here," the man said.

Then, as if anxious to change the subject he turned to Charles, and said, "This is your boy?"

"Yes, this is my oldest son. He is just about the age we were when we used to go to school together. Have you forgotten all about those days, John?"

Mr. Harmon was silent for a few minutes as he thought of those happy days. Then suddenly covering his face with his hands, he wept bitterly. Charles had never seen a man weep before and those sobs and moans made him feel very sad. "I wish I could," said Mr. Harmon, lifting up his pale, tear-stained face, "I wish I could forget. I sometimes think it is all a dream, that I shall some day wake up and find it so!"

"How did it happen?" inquired Mr. Gray. "When I last saw you your prospects were bright — much brighter than mine."

"It can be told in a few words," was the reply. "Idleness and bad company. As you know I would not study. I thought there was no need for me, a rich man's son, to do that. My father's death left me with great wealth, of which I had never earned a dollar, and of whose worth I knew nothing. How it went I hardly know, but I awoke one morning to find myself poorer than the lowest clerk in the house. I knew nothing about getting money by work, but money I must have, so I tried to get it without work. The rest needs no telling."

Here Mr. Harmon was called back to his dreary task. The keeper now showed them the workshops and cells, kindly telling Charles about all that he did not understand. When they visited the shoe shop Charles saw Harmon sitting there among the rows of silent, busy men.

"How many of these men," inquired Mr. Gray, "have been trained to any useful trade or business?"

After thanking the keeper for his kindness to them, Mr. Gray and Charles started for home.

"How hard it must be to have to live in a place like that!" said Charles, as reaching the hill-top he gave a backward glance at the building, which looked so dark and lonely in the distance.

There was silence for some minutes. Then Mr. Gray said, "You asked me, Charles, if you were to work like other boys, and this visit to the prison is my answer. The world calls me a rich man and so I am. I am able to give you every chance to be wise and good, but I am not and never shall be rich enough to have you idle. Strange as it may sound, I am too rich to afford it. Many a father has learned to his sorrow what it is to have a boy idle."

Charles was very thoughtful for a few moments. Then he looked up and said, "I think I will go to school on Monday, Father!" — **Words of Cheer.** —The Instructor.

15.1

Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

Червень 1966 June

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA

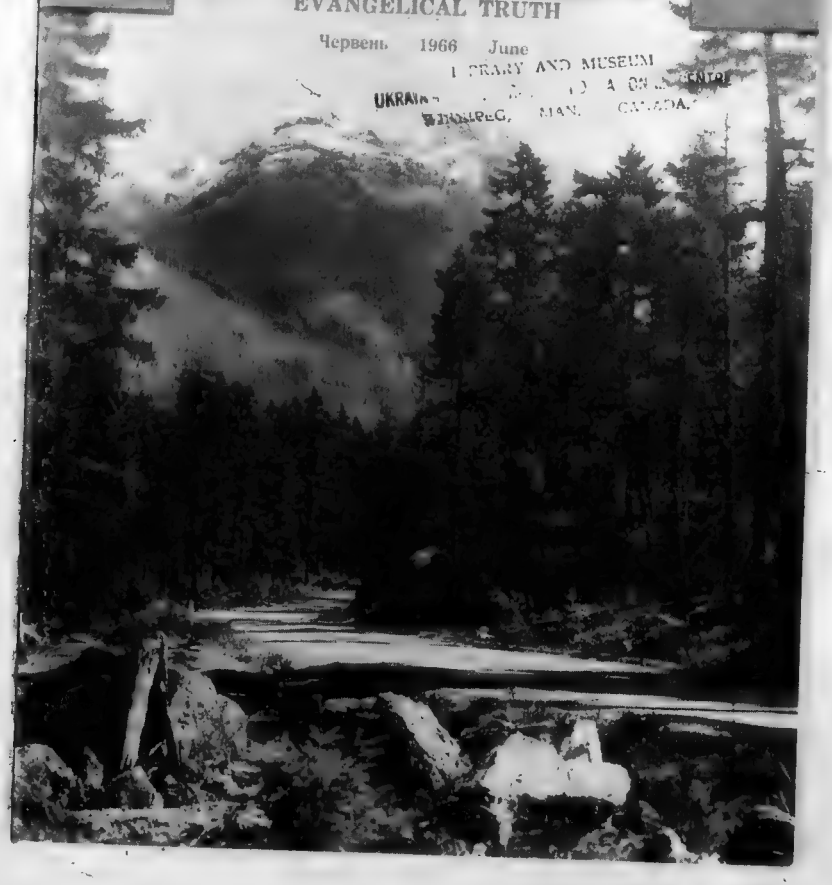

ЗМІСТ

Іван Франко. М. Фесенко 1
Вістуи Царя. В. Кучер 5
Висновок. Др. Д. С. Котран 8
Бог лихих за зло карає. Муз. П. Сича 13
Гній і алмаз. Г. Сковорода 14
Виступ Українського Пресвітерського Хору 15
Поступ без поступу. Л. Забіренко 16
Визнання віри 20
"If Thine Enemy Hunger" by J. L. Glover (by courtesy of the "Instructor")' 23

Front page picture: Mt. Arrowsmith near Pt. Alberni, V.I. (British Columbia Government Photograph).

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

NEC TAMEN CONSUMEBATUR

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

P. XXVII. Ч. 5. Червень 1966 June Vol. XXVII. № 5.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA

ІВАН ФРАНКО

50-РІЧЧЯ СМЕРТИ

Народ. 15.8.1856 — †28.5.1916

Український нарід видав багато великих людей і серед них Іван Франко займає одне з перших місць. Його життя і творчість наклали відпечаток на життя українського народу, що ніколи не перейде.

Розвій творчости Івана Франка і його світогляду ще чекають на об'єктивні і докладні досліди. Так далеко ріжні групи добірають з поміж творів Івана Франка те, що пасує їх світоглядові і замовчують решту.

Іван Франко, як і кожна людина, перейшов процес духового зросту, в решті, осягаючи зрілости свого світогляду, тому в його творах ми знаходимо відбитки цього процесу зросту. Він також підпадав в своїм життю ріжним тимчасовим впливам і вони відбивались на його тогочасній творчости. Було б наскрізь мильним пробувати давати оцінку чи приписувати Франкові ці тимчасові студентські настрої і погляди, які він змінив або відкинув у пізніші роки свого життя.

В релігійній ділянці молодь часто переймається скептицизмом і непродуманим релігійним радикалізмом. З роками, маючи нагоду більше бачити, досліджувати і думати, ці самі особи часто здобувають глибоку і щиру віру. Не уник цього процесу і Іван Франко і цей зріст від сумнівів і заперечень до позитивної духової віри легко прослідити в творах цього нашого геніяльного письменника. Оцей перехід від заперечень до позитивного ставлення, щодо питань віри, робить його думки ще більш цінними. Проте віра Івана Франка в пізніші роки його життя не була сліпим поверненням до давніх шкідливих традицій, як ми часто спостерігаємо у деяких колишніх комуністів, він залишив назавжди геть позаду те, що здавалося йому марновірним і шкідливим. Через це є наскрізь мильним зачислювати Івана Франка до скептиків, як рівно ж і робити з нього правовірно-

го греко-католика. Іван Франко в зрілі роки свого життя не був ані одним, ані другим.

Як у Тараса Шевченка, так і в Івана Франка українські євангелики знаходять багато співзвучних думок, які для традиційних ритуалістичних церков можуть здаватись богохульством.

Українські євангелики повинні дослідити пильно релігійний світогляд Івана Франка і не лишити цю так важну тему в руках однобічних або упереджених дослідників. Як і в творах Тараса Шевченка вони знайдуть в творчості Івана Франка багато євангельських думок.

Нижче ми подамо лише уривочно деякі фрагменти з творів Франка, які підтверджують наші думки.

Наприклад, думки І. Франка про обов'язки і ролю священиків в церкві є наскрізь євангельські. В книжці "Радикали і попи", надрукованій в 1894 р., І. Франко пише:

"Чи попи самі є церква? Ні. вони є тільки слуги церкви, то є всі вірні . . . Чи попи є віра? Чи християнська віра стоїть на попах? Оскільки знаємо, Христос не встановляв ніяких попів, а тільки вислав у світ апостолів і учеників, щоб учили всі народи. Найліпші з поміж тих апостолів звали себе "слугами слова", але ніколи не вважали себе Його панами. І завсіди пізніше бувало так, що в часі упадку правдивої релігійности попівство вважало себе за одно з вірою, з церквою, уважало себе паном церкви і паном слова Божого, а тільки в часі розцвіту правдивої побожності й релігійності підносилося до того становища: слуг слова і слуг церкви, тобто слуг того загалу, тих бідних, темних і обтяжених великим горем життя . . .

Ні, і ще раз ні! Не на попах стоїть християнство. Сто літ тому сказав один учений німець, і нині можна сміло повторити його слова: "Християнство стоїть не на попах, а на перекір попам і можна це вважати за один із доказів його великої сили, що не зважаючи на своїх попів, воно простояло стільки віків".

. . . Як поодинокі люди, як горожани конституційної европейської держави при кінці XIX віку ми всі . . . маємо запевнену основними законами свободу думок і свободу вірувань. **Вільно нам і треба навіть нам кожному і в релігійних питаннях думати, вчитися, просвічуватися, шукати правди.** Цього нам не можуть заборонити ані попи, ані біскупи, ані кардинали.

Коли наші попи, самі нераз мало освічені в справах релігії, кожне таке шукання правди, кожну свобіднішу думку вважають за єресь, за злочин, за проступок проти релігії і проти свойого попівського маєстату, то тим вони тільки шкодять тій справі, котрої ніби то боронять. Бо може бути, що одна часть вірних послухає їх, а друга ні. То що тоді буде? **Ті, що їх послухають, будуть мусіли притлумити в собі всяке думання про справи релігії, отже з часом заглушать в собі всяке релігійне чуття, дійдуть до того, що релігія зробиться у них простою привичкою, пустою і мертвою формою, забобоном.** Годі заперечити, що вже й нині власне такі люди є найлюбішими овечками для великої части наших панотчиків, бо таких найлегче водити, голити і стригти. **Але не забуваймо, що це люди в грунті речі зовсім безрелігійні, вони вірять в попа, а не в Бога. А ті, що не схочуть слухати попа, що захочуть справді доходити до щирої релігійности, до згоди слів і думок з ділами, ті будуть окричані за єретиків і будуть мусіли відвернутися від церкви. Чи цього бажається теперішнім обороцям прововірности у нас?"**

Оці думки Івана Франка власне є становищем пресвітерської (реформованої) церкви, яка навчає про універсальне священство усіх віруючих. Самі священики не є церквою, самі священики не є вірою. Згідно невчання Слова Божого, яке наочно знав І. Франко, священики в першу чергу є слугами Слова.

Іван Франко не був проти релігії, але він її означував інакше,ніж традиційні церкви, і в цім знову був співзвучний з українськими євангеликами. Про дійсну релігійність він писав: "Релігією називається не тільки віра в якісь надземні вищі істоти, обдаровані вищою силою, ніж люди, не тільки віра в те, що в людях є часть тієї найвищої істоти (душа) і що люди повинні своїм життям наближуватися до тієї істоти. До релігії належить також чуття любови до тої вищої істоти і до інших людей до брата і справедливости, а в кінці також добра воля, постанова жити і самому так, щоб наближувати себе і інших до тої вищої істоти". Тут, як бачимо, І. Франко не заперечує існування Бога, але вимагає, щоб віра в Бога була сполучена з любов'ю до Бога, до людей і справедливости.

Боротьба Івана Франка не була з правдивою релігійністю, але з її зубоченням і з обскурантизмом. Про римо-католицизм він писав так: "Суне на нас чорна хмара із заходу, грізна, озброєна просвітою, хитрощами, інтригою, провокацією і всякими мудрими штуками . . . Підходить велика пошесть, страшна чума".

Не дивно, що в наслідок цієї гострої критики традиційні церкви зачислили І. Франка в "атеїсти", яким він в дійсності не був.

"Українські Вісти" ч. 22 містять статтю "З праці Ю. Лавреневка про І. Франка". В цій статті наводиться цікава цитата з праці І. Франка, яка ясно ілюструє, що Франко не тільки не був матеріялістом, а навпроти гостро поборював матеріялістичний Маркситський світогляд. Франко пише саркастично: "За проводом Енгельса та Кавтського автор (Марксистської

статті. Ред.) викладає 'матеріялістичний світогляд', в котрім знаходяться готові формули для вияснення найскладніших історичних явищ: релігія — це витвір буржуазії, національна держава — це витвір буржуазії і т. д. А все залежить від продукції, е тільки її виразом. Бодай то мати таки делікатний світогляд! Кілька формулок, і чоловік кутий на всі чотири ноги, попросту бери та й мудрість ложкою черпай". (Рецензія І. Франка на "Україна ірредента" 1895).

В поемі "Христос і хрест", написаній в 1880 р., І. Франко виявляє глибоку любов до Христа і обурення надуживанням Його імени в науки.

"Бачучи за наших днів,
Як з старого древа смерти,
Із почитання богів,
З диму жертв, з тьми церемоній,
Із обману, крови, сльоз,
Словом, як з хреста старого
Сходить між людьми Христос,
І як ставши чоловіком
Ближчий, вищий нам стає,
І святим приміром своїм
Нас до вольности веде,
Силуються понад людськість
Буть що будь піднять Христа,
І хоч брехні перевеслом
Прив'язати до хреста".

В іншім творі, написанім пізніше, Ів. Франко в поемі "Страшний Суд" висловлює свою особисту віру і надію словами:

"Я встану ясний, чистий
І почую в собі силу,
І безмірну духа владу
І перед найвищим Духом
В пориві любови впаду".

Іван Франко також ставив в своїм житті на перше місце євангельську релігію Духа. Це своє переконання він прекрасно висловлює в поемі "Мойсей":

"Хто здобуде всі скарби землі
І над все їх полюбить,
Той і сам стане їхнім рабом,
Скоро духа загубить.

Хто вас хлібом накормить, той враз
З хлібом піде до гною,
Та хто духа накормить у вас,
Той зіллється зо мною.
І будете ви свідки мені
З краю світа до краю,
Що лиш духа кормильців зо всіх
Я собі вибираю".

З поезій Івана Франка перед нами встає духовий велетень, гуманіст, людина, що відчувала Бога і боролася з засміченням віри. Він перейшов сам велику духову боротьбу і еволюцію від скептицизму до творчої віри, а ця віра його була сповнена євангельським духом.

М. Фесенко

ВІСТУН ЦАРЯ

(Марка 1:5-8)

Служіння Івана Христителя було дуже важливим служінням. В вищезазначеній Євангелії ми читаємо, що "до нього приходила вся країна юдейська та всі єрусалимляни, — і в річці Йордані від нього христились і визнавали свої гріхи".

Іван Христитель був чоловіком, який практикував це, що проповідував. Не лише своїми словами, але цілим своїм життям він протестував проти релігії свого народу. Ми читаємо, що він перебував у пустині. Поміж центром Юдеї а Мертвим Морем є одна з найбільш жахливих пустинь світу. Це вимяткова пустиня. На ній є вапнякові гори й дебри. Вона блищить під жаром сонця. Вапняні каміння є гарячі й розпечені й коли ставати на них, то здається, що під ними є порожнеча й що неначебто там у глибині є величезна піч . . . В Старому Заповіті ту пустиню називають **Єшімон,** що означає **спустошення.** І ось в такій пустині перебував Іван Христитель.

Ми читали, що він "зодягався в одежу з верблюжого волосу, і мав пояс ремінний на стегнах своїх". В 2 Книзі Царів 1:8 ми читаємо, що пророк Ілія теж так вдягався. Отжеж дивлячись на Івана люди пригадували собі не "софістикованих" промовців їхнього дня, а старинних пророків, які жили просто й уникали вигод для тіла.

Дальше ми читаємо, що Іван їв сарану та мід польовий. Це означало, що їда Івана була дуже простою їдою.

Проповідь Івана Христителя була актуальною, на часі й доцільною, бо він казав людям це, що їх турбувало. Жидівські священики навчали ізраїля, що "коли тільки ізраїль буде триматись Закону Божого, то Царство Боже напевно прийде". І люди старались тримати Закону, вони старались сповнити Закон, але нічого з того не виходило. Їх це не задовольняло; їм це не давало спокою. В їхніх серцях була порожнеча. В їхньому житті не було задоволення. Тому то коли Іван Христитель їх закликав до покаяння, то вони відразу відгукнулись, бо вони самі знали глибоко в своїх серцях, що їм треба покаятися.

Перед приходом Івана Христителя не було пророка в ізраїлі на протязі 300 літ. Люди чекали на слово від Бога, і Іван проголосив це слово. Люди відразу пізнали, що він був посланий Богом, бо він одинокий звіщав їм про те, чого прагнули їхні серця.

Занім Іван прийшов, люди наслухалися різних проповідей, але ті проповіді не торкались їхнього серця. Священики читали з Біблії й мали проповіді в синагогах і в Єрусалимі, але ті читання й ті проповіді були сухі, не життєстосовні й не представляли собою жодної практичної й потрібної науки. Люди чули ті читання й чули ті проповіді рік-за-роком, але все те було сухе, мертве й не приносило їм жодного задоволення ані не зрушувало їхніх сердець і їхніх думок до того, щоб направити своє життя. Жидівська релігія, яка колись в часах пророків була живою, творчою, життєдайною релігією, тепер сталась мертвою, формальною, без життя, без захоплення . . .

Ось тому то Іванова проповідь відразу знайшла відгук у серцях людей, бо Іван знав їхню потребу, їхню журбу, їхні страждання, прагніння й шукання їхніх сердець.

Бог часто здвигає Своїх слуг і в дивний спосіб провадить діло Своє та об'являє волю Свою. Перед Шевченком на Україні теж було чимало поетів, але коли Бог здвигнув Тараса Шевченка, колишнього кріпака, то "заговорили і Дніпро і гори". Люди чули й читали слова багатьох поетів, але коли Бог промовив через Тараса Шевченка, то відразу почування, думи, віра й поривання українського народу знайшли сповнення, вислів, відображення і пояснення в словах Поета.

На Україні люди слухали слів священиків на протязі довгих століть, але їхні серця залишались пусті, бо в тих словах вони не знаходили задоволення.

Слова Тараса Шевченка були реакцією й протестом проти релігійної й духовної темряви, проти забобонства, темноти й заскорузлости. І коли Шевченко проголосив, що

"Церква — домовина
Розвалиться, а з під неї
Встане Україна
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить.
І помоляться на волі
Невольничі діти!"

то його слова відразу знайшли місце й надію в людських серцях і в людському житті!

Людям тяжко й часом аж дуже тяжко є позбутися своїх привичок. Ізраїльському народові тяжко було позбутися своїх привичок: церемоній, ритуалів і обрядів, при помочі яких священство тримало їх у темноті й в забобонстві.

Подібно теж і нашим людям є тяжко покинути забобоманію і почати думати самим, незалежно, самостійно й дозріло: Чейжеж легше є, щоб хтось за вас думав, і легше є, щоб хтось за вас робив. Але каже приповістка: "Чужими руками то добре вогонь загортати". "Пора", каже апостол Павло, "пробудитись зо сну!" Пора відкинути вчинки темряви, забобонства, бруду й нечистоти. Пора перестати дивитись на світ через чиїсь окуляри. Пора почати жити, бо вже досить животіли й мучились цілими століттями . . .

Пора людям статись дозрілими, вдумливими й розсудними. Найвища пора! Тарас Шевченко мріяв про час, коли наші люди стануть розсудними й дозрілими, коли він писав:

"Світе ясний, Світе тихий.
Світе вольний, несповитий.
За щож тебе світе-брате,
В-своїй добрій, теплій хаті
Оковано, омурано,
(Премудрого одурено),
Багряницями закрито
І розпятієм добито? . . .
Не добито. Стрепенися
Та над нами просвітися,
Просвітися . . . : Будем брате,
З багряниць онучі драти,
Люльки з кадил закуряти,
Образами піч топити,
А кропилом будем, брате,
Нову хату вимітати!"

Слова Івана Христителя були ще більшої ваги, бо вони скеровували зір людей і серця людей до Бога, до їхнього Творця, до їхнього Життєдавця.

Ми читаємо в вищеподаному тексті: "І він проповідував, кажучи: Вслід за мною іде он Сильніший від мене, що Йому я негідний, нагнувшись, розв'язать ремінця від обув'я Його. Я христив вас водою, а Той вас христитиме Духом Святим".

Коли вода могла очистити тіло людини, то Дух Святий міг очистити життя людини: міг очистити її серце, її розум.

Завданням Тараса Шевченка було приготовити людей до незалежности, до самостійности й до соборности. Він писав:

"Смирітеся, молітесь Богу
І згадуйте один одного;
Свою Україну любіть,
Любіть її . . . во время люте,
В останню, тяжкую мінуту
За неї Господа моліть!"

І знову:

"Жить би, жить та славить Бога
І добро творити,
Та Божою красотою
Людей веселити". —

Завданням Івана Хрестителя було приготовити людей до зустрічі з Христом, поставити їх у контакт з Ісусом, допомогти їм відкрити їхні серця, їхній розум і їхнє життя перед їхнім Спасителем і Господом. Ось тому то проповідь Івана Хрестителя була так важливою, бо він постійно скеровував людські серця до Того, Хто Одинокий знав глибину тих сердець, Хто Одинокий знав їхню потребу і міг задовольнити її. Амінь.

Володимир Кучер
(Пастор Української Пресвітерської Церкви в Гамільтоні).

ВИСНОВОК, ЩО ЙОГО НЕ МОЖНА УНИКНУТИ

Др. Д. С. Котран є визначним вченим в Сполучених Штатах, хемістом і математиком. Він займав катедру хемії і був головою відділу наук і математики в Мінезотському університеті і т. д.

The following article by D. C. Cothran, Ph.D., is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.

Лорд Кельвін, один з найбільших фізиків у світі, зробив наступне многозначне твердження: "Якщо ви будете думати з достаточною силою, наука змусить вас вірити в Бога".

Я мушу проголосити, що я знаходжуся в повній згоді з повищим твердженням. Розумний і поінформований розгляд того, що є сьогодні знане про всесвіт, відкриває, що він мусить включати три більших царини дійсности.

Ці три є: матеріяльна (матерія), інтелектуальна (розум) і духова (душа). Тому що хемія в першу чергу займається побудовою і змінами в композиції матерії, разом з змінами енергії, які супроводжають зміни в композиції, виключаючи зміну матерії і енергії одне в друге, наочно вона є переважно матеріяльна і цілком не духова наука.

Як тоді ,можна сподіватись, що вона зможе подати докази про існування найвищої духової Істоти, Бога, як Творця і Керівника всесвіту?

Як можна сподіватись, що така наука зможе помогти заперечити ідею, що всесвіт завдячує своїм існуванням звичайному випадкові, керується випадковістю і все, що стається в нім, повстає навмання в наслідок сліпих випадків.

Величезний поступ, що мав місце в усіх фізичних науках, виключаючи хемію, на протязі останніх сто літ був зроблений головне, як результат застосування "наукового методу" в дослідах матерії і енергії.

Наукові досліди послідовно виявили в минулім, і продовжують доводити, що поводження навіть мертвої матерії не є безпланове, але навпроти "кориться" "певним природним законам".

Часто дійсність закону стає усталеною задовго перед тим, як відкрито якібудь причини для його існування і способу ділання. Але так скоро, як умовини є знані, на підставі яких було виявлено ,що певний закон є дійсний, хемісти стають абсолютно певні, що при цих самих умовинах закон буде продовжувати оперувати і матиме ті самі результати.

Вони не могли мати цього переконання, як щоб поводження матерії і енергії було непевне і керовано випадками.

Коли на кінці знайдено причину, чому закон існує і оперує в певний спосіб, тоді навіть найбільш віддалена можливість випадковости стає усунена.

Визначний російський хемік Менделєєв, сто років тому, упорядкував хемічні елементи згідно збільшення їх атомної ваги. Чи можливо розумно припускати звичайному випадку цю періодичність елементів, які посідають схожі властивості?

Відкриття всіх елементів, яких існування він передсказав, і той факт, що вони посідали майже точно такі властивості, які він наперед їм приписав, наявно усовують припадковість.

Його велике узагальнення ніколи не називають: "Періодичний випадок", але натомість "Періодичний закон".

Знову, чи вчені того часу приписували звичайному випадкові цей факт, що атоми елемента "А" взаємодіяли легко з атомами елементу "Б", але наочно не мали ніякого взаємодіяння з атомами елемента "В"?

Ні, натомість вони аргументували, що мусіла існувати якась сила, або "спорідненість", яка ділає поміж усіма атомами елемента "А" і всіма атомами елемента "Б", проте лише слабо, або зовсім ні, поміж атомами елемента "А" і всіма атомами елемента "В".

Знову вони знали, що норма хемічної реакції атомів лужних металів, наприклад, з водою збільшувалася з збільшенням атомної ваги, в той час як раз протилежне мало місце для атомів ріжних елементів гологенної родини (елементи, які витворюють соли безпосереднім посднанням з металами).

Ніхто не знав причини цього, але ніхто наочно не приписував це зовнішнє протиречіве поводження випадковости, або аргументував, що можливо слідуючого місяця всі ріжні типи атомів будуть реагувати однаково, або зовсім ні, або в протилежнім порядку, або в якийсь перфектно випадковий спосіб.

Відкриття атомової структури довело тепер, що в усіх цих прикладах хемічного поводження панують певні закони, а не безплановість чи випадок.

Звернїть увагу на 102 знаних хемічних елементів і їх подивугідні відмінності і подібності.

Деякі мають колір, інші не мають його; деякі гази незвичайно тяжко обернути в рідину, або твердий стан, інші є вже рідкі, в цей час самий час інші є тверді, але їх дуже тяжко розтопити або обернути в газ; деякі є дуже м'які, інші незвичайно тверді; деякі незвичайно легкі, інші незвичайно тяжкі; деякі є прекрасні провідники, інші незвичайно погані; деякі є магнетичні, інші ні; деякі є реактивні, інші не мають ніякої наявної реактивности; деякі є кислоти (кваси), інші утворюють основи (луги); деякі мають дуже довге життя, інші існують лише частину секунди. Не зважаючи на цю різноманітність властивостей усі елементи підпорядковуються закону періодичности елементів. В цей самий час при всій цій наявній комлікованости, кожний атом кожного з 102 елементів складається з тих самих трьох видів електричних частинок: протонів (позитивних), електронів (негативних) і невтронів (кожний невтрон

мабуть якась схема комбінації одного протона і одного електрона).

Всі протони і невтрони певного типу містяться в центральнім ядрі, все електрони, рівні числом протонам, обертаються на їх вісях і кружляють в ріжних орбітах навколо ядер на відносно великих віддалях від них — нагадуючи маленькі сонячні системи, в такий спосіб більша частина обсягу атома є лише "порожнім простором" подібно до сонячної системи.

Як би неймовірно спрощеним не виглядала ріжниця поміж атомом одного елемента і атомом другого типу елемента, вона залежить лише на ріжницю в числі протонів (і невтронів) в ядрі і на число розположення електронів зовні ядра.

В такий спосіб усі мільйони ріжного роду субстанцій, як елементів, так і складних речовин, "спрощуються" до трьох електричних частинок, які в свою чергу, як виявляється, є лише ріжними формами одної первісної реальної речі, електрики, яка вкінці може бути лише формою, атрібутом або маніфестацією (кінцевою в просторі) енергії.

Тепер матерія (як агрегат молекул і атомів), самі молекули і атоми; їх складники протони, електрони, невтрон; електрика; сама енергія; як устaлено, всі вони коряться відповідним законам, а не приписам випадку.

Це є настільки вірно, що 17 атомів елемену 101 були вистарчальні для його ототожнення.

Матеріяльний всесвіт є незаперечно всесвітом системи і порядку, а не хаосу; закону, а не випадку і безплановости

Чи може поінформований і думаючий розум припускати, що нечула і не посідаюча розуму матерія, якось випадково потрапила розпочати себе і всю цю систему, відтак випадково усталила певну систему закону над собою?

Повною відповіддю є "Ні"!

Коли енергія перетворюється в "нову матерію", трансформація переходить "згідно закону" і нова матерія підпорядковується тим самим законам, що застосовані до матерії, яка вже існує.

Хемія також відкриває, що матерія перестає існувати, деякі ріжновидності дуже поволі, інші скрайньо швидко. Тому існування матерії не є вічне.

В наслідок цього матерія мусіла мати початок. Факти з хемії і інших наук вказують, що цей початок не був повільний і поступовий, навпроти, він був раптовий і докази навіть вказують на приблизний час, коли це сталося. В такий спосіб в певний час був сотворений матеріяльний всесвіт і з того часу він підпорядковувався законам, а не випадкові.

Тепер, тому що матеріяльне царство не спосібне створити само себе і закони, які ним керують, акт сотворіння мусів бути доконаний якимсь не матеріяльним агентом.

Величезні дива виявлені в цім акті показують, що цей агент мусить посідати найвищу розумність і атрибути ума. Але для діяльности розума в матеріяльнім царстві, як наприклад в практиці медицини і в царині парапсихології вимагається волі і це може посідати лише особа.

Звідци нашим логічним і неминучим заключенням є не тільки, що сотворення мало місце, але що воно було виконане згідно плану і волі Особи, яка посідала найвищу розумність і знання (знання усього, премудрість) силу доконати сотворення і утримувати сотворене згідно плану (всемогутність) і бути завжди і всюди в всесвіті (всюди присутність).

Це значить, що ми приймаємо без хитання факт існування "найвищої духової Істоти, Бога Сотворителя, Керівника всесвіту", якого ми згадали на початку цієї розвідки.

Поступ, який мав місце в науці від днів лорда Кельвіна, дав би підставу для нього ще з більшим наголосом, ніж колибудь твердити:

"Якщо ви будете думати з достаточною силою, наука змусить вас вірити в Бога".

———oOo———

СПІЛЬНА РИМО-КАТОЛИЦЬКА І ПРОТЕСТАНТСЬКА БІБЛІЯ

Останнього тижня Оксфорд Юніверсіті Прес проголосила, що кардинал Річард Кушінг апробував для вживання римо-католиків Оксфордську (Анотейтед) Біблію. Це є видання протестантського перекладу з поясненням протестантських вчених. До цієї Біблії два римо-католицьких вчених додали кілька своїх зауваг, на які видавці протестанти погодились.

Одним з таких пояснень є, що ніби слово "брати" по відношенню до братів Ісуса Христа не означає рідних братів, а взагалі родственників. Більшість протестантських вчених і взагалі знавців гебрейської мови з такою інтерпретацією не погоджуються і твердять, що вжите гебрейське слово таки означає рідний брат. Це значить, що Діва Марія мала по народженні Христа дітей від Йосифа. З оцим римо-католики не погоджуються, вважаючи народження інших дітей Дівою Марією, як щось принижуючого для неї. Протестанти навпроти думають, що народження дітей є свята подія. Наочно, для декотрих протестантів ціле питання було байдуже.

БОГ ЛИХИХ ЗА ЗЛО КАРАЄ

Як би не Господь став до помочі мені, небагацько вже бракло, щоб у мовчанню опинилася душа моя. Пс. 94:17.

Переспів Псальми 94
Слова Т. Шевченка

П. Сич

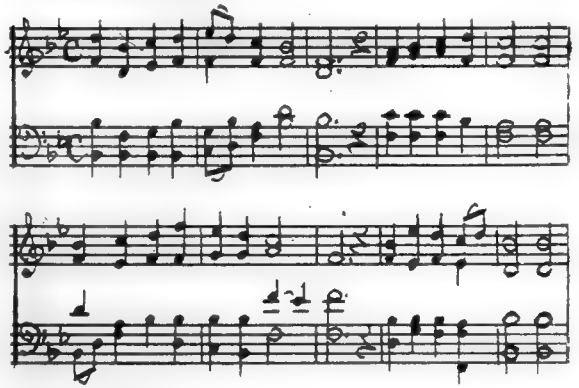

1. Бог лихих за зло карає, —
Їхнє їм вертає!
Ось Твою, Владико, славу
Гордий зневажає !

2. В сяєві своїм з'явися,
Боже, над землею,
Осліпи чванливе око
Славою своєю!

3. Благо тим, кого Господь наш,
Люблячи, карає,
Відвертає від лихого,
Правди научає.

4. Бог своїх людей пильнує,
Любить не покине;
Дожидає, поки правда
Стане перед ними.

5. Радує Господь їм душі
І серця лікує.
Перебуде Божа воля,
Божий суд не всує!

6. Бог Господь урве безбожним
Їхню путь-лукаву!
Знищить їх! І їхня слава
Стане їм в неславу! Амінь.

ГНІЙ І АЛМАЗ

Той самий гній, з якого стародавній Езопів півень вирив дорогоцінний камінець, дивувався Діамантові і з цікавістю питав:

— Скажи мені, будь ласка, звідки ввійшла в тебе ціна така велика? І за що тебе люди так поважають? Я поліпшую ниви, сади, огороди, та подаю красу і користь, а при всім цім не маю і десятої частини честі в порівнянню з твоєю.

— І сам не знаю, — відповідає Діамант. — Я є, така ж земля, як і ти, і набагато гірше за тебе. Вона є перепалена сонячним варом жужель. Але в сухих моїх водах прекрасно відбивається блиск сонячного світла, без якого сили, всі твої поліпшення порожні, а зрости мертві, по стародавній приповістці: в полі пшениця роком родиться, не нивою, ні гноєм Сила.

Світські книги, без заперечення, сповнені всякої користи і краси. Як щоб вони спитали Біблію: чому вони перед нею і десятої частини честі і ціни не мають, чому їй творяться олтарі і храми?

— І сама не знаю, — відповіла б вона. — Я складаюсь з тих же слів і речей, що ви, та й з куди більш гірших і варварських. Але в несмачних мови моєї водах, як в зеркалі, боголіпно сяє невидиме, але найсвітліше око Боже, без якого вся ваша користь порожня, а краса мертва.

І так, цим то деревом життя робиться солодким гіркість її несмачних річей, коли обуялая вода її перетворюється в вино, що веселить серце чоловіку. А точно про неї одну каже Соломон наступне: "Вознеслась єси над усіма. Ложного угодження і суєтної доброти жіночої нема в тобі".

Подивись на кінець притч. Бог часто в Біблії означається годом, погодою, добробутом, наприклад: "Літо Господне пріятно". "Це нині час приіятний". Прочитай початок Соломонова проповідника про час. Час — по-римські значить не тільки рух у небесних колах, але і міру руху, яка називалася в стародавніх греків "ритм". Це слово значить то же ,що і такт, і походить від грецького ж слова, яке значить "маю до розпорядження". Та і у нинішніх музикантів міра в русі співу називається темпо. І так, темпо в русі планет, годинників і музичного співу є те саме, що в фарбах малюнок Тепер видно, що значить ритм і темпо. І премудро приповістка говорить: "В полі пшениця ро-

ком родиться" . . . Премудро і римляни говорили: "Рік виробляє не поле". Рисунок і темпо є невидимість. Басня наша нехай закінчиться наступними словами Арістотеля прө музику: "У ритмі нам дає насолоду відомість і порядок". Хто це розжує, той знає, що значить ритм. Це слово у многих устах, але не в багатьох умах.

Г. Сковорода
"Харківські басні".

ВИСТУП УКРАЇНСЬКОГО ПРЕСВІТЕРСЬКОГО ХОРУ

В Торонті під час 92 Генерального Собору Пресвітерської Церкви в Канаді 3-го червня відбувся Вечір Місій. На ці урочисті збори собор запросив хор з Української Пресвітерської Церкви в Торонті під диригентурою П. Сича. Церква була наповнена пасторами і іншими представниками пресвітерій з цілої Канади.

Український хор прекрасно виконав "Отче Наш" Вербицького і "Боже наш милий" П. Сича.

Голова Собору висловив щиру подяку українському хору і диригентові П. Сичеві за прекрасне виконання і участь у зборах. В імені Місійного Борду Пресвітерської Церкви Др. Г. А. Доіг, генеральний секретар Борду, вшанував спеціяльними грамотами пастора Михайла Фесенка і пастора Івана Яцентого "за працю на добро українського народу, за посвяту і віру".

Декотрі члени президії Собору висловили побажання, що добре було б такий спів хору зарекордувати на тасмі для ріжних громад на прослухання.

Подібними виступами українські пресвітеріяни не тільки гідно репрезентують свій нарід, але і набувають йому тепер так потрібних приятелів серед провідних канадійських людей. Можливо, що декотрі з делегатів перший раз чули український церковний спів, або чули про українців.

ВІРА ВЧЕНОГО

Др. Бодо Волкман (професор математики в Технологічнім Інституті, Штутгарт, Німеччина) пише: ""Я вірю в Бога Біблії, як Особу, і віра в Нього значить для мене вручення себе Ісусові, як Христові. Дійсна спільність з Ним змінює життя людини з середини. Це тут, де знаходимо відповідь".

"Християнство сьогодні", Серпень 1965

Л. Забіренко

ПОСТУП БЕЗ ПОСТУПУ

(В порядку дискусійнім)

Переглядаючи деякі часописи та журнали, чи то народні, чи релігійні, дається спостерегти, що чогось бракує, як у церковному, так і в щоденному житті. Чому так? Спостерігається, що в людях є бажання зробити якийсь поступ, щоб покращати духовне життя, а мимо того, ці змагання до поступу, лишаються без поступу. Причини до не поступу, це брак власної ініціятиви, та правильного розуміння Слова Божого — Біблії.

На цьому місці не думаю наводити позитиви й негативи в повному світлі, бо повне світло могло б вдарити в наші очі.

Звичайні люди, люди без чину, чи то на полі релігійному, чи на політичному, від віків привикли наслідувати своїх попередників. Такі люди не здібні до самодільної праці і до віри в Бога. Мусить хтось показувати, як вірити, як працювати і як жити. Це відноситься також до різних євангельських напрямків та до одиниць, які всіми способами пруться на передове місце.

Люди, що поїдають усі розуми, вони є не похитні в своїх наставленнях, подібні до Старо-Заповітніх, які носили назву в своїому юдейському ордені "фарисеїв". Ми це бачимо з науки Христа Чотирьох Євангелій. У тодішньому юдействі було два релігійних напрямків, поміркований "садукеї", і агресивний "фарисеї". Ми бачимо їхнє захования і ставлення до Христа — Сина Божого. Одного разу приступили садукеї до Ісуса з питанням про воскресіння мертвих. Це питання ще й до сьогодні багатьом не ясне, на превеликий жаль — і багатьом віруючим християнам. Христос відповів їм на їхнє питання — тихо і спокійно: "Помиляєтесь ви, не знавши Письма, ані Божої сили. Бо в воскресінні ні женяться, ані заміж не виходять, але живуть як анголи на Небі" (Мат. 22:29-30). Звідки садукеї взяли цю думку, виключно про сімох чоловіків, що були чоловіки-брати однієї жінки. На це ми знаходимо відповідь ув апокрифічній книзі Товита. Там читаємо, що служниця дорікала Сарі донці Рагуела, що вона була віддана сімом чоловікам, яких Асмодей, лихий демон, убивав перед тим, як вони були з нею.

Христос відповів їм спокійно, бо бачив, що вони не були зрозумілі, але засвоїли собі цю думку — з передання людського. І вони відійшли від Христа спокійно, — не хапалися за камінння як фарисеї. У відмінний спосіб ставилися до Христа фарисеї, коли Господь говорив із ними, пояснюючи їм про Бога Духа, про Його божественне післаництво на цю Землю, та про вічне духовне життя віруючої людини в Царстві Божому, то вони, вислухавши це все, і наслідок був такий: "І схопили каміння вони, щоб кинути на Нього. Та скрився Ісус, і пішов від них" (Ів. 8:59). Скрився від них, цебто став невидимий ув їхніх очах.

Проминуло вже 44 роки, коли я переступив поріг, із Греко-Кат. Церкви, а ввійшов до Євангельсько-Баптистської Церкви. За той час прийшлося багато пережити та обсервуючи релігійне життя обдумати. Не виліз я з темного сільського куточка, — нічого небачивши, ввійшовши до Баптистського Віровизнання. Моє формально-духовне навернення було 12 листопада 1922 р. у Львові. До того часу, пережив я, як обсерватор політично-революційних подій, цікавившись, читаючи різні матеріяли, того часу, про причини тих подій. І сьогодні читаючи, в українській і в іншій пресі, й журналах та книжках, як в політичній, так і в релігійній, дуже тяжко знайти правдиве світло, про причини тих подій, і сьогоднішнього нещастя, яке висить над світом. Відомо, що наступила велика переміна в центрі Третього Риму, в центрі Православної Російської Церкви. На це питання знаходимо певні відповіді в релігійному журналі "Баптист", який виходив по першій світовій війні в Москві.

Переживши другу світову війну, прибувши на вільну землю Америки, зродилась думка, щоб хоч щонебудь, з пережитого передати на папері. В 1952 р. появилась моя невелика праця під заголовком: "Напередодні світової реформації", мало бути "переміни", але з причини, що цей матеріял більше релігійний, прийшлося подати "реформації".

Головною думкою у цій загально науково-релігійній розвідці, опертя на словах Христа: **"І буде проповідувана Євангелія Царства по всій вселенній, на свідоцтво усім народам. Й тоді прийде кінець" (Мат. 24:14).** Пишучи цю працю, не писав я, як біблійного коментаря, не вдавався в пророцтва, та різних форм пояснень. Знаючи принципову міру в поясненні Святого Письма, яка говорить нам:

1. Не пояснюй того, що ясне. 2. Не пояснюй того, чого не розумієш. 3. Не пояснюй того, що відоме Богу, а не людині.

В 1922 р. на переломі мого навернення, скалічивши ліву ногу, я пролежав повний тиждень у шпиталі в місті Володимирі-Волинському. За той час я прочитав Новий Заповіт тричі, немаючи нічого іншого до читання. Добрий читач, навіть з нотатками, Біблію може прочитати за тиждень. Коли появилась моя перша праця на вільній землі "НСРеформації", я отримав кільканадцять листів, а також були поміщені в пресі згадки та ре-

цензії. Цікаве, що з наукової сторони, від поважних осіб була добра оцінка й побажання, щоб ця праця появилася в перекладі для широкого освідомлення порушеною темою. Навпаки, отримав я листи від двох проповідників, один пише, чого я нічого ширше не сказав про Тисячлітнє царство. Другий написав, що він не вповні розуміє зміст цієї праці. Ясна річ, коли нам тяжко зрозуміти ці слова, які висказав Господь до своїх учнів, даючи їм відповідь на їхнє питання, про події світу і його кінець, тоді тяжко зрозуміти й зміст цієї праці, що про це говорить. Мат. 24:14.

Чому багатьом людям, а в тому числі й віруючим християнам, тяжко зрозуміти науку Христа, яка подана в 4-рьох Євангеліях, тому, що вони привикли читати Новий Заповіт як цілість, по-жидівськи, починаючи читати від книги Об'явлення, а не від Євангелії від Матвія. Тому маємо багато біблійних коментарів, а мало християнського життя.

1924 року, до громади Баптистів в Забір'ї, Галичина, завітав бувший греко-кат. священик Д. Хом'як, що в Америці перейшов до Руселізму, сьогоднішніх Свідків Єгова, цебто свідків Бога, які ніколи Бога не бачили. Ми досить приязно й багато розмовляли. Він прибув до Галичини в імені руселізму, щоб цей рух поширити між людьми. Він тоді говорив, що в Америці — що сектант, то нова віра. В Галичині він скоро протверезів зі свого сектанства.

Дійсно, тому сорок років, то був час росту безтолкового сектанства, що зо всіх боків атакував громади Баптистського Віровизнання. Але це все перегоріло мов би та солома. Тепер Баптисти мають новий клопіт, бо треба цю всю розбурхану релігійність, що в своєму запалі перегоріла, єднати наново в церковну організацію.

Колись було велике нарікання на Римо-Католицьку Церкву. Правда вона багато прогрішилася. Але на останньому Ватиканському Соборі, папа Павло VI, в імені Собору перепросив усіх тих, кому була заподіяна кривда, а відтак Собор великою більшістю голосами, поступового духовенства, проголосив релігійну вільність — кожна релігійно-організована одиниця й кожна особа має право визнавати Бога й вірувати так, як диктує людині сумління. Та крім цього, Українці Католики видали в 1963 року Біблію. Треба признати, що вона формою й мовою і всіма іншими якостями, щодо видання Святого Письма, стоїть на першому місці. І опрацьована багатьма людьми, як мовно, так і технічно. Книги пророчі досить гарно оформлені, мовно та взорово. Пророчі книги не є книгами поезії, як це зроблено в Православній українській Біблії, книги пророчі є книгами проповіді. Це мали на увазі видавці католицької Біблії. Проте перекладачі не в однім місці намагаються нав'язати Біблії доктрину своєї церкви.

Далі ми бачимо український народній зв'язок на вільній землі чи то Америки, чи Канади. Українська Народня Фундація ім. Т. Шевченка, на святкування 100 річчя Канади, рішила зібрати один мільйон долярів. Це мав би бути як сталий фонд для розвитку української культури. І вже зібрали звиш 75 тисяч дол. І першим меценатом фундації став о. д-р Василь Кушнір, який вплатив 10 тисяч дол. З цього бачимо, що не крик, не шум та пуста писанина, але чин показує, що дана організація робить, і який у неї поступ.

Коли йде мова про євангельське життя, та про його поступ без поступу, ми не бачимо, щоб ті, що проповідують і кричать про великі місії, — щоб перші відгукнулися й заглянули до своєї кишені, — вони вічно бідні, бідні як турецький святий, і чекають, що хтось для них дасть.

В цей самий час чимало гроша марнується не тому, щоб була в цім якась потреба, але задля особистої пихи і шукання свого. Наприклад, серед українських баптистів, пресвітеріян і інших в Сполучених Державах і Канаді існує велика кількість ріжних релігійних євангельських журналів. Вони є місячні, двомісячні і випадкові. Кожна українська деномінація має принаймні по два таких журнали. Чи це є розумне доморядництво і євангельське вживання дуже обмежених засобів?

Ідеально в дусі Христовім для всіх українських євангеликів на цім континенті повинен бути лише один, але добрий, прекрасно видаваний тижневий журнал. На це вистарчило б фондів, якби поєднати ті, що існують. Навіть в межах кожної окремої української деномінації можна було б замість двох журналів або трьох, прийшовши до порозуміння, видавати один, а заощаджені засоби вживати на так потрібну місійну працю деінде. Проте через особисті амбіції і зарозумілість ми маємо купу дрібненьких, двох місячних журналів.

Чесного оправдання для цього поганого доморядництва нема ніякого, є особисті упередження або бажання бути "редакторами", це все. Бог же шукає віри і посвяти. Отже, критикуючи інших, чи не час і українським євангеликам вдарити себе в груди!

Часом також у тім самім місті існує по дві три церкви тої самої деномінаці, які повинні були б одностайно приносити свідоцтво своєму наверненню і єдності в любові Божій. Замість цього члени перетягають овець з одної кошари до іншої, ширять ненависть, а діло Боже терпить. Підстав дійсних, ідейних, Божих для цих розколів нема. Дійсними підставами поділів є діяльність "першого Адама" в серцях віруючих, уперe-

дження, заздрість і т. і. Все це часто прикривається великими словами, але під ними таїться звичайна людська духова слабість.

З чим ці брати стануть перед Господом, тяжко вгадати. До чого докотилося сьогодні наше християнство? І який його поступ без поступу? Чому ми не маємо сьогодні людей, шукаючих правди? Правда була і є, але з цією правдою сталося так, як про це пише письменниця Ольга Кобилянська в оповіданні: "У манастері святого Івана", як співав біля церкви дід-лірник:

"Нема правди і не буде,
Розважайте, добрі люди!
Неправдонька між верхами,
Свята правда під ногами"

Тут не треба мудреців, щоб ці слова пояснювати, вони ясні, як світлий день. І не треба біблійних коментарів, бо щоденне життя, в нашому русі, говорить само за себе.

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

РОЗДІЛ V. ПРО ПРОВІДІННЯ.

Розділ V Визнання віри (про Провідіння) навчає, що Бог сотворив усі речі і утримує їх, що Він має їх у повнім своїм кермуванні, що це управління поширюється на всі сотворіння і їх учинки, що ця абсолютна контроля є виконанням наперед усталеного Божого плану і що все діється для об'яви слави Божої.

Наука Писання в цім розділі заперечує мильне навчання, що все, або щобудь трапляється випадково, як рівно ж і помилкову думку, що все стається в наслідок сліпої механічної долі.

Ми не можемо похопити, як факт управління Божого, суміщається з свобідною людською волею, бо в решті конечне ніколи не зможе вмістити безконечного, але факти життя і досвід доводять з незаперечною ясністю існування Божого всеохоплюючого плану, в якім має місце так само і свобідна воля людини. (Дивись також пояснення до першого розділу визнання віри в ч. 3 "Євангельської Правди" за 1966 р.).

Факт управління Божого виключає можливість випадку і в той же самий час заперечує навчання про цілковито механічну долю, яка є по суті без змислу, немилосердна і безнадійна.

В цей сам час, як навчання про провідіня Боже є змістовне, милосердне і повне надії.

Якщо Бог керує усім, то як пояснити прояву гріха в праведних, і часом доброчинність і успіх безбожних. У відродженій людині, не дивлячись на її наверення, ще залишається в якійсь мірі "первий чоловік" і перемога над залишками зла в дітях Божих є тривалим процесом.

З другого боку невідроджена людина в своїй природі окрім зла має залишки природи людини до падіння, яка ще не зовсім забула закон Божий, написаний в серцях людей при сотворінні. Це нераз проявляється в їх життю в ділах справедливости або доброчинности, проте така людина лишається мертвою в ділах і учинках своїх.

І. Бог великий Творець всіх речей, підтримує[1]), спрямовує, розпоряджається і керує всіма сотвореннями, діями і речами[2]), від найбільших до найменших[3]), своїм найбільш мудрим і святим провідінням[4]), згідно свого непомильного передбачення[5]), і вільної незмінної ради Його власної волі[6]), для хвали слави Його мудрости, сили, справедливости, доброти і милосердя[7]).

І.

[1]) ЖИДІВ 1:3

Сей, будучи сяєвом слави і образом особи Його, і двигаючи все словом сили своєї, зробивши собою очищення гріхів наших, осівсь по правиці величчя на вишинах.

[2]) ДАНИЇЛА 4:31, 32

Як же минули ті часи, я, Навуходоносор, підвів очі мої до неба, й мій розум вернувся до мене; й благословив я Всевишнього, хвалив і прославляв Всесущого, котрого власть — власть вічна і котрого царство — від родів до родів. Проти нього всі, що живуть на землі, не значать нічого; по своїй волі робить він як з небесним воїнством, так і з тими, що живуть на землі, й ніхто не може стати проти руки його й сказати йому: Що ти зробив?

ПСАЛЬМА 135:6

Все, що Господеві подобається, творіть він на небесах і на землі, на морях і в глибинах.

ДІЯННЯ 17:25

Ні від рук чоловічих служення приймає, дознаючи нужду в чому: сам бо дає всім життя, і дихання, і все.

26. І зробив з однієї крови ввесь рід чоловічий, щоб жили на всьому лиці землі, відграничивши наперед призначені часи і границі домування їх.

28. Ним же живемо й двигаємось і єсьмо, як і деякі з ваших поетів мовляли: Його бо й рід ми.

ЙОВ РОЗДІЛИ 38, 39, 40, 41

[3]) МАТТЕЯ 10:29

Хіба не два горобці продаються за шага? а ні один з них не впаде на землю без Отця вашого. У вас же і все волосся на голові перелічене. Оце же лякайтесь: ви дорожчі многих горобців.

[4]) ПРИЛОВІСТКИ 15:3

Господні очі скрізь по світу позирають, і доброго й лихого вони вбачають.

ПСАЛЬМА 104:24

Як багато, Господи, творива твого! Все премудростю сотворив єси, земля повна багатства твого.

ПСАЛЬМА 145:17

Господь справедливий у всіх дорогах своїх, і благий у всіх ділах своїх.

[5]) ДІЯННЯ 15:18

Звісні од віку Богові всі діла Його.

ПСАЛЬМА 94:9, 10, 11

Одумайтесь, нерозумні люди! І ви, безумні, — коли проясниться розум ваш? Хто дав слух вам, той хіба

не почує? Хто утворив око, той би не мав бачити? Хто карає народи, чи вже ж той не каратиме? Він, що навчає розуму чоловіка? Бог знає думки чоловіка, що вони марні.

[6]) ЕФЕСЯН 1:11

У тому, в котрому й ми наслідниками зробилися, бувши наперед призначені по задуму Того, хто чинить усе по раді волі своєї.

ПСАЛЬМА 33:10

Господь повертає в ніщо раду народів, він нівечить задуми людські. Присуд Господній триває вічно, помисли серця його з роду в рід.

[7]) ІСАЇЯ 63:14

Мов стадо, що легко сходить у долину, так дух Господень вів їх до впокою. Оттак водив ти твій нарід, щоб собі ім'я славне вчинити.

ЕФЕСЯН 3:10

Щоб об'явилась тепер князівствам і силам на небесах через церкву усяка премудрість Божа.

РИМЛЯН 9:17

Глаголе бо писання й Фараонові: Що на се імено підняв я тебе, щоб показати на тобі силу мою, і щоб звістилось ім'я моє по всій землі.

1 МОЙСЕЯ 45:7

І послав мене Бог поперед вами переховати вам останок на землі, і рятувати ваші душі великим порятунком.

ПСАЛЬМА 145:7

Вознесуть пам'ять за велику благість твою, і піснями прославлять справедливість твою.

II. Хоч, по відношенню до передбачення і постанов Божих, які є першопричиною, усі речі стаються незмінно і непомильно[8]), все ж цим самим провідінням Він наказує їм ставатись згідно природі других причин: необхідно, вільно або випадково[9]).

II. [8]) ДІЯННЯ 2:23

Сього, призначеного радою і провидінням Божим виданого, ви, взявши руками беззаконних, і пригвоздивши, вбили.

[9]) 1 МОЙСЕЯ 8:22

Поки земля землею, сійба й жнива, холоднеча й спека, літо й весна, день і ніч не перестануть.

ЄРЕМІЯ 31:35

Так говорить Господь, той що дав сонце, щоб світило в день, і впорядкував місяця й зорі, щоб світили в ночі, — той що зворушує море, що воно аж реве хвилями своїми, — Господь небесних сил ім'я його.

2 МОЙСЕЯ 21:13

Коли ж він зробив се ненароком, а Бог підвів під його руку, дак я призначу тобі місто, куди втекти йому.

5 МОЙСЕЯ 19:5

От так, прикладом, як хто прийде з ближнім своїм у гай рубати дерево, та й замахне сокирою в руці, щоб зрубати дерево, а залізо із-скочить з топорища та й влучить ближнього, так що той вмре, то такий нехай втікає до одного із сих міст, щоб остатись живим.

1 ЦАРІВ 22:28

І промовив Михей: Коли вернешся щасливо, так не Господь говорив через мене. І сказав: Слухай, увесь народе!

34. Один же чоловік нап'яв лука та й пустив навмання стрілу й пострілив царя Ізраїльського між легкими й жолудком. І повелів він своєму візникові: Одвертай та вивозь мене з боєвого натовпу, бо мене поранено.

ІСАЇЯ 10:6, 7.

Я пошлю його на народ сей безбожний, на той нарід, що підпалює гнів мій, та дам йому приказ, ограбити його до нитки, здобувати здобич у його, та, мов грязюку на дорозі, його місити. Но він іншої про се гадки, не так помислить серце його: на думці в його — вигубити й викоренити не трохи ще інших народів.

III. Бог в своїм звичайнім провідінню вживає засоби[10]) тільки ж Він є вільний діяти без них[11]), понад ними[12]), або проти них[13]), згідно своєї вподоби.

III. [10]) ДІЯННЯ 27:3

Сказав Павел сотникові й воїнам: Коли сі не зістануться на кораблі, то ви не можете спастися.

44. А остальні, — хто на дошках, а хто на чому з корабля. І сталось так, що всі спаслись на землю.

ІСАЇЯ 55:10, 11

Як дощ і сніг із неба сходить, і туди не вертається, але наповає землю, щоб вона родила й ростила; щоб вертала насіння тому, хто її обсіває, і хліб тому, хто їсть, — Так і слово моє, що виходить із уст у мене, — до мене не вертається впорожні, але чинить те, що мені вгодно й довершує те, чого я послав його.

ОСІЇ 2:21, 22

І буде того часу: я вислухаю, говорить Господь, вислухаю небо, а воно вислухає землю, Земля ж вислухає збіжжя, вино й оливу; а сі вислухають Єзрееля.

[11]) ОСІЇ 1:7

Дім же Юдин помилую й спасу їх у Господі Бозі їх, спасу їх не луком, ні мечем, ні боєм, ні кіньми й їздецями.

МАТТЕЯ 4:4

Він же, озвавшись, сказав: Писано: Не самим хлібом житиме чоловік, а кожним словом, що виходить із уст Божих.

ЙОВА 34:10

Слухайте ж, мужі мудрі, мене! Не може бути в Бога неправди, у Вседержителя — несправедливого суду.

[12]) РИМЛЯН 4:19, 20, 21

І не знемігши вірою, не вважав тіла свого вже омертвілим, бувши мало не столітнім, і Сариної утроби замертвою. В обітуванні ж Божім не сумнився невірованням, а покріпшав вірою, давши славу Богові, і впевнившись, що Обіцявший здоліє й зробити.

[13]) 2 ЦАРІВ 6:6

Чоловік же Божий рече: Де вона впала? Як же показав йому місце, вирубав він ціпок, кинув туди, й ось сокира сплила.

ДАНИЇЛА 3:27

І зійшовшись сатрапи, намісники, отамани й радники цареві, завважали, що огонь над тілами сих мужів не мав сили, й волосся на голові в них не осмалилось, та й одежа на них не змінилась, а навіть і запах огню не чути було від них.

IV. Всемогутня сила, недослідима мудрість і безконечна доброта Божа так багато проявляє себе в Його провідінню, що воно поширює себе навіть до першого падіння і других гріхів ангелів і людей[14]), і це не лише по дозволу[15]), але так, що з ними поєднано найбільш мудрий, потужний зв'язок[16]), як рівно ж їх впорядкування і керування ними в різноманітних розподілах для Його власної святої цілі[17]), і то так, що гріхність їх походить поодиноко від сотворінь, а не від Бога, який, бувши найбільш святим і праведним, не є а ні може бути автором або тим, хто схвалює гріх[18]).

IV. [14]) РИМЛ. 11:32, 33, 34

Зачинив бо Бог усіх у непокору, щоб усіх помилувати. О, глибино багатства і премудрости і розуму Божого! як не довідомі присуди Його і не досліджені дороги Його! Хто бо зрозумів ум Господень? або хто порадником Йому був?

2 САМУЇЛА 24:1

І запалав ізнов Господень гнів на Ізраїля, й побудив Давида наказати: Йди, перелічи Ізраїля й Юду.

разом з

1 ПАРАЛІПОМЕНОН 21:1

І піднявся сатана на Ізраїля, і підвів Давида вчинити перелік Ізраїльтян.

1 ЦАРІВ 22:22, 23

І відказав (дух): Я вийду та й зроблюсь духом ложним в устах його пророків. Господь же сказав: Ти зробиш те й підманиш його; йди й вчини так. Оце ж Господь, як бачиш, вложив ув уста всім твоїм пророкам ложного духа; тим часом як Господь недобре про тебе виповів.

1 ПАРАЛІПОМЕНОН 10:4

І сказав Саул до свого зброєноші: Витягни свого меча й заколи мене

ним, що не прийшли оті необрізані та не знущались з мене. Але зброєноша не згодився, бо він дуже злякався. Тоді Саул взяв меча й настромився на його.

13. Так помер Саул за свою беззаконність, що вчинив перед Господом, за ... що не послухав слова Господнього та ще й вдався до чарівниці з запитанням.

14. А не шукав Господа. За те він і погубив його, а царство віддав Давидові Ессеєнкові.

2 САМУЇЛА 16:10

Цар же рече: Яке вам діло до мене, Саруєнки? Нехай він проклинає, бо се Господь допустив йому, проклинати Давида. Хто ж тут скаже: Як важишся ти на се?

ДІЯННЯ 2:23

Сього, призначено радою і провидінням Божим виданого, ви, взявши руками беззаконних, і пригвоздивши, вбили.

ДІЯННЯ 4:27:27, 28

Бо зібралися справді на святого Сина Твого Ісуса, що Його помазав єси, і Ірод, і Понтийський Пилат з поганами й людьми Ізраїльськими, зробити, що Твоя рука і рада Твоя наперед призначили статись.

[15]) ДІЯННЯ 14:16

Він у минувші часи попустив усім поганам ходити дорогами їх.

[16]) ПСАЛЬМА 76:10

Бо гнів людський прославить тебе; останком гніву підпережешся.

2 ЦАРІВ 19:28

За твою сміліть проти мене, та що твоя гординя дойшла до слуху мого, я тобі в ніздрі каблучку заправлю, й зубела мої у рот твій (заложу), й заверну тебе назад тою ж дорогою, якою прийшов єси.

[17]) 1 МОЙСЕЯ 1:20

І рече Бог: Заграйте, води, душами живими, і полинь, птаство, над землею попід небесною твердю.

ІСАЇЇ 10:6

Я пошлю його на народ сей безбожний, на той нарід, що підпалює гнів мій, та дам йому приказ, ограбити його до нитки, здобувати здобич у його, та, мов грязюку на дорозі, його місити.

7. Но він іншої про се гадки, не так помислить серце його: на думці в його — вигубити й викоренити не трохи ще інших народів.

12. Та станеться: як довершить Господь усе те на Сіоні, що задумав, і все скінчить в Єрусалимі, тоді скаже: Навідаюсь тепер до справ надутого серця в царя Ассирийського та до гордині звисока глядючих очей його!

[18]) ЯКОВА 1:13

Ніхто ж у спокусі нехай не каже: Що Бог мене спокушує; Бог бо не спокушується лихим, і не спокушує сам нікого.

14. Кожен же спокушується, надившись і лестившись похоттю своєю.

17. Усяке добре давання і всякий звершений дар з висоти сходить од Отця світла, в котрого нема переміни ані тіни зміни.

1 ЙОАНА 2:16

Все бо, що в світі, — хотіння тіла і хотіння очей, і гордощі світові, — не з Отця, а зо світа.

ПСАЛЬМА 50:21

Таке ти творив і я мовчав; ти думав, я рівня тобі. Я покараю тебе, і перед очі твої поставлю гріхи твої.

V. Найбільш мудрий, праведний і милосердний Бог часто залишає на час своїх власних дітей ріжним спокусам і на зіпсуття їх власного серця, щоб покарати їх за минулі гріхи, або відкрити їм затаєну силу зіпсуття і лукавства їх сердець, щоб вони смирились[19]), і щоб піднести їх до щільнішого і більш сталого покладання для піддержки на Бога, і щоб вони більше остерігались усіх будучих нагод гріха і для інших ріжних справедливих і святих цілей[20]).

V. [18]) 2 ПАРАЛІП. 32:25

Але не подякував Езекія за послані йому добродійства; бо згорділо серце його. І був на його гнів Божий й на Юдею, й на Єрусалим.

26. Але як впокорився Езекія; через те що згорділо було серце його, сам він і осадники Єрусалимські, то не впав на його гнів Господній за часів Езекії.

31. Тільки при посланцях від князів Вавилонських, що посилали до його спитати про чудо, бувше на землі, покинув його Бог, щоб вивірити його і виявити все, що в його на серці.

2 САМУЇЛА 24:1

І запалав ізнов Господень гнів на Ізраїля, й побудив Давида розказати: Йди, перелічи Ізраїля й Юду.

[20]) 2 КОРИНТЯН 12:7, 8, 9

І, щоб превеликими відкриттями надто не величатись мені, дано мені колючку в тіло, ангела сатану, нехай б'є мене в лице, щоб не величався. Про нього тричі Господа благав я, щоб відступив від мене. Та Він сказав мені: Доволі з тебе благодати моєї, сила бо моя в немочі звершується. Найлюбіше ж оце лучче хвалитись мені немочами моїми, щоб вселилась у мене сила Христова.

ПСАЛЬМА 77:1

Голос мій до Бога, я буду взивати; мій голос до Бога, і він вислухає мене. Буду думати-гадати про всі діла твої, розмишляти о діяннях твоїх. Прочитай вірші в псальмі поміж першим а 12 віршем.

МАРК 14. Від 66 віршу до кінця з ЙОАНОМ 21:15, 16, 17.

Як же обідали, рече Ісус Симонові Петру: Симоне Йонин, чи любиш мене більше, ніж сі: Каже Йому: Так, Господи; Ти знаєш, що я люблю Тебе. Рече йому: Паси ягнята мої. Рече йому знов удруге. Симоне Йонин, чи любиш мене? Каже Йому: Так, Господи, Ти знаєш, що я люблю Тебе. Рече йому: Паси вівці мої. Рече йому втрете: Симоне Йонин, чи любиш мене? Засмутився Петр, що сказав йому втрете: Чи любиш мене? й каже Йому: Господи, Ти все знаєш; Ти знаєш, що люблю Тебе. Рече йому Ісус: Паси вівці мої.

VI. Що ж до тих злих і безбожних людей, яких Бог, як справедливий суддя за їх попередні гріхи осліплює і робить черствими[22]), від них Він не тільки стримує свою ласку, яка могла б освітити їх розуміння і вплинути на їх серця[23]), але часом так само відбирає і дари, які мали[24]), та виставляє їх на такі речі, які їх зіпсуття вживає, як притоку до гріха[25]), і до того лишає їх на волю їх власних похотей, спокус світа і силу Сатани[26]), в наслідок чого вони черствіють навіть під впливами тих засобів, які Бог вживає, щоб зм'якшити інших[27]).

VI. [22]) РИМЛЯН 1:24

Тим же й передав їх Бог нечистоті в похотях їх, щоб сквернили тіла свої між самими собою. За се передав їх Бог карі безчестя, бо й жінки їх обернули природню подобу на противприродню. І, яко ж не вподобалось їм мати Бога в розумі, передав їх Бог ледачому уму, робити неподобне.

РИМЛЯН 11:7

Що ж? чого шукав Ізраїль, того не осяг, а вибір осяг, інші ж осліпли, (яко ж написано: Дав їм Бог духа дрімоти; очі, щоб не бачили, й уші, щоб не чули) до днешнього дня.

[23]) 5 МОЙСЕЯ 29:4

Тільки Господь не дав вам серця, щоб пізнати, і очей, щоб бачити, і ушей, щоб чути, аж до сього дня.

[24]) МАТТЕЯ 13:12

Хто бо має, тому дасться, й надто матиме; а хто не має, в того візьметься й те, що має.

МАТТЕЯ 25:29

Кожному бо маючому всюди дасться, і надто матиме; у немаючого ж, і що має, візьметься від нього.

[25]) 5 МОЙСЕЯ 2:30

Та затявся Сигон, цар Гезбонський, і не дозволив нам перейти через землю свою; бо Господь, Бог твій, зробив духа його запеклим а серце його камінним, щоб віддати його в руки тобі, як се й сталось.

2 ЦАРІВ 8:12, 13

І питає в його Азаїл: Чого ти плачеш, добродію? І відказав він: Бо знаю, яке ти лихо заподієш Ізраїлеві. Утверджені їх городи пустиш ти по-

жаром, а їх молодіж поб'еш мечем, дітвору їх породоптуєш, і вагітних жінок розтинатимеш. І відказав Азаїл: Хто ж такий раб твій, я, пес, щоб таке страшне чинити? І рече Єлисей: Господь указав мені в тобі царя Сирийського.

[26]) ПСАЛЬМА 81:11

Та народ мій не послухав голосу мого, і не покорився мені Ізраїль. І я покинув їх на волю запеклого серця їх. Нехай ходять собі своїм робом.

2 СОЛУНЯН 2:10, 11, 12

І з усяким підступом неправди в тих, що погибають, бо любови правди не прийняли, щоб спастися їм. І за се пішле їм Бог орудування підступу, щоб вони вірували брехні, щоб прийняли суд усі, хто не вірував правді, а кохався у неправді.

[27]) 2 МОЙСЕЯ 7:3

Я ж ізроблю запеклим серце Фараонове, і намножу знамення мої і дива мої в Єгипецькій землі.

ВЗЯТИ 2 МОЙСЕЯ 8:15

І побачив Фараон, що є пільга, і закаменіло серце його, і не послухав їх, як і глаголав Господь.

32. Та запекле було серце в Фараона ще і того часу, і не схотів відпустити людей.

2 КОРИНТЯН 2:15

Бо ми пахощі Христові Богу в тих, що спасаються, і в тих, що погибають; одним ми пахощі смерти на смерть, а другим пахощі життя на життя; та кого на се вистачить?

ІСАЇ 8:14

Він один ваше освящення, та він камінь спотикання та скеля згіршення обом домам Ізраїля; він сіть і западня осадникам Єрусалиму.

1 ПЕТРА 2:7, 8

Оце ж вам віруючим, — дорогий, неслухняним же "камінь, що відкинули будівничі, та стався у голову угла, — камінь спотикання і скеля поблазні"; і спотикаються, не слухаючи слова, на що вони й полишені.

ІСАЇ 6:9

І відказав він: Іди й промов до тих людей: Слухатимете й не зрозумієте, і дивитиметесь очима, та не вбачатимете;

10. Бо зажеклося серце в сього народу, й тяжко чують ушима, та й очі свої затулили, щоб не бачити очима, й не почути ушима; й не второпають серцем, та й не навернуться, щоб я їх оздоровив.

РАЗОМ 3 ДІЯННЯ 28:26, 27

Глаголючи: Іди до людей сих та скажи: Слухом будете слухати, та й не зрозумієте, і дивлячись будете дивитись, та й не побачите: бо серце сього народу затверділо, й ушима тяжко чують, і очі свої позаплющували, щоб не виділи очима, і ушима не чули, і серцем не розуміли, і не навернулись, щоб я сцілив їх.

VII. Провідіння Боже загально сягає всіх сотворінь і так само в найбільш особливий спосіб опікується церквою і устaлює всі речі для її добра[1]).

VII. [1]) 1 ТИМОТЕЯ 4:10

На се бо і трудимось і ганять нас, що вповали на Бога живого, котрий єсть Спаситель усіх людей, а найбільш вірних.

АМОС 9:8, 9

Се очі Господа Бога звернені на всяке грішне царство, й я вигублю його з обличчя землі; однак дім Якова не вигублю зовсім, говорить Господь. Я звелю й розсиплю Ізраїля по всіх народах, як розсипають зерно по решеті, й ні одно здорове не впаде на землю.

РИМЛЯН 8:28

Знаємо ж, що люблячим Бога, усе допомагає до доброго, котрі по постанові (Його) покликані.

ІСАЇ 43:3

Я бо твій Господь, Святий Ізраїлів — спаситель твій; я оддав у викуп за тебе Єгипет, Етіопію й Сабу.

4. Дорогий в очу ти в мене, многоцінний і любий мені; то ж я віддам других людей за тебе, й — народи за душу твою.

5. Не лякайсь, бо я з тобою; від сходу сонця приведу твоє насіння, позбіраю тебе від заходу.

14. Так говорить Господь, ваш відкупитель, Святий Ізраїля: Задля вас я, наче б уже послав у Вавилон, та покрушив усі засови, й Халдеїв, що так своїми кораблями величались.

"IF THINE ENEMY HUNGER"

By J. L. GLOVER

Frank Armstrong entered his cabin with a dragging step that made his wife look up apprehensively from the stove, where she was preparing the evening meal.

"What is it, Frank? Has anything gone wrong?" she asked.

"Plenty, I hate to tell you, Mary, after all our hard work to make our home, and own it. We shall have to give it up. And I'm about ready to give up everything, tonight."

"Don't give up yet," she advised in her quiet voice. "Come and eat your supper first; it's all ready, and after that we'll talk and you'll tell me all about it. You are tired out, and hungry, and cold. Don't think about what has gone wrong, for a little, and maybe we shall see a way out of our difficulty."

"It's easy to say that, when you don't know," he returned, but she was placing on the table a savory supper with coffee and hot biscuits, and he said no more as the two children came running in, happy and hungry.

Later, when they had gone to bed, and the dishes were out of the way and the room was warm and quiet, Mary came and sat beside him, ready to listen.

"Now, Frank, tell me."

He took her hand—the little thin brown hand that had worked so gallantly in the building of their home. How brave and cheerful and uncomplaining she had always been—and all to no purpose. How could he tell her? But it must be told.

"We must give up our home, Mary. You know how we've worked to pay the interest on the mortgage; but drought, and blizzards, and bad luck have been too much for me. I can't pay it this year, and Redfield will foreclose. He just gave me notice. We can't start again in a new place out here. You will have to take the children and go home to your mother, and I'll hunt for a job. It breaks my heart to tell you, but—there's nothing else to do, that I can see. Redfield is a hard man, he has no pity."

He stopped, despair in his voice. Mary was silent for a little, in dismay, but presenty she rallied her forces to her woman's task of comfort.

"Frank, dear—it does seem hard, after all your work—"

"And yours," he added in a stifled voice.

"I only mind for you. But don't give up yet. Something may happen. Mr. Redfield may see things differently, and give you time. Have you talked the whole matter over with him?"

"No, what would be the use? He's not the kind that changes his mind. Don't fool yourself, Mary."

"We can pray, Frank. 'Prayer changes things.' God can help us."

"Pray, then, for He is the only One who can," he answered, not irreverently, but in the hopeless tone of one who can see no break in the clouds.

"How much time does he give you?" she asked in her quiet practical voice.

"Until the first of the year. It's not much time. And the children. I don't know how we shall ever be able to tell them about it."

"Don't tell them yet—not until we have to. And, Frank, whatever comes, you have us all. If we must send the children home for a time, it will be only for a visit. And I will stay with you. You must not ask me to leave you, for that is the only thing I could not bear. Let me stay, and I will not complain of any hardship."

"My brave girl," he answered. "For your sake, Mary, and for no other consideration, I will talk to Redfield and ask him to give us time."

"And I will pray that his heart may be changed."

"To your faith, perhaps, it may be given," he said. But there was no faith in his voice.

* * * *

He went the next day to see Redfield; but as he had anticipated, there was no softening of the hard fiat. They must leave their home with the first of the year. There was but a short time to get ready. Frank went about with a set face of despair, and bitterness in his heart. Mary said little, but kept on praying, and working. It must be for the best if it were permitted, she knew; and she hoped and prayed and trusted.

It was bitterly cold, and the wind blew with a violence that sent swirls of snow into the air, so that one could scarcely see.

"It's a blizzard," said Frank Armstrong, and set to work making all tight and safe as possible, stabling the animals, and piling wood in the little woodshed at the side of the cabin. "It may last a week, and we must be prepared," he said.

"And as long as it lasts we can't get away," thought Mary, accepting the blizzard as a reprieve, for travel would be impossible for days to come.

It had lasted three days. Every morning and evening Frank took a lantern and struggled through the drifts to the barn to feed and milk. Mary and the children kept up the fires, and she cooked only what they needed to eat, making their provisions last as long as possible, for who could tell when they could get more.

On the evening of the third day Frank set out on his difficult passage to the barn to care for the patient animals. As he was returning, he heard a sound—a horse's whinny—and paused, startled. Could anyone be out there in the storm and darkness? He shouted. A faint answer came back to him—so faint that it might have been an echo. He shouted again, and this time he heard the answer very distinctly. "Help!" a weak voice called, and again the horse whinnied.

"Someone lost. I must go and see," and holding his lantern high, he stumbled through the pathless drifts until he touched the fence, and keeping his hand on it to guide him, he struggled on.

"Someone is lost and freezing. I must find him," he muttered.

A few yards farther on, he saw a dark form before him, and stumbled over something prostrate and hidden in the snowdrift. A man—and a horse. Carefully noting his position by the fence, lest he, too, should become confused and lost, Frank bent over the half-conscious man and roused him with rough kindness.

"Here—you'll freeze if you stay here. Can you get up? Come, we'll soon get you into the house. Ah! Mary has set a light in the window. Good girl! That will guide us. Hurry."

Stumbling, sometimes falling, talking to the horse, which followed them slowly, he succeeded in dragging the man to the gate, across the yard and to the house door, which Mary opened in answer to his shout.

"Somebody lost in the storm. Help me get him in," he gasped.

Together they brought the man into the warm room, and worked over him until consciousness returned, but he was still utterly dazed and exhausted.

"Take care of him until I come back. I must see to the horse," said Frank, and dashed out into the storm once more. When he returned, he found that Mary had not lost time. She had hot coffee on the stove, hot blankets, and warm clothing of her husband's; and soon their unexpected guest was lying in bed, where he sank instantly into a deep sleep of exhaustion, and the husband and wife drew their chairs close to the fire, and talked in low tones.

"Do you know who it is, Mary?"

She guessed by his tone. "Redfield?" she whispered.

"Yes. What shall we do with him? There is not much left to eat, is there?"

"No, but we will share it with him. God sent him to us. He would not have been alive by morning if you had not heard him. We will do what is right, Frank," she said, gently.

With the morning, the storm was over, the wind was still, and the sun shone dazzlingly over the snow. Redfield wakened, weak, but perfectly conscious.

"Armstrong—you saved me last night. I'd have frozen to death but for you and your wife. Did you know who it was you saved?"

"I recognized you when I got you in the light," said Armstrong quietly.

"And you did all that for me. Did you guess what I was coming for?"

"I suppose it was to tell us to get a move on, as soon as the storm was over."

"Yes, but I've changed my mind, Armstrong. After what you did for me, do you think I could turn you out? You'll stay on here, and take your time to pay the interest. It's the only way I've got to thank you."

The two men's hands met in silence—a silence of friendship, not of enmity.

"You see, prayer changes things, Frank," Mary said softly, when he told her the good news a little later; and her face was very happy.

"The Instructor."

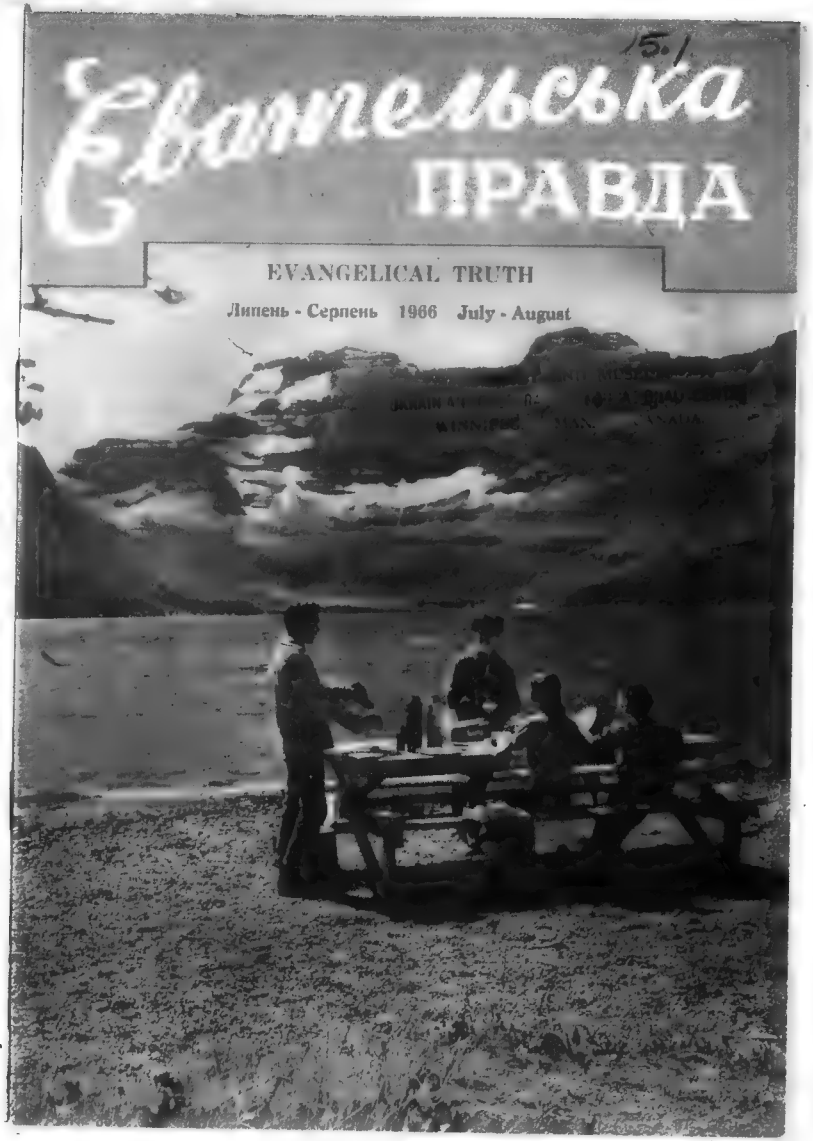

ЗМІСТ

Хто я є? Б. Греям 1
День рішення. В. Кучер 6
Перша Книга Мойсея в світлі модерної астрономії. П. Стонер 9
Собака і вовк. Г. Сковорода 13
Різне 15
Визнання віри 19
"I Pledge My Heart . . . " by Mildred Grenier (by courtesy of the "Bible Truth") 23

Front page picture: The pebbled shore of sun-dappled Cameron Lake in Waterton Lakes National Park, Alberta. Mount Custer in the background. (Canadian Government Travel Bureau Photo.)

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Р. XXVII. Ч. 6. Липень-Серп. 1966 July-Aug. Vol. XXVII. № 6.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

ХТО Я Є?

(Друкуючи 6-й розділ книги Білі Греяма "Світ у вогні", ми рекомендуємо цю незвичайно корисну духовну книжку всім нашим читачам. Ред.)

Одної пізньої ночі в дискусії в Єйл університеті один студент запитав: "Хто я є?" Дехто з інших студентів, не вловивши глибшого значіння цього питання, сміялися. Я не сміявся, бо я знав, що в тій допитливості той студент поставив одно з найбільших питань, будь коли висуваних.

Давним давно Сократ сказав: "Пізнай самого себе". Модерна людина тепер затурбована проблемою пізнання самого себе навіть більше, ніж філософи минулого. Багато модерних мислителів навіть застановляються над тим, чи взагалі людина може пізнати себе. Звідки я прийшов? Пощо я тут? Куди йду? Яка ціль мого тут існування? Ці питання непокоють кожну вдумливу людину.

Заледве ще кілька літ тому людина думала, що вона може керувати світом з поміччю наукових осягів і так за вікно викинула Бога, одначе людина вже починає здавати собі справу з того, що вона викинула самого себе. В той час, як людина осягла блискучих успіхів в науках, вона зробила мало для розуміння самого себе. Др. Ф. Г. Клостер каже: "Правда, людина дійшла до реалістичної свідомости самої себе, але цей досвід тільки притемнює старі міти й залишив її в сумнівах та одчаю. Дивовижні об'яви зла в упромисловленім суспільстві і оголене насильництво в світових війнах потрясло ліберальним мітом вродженої людської доброти".

Песимізм.

Модерні письменники малюють песимізм нашого часу. Багато з них обома руками пірнуло в розпач, твердячи, що немає відповіді на людську дилему. Ернст Гемінгвей, у творі "Смерть в пополудні", каже: "Немає ліку на будь що в життю . . . смерть є владним ліком на всі невдачі". Мільйони погоджуються з ось цими словами Гемінгвея: "Я живу в порожнечі,

тобто так само самотний, як радієва тубка, коли батерея була мертвою, і немає струму, щоб ним наповнити її". Евген О'Нил, в книзі "Довгоднева подорож у ніч", зображує філософську поставу нашої дитини, кажучи, що життя є пошуком за сенсом життя. "Одиноким сенсом життя є смерть" — каже він — "отож глядіть в обличчя їй з відвагою і навіть любов'ю, як до чогось неминучого. Смерть стає немов би покривалом у холодну ніч". А фільм, такий як, "Непридатник", що був останнім фільмом, заграним кларком Гавлем і Марлін Манро, є розповіддю про "загублених людей", Артура Мілера "Після гріхопадіння" є розповіддю про "безнадійне існування". Це отже вік духової порожнечі, в якій людина одчайдушно шукає, але — видимо — мало тих, що знаходять.

Людина стала так опанована світом, що вона тепер є у небезпеці увійти в стан духового нігілізму. Вона негує духові вартості. Вона втратила віру і відкидає ідеали, вищі понад забезпеченням її пожадливостей". До того, що Ніцше проголосив, що Бог вмер у дев'ятнадцятім столітті, хтось тепер додав, що людина вмерла в двадцятім століттю. Тому що взаємовідношення між Богом і людиною таке тісне, коли віра в Бога блідне, людське самопізнання стає також неможливим".

Дилемою модерної людини є, що вона не знає, хто вона є, тобто яке міститься в тім значіння людського життя.

За моїх подорожувань світом деякі правди вразили мене дуже. Одною з них є правда, що на цілому світі людина є однакова. Її надії, мрії, проблеми, труднощі і прагнення в суті речі ті самі, без огляду на те, чи вона в серці Африки, чи в серці Америки. Другою правдою, що так вразила мене, коли я вивчав людину на кожнім суходолі, є, що людина сьогодні не різниться в основі від тої, якою вона була тисячі літ тому назад. Обставини і життя змінилися, але людська натура залишилася істотно та сама. Гете сказав: "Людство весь час поступає наперед. Людина ж завжди залишається тою самою".

Отже проблема, що перед нею світ стоїть сьогодня, є антропологічною проблемою. Що є людина? Яка ціль її існування? — Є лише одна на світі книга, яка дає потрібну відповідь, і нею є Біблія. Людська природа й її призначення об'явлені у Св. Письмі.

Людина сотворена для Бога.

Св. Письмо каже нам, що Бог сотворив людину за образом Своїм. Теперішне положення людини не є її початковим положенням. Св. Письмо каже, що Бог сотворив людину на Свою

подобу. Це не була фізична подоба, бож Бог є дух і не має тіла. Людина несла на собі образ Божий в її розумових і моральних властивостях та в суспільній природі. Бог обдарував людину свободою волі. Людина різниться від усіх інших сотворінь світа. Вона належить до того самого укладу буття, що й Бог Сам. Тож тому, що вона сотворена була на Божу подобу, ми можемо знати Його. Коли б ми не були подібні до Бога, ми не могли б знати Бога.

Адам і Ева були досконалі. Еклезіяст в розділі 7:29 каже: "Тільки це я знайшов, що Бог сотворив чоловіка правим, та люди пустились на всякі вигади". Кн. Початків 1:31, вказує на те, що людина була морально досконалою. Тож не було у неї початково чогось такого, як жадоба, зажерливість і ненависть.

Тому що людина була умово, морально і суспільно подібною до Бога, вона тим самим була й вільною, вона думала, вона розуміла, вона була доброю, вона мала почування і могла робити вибір. У відношенню до морального вибору її воля була цілковито вільною, вона мала здібність завжди вибирати добре й правдиве, але вона одержала також силу вибирати зло. Свобода Адама містилася в наказі Божому: "І заповідав Господь Бог чоловікові, глаголючи: з усякого дерева в саду-раю можна тобі по вподобі їсти. З того ж дерева ,що дає знання доброго й лихого, з того не важитимешся їсти, а то вмреш певно того ж дня, як скоштуєш його" (Кн. Початків 2:16-17). Наколи б людина не могла чинити зла, то пощо було остерігати її? Якщо б вона не могла рішати, то пощо було заповідати кару для неї? Людина мала здібність не грішити, й вона мала теж здібність грішити.

Немає остаточного ствердження наукового доводу, що людина "дещо вища від малпи". Тоді як тварини сотворені були "за їх породами", нам сказано, що Бог сотворив людину за Своєю подобою (Кн. Початків 1:27).

Біблія не сказала точно, як Бог сотворив людину. Безуживочним є спекулювати про це далі. Ми знаємо лише, що людина є одиничним, відмінним і спеціяльним твором Божим. Поскільки нам відомо, немає у всесвіті іншого, порівняльного до людини сотворіння. Людина була короною Божого творення. Звірина має свідомість, але людина має само-свідомість. Звірята не узовнішнюють себе. Коли б пес міг сказати: "Я є пес", він перестав би бути псом. Звірята не відрізняють свого "я" з посеред своїх відчувань. Людина ж є самосвідомою й самовизначальною істотою, створеною за образом свого Творця зі здібністю моральних вирішень щодо добра і зла.

Людська співзвучність у справах Божих.

Початково Бог і людина були в приязні. Вони разом ходили і говорили один з другим. Вони уложили величавий план, як ця планета мала бути заселеною і управлюваною. Планета землі мала виявляти славу Божу для цілого всесвіту. Вона мала бути осередком чинностей Божих зі співучастю в тім людини.

Це зовсім наявне, що Бог бажав спільности з таким твором, як людина. Тож людина сотворена була для великих і взнеслих цілей, великого і взнеслого призначення. Людина мала бути близьким Божим приятелем, Його співучасником у плеканню і управлюванню землі.

Бог не сотворив людини, як частину машинерії — так, щоб Він міг тільки натиснути гудзик і людина вже слухала б Його. Людина не була роботом. Людина була "я" (особою). Вона мала гідність й вона мала "его". Вона могла вибирати, чи вона бажає Божого приятельства й спільности, чи ні. Бог не бажав мати собі істоти, яка любила б Його тому, що була до того примушена. Це не було б правдивою любов'ю. Він бажав людської любови й спільноти за вибором людини любити Бога.

Отож з самого початку Бог започав випробовувати любов і приятельство людини. Ось чому Він засадив у садку певне "дерево життя". Він сказав: "З усякого дерева в саду-раю можна тобі по вподобі їсти. З того ж дерева, що дає знання доброго і злого, з того не важитимешся їсти, а то вмреш певно того ж дня, як скоштуєш його" (Кн. Початків 2:16-17). Бог заповів винагородити людину "деревом життя", якщо вона слухатиметься, але Бог також проголосив кару смерти за непослух.

Ми не знаємо, що містимо в собі те "дерево життя", але нагорода мусіла бути чимсь, що переступає межі нашого розуміння. Якщо ми приймаємо це оповідання книги Початків, яке з певністю Христос приймав, тоді життя має значіння.

Життя з значінням (сенсом).

Коли студенти бешкетували під кінець тижня з днем свята праці в Гемптон Біч, Ню Гемпшайр, деяких з них питали, пощо вони то зробили. Деякі з їх відповідей подали багато світла для тої справи. "Ми не маємо цілі, чогось, щоб для того жити". "Життя не має сенсу". Впосередь світової кризи перемін, є тисячі, що змагають до того, щоб знайти ціль і сенс життя. Питанням, що при тому ставиться, є: "Яке значіння?" Ніцше сказав: "Якщо людина матиме "чому" для свого життя, вона могтиме перенести майже всяке "як". Альберт Камю сказав: "Ось що застрашує мене, бачити, як сенс життя розсіюється. Бачити, як зникає рація існування. Це нестерпне. Людина не може жити без значіння". Але людина, сотворена за образом Божим, має значіння.

В Ньому є ціль, призначення і сенс життя. В книзі під титулом: "Від табору смерти до екзистенціялізму" Віктор Френкль, який витерпів найгірші страхіття нацизму, сказав: "Чи всі ці терпіння, всі ці вмираючи довкола нас мають якесь значіння? Якщо ні, тоді остаточно не було сенсу для перетривання їх".

Джан Пол Рихтер одного разу сказав: "Я ніколи не смію забути певного явища в мені самім . . . , коли то я станув у моменті народження моєї власної самосвідомости, місце і час якого залишилися визначними в моїй пам'яті.

Одного ранку я стояв в дверях дому, вдивляючись у стоси дров, як нагле внутрішнє об'явлення: "Я є Я", як грім з ясного неба блиснуло і осяйним стало переді мною. В тому моменті я побачив себе, як "Я" . . . вперше і назавжди". Це "я" було зроблене на подобу Божу для спільности з Богом. Без Бога воно нещасливе, порожне, змішане і даремне. Без Бога життя не має сенсу і значіння, але з Богом в Його осередку є життя, внутрішня сила і спокій, глибоке вдоволення і нев'януча радість, відомі тільки тим, хто знає Ісуса Христа.

З Ним навіть тягарі й терпіння життя можуть стати засобами тої внутрішньої радости, тріюфальної в негодах.

"Поза Ісусом Христом ми не знаємо, чим є наше життя, ані наша смерть, ані Бог, ані ми самі" — написав Паскаль. З Ісусом Христом ми все те можемо знати.

Переклав Др. А. Левицький.

ВІДІЙШОВ ВІД НАС

Пастор І. Р. Ковалевич, представник У.Є.О. в Президії КУК, повідомив нас, що визначний український громадський діяч В. Кохан і його дружина несподівано померли в Вінніпегу. Пастор І. Ковалевич пише: "Так президія як і все українське громадянство понесло велику і не віджалювану втрату. Не легко буде заступити цього досвідченого і вцілости відданого працівника в народній справі". Покійний ставився з прихильністю і об'єктивністю до українських євангеликів і не боявся це виявити.

Редакція "Євангельської Правди" з жалем приєднується до висловів смутку перед лицем цієї великої втрати для українців у Канаді.

ДЕНЬ РІШЕННЯ

(Марка 1:9-11)

Людям, які стараються глибше думати, які думають самостійно, хрищення Ісуса Христа представляє певні труднощі, певні незрозумілості, певну проблєму. Бо ж хрищення Івана Христителя було "хрищенням на покаяння". Тобто воно було для тих, які каялися зі своїх гріхів і які бажали висловити своє рішення, щоб залишити свої гріхи й більше їх не повторювати .Що ж тоді таке хрищення мало спільного з Ісусом? Він же ж був без гріха. То чи ж таке хрищення не було зовсім непотрібним для Нього й зовсім без значення для Нього?

Для Ісуса хрищення мало чотирократне значення. По-перше, хрищення для Нього було моментом **рішення.** Тридцять літ Він був у Назареті, де Він виріс і де Він вірно виконував Свою щоденну працю й Свої домашні обов'язки. Мабуть Він був вже довший час свідомий того, що для Нього надходить час залишити Свій дім і розпочати нову, іншу працю. Мабуть Він чекав на знак, на сигнал, на ознаку. Поява Івана Христителя була для Нього такою ж ознакою. Тепер настала для Нього пора розпочати Свою працю.

В житті кожної людини є хвилини рішення, які можна приняти або відкинути. Приняти їх значить зробити поступ піти вперед; відкинути їх — значить не зробити поступу, не піти вперед, лишитись позаду.

В житті кожної здороводумаючої людини є терпеливість, віра, надія і готовість.

Великі люди є звичайно людьми великої надії. Іван Франко мріяв про вічного революціонера, проти якого не встоять "ні попівські тортури, ні тюремні царські мури". Ту ж саму надію він висловив теж у своїй величній поемі "Каменярі", де він писав:

"І всі ми вірили, що своїми руками
Розіб'ємо скалу, роздробимо граніт;
Що кров'ю власною і власними кістками
Твердий змуруємо гостинець і за нами
Прийде нове життя, добро нове у світ".

Таку ж. саму велику надію висловила Леся Українка в своїх поемах "Contra spem spero", "Досвітні огні" та інші.

Надія великих людей є великою надією, бо вона базується на певності, на вірі в Бога. Ось тому то великий Франко писав:

"Є Бог і єсть Він Богом моїм!
Його я в серці своїм чую,
В Ньому я днюю, з Ним ночую.
Він береже мене мов мати:
Що я роблю, Він мусить знати;
Що я роблю і що говорю,
Він в моїх радощах і в горю,
Він в моїх думах, в моїх мріях
І в моїх жалощах надіях".

А дальше він пише так:

"Мене Він любить як дитину,
Пильнує, тішить без упину,
І всі діла мої нотує,
І шлях мій до мети простує".

Таку ж саму велику надію мав Тарас Шевченко коли він писав:

"Жить би, жить та славить Бога
І добро творити,
Та Божою красотою
Людей веселити".

І знову:

"Не вмірає душа наша,
Не вмірає воля,
І неситий не виоре
На дні моря поле,
Не скує душі живої
І слова живого,
Не понесе слави Бога,
Великого Бога".

Життя без надії не може бути щасливим, плододайним життям. Коли Іван Христитель з'явився, то Ісус знав, що час прийшов. Його надія сповнилася. Назарет був спокійним місточком і дім Йосифа й Марії був спокійним, тихим домом, але Ісус знав, що час рішення прийшов.

Подруге, хрищення для Ісуса було моментом **утотожнення.** Правдою є, що Ісус не мав потреби каятися з гріхів, бо Він був без гріха. Але це був момент, коли люди навертались до Бога й Ісус утотожнив Себе з тим моментом.

Утотожнення Ісуса з людьми, що навертались до Бога, було тим більше важливим, бо Він утотожнив Себе з ними ради них і для них.

Своє утотожнення з людьми, які навернулись до Бога, Ісус описав у Своїй первосвященній молитві, коли Він молився, кажучи:

"Я благаю за них.
Не за світ Я благаю,
А за тих,
Що Ти дав був Мені, —
Твої бо вони".

Потретє, хрищення для Ісуса було моментом **признання.** Ніхто не залишає легко дому й вирушає в незнану дорогу. Коли людина залишає свій дім і вирушає в незнану дорогу, то вона мусить бути певна, що вона робить правильно. Ісус рішився, щоб розпочати Свою місію, і тепер Він чекав на признання, на ствердження від Бога.

Утотожнення Ісуса з людьми через акт хрищення в річці Йордані було початком праці поміж тими людьми й ствердженням Його місії Самим Богом. Тому то євангелист Марко пише: "І голос із неба почувся: Ти Син Мій улюблений, що Я вподобав Собі".

Хрищення для Ісуса було теж моментом **приготування.** В той же час Дух Святий зійшов на Нього. Дух Святий зійшов на Ісуса в формі голуба. Голуб символізує **лагідність.** В Євангеліях від Матвія і Луки читаємо, що проповідь Івана була проповіддю "сокири приложеної до дерев, сокири, яка рубатиме кожне дерево, що не приносить плоду" (Мт. 3:7-12; Луки 3:7-13), тоді коли проповідь Ісуса була проповіддю перемоги любов'ю, якої найвищим доказом була Його смерть на голгофському хресті.

Це ж було на голгофському хресті, коли Ісус утотожнив Себе з усіми людьми. Це ж було на голгофському хресті, коли Він молився: "Боже, прости їм, бо не знають, що роблять!" Це ж було на голгофському хресті, де Він добровільно вмер за наші гріхи, — за твої гріхи, дорогий читачу, й за мої, — щоб дати нам радість спасіння й життя вічне. Хай Йому буде подяка, слава й поклін по всі віки! Амінь.

Пастор Володимир Кучер

ПЕРША КНИГА МОЙСЕЯ В СВІТЛІ МОДЕРНОЇ АСТРОНОМІЇ

П. Стонер

(П. Стонер, професор математики й астрономії, голова відділу математики й астрономії в Паза університеті, голова наукового відділу в Вестмаунт університеті, член різних краєвих наукових товариств, спеціяліст в історії розвою астрономічних і астрофізичних теорій).

The following article by P. W. Stoner, M.Sc., is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.

Під час продовження моїх наукових студій в Каліфорнійському університеті, мене попросили вчити в Недільній Школі хінських студентів. Біля двадцяти хінських студентів прийшли до пастора Першої Пресвітерської Церкви в Берклей і просили ознайомити їх з християнством і в якій мірі воно вплинуло на американську культуру. Вони відверто зазначили, що вони самі не хотять ставати християнами. Пастор думав, що я повинен взяти на себе навчання цієї групи. З хитанням я погодився.

Передо мною була проблема, що я маю навчати групу цього типу? Навчання Біблії здавалося мені мало помічним, бо ці молоді люди в Біблію не вірили. Тоді мені прийшла думка. Я зауважив в моїй студентській праці, що перший розділ першої кн. Мойсея (кн. Буття) і наука знаходяться в близькім відношенні і рішив передати це спостереження цій групі. Студенти і я природно були свідомі того факту, що цей матеріял в кн. Буття був написаний тисячі років перед тим, як наука мала щобудь з її теперішнього знання і уяви про всесвіт, землю і життя на ній.

Ми були свідомі того, що багато з навчання людей сучасників Мойсея і тисячі років пізніше було абсурдне в світлі

модерного знання, знання цього факту, яке посідали і студенти члени цієї групи. Ми взялися до праці з охотою і витратили цілу зиму на перший розділ 1 кн. Мойсея. Студенти брали завдання до університетської бібліотеки і приготовляли розвідки, визначні такою пильністю, про яку вчитель лише мріє.

На кінці зими пастор покликав мене до себе і сказав мені, що ціла група прийшла до нього і висловила бажання стати християнами. Вони сказали, що їм було доведено, що Біблія є надхненим Словом Божим, і що вони є переконані, що їх власні релігійні книжки такими не були. Тепер я буду відвертий. До цього часу я сам був християнином, але я, як багато інших, вважав, що Біблія подає план спасення і необхідні інструкції в духових справах, але в інших справах не є вповні точна.

Я самий був остільки ж вражений нашим відкриттям, як і мої студенти. З того часу (від 1910 р.) я слідкував за розвитком наукового знання дуже уважно і порівнював його з оповіданням в І розділі 1 кн. Мойсея.

Візьміть перший вірш з книги Буття: "У початку сотворив Бог небо та землю". Ми вірили в ті часи, коли я навчав хінських студентів, що матерія була незнищима. Ми думали, що ми могли змінити її форму, але це і далі була матерія і в точно такій же кількості. В наслідок цього панувало переконання, що фізичний всесвіт не мав початку і що йому не буде кінця. Нашим поодиноким пунктом згоди з твердженням кн. Буття була думка, що якщо дійсно був початок, то певно лише Бог міг його спричинити. Жадна інша сила не була вистарчальна. Але сьогодні атомічна енергія стала відомою і ми всі знаємо, що маса може бути замінена в енергію, а енергія в масу. В такий спосіб ідея про сотворіння стала більш імовірною.

Наука тепер усталила експериментальні часи для багатьох речей. Деякі з них такі: 1. Вік землі, 2. Вік метеорів, 3. Вік системи земля-місяць, 4. Вік сонця, 5. Вік галактики, 6. Вік всесвіту, 7. Час необхідний для розвитку різних елементів, їх поділу і кількости. Ці всі періоди (віки), як виявляється, є приблизно однакові, десь близько шість більйонів років.

Ця згідність є такою вражаючою, що багато астрономів сьогодні вільно говорять про день сотворення і вони визначають його біля шість більйонів років тому. Цієї інформації хінські студенти і їх учитель природно не мали.

Другий вірш першого розділу 1 кн. Мойсея для нашої кляси був дуже тяжкий. Він голосив: "Земля ж була пуста і пустошня, і темрява лежала над безоднею". В 1910 р. теорія туманности, або небулярна гіпотеза опанувала нероздільно думками вчених. Згідно цієї теорії сонячна система мала форму

діску. 1 кн. Мойсея представляла її як би без форми. Небулярна гіпотеза теорізувала, що сонячна система складалась з щільного газу в той час як кн. Буття описувала її як порожнечу або розрідженість. Гіпотеза підносила думку, що сонячна система була дуже гаряча, видаючи величезну кількість світла. 1 кн. Мойсея казала, що вона була темна. В 1910 році ми не могли зробити щось кращого, ніж сказати, що ми не розуміємо, чому існує така різниця, і можливо, що колись ця різниця буде полагоджена.

Зміна прийшла скоріше, ніж ми сподівалися. Коли 100-цалевий телескоп був готовий, др. Е. П. Габл розпочав працю над спіральними небулами (туманности в небесних просторах). Ми були певні, що спіральні туманності були щільні тіла, в формі дисків і складались з дуже гарячого газу, який швидко обертався. Зовнішні частини кожної небули згущалися і творили планети, а центральна частина ставала сонцем. В такий спосіб могла б повстати нова сонячна система подібна до нашої. Др. Габл винайшов, що ці спіралі зовсім не були газові тіла в нашій галактиці, але були великими скупченнями зір і в дійсності ці галактики були подібні до нашої і знаходяться далеко ген у просторі, так далеко, що вони виглядали, як тіла подібні до дисків гарячого газу. Це відкриття д-ра Габл було великим ударом небулярній гіпотезі. Ця гіпотеза була збудована в першу чергу на фотографіях оцих спіралів. Ми могли майже бачити частини кожної небули, що відділювались, щоб утворити різні планети і центральні частини, ніби витворювали зорі, подібні до нашого сонця. Скоро по цім було усталено, що як щоб і існувало тіло газу в формі диску, що було гаряче і оберталось, воно не змогло б сформувати сонячну систему, а розділилося б на дві майже рівних частини.

Усі планети нашої сонячної системи узяті разом не творять і одної десятої одного проценту сонячної маси. Г. Расел в книжці "Сонячна система і її походження" подає сім інших аргументів проти небулярної гіпотези. І так гіпотеза вмерла. За нею слідували дві інших теорії. Обидві мали коротке життя.

Зіставалося важне питання. Про що говорить другий вірш 1 розділу 1 кн. Мойсея? Чи є що сьогодні в далеких небесах, що без форми, розріджене і темне. Жаден з астрономів не мав відповіді. Ми не знали про якесь подібне астрономічне тіло. На небі були темні місця, про які ми гадали, що в тих місцях не було зір. Ми вважали, що ми дивились в порожні зовнішні простори.

Знову др. Габл почав досліджувати ці "дірки" і довів світові на підставі фотографій, що вони не були "дірами", а темними небулами. Він довів, що вони були скрайньо розрідже-

ні — дуже рідкої композиції. Ці небули були дійсно темні і їх форми були остільки ж різноманітні, як і хмари, що пливуть у літі по небі. Проблему було розв'язано. Другий вірш 1 розд. кн. Буття відноситься до темних небул. Всі сучасні теорії в астрономії виводять нашу сонячну систему з розрідженої небули, і більшість цих небул є темні. Поодинокою різницею поміж світлою небулою і темною є те, що світла небула має первісного типу зорю на такій віддалі, що вона збуджує її в такий спосіб, що та видає світло. Другий вірш тепер стає дуже знаменним. Звідки Мойсей знав про існування темної небули тисячі років перед тим, як наука відкрила першу? І як він знав, що земля повстала з неї.

Кілька слідуючих віршів в першім розділі 1-ої кн. Мойсея описують формування сонячної системи з небули. Вони вказують на сконцентрування її великої частини для утворення сонця, яке тоді світить на меншу частину — землю, витворюючи день і ніч. Сьогодні ми знаємо, що земля є замала, щоб колинебудь бути зорею, бо складає лише 1/333.000 частину маси сонця. Найменша зоря є більша, ніж 1/100 частина сонця. Але ми знаємо, що земля була гаряча і що більшість незв'язаної води обернулось було в пару і витворила дуже вогку атмосферу. Коли земля остигла, багато вогкости в атмосфері випадало на землю і правдоподібно води вкривали землю цілковито. (Геологія вірить, що земля була покрита водою в цей період). Пізніше земля піднялася з води. Оповідання в кн. Буття є вповні в згоді з модерною наукою. Розсіяння хмар, як це описано в віршах 14 до 18, мало місце у відповіднім геологічнім періоді, по появі рослин і перед появою риб. Порядок появ життя на землі: рослинність, риби, птацтво, звірі, і людина підтверджені наукою вповні. Як щоб сам Мойсей або яка інша звичайна людина, в той давній час, пробувала б написати історію початків, ця історія була б напевно повна помилок. Але тепер існує автентичний запис і нема ні одного пункта в цілім першім розділі 1-ої кн. Мойсея, який би не був у згоді з фактами науки, знаними нам сьогодні.

Я набув більш технічні і детальні переклади різних частин цього розділу від вчених мовознавців (відомих у цілім краю) і в кожнім випадку згода тексту з наукою ставала ліпшою.

Я подав лише один з багатьох наукових доказів дійсности Бога і певности Святого Письма. 1 кн. Мойсея була під атаками невіруючих на протязі минулих віків, але Святе Письмо продовжує стояти неушкоджене і величне. Я є переконаний, що воно устоїть всі будучі атаки теоретиків, які можуть мати добрі наміри, проте помиляються.

СОБАКА І ВОВК

У Тітира, пастуха, жили Левкон і Фирідам, дві собаки, у великій дружбі. Вони прославилися у диких і домашніх звірів. Вовк, заохочений їх славою і знайшовши нагоду, поручив себе в їх дружбу.

Прошу прийняти мене і любити мене, панове мої, говорив з придворною усмішкою Вовк. Ви мене можете ощасливити в найвищій мірі, якщо схвалите вшанувати мене місцем бути вашим третім приятелем, чого чекаю з потіхою.

Потім наговорив їм про славних і багатих своїх предків, про модні науки, в яких був вихований дбанням отця.

Коли ж, промовив Вовк, рішено і науками хвалитись у розумних сердець вважається за дурість, то маю кращі засоби для того, щоб придбати вашу любов. Я шляхетністю подібний вам обом, а голосом і волосом з паном Фирідамом. Найдавніша приповістка каже: "Бог веде подібне до подібного". Одного лише не утаюю, що у мене лисій хвіст, а вовчий зір.

Левкон відповідав, що Тітир на них зовсім не подібний, але є їх третім приятелем, що він без Фирідама нічого не починає робити. Тоді Фирідам сказав таке: — "Голосом і волосом ти нам подібен, але серце твоє знаходиться далеко. Ми охороняємо вівці, задоволені вовною і молоком, а ви здираєте шкіру, і з'їдаєте їх замість хліба. Найбільше ж не подобається нам зеркало твоєї душі, хитрий зір твій, скосо поглядаючий на вівцю, що близько тебе ходить.

Сила. І фамілія, і багатство, і чин, і родство, і тілесні дари, і науки не сильні утвердити дружбу. Але серце в думках згідне, і одна чесність чоловіколюбна душі, в двох і трьох тілах живе, це є правдивою любов'ю і єдністю, про що подивись 4 розд. вірш 32 в Діяннях, і про що Павло: "Немає не іудея ні еліна". "Всі бо ви одно в Христі Ісусі" (До Галат :3).

Г. Сковорода
Басні Харьковські.

НАДІСЛАНІ ВИДАННЯ

Ілля Кубрин: "ЛЮДСЬКИЙ СИН". В'язанка віршів. Ст. 48. Накладом автора. Торонто, 1966 р. Ціна 1.00 дол. з пересилкою. Замовляти в автора:

Rev. E. Kubryn, 185 Pacific Ave., Toronto 9, Ont., Canada.

FABULA

(Пасує скептикам. Ред.)

Як тільки сонце до вечора запало
І всюди небо темнозрачно стало,
На тверді зорі блиснули прекрасні,
Як дорогі каміння алмазні,
Фалес закричав: "Старухо дорога!"
"Чого ти кричиш, мудросте дурна?"
Досить мені вже сидіти на цім місці.
Поведи мене дивитись на звізди"?
Пішла перед ним старуха дорога,
А за нею вслід і мудрість дурна.
Пішли туди, де горб високомістний,
Звідки можна дивитись на круг звіздний.
"Ой, — мудрець крикнув, — пропав я, старухо!"
Впав бідний в яму, відбив собі вухо.
"Не впав би ти в рів, нерозумний діду
Чого мого не держався сліду?
Як ти, не бачучи перед носом рова,
Можеш знати зорі, главо безтолкова?"
З цих спекуляцій повсла старуха
Назад до дому мудреця без вуха.

Г. Сковорода

ДО ЧИТАЧІВ "ЄВАНГЕЛЬСЬКОЇ ПРАВДИ" В КАНАДІ І СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ

Щороку в червні місяці видавництво "Єв. Правди" пригадує читачам про закінчення їх передплат. Цього року наші читачі щиро відгукнулися на наше напімнення і більшість відновили свої передплати. Дехто прислав спеціяльні пожертви на пресовий фонд. За це все видавництво є вдячне свідомим читачам: Сотки примірників "Єв. Правди" висилається безплатно в шпиталі, доми старших людей, у країни з низькою валютою.

Кожний передплатник, який відновить свою передплату цього року, може замовити на пів року "Єв. Правду" комусь іншому безплатно. Видавництво з огляду на щиру підтримку читачів планує побільшення числа сторінок "Єв. Правди".

Проте певне число читачів "Єв. Правди" задовжилися з своєю передплатою і видавництво буде вдячне за вирівнення цієї задовженості.

Видавництво "Євангельської Правди".

ЗМІНА МІСЦЯ ПРАЦІ

Екзекутива Злученої Церкви перенесла пастора Л. Стандрета з Тилстон, Ман., до Кристал Сіті, Ман. При цім у церковнім обіжнику відзначено успішну працю паст. Л. Стандрета в Тилстон. За цю працю його нагороджено громадою і працею в три рази більшою в новім місці.

РІЗНЕ

СВЯТКУВАННЯ ПОСЕЛЕННЯ УКРАЇНЦІВ У КАНАДІ

Відділи КУК провінції Онтаріо влаштували спільно святкування 75-річного поселення українців у Канаді. З'їхалось понад 10.000 осіб. В здвизі брали участь провідні українські і англійські політичні діячі.

Здвиг і його програма перейшли успішно, про що читачі, мабуть, вже довідались з світських часописів. Ми хочемо лише звернути увагу на два моменти: один конструктивний, а другий негативний релігійного характеру. Поперше, треба відмітити великий культурний поступ греко-католицької і православної ієрархії. Якихсь 30 років тому провід греко-католиків голосив, що хто не є греко-католик, той є закордонець і, мабуть, зрадник. Православні рубили з плеча. Їх кличем було безкомпромісове: хто не православний, той не українець.

На цім тлі було багато боротьби, лайки і якась спільна народня акція була просто неможлива. Релігійна ворожнеча розколювала з гори до глибини життя народу.

19-го червня мешканці Торонта зобачили велике чудо: ієрархи обох церков виступали разом в народній справі і молились разом. Ніхто нікого не виклинав і не проголошував зрадником. Осягти цієї культурности взяло 75 років і сталих впливів нової еміграції.

Негативною рисою цього здвигу з релігійної точки зору була офіційна відсутність представників українських євангеликів на святі. Їх не було запрошено. Це є дивно, бо поперше останній перепис виявив, що в Канаді на кожних п'ять українців один вважає себе протестантом і так регіструється. Подруге, заслуги українських євангеликів в Канаді є великі. На початках провід греко-католицької церкви в Галичині противився еміграції в Канаду і відмовлявся слати священиків разом з переселенцями. Дійшло до того, що звичайні українські імігранти напи-

сали петицію до англійської королеви, аби та прислала їм священиків.

Цю велику духову і освітню нужду нашого народу на початках задовольняли виключно українські протестанти. Перші українські часописи в Канаді, як релігійні, так і світські, були зорганізовані і видавані українськими протестантами. Перші рідні школи в Канаді організував пастор Ів. Бодрук.

Перші бурси для українських студентів у каледжах організували українські пресвітеріяни. Все це робилося лише з бажання помогти своєму народові і облегчити життя в тяжкій піонерській праці.

Імена єв. пасторів Ів. Бодрука, М. Глови, М. Залізняка, Павла Крата і багатьох інших знайдуть визначне місце на сторінках історії поселення українців у Канаді, коли її будуть писати об'єктивно і релігійне упередження зникне. Нема сумніву, що нехтування українських протестантів на такім святі є невдячністю і висловом упередження. Але можливо, що за других 75 років, на святі 150 поселення українців в Канаді, зобачимо за одним столом з ритуалістичними ієрархами і представників українських євангеликів. На той час євангеликів буде ще більше, а провід інших груп стане ще більш культурний.

ТРЕБНИК

Видано Порядок Українських Євангельських Відправ, який уможливив своїм щедрим даром визначний український євангелик в Альберті покійний П. Федун.

Участь у приготованню требника брали пастори Д. Галенда, Л. Стандрет, Ів. Григораш, Др. І. Бай, В. Кузів, В. Боровський, Л. Бучак, І. Роберт-Ковалевич і В. Вінявський. Були використані праці пасторів Ів. Бодрука і П. Крата та в рівній мірі англійські джерела і матеріяли традиційних церков, які були в згоді з євангельським навчанням. Покійний проф. І. Флорінський за свого життя переробив більшу частину матеріялів для требника. Собор УЄО доручив остаточну редакцію і друк требника пасторам М. Фесенкові і І. Яцентію. Пастор І. Яцентій у свою чергу довірив цілість праці паст. М. Фесенкові, яка і була успішна ним закінчена на початку червня 1966 р.

Співпраця усіх пасторів була цінною і помічною і цей требник власне втілює працю пасторів в цій ділянці від початків єв. руху в Канаді. Цей євангельський требник можна набути у секретаря УЄО:

Rev. W. Borowsky, 22146 Kelly Rd., East Detroit, Mich.

Ціна примірника в обкладинці $2.00.

ПОПРАВЛЕНИЙ ПЕРЕКЛАД БІБЛІЇ КУЛІША

Пастор Я. Гомінюк пише, що він закінчив працю над Новим Завітом. "Отож тепер набираємо Новий Завіт для коректи Д-ром Андрусишином, а тоді, коли його граматичні поправки вирівняємо, розішлемо копії членам комітету, та ще декому".

ВІЙНА З РЕЛІГІЄЮ В СССР

(Матеріял взято з книжки "Situation Religieuse en U.R.R.S.", надрукованої в Бельгії в 1965 р.)

В 1954 р. в СССР відбулося 120.000 антирелігійних конференцій, зорганізованих урядом в цілях вихови "апостолів атеїзму".

В 1959 р. функціонували 15 атеїстичних семінарій в республіканськім маштабі і 150 на провінції. На протязі двох років ці семінарії випустили 250.000 витренірованих атеїстичних агітаторів.

Дім атеїзму в Москві має 311 інструкторів і контролює 42 школи атеїзму, розкиданих по Москві, в яких записано 1.700 учнів.

Антирелігійні музеї притягають багато росіян. В Ленінграді музей у бувшім катедралі відвідало в 1963 р. 700.000 осіб.

Антирелігійну літературу друкується в більшій кількості, ніж колибудь. В 1964 році їх циркуляція сягала 6.000.000 примірників. В Україні друкується "Войовничий Атеїст". Його циркуляція в 1965 р. була 82.878 примірників. Видаються антирелігійні фільми, організуються антирелігійні театри, далі закривається семінарії і церкви і т. д. без кінця.

Найголовніше місце поширення атеїзму є школа. Щоб не мінялось і не меншало в СССР, переслідування релігії побільшується і тиснення зростає з кожним роком.

Проте Святе Письмо каже, що: "Всі народи, які не будуть служити Богові, погинуть і такі народи до нащаду винищені будуть".

Річ певна, що Росія розвалиться в першу чергу з духових причин. Нарід, що називав себе "Богоносцем", обернувся в завзятого ворога Бога. Нашим завданням повинно бути: порятунок України і відділення від безбожного народу, що призначив сам себе на певну руїну.

В той час як у самій Росії не чути про якийсь євангельський рух, в Україні, на Кавказі і Сибіру (куди віруючих засилають) євангельський рух шириться всупереч нелюдських переслідувань і всієї атеїстичної пропаганди.

ЯК БАГАТИЙ Є ПАПА?

Колись апостол Петро сказав до бідного чоловіка кривого з роду: "Срібла та золота нема в мене". Проте він дав щось краще каліці, привернувши йому повне здоров'я. Сучасний Папа не міг би повторити слів ап. Петра. "Телеграм" від 12 березня ц. р. подає, що Ватікан є власником уділів на величезні суми в нерухомих посілостях, виробництві пластиків, будівництві, електронній індустрії, повітрянім транспорті, виробництві хемікалів, радіо і телевізії.

Рим заснував також "Банк Святого Духа", який переводить різні фінансові операції для Ватікану та його головою є маркіз при папському дворі. Рим має в своїм "портфоліо" п'яту частину всіх італійських "шерів" і облігацій на суму $560 мільйонів. Окрім того Ватікан має цінності, власності і цінні папери в різних країнах світу, які обраховують в $5.600.000.000. При цім Ватікан не платить податків на ці всі свої посідання в Італії і через це починається клопіт з урядом, але італійцям нема виходу, бо Ватікан просто зможе перенести свої багатства деінде і країні буде зле. Не так давно велика автомобільна компанія подарувала папі авто, яке коштує $66.000 та має радіо, радіо телефон і шафу з трунками.

Католицькі організації в світі багатіють кожного дня і кажуть, що в Америці вони вже багато більші, ніж Форд, Шелл і Бетлегем Стіл узяті всі разом.

Інші церкви мають також фонди, правда, без порівняння менші, але вони їх завжди оголошують в публічних звітах, чого Рим уникає робити.

ПРИБУТКИ З АЛКОГОЛЮ

Преса подає відомости, що за останній рік федеральний і провінціяльні уряди в Канаді зібрали $600.000.000 податків з трунків. Що заробили продавці різного типу трунків, преса не подає, але нема сумніву, що кілька разів більше. Згідно "Сандей Скул Тайм" 20 осіб з кожної сотні, які мають родинні трагедії, приписують ці труднощі надмірному споживанню алкоголю.

З ПЕРЕСИЛАНЬ РАДІО "СВОБОДА"

"Франко про класову боротьбу"

(Скрипт ч. 11204)

Комуністична пропаганда залюбки робить з Івана Франка предтечу комунізму. Послухайте, що писав Франко про класову боротьбу, одну з догм комуністичної доктрини:

"Так багато недовір'я, ненависти, антагонізмів намножилося між людьми, що — недовго ждати — і будемо мати, а, властиво, вже маємо, формальну релігію, основану на догмах ненависти і класової боротьби. Признаюся, я ніколи не належав до вірних цієї релігії. Я мав відвагу — серед насміху й наруги її визнавців — нести сміло свій прапор старого, щиролюдського соціялізму; це соціялізм спертий на етичне, щиро-гуманне виховання мас народних, спертий на розповсюдження освіти, науки, критики, людської та національної свободи. Цей соціялізм не спирається на партійний догматизм ані на деспотизм проводирів, (не спирається) на бюрократичну регламентацію всієї людської будучини".

Так писав Іван Франко 1897-го року в передмові до збірки "Мій Ізмарагд". Франко висловився ясно. І все ж партійна пропаганда хоче з нього зробити представника комунізму.

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

Поява чи сотворіння перших людей не підлягає логічним сумнівам. Колись на землі життя було зовсім неможливе. Сьогодня ми бачимо людей. Отже мусів бути час, коли появились перші люди. Їх Святе Письмо називає Адамом і Євою. Святе Письмо не описує в деталях, як люди були сотворені, але стверджує незаперечний факт, що це Бог сотворив людей. Ці перші люди, користаючись нагодою вибору, вибрали для себе життя непокори і непослуху і так призначили все своє потомство на життя в цім стані, в якому воно перебуває і сьогодні. Вся історія людства і його учинки наочно доводять стан падіння людства. Коли якась людина вибере собі нову батьківщину, цим вибором вона призначає все своє потомство до громадянства в новій країні. Це зробили перші люди, вибравши собі стан беззаконня і спротиву Богові та в такий спосіб призначили цей стан і для свого потомства.

Особистий досвід і факти доводять правдивість навчання цього розділу визнання віри.

РОЗДІЛ VI

ПРО ПАДІННЯ ЛЮДИНИ, ГРІХ І ПРО КАРУ ЗА ГРІХ

I. Наші перші батьки, заведені хитрістю і спокусою Сатани, согрішили, з'ївши заборонений овоч[1]). Цей їх гріх Бог уподобав дозволити згідно своєї мудрої і святої ради, маючи на цілі у своїм плані привести все до ладу для своєї слави[2]).

I. [1]) I МОЙСЕЯ 3:12
І рече Господь Бог жіньці: Що ти вкоїла? І каже жінка: Змій спокусив мене, я й скоштувала.
2 КОР. 11:3
Боюся ж, щоб, як змій Єву обманив лукавством своїм, так не попсувались думки ваші, (одвернувши) від простоти в Христі.
[2]) РИМЛЯН 11:32
Зачинив бо Бог усіх у непокору, щоб усіх помилувати.

II. Через цей гріх вони відпали від первісної праведности і спільности з Богом[3]) і так стали мертві в грісі[4]) та цілковито опоганені в усіх своїх здібностях і частинах душі і тіла[5]).

II. [3]) I МОЙСЕЯ 3
5. І вбачала жінка, що добре дерево на їду, і принадне очима дивитись і надило тим, щоб усе знати; і взяла плоду з його та й скоштувала, і дала чоловікові своїому з собою, і скоштували.
6. І відкрились їм обом очі, і схаменулись вони, що були нагі; і позшивали листя смоковне, та й поробили пояси.
7. І почули глас Господа Бога ходячого в раї по прохолоді, і поховались чоловік і жінка його від лиця Господа Бога посеред райського дерева.
ЕКЛЕЗІАСТА 7:29
Тільки се я знайшов, що Бог сотворив чоловіка правим, та люди пустились на всякі вигади.
РИМЛЯН 3:23
Всі бо згрішили, і лишені слави Божої.
[4]) I МОЙСЕЯ 2:17
З того ж дерева, що дає знаття доброго й лихого, з того не важитимешся їсти, а то вмреш певно того ж дня, як скоштуєш із його.
ЕФЕСЯН 2:1
І вас (оживив), що були мертві провинами й гріхами вашими.
[5]) Тита 1:15
Все чисте чистим; опоганеним же та невірним ніщо не чисте, а опоганився і розум їх і совість.
I МОЙСЕЯ 6:5
Побачив Бог, що ледарство людське було велике на землі, а люди дбають повсякчасно тільки про лихе.
ЄРЕМІЇ 17:9
Лукаве над усе в світі серце людське й ледаче; хто його зміркує?
РИМЛЯН 3
10. Яко ж писано: що нема праведного нікого,
11. нема, хто розумів би, нема, хто шукав би Бога,
12. всі віджилились, вкупі нікчемні стали; нема, хто робив би добро, нема аж до одного.
13. Гріб відчинений горло їх, язиками своїми підводили; отрута гадюча під губами їх;
14. котрих уста клатьби і гіркости повні;
15. скорі ноги їх проливати кров;
16. руїна та злидні на дорогах їх,
17. а дороги мирної не пізнали.
18. Нема страху Божого перед очима їх.

III. Тому що вони були корінем усього людства, вина цього гріху була надана[6]) і ця сама смерть у грісі і зіпсутті передана усім їх нащадкам, які походять від них як звичайні потомки[7]).

III. [6]) I МОЙСЕЯ 1
27. І сотворив Бог чоловіка в свій образ,ув образ Божий сотворив його, як чоловіка і жінку сотворив їх.
28. І благословив їх Бог, і рече до них Бог: Плодітеся і намножуйтесь, і сповнюйте землю і підневолюйте її, і пануйте над рибою морською і над птаством небесним і над усім звіром, що гасає по землі.
I МОЙСЕЯ 2
16. І заповідав Господь Бог чоловікові, глаголючи: З усякого дерева в саду-раї можна тобі по вподобі їсти.
З того ж дерева, що дає знаття доброго й лихого, з того не важитимешся їсти, а то вмреш певно того ж дня, як скоштуєш із його.
ДІЯННЯ 17:26
І зробив з однієї крови ввесь рід чоловічий, щоб жили на всьому лиці землі, відграничивши наперед призначені часи і границі домування їх.
РАЗОМ 3
РИМЛЯН 5
12. Тим же то, як через одного чоловіка гріх у світ увійшов, а через гріх смерть, так і смерть у всіх людей увійшла (через того), в кому всі згрішили.
15. Та не так і дар, як прогрішення. Коли бо через прогрішення одного многі померли, то много більше благодать Божа і дар благодатю одного чоловіка Ісуса Христа у многих наддостаткували.
16. І не таке дарування, як (те що сталось) через одного согрішившого; суд бо з однієї (провини був) на осуд, дар же на оправдання з многих провин.
17. Бо, коли через провину одного смерть царювала через одного, много більше ті, хто прийняв наддостаток благодаті і дар правди, царюватимуть у житію одним Ісусом Христом.
18. Тим же оце, як через провину одного на всіх людей осуд, так і через праведність одного на всіх людей оправдання життя.
19. Яко бо через непокору одного чоловіка грішними зробились многі, так і покорою одного праведниками зробляться многі.
I КОРИНТЯН 15
21. Яко ж бо через чоловіка (прийшла) смерть, так через чоловіка й воскресення з мертвих.
22. Як бо в Адамі всі вмирають, так і в Христі всі оживають.
45. Так і написано: Стався перший чоловік Адам душею живою, а останній Адам духом животворящим.
49. І яко ж носили ми образ земного, так носитимем і образ небесного.

IV. З цього початкового зіпсуття, яке не тільки зробило нас несхильними і неспроможними до всякого добра, а і зробило нас противниками супроти всякого добра[8]) та в цілості схильними до всякого зла[9]), повстають усі існуючі переступи[10]).

IV. [8]) РИМЛЯН 5
6. Ще бо Христос, як були ми недужими, в свою пору за нечестивих умер.
7. Ледве бо за праведних хто вмре; хіба за благого може ще хто й одважитись умерти.
РИМЛЯН 7
18. Знаю бо, що не живе в мені (се єсть в тілі моїм), добре; бо хотіння є в мене, зробити ж що добре, не знаходжу (способу).
КОЛОСЯН 1
21. І вас, що були колись відчуженими і ворогували думкою у лукавих ділах, тепер же примирив.
[9]) I МОЙСЕЯ 6
5. Побачив Бог, що ледарство людське було велике на землі, а люди дбають повсякчасно тільки про лихе.
I МОЙСЕЯ 8
21. І понюхав Господь любих пахощів, і рече: Не проклинатиму вже

більше землі за чоловіка; бо надих людського серця злющий з молодощів його; і не вигублюватиму вже більш усього живого, як учинив.

РИМЛЯН 3

10. Яко ж написано: що нема праведного нікого,
11. нема, хто розумів би, нема, хто шукав би Бога,
12. всі відхилились, вкупі нікчемні стали; нема, хто робив би добро, нема аж до одного.

[10]) ЯКОВА 1

14. Кожен же спокушується, надившись і лестившись похоттю своєю

15. Потім похоть, зачавши, роджає гріх, гріх же зроблений роджає смерть.

ЕФЕСЯН 2

2. В котрих колись ходили по віку світа сього, робом князя власти воздушної, духа, що тепер орудує в синах перекору.
3. між котрими й ми всі жили колись у хотінню тіла нашого, чинивши волю тіла й думок, і були по природі дітьми гнівa, як і інші.

МАТТЕЯ 15

19. Бо з серця беруться думки, душогубства, перелюби, блуд, крадіж, криве свідкування, хула.

V. Це зіпсуття природи лишається на протязі життя в тих, хто переродилися[11]), і хоча це зіпсуття є прощене через Христа і умертвене, все ж само в собі й у всіх своїх проявах є правдиво і справедливо гріхом[12]).

V. [11]) I ЙОАНА 1

8. Коли говоримо, що гріха не маємо, то самі себе обманюємо, і нема правди в нас.
10. Коли кажемо, що ми не згрішили, то й слова Його нема в нас.

РИМЛЯН 7

14. Знаємо бо, що закон духовний, я ж тілесний, проданий під гріх.
17. Тепер же вже не я роблю се, а гріх, що домує в мені.
18. Знаю бо, що не живе в мені (се єсть в тілі моїм), добре; бо хотіння є в мене, зробити ж що добре, не знаходжу (способу).
23. бачу ж інший закон у членах моїх, що воює проти закону ума мого і підневолює мене законові гріха, що в членах моїх.

ЯКОВА 3

2. Багато бо грішимо всі. Коли хто в слові не грішить, се звершений чоловік, сильний обуздати і все тіло.

ПРИПОВІСТКИ 20

9. Хто може сказати: Серце я очистив, — я чистий від гріха мого?

ЕКЛЕЗІАСТ 7

20. Нема на світі такого праведного чоловіка, щоб чинив добре, ніколи не грішивши.

[12]) РИМЛЯН 7

5. Як були бо ми в тілі, страсти гріховні, що були через закон, орудували в членах наших, щоб принести овощ смерті.
7. Що ж скажемо? закон гріх? Нехай не буде так. Ні, я й не знав гріха, як тільки через закон, і жадоби не відав би, коли б закон не сказав: Не жадай.
8. Гріх же, взявшись через заповідь, підняв у мені всяку жадобу. Без закону бо гріх мертвий.
25. Дякую Богові через Ісуса Христа, Господа нашого. Оце ж умом сам я служу закону Божому, тілом же закону гріховному.

ГАЛАТ 5

17. Бо тіло бажає (того що) проти духа, а дух, (що) проти тіла; се ж одно другому противиться, щоб не, що хочете, те робили.

VI. Всякий гріх первісний і учинений, бувши переступом праведних законів Бога і в противенстві до них[13]), по своїй властивій природі, робить винним грішника[14]), ця вина віддає його гніву Божому[15]) і прокляттю закона[16]) і в такий спосіб піддає смерті[17]) з усіма злиднями, духовними[18]), дочасними[19]) і вічними[20]).

VI. [13]) I ЙОАНА 3

4. Кожен, хто робить гріх, робить також беззаконня, і гріх єсть беззаконня.

[14]) РИМЛЯН 2

15. Вони показують діло законне, написане в серцях їх, як свідкує совість їх, і між тим думки їх одна другу осуджують, або оправдають).

РИМЛЯН 3

9. Що ж? ми луччі? Ніяк (не луччі); попереду бо укорили ми й Жидів і Греків, що вони всі під гріхом,
19. Знаємо ж, що скільки закон говорить, тим, що під законом, говорить, щоб усякі уста загородились, і винен був увесь світ Богові.

[15]) ЕФЕСЯН 2

3. Між котрими й ми всі жили колись у хотінню тіла нашого, чинивши волю тіла й думок, і були по природі дітьми гнівa, як і інші.

[16]) ГАЛАТ 3

10. Котрі ж од діл закону, ті під клятьбою; писано бо: Проклят, хто не встоїть у всьому написаному в книзі закону, щоб робити те.

[17]) РИМЛЯН 6

23. Плата бо за гріх смерть, дарування ж Боже — життя вічне в Христі Ісусі, Господі нашім.

[18]) ЕФЕСЯН 4

18. Омороченi мислями, відчужені від життя Божого через невіжество, що єсть в них, через окаменіння сердець їх.

[19]) РИМЛЯН 8

20. Суєті бо створиво підневолилось не по волі, а через підневолившого, в надії.

ПЛАЧ ЄРЕМІЇ 3

39. Чому же нарікає живуща людина? Нехай би нарікала на свої гріхи.

[20]) МАТТЕЯ 25

41. Тоді скаже він і до тих, що по лівиці: Ідіть од мене, прокляті,ув огонь вічний, приготовлений дияволові та ангелам його.

2 СОЛУНЯН 1

9. Вони приймуть муку, погибель вічну від лиця Господнього і від слави потуги Його.

"I PLEDGE MY HEART..."

By Mildred Grenier

As John finished the last bite of Mom's flaky apple pie, he wished that, just this once, his brother Sam or one of the twins would offer to help Mom with the dishes tonight. But when Sam pushed back his chair, gave John a playful cuff on the head, and said, "I've got to give my spiel the final once-over," and headed for the living room, John rose and began stacking cups, plates, saucers.

There had been a time, when Dad was alive, that the three of them had taken turns drying dishes for Mom, but now that Sam was 15 he probably thought he was too old for that kind of work. Then, too, he always had something important to do in the evenings. So did the twins, for that matter, though they were younger than John.

"Being lame keeps me from doing the things they do," John thought, but without resentment. He was really very proud of his family and liked to think that he was helping to carry on for Dad. He wished he could do something really important for them. It seemed that his life was made up of doing little things

that no one else wanted to do. Then he remembered his Sunday school teacher telling him, "We never know how far the influence of our small acts can reach," she said. "Sometimes they furnish the all-important missing link in far greater happenings."

All four boys were entering the County Achievement speech contest that evening. John had chosen the topic, "I Pledge My Heart to Greater Loyalty," for his talk. "I really don't expect to win the trophy," he thought, "but Mom will be so proud if one of the other boys do . . . "

His mother smiled at him from the kitchen sink where she was running hot water into the dish pan, the soapsuds foaming up over the top in a shimmering drift.

"We'll have to hurry," she said. "The meeting starts at 8, doesn't it?

John nodded and hobbled back for another stack of dishes.

"Would you like to practice your talk while we do dishes, Sam?" his mother called. "We can listen while we work."

Sam, the confident one, did not. And Peter and James always preferred doing things together and were practicing before each other. Through the door John could see James straddling a chair, his arms folded along its back, his eyes on Peter. Peter cleared his throat elaborately and struck a pose. "Friends, Romans, Countrymen, lend me your ears . . . "

The old fashioned telephone on the wall jingled and all voices stopped. Two long rings, it hesitated, then there was a shorter ring. John's mother sighed, wiped her hands on her apron, and went to answer it. Aunt Myrtle, John decided, tossed his tea towel on the table, plunged his hands into the dishpan.

The dishes were done by the time his mother had finished her conversation. John glanced at the clock on the shelf above the sink. 7:30. He would have to hurry.

"I'll just run a comb through my hair and I'll be ready. Will it take you long, Johnnie?

"No, Mother, you go on with the boys. I'll be there by 8." The register in the floor gave but little heat tonight as the fire had been banked in the living room heater below, and he dressed quickly. He combed his hair before the dresser mirror, then arranged his discarded clothes neatly on a chair. The bright patchwork comfort, the braided rug on the dark waxed floor, the blue flowered paper on the walls, always gave him a sense of satisfaction and he did not like to leave his room untidy.

John was pleased to see that Sam, blonde hair waved neatly, was waiting for him in the kitchen. The boys let themselves out in the early winter night, donning coats and caps as they went.

The sharp air filled John with a sense of well-being and he could feel his spirits rising as they started their walk to town, about one-half mile from their small farm. The stars twinkled brightly and God was good, and very close.

They walked briskly, John's clomp, clomp, clomp, doing its best to keep up with Sam's steady clomp, clomp, clomp. The town's lights were twinkling just over the hill when John thought he heard a sound. He paused a moment, listening. "Oh, it's just that old oak's branches squeaking in the wind," he told himself, and started on to catch up with Sam. The next sound was louder and nearer. John stopped, straining his ears to hear. A car motor started somewhere over the hill. Some small field animal rustled through the dead grass in the nearby pasture. Or was it just the wind?

Then it came again. Some small creature was crying over in the weeds by that old fencerow. John began feeling his way over, separating the weeds with his good foot as he went. He almost stepped into an abandoned post hole, half filled with cold, muddy water. Then in the moonlight he saw a small brown puppy head sticking up from the water, whining pitifully. The shivering little animal's coat was plastered with slimy mud, John noticed, as he gently drew the puppy from the cold water and called to Sam.

There was only one thing to do. The puppy must be dried, warmed and fed. Sam would go on to the meeting and explain why John was not there.

"I'm not a very good gabber, anyway, you know," John explained. "You or Peter or James will bring home the trophy and that will be fine with me."

Sam argued briefly, then started down the road. "I'll tell Mr. Tinsley what happened," he called back. "But I think you should go, not me," he added, as if an afterthought . . .

John awoke with a start. "I must have dozed off," he thought, sending a quick glance at the clock. It had started to chime 11 o'clock. He looked at the puppy, his brown and white coat dry and shining, sleeping in a cardboard box by the kitchen range. After John had dried and warmed him, he had fed him warm milk, then bedded him down on an old blanket with a hot water bottle the box. The exhausted little fellow had dropped off to sleep almost immediately.

John heard hurrying steps on the frozen ground outside. His mother and the boys burst into the kitchen door with a blast of cold air, all chattering excitedly. John's heart leaped when he saw that Sam was bearing the trophy!

Then Sam presented it to John with a flourish. They were all smiling at John and looking at him strangely as if they were seeing him for the first time.

"John, it's yours. And am I proud of you!"

"Oh, no, Sam, you don't have to do that," John protested. "It's yours. Oh, no, you keep that, Sam."

"John, dear," his mother was kissing him and removing her gloves at the same time. Her lips and cheeks felt cold but her eyes were glowing with a happy light that John had not seen for a long time. "It's yours. When Sam explained why you did not come to the meeting, Mr. Tinsley awarded you the trophy. He said that all the speeches were fine but that actions speak louder than words; and that you had illustrated better than a thousand words how your heart is pledged to great loyalty, not only to your family, community and country, but to your **principles** as well. And all the boys agreed and wanted to send you the trophy. You should have heard the applause! And, well, we are just so proud of you, we don't know what to do, Johnnie."

John sat in the rocking chair holding the gleaming gold symbol, the light rays dancing off in a dozen dazzling directions as he turned it slowly in his hands. A peace had filled his heart and he felt stronger than he had ever felt in his life.

"It isn't **really** mine," he said at last, slowly. "It belongs to all of us. You all helped me earn it, every one of you. Because you helped me to see that little things really do count and add up to big things in the end."

"'For who hath despised the day of small things?'" his mother quoted, smiling softly.

"The Bible Truth."

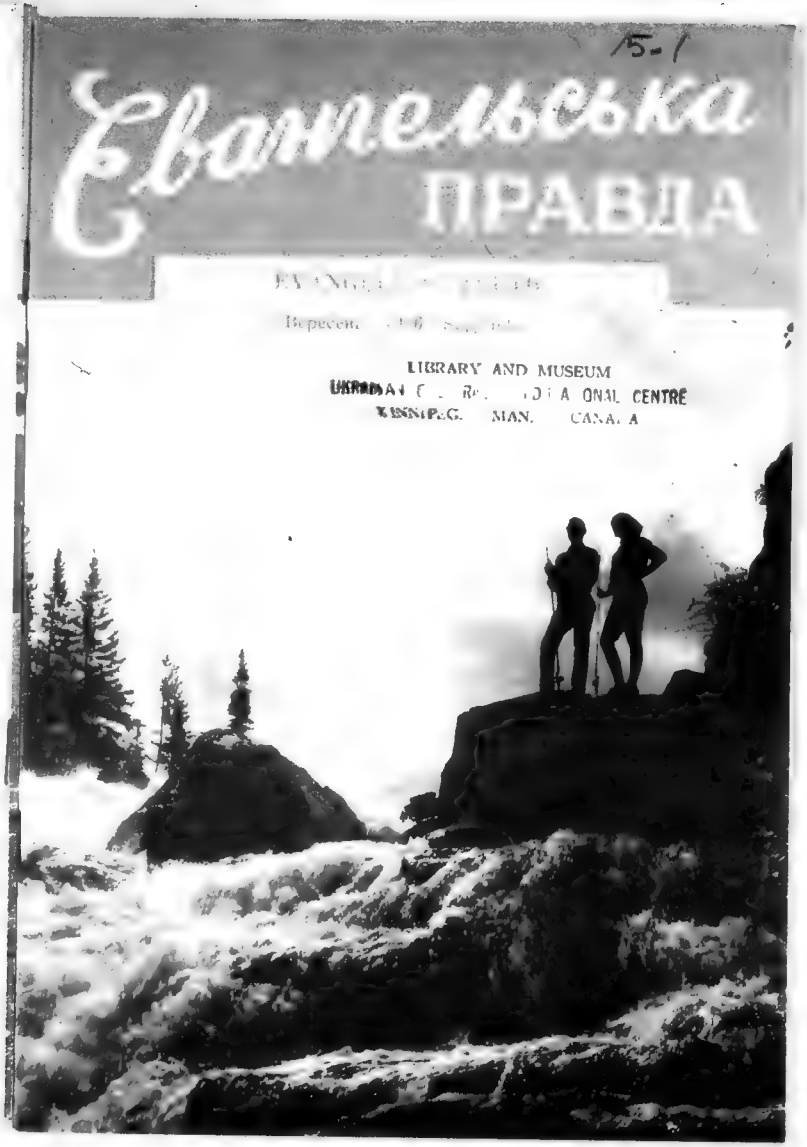

ЗМІСТ

Час випробовування. Добра Новина. В. Кучер 1

Прославімо Бога Спаса. Муз. П. Сича 8

Наукове свідоцтво. М. Г. Сміт 9

Бджола і Шершень. Г. Сковорода 12

Визнання віри 18

Різне 20

Olaf's Secret by Joyce Nelms (by courtesy of the "Bible Truth") 23

Front page picture: The Churchill River thunders into foam in the Nistowiak Falls, north-east of Lac La Ronge, Saskatchewan. (Canadian Government Travel Bureau Photo.)

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

NEC TAMEN CONSUMEBATUR

Редаґує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Р. XXVII. Ч. 7. Вересень 1966 September Vol. XXVII. № 7.

ЧАС ВИПРОБОВУВАННЯ

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CENTRAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

Як тільки година слави скінчилася, настав час випробовування. Так часто буває в нашому житті. Країна коронує нового короля, або вибирає нового президента, чи премієр міністра. В цей час коронування чи виборів є година слави. Ново-коронований король чи нововибраний премієр міністер чи президент перебирає владу, приймає всю славу й похвалу, але скоро після цього настає час випробовування, час коли треба зустрічати труднощі, час коли треба займатись справами життя, коли треба зустрічати проблеми й перешкоди . . .

Подібно було теж з нашим Господом Ісусом Христом. Зараз після величавої години хрищення наступив час випробовування. В часі хрищення небо відкрилось, і Дух Святий у виді голуба зійшов на Нього, й чути було голос з неба, "Ти Син Мій улюблений, що Я уподобав Собі". Це була величава година! Це було величаве пережиття. Це було велике благословіння. Це була велика радість. Але скоро після цього настало випробовування.

Ми читаємо: "І зараз повів Ісуса Дух у пустиню". Цей самий Дух, який зійшов на Нього в часі хрищення, тепер повів Його на випробовування.

Подібно є в нашому житті. Ці люди, що вибирають премієр міністра, ті самі люди потому, після виборів, вимагають від нього доброї праці, доброго розсудку, доброго зусилля. Вони так би мовити випробовують його, тобто заставляють його нести ту відповідальність, ті обовязки, той тягар, для якого вони його вибрали. І чим кращий премієр міністер, тим краще він зустрічає свої труднощі, тим краще він зустрічає випробовування, тим краще він вчиться виконувати й виконує свої завдання.

В нашому житті ми не можемо уникнути труднощів, проблем і випробовувань. Зустрічаючи наші труднощі, наші проблеми, ми багато вчимося, ми загартовуємося, ушляхотнюємося, виробляємо свій досвід і характер, вчимося як краще думати, як краще поводитися, як краще виконувати нашу працю, наші функції, наші завдання.

Отжеж, труднощі чи проблеми не є для того, щоб знеохотити нас, чи щоб знищити нас, а навпаки вони є для того, щоб навчити нас, щоб зміцнити нас, щоб скріпити нас: щоб зробити нас більш здібними, більш відповідними, більш розумними, більш досвідченими.

Ось наприклад візьміть хлопця, який грає футбол. Коли він розуміє гру, опановує її, старається, справляється чимраз краще, робить поступ, то безперечно що його дадуть грати футбол з сильнішою, кращою дружиною, де йому прийдеться зустрічати нові труднощі, нові перешкоди, але де при помочі своїх більших зусиль і більшої праці він зможе стати ще кращим і ще більш вмілим грачом. Коли ж він злякається труднощів, злякається перешкод, злякається випробовування, то він не зможе зробити поступу, розвинути своїх здібностей, він не зможе розвинути свого характеру.

Роздумуючи про випробовування Ісуса Христа, ми можемо навчитися як ми повинні зустрічати труднощі й випробовування в нашому житті. Уникати труднощів, уникати випробовувань свідчить про слабість характеру, про слабість духа, про брак відповідальности. Ісус Христос не уникав труднощів. Він їх зустрів вповні. Він не лише зустрів мудро й дозріло всі труднощі на початку Своєї праці, але Він зустрічав їх в надзвичайний спосіб на протязі цілої Своєї місійної праці, й в найкращій, найбільш мужній, найбільш дозрілій формі Він зустрів їх на голгофському хресті, де Він згідно з волею Бога Отця й зі Своєю волею дав Себе розпясти за гріхи світа, — за твої гріхи і за мої — щоб здобути нам спасіння і життя вічне. Він приняв наругу, насміхи, страждання і муки, і в той час Він молився: "Отче, прости їм, бо не знають, що роблять". Чи є в історії більша мужність, більша дозрілість, більша шляхотність???

Ми читаємо, що "Ісус був **сорок днів** у пустині, випробовуваний сатаною". Сорок днів **не** значить якраз сорок днів, до яких ми привикли т. т. період, про який ми звичайно думаємо в нашому щоденному житті. "Сорок днів" для жидів було висловом певного часу. Це не було наших сорок днів. Ми читаємо в Біблії, що Мойсей був на горі з Богом сорок днів. Рівнож читаємо, що Ілія зівши обід який дав йому ангел ходив у силі сорок днів. Жиди вживали вислів **сорок днів** не буквально, а так як ми вживаємо вислів: "О, десять днів, чи що", при чому це означає певний, **не** точно означений час.

Ми читаємо, що **сатана,** або **діявол** випробовував Ісуса. Слово **сатана** в гебрейській мові означає **противник,** і в Старому Заповіті слово **сатана** вживається в тій же формі. Филистійці бояться, що Давид може стати їхнім сатаною (1 Сам. 29); Давид вважає Абесея своїм сатаною (2 Сам. 19); Соломон каже, що Бог дав йому такий мир і багатство, що нема сатани, щоб противився йому (1 Цар. 5).

Слово **сатана** в Старому Заповіті теж вживається **для опису того, хто вимагає чийогось осуду** (Книга Йова 1-ша голова). В Йова 1.6 читаємо, що сатана був одним з синів Божих, а в 1.7 читаємо, що його завданням було переглядати всіх людей, щоб їх можна обвинувачувати перед Богом (Пор. 2:2; Зах. 3:2).

Друге слово для сатани — це слово **діявол,** яке походить з грецького слова **діаболос,** що буквально означає **обмовник, сплоткар.** В одному чи в другому випадку, — сатана чи діявол є противник людини.

В Новому Заповіті читаємо, що діявол або сатана є той, хто спричинює людську хворобу (Луки 13.16). Це був сатана, що звів, спокусив Юду (Луки 22.3). Це діявол, — наш супротивник —, проти якого ми мусимо боротися (1 Петра 5.8-9, Якова 4.7). Ісус Христос, каже євангелист Лука, переміг силу сатани (Луки 10.1-19), а євангелист Матвій каже, що діявол є призначений на остаточне знищення (Мат. 25.41). Одним словом, сатана — це злий дух, це сила, яка діє проти Бога.

Цей коротенький розгляд допомагає нам краще зрозуміти й краще збагнути оповідання про випробовування Ісуса. Ісус мусів застановитися над Своєю працею. Він мусів рішитися **як** Він повинен вести Свою працю. Він був свідомий великого завдання, але Він був теж свідомий великих труднощів. Бог Отець казав Йому: "Візьми Мою любов до людей; люби їх навіть колиб Ти мав умерти за них; переможи всі труднощі навіть колиб Ти мав умерти смертю на хресті". А сатана Йому казав: "Поступай і поводься не покірністю а силою, не лагідністю а карністю, не спокоєм а кровопролиттям". І ось тут вже на початку Своєї місійної праці Ісус мав вибрати одну або другу дорогу, одну або другу пропозицію.

Марко закінчує своє оповідання про випробовування Ісуса в пустині словами: "І пробував Він з дикими звірами. І ангели служили Йому".

Навіть дикі звірі, каже Марко, були приятелями Ісуса. Між мріями про золотий вік коли Месія прийде, жиди мріяли про час, коли не буде більше ворожнечі поміж людиною а звірами. Пророк Осія мріяв і пророкував про той час: "І вчиню тоді змову задля них з звірами польовими, з птаством під небом і всім тим, що човгає по землі . . . "(2.18). А пророк Ісая писав: "Тоді буде вовк укупі з ягнятком жити, барс із козеням лежати, телятко, левчук і віл зможуть жити разом,

а мала дитина зможе їх пасти. І ведмедиця й корова вкупі пастися будуть, а їх маленькі лежатимуть поруч, ба й лев соломою харчуватись разом з волом буде; і хлопятко гратиметься над норою гаспида, і дитина засуне руку свою в гніздо змійне". (11.6-8).

"І анголи служили Йому" Божа близькість проявляє себе часто в годині страждання й випробовування. Часто людина недоцінює любови й ласки Божої аж доки Бог не допустить труднощів і випробовувань. Наш Господь Ісус Христос навчав у Своїй нагірній проповіді: "Блаженні, що їх переслідують за **справедливість,** бо їхнє Царство Небесне". (Мат. 5.10; пор. 1 Пет. 4.12-14). Бог не залишив Ілії з його слугою, коли їх окружили вороги в Дотаїмі. Він не залишив Данийла в ямі львів. Він не залишив Ісуса Христа. Він не залишить і тебе, дорогий брате, дорога сестро: тільки будьте вірні Йому!

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ДОБРУ НОВИНУ

II

Марка 1.14-15

В цій коротко-зсумованій проповіді нашого Господа Ісуса Христа: "Назначений час прийшов і Царство Боже наблизилось. Покайтеся й віруйте в Євангелію", є ціле ядро, ціле серце, вся повня, все багатство й вся величність проповіді святої Євангелії.

Час приходу Спасителя, який Бог обіцяв ще в часі упадку Адама й Єви, час про який писали, говорили й звіщали пророки, час на який ждав увесь ізраїльський народ, той час прийшов у Христі Ісусі В Ньому обявилась вся повнота, красота й величність слави та ласки Божої. В Ньому сповнились обітниці Божі. В Ньому сповнились пророцтва пророків. В Ньому прийшло спасіння, відкуплення. В Ньому Царство Боже наблизилось. Для людей тепер лишилось зробити лише одну річ: **принести плід покаяння й увірувати в Євангелію.**

Ті слова Ісуса Христа були доброю новиною, новиною яку Він прийшов щоб принести людям.

Слово "євангелія" — **добра новина** означає, що перш усього це є добра новина правди. (Гал. 2.5; Кол. 1.5). Занім Ісус прийшов люди могли тільки здогадуватися про Бога й уявляти собі Бога. Тому то Йов кричав у розпуці серця свого:

"О, колиб я знав де знайти Його, і зміг доступити до престолу Його".

В Христі Ісусі люди могли ясно бачити Бога так як Він є. Бог відкрив Своє серце, Свою природу, Свою ласку, Свій характер у Христі Ісусі Ісус сказав: "Хто бачив Мене, той бачив Бога-Отця, бо Я в Отці, а Отець в Мені". "Я Дорога, Правда, і Життя, і ніхто не приходить до Бога як тільки Мною".

Слово "євангелія" — **добра новина** означає що це є добра новина **надії.** (Кол. 1.23). Старинний світ був песемістичним світом, світом без надії. Сенека говорив про "нашу слабість в потрібних речах". В своєму змаганні за добро люди були розчаровані, знеохочені, зрезигновані і пригнічені. І ось таким розчарованим, безнадійним серцям Ісус приносить надію.

Слово "євангелія" — **добра новина** означає що це є новина спокою. (Єфесян 6.15). Невідрадністю людської істоти є характеристика роздвоєння особистости. В людській природі характер ангела й характер звіра є часто змішані разом. Коли філософа Шопенгавера запитали, "Хто ти є?", то він не вагаючись відказав: "Я хотівби щоб ви мені сказали". Коли Роберт Бирнс говорив про своє життя, то він сказав: "Моє життя пригадує мені зруйновану святиню, в якій деякі частини є ще сильні й кріпкі а інші частини є зовсім знищені й зруйновані!" В Орській кріпості Шевченко писав:

"Настарість з віршами ховатись,
Мережать книжечки, співати
І плакати у буряні, —
І тяжко плакать!

В тій же самій Орській кріпості немаючи спокою, і постійно шукаючи за спокоєм він писав:

"Думи мої, думи мої
Ви мої єдині!
Не кидийте хоч ви мене
При лихій годині!

Клопотом і переживанням людини завжди була проблєма вибору поміж гріхом а святістю, поміж злом а добром. В приході Ісуса Христа Бог усуває гріх, надає людині силу проти гріха, і замість роздвоєної особистости дає її цілість особистости. В Христі Ісусі людина знаходить перемогу над своїм "я", над своїми амбіціями, над своїм самолюбством: вона знаходить спокій.

Слово "євангелія" — **добра новина** означає що це є новина **обітниці** (Єфесян 3.6). Без Христа Ісуса люди завжди думали про Бога погроз а не про Бога обітниць. Всі не-християнські релігії думають про вимагаючого, грізного, гнівного Бога, якого вимоги й якого гнів та грозу треба задовольнити приносами, жертвами, службами, поклонами, постами, покутою, відпустами й паломництвом. Тільки правдиве християнство говорить про Бога Який більш охочо хоче дати й допомогти ніж ми готові є прияти й одержати. Правдиве християнство не говорить про божків, людьми вигаданих "святих"; воно говорить про Бога Авраама, Ісаака й Якова, про Бога Ісаї, Єремії, Петра, Павла, Івана, Луки й Матвія, про Бога Тараса Шевченка, Пантелеймона Куліша, Нечуя Левицького, Івана Полюя, про Бога Якого особисто знав і Якому служив Іван Франко й Якого сьогодні знають і Якому сьогодні служать сини України, які залюбки читають святу Євангелію та свідчать про любов Божу своїм щоденним життям і поводженням.

Слово "євангелія" — добра новина означає що це є новина **безсмертя** (2 Тим. 1.10). Бог обіцяв безсмертя людині. Бог обіцяв життя вічне людині й Він хоче дати її його. Бог дає життя вічне всім тим що вірують в Ісуса Христа. Щоб одержати життя вічне треба одної речі: **вірити в Ісуса Христа.** Лише вірою в Ісуса Христа людина звільняється зі страху релігії, вона бачить глупість і обман у поклонах, покутах, постах, відпустах і паломництві, і знаходить радість та волю в Христі Ісусі.

Слово "євангелія" — **добра новина** означає що це новина **спасіння** (Єфесян 1.13). Це рівнож означає що спасіння не є негативною але перш усього позитивною річчю. Спасіння є не лише звільненням від кари і звільненням з під сили гріха; спасіння — це сила щоб жити переможним життям, життям перемоги над гріхом. Ось тому то проповідь Євангелії є **доброю** новиною.

Слово "покаяння" (метаноіа) в грецькій мові означає **зміна думки.** Покаяна людина — це людина яка змінила свою думку, яка змінила систему свого думання. А це означає що коли людина любила раніше якийсь гріх, то тепер, як вона покаялася, вона вже більш того гріха **не** любить.

Коли людина покається, то вона не любить гріха не тому що боїться кари за гріх, але тому що сам гріх є недобрим, непотрібним, шкідливим. Отжеж, покаятися значить почати жити зовсім новим, кращим, ліпшим, благороднішим життям. Це означає думати про добрі речі, робити добрі речі, дбати про добрі речі. Покаятися означає не мати більше страху, а мати любов, робити добрі речі не зі страху, а з любови. Покаятися значить почати здорово думати й здорово жити.

Вірити в "євангелію", вірити в **добру новину,** значить вірити в слова Господа Ісуса Христа, а це означає що Бог є таким же Богом, Яким Його відкрив і про Якого нам сказав Ісус Христос, тобто Богом любови, ласки й милосердя. Вірити в "євангелію" — це означає **не вірити** в людьми вигадані закони, традиції, церемонії й обряди й не думати чиїмось розумом, але почати думати самому, так як повинна думати здорова, дозріла людина й замість забобонів і людських приписів триматися любови Божої в Христі Ісусі. А це означає пережити процес самостійности, дозрілости, процес "новонародження" в нашому житті. Це означає стати здоровою, повною, новою, дозрілою людиною.

Володимир Кучер
Пастор Української Пресвітерської
Церкви в Гамільтоні.

ОСНОВОПОЛОЖНИК ПЛАСТУ

Теодор Данилів видав розвідку про д-ра Олександра Тисовського, основоположника пласту, з нагоди 80-річчя його народження.

Праця цінна і цікава. Пласт має величезне значіння в вихові характеру української молоді, розвитку її здібностей, здоровля тіла і духа. Ми мріємо, що те, що розпочав д-р О. Тисовський, колись поширіться на цілу Україну. Його заслуга як основоположника пласту, є велика.

ЧИ НЕ ГЛУЗУЄ?

Журнал московської патріярхії надрукував (16 червня 1966 р.) звернення московського патріярха Алексія до Литовської, Лотиської й Естонської республіки, які росіяни підбили з великим насильством і мордом. Ці народи до того часу існували як самостійні республіки. Тепер патріярх каже підбитим насильством народам: "З почуттям сердечної радости вітаю вас у зв'язку з 25 річним святковим відзначуванням приступлення Литовської, Лотиської й Естонської Республіки у сім'ю братніх народів нашої великої батьківщини. Двадцять п'ять років пройшло з того знаменного дня, коли Литва, Латвія і Естонія свобідним волевиявленням своїх народів . . . пов'язалися у запріязнену родину нашої багатонаціональної держави". (Переклад "Шляху Перемоги")

ПРОСЛАВІМО БОГА СПАСА

Благословенний той, що приходить в ім'я Господнє. Пс. 118:26.

Пс. 118. Муз. П. Сича.

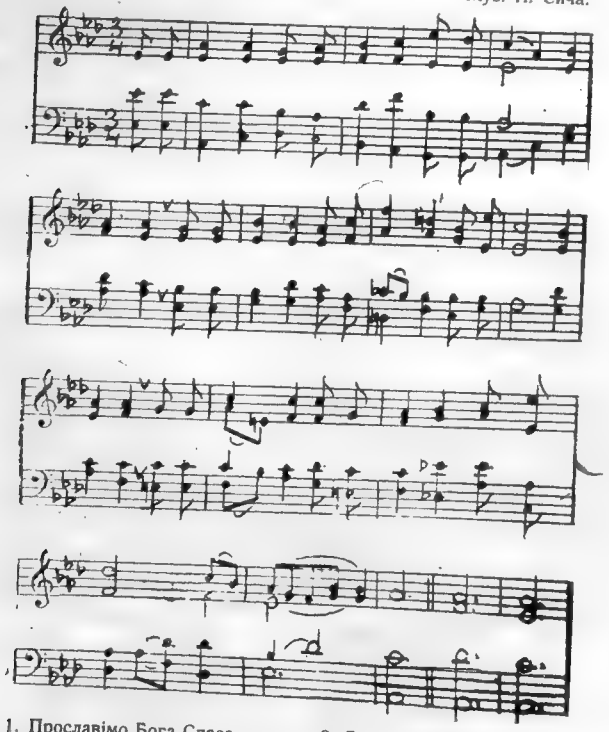

1. Прославімо Бога Спаса, —
Милість в Нього вічна!
Хай же вірні всі повторять:
"Милість Божа — вічна!"

2. Бог мене почув і вивів
На простір з тіснини!
Не боюся я у світі
Жадної людини!

4. Бог моя потуга й пісня:
Він спаса з безодні!
Буду жити-повідати
Про діла Господні!

3. Краще скластися на Бога,
А ніж на людину;
Краще здатися на Бога;
Ніж на княжу силу!

5. Буду славити Тебе я,
Боже, дні і ночі,
Бо Ти вислухав благання,
Вчув, що раб Твій хоче!

6. Камінь, що для будівничих
Був не надавався,
Камнем засклепним в Бога
У будові стався.

7. Це від Господа так сталось,
І нас це дивує!
День цей Господом створений, —
Хай в нім все ликує! Амінь.

НАУКОВЕ СВІДОЦТВО І КІЛЬКА СПОСТЕРЕЖЕНЬ

М. Г. Сміт

(Др. М. Г. Сміт є професором математики, фізики і астрономії, президент університету, спеціяліст в деференціяльних рівняннях і в проблемах меж в однім вимірі.)

The folowing article by Dr. Merlin Grant Smith is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.

Відповідь на запитання про існування Бога є інтимно пов'язана з звітністю людини по відношенню до іншої людини і до Бога, якщо Він є.

Треба бути дуже уважним в розв'язанню цього питання. Якщо Бог є, тоді Він не є лише нашим Творцем, але і нашим Сувереном і ми повинні поінформуватись про поводження, якого Він бажає, як по відношенню до Його самого, так і по відношенню до інших людей.

Це є багатозначно, що багато найвизначніших вчених у порівнюючи недавній час визнали існування Бога або безпосередньо, або посередньо.

Ось цитати з деяких з них: Сер Джеймс Джінс сказав: "Наш всесвіт виглядає радше, як велика думка, ніж велика машина. Я тверджу, як розумовання, не як науковий факт, що всесвіт є сотворінням великого всесвітнього розуму ,який лежить в основі і координує всі наші розуми. Наукова думка, як здається, рухається в цім напрямі".

Імануїл Кант написав: "Дві речі наповнюють мене з стало збільшуючим захопленням і пошаною, чим довше і більш серйозно я роздумую про них: — зоряне небо зовні і моральний закон у середині".

Др. А. Карел, який був відзначений нагородою Нобеля, каже: "Всупереч його дивовижній неосяжности, світ матерії є завузьким для людини. Подібно до його економічного і соціяльного оточення він не пасує до нього. З поміччю математичних абстракцій його розум обхоплює електрони і зорі Він зроблений на шкалу земних гір, океанів і річок, але він належить до іншого світа, до світа, який хоч і є замкнений в нім самім, сягає геть поза простір і час".

Г. Ромейнс — вчений біолог, спостеріг, що в звіриннім світі кожний окремий вид реагує інакше в своїм оточенню в наслідок типу життя, що він посідає.

В результаті спостережень типу поводження, яке характеризує чоловіків і жінок, які твердять, що вони довірили себе Христові, він прийшов до заключення, що вони посідають інший тип життя. Вкінці він став відданим християнином, прийшовши до висновку, що лише Бог міг доконати такого чуда в людськім життю.

І на заключення В. Джеймс — великий американський філософ і психолог, висловився так: "Ми і Бог маємо діло один з другим і в цім ділі наше найвище призначення стає здійсненим".

Звичайним є казати, що там, де є наслідок, мусить бути причина. Вчені стало шукають причин і поза причинами першопричину. В деяких випадках причини знайти легко. В інших випадках старанний науковий дослід може бути необхідним, щоб виключити видимі причини і усталити дійсні.

Цей останній метод був широко вживаний в медицині. Тиф майже цілковито усунено. Великий поступ зроблено в запобіганню, або лікуванню дихальних інфекцій. Довжину життя продовжено в значній мірі на протязі останньої чверти століття. Робляться інші досліди в царині біології, щоб поліпшити функціонування рослин і звірят. Було багато несподіваних осягнень в хемії на підставі нових відкритих законів і їх застосування. Атомічні частини здобули на цей час надзвичайну важливість у царині потенціяльної енергії. Винаходи в астронамії, які стали можливими в наслідок зуживання нових механічних знаряддів і нових атомічних інформацій, хитають нашим розумом перед великістю фізичного всесвіту, перед безконечними акціями і реакціями, що їх спостерігається.

Все це і багато більше стається як результат сталого наукового пошукування за причинами помічених ефектів. Причина і наслідок є нероздільні. Наслідок і причина внутрішньо є одне. Ми як людські істоти і світ навколо нас є сукупністю наслідків і попід і поза цією сукупністю ефектів знаходиться невидима, первісна Причина, яку я називаю Богом.

Окрім "закону" причини і наслідків, ми говоримо про інші закони. Вся природа функціонує згідно сталих законів. Весь час відкриваються нові закони. Існують під-атомічні закони і закони, що керують взаємозалежністю поміж небесними тілами, які знаходяться поза галактикою. Щоб відкрити їх, треба було спільних зусиль багатьох вчених людей. Але люди лише відкривають ці закони, бо вони є такі ж давні, як і сам всесвіт.

Чи ми приймемо теорію, що вони матеріяльного походження? Їх безліч, їх гармонія, сама їх природа роблять це зовсім неймовірним. Ці закони є вищого походження, ніж всесвіт, у якім вони ділають.

Для звичайного здорового розуму існує лише одна слушна відповідь, а це є, що ці закони вимагають віри в Законодавця, котрого я знову називаю Богом. На мій погляд цей Бог не є якась невиразна істота, невимовна і етерна, ще менше Він є одним з уявних витворів, що повстали в розгарячених умах в різних часах і місцях, але скорше Він є Богом Біблії, в якого вірили і якого описували пророки і апостоли і якого визнавала велика "головна лінія" християнської церкви.

Біблія є Божим об'явленням, Божим листом до людей. В ній твердиться, що людину зроблено в образ Божий. Людина, будучи образом Божим, через це є спосібна приймати Боже відкриття про Бога, як Творця і того, хто утримує всесвіт. Бог міг говорити з людиною. І навіть людина могла говорити з Богом. І першою великою річчю, що її Бог сказав людині, було, що це Він сотворив людину і чудесний безконечний всесвіт навколо неї.

Окрім цього існує свідоцтво мільйонів людей, простих або вчених, включаючи науковців, на протязі всіх віків, які твердять, що вони дійсно мали досвід присутности Бога в їх душах.

Що ми будемо робити з цим свідоцтвом? Відкинемо його? Зігноруємо його? "Невимовну радість повну слави", яку

переживали безліч людей, чи ми сховаємо ці свідоцтва десь з-перед очей?

Віра мучеників і місіонерів, яка дала їм силу перенести самітність, злидні, переслідування, смерть — чи ми заціпимо зуби, і зухвало скажемо собі, що все це була помилка?

Щодо мене, я вірю, "що Бог є (існує), і що Він, хто Його шукає, тих нагороджує" (До Жидів 11:6).

Перших чотири слова надхненого Писання: "У початку — Бог "я зробив вступним словом, основою моєї власної філософії життя.

БДЖОЛА І ШЕРШЕНЬ

Г. Сковорода

Скажи, мені, Бджоло, чому ти так дурна? Знаєш, що плоди твоєї праці не тільки для тебе самої, скільки для людей корисні, але тобі часто шкодять, і приносять замість нагороди смерть, проте не перестаєте дурачитись, збираючи мед. Багато у вас голів, але без мізків. Видно, що ви без розуміння залюбилися медом.

— Ти високий дурень, пане дораднику, відповіла Бджола. — Мед любить їсти і ведмідь, а Шершень теж лукаво дістає. І ми б могли по-злодійському добувати, як інколи наша браття і робить, коли б ми любили лише їсти Але нам незрівняно більша забава збирати мед, ніж їсти. Для цього ми роджені і не перестанемо, поки не помремо. А без цього жити в багатстві меда для нас є одна найстрашніша смерть.

Сила.

Шершень є образ людей, які живуть кражею чужого і вони народились лише на те, щоб їсти, пити і таке інше. А бджола є герб мудрої людини, в належнім для неї ділі працюючої. Багато шершенів без розуміння говорять: для чого цей, наприклад, студент навчився, а нічого не має? Навіщо ж вчитись, як не мати багатства? Не обмірковуючи слів Сіраха: "Радість серця — життя людині" і не розуміючи, що відповідна праця є для нього найсолодший бенкет. Подивіться на життя блаженної природи і навчіться. Спитайте вашу гончу собаку, коли вона веселіша? — Тоді — відповідає вам, — коли гоню зайця. Коли смачніший заєць? Тоді — відповідає польовик, — коли гонюсь за ним.

Подивіться на сидячого перед вами кота. Коли він чваниться? Тоді, коли цілу ніч ходить, або сидить біля норохи, хоч і спіймавши і не їсть миші. Зачини в достатку бджолу, чи не помре з смутку, в той час, як їй можна літати по цвітносним полям? Чи є що смутніше, як плавати в достатку і смертельно мучитись без природного діла? Нема більшої муки, як боліти думками, а болять думки, згубивши природне діло. І нема більшої радости, як жити по природі. Солодка тут тілесна праця, терпіння тіла і сама смерть його, тоді коли душа, володарка його, природним їй насолоджується ділом. Або так жити, або треба вмерти. Сатирик Катон чим мудр і щаслив? Ні достаками, ні чином — тим, що пасує природі його, як видно в Ціцероновій книжці "Про старість". Це є одна наймилосердніша мати і наймудріша провідниця. Ця преблага домостітельниця неситому дарує багато, а мало дає довольному малим.

Але розкусити треба, що значить жити по природі. Не закон худоб'ячих потягів і похотей наших, але значить блаженнє те єство, яке називається у богословів трисолнечне, що всякій тварі свою для неї часть і природне для неї вічно передзначає.

Про це ж єство сказав стародавній Епікур наступне: "Подяка блаженній природі за те, що потрібне зробила легким, а тяжке непотрібним".

А тому що Бог не є ані мужеської статі, ні жіночої, але все в Нім і Він у всім, тому каже Павло: "Бо є усе для всіх".

ПРОТЕСТАНТСЬКА ДЕФОРМАЦІЯ

Гарольд Браун

Велика спадщина авторитетної Біблії блідне в міру того, як теологи секуляризують Церкву.

В часі перед великим екуменічним рухом історики призвичаїлися були говорити про ранні християнські століття, як про вік формації Церкви. Середні віки стали отже віком деформації Церкви, на яку необхідним приписаним ліком була протестантська реформація. Але якщо Лютер і Кальвін уважали християнство середньовічної церкви деформованим, то питанням є, чи вважали б вони релігію за християнську взагалі сьогоднішнього протестантизму (Певної частини. Ред.)

За протестантською думкою середньовічна церква стала деформованою в популярному сенсі, коли вона вже більше не достосовувалася до своєї основної засади вірности Божественно-об'явленому Слову Божому. Але новітній протестантизм (Частинно. Ред.) на наших очах деформується в філософ-

ському сенсі, тому що він не тільки не відповідає засаді вірности божественно об'явленому Слову Божому, але навіть в засаді його відкидає.

Реагуючи на принцип реформаторів "Sola Scriptura" (Тільки Святе Письмо), Тридентський Собор Римо-католицької Церкви визнав поруч Св. Письма рівнобіжний авторитет священної традиції. Протягом століть протестантським боєвим кличем проти Римо-католицизму було те, що останній підносить людські науки і традиції на той самий рівень, що і Божественне Об'явлення. Яка б небезпека не була в надмірнім підкреслюванню вартости традицій, Римо-католицизм все ж таки міг продовжувати своє існування і навіть функціонувати в обличчю загально-поширеної ігнорації Св. Письма.

Тому що одинокий авторитет Біблії, як Слова Божого, є основним формальним принципом протестантизму, без Св. Письма, протестантизм стає безформним і безцільним, й неодмінно бере собі напрям не від вчень отців — як католицизм у крайньому випадку є в стані ще це робити, — але від кожночасних настроїв.

Уявіть собі протестантське богослуження, на якому пастор зачитує з казальниці — з натягненим обличчям — розділ 48 Приповісток Соломонових і сто сімдесят дев'яту псальму. Він читає з збірника улюблених уступів, подарованого йому визначним парохіянином: очевидно, що не він, ані громада не завважили, що дотичний уступ не походить з Біблії, так само, як і того, що наведені розділи в дійсності не існують в названих книгах.

Це богослуження мало місце не в якійсь собі малоосвіченій гірській громаді, або в Кембриджу, штаті Мессачусет.

Я також чув ось що з казальниці: "Наше ранішнє читання взяте з "двох культур". Хтось може сподіватись, що це не репрезентативні приклади, одначе вони цілком певно не відокремлені. Ясно, коли протестанти не читають і не знають Біблії, вони не можуть нею бути ведені й формовані. Якщо не Св. Письмо, то що тоді може надати протестантизмові його внутрішнє оформлення?

Деякі теольоги, такі як Пол Тилич, шукають підмінки для авторитету біблійного об'явлення в принципі не-конформізму або "протесту", як характеристичній засаді протестантизму. Це основане на ймовірнім, але помилковим тлумаченню "протесту" в протестантизмі. Перші протестанти на протестації в Спейер в 1529 р. визнали й підтвердили їхню лояльність до Св. Письма. Заступити цю протестацію модерним сенсом того слова значить замінити позитивний принцип негативним і реакційним.

Екуменічний рух 20-го століття тільки частинно зобов'язаний своїм поширом зростові взаємної доброприхильности, він також завдячує це частинно відчуттю відсутности релігійних переконань, достаточно важливих для сперечень над ними. Тому що це, до певної міри, є наслідком зростаючої байдужности, екуменічний рух до тої міри є також продуктом, як модерної ментальности, так і мирового руху. (Пацифізму).

Початкові, давні пацифісти були пацифістами в послусі до того, що вони приймали, як вияв Божої волі, напр., звичайні християни другого століття, анабаптисти шістнадцятого століття. Що їм не бракувало мужности й відваги, видно з їх готовости приняти смерть з рук уряду за їх небажання порушити волю Божу, як вони її розуміли, коли від них вимагали взятися за зброю проти зовнішніх напасників.

Існує також справжній гуманістичний пацифізм школи "пошанування до життя" д-ра Швайцера. Але багато модерних різнородних пацифізмів, з-під гасла заборони бомби, не основуються на засаді, що Бог забороняє війну, або що війна в основі деструктивна для людських вартостей, але випливають радше з негативного становища, що немає вартного принципу, щоб за нього слід було боротись і вмирати.

Терпимість завжди була тяжкою чеснотою для приклонників біблійних релігій, тоді як вона зовсім є природною і легкою для індусів та будистів.

То було тяжким з зовсім доброї причини: релігії специфічного божественного об'явлення базувалися на ревности для правди: "Слово Твоє Правда". І саме ця трудність була їх чеснотою.

Для Кальвіна і кардинала Садолета приняти один одного, як християнських в певнім сенсі, братів, які пристрасно вірили в правду свого власного переконання і згідно з ним діяли, значило багато більше, ніж то значить сьогодні, коли протестанти, які, занехали протестантські засади і готові йти на згоду з кимбудь, лише в ім'я згоди, сидять разом з ліберальними римо-католиками.

В більшості християнська терпимість не заснована на Біблійній засаді любови, а на не-біблійній засаді байдужости до питань правди, і на почуванню, що щось правдиве мусить бути знайдене на дорозі компромісу.

Лютерове: "Я на цьому стою" так само застаріле серед (Частини. Ред.) протестантів, як "Хай буде анатема" Льва X серед Римо-католиків. В тій мірі як обоє дозволили їм застарісти, вони впали в небезпеку нелояльности до Господа, який сказав: "Я правда". (Йоана 14:6).

Тридцять чи сорок літ тому боротьба за засаду біблійного авторитету в протестантизмі розколола пресвітеріянизм, найбільш учену в Америці деномінацію, так само як і інші. Сьогодні уніфікація є криком дня, але це не значить, що розходження залагоджено, а радше, що вони проголошені незначними. Тут церкви уподоблюються до світської ментальности за часів Пилата. (Що є правда? Йоана 18:38), яка є рівнож ментальністю наших днів, символізованою Бертраном Расселем, який сказав: "Краще бути червоним, ніж бути мертвим".

Успіх протестантської деформації бачимо в факті, що теологічні праці різних напрямків вже більше не дебатують про засаду Біблійного авторитету. Вони або висміюють її, як "зужиту", як то робить І. Робінзон, або ігнорують її як Пол Тилич. "Систематична Теологія" останнього навіть не уважає Біблії, як джерела релігійного пізнання, нові книжки про християнську етику цитують одні других, або світських психологів, але тільки зрідка Христа чи апостолів. Протестантське незнання змісту й проголошень Біблії стає гіршим від середньовічного її незнання, яке спровокувало Лютера до вибуху, і Кальвіна до його "Інститутів".

Майже цілковите зісвітщення етики є другою сторінкою деформації, як вислідної затрати принципу авторитету. В результаті цього протестантська етика, як і протестантська теологія (Нового катунку. Ред.), стає нічим іншим, як тільки відблиском ментальности часу. Не так ще давно, як під кінець першої світової війни, американський протестантизм був досить міцним, щоб кинутися в вир релігійного, як казали тоді, хрестоносного походу за прогибіцією проти настроїв секулярізованого світа. Сьогоднішній протестантизм (В певній частині. Ред.) має два моральних наголоси і розперезану сексуальну етику і боєве намагання в користь громадянських прав.

В протилежність до прогібіційного руху, ні один з тих двох рухів не випливає з релігійного поштовху.

Оборонці сексуальної дозвільности в християнськім моральнім навчанню, такі, як Джозеф Флетчер з єпископальної теольогічної школи в Кемріджу, Массачусет, і І. Робінсон та Д. Раймс Саутвартської Діоцезії в Англії просто заявляють, що головною спонукою для них до ревізії християнських стандартів є, те, що вони сьогодні нікому не подобаються. Хтось може зовсім добре запитати, а чи вони подобалися комусь в Римі за часів ап. Павла, — але ясно, що принципом ап. Павла не була популярність серед людей, тільки вірність волі Божій. Як би Ісус уникав конфліктів з ментальністю свого часу, то Він міг би уберегтися і від розп'яття.

Що раз більше зацікавлення протестантів виборами і законодавством краще виглядало б, як би воно в дійсності випливало з релігійних мотивів. Теперішнє супряження (Частини. Ред.) протестантів з рухом за громадянські права, включно з його більш підозрілими аспектами, вже не є революційної природи, як аболіціонізм з часів перед громадянською війною. Як би американські протестанти зв'язалися з "громадськими правами" в тридцятих роках, вони могли б ще відкликатися до релігійних мотивів. Але плентання духовників під інтернаціоналістичними прапорами це ніщо інше, як лише підбадьорування релігійними кличами співучасництва в русі продиктованім настроями світського суспільства Прикметним є, що протестантські проповідники, проголошуючи інтеграцію зі своїх казальниць, рідко роблять це на основі навчань Ісуса Христа (хоч робити це можливо і є логічне), але воліють відкликатися до Ганді або Мирдаля, як авторитетів.

Найвлучніший коментар до цілого розвитку ми бачимо в словах, які впали на останньому зібранні капелянів у Гарварді. Об'єднана міністерія Гарварду, вирішивши опублікувати оголошення про співучасть у справі громадянських прав, запропонувала, як мотто з "The Fire Next Time" Д. Болдвіна. Тому що Болдвін сказав: "Абсолютно все в наших руках", католицький священик запитав: "Чи це включає Бога?" . . . Я додам тут, що Болдвін є вимовним противником християнської цивілізації і християнської релігії і навіть Бога християн, але, то він радив, щоб ми, як духовники, краще зробили б, як би взяли собі клич з Біблійного пророка суспільної справедливости, Амоса. Пресвітеріянський предсідник тої групи відповів на католицький закид, кажучи: "Ви говорите до студентів Гарварду і Радкліфу. Якщо ви бажаєте, щоб вони вас слухали, ви можете не говорити про Бога". Мені він сказав: "Амос мертвий, Д. Болдвін — живий".

Якщо Амос, а разом з ним і інші Біблійні автори мертві для духа більшости протестантських духовників, він не лежатиме самотній: протестантська церква, позбавлена своєї формативної засади, послідує за ним до гробу. І це здійснюється вже в швидкому темпі. Секулярізований протестантизм справляє свій власний похорон. Тилич і Робінзон виголошують надгробні промови, а цивільно-правні духовники виконують надгробний танок. Це неминучість, до того, мабуть, побажана, коли засаду авторитету втрачено

Засвітщена церква довго не прожие. Але навіть у добі протестантської деформації, як і за давнішньої деформації, жевріючі вогники збереглися. Тут і там давня засада послуху Божественному об'явленню заховалася. Де вона є, там є ще

Церква і там ще Господь. Як Чарлс Малик сказав, якщо християнська віра має ще щось в собі, то церква перетриває, щоб пізнати Господа в Його другім приході, але багато тих, що думають, що вони належать до неї, дарма що заручилися з засадами світського розуму, скоро для свого власного жалю, пізнають правду Його слів: "Не кожний, що каже до мене Господи, Господи, увійде в царство небесне, але той, хто чинить волю Отця мого". (Матт. 7:21). Переклав **Др. В. Левицький.**

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

РОЗДІЛ VII. ПРО БОЖУ УГОДУ З ЛЮДИНОЮ.

I. Віддаль поміж Богом і сотворінням є так велика, що хоч розумні сотворіння і зобов'язані коритись Йому, як своєму Творцеві, однак вони ніколи не змогли б мати плоди благословення і нагороди, окрім як на підставі добровільної благости з боку Бога, яку Він сподобав висловити шляхом угоди.

I [1]) Іс. 40:13, 15, 16, 17 — Йов 22:23
Йов 9:32, 33 — Йов 35:7, 8
1 Самуїла 2:25 — Луки 17:10
Псальма 113:5, 6 — Діяння 17:24, 25.

II. Перша угода, яку зроблено з людиною, була угодою, щодо їх учинків [2]). В цій угоді життя було обіцяне Адамові, а в нім його потомству [3]), на умовині звершеної і особистої покори [4]).

II. [2]) Галат 3:12
[3]) Римлян 10:5
Римлян 5:12-20
[4]) 1 Мойсея 2:17
Галат 3:10

III. Коли людина впавши зробила себе неспроможною осягти життя на підставі цієї умови, Господь уподобав зробити другу умову [5]), яку звичайно називають угодою ласки, в якій Він вільно пропонує грішникам життя і спасення Христом Ісусом, вимагаючи від них віри в Нього, щоб їх можна було спасти [6]), і обіцяючи дати усім тим, хто є призначені до життя, свого Святого Духа, щоб зробити їх охочими і спосібними вірити [7]).

III. [5]) Галат 3:21
Римлян 7:3
Римлян 3:20, 21
1 Мойсея 3:15
Ісайї 42:6
[6]) Марка 16:15, 16
Римлян 10:6, 9
[7]) Езекиїла 36:26, 27
Йоана 6:44, 45

IV. Ця угода ласки часто представляється в Писаннях під іменем Завіту по відношенні до смерти Ісуса Христа-Заповідача і по відношенню до вічного наслідця з усіма річми, які належать до нього і у нім заповіджені [8]).

IV. [8]) Жидів 9:15, 16, 17 — Луки 22:20
Жидів 7:22 — 1 Коринтян 11:25

V. Ця угода була відмінно застосована в часи закону, а в часи благовістя [9]). Під законом її здійснювано обіцяннями, пророцтвами, жертвами, обрізанням, пасхальним ягням і іншими типами і постановами, дорученими жидівському народові, усі вони наперед свідчили про Христа, який мав прийти [10]), вони були для того часу достаточні і ефективні в наслідок ділання Духа, щоб навчити і збудувати вибраних у вірі в обіцяного Месію [11]), через якого вони мали повне прощення гріхів і вічне спасення.

Оця угода, застосована в часи закону, називається Старим Завітом [12]).

V. [9]) 2 Кор. 3:6, 7, 8, 9
[10]) Жидів, розділи 8, 9, 10
Римлян 4:11
Колосян 2:11, 12
1 Кор. 5:7
[11]) 1 Кор. 10:1, 2, 3, 4
Жидів 11:13
Йоана 8:56
[12]) Галат 3:7, 8, 9, 14

VI. В часі благовістя, коли Христа- сутність (субстанцію) [13]) об'явлено, установами в яких угода застосована є: проповідь Слова, служіння сакраментів хрещення і Господня Вечеря [14]), які є хоч і менші числом і їх подається з більшою простотою і меншою зовнішньою славою, однак в них містяться в більшій повноті докази і духова ефективність [15]) для всіх народів, як жидів, так і поган [16]) і ця угода називається Новим Завітом [17]).

Тому існує не дві угоди ласки, які різняться в субстанції, але одна та сама угода в різні диспенсації [18])

VI. [13]) Колосян 2:17
[14]) Маттея 28:19, 20
1 Кор. 11:23, 24, 25
[15]) Жидів 12:22-27
Еремії 31:33, 34
[16]) Маттея 28:19
Ефесян 2:15-19
[17]) Луки 22:20
[18]) Галат 3:14
Діяння 15:1
Римлян 3:21, 22, 23, 30
Псальма 32:1
Римлян 4:3, 6, 16, 17, 23, 24
Жидів 13:8

РІЗНЕ

"УКРАЇНСЬКА ЦЕРКВА, ЇЇ СУЧАСНЕ Й МАЙБУТНЄ"

Проф. д-р П. Б. Біланюк видав коротку розвіку під повищою назвою. В цій розвідці він піддає критиці дефекти різних українських церков. Треба признати, що в більшості випадків його критика є слушною. Його концепція української церкви для ієрархів традиційних церков буде здаватися надто толерантною, проте вона так само є в засаді слушна. При всім тім проф. П. Б. Біланюк лишається ритуалістом в питаннях єпископату, та надає незвичайної важливости зовнішности і обрядам, яким він присвячує чимало місця.

Нижче ми подаємо кілька цікавих його думок. "Католицька вітка (Української Церкви ред.) на еміграції чомусь не розуміє познак свого часу і підпадає занадто під впливи інших католицьких помісних і національних церков і в наслідок того латинізується і винародовлюється" (Ст. 7).

"Православна вітка української Церкви поділена на кілька незалежних одна від одної церков. Вона не вміла нав'язати належні зв'язки з іншими православними і неправославними церквами . . . і стоїть сама занадто ізольована від цілого християнського світу" (Ст. 7).

"Протестантська вітка Української Церкви поділена на багато віроісповідань та церковних одиниць . . . Протестанти українці не проявили жадного поважного змагання за єдність в одній Українській Протестантській Церкві" (Ст. 8).

"Українська Церква в найширшому понятті — це збір усіх правильно охрищених українців без огляду на те ,чи вони католики, православні, чи протестанти, або це одна родина українських християнських церков . . . "

"Далі ми зобов'язані до праць у напрямі з'єднання всіх українських Церков" (Ст. 8).

"У протестантській вітці Української Церкви бачимо деякі збори вірних, що виразно заявлюють свою національну приналежність, хоча багато українців-протестантів взагалі не має контакту з українською Церквою і вони чомусь почуваються дуже добре як члени чужемовних протестантських церков" (Ст. 10).

"Найгрізнішим руйницьким чинником у нашій Церкві є комплекс меншевартости і брак самопошани . . . недоцінювання всього рідного . . . " (Ст. 23).

Проф. П. Н. Біланюк пропонує заснування комітету Української Християнської Єдности.

В цілості розвідка стимулює читача і для греко-католика чи православного містить зовсім нові думки, які для деяких церковних ієрархів можуть здаватись єретичними.

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Вийшла друком 21-ша словникова частина "Е.У." Як і в минулім і цей випуск "Е.У." збагачує скарбницю українських інформацій і знання.

З СОБОРУ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

Для помочі голодаючим в Індії пресвітерська церква зібрала $150.000, перевищуючи значно свою квоту.

Собор також зажадав від федерального уряду підвищення пенсії для старших у такій мірі, щоб вони могли жити без нужди.

ЧИ ЗМІНА НАСТАВЛЕННЯ?

До цього часу провід Української православної церкви в Канаді ставився наскрізь негативно до співпраці з іншими християнськими деномінаціями: протестантами, римокатоликами і православними, і називав ці потягнення до співпраці "облудним екуменізмом".

Недавно преса принесла вістку, що митрополит Іларіон підписав "Згоду допомагати в спільному християнському павільоні. Інші сім церков списані по числі вірних є: Римо-католицька, Злучена Церква Канади, Англіканська, Пресвітерська, Лютерська, Баптистська і Грецька Церква". ("Фармар", серпня 27-66). Павільйон буде збудований на ЕКСПО в Монтреалі 1967 р. під назвою "Людина і Світ": "Павільйон представить Христа, як надію світа".

Вже давно час в інтересах народньої справи, щоб провід українських церков перестав ховатись під штучними вибаченнями, а почав брати участь в світових релігійних організаціях, заступаючи інтереси українського народу.

Так далеко це поле було нерозумно залишене для діланя релігійного відділу російської розвідки та їх представникам в рясах.

Лиш хто любить, терпить,
В кім кров живо біжить,
В кім надія ще лік,
Кого бій ще манить,
Людське горе смутить,
А добро веселить —
Той цілий чоловік.

І. Франко

OLAF'S SECRET

By Joyce Nelms

Olaf stood on the sandy beach watching his father mend the fishing nets when his brother, Leif, who was swimming in the sea, shouted, "The water is warm today. Come on in for a swim."

Olaf clinched his fists tightly until the nails dug into the palms of his hands, and he felt his heart pounding hard. "No, thank you," he excused himself. "I'm going to stay on shore and help father mend the nets."

Captain Olson looked up from his work. "But I'm nearly finished. You'd better have your fun today," he smiled. "Tomorrow at dawn we'll sail out to sea. There will be plenty of work for all three of us then."

"I know," Olaf nodded, forcing himself to smile. "But with two of us at work the task will be done more quickly." He didn't enjoy mending the nets but as he busied his fingers he thought, "I'd rather do anything than go into the water."

The following morning as a breeze from the South sent the tiny fishing schooner out to sea Olaf stood at the helm until the shore line was completely out of sight. Every boy in the Norwegian village eagerly awaited the day when he could work aboard the fishing boats with his father and other brothers. "All except me," Olaf whispered, with a feeling of emptiness inside. "And I have been dreading this day as long as I can remember." That was a part of his secret.

Olaf stretched his aching shoulders as he ate his bread and cheese at supper time. His first sea voyage was nearly over. The sein had been fruitful and the strong smell which filled the air let him know the bins below were brimming with cod and herring, waiting to reach the fisheries on shore.

Father smiled with understanding. "So you're tired, my son. That isn't surprising. So was I on my first voyage many years ago. Spread a blanket on the deck and lie down for a while. You, too, Leif. I won't be needing you for a while. There are dark clouds in the West. You know what that could mean."

Even the hard floor of the boat was a welcome change to the weary sailors. Olaf glanced side long at Leif who was already sleeping soundly, and deep inside he envied him. Tiny fingers of lightning had begun to make their way across the black, moonless sky and to Olaf, sleep would not come. "A storm is brewing," he said to himself softly in accompaniment of the creaking wheel. "And this I dread more than anything. How often I've seen father sitting in front of the fireplace spinning years of how dangerous a voyage can be during a storm."

Then he reached into his pocket and took out his Testament, which he always read each night before falling asleep. Desperately he searched the pages for some verse which would quiet his trembling hands.

"Fear not; for lo, I am with thee always," he read, and yet when he finally fell asleep, it was a fitful sleep, and he tossed and turned.

A drop of rain awakened him, and he arose and stretched his long arms. "It looks like we're in for a storm."

Leif arose and nodded. "Now you'll get a chance to see what the life of a fisherman is really like."

Olaf didn't reply, as he slipped into his heavy raincoat. The rain was coming down in sheets, and lashed at them. The wind blew the coats open and soaked them with water.

Brilliant flashes of lightning lit the sky above them and thunder shook the atmosphere, as Captain Olson checked the sky with his keen sea-faring eyes. When at last the wind began rocking the boat to and fro, he began giving orders rapidly. "Olaf!" he shouted over the roar of the rain. "Take the wheel and keep it steady. Leif and I are going to check the sails. This would be a bad time for one of them to come loose."

Olaf took the wheel and with trembling hands, tried to keep it on an even keel. As Leif scrambled up the rigging, Olaf glanced over the side of the boat to the raging waters below. What he saw made him gasp in horror. "Sharks! There must be hundreds

of them. Pity what would happen to us if the boat would capsize," he shuddered.

His heart would not stop pounding. He was sure that Leif could hear his heart pounding from the rigging above him. But the pounding of his heart was soon muffled by the sounds of a piercing scream from above Olaf's head. Looking up, Olaf was horrified to see his brother falling from the top of the tallest sail.

Olaf left the wheel for a moment and raced to the side of the boat and peered over. He could clearly see Leif's blonde head bobbing up and down in the sharkinfested water. "Help! Sharks! Someone help me!" Leif cried.

For a moment Olaf's mind wandered back to the day so many years ago when father had first taught him to swim. He had never really liked the water, but he wanted to make his father proud of him. So one day he swam very far out. A cramp had struck him in the pit of this stomach, and he nearly drowned before his father reached him. From that day on the very sight of the water had terrified him. But no one knew, or even suspected. It had been a well-kept secret.

Leif's frantic shouts had quickly brought Olaf back to the present, and he found himself staring into his father's panic-stricken face. "Your brother will be eaten by sharks if someone doesn't help him," he cried out. "I can't help him. I'm too old."

In a split second Olaf was over the side of the boat. "I would rather die than have father find out the shameful truth," he decided.

As soon as his body was enveloped by the cold, choppy water, he grabbed Leif under his arm pits and held his head up out of the water. "Don't worry," he comforted. "You'll soon be out of the water."

Father lowered a rope ladder from the deck and slowly Olaf brought himself and his wet, but safe brother to the top of the deck. Suddenly the wind ceased. The rain stopped. The storm was over! Olaf helped Leif into some dry clothes, and wrapped him in a woolen blanket.

"You're very brave, my son," Captain Olson smiled proudly.

"I've never seen anything so fearless," Leif said between chattering teeth. "And what's more, I had the feeling you were afraid of something. I know now I must have been wrong."

"But you were right," Olaf confessed, hanging his head. "I can tell you now. I was afraid of the water."

"That's nothing to be ashamed of," father said, putting a hand on Olaf's shoulder. "I've learned that the sea can be both friend and enemy. It has almost always been a friend to me, for I've derived my livelihood from fishing. There were storms too. Many of them worse than the one you saw tonight. But, with Christ at the helm, I always came home safely."

"It's strange you should say that," Olaf smiled peacefully. "You see, I'd been searching my Bible for an answer to my fears, just as you have always taught me to do. But it was only when I started over the side of the boat that real peace came into my heart. I remembered the fishermen of the Bible. They were afraid too. But Christ was with them, and taught them to have faith. Christ is with me too. And now, I am not afraid any more. So you see, Leif, you were right. I was afraid."

"Say no more," Leif said, grasping his brother's hand. "Is there a person alive who has not known fear at some time? I was once afraid too, but I found my answer here." Gently he brought out a soaking wet object. But anyone could easily see it was a Testament.

Captain Olson looked at them with misty eyes. "I am proud of both my sons," he smiled, putting an arm around Leif and the other around Olaf.

Thinking of the secret he had held within his heart for so long. Olaf glanced up at the dawn coming up behind the boat and said with pride, and a prayer on his lips, "God willing, I'll never be afraid of the water again."

"The Bible Truth."

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
20 Claremont Street, Торонто, Онт.
Пастор М. Фесенко

Богослуження і Недільна Школа о 11 год. рано кожної неділі.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
486 Симко Стр. Південь, Ошава, Онт.
Пастор І. Яцентий

Богослуження о 11 год. перед полуднем кожної неділі.
Вечірня о 7 год. вечора.
Недільна Школа о 10 год. рано.

УКРАЇНСЬКА ЄВАНГЕЛЬСЬКА ЦЕРКВА
58 Earl Street, Hamilton, Ont.
Пастор В. Кучер
В суботу по полудні: Рідна Школа о год. 1.30
В неділю рано: Біблійна Година о год. 10.15
Недільна Школа о год. 11
Богослуження о год. 11

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
432 Third Avenue (at 30th St.), New York, N.Y.
Богослуження щонеділі о 11-ій годині рано.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
Ірвінгтон, Нью Дж.
Богослуження о 11 год. рано щонеділі.

Всіх радо вітаємо!

Євангельська ПРАВДА

Жовтень 1966 October

15/
LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

ЗМІСТ

В. Липинський про церкви	1
Ісус вибирає своїх приятелів. В. Кучер	2
Геологічні директиви. Др. Д. Р. Кар	5
Прославмо Бога всі хвалою. Муз. П. Сича	10
Визнання віри	10
КУК і ми. Ів. Роберт-Ковалевич	13
Непродумані вибухи	18
Earl speaks from his heart by W. Everett Henry (by courtesy of the "Bible Truth")	20

Front page picture: Lake Louise. Photo by Alberta Government Photograph Department of Industry & Development, Edmonton, Alberta.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

Р. XXVII. Ч. 8. Жовтень 1966 October Vol. XXVII. № 8.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

З НАГОДИ 40-ЛІТТЯ

"ЛИСТІВ ДО БРАТІВ ХЛІБОРОБІВ"

1925 - 1966

Нижче ми містимо думки В. Липинського щодо обов'язків церкви в світській боротьбі за Україну. Думки глибокі і слушні, але церквами нехтовані.

"Тільки ж не та релігія і церква нам в нашій світській боротьбі за Україну допоможе, яка буде найбільше "національна" та найбільше "українська" і яка во ім'я "націоналізму" буде визнавати всіх наших "отаманів" і толерувати наші руїницькі національні прикмети; — не та, яка в себе вбере найбільше елементу земного, світського, політичного і якої пастирі захочуть знайти (кажучи фігурально) місце офіцерів генерального штабу і до наших планів військових вмішати своє зовсім не військове релігійне діло — а та, яка найкраще навчить своїх вірних в їх світській боротьбі за українську державу виконувати вічні і загально людські закони творчої громадської моралі. Та церква і релігія, що обмежить нашу взаємну злобу, а навчить нас з любов'ю класти життя своє "за друзі своя", що обмежить звичку до зрадництва, егоцентризму та отаманії і навчить нас чесноти, посвяти, послуху і дисципліни, а тим самим навчить нас єдности і організованости, без яких ніде і ніколи перемоги не буває. Та, врешті, церква і релігія, що нашу боротьбу за Україну виведе з її дотеперішньої безпросвітної егоїстично-матеріялістичної темряви і дасть їй вищу, ідеалістичну, Законом Бога значену печать".

В. Липинський

ІСУС ВИБИРАЄ СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ

(Марка 1:16-20)

Наше життя — це життя вибору. Ми робимо вибір щодня: в що вдягатися, в які туфлі взутися, що їсти на сніданок, на обід і на вечеру, раніше чи пізніше йти спати, яку книжку читати, на який фільм дивитися, і т. д., і т. д.

Не всі вибори є однаково важливими. Є вибір більшої і є вибір меншої ваги. Нпр. коли ми диспонуємо вільним часом, то ми вибираємо що робити, а що не робити. В часі федеральних чи провінційних виборів ми вибираємо за ким голосувати. Ми вибираємо теж з ким дружити. Є ще більш важливий вибір, нпр. з ким одружитися, в яку церкву ходити . . .

Кожен наш вибір має до діла з почуттям нашого серця, з нашим думанням, з нашим досвідом. Ось тому то Ісус сказав у Своїй нагірній проповіді: "Бо де скарб твій, — там і серце твоє" (Матвія 6.21).

Наш народ напевно роздумав багато над практичним життям людини й у зв'язку з цим створив багато приповісток, які мають до діла з нашим вибором у нашому житті. Ось деякі з тих приповісток: "Бери як дають, а втікай як б'ють". "В людей питай, свій розум май". "Краще з мудрим загубити ніж з дурним знайти". "Скажи мені з ким ти дружиш, а я буду знати хто ти такий". "Досвід — це мірило мудрости". "Зраду приймають радо, але зрадником гидиться всякий". "З яким пристаєш, таким сам стаєш". "З ким поведешся, того й наберешся". "Краще сто друзів ніж один ворог". "Краще зернятко правди ані ж міх брехні". "Краще скромний обід в любові, аніж бенкет без любови". "Краще ложка зупи в згоді, аніж марципани в незгоді". "Краще в біді жити ніж нечесно людей дурити". "Краще думати завчасу аніж каятись по невчасі". "Краще горобець у жмені, ніж соловейко на гиляці". "Не пий чарки, бо в чарці сварка". "Скупий два рази тратить".

Вибір у нашому житті є дуже важливий. Дуже важливою річчю є для нас зробити правильний вибір: навчитися правильно вибирати, а це означає навчитися правильно думати, правильно поводитися, правильно жити.

В часі свого випробовування в пустині Ісус Христос мусів зробити вибір. І тепер коли Він хотів розвинути й поширити Свою працю, і коли Він хотів здобути Собі співробітників, Він мусів дальше вибирати, Він мусів знов зробити вибір.

Багато було риболовів в Галилеї, дуже багато, але Ісус вибрав лише декого. Йозефус, який на протязі певного часу був

губернатором Галилеї, і який стався великим знавцем жидівської історії, пише що в його днях 330 риболовських човнів плавали по водах Галилейського Озера. Звичайні люди в Палестині дуже мало їли м'яса; дехто з них їли заледви раз в тижні. Риба була їхньою постійною поживою (Лк. 11.11; 24.42; Мат. 7.10; Марка 6.30-44). Риба та була солоною рибою. Назва міст на березі Галилейського Озера вказує на цілу риболовську індустрію: **Бетсаїда** означає "дім риби", **Таріхея** означає "місце солоної риби", де приготовляли рибу для вивозу до Єрусалиму, до інших міст, а навіть до Риму.

Тодішні риболови вживали два роди сіток, про які читаємо в Євангеліях. Одні сіті були великі розміром і їх закидали з лодки в Озеро, а відтак тягнули за лодкою до берега. Інші сіті були менші, у формі параєолі, і їх просто кидали в воду руками.

А тепер звернемо увагу на людей яких вибрав був Ісус для Своєї праці. Вони були людьми простого, доброго серця. Вони були людьми терпеливими, людьми загартованими, людьми які привикли до труднощів, до невигод. У Своєму виборі 12-х апостолів, Ісус неначебто сказав: "Ось вибираю Я цих 12-х, людей простого, доброго серця, людей терпеливих, людей відданих, людей жертвенних, при помочі яких, як вони віддадуть свої серця, свій розум, своє життя для Мене. Я зміню цей світ".

Ісус покликав тих людей не як вони сиділи й вигрівалися до сонця, бо таких людей Христос би ніколи не вибрав, але Він вибрав їх тяжкопрацюючих людей, людей праці й при праці. Вони ловили рибу й направляли сіті, коли Ісус покликав їх. Тільки люди праці могли бути вибрані Ісусом, бо ж Він вибрав їх **до праці.** Тільки люди терпеливости, люди які привикли до труднощів і невигод, люди які не знеохочувались що часто напрацювались важко і не зловили жодної риби, люди які не падали духом і дальше йшли день за днем до тої ж самої, важкої, невигідної, часто небезпечної праці, — ось таких людей покликав і вибрав Ісус.

А тепер придивімся "як" Ісус покликав їх. Ісус не сказав їм: "Ви йдіть за Мною, Я вам добре заплачу, ви будете мати легше життя, легшу роботу, менше труднощів. Ісус не сказав: буде вам легше ,буде легше вашим родинам, з кожним роком вам буде легше, будете мати промоцію, забезпечення. Ні! Ісус так не сказав! Ісус знав які великі труднощі прийдеться їм зустрічати в їхній місійній праці. Він знав що вони будуть переслідувані, зневажені, часто голодні й холодні. Він навіть не дав їм нагоди попрощатися зі своїми рідними, з членами своєї родини. Він покликав їх щоб іти за Ним зараз, без жодного вагання, без жодного роздумування. Він сказав їм: "Ідіть вслід за Мною,

— й зроблю що станете ви за рибалок людей!" Отжеж, як бачимо, Ісус вимагав цілковитої відданости, цілковитого довіреня: "Ідіть і не вагайтесь, а Я зроблю!"

Дорогий читачу: якщо ти ще вагаєшся, якщо ти ще не довірився вповні Ісусові, послухай Його голос і зроби рішення в серці твоєму тепер, **зараз тепер,** бо завтра може бути за пізно!

Симон і Андрій, Яків і Іван не чекали на завтра, ні! Вони як тільки почули поклик Ісуса, то зараз покинули все й пішли слідом за Ним.

Ісус не вибирає людей які вагаються, які відкладають своє рішення. Ні! Він вибирає лише таких які радо чують Його голос і радо спішать за Ним.

Як ми вже раніше сказали: наше життя — це життя вибору. Коли Ісус вибирає, то й ми мусимо вибрати. Коли Ісус вибирає нас, то й ми мусимо вибирати Ісуса. Вибір є взаїмний, обосторонній, рішучий, він є в часі, в певному часі, в даному часі й лише один.

Бог кличе, ми відповідаємо. Молодь наша часто співає пісню:

"Як покличе, обізвуся,
Як покличе, обізвуся,
Як покличе, обізвуся,
Там я буду працювати для Христа!"

Хай слова цієї пісні будуть твоєю відповіддю, дорогий мій друже. Христос тебе кличе й Він тебе кличе в цей час! Він дає тобі цю нагоду, одиноку нагоду. Він вибирає тебе й Він хоче щоб ти вибрав Його. Тому то відкрий своє серце для Нього й скажи: "Так, Господи, я готовий, я готовий покинути все: я йду слідом за Тобою!" Амінь. Пастор Волдимир Кучер

ВІСТІ З ГАМІЛЬТОНУ

Річницеві богослуження Української Євангельської Церкви в Гамільтоні відбулись у неділю, дня 18-го вересня. Рано проповідував пастор В. Кучер, а в вечорі пастори-гості з Ошави й Торонто: пастор М. Фесенко й пастор І. Яцентий. Хор Української Пресвітерської Церкви в Торонті відспівав дві пісні під диригентурою пана П. Сича. Оркестра родини Бовкун з Торонта виконала два музичних номера. Було багато гостей з Ошави, Торонта та з Гамільтону. Після вечірнього богослуження сестри вгостили смачною перекускою. Всі роз'їхались додому вдячні Богові, з переконанням в своїх серцях: "Якто добре й приємно коли браття живуть вкупі", та з надією на нову зустріч і нове святкування. Присутній

ГЕОЛОГІЧНІ ДИРЕКТИВИ

Др. Д. Р. Кар

The following article by Dr. D. R. Carr is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in wi h forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.

(Др. Д. Р. Кар є професором Колумбійського університету, визначним вченим і спеціялістом в усталенню геологічного віку, вживаючи методи засновані на природній радіоактивності й ядерних процесах в атмосферичних і геологічних оточеннях).

Дві найбільш значні дільниці, в яких досліди геохемії мають безпосередній дотик з християнською філософією природи, є: 1. Визначення часу початку всесвіта і 2. Принцип одноманітности так, як його застосовується в геології.

Усталення "віку" або часу формації на підставі різних геологічних зразків, таких як метеорний матеріял, зуживання знаних радіоактивних відносин, зробило можливим спробу реконструкції історії землі на напів кількісній основі.

Певне число незалежних методів для усталення віку вживається з різною мірою точности, але з загально задовольняючою згодою.

Той факт, що різні інтерпретації астрономічних фактів приводять до подібних заключень, щодо віку всесвіту, який мав свій початок біля п'яти більйонів років тому.

Теорія вічного існування всесвіту усувається з розгляду на підставі поширення наступного аргументу. У всесвіті, який не мав початку, але завжди існував, не могло залишитись радіоактивних елементів. Це можна вважати, як один із висновків другого закону термодинаміки (теплова енергія).

Концепція циклічного всесвіту, який по черзі поширюється і зменшується, є поза науковістю і через це її треба розцінювати, як недоведену гіпотезу, або просте вгадування.

Заключення, що всесвіт мав початок, є в згоді з ясним твердженням Писання: "У початку Бог сотворив небо і землю", як рівнож це заключення має сильне попертя в термодинаміці, астрономії і геологічних датах.

Принцип одноманітності (uniformitarianism) має характер аксіоми для всієї геології. Значінням цього процесу є, що геологічні і геохемічні процеси, які оперують тепер, були чинні в минулім і тому розуміння цих процесів створює основу для інтерпретації геологічної історії.

Впорядковане поводження природи і існування "природних законів" є наріжним каменем модерної науки. Впорядкований всесвіт, який є потрібний вченому, є як раз таким, який ми приймаємо, що він є в згоді з поглядом Писання на Бога, як не тільки Сотворителя, але як і того, хто утримує всесвіт.

Хаотичний всесвіт зробить беззмістовним таке твердження, як твердження надхненого і вченого апостола Павла: "Невидиме бо Його від создання світу думанням про твори робиться видиме" (Римл. 1:20).

Без порядку не можна розпізнати чудес. Діла, які чинив Христос, котрі мали свідчити, що Бог послав Його, і фактично навіть воскресення, можна оцінити належно лише в організованім всесвіті, де подібні явища не є випадковими. Як це зазначив роки тому великий геолог І. В. Давсон: "По правді віра в закон є істотна для філософічної концепції молитви. Коли б всесвіт був звичайним хаосом випадків, або коли б він був результатом абсолютної необхідности, тоді не було б місця для розумної молитви. Проте якщо він є під контролею Законодавця, мудрого і милосердного, не лише управителя матеріяльної машини, але правдивого батька усіх, тоді ми можемо прийти до такого Єства з нашими проханнями, не в переконанню, що ми можемо змінити Його плани, або що якась вигода повстала б з цього, коли б це було можливо, але що ці плани могли бути зроблені в Його безмежній мудрості і любові, щоб задовольнити наші необхідності".

("Початок світа згідно відкриттю і науки").

Накінець, говорячи про мою власну вітку науки, досліди геохемії навчають нас дивитись на речі, на величезну шкалу, думати про час в одиницях більйонів років історії землі, про простір у термінах, що охоплюють всесвіт, про процеси, які торкаються циклів всесвітнього осягу. Велич цього всього неминуче веде до повного визнання маестату Бога. Хто не є християнином, принаймні буде сповнений страхом і зачудованням і накінці може бути змушений признати, що: "Небеса являють славу Божу, і простір звіщає про діла рук Його" (Пс. 19:1).

Зміст цього питання і фактично підсумок апологетики заснований на науці є висловлено в гимні: "Як Ти велик", який сповнив захопленням мільйони слухачів під час недавньої релігійної кампанії в Нью Йорку.

Можливо, що величезні відкриття в Божій природі, в ці останні роки, які слідують одне за другим в скорій і як здається безконечній процесії, схилило величезну кількість осіб до подібного слухання і можливо пояснює світовий апель цього гимну.

(Далі довільний переклад гимну в прозі. Ред.)

О Господи! мій Бог, коли я в страшнім зачудованні
Вважаю на всі світи, що Твої руки зробили,
І бачу зорі і чую розкати грому,
Силу Твою, що всесвіт об'являє,
Тоді співає моя душа Тобі, мій Спасе і Боже:
Як Ти велик! Як Ти велик!

З ЛИСТА Г. СКОВОРОДИ ДО Ф. А. ЖЕБОКРИЦЬКОГО

. . . Якщо ти хворієш тілом, люди тебе назовуть нещасним, але не я. Якщо ти твердо ідеш шляхом, яким почав іти, то, на мою думку, ти щасливий. Іди, слідуй, дивись навкруги, дивись вперед, шукай, стукай, настоюй, але уперто і наполегливо: царство небесне . . . любить, щоб його брали силою. Хтось слабшає? Ти зміцнюйся. Хтось ображається? Ти знось образу. Хтось вдається в розпач? Твердо стань на якір. О, щасливий той, хто вступив на шлях Господа! Але тричі, чотири рази блаженний той, хто несхибно йде по ньому. Лише стійкість одержить у нагороду вінок. Лише вона одна, але, на жаль, майже ніхто по-справжньому і серйозно не слідує за цією направляючою ниткою. Жоден філософ, жоден художник не такий самотній, не покинутий так на самого себе, як той, хто навчає про вічне життя. Появу такого будівника світ висміює, мудреці називають дурнем, монахи під машкарою благочестя переслідують, єретики, хитро перетлумачуючи, спростовують, юнаки уникають, старці гребують, царі пригнічують, бідні зневажають; і чи не здається Він тобі якимсь царем блазнів? Але Він знає своїх і знає для кого Він воскресає. Яка безчесна людина не бачить Його живим? Але хто, крім обраних, бачать Його воскреслим? ("О глибина" та ін.)

Але бувай здоров, мій найдорожчий!

Твій в Господі Григ. Сковорода

22 квіт. (з Харкова)

(Дата листа невідома, але зважаючи на те, що автограф зберігається серед ранніх листів до Ковалинського, його слід віднести до 60-х років 18 століття).

ПРОСЛАВМО БОГА ВСІ ХВАЛОЮ

"Прославляйте Господа, звіщайте між народами діла Його" (Пс. 105:1).

Пс. 105 Муз. П. Сича

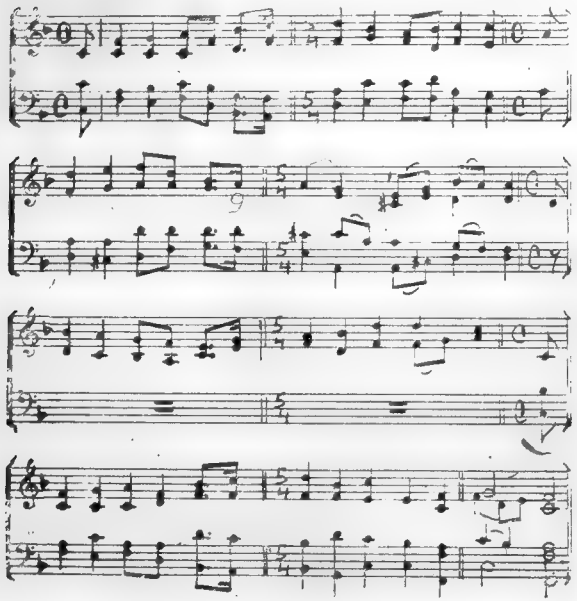

1. Прославмо Бога всі хвалою і ділами
За всі Його дари, за піклування нами.
Він нас благословляє в туземнім цім життю,
Влива в серця любов, дає нам міць свою.

2. Наш Творче Преблагий, дарів своїх не зменшуи,
Від нас не відступай, у правді нас вивершуй.
Проводарем нам будь, Небесний Отче наш;
Від зла нас заступай у прикрий, скрутний час.

3. Хвала-поклін від нас Небесному Отцеві
І Синові Його, вселенної Творцеві!
Свят-Духові хвала; всій Тройці Пресвятій!
Нехай хвалить Її людство від роду в рід! Амінь.

КУПИЛИ ЛИШЕ 704 БІБЛІЇ

Канадійське Біблійне Товариство, яке друкує і продає Біблії на багатьох мовах, опублікувало звіт продажу Біблій у різних мовах в 1965 році. Пів мільйона українців в Канаді, для яких Біблійне Товариство надрукувало тисячі Біблій. (При чім переклад цієї Біблії для Біблійного Товариства зробив православний митрополит Іларіон), купило лише 704 Біблії. Приблизно це припадає одну і чверть Біблії на тисячу українців. Правда, греко-католики мають свій власний переклад і можливо з них дехто її купив від своєї церкви. Найбільше Біблії як православного перекладу, так і греко-католицького купують українські протестанти. Навіть італійці, яких в половину менше в Канаді, ніж українців, та які є оригінальними з діда прадіда римо-католиками, розкупили 4,663 італійських Біблії. Наочно українці в Канаді Біблією дуже мало цікавляться. В цей самий час Ісус Христос, якого Господом визнають не тільки українські протестанти, але і православні і греко-католики, наказав: "Прослідіть Писання, бо ви думаєте в них життя вічне мати" (Йоана 5:39).

Вся західня европейська цивілізація збудована на християнстві, або на його впливах. Цю спадщину ми починаємо губити, проте жодна людина не може назвати себе освіченою, якщо вона не є ознайомлена з Біблією, книгою, яка більш ,ніж яка інша книга мала і має вплив на думання людства.

З-поміж англомовних канадійців приблизно один з кожних п'ятидесяти купив Біблію в 1965 році. Не дивлячись на те, що і серед англомовних канадійців почав ширитись скептицизм, все ж вони більш за якубудь іншу секцію канадійців цікавляться Писанням. В цім є таємниця взагалі сили і успіху англомовних народів у світі, і коли б українці виявили таке ж зацікавлення Словом Божим, Бог благословив би і нас не менше. З-поміж канадійських французів один з 23-х поцікавився купити французьку Біблію, що не є багато, але далеко краще, ніж в українців.

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

РОЗДІЛ VIII

ПРО ХРИСТА — ПОСЕРЕДНИКА

I. Уподобалось Богові, в Його вічній цілі, вибрати і призначити Господа Ісуса, Його єдинородного Сина, щоб Він був Посередником поміж Богом і людиною [1]), Пророком [2]), Священником [3]), і Царем [4]), Головою і Спасителем Його Церкви [5]), Наслідником усіх речей [6]) і Суддею світа [7]), якому Він від усієї вічности дав нарід, щоб цей нарід був Його насінням [8]) і щоб Він у часі відкупив його, покликав, оправдав, освятив і прославив [9]).

I. [1]) Іс. 42:1
1 Петра 1:19, 20
Йоана 3:16
1 Тимот. 2:5
[2]) Діяння 3:22
[3]) Жидів 5:5, 6
[4]) Пс. 2:6
Луки 1:33
[5]) Ефесян 5:23
[6]) Жидів 1:2
[7]) Діяння 17:31
[8]) Йоана 17:6
Пс. 22:20
Іс. 53:10
[9]) 1 Тимот. 2:6
Іс. 55:4, 5
Іс. 55:4, 5
1 Кор. 1:30

II. Син Божий, друга особа Трійці, який є сущий і вічний Бог, одноістотний і рівний з Отцем, коли прийшла повня часу, прийняв на себе людську природу [1]) з усіма істотними їй властивостями і звичайними їй немочами, але без гріха [2]). Він зачався від Святого Духа в утробі діви Марії з її єства [3]).

Це сталося в такий спосіб, що дві, цілі, звершені і відмінні природи Бога і людини поєдналися невіддільно в одній особі без перетворення, сполуки або змішання [4]). Ця особа є правдивим Богом і правдивою людиною, одним Христом і поодиноким посередником поміж Богом і людиною [5]).

II. [1]) Йоана 1:1, 14
1 Йоана 5:20
Филип'ян 2:6
Галат 4:4
[2]) Жидів 2:14, 16, 17
Жидів 4:15
[3]) Луки 1:27, 31, 35
Галат 4:4
[4]) Луки 1:35
Колосян 2:9
1 Петра 3:18
1 Тимот. 3:16
[5]) Римлян 1:3, 4
1 Тим. 2:5

III. Господь Ісус у Його людській природі, поєднаний в такий спосіб з божественною, був освячений і наділений Святим Духом понад усяку міру [1]). Він мав у собі всі скарби мудрости і знання [2]), бо уподобалось Отцеві, щоб у Ньому вселилась вся повня [3]), в тій цілі, будучи святим, невинним, непорочним і повним благодаті і правди [4]), Він був цілком заосмотрений для виконання праці Посередника і Поручника [5]).

Цю працю Він не взяв сам на себе, але був покликаний для неї Його Отцем [6]), який дав в Його руки всю власть і суд і заповів їх сповнити [7]).

III. [1]) Пс. 45:7
Йоана 3:34
[2]) Колос. 2:3
[3]) Колосян 1:19
[4]) Жидів 7:26
Йоана 1:14
[5]) Діяння 10:38
Жидів 12:24
Жидів 7:22
[6]) Жидів 5:4, 5
[7]) Йоана 5:22, 27
Маттея 28:18
Діяння 2:36

IV. Господь Ісус прийняв цю працю з найбільшою охотою [1]) і щоб виконати її, Він був під законом [2]) та звершено сповнив її [3]), перенісши найбільш тяжкі муки безпосередньо в своїй душі [4]) і найбільш болючі страждання його тіла [5]), був розп'ятий і умер [6]), був похований, перебував під владою смерти, не бачивши зотління [7]). Третього дня Він устав із мертвих [8]) в тім самім тілі, в якім Він страждав [9]), в котрім Він так само вознісся у небо і сидить по правиці в Бога [10]), заступаючись за нас [11]). Він повернеться судити людей і ангелів на кінці світа [12]).

IV. [1]) Пс. 40:7, 8
Жидів 10:5-10
Йоана 10:18
Филип'ян 2:8
[2]) Галат 4:4
[3]) Маттея 3:15
Маттея 5:17
[4]) Маттея 26:37, 38
Луки 22:44
Маттея 27:46
[5]) Маттея розділи 26, 27
[6]) Филип. 2:8
[7]) Діяння 2:23, 24, 27
Діяння 13:37
Римлян 6:9.
[8]) 1 Кор. 15:3, 4, 5
[9]) Йоана 20:25, 27
[10]) Марк 16:19
[11]) Римлян 8:34
Жидів 9:24
Жидів 7:25
[12]) Римлян 14:9, 10
Діяння 1:11
Діяння 10:42
Маттея 13:40, 41, 42
Юди вірш 6
2 Петра 2:4

V. Господь Ісус своєю звершеною покорою і своєю жертвою, яку Він через вічного Духа приніс Богові, вповні задовольнив справедливість свого Отця [1]) і купив не тільки примирення, а і вічне наслідство в царстві небеснім для всіх тих, кого Отець дав Йому [2]).

V. [1]) Римл. 5:19
Жидів 9:14, 16
Жидів 10:14
Єфесян 5:2
Римлян 3:25, 26

[2]) Даниїла 9:24, 26
Колосян 1:19, 20
Єфесян 1:11, 14
Йоана 17:2
Жидів 9:12, 15

VI. Хоча праця відкуплення і була фактично доконана Христом по Його втіленню, все ж сила і її користі були застосовані для вибраних у всі віки послідовно від початку світа, в тих обіцянках і через ті пророцтва, типи і жертви, в яких Його було відкрито і означено, як Насіння жінки, яке має розщавити голову змія і як Ягня заколеного від основання світа і який є учора і сьогодня, той же самий на віки [1]).

VI. [1]) Галат 4:4, 5
1 Мойсея 3:15
Відкриття 13:8
Жидів 13:8

VII. Христос у праці посередництва чинить згідно обох природ, роблячи кожною природою те, що їй властиве [1]), в той же час з причини єдности особи, те, що є властиво одній природі, Писання часом приписує особі означеній другою природою [2]).

VII. [1]) Жидів 9:14
[2]) Діяння 20:28
Йоана 3:13
1 Йоана 3:16

VIII. Усім тим, для кого Христос купив відкуплення, Він певно і ефективно застосовує і передає його [1]), заступаючись за них [2]) і відкриваючи їм у слові і словом тайни спасення [3]), ефективно переконуючи їх своїм Духом [4]) і перемагаючи усіх їх ворогів своєю всемогутньою силою і мудрістю в такий спосіб і такою дорогою, які є в найбільшій згоді з Його дивним і незбагненим правлінням [5]).

VIII. [1]) Йоана 6:37, 39
Йоана 10:15, 16
[2]) 1 Йоана 2:1
Римлян 8:34
[3]) Йоана 15:3, 15
Єфес. 1:7, 8, 9
Йоана 17:6

[4]) Йоана 14:16
Жидів 12:2
2 Кор. 4:13
Римлян 8:9, 14
Римлян 15:18, 19
Йоана 17:17
[5]) Пс. 110:1
1 Кор. 15:25, 26
Малах. 4:2, 3
Колос. 2:15

КОМІТЕТ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ І МИ

Цього року, українці Канади відзначують своє 75-ліття прибуття до Канади. Від самих початків свого поселення в новій прибраній батьківщині, вони цінили і організували свої окремі церкви і світські організації, в яких розвивали своє духовне, культурне і громадське життя, яке сьогодні вже є скоординоване і очолене через своїх представників в Комітеті Українців Канади (КУК).

Минуло вже 25 літ від основання цієї всеукраїнської установи, що було довершено 7-8 листопада 1940-го року в місті Вінніпегу. За той час видбулось вісім Конгресів Українців Канади, а Президія, обрана Конгресом, є виконним органом КУК. Через чверть століття свого основання і діяльности, КУК вповні виправдав себе. Про необхідність існування такої координаційної і репрезентаційної установи для української спільноти в Канаді тепер немає потреби говорити. Так організоване українство в Канаді довершило ідею української консолідації і таким чином виявило перед чужими і своїм громадянством свою громадську зрілість і спільну працездатність, чого нині вимагає від нас модерна суспільність. Окремі угруповання, особливо, коли ведуть між собою боротьбу за впливи, не представляють великої сили, а тільки ослаблюють себе взаємно. Тільки повна консолідація всього українства під одним прапором представляє собою суспільну і моральну силу, яка дає можливість мати кращі впливи на розвиток нашого життя, корисні здобутки для всіх та успішну можливість обороняти свої громадські прова.

Головні завдання КУК

а) Виступати перед урядом і громадянством Канади як авторитетне представництво українців Канади.

б) Координувати і скріплювати участь українців Канади в закріпленні й розвиткові громадських і державних установ та суспільного життя, опертого на принципах християнської цивілізації і демократії, за соціяльну справедливість, свободу та за суверенність і незалежність народів.

в) Перед урядом та громадянством Канади бути речником слушних змагань української нації до державної незалежности на заселених нею землях Европи і зо становища канадійського громадянства давати їй моральну і матеріяльну поміч, скеровану на її остаточне визволення з-під ворожих окупацій та до відбудови української суверенної держави.

г) Вдержати між українськими складовими організаціями почуття взаємної пошани й толеранції та координувати співпрацю у всіх справах, яку вони вважають за спільні для себе.

ґ) Плянувати розбудову українського життя в Канаді у всіх його ділянках. Належно обстоювати перед урядом Канади основну вимогу, що українські церкви, школи, культурні й наукові інституції, преса, товариства й організації — це виразники частини канадійського життя, та що з цього факту випливають їх управнення і привілеї, включно з моральною і матеріяльною піддержкою, як також гідне відношення до них і трактування їх як інституцій першої необхідности.

Керівні органи і фінансова база КУК

Діяльністю цілої організованої системи КУК керує Президія. В склад Президії входить 18 осіб вибраних на Краєвих Конгресах з-поміж представників складових організацій, до яких також входить Українське Євангельське Об'єднання і має свого представника-члена в Президії КУК. Збори Президії відбуваються кожного тижня, а раз на місяць з Президіяльною Радою. До Президіяльної Ради входять представники тих організацій, товариств, клюбів, які не є заступлені в Президії, а також голови рад і комісій. Велику відповідальність має директор КУК, який відповідає за свою працю перед Президією, а президія перед Конгресом.

КУК, як кожна установа, мусить мати фінансову базу для ведення своєї праці та виконання ухвал Конгресу. КУК не має будь-яких окремих фінансових прибутків, а виключно свій бюджет розраховує на складові організації і Відділи, які входять в склад КУК та окремі особи доброї волі.

Адміністраційний бюджет КУК покривають складові організації і Відділу КУК в такому процентовому відношенні, як це вирішить Президія КУК. Значить, більша організація вплачує більшу членську річну вкладку, а менша — меншу.

Бюджет на програмову працю КУК покриває Український Громадський Фонд (У. Г. Ф.). Збірку національної вкладки на Український Громадський Фонд переводять складові організації КУК між своїми членами й Відділи КУК в своїх місцевостях між загалом українського населення.

Головною фінансовою базою, на яку виключно опирається КУК, є членські річні вкладки складових організацій і Відділів КУК, але на жаль цю фінансову базу захитують ті організацій і Відділи, які не вплачують регулярно своїх членських вкладок, а без цього неможливо провадити нормально працю цієї загальної української установи, яка є на услугах всіх українців Канади, вірно стоячи на сторожі їхнього добробуту й розвитку.

Що осягнено дотепер і загальні завдання КУК

Згадаємо коротко про головні досягнення КУК і про це, над чим працюється тепер:

1) Заходами КУК введено навчання української мови в державних вищих школах і в університетах. З цього повинні користати українські студенти, а родичі та громадський і церковний український провід повинні заохочувати нашу молодь учитися рідної мови в державних школах.

Вже тепер в трьох західніх провінціях в 60 державних школах уведено виклади української мови, а крім того відбуваються виклади української мови й літератури в університетах в провінціях Альберти, Саскачевану, Манітоби й Онтеріо. Кожний народ мусить подбати, щоб мати свій вишколений духовокультурний і громадський провід. Можемо бути горді, що нині, в 1966 році, ми маємо 20 послів українців: 6 у федеральному, а 14 — в провінційних парляментах Канади.

2) Побудовано величний пам'ятник Тарасові Шевченкові перед парляментом Манітоби в Вінніпегу, столиці канадійських українців.

3) Заінкорпоровано в Уряді Канади Народню Фундацію ім. Тараса Шевченка та проголошено збірку на ціль фундації в сумі 1.000.000 долярів, з надією зібрати цю суму з кінцем 1967-го року. На цю ціль вже зібрано 100.000 дол.

4) Видано в англійському перекладі повного "Кобзаря" Тараса Шевченка і Антологію Української поезії, а в українській мові видано великого формату книгу художніх творів Т.

Шевченка. Це є люксусове, в кольорах, видання.

5) КУК набув гарний репрезентативний Дім на свою власність в центрі міста Вінніпегу. Тут приміщується Українська Народня Шевченківська Фундація, канцелярія, архів і бібліотека КУК. Тут відбуваються засідання Президії КУК та приміщуються інші установи. Це тільки головніші досягнення, чого напевно ні одна організація сама окремо не в силі була б зробити. Це все вдалося довершити спільними зусиллями, об'єднаними в Комітеті Українців Канади.

Тепер КУК докладає всіх старань, щоб якнайкраще відзначити 75-ліття поселення українців в Канаді, що припадає на рік 1966. Дотепер відбулися вже в різних провінціях Канади імпрези для відзначення цієї знаменної дати та віддання гідної пошани українським піонерам, які поклали основи під наше багате культурою і досягненнями життя в цій чудовій країні.

1967 р. Канада буде святкувати 100-ліття своєї державности, і відбудеться тоді Світова Виставка в місті Монтреалі. КУК робить заходи, щоб українці були там гідно зарепрезентовані, беручи участь в обох цих історичних подіях.

КУК в Канаді, а УККА в Злучених Державах мають подібні завдання. Вони часто співпрацюють в загально українських справах (УЄО в ПА входить в склад обох цих установ). КУК, УККА недавно відбули спільну нараду в Торонті і рішили скликати Світовий Конгрес Вільних Українців, що має відбутися в Ню Йорку 1967 року. Для того програмова комісія КУК опрацювала 200 сторінковий Збірник матеріялів і проєктів, розіслала до всіх централь українських організацій в різних країнах вільного світу.

Смерть директора Володимира Кохана — велика страта КУК

Говорячи про працю та успіхи КУК, годиться з жалем згадати і того, хто був душею і промотором цих успіхів . . . КУК потерпів невиджалувану втрату, коли смерть забрала його екзекутивного директора, сл. п. Володимира Кохана, який через 18 років віддано послужив українській спільноті в Канаді. Був це визначний громадський діяч-державник, з уродженим хистом організатора. великим життєвим досвідом і благодатною душею — селянський син. Народився 4 грудня 1898 року в селі Тудорковичах, повіт Сокаль, Західня Україна. Повернувши з праці з канцелярії КУК до свого дому 13 червня 1966 р. в 8 год. ввечері, він нагло помер на вилив крови в мозку і того самого вечора померла на удар серця його дружина — Лідія, не можучи пережити несподіваної смерти свого мужа . . . Старі люди міста

Вінніпегу казали, що ще такого великого здвигу народу на похороні тут ніколи не бачили.

Кожний свідомий українець і українка, без різниці до якої організації, чи церкви, чи партії вона належить, коли уважно розгляне програму КУК і все те, що ця установа за 25 минулих літ зробила для загально-всеукраїнської справи — можуть бути тільки горді з цього і радіти, що в нас в Канаді є і діє така установа, що є обов'язком і честю до неї належати, даючи їй нашу моральну і щиру матеріяльну піддержку.

Як представник УЄО і член Президії КУК, я уважав за потрібне поінформувати членство УЄО та взагалі всі українські євангельські громади про склад, завдання, працю, осяги і фінансові потреби КУК. Рівно ж прошу не забувати вирівнювати членські вкладки УЄО до КУК.

Ів. Роберт-Ковалевич

ЯКОГО ХЛОПЦЯ ПОШУКУЄМО

Він мусить мати чисте обличчя, чисті привички і чисте серце. Не потребує вміти скручувати цигарку, або знати, як смакує пиво; якщо він не в курсі слизьких жартів, це його незнання недобачатиметься.

Це мусить бути хлопець, який трактує свою матір і сестру — та кожного іншого хлопця матір і сестру з пошануванням і не висловлюється про батька як "стару людину".

Він не потребує бути особливо блискучим у школі, але мусить бути пильним, витривалим і ніколи не обманювати при іспитах і не лищати проблеми, поки він її не розв'яже.

Він мусить бути правдомовним, митким, послушним і помисловим. Він мусить інтереси працедавця зробити своїми інтересами і ніколи не страшитися заробляти більше від своїх платень.

Побажане, щоб він відповідав без надуми. Торговці хотять, щоб він протягом кількох літ замітав крамницю, і остаточно передати її в його завідування.

Він всюди бажаний — в праводавстві, в медичній практиці, в книговодстві, у виконуванню великих публичних робіт. Ті, що платять великі платні, пошукують за ним.

Нарід хоче бачити його суддею і членом конгресу, сенатором і президентом, і найкраща в світі дівчина бажає мати його за свого мужа.

Подав Др. А. Левицький

НЕПРОДУМАНІ ВИБУХИ

В "Нових днях" ч. 200 на сторінці 31-шій редактор журналу у відповіді на лист дописувача твердить: "Справи в церквах погані. У протестантських українство викінчено цілком, у католицькій наші справи, на мій погляд, безнадійні. Краще стоїть справа в православній церкві". Проте в православній церкві притаїлись, як лиси по норах особи з "асиміляторським рилом". І їх по тому "рилу" "б'ють". Отже, бій в православній церкві за збереження українства відбувається повсякчасно, але він іще не рішальний". Сам редактор "Нових днів" православний, отже повинен знати стан речей в своїй церкві. Щодо протестантів, то оцінка протестантів д-ром П. Б. Біланюком більш об'єктивна і ближча правди. Він пише:

"У протестантській вітці Української Церкви бачимо деякі збори вірних, що виразно заявляють свою національну приналежність, хоча багато українців-протестантів взагалі не має контакту з українською Церквою і вони чомусь почуваються дуже добре як члени чужемовних протестантських церков" ("Українська Церква, її сучасність і майбутнє").

Протестантам твердження, що у них "українство викінчено цілком", виглядатиме скорше як вислів або повної непоінформованости, або нетолерантности православного супроти "єретика".

В усіх українських євангельських церквах вживається на богослуженнях українська мова, при церквах, там де кількість дітей це оправдує, існуютть рідні школи, там де шкіл нема, батьки посилають своїх дітей в інші українські школи, якщо там існує толерантне ставлення до їх віри. Українські протестанти, баптисти, пресвітеріяни і інші мають свої українські краєві організації і в той же самий час їх представники беруть участь, як українці, в краєвих і світових протестантських з'їздах і об'єднаннях. Діти в більшості українських родин володіють українською мовою часом краще, ніж в деяких православних родинах.

Українські протестанти врятували на самих початках української іміграції в Канаді українські культурні цінності, організуючи школи, бурси і церкви. В той час греко-католики не хотіли навіть слати священиків у Канаду, а української православної церкви зовсім не існувало. Імена пасторів Івана Бодруга, Павла Крата, І. Глови і інших повинні з вдячністю згадуватись всіма українцями. Перші українські світські часописи в Канаді були засновані українськими протестантами.

Не тільки за давнє минуле, але і за недавню минувшину українська еміграція повинна бути вдячна українським протестантам за їх впливи і зусилля в припиненню репатріацій. Знову не так давно Др. Макінтайр, визначний пресвітерський пастор, в наслідок представлень українських баптистів посвятив сотки св їх радіостацій українській справі.

Українські протестанти не реклямують ані своєї праці, ані вигукують про свій патріотизм, в той же час зовсім далеко до того, щоб їх українство "було викінчено цілком".

На рідних землях євангельський рух творить поодинокий відвертий і ефективний спротив спробам атеїстів знищити всяку віру в Бога. Нам тяжко зрозуміти мотиви цього безпідставного нападу. Можна не погоджуватись з людьми інших релігійних переконань, але це не повинно бути підставою до очернювань.

Згідно опису редактора "Нових Днів" стан у православній українській церкві більш ніж жалюгідний і то не лише з одних асиміляційних причин. В церкві відбувається бій. Є певна кількість членів з "довгими і хитрими носами", але вони "притаїлися як лиси по норах". "Час від часу висувають своє асиміляторське рило з нори і нюхають погоду". "Як тільки їх ударятть по тому довгому й хитрому носі, то вони моментально втягають його в нору".

Оцей стан речей не тільки відкриває асиміляційний розвій у православній церкві, але і той факт, що навчання священиків і школи в повищій церкві були наскрізь невистарчальні, щоб піднести рівень культурности та поширення християнських засад серед членства. Звичайно там, де навчання Христа є засвоєне членством у якійсь мірі, то опонентів в церкві не "б'ють по рилу" і не загоняють у "нору", а стараються злу ідею перемогти кращою ідеєю.

Більше ста тисяч українців у Канаді більшість з них католики і православні в останнім перепису зареєстрували себе українцями, але подали, що англійська мова є їх рідною мовою. Що робити з ними? Так само "бити по рилу"? Нам здається, що український загал повинен зупинитись над цією проблемою культурно і культурно її розв'язати.

В усякім випадку краще мати англомовного українця, який є гордий з свого походження і знає, що він українець, ніж озлоблену з окривавленим "рилом" людину, що окрім огірчення нічого не відчуватиме супроти свого народу. Кількість "асимільованих" українців збільшується і цього явища лайкою не збути.

Зганьбити людину легко, навчити чогось доброго незвичайно тяжко. Ганьба, як метод навчання, вже давно залишений у всіх культурних народів. Деякі православні цього ще не розуміють.

Думки п. С. Риндика щодо українського іменотворства, подані в "Н.Д.", дуже добрі. Всі імена, які українці вживають у більшості, є або грецького або жидівського походження. Стародавні греки і жиди, даючи імена своїм дітям, робили як раз те, що радить батькам п. С. Риндик. Вони називали дітей, висловлюючи свої надії або переконання. Так Софія значить мудрість, Анна — ласка, Іван означало Бог милосердний, Данило — Бог мій суддя. Хоч усі ці жидівські і грецькі імена зукраїнізовано і засимільовано, все ж тепер українські батьки могли б відновити цей стародавній в основі Біблійний звичай, і, оминаючи жидівські і грецькі форми, надавати дітям українські імена властиві українській мові, як це робили і перші християни поміж жидами та греками.

Щодо церковних канонів, які ніби забороняють це робити, то серед цих канонів чимало втратило вагу і зміст для наших часів та є анахронізмами, такі, наприклад, як заборони жінкам стрігтись, або носити штани і т. д. Ці канони просто ігнорується, тому можна і повинно зігнурувати і церковні правила щодо наслідування імен святих, якщо хто собі того бажає.

EARL SPEAKS FROM HIS HEART

By W. Everett Henry

Earl Kiger had celebrated his fourteenth birthday by an early visit to the trout stream. As he approached Pegleg Pete's house on his way home about 10 o'clock with a nice catch of rainbows, he heard groaning and swearing and calls for help.

He stopped and wondered what to do. He was a little afraid of the fiery-tempered and profane old man, but he couldn't leave him in trouble. Hesitantly, he went up and knocked on the door, saying, "What's the matter, Mr. Pete? Can I help?"

In his usual profane way, Pegleg called, "Come in. Don't stand out there. I've got lumbago, and I can't get up. I'm hungry, and my cow's bawling to be milked."

When he saw Earl, he went on, "But you're only a kid. What can you do to help?"

Earl winced at the old man's language, but he said, "I can get you something to eat, Mr. Pete, and I can milk your cow. Which shall I do first?"

"You can cook and milk? A kid like you? Why, you're not more than 12 years old."

"Fourteen today, Mr. Pete, and I'm a Future Farmer. I'm not a very good cook, but I'll be glad to fry you some of the trout I caught this morning."

"Trout? My, that sounds good. But you'd better milk the cow first. I can wait for breakfast better than she can to be milked."

The cow was shy of the strange boy, but Earl got near enough to rub her ears, and she was soon standing quietly to be milked. Earl carried the milk to the house and kindled a fire to fry the trout. He found the coffee, and a few minutes later placed the nicely-fried trout and steaming coffee with bread and butter on a small table beside Pegleg's bed.

Groaning and swearing, the man got into position to eat and hungrily devoured everything on the table but the butter and jelly. With a grunt of satisfaction, he lay back on his bed and began profanely to thank the boy and praise his cooking.

Earl could stand it no longer. Raising his hand, he said, "Please, Mr. Pete, I wish you wouldn't use the name of the Lord and Savior that way. You see, I love Him, for He has saved me from my sins."

The old man's eyes blazed, and more profanely than before he began, "You . . . you little kid rebuking me in my own house."

Earl thought he was going to order him out of the house, but suddenly he stopped speaking, and a strange look came over his face. Earl watched him anxiously, wondering if his illness had suddenly become worse.

Moments later Pegleg said as if to himself and without a single swear word, and looking at Earl as if scarcely aware of his presence. "Yes, he's like him. He's like my Jim. Jim never liked to hear me swear, and I promised him before he died I'd quit it, and I didn't."

Then his eyes focused on Earl, and he said, "What's your name, son?"

"My name's Earl Kiger."

'Sam Kiger's son?"

"Yes, sir."

"A good father and a fine son. Could you come back and milk the cow and get me something to eat this evening, Earl?"

"Yes, Mr. Pete, I'll be glad to."

"Thank you, my boy. I'll be looking for you."

Earl's mother went with him to Pete's place that evening with a hot meal and a lemon pie and a hot water bottle for his back. Pete welcomed her graciously and bragged on Earl until the boy blushed with embarrassment. As they were about to leave, he said, "Mrs. Kiger, could you let Earl come and prepare two meals a day for me and milk my cow as he has so kindly done today? It'll be three or four days at least before I'll be able to look after things. I've had trouble with my back before, but this is the worst attack I've ever had. I'll be glad to pay him for his time."

"I'm sure," said Mrs. Kiger, "it'll be all-right with Mr. Kiger and me, if Earl wants to do it. What do you say, son?"

"I'll be glad to do it, Mamma, if I may do it without pay. I just want to help."

Pegleg's lips trembled as he said, "Thank you, my boy. I knew you wouldn't fail me."

Then turning to Mrs. Kiger he said, "Mrs. Kiger, your son is so much like the boy I lost that he brings back very happy and very sad memories. He not only looks like Jim, but he has the same kind and generous heart. The more I see of him, the more I want to call him Jim."

"Well, I guess he would answer to that name all right. His name's James Earl."

They all smiled together, and Pegleg said, "Is that so?" I say, son, would you mind if I called you Jim, at least once in a while?"

Earl blushed and said, "Why, no, Mr. Pete, I won't mind if you want to call me Jim."

As the Kigers sat together on the front porch that evening, Mrs. Kiger said, "Sam, didn't you say that Pegleg swore terribly, that about every other word was an oath?"

"Yes, I doubtless did, Mira. I never heard a man swear as constantly as he does."

"But, Sam, he never uttered an oath while Earl and I were there this evening."

"He didn't? I didn't suppose he could possibly talk two minutes without swearing at least 10 times. Didn't he swear when you were there this morning, Earl?"

"Yes, he did, Daddy, terribly, until I asked him not to."

There was a moment of astonished silence. Then Mr. Kiger said, "You asked him not to swear, Earl?"

"Yes, Daddy, I just couldn't stand it. I told him I loved the Lord and didn't like to hear His name used that way."

"Wh-e-ew! What did he say, Earl? Didn't he make the air blue?"

"He started to, Daddy, and then he suddenly stopped. A strange look came over his face, and he hasn't used another swear word in my hearing."

"Well, how strange! And what a rebuke to me and the other Christian men of this community. We've had many opportunities to do what you did, Earl, and prabably not one of us has been brave enough to do it."

"Pegleg said Earl was much like his boy Jim, Sam, and that probably made him more ready to listen to him than he would have been to listen to any man."

"Yes," said Earl, "and he told me this morning that he promised his boy to quit swearing and didn't do it."

"I see," said Earl's father. "That would make a difference."

But Mr. Kiger's prayer at family worship that night was more than usually humble, and he asked earnestly that Pegleg Pete might be brought into God's Kingdom. Earl went to Pegleg's twice daily for a week. The last two days he felt sure his help wasn't really needed, but by that time the two had become good friends, and Earl would be sorry when he would not have occasion to come every day.

When he brought in the milk the evening of the seventh day, Pegleg said, "Come in, Earl, my boy. I want to ask you something. I've been a very wicked man, my son, not so much toward men as toward God. I'd like to be a Christian, Earl, and love the Lord like you do. Tell me how to become a child of God."

"Why, Mr. Pete," Earl exclaimed in confusion, "I'll certainly try to help you. I don't know how to tell you. I wish I did."

"But you know how you became a Christian, don't you, boy?"

"Why, I read my Bible; finally the Holy Spirit made me sorry for my sins and I surrendered myself to Jesus. That was all I did, Mr. Pete. After all, God through Christ saved me."

"But, Earl, if you were a sinner at all, I must be a very great sinner, indeed. Do you think I can hope for forgivness?"

"I'm sure you can, Mr. Pete. I'm sure it says in the Bible, 'If we confess our sins, he is faithful and just to forgive us our sins, and to cleanse us from all unrighteousness.'"

Pegleg was silent for some moments. Then he said yearningly, "If I only had a Bible to see that for myself."

"I have two, Mr. Pete. I'll bring you one."

"The Bible Truth."

В СПРАВІ ПОКАЖЧИКА УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ

Пресовий Відділ Українського Музею-Архіву в Клівленді підготовляє видання покажчика української і видаваної українцями іншомовної преси, яка в біжучому — 1966-му році появлялася поза межами України. Ми хотіли б, щоб цей покажчик був якнайповніший і щоб він подавав вірні й вичерпні дані про кожний пресовий орган. Це буде можливо осягнути лише під умовою, що Музей-Архів буде мати в своїх збірках всю українську пресу, яка появилася в цьому році.

Мусимо з признанням зазначити, що велика більшість наших Редакцій чи Видавництв присилає нам свої видання постійно, однак деякі досі цього не роблять, мимо того, що ми до них індивідуально зверталися; позатим напевно існують деякі льокальні пресові видання, про які нам нічого не відомо. Тому звертаємося отсею дорогою з гарячим проханням до всіх тих Редакцій і Видавництв, які не посилають нам своїх видань, щоб у власному інтересі прислали нам хоча один примірник, який появився в цьому році.

Також просимо приватні особи доброї волі, яким добро української культури лежить на серці, щоб ласкаво подали нам по змозі вичерпні інформації про всі українські періодичні видання (включно з цикльостилевими церковними, шкільними, молодечими і іншими бюлетенями), які появляються на терені їхнього замешкання, а найкраще щоб прислали хоча показові примірники, обовв'язково з адресою видавця.

За співпрацю з нами в опрацьованні покажчика української преси, який буде продовженням діла, започаткованого сл. п. проф. Володимиром Дорошенком і який служитиме загальним інтересам, а також інтересові поодиноких видавництв, будемо дуже вдячні. Інформації й посилки просимо слати на адресу:

Ukrainian Museum, 3425 Broadview Road, Cleveland, Ohio, 44109 U.S.A.

За Управу Музею-Архіву, Інк.:
Д-р Олександер Фединський, Референт преси
Проф. Леонід Бачинський, Голова

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
20 Claremont Street, Торонто, Онт.
Пастор М. Фесенко

Богослуження і Недільна Школа о 11 год. рано кожної неділі.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
486 Симко Стр. Південь, Ошава, Онт.
Пастор І. Яцентий

Богослуження о 11 год. перед полуднем кожної неділі.
Вечірня о 7 год. вечора.
Недільна Школа о 10 год. рано.

УКРАЇНСЬКА ЄВАНГЕЛЬСЬКА ЦЕРКВА
58 Earl Street, Hamilton, Ont.
Пастор В. Кучер

В суботу по полудні: Рідна Школа о год. 1.30
В неділю рано: Біблійна Година о год. 10.15
Недільна Школа о год. 11
Богослуження о год. 11

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
432 Third Avenue (at 30th St.), New York, N.Y.
Богослуження щонеділі о 11-ій годині рано.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
Ірвінгтон, Нью Дж.
Богослуження о 11 год. рано щонеділі.

Всіх радо вітаємо!

Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

Листопад 1966 November

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

ЗМІСТ

Чудодійна сила Євангелії. Л. Стандрет 1
Думки Г. Сковороди 6
До Тебе, Господи Святий. Муз. П. Сича 8
Грунти. рослини. Др. Л. І. Цімерман 9
Ісус розпочинає Свою кампанію. В. Кучер 12
Визнання віри Пресвітерської Церкви 15
Wisdom of the Fairies by Anita Miller (by courtesy of the "Bible Truth") 22

Front page picture: Maligne Lake. Alberta Government Photograph.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Р. XXVII. Ч. 9. Листопад 1966 November Vol. XXVII. № 9.

Проп. Лука Стандрет
Кристал Сіті, Ман.

LIBRARY AND MUSEUM

ЧУДОДІЙНА СИЛА ЄВАНГЕЛІЇ

Не соромлюся Євангелії Христової, бож вона є силою Божою на спасення всякому віруючому . . . Рим. 1:16.

В цьому світі є різні роди сили: фізична, духова, економічна, політична, мілітарна; а також сила знання, преси, організації тощо. Незвичайно великою політичною і мілітарною силою в часи апостола Павла була римська держава. Її територіяльними посілостями тоді були південна і західня частини Европи приблизно по ріку Рен і Дунай, південно-західня частина Азії і північна частина Африки. Їй підлягали найкращі і найкультурніші народи, які колись були самостійними і державними. Тепер вони "благоденствували" під твердим режимом Риму, а їхні колишні незалежні держави були провінціями велитенської римської імперії.

Найвища римська влада, цивільна і військова, належала імператорові. Сотні тисяч постійного і добре вимуштруваного війська були розташовані на кордонах імперії, а решта була розквартерована в столиці та в найближчих до неї містах. Мілітарні шляхи сполучували столицю з усіми провінціями так, щоб на випадок бунту чи повстання можна було якмога скоро перекинути туди армію для придушення повсталих.

Столичне місто Рим нараховувало коло півтора мільйона жителів. В ньому було багато великих і прекрасних будинків, пишних палаців, поганських святинь, статуй, амфітеатрів, прилюдних купалень, площ і т. п. Все те свідчило про велич і силу римської імперії, а зокрема її столиці, великого і славного Риму.

Ця зовнішня велич, безперечно, справляла сильне враження на всіх. Багаті і бідні, вільні і мільйони підневолених відчували, що римська держава — це потуга, якій має підкоритись увесь світ. Навіть обідраний плебей-простолюдин та знедолений і визискуваний раб з часом привикли респектувати силу, а з презирством ставились до всього, що здавалось дрібним, слабосилим, малозначним. Загально взявши, люди примирились з думкою і визнавали, що "світ належить сильним".

(В силу непереможних обставин, як нині, так і тоді, навіть поневолені стають гордитися могутньою вітчизною своїх поневолювачів. Наприклад, наш Павло Тичина, пройнятий радянською патріотичною гордістю, звеличує могутню силу Радянського Союзу, тобто російської імперії, коли пише:

"Гордості ми сповнені нашою Вітчизною,
грізною, могутньою силою залізною".)

Коли апостол Павло писав своє послання до християн у Римі, християнство на європейському суходолі, зокрема в Римі, щойно почало поширюватися. Чисельно й організаційно воно ще не являло собою ніякої сили в очах загалу. В його рядах ще не було людей з вищою освітою, знатних і впливових. До християн спочатку приєднувалися тільки дрібні ремісники, раби та всілякі бідолахи. Поганські народні маси про християн ще майже нічого не знали. А те, що дехто з них чув, були здебільша фальшиві поголоски, сплетні та видумки, поширювані жидівськими і поганськими противниками. Говорилося, наприклад, що християни є визнавцями таємної жидівської релігійної секти, якої засновником був Ісус, якийсь маловідомий тесля з Назарету, що був розп'ятий на хресті за протизаконне навчання, а якого його послідовники вважають за Бога, свойого володаря і спасителя та віддають йому божеські почесті. В кожному разі в очах римлян християнство тоді було чимсь таким неповажним, мізерним та попросту абсурдним, що порядному і гордому римлянинові було б соромно з ним солідаризуватися або його серйозно трактувати. Жидам воно було поблазню, а грекам (і римлянам) дурощами. 1 Кор. 1:23.

І мабуть під таким враженням жили і такими думками та почуваннями були пройняті також і деякі, ще не утверджені в вірі, римські християни та таємні прихильники християнства. Поганське довкілля робило свої впливи на тих, хто не був ще здецидований, справи якслід не розумів і вагався. Немає сумніву в тому, що в християн багато дечого їм подобалося, але явно-славно станути в невеличкі ряди християн в них не було відваги, або задивлені в велич і силу Риму, соромилися. Очевидно, рахувалися з опінією поганського загалу, рідні, сусідів, приятелів. Бож не всі можуть так легко протиставитися оточенню, народнім повірям, пересудам, сплетням та різним спокусливим підшептам.

Апостол Павло, видно, був докладно поінформований про ситуацію в Римі. Тож, звертаючись листом до римських християн жидівського й поганського походження та інших прихильників, заговорив до них їхньою мовою, тобто мовою про силу. Та разом з тим він сказав їм, що сила, яку він мав на увазі і якою він гордився, була сила божественна, сила проповідуваної Євангелії Христової. Тож він з гордістю підкреслив факт, що не соромиться тієї Євангелії, бо вона є Божою силою на спасення, духове оздоровлення, на визволення з неволі гріхи, на вільне життя в Христі, а не на винищування або поневолення та перетворювання людей у рабів. І саме тому Євангелії Христової не треба соромитися, а навпаки, треба її радо і мужньо проповідувати і жидам і поганам, тобто грекам і римлянам, всім людям, бо всі під гріхом. (Рим. 3:9).

Змістом проповіданої Євангелії в апостольські часи було: Ісус Христос є Месія, Син Божий і Спаситель світу. Всі люди згрішили і потребують Спасителя, яким є Христос, що з любови віддав себе в жертву за всіх. Щоб спастися, треба людині беззастережно повірити в Христа, покаятись, зазнати прощення гріхів, духово відродитись до нового життя та жити згідно з навчанням Христа. Кожний, хто вірує в Христа і виконує Його повеління, має вічне життя. Це вкоротці зміст Євангелії, яка є могутнім засобом до того, щоб навернути людину до Христа і тим чином примирити її з Богом і ближніми.

Євангелія — це добра вістка про спасаючу Божу любов-ласку. Вона закликає всіх до Христа, до покаяння, до відродження; до праведного життя, до братнього співжиття, взаємної любови та служення ближнім за прикладом Спасителя. А наслідки того, що людина відкидає Христа і Його Євангелію, дуже сумні, бо "людина пожне те, що посіє". Бог же не послав Сина свойого на світ, щоб осудив світ, але щоб через Нього світ спасся. (Іван 3:17). Він хоче, щоб усі люди спаслися і до пізнання правди прийшли. (1 Тим. 2:4).

Якже діяла сила Євангелії на тих, хто її радо слухав і приймав ,і як це виявлялося назовні, тобто в їхньому житті? Ось декілька прикладів. Закхей, багатий і безсовісний митник, що видно скривдив багатьох, вислухавши Христа під час гостини в свойому домі, заявив, що половину маєтку свойого віддасть убогим; а коли кого скривдив, то верне вчетверто. У відповідь на таку заяву Христос сказав: Сьогодні на цей дім спасення прийшло. (Лука 19:1-10). В діяннях Апостолів (19:19) читаємо про те, як під впливом сили Євангелії ,що її проповідував Павло в Ефесі, багато тих, хто займався чарами, позносили книги свої та публічно спалили. Прийнявши Христа, вони відкинули і залишили чародійство, хоч воно в ті часи було дуже поплатне. Та найяскравішим прикладом діяння сили Євангелії, було навернення Савла. Савло, високоосвічений фарисей, релігійний жидівський фанатик, завзятий і нещадний гонитель християн, навернувшись, став Павлом-апостолом, ревним і незламним Христовим воїном, невтомним працівником на ниві Христовій та без-

безстрашним проповідником Євангелії Його. Його проповіді робили справді чудодійний вплив на багатьох слухачів, про що свідчать великі зміни в їхньому житті. В своєму посланні до християнської громади в Коринті він пише, що між ними є чимало таких, що колись були розпусниками, ідолопоклонниками, перелюбниками, блудодійниками, мужоложниками, злодіями, користолюбцями, п'яницями, злоріками і хижаками, але навернувшись, очевидна річ, під впливом проповідуваної Євангелії ,вони "обмились, освятились і оправдались іменем Господа Ісуса Христа і Духом Бога нашого". (1 Кор. 6:9-11). І саме в тому сила, значіння і вага справдішнього євангельського християнства. Воно за допомогою проповідування Євангелії Христової призводить до таких радикальних змін, до змін на краще, і тим чином спричиняється до духового і морального поступу.

Силу і вартість непофальшованого християнства, як чинника, що спрямовує людину на шлях спасення і нового життя, збагнув наш народній геній, поет і пророк, Т. Шевченко. Про це дуже переконливо свідчить м. ін. його славна поема "Неофіти". Правда, ця поема є політичною алегорією, в якій, пишучи про римського кесаря і переслідування християн у Римі, Шевченко мав на увазі російського царя та відносини в царській державі, але вона також показує нам, як правильно він розумів ролю і завдання християнства ,і християнської церкви. В цій поемі він оповідає про молодого римського аристократа Алкида, розпусника, який одного разу гуляв з веселим товариством у гаю біля Апієвого шляху. Припадково надійшов туди апостол Петро, привітав товариство, побажавши всім мира, та почав проповідувати їм Євангелію, "слово нове", про "любов, і правду, і добро, добро найкраще на світі, братолюбіє". Вислухавши апостола, Алкид і його товаришки-гетери повели його до терми, розкішної купальні, де відбувався веселий пир-оргія, тобто гульня і пиятика з розпустою. І там цей ревний апостол проповідує Євангелію, яка і в цьому випадку виявилась силою Божою на спасення, бо учасники оргії залишили згубний спосіб життя і пішли вслід за апостолом.

. . . "І слово
Із уст апостола святого
Драгим елеєм потекло.
І стихла оргія. А жриця
Киприди, оргії царица,
Поникла радісним чолом
Перед апостолом, і встала,
І всі за нею повставали,
І за апостолом пішли

У катакомби. І . . . . . .
. . . . . Алкид пішов за ними,
І за апостолом святим,
За тим учителем своїм" . . . .
("Неофіти". Т. Шевченко).

Всі вони пішли за апостолом Петром у катакомби, в підземні печери, де тодішні християни в Римі за часів переслідування збирались на богослуження і хоронили померлих. Невдовзі цей гурток неофітів, тобто новонавернених, разом з іншими були приарештовані римською владою і вивезені на тяжкі роботи в Сиракузи на Сицилійському острові. Мати Алкидова, довідавшись, що сталось з її сином, прибула до Сиракуз, але побачитись з ними їй не дозволили. Та проте вона раділа, почувши, що в'язнів повезуть до Риму, де має відбутися велике свято з нагоди проголошення римського імператора богом. Там в'язні-християни зможуть скористати з амнестії-звільнення, якщо віддадуть імператорові божеську почесть, вклонившись перед його статуєю. Мати-поганка сподівалась, що її син скористає з нагоди і за це по-своєму гаряче молилась. Згодом вона зжахнулась, побачивши, як по ріці Тибр пливе галера, на якій її син Алкид, привязаний до щогли, співає новий псалом Господеві. А потім чує, як він, звернувшись до решти закованих неофітів на галері, закликав:

"Молітесь, братія, молітесь
За брата лютого! Його
В своїх молитвах помяніте;
Перед гординею його
Брати мої, не поклонітесь!
Молитва — Богові!" . . . . ("Неофіти").

Перед бовваном кесаря вони не поклонились. І за свої християнські переконання, за геройську поставу, за Христа, Його Євангелію, за правду, всі ці неофіти, колишні розпусники, а тепер, за словами Шевченка, "лицарі святі", заплатили своїм молодим життям.

Євангелія Христова завжди була, є і буде єдиним засобом, яким Бог подає людям силу, необхідну для того, щоб вони могли перемогти себе, своє самолюбне і горде "я", оволодіти обставинами та жити згідно з Його святою волею, недивлячись на несприятливі умови.

Останнім часом багато церковних провідників почали наголошувати потребу нової християнської реформації. А вона потрібна, бо, ніде правди діти, вже приходить до того, що світ не добачає різниці між багатьома християнами, а не-християн-

нами. До речі, світ бачить одну різницю тільки в неділю, коли одні йдуть до церкви, а другі ні. Слідує, що нову реформацію треба почати, але під тією умовою, що її завданням буде проповідування Євангелії Христової, як сили Божої на спасення. Така реформація потрібна і багатьом протестантам, і римо-католикам, і православним. Вона потрібна також нашим людям, українцям різних віровизнань. Для них це повинно бути питання першорядної ваги, багато важливішим, ніж, наприклад, турботи деяких про творення (в якомусь далекому майбутньому), унієтського патріархату в православному Києві.

Тож коли мова про реформацію, чи як це дехто називає, християнський ренесанс, відродження, то її треба переводити апостольським способом. Значить, треба серйозно, щиро й послідовно, словом і ділом, індивідуальним і збірним життям, проповідувати добру вістку про спасаючу Божу любов-ласку, але так, щоб результати діючої сили Божої, овочі Духа, були видні для віруючих і невіруючих. Головно треба подбати про те, що Шевченко вважав за "добро найкраще в світі, братолюбіє". Таким чином християни, справжні а не підроблені, несоромливо і сміливо можуть поставити невіруючий, зневірений і скептичний світ перед доконаний факт, як незаперечний доказ того, які докорінні і благотворні зміни в житті людей чинить чудодійна сила Євангелії Христової.

ВИЗНАЧНІ ДУМКИ Г. СКОВОРОДИ

(Взято з праці Г. Сковороди "Начальна дверь до християнського добронравія").

В с т у п

"Дяка блаженному Богу за те, що потрібне зробив легким, а тяжке непотрібним. Нема нічого солодшого для людини, і нема нічого більш потрібного, ніж щастя; нема ж нічого і легшого за це. Дяка блаженному Богу.

Царство Боже внутрі вас. Щастя в серці, серце в любові, любов же в законі Вічного.

Це є неперестаюче відро і сонце, що не заходить, яке освітлює темряву в серці. Дяка блаженному Богу .

Що було б тоді, як щоб, щастя найбільш потрібне і найбільш улюблене всіма, залежало на міста, на час, на тіло і кров? Скажу ясніше: що було б тоді, як щоб щастя Бог ув'язнив в Америці, або Канарських островах, або в азіятському Єрусалимі,

або в царських палацах, або в Соломоновім часі, або багатствах, або в пустині, або в посаді, або в науках, або в здоровлю? Тоді б і щастя наше і ми з ним були бідні. Хто міг би дістатись до тих місць? Як можливо родитись всім в одним якімсь часі? Як можна вміститись в одній посаді і стані? Яке ж то щастя засноване на піску тіла, на обмеженім місці і часі, на смертній людині? Чи не є це тяжке? Ій! Тяжке і неможливе. Дяка ж блаженному Богу, що тяжке зробив непотрібним.

Нині ж чи бажаєш бути щасливим? Не шукай щастя за морем, не проси його у людини, не скитайся по планетам, не волочись по палацах, не повзай по земській кулі, не блукай по Єрусалимах . . . Золотом можеш купити село, річ тяжку, без якої можна обійтися, а щастя, як необхідність даром всюди і завжди дарується. Воздух і сонце завжди з тобою, всюди і даром; все ж те, що біжить від тебе геть, знай, що воно чуже і не рахуй за твоє, все те є дивне і зайве. На що тобі нужди? Тим то воно і тяжке.

Ніколи б не відлучилось від тебе, як що було б необхідне. Дяка блаженному Богу.

Щастя не залежить не від неба а не від землі. Скажи з Давидом: "Що маю на небі? І що забажав від Тебе на землі?"

Що ж є для тебе потрібне? Те що є найлегшим. А що є легке? О мій друже, все трудне, і тяжке, і гірке, і зле і є брехливе. Одначе, що є легке?

Те, мій друже, що є потрібне. Що є потрібне? Потрібне є тільки одне: "Одного лише потрібно".

Лише одне тобі потрібне, одне тільки благе і легке, а все інше труд і слабість. Що ж це одне? Бог. Все сотворене є рухлядь, мішанина, зволоч, січ, лом, круш, стеч, несенитниці, сплоч і тіло, і плетки . . . А те, що любе і потрібне, є єдине всюди і завжди. Але це Єдине все в долоні своїй і порох тіла твого тримає.

Дяка ж блаженному Богу за те, що залишає все для нас тяжким, окрім того, що потрібне, любе і єдине.

Багато тілесних потреб чекають на тебе, і не там щастя, а для серця твого одне лише потрібно, і там Бог, і щастя, не далеко воно. Близько є. В серці і в душі твоїй.

Цього бажає Григорій, син Сави Сковороди.

ДО ТЕБЕ, ГОСПОДИ СВЯТИЙ

Моя душа дожидає Господа більше, ніж сторожа ранку. Пс. 130:6.

Пс. 130. П. Сич.

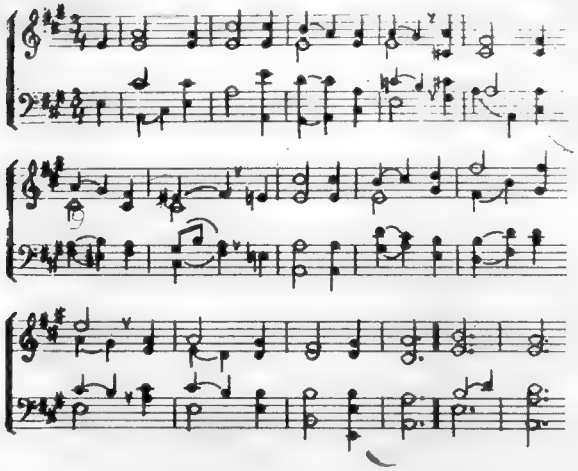

1. До Тебе, Господи Святий,
Я кличу з глибини,
До голосу благань моїх
Ти слух свій прихили.

2. Чи хто встоїть, коли б Господь
Гріхи людей згадав?
Та прощення у Нього є,
Аби страх нарід мав.

3. На Бога жду. В Його словах
Надія вся моя.
Моя душа на Бога жде,
Як жде сторожа дня.

4. Як уночі сторожа жде,
Щоб розвиднялось вже,
Так ти, народе мій, вповай,
Бо в Бога милість є.

5. У Господа спасіння скарб,
Велика ласка жде;
З неправди нарід Бог звільнить
З гріхів людей спасе. Амінь.

ГРУНТИ, РОСЛИНИ І ПОЯСНЕННЯ, ЩО Є 4.000 РОКІВ ДАВНІ

Др. Л. І. Цімерман є професором агрікультури і математики в Гошен університеті. Він є членом Американського Наукового Товариства Агрономії, Наукового Товариства Грунтознавства, Американського Товариства для Збереження Грунтів і Американського Товариства для Прогресу Науки. Він є спеціяліст у хемічних дослідах грунтів і їх плодючости.

The following article by Dr. L. J. Zimmermann is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.

Часом ми всі стаємо філософами. Ми ходимо в полі поміж пшениці, спостерігаємо наші сади і огороди з їх різноманітністю, бачимо дозріваючи овочі в садах і виноградниках, подивляємо осінню красу лісів з їх широкими пасмами, палаючими різними кольорами, і питаємо себе: Як це все повстало?

Ісус сказав своїм ученикам одного разу: "Коли зерно пшеничне, впавши на землю, не вмре, то одно зостається, коли ж умре, то багато овощу приносить". Ісус Христос був першокласним агрономом. Він зформулював в звичайних словах один з дивних фактів природи, а це що зерно пшениці має перше вмерти перед тим, як появиться нове життя.

Для обох присутність води є необхідна як для смерти, так і для життя. Як Парсон сказав в його книзі "Збереження Американських Природних Багатств", "Вода є кров'ю життя для землі".

Більшість хемічних процесів, які відносяться до життя і росту мають воду або як реактив (той, що викликає реакцію. Ред.), або як продукт. Вода діє як розчинник, уможливлюючи в такий спосіб хемічні реакції.

Води є багато в більшості місць і цикл, яким воду достачається на землю для її рослинности і зелені, ділає стало і необмежено.

Вся матерія складається з хемічних елементів, необхідних для росту роелин, ці елементи нормально знаходяться в повітрі і землі. Як повстала земля? Як вона продовжує затримувати поживне постачання для рослин? Плодюча земля складається

з мінеральної матерії, але в ній так само присутня і органічна матерія, яка початково повстала з життя інших рослин і тварин.

Органічна матерія знаходиться в процесі розкладу, але в середовищу процеса розкладу рясніє життя рослин і тварин.

Ці елементи разом з повітрям і водою уможливлюють функціонування життєдайних процесів. Земля, яка складається лише з відламків вивітрених скель, є безплодна. Родюча земля є жива. Незчисленна кількість мікроорганізмів, як рослин, так і тварин, можуть утворювати близько 20 відсотків органічної частини грунту і їх число має кілька більйонів в грамі землі. В такий спосіб земля витворюється діланням кліматичних факторів на тверду частину грунту і додатком живих продуктів в бігу часу. Але як і коли ці процеси почалися? Для зросту рослин не є досить мати світло, хемікали, повітря і воду. В насінню є сила, яка активізується в належнім оточенню. Багато складних, але гармонійних реакцій починає оперувати. Насіння, яке почало, як поєднання двох мікроскопічних клітин, з яких кожна є складністю елементів і процесів, дає початок новому індивідові на його дорозі до зрілости. Коли насіння є пшеничним зерном, виростає пшениця. Коли насіння є жолудем, виростає дуб. Коли насіння вмирає, чи воно є велике, чи мале, з нього виростає дуже подібна рослина, яка все ж не є вповні індентична з тою рослиною, з якої початково повстало насіння.

Тут є порядок, тут є краса, тут є гармонія, тут існує певна стійкість, коли ми спостерігаємо різні процеси зросту. Тут є також можливість зміни. Гимбриди насіння кукурудзи майже зовсім заступили насіння кукурудзи, яке мало цвіт відкритий для запилювання. При належнім виборі насіння високі і короткі стебла кукурудзи можна вирощувати одне біля другого на тім самім полі.

Перебіг часу від посадження до зрілости можна регулювати та добірати на підставі довжини можливого часу. Стало пошукується нові різновидності, які більш противляться хворобам рослин і в багатьох випадках їх знаходиться.

Підвищено потенціяльну урожайність рослин. Цей факт підтверджують рекордні урожаї кукурудзи, які виносять більш ніж триста бушлів з акра.

Всі вищі рослини хоч і різняться одна від одної мають певні спільні речі, такі як фотосинтез, яким пожива рослини витворюється з двокису вуглеця і води в присутності світла. Існує подібність структури в тім, що коріння ,стебло, листя і цвіт мають єдине в своїм роді положення і мають подібну ж ціль.

Існують певні реакції на зовнішні збудники, такі як схилення до світла, смерть від відсутности світла і кисня і т. д., які є спільні усім рослинам.

Хто це був, що усталив і урухомив закони генетики і росту рослин? Це питання, дуже природно веде до іншого найбільш основного.

Звідки повстали перші рослини? Або краще (бо початок у наслідок випадку є логічно виключений і припущення розумного автора є необхідністю) хто зробив перші рослини?

Як відповідь я зацитую з книги, яка була написана принаймні тисячу років тому, яка має до діла з подіями, що сталися принаймні чотири тисячі років тому, це є найдавніша книга в Біблії, книга Йова розділ 38.

В формі потужної, героїчної епопеї представляється, що Господь Бог сказав Йовові: "Де тоді був ти, коли я закладав основи землі? Скажи, коли знаєш! . . . Як тим часом всі ранні зорі веселилися, і всі сини Божі викликували з радощів? . . . Хто запер, мов би воротьми море, як воно ринуло, та наче з матірного лона вийшло. Як я зробив йому хмари одежею, а мряку пеленами його, та вказав йому гряниці, поставив засови і ворота, і сказав: ось покіль доходити будеш, а далій не перейдеш, і тут межа надутим хвилям твоїм . . . Якою дорогою розливається світло й шириться східній вітер по землі? Хто дощу канали рие, й хто блискавицям путь указує та грому, щоб йшов дощ на землю безлюдну, на пустиню, де нема чоловіка, щоб насичував пустиню й степ, і розбуджував до росту зароди травні? . . . Чи зв'язав би ти узол у Плеяди, чи розв'язав би Орійона? Чи повиводив би ти громаду зір у свій час, Аз-зорю із дітьми її? Чи небесне знаєш право, чи можеш порядок завести на землі? . . . А воронові хто готує харч його, коли діти його пищать до Бога, блукаючи без поживи?"

Відповідь книги Йова на запитання про початок і утримання всесвіту (і це природно включає світ рослин) є моєю відповіддю. Вся природа була сотворена Богом і Він стало утримує її.

В той час як я продовжую досліджувати і спостерігати процеси природи в грунтах і рослинах, моя віра в Бога стало збільшується і я денно схиляюсь перед Ним в зачудованні і хвалі.

ІСУС РОЗПОЧИНАЄ СВОЮ КАМПАНІЮ

(Мк. 1.21-22)

Ми раніше бачили як Іван Хреститель був вістником Ісуса Христа. Іван Хреститель проповідував і казав: "Вслід іде за мною Сильніший від мене ,що Йому я негідний, нагнувшись, розв'язать ремінця від обув'я Його. Я христив вас водою, а Він христити вас буде Духом Святим".

Ми теж бачили як Іван Хреститель христив Ісуса в річці Йордані й як тоді Бог об'явив був велику правду що Ісус — це Син Божий. Ми рівнож бачили як Ісус був випробуваний дияволом у пустині й як Він лишився вірним Богові Отцеві.

Відтак ми читали як Ісус вибрав Своїх приятелів, з якими Він ділив науку Євангелії та силу спасіння, і яких Він приготовляв Собі до помочі.

Тепер настав час коли Ісус міг розпочати Свою кампанію. Це був дуже важливий час бо всі попередні події були приготованням до цієї кампанії. Місцем для Своєї кампанії Ісус вибрав синагогу, яка була місцем науки Закону Мойсейового й місцем молитов народу Божого.

Синагога перш усього була **науковою інституцією.** Служіння в синагозі складалось лише з трьох частин: молитва, читання Слова Божого (Старий Заповіт) й пояснення його. В синагозі не було музики, не було співу, не було приносу жертви. Тому то ми можемо сказати що єрусалимська святиня була місцем **богослуження і жертви,** а синагога була місцем **науки й навчання.**

Синагоги мали дуже великий вплив на життя й розвиток ізраїльського народу, бо в Єрусалимі була лише одна святиня, а синагог було дуже, дуже багато. Закон вимагав що де тільки було 10-ть жидівських родин, там мусіла бути синагога. Коли чоловік мав якусь проповідь що хотів проповідувати, або якусь думку духовну й життєву що хотів нею поділитися з іншими людьми, то синагога якраз була місцем для цього.

В синагозі були певні урядники. Там був **завідуючий синагоги,** якого завданням було слідити за порядком, завідувати справами, й дбати про влаштування служіння. Там були **роздавщики милостині.** В синагозі щодня збирали гроші й іншу пожертву від тих які могли пожертвувати, а відтак розділяли все це поміж бідними людьми. Найбіднішим людям давали чотирнадцять разів їсти в тижні. В синагозі був теж **служитель,** якого завданням було піклуватися звоями святого Писання, чистити синагогу, трубіти в срібну трубу щоб пригадати людям що прийшла субота, і дбати про початкове навчання дітей.

В синагозі не було сталого проповідника або вчителя. Коли люди зібрались в синагозі на служіння, то завідуючий синагоги викликав здібних людей для читання й пояснення Слова Божого. Ось тому то Ісус відкрив Свою кампанію в синагогах, бо там Він завжди мав нагоду ділитись наукою зі Слова Божого.

Коли ж Ісус учив у синагогах то Його наука, Його пояснення, були дійсно новою наукою й новим поясненням. Він не вчив так як книжники. Ні! Його наука була новою. Його наука торкалася людського серця; вона мов цілющий бальзам спливала на зранені людські серця. Євангелист Марко каже нам, що "Всі дивувались науці Його, бо Він навчав як можновладний, а не як ті книжники."

Книжники були знавцями закону. Закон, "Тора", був найбільш святою річчю для жидів. Ядром Закону є **Десять Заповідей,** але під Законом вважалося перших пять книг Старого Заповіту, т. т. Пять Книг Мойсея. Для жидів цих перших пять книг Старого Заповіту були вповні святими книгами. Вони вірили що ці книги Бог дав прямо Мойсеєві. Вони вірили що ці книги були абсолютно й цілковито зобовязуючими. Вони казали що "всякий хто каже що "Тора" не є від Бога не має участи в житті вічному." І всякий хто каже що Мойсей написав у Законі, в "Торі", бодай одно речення з своєї власної мудрости легковажить і нехтує Слово Боже."

Це означало що "Тора" була головним і одиноким правилом віри й життя, і що в Торі є всі потрібні вказівки й напрямні для життя. Це теж означало що люди повинні вивчати, студіювати Закон щоб знати всі правила, всі засади потрібні для їхнього життя.

Цю науку про Закон могли дати лише знавці, експерти, фахівці Закону, і тими фахівцями, знавцями Закону були книжники. Вони були одинокі яких вважали за тих що правильно розуміють, навчають і пояснюють Закон.

Між книжниками були менші й більші знавці Закону. Більші знавці Закону звалися **рабінами.**

Книжники взялись за потрійне завдання. Поперше, вони старались з великих моральних принципів "Тори" видістати правила й приписи для кожньої оказії життя. Таким чином вони зредукували, "спростили", засади Закону до правил і до приписів, що сталось безконечним завданням, бо одні приписи народжували другі приписи, і так дальше, і так дальше, й так без кінця. Жидівська релігія розпочалась великими моральними законами та, на жаль, вона скінчилась безконечністю приписів та правил. Вона почалась як релігія, а скінчилась як збір приписів

та обрядів. Вона почалась як релігія Духа та зменшилась до релігії букви.

Тому що книжники продукували правила й приписи, то вони теж і вчили їх. Багато тих правил і приписів ніколи не були записаними. Вони являли собою так званий "Усний Закон", який так само зобовязував вірних як Закон записаний у книгах Мойсея. Книжники вивчали ті приписи й правила й передавали їх з покоління в покоління. Для них релігія не була релігією серця й Духа, але потребою сповнення приписів, постанов, правил і обрядів.

Дальше, обов'язком книжників було виносити рішення в поодиноких випадках, але таким шляхом кожен поодинокий випадок встановлював новий припис, нове правило. Як бачимо, все це спричинило трагедію для морального Закону Мойсея. Все звелось до "переливання з порожнього в пусте." Ось тому то наука книжників не торкалася людського серця, не могла дати відповідних, потрібних напрямних для людського життя.

Коли ж Ісус виступив зі Своєю наукою, то Він, як каже євангелист Марко, "навчав як можновладний, а не як ті книжники."

Наука Ісуса Христа була наукою за якою прагнули, за якою тужили серця людей. Наука Ісуса Христа лічила рани в людських серцях, направляла людське життя, зрушувала й спонукувала людей до кращого життя, до вищого завдання, скеровувала думки людей, амбіції людей і життя людей до Бога, давала їм спрагнення направити свої помилки й бажання життя вічного.

Наука ж книжників була сухою наукою, повторенням одного й того ж самого. Вона була базована на страсі, на збереженні приписів, правил і обрядів: вона закликала людей до збереження традицій а не до оновлення серця й оновлення життя.

Тому то коли Ісус почав учити, коли Він почав скеровувати серця людей не на традиції а на Бога, то це дійсно була добра новина, це дійсно була благодать, бо Він їм говорив про вселюблячого, всепрощаючого, милосердного Бога, до Якого кожня людина має вільний доступ і Який радо приймає кожню людину, яка в вірі й в покаянні приходить до Нього.

Такої науки яку навчав Ісус Христос люди раніше не чули. Це була дійсно нова наука. Вона була немовби освіжаючим вітром з небес. Вона була водою життя для спрагнених і духовним покормом для голодних правди. Ось тому то народ "дивувався науці Його", а книжники гляділи на Нього з незадоволенням, з призирливістю, з заздрістю й з ненавістю.

Ісус розпочав Свою кампанію, яку Його вірні слуги, діти

Божі, ведуть аж досі. І сьогодні, так як Він був заповів, по всіх закутинах землі звіщається чиста Євангелія правдивими дітьми Божими. І сьогодні вона спливає як цілющий бальзам на зранені серця людей, на серця спрагнені правди. Амінь.

Пастор Володимир Кучер

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

РОЗДІЛ IX

ПРО СВОБІДНУ ВОЛЮ

I. Бог наділив волю людини такою природною свободою, що вона не змушена, ані визначена до добра або зла, якоюбудь необхідністю природи [1]).

I. [1]) Матт. 17:2
Якова 1:14
5 Мойсея 30:19

II. Людина в її стані невинності, мала свободу і силу хотіти і робити те, що є добре і до вподоби Богові [1]), але в той же час з такою можливістю мінливости, що людина могла і впасти [2]).

II. [1]) 1 Мойсея 2:16, 17
1 Мойсея 3:17

III. Людина через падіння у стан гріху, цілковито згубила спосібність бажати якебудь духове добро, що супроводжає спасення [1]) і то так; що природна людина, будучи зовсім противна цьому добру [2]), є мертва в грісі [3]) і є неспроможна в своїй власній силі навернути себе, або приготовити себе до навернення [4]).

III. [1]) Римлян 5:6
Римлян 8:7
Йоана 15:5
[2]) Римлян 3:10, 12
[3]) Єфесян 2:1
Колосян 2:13
[4]) Йоана 6:44, 65
Єфесян 2:2, 3, 4, 5
1 Кор. 2:14
Тита 3:3, 4, 5

IV. Коли Бог навертає грішника і переносить його в стан ласки, Він увільняє грішника від його природного ув'язнення в грісі [1]) і поодиноко своєю ласкою дає йому можливість вільно

бажати і робити те, що є духово добрим [2]), і все ж по причині зіпсуття, яке зістається в ній, людина не чинить звершено, а не бажає лише того, що є добре, але так само бажає і те, що є злом [3]).

IV. [1]) Колосян 1:13 — Римлян 6:18, 22
Йоана 8:34, 36 — [1]) Галат 5:17
[2]) Филип'ян 2:13 — Римлян 7:15, 18, 19, 21, 23.

V. Воля людини робиться звершеною і незмінно свобідною робити виключно добро лише в стані слави [1]).

V. [1]) Єфесян 4:13 — Юди вірш 24.
Жидів 12:23 — 1 Йоана 3:2

РІЗНЕ

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ВІРУЮЧИХ КОМУНІСТАМИ

В Хінах, уряд закрив всі церкви, як це подає преса, деякі з них були пограбовані "червоною гвардією". В Хінах нараховується біля 700.000 християн, які живуть в умовинах жорстокого переслідування.

В Росії переслідування також не вгавають, але переводяться пляново і поволі, наголос тепер робиться на атеїстичній вихові дітей і молоді по школах, а відтак вже вживаються тиснення адміністраційного характеру: арешти, ув'язнення, конфіскація хатів і т. д.

Комуністична "Учительська Газета" за серпень ц. р. оповідає про ув'язнення шістьох баптистів за те, що вони охрестили сорок хлопців і дівчат у річці Дону близько Ростова. 2-го травня ц. р., потім як організували процесію по вулицях міста. В цім числі була і дівчина з комсомолу. Їх так само судиться за провадження недільної школи, які є заборонені в Росії, та організацію нелегальної друкарні.

Всіх євангеликів різних деномінацій в Росії змушено об'єднатись і для них створено окреме міністерство, що стисло контролює життя громад та втручається навіть в призначення пасторів.

Минулого року від цієї урядової групи відкололась частина віруючих і пішла в підпілля. Як їх багато, ніхто не знає. Уряд твердить, що їх мало. Представники цієї групи, ще перед протестом двох православних священиків від імені Організаційного Комітету Євангельських Християн Баптистів подали заяву до уряду з протестом, домагаючись здійснення прав гарантованих конституцією.

В Росії конституція це шмат паперу, на який партія не звертає ніякої уваги і її вживається лише для пропаганди закордоном. В своїм протесті до уряду євангелики пишуть: "Це не є випадково, що (Параграф 124 Конституції СССР) є безсильний, його зроблено таким навмисно . . .

Поправки до правил, незначні спочатку, дали нагоду виконати програму масових переслідувань. В результаті погинули тисячі віруючих. Вони масово вмирали в в'язницях і концентраційних таборах. Марно на них чекали їх діти, жінки і кревні, вони ніколи не будуть знати, де поховані останки їх дорогих. Тільки Бог знає, де знаходяться їх братські могили. Чи можна сказати, що всі ці жахи минулись? Ні. Злочини не кінчилися. Вони продовжуються. І ось живий доказ цього: Під цей час, як ви читаєте нашу петицію, під цей самий час сотки віруючих, яких беззаконно позбавлено їх свобод, знаходяться в в'язницях, концентраційних таборах і в місцях заслання і кілько вмерло як мученики, дітей віднято від віруючих матерів, тисячі християнських баптистських громад поставлено поза законом. Їх збори відбуваються в приватних домах, в яких може поміститись лише 25-30 відсотків віруючих з громад. В додатку і при цих умовинах віруючі не можуть мирно сходитись, тому що часто збори віруючих розганяє міліція і члени бригади, їх хати конфіскується".

Червона преса в Росії пише про "ритуалістичне" вбивство і заперечує, що баптисти таке роблять, але приписує це вбивство, яке мало місце в селі якихсь 125 миль від Москви, фанатизмові і темноті. Нема сумніву, що жінка вбила дитину в припадку божевілля і, що баптисти тут зовсім не при чім. Жінка була баптисткою, але до божевілля її довели комуністи-атеїсти, які стало намагалися змусити дитину брати участь в атеїстичних комуністичних дитячих організаціях і т. д. Переслідування, страх, любов до дитини, ненависть до атеїзму — все це так вплинуло на нещасливу жінку, що вона втратила розум і в своїм божевіллі вбила дитину. Вина за учинок безперечно тяжить на комуністичнім уряді, який за всяку ціну і всякими способами намагається відірвати дітей від батьків і защепити їм атеїзм в школах і різних організаціях. Для віруючих батьків це безмірна трагедія, коли вони спостерігають духовий і мо-

ральний розклад своїх дітей в руках безбожних людей. Декотрі з них заламуються. Якщо людина була психічно нестійка, ці переслідування могли вести до божевілля і божевільних учинків. Дехто хвалиться 20-тим століттям і його осягненням. Так, люди навчилися вистрілювати ракети на місяць і в небесні простори, але в душі лишилися варварами і примітивами, проявляючи моральне кретинство в своїм трактованню інших людей і зокрема тих, що з ними різняться в думках.

Спасення для людства полягає не в суспільних системах, не в побільшенню знання, але в покаянню і вірі в Ісуса Христа, як свого Господа і Спасителя, без цієї віри світ обертається в дім божевільних і нестримних вбивць і садистів.

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ В ПАМ'ЯТЬ М. ГРУШЕВСЬКОГО

18-го жовтня українська колонія в Торонті відсвяткувала століття з дня народження першого президента Української Народньої Республіки Михайла Грушевського.

Доповідь виголосив відомий український публіцист Роман Рохманний. Це був прекрасно обгрунтований і укладений реферат. Стрійність думки, ясно означений плян докладу і добре обгрунтування тез докладу фактичним матеріялом, тримали увагу слухача, хоч і доклад був якусь годину довжиною. Р. Рохманний дав оцінку праці і життя М. Грушевського в світлі тих великих труднощів державного будівництва в часи повстання Української Народньої Республіки, що ми їх забуваємо сьогодні.

Наочно що М. Грушевський зробив все, що геніяльний державний муж міг зробити в ті часи і з тим матеріялом і поміччю, що він мав. Осягнення його праці незвичайні і український нарід має великий довг пошани перед його патріотизмом і посвятою.

Хоч М. Грушевський і вийшов з кіл соціялістів-демократів, але він ніколи не ставив партійної науки понад живі інтереси народу. Згідно доповідача М. Грушевський ще на початках своєї праці проголосив, що "Клясова боротьба перешкаджає національній боротьбі за волю".

Проф. М. Грушевський перший з европейських істориків довів, що розвиток українського народу а російського походять з різних етнічних джерел і що Київська Україна не є матір'ю Росії.

Він навчав, що існування українського народу належить до вічних категорій. (В межах конечного існування людства. Ред.)

М. Грушевський підкреслив безклясовість українського народу, бо так звані "вищі" кляси в Україні були все чужинецького походження.

Ці і подібні тези М. Грушевського протирічать навчанню Маркса і не є до вподоби російським марксистам, які гостро осуджують навчання М. Грушевського.

М. Грушевський був також послідовним соборником. В усім тім він був визначним науковцем світової слави. За свого життя він написав біля 2.000 творів і десять томів історії України. Ця його монументальна праця відкрила нову епоху в розумінні боротьби українського народу за волю.

На нашу думку прелегент повинен був торкнутись також одверто і питання, чому М. Грушевський повернувся в Україну з еміграції? Тепер ми маємо нові інформації, які відкривають, що і в цім учинку Грушевський виявив свою любов до народу і готовість навіть жертвувати своєю репутацією в ім'я свободи і боротьби з окупантом. Редактор "Народної Волі" М. Стахів опублікував спомини з своїх зустрічей з М. Грушевським перед тим, як той повернувся в Україну. М. Грушевський сказав М. Стахову, що він має інформації, що кожного часу може вибухнути війна в Европі, що він повертається для того, щоб бути готовим стати на чолі українських сил, які неминуче піднялись би знову в новій боротьбі за волю. Так не сталося. Але факт лишається фактом, що М. Грушевський ніколи "віх не міняв" і повертався в Україну з думкою про боротьбу проти окупантів. Значним фактом є, як це оповів Р. Рохманний, що М. Грушевський відмовився осудити учасників Союзу Визволення України в часи судового процесу. Він ні одним словом ніде не визнав окупації України російськими комуністами, навіть, коли до того його змушував погрозами Каганович.

Вмер М. Грушевський на засланню на Кавказі, де його "залікували" до смерти. Праці М. Грушевського заборонені большевицькою владою. Все це переконує об'єктивного слухача в тім, що всі українські групи повинні додати М. Грушевського без хитання до нашого пантеону борців за волю, і то на однім із перших місць.

Мало відомими є стосунки Михайла Грушевського з українськими пресвітеріянами і його добре наставлення до українських євангеликів взагалі. Так М. Грушевський написав в цілях освітлення євангельського руху "Історію Релігійної Думки на Україні", де він перший з істориків подає інформації про поширення реформованого руху в Україні в часи реформації і задовго до повстання Греко-католицької церкви.

В Україні М. Грушевського відвідав з Сп. Держав пок. пастор В. Кузів, який продовжував переписку з проф. М. Гру-

шевським пізніше. Ця переписка цікава тим, що відкриває нові погляди у М. Грушевського на євангельський рух і на католицьку і православні церкви.

В одним з листів він пише паст. В. Кузіву, що він не має надії на православну церкву, як щоб вона і зукраїнізувалася, в змаганнях українського народу за кращу долю. Про католиків він не був кращої думки. Він радив українським пресвітеріянам закордоном готовитись і ширити в Україні євангельський рух, шукаючи помочі в тім інших протестантських церков у світі. Ми розуміємо, що паст. В. Кузів передав ці листи М. Грушевського до Української Академії Наук в Сп. Штатах і їх треба було б опублікувати.

Доповідь про М. Грушевського була незвичайно цікава і добре виголошена, але і артистична частина Академії була не менш цікавою. Дитяча оркестра під проводом диригента п. Голубко грала як професіоналісти. Панна Галина Бовкун, яка без сумніву обіцяє бути музичною зіркою, виконала тяжку для гри, яка вимагала не тільки добірної техніки, але і артистичного чуття, рапсодію Брамся. На наш погляд такі серйозні твори ледве чи платиться грати на загальних академіях. Дехто з загалу, не маючи чуття і розуміння, часом перешкаджають іншим мати приємність з першокласної музики. Пані Зіна Прусаченко декламувала "Відродження України" з глибоким чуттям, захоплюючи присутніх.

Оркестра родини Бовкунів, яка завжди викликає зачудування своєю музичністю, як родина, виконала три композиції: Шумку Зонтарського, Святкову Овертюру-Шнайдера і "Їхав козак за Дунай" Чабака. Не треба і казати, що виступ слухачі зустріли невмовкаючими аплодисментами. Не можна не згадати танцюристів з школи проф. Ф. А. Заварихина. Якщо де переховуються українські народні танці в усій їх граціозности, швидкости і красі, то це в цій школі. Накінець мішаний хор ОЛУМ'у в гарних привабливих одностроях виконав: "За горе народу" і Багряного і "Молоді ми", муз. Неділського під диригентурою пані В. Родак.

Спів хору був прекрасним.

Вцілості всі присутні були захоплені програмою, як це виявлювалося з гучних оплесків. Заля Народного Дому була наповнена вщерть.

При цім треба зазначити, що хоч академія і відбулася під патронатом КУК, а за організацію академії відповідав Ювілейний комітет, саму організаційну працю в її більшій частині перевів голова Ювілейного комітету пан А. Охрим, який і провадив програмою академії.

В цій праці п. А. Охрім виявив добрий організаційний хист і велику працьовитість, за що йому належиться признання.

"ІЗ СВІТОВОЇ СКАРБНИЦІ ДУМКИ І ДОСВІДУ"

(Думки В. Соловйова з його праці "Національне питання в Росії") — Скрипт ч. 11199. Голос Америки.

"Внаслідок неозначености того, що властиво становить вищу культуру і в чому полягає культурна місія, немає ні одного історичного народу, який не заявляв би претенсії на цю місію і не вважав би, що він має право гвалтувати чужі народности в ім'я свого вищого покликання . . .

Але претензія одного народу на привілейоване становище в людстві викликає таку саму претензію іншого народу. Отже, або всі ці претензії повинні залишитися пустими хвастощами, придатними лише як прикриття для утиску слабкіших сусідів, або повинна виникнути боротьба не на життя, а на смерть між великими народами із-за права на культурне насильство. Однак, наслідок такої боротьби ніяк не доведе дійсного вищого покликання переможця, бо перевага воєнної сили — це не свідчення культурної переваги: таку перевагу мали орди Тамерлана і Батия, і якби коли-небудь у майбутньому така перевага випала на долю китайців, завдяки їх численності, то все таки ніхто не преклониться перед культурною перевагою монгольської раси.

Ідея культурного покликання може бути самостійною і плідною тільки тоді, коли це покликання беруть не як привілей, а як дійсний обов'язок, не як панування, а як службу".

Ці думки В. Соловйова були голосом вопіющого в пустині в Росії. Ред.

ПОМІЧ ПРОТЕСТАНТІВ СВ. АГАПІЄВІ ГОНЧАРЕНКОВІ

Одною з визначних рис протестантизму є терпимість і добра воля до всіх людей. Це їх різнить від традиційних ритуалістичних церков, що ставляться вороже до думаючих інакше, не гербуючи часом вживанням переслідувань і сили.

Ірвінг Томсон, методистський пастор, так описує свою зустріч з А. Гончаренком: Коли о. Гончаренко довідався, що я був пастором Методистської Єпископальної Церкви у Гейварді, він сказав із захопленням: "Я такий радий зустріти вас. Ходім, я розкажу вам, що методисти зробили для мене". Британське Біблійне товариство доручило о. А. Гончаренкові переклад Біблії

слов'янською мовою. В Сан-Франціско пастор методистської церкви дав йому приміщення для продовження богослужень та зібрали йому грошей для видання літератури рідною мовою. Кілька днів по зустрічі з паст. І. Томсоном о. Гончаренко з усіма належними урочистостями його богослужби, говорив людям з амвону методистської церкви, як багато він та його справа завдячують методистським людям.

WISDOM OF THE FAIRIES

By Anita Miller

Early morning found Stan Spencer deciding on a stroll about his father's farm. He wanted the peace that comes with getting alone with nature. He always felt closer to God out among the trees and the winding streams.

"Be sure to stop and invite Mr. Marlow over tonight," his mother said. "Tell him to come early."

Stan didn't share his parents' happiness in moving away. But it was imperative since the family doctor prescribed a milder climate than Springfield for his dad's health. So Stan kept quiet about his despondent feeling over leaving the only home he had ever known.

He was anxious to see how Mr. Marlow, the buyer of the farm was doing with the bees. He hadn't seemed to know much about them when Stan told him of his pet project. The bees were another reason why Stan didn't want to leave.

As Stan approached the little white rental house, half a mile distant, where Mr. Marlow was staying temporarily, he saw that everything was spotless. That was a good sign, he thought. Perhaps the man would make a good beekeeper.

Then Stan was startled to hear loud angry buzzing and knew something was wrong. He found Mr. Marlow trying to clean out the hives.

"Take it easy, Mr. Marlow," Stan urged. "These little creatures don't know you yet. Besides, there isn't anything you should worry about. They keep their own hives clean."

The man was angry. "They don't look clean to me," he said. "If they can't do better than that, they may just fly elsewhere."

"But you don't want to scare them away," Stan protested. "They bring extra cash when other crops are slow."

The man gave an impatient wave of his arm and a worker bee dived toward him. Only Stan's presence kept the bee from stinging the offender. "You should never hit at them," Stan warned. "They'll sting you every time and it is very painful; often dangerous."

Stan told the man everything he could remember about bees. "They are lovable little creatures," he said. "Nature's own fairies. They are friendly and harm no one unless in self-defense."

"They seem vicious to me," Mr. Marlow said.

"They really aren't," Stan said. "I'll leave my books on beekeeping and when you read them you will appreciate them more."

"I doubt that," the man said stubbornly.

"They are intersting and mysterious," Stan continued. "For instance, nothing but these wise little fairies could devise such a plan for developing the queen bee as they do. She comes from the same kind of eggs as thousands of worker bees. Only her egg is placed in a larger cell and fed richer foods which beekeepers call royal jelly. Because of this difference she is a queen bee!"

"What do you know?" Mr. Marlow remarked.

"Yes, sir," Stan answered. "It is her duty to lay the eggs. She is the mother of all living. She lays from 1,500 to 2,000 eggs a day. Her span of life is usually two years and she begins her career two days after she mates with the drone high in the sky. And it only takes 16 days for her to fully develop after the egg is laid."

"Interesting," Mr. Marlow remarked. "Is there more?"

"There are three kinds," Stan said. "The workers, of which there are usually from 20,000 to 100,000 in each colony, manage everything. They furnish the wax, build comb, gather nectar and pollen, care for the baby larvae, keep the hive clean and guard against enemies. Those born in Spring work themselves to death in six weeks. The ones born in Fall often live through Winter."

"What does the drone do for the good of beekind?"

"Oh, he's a lazy good-natured fellow," Stan said. "His only reason to live is to mate with the queen bee and then his life is over. He dies at once. He is harmless because he has no sting. You can pick him up in your hand to examine him."

"You are a good boy, Stan," Mr. Marlow said suddenly, his eyes kind. "I had a son once . . . his name was Billie . . . "

"You lost your son?"

Mr. Marlow started walking away without replying.

"Oh, Mr. Marlow," Stan called. "Mother told me to invite

you over for dinner tonight. Later, some neighbors are dropping in for prayer services. We want you to be with us too."

"Dinner's okay," Mr. Marlow answered. "But I don't believe in prayer services. Seems such a waste of time to me."

Stan was shocked. "But serving God is never a waste of time," he said. "No work or anything even compares to that, sir!"

The man grunted. "You're young," he said. "Guess you've never had much fun."

"If I were any happier I couldn't stand it," Stan said. "And being a Christian is the biggest part of it all."

"Well, thanks for the invitation," Mr. Marlow said. "See you for dinner."

Stan felt worse than ever. He had hopes that if the man came to eat he could be induced to remain for prayer services. But Mr. Marlow didn't come at all.

The next morning Stan was busy with packing and seeing his dad off who went ahead to find a location. Once, while in his room, he heard a swarm of angry bees. He opened the window and a whole colony surged in almost overpowering him. He rushed to the kitchen for some sugar and water solution and soon the hungry bees were frantically pouncing all over the plate, in eager delight. When the queen bee appeared, the workers gathered up the solution and offered it to her on humble outstretched tongues. As soon as the bees quieted down and settled on the window curtains, Stan ran out to see what was wrong.

He found Mr. Marlow unconscious near the hives. Stan ran for help and when the doctor arrived, he gave the man treatment. "He'll live," he said. "But his recovery will take time."

Stan delegated himself to care for the older man. "You go on to meet Dad, Mom," he said. "We can't leave Mr. Marlow alone."

And so the lonely days and nights began, and Stan's patient tossed and talked in delirum, often calling for Billie to bring him water . . . food . . .

Stan found comfort in his Bible. Reading aloud his favorite passages, he was more than ever convinced that the most gratifying way of life was walking in close fellowship with God through Christ.

One day Stan heard a knock on the front door and when he answered it, he saw a youth about his own age. "I'm Billie Marlow," he said. "Does my father live here?"

Stan ushered the boy into the bedroom, hardly knowing what to expect. He was pleasantly surprised to see the boy go into Mr. Marlow's open arms. "Father, father," the boy said. "Why did you leave me?" I'll be anything you wish me to be. I was just a crazy kid wanting to be a minister. Only please keep me with you, father!"

After a few moments of rejoicing, Mr. Marlow recovered his voice.

"No, my son," he said. "I made the mistake. I thank God for a son like you. All these weeks I've listened to this lad read from the Bible when he thought I was sleeping. I've heard his prayers for my recovery. He gave up his plans to care for me because I was alone. I'm a blessed man to be given a second chance. Now you two get out of here and talk your heads off. You're enough alike to be brothers . . . and let an old man have his cry alone!"

Stan lost no time in showing Billie the bees. "You're the best friend I ever had," Billie said gratefully. "And I've only just met you!"

"I feel the same way," Stan said. And then he heard the gentle humming sound of the bees. They seemed to sense that all was well again. There was new and mysterious life stirring in the colonies and the worker bees were winging their way out to the orchards where tiny blossoms gave promise of another bountiful season; another span of life.

"The Bible Truth."

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
20 Claremont Street, Торонто, Онт.
Пастор М. Фесенко

Богослуження і Недільна Школа о 11 год. рано кожної неділі.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
486 Симко Стр. Південь, Ошава, Онт.
Пастор І. Яцентий

Богослуження о 11 год. перед полуднем кожної неділі.
Вечірня о 7 год. вечора.
Недільна Школа о 10 год. рано.

УКРАЇНСЬКА ЄВАНГЕЛЬСЬКА ЦЕРКВА
58 Earl Street, Hamilton, Ont.
Пастор В. Кучер
В суботу по полудні: Рідна Школа о год. 1.30
В неділю рано: Біблійна Година о год. 10.15
Недільна Школа о год. 11
Богослуження о год. 11

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
432 Third Avenue (at 30th St.), New York, N.Y.
Богослуження щонеділі о 11-ій годині рано.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
Ірвінгтон, Нью Дж.
Богослуження о 11 год. рано щонеделі.

Всіх радо вітаємо!

Євангельська ПРАВДА

15.1
LIBRARY
UKRAINIAN CULTURAL EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA

ХРИСТОС НАРОДИВСЯ!

ВСТАВАЙТЕ, БО СВЯТО ВЕЛИКЕ!

Вставайте, вставайте, бо свято велике!
Погляньте, на небі зоря ось зійшла!
Засяла блискуча у нас на Вкраїні!
Хвилини не гайте, бо мить це свята!

Хлоп'ятко вродилось у яслах на сіні!
Цар Правди на землю зійшов нам з небес,
Щоб світ цей спасати, з гріхів визволяти,
На волю пустити люд змучений ввесь.

Погляньте, здалека волхви ось надходять,
Коштовні дарунки Дитині несуть.
До Єрусалиму спитатись заходять,
А їх царські слуги в палати беруть.

Там з Писань їм кажуть, що у Ветлеємі
Призначений прихід Месії-Царя.
Господь їм в пустелі дорогу простує:
До цілі провадить їх ясна зоря.

І ви поспішайте віддати Дитинці,
Цареві Христові, дарунки свої!
Він висушить сльози заплаканій Неньці,
Добром обдарує убогу її. Амінь.

СЛАВІТЕ ЙОГО!

ЗМІСТ

"Коли час вповні прийшов . . ." В. Кучер	1
Що за радість.	4
Про особливе провидіння для людини. Гр. Сковорода	5
Народження від діви. Б. Рамм	7
Проповідь з перед 433 літ. М. Лютер	9
Визнання віри Пресвітерської Церкви	15
Різдвяне привітання У.Є.О.	17
The Store Detective by Grace Cash (by courtesy of the "Bible Truth")	20

Різдвяний гимн "Вставайте, вставайте!", який надрукований на обкладинці "Євангельської Правди", написав талановитий пастор Т. Довгалюк. Коли російські комуністи окупували Волинь, вони арештували пастора Т. Довгалюка, і він загинув в Сибірських концентраційних таборах, віддавши своє життя за віру Євангельську з любови до свого народу.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Р. XXVII. Ч. 10. Грудень 1966 Вересень Vol. XXVII. № 10.

LIBRARY AND MUSEUM
EDUCATION

"КОЛИ ЧАС ВПОВНІ ПРИЙШОВ . . .

(До Галат 4.4-5)

"Ісусе Христе, Божий Сину.
У рік-за-роком ми ідем
В далекий, тихий Вифлеєм
Стрічати дивную новину.

Несем Тобі не ливан-миро,
Не золото й не серебро,
А наше вбогеє добро, —
Любов, прив'язання і віру".

Рік-за-роком віруючі християни згадують дивний прихід Господа Ісуса Христа на землю. Це був перший прихід Христа. І рік-за-роком вони очікують Його другого приходу, коли Він прийде не так як колись прийшов у формі маленького дитятки в вифлеємській стаєнці, але Він прийде як Цар щоб судити цей світ і віднести остаточну перемогу над гріхом і смертю й заснувати Царство Боже. **Слава Богу за це!**

Нам приємно є згадувати перший прихід Христа. Нам любо є роздумувати про ту "тиху ніч, дивну ніч" коли Бог послав Свого Сина "що родився від жінки, що родився під Законом, щоб викупити тих що під Законом: щоб усиновнення ми приняли."

І коли ми роздумуємо про те як наш Господь Ісус Христос народився в Вифлеємі, що за радість наповняє наші серця! Бог додержав слово! Бог сповнив Свої обітниці! Бог дав Свого Сина! Пророцтва пророків сповнилися. Бог приготовив особливий час, — час якого ніколи раніше й якого ніколи пізніше не було —, і зробив так як заповів був: **Бог дав Свого Сина Спасителя Ісуса Христа.**

Коли ми згадуємо народження Ісуса Христа в Вифлеємі, ми згадуємо дар Божий: **Бог дав Свого Сина.** Тільки Бог, живий, правдивий, милосердний, повний любови й ласки, міг дати Свого Сина за нас нікчемних і грішних! Тільки Бог міг звершити чудо приходу Христа й чудо спасіння. Тільки Бог, Який є Любов, — діюча жертвенна, життедайна Любов —, міг знайти місце в серцях пастухів, на палестинському узгірї, в серцях царів зі сходу, в серцях міліонів віруючих людей: в твоєму серці, дорогий брате й сестро, і в моєму серці. **Слава йому за це!**

Радість спасіння, яку Бог об'явив і подарував у Христі Ісусі, звіщали анголи з неба співаючи:

UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
LIBRARY AND MUSEUM
WINNIPEG, MAN. CANADA

"Слава Богу в небі, і на землі спокій
між людьми яких сподобав Собі Бог!"

Пастухи стались вістунами радости спасіння, коли вони говорили один одному:

"Ходімо до Вифлеєму й побачимо що сталося там,
про що сповістив нам Господь!"

Мудреці зо сходу звіщали радість спасіння коли вони, слідом за зорею, зайшли аж до Вифлеєму де знайшли дитятко з матірю й впавши ниць поклонились **Йому.** Так, дорогі браття й сестри, мудреці поклонились Ісусові а не Марії, бо лише Ісусові й тільки Йому належиться слава й поклін по всі віки! Амінь!

Є оповідання-переказ про четвертого мудреця який спішив до Вифлеєму щоб поклонитись Ісусові й принести Йому дар. Він називався Артабак. Він вирушив за зорою й взяв зі собою для Ісуса-Царя дорогоцінні кришталі сафіру, рубіну й ще одну дуже цінну перлину. Він спішив до означеного місця щоб там зустріти інших царів: Каспера, Мелхіора і Валтасара. Він не хотів спізнитися щоб вони не чекали на нього й не вирушили в дорогу без нього. Аж ось раптом він побачив що хтось лежав на дорозі. Це був подорожний який був захворів раптом у дорозі й мав велику гарячку. Щоб залишитись і помогти йому означалоб що він запізниться й тамті мудреці не будуть чекати на нього. Що ж робити? Він залишився й допоміг хворому чоловікові.

Коли він прибув на умовлене місце то каравана в яку включилися інші мудреці вже давно відійшла. Він мусів якось перейти пустиню, але для цього йому треба було верблюдів і провідників. Отож він з болем серця продав сафіровий кришталь і найняв собі поміч. Його серце сумувало що він не зможе дати сафіру Ісусові.

Коли він прибув до Вифлеєму в Палестині, то він знов спізнився, бо Йосиф з Ісусом і Марією вже відправились з Вифлеєму. В той час вояки Ірода вбивали там малих дітей. В тому домі де перебував Артабан був маленький хлопчик. Артабанові було шкода того хлопчика й щоб не дати воякові його вбити, він став на порозі й подарував йому рубіновий кришталь і той вояк навіть не зайшов у хату. Мама того хлопчика тішилась і плакала з радости й вся родина вельми веселилась та раділа. Артабан тішився що спас того хлопчика, але жалів що не зможе подарувати рубіна Ісусові.

Цілими роками Артабан подорожував шукаючи обіцяного Царя. Після 30-ти років він прибув до Єрусалиму. В той час був день розп'яття. І коли Артабан почув що Ісуса мали роз-

пясти того ж дня на голгофському хресті, то він бажав врятувати Його. Може його дорогоцінна перлина, — найкраща й найціниша яку він ще мав —, могла б викупити Ісуса?! В той час він побачив дівчинку, яка, плачучи ревно, бігла дорогою. "Пане"! , ридаючи благала вона. "Пане, рятуйте!" "Мій тато задовжився і вони хочуть тепер продати мене щоб вирівняти довг." "Рятуйте!" Артабан завагався. Відтак з сумом він виняв свою дорогоцінну перлину, дав її воякам і купив тій дівчинці волю. Вона була врятована тепер. Тоді раптово небо стемніло й померкло; настало трасіння землі й відірвана з даху черепиця вдарила Артабана в голову. Напів-притомний він упав на землю. Та дівчинка припала біля нього. Вона присіла на землі, підняла його голову й положила її на свої коліна. Артабан відкрив свої очі й шептом промовив: "Не так, Господи! Я не міг послужити Тобі. Я не міг висловити моєї вдячности Тобі. Протягом 30-ти літ я шукав Тебе та не міг знайти, не міг побачити Твого обличчя". Тоді у відповідь, немовби з далечини, почувся приємний, милий голос: "Направду, направду кажу Я тобі, оскільки ти зробив добро будь-кому з Моїх найменших братів, ти зробив це Мені." І Артабан усміхнувся останньою усмішкою, бо він знав що Ісус-Цар одержав його дари.

Бог дав Артабанові нагоду принести дари. Бог дає такуж саму нагоду тобі й мені, дорогий читачу. Тож будьмо вдячні Богові, пам'ятаючи що все добро яке ми зробимо будь-кому з наших ближніх, ми робимо Йому. Ось у цьому якраз лежить ціла таємниця та радість народження Спасителя Ісуса Христа!

Пастор Володимир Кучер

ЩО ЗА РАДІСТЬ

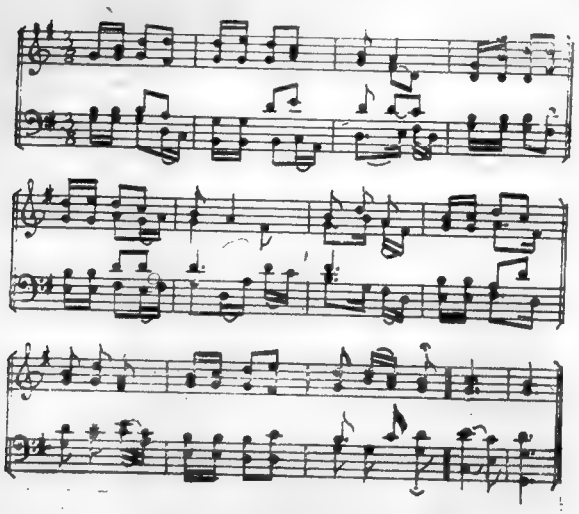

1. Що за радість для нас всіх настала
Яка досі в світі не бувала.

Приспів: Свят, свят Бог народився,
Всім людям об'явився на землі.

2. Ангел вість цю пастирям голосить, —
До Ісуса на поклін їх просить.

3. Вже й три царі прийшли аж зі сходу
І вітають Творця всього роду.

4. Ірод того не може збагнути, —
Всіх питає: Чи це може бути?

5. Дай нам, Спасе, довгий вік прожити,
Щирим серцем все Тебе хвалити.

ВІД РЕДАКЦІЇ: Цю колядку співали хлопці і дівчата, збираючи жертви на "Рідну школу" в селі Угринів, Сокальського повіту, Західна Україна. Щоб зберегти цю колядку, П. Сич, який також співав там, записав цю коляду і заранжував її для хору, щоб збагатити збірку наших коляд.

ПРО ОСОБЛИВЕ ПРОВИДІННЯ ДЛЯ ЛЮДИНИ

(Уривок з твору Г. Сковороди "Головні Двері до Християнського Добронравія". Для Різдвяної медитації).

Цей найчистіший, всесвітній, всіх віків і народів загальний Ум, вилив нам, як джерело, всі мудрості і штуки, потрібні для провадження життя.

Але всі народи не чим так незадовжені Йому, як тим, що Він дав нам щонайвищу Свою Премудрість, яка є Його природним образом і печаттю. Вона настільки перевищує інші розумні духи або поняття, наскільки наслідник ліпший служителів. Вона дуже подібна на найштучнішу архітектурну симетрію або зразок, який поширюється у всім матеріялі нечуйно і робить весь склад кріпким і спокійним і який містить усі інші засоби.

Так слово в слово і вона (Премудрість. Ред.) по всім членам політичного тіла, що складається з людей, а не з каміння, тайно розлившись, робить його мирним і благополучним.

Якщо, наприклад, якась родина, або місто, або держава засновано й усталено по цьому зразку, в цей час воно стає раєм, небом, домом Божим і таке інше. А якщо якийнебудь один чоловік збудує по ньому своє життя, то в той час у нім перебуває страх Божий, святиня, благочестя і таке інше. І як у тілі людськім один ум, але різно по вимогах різних частин діє, так і в згаданих суспільствах, цією мудрістю зв'язаних, Бог через різні члени виконує різні дії на загальну користь.

Вона в усіх наших всякого роду ділах і речах є душею, користю і красою, а без Неї все мертве і гидке . . .

Вона є прекраснішим лицем Божим, яке з часом, відбиваючись на душі нашій, робить з нас, із диких і огидних потвор і виродків, людьми, цебто звірятками, які придаються до дружби і для згаданого співжиття, незлобними, здержливими, великодушними та справедливими.

Вона відрізняє нас від звірів милосердям і справедливістю, від худоби повстриманням і розумом, і є ніщо інше, як блаженіше лице Боже . . .

В наступні вже часи показалась Вона (Божа Премудрість. Ред.) в образі мужеськім, ставшись людиною.

Яким же способом ця Божа Премудрість родилася від отця без матері і від діви без отця, як Вона воскресла і знову до свого Отця вознеслася і інше, — будь ласка, не цікавтеся. Знаходяться і в цій, як і в інших науках марні тонкості, в яких одних, може собі узяти місце та недійсна віра, що її називають (теоретичною) умоглядною. Поступай і тут так, як на опері, і задовольняйся тим, що твоїм очам представляється, а за завіси і за хребет театра не зазирай. Зроблена ця завіса навмисно для зле вихованих і схильних до цікавости сердець, тому що підлість, чим у ближче знайомство входить, тим більше до великих справ і осіб свою пошану губить.

Навіщо тобі, наприклад, питати про воскресіння мертвих, якщо самий дар сили воскрешати не приносить ніякої користи ледащій душі — ні той, що воскрешає, а не тій, яку воскрешають? Від такої цікавости породились розколи, марновірства і інші язви, якими тривожиться вся Европа. Важливішим ділом Божим є: одну безпутну душу оживотворити духом своїх заповідей, ніж з небуття сотворити нову земську кулю, населену беззаконниками.

Не той вірний цареві, хто намагається проникнути в його тайни, але той, хто його волю пильно виконує.

Вічна ця Премудрість Божа у всіх віках і народах продовжує свою мову, і вона є ніщо інше, як всюдиприсутнього єства Божого невидиме лице і живе слово, що тайно тримить у внутрі всіх нас. Але не хочемо слухати її порад, одні за браком слуху, а найбільша частина — в наслідок нащасливої вдертости, яка походить від злої вихови".

ПРОДАЖ "КНИГИ ХВАЛИ".

Редакція "Євангельської Правди" має на складі певну кількість примірників "Книги Хвали" видання Української Реформованої Церкви в Канаді року 1957. Видавничий комітет складався з пасторів Л. Бучака, М. Фесенка і І. Яцентия. Співаник має 224 релігійні пісні з нотами та має 264 сторінки в твердій обкладинці. Ціна окремого примірника $1.00, при замовленні більшої кількости відповідна знижка. Замовлення проситься посилати на адресу:

M. Fesenko, 26 Robina Ave., Toronto 10, Ont.

НАРОДЖЕННЯ ВІД ДІВИ

Б. Рамм

(Б. Рамм є професором університету і посідає степені бакалавара наук, магістра штук і доктора філософії. Він є знаний як автор кількох наукових і релігійних праць. Нижче ми подаємо в перекладі розділ, який взято з його праці "Християнський погляд на науку і Писання").

1. Народження Ісуса Христа від діви є біологічним чудом. Як чудо, його неможливо довести біологічно, аналогії партеногенези в біологічнім світі тут недоречні.

Признавши існування всемогутнього Бога, Творця людського тіла, можливість народження від діви стає усталеною. Бог міг це зробити. Докази про народження Христа від діви мусять бути документальними, історичними і теологічними.

2. Народження від діви є в згоді з християнською схемою. Євангелики твердять, що народження від діви є частиною християнської системи. Народження від діви зосереджується на втіленні Бога. Писання кажуть нам про двох Адамів, першого й Останнього. Перший став існувати, бо був сотворений, а Другий — через сотворення в народженні від діви.

Народження від діви знаходить свою доцільність в втіленню, а втілення знаходить свій зміст і пояснення в драмі Божественної любови і відкуплення.

Народження від діви є частинною оповідання про велику любов Божественного відкуплення і спасення людства, покинути народження від діви, значить знівечити одну з найбільш критичних сцен цілої драми втілення. Тому народження від діви є логічно, розумною і є необхідною частиною християнської віри. Народження від діви було дверима, якими Син Божий вступив у людскість, як частина людскости, але вільний від первісного гріха, щоб звільнити людину від гріха.

3. Фактичність народження від діви є питанням, що вимагає розгляду свідоцтва історії в перспективі християнського богословія. Ми можемо знати, що народження від діви мало місце, коли Бог сказав би нам це, або на підставі особистого свідоцтва діви. Ми маємо обидва в Новім Завіті.

Ми маємо надприродне відкриття Йосипові, що те, що зачалося в діві Марії, було від Святого Духа. Марії було сказано, що мало статися в ній і вона дала згоду на це: "Це рабиня Господня: нехай мені станеться по слову твоєму" (Луки

1:38). Без цих спеціяльних об'явлень народження від діви ледве чи було б етичним або їй зрозумілим. Ясним записом Нового Завіту є, що Божественним відкриттям обидвоє — Йосип і Марія — були поінформовані про народження від діви і про modus operandi.

Чи ми маємо свідоцтво Марії? Природно це було б питання для дискусії, поки Марія була жива.

Воскресення було чудом Ісуса Христа, яке захопило учнів. Певно, що народження від діви не було додатком до благовістя з другого століття — одностайне свідоцтво церкви виявляє прийняття факту народження від діви від найраніших часів християнства.

Апостольский символ віри не подає жодних варіяцій щодо цієї доктрини. Проблема звужується тоді до вірности описів народження від діви в Євангеліях.

Тому, що це не є стисло питанням щодо Біблії і науки, ми зсилаємось на відому працю Мейчена "Народження Христа від діви".

Приймаючи традиційні дати Євангелій, ми не можемо сумніватись, що Матвій і Йоан були особистими приятелями Марії. В цім неможливо сумніватись, якщо ми приймемо Діяння Апостолів, розділ перший, як історично правдивий. Петро так само був приятелем Марії, і Петро стоїть за Євангелієм від Марка. Чи це не є можливим, що Лука мав особисті розмови з Марією? Лука робить цікаву заувагу про Марію: "Марія ховала всі слова ці, роздумуючи в серці своїм" (Луки 2:19). Оповідання про народження наочно походить безпосередньо від Марії. Чи не могло бути, що всі апостоли чули Різдвяне оповідання від Марії?

Чи не міг Лука чути Різдвяне оповідання в розмові з Марією, коли він збирав матеріяли для своєї Євангелії? Доказ народження від діви є теїстичним. Ми віримо в всемогутнього Бога, Який міг це зробити, цей доказ є також теологічний, бо ми бачимо місце народження від діви в втіленню і ми бачимо місце втілення в відкупленні. Цей доказ є також історичний. Ми маємо записи вірогідних людей перед нами в писаннях Євангелій і в найдавніших документах історії церкви. Нехай ніхто не думає, що він компромітує розумність, або критичне відношення, якщо він вірить у народження Ісуса Христа від діви.

ПРОПОВІДЬ В ДЕНЬ РІЗДВА ХРИСТОВОГО З ПЕРЕД 433 ЛІТ

(Проповідь, виголошена на пополудневім Богослуженні **д-ром Мартином Лютером** дня 25-го грудня 1530 року.)

Єв. Луки 2:1-14

Сьогодні ви чули оповідання з Євангелії святого Луки про те, як то було, що Господь Христос родився, а потім оповідання ангела про того Хлопця, що народився. Тож ми тепер підемо далі й застановимся над тою вісткою ангела. Сьогодня це вже тільки вістка, що та Дитина народилася і що то Господь-Спаситель. Отже ми говорили (на ранішнім Богослуженню. Перекл.) про те оповіщення, як воно було переказане, і що була за особа, про яку оповіщено. Ця віра така висока, що сьогодні тільки небагато вірять в неї. Проте Бог зберіг її для потомства за посередництвом тих, які в це не вірять. Бо весь час в монастирях і в університетах відбуваються диспутації та виклади, які займаються доктриною, що Христос-Господь, народжений від Марії, є правдивою людиною і Богом. Одначе все це не виходить поза межі говорення і слухання. Але ж бо такої самої віри тримається й диявол, так само, як і турки та всі безбожні християни; і це є той рід вірування, що його визнають правдивим; але вони не вмерли б за це, як то ми бачимо сьогодні на прикладі Ека та багатьох інших. В їх думках про Христа є стільки ж від диявола, скільки від Христа і наук Євангелії. Турок також приймає, що Христос родився від діви Марії, що Марія була непорочною дівицею і що Христос був більш, ніж людиною" але Слово Боже, як воно дане в Євангелії, вони заперечують, і я навіть побоююся, що турок в цій точці вірить навіть більше, ніж папа. Тим то ця точка віри, — що Дитина, народжена від Марії, є Богом — зависока; бож нічий розум не може погодитися з фактом, що той, хто сотворив небо й землю ,і прославлений ангелами, був народжений від діви. Це є та точка віри. Ніхто не вірує згідно неї, за винятком тих, що знають це на основі самої віри, що та Дитина Господь і Спаситель.

Але для кого Він народився і чиїм Господом і Спасителем Він є?

Турки, папа та вчені кажуть те саме, але тільки до тої міри, як це приносить їм користі та почесті. Але, коли б кожний міг сказати: "Тобі родився", як той ангел сказав, —

то це і є саме та віра, що її ми мусимо проповідувати. Але ми не можемо проповідувати про це так, як нам би подобалося. Справді, хто міг би схопити повнозначність цих слів євангеліста: "Спаситель, що є Господом" і "тобі"? Я дуже добре знаю, як говорити про це, як і інші то роблять. Є багато тих, що мають таке вірування, і я не сумніваюся щодо цього першого вірування, що Христос-Господь Спаситель. Але якщо наші слова не посіяні вище, ніж у моїх думках, вони не мають міцного кореня.

Ми певні, що це було проголошено ангелом, але тверда віра з того, ще не слідує. Бо розум не розуміє обох сторін тої віри: першої, що Христос людина, а також другої, що Він Спаситель, Господь або Цар. Це має бути об'явлене з неба. Той, хто дійсно має ту першу віру, матиме теж і другу.

Хто ж то ті, яким ця радісна новина має бути проголошувана? То ті, що мають скрушене серце і відчувають тягар гріху, як ті, пастухи, яким ангел проголосив ту вістку, залишаючи потужних лідерів Єрусалиму, ще не приймали її, спали собі далі. Поза тою першою вірою має бути наявною ще й друга віра: що Христос є не тільки Сином діви, але також ангелів Господь і Спаситель людей. Ці слова кожний може розуміти: антисакраменталіст, фанатик-сектяр і турок; але вони не виходять із серця, вони приходять зі слухання тільки і далі слухання не йдуть. Та це не віра, а тільки згадка про те, що чулося колись і що до чого, хтось знає, що те він чув. Ніхто не відважиться покласти за них дібра, життя і почести.

Це та наша теологія, яку ми проголошуємо з метою зрозуміти, чого хотів ангел. Марія породила Дитятко, пригорнула Його до грудей і плекала Його, а Батько, в небі, мав Сина Свого в яслах і матерніх полюшках

Пощо Бог усе те вчинив? Чому Марія пильнувала Дитя, як мати повинна була? — І розум відповідає: в тій цілі, щоб ми створили з неї кумира і щоб усі почесті скерувати до матері. Але текст не звучить великим прославленням матері, бож ангел каже: "Я приношу тобі добру й дуже радісну новину, бо ти родиш сьогодні Спасителя" (Луки 2:10, 11).

Я за тим, щоб прийняти Дитину та Його народження і забути про матір, оскільки то можливе; хоч її честь не може бути забутою, бож де народження, там мусить бути і мати. Проте ми не покладаємо нашої віри на матір, але тільки на факт, що Дитина народилася. І бажанням ангела було, щоб ми ні на що не зважали, як лиш на те, що ця Дитина народилася, так само, як ангели, гей би сліпі, нічого, крім Дитяти народженої від діви не бачили і бажали, щоб і все твориво було нічим у порівнянні з тою Дитиною, та що й ми не повинні бачити нічого:

— будь то арфа, золото, дібра, почесті, сили і тому подібні речі, яким би ми воліли дати перевагу перед тією вісткою.

Бож коли б я одержав навіть щось найкоштовніше і найкраще в світі, це не мало б ще назви: Спаситель. І якби турок був десять-кратно сильніший, ніж він є, він не міг би ані на мить спасти мене від моєї немочі, не згадуючи вже про небезпеку смерти, а ще менше від найменшого гріху та від смерти самої. В моїм гріху і в моїй смерті я мушу залишити всі сотворені речі. Ні сонце, місяць, зорі, ні всі творива, ні лікарі, імператори, королі, ні мудреці, ні потентати не зможуть помогти мені. Як умиратиму, не бачитиму я нічого, крім чорної темні, але сяйво цих слів: "Тобі родився цього дня Спаситель" (Луки 2:11) залишиться в моїх очах, й наповнить собою ціле небо й землю. Спаситель мені поможе тоді, як все зрадить мені. І коли небеса, і зорі, і все творивo вп'ялить на мене свої перержені очі, я не бачитиму в небі й на землі нічого, крім того Дитяти. Так велике в моїх очах стане тоді сяйво, яке проголосило Його моїм Спасителем, що я могтиму сказати: "Маріє, ти породила ту Дитину не для себе тільки, але й для мене, хоч ти є Його матір'ю і хоч тримаєш ти Його в своїх обіймах і повиваєш пеленками і брала і клала Його. Але я маю більшу почесть від пошанування тебе, як матір. Бо твоя честь належить до твого материнства, тіла цієї Дитини, але моя почесть є та, що ти маєш той мій скраб, що я нікого не знаю — ні з людей, ні з ангелів, хто може помогти, окрім цієї Дитини, Яку ти, Маріє, тримаєш в своїх раменах. Коли б людина могла викреслити з своєї душі все, чим вона є, і що вона має, окрім цього Дитяти, і коли б для неї, все — гроші, дібра, сила і почесті — зникло в темряві, як у відношенню до тієї Дитини, погордила б ця людина всім на землі, так що небеса з їх сузір'ями і земля з усіма її силами і з усіма багатствами стали нічим для неї, то ця людина мала б справжній здобуток і овоч з того ангелового оповідання. І для нас мусить прийти час, коли все зміниться нагло в темряву і ми нічого не будемо бачити, крім тієї вістки ангела: "Я приношу тобі добру, великорадісну новину, бо цього дня тобі народився Спаситель" (Луки 2:10, 11).

Отже, це та віра, яку ми проголошуємо, про яку не турок, ні папа, ні всі сектярі нічого не знають. Це правда, що фанатики вихоплюють ці слова ангела для себе, але, як щирі вони є, це легко дібачити. Бо всі вони мають Слово тільки за клаптик паперу, так само, як і капраль, причащаються тіла і крови Христової. Папір тільки містить щось у собі і служить для того, щоб передати це іншим, але він завше залишається папером. Ви копіюєте щось з одного паперу на другий; слово з язика мого звучить у ваших ухах, але воно не йде ще до

серця. Отож, вони так отримують найвищий скарб на велику шкоду для себе, і думають, що вони християни — гей би папір казав їм: "Я цілком певно маю в собі записані слова — тобі народився цього дня Спаситель — тому я мушу бути спасений" Але на хвилю приходить вогонь і спалює папір.

Отож, це та точка віри, що ділить нас від усіх поган, щоб ти, чоловіче, міг не лише навчитися, що Христос, народжений від діви, є Господь і Спаситель, але також прийняти той факт, що Він є твій Господь і Спаситель, щоб ти міг цим пишатися в серці своїм: "Я чув, що прогомоніло з небес і сказало: Ця Дитина, що родилася від діви, є не тільки Сином своєї матері".

Я маю щось більше, ніж материн маєток. Він більше мій, ніж Маріїн, бо Він для мене народився, як ангел сказав: "Тобі народився Спаситель". Тоді ти повинен сказати: Амінь, я дякую Тобі, дорогий Господи!" Але в тім моменті розум підказує: "Хто знає?" Я вірую, що Христос народжений від діви, Господь і Спаситель, і Він, можливо — може помогти Павлові і Петрові, але не для мене, грішника, Він родився. Ба навіть, як ти вириш у це, ще багато дечого було б не досить, хіба що до того додано було б, що Він був роджений для тебе.

Бо Він був роджений не лише задля моєї повинности шанувати матір, щоб вона була прославлювана, тому саме, що Він родився від матері-діви. Ця честь тільки їй належить і не може бути знехтована, бо ангел сказав:

"Благословенна ти між женами" (Луки 1:28). Але це може бути зависоко цінене, до границь заперечення того, що написане було: "Тобі родився цього дня Спаситель". Він був зацікавлений не лише в тім, щоб народитися від діви, тут було багато чогось більше, ніж це, тим було це, про що вона сама співала в "Пісні хвали": "Він прийняв Ізраїля слугу Свого" (Луки 1:54) — не те, що Він родився від мене, від моєї дівочости, але, що Він народжений був для тебе, для твого добра, а не лише для моєї почести".

Візьміть себе в жменю, перевірте самих себе і ви побачите, чи ви християни. Якщо ви можете співати: "Цей Син, що проголошений був Господом і Спасителем, є моїм Спасителем, і якщо Ви можете потвердити цю вістку ангела і відповісти: "Так!" — і увірувати серцем своїм, — тоді серце ваше сповниться певністю і довір'ям, і ви не будете журитися надмірно всім тим найкоштовнішим і найкращим, що може тільки дати світ. Бо коли я можу говорити до діви і сказати: "Маріе, шляхетна, ніжна діво, ти родила Дитя; цього я бажаю більше понад шати і їх золоті прикраси, навіть більше від мого тіла і життя; тоді ви ближчі до скарбів, ніж що інше в небі і на

землі, як Псальма 73:23 каже: "Нічого не маю на землі бажати більше, крім Тебе". Ви знаєте, як людина радіє, коли одержить шати й золоті прикраси. Але як багато є тут тих, що вигукують і скачуть з радости, коли чують вістку ангела: "Тобі народився цього дня Спаситель?" Справді, більшість дивиться на це, як на казання, що мусить бути виголошене, і коли вони почують це, то вважають то за дріб'язковість, і потім відходять такі самі, як були перед тим. Це свідчить, що ми не маємо ані тієї першої, ані другої віри. Ми не віримо в те, що діва-мати родила Сина і що Він Господь і Спаситель, — хіба що лиш тоді, як до цього додана була б ще інша річ, а саме, що Він є моїм Господом і Спасителем. Коли я можу сказати: це я приймаю, як своє власне, тому що ангел мав на думці це для мене, і тоді, якщо я увірував у це в серці своїм, я не промину любити матір, Марію, а ще більше Дитину та спеціяльно Отця. Бо якщо це правда, що та Дитина родилася від діви і є моя, то я матиму не грізного Бога, бо я знатиму і відчуватиму, що в серці Отця, крім усмішки і радости немає нічого іншого, а в моїм серці немає смутку. Бо якщо ангел сказав правду, що Він Господь і Спаситель, то що тоді вдіє гріх супроти нас? "Якщо Бог з нами, хто проти нас" (Римл. 8:31). Більших слів понад ці я не можу сказати, ані всі ангели і навіть Дух Святий, як про це достатньо свідчать чудові і побожні співи, уложені з тієї нагоди.

Це понад сили моїх здібностей вислову. Я найкраще слухаю ваших співів і що ви говорите про це, але як довго немає в тім радости, так довго віра слаба і навіть неіснуюча й ви ще не ймете віри ангелові.

Ви можете бачити, що наші папісти, які мають незліченних спасителів, думають про цю віру. Справді папісти ще бажають затримати обідню (літургію), молитви й поклики до святих і вони винайшли різні заслуги, якими ми маємо бути спасені. Все це значить те саме, якби ми сказали: я не вірю в Спасителя і Господа, що Його Марія породила, але разом з тим вони виспівують слова ангела, відправляють свою потрійну обідню (мес на Різдво) і грають на органах. І те саме правдиве й щодо монастирів: якщо ти хочеш бути спасеним, пам'ятай додержувати правил і приписів Франціска, і ти матимеш для себе ласкавого Бога! І на Авгсбурзькім соймі вони рішили триматися цього. В ім'я усіх дияволів, хай буде їм дозволено стояти на тім! Сказано було вистарчаюче, що цей Спаситель лежав в яслах. Але якщо є якась інша річ, що спасає мене, то я вправі назвати її моїм спасителем. Якщо сонце, місяць і зорі спасають, я можу назвати їх спасителями. Якщо св. Бартоломій, чи св. Антоній, або мандрівка до св. Якова, чи добрі діла спасають, то вони, певно, є моїми спасителями. Якщо св. Франціск, то й

він є моїм спасителем. Але що тоді лишиться з почести для того Дитятки, що народилося того дня, якого ангели назвали Господом і Спасителем і Який бажає затримати це ім'я: Спаситель і Христос Господь? Якщо я прийму якогось спасителя, поза тим Дитям, без огляду на те, як то зватиметься, тоді Воно не є Спасителем. Але текст каже, що та Дитина Спаситель. І якщо це правда — а це гараздою є — то геть з усіма іншими!

Той, хто чує вістку ангела і вірує, сповняється страхом, як ті пастухи. Правда, є то зависоке для мене, вірити, що я повинен доступити до того джерела без заслуг з мого боку. А одначе так мусить бути. Під папською владою ця вістка не проголошується з казальниці і я побоююсь, що вона знову заникне, зате там, з почину диявола і ним дозволена є інша вість. Все їх гимни тому служать. Між турками диявол цілком її вбив. Отже, пам'ятайте про неї, співайте про неї, навчитесь її, поки тут ще час. Я боюся, що прийде час, коли нам не дозволено буде чути, вірувати і співати про цю вістку прилюдно, і вже настав той час, коли її вже більше не розуміють, хоч сатана і дозволяє її мати на устах, як то роблять папісти. Але коли приходиться прилюдно заявляти, що Він родився для вас і співати:

"В солодкій радості
Співаймо з запалом сердечним!
Наш подив і приємність
Лежить у яслах,
Як сяйво соняшне — наш скарб:
В матерній опіці
Альфа і Омега".

цього він не хоче дозволити.

Щож до того, що ми казали відносно нашої другої віри, яка є не тільки віруванням в Маріїного Сина, але радше, — що той, хто лежить на лоні, є нашим Спасителем, — це ви приймаєте, та віддаєте подяку Богові за те, що Він так полюбив вас, що дав вам Спасителя, Який є вашим. І на знак того Він послав ангела з небес возвістити це з метою, щоб ніщо інше не сміло бути проголошуване, як тільки те, що ця Дитина-Спаситель, далеко кращий понад небо і землю, то ж Його ми повинні признавати й приймати. Визнавайте Його, як вашого Спасителя в кожній потребі, кличте Його і ніколи не сумнівайтесь, що Він вас спасе у всякій негоді. Амінь.

(Перекладав Др. В. Левицький)

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

РОЗДІЛ X

ПРО НЕПЕРЕМОЖНЕ ПОКЛИКАННЯ

I. Всіх тих, кого Бог призначив для життя, і лише оцих, Він уподобав, в призначений і прийнятий Ним час, дієво покликати [1]) своїм словом і Духом [2]) з стану гріху і смерти, в якім вони знаходились по природі, до ласки і спасення Ісусом Христом [3]), освічуючи їм ум духово і спасаюче, для розуміння речей Божих [4]), усовуючи їх кам'яне серце, а даючи їм серце м'ясне [5]), обновляючи їх волю, та своєю всемогутньою силою визначаючи їх для того, що є добре [6]), і непереможно притягаючи їх до Ісуса Христа [7], і при цім вони приходять з повною свободою, бо Його ласка робить їх охочими [8]).

I.

[1]) Римлян 8:30
Римл. 9:7
Єфесян 1:19, 11
[2]) 2 Солунян 2:13, 14
2 Кор. 3:3, 6
[3]) Римл. 8:2
Єфесян 2:1-5
2 Тимот. 1:9, 10
[4]) Діяння 26:18
1 Кор. 2:10, 12
Єфесян 1:17, 18
[5]) Езекиїла 26:26
[6]) Езек. 9:19
Филип'ян 2:13
5 Мойсея 30:6
Езек. 36:27
[7]) Єфесян 1:19
Йоана 6:44, 45
[8]) Пісня Пісень 1:4
Псальма 110:3
Йоана 6:37
Римлян 6:16-18

II. Це ефективне покликання походить подиноко з особливої, вільної Божої ласки [1]), а не з якоїбудь речі, передбаченої в людині, яка є цілковито пасивна в тім, аж до пори, коли її оживлено і обновлено Святим Духом [2]), тоді вона через це стає спроможною відізватись на поклик Божий і прийняти подану і передану їй ласку [3]).

II.

[1]) 2 Тимот. 1:9
Тита 3:4, 5
Єфесян 2:4, 5, 8, 9
Римлян 9:11
[2]) 1 Кор. 2:14
Римл. 8:7
Єфесян 2:5
[3]) 1 Йоана 6:37
Езек. 36:27
Йоана 5:25

III. Вибрані немовлята, ті, що вмирають в дитинстві, відроджуються і спасаються Христом через Духа [1]), який ділає коли, де і як Йому до вподоби [2]). Так само спасаються і всі інші вибрані особи, які є неспосібні прийняти запрошення, подане зовнішнім служенням слова [3]).

III.

[1]) Луки 19:15, 16
Діяння 2:38, 39
Йоана 3:3, 5
I Йоана 5:12
Римл. 8:9
[2]) Йоана 3:8
[3]) I Йоана 5:12
Діяння 4:12

IV. Інші, що не є вибрані, хоч їх і кличеться служенням слова [1]), і хоч вони можуть мати деякі спільні впливи Духа [2]), все ж вони ніколи правдиво не приходять до Христа і тому не можуть спастися [3]), тим більше це є неможливим для людей, які не визнають християнської віри, спастися в якійбудь спосіб, якби вони не пильнували того, щоб пристосовувати своє життя до світла природи і законів тієї релігії, яку вони визнають [4]).

Твердити і доводити, що вони можуть , є згубне і це треба відкидати [5]).

VI.

[1]) Маттея 22:14
[2]) Маттея 7:22
Маттея 13:20, 21
Жидів 6:4, 5
[3]) Йоана 6:64-66
Йоана 8:24
[4]) Діяння 8:12
Йоана 14:12
Єфесян 2:2
Йоана 4:22
Йоана 17:3
[5]) 2 Йоана вірші 2, 10, 11
1 Кор. 16:22
Галат 1:6-8.

РІЗДВЯНЕ ПРИВІТАННЯ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ

Дорогі брати і сестри!

Боротьба українського народу за волю триває. Вимоги цієї боротьби до української спільноти з часом змінюються. Як колись найбільша вимога полягала в пробудженні від сну неволі і в усвідомленні, то сьогодня найбільша вимога, щодо українського народу, це єдність. Без різниці походження з українських земель, релігійних переконань чи партійної приналежности, єдність нашого народу ставить вимогу дня і найбільшу життєву потребу. Цю вимогу часу ми повинні сприйняти одностайно, з цілковитим усвідомленням, відважно і мудро.

Для здійснення цієї мети, для поступу українського народу ми потребуємо допомоги Божої. Як колись, так і тепер, ми потребуємо від Бога віри, мудрости і сили в наших змаганнях для здійснення й торжества правди Божої.

Різдво Христове є найкращим доказом того, що порятунок прийде. З "Бога насміятись не можна". Наперекір жорстоким переслідуванням правди, в мільйонах українських сердець на рідних землях і в розсіянню все світиться вогник любови Христової і невмируща надія: "Христос народився!"

Народження Христа являє собою запевнення життя для тих, які люблять правду і світло, і неминуче пророцтво про загибіль і руїну ворогів Христової правди, бо як сказано в слові Божому: "Ті бо царства й народи, що Тобі не схочуть служити, погибнуть і такі народи нещадно вигублені будуть" (Іс. 60:12).

Народження Христа сповіщає не тільки перемогу над злом і безбожністю. Народжене у Вифлеємі Немовля одного дня стане Царем всесвіту. Двері вифлеємської стайні відкривають дорогу до палацу Царя. Щаслива людина, яка має в своїм серці живущого Христа, і не вагаючись з радістю може відповісти на стародавнє українське привітання — "Христос рождається!" словами "Прославляйте Його!"

Не зважаючи на часи руїни, чужинецької окупації, переслідування і безбожности та політичного терору, яким рясніє життя нашого народу на рідних землях, та поділу і занепаду свідомости сердець певної частини еміграції, пам'ятаймо слова ангела під час народження Христа:

"Не лякайтесь, ось бо благовіщу вам радість велику, що буде всім людям!"

Зоря у Вифлеємі своїм світлом відбивала дивне сполучення смутку і радости. Смуток, бо не було Христові місця в гостиниці. Проте смуток зник у великій радості. Український

нарід має в ці дні великий смуток, але радість велика обіцяє, що смуток наш зникне.

Нехай сам Господь наблизить для всього українського народу його день духової і державної свободи та здійснення його давніх найкращих мрій.

В імені українських пресвітерських і реформованих громад Українське Євангельське Об'єднання вітає український нарід на рідних землях і в розсіянні — Христос народився!

За управу У. Є. О.

І. Яцентий — голова В. Боровський — секретар

9

ЩО БОГ ПРИЗНАЧИВ ДЛЯ НАС

Бог призначив, щоб віруючі в Нього були всі праведними. Бо ми Його твориво, сотворені в Христі Ісусі на добрі діла, які Бог наперед приготовив, щоб ми в них ходили. Єфесян 2:10.

Приймаючи праведність Ісуса Христа через віру, ми стаємо праведними перед Богом так, як би ніколи не вчинили гріха При чім Бог призначив, щоб ми жили згідно з Його заповідями і ласкою. В Ісусі Христі Бог перетворює нас і наше серце так, що ми чинимо добрі діла. Деякі люди, які називають себе християнами, ще не зрозуміли, як треба слухняно і згідно з Божими заповідями жити, та що це є наслідком Божої перетворюючої та спасаючої сили в людському серці. Коли ап. Павло проповідував до народу в Антиохії, погани, слухаючи, зраділи і прославляли слово Господнє й увірували, скільки їх було призначено для вічного життя.

Діяння Апостолів 13:48. "А це свідчення єсть, що життя вічне дав нам Бог; а це життя у Сині Його". 1 Івана 5:11.

Ап. Іван каже нам, що це написав я вам віруючим в ім'я Сина Божого, щоб ви знали, що маєте життя вічне, щоб вірували в ім'я Сина Божого. 1 Івана 5:13. "І на суд не прийде, а перейде від смерти в життя". Івана 5:24.

Наш Господь Ісус Христос прийшов на цей світ, щоб спасти грішних людей і приготовити їх для Царства Божого і дати їм вічне життя, щоб життя мали і надто мали. Івана 10:10.

М. Ясінський

НА СВЯТ-ВЕЧІР

Смеркається. Ослизний день
Між мурами конає.
В печі червоний блис огонь,
А в сінях вітер грає.

Той тихий і сумний настрій
Несе мене світами,
І я лечу на крилах мрій
До батька і до мами.

Сніжок паде, як срібний пух,
Мороз малює квіти;
Накритий стіл, в куті дідух,
Пустують в сіні діти . . .

Гей, скільки то минуло літ!
А як так добре чую
Кожухів шелест, скрип чобіт,
І щиру пісню тую.

Далекий світ, великий час,
Пливуть літа рікою,
А я все пам'ятаю вас,
Як йдете з колядою.

Ще й нині чую, як Юрко
Співає "Бог Предвічний",
Як сопраном пищить Федько,
Басом реве Зарічний.

Скрипливий наболілий спів
Такий як хлопські груди.
Та хто його раз зрозумів,
До смерти не забуде.

Далекий світ, великий час,
Пливуть літа рікою.
Гей! Що чувати там у вас?
Чи йдете з колядою?

Чи ще живий Федір, Юрко,
І мій сусід Зарічний?
Чи й нині, як колись давно,
Співають: "Бог Предвічний!"

Чи й нині мерехтять зірки
Над хатою старою? . . .
Гей, краю мій, не знаєш ти,
Як тужу за тобою!

Б. Лепкий

ВІСТІ З УКРАЇНИ

Д. Кухарський, редактор відділу новин журнала "Християнство Сьогодні", поміж іншими речами подає в своїм звіті з України: "Поміж 15 радянських республік Все-союзна рада євангельських християн баптистів є найсильніша в Україні" . . . "Колись пануюче православ'я є зменшено до останку".

"Катедральний собор Святої Софії, одна з найстаріших церков в Европі, тепер є музеєм для церковних реліквій".

"На другім кінці архітектурної школи в Україні є 1037 протестантських церков, багато з них є перебудовані хати. Більшість міст має одну протестантську церкву, хоч Київ і Харків мають по три. В Києві найбільший будинок містить біля триста осіб включаючи і тих, які заглядають через вікна, як це робиться часто через натовп". "Поміж протестантами всюди є потреба б Бібліях".

Серед протестантів стався розкол. Частина невдоволена з урядової контролі оголосила комуністичні релігійні закони Сатаниськими. Їх проповідників покарано.

НЕ ДОЗВОЛЯЄТЬСЯ

В попереднім ч. "Єв. Правди" був поданий короткий опис спільного святкування різними церквами і організаціями 75-ліття поселення українців в Канаді, яке мало місце в Торонті.

На програмі свята були спільні виступи і молитви греко-католицького і православного єпископів. З цієї національно-релігійної єдности радів нарід, багатьом це видавалося як чудо, пригадуючи завзяту боротьбу ієрархів повищих церков в недавнім минулім. Нарід поспішив радіти і тепер приходиться оцю радість відкликувати. Спільні виступи ієрархів обох церков були, або помилкою, або непокорою, бо православний митрополит (як подає преса) в "Обіжнику" "До Всечесних отців" від 27 вересня ц. р. наказав їм з нагоди свята: "Всечесні Отці беруть участь у народніх імпрезах з нагоди цього ювілею, але спільних Богослужень з іновірцями не дозволяється".

Отже, опинилися ми знову там, де і були раніше.

Заборона дивна, бо у всіх Бог той самий, Спаситель той самий, Біблія та сама і життя вічне те саме, обряди майже ті самі, але молитись разом не можна.

Дозволяються інші речі, навіть збирати гроші поміж українських протестантів і греко-католиків на православні інституції, але молитись разом ні. Все це виглядає ані послідовним, ані згідним з навчанням Христа про любов до людей, але так воно є серед деяких українців, не стільки серед загалу, як проводу. "Боже, нам єдність подай".

THE STORE DETECTIVE

By Grace Cash

Another day of the Christmas-shopping rush dawned with gray clouds writhing and sifting down a sprinkling of snow. "Seven more days to shop," the radio announcer said, in an exuberant, syrupy voice as Clarence Brookfield snapped his tie into place. A few strokes of the comb to his straight black hair, a dash of lotion, advertised as the favorite of men nationwide, and he went downstairs to breakfast.

Since his father's death a year ago he mannaged to spend a part of each day with his mother who was very lonely. Yet she was unflagging in her desire to see him married—and married to Beth Harkings. When he sat down at the table, she sniffed pleasantly. "Son, you look nice. You smell nice too."

"Credit the National Favorite," he drawled. Now it would start: Since you look nice, and smell nice, there is no reason you should be single at twenty-six. He had heard that line, or its equivalent, a thousand times over. To ward off the remark now, he said, "Will you call Mrs. Appleton and tell her I can't serve on the Christmas basket committee?"

She looked astonished, as he knew she would. Clarence had a long record of doing everything anybody asked for the church, and the East Main Church was noted for city-wide service.

"Why?" she asked.

"I've had it," he answered. "Judging by the number of people who march in and out the stores every day, I wonder who is left to need anything. I'm afraid my sympathy for people went when I got my store job."

She poured two cups of coffee, then sat down at the table for their usual morning's chat. He knew she relished this brief interval for discussing the church—her main interest—and, of course, the young people, which included Beth. She did not know that Beth had accepted an engagement ring only yesterday from Tom Matthews, the skinny tenor singer in the senior choir.

"Will Beth work on the basket committee?"

"I wouldn't know," he answered, shrugging. "I've a surprise for you. Beth is engaged to Tom, and I imagine she and Tom will be on every committee there is in the church from now on."

She sighed. "Beth is such a nice girl," she said. "I'd hoped . . ."

He shrugged again, and she did not finish the sentence. "Anyway, I have a swell job," he said. Where else could he work eight to ten hours a day and know that every minute of the day some woman was watching him, with subtle admiration? That was what had puzzled him about Beth. Why had she suddenly broken off for that colorless beanpole, he wondered. "Well, I'll be on my way," he answered hurriedly.

"Get a good lunch," she solicitously.

"Don't worry about me," he said, "I meet a new girl on the hour. The store has a lot of new imports for the holiday season."

"Mind you keep the right company," she warned him.

"The right company" to her could be found only at church,

or if elsewhere, she would expect him to ask first thing after her religious determination. His mother was of the old school. How long would a fellow last on a job, and how many girls would look at him the second time, if he went around chanting about affairs of the church?

When he reached the store the snow had subsided, but looking at the angry clouds, he detected promise of more. He grinned, thinking that he was becoming a fine detective. All eyes, so Mr. Kroger had said of him, but he had at the same time admonished him against his smug smile.

"Remember the customer is always right—until proved in the wrong," the manager had confided.

Clarence idled his way into the store, pretending that he neither saw, nor cared, wwhat the people were doing. That was part of his job. "An attractive store fixture, more or less," Mr. Kroger said, the day he was employed at the Singleton Department Store.

"Good morning, Mr. Brookfield," the cashier checker greeted when he stopped at the boys' sweaters. "Looking for a gift for someone?"

"Just looking," he grinned, and they laughed. It was their joke. At the ladies' accessories, he lingered a minute. "Weather man says a white Christmas," Doris Wilford remarked. "I'm from Florida. I've never seen snow."

"I think you'll see plenty before the weather clears up," he assured her.

He was sick and tired of playing, "Be of good cheer." All the rushing and the buying was completely nauseating, he thought.

And then he saw her—the new salesgirl with the brown hair, done in a simple pageboy style. She was pretty in an odd way, but he had not figured out her peculiar attraction when he approached her counter.

"Hello," he said, "New here?"

"Yes," she replied, and continued to straighten her merchandise.

He leaned on the counter. "I'm Clarence Brookfield, store detective," he said in a low tone. "We don't exactly announce that fact over the public-address system. It might scare the customers away."

"It's a shame stores have to hire detectives," she said. "If everybody would be honest . . ."

"But that's an empty dream," he interrupted. "People are not honest. I mean, not all of them."

She turned her attention to a customer, and he left. Later that day he learned her name was Sally Martin, and that she

commuted ten miles from her home in Thomson. Encouraged by her apparent interest, he asked her for a date. "After the store closes on Saturday night everybody goes to Ledford's for hotdogs and cokes," he said. "Our idea of celebrating in Hillsboro; so tomorrow night if you'd go with me, I'd be most happy."

"Well, I can go if we use my car," she said.

So that was the way it was arranged. That night his mother again mentioned the Christmas basket committee. "They're having a time finding enough volunteers," she said. "A sister church in Thomson is sending in volunteers to help, though somebody said they had their share of needy people in Thomson."

His interest took root at the mention of Thomson. Sally was from Thomson. "I'd help if I had time," he said. "Tomorrow night I have a date with a new girl at the store. Incidentally, she's from Thomson. And I found out for your sake, she goes to church every Sunday, like Beth. And Tom."

She sighed. "Beth and Tom are putting in more time than anyone else on the basket committee," she said.

Resentment of Tom, who somehow fitted Beth's picture of perfection nettled him to the breaking point. The next day he smiled only when he caught Sally watching him. At noon a little old lady, shopping every counter, required full time to watch. She had a large paper bag, and occasionally she purchased an article and dropped it into the deep recess. Annoyed, he followed her until he caught Sally's eye. She shook her head.

He blushed and affected a disinterested air. When opportunity presented itself, he went to Sally's counter. "She looked suspect," he said defensively, and as an apology.

"I know that but . . ." She left the sentence dangling to serve a line of demanding customers.

After the store closed, he and Sally found her car at the parking lot. As she drove through the gaily lighted town, decorated with tinsel and evergreen. he started to apologize again about his mistaken idea of the elderly customer. Sally seemed in a deep study, and he decided against it. He managed to keep a running conversation regarding the other salesgirls who had gone home for the holiday season, but he sensed that her heart was not in anything he said.

"If you don't mind I'll drive out to Broad street first," she said. "I promised to take a load of Christmas baskets to the mission for a special friend of mine."

"I don't mind at all," he said, but he winced, hoping she did not guess that he had refused to serve on the basket com-

"I helped her fill her baskets," she said, as she turned into the private driveway. "She used to come to our church in Thomson before she moved to Hillsboro a month ago." Sally blew the horn. "I'don't know which apartment she will be in, but she's expecting me."

And then there she was, the little old lady he had suspected as a shoplifter! She hurried toward the car, her wrinkled face beaming, and Clarence went through the motions of a gentleman. He got out, then opened the door for Sally.

"This is Mrs. Eden," Sally told him. "I wish I knew how many baskets she has filled in her lifetime and how much happiness she has brought to other people. But I think you can tell just by looking at her, she's a regular Dorcas. Being a detective, like you are."

Clarence glanced at Mrs. Eden, then back at Sally. "I'm not much detective in some ways," he said. "But I see now what you mean." He did see, now that it was very, very late. Not too late though to wake up. "If you'd allow me, I'd like to load the baskets in the car. I'm an old hand at this—from all my other Christmases." He liked the way Sally and Mrs. Eden smiled then, as though they understood everything perfectly.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
20 Claremont Street, Торонто, Онт.
Пастор М. Фесенко

Богослуження і Недільна Школа о 11 год. рано кожної неділі.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
486 Симко Стр. Південь, Ошава, Онт.
Пастор І. Яцентий

Богослуження о 11 год. перед полуднем кожної неділі.
Вечірня о 7 год. вечора.
Недільна Школа о 10 год. рано.

УКРАЇНСЬКА СВАНГЕЛЬСЬКА ЦЕРКВА
58 Earl Street, Hamilton, Ont.
Пастор В. Кучер

В суботу по полудні: Рідна Школа о год. 1.30
В неділю рано: Біблійна Година о год. 10.15
Недільна Школа о год. 11
Богослуження о год. 11

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
432 Third Avenue (at 30th St.), New York, N.Y.
Богослуження щонеділі о 11-ій годині рано.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
Ірвінгтон, Нью Дж.
Богослуження о 11 год. рано щонеделі.

15.1

Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

Січень-Лютий 1967 January-February

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

ЗМІСТ

Перша перемога над силами зла. В. Кучер	1
Ватикан і релігійна свобода. Л. Юків	4
Слава Богові Отцеві. Муз. П. Сича	8
Визнання віри Пресвітерської Церкви	9
Д-р Данило Т. Стандрет	12
Новий екзекутивний директор КУК	13
З екуменічного фронту. Л. Юків	14
Боротьба в греко-католицькій церкві	17
Різне	19
The Best Talent by Helen L. Renshaw (by courtesy of the "Bible Truth")	21
Centennial Proclamation of Faith	25

Front page picture: Trans-Canada Highway, British Columbia. Courtesy of British Columbia Government.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

P. XXVIII. Ч. 1. Січ.-Лют. 1967 Jan.-Febr. Vol. XXVIII. № 1.

ПЕРША ПЕРЕМОГА НАД СИЛАМИ ЗЛА

LIBRARY AND MUSEUM.
UKRAINIAN CULTURAL AND EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA

(Марка 1.23-28)

Коли Ісус навчав людей в синагозі, то Його наука дивувала їх. Досі вони ще не чули такої науки. "Він навчав як можновладний, а не як ті книжники."

Ми читаємо що зараз у тій синагозі знайшовся був чоловік що мав духа нечистого й що він закричав до Ісуса й сказав: "Що Тобі до нас Ісусе Назарянине? Ти прийшов погубить нас Я знаю Тебе хто Ти, — Ти Божий Святий."

Як бачимо, той чоловік, або радше дух нечистий, який був у тому чоловікові, зробив заворушення, неспокій. Люди були раді почути науку Ісуса, але дух нечистий не любить того; дух нечистий не хотів щоб люди слухали Ісуса.

Щож тоді зробив Ісус? Він строго промовив до духа нечистого. Він сказав йому: "Замовчи і вийди з нього."

"І затряс дух нечистий тим чоловіком, і скрикнувши голосом сильним, він вийшов з нього."

"І жахнулися всі, і питали вони один одного кажучи: 'Що це таке? Нова наука із силою. Навіть духам нечистим наказує Він, — і вони Його слухають.'"

Як бачимо, Ісус уздоровив чоловіка. Ісус вигнав з нього нечистого духа. Це не значить що тільки колись, що тільки колись давно, що тільки колись в часах місійної праці Ісуса Христа в Палестині були такі люди що мали нечистого духа. Візьміть людей сьогодні і уважно придивіться до всіх людей. І сьогодні ви теж знайдете таких людей які відкидають науку Слова Божого. І сьогодні ви теж знайдете людей які не люблять святої Євангелії, і які так гостро виступають проти науки Євангелії, проти науки Слова Божого, що аж ними злий дух трясе . . . . .

Тому то й сьогодні Євангелія є потрібною для людей. щоб виганяти злих духів, щоб давати прозріння сліпим, слух глухим, щоб вкладати добре серце на місце камінного серця, щоб "випускати на волю поневолених", щоб уздоровляти й лічити хворих.

Чому так багато людей сьогодні бояться йти в Церкву, бояться слухати Євангелію??? Бо нечистий дух їх непокоїть. Тільки тому! Колиб вони не мали нечистого духа, то вони любилиб бути в чистоті Божій, вони любилиб чути науку Євангe-

лії, вони любилиб перебувати з Богом. Але нечисте з чистим не може перебувати. Тому то сказав був Ісус: "Не може перебувати Церква Христова з церквою поганською." "Яка ж спільність Бога з Вельзевулом?" "Яка спільність Царства Божого з царством сатани?"

Колись, як я працював був у Євангельській Церкві в Родні, Онтеріо, то там був один чоловік який перестав був ходити в церкву може десять літ перед тим занім я приїхав туди на працю. Його жінка була дуже гарною християнкою. Я часто відвідував їхній дім, але його до Церкви витягнути не міг. Він завжди казав мені: "Пасторе, як я тільки прийду до Церкви, то мені зараз робиться млісно, не добре, заворушення в шлунку, й я не можу встояти й не можу всидіти . . . "

Сам він був гарний чоловік, але він мав нечистого духа в собі й той дух нечистий непокоїв його, не давав йому спокою, бо дух нечистий не може бути в присутності чистоти Божої, в присутності св. Євангелії. Той чоловік помер, після довгих страждань і після довгих мук, тому два роки, а його жена ще досі живе й мабуть ще буде довго жити й славити Господа.

Людина, яка має в собі нечистого духа, завжди старається уникати дітей Божих, уникати Церкву, народ Божий. Один з євангельських поетів написав вірша про такого чоловіка який уникав християн. Ось цей вірш:

Колись безбожник сів у потяг
Газету вийняв, почитав;
Аж тут в сусіднім переділі
Якийсь хор раптом заспівав.

Безбожник слухає і чує;
То звук Ісусових пісень,
Яких якраз не міг терпіти,
Ні в темну ніч, ні в білий день.

"Ах, християне." — він зідхає,
Кудиб мені втекти від вас?
Від ваших книг, пісень, розмов,
Хотівби скритись хоч на час."

І тільки потяг кілька станцій
Проїхав, і свій біг спинив,
Безбожник зараз за валізку,
І в інше місце поспішив.

Аж бачить, знову зле потрапив,
Там знову група християн
Читають з Біблії святої,
Як кров текла з Христових ран.

Безбожник аж трясеться з гніву,
Бо мав гарячу дуже кров.
Аж тут на щастя потяг раптом
До моря в порт якийсь прийшов.

Безбожник з потягу злітає,
Й біжить скорій на пароплав . . .
І там в знемозі в своє крісло, —
Він вже не сів, а просто впав.

"Ну, — він з полегшенням зідхає, —
Їх тут напевно вже нема,
І я вже зможу відпочити
Від їхніх співів про Христа."

Аж ось до нього враз підходить
Якийсь скромненько вбраний пан
І пропонує: "Чи ви бажалиб
Піти в зібрання християн?

На пароплаві нас чимало,
Правдивих, вірних християн
І ми з молитвою до Бога
Вирушить хочем в океан."

Безбожник раптом, як зірветься
Й до капітана він біжить,
І перед ним він зупинився,
Ввесь зблід, трясеться і кричить:

"Чи можу я вас запитати,
Чи змігби сам пан капітан
Мені таке вказати місце,
Де вже нема тих християн?"

"О! Залюбки, — відповідає,
Той капітан християнин. —
Те місце знаю, і провадить
До нього шлях лише один.

Там християн правдивих, вірних
Не знайдете ви ні сліду."
"Ну, то скажіть вже, де те місце,
А я чимскорш туди піду."

"Те місце, друже, пеклом зветься,
То є безбожників тюрма,
Але в тім місці вже напевно
Правдивих християн нема!"

Так, дорогий читачу, правдивих християн дійсно в пеклі нема і їх у пеклі **не** буде! Правдиві християне — це люди спасені вірою в Господа Ісус Христа, це люди обмиті кров'ю Небесного Агнця, це народ Божий, новий ізраїль, жива Церква, це спадкоємці Царства Небесного.

Бог дав Свого Сина щоб врятувати людей від пекла. Бог дав Свого Сина щоб перемогти царство сатани, щоб вигнати нечистих духів, щоб очистити людей і навернути їх до Бога. Тільки Ісус може спасти й уздоровити людей. Від народу Божого, від християн, від Бога людина втекти не може. Коли людина втікає від народу Божого, коли вона втікає від Євангелії, то вона опинеться в пеклі.

Один з євангельських поетів, описуючи про **Останній Час,** так пише:

Я вірю: настане жахлива хвилина,
Що наче та сітка на світ цей впаде;
І сонце померкне й попадають зорі,
І місяць ніколи уже не зійде.

В той час вся природа застогне, заплаче,
І хвилі у морі як звір заревуть;
І заколот в людях жахливий почнеться,
І люди втікати у гори почнуть.

І скажуть горам, холмам, скелям високим:
"Зірвіться з підвалин, впадіте на нас,
Й від Божого зору, від Божого гніву
Закрийте, закрийте, ми просимо вас."

Та ті не впадуть і людей не закриють . . .
Шукатимуть смерти й не знайдуть ніде . . .
Тоді буде мука, якої не було
Й якої на світі вже більш не буде.

Своє оповідання про Суд Божий, Ісус закінчує такими словами: "Тож пильнуйте, бо не знаєте коли прийде пан дому: увечері, чи опівночі, чи як півні співатимуть, чи ранком. Щоб вас не застав що спите, коли в'неться несподівано. А що вам кажу, те всім Я кажу: Пильнуйте!"

Пастор Володимир Кучер

ВАТИКАН І РЕЛІГІЙНА СВОБОДА

Другий Ватиканський Собор, що закінчився рік тому, прийняв і проголосив до загального відома декларацію про релігійну свободу. Декларація Собору дефінює і захищає право людини служити Богові згідно зі своїм сумлінням. В ній говориться, що людина має право на свободу віри; що всі люди мають бути вільні від примусу з боку одиниць, суспільних груп та якоїбудь людської влади діяти всупереч своїм віруванням приватно і прилюдно, індивідуально і спільно з іншими. Що більше, в цій декларації підкреслено, що люди морально обов'язані жити згідно з вимогами правди, коли вони її пізнають, та що це можливе тільки тоді, коли вони користуються імунітетом від зовнішнього примусу і психологічною свободою, значить, свободою від залякування, погроз, терору і т. п. (Тут не треба надавати великого значіння мові про правду, бо, як відомо, в римо-католиків звичайно правдою уважають тільки те, що їхня церква визнає за правду. Л. Ю.). В кожному разі Собор визнав, що людина в своїй діяльності обов'язана керуватися власним сумлінням, "бо тільки таким чином вона може наблизитися до Бога, для якого вона створена". Слідує, як заявляє Собор у згаданій декларації, що не можна примушувати людину діяти всупереч своїому сумлінню, особливо в справах релігійних. (Одначе тут редактори книжки п. н. "Документи Другого Ватиканського Собору", виданої римо-католиками в США, стор. 672, роблять завваження, що Ватиканська декларація не базує визнання свободи релігії на свободі сумління, зазначуючи при цьому, що виразу "свобода сумління" в Декларації навіть немає. А друге, твердять ці редактори, теорія про свободу сумління — це небезпечна річ, бо, мовляв, "остаточно сумління людини мало б рішати про те, що є правдиве і добре, а що ні". Л. Ю.).

Дехто з тих екуменістів, які хочуть всесвітнього воз'єднання християнських церков за всяку ціну, розглядає Ватиканську декларацію про релігійну свободу, як дійсно великий крок вперед і неабияке досягнення екуменічного руху, його промульгаторів, їхніх довголітніх заходів. Інші, більш поміркувані, що керуються лекціями з історії багатьох століть, ставляться до цієї декларації з певними застереженнями, радять протестантам не робити з неї безпідставних висновків та передчасно ними не захоплюватися. Ще інші ставляться до неї скептично, називаючи її "троянським конем", при допомозі якого можна розсварити і здеморалізувати чимало необачних протестантів. В кожному разі ці скептики, більш консервативні протестанти, радять нам "боятись данайців навіть тоді, коли вони приносять дари". Значить, радять не лакомитись на пишномовні й не цілком ясні декларації, бо покищо це тільки слова. Краще, кажуть, зачекати до часу, коли автори декларації заговорять до світу ділами, голосно і виразно; зокрема в тих країнах, де римо-католики становлять велику більшість, а протестанти незначну меншість.

(Замітка. Згадка про "троянського коня" і "данайських дар" потребує вияснення для тих, хто може не обзнайомлений з стародавнім казковим оповіданням, на якому ті вирази базуються. Вкоротці зміст його такий: Данайці, тобто греки, облягали місто Трою, над морем у північно-західній частині Малої Азії, впродовж десяти років, але здобути її їм не пощастило. За порадою хитромудрого Одісея вони вирішили здобути Трою підступством, з допомогою велитенського дерев'яного коня. Спорудили такого коня, порожнього всередині, вони посадили туди загін воїнів, а самі сіли на кораблі, так, немовби наміряли відправлятися додому. Коня залишили під муром міста, як подарунок хоробрим троянцям. Радіючи з такої милої несподіванки, троянці зробили пролом у мурі, втягнули коня в місто, натішились ним, побавились та й пішли спати. Тоді грецькі воїни, що сиділи всередині коня, вийшли, перебили троянську сторожу, підпалили місто, відчинили брами, а грецьке (данайське) військо ввійшло в Трою та зруйнувало її дощенту. І, як пише наш славний І. Котляревський у своїй перелицьованій "Енеїді", греки "спаливши Трою, зробили з неї скирту гною". А сталось так тому, що троянці злакомилися на данайський дарунок, на того велитенського коня. Відси пересторога "берегтися данайців навіть тоді, коли вони приносять дари". "Данайський дар" або "троянський кінь" — це підступство, хитрощі).

З другого боку бачимо, що стосунки між римо-католиками і протестантами, принаймні на північно-американському континенті, в даний час значно покращали. В багатьох місцевостях відбуваються спільні збори римо-католицьких священиків і протестантських посторів. Відбуваються спільні богослуження; подекуди римо-католики на своїх богослуженнях співають загальновідомий серед протестантів гимн, що його написав Мартин Лютер, "Могутня твердиня наш Бог"; римо-католицькі єпископи промовляють на протестантських конференціях, протестантські пастори проповідують у римо-католицьких церквах; в Вінніпегу минулої зими відбулося велике спільне богослуження в великій міській авдиторії, в якому взяли участь римо-католицький архиєпископ з Ст. Баніфес (передмістя Вінніпегу) й український греко-католицький митрополит Германюк з Вінніпегу; а недавно в Саскатуні в час прийняття англіканського (протестантського) архиєпископа, примаса Англії, римо-католицька організація "Лицарі Колюмба" тримала почесну гвардію, а римо-католицькі єпископи і священики були на англіканському богослуженні, на якому згадуваний примас проповідував; багато римо-католицьких священиків в Европі і на американському континенті починають агітацію за скасування целібату; а тепер преса повідомила, що багато американських священиків організують юнію, щоб протиставитися деспотичній власті багатьох єпископів та добитися кращих умов праці; і т. д., і т. д. Цей фермент почався з Другого Ватиканського Собору, він дійсний, і, на думку деяких людей, може дати кращі наслідки, ніж дехто з нас сподіється. Але, остерігають інші, коли б ці римо-католицькі "реформатори" загнались задалеко, то римський папа, як схоче, може приборкати і зацитькати їх за двадцять чотири години. В таких справах його авторитет необмежений.

А щодо свободи релігії для протестантів у багатьох римо-католицьких країнах, тобто в країнах, де римо-католики становлять велику більшість, то її ще немає. Наприклад в Еспанії протестанти щодо релігії ще не є свобідні. Державний уряд на своє оправдання покликається на конкордат, який Еспанія і Ватикан підписали роки тому і який дальше обов'язує обидві сторони. Цей конкордат гарантує римо-католицькій церкві особливі й виключні привілеї, повну релігійну свободу, а зате майже позбавляє найменшої свободи людей інших віровизнань. Протестанти в Еспанії, значить, можуть мати більшу свободу релігії аж тоді, коли згаданий конкордат буде змінено за згодою обидвох сторін. Та покищо **Ватикан не виявив найменшої охоти на такі зміни.**

Яку вартість тоді має Ватиканська деклярація про свободу релігії? Мабуть таку саму, як большевицька конституція Совітського Союзу, яка нібито забезпечує і гарантує свободу релігії і сумління, а насправді совітський уряд часто арештує і карає віруючих за виконування релігійних обрядів і навчання релігії, закриває церкви і т. п.

Римо-католицький архиєпископ сказав у своїй промові на річній конференції Злученої Церкви в Вінніпегу, що з деякими змінами в римо-католицькій церкві треба буде зачекати, поки папськими помічниками, вищими урядовцями, ще є дуже старі і крайно консервативні, назадницькі кардинали, головно еспанці й італійці. Це мабуть і правда; але нащо тоді папа?

Л. Юків.

КОМУ МАЄМО ПОКЛАНЯТИСЬ

Бог не лишив людей без навчання про те, кому вони мають покланятись. "Нема між богами такого як Ти, Господи, і ніщо не рівняється ділам Твоїм" (Пс. 86:8). "Правдиві поклонники покланяються Отцеві духом і правдою. Отець бо таких шукає поклоняючихся Йому" (Йоана 4:23). "Прийдіте поклонімося Йому богомільно, преклонім коліна наші перед Господом, що сотворив нас, бо Він Бог наш, а ми нарід пасовиська Його і стадо руки Його. Ой коли б ви сьогодні як почуєте голос Його та не стали тверді серцем, як в Меріві пустині" (Пс. 95:6-8).

"Бійтеся Бога і дайте славу Йому прийшла бо година суду Його і покланяйтесь тому, хто сотворив небо і землю і море і жерела вод" (Відкриття 14:7).

"Подивіться тепер, що я, це я, що стою, і нема Бога окрім мене! Я вбиваю і оживляю, я задаю рани і сціляю, і нема нікого, хто б спас із руки моєї. Бо я підіймаю руку мою до неба і кажу вам: Я живу вічно" (5 Мойсея 32:39, 40).

Не почитайте ніяких інших богів і не покланяйтесь їм і не жертвуйте їм, а Господа, що вас вивів із землі Єгипетської, того почитайте, тому поклоняйтесь і тому жертвуйте. 2 Царів 17:35, 36.

М. Ясинський

СЛАВА БОГОВІ ОТЦЕВІ

Муз. П. Сича.

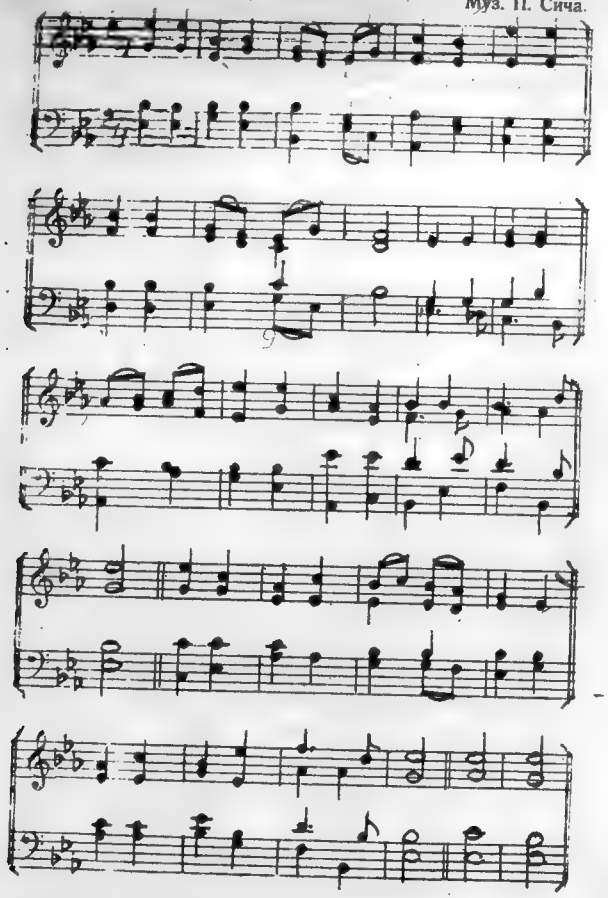

"Сидячому на престолі і Агнцеві благословення, і честь, і слава, і держава по вічні віки" (Відкриття 5:13).

1. Слава Богові Отцеві,
Слава Синові Його,
Слава Духові Святому,
Що творять Єство Одно!
Слава, слава, слава, слава!
Трійці, що Єство Одно!

2. Славмо Бога! Він влюбив нас,
В світ Свого Він Сина дав!
Славмо Сина! Він від смерти,
З пут гріху нас врятував!
Слава, слава, слава, слава!
Агнець нам спасіння дав!

3. Слава ангелів Цареві!
Церкві Головою Він!
Вся вселенна величає,
Богові співає гимн!
Слава, слава, слава, слава!
Богові хвала, поклін!

4. Слава, слава! Вічна слава!
Богові від роду в рід!
Усіма царями в світі
Наш Небесний Цар рядить!
Слава, слава! Цар Небесний
Вище всіх царів сидить! Амінь.

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

РОЗДІЛ XI

ПРО ОПРАВДАННЯ

I. Тих, кого Бог дієво покликав, Він так само вільно оправдав [1]) не вселенням у них праведности, але прощаючи їх гріхи і вважаючи і приймаючи їх особи, як праведні, не задля будь-чого, що сталося в них або було зроблено ними, але поодиноко заради Ісуса Христа, і це не поліченням їм, як їх праведности самої віри, учинків вірування, або якої іншої євангельської покори, але полічуючи їм покору і задоволення вимог праведности, доконаних Христом [2]), так вони приймають Його

і спочивають у Нім і Його праведності вірою: цю віру вони не здобувають самі, бо вона є даром Божим[3]).

I.

[1]) Римл. 8:30
Римл. 3:24
[2]) Римл. 4:5-8
2 Кор. 5:19, 21
Римл. 3:22, 24, 25, 27, 28
Тита 3:5, 7
Єфесян 1:7
Ерем. 23:6
1 Кор. 1:30, 31
Римл. 5:17-19
[3]) Діяння 10:44
Галат 2:16
Филип'ян 3:9
Діяння 13:38, 39
Єфесян 2:7, 8

II. Віра, у такий спосіб приймаючи і спочиваючи у Христі і Його праведності, є поодиноким засобом оправдання [1]), однак вона не є одною в оправданій особі, але завжди супроводжується іншими спасаючими ласками, і не є мертвою вірою, а вірою сильною любов'ю [2]).

II.

[1]) Йоана 1:2
Римлян 3:20
Римлян 5:1
[2]) Якова 2:17, 22, 26
Галат 5:6

III. Христос Своєю покорою і смертю вповні заплатив борг тих, хто є так оправдані, і довершив для них належне, дійсне і повне задоволення справедливости Свого Отця [1]). До цього тому, що Отець віддав Його за них [2]) і прийняв Його покору і задоволення замість їхньої [3]) вільно, а не за будь-що, що було в них, тому їх оправдання є виключно вільною ласкою [4]), щоб обидві: точна справедливість і багата ласка Божа могли бути прославлені в оправданні грішника [5]).

III.

[1]) Римл. 5:8-10, 19
1 Тим. 2:5, 6
Жидів 10:10, 14
Даниїла 9:24, 26
Ісайї 53:4-6, 10-12
[2]) Римлян 8:32
[3]) 2 Кор. 5:21
Матт. 3:17
Єфес. 5:2
[4]) Римл. 3:24
Єфес. 1:7
[5]) Римл. 3:26
Єфес. 2:7

IV. Бог від усієї вічности схвалив оправдати всіх вибраних [1]) і Христос у повені часу умер за їх гріхи і воскрес на їх оправдання [2]), не зважаючи на це, вони не є оправданими, поки Святий Дух в належний час не застосує до них Христа [3]).

IV.

[1]) Галат 3:8
1 Петра 1:2, 19, 20
Римл. 8:30
[2]) Галат 4:4
1 Тимотея 2:6
Римлян 4:25
[3]) Колосян 1:21, 22
Галат 2:16
Тита 3:4-7

V. Бог продовжує прощати гріхи тих, хто є оправдані [1]) і хоч вони ніколи не зможуть відпасти з стану оправдання [2]), все ж вони можуть своїми гріхами підпасти під батьківське Боже незадоволення. Світло лиця Його не буде їм привернене, поки вони не втихомирять себе, визнають свої гріхи перед Ним, попросять прощення і обновлять свою віру і покаяння [3]).

V.

[1]) Маттея 6:12
1 Йоана 1:7, 9
1 Йоана 2:1, 2
[2]) Луки 22:32
Йоана 10:28
Жидів 10:14
[3]) Пс. 89:31-33
Пс. 51:7-12
Пс. 32:5
Матт. 26:75
1 Кор. 11:30, 32

VI. Оправдання віруючих в часи Старого Заповіту було в усіх цих відношеннях одне і те саме з оправданням віруючих в часи Нового Заповіту [1]).

VI.

[1]) Галат 3:9, 13, 14
Римл. 4:22-24
Жидів 13:8

Один атеїст Ч. Брадла в минулім викликав в Англії на публічну дебату відомого пастора Г. Гьюза. Той радо прийняв визов, як нагоду свідчити про Бога, що Він Його знав і Його силу міняти життя людей. Приймаючи визов атеїста, він додав: "Коли ми аргументуємо справи, в суді є звичаєм мати свідків. Я приведу на дебату сто осіб, яким Бог поміг і в Якого я вірю.

Нехай п. Брадла приведе також сто осіб, яким помогла його проповідь безвір'я. Такі свідоцтва додають ваги аргументам". Нема чого і казати, що дебата не відбулася за браком атеїстичних свідків.

СВІЖА УКРАЇНСЬКА ПРОФЕСІЙНА СИЛА

Д-р Данило Т. Стандрет

Д-р Д. Т. Стандрет, хірург-офтальмолог, скінчив медичні студії й отримав ступінь доктора медицини на Торонтонському університеті в 1960 році. Після того відбув дворічну практику в Дженерал Госпитал в Гамилтон, Онт. Потім через чотири роки спеціялізувався в офтальмології, тобто лікуванні й операції очей, в Юниверситі Госпитал в Едмонтон, Алберта, під наглядом відомого канадійського офтальмолога д-ра Маршала. В жовтні минулого року в Торонто здав писані й усні іспити з офтальмології, а на 1-го грудня відкрив власну практику в Борлингтон, Онт., близько Гамилтону. Зваживши те, що в цих іспитах 40 відсотків екзаменованих перепало, молодому д-рові Стандретові треба поґратулювати з приводу успіхів в іспитах та побажати йому рясних успіхів у лікарській праці.

Він народився в Ошаві, Онтаріо; публічну школу скінчив у Ньюарку, Н.Дж., ЗДА, середню школу в Торонто (Гомберсайд Гай Скул); а передмедичні і медичні студії на Торонтонському університеті. Як у Гай Скул, так і на університеті був дільним членом футбольної дружини.

Його батьки походять з Західньої України. Виїхали до Злучених Держав замолоду ще до Першої світової війни. Згодом перенеслися до Канади. Тато, проп. Лука Стандрет, був пастором українських євангельських громад в Ошаві, Онт.,

Ньюарк, Н.Дж., ЗДА, Торонто й Вінніпегу. Також був редактором "Канадійського Ранку". Останнім часом обслуговує англомовні церковні громади в південній Манітобі. Тепер є пастором Злученої Церкви в Кристал Сіті, Ман.

Адреса лікаря:

Dr. D. T. Standret
Brant Arts Bldg., Suite 205,
672 Brant Street,
Burlington, Ontario.

Ц.

ПОВІДОМЛЕННЯ КОМІТЕТУ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

В п'ятницю, 18 листопада 1966 р., почав працювати в Комітеті Українців Канади, як екзекутивний директор, Д-р С. Ярослав Кальба.

Щоб познайомити українське громадянство з новим директором КУК, подаємо нижче біографічні дані про нього:

Д-р Кальба народився 1911 року в селі Мозолівка на Галицькому Поділлі. Середню освіту здобув в Бережанах і Тернополі, а юридичний факультет закінчив у Львові 1934 року. Ті студії він доповнив студіями на Інституті Економічних Дослідів при Лювенському Університеті в Бельгії (1937-38) і докторатом на Українському Вільному Університеті в Празі.

Громадську діяльність розпочав він ще під час гімназійних студій в Бережанах, а у Львові стояв у проводі різних студентських організацій та був членом Студентської Репрезентації СУСОП. Від 1934 року практикував право на Рідних Землях. В 1939 році, після розпаду Польщі, був організатором першого Українського Допомогового Комітету в Кракові. Вийшовши на еміґрацію 1945 року, він заініціював Допомоговий Комітет на французькій зоні Німеччини у Ванген у Віртенбергії. З ініціятиви цього комітету зорганізовано в 1945 році Зональне Представництво, якого він став головою і на цьому пості залишився до листопада 1950 року. В 1945-50 роках був адвокатом при французьких воєнних трибуналах у Німеччині. В тому самому часі Д-р Кальба був акредитований при головній квартирі французької влади як делегат Злученого Українського Американського Допомогового Комітету (ЗУДАК) і Фонду Допомоги Українців Канади. На цьому становищі пробув до 1950 року, цебто до його виїзду до ЗДА. В 1952 році Д-р Кальба вертає знову до Німеччини, як европейський директор ЗУДАК-у і залишається там до 1953 року, де організує допомогу для українських залишенців в Европі.

Після цього Д-р Кальба вертається до ЗДА, де зв'язується з індустріяльною фірмою в Гартфорд, Конектикет, якої стає головним управителем на Канаду в роках 1954-58 з осідком в Монтреалі. Того ж року його призначено генеральним директором цієї корпорації на Европу з осідком в Брусселі, Бельгія, звідкілля в 1963 році він вертає до ЗДА, а відтак до Монтреалю.

Д-р Кальба одружений зі Софією Гаврищук, донькою заслуженого педагога і директора Рідної Школи в Дрогобичі, а відтак у Львові. В сім'ї Д-ра Кальби є один син Касіян, який закінчив цього року студії на Єйльськім університеті і тепер працює над дипломом із журналістики на Пенсильвенському університеті.

В доповненні до цих загальних даних про нового екзекутивного директора КУК, наше громадянство буде мати змогу ближче познайомитися з Д-ром Кальбою під час його відвідин українських осередків в Канаді.

Комітет Українців Канади
Президія.

З ЕКУМЕНІЧНОГО ФРОНТУ

Бунт проти реформ. Один американський католицький священик у Меріленд стейті о. Депо завзято і вперто бореться проти введення народньої мови (англійської) до богослужб. На його думку, народня мова в церкві — це протестантизм, що його ліберальні католики впускають до католицької церкви задніми дверима. Він за те, щоб служби Божі відправляти лиш латинською мовою. Тому він агітує і бунтує своїх одновірців проти деяких реформ, що були схвалені Другим Ватиканським Собором. Архиєпископ Шіен заборонив йому агітувати, але цей відмовив послуху архиєпископові та звернувся в цій справі до найвищих церковних властей у Римі.

Митр. Іларіон дальше проти спільної молитви. Дехто з українських православних духовників поспішив відправляти разом з українськими католицькими духовними молебні. Як нам уже відомо, навіть український православний архиєпископ Михаїл відслужив молебень разом з українським католицьким єпископом Ісидором. Це було минулого літа в Торонто з нагоди 75-річчя поселення українців у Канаді. Недовго після того український православний митрополит Іларіон повідомив українських православних священиків, що "спільних Богослужень з інвірцями не дозволяється". А в різдвяному посланні п. н. "Бережімо свою православну віру чистою!", підписанім усіми українськими православними ієрархами в Канаді з митр. Іларіоном на чолі, м. ін. написано: "Любімо свою Українську Православну Церкву, і не йдімо ні на які помішання Церков, бо перше ніж молитися разом, треба вернутися до своєї Церкви". Між підписами видніє також ім'я того архиєпископа, що в Торонто відправляв молебень разом із католицьким єпископом.

Значить, на думку наших канадійських православних ієрархів, треба перше вирішити питання теології й історії в користь православних, прийняти православну віру чи "вернутися до своєї Церкви", а тоді вже можна буде разом молитися. Та дехто, а між ними чимало православних, думає, що в християн повинно бути якраз навпаки, тобто, треба починати з молитви. Хай кожний молиться по-своєму, але молиться щиро, нелицемірно, а тоді вже може оволодіє богомольцями добра воля (про яку вони в час різдвяних святкувань так гарно й побожно співають), прийде до якогось порозуміння і згоди, настане мир та поєднання і воз'єднання.

Дефекція великого католицького теолога. Найбільший католицький теолог в Англії, о. Чарлз Дейвис, професор теолгії в Гейтроп колегії, редактор богословського журналу, автор кількох книжок на богословські теми, експерт-дорадник у теологічних справах на Другому Ватиканському Соборі, на днях подав до публічного відома, що після 20 років священичої і професорської праці покидає католицьку церкву і заміряє одружитися з панною Ф. Гендерсон, американською католичкою, яка також рішила покинути католицьку церкву. Тепер панна Гендерсон є студенткою католицької теології в Бристол університеті, в Англії. Священик-професор Дейвис заявив, що вважає себе християнином, хоч наразі не приєднується до жодної церковної деномінації. Він сказав, що покидає католицьку церкву тому, що вона турбується про збереження свойого авторитету більше, ніж про правду і своїх вірних, та що він не знаходить ні в Святому Писанні, ні в історії достатньої основи на існування такої церкви. Він також не може дальше вірити в непомильність папи.

Католицькі круги в Англії признають, що це є страшним ударом по їхній церкві, а кардинал Гілан, який був також особистим приятелем о. Дейвиса, лише сказав, що буде молитися за нього, "щоб Бог керував ним у всіх його починах" . . . Це дійсно великодушне й християнське ставлення цього англійського католицького примаса. Бо ж, коли Другий Ватиканський

Собор схвалив і проголосив свободу сумління для всіх людей, то чому б вона не належала також о. Дейвисові?

Католицький священик дорадником баптистів. Товариство студенток у баптистській колегії, Мередит каледж, в Ролі, Норт Кароліна, США, покликало на свойого дорадника в справах суспільної служби і релігійної діяльности в колегії о. Гордона Кендала, католицького священика. Директор релігійної освіти в згаданій школі, баптист, одобрив рішення студенток і сказав, що це один крок вперед, бо воно сприяє екуменічному рухові . . . Покищо ще ніде немає такої католицької школи, де дорадником католицьким студентам у релігійних справах був би баптист. Але хтось такі експерименти мусить почати, тож, як звичайно, починають їх протестанти.

Священик прискорує реформу. В Белвил, Ілл., США, католицький священик, монсіньор Роберт Г. Веоселман, канцлер тамтешньої дієцезії, повідомив своє церковне начальство, що покидає священичу працю та, що він уже одружився з панею Френсис Бартон, розвідкою. Також сказав, що знайшов собі "світську" працю в одній допоміговій організації. Він закидає церкві, що вона надто помалу здійснює реформи, схвалені Другим Ватиканським Собором.

А голляндці моляться разом. В англійській секції українського католицького тижневика "Поступ", що виходить у Вінніпегу (з 20 листопада, 1966), читаємо повідомлення з Голляндії про те, що там в одному місті протестанти і католики разом святкували "День Реформації", тобто відзначили річницю започаткування Мартином Лютером протестантської реформації. В повідомленні також зазначено, що голяндський католицький єпископ Веккер сказав, що Мартин Лютер заслуговує собі на те, щоб його статую поставити побіч статуї папи Івана XXIII; а в новому голяндському католицькому катехізмі описується Лютера, як "людину пророчого голосу і глибоко релігійну". Цю зміну в наставленні голляндських католиків згадане повідомлення приписує впливам екуменічного руху. Та, в кожному разі, цей конкретний приклад доводить, що розумні християни можуть молитися разом і спільно служити Богові, не чекаючи на об'єднання і воз'єднання.

Новорічні віщування редактора. Д-р А. С. Форрест, редактор двотижневого журналу Злученої Церкви "Обзервер", з нагоди Нового Року передсказує, що зацікавлення релігією буде зростати, число учасників у богослуженнях зменшиться, тираж книжок на релігійні теми значно збільшиться, а кооперація протестантів з католиками стане такою звичайною практикою, що вона вже перестане бути новинкою в часописах. Він передбачає, що об'єднання Злученої Церкви з Англіканською на ділі не злучить усіх, що тепер належать до цих деномінацій. В англіканській церкві буде добре зорганізована меншість, яка остане ться надальше, як Англіканська церква. Дехто з англіканців піде до католицької церкви. Більшість англіканців разом з більшістю Злученої Церкви будуть творити нову об'єднану церкву. А щодо Злученої Церкви, то більшість, як уже згадано, увійде в склад нової деномінації; дехто піде до пресвітеріян або до баптистів, а меншість, досі ще не зорганізована, буде існувати, як Злучена Церква. Отже, остаточний вислід буде такий, що замість теперішніх двох деномінацій, буде три. (Вищеописане основане на статті д-ра Форреста в вінніпежській "Фрі Пресс" з 31 грудня і статті в "Обзервер" з 15 січня).

Від себе скажу, що коли немає виглядів на краще об'єднання, то чи не було б доцільніше тепер наголошувати співпрацю християнських деномінацій там, де вона потрібна і можлива, замість витрачати час, енергію і гроші на пропагування об'єднання, яке не дається перетворити в життя?

Л. Юків

БОРОТЬБА В ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ

Як це вже відомо українському загалу, в греко-католицькій церкві в Сполучених Державах і в Канаді ведеться велика боротьба, видаються журнали, книжки, виключається членів парохій, оскаржується священиків і сотки вірних шлють петиції усій драбині греко-римо-католицької ієрархії, включаючи Папу. Окрім того, скликається протестанційні віча та говориться про загрозу "Рідній церкві", українській культурі, створено спеціяльний комітет оборони і т. д. Наставлення церковної ієрархії в цій боротьбі гостре, безкомпромісове і диктаторське. Ляїків-провідників цієї боротьби просто викидається з церкви, не дивлячись на їх бажання лишатись членами церкви надалі. З другого боку зорганізовані "протестанти" не лишають каменя на камені неперевернеиим, щоб виборотн свої вимоги.

Література "боротьбистів" друкується і в українській і в англійській мові, наочно для того, щоб усі знали. (Див. "За рідну церкву", Бюлетень ч. 4-5, 6).

Все це виглядає як велика буря і людина може подумати, що йдеться про якісь основні принципіяльні питання віри.

Але з повищих бюлетенів виглядає, що опозиції ходить у першу чергу про дати святкування Різдва і Великодня. Чи їх святкувти по Григоріянському чи Юліянському календареві?

Іеррхія стоїть за новий стиль, нарід — за старий. Ходить також про те, щоб священики додержувалися офіційних літургічних видань. (Між іншим, у виданню, яке рекомендує бюлетень, забороняється жінкам вступати до святилища, ніби вони були якісь гірші сотворіння. В цей самий час Святе Письмо навчає, що для Бога в духових справах "нема ані мужеського полу, ані жіночого". Євангельські церкви допускають покликаних жінок на всі церковні посади).

Отже, по прочитанню матеріялів щодо цієї "великої" церковної боротьби стає ясніше, що більша частина її ведеться за дати, ритуали й обряди.

Це все виявляє, що як одна сторона, так і друга сторона розминулись з наукою Христа про зміст і духовість віри. В четвертім розділі Євангелії від Івана оповідається, що жінка самарянка розпитувала Христа про подібну проблему. Де треба поклонятись Богові, в якім місце, чи в Єрусалиму, чи на "цій горі"? Христос відповів їй, що "Дух-Бог і хто поклоняється Йому, духом і правдою мусить поклонятись".

Отже, питання місця, дати, зовнішности в правдивій вірі є другорядними. Про це саме питання християнський велетень і філософ Г. Сковорода, навчений Біблією, писав: "Божественна любов має на собі зовнішні види або ознаки, вони то називаються церемонією, обрядом або образом благочестя". "Якщо ця маска позбавлена своєї сили, то в той час лишається один лицемірний обман, а людина — гробом розмальованим". "Все ж те є церемонія, що може виконувати найбільш нещасливий ледар". "У нас майже всюди цю незрівнянну рівність рівняють, забувши Закон Божий і змішавши в одно з людським брудом, навіть до тієї міри, що людські брехні підносять вище і покладаючись на них, не подумають про любов, щоб сповнилось це: "Ліцеміри! Переданням вашим нищете закон". (Начальна дверь до християнської моралі).

Отже, об'єкт боротьби, як у іерархії, так і у вірних, є другорядним, мізерним і нехристиянським. Витрачається силу, енергію й зусилля на маловартісну річ, у той час як духові речі першорядної ваги цілком нехтується. Недумаючі опоненти євангелизму обвинувачують українських протестантів, що вони "ділять народ", у цей самий час як найбільшими розбивачами народньої єдности являється, як бачимо, фанатичне захоплення датами, обрядами і церомоніями.

Визволення людського духа, чи України, від цих речей цілком не залежить. Навпаки, дух українця скутий обрядом і легалізмом убожіє і фанатизується, і його сили марнуються на непотрібну боротьбу за дати, пости, літургії тощо.

Поодиноким обґрунтованим домаганням в оцій боротьбі є вимоги опозиціонерів, щоб дітей навчати української мови в церковних школах, що є неприпустимими, коли греко-католицькі вчителі кажуть дітям, що Христос не розуміє української мови. Домагання вживати укроаїнської мови на богослуженнях є наскрізь слушними і треба було замість обрядів, постів і дат поставити оці речі на першім місці. Проте ми знаходимо їх, як побічні вимоги, загублені в купах аргументів і сантиментальностей про святість різних дат і обрядів.

Як ця боротьба кінчиться? Про це нема сумніву. Церковна ієрархія виграє цю боротьбу. Подібні протести здіймались не раз у минулім часі в Сполучених Штатах і в Канаді. Кінець був завжди той самий. Справа в тім, що влада в традиційних церквах є в руках клеру. Все майно контролюється ними. "Опозиціонери" не мають ніякої реальної сили за собою. Частина їх по якімсь часі піде до православних, частина повернеться назад. Що традиційні церкви потребують, то це радикальної перебудови навчання, устрою й адміністрації в дусі Євангелія, але на це так далеко в минулім часі ніколи не вистарчало опозиціонерів.

РІЗНЕ

ВІСТІ З КУБАНІ

"Православная Русь", № 21, за 14-го листопада 1966 р подала сумну вістку про Кубань.

"Литературная газета" сообщает, что сооружается в СССР новое искусственное море в районе Краснодара, которое пресечет доступ Кубанской воды в Азовское море и тем самым уничтожит главныя богатства Азовскаго моря. Вместе с тем оно затопит 35 тысяч гектаров плодородной земли, с находящимися на них 38 населенными пунктами и 84 совхозами и колхозами. И все это для того лишь, чтобы оросить под рис 1110-120 тысяч гектаров! Работы уже начались и ведутся в форсированном темпе".

А куди ж подінуться люди з тих земель? Звичайно, їх направлять у Сибір! Крім того ,в тім мілкім морі появиться маса комарів. Це — джерело малярії. Пшениця і риба — це більше багатство, ніж той рис. Але якомусь негідникові прийшло до го-

лови подати проект про море. Злочинці проект ухвалили, не дивлячись на людські жертви, а проектант заробить гроші і "славу".

НАУКОВА ПРАЦЯ ВЕЛИКОЇ ВАРТОСТИ

Вийшла друком праця д-ра Олега С. Підгайного, професора Ст. Томас університету, під назвою "The Formation of the Ukrainian Republic." Теза праці опрацьована вичерпно з послідовним застосуванням історичної методології. Автор зужив велике багатство фактичних матеріялів майже на всіх головних европейських мовах. Книжка має 685 сторінок.

З виходом у світ цієї книжки ніхто з чужинецьких науковців-істориків не матиме права на найменші сумніви в праві українців, як народу і нації, на самостійне існування.

Ця визначна наукова праця безперечно стане невідкличним історіографічним джерелом для східньої Европи й України.

Д-р Олег С. Підгайний є сином визначного громадського і політичного діяча і автора книжок, кубанського козака, покійного Семена Александровича Підгайного.

Друк книги легко читається і тверда обкладинка виявляє добрий смак.

НЕПОСЛІДОВНЕ СТАВЛЕННЯ

Українська преса подає відомості про боротьбу протестантів в Україні за свободу релігії, навчання дітей, свободу зборів і т. д. Підкреслюється, що зі всіх церков лише протестанти творять опір комуністичній атеїстичній владі. Вони готові терпіти переслідування, заслання, конфіскацію майна, ув'язнення і катування, але не зрікаються своїх переконань. За це їх українська преса подивляє.

Проте в деяких місцевостях Канади провід бойкотує поміж себе українських протестантів. Так в Канаді біля 117 тисяч українців подали себе, за протестантів: баптистів, пресвітеріян, п'ятидесятників і т. д. Але коли відбуваються загальні урочистості та свята, скажемо, Свято Державности, то провід Торонтонського КУК запрошує офіційно церковних ієрархів греко-католицької та православної церков, але ніколи пасторів українських протестантських церков. У той час як православні і греко-католицькі ієрархи сидять в першім ряді на зарезервованих місцях, українські протестантські пастори мають лізти аж на третій поверх, якщо вони не прийшли годину наперед. Отже, наша преса і провід, похваляючи протестантів за їх боротьбу

за релігійну свободу на рідних землях, поміж собою бойкотує їх. Майбутність духового відродження на рідних землях буде працею в першу чергу українських протестантів різних напрямів і вже пора це визнати

УКРАЇНСЬКІ ПРОТЕСТАНТИ І ІНСТИТУТ СВ. ВОЛОДИМИРА В ТОРОНТІ

У "Вістях" Інституту св. Володимира за січень 1967 р. знаходяться повчальні інформації для українських євангеликів. Деякі українські протестанти в Торонті жертвували по $500 і $250 на Інститут, очевидно, вони були толерантні до всякої народньої праці, що носить ім'я української.

Але не так у самім Інституті. На ст. 2-ій "Вістей" в звіті Жіночого Товариства при Інституті подано правило про те, хто може бути членом товариства. Правило голосить: "Членкинями Товариства можуть бути дівчата і жінки українського походження та українського православного віровизнання". Отже, євангеликам вступ заборонено, але до них і далі звертається за пожертвами і поміччю. Наочно, або і далі покладається на їх добросердечність, або просто вважається за таких, що з них усе легко дістати.

THE BEST TALENT

By Helen L. Renshaw

It happened in school. It started when Della rushed out of math class into the hall. At that exact moment Ted came striding along . . . and there it happened!

Della's head was down, Ted was whistling . . . and books went flying down the hall. He almost knocked Della off her feet.

"Oh, you . . . you clumsey ox!" she flared, her red head jerking angrily. "Why can't you look where you're going?"

Ted's round, good-natured face reddened beneath scattered freckles. "I'm . . . I'm terrible sorry, Della. Honest . . . " Quickly he began gathering up papers and books, but Della grabbed up her own things. The test papers with the C . . . and another with an A. Only the A belonged to Ted, and the sight of it added to her anger. She flung it at him and pushed her own paper back into her notebook.

Ted went down the hall, still muttering apologies, with Della glaring crossly after him.

"My, my! You really told him off," said Louise's softly mocking voice. "But I must say I'm surprised."

"Sure. I said my little piece," Della said sharply. "Why shouldn't I?"

Louise shrugged. "I don't know. Only I thought you were a Christian . . . and I heard somewhere that Christians were different."

Della's eyes widened. Suddenly she felt a little sick.

"Nice to know you're just like the rest of us . . . able to blow your top." Louise laughed and went into the math room.

For a moment Della wanted to run after her and tell her she was wrong. Christians were different. Why, ever since Della had accepted Christ she'd willingly led a separate life. She didn't dance or go to the movies or swear or . . . She took a step forward, but something held her back. It was the shocking knowledge that her actions just now certainly hadn't been those of a Christian. Briefly she tried excusing herself. She'd had good reason for losing her temper. That terrible test grade had upset her . . . then the sight of Ted's A . . . and certainly Ted should watch where he was going. But it was no use. Della was essentially too honest, and she had to face the truth. There was never any excuse for a Christian to let his testimony speak against the Christian way of life.

Dejected and somewhat confused, Della walked toward home. The whole day had been tough. She'd tried out for the school quartet and hadn't made it. No talent, she told herself sadly. A no talent girl. On the walk up to her house she stumbled over little Billy's skate, and he shouted, "Stop kicking my skate. It's brand new . . ."

An angry light flared in Della's eyes. "Why, you left . . ." She bit her lip, stooped and picked up the skate. "Poor new skate," she said cradling it. "You tell Billy to take better care of you."

The youngster stared, wide-eyed, then giggled. "Skates can't talk," he scoffed, but he went off hugging the skate close and crooning something as he walked.

Della gazed after him thoughtfully. This time she'd held her temper in check, and what a difference it had made. But it was easier with little Billy. He was so sweet she hardly ever wanted to yelp at him.

At the dinner table she still felt low. Twice Mother had to repeat a question, and just before dessert came, Della pushed back her chair. "Excuse me, please. I don't want any more to eat."

She was aware of her mother's surprised and then disappointed look. For the first she noticed that dessert was her favorite cherry cake. "Sorry," she mumbled, and fled.

Upstairs she flung herself on her bed, face down. This time she hadn't lost her temper, but she'd certainly said the wrong thing. Her thoughtless words had hurt her mother and spoiled the surprise.

Somewhere I'm failing just terribly, she told herself. I have no talent for anything . . . not even for being a good Christian. Somewhat ruefully it came to her that her one talent was for saying the wrong thing.

For a long time she lay there. Once she closed her eyes and said a prayer for guidance. And that was when the answer seemed to come. Why couldn't she have the talent of saying the right thing? Surely a Christian above all others had reason to say the gracious word, the joyous word, the timely and loving word.

For several days things went smoothly for Della. She almost wondered why her sharp tongue and temper had caused her so much trouble before. Then one afternoon she disgraced herself conspicuously in math class. She'd done the wrong assignment and was unprepared. Between classes she lined up out in the hall before the water fountain. Just when she'd almost made it, the class bell rang and someone pushed in front of her.

"It's not your turn," she snapped. "Don't be such a . . . pig!" Her words, leaping out so unexpectedly, made her feel weak with shame, and her despair wasn't lessened when she saw Louise's amused eyes on her.

Quickly Della's head lifted and swiftly she ran after the student at whom she had snapped. "Sorry . . . I was rude and I apologize."

The student looked surprised and then grinned. "Me too . . ."

Had Della looked back she'd have seen Louise's surprise, but she hurried on to her next class.

That night Della prayed even more earnestly for help, that she would be able to watch her words. "Please help me think before I speak," she prayed. "I want my words always to show that I'm a Christian."

It was the next week during an after-school class meeting that Della felt an almost uncontrollable stir of anger and indignation. And this time she felt that she was justified. At the first of the year the class had voted to have a project; to do something worth while for the kiddies at the Children's Hospital. Now a certain group of students thought that part of the money collected should be used on a class party. Words flew back and forth and tempers flared. It looked like a real class fight.

Louise nudged Della. "Get up and tell 'em, Redhead," she whispered. "Where's your spunk?"

Della's eyes flashed dangerously. How right Louise was. Some of those students really needed to be told off. She was about to jump to her feet when her eyes met Ted's unhappy ones. She closed her eyes, said a small prayer and repeated a few lines she'd been reading many times lately . . . "a gracious word may smooth the way . . . a timely word may lessen the stress . . . a loving word may heal and bless . . ."

Then slowly she got to her feet. "I . . . I'd like to tell you about something that happened to a little boy once. This small boy got pneumonia and was rushed to the hospital. But he had a lot of people praying for him and after a long struggle he got well. It would have been easier for him if he'd had more medical help . . . and if his people could have visited him every day and brought him nice toys to keep him amused." She took a deep breath. "But even the mother had to work part time and all the money had to go for hospital bills." Della noticed how very still the room was and she hurried on. "I guess there are lots of small boys and girls up at Children's Hospital just like this boy I know. They'd be happier and maybe get well sooner if a lot of us would let them know we really cared . . ." Feeling weak, she sat down. It seemed forever before she heard Ted say, "Let's vote on the money again . . ."

She was walking home when Louise slipped an arm through hers. "You were simply wonderful . . . Who . . . was the little boy?"

"My . . . brother," Della said softly. "And isn't it super that everyone's united on the project again!"

Louise drew a sharp breath. "I . . . I have an apology to make, Della."

Della's eyes questioned hers.

"I was wrong about you several months ago. You are different," Louise confessed.

Della shook her head. "You were right that time in the hall. I found out that a Christian is different mostly because of what's in his heart . . . and it's important to show that difference in every action and word." She laughed softly. "The Bible says a soft answer turneth away wrath. Well, I found that if I remember to answer softly it turns away my own wrath."

Louise seemed to hesitate. Then she said abruptly, "Will you help me? I mean . . . I want to know more about this Christian way of living."

A great happiness welled in Della's heart. She couldn't trust herself to speak. She could only smile and nod.

"The Bible Truth."

CENTENNIAL PROCLAMATION OF FAITH

(The Canadian Inter-faith Conference)

"In this Centennial of Confederation, we the people of Canada, look back with humility and thanksgiving upon the splendour of our heritage, and growth, our basic freedoms, and our spiritual and moral foundations.

Canada is a country of challenge and opportunity, a land of great beauty, filled with natural resources; but above all, a place where people live and love, labour and build, dream and plan, free to fulfil their destiny under God.

We are a people of many origins, cultures, traditions and religious faiths, sharing a common country.

We pray that we shall grow in brotherhood, without fear, without arrogance, without servility, in constant pursuit of righteousness.

We pray that we shall think not of ourselves alone, but of all the people of the world, that we shall act within the family of nations with love and generosity, with dignity and pride, with wisdom and understanding.

Thus in gratitude for the past, and in hope for the future, we do proclaim this historic year, 1967, as one of thanksgiving, prayer, and celebration, to commemorate the Centennial of Confederation."

Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

Березень 1967 March

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN [illegible] EDUCATIONAL CENTRE
[illegible]INNIPEG, MAN. CANADA.

Тарас Шевченко. Автопортрет 1840 р.
Taras Shevchenko

ЗМІСТ

Тарас Шевченко. Л. Стандрет	1
Думки з нагоди Шевченківських роковин. А. Весоловський	2
Приватне чудо. В. Кучер	6
Подивімось на факти. Д-р Е. Л. Кесел	9
Коли знаєте це. М. Ясінський	13
Владико неба і землі. Муз. П. Сича	14
Про наше завдання.	15
Визнання віри Пресвітерської Церкви	17
Різне	19
Who was Taras Shevchenko by A. J. Hunter	22

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa and for payment of postage in cash.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Рік XXVIII. Ч. 2. Березень 1967 Vol. XXVIII. № 2.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРОРОК УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

(1814 — 1861)

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL EDUCATIONAL CENTRE

9-го березня, ц. р., минає 153 роки від хвилі, коли то в селі Моринцях на Київщині, в мужицькій-кріпацькій хатині прийшов на світ Тарас Шевченко. Про його народження не рознеслася блискавкою вістка по широкому світу, не писалося в часописах, не говорилося в кругах тих, що благородними й вельможними себе називають. Ні, це була нічим незамітна хвиля — народження ще одного більше кріпака в Україні. А нині? Нині ввесь 40-мільйоновий український народ, торжественно святкуючи роковини народження Шевченка, благословляє ту хвилю, віддає незвичайну пошану цьому бувшому кріпакові, величає його, як свого національного поета, будителя, генія.

Діло Шевченка дійсно велике й подиву гідне, хоч життя його було недовге й нужденне. Жив він усього 47 літ, з чого: 24 роки — кріпаком, 10 — у тяжкій неволі, 3½ року — під наглядом поліції, а **тільки 10 літ — свобідною людиною.** А чи був де на світі другий чоловік, що жив тільки 10 літ свобідним життям і доконав такого великого діла? Не було.

Так, той, що народився й виростав у кріпацькій селянській хатині; той, що ще в хлоп'ячому віці досвідчив усіх фізичних і моральних страждань свободолюбного кріпака-бунтаря; той, що в житті стрінув так багато противного, а так мало сприятливого — став велетнем духа, співцем волі святої, апостолом правди, нашим національним пророком. Огненним словом мужицької, але милозвучної й живої, мови він голосно запротестував проти національного й соціяльного поневолення та розбудив український народ до боротьби за правду й волю.

Його поезія і його власний примір цілковитої відданости ідеї, його щире слово й діло самопожертвування, доконали чуда в житті українського народу, розбуджуючи в цьому, ворогами приспаному, народі бажання скинути ярмо всякої неволі та творити нове свобідне життя. Він защепив у серця українців любов до своєї ограбованої батьківщини, любов до правди

й свободи. Тож можемо нині сміло сказати, що ті кращі сини й дочки українського народу, що тепер боряться проти закріпощення в усіх його видах і формах, є духовими дітьми, учнями й послідовниками Шевченка.

Всі щиро думаючі українці нині переконуються, що пророчі слова Шевченка сповняються до йоти — переконуються передусім, що **без боротьби нема й не буде бажаної волі.**

З нагоди цих роковин Тараса Шевченка приходиться з жалем ствердити факт, що є ще дуже багато братів-українців, оповитих туманом неправди, фальшу, пересудів, забобону, партійного й віроісповідного фанатизму мимо того, що вже роками беруть участь у шевченківських святах. Цей туман заслонює перед ними світло тієї правди, за яку Шевченко боровся й терпів. Є те ненормальне й дуже сумне явище, бо словами величати Шевченка, а ділами доптати правду, що за неї Шевченко боровся, не є пошаною, а зневагою для Шевченка. Дав би Бог, щоб шевченківські роковини з кожним роком причинялися до більшого освідомлення всіх українців, — щоб вони, ставши свідомішими, пізнали "ким, за що закуті?" та щоб усі, спільними силами, стали кайдани неволі розривати й тим чином сповнили заповіт свого національного пророка.

Л. Стандрет

ДУМКИ З НАГОДИ ШЕВЧЕНКІВСЬКИХ РОКОВИН

Багато українців святкує роковини народження або смерти Шевченка. Вони люблять його, пишуть, говорять і сперечаються за нього. Сперечаються вони не раз тому, що одні бачать у ньому тільки поета, другі народовця-революціонера, треті соціяліста і т. п. Воно й добре, що так є, бо це помагає нашим людям пізнати Шевченка всебічно.

Нерозумно, одначе, поступають ті, що намагаються вложити Шевченка в ці або інші політично-партійні чи релігійно-віроісповідні рамці. Їм треба краще зрозуміти Шевченка, а тоді переконаються, що в ніякі вузенькі рамці Шевченка припасувати ніхто не годен. Не годен зробити цього, бо Шевченко справді був і поетом, і народовцем, і революціонером, і громадянином, а передусім був людиною в найкращому розумінні цього слова. Він любив свій нарід, любив рідний край, шукав правди і бажав волі і собі й іншим. Він цілим єством ненавидів гніт — національний і соціяльний, ненавидів знущання людини над людиною, ненавидів насильство й неправду в житті людей.

Через це деякі люди не люблять Шевченка в цілості і тому, коли зайде потреба, помагають собі в той спосіб, що Шевченка, згляднo його Кобзаря, обтинають, або натягають. Ці наші "патріоти" дуже подібні до байочного грецького тирана Прокрустена. Він ловив людей, клав на залізне ліжко і хто був задовгий, тому втинав ноги, а хто був закороткий, того натягав. Щось подібне пробують робити наші партійники з Кобзарем. Та їх заходи даремні, бо дух Шевченка вічно живий — він живе і проявляє свою силу в житті нашого народу. А цьому наші рідні Прокрустени вже запобігти не можуть. Тут і обтинати не можна, бо мається до діла з живим духом, а не тілом. "Не скуєш душі живої і слова живого", сказав сам Шевченко.

***

Чуємо й читаємо не раз, що треба плекати й поширювати культ Шевченка. Це все є пожадане, дуже гарне й добре, але далеко невистарчаюче. Культ Шемченка, цебто віддавання чести й пошани Шовченкові, може існувати без розуміння ідей Шевченка, а це дуже небезпечне. Здається, що українці готові зробити з Шевченком те, що зробили з Христом і Його наукою. Культ Христа прийняли й поширили, металеве розп'ятя в церкві цілують і перед ним поклони б'ють, але науку, за яку Христос був розп'ятий, не знають, не люблять слухати її, а часто навіть противляться їй і висміюють її. Тут маємо наглядний, конкретний і страшний примір того, як виглядає культ Христа без христознавства і без примінення Христових принципів до життя. То саме може статися — а то й уже є — з культом Шевченка. Культ поширюється, але не поширюється знання Шевченка, шевченкознавство. Тож треба, як бачимо, поширювати і культ Шевченка й шевченкознавство.

***

Чув я недавно, як один "побожний" і "патріотичний" українець сказав, що Шевченка треба приймати cum grano salis — цебто не треба вірити в усе, що Шевченко написав.

— Чому ж би ми мали так обережно до Шевченка ставитися? Що такого небезпечного ви в ньому найшли? — питаю.

— Та це ж, прецінь, загально відомо, що подекуди Шевченко кпить собі з того, що ми називаємо християнськими святощами, — відповів він.

— Приміром?

— Ну, ось вам "Світе ясний . . . "

— Світе ясний? Як же ви це розумієте? Про які християнські святощі там Шевченко пише?

— Прочитайте.

Читаємо:

Світе ясний, світе тихий,
Світе вольний, несповитий!
За що ж тебе, світе-брате,
В твоїй добрій теплій хаті
Оковано, одурено,
Кадилами окурено,
Багряницями закрито
І розп'ятієм добито? . . .
Не добито! Стрепенися
Та над нами просвітися!
Просвітися! . . . Будем, брате,
З багряниць онучі драти,
Люльки з кадил закуряти,
"Явленими" піч топити,
Кропилами будем, брате,
Нову хату вимітати.

— Ви, як християнин, — продовжував я — признаєте, що Христос є основоположником християнської релігії та що Його наука, записана в Євангелію.

— Певно, що признаю.

— Як так, то будьте ласкаві показати мені, де в Євангелію Христовому написано, що Христові послідовники, цебто християни, обов'язані кадити, вірти в чудотворні образи та вживати кропил? Де й коли сказав Христос, основатель і голова церкви, що всілякі багряниці, "явлені", кадила й кропила належить уважати християнськими святощами? Чи ваш погляд про ті "святощі" опертий на Євангелію?

— Е, ви завсіди йдете до Євангелія.

— Не завсіди, а тільки тоді, коли треба переконатися, чи дані релігійні практики в християнській церкві дадуться виправдати на підставі науки Христової. Так дивився на ту справу і Шевченко. І тому цю обрядовщину, яку ви безпідставно називаєте християнськими святощами, він не вважав чимсь таким, що має взагалі щонебудь спільного з християнською релігією. Коли ж є такі люди, що називають це святощами, та ще й християнськими, то якже ж можна з цього не кпити?

Чи наша розмова змінила погляд цього українця щодо Шевченка, не знаю. Він, мабуть, піддержує культ Шевченка, але самому Шевченкові не довіряє.

. . . А я нишком
Богу помолюся,
Щоб усі слов'яни стали
Добрими братами
І синами сонця правди
І єретиками
Отакими, як Констанцький
Єретик великий . . .

"Ага, — скажуть шевченківські експургатори, — хочете зробити з Шевченка протестанта". Зовсім ні, я не назвав би Шевченка протестантом у теперішньому церковному значенні слова. Але ніхто не заперечить, що він був протестантом в цьому змислі, що, як розумна, щира й послідовна людина, виступав проти всякої неправди, якою закріпощувано живого людського духа та завсіди співчував і морально піддержував тих, що проти такого закріпощення боролися, а м. ін. чеському борцеві й релігійному реформаторові Іванові Гусові. Очевидна річ, що Шевченко бачив у реформації щось добре, коли молився, щоб усі слов'яни, отже й українці, стали такими єретиками, як Гус.

А. Весоловський.

МІСІЙНА ПРАЦЯ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ БРІТІЙСЬКА ГВІЯНА

Кінець ери.

Пресвітерська церква через кілька декад мала місійну працю в Брітійській Гвіяні. Церква розбудувала сітку народніх шкіл і побудувала гімназію для тубільців. Тепер церква передала Гвіянському урядові 30 народніх шкіл і гімназію, та тепер загальна освіта для населення стала можливістю в наслідок праці церкви. Так само усі гвіянські громади мають своїх власних пасторів та стала заснована для них теологічна школа. У 1967 році буде створений синод Гвіянської Пресвітерської Церкви, який складатиметься з двох пресвітерій, одна в більшості з індійським членством, а друга з муринським. Так Слово Боже перетворює, обновляє й унезалежнює життя народів, але засобами цього перетворення є праця і проповідь місіонерів, яких посилає церква. Ця праця була уможливлена пожертвами віруючих у Канаді.

Зо звіту пастора **Й. Мучана.**

ПРИВАТНЕ ЧУДО

(Марка 1:29-31)

В синагозі Ісус промовляв і діяв в дивний і надзвичайний спосіб. Він навчав як можновладний; Він вигнав нечистого духа з одного чоловіка й той чоловік став нормальний і здоровий. Із синагоги Ісус пішов зі Своїми друзями, Яковом та Іваном, до дому Симона й Андрія. Згідно з жидівським звичаєм головний суботній обід припадав зараз після служіння в синагозі, в 6-тій годині, цебто в 12-тій годині дня, в полудень, за нашим часом. (Жидівський день розпочинається в 6-тій год. рано й години числяться від тоді, тобто 1-ша год. це наша 6-та год. рано).

Дуже можливо що Ісус хотів пообідати й відпочити в домі Своїх друзів, але в той час, ми читаємо, Він звершив приватне чудо уздоровивши тещу Симона Петра що лежала в гарячці.

Це чудо говорить нам про трьох людей. Воно говорить про **Ісуса Христа.** Ісусові не треба було авдієнції щоб проявити Свою силу. Йому не треба було великого збору людей. Він був готовий уздоровити в приватній хаті, як теж і в присутності великого збору, в синагозі. Він ніколи не був перетомлений щоб відмовити поміч. Потреба інших була більш важливою для Нього ніж Його власний відпочинок.

В часі місійної праці Ісуса в Палестині було багато "лікарів" і "вірою-уздоровителів", але вони користувались вишколеними методами, формулами, і магічними триками. Ісус натомість не вживав жодних триків чи формул. У синагозі Він сказав був одне слово: "Замовкни й вийди з Нього" й той чоловік став здоровий. Тепер Він підвів тещу Петрову за руку й "гарячка покинула її, — і вона зачала прислуговувать їм."

Петрова теща страждала від, як **Талмуд** називає, "палючої гарячки", тобто від хвороби яка була й ще й досі є домінуючою хворобою в тій частині Галилеї. Талмуд подає формулу для уздоровлення від тієї хвороби: цілковито зроблений з заліза ніж прив'язували волоссям до колючого тернового корча. На перший день говорили слова з 2-ї Книги Мойсея 3:2-3; на другий день — 2 Мойсея 3.4, а на третій день — 2 Мойсея 3:5. Відтак проголошувано магічну формулу з надією що хворий виздоровіє.

Ісус, як бачимо, зовсім зігнурував те ворожбитство й ту популярну магію й уздоровив тещу Симона Своєю силою й Своєю методою, і уздоровлення було цілковите й певне.

Павло Турнір, великий швайцарський лікар-психіятр, каже що його пацієнти відразу пізнають що він є зацікавлений щоб їм допомогти й то допомогти їм якнайскоріше. Дальше він пояснює що він допомагає своїм пацієнтам, — і це одинока правдива допомога — , щоб вони перестали бути самолюбними й щоб вони могли допомогти іншим. Він каже що коли ви **направду** хочете допомогти комусь, то поможіть йому щоб він іншим помагав, бо людина **не** може бути задоволеною, щасливою й здоровою, — духом і тілом — , так довго як вона є самолюбною. Коли хтось хоче бути щасливим, то він мусить старатись другим допомогти, а не чекати щоб йому хтось помагав!

Ісус лічив людей не тому щоб збільшити Свій авторитет і не тому щоб вони хвалили Його. Ні! Він лічив людей зовсім інстинктовно. Він лічив їх тому щоб з них зробити людей праці, щоб їх здвигнути до добрих діл: щоб вони відтак могли й хотіли іншим допомогти.

Чудо це говорить нам про **учнів Ісуса.** Ісусові учні ще не були з Ним довго, але вже за короткий час вони зрозуміли Його величність і Його силу й почали звертатись до Нього з усіми своїми проблемами. Коли Петрова теща захворіла, коли її дім став сумний, то учні сказали про це Ісусові.

Доктор Турнір оповідає про одного старенького пастора який ніколи не розходився з ним без молитви. Він молився простими, щирими словами, і в тій молитві доктор Турнір відчував присутність Христа. Одного разу, вернувшись від того пастора назад до дому, він розказав про це своїй дружині й вони рішились щоб молитись до Ісуса так просто й так щиро як це робив той пастор. Відтоді Ісус став центром їхнього життя, їхнім другом, їхнім супутником. "Ісус зацікавлений в моєму житті", каже д-р Турнір. "Він є мій найближчий друг. Йому я можу довірити все й з Ним я можу розважити все. Він поділяє мою радість, мій біль, мої надії, мій страх. Він є присутній коли пацієнт відкриває мені своє серце. Він слухає пацієнта разом зі мною. І коли пацієнт піде до дому, я розважаю з Ісусом про нього."

В цьому якраз криється ціла суть правдивого християнського життя! Мабуть це зрозумів і пережив був Іван Франко, коли він писав:

"Є Бог і є Він Богом моїм.
Його я в серці своїм чую,
В Ньому я днюю, з Ним ночую.
Він береже мене мов мати:
Що я роблю, Він мусить знати;
Що я роблю і що говорю;
Він в моїх радощах і в горю,
Він в моїх думах, в моїх мріях
І в моїх жалощах, надіях.

На Нього я поклав надію
І все, що дію, з Ним я дію;
Що мовлю, в Ньому корініться,
Всіх моїх мислей Він криниця;
І кождий відрух серця мого
Почався в Нім і йде до Нього.
Мене Він любить, як дитину,
Пильнує тішить без упину.
І всі діла мої нотує,
І шлях мій до мети простує . . .

Чудо це говорить про **Петрову тещу.** Як тільки вона видоровіла, вона зараз розпочала служити Ісусові й Його ученикам. Що за добре, що за щире, що за жертвенне й вдячне серце! Тільки таке серце є приємне Богові! Щаслива є та людина, яка, виздоровівши, почне служити Богові цілим серцем і цілою душою! І тільки та людина, яка виздоровівши почне служити Богові стає дійсно здоровою людиною! Ісус спасає людей. Ісус уздоровляє людей для служіння, для труду, і щасливі є ті люди які зрозуміли це й щиросердечно служать Йому. Вони є дійсно здоровими, задоволеними людьми!

Пастор Володимир Кучер

ПОДИВІМОСЬ НА ФАКТИ ВСЕБІЧНО І БЕЗ УПЕРЕДЖЕННЯ

Др. Е. Л. Кесел

Др. Е. Л. Кесел є відомим спеціялістом зоологом і ентомологом. Він займає посаду професора біології і є головою факультету в Сан Франціско університеті. Др. Е. Л. Кесел є членом академії наук, опікуном відділу ентомологічного музею, є редактором фахових видань, включаючи біологічний журнал імени Васмана. Він є спеціялістом в ембріології комах, саляндр, герпетології і діптерології клітідів.

(The following article by Dr. E. L. Kessel is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.)

В останні роки науковий досвід подав нові докази, які підтверджують традиційні філософські доводи, що Бог існує. Не те, щоб ці нові факти були необхідні, бо старі докази були більш, ніж вистарчальні, щоб переконати кожного, чий розум не був ув'язнений в оболонці упередження. Але, як один з тих, які вірять, я вітаю ці додатки до доказів з двох причин.

1. Вони подають нам яснішу уяву про деякі атрибути Бога. 2. Я є певний, що вони відкриють очі багатьох, інтелектуально чесних, скептиків, так що і вони також зобачать, що Бог є .

Кілька років тому велике релігійне оживлення ширилося по країні. Це було піднесенням релігійного зацікавлення, що не минуло наших університетів, але поєдналось з інтелектуальним життям наших вищих наукових інституцій. І це є певне, що ці нові наукові докази, які вказують на необхідність Творця, відограють важливу ролю в цім поверненні до Бога.

Звичайно наукові досліди, які подали ці докази, не були пляновані з тією ціллю, щоб довести існування Бога. Ціллю науки є дослідження фактів природи й наука не журиться про більш основні питання початків.

Наука має до діла лише з діянням механізму природи і байдужа до основного питання про те, звідки ця машина повстала. Але кожна людина, навіть вчений, має в собі щось фі-

лософського, хоч, на жаль, добрий вчений не є все добрим філософом. Деякі думають лише невиразно про питання початків. Інші тримаються безглуздого погляду, що всесвіт створив сам себе. Знову інші кажуть, що для них так само легко припустити, що всесвіт звжди існував, як і вірити в Бога, Який завжди існував. Проте другий закон термодинаміки (тепло) або закон ентропії, як його часто називають, доводить, що остання група помиляється.

Наука ясно доводить, що всесвіт не міг існувати від вічности. Закон ентропії виявляє, що існує сталий перехід тепла від тепліших до зимніших тіл, і цей потік не можна звернути і раптово направити в протилежний бік. Ентропією є відношення недосяжної до досяжної енергії, і можна сказати, що ентропія всесвіту стало збільшується. Через це всесвіт наближується до часу, коли температура стане універсально однакова і більше не буде пожиточної енергії. В наслідок цього більше не буде хемічних і фізичних процесів і саме життя перестане існувати. Тому, що сьогодня життя існує та хемічні і фізичні процеси далі діють, стає наочним, що наш всесвіт не міг існувати від вічности, інакше він давно вже витратив би пожиточну енергію і зупинився б. Таким способом наука, не маючи цього наміру, доводить, що наш усесвіт мав початок, і таким способом доводить дійсність Бога, бо те, що мало початок, не почалося само, але вимагає Первопричини, Творця, Бога.

Ми маємо не тільки науковий доказ, що всесвіт не існував завжди, але сьогодня наука довела, що він повстав в однім великім творчім вибухові, який мав місце біля п'ятьох більйонів років тому.

В дійсності всесвіт і далі поширюється з центру свого початку. Сьогодні ті, хто вважають на свідоцтво науки, мусять вірити в сотворення, яке є вище законів природи, бо ці самі закони є в собі продуктом сотворення. Наочно таке сотворення не могло статися без Творця, якого ми мусимо розуміти як Бога.

Усталивши матеріяли природи й її закони, які мали керувати її діянням, Бог вжив цього механізму, щоб продовжувати сотворення еволюційно (шляхом розвитку).

Я вповні свідомий, що слово еволюція є контрабандою в багатьох колах і часом самий вираз викликує опозицію. Як це не дивно, я не тільки розумію цих добрих приятелів, але й погоджуюсь із ними. Що вони мають на увазі, то це матеріялістичну (механічну) еволюцію, поміж нею а творчою еволюцією треба робити гостре розрізнення. Коли б усі вчені звертали увагу на докази науки, тут подані, з такою самою чесністю і без упередження, з яким вони розцінюють результати своїх

власних дослідів, коли б вони дозволили їх інтелектові керувати їхніми емоціями, то тоді вони були б змушені признати, що Бог існує. Це є поодиноке заключення, яке пасує фактам. Наукові дослідження без упередження приводять кожного до необхідности визнання Первопричини, яку ми звемо Богом. Бог був щедрий до нашого покоління і благословив наші наукові досліди багатьома винаходами в природі. Це є інтелектуальною відповідальністю всіх людей, чи вчених, чи невчених, щоб вони зробили підрахунок наукового знання у витворенні своїх вірувань. Подібно до того, як вчений без упередження мусить вважати на докази і визнати, що Бог мусить існувати, невчені таким же способом мусять звертати увагу на докази і визнати, що творча еволюція була методом Бога в сотворінню потім, як Він зробив матеріяльний всесвіт і усталив закони. Творча еволюція є поодиноким поясненням, що координує всі докази, які нам постачає книга природи.

Науковий дослід подає нам докази творчої еволюції з кожного рзділу книги природи: з морфології, фізіології, ембріології, біохемії, генетики, палеонтології, систематики, зоогеографії і т. д.

Природний добір є одним з головних механнізмів еволюції, так само, як еволюція є механізмом сотворення. Це є один з великих законів природи і подібно до всіх інших законів науки, він діє тільки як похідна причина тому, що вона так само є продуктом Божої творчости.

Види, які повстають у результаті добору, є так само сотворені Богом, не менш коли б Він сотворив їх безпосередньо. Природний добір сам по собі не може сотворити нічого. Він лише дозволяє або перешкаджає вживанню і розмноженню варіяцій (видозмін) у природі. Ці варіяції, з-поміж яких природний добір вибирає, повстають з мутацій (раптових змін), які є продуктом законів гонетики (спадковости й т. д.), і ці не є наслідком сліпих випадків, як того собі хотять матеріялісти, щоб ми вірили. Мутації не є вповні припадкові, як це багато донедавна твердило. Візьміть, наприклад, ті мутації, які визначають розмір дотичних органів. Природний добір, який діяв би через сліпі випадки і випадкові мутації, може зменшити лише шкідливі органи, в той час як це є загальним спостереженням, що невтральні органи зменшуються також. Це показує, що мутації не є завжди випадкові і що механізм еволюції не залежить від сліпої випадковости. Тому ми мусимо визнати, що існує Розум, який є понад Його творивом і який усталив закони. Ми змушені прийти до заключення, що цей механізм еволюції був сплянований, а це вимагає розумного Автора. Брак місця не позволяє нам перечислити ряд інших доказів щодо пляну в

природі, але я зустрів багато їх в моїх обмежених дослідах на полі ембріології комах і метаморфози. Чим більше я досліджую природу, тим більше мене вражають ці докази. Процеси і явища, які ми спостерігаємо в науці, правдиво об'являють найвищий Розум і еволюція просто репрезентує ступінь сотворення. Всупереч фанатичним вибухам з обох таборів фундаменталістів і матеріялістів, вибухі, які засліпили багатьох чесних дослідників правди по обох боках, заключення, що види повстали в наслідок еволюційного процесу, не містить у собі ніякого негативного релігійного значення.

Навпаки, протилежне є правдивим, є протиречевим і нелогічним признавати дійсність еволюції і не признавати дійсности Бога.

Від днів великого Августина в IV ст. до теперішнього часу існувало безліч людей віруючих в Бога, які замінили ідею сотворення робленням ідею сотворення еволюцією. Фактично, для них (і я зачислюю себе до них) еволюція має позитивне релігійне значення, що веде вповні до Бога кожного чесного і неупередженого дослідника.

Я скажу знову, що наукові досліди без упередження приведуть кожного до необхідности віри в Бога.

Від редакції.

Не дивлячись на той факт, що деякі віруючі й невіруючі вчені зовсім певні щодо процесу еволюції і її факторів, треба зазначити, що це питання не є розв'язане. Так, наприклад, Др. Е. Сластененко, професор університету, вважав, що мутації не можуть служити вистарчальним поясненням процесу еволюції. Він твердить, що зміни в межах видів повставали в наслідок гибридизації і що первісні роди були сотворені Богом. Цієї ж думки з певними варіяціями притримуються і деякі інші вчені. Наприклад, Др. І. Левер, професор зоології в Амстердамськім університеті в своїй праці "Сотворення і Еволюція" висловлює аналогічні думки, але оминає гибридизацію, як фактор. Для віруючих людей важливим є знати про те, хто сотворив усе, і ми знаємо, що все було сотворено Богом. Питання про те, як речі і сотворіння повстали, ми можемо лишити для дослідів вченим.

КОЛИ ЗНАЄТЕ ЦЕ

Християнське життя починається зо знання. "Коли знаєте це," — сказав нам Спаситель Ісус — "то блаженні ви, коли це будете робити" (Івана 13:17).

Зміст нашої віри, наше знання має велику важливість, бо всі наші вчинки починаються від знання й віри. У своїх листах апостол Павло багато згадує про збудування у вірі й розуміння здорової науки. До Тита він написав, що потрібно держатись вірного слова та навчати в здоровій науці, щоб умів напоминати здоровою наукою і докоряти противних (Тита 1:9).

В наші дні багато віруючих говорять про євангелізм, про євангелізацію і це є важливе, але в сполученні з євангелізацією невідклично треба підносити питання, що має бути змістом оцієї євангелізації, про яку так багато говорять. Часом справляється враження, що самий процес євангелізації є чимсь самовистарчальним. В дійсності найбільш важливою річчю, яка має попереджувати євангелізацію, є знання правди. Господь Ісус Христос в Євангелії від Івана 8:32 сказав: "І пізнаєте правду і правда визволить вас". Отже, на першім місці в часі стоїть знання. Це знання, що робить нас блаженними; це знання, що визволяє нас; цього знання вимагає від нас наш Господь. Наочно, що це знання є знанням певних фактів і подій та їхнього значення. Апостол Павло навчає: "Звіщаю ж вам, браття, благовістя, що я благовіствував вам, котре й прийняли ви і в котрому встояли, котрим і спасаєтесь, коли пам'ятаєте, яким словом я благовістив вам, хіба що марно увірували" (1 Кор. 15:1-2). Далі ап. Павло подає факти благовістя і їх значення: "Бо я передав вам найперше, що й прийняв, що Христос умер за наші гріхи по Писанням, і поховано Його, і що встав третього дня по Писанням" (1 Кор. 15:3, 4).

Отже, в духовій праці на першім місці стоїть знання правди і фактів благовістя, а відтак приходить поширення цієї правди, або євангелізація. Сама євангелізація без ясно визначеної правди, без знання її, не є правдою євангелізацією, і тому всі ті, хто говорять про потребу євангелізації, завжди повинні робити це з піднесенням важливости знання і важливости самої правди.

М. Ясінський

ВЛАДИКО НЕБА І ЗЕМЛІ

Дармо ви дістали, дармо і давайте" (Матвія 10:1).

Муз. П. Сича.

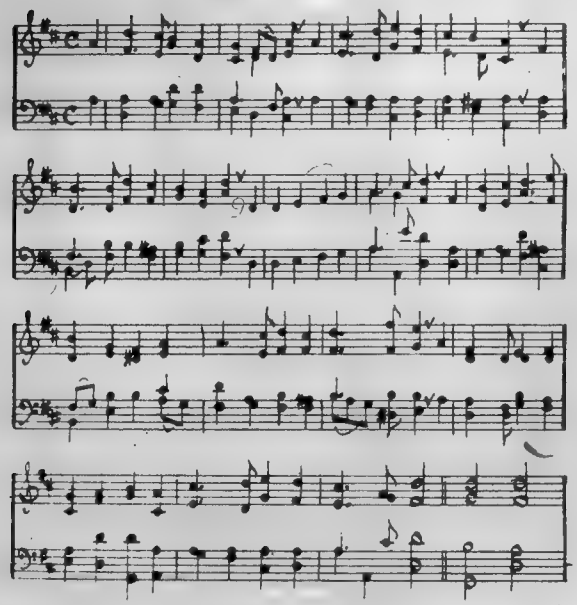

1. Владико неба і землі,
Від нас хвалу й поклін прийми.
З любов'ю служимо Тобі,
О, Боже, Отче Ти людства!
Проміння сонця, рожі цвіт
Чуття любови вносять в світ.
Любов — Святий Твій заповіт,
О, Боже наш, Отче людства!

2. За мир в родині, — щастя дні,
За хліб, за овочі землі
Ми щиро дякуєм Тобі,
О, Боже, Отче Ти людства!
Ти нам спасіння дарував:
Ти Сина нам Свого послав,
Щоб Він наш гріх на Себе взяв,
О, Боже наш, Отче людства!

3. Святого Духа Ти зіслав,
Щоб в наших душах пробував;
Снагу та силу Ти нам дав,
О, Боже, Отче Ти людства!
Прости нам, Господи, гріхи,
Життя нам, Боже, онови,
В серцях нам вдячність розбуди,
О, Боже наш, Отче людства!

4. Усе нам, Боже, з неба сяй,
Потуги в боротьбі давай.
Самих в життю нас не лишай,
О, Боже, Отче Ти людства!
Ми просим, Боже, нам прости
І в край наш рідний поверни
Заблудших нас, дітей Твоїх,
О, Боже наш, Отче людства! Амінь.

ПРО НАШЕ ЗАВДАННЯ

Одним з завдань української еміграції в розсіянні — завданням, яке в сучасному світі має першорядну вагу для кожного народу, є бути вістуном боротьби українського народу за волю на рідних землях.

Це завдання вимагає, щоб українці виходили з своїх скупчень і осередків та шукали спільности, порозуміння, приязні та співпраці серед оточення, в яке їх закинула доля. Нехтування цієї місії є нехтуванням біди свого народу і його боротьби на рідних землях.

На жаль, часто спостерігаємо, що деякі українські церкви, організації й групи проголошують свою відокремішність, замикаються самі в собі й відмежовуються стіною від зовнішнього оточення, в якому вони перебувають. Звичайно це є наслідком почуття меншовартости, незнання мови, браком розуміння свого середовища, завдання та нового оточення. Ра-

ціоналізуючи оце почуття, такі групи мотивують свою духову убогість високопатріотичними гаслами про "незалежність", "самостійність" і т. п.

Однак нам уже пора навчитися, що ми, українці в діяспорі, можемо бути незалежними, а в той же самий час мати дружні й тісні відносини з іншими народами та їхніми інституціями чи організаціями. Це ж наше завдання, наша місія в діяспорі! В церковнім житті цією дорогою дозрілої незалежности, а тим же самим дозрілої співпраці йдуть українські пресвітеряни, баптисти й греко-католики. Ось тому то вони багато осягли для добра свого народу й дальше вони продовжують цю благословенну працю. Шануючи своє, вони продовжують ширити серед інших народів знання української справи ген поза межами своїх груп. Національна користь цих зусиль є першорядної ваги!

Нам треба пам'ятати, що гістеричні вигукування про незалежність окремих груп, — з правила дуже малих груп, — є висловом їхнього розчарування, їхнього браку розуміння, убогости й обмежености. Вони огірчені є тим, що ніхто з ними не хоче мати діла, тобто не хоче задовольнити їхніх дивних примх. Ось тому то вони постійно гукають про незалежність, не маючи навіть поняття про те, що Бог сотворив нас, людей, щоб ми жили спільно, працювали спільно, щоб ми були залежні один від одного й залежними від Бога.

Такі розчаровані, з почуттям меншовартости, групи постійно плачуть за минулим, якого вони теж не розуміють, і голосять свою "повну" відокремішність та незалежність від "усіх і всього". Однак в сучасному суспільстві, коли світ став "малим" і народи, які колись були відокремлені та відділені один від одного, комунікуються й працюють разом, назадницькі думки гурапатріотів про незалежність є лише фантазією.

Українська еміграція не могла б осягнути й сотої частини того, що вона вже осягнула, коли б вона відгороджувала себе від спільноти й від дружби в своїм оточенні та від співпраці з людьми інших народів на громадському, релігійному й політичному полі. Ми повинні бути не гура-патріоти, а правдивими патріотами й вірними синами та доньками нашого поневоленого народу. Маючи це на увазі, українські протестанти ввійшли в тісні зв'язки з англомовними протестантами, а греко-католицька церква пов'язалась з англомовними, італійськими й французькими католицькими церквами. Це й є великим здобутком і великим поступом нашої еміграції.

Ми не можемо перебувати в геті й уникати співпраці з іншими, бо це є проти духу нашого часу, проти поступу 20-го століття й це нам жодної користи не принесе!

Часто провідники таких гура-патріотичних груп, використовуючи ідею незалежности, баламутять і зводять щирих і простодушних людей, які, не помічаючи їхньої хитрости, жертвують гроші на ту так звану "незалежність", а український народ жодної користи з того не має й не буде мати.

Про таких лідерів остерігав Господь Ісус Христос, кажучи: "Позоставте ви їх: це сліпі проводатарі для сліпих. А коли сліпий веде сліпого, то обидва до ями впадуть!"

Ми раді й дякуємо Богові, що при Його помочі й згідно з наукою Святої Євангелії можемо так, як і всі інші більш дозрілі люди співпрацювати з іншими людьми та спільно обстоювати інтереси нашого народу, йдучи плече-в-плече й рам'я-в-рам'я з людьми інших народів, проголошуючи й практикуючи дозрілість у Христі, обопільну любов та взаємну пошану.

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

РОЗДІЛ XII

УСИНОВЛЕННЯ

I. Бог заручився в Своїм єдинім Сині Ісусі Христі і для Нього зробити всіх тих, що є оправдані спільниками ласки всиновлення[1]), котрою вони почислені дітьми Божими та користаються свободами і привілеями дітей Божих[2]), їм надається ім'я[3]), вони дістають Духа всиновлення[4]), мають сміливість і приступ до престола ласки[5]) і дістають змогу покликувати Ава Отче[6]). Бог милосердується над ними[7]), захищає[8]), дбає[9]); карає їх як батько[10]), але ніколи не покидає[11]), запечатує їх до дня викупу[12]) і вони наслідують обіцяння[13]), як спадкоємці вічного спасення[14]).

I.

[1]) Еф. 1:5
Галат 4:4, 5
[2]) Римл. 7:17
Йоана 1:12
[3]) Єремії 14:9
[4]) Римлян 8:15
[5]) Єфесян 3:12
Римлян 5:2
[6]) Галат 4:6
[7]) Псальма 103:13

[8]) Припов. 14:26
[9]) Матт. 6:30, 32
1 Петра 5:7
[10]) Жидів 12:6
[11]) Плач Еремії 3:31
[12]) Ефесян 4:30
[13]) Жидів 6:12
[14]) 1 Петра 1:3, 4
Жидів 1:14

РОЗДІЛ XIII

ОСВЯЧЕННЯ

I. Ті, хто є діево покликані і перероджені, маючи нове серце і новий дух, сотворений у них, стають далі освячені дійсно і особисто силою Христової смерти і воскресення[1]), Його словом і Духом, що перебуває в них[2]): у них зверхність усього тіла гріховного стає знищена[3]), і різні його похоті все більш ослаблюються і втихомирюються[4]), та все більш і більш оживають і приходять до сили всі спасаючі ласки[5]) для здійснення правдивої святости, без котрої ніхто не побачить Господа[6]).

I.

[1]) 1 Кор. 6:11
Діяння 20:32
Филип'ян 3:10
Римлян 6:5, 6
[2]) Йоана 17:17
Ефесян 5:26
2 Сол. 2:13
[3]) Римлян 6:6, 14
[4]) Галат 5:24
Римл. 8:13
[5]) Колосян 1:1
Ефесян 3:16-19
[6]) 2 Кор. 7:1
Жидів 12:14

II. Це освячення, наскрізь у цілій людині[1]), але не є звершене в цім житті, бо і далі перебувають в ній якісь рештки зіпсуття в кожній частині[2]), звідки повстає стала непримиримa війна, тіло бажає проти Духа і Дух проти тіла[3]).

II.

[1]) 1 Солунян 5:23
[2]) 1 Йоана 1:10
Римлян 7:18, 23
Филип'ян 3:12
[3]) Галат 5:17
1 Петра 2:11

III. Хоч у цій війні рештки зіпсуття можуть осягти на час більшої перемоги[1]), усе ж у наслідок постійного постачання сили від освячуючого Духа Христа, перероджена частина напевне переможе[2]) і так святі зростають у ласці[3]), звершуючи святість у страсі Божім[4]).

III.

[1]) Римл. 7:23
[2]) Римл. 6:14
1 Йоана 5:4
Ефесян 4:15
[3]) 2 Петра 3:18
2 Коринтян 3:18
[4]) 2 Кор. 7:1

РІЗНЕ

ПОДВІЙНІСТЬ

"Чому ворушаться народи і люди промишляють про нікчемне?" (Пс. 2:1). Ілюстрацією до повищого тексту знаходимо в непослідовнім трактуванні того самого світового зла державами, міжнародними організаціями і деякими церквами і церковними організаціями.

Всі погоджуються в принципі і без винятку, що зле підбивати інші народи, а відтак їх визискувати. Всі погоджуються, що таким експлуататорам і їх окупаційним режимам не треба помагати.

Проте в житті і на практиці бачимо, що ці самі організації застосовують відмінне трактування повищих злочинів у залежності від їх власної орієнтації або корости.

Так "Юнайтед Нейшонс" гостро засуджують уряд Полудневої Африки й Родезії за їх утиск муринів Папа без перестану агітує, щоб американці замирились із комуністами у В'єтнамі і Ватикан був невдоволений, коли кардинал Спельман закликав американські війська у В'єтнамі боротись до переможного кінця. Канада виголошує обмеження торгівлі проти Родезії, а Світова Рада Церков (яка вже згубила виключно протестанський вигляд, а стала об'єднанням православних і протестантів, при співпраці римо-католиків) не тільки вимагає припинення війни у В'єтнамі, але також загрожує банкам, які мають фінансові справи з Полудневою Африкою, що вони закриють свої конта в таких банках.

Все це на спостерігача може робити враження високо ідеалістичних акцій і змагання за свободу і правду.

Проте всі повищі організації в цей самий час як би осліпли щодо кривд, які діються іншим народам в інших країнах. Кривди ці багато більші, ніж ті, які переносять мурини, і кривди ці кричать аж до неба, але повищі "ідеалісти" їх не чують, або удають, що їх не чують, та часто приходять із поміччю злочинним урядам.

Так ані Юнайтед Нейшонс, ані Рим, ані Світова Рада Церков і слова не скажуть про позбавлення свободи, про визиск і народовбивство, яке провадили і провадять російські комуністи в Україні, Естонії, Латвії й Литві. Папа, як повідомляє преса, мав "дружню" розмову з представником московського уряду, при цім протести українських громадських організацій ним були зігноровані. (За часів Мусоліні інший Папа благословляв італійський уряд на погром Етіопії). Канадійський уряд, бойкотуючи Родезію, в цей самий час продає пшеницю хінцям, які порабували Тібет, і також помагають комуністам у В'єтнамі вбивати американських вояків, які є там лише для того, щоб спинити комуністичну навалу в світі і захистити вільних в'єтнамців від страшної неволі.

Світова Рада Церков ані слова не скаже про права вільних в'єтнамців на самостійне життя, ані не згадує про утиски українців, естонців, литовців і інших, уярмлених москвинами, народів, але в цей самий час гостро осуджує білих, які визискують африканців і також виносить резолюції, вимагаючи від американського уряду припинення війни у В'єтнамі, ніби американці є винні в цій війні.

Ніхто з цих організацій нічого не говорить про сотки мільйонів людей, ув'язнених комуністами різних гатунків у різних країнах. Отже, перед нами повищі організації і уряди в дійсності не репрезентують якийсь ідеалізм, а безпринциповий опортунізм, і оця їх дволичність уневажнює усі їх протести. Справедливе й об'єктивне трактування зла вимагає, щоб його було осуджено всюди однаково і всюди однаково трактовано

РЕЛІГІЯ І ХІНСЬКА ЧЕРВОНА ГВАРДІЯ

Реутер подав (23-го серпня 1966 р.), що червона гвардія перебрала на все церкви, які обслуговували 20.000 християн у Пекінгу. "Фідес" (31-го серпня 1966 р.) подало, що всі церкви в Кантоні були закриті. "Саутс Чайна Морнінг Пост" (25-го серпня 1966 р.) пише, що у всіх церквах Шанхаю були зідрані і знищені всі хрести, статуї, ікони, прикраси й усі церковні прилади".

Всі протестантські, так само як і римо-католицькі церкви, були закриті і порабовані.

Таку саму долю потерпіли і мохаммеданські мечеті і храми Далай Лами.

Цвинтар для чужинців у Пекінгу було закрито і названо "Проти-імперіялістичний, анти-ревізіоністичний сад".

При всім цім натовп знущався над віруючими, часом

роздягаючи їх до гола і побиваючи їх, при чім натовп і навіть діти мали з того потіху.

Це все ілюструє, що коли люди захоплюються атеїзмом в якійнебудь формі, то вони звіріють і гублять образ Божий, гублять усяку міру в своїм нелюдянім поступованні.

КРАДЕЖІ В 1966 РОЦІ

Американський журнал "Ньюз анд Уорлд Репорт" перед Різдвом помістив наступні інформації:

Торгівці обчислюють, що в 1966 році покупці розікрали з склепів під час купівлі різних товарів на більш, ніж два більйони доларів. Це є величезна сума, але не так страшна сума, як те, що цей факт ілюструє страшний розклад морального стану в Америці.

Другою ілюстрацією наших часів є незвичайна популярність (замість "бітлс") так званих "монкіс" (малп). Чотири молодих чоловіка організували музикальну групу, яка називається "малпи". Лише два з них вміли читати музику і лише два виступали десь раніше.

Жоден з них не міг грати на барабанах, то вони призначили для цього просто одного з-поміж себе, другий не вмів грати абсолютно не на чім, то йому дали тамбурін і дві "маракас". Жоден з них не виглядав, що він міг би чи вмів би співати, проте через рекляму їх популярність зросла незвичайно.

Сьогодні продаж "малплячих" товарів, "комікс" і штанців (яких І. С. Пені самий замовив на $670.000) приносить $20 мільйонів.

Трагедією цього явища є стан судження загалу, що готовий захоплюватись квартетом, який не має ані підготовки, ані спосібностей, і який накинено загалові пропагандою.

КАНАДІЙСЬКІ ПОЖЕРТВИ

Половина всіх канадійських добродійних пожертв іде на церкви. В 1966 році всього пожертвувано на шпиталі, університети, церкви й інші добродійні інституції і цілі $550 мільйонів, або пересічно $27.50 на кожного канадійця. Індивідуальні пожертви виносили $505 мільйонів, пожертви підприємств і корпорацій лише $45 мільйонів.

PRAYER OF TARAS SHEVCHENKO

Translated by A. J. Hunter

For those that have done wrong to me,
No longer do I fetters ask,
Nor dungeons deep.

For hands that faithful toil for good
Send Thy instructions' gracious aid,
And holy strength.

For tender ones, the pure in heart
Do Thou, Oh God, their virtue save
With angel's guard.

For all Thy children on this earth
May they Thy wisdom know alike
In brother love.

WHO WAS TARAS SHEVCHENKO?

From Biographical Fragments by A. J. Hunter.

In the country called the Ukraine is a nation of between thirty and forty millions of people, having a language of their own.

This has been, as it were, a nation lost, buried alive one might say, beneath the power of surrounding empires.

They have a terrible history of oppression, alternating with desperate revolts against Polish and Muscovite tyranny.

In the struggle of the Ukrainians for freedom the spirit of this poet, who was born a serf, remains ever their guiding star.

The little Taras was born a serf. His first memories are of a mother's love, of the kindness of an elder sister, and like a musical undertone to all his life—the consciousness of the wonderful beauty of nature.

But soon another power of hideous aspect laid its grasp on the childish soul. It was the knowledge of slavery, a grim and horrible thing that was slowly but surely grinding out the lives of his parents, and that would surely, later reach out for his own.

Yet even the system of serfdom may allow a little happiness to a child, still too young to work.

The little boy had been told that beyond the distant hills

were iron pillars holding up the sky. At five years of age he set out to find these pillars. Some teamsters found him wandering on the steppe and brought him back to his home. But this incident marked the character of the boy as an idealist and a dreamer.

Then there was Grandfather John, the brave old man who, half a century before had fought in the ranks of the Haidamaki, who so nearly broke the Polish power. On a Sunday the wondering family would listen to the mighty voice ringing out in the little home—telling of ancient battles for freedom.

When Taras was seven years of age he lost his mother. His father was left with six children, and thought to improve matters by marrying a widow with three. Thereafter the miseries increased for little Taras who was hated by his stepmother.

The father lived a few years longer, and to him Taras owed the knowledge of reading, for though they were serfs and lived in a wretched hovel, the Shevchenkos prided themselves on having retained some elements of culture.

Our little hero, however, had a strange passion for drawing and painting and also for singing, and found some employment among the drunken painters, and church singers of the village.

Later his master tried to make him work, but found the lad hopeless for anything but his beloved painting. Finally he reached Petrograd in the suite of his master's son, where he was apprenticed to a decorator.

A famous man came upon a ragged boy sitting on a pail, in the Royal Gardens, in the moonlight, drawing a picture of a statue there. This was the beginning of a period of good fortune. The lad was introduced to some of the great men of the capital. His genius was recognized. A famous painter painted a picture that was raffled off for sufficient money to purchase the boy's freedom, and he was entered as a student in the Academy.

With his new freedom Shevchenko finds himself in a different world. Not only does he meet the most brilliant people of the Russian Capital—scientists, artists, generals, nobles—are his intimates. Count Tolstoi and Prince and Princess Repnin are his patrons.

He is introduced, too, in Russian or Polish translations to the great authors of other lands and times, — Greece and Rome, Germany and Britain offer him their treasures.

To us it is interesting to know that Byron, Walter Scott, and Shakespeare profoundly influenced him.

But a conflict of spirit now faces him. His wordly interests and his judgment advise him to go on with his painting. But

strange music seems to ring in his ears. It is the music of his beautiful and suffering Ukraine. Songs seem to come to him from the wind and he writes them down.

They are in the peasant language of the Ukraine.

His "Kobzar" appears in its first edition, with eight poems, in 1840. It is like a lightning flash through Ukraine.

Russian critics sneered at it, saying it was in the language of the swineherds. But the whole Ukraine recognized it as the voice of their suppressed nation. The down-trodden masses knew that they had found a spokesman.

Shevchenko was now famous but he had chosen, without knowing it, "The Way of the Cross."

(To be continued.)

THIS CANADA

A Centennial Hymn

(Tune — Finlandia)

To God we raise our hymn of adoration
For this good land, for this beloved nation;
For this dear land, beneath whose northern skies
The rolling hills and lofty mountains rise:
Where tree-girt lakes abound, great rivers run,
And fertile fields lie pleasant in the sun.

From sea to sea extends her broad domain,
From Arctic isles to prairies gold with grain.
Lord, hear our prayer for this dear land of home,
And bless our labours through the years to come;
Enrich with peace, and love of right, this land,
This Canada, this wide and bounteous land.

— Neil G. Smith

75 YEARS OF UKRAINIAN SETTLEMENT IN CANADA

A VALUABLE CONTRIBUTION

(The following reference to the Ukrainian Canadians was made in the January 1967 issue of the Canadian Jewish **Congress Bulletin**, published in Montreal, Canada).

They came to a strange and virgin land. They left behind their homes, families, friends, all they had known. They arrived, for the most part, with valises crammed full with little but hope and strong backs. The sun singed their perseverence in summer and their goodwill was chilled during long winter nights. They were pioneers—simple-hearted people from many lands, speaking many tongues. Together they pushed back the wilderness, husbanded the land, and helped to build a nation.

Among these immigrants who settled the Canadian West, the Ukrainians made a significant contribution. Wheat farmers in their native land, they quickly adapted their past experience to Canadian conditions and helped make the Prairies the Breadbasket of North America.

They have not confined their contribution to the Canadian scene solely to agriculture. Today about 500,000 Canadians of Ukrainian descent are to be found actively participating in all walks of Canadian society. And yet the multicultural concept of the Canadian nation has enabled them to retain their language and culture to the enrichment of us all.

In the Canadian spectrum their fate is bound with the fate of the non-British and non-French elements, known in some circles as the "third element," which today forms almost one-third of the Canadian population. The Jewish community of Canada recognizes and extends their best wishes to Canadian Ukrainians on the 75th anniversary of settlement in this country.

Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

Квітень 1967 April

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

"Після вечора субітнього, як почало світати в одну із субіт, прийшла Марія Магдалина ,та друга Марія подивитись на гріб.

І ось трус великий стався, ангел бо Господній, зійшовши з неба, прийшов, відкотив камінь від дверей, і сів на нім.

Був же вид його, як блискавиця, й одежа його біла як сніг.

Від страху ж його затрусились ті, що стерегли його, і стали наче мертві.

Озвався ж ангел і рече до жінок: Не лякайтесь, знаю бо, що Ісуса розп'ятого шукаєте.

Нема Його тут; устав бо, як казав. Ідіть подивіться на місце, де лежав Господь.

І хутко вертайтесь і скажіть ученикам Його, що встав із мертвих, і ось попередить вас у Галилею; там Його побачите: Ось я вам сказав".

(Маттея 28:1-7).

ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

ЗМІСТ

Сила воскреслого Христа	1
Вирішальний іспит. Д-р Р. М. Пейдж	5
За екуменічний протест в обороні свободи релігії	9
Початкова дверь до християнської моралі. Г. Сковорода	13
Визнання віри Пресвітерської Церкви	15
Що таке Божа ласка? П. Боднар	16
Різне	19
A Snowy Easter	22
Taras Shevchenko — A Triumphal March by A. J. Hunter	25

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Рік XXVIII. Ч. 3. Квітень 1967 April Vol. XXVIII. No. 3.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

СИЛА ВОСКРЕСЛОГО ХРИСТА

"І приступивши Ісус, промовив до них, говорячи: Дана мені всяка власть на небі й на землі. Ідіть же навчайте всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, й Святого Духа, навчаючи їх додержувати всього, що Я заповідав вам, і ось Я з вами по всі дні, до кінця світа" (Маттея 28:18-20).

Зміна в Христі по воскресінню із мертвих була вражаюча. До воскресіння Він був "Чоловік, зазнавший горя і болів" і "Не було в Ньому не виду, не величности". Зодягнений в звичайний селянський одяг, Він "здавався видом яко чоловік". По воскресінню, Христос зодягнений у небесне тіло, був сповнений новою славою, подібною до слави, якою Він був зодягнений на горі Преображення. Він був той самий з відпечатками ран на руках і ногах, і в той же самий час так потужно відмінний. Факт воскресіння Ісуса Христа із мертвих є найкраще доведений факт в історії людства і все ж багато сумніваються. Доказами воскресіння Ісуса Христа заповнені події з історії людства і церкви, і все ж ці докази не переконують усіх.

Це тому, що факт визнання воскресіння Ісуса Христа із мертвих негайно вимагає перебудови життя людини на засадах навчання Христа і цього люди не хочуть робити, полюбивши нинішній вік і його приваби. Коли б до такого наочного математичного твердження, як один і один є два, були прив'язані моральні й духові вимоги, то знайшлося б чимало людей, які стали б заперечувати й цій наочній правді. Проте факт воскресіння Ісуса Христа лишається незламною правдою і цей факт у всі віки був підтверджений об'явами Його безконечної сили.

Ісус Христос сказав: "Дана мені всяка власть на небі і на землі". Від днів Гетсиманського саду ми знаходимо зміни. Там Він знемагав під тягарем гріхів людства, як Посередник. Тепер Він є також Посередник, але зодягнений у силу. Тепер Він не є тим, хто терпить, а Сувереном. Не жертвою, а переможцем, не слугою, а володарем.

Він посідає "усю власть". Вся власть! Чи можливо описати безконечність і її прояви? Христос посідає силу сотворіння, силу утримання того, що Він сотворив, силу зформовання, силу нищення, силу відкривати і закривати, силу будувати і

перевертати, силу давати життя і силу вбивати, силу прощення і силу осуду. Вся сила на землі дана Йому і Він сміється над людським гнівом злих людей і "останками його підпережеться" Як і в часи єгипетського Фараона маленькі Божі сотворіння уневажнюють потугу ворогів Його. В Єгипті навіть жаби, сарана і мухи перемогли державу Фараона. І в цей же самий час сьогодні силою Святого Духа Він оживлює народи і одиниці, сповняючи їх благословенням.

Так як це сталося в видінню пророка Ізекиїла ,коли на слово, виповіджене Духом, поле вкрите сухими кістяками, обернулося в натовп живих людей. Так і Воскреслий Христос дарує зміст, ціль і силу життя для всіх тих, хто приходить до Нього. Вся власть дана Христові на землі й на небі. На небі Бог царює у всій Своїй славі і Воскреслий Христос посідає всю цю владу, силу і славу відвічного Бога.

Ми лише торкнулися до краю поли одежі Його. Як не можна описати вічности і безконечности ,так не можна описати і вичерпати влади і сили Воскреслого Христа.

Сьогодні ми маємо на меті дослідити, як Воскреслий Христос вживає цю силу. І на наше здивування ми знову знаходимо, що думки і методи Бога радикально різняться від думок і методів людей. Його думки не є нашими думками. Христос міг сказати: "Мені дана вся влада, тому йдіть і знищіть усіх Моїх ворогів". Так роблять усі царі і диктатори, захопивши в свої руки владу. У першу чергу вони нищать усіх тих, кого вважають за ворогів. Навіть визначні релігійні провідники вживали цієї засади. Магомед встановив засаду: "Хто не приймає Корану, має бути вбитий". Навіть церкви, діставши владу над загалом, немилосердно нищили інакше думаючих. Усім знані страхіття "святої" інквізиції. Нема вже чого говорити про атеїстів. Наочно наказ Воскреслого Христа йде в розріз із людськими методами вживання влади.

Поперше, Він вживає її в любові, благословляючи тих, хто Йому зробили найбільше кривди. Він наказує учням навчати, зціляти і благословляти людей, починаючи від Єрусалиму, в Юдеї, Самарії й до краю землі. Чому праця апостолів мала початись з Єрусалиму? Тому, що там опльовували, мучили і розп'яли Його. Він по Своїм воскресінню в любові й учинках був тим же самим милосердним і прощаючим Спасителем, яким Він був і до воскресіння. Його молитва лишається в силі: "Господи, прости їм, бо не знають, що роблять". Це наставлення доброї волі й любови супроти ворогів є думкою Божою і з нею люди, які посідають владу, не погоджуються та продовжують ненавидіти і нищити. Проте, як у природі, так і серед людства, основою прогресу і благословенства не є ненависть і нищення,

а засади доброї волі. Життя людства доводить раціональність і практичність методів нашого Господа.

Так само і метода вживання влади Христом вражає своєю відмінністю. Він каже: "ідіть і навчайте". Це все. Він не каже: "ідіть і змушуйте, або застрашуйте, або купуйте", але наказує лише навчати.

Царство Боже має ширитись не огнем і мечем, але переконанням і прикладом дітей Божих. І все найкраще, що сьогодні посідає людство, завдячує своїм існуванням оцьому методу навчання правди. Христос казав: "Пізнаєте правду і правда зробить вас вільними". Правда про Бога, Його єдність і заперечення всякого ідольства. Правда про безсмертя людини, правда про спасення поодиноко вірою в Ісуса Христа є непереможним здійсненням влади Воскреслого Христа, що уздоровлює дух, прощає, сповняє силою і потіхою серця людей, знаходить відгук в їхніх серцях.

Не менш відмінним від людських методів є і метод, який Воскреслий Христос виявляє для обрання проводу, для поширення Своєї Правди і влади. Він міг би призначити для поширення Своєї Правди дванадцять найвизначніших рабинів в Єрусалимі. Це нам здавалося б найбільш доцільним. Ми тепер призначаємо на визначні церковні посади фахових церковників і релігійних дипломатів. Або Христос міг би призначити для поширювання Царства Божого на землі дванадцять найвизначніших філософів з Греції і Риму. Є їх багато і в наші дні, було чимало і тоді. Це були фахові пошукувачі правди. В наші дні великі фірми і компанії спеціяльно шукають для керування своїми справами найталановитійших людей і в нагороду платять їм сотки тисяч долярів на рік.

Не так Воскреслий Христос. Для поширення Царства Божого Він вибрав дванадцять рибалок, селян і лише одного вченого. Ці дванадцять осіб (апостолів) мали змагатись з усіма силами жидівського ритуалізму, з поганством грецької культури і потугою Римської імперії. Окрім того, їхній власний нарід смертельно ненавидів їх. Здавалося, що такий провід, з таким методом і перед лицем ворожости всіх потуг цього світу був призначений на повну і скору руїну. І все ж сьогодні, дивлячись на потужний зріст впливів Христової науки, ми сповнені подиву. Як це могло статися.

Християнство не зникло, але невпинно і потужно зростало тому, що сила його полягала не в людських спосібностях чи засобах, але тому, що вся влада на небі і на землі знаходиться в руках Воскреслого Христа.

І Він у людській історії здійсняв і здійсняє цю владу Сам у супереч слабостей і недосконалостей людей, що до Нього

приходять і самої церкви, проте на добро і людям і церкві.

Тепер на місці спитати, де Христос знаходиться тепер? Він є на Небі й діє в людях на землі силою Святого Духа. Питання про небо часом турбує декого з огляду на критику невіруючих.

Що небо може знаходитися десь у всесвіті, не можна заперечити з логічної точки зору. Але існує інше пояснення неба, яке повністю усуває атаки невіруючих. Звичайно, матеріялісти вважають, що існує лише одна всеохоплююча природа, в якій нема місця для надприродних речей і навіть для Самого Бога. Ця природа ніби завжди існувала і буде існувати. Всі ці твердження безпідставні й не доведені. Це просто тільки вияв атеїстичної чи матеріялістичної фантастики. Християнський світогляд грунтується на кращих підставах і твердить, що це Бог сотворив нашу природу чи то всесвіт. Що Бог є понад природою і поза нею, та міг би цілком добре обійтися і без неї. Бог міг так само сотворити інші природи, відмінні від нашої. Такі природи чи всесвіти могли мати багатший зміст об'яви, ніж наша. Там, де така вища природа була б сумежна з нашою, ми мали б надприродне явище. Небо, правдоподібно, і є якраз такою сотвореною Богом окремою системою існування. Шукати за ним методом атеїстів і матеріялістів, марна річ.

Де б небо не було і в якій формі воно не існувало б, найважливішою річчю для нас знати те, що Христос вознісся на небо. Там Він є присутній в тілі воскресіння. Духом Він є з дітьми Царства Божого на землі.

Його останнім бажанням перед вознесінням було, щоб Його учні "навчали всі народи". Це є особисте питання для всіх нас, що ми робимо, щоб ширити оцю потужну правду Божу серед наших близьких і серед народів в далеких країнах? Що ми уділюємо на ці цілі, якщо неспроможні зробити щось особисто? Ми прийняли безмірно багато, чи ми не є самолюбні і неподільчиві? Бог не має іншого методу і інших рук і ніг, ніж наші для сповнення свого пляну, тому нема кращого способу прославити Воскреслого Христа, як робити все, що ми можемо для поширення знання науки Христової серед усіх людей.

Христос Воскрес!

ВИРІШАЛЬНИЙ ІСПИТ

Р. М. Пейдж

Д-р Р. М. Пейдж є визначним вченим фізиком і дослідником. Він є співредактором дослідів морської дослідної лябораторії Сполучених Держав. У минулім Його вшановано різними науковими відзначеннями і нагородами за дослідну працю.

(The following article by Dr. R. M. Page is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.)

Іспит гіпотези викликує потребу створення умовин, які є сумісні з гіпотезою. Це є необхідно, щоб осягнути передречених гіпотезою результатів на підставі припущення, що гіпотеза є правдивою.

В такий спосіб повстають найменш три елементи, необхідні для іспиту гіпотези: (1) виконання визначених умов, (2) щоб осягти передречених результатів, (3) на підставі припущення, що гіпотеза є правдива.

Перших дві умовини загально приймаються без заперечень, третя є більш невловимим пунктом, що часто переочується, як необхідний елемент в іспиті всякої гіпотези.

Коли будувалося кораблі з дерева (тому, що люди загально вірили, що для того, щоб кораблі плавали, треба їх будувати з матеріялів легших від води) було зроблено пропозицію, що кораблі можна будувати також з заліза і що вони також будуть плавати.

Один коваль сказав ,що кораблі з заліза не будуть плавати, тому що залізо не може плавати і він довів своє твердження, кинувши підкову в діжку з водою. Його припущення, що гіпотеза була мильна, стала йому на дорозі і він не зміг вигадати експерименту сумісного з гіпотезою і який зміг би дати результати, передбачені гіпотезою. Коли б він припустив, що гіпотеза є правдива, він вкинув би залізну миску в діжку з водою замість підкови.

Часом повний іспит гіпотези вимагає спостережень, які не є приступні для особливих спостерегачів.

Наприклад, припустимо, що спостерігач спосібний спостерігати тільки поверхню океану. Цей спостерігач не може бачити нічого, що є понад або нижче поверхні океану і може бачити присутність речей лише тоді, коли вони проходять крізь поверхню води.

Спостерігач може бачити щобудь, що плаває по воді, отже, всі човни малі й великі, відламки дерева, птахів, що плавають по воді й т. д.

Але птахів чи літаків, які літають у повітрі, риби, або подводних човнів він не може бачити і тому вони не існують для нього.

Підводна річ, вспливаючи на поверхню, або птах, що сідає на воду, будуть видаватись для такого спостерігача, що вони ніби появилися з нічого.

Для нашого спостерігача велика кількість явищ знайома і він їх більш-менш розумів би, наприклад, як явища, пов'язані з речами, що плавають по воді.

Але певні явища, які з'являлися б час від часу без попередження, він не міг би пояснити, так, наприклад, як раптова поява і зникнення птаха, який сідав би на воду або здіймався б з води.

Припустімо, що цей спостерігач зустрів іншу особу (інформатора), яка могла бачити птахів і літаків не тільки на поверхні води, але й тоді, як вони літали в повітрі, і так само цей інформатор міг би дивитись під воду й бачити риби й підводні човни.

Коли б цих двоє могли повідомляти один одного, багато явищ, які раніш не можна було пояснити, топер можна б було зрозуміти й пояснити.

Але існування такої незвичайної концепції, як плавання під поверхнею або літання над поверхнею, було б дуже тяжко прийняти для нашого першого спостерігача. Він був би схильний не вірити своєму інформаторові, аж поки він не перевірив би його правдивости в якийсь спосіб.

Це було б тяжко зробити, але одну річ інформатор міг би зробити, щоб довести свою вірогідність із спостерігачем. Він міг би передречити, на підставі своїх власних спостережень, появу речей, які тільки він один міг бачити, речі й події, які наш спостерігач міг бачити пізніше, але не міг пояснити.

Наприклад, інформатор міг бачити птаха, який намірявся нирнути у воду, щоб злапати рибу. Він тоді міг сказати спостерігачеві, що той побачить раптовий розрив поверхні води, коли птах пірне крізь неї.

За цим розривом поверхні слідувала б поява птаха, який ніс рибу в повітря.

Коли оце передречення здійснилося, спостерігач мав принаймні певні докази, що його інформатор знає, про що він говорить і що він каже правду.

По цім короткім вступі звернемось тепер до думки про існування Бога і розглянемо її, як гіпотезу, як це має місце в деяких умах.

Коли ми звернемо нашу увагу на проблему іспиту цієї гіпотези, ми знаходимо наступне: Перше в цілях дійсного іспиту ми мусимо, принаймні на часі, прийняти гіпотезу, як правдиву.

Чи ми віримо чи ні, ми мусимо це припустити в цілях іспиту. Інакше ми не зможемо зробити правдивого іспиту.

Подруге, ми мусимо бути приготовані прийняти свідоцтва багатьох, що наші спосібності досліду є обмежені до відносно малої частини реальности. (Того, що існує. Ред.)

Гіпотеза про існування Бога включає певні умовини, які є поза обсягом наукового досліду. Свідоцтвом багатьох є, що Бог є Дух і, як такий, існує в царині реальности, яка не є вповні включена в фізичний всесвіт, та не є обмежена в трьох вимірах простору і не підлягає законам часу так, як ми їх знаємо.

Ми мусимо бути приготовані визнати, що наш фізичний всесвіт, що міститься в певних вимірах простору і часу, може бути лише малою частиною всієї реальности, подібно до того, як поверхня моря є лише малою частиною усього простору нам знаного.

Потрете, припускаючи, що Бог є, ми мусимо бути приготовані серйозно розглянути поняття, що Бог є спроможний відкрити нам інформації відносно реальностей поза нашим фізичним всесвітом.

Іспити, подібні до тих, які ми описали вище, були зроблені багатьма дослідниками, включаючи автора. Автор знайшов у християнській Біблії дуже велику кількість інформацій відносно духового світу. Ці інформації подані в Біблії з допомогою людини, цебто через людей, які написали те, в що вони вірили і про що вони знали, що воно є правдиве.

Автентичність цих документів, хоч і їх авторами були люди, устaлено такими речами, як передречення многозначних подій у далекій будучині. Це було можливо осягнути тільки на підставі знання, здобутого з царини, яка не підлягає законам часу так, як ми їх знаємо. Передречення будучих подій не є поодиноким доказом, але подаються як приклад одного типа доказів, які вживаються для усталення автентичности свідоцтва наших інформаторів, людей які написали Біблію.

Одним з великих доказів є давня серія пророцтв відносно Ісуса, Месії. Ці пророцтва сягають сотки років назад перед народженням Христа. Вони включають величезну кількість деталей відносно Самого Христа, Його природи і речей, які Він мав зробити в час Свого приходу; речі, які для природного світу або наукового світу є цілком нез'ясовані. Історична поява Христа так як це було напророковано, з сповненням усіх багатьох речей, що були передречені (сповнення, що є так певно усталене, що в них сумніватись можуть лише особи з малим знанням), так само підтвердили вірогідність не тільки пророцтв про Нього, але так само і дійсність Його навчань, коли Він прийшов.

Вивершуючи аргументом правдивости нашої основної гіпотези є особиста і приватна справа, що постає лише в особистім досвіді особи. Коли хтось бере участь в експериментах, в яких усі висновки з гіпотези (так, як їх одержано від наших інформаторів) є прийняті на увагу, кожний може зобачити, чи було осягнено передречені результати.

Коли ми вивчаємо відносини, які можуть і повинні існувати поміж людиною і Богом, коли ми студіюємо умовини, що ця людина мусить виконати, щоб усталити оці відносини, і коли ми серйозно й усім серцем приймаємось, щоб виконувати ці умовини, тоді повстає осягнення передречених відносин з такою опановуючою силою в житті особи, що не лишається жодного місця в умі особи для сумнівів.

Бог стає інтимною, особистою реальністю такої близости і такої величности, що віра зростає до розмірів позитивного знання.

Не вмірає душа наша,
Не вмірає воля,
І неситий не виоре
На дні моря поля,
Не скує душі живої,
І слова живого,
Не понесе слави Бога,
Великого Бога.

Т. Шевченко.

СЛУШНІ ДУМКИ

Нижче ми містимо без змін передовицю, надруковану в православнім "Віснику" ч. 5, 1967 р. Думки статті виявлюють об'єктивність автора й її міг би підписати український євангелик. (Всі підкреслення редакції).

ЗА ЕКУМЕНІЧНИЙ ПРОТЕСТ В ОБОРОНІ СВОБОДИ РЕЛІГІЇ

У пресі час до часу появляються заклики, щоб церковні ієрархи українців "обидвох віроісповідань", чи, як часто кажуть, "обидвох наших церков" (Української Православної і Католицької), спільно протестували перед світом в обороні переслідування релігії в окупованій Україні.

Неофіційно стало відомо, що й керівні чинники Комітету Українців Канади звернулися до адміністративних органів нашої Церкви в Канаді, щоб вони поробили заходи для участи нашої Церкви у протесті (очевидно, спільному з українцями католиками) проти переслідування українців в Україні за їхню віру.

Усі ці сугестії, звичайно, потрібні, — бо протестувати треба. Але протести не матимуть жодного морально-політичного успіху у світі, якщо вони побудовані на таких основах, до яких не мають довір'я люди у світі взагалі, ані не дуже вірять у них і самі таки протестуючі українці.

Перш за все — серед нас самих не цілком прийняті принципи свободи релігії.

Хто знає історію України, той знає, що протестанти (хоч вони й не погоджувалися з деякими доктринами й обрядами Православія) з мотивів християнського милосердя виступали в обороні православних перед унійною інквізицією під польською окупацією за часів понурої Берестейської "унії".

Протестанти в Галичині між двома світовими війнами перші виступили в обороні віруючого Шевченка перед наступом греко-католицьких єпископів.

Православні українці не погоджуються з ними в доктринах віри, але вони не можуть не бути вдячними їм за їхню велику християнську гуманність. Це, нарешті, треба згадати — хоч би й з нагоди доби "екуменізму".

І так ось, у нас прийнято говорити лише про "дві наші Церкви" чи про "два наші віроісповідання" (православне й католицьке), а українців протестантів свідомо, пляново дискримінується. Такі формальні мотиви як мовляв: у них немає своєї "Української Церкви" як установи і т. д. — це ніщо інше, як тільки намагання прикрити факт їхньої дискримінації. В українських протестантів є українські організовані форми, і кожен, хто заінтересований, добре це знає. У Канаді, згідно з найновішою статистикою, **є понад 120 тисяч українців протестантів** — на понад 500,000 всіх українців у цій країні. Українців протестантів в Україні переслідують за віру так само, як і українців православних і греко-католиків.

Отже жоден совісний українець — якого б віроісповідання він не був — не погодиться брати участь в такому "спільному" протесті, до участи в якому як "рівні рівних" не запросили б і українців протестантів.

Далі, протести українців є доцільними лише тоді, коли вони розраховані на викликання враження у світі й прихилення до себе симпатій вільного світу. Щоб ці симпатії викликати, то треба включитися в протести людства в обороні свободи релігії — згідно з принципом: "свобода людині й свобода народам". Або, як кажуть: "За нашу й вашу свободу".

Отже одиноко доцільним був би спільний протест українців усіх віроісповідань на "екуменічних" чи універсальних основах.

Отже всім нам — українцям православним, католикам і протестантам — треба було б запротестувати:

1) проти переслідування всякої релігії — де б то не було, і ким би вона не була переслідувана;

2) специфічно запротестувати проти переслідування всіх релігій режимами комуністичних держав;

3) специфічно запротестувати проти урядового переслідування Католицькою Церквою в Іспанії протестантів та всіх інших не-католиків;

4) специфічно запротестувати проти переслідування Католицькою Церквою в Польщі православних, греко-католиків і протестантів;

5) на цьому тлі спеціяльно наголосити переслідування владою СССР всіх релігій в СССР, а зокрема віруючих українців усіх віроісповідань; зокрема запротестувати проти національного насильства Московської Патріярхії над Українською Православною Церквою і над українською греко-католицькою спільнотою, що до 1946 р. становила Галицьку Провінцію Римської Церкви;

6) особливо підкреслити наше спільне зобов'язання не таврувати одні одних "нез'єдиненими" ("схизматиками"), "єретиками" і т. д., і відмовитися від всяких агресій одних проти одних;

7) підкреслити, що знімаємо прокляття одні з одних, і що засуджуємо їх;

8) осудити культи тих осіб, які в минулому переслідували інші релігії (наприклад, Йосафат Кунцевич, що переслідував православних).

Тільки така форма протесту проти релігійного переслідування була б одиноко-правдивою, щирою, чесною, реальною, консервативною та людяною.

Усі інші форми протестів розминалися б з ціллю, перекреслювали б самі себе, — бо вони були б побудовані на скритому бажанні кожного віроісповідання свободи лише для своєї релігії, а інші віроісповідання, щоб були знищені, бо вони "неправдиві".

Треба з цією несмачною, прикрою й не поважною практикою фанатизму й дискримінації, з духом середньовіччя нарешті скінчити в нас — бо ж світ усе це бачить!

Отже, якщо протести (а вони конче потрібні!) — то лише на екуменічних основах. Якщо ж ні — то іншого виходу немає, як лише кожному віроісповіданню протестувати самому за себе, бо такі "спільні протести", що основані на ґрунті нашої внутрішньої дискримінації, є нічим іншим, як взаємо-обманом і лицемірством перед Богом, перед світом і перед самим собою.

Несподівано об'єктивний тон повищої передовиці супроти українсфких євангеликів, на нашу думку, зовсім не є зміною відношення проводу православних до протестантів. Цього зовсім не можна зауважити по відношенні священства на місцях чи в місцевих КУК.

Справа в тім, що православна церква в Канаді повстала переважно за рахунок греко-католицького членства. З самих початків православний провід підкреслював, що греко-католик не є такий добрий українець, як православний.

Не так давно лунало гасло, що хто не є православний, той не є українець. Так само і сьогодні невдоволення багатьох греко-католиків напрямком проводу греко-католицького єпископату і залицяннями Риму до московських комуністів веде до

переходу багатьох членів з греко-католицизму на православіє. Наочно, щоб зупинити цю утечу членства, греко-католицький провід бажав би усталити такі відношення з православними, які б позбавили змісту чи значення протесту, перехід з одної церкви до іншої. Спільні акції протесту, екуменізм, спільні молитви при краєвих і національних святах врешті витворили б оцю атмосферу тотожности рівновартости, і так зменшили б перехід членства греко-католицької церкви до православних.

Православні добре розуміють повищу проблему, через це їх відношення було все гостро негативним до всіх "братерських" і "екуменічних" заходів греко-католицького проводу. Проте зовнішнє з моральної і духової точки зору, становище греко-католиків у цім питанні було сильніше. Вони простягали руку братерства православним і їх рука зісталась висіти в повітрі, православні її не прийняли, забороняючи своїм вірним навіть молитись разом із греко-католиками.

Лише повища передовиця православних знову робить їх становище морально сильнішим з-зовні. Православні певні в собі, що греко-католики ніколи не приймуть їхньої думки і не закличуть українських протестантів також до співпраці. Для обох сторін українські євангелики лише засіб в нещирій боротьбі. Проте ми все ж думаємо, що, маючи одного Бога й одного Спасителя, добре було б, щоб українці в усіх церквах навчилися молитись і співпрацювати в справах недолі свого народу, покинувши всяке лицемірство. Це був би правдивий патріотизм і правдиве християнство.

ВТІКЛА З БАТЬКІВСЬКОГО РАЮ

Під цей час уже ввесь світ знає, що дочка Сталіна Светлана втікла з комуністичного раю, що його розбудував її батько. Вона шукає захисту в капіталістичних країнах. Чи можна придумати кращу дискредитацію комуністичної безбожної системи і її повне моральне банкрутство, ніж це. Якщо дочка "отця народів" і "батька комунізму", користаючись усіма привілеями нової пануючої кляси сатрапів, втікла з "батьківського раю", то як тоді тужать за свободою і людським життям мільйони рабів колгоспників і робітників . . . Проте їм втікати не так легко.

ПОЧАТКОВА ДВЕРЬ ДО ХРИСТИЯНСЬКОЇ МОРАЛІ

РОЗДІЛ 7

Благочестя і церемонії — різняться.

Вся сила Десятислів'я міститься в цім однім імені — любов.

Вона є вічним союзом поміж Богом і людиною. Вона є невидимий вогонь, яким серце розпалюється до Божого слова або волі, а тому вона і сама є Богом.

Ця божественна любов має на собі зовнішні види або ознаки, вони то називаються церемонія, обряд, або образ благочестя.

Так, церемонія біля благочестя є те, що біля овочів лист, що на зернах шкарлупа, що при доброзичливості компліменти.

Якщо ця маска позбавлена своєї сили, то в той час лишається один лицемірний обман, а людина — гробом розмальованим.

Все ж те є церемонія, що може виконувати найбільш нещасливий ледар.

РОЗДІЛ 8

Закон Божий і передання різняться.

Закон Божий перебуває повіки, а людські передання не всюди і не завжди.

Закон Божий є райське дерево, а передання — тінь.

Закон Божий є овоч життя, а передання — листя. Закон Божий є Боже в серці людини, а передення є смоковним листом, що часто покриває єхидину.

Дверь храма Божого є Закон Божий, а передання є прибудований до храму притвор. Оскільки далеко є присінок від вівтаря, а хвіст від голови, остільки далеко відлягає передання.

У нас майже всюди цю незрівнянну рівність рівняють, забувши Закон Божий і змішавши в одно з людським брудом, навіть до тієї міри, що людські брехні підносять вище, і покладаючись на них, не подумають про любов, щоб сповнилося це: "Лицеміри! Переданнями вашими нищите закон". Усе те є переданням, що не Божим Законом.

РОЗДІЛ 9

Про пристрасті або гріхи.

Пристарсть є морове в душі повітря. Вона є непутяще бажання видимостей, а називається нечистий або мучительний дух. Найголовніша за всі є заздрість, мати решти пристрастей і беззаконства. Вона є головним центром тієї безодні, де мучиться душа. Ніщо її не прикрашає, а не приносить їй користи. Не радує її світ, не любить вона добродійности, а шкода їй так солодка, що сама себе десять разів з'їдає.

Жалом цього пекельного дракона є ввесь рід гріхів, а ось родина його: ненависть, злопам'ятність, гордість, лесні, неситість, нудьга, розкаяння, туга, журба і інший невсипущий у душі хробак.

РОЗДІЛ 10

Про любов або чисте серце.

Противиться цей безодні чисте серце. Воно є спокійне в душі дихання і віяння Святого Духа.

Воно подібне до прекрасного саду, наповненого тихими вітрами, ароматними цвітами і втіхою, в якій цвіте дерево нетлінного життя.

А ось овочі його: зичливість, незлісність, схильність, лагідність, нелицемірність, благонадійність, безпечність, вдоволення, відвага і інші невідіймані втіхи.

Хто має таку душу, на нім мир і ласка, і вічна радість над головою цього правдивого християнина. Амінь.

Г. Сковорода

БОРОДА І КОМУНІЗМ

Румунський уряд занепокоєний тим, що багато студентів і громадян стало носити бороди, рішив запобігти новій небезпеці. Уряд проголосив, що громадяни можуть носити бороди лише за спеціяльним дозволом від поліції. Такий громадянин має з'явитись до поліції і подати причини, чому він має носити бороду. Якщо поліція знайде причину вдовольнячою, то видає прохачеві спеціяльну посвідку, яку громадянин має носити з собою, як паспорт. На посвідці зазначено, чому власне він виростив бороду. Всі інші громадяни мають голитись.

Між іншим, сам Карл Маркс, батько комунізму, носив велику бороду.

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

РОЗДІЛ XII

ВСИНОВЛЕННЯ

I. Усіх тих, кого Бог оправдав, Він визнав за потрібне, у Своїм Сині Ісусі Христі і лише для Нього, зробити учасниками ласки всиновлення[1]), якою їх зараховується у число дітей Божих і так вони зазнають їх свобід і привілеїв[2]), називаються ім'ям Його[3]), одержують Духа всиновлення[4]), мають доступ з відвагою до престоля милосердя[5]), стають спроможними покликувати Авва Отче[6]); Він як батько милосердується[7]), захищає[8]), забезпечує[9]) і карає їх як Отець[10]), все ж ніколи не покидає[11]), але запечатує в день викупу[12]) і вони приймають обітниці[13]), як наслідники вічного спасення[14]).

I. [1]) Єфес. 1:5
Галат 4:4, 5
[2]) Римл. 8:17
Йоана 1:12
[3]) Єремії 14:9
2 Кор. 6:18
Відкриття 3:12
[4]) Римл. 8:15
[5]) Єфес. 3:12
Римл. 5:2
[6]) Галат 4:6
[7]) Псалм. 103:13
[8]) Припов. 14:26
[9]) Маттея 6:30, 32
1 Петра 5:7
[10]) Жидів 12:6
[11]) Плач Єрем. 4:30
[12]) Єфесян 4:30
[13]) Жидів 6:12
[14]) 1 Петра 1:3, 4
Жидів 1:14

КОНТРОЛЯ СВЯТИХ КОРІВ

Нью Делгі (А). Святих корів в Індії нараховується до 250.000.000. Вони з'їдають силу поживи, яку потребує голодне населення, але закон забороняє їх вбивати. Отже, проєктується запобігти їх дальшому розмноженню вживанням приладів для контролі народжень.

ЗРІСТ СВІТОВОГО НАСЕЛЕННЯ

Лестер Б. Браун, економіст Відділу Хліборобства в Злучених Державах, каже, що населення земської кулі збільшується на 1.000,000 кожного тижня. На протязі наступних 155 років воно збільшиться на один біліон. Сьогодні споживання поживи перевищує її продукцію . . . "Цей потоп людей змиває користи праці величезної кількості років і більйони долярів закордонної помочі".

ЩО ТАКЕ Є БОЖА ЛАСКА?

В християнстві багато пишуть і говорять про Божу ласку, але чим вона дійсно є у своїй суті, то майже всім не ясно. Пишучий ці рядки був глибоко цим предметом зацікавлений, і тому постановив особисто провірити Св. Письмо в цілі зрозуміти значення Божої ласки. Наслідком своїх студій списав ці знахідки в слові Божім і цим шляхом передає читачам на користь. Центром Божої ласки є сам Бог (1 Пет. 5:10). Тому ап. Павло у своїх листах вітав церкви такими словами: "Ласка вам і спокій від Бога Отця й Господа Ісуса Христа". Коли Христос бувши дитиною, тоді про Нього написано: "Й ласка Божа була на Нім" (Луки 2:40). Після Його хрещення в ріці Йордані, Він був повний ласки і правди (Івана. 1:14). Тоді з Його уст виходили ласкаві слова (Луки 4:22). З ласки Божої Христос скоштував смерти за всіх (Євр. 2:9). Через багатство ласки Божої прощаються віруючим всі гріхи (Єф. 1:7). Бог дав Своїм вибранцям ласку ще перед всіма віками (2 Тим. 1:9, 10). Ті вибранці покликані Христовою ласкою (Гал. 1:6). Через ласку вони увірували (Д. Ап. 18:27). Вони спасаються ласкою через віру (Єф. 2:8). Ласкою вони оправдані (Рим. 3:24). Ап. Павло звіщав Євангелію ласки (Д. Ап. 20:24). Віруючі повинні зміцняти свої серця ласкою (Євр. 13:9). Вони повинні говорити ласкавими словами для збудования других (Єф. 4:29; Кол. 4:6). Декотрі зневажили духа ласки (10:29). Усі віруючі мають вільний доступ до престолу Божої ласки (Євр. 4:16). Божої ласки не годиться брати надармо (2 Кор. 6:1). Багато добрих вчинків можна виконати тільки Божою ласкою (1 Кор. 15:10).

Тут повстає питання: Що ж таке є Божа ласка? Беручи до уваги всі попередньо наведені з Святого Письма місця, в котрих говориться про Божу ласку, ми прийшли до переконання, що ласка Божа є не заслужений дарунок, який Бог дає віруючим. А тепер нам ходить про саме значення, або зміст цього дарунку. Як вже було згадано про нашого Господа, що Він був повний ласки і правди. А далі читаємо: "А з Його повноти ми одержали всі, — а то ласку за ласку. Закон бо через Мойсея був даний, а ласка та правда з'явилася через Христа" (Іван. 1:14-17). Ця ласка спершу явилася через Христа в ласкавих словах, як про те написано: "І всі свідкували й дивувались ласкавими словами, що виходили з Його уст" (Луки 4:22). Якщо ласка Божа виходила з уст Христа словами, то який тоді був зміст Його слів? На це питання сам Христос дав ось таку відповідь: "Слова, що Я їх говорив, то дух і життя" (Іван. 6:63).

Навіть і віра, яку Бог дає вибранцям через слухання Його слова, є дух. Читаємо: "Та мавши духа віри" (2 Кор. 4:13). Як ми вже бачили, що Божі вибранці спасені Його ласкою через віру, і це не від них, бо це є дар Божий. Це спасіння приходить до них через Євангелію ласки, яка по своїй суті є не тільки "дух і життя", але також є силою Божою для спасіння віруючих (Рим. 1:16). У цьому зв'язку той апостол написав такі слова: "В Ньому й ви, як почули були слово правди, Євангелію спасіння свого, як у Нього й увірували, запечатані стали Святим Духом обітниці, який є завдаток нашого наслідця, на викуп здобутого на хвалу Його слави" (1:13, 14). Крім цього він ще написав: "Бо наша Євангелія не була для вас тільки но в слові, а й у силі, і в Дусі Святім, і з великим упевненням, як знаєте ви, які ми були поміж вами для вас" (1 Сол. 1:5).

Це знання про Божу ласку, приводить нас до переконання, що Христос особисто є в небі повний невичерпної ласки, а мимо цього вона досі від Нього виходить немов проміння від сонця через Євангелію ласки в словах ласки, правди, сили та віри, через яку і сам Христос вселяється в серця віруючих (Єф. 3:16). Про цю повноту в Христі Божої ласки читаємо такі слова: "Бо в Ньому тілесно живе вся повнота Божества. І в Ньому маєте в Нім повноту, а Він голова всякої влади й начальства" (Кол. 2:9, 10). Від коли Христос цією повнотою ласки і правди вселився через віру в серця віруючих, то від тоді вони мають з Христом і з Богом, а навіть і між собою духовну спільність й єдність, про яку наш Господь молився: "Щоб були всі одно: як Ти, Отче, в Мені, а Я — у Тобі, щоб одно були в нас і вони — щоб увірував світ, що Ти Мене післав. А ту славу, що дав Ти Мені, Я їм передав, щоб одно були, як одно і Ми. Я в них, а Ти — в Мені, щоб були звершені в одно, і щоб пізнав світ, що Ти Мене післав, і що їх полюбив Ти, як Мене полюбив" (Іван. 17:21-23).

При тім можна згадати про привітні слова, якими ап. Павло вітав церкву: "Ласка вам і спокій від Бога Отця й Господа Ісуса Христа". Це були не пусті слова, як може дехто припускає собі, а слова Богонадхнені, через які сходила на віруючих слухачів повнота ласки і спокою Божого. Це також є правдою, що ті віруючі вже попередньо мали в собі ласку і спокій в малій мірі, як завдаток майбутньої повноти. Тому завжди було ще досить місця в серцях віруючих на зріст у ласці і спокою (2 Пет. 3:18; Євр. 12:14). На проповідях слухачі приймають у свої серця слова ласки Божої, якими їхня віра будується та росте. Навіть при читанні слова Божого людина приймає цю ласку Божу. Здорова біблійна література буває не раз середником у передачі Божої ласки. Правдиві діти Божі вживають між со-

бою таких слів, які Бог може внести, щоб передати другим ласку для збудування віри (Єф. 4:29). Вони мають в собі духовну сіль і тому знають, як кожному треба відповідати (Кол. 4:6).

Пророк Давид був свідомий про Бога Творця, який Він є, коли писав такі слова: "А Ти, Господи, Бог милосердний та милостивий, не скорий на гнів, багатий на ласку та правду" (Пс. 86:15; 145:17). Дійсно, Бог милосердний та багатий на ласку виявлену головно в Христі Ісусі. Крім цього, Бог є також і добрий, як про те Христос сказав юнакові: "Чого звеш Мене добрим? Ніхто не є добрий, крім Бога самого" (Мат. 19:17). Тут ясно, що наш Бог є не лише ласкавий, милосердний, але також і добрим. Чим більше людина знає Бога, тим більше знає добро. Без знання Бога, ніхто повноти добра знати не може. Пізнати самого Бога, який Він є добрий, то треба Його всім своїм серцем-духом шукати і скоштувати. — "Скоштуйте і побачите, який добрий Господь" — писав Давид (Пс. 34:9; 1 Пет. 2:3). Якщо ми бажаємо скоштувати Бога, то вперед треба скоштувати Його слова, які благодатно виходили з уст Його Сина. Про те написано в Псальмі такі слова: "Яке то солодке слово Твоє для мого піднебіння, солодше від меду воно моїм устам" (Пс. 119:103). Про нашого Спаса сказано: "Його уста солодші, і він увесь — пожадання" (П. П. 5:16). Ось такий є добрий і солодкий і наш Бог і така й Його ласка.

Вкінці повстає питання: в якій цілі Бог зачав виявляти через Христа людям Свою ласку? Відповідь на це питання находимо в листі ап. Павла до Тита, де читаємо: "Бо з'явилася Божа ласка, що може спасти всіх людей (спасительна для всіх), і навчає нас, щоб ми відцурались безбожности та світських пожадливостей, в теперішнім віці, й чекали блаженної надії та з'явлення слави великого Бога й Спаса нашого Христа Ісуса, що Самого Себе дав за нас, щоб нас визволити від усякого беззаконня та очистити Собі людей вибраних, у добрих ділах запопадливих. Оце говори та нагадуй, та з усяким наказом картай. Хай тобою ніхто не погордує" (Тита 2:11-15). "Ласка Господа нашого Ісуса Христа нехай буде з вами. Амінь".

П. Боднар

РІЗНЕ

НІМЦІ І МОСКВА

По першій світовій війні і революції в Московії Німеччина стала поволі приходити до сили, але аліянти все ще не дозволяли їм організувати армії, боячись німецького реваншу. Тоді німцям прийшли на поміч московські комуністи, які допомогли німцям вишколювати старшину і певні роди зброї на московській території. Цікаво, що німці пізніше гірко відплатилися москалям за цю поміч у другій світовій війні.

Українська визвольна боротьба в Німеччині тоді була табу.

Ось недавно преса принесла вістку, що німецький західний уряд знову почав залицятись до Москви і комуністичних держав. Історія повторюється. Залицяючись до москалів, німецький уряд у цей самий час дозволяє пашквільні представлення української визвольної боротьби на телевізійних програмах. Протести українців у цій справі цілковито ігноруються. Отже знову українців приноситься в жертву нових дипломатичних заходів німецького проводу і їх потягів на схід. Чи москалі знову дадуться обдурити, не знати. Так далеко вони є повні неспокою, щодо західної Німеччини. Але українці безперечно зроблять відповідні для себе висновки з цих "нових" заходів німецької дипломатії.

МОЛИТВИ, ЩО ПЕРЕКРЕСЛЮЮТЬ ОДНА ОДНУ

Римо-католицька церква підкреслює єдність і дисципліну, що в ній існують, і в той же самий час, не дивлячись на цю єдність, римо-католицька церква має багато облич. Римо-католицька церква має одне обличчя для протестантів в Сполучених Державах, зовсім інше в Іспанії. Вона осуджує атеїзм, але щиро вітає найвищого атеїстичного достойника на земській кулі й т. д.

Московський часопис "Російская Незавісімость" в ч. за 28 грудня 1966 р., на сторінці 26-ій, подає ще одну ілюстрацію цієї подвійности. Часопис пише: "Причин, які викликують духовну кризу сучасного Ватикану, багато. Тут ми вкоротці торкнемося одної з них, цебто повної капітуляції Ватикану перед більш потужним і войовничим, ніж католики, сіоністами . . . Всім відома нова Ватиканська молитва про євреїв. Ця молитва

була опублікована в багатьох органах католицької преси і в усім світі. Ми беремо текст цієї молитви з газети "Ля Расон" 8-го вересня 1966 р. в Буонос Айрес. Переклад з іспанського:

"Сьогодні ми свідомі, що на протязі багатьох віків наші очі були остільки сліпі, що ми не були в стані бачити всієї краси Твого вибраного народу і пізніше в обличчі його рис наших упривілейованих братів. Тепер ми розуміємо, що знак Каїна був напечатан на нашім чолі. На протязі віків брат наш Авель лежить окрівавлений і в сльозах по нашій провині, тому що ми забули Твою любов. Прости нам прокляття, яке ми несправедливо додавали до імени євреїв, прости нам, що ми в особі євреїв знову розпинали Тебе в наслідок нашої ігнорантности".

Текст повищої молитви написав сам Папа і зміст її не потребує пояснень.

В цей самий час римо-католицький центр у Латинській Америці в своїм органі "Офіційний Бюлетень Християнського Руху" за 6 жовтня 1966 р. надрукував іншу молитву такого змісту: "Сьогодні ми свідомі, що на протязі многих, многих віків наші очі були так сліпі, що ми не були в стані бачити усієї небезпеки, яку уявляє для нас вибраний дияволом народ, і пізнати в його обличчі рис наших смертельних ворогів. Тепер ми розуміємо, що на протязі віків, ми були рабами цього упривілейованого народу, тому що забули слова Господа нашого Ісуса Христа, Який описав євреїв, як "гадюче кодло" і "сини диявола" (Матт. 23:15; Йоана 8:33, 44).

Прости нам за нашу глупоту і ледащість, які перешкаджали нам боротись з єврейським пануванням! Прости нам, що в наслідок нашої гріховности і ігнорантности, ми допустили, щоб євреї знову розпинали Тебе, вживаючи як засіб комунізм, атеїзм, масонство і в такий спосіб переслідували християнство в усім світі! Змилосердитися Боже! Прости нам і визволи від добрих євреїв, а від поганих ми і самі визволимося".

Цілком зрозуміло, що ми не несемо ніякої моральної відповідальности за наведені нами тексти двух молитв. Нам було лише цікаво ознайомити наших читачів з двома гостро протилежними поглядами на єврейське питання римо-католицького світу".

З свого боку можемо додати, що поглядом євангеликів завжди було ,що не можна нікого переслідувати лише за те, що він є німцем, арабом, українцем, євреєм і т. д. Проте кожну людину осуджується, якої б раси вона не була, за те, що вона краде, обманює або мордує і т. д.

ЯК ПРАВОСЛАВНІ КОМУНІСТИ ВЖИВАЮТЬ ЦЕРКВИ ДЛЯ ПРОПАГАНДИ

(Цитата з доповіді митрополита Нікодіма на Світовій конференції церков у Женеві 22-го січня 1966 року).

"Я хочу так само сказати (говорив Нікодім), що християни в Советському Союзі . . . не тільки прийняли соціялістичну революцію, яка мала місце в нашій країні, але були і є активними будівничими безклясового соціялістичного суспільства, яке є вільне від експлуатації, расової або іншої нерівности і кожний член якого посідає рівні права, як також і нагоди для індивідуального розвитку і активної участи в житті суспільства".

В цілій цій цитаті нема ані слова правди. Цілком зрозуміло, що в країнах з поліційним режимом, де уряд відверто проголосив війну Богові й переслідує церкви, церковний провід у своїй слабості може почати "визнавати" своїх катів, але це не значить, що вони мають ставати добровільним знаряддям брехливої пропаганди ворогів Бога й людства.

Наприклад, твердження, що комуністичне суспільство є безклясове, є неправдою. В СССР витворилася нова упривілейована кляса комуністичної бюрократії, яка передає свої привілеї своєму потомству. Проникнути в цю клясу трудніше, ніж було стати дворянином за царя, та їх права і привілеї над рештою населення перевищують усяку уяву, права і привілеї поміщиків за часи кріпосного права. Вони всі займають у країні найкращі посади і живуть в великім добрі. Кожен з них має зректися Бога і так продати свою душу і совість.

Ця кляса живе і жирує з нужденного рабського життя і непосильної праці селянства, яке загнане в колхози і совхози, живе в великій нужді, прикріпощене до місця своєї праці, як за часів панщини. Тримають їх у покорі когорти КГБ. Віруючі люди серед них творять клясу безправних парій, яким закрито доступ всюди, окрім Сибіру, і навіть там лише на працю гелотів. Церква повинна бачити всю цю кривду народу, встати за правду, навіть перед лицем смерти, а не ставати на службу партії і КГБ і проти народу. Кінець її буде такий самий, як і царського православ'я.

"УЧЕНИЙ СВІТОВОЇ СЛАВИ"

"За ухвалою ЮНЕСКО людство світу вшановує пам'ять геніяльного сина українського народу, мислителя, ученого-мікробіолога Данила Кириловича Заболотного, сто років з дня народження якого недавно минуло.

Заболотний, який присвятив своє життя мікробіології та епідеміології, беззавітно служив народові. Учений встановив джерело чумної інфекції в природі серед гризунів. Це його відкриття належить до найвидатніших досягнень медицини.

Дослідження Заболотного зробили колосальний вплив на весь розвиток мікробіології. Ім'я Заболотного відоме всьому світу. Він виступав на міжнародних нарадах, конгресах; праці його перекладались на іноземні мови . . .

Д. К. Заболотний увійшов в історію не тільки як вчений, а і як великий гуманіст. Неодмінними елементами справжнього гуманізму є сердечність, чуйність, людяність; ці риси були притаманні йому. Творчість Заболотного була подвигом.

Заболотний шанував людей незалежно від кольору їх шкіри, нації, громадського становища. Він усиновив хлопчика Ян-Гуя, батьки якого загинули від чуми. Високі ідей дружби і братерства народів становлять одну з рис діяльності Заболотного. Індія, Аравія, Месопотамія, Монголія, Маньчжурія, Китай . . . — в цих країнах Заболотний, рискуючи життям, вивчав джерела і шляхи поширення чуми, щоб запобігти їй.

Син народу з села Чоботарки (тепер село Заболотне) Крижопільського району на Вінниччині, Заболотний розпочинав тут свою лікарську діяльність, боротьбу з заразними хворобами . . .

Заради блага людей Заболотний, рискуючи власним життям, зробив над самим собою дуже небезпечний дослід по вакцинації проти холери . . .

Він мріяв про те, яка чудова буде Україна і його рідне село.

. . . Обніміте ж, брати мої,
Найменшого брата,
Нехай мати усміхнеться,
Заплакана мати!
Благословіть дітей своїх
Твердими руками,
І обмитих поцілуйте
Вольними устами!

І забудеться срамотня
Давняя година,
І оживе добра слава,
Слава України,
І світ ясний невечерній,
Новий засіяє . . .
Обніміться ж, брати мої,
Молю вас, благаю!

Т. Шевченко.

A SNOWY EASTER

"Oh, Mom!"Esther wailed. "Did you hear that?"

"I wasn't listening to the radio," Mother answered.

"Well, the weatherman predicts snow for Easter!"

Mother shrugged. "It's still March."

"Yes, but it doesn't seem right. And I wanted to wear my spring coat."

"Humph," Tom muttered scornfully, "too many people are always thinking about clothes, showing off new clothes on Easter!"

"My spring coat isn't new!" Esther protested. "And I know very well that Easter isn't a day for just showing off new clothes. But it's good to dress nicely on a happy day like Easter, and besides that, I think Easter ought to be a nice spring day .I'm sure the first Easter was."

"It probably was," Mother agreed, "and it does seem fitting. But we should never let weather spoil our real joy of Easter. Good weather can spoil it, as well as bad. Weather shouldn't make any difference at all, really. So," she went on with a smile, "whether the weather be snowy or blossomy, let's let the wonder of Jesus' resurrection fill our minds and hearts."

"But Mom," Tom asked suddenly, "why does Easter sometimes come in March and sometimes in April? Why isn't it always the same date, like Christmas?"

"We don't know at what time of year Jesus was born," Mother told him. "December 25 is just a day of celebration; not really His birthday. But Easter—that's different. We know that Jesus arose from the grave on the first Sunday after the first full moon of spring. So we celebrate on the very day—on the first Sunday after the first full moon following the spring equinox."

"What's that—equi . . . ?" Esther asked.

"Equinox—**equi** meaning **equal, nox** meaning **night.** You know that in winter there are more hours of darkness each day than of light. In summer there are more hours of daylight than of darkness. In between there must, of course, be a time—twice a year—when day and night are equal. This happens about September 21, which is the autumn equinox, and again about March 21, which is the spring equinox."

"Hmm," said Tom as he tried to think that through. "Now say what you said once more."

Mother repeated: "Easter comes on the first Sunday after the first full moon following the spring equinox."

Tom repeated it after her, slowly, thinking it through. Then Esther did the same.

"So the equinox comes about March 21," Esther said afte:

pondering a moment, "and then there has to be a full moon, and then the following Sunday is Easter."

"And the earliest Easter can be is March 22!" exclaimed Tom. "That's if the full moon happens to be on the twenty-first!"

"Right" Mother said.

"And . . . ," Tom was thinking hard, "if it happens that the moon was full just before the equinox, Easter would be much later!"

"Hmm, yes," Esther said. "There wouldn't be another full moon for—how many days? I've forgotten."

"From one full moon to the next is 29½ days," Mother reminded her.

"So Easter can be twenty-nine days after March 21!"

"That would be far into April," Tom said. "What's the latest date for Easter, I wonder."

"I think I can tell you," Mother said. "I have a folder, sent to us two or three years ago by the American Bible Society, that gives Easter dates. I think I can find it."

What an interesting list! It began with 1816 and ran through 2016, giving the Easter date for every year.

"How do they know all this—fifty years ahead?" Tom asked in amazement .

Mother pointed to a paragraph on the folder and Tom read:

"Did you ever stop to think what would happen if the sun, moon, and stars changed schedule? We are so certain of their precision that the date of Easter can be predicted years in advance. God's universe is always right on time."

"It is wonderful," Esther said softly, and Tom nodded.

"Now let's look for the earliest and latest dates," he said.

Scanning the list, they found only one Easter on March 22; that was in 1818! The latest date for Easter was April 25, in 1886 and 1943.

"And there won't be another one late in April till 2011!" Esther exclaimed. "That's an April 24 date—forty-four years from now!"

Tom laughed. "You'll be fifty-eight years old! An old lady!"

"And you'll be an old man," Esther shot back. "But Mom, I think I'll still remember this day and what we learned."

Mother put an arm around each of them. "I hope that as you grow older, each Easter will be more wonderful to you. It may be, of course, that Jesus will return long before 2011, but if He does, we'll celebrate Easter in heaven."

"Or on the new earth, with a new moon," Tom said.

"And I'm sure it will be a lovely day," Esther added.

"The Bible Truth."

TARAS SHEVCHENKO
A TRIUMPHAL MARCH

From Biographical Fragments by A. J. Hunter

In 1845 Shevchenko was graduated from the Imperial Academy of Arts at Petersburg. Shortly after he travelled to the Ukraine, purposing to devote his life to the service of his own people.

His progress was a triumphal march, a succession of banquets and popular welcomes and entertainments at the homes of the wealthy.

Before Shevchenko's arrival there was organized at Kiev the Society of Cyril and Methodius, called after the great apostles of Ukraine, and the leading spirits of the Society were professors in the University of Kiev.

Into this brilliant company Shevchenko was welcomed. Its leaders became his devoted friends. A chair of painting in the University was to be established for him.

Most remarkable were the relations between Shevchenko and Professor Kulish.

Kulish was to be married to a great lady, a daughter of one of the nobles of the country. The poet was invited to the wedding and the bride, in her enthusiasm, actually kissed his hand. This was an astonishing act of condescension towards one who had been a serf, but this lady herself afterwards a famous authoress, cherished the memory to her dying day.

Shevchenko's saddest experience in the Ukraine was when he visited his native village and found his brothers and sisters in serfdom. His dream was to earn enough money to purchase their freedom, and afterwards to devote his life to the liberation of the peasantry. The poem, "The Bondwoman's Dream" commemorates the poet's meeting with his favorite sister, Katherine, working as a slave.

His friends thought he should go to Italy to perfect himself in painting. Madame Kulish purposed to sell her family jewels to raise sufficient money to send Shevchenko to that country. Her husband who was in the plot told Shevchenko that some wealthy person had contributed the money but he must not ask for the donor's name.

But on returning to Kiev from the Kulish home a policeman put his hand on the shoulder of the poet painter. The bright dream was ended.

(To be continued)

15.1

Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

Травень 1967 May

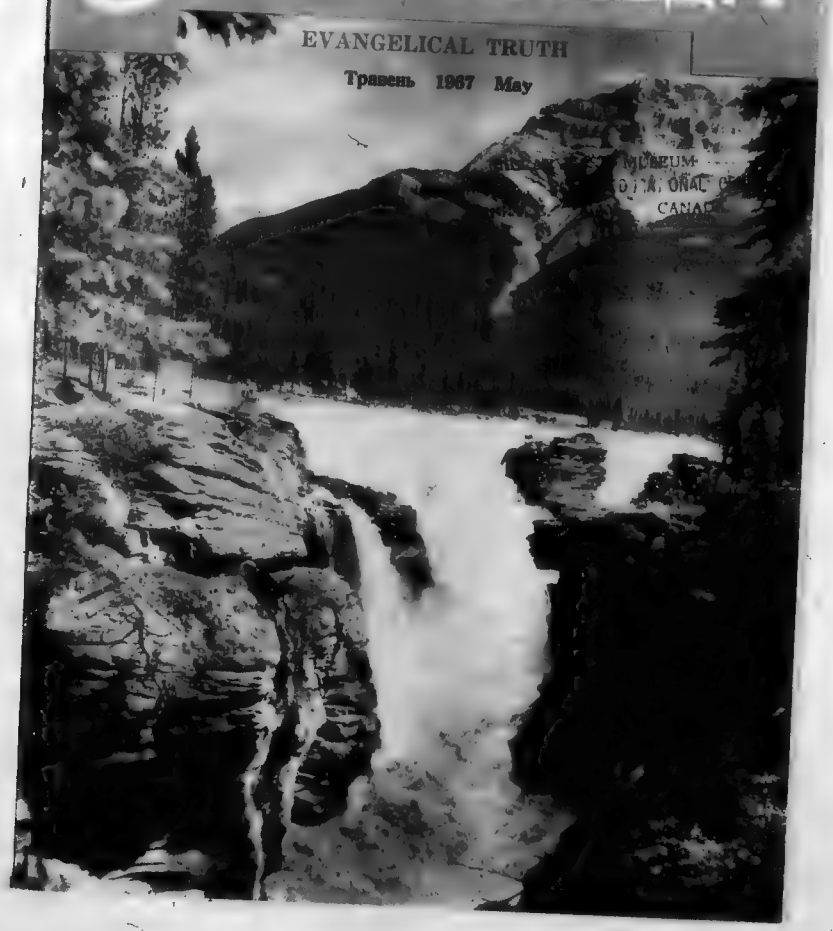

MUSEUM
CANADA

ЗМІСТ

Початок юрб народу. В. Кучер 1
Застосовання наукового методу. В. О. Лундберг 5
"Релігія в житті українського народу" 7
Визнання віри Пресвітерської Церкви 11
Створення Ради Українських Євангельських Церков у Канаді 13
Щиро вшановано Тараса Шевченка 14
За залізною заслоною 16
Різне 20
Who was Taras Shevchenko by A. J. Hunter 23

Front page picture: Athabasca Falls-Jasper.
(Alberta Government Photograph).

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

NEC TAMEN CONSUMEBATUR

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Рік XXVIII. Ч. 4. Травень 1967 May Vol. XXVIII. № 4.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN ... CENTRE

ПОЧАТОК ЮРБ НАРОДУ

(Марка 1. 32-34)

Це що Ісус зробив був у Капернаумі не могло бути скритим. Поява так великої сили й так великого авторитету не могла бути таємною. Ось тому то таки того ж самого вечора велике число людей зійшлося до Петрового дому бажаючи щоб Ісус уздоровив їх, або щоб Він уздоровив їхніх свояків чи приятелів. Вони всі чекали аж настав вечір бо Закон забороняв щоб нести щонебудь містом в суботу. Нести щонебудь в суботу означалоб що це є робота, а всяка робота в суботу була заборонена.

Субота тревала з 6-ї години рано до 6-ї години вечора, і, згідно з Законом, субота кінчалась і день кінчався коли на небі появились три зорі. В тих часах люди не мали годинників. Отжеж люди Капернауму чекали коли сонце зайшло й коли показались зорі на небі, і тоді вони спішили до Ісуса несучи хворих, а Він їх уздоровляв.

Розглядаючи попередні віршики першої голови **Євангелії від Марка** ми вже бачили як Ісус уздоровляв людей. Ми бачили як Він уздоровив був у синагозі чоловіка що мав нечистого духа, як Він пізніше уздровив тещу Симона в домі Своїх друзів, і тепер бачимо як Він уздоровляв на вулиці.

Ісус не відмовив помочі нікому. Бути в нещастю означало бути запевненим помочі й піддержки Ісуса. Де тільки була потреба помочі, Ісус завжди радо допомагав. В Своїй праці Він не робив різниці між людьми щодо їхнього стану, науки, чи звання. Він давав відповідь, — Він Сам був відповіддю, — на потребу й на клич людей.

Люди масово йшли до Ісуса, бо вони пізнали в Ньому Того Який їх не відкидає, ними не гордить, Того Який направду може їм допомогти. Вони потребували помочі й Ісус давав їм поміч. В тих днях було багато вчених і мудрих людей, які могли пояснювати книги Мойсея й писання Пророків, людей які могли навчати й які могли проповідувати, та Ісус був одинокий що міг допомогти не лише словом, але ділом!

Люди завжди люблять тих що можуть їм допомогти. Для людей не вистарчає лише добрих слів. Їм треба теж добрих діл.

Добрі слова повинні завжди йти впарі з добрими ділами. Добрі діла повинні бути висловом добрих слів, і Ісус це робив. Його слова й Його діла зливалися в одно: вони були одно! Ісус міг колись, і Він може сьогодні помогти!

В цьому є радість, в цьому є підбадьорення, в цьому є підйом, в цьому є надія! Але в цьому якраз лежить теж трагедія! Юрби народу прийшли до Ісуса, але вони прийшли тому що **вони хотіли помочі від Нього.** Вони не прийшли тому що вони любили Його. Вони не прийшли щоб вшанувати Його. Вони не прийшли щоб навчитись від Нього й щоб справді стати кращими й більш люблячими та більш охочими до добрих діл. Ні! Вони прийшли щоб використати Його!

Їхня трагедія є трагедією цілих століть християнства, і трагедією наших днів. Бо це є саме що мільони людей старались зробити з християнством на протязі цілих століть. Про це писав Тарас Шевченко, кажучи:

"Правдою торгують
І Господа зневажають,
Людей запрягають в тяжкі ярма,
Орють лихо
Й лихом засівають.
Та щож вродить?

І сьогодні, на жаль, багато не покращало. І сьогодні попи й дяки правдою торгують. І сьогодні попи торгують ім'ям Ісуса Христа й зневажають святого Господа Бога. І сьогодні вони обвантажують людей тягарем, ярмом релігії, і держать людей в постійному страсі при помочі своїх приписів, постанов, законів, церемоній і обрядів, тобто "орють лихо й лихом засівають. Та що ж вродить?" Це безсумніву мав на ввазі один з наших поетів, коли він писав:

"Не призивайте всує Бога,
Не призивайте ви Христа,
Не оскверняйте ви святого
Животворящого хреста.

Христос учив народ любити
І за народ Христос страждав;
А ви грабуєте освіту
І те що Бог народу дав.

Христос носив вінець терновий,
Святую кров Свою пролив,
Своєю смертію святою
Народ з неволі відкупив.

А ви народ рабом зробили,
Братів за гроші продали,
Народ у тернях ви водили
І піт і кров його пили.

Не християне ви, — а Юди!
Цілуєте ви хрест святий,
А хрест народові на груди
Щодня кладете ви тяжкий.

Ви гірше Юди! Той вдушився, —
Ви тими ж грішми живете,
Що менший брат для вас трудився,
І брату жить не даєте!

Попи роблять дорогу до Бога трудною, скомплікованою, просто неможливою! Вони затьманюють і закривають Христа церемоніями й обрядами. Бог жеж послав Свого Сина Ісуса Христа щоб Він зробив шлях до Бога легким і прямим. Христос сказав: "Хто бачив Мене, той бачив Отця. Бо Я в Отці, а Отець в Мені, і ніхто не приходить до Отця як тільки Мною". "Я воскресіння і життя. Хто вірує в Мене, хоч і вмре, житиме".

Без Христа, без особистої віри в Христа, без особистої зустрічі з Христом людина не може бути щасливою, блаженною. Про це пише один з наших поетів ось так:

"Блажен, хто серцем не лукавий.
Такому Сам Господь відкрив
Шлях до небес в країну слави,
Щоб він в оселях Божих жив.

Блажен хто всю свою надію
Поклав на Господа Христа!
Такому серце завжди гріє
Промінням Біблія свята.

Блажен хто у молитві щиро
Уміє з Богом розмовлять!
Зіллється мов запашне миро,
На нього Божа благодать.

Блажен, хто в дні життя земного
Христовим шляхом правди йде!
У Царстві Божому такого
Велика нагорода жде . . .

Дорогий читачу: Ісус хоче тобі теж дати щастя, спасіння й блаженство. Він хоче дати тобі вічне життя. Прийди до Нього тепер. Визнай перед Ним свої гріхи, а Він прийме тебе й покриє тебе Своєю ласкою й милосердям. Він приймає й уздоровляє людей поодиноко; Він помагає їм у гурті; Він помагає їм в юрбі. Він спасає людей щоб через них спасти інших. Він хоче щоб і ти був учасником Його Царства й жителем Його небесних осель!

Пастор В. Кучер

ДО УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

Українські євангелики разом з усім українським загалом Канади вітають з великим ентузіязмом "Фундацію ім. Тараса Шевченка", яка є великим задумом, великою ідеєю та великим спільним і серцем-бажаним почином для всіх українців Канади.

При помочі Фундації українці Канади ставлять собі за завдання зібрати один мільйон долярів. Згідно з Чартером, затвердженим Оттавським Парляментом, цей зібраний фонд буде непорушним, а лише самі відсотки й дохід з того ж капіталу підуть на потреби нашої культури, тобто на розбудову українських музеїв, архівів, бібліотек, на видання цінних книжок, на організування репрезентативних хорів, на піддержку наших студентів і науковців, які будуть працювати в різних галузях української культури й науки.

Тому то поручаємо це велике завдання жертвенності кожного свідомого українця та всім українським організаціям і установам Канади.

Михайло Фесенко, голова Ради
Українських Євангельських Церков у Канаді.

Торонто, 25-го квітня 1967 р.

РАДІОПЕРЕДАВАННЯ

Інтернаціональна Секція СВС надала в Україну Великодне Богослуження з Української Пресвітерської Церкви в Торонті. В Богослуженні приймав участь хор під диригентурою П. Сича, оркестра родини Бовкунів, квартет родини Бовкунів (Юлія, Галина і дві Олександри). Дует панства Черняків. Проповідь виголосив пастор М. Фесенко. Це радіо-передавання зустріло добру оцінку в Канаді та попередні радіо-передавання мали відгук з України. Пресвітерська церква в Канаді відмітила це прихильне ставлення Інтернаціональної Секції СВС до українських пресвітерських радіопередавань.

ЗАСТОСОВАННЯ НАУКОВОГО МЕТОДУ

В. О. Лундберг

Д-р В. О. Лунберг є професором Мінезотського університету, експертом фізіологом і біохеміком, президентом кількох наукових асоціяцій і автором поважного числа наукових праць.

(The following article by Dr. W. O. Lundberg is tarnslated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.)

Вчений спеціяліст має одну визначну перевагу над іншими, коли б тільки він вживав її в розумінні дійсного Бога.

Основні принципи, на яких заснована методологія його професії, по суті витікає з факту існування Бога.

Багато вчених, що не визнають цього пункту, є успішні, як вчені, і це не треба вважати за щось неправильне. Успіх у науці залежить у першу чергу на застосуванню прийнятої методології і не вимагає якогобудь допитливого визнання її основних принципів. Неспроможність деяких вчених зрозуміти і прийняти теїстичне значення принципів, які лежать в основі цих принципів, спирається на різних факторах. Ми згадаємо лише два з них.

Перше, заперечення існування Бога часом свавільно устанолюється політикою впливових суспільних груп, або організацій, або держави. Страх суспільних наслідків або навіть фізичних наслідків там, де атеїзм є державною догмою, знеохочує окремих осіб підтримувати якебудь активне обстоювання відкриття Бога, що знаходиться в природі.

Знову, навіть коли уми людей є істотно вільні від страху, вони можуть бути зв'язані іншими нахилами й упередженнями. Дуже часто в організованім християнстві, в умах молоді глибоко устлена уява про Бога, побудована в образ людський радше, ніж людини, створеної в образ Божий. Пізніше, коли такі уми вивчають науку, ця зворотна й обмежуюча атропоморфічна уява стає поволі більш і більш несумісною з раціональним індуктивним наставленням науки. Вкінці, коли всі способи примірення виявляють невистрчальність (як це часто трапляється, тому що вони включають процеси і раціоналізації, які самі по

собі є суперечні науковому методу), концепція Бога може бути цілковито залишена.

Розчарування, що при цім має місце, і інші психологічні наслідки знеохочують якубудь думку про прийняття нової концепції.

Що є науковим методом і що є основними принципами, які відкривають існування Бога? Коротко і схематично, наступні кроки будуть доцільні в цій дискусії. Поперше, вчений спостерігає і запиує вибрані природні явища. Це може бути зроблене без всякого намагання контролювати явище, як в дослідах зоряної матерії або зоряних просторів, або це можливо зробити з чстинною контролею, як це робиться в лабораторних дослідах.

Подруге, він сполучує свої спостереження з постереженнями і відношеннями, які усталили інші вчені перед ним, він робить висновки і будує допоміжну гіпотезу (теорію). Це включає індуктивний радше ніж дедуктивний умовий процес, тому що заключення або гіпотези містять більше, ніж дійсно було спостережено, і по суті являються провіщеннями.

Вкоротці, науковий метод базується на порядку і можливості передбачення в природних явищах. Якраз точно ця підпорядкованість законам і можливість передбачення усталюють відкриття Бог в природі. Лад і можливість передбачення в рамках неіснування Бога, цебто відсутність раціональности є запереченням без змісту.

Спосібність людини пізнавати лад і факт передбачення в природі не конечно слідують, як наслідок визнання існування Бога. Але вони є наслідком сотворення людини в образ Божий. Коли людина залишає концепцію, збудовану в його власний образ, і приймає відкриття природи, як доказ, що людина сотворена в образ Божий, вона сягає межі, де вона може почати розуміти маєстат Бога.

Людина знаходиться на початкх знання. В термінах його власних фізичних вимірів, вона має якусь свідомість, що зоряна матерія і зоряні простори є скрайньо великі, що основні одиниці матерії і енергії є до непохоплення малі, і що довжина її життя є лише нескінченно малою частинкою секунди в нескінченім русі всевіту.

Людина неясно уявляє можливість нових форм і вимірів енергії, простору, часу й інших подібних концепцій, які не є ще вповні знані. Вчений пізнає життя, як реальну річ, але не має наукового розуміння її природи. Все ж його обмежене розуміння дозволяє йому усвідомити, що великі перспективи, недосліджено-

го знання лежать перед ним, засновані на порядку і можливости передбачення. В цім людина має проблиск Божого маєстату.

Тому, що людське розуміння Бога так, як воно є відкрите в природних явищах, є ще дуже обмежене, це є властиве для людини, що її віра в Бога мусить мати також духовну основу, основу її переконання. Переконання щодо існування особистого Бога на основі віри є важливою для особистого щастя в житті багатьох людей. Але для вченого, який вірить у Бога, існує додаткова утіха, яка походить з кожного наукового відкриття, бо кожне наукове відкриття додає значення і ваги до його уяви про Бога.

РЕЛІГІЯ В ЖИТТІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ"

Записки Наукового Товариства ім. Шевченка. Спільне видання НТШ, УБНТ, УВАН, УВУ. Мюнхен, Рим, Париж. 1966.

Кілька нижчеподаних зауваг переважно торкаються думок, які нам видавалися мало слушними. За браком місця неможливо було дати ширшу оцінку кожній праці. Те, що ми подаємо, є власне враженнями від збірника. Праці в повищім збірнику нерівної якости й деякі сходять до парохіяльного рівня. Зазначення на самім початку збірника, що його видано "завдяки визначній фінансовій допомозі Й. Е. Апостольського Екзархату в Німеччині" відразу викликує побоювання, що провідна тема збірника буде освітлена з специфічно ритуалістичної точки зору. Це не конечно мало статися, бо об'єктивна науковість ніби вимагає безстороннього трактування питань в незалежності від джерел допомоги, але наочно, що в цій збірці цієї наукової об'єктивности не в однім місці забракло.

Збірник починається біографією кардинала Й. Сліпого. Багато з того, що кардинал зробив для добра української справи, заслуговує на признання. Проте деякі з його учинків, які в очах його вірних виглядають, як якесь осягнення, в очах решти українців виглядають, як марнування часу. Таким учинком є "перенесення мощів св. свщм. Йосафата до Базиліка св. Петра". Подання цього "перенесення", як заслуги, зовсім не пасує Науковому Товариству, а радше для якоїсь парафіяльної літератури.

Стаття о. Атанасія Г. В. "Релігія і церква — основні рушії української історії" написана цікаво. Зокрема концепція "Слави", як знаменника української історії, є оригінальна і заслуговує на дальше опрацьовання, звичайно без нехтування інших чинників.

Проте читача вражає повне ігнорування автором євангельського руху, як чинника величезного історичного значення в Україні. Євангельський рух вкрив Галичину, Волинь і Київщину сіткою своїх церков ще перед появою греко-католицької церкви. Той факт, що цей рух занепав в наслідок заходів чину Єзуїтів і католицької шляхти не зменшує його значення.

Так само автор не згадує колосального впливу на українську релігійність Сковородинства і Шевченківства. Наочно студії автора були обмежені, бо в праці нема і сліду ознайомлення з працею проф. Грушевського "З історії релігійної думки в Україні". Ці всі переочення позбавляють працю об'єктивної науковости.

Стаття "Сучасний стан релігії під Совєтами і т.д." написана інженером-техніком А. Жуковським. Стаття виявляє брак щирих студій питання і оперує застарілими цифрами. Наприклад, авторові невідомо, що в супереч жорстоких гонень в Україні ще цього року нараховувалося більше тисячі євангельських церков, що в Києві існує три церкви, а в Харкові — дві; що євангелики є поодиноким активним релігійним рухом. Греко-католицизм цілковито зліквідовано і то без більшого спротиву, це ж саме правдиво по віднешенню і до української православної церкви. Ритуалістичні церкви не спромоглися встояти перед лицем атеїстично-комуністичного переслідування і зникли, як наявний релігійний чинник. Їх місце зайняла московська православна церква, що вірно служить московським інтересам в Україні. Лише євангелики в Україні надалі продовжують свідкувати про релігійну правду і то страшною ціною.

Автор називає згірдливо оцю героїчну церкву-мученицю "сектою". Ця назва не робить не тільки наукової, але просто ніякої чести ні авторові, ні НТШ. Зокрема з огляду на те, що в цю еру екуменізму римо-католики і православні по цілому світі братаються з протестантантами, співпрацюють, посилають взаємно делегатів на свої собори, часом разом моляться і т.д. Рим і православний провід вже давно покинули всі зневажливі назви протестантів, а шукають дружби і співпраці. Це все авторові ще мабуть невідомо. Автор повищої статті авторитетно твердить, що "духової поживи від сект народ не може дістати". В цей самий час євангельський рух в Україні зістається поодиноким ідейним і дійсним джерелом духової поживи для нашого народу. Як НТШ могло допустити такі неправдиві, упереджені і зухвалі проголошення, — нам тяжко зрозуміти.

Стаття О. Кульчицького "Проблематика взаємин і т.д." позитивна тим, що підкреслює, що українська людина є "Сковородинською людиною" і "людиною Шевченківською". Треба було б цю тему продискутувати ширше. Звичайно в ритуалістичному збірнику під фірмою "науковости" така тема була б небезпечна.

Твердження, що Макс Вебер "виявив пов'язаність капіталістичної ментальности з духом кальвінізму", є надто некритичним і категоричним. Це твердження заперечується багатьма кальвіністами. Фактично має місце не духова пов'язаність кальвінізму і капіталізму, а просто пов'язаність поміж працьовитістю, чесністю й ощадністю кальвіністів там, де їх була більшість,, а накопиченням капіталу і прогресом. Кальвінізм буде додатною творчою силою в кожній системі людського співжиття.

Автор твердить, що "співіснування в лоні однієї нації змагаючихся релігій, чи тільки віровизнань" може послаблювати одність і т.д. Ця вже досить заїжджена й неоригінальна думка перекреслюється історичним досвідом найпотужніших народів нашого часу. Сполучені Держави нараховують сотки різних віровизнань, гостро протилежних, таке саме має місце в Англії чи Канаді. Вони ведуть перед у світі, з'єднані й сильні політично, і багаті. Ті ж країни, що мають лише одну церкву, всі знаходяться на найнижчому щаблі щодо впливів і добробуту.

Аналіз релігійного досвіду є детальний, але при цім треба було зазначити, що аналізується шукання Бога людиною. Подія, коли Бог знаходить людину, вимагає цілком окремого трактування. Ми називаємо це спасенням.

Стаття П. Курінного про ікони княжого часу подає цінні інформації та повна чудових ілюстрацій стародавнього церковного мистецтва. Ця стаття є правдивим науковим вкладом у збірник.

Це саме можна сказати і про статті Н. Полонської-Василевської і Петра Цимбалістого, вони є інформативні й об'єктивні.

Розвідка о. Ісидора Патрило "Вплив християнства і т.д." робить початок для ширших студій.

Стаття В. Яніва про "Релігійність українця і т.д." дає в цілості слушний аналіз української релігійности, але кінчається неозначеним закликом до "збереження віри батьків на чужині". Заклик несподіваний в науковій розвідці. Тоді повстає питання, яка власне віра для українців є батьківською? Чи це є віра поганська в Даждь Бога і Перуна? Чи це є віра українських євангеликів часів реформації, що існувала ще до появи віри отців духовних, які беруть участь в збірнику? Чи це є віра, яку насаджував Сковорода, автор "Начальних дверей до

християнского добронравія"? Чи це є віра Т. Шевченка, автора "Світе тихий" і "Іван Гус"?

Найуспішнішою охороною нашої народности на чужині не є накидування однією чи іншою церковною ієрархією своєї віри більшості, але плекання кожним релігійним рухом їм властивого істотного українського релігійного духа.

Підсумовуючи враження від цього збірника можна твердити, що хоч збірник і містить у собі кілька наукових розвідок цікавого змісту, його краще було б видати в імені якоїсь іншої церковної греко-католицької інституції.

З МІСІЙНОГО ПОЛЯ. ІНДІЯ.

Тепер "про милостиню" (1 Кор. 16:1).

Маргрет Кенеді, місіонерка Пресвітерської Церкви в Канаді, пише:

Ви, приятелі в Канаді, були дійсно дателями. Що ви дали?

Вода.

Багато криниць було викопано, потоків зрегульовано, врятовано ставки, щоб напувати худобу. **Харчі.** Безпосередньо в пакунках: риж, суп, що не потребує гарячої води, молоко, що розчинюється в зимній воді. **Гроші.** На них велика кількість поживи була закуплена для голодних, зерно тонами було доставлено селянам і роздано безплатно. **Праця.** Там, де були безробітні, пшеницю роздавалося, як заплату за працю і будову доріг між селами, будову, гатей і іншу громадську працю. В усім цім ви мали частину. Є багато оповідань, які я могла б вам переповісти не тільки в відбудові речей, але в тілі і крові.

Тіло і кров.

Ось Нандія і його дружина Найлі, обидвоє слабі. Найлі мала п'ять немовлят, які померли. Тепер має троє, що живуть. Нандія мав запалення легенів, працюючи випадково в місцевих фармарів. Найлі мусіла працювати і її занехані голодні діти були лише скелетами, вкритими шкірою. Дорін Морісон і її клініка прийшли на поміч з вітамінами, поживою й усім, чим могли. Нандія виздоровів і дістав працю, за яку йому платилося грошима і зерном. В травні у Найлі, коли її взяли до шпиталю, знайшли цист в печінці. Вона лежала в шпиталі до серпня. Дехто з вас, приятелі, заплатили за лікування в шпиталі, прислали молоко, зробили можливою працю при криниці для батька. Тепер ця невелика родина мається добре. Я любила б, щоб ви почули молитви Найлі, так сповнені вдячністю, в їх маленькій хатинці.

Що ви дали? Не лише гроші й речі, але християнську любов, турботу про людей, яких ви не бачили. І селяни знають, якої б віри вони не були, що це робиться тому, що ми поклоняємось Спасителеві. Але наші проблеми не скінчилися, не було пізніх дощів і селяни журяться по хатинках. Помочі треба буде знову і ми знаємо, що ви будете з нами.

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

РОЗДІЛ XIII

ОСВЯЧЕННЯ

I. Ті, що їх дієво покликано і відроджено, маючи нове серце і нового духа, сотвореного в них, є далі освячені дійсно і особисто чеснотами Христової смерти і воскресення[1]), Його словом і духом, що перебувають у них[2]); зверхність тіла гріховного стає в них знищена[3]) і різні похоті його все більш і більш слабшають і приборкуються[4]), та вони все більше і більше оживляються і посилюються в усіх спасаючих ласках[5]) до здійснення правдивої святости, без якої ніхто не побачить Бога[6]).

I.

[1]) 1 Кор. 6:11
Діяння 20:32
Филип'ян 3:10
Римлян 6:5, 6
[2]) Йоана 17:17
Єфесян 5:26
2 Солунян 2:13
[3]) Римлян 6:6, 14
[4]) Галат 5:24
Римлян 8:13
[5]) Колосян 1:11
Єфес. 3:16, 17, 18, 19
[6]) 2 Кор. 7:1
Жидів 12:14.

II. Це освячення, що проникає цілу людину в цілості[7]), все ж не є завершене в цім житті; бо далі ще перебувають деякі рештки зіпсуття в кожній частині[8]), звідки повстає стала і непримирима війна, тіло бо бажає того, що проти духа ,а дух, що проти тіла[9]).

II.

[7]) 1 Солунян 5:23
[8]) 1 Йоана 1:10
Римлян 7:18, 23
[9]) Филип'ян 3:12
Галат 5:17
1 Петра 2:11

III. В оцій війні, хоч зіпсуття, що зістається, може на якийсь час перемогти[10]), все ж завдяки сталому постачанню

сили від освячуючого Духа Христа, відроджена частина напевно переможе[11]), і так святі зростають у ласці[12]), звершуючи святість у страсі Божому[13]).

III.

[10]) Римл. 7:23
[11]) Римлян 6:14
1 Йоана 5:4
Єфесян 4:15, 16
[12]) 2 Петра 3:18
2 Кор. 3:18
[13]) 2 Кор. 7:1

РОЗДІЛ XIV

ВІРА, ЩО СПАСАЄ

I. Ласка віри, якою вибрані дістають можливість вірити на спасення їх душ[1]), є працею Духа Христа в їх серцях[2]) і звичайно доконується служенням Слова[3]), яким і також застосуванням тайн, і молитви її збільшуються і посилюються[4]).

I.

[1]) Жид. 10:39
[2]) 2 Кор. 4:13
Єфес. 1:17-19
Єфес. 2:8
[3]) Римл. 10:14, 17
[4]) 1 Петра 2:2
Діяння 20:32
Римлян 4:11
Луки 17:5
Римлян 1:16, 17

II. Цією вірою християнин признає, що все, що відкрите в слові, є правдиво, бо авторитет Самого Бога промовляє в слові[1]), він поводиться відмінно відповідно до змісту кожного особливого місця, підпорядковуючись наказам[2]), страхаючись загроз[3]), сприймаючи обітниці Божі для цього життя і життя будучого[4]).

Але головними учинками спасаючої віри є прийняття, перехування і покладання на Христа поодиноко для оправдання, освячення і життя вічного силою завіта ласки[5]).

II.

[1]) Йоана 4:42
1 Солунян 2:13
1 Йоана 5:10
Діяння 24:14
[2]) Римл. 16:26
[3]) Іс. 66:2
[4]) Жидів 11:13
1 Тимот. 4:8
[5]) Йоана 1:12
Діяння 16:31
Галат 2:20
Діяння 15:11

III. Ця віра різниться ступеннями, може бути слабою або сильною[1]), може бути під нападами часто і в різні способи, але

осягає побіду[2]), зростаючи в багатьох до надбання повної упевнености, завдяки Христові[3]), Який є як автором, так і звершителем віри[4]).

III.

[1]) Жидів 5:13, 14
Римл. 4:19, 20
Матт. 6:30
Матт. 8:10
[2]) Луки 22:31, 32
Єфесян 6:16
1 Йоана 5:4, 5
[3]) Жидів 6:11, 12
Жидів 10:22
Колосян 2:2
[4]) Жидів 12:2

СТВОРЕННЯ РАДИ УКРАЇНСЬКИХ ЄВАНГЕЛЬСЬКИХ ЦЕРКОВ У КАНАДІ

Українські євангелики за час свого короткого існування зробили багато добра для духового, суспільного й культурного життя нашого народу. Вони теж спричинились багато до обстоювання української народньої справи перед урядовими чинниками на рідних землях та в діяспорі, за кордоном. Це добре діло робили українські євангелики поодиноких євангельських визнань чи деномінацій, хоча прагнення багатьох сердець було, щоб таку працю вести спільно й соборно. Бажання ці сповнилися якраз на З'їзді пасторів, старших братів і представників українських євангельських деномінацій, який відбувся в приміщенні Української Пресвітерської Церкви в Торонті, дня 22-го квітня 1967 р.

Створено **Раду Українських Євангельських Церков у Канаді,** до якої Управи ввійшли:

Пастор М. Фесенко, президент
Ф. Луцик, заступник президента
Пастор В. Давидюк, заступник президента
Пастор В. Кучер, головний секретар
Пастор Г. Деркач, скарбник
Члени:
Пастор З. Речун-Панько
С. К. Пінчук
Пастор І. Яцентий
Пастор І Кубрин

Т. Каменецький
Д. Миколайчук.
Д-р К. Костів
Пастор М. Дедкач

Тут треба згадати, що Ф. Луцик є головою Українського Євангельсько-Баптистського Об'єднання Східньої Канади, пастор З. Речун-Панько є головою крайової Учкраїнської Євангельсько Баптистської Конвенції Канади, а пастор І. Яцентий є головою Українського Євангельського Об'єднання. Пастор В. Кучер є теж членом У.Є.О. Отже, Управа **Ради Українських Євангельських Церков у Канаді** репрезентує українське баптистське, пресвітерське й п'ятидесятницьке братство цілої Канади.

З'їзд ухвалив зорганізувати масовий протест проти жахливого переслідування віруючих в У.Р.С.Р. та виніс резолюції про конечне навчання української мови, — на рівні з німецькою, французькою й латинською, — в середніх школах Онтеріо. З'їзд доручив Управі збирати матеріяли для видання Біблійного Словаря та Симфонії, та для опрацьовання історії цілого українського євангельського руху в Канаді.

ЩИРО ВШАНОВАНО ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Українська Пресвітерська Громада в Торонті успішно вшанувала пам'ять великого будителя і поета Тараса Шевченка. Програма концерту була багата і різноманітна. Концерт відкрив молитвою пастор М. Фесенко, відтак громада проспівала "Заповіт" .Незвичайно цікавий реферат прочитав п. Андрій Озимчак про Т. Шевченка як людину. Власне він свій реферат виголосив, як би поезію в прозі, з глибоким чуттям і переконанням, місцями з сльозами на очах. Це була щира згадка, що торкнулась серця присутніх.

Концертову частину почали Матвій Мелинишин і Леся Мелинишин. Матвієві 4 роки, а Лесі 3, проте вони продеклямували славний серед українських дітей вірш "Учітеся, брати мої" і пісню про те, як гарбуз ходив по городу. Далі слідувала програма, яка складалася з виступів молоді. Людина слухала і дивувалась прекрасній українській вимові, артистичности виконання оцих у Канаді народжених і вихованих поколінь. Наочно вони вчились чужого, але і свого не забули на втіху батькам. Так Володимир Головатенко проголосив вірш "Тече вода із-за гаю" і

заграв на акордіоні. Юлія Бовкун деклямувала уривок з "Посланія". Ірина Озимчак деклямувала: "Якби ми вчились так як треба". Анна Черняк сказала уривок з поеми "Сон". Її прекрасний український костюм сам по собі був свого роду поезією в вишивках і кольорах. Відтак Леся Бовкун деклямувала поему "Лілея", по якій Ірина Озимчак вправно заграла на піяно "Варіяції" муз. Арні. По цім Юлія Бовкун очарувала всіх грою на акордіоні, виконуючи клясичну музику. Галина Бовкун деклямувала "О святая". В цім місці Леся Бовкун грала на величезнім басі (виглядає бас як величезна скрипка, розміром більш за людину). Заграла вона, захопивши присутніх, "Сонату" Марчело, а їй акомпаньювала Галинка Бовкун.

Далі на програмі відома і славна оркестра родини Бовкунів виконала "Святочну увертюру". Оплески не вмовкали. Родина Бовкунів також виконала з не меншим успіхом українську народну пісню "Тихо над річкою".

Всіх присутніх незвичайно потішала гра гостя Олега Адамана на чело "Концерт" муз. Давидова, при піяно — Галина Бовкун. Як зауважив конферансьє, Олег має визначний талант і ми про нього ще почуємо в будучині.

Визначним виступом на програмі був спів-дует пані О. Бовкун і Галинки в супроводі струнної оркестри "Барвінок". Вони виконали народню пісню "Сонце заходить", муз. Роздольського, слова Т. Шевченка. По тім Галинка Бовкун талановито виконала "Імпромпто", муз. Шопена.

П. Андрій Озимчак зворушив слухачів деклямацією "Осія глава 14" в переспіві Т. Шевченка. Він зазначив, що цей твір Т. Шевченка є пророцтвом, яке незаперечно збудеться так, як збулося і чимало інших його пророцтв. На закінчення струнна оркестра "Барвінок" виконала "Камерну увертюру" і марш "Козацька воля", які присутні зустріли гучними оплесками.

Наприкінці п. І. Бовкун в імені культурно-освітнього комітету подякував всім артистам і привітав гостей. Окремо він звернув увагу присутніх на портрет Т. Шевченка на залі, що був прибраний наочно з добрим смаком і любов'ю квітами і українськими рушниками. Це був вклад пані К. Середи в програму свята і присутні нагородили її гучними оплесками.

Концерт закінчено співанням "Ще не вмерла Україна". Опінією всіх присутніх було, що програма була добірна, помистецькому виконана і концерт перейшов з добрим успіхом, знову згадавши Т. Шевченка не злим тихим словом.

Присутній.

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ

ГОРЕ УКРАЇНЦЯМ, НАЙБІЛЬШ ВІРУЮЧИМ

Журнал "Людина і світ", що його друкується в Києві українською мовою в цілях поширення атеїзму, в ч. II (листопад) 1966 року подає урядову оцінку релігійних протестів євангеликів в СССР.

Звичайно всі вони винні в "кримінальних" учинках такого типу, як: "Співання колективно релігійних пісень в автобусах і на остановках, в вагонах на залізниці і на станціях, організація релігійних процесій і богослужень на вулицях і на площах міст, і навіть перед будинками комуністичної адміністрації, вони навіть організували спеціяльні школи і курси для навчання релігії". Цієї "кримінальної" діяльности і скрайньої провокації та зламання законів СССР, які ніби гарантують свободу віри, уряд не міг стерпіти і отих подивугідних "злочинців" засуджено на кілька років "позбавлення волі". Читай в'язниця або Сибір.

Читається це як якесь божевільне атеїстичне маячіння. Всюди на світі люди роблять повищі речі вільно, а решта, якщо не погоджується, то шанує чужі переконання. Отже, всюди в Европі й Америці можна молитись, співати і вивчати Біблію чи яку іншу релігійну книжку без всякої небезпеки. Не так там. Там це все є "кримінальна справа".

Не задовольняючись осудженням усіх повищих актів поклонення Богові за державні злочини, комуністи стараються побільшити вину, вбачаючи в цих проявах релігійности серед українців найгіршу для комуністів річ, а це український "націоналізм".

Одною з рис українських євангеликів усіх напрямів в Україні чи закордоном є байдужість у них до політичних справ. За це їх решта української громади часто критикує. Для українських євангеликів на рідних землях, які ще не ознайомились з европейським протестантизмом, всяка політика є світ, а тому заборонена. В цім світлі закиди КГБ, що українські, скажемо, баптисти, є націоналістами, є просто нісенітницею. Наочно шукають підстави, що коли не постріляти їх, то принаймні заслати на 20 років в Сибірську тайгу.

Отже, "Людина і світ", описуючи різні євангельські організації, пише: "Другою такою організацією є Український союз євангель. християн баптистів. Вона була організована членами

євангельських і баптиських сект, щоб зупинити суперечки щодо науки поміж українським націоналістичним елементом, у дійсності, щоб об'єднати їх в організацію з ціллю "євангелізації України".

Щоб насадити націоналістичну ворожнечу поміж віруючими, секта проголосила, що вона цілковито зриває з баптистами, яких веде Москва. Це ясно, що не релігійні проблеми займали перше місте в цій організації".

В такій спосіб справа проти цих людей, які мали нещастя народитись, жити й увірувати під комуністами, приготована і запечатана, щоб вони не говорили. Вкінці їм, мабуть, пришиють усі "фашистівські гріхи". Комуністів зовсім не турбує, що в усім тім нема і тіні правди. Їх головна провина полягає в тім, що вони вірять у Бога і що вони є українцями.

ПРИМІТИВНА ПРОПАГАНДА

Випадково потрапив нам до рук московський атеїстичний журнал "Людина і світ" (березень 1967 р.), написаний українською мовою.

Враження від журнала убоге. Наочно люди, які мають якусь більшу освіту чи знання, уникають брати участь у цій атеїстичній репитільці.

"Людина і Світ" не дає ніяких серйозних аргументів на попертя своєї головної тези, що "Бога нема".

Чому це так, ясно само по собі, бо неможливо згідно з законами логіки (людського думання) довести абсолютне негативне твердження, а твердження, що "Бога нема", як раз і є таким.

Автори різних статтів обмежуються лише емоційними нападами і голословними проголошеннями, що "нема", та в усіляких оповіданнях і байках, наочно написаних, як соцзамовлення, все представляють віруючих, як людей темних і злочинних, а атеїстів — героями. В житті і в дійсності всі знають, що воно є якраз навпаки.

Де треба й нетреба цитується Леніна, як непомильний авторитет. Його авторитет в атеїстичних темняків є чимсь подібним до авторитету папи серед римо-католиків. Яку б дурницю Ленін не написав, навіть найгіршу, для московських писак-атеїстів — це є велика святість, що розв'язує всі їхні проблеми. Наочно, думати самі за себе вони не спосібні.

Атеїстичні аргументи в журналі затаскані і написані людьми, що наочно мало читали, а ще менше думали.

Наприклад, у статті "Куди плив ковчег" автор спочатку твердить, що на земській кулі землі було більш ніж води, а потім, що води було більш, ніж землі. Треба було цю справу вирішити відразу, а відтак пробувати критикувати оповідання про потоп. Потоп згідно, з цією статтею, мав бути такий, як собі його хотів автор. Цебто вода мала б накопичуватись аж поки не вкрила б увесь світ і Гімалайські гори. Отже, автор сам побудував теорію і сам повалив її. Того всього нема в Біблії. Біблія лише твердить, що потоп був і це є підверджено археологічними розкопками в Месопотамії, які знайшли величезні шари намулу, що ніякім способом не можна було пояснити, як величезним потопом. Знайдено в Італії в горах у печерах високо над морем поклади різних скелетів звірів різноманітного типу.

Наочно, їх занесла туди якась величезна хвиля. Всі народи землі мають оповідання про потоп і існує якихсь триста оповідань у різних кінцях землі про цю подію.

Потоп легко міг бути всесвітній і міг бути викликаний величезними формаціями хмар у третичнім періоді. Так само потоп міг бути викликаний переміщенням гравітаційного центру землі або у випадку, коли земля притягала б до себе супутника. Всі ці явища могли спричинити величезну хвилю і конденсацію хмар. Знову накопичення льоду на бігунах могло бути також причиною потопу при зміні клімату. Потоп міг бути лише в місцевостях, заселених людьми, або світовий. Отже, твердження Біблії про потоп і факти, знані науці, зовсім не знаходяться в суперечності.

Але це байдуже атеїстам. Вони мусять своє сказати і можливо, що ті, хто пишуть усі свої нісенітниці, так пишуть, бо мусять. Свободи опінії там нема, нема і критики. Скачи, враже, як комуністичний пан каже. І вони скачуть по сторінках "Людини і світу".

Вартість усієї цієї писанини нуля і там, і тут. Доказом цього є проголошення Світланою, дочкою Сталіна. Як тільки вона висіла з літака в Америці, Світлана сказала, що вона втікла з комуністичного царства тому, що вона зрозуміла нарешті, що "є неможливо жити без Бога в серці". Її отець Сталін був найбільший мордерець і жахливий кат людства, атеїст з атеїстів. У їхнім палаці ніхто ніколи не чув про Бога. Виховано її в безбожності з малих літ. Належала вона до упривілейованої касти комуністів. І ось тепер уже дорослою людиною вона втікає закордон від того всього й каже, що не можна існувати без Бога в серці.

Пропала вся атеїстична наука і пішла в ліс, пропали впливи батька, пропали всі атеїстичні аргументи й насмішки. Бувша атеїстична Світлана хоче вірити в Бога й утікає з країни й царства, що його розбудував її батько-атеїст. Якщо атеїстам у Московії йде так зле навіть із високопоставленими членами компартії, то який вплив вони мають на низах? Утеча Світлани й її проголошення перекреслюють їх усю пропаганду. Вони виявляють, що ніяка пропаганда не зможе убити в глибині серця людини, навіть у самих атеїстів тугу за Богом. Може вони так і метушаться й накидаються лише тому, що хотять, щоб хтось їм довів, що вони помиляються. Але без покаяння вони ніколи не зобачать ані світла, ані правди.

ДИВНА ДИСКУСІЯ

Закордон дістається друкований матеріял, який трактує стан церков в СССР. Часом тяжко повірити в автентичність цього матеріялу, але все ж деколи можна з нього дещо довідатись, з яких би джерел цей матеріял не походив. Таким матеріялом є "Розмови Левітіна в Москві про свободу віри і атеїзм". Він твердить, що він мав прилюдну розмову з представником КГБ і різними провідними комуністичними бюрократами, щодо його листів, які він друкував і розповсюджував. Для всіх тих, хто знає методи КГБ, така "публічна дружня" розмова КГБ з автором листів без попередньої приватної "розмови" з уживанням більш радикальних методів переконання буде здаватись мало ймовірною.

Чи то розмова була дійсна, чи зорганізована, в ній є цікаві моменти. Наприклад, Левітін, між іншим, сказав: "Я протестую проти варварського переслідування релігії, яке знаходить свій вислів у знищенні церков і зневажань віруючих. Я протестую проти цієї трансформації, коли товарищ Трушін, який є тут присутній, є диктатором Московських Церков. Він є невіруючий і комуніст, призначає й усуває священиків, як хоче". Треба розуміти, що це твердження відноситься до існуючих порядків уцілості, а не лише до Трушина". (Трушин керує від уряду справами православної церкви).

На повищий закид Трушин відповів, між іншим: "Існують священики, які переступають закони, і ми їх звільняємо. Але чи ми можемо звільнити їх, коли це не подобає Левітін?" Отже, цією відповіддю Трушин власне підтвердив, що СССР комуністична влада звільняє священиків по вподобі, цебто світська влада втручається в церковні справи без всяких церемоній. Влада могла б по судовім процесі покарати якогось священика

згідно з законом, коли б він зробив кримінальний злочин, але звільнення з посади священика належить лише самій церкві.

Враження з усієї дискусії штучне. Представники КГБ і інші комуністи незвичайно ввічливі, вирозумілі й терпеливі в той час, як Левітін є гострий і визиваючий. Наприклад, він одверто признається, що писав, що "Від пропаганди атеїзму виходить така сама користь, як і від поширення сіфілісу". Він називає провідного комуніста "Козанською сиротою" та твердить, що писав, пише й буде писати свої протести. Вкінці Левітін твердить, що навіть атеїзм невільний в СССР, але є примусовий, та кінчає гаслом: "Нехай живе вільна релігія і вільний атеїзм". Йому КГБ обіцяло вкінці дістати кращу працю. В цілій дискусії тяжко розібратись, але вона має дещо вигляд матеріялів, приготованих для легковірних чужинців.

РІЗНЕ

СВІТОВИЙ КОНГРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

Виконуючи постанови конгресів українського організованого суспільства у різних країнах вільного світу, представники Пан-Американської Української Конференції (ПАУК), якого екзекутива складається з крайових центральних репрезентацій Канади (КУК), Америки (УККА) і північно-американських українських об'єднань, — відбули 18 березня 1967 року в залі КУК у Вінніпегу підготовчі наради, що відносяться до програми і порядку світового конгресу вільних українців, який остаточно рішено відбути 16-19 листопада 1967 року в місті Нью Йорку, в осідку Об'єднаних Націй.

У Конгресі братимуть участь усі центральні репрезентації українців з країн їхнього поселення, представники крайових громадських організацій, церковно-релігійні та наукові установи, жіночі, молодочі, студентські, господарсько-фінансові, культурно-мистецькі, професійні і станові об'єднання українського суспільства. Всі ці угруповання між 12-15 листопадом відбуватимуть свої з'їзди, зустрічі, наради тощо, а 16-19 листопада беруть участь у Конгресі. Окрім світських достойників, на Конгрес будуть запрошені також ієрархи Українських Православних і Католицької Церков та голови українських протестантських об'єднань. Кількість делегатів, уповноважених до участи в Конгресі установ, не є обмежена, але окремі делегації мають тільки по одному голосі.

Всіх заінтересованих в участі Конгресу та за потрібними інформаціями треба звертатись на адресу КУК у Канаді:
Ukrainian Canadian Commitee, 456 Main St., Winnipeg, Man.
і УККА в Америці:
Ukrainian Congress Committee of America, 302 West 13th St., New York, N.Y., 10014, U.S.A.

Беручи під увагу сказані, а також і несказані тут справи, над якими різні комісії багато працювали, треба сподіватись, що цей перший Світовий Конгрес Вільних Українців буде успішний та виявом духовної сили, солідарности, толеранції, єднання та кооперації в праці на всіх ділянках нашого життя у вільному світі. І. Роберт-Ковалевич (Учасник нарад ПАУК, СКВУ).

БОЖИЙ СПОКІЙ

Видавництво "Дорога Правди" надрукувало збірку оповідань М. Подворняка. Ця збірка різниться тим від інших, що **тематика оповідань** є релігійна та малює нам духові змагання і життя віруючих людей в різних ситуаціях. Оповідання цікаві і часто зворушливі.

Ми радо доручуємо цю збірку нашим читачам.

ФАБУЛА

Старик якийсь Филарет в пустині
Проживав свій вік в дібровій густині
Молодик якийсь. Филидоном звався,
До бородатого старика пробрався,
Чув він од багатьох про нього предовольно,
Що пустинник свят і мудрости повний.
Як привітав чесну сивину,
"Здоров будь!" сказав старик, "і ти сину".
"Не пригнівайся, отче милосердний,
Скажи мені, який путь жизні свят і твердий?
Мати моя і отець мене оставив,
Давно про них я обіди одправив:

Ти мені замість їх будь вже родитель,
А будеш, як що будеш, мені вчитель".
"Я, сину, і сам в мудрості є скудний,
Знаю тільки, що путь цей жизні трудний".
"Зроби ж ласку, о сивая главо,
Все буду пам'ятати, я міх не дирявий".
"Обережно, сину, з світом обходься,
З світом, поки життя, треба бороться,
Дбай, щоб з чужих прикладів між людом,
А не з своїх бід пізнав добро з худом;
Наприклад, бачиш, що побили вора,
Учись з нього, що крадіж — біда скора.
Не братайся з тим, хто до добра неспосібний,
З преподобним бо будеш преподобний;
Найбільш не роби те, що вітрогони,
Але те, що кажуть розума закони.
Хто любить дух цей цьогосвітній,
Не зможе той в світі не бути бідний".
Филидон, зобачив, що це не на руку
Старий плеще, враз відчув скуку.
"Дякую тобі, старик сивоволосий".
"З Богом мій синку!" Пішов восвояси.
Свята ця мудрість, однак не манірна,
Сам собі мислить. Потім знайшов вірна
По піррям друга, прийняв марш в учени
Країни, щоб ум набути звершений.
Взяли молодика силою до пруса,
Коли він мав війну на француза.
А як з дванадцять років минувало,
До дому Улікса доля припхала.
Прийняв марш просто в ліс до Филарета,
Пригадав його мудрі декрета.
"Спасайся, отче!" "Ти що за персона?"
"Чи пригадуєш, отче святий, Филидона?"
"О, як же ти став манірна фігура!"
"Змучила мене світова буря!"
"На правім оці, що то за затула?"
"Це мені вибила контузію куля".
"А звідки на чолі страшная яма?"
"Трісла рушниця". "А то що два шрама
На щоці?" "Цю рану прийняв на бійці".
"На фронті?" "О ні, у корчмі на напійці".
"А як приліпили тобі шматок носа
Прилічили?" "Він був взятий від француза".
"І по всьому лицю мушки?" "Це короста"
"Вона, думаю, французька не проста.
Ти тепер, сину, і ходиш одмінно?"
"Впав з коня, викрутив коліно.
І крім того лікаря лічили,
Коли та слабість позмикала жили".
"Чого ж почав плакать? Плач не поможе
Тепер вже". "О Боже, мій Боже,
О, поможи мені, отче святійший!"
"Не можу тепер, сину наймілійший!
Не слухав тоді мого совіту,
Проси ж тепер помочі від світу".

Григорій Сковорода

WHO WAS TARAS SHEVCHENKO?

From Biographical Fragments by A. J. Hunter

(Continuing from # 3)

Nicholas I was brought up in the traditions of autocracy and believed in them with all his heart. He hated liberal thought and detested the idea of educating the masses.

Tens of thousands of copies of the New Testament and the Psalter were burned by his orders. He said such books were for the priests, not for the common people. Incidentally it may be remarked that the priests had to teach what he wanted or lose their jobs.

To speak against his government, or even to criticize czars, who reigned hundreds of years before him was a crime.

The little band of dreamers who formed the Society of Cyril and Methodius actually hoped to convert this autocrat, and secure his assistance in freeing the people. They had visions of a free Confederation of Slavonic states, after the pattern of the United States, but with the czar as head. But they sadly misjudged their man.

Shevchenko had actually spoken impertinently of the Autocrat in his poems. He refused to retract.

The gloomy autocracy now pronouces his doom—a sort of living death in Siberian barracks. The czar added to the sentence with his own hand, the proviso that he should not be allowed either to write or to paint.

Now-a-days we have many discussions and searchings of heart over the question of prisons and the purpose of punishment. I doubt if the autocracy suffered many qualms of conscience in such matters. It was simply an affair of silencing a dangerous voice and an unruly subject.

They were too humane to put him to death, they merely sought to crush his spirit. But the Ukrainian spirit is hard to crush. It may brood and smoulder long, but sometime or other it will burst out in flames.

In the case of Shevchenko another influence may be seen at work. In his ragged youth, when acting as assistant to a drunken church singer he gained at least one thing. That was a familiarity with the Psalter and the Hebrew prophets. The deep religious fire of the Hebrew seems fused with his own irrepressible native genius to form a spirit that could not be subdued.

They tried to make a soldier of him but he could not or would not learn the tricks of the soldier's trade.

They forbade him to write but he wrote verses secretly and concealed them. Occasionally a humane commander would relax the severity of the rules. One governor allowed him as a hiddden favor the reading of the Bible and Shakespeare.

At another time he was taken with a scientific expedition to the Sea of Aral, and employed in the congenial task of painting the wild scenery of that part.

At other times again the severity would be redoubled and pen, ink and paper would be forbidden. Through it all his love and sorrow for his native land increased. Only the remembrance of Ukraine kept him alive.

Ten years of Siberia changed the gay young artist of bright eyes and abundant locks to a gray-bearded, bald-headed old man on whom Death had set his seal.

But his spirit was still unconquered. At the end of his imprisonment he wrote the "Goddess of Fame" and the "Hymn of the Nuns" to show it.

After a while a new Caesar came to the throne, a man who was thought to have liberal tendencies.

Shevchenko's friends at once busied themselves with efforts for his release. Finally amnesty was granted. Count Tolstoi, on receiving the news late at night, hastened to waken his household and there was a family jubilation.

But the new autocrat, though somewhat benevolently inclined was also a little bit suspicious. The banished poet was a pretty dangerous character. He had even disturbed the conscience of autocracy itself, hence he was only allowed to approach his home country by degrees. Finally he was allowed to reside in Petrograd and later even in Ukraine. Welcomed everywhere by loving and pitying friends.

His wish for his old age was to inhabit a little cottage on the Dnieper's banks. For this purpose he purchased a piece of land on one of those hills so often referred to in his poems.

Death came too soon, however, but the property served as the site of his last resting place. He died at Petrograd but in the spring his remains were carried the long distance to his old home. A mourning people lined the way.

Only a couple of days after the poet's death, appeared the ukase of the czar proclaiming the abolition of serfdom. To the common people it seemed that their peasant poet, by his songs and his sufferings, had been the prime cause of their new freedom.

No speeches were allowed at the interment on the hill above the Dnieper but there were many people and many wreaths of flowers.

One wreath, deposited by a lady, expressed more than anything else the common feeling. That wreath was a crown of thorns.

THE BRIGHT LIGHT

Translated by A. J. Hunter

Bright light, peaceful light,
Free light, light unbound!
What is this, brother light?
In thy warm home thou'rt found
By censers smoked,
By priests' robes choked,
Fettered and fooled
And by Ikons ruled.
Yield thee not in the fight,
Waken up, brother light!
Shed thy pure rays
On mankind's ways.
All priestly robes in rags we'll tear
And light our pipes from censers rare,
With Ikons now the flames will roar,
With holy brooms we'll sweep the floor.

T. Shevchenko

15.1

Євангельська ПРАВДА

ЗМІСТ

Спокійна година й визов до діла. В. Кучер	1
Фізичні докази Бога. П. К. Аеберсолд	4
Визнання віри Пресвітерської Церкви	7
Свідоцтво Духа Святого	9
Ukrainian Canadians by Paul Yuzyk	12
Різне	15
Що таке небо? М. Ясинський	20
The Stone Cross by LeRoy Brown	22

Front page picture: Granville Street Bridge, Vancouver, B.C.
Photo by British Columbia Government Photograph.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa and for payment of postage in cash

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Рік XXVIII. Ч. 5. Червень 1967 June Vol. XXVIII. № 5.

СПОКІЙНА ГОДИНА И ВИЗОВ ДО ДІЛА

Марка 1:35-39

З попередніх віршиків оповідання Маркової Євангелії ми вже бачили що Ісус зовсім не мав часу для Себе Самого. Люди за багато вимагали від Ісуса й Йому трудно було знайти хвилину вільного часу. А вільного часу Він потребував! Він знав що Він мусить перебувати з Богом, що Він мусить перебувати в молитвах. Йому треба було вільного часу. Йому треба було бути осібно від людей де Він мігби набути нових сил і свіжого підбадьорення для Своєї місійної праці.

Ісус знав що Він не може жити й не може продовжувати Своєї праці без молитви. Життя Ісуса Христа було постійним висловом псальмопівця, який колись давно писав:

"Як прагне той олень до водних потоків,
Так прагне моя душа до Тебе, Боже."

Д-р Бельден у своїй книжці, "Молитва в практиці", пише що "молитва — це поклик душі до Бога." Коли людина не молиться, то "вона проявляє свою глупоту й позбавляє себе нагоди праці Духа Святого в своєму серці й в своєму житті." "В молитві ми даємо Богові нагоду очистити, навчити, зміцнити й потішити нас."

Ісус знав потребу молитви. Він багато молився. Він багато розмовляв з Богом. Він знав що щоб зустріти людей так як слід, Він перш усього мусить зустріти Бога.

Коли ж молитва була так важливою й необхідною для Сина Божого Господа Ісуса Христа, для Нього Який був святим і без гріха, то оскільки більш важливою й більш потрібною повинна бути молитва для нас!

Д-р Турнір швайцарський, — світової слави —, психіятр, пише що він "не міг так як слід переводити своєї психіятрської праці аж доки він не почав так як слід молитися".

Люди так постійно старались бути з Ісусом що Йому трудно було відійти від них щоб помолитися. Навіть коли Він і зміг відійти в самітнє місце щоб там перебувати на самоті з Богом, то й там знаходили Його. Люди стало шукали Ісуса. Вони просто не давали Йому спокою.

В нашому тексті ми читаємо що коли Ісус відійшов у самітне місце щоб там помолитися, то Симон і інші учні знайшли Його там і сказали Йому: "Всі шукають Тебе."

Люди шукали Ісуса з різних мотивів і це Він добре знав. Одні хотіли щоб Він їм допоміг. Другі хотіли щоб Він їх накормив. Ще інші хотіли щоб Він їх уздоровив, або щоб Він уздоровив когось з їхніх рідних чи знайомих. Ісуса ж завданням було проповідувати Євангелію й тому то Він сказав, у відповідь, Своїм ученикам: "Ходім в іншее місце, — до сіл та околишніх міст, щоб і там проповідувати, бо на те Я прийшов."

Один славний лікар сказав раз що обов'язком медицини є "часом вилічити, часто улегчити біль, і завжди подати потіху." Цей обов'язок був завжди на Ісусові. Часто перетомлений працею, часто без належного відпочинку, Ісус проповідував, уздоровляв і потішав людей.

Ісус шукав сили в молитві, й після кожньої молитви Він віддавав Своє серце й душу для праці, для труду. Молитва була підйомом, підбадьоренням, запевненням і духовною силою для Ісуса. Молитва була для Нього поштовхом до праці, забезпекою й запорукою спокою, веселістю й радістю серця. В молитві Він розглядав плян Бога Отця й одержував сили щоб зустрічати труднощі й перешкоди. Молитва для Нього була передумовою до проповіді. Ось тому Ісус сказав був Своїм ученикам: "Ходім . . . щоб і там проповідувати."

А далі читаємо: "І пішов Ісус, і проповідував в їх синагогах по всій Галилеї. І демонів Він виганяв." Демонів не можна усунути без молитви. Найбільшою перешкодою у проповіді св. Євангелії є демони, й ніщо не може усунути їх крім молитви. Ось тому то Ісус сказав був Своїм учням: "Цей рід (рід демонів!) не виходить інакше, як тільки молитвою й постом." (Матвія 17:14-21).

Так, дорогий читачу, молитва і лише молитва робить наше життя щасливим і нормальним. Тільки в молитві ми знаходимо правдивий спокій. Молитва є важливою працею, милою розмовою, спокійною хвилиною. В молитві ми вступаємо в діялог з Богом і спокій Божий, сила Божа та мудрість Божа наповнюють наш розум та наше серце. Час молитовний є спокійною годиною, передумовою для визволу до діла.

Один з наших євангельських поетів, роздумуючи про молитву, так написав:

Молись тоді коли ослабне віра,
Коли в путі зовсім вже знемагаєш.
Ти знай що в Бога ласки є без міри
І знай що Бог про тебе памятає.

Молись в хвилину горя і недолі,
Коли ти впав і важко тобі встати,
Коли ти сам мов та билина в полі . . .
Господь тобі бажає поміч дати.

Молись Йому так просто як ти вмієш,
І Він почує всі твої благання,
Твою журбу Він мов туман розвіє,
Лише молись й молися без вагання.

Молись, коли прийде найбільше горе,
Й життя твоє мов океан хвилює,
Коли померкне ясне сонце й зорі . . .
Молись тоді, а Бог тебе почує.

Молись, молись, бо це одна дорога,
Щоб спокій серцю втомленому мати.
Молись Йому, розвіється трівога
І серце буде в радості співати.

Діла Ісуса Христа в Його місійній праці були завжди висловом Його слів. Для Нього слова й діла були одно. За що Він молився те Він і робив. Він рівнож ніколи не відділював тіла від душі. Для Нього людина була душою і тілом. Людина не могла б бути душою без тіла, або тілом без душі. Він не відділював теж неба від землі. Ми не можемо бути дивними "ідеалістами" чи дивними мрійниками забуваючи про землю й про наше життя тут на землі. А з другої сторони, ми не можемо бути тільки матеріялістами забуваючи про небо. Духовні добра й матеріяльні добра йдуть разом. Одні й другі є дані нам Богом і за одні й другі ми повинні бути вдячними Богові. А це означає що ми повинні молитися! Це напевно мав на ввазі Апостол Павло коли він писав до віруючих у Солуні, колишньому греко-римському місті, кажучи: "Завжди радійте! Безперестанку моліться! Подяку складайте за все, бо така воля Божа про вас у Христі Ісусі."

Дорогий читачу: Як часто **ти** молишся? Як часто **ти** розмовляєш з Богом??? Хтось в нашій народній творчості думав і добре казав, коли він створив приказки яких правдивість сталась випробуваною на протязі цілих століть, а саме: "Без Бога ані до порога", і "Молитва ломить залізо".

Пастор Володимир Кучер

ФІЗИЧНІ ДОКАЗИ БОГА

Д-р П. К. Аеберсолд

Д-р П. К. Аеберсолд є відомим біофізиком, спеціялістом в ядерній фізиці, властивостях невтронної радіяції і ізотопів. Він є членом і директором різних наукових дослідних інституцій, між іншими, членом Комісії для Атомової Енергії, Національної Дослідної Ради і т. д.

(The following article by Dr. P. C. Aebersold is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.)

Ф. Бейкон, англійський філософ і державний муж, сказав більш, ніж три століття тому: "Трохи філософії схиляє людину до атеїзму, глибини філософії провадять її до релігії". Бейкон, безперечно, мав рацію.

Багато мільйонів думаючих дослідників зустрічались на протязі існування людства з наступним найбільш глибоким питанням: "Який вищий Розум, яка величезна Сила керує людиною і всесвітом усюди? Що є підставою людського життя і досвіду?

Кожний з більйонів осіб в будучих поколіннях людей, якщо теперішнє життя на землі буде продовжуватись, повторить ці питання.

З огляду на глибоке і числинне пошукування, присвячене цим питанням, ми з необхідости наближуємося до них скромно, без сподівання відповіді, яка була б в якийбудь спосіб вичерпна.

Одначе, річ певна, не дивлячись на велику винахідливість і розумність людини, вона ніколи не відчувалась довершеною в собі.

Люди різних релігій, рас і континентів незалежно і універсально на протязі історії визнавали суворі обмеження людини в розумінні і поясненні величезного всесвіту, що включає найбільш тяжке питання про ролю і ціль життя в ньому.

Чи то за допомогою інтелекту, чи духа, фактом є, що людина майже універсально визнала більший все охоплюючий розум і порядок у всесвіті, ніж це можна було б уявити на підставі випадку невпорядкованих подій, які виключали б мертву матерію без керунку.

Той факт, що людина універсально признає потребу в сяганні поза свій власний інтелект, є сам по собі важливим доказом на користь вищого розума.

Безумовно, похоплення Бога не можна здобути на підставі "абсолютного наукового доказу". Кожна особа вкінці викує собі відповідь, співзвучну поміж її власним життям і Богом, і в наслідок спільного формування знання матеріяльного і духового. Воно прийде як результат об'єднування його похоплення, безконечно поширеного і комплікованого матеріяльного всесвіту і його внутрішньої особистости, чутливости до так різноманітних досвідів інтелекту, емоцій і духа.

Перелік доказів і досвідів, які виявляють Бога мільйонам розумних осіб всюди по світу, будуть безпечні в їх різноманітности, але непереможні в цілості ствердження.

На початках моїх наукових студій, я так залюбився в людське мислення і силу наукового методу, що я відчував з певністю, що вчені зможуть вкінці пояснити все у всесвіті — можливо походження життя, повстання інтелекту, навіть значення усього. Але з тим, як я вивчав більше і більше, що все від атомів до галактик, від мікробів до людини — все більше й більше ставало нез'ясованим. Наука може йти подібно тисячоліття, але деталі атома і всесвіту, як цілости, життя, людини й розуму, все ж треба буде ще відкривати.

Вчені скоро знаходять, що наука обмежена до пояснень все більших і більших детальностей, до питання "як" щодо речей. Але ні наука, ні людина не може пояснити "чому". Наука, самий людський розум ніколи не з'ясує, чому існують атоми, зорі, галактики, життя і людина з усіма її чудесними здібностями. Хоч наука може розвинути дуже правдоподібні теорії про народження всесвіту, яке має результатом галактики, зорі, світи і атоми, вона не може з'ясувати, звідки вся ця матерія і енергія постала й чому всесвіт має такий устрій і порядок. Правильне думання і ясне розсуджування вимагають концепції Бога. Чи Бог є "особистий" Бог, як багато Його уявляють? З точки зору науки я не думаю про Нього, як про "особистого" в тім змісті, що Він сидить на троні десь, як людський цар. Святе Письмо, описуючи Бога і Його природу, широко вживає образи, які походять з людського життя, з людської історії.

Бога, Який є духовою істотою, неможливо описати в чисто духовних термінах, тому що людина є подвійна, істота прив'язана до землі і неспосібна вживати тиких термінів або розуміти їх. З другого боку, Бог в Його духовості і трансцендентальності має моральні чесноти, спосібність думання, волю і чуття і в цім змісті Він є об'єктивний, особистим Єством.

Фактично, Він є Божественним прототипом, якої наші людські особистості є блідими і обмеженими копіями. Це є значення вислову, що людина є "образом Божим".

Бог не є в жоднім значенні фізичним. З цієї причини це є поза людською спосібністю описати або пояснити Його в фізичнім змісті. В цей самий час існують багаті фізичні докази Його існування і Його праця виявлює Його безконечним в мудрості, знанні й силі.

Але тому, що Бог є незбагнений, людина не може збагнути остаточну ціль себе або великого всесвіту, в якім вона фізично є так микроскопічно малою і незначною частиною.

Одну річ ми всі певно розуміємо, що людина і всесвіт не з'явилися раптово абсолютно з нічого. Вони мали початок і був Той, Хто почав. Ми так само усвідомлюємо, що чудесний і складний фізичний порядок всесвіту наслідує закони, які не були продиктовані людиною, і що саме чудо життя мало початок і провід поза людиною — Божественний початок і Божественний провід.

ДЕЩО ПРО УКРАЇНСЬКУ ЄВАНГЕЛЬСЬКУ РАДУ ЦЕРКОВ

У теперішні часи неспокою й переслідувань віруючих майже по цілому світі, Канада і Сполучені Штати є затишним місцем, де віруючі без страху можуть славити Бога, навчати своїх дітей і чесно працювати.

Проте в цім добрі не слід забувати про страшні переслідування дітей Божих на рідних землях і в інших країнах.

Відкритий лист брата А. І. Ковальчука до Л. І. Брежнева і А. Косигіна та інших комуністичних владик є яскравою ілюстрацією тих терпінь, що наші брати зазнають за залізною заслоною.

Щоб хоч якось облегчити долю братів своїх , українські євангелики створили в Канаді Раду Українських Євангельських Церков згідно з наказом Слова Божого: "Що коли ж хто про своїх не промишляє, той відцурався віри і гірше невіруючого" (1 Тимотея 5:8).

Як про це повідомила преса, Рада Українських Євангельських Церков постала з власної ініціятиви групи провідних пасторів і старших братів, які займають відповідальні становища в своїх деномінаціях. Це не був з'їзд делегатів, але рада провідних осіб (майже з кожної деномінації), що їм на серці лежало терпіння їхніх братів. Це надало Раді широкого репрезентаційного і громадського характеру, а з другого боку унезалежнило її від вузької деномінаційної контролі.

Проте багато євангельських громад і окремі деномінації поперли організацію Ради Українських Євангельських Церков. З них треба відмітити листа від генерального секретаря Української Євангельсько-Баптистської Конвенції в США, довголітнього радіопастора в Америці, проповідника Олекси Гарбузюка, який пише: "Це дуже добре, що Ви зорганізувались для цієї цілі й у цьому Ви маєте особливу підтримку всього Українського Євангельсько-Баптистського Братства в США". Як і треба було сподіватись, є ознаки, що постання Ради також занепокоїла темні сили, які шукають причин для критики й т. д. Але це не спинить праці, бо потреба велика.

Майже вся українська світська преса прихильно відгукнулась на вістку про створення Ради Українських Євангельських Церков у Канаді. Так, наприклад, такі передові органи, як: "Свобода" в США, "Шлях Перемоги" і "Українські Вісті" в Європі та "Гомін України", "Канадійський Фармар" і "Батьківщина" в Канаді відвели окреме місце на своїх сторінках, щоб привітати Раду У.Є.Ц. Англомовна преса так само подала ширші звідомлення про постання організації.

Управа Ради Українських Євангельських Церков у Канаді вже поробила конкретні кроки для здійснення ухвал конференції. Ширший звіт про перебіг праці буде подано пізніше.

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

РОЗДІЛ XV

ПОКАЯННЯ ДЛЯ ЖИТТЯ

1. Покаяння для життя є євангельською ласкою[1]). Кожний служитель благовістя повинен проповідувати навчання про покаяння не менш, ніж віру в Христа[2]).

1.

[1]) Захарії 12:10
Діяння 9:18

[2]) Луки 24:47
Марк 1:15
Діяння 20:21

2. З поміччю покаяння грішник, в наслідок видовища і свідомости, не тільки небезпеки, але також мерзотности і огидности своїх гріхів, (які є противні святій природі і праведному закону Бога), на сприйняття Божого милосердя в Христі так сумує і ненавидить свої гріхи, що відвертається від них до Бога[1]), маючи на меті і намагаючись йти слідом за Ним в усіх дорогах Його заповідей[2]).

2.

[1]) Езек. 18:30, 31
Езек. 36:31
Ісаії 30:22
Псальма 51:4
Еремії 31:18, 19
Йоіл 2:12, 13
Амос 5:15
Псальма 119:128
2 Кор 7:11
[2]) Пс. 119:6, 59, 106
Луки 1:6
2 Царів 23:25

3. Хоч покаяння не має вважатись якимсь задоволенням за гріх, або як якабудь причина до того прощення[1]), що є актом вільної ласки Бога в Христі[2]), все ж покаяння є так необхідне для всіх грішників, що жоден не може сподіватись прощення без нього[3]).

3.

[1]) Езек. 36:31, 32
Езек. 16:61-63
[2]) Осії 14:2, 4
Римлян 3:24
Ефесян 1:7
[3]) Луки 13:3, 5
Діяння 17:30, 31

4. Так, як нема гріху такого малого, який би не заслуговував на погибіль[1]), так само нема гріху такого великого, який би міг принести погибіль для тих, хто правдиво каються[2]).

4.

[1]) Римл. 6:23
Римл. 5:12
Маттея 12:36
[2]) Ісаії 55:7
Римл. 8:1
Ісаії 1:16, 18

5. Люди не повинні задовольнитись загальним покаянням, але це є обов'язком кожної людини намагатись покаятись у своїх особливих гріхах зокрема[1]).

5.

[1]) Псальма 19:13
Луки 19:8
1 Тимотея 1:13, 15

6. Кожна людина зобов'язана приватно сповідатись у своїх гріхах Богові, молячись за їх прощення[1]), по цім і по залишенню гріхів вона знайде милосердя[2]), так само той, хто скривдив свого брата або церкву Христову, повинен бути готовий приватно або публічно сумуючи визнати свої гріхи і висловити своє розкаяння тим, хто були ображені[3]), які по цім мають примиритись з ним і прийняти його в любові[4]).

6.

[1]) Пс. 2:4, 5, 7, 9, 14
Псальма 32:5, 6
[2]) Припов. 28:13
1 Йоана 1:9
[3]) Якова 5:16
Луки 17:3, 4
Йозуї 7:19
Псальма 51
[4]) 2 Кор. 2:8

СВІДОЦТВО ДУХА СВІТОВІ

Йоана 16:8-9.

З пробудженням духової природи людини в ній повстає потрійна свідомість: свідомість гріху, свідомість праведности, свідомість суду.

Все це врешті є одним, це є свідомістю Бога, з якої витікає решта.

В часі перше повстає свідомість Бога, з неї народжується свідомість праведности, свідомість праведности викликує свідомість гріху, яка приносить з собою свідомість суду.

Оце пробудження може мати місце в різних обставинах людського життя знову і знову без того, щоб викликати якісь основні зміни в життю. Духове пробудження зовсім не означає відродження духа і нове життя. Часто трапляється, що найбільш безбожні люди в час якоїсь катастрофи або небезпеки набувають чуття духового. Так корабель на морі, який є в небезпеці піти на дно, раптово обертається в дім молитви. При землетрусах або в окопах люди починають думати про Бога. Це не є боягузтво або страх, але радше істотне в людині пробуджується в час небезпеки і виходить наверх.

Це може бути переходяча свідомість, але вона є дійсною.

Якщо людина застановляється над цією свідомістю довше, то вона стає подвійною. Людина стає свідомою праведности, подивляє її як ідеал, але знаходить себе неспроможною її здійснити, свідомість гріха і далекости від ідеальної праведности викликують в такій людині почуття осуду. Ці свідомості не є властиві лише християнству, а властиві людській природі в усі часи. Коли Ісус Христос сказав, що Святий Дух "докорить світові за гріх, і за правду, і за суд", — Він не мав на увазі сказати, що Дух дасть людям знання факту гріху, праведности і суду.

Вони знали про ці речі задовго до Його приходу і сьогодні ці свідомості знані також всюди, де Дух ще не об'явився в силі через Церкву.

В чім полягає свідоцтво Духа по відношенню до гріха, праведности і суду?

В першу чергу Дух усталює цю потрійну свідомість по відношенню до Ісуса Христа. Дух "докорить світові за гріх . . . бо не вірують в мене", за правду ж, бо я до Отця мого йду . . . за суд, бо князь світа цього осуджений". Дух прийшов докорити світові по відношенню гріха. Що Він говорить про гріх? В першу чергу, що в часи благовістя гріх має новий центр і нову відповідальність. Дух замість того, щоб докоряти людям про їх специфічні гріхи, яких є тисячі і що є різноманітні, відкриває основину і серце гріха. Коли людина чула благовістя і бачила Христа, їй відкривається причина її гріховности. "За гріх, бо не вірують в мене", Дух відкриває новий центр гріха. Гріх є повстанням проти Бога і людські налоги, перестуди, обман і злоба в усіх формах є не чим іншим, як наслідками цього відношення людини до Бога. Гріх є спробою піднести руку, щоб дати поличник Богові.

Ісус Христос жив в звершеній покорі Богові. В своїй смерті Він прийняв відповідальність і наслідки гріха людської раси, зробивши їх своїми.

Про це Йоан Хреститель проголосив: "Ось Агнець Божий, що бере на себе гріхи світа". Ми бачимо праведність і кажемо, що хочемо робити добре, але зле лежить перед нами. Що робити нам? Ісус Христос каже нам: Всю вину минувшини я уневажнив. Всю теперішню слабість я зроблю силою. Якщо ми зречемося Його — це є гріхом. Нема гріху в моїм минулім життю, який би Він не розв'язав в тайні своїх страждань. Нема гріху в моїм теперішнім життю, який би Він не міг розв'язати в силі Святого Духа. Якщо я відвернуся, я стаю винним в усіх гріхах, які є проти мене.

"За гріх, бо не вірують у мене". Люди кажуть мене опановує гріх нестримности, п'янство, якась форма нечистоти. Зовсім ні. Ви не знайшли ще свого опановуючого гріха. Вашим опановуючим гріхом є вперте відмовлення вірити в Ісуса Христа. Гріх є недовірством в Ісуса Христа. Якщо ви увіруєте в Нього, ви будете контролювати свою вдачу, влада алкоголю над вами зникне, зґашена силою Духа. Дехто журиться, стало засмучуючи Духа, над своїм якимсь гріхом, в той час як звільнення так близько у вірі в Ісуса Христа.

Слідуючим є свідоцтво Духа щодо праведности. "За правду, бо я до Отця могу йду". Свідоцтво Духа щодо праведности відкриває Ісуса Христа в два способи. Перше, як звершений зразок і, потім, як все-вистарчальну силу. Христос вийшов від Отця, був на землі серед людей в світлі Отця і відійшов до Отця. Поміж Ним і Отцем не було жодного відділення. Він і Отець були одно. Хто видів Ісуса Христа, видів Отця. Спільність Отця і Сина це є спільність звершеної святости. Відношення Ісуса Христа і Отця є звершеною близістю в святості. Це виявляє перед нами новий ідеал праведности. Ми вважаємо, що праведністю для людини є платити борги, і ніколи не кривдити свого ближнього, думаючи, що це є змістом моральности. Але ця моральність хоч і заслуговує пошани, є моральністю і праведністю закона і поліцая. Дух відкриває новий зміст моральности. Праведністю чи правдою є відповідне відношення до волі Божої, що людина лише тоді знаходить свій правдивий духовий дім, коли вона є з Богом.

Проте, коли б ми мали лише відкриття праведности, наше положення було б трагічне і безнадійне. Ми жалуємо тих людей, які твердять, що Христос є ідеалом і нічим більше. Коли Христос казав, що Він іде до Отця, Він зробив це для нас. Христос прийшов до Отця не тільки як звершена людина, але з ранами на Своїм тілі. Він умер і воскрес і сидить по правиці Слави, щоб ті, хто є нечисті, увірувавши, здобули прощення і силу для праведного життя тут і приєднались до Нього в вічности. Дух прийшов, щоб: "Докорити світові за правду, бо я до Отця мого йду". Свідоцтво Духа не є лише відкриттям нового знання і зразка праведности, але і проголошенням нової сили, якою люди можуть самі також осягти праведність.

Ми не говоримо, якби ми вже осягли або стали звершеними. Праця ще не є скінчена. Наш Господь має ще багато терпеливої праці з нами, але Він осягне її. Він поставить нас перед Собою "непорочних в радості".

Знову Дух говорить світові про суд. "За суд, бо князь світа цього осудиться". Це є новий наголос щодо суду. Коли на Великодній ранок Бог підняв з мертвих Ісуса Христа, Він проголосив цим: Цього Чоловіка я приймаю, але це також означає, що всіх людей не подібних до Нього Він відкидає. Воскресіння Ісуса Христа є проголошенням всім людям усюди, що лише коли вони подібні Йому, вони можуть надіятись встати з мертвих, вознестись на небо і ввійти в славу так, як Він увійшов.

Хрест і воскресіння Ісуса Христа є осудженням гріху. "Князь світа цього осуджений" Осудженим є князь світа цього. Світом є щось більше, ніж часом люди уявляють. Світськість є те, що ніколи не ширіться в духове. Христос судить світ і проголошує його недостаточним.

Часом людей осуджують за захоплення картами, танцями і театром, але є також захоплення світом, що не грає в карти, й не танцює. На деревлянім хресті люди розп'яли ідеал Бога і так "князь цього світа осуджений".

Це значить, що полонені князя світа цього є тепер вільні, двері в'язниці відкриті і людина може зіставатись в'язнем тільки тоді, коли сама того бажає.

Дух не є тут, щоб переконати нас про суд, що наступає, хіба, що людина собі сама того бажає. Він є тут, щоб переконати нас, що суд вже відбувся. Потвора є мертва. Його сила зламана. Ворог, що полонив нас, розбитий в тайні хреста і ми є вільні. Якщо хто вибере цей світ як початок і все в життю, якщо хто вибере рабство, тоді він має поділяти пекло з князем світа цього. Але це ваш власний вибір. Це не є вибором Бога для вас. Що ж ми будемо робити з Євангелією? Якщо ви відкинете Його, це ваш гріх. Якщо ви увіруєте в Нього, це ваша праведність, зразок і сила. Якщо ви відкинете Христа, про Якого говорить Дух, тоді ви вибрали суд, що призначений князеві віка цього. Якщо ви увінчаєте Христа, про Якого Дух говорить, тоді ви поділите Його побіду над князем цього світа і замість підбитого ви станете побідником.

UKRAINIAN CANADIANS

by Paul Yuzyk

Повища книжка написана сенатором П. Юзиком англійською мовою. Вона подає в короткій і змістовній формі багато цікавого і цінного матеріялу про українців в Канаді. Провідною думкою цієї книжки є доброзичливість і толерантність. Все ж таки в цій книжці згадано мимохіть про українських євангеликів і їх роля в життю української громади недоцінена. Українців протестантів нараховується в Канаді тепер до 120.000 і вони, безперечно, заслуговують у кожній розвідці українського життя не менш уваги, ніж інші церкви. Тим більше, що їх вплив був великий і наочний. Перший український світський часопис у Канаді був заснований з ініціятиви євангельських пасторів пресвітеріян та ними редагувався. Перший український релігійний часопис у Канаді був заснований українськими пресвітеріянами.

Перші українські колегії і народні школи в Канаді так само постали з ініціятиви пресвітерських українських пасторів. У Вінніпегській Українській Колегії, яку заснували українські пресвітеріяни, нараховувалось до 200 українських студентів. Навіть у наші дні ще й досі живуть українські професіоналісти, які скористали з цих шкіл. Всю цю працю провадили пресвітерські пастори: І. Бодруг, П. Крат, І. Глова й інші. Перші декади української імігрaції в Канаді перейшли під гаслом реформації й охоплювали цілу громаду.

В ті роки (1903) Греко-католицька церква в Галичині не цікавилась українцями в Канаді і була проти еміграції українців до Канади. Українських православних тоді ще не було й у згадці. Отже, українські протестанти заповняли релігійну порожнечу і виконували важливу релігійну й національну працю, аж поки інші церкви не з'явились на горизонті. Українські євангелики мали щиру та щедру поміч від англомовних протестантів, але це українці самі, які шукали (за браком власних засобів) їх помочі, і з боку англійських протестантських церков — це не був прозелітізм, а просто євангельське бажання ділитись з іншими тим добром, що вони самі мали. При всім тім українські євангельські громади мали свою самоуправу. Навіть і сьогодні англомовні протестанти ніде і ніколи не поможуть якійсь євангельській праці серед українців, якщо самі українці не шукатимуть прийняття в склад їх церкви. В тих випадках, коли українські громади не виявлюють бажання помогти самім собі, такі громади лишаються на призволяще. При всім тім кожна українська громада в складі своєї деномінації має повну автономію і рівні права на самоуправу й участь в усіх органах церкви, які керують працею цілої церкви.

Все це не виглядає на якийсь прозелітизм. Тим більше, що пресвітеріяни також помагали щедро і "Греко-Незалежній" Православній Церкві, яку зорганізував адвокат Василь Свистун. На початках їм бракувало засобів і з поміччю покійного пресвітерського пастора Купчинського Пресвітерська церква вирятувала їх з кризи фінансовою допомогою. Греко-католики діставали великі субвенції від римо-католиків в Канаді з самого початку.

В першій декаді української імігрaції більшість українців у Канаді належали до російської православної церкви, на чолі якої стояв росіянин митрополит Серафім. Це було великою заслугою пастора І. Бодруга, що він цю церкву відділив від росіян і зукраїнізував. І в ті дні ця зреформована церква нараховувала до 60.000 членів. Її навчання було євангельське, але форма була дещо православна. Цим вона нагадувала англіканську церкву і носила назву "Греко-Незалежна Православна Церква". Ця церква мала свій власний український церковний уряд. Її утримувалося з пожертв членів, датків і братерської помочі Пресвітерської Церкви в Канаді. Греко-Незалежна Православна Церква розвивалась незвичайно, проте її український провід зробив помилку. Не підготовивши членство, церковний провід перевів радикальну реформацію форми богослужень і надав їм чисто євангельський вигляд. Велика кількість членів тоді залишила церкву і більшість з них приєдналась до нової Греко-Православної Церкви, що в 1918 р. постала з ініціятиви В. Свисту-

на, Василя Кудрика, Михайла Стечишина, Осипа Боянівського, Тараса Ферлея й інших. Ця нова церква спочатку притримувалась реформаційних засад щодо сповіді, участи лаїків в уряді й т. д., але з часом згубила цей поступовий дух і повернулась до православного консерватизму. Багато українців тоді перейшли до пресвітерської церкви, частина якої потім стала Злученою Церквою. Рівнобіжно серед українців у Канаді розвивались безкомпромісові євангельські рухи баптистів, п'ятидесятників і євангельських християн. Серед баптистів треба згадати піонерів того часу, пасторів: Івана Шакотька, Івана Колісника та Івана Артименка. Пізніше прибув пастор П. Кіндрат.

Сьогодні українські євангелики в більшості належать до Злученої Церкви (частинно бувши пресвітеріяни), Баптистської, П'ятидесятницької й Євангельської. Всі вони мають свої власні українські краєві організації і видають свої часописи. Баптисти видають "Християнський Вісник", пресвітеріяни — "Євангельську Правду", Українське Євангельське Об'єднання (реформовані) — "Ранок", п'ятидесятники — "Євангелист". Окрім того, як про це ми вже попередньо писали, була створена Рада Українських Євангельських Церков у Канаді. Уникаючи втручання в українську партійну боротьбу і політику, українські євангелики завжди ставали на захист інтересів свого народу. Так у часи репатріяції в наслідок заходів пресвітеріян і баптистів ці дві великі англомовні деномінації виступили з протестом перед урядом проти репатріяції скитальців. В ті дні управа КУК висловила українським євангеликам окреме признання. Також у наслідок заходів українських протестантів Брітанське й Закордонне Біблійне Товариство видало новий переклад української Біблії і покликало до цієї праці митрополита Іларіона.

Українські євангелики мають свою багату літературу. Отже, нема сумніву, що вплив євангельського руху і їх думок на українську спільноту був великий і конструктивний: Його зріст серед українців доводить, що він заслуговує на більшу увагу, ніж йому досі присвячено.

ОМАННА МОЛИТВА

(Передрук з "Новин і поглядів")

"О Господи, так довго, як погода є прийнятливо добра; так довго, як до мене ніхто не прийде; так довго, як ніхто не попросить мене щось для них зробити; так довго, як я зможу сидіти десь далеко з-заду на лавці; так довго, як вони не будуть вибирати пісень, що я не знаю; так довго, як я зможу встигнути бути дома на час, щоб бачити гру на телевізії, — я вшаную Тебе своєю присутністю на якімсь богослуженні в Твоїй церкві тоді, коли це буде мені до вподоби. Амінь!"

РІЗНЕ

В ІМЕНІ ІСУСА ХРИСТА ВИГАНЯЮТЬ З ЦЕРКВИ

"ЧІКАГО. — У відповідь на заяву єпископові Я. Габра з 12 лютого ц. р. про цілковите скасування юліянського календаря в катедрі св. о. Миколая в Чікаго, делегація Централі Оборони ОМТ УКЦеркви поїхали до Риму і одержала від Секретаря Конгрегації Східних Церков Кардинала Тести запевнення, що єпископ Я. Габро має дати вірним юліянські свята. Однак найближчого тижня не сталося ніщо такого, що свідчило б, що єпископ готов виконати доручення своїх зверхників з Ватикану.

У Страсний Четвер дві тисячі мирян заповнило катедру, але Страсті не були відправлені. Тоді обурені й огірчені миряни, старші і молодь, влаштували перед парохіяльною канцелярією під наглядом поліції двогодинну палку демонстрацію, домагаючись свого традиційного Великодня. Прибув репортер телевізійної станції NBC, і ще того самого вечора фрагмент з демонстрації показано в телевізії.

У Велику П'ятницю катедрою св. о. Миколая зацікавилася вся американська преса Чікаго, і журналісти просили інформації про останні події. Вранці того дня миряни самі внесли Плащаницю і поклали її серед квітів на тетраподі. Священик Леонід Корчинський надаремно намагався не допустити до внесення Плащаниці, заступивши людям дорогу з Найсв. Тайнами у руках і притім виголошував до мирян такі слова: "В імені Ісуса Христа, я вас взиваю, щоби ви вийшли з церкви, в противному разі будете покарані"! Миряни з Плащаницею оминули священика і поклали на призначене місце СВЯТУ ПЛАЩАНИЦЮ! Пополудні великі маси мирян, вірних своїй предківській Церкві, з дітьми і молоддю почали адорацію Плащаниці, яка була посвячена ще в таборі ДП Мюльгайм-Рур в 1945 р.

Катедральні отці кілька разів кликали поліцію, але вона не бачила ніде насильства і обмежилася лише наглядом за порядком і в церковні справи не втручалася.

Юрій Теодорович

Від Редакції: Як ми, вже після отримання цього допису, довідалися, у Великодню суботу катедра св. Миколая в Чікаго була закрита і свячення пасок (коло 1,500 кошичків) відбулося

на вуличному хіднику біля церкви. Посвячення доконав 80-літній священик з Канади о. І. Гаврик. У Воскресну неділю відбувся тільки обхід довкола церкви без священиків. Ніяких воскресних відправ, крім звичайних недільних, у катедрі св. Миколая не було. Сподіваємося отримати з Чікаго докладніші вістки, які помістимо в наступному числі".

("Новий Шлях", травня 13, 1967 р.)

"Нехай же оце ніхто не судить вас за їжу або за напиток, або поглядом свят, або нового місяця, або суботи. Це тінь того, що настане, тіло ж — Христове" (Колосян 2:16, 17).

Згідно слів Св. Письма повища боротьба за дати свят є лише боротьбою за тінь і нехтування тіла Христового.

В кожнім святі тілом Христовим є любов нашого Господа до людей, дата свята є другорядним питанням, за яке ніхто не має судити один одного в церкві.

Якщо в церкві одна частина хоче святкувати Великдень по одному календарю, а друга частина по іншому ,то мудрий провід, радіючи з факту, що люди вірять і славлять Господа, повинен задовольнити обі групи, і не розколювати церкви задля тіні. Наочно, що обидва календарі мильні, дата Великодня є довільно вибрана і нема сумніву, що кожна група має важливі і вистачальні для них самих міркування, чому одна дата для них важливіша за другу.

За це ні одних, ані других не треба судити.В результаті боротьби за дати свят не славиться тіло Христове, і виставляється на посміх перед світом українське ім'я.

Відрадним є, що знайшовся хоч один священик о. І. Гаврик, який наочно, розуміючи духове значення свята, хоч і на вулиці, але провів службу Божу для членів церкви, які хотіли славити Христа по своєму календарю. Людина читає все це звітування і часом їй здається, що часи середньовіччя ще є з нами.

При цім треба так само зауважити фальшивість закиду українським євангеликам, що вони ділять нарід. Українські євангелики ніколи не мали отакої дивовижної боротьби і розколу, які мають місце в греко-католицьких церквах. В дійсності найбільше ділить і ослаблює наш нарід повища дивовижна ритуальна обрядовість.

ІСТОРІЯ УКРАЇНЦІВ У КАНАДІ

Українці в Канаді відмітили в минулому році 75-річчя поселення і вступили на склоні сторіччя Канади в нову добу. Це великі дати Української Спільноти як цілости та українців-громадян цієї країни.

Кожна спільнота з нагоди таких історичних дат робить підсумки і синтезу минулого, щоб в її зеркалі бачити краще своє майбутнє, а з тим, щоб на підставі минулого плянувати життя спільноти на дальші століття. Не інакше треба зробити це українцям Канади.

Українська Вільна Академія Наук вшанувала ці дати української історії в Канаді передусім появою "Студій до історії українців Канади". Досі появилося два томи, а третій є підготований до друку і побачить світ у найближчих місяцях. Появу "Студій до історії українців Канади" Українське Громадянство Канади і ЗДА привітало дуже прихильно. Це виявилося передусім у фінансовій піддержці зі сторони жертвенних і патріотичних установ та громадян, як теж численних рецензій та нотаток, які появилися з цієї нагоди. Як відомо, "Студії до історії українців Канади" появляються в українській мові з англомовним вступом та резюме. Цим УВАН та автор хотіли дати хоч частинне розуміння нашого минулого для англомовного читача. Мимо цього відчувалося і відчувається постійне домагання, щоб появилася повна документальна історія українців Канади в англійській мові. Вона конечно потрібна не тільки для наших сусідів, шкіл, каледжів та університетів, але теж для численних українців.

Ідучи назустріч цим бажанням і потребам, Історична Секція УВАН вже від довшого часу розгорнула в тому напрямі свою працю. З приємністю можемо повідомити Українське Громадянство, що підготовляється крім "Студій до історії українців Канади" теж повна документальна Історія Українців Канади в двох томах та обох мовах. При цьому бажаємо замітити, що праця в англійській мові є принята, як "Сентеніел оф Конфедерейшен Проджект". Цей цілий плян взялася реалізувати УВАН в Канаді в надії, що українська організована спільнота, як також поодинокі громадяни-патріоти піддержать УВАН фінансово. На кошти друку і кліш цілости проєкту потрібно мінімум двадцять тисяч долярів. Це поважна сума, але одночасно незначна, якщо йдеться про зусилля цілої спільноти.

Президія УВАН звертається публічним апелем до всіх і гаряче просить повністю піддержати задумане діло, щоб у великі річниці українського поселення в Канаді залишити тривалий слід нашої історії. Всі надіслані пожертви будуть проголошені в пресі для громадської контролі та вписані на окремих сторінках заплянованих видань. Наше звернення спрямо-

вуємо до всіх, бо відповідальність за наше майбутнє в цій країні тяжить на нас усіх.

Вінніпег, в березні, 1967.

За Президії УВАН:
Д-р Микита Мандрика
Проф. Михайло Боровський
За Історичну Секцію УВАН:
Д-р Михайло Марунчак

Адресувати:

Ukrainian Free Academy of Sciences
(U. V. A. N.)
P.O. Box 3597, Station B
Winnipeg 4, Manitoba, Canada.

ОПОДАТКУВАННЯ ЦЕРКОВ

Бувший англіканський єпископ Я. А. Пайк, що недавно був змушений в наслідок своїх скрайніх поглядів покинути єпископство, надрукував статтю в журналі "Плейбой". В цій статті він каже, що податки набагато зменшилися б, коли б оподатковано церкви. Я. А. Пайк подає, що церковне майно в Сп. Державах виносить $79,500 більйонів, з цієї суми римо-католицька церква посідає майна на $44.5 більйонів, протестанти на $28 більйонів і євреї на $7 більйонів. Римо-католицький "Найтс оф Колюмбус" є власниками "Янкі Стадіум" та їх майно вартує $200 мільйонів, деякі римо-католицькі церкви мають готелі і т. д.

Це саме питання дискутувалось і в Торонті, але було зазначено, що окрім церков є звільнені від податку також університети, гайдро, міська трамвайна система, клюби ветеранів, федеральні і провінціяльні інституції й т. д.

Нема сумніву, що коли б все це майно було оподатковано, то податкові рати значно зменшилися б.

Проте, маючи на увазі колосальну важливість праці церкви у суспільстві і той факт, що ціле суспільство користає з праці церкви не тільки духово, а в кінці кінців і матеріяльно, ми вважаємо, що будинки, в яких відбуваються богослуження і праця церкви, повинні бути вільні від податків, але все інше церковне майно, як рівнож всяке інше майно різних громадських і державних інституцій і підприємств повинно бути оподатковано. Користь з них має цілий край або провінція, тому платити за майно повинні всі громадяни, а не тільки мешканці міст.

Так далеко податок на хати в місті остільки зріс, що деякі з громадян, що отримують пенсії й не мають інших джерел прибутку, будуть змушені продавати хати і шукати міської

допомоги. Чимало грошей можна було б заощадити податковцям в той спосіб, щоб наші вибрані достойники їздили в своїх власних автах, як це роблять усі інші громадяни. Шофери і лімузини коштують великі тисячі.

Будови різних театрів, музеїв і т. д. повинно робитись за приватні фонди, а не за гроші, стягнені з податковців, яким дуже часто бракує засобів не тільки на театри, а на потреби найбільшої необхідности.

Численні поїздки на різні конвенції і приняття з коштовними меню і напоями можна було б обмежити до ділових зустрічей.

Взагалі, як місто, так і країна, повинні навчитися жити ощадно і в межах свого бюджету. Чимало залежить від виборців, вони передусім повинні брати участь у виборах, а подруге, вимагати від своїх представників ощадности.

МІНЛИВІСТЬ НАСТАВЛЕНЬ ВАТИКАНУ

У часі Другого Ватиканського Собору, Ватикан для заохочення екуменізму уникав піднесення Діви Марії, аби не дратувати євангеликів. Наочно тепер ситуація змінилась і папа Павло VI проголосив, що він їде до Португалії, щоб здобути заступництво Марії в справі миру в церкві й у світі. Помолившись перед каплицею Фатіми, папа відлетів назад до Риму. Фатіма — це маленьке португальське село, де три дитини, які пасли вівці, мали ніби об'явлення Діви Марії. Їх вік був сім, дев'ять і десять років. Саме "чудо" мало чим різниться від сили подібних "чудес" у Римо-католицькій церкві та його оцінюють дуже скептично.

ВИПРОДАЖ СПІВАНИКІВ

Остання нагода. Видавництво "Євангельської Правди" має на складі обмежену кількість українських співаників, які продаються по зниженій ціні. Український співаник "Книга Хвали" містить 224 пісні, майже всі з нотами. В співанику знаходяться псальми Тараса Шевченка з нотами, добірні українські релігійні пісні і переклади прекрасних євангельських пісень з англійської, німецької і французької мов, —всі з нотами.

Цей співаник продавався досі по $1.75 за книжку. Видавництво "Євангельської Правди", ліквідуючи нерозпродані співаники, продає їх тепер по $1.00. Замовлення проситься посилати на адресу "Євангельської Правди".

ЩО ТАКЕ НЕБО?

Кожна людина повинна думати про те щасливе місце, що наш Небесний Отець приготовив для своїх дітей. "Я знаю чоловіка в Христі перед чотирнадцятьма літами, чи в тілі, не знаю, чи без тіла, не знаю, (Бог знає), підхоплений аж до третього неба" (2 Кор. 12:2).

Коли існує третє небо, то мусить бути і перше, та друге небо. Першим небом є повітря або воздух, це небо, в якім літають птахи, і це небо обгортає землю. З першого неба приходить дощ і сніг (Іс. 55:10).

Оце перше небо Господь створив на другий день (1 Мойс. 1:6-8). Це, власне, те небо, що перейде з великим шумом у Христовому приході (2 Петра 3:10).

Далеко вище понад нашою атмосферою знаходиться небо небесних просторів, де зорі, сонце і місяць кружляють по своїх орбітах.

Це є друге небо і воно свідчить про Божу славу (Псальма 19:1-6).

Окремим небом є третє небо або Рай, про яке пише ап. Павло. В тім третім небі перебуває Господь, що володіє всесвітом. У тім третім небі Господь приготовив місце для Своїх дітей (Івана 14:1-3).

"В дому Отця Мого осель багато . . . (казав Господь). Іду наготовити місце вам. І як піду та наготовлю вам місце, знов прийду й прийму вас до Себе, щоб де Я, і ви були (Йоана 14:2, 3).

Дорогою до цих осель, чи третього неба, є наш Господь Ісус Христос, Який сказав: "Я дорога, й правда, і життя: ніхто не приходить до Отця, як тільки Мною" ("оана 14:6).

Сама природна людина не зможе знайти дороги до небесних осель. Очі її засліплені гріхом і серце її бажає чогось іншого, лише не Бога. Грішна людина не може спасти себе, бо її найкращі учинки знечищені гріхом. Тоді Христос стався дорогою для них. Він прийняв на Себе їх провини і заплатив їх кару за гріх ціною Свого життя і тепер "хто вірує в Нього, не осоромиться". "Віруй в Господа Ісуса Христа і спасешся ти і дім твій". Так людина у вірі і покаянню, в новім життю праведности знаходить дорогу в Христі до вічних осель. Дорога ця вільна. Ніхто не може вимагати грошей за неї, а не можна її заслужити. Цей дар можна лише прийняти, бо він є вільний у Бозі. Ця дорога є радісна: "Повертаються вибавлені Господом і приїдуть на Сіон із піснями, й радість вічна — над головами їх, вони знайдуть радощі й веселощі, а смуток і зідхання перестунуть" (Іс. 51:11).

Це є поодинока дорога. Іншої дороги нема. "І немає іншого імени під небом, щоб ним спастись нам".

М. Ясинський

ЗАГАЛЬНА СПОВІДЬ

Українські пресвітеріяни, слідуючи за навчанням Святого Письма, все обстоювали важливість, як особистого покаяння перед Богом насамоті в ім'я Ісуса Христа, так і загальної сповіді під час богослужень.

У Святім Письмі нема навіть і натяку на звичай наушної сповіді віруючими своїх гріхів якомусь священикові, при якій при тім треба платити. Апостол Яків радить віруючим: "Сповідайте один одному свої гріхи і моліться один за одного, щоб вам сцілитись" (Якова 5:16).

У цім випадку це лише порада. Сам віруючий, маючи довір'я до іншого, може поділитись з ним своїм тягарем. Тут нічого не говориться про наушну сповідь священикам.

Українські православні в Канаді, які стояли спочатку на цій засаді, пізніше змінили своє становище й у деяких місцевостях змушують членів до наушної сповіді. У греко-католиків наушна сповідь великий обов'язок.

Митрополит Василь Липківський наочно стояв на евангельській засаді. В журналі "Церква і Життя" ч. 259 поміщена проповідь митрополита В. Липківського якраз на цю тему. В цій проповіді він пояснює історію наушної сповіді і критикує її надуживання владою і священиками. Він слушно аргументує, що загальна сповідь є заснована на Слові Божім і пише далі: "От через що наша Українська Церква знову відновляє загальну сповідь всім братерством перед Христом, поки не відновилась та близькість і чистота почувань між братерствами, яка б дала змогу знову, як і в часи апостолів, сповідати гріхи один перед одним".

ОРЕЛ І ЧЕРЕПАХА

На похилім над водою дубі сидів Орел, а недалеко Черепаха почала проповідувати своєму браттю наступне:

— Пропадай воно, щоб літати . . . Покійна наша прабаба, дай Бог їй царство небесне, навіки пропала, як оповідає історія, за те, що почала вивчатися проклятой науки від Орла.

Сам сатана її видумав . . .

— Слухай ти, нерозумна! — перервав її проповідь Орел. — Не через те загинула твоя премудра прабаба, що літала, але тому, що прийнялася за те, що не було їй природне. А літання завжди не гірш повзання.

Сила. Любов слави і любов солодощів потягла багатьох до занять, не придатних зовсім їх природі. І тим гірше буває їм, чим вище заняття, і дуже небагатьох мати родила, наприклад, до філософії, до англійського життя.

Г. Сковорода
Басні Харківські.

QUEEN ELIZABETH II IS ALSO A UKRAINIAN QUEEN

The Debrett, July, 1966, on the ocasion of the 900th anniversary of the Battle of Hastings in 1066, announced that Queen Elizabeth II descended in the 31st generation from Volodymyr Monomakh, Prince of Ukraine King Harold II of England, who was killed at the Battle of Hastings, left a daughter, Gytha, who married Grand Prince Volodymyr Monomakh. (Ukrainian Canadians by P. Yuzyk).

THE STONE CROSS

by LeRoy Brown

Spat! Zinggg . . . A bullet from a Winchester rifle struck a large stone, just about a half foot above Clem Tolliver's head, then richocheted with a weird hum toward the valley. With practiced eyes, Clem peered cautiously over his shoulder. He knew one of the Charings must have fired that shot.

Spat! Another bullet nipped Clem's hat before it struck the stone and went whining after the first shot. This fiery greeting was accompanied by a stern command, "Drop your rifle! And git off our land!"

Then the Cunning, bearded, yet youthful face of Jed Charing appeared from another clump of stones. "Why, ye ain't even armed!" he exclaimed.

"No," said Clem, quietly.

"Well, why ain't ye? I never seen a Tolliver without a gun yet. And why are you on your knees? Didn't hit you, did I?"

"No, Jed. I've been praying."

"Prayin'!" And the young mountaineer stood openmouthed, just starting at Clem. Then finally he managed to ask, "Have ye gone crazy?"

"No. Think maybe I'm just beginning to get some gumption," said Clem.

"Why, what-uh ye mean?"

"Well, there's not much gumption in the Charing and Tollivers keepin' on hating each other like they always have, is there?"

"Hadn't thought on it before. Why not?" And Jed squinted his beady eyes thoughtfully.

"Is there any reason for you and I to hate each other?"

"The Charings have always hated the Tollivers and they always will. I reckon that's reason enough," declared Jed. "Why did you change, if you have?"

"I learned about a better way of life, Jed, when I went to the meetings at Pineyville," said Clem.

"So you went and got religion, did ye?" Jed grinned as he spoke, showing his big discolored teeth. "We heard about the meetin's, but none of us went."

"I learned more about Jesus there. Mammy used to tell me about Him. And I know she prayed for us often too. Of course, none of the rest of us took any stock in religion. But at that meeting Jesus came into my heart—and things are different now. It's just like Mammy said it would be. Bless her heart." Clem's mother had been dead for only about a year. She was still a tender, precious memory for him.

"How are things different now?" asked Jed.

When God came into my life He took out the old mean hate and put love there," explained Clem. "My heart's as light as a mountain breeze now, Jed. The whole world and everything in it looks mighty good to me. And I love everybody, because God created all of us."

Jed shook his head dubiously as he said, "Land o' Possum Holler, I never thought I'd hear a Tolliver talk like that. But why did ye come over here to pray? I might o'shot ye."

"For some time I've been wanting to come over here close to these stones. See, they form a big stone cross, don't they?" said Clem.

" 'Pon my word, so they do. I hadn't seen it before."

"It's a heavy cross, and it reminds me of one my Savior died on at Calvary to pay for our sins."

"Huh? Ain't nobody ever paid nothin' for me, Clem Tolliver. Don't try to tell me that," said Jed .

"Oh, yes, Jesus did. According to the Bible all have sinned and come short of the glory of God. But when Jesus carried His cross to Calvary and died there, He paid the debt and made it possible to get rid of our sins."

"You sure sound awful like ye mean that, Clem. But I cain't understand." Jed frowned as he spoke.

"I know, Jed. Neither could I until I gave my heart to God and really started reading this Book." Clem removed a New Testament from his pocket.

"What's that?"

"A Bible. I have two of them. I want to give you one."

"Hit wouldn't do no good. I cain't read."

"Neither could I, if Mamma hadn't taught me. But take the Book anyway, Jed. Just having it may help."

"Maybe," said Jed, thoughtfully, as he took the Bible. "But you'd better be a gitting', 'cause if Pa finds ye here he might shoot to hit."

"You live near the cross—almost in its shadow," said Clem, as he turned to leave. "Look at it each day, and think of the Savior who died for our sins."

Next day the Tolliver family solemnly gathered at the dinner table in the kitchen. Clem's father was quieter than usual. He was never very talkative, and in contrast to Clem, he was small and wirey. His jet-black moustache, a small handlebar type, added to his solemnity. Clem's older sister, Retta, was the cook and housekeeper. And his young brother, Alvin, sat in his usual place across the table from Clem, just looking blankly at his empty plate.

Little was said during the meal, and no one seemed to have much appetite. Clem had difficulty swallowing. This would be his last meal at home for months, because that afternoon he would be leaving to attend Bible school in the city.

"We'll be missin' you a heap, Clem," said his father.

"Time'll fly fast, Pa. I'll be back almost before you know it."

"Here's some money for you, son. We want you to take it. It ain't much, but it's all we've got."

"Twenty dollars! Why, Pa, that's a lot of money."

"Take it, son. We want you to have it."

"You're the best people in the world. And I'll pay you back a hunddredfold!" declared Clem. "I'll get a job and work part-time while I'm at school."

There was deep longing, almost fear, in Alvin's dark eyes as he shook hands with his big brother later that afternoon. "I'm coming back, Brother—I'm coming back," promised Clem.

A summer passed. Then winter chased fall from the hills. There was more sunshine, then clouds bottomheavy with snow. Two years had passed when over familiar hills, a mountain boy trudged again. Clem Tolliver was coming home! How familiar everything looked; there was the big stone cross in the distance—just as Clem had left it. And across the way was a cabin. How insignificant it was compared with skyscrapers in the city. But it was home! Clem increased his pace to a run. Alvin was watering a mule at the trough. "Hi, Alvin!" yelled Clem. "Hello, Brother!"

Alvin became so excited he nearly fell into the trough. Then he hurried to reach his brother's outstretched hand. "You did come back, didn't you? You sure did!" said Alvin.

"Yes, Brother. And the hills never looked better to me."

By that time Clem's father and sister had come out of the cabin, and they were showering Clem with questions.

"He's the same old Clem," said Alvin at the dinner table.

"'Cept he's got some new store clothes," declared Pa Tolliver.

Next morning Clem ventured another visit to the stone cross. He wondered which one of the Charings would shoot at him this time. But there were no shots, and as he approached the big stone cross he saw someone kneeling! Quietly, Clem knelt near the praying figure. A few moments later he turned and looked into the face of Jed Charing.

"You!" exclaimed Jed, as though he were seeing a ghost.

"Yes, and I'm glad to see you again."

"I—I—that is . . . " Jed was groping for words. "Well, I done what you told me, and I went to Stanton to the mission too. I don't hate you any more."

"Praise the Lord!" said Clem, as he grasped Jed's hand. "We have a wonderful Savior, haven't we?"

The silence that followed was broken by Clem who spoke again. "How about our folks? Can we help them find the Savior we have found?"

"I've been praying."

"So have I. But there's so much prejudice and hatred—it will be a heavy cross for us. Perhaps even beavier than that stone cross there. Yet you know, Jesus' cross at Calvary was heavy too. But He bore it! And He will help us bear this cross, Brother." Clem's arm was around Jed's shoulder as each boy bowed his head and whispered a prayer beneath the mighty stone cross.

("The Bible Truth")

15.1

Євангельська ПРАВДА

LIBRARY AND

ЗМІСТ

The Queen and the Prince interested in Ukrainians	1
Про Раду Українських Єв. Церков у Канаді. М. Фесенко	2
Уздоровлення слабого на проказу. В. Кучер	6
Ототожнення "Творчої Сили" Енштайна. Д-р М. Б. Крідер	9
Студії до історії українців Канади. Д-р М. Г. Марунчак	13
Визнання віри Пресвітерської Церкви.	18
Різне	22

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і

не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL AND EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MANITOBA, CANADA

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Рік XXVIII. Ч. 6. Липень-Серп. 1967 July-Aug. Vol. XXVIII. № 6.

THE QUEEN AND THE PRINCE, INTERESTED IN UKRAINIANS

During the Centennial Celebrations of Canada's Confederation Queen Elizabeth II and Prince Philip visited Ottawa. That day the Canadian Parliament had a special open-air session in front of the Parliament Buildings.

Speakers of the Parliament and the Senate greeted the Queen and the Queen addressed the gathering in English and French. During the reception in the afternoon Senator Paul Usyk and his wife Mary were introduced to the Queen and Prince Philip.

The Queen and the Prince had a gracious and interesting conversation with this Canadian Senator of Ukrainian origin.

Prince Philip asked about Ukrainians and their contributions in Canada. They were interested to hear that the Ukrainian Senator and his wife were born in Canada and that their parents came to Canada 60 years ago. The Queen and the Prince were pleased with the great progress made by Ukrainians in Canada during the last 75 years, the fact that Ukrainians now participate in every branch of economical, political and social life in Canada, and that they have produced 79 parliamentarians in Provincial and Federal Parliaments.

The Queen and the Prince were also interested to know that Ukrainians in Canada still use their language. The Royal couple wished all Ukrainians still greater achievements in the future many-sided development of Canada.

The Ukrainian Community in Canada feels greatly honoured by the Royal interest, and charmed by their graciousness.

FRONT PAGE PICTURE: H. M. THE QUEEN AND H. R. H. PRINCE PHILIP

H. M. Queen Elizabeth II and H. R. H. Prince Philip photographed recently in the White Drawing Room at Buckingham Palace. The Queen wears a white satin dress with gold and silver embroidery, and the Sash and Star of the Order of the Garter with Family Orders on the shoulder, diamond earrings and necklace and a diamond and pearl tiara. Prince Philip wears the uniform of an Admiral of the Fleet with the Sash and Star of the Order of the Garter, and the Star of the Order of the Thistle. Portrait by Anthony Buckley.

ПРО РАДУ УКРАЇНСЬКИХ ЄВАНГЕЛЬСЬКИХ ЦЕРКОВ У КАНАДІ

Управа РУЄЦ у Канаді щиро дякує братам і сестрам за духову підтримку. Певні деномінації стають солідно за РУЄЦ і розходжень не мають. Поміж побажаннями успіху в праці треба ще згадати повну підтримку акції Ради УЄЦ також пастором Я. Гомінюком, "Українським Бібілійним і Місійним Товариством Канади" й Радіо-Передаванням "Година Божого Слова" на заході Канади. До реєстру часописів, що прихильним голосом привітали РУЄЦ, треба занести "Новий Шлях" і "Християнський Вісник". При цій нагоді управа РУЄЦ у Канаді бажає благословення Божого редакторові й авторові бр. М. Подворнякові з нагоди його сороклітньої праці на євангельському полі.

Управа Ради Українських Євангельських Церков посідає важливі автентичні документи, що рішуче заперечують комуністичну пропаганду про "свободу релігії" за Залізною Заслоною. В дійсності там нема ніякої свободи, а шаліє свавілля і переслідування атеїстичними погромщиками кожного вияву щирої віри.

З цих документів стає явним, що КГБ спромоглося обсадити своїми "представниками" головну управу Всесоюзного Совета Евангельських Християн Баптистов. Це є загальна євангельська організація, в яку уряд примусово об'єднав усі євангельські деномінації так званих "Советських Республік", включаючи й українську.

Провід повищої євангельської організації виявив своє обличчя, розіславши по всіх євангельських громадах найбільш дивовижні "інструкції". Ці інструкції привели б неминуче до занепаду цілого євангельського руху. Ось деякі з цих інструкцій:

"Старший пресвітер мусить твердо знати і пам'ятати, що головним завданням богослужень у теперішній час являється НЕ ПРИТЯГАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ. Обов'язком старшого пресвітера є СТРИМУВАННЯ НЕЗДОРОВИХ МІСІЙНИХ ПРОЯВ. Старшому пресвітерові необхідно дуже уважно пильнувати за прийняттям нових членів і за суворим виконанням прийнятого правила ВСЕХБ про **іспитовий термін не менш 2-3 років".**

"Старший пресвітер не повинен . . . захоплюватися проповідями". Кожний пресвітер не повинен вести ніякої духової

праці за межами своєї громади і не дозволяти подібної діяльности з боку інших членів громади".

"Пресвітер не повинен допускати ухилів у богослуженнях у бік призивів до скорого вступу нових членів. Треба старатись звести хрещення молоді, яким є від 18 до 30 років до самої мінімальної кількости. Дітей дошкільного віку, як правило, не вільно допускати на богослуження".

Повищі "інструкції" управи ВСЕХБ міг придумати лише якийсь генерал КГБ. Церковне членство обурилося на ці інструкції, бо їх ціль було дуже легко зрозуміти. Низи створили окрему Раду Церков і вислали делегацію до Президії Верховної Ради СССР в числі 500 осіб зі всіх кінців СССР.

Делегація зібралась у Москві перед будинком Президії та просила, щоб Л. И. Брежнев прийняв і вислухав їх представників. Замість того, щоб вислухати скарги цих бідних і щирих людей, комуністичні вельможи вислали відділи КГБ, які вчинили нелюдський погром віруючих, які мирно шукали лише справедливости. Їх провід ув'язнено, і окрім жорстокого побиття, було покарано.

Разом із цим поліція організувала погроми на євангеликів по цілій країні. Найбільше звірячости виявлено в Україні. Там КГБ зробило напад під час богослуження на Київську Громаду, яка мала богослуження за містом під відкритим небом. Зібралося коло 400 віруючих осіб. Поліція оточила їх під командуванням генерал-майора Дехтярева та озвірілі садисти почали бити й катувати навіть жінок і дітей, виривали їм волосся, копали ногами, викручували руки та врешті поскидали їх на вантажні авта й ув'язнили.

Наочно теперішні комуністичні вельможі забули спостереження свого покійного міністра освіти Луначарського, що релігія, наче той цвях; чим сильніше його вдарити, тим глибше він лізе.

Погроми й переслідування віруючих продовжуються і сьогодні. Компартія й уряд рішили стати на захист своїх представників в управі ВСЕХБ, які є цілковито здискредитовані. Увесь цей жах комуністи називають "свободою релігії й освіти".

В комуністичній пресі ведеться несумлінна шалена пропаганда проти євангеликів. Їх називається в пресі брехунами, ворами, сектантами, фанатиками, дармоїдами, сіячами дурману, що "внушають" віру в Богу, моляться по хатах і в церквах, а щонайгірше, вчать своїх дітей віри в Бога і роблять всілякі інші й подібні "кримінальни" вчинки.

Їх визначається за анти-суспільних і анти-радянських осіб, які залюбки слухають закордонні радіо-надавання.

Цивілізований світ повинен більше довідатись з одного

боку про "свободу релігії" в СССР, а з другого боку — про природу "злочинів" віруючих там же. Це є одним із завдань Ради Українських Євангельських Церков у Канаді. Є конечним, щоб у кожній країні, де перебувають українські євангелики, були створені подібні Ради Церков для цієї ж цілі. Окрім того, створивши такі ради для посилення акції, необхідно створити філії в кожній місцевості, де тільки є віруючі.

Брати з льохів КГБ і з таборів зіслання в Сибіру та на півночі благають, щоб їм допомогти. Ми всі, що живемо в умовах добробуту та свободи, не маємо права забути про цих братів і сестер у Господі та їхньої героїчної непохитної віри. Тільки людина злої волі або цілковито несвідома буде перешкаджати Раді Українських Євангельських Церков у різних країнах світу зможуть плянувати відновлення Всесвітньої Ради Українських Євангельських Церков, яка існувала перед війною.

Ми раді, що зустріли широке попертя серед євангельського загалу. Проте кожна добра справа викликає опозицію в певних осіб. Так і серед євангелики постали одиниці, які вважають, що співпраця, скажемо, українських баптистів з українськими пресвітеріянами не є побажана, бо, на їх думку, брати охрещені дорослими є кращі від пресвітеріян, які приносять і посвячують своїх дітей Богові ще в дитинстві.

Це є погляди одиниць, але вони варті уваги. Припустім, що одна група віруючих виконує обряди краще за другу, чи це виключає поміж ними всяку співпрацю? Слово Боже дає нам приклад з часів Авраама. П'ять царів напало на Содом і взяли у полон Лота, племінника Авраама. Тоді Авраам не хитався зробити спілку з царем Содомським, щоб визволити свого племінника. Писання називає Авраама "отцем віруючих". Усім відоме скрайнє зіпсуття содомського царя. Все ж таки Авраам співпрацював із ним, відмовившись прийняти нагороду для себе від содомського царя, але прийняв її для своїх вояків (1 Мойсея 14).

Спільна акція різних українських євангельських деномінацій для помочі ув'язненим братам не виглядає аж так зле.

Знову ті, хто тепер критикують спільну акцію, приймали і приймають, співпрацювали та співпрацюють з англійськими й українськими пресвітеріянами в не менше важливих інших справах. Як же тоді можна зрозуміти чи пояснити опозицію цих осіб до так святого і потрібного діла? Чому така подвійність поступування у цих одиниць? Чи не повинні вони перевірити свою совість перед Богом і шукати милосердя для себе, щоб могти змилосердитись над іншими.

Дехто побоюється, що організація і праця Ради Українських Євангельських Церков у Канаді може внести роздвоєння серед євангеликів. Сама поява такого роз'єднання з приводу помочі переслідуваним братам була б ознакою дуже нездорового стану в дотичній деномінації.

Але структура організації Ради Українських Євангельських Церков у Канаді така, що навіть при появі якоїсь опозиції до праці РУЄЦ (а її ми сподіємось) не може постати ніякого роз'єднання в окремих деномінаціях. Всі ті, хто проти помочі братам за Залізною Заслоною, просто не потребують приймати участи в праці РУЄЦ.

За працю РУЄЦ окремі деномінації не відповідають, проте будуть користатись її наслідками Отже, це усуває можливість усякого роз'єднання.

Знову зазначуємо, що нам ходить не про що інше, як спільними силами обстоювати волю релігії, свобідну пересилку Біблій до всіх країн світу, подбати про друк духовної літературу, як, наприклад, біблійної енциклопедії, спільної для всіх деномінацій, заснувати спільний євангельський архів-музей, а при сприятливих умовах — і євангельський інститут з окремими відділами для кожної деномінації. Ми готові в цій акції співпрацювати з кожним, хто має співчуття й вирозуміння до переслідуваної душі й поневоленого інтелекту в XX сторіччі. Якщо хто думає, що він може краще виконати цю працю, ми радо передамо її в його руки, але при умові, щоб це завдання сумлінно виконувалося перед Богом на користь і спасіння всіх страдників і прагнучих правди.

М. Фесенко

ЧЕРНИЦІ

На протязі останнього року близько 3 600 римо-католицьких черниць залишило чернецтво і повернулись до звичайного життя в Сп. Штатах. Це одна з ознак невдоволення монахинь своїм станом і станом речей у Римо-католицькій церкві.

УЗДОРОВЛЕННЯ СЛАБОГО НА ПРОКАЗУ

(Марка 1.40-45)

В Новому Заповіті немає хвороби яка вважаласяб більш жахливою й більш жалюгідною від прокази. Коли Ісус послав дванадцятьох Апостолів, то Він їм приказав щоб вони виганяли нечистих духів, уздоровляли хворих й лічили слабих на прокази (Матв. 10.8). Доля прокажених була дуже важкою.

Є три роди прокази. Є так звана **туберкулійна проказа** яка починається сильним одеревінням і болем у суставах. Відтак на тілі, а особливо на задній частині тіла, появляються семетричні безбарвні плями, на яких творяться малі гудзи спочатку рожевого а відтак бронзового кольору. Тоді шкіра пухне й грубшає. Гудзи особливо формуються на обличчі, носі, устах і на чолі. Обличчя тоді робиться чимраз то більш асимпатичним, більш поганим, більш відштовхуючим, більш бридким. Гудзи стаються чимраз то більшими. Вони наповняються матерією, лопають і виділяють зі себе смердячий запах. Брови відгнивають і випадають. Очі набирають страшний вигляд. Голос стається храпливим і видих свище через гниття голосних струн. Руки й ноги гниють. Тіло страдальника вкривається масою ропних струпів. Ця хвороба триває звичайно девять літ і кінчається втратою розуму, притомности та смертю.

Є теж **знечулююча проказа.** Початки її є такіж самі як туберклійної або нодулевої прокази, але в цій проказі нервові вузли падають першою жертвою. Запалені місця втрачають все чуття і це може статися так що хвора людина навіть і не завважить коли це сталося. Часто страдальник навіть не знає що нервові вузли вже стратили чуття, хіба що він випадково впече або скалічить своє тіло й завважить що він не відчуває жодного болю. Як хвороба більш розвивається, ушкодження нервів спричинює безбарвні плями й міхурі. Мязи нидіють і гинуть. Навіть нігті тратять свій вигляд. Відтак нігті й пальці відпадають, а опісля руки й ноги. Хвороба ця триває від двадцяти до тридцяти літ.

Третій рід прокази — це найбільш поширена проказа де туберкулійна й знечулююча прокази є неначебто змішані разом, В часах місії нашого Господа Ісуса Христа в Палестині було багато таких прокажених. Про проказу описується в III Мойсея в 13-му розділі й з того опису видно якою жахливою була та хвороба. (Для нас що живемо в Канаді є цікаво знати що в канадійських лічницях є майже 300 прокажених під цю пору).

Згідно з Божою постановою (III Мойсея 13) ізраїлетяне вважали що будь-яка хвороба шкіри робить хворого нечистим. Його виганяли поза громадою. Він мусів жити сам на відлюдді, ходити в подертій одежі, з відкритою головою, і якщо хтось зближався до нього, то він мусів вже здалека кричати, "нечистий! нечистий!"

Коли ж прокажений виздоровів (а з правдивої прокази мало хто виздоровлював), то він мусів перейти складну церемонію відновлення, про яку описується в III Мойсея в 14-му розділі. Його мусів провірити священик. Брали дві живих, чистих птиці і кедрове дерево, кармазин і гисоп. Тоді заколювали одну птицю в черепляній посудині над живою текучою водою. Тоді живу пташку, кедрове дерево, кармазин і гисоп умочували в кров зарізаної пташки над живою водою, бризкали сім разів на того хто очищувався з прокази, обявляли його чистим і випускали живу пташку в поле на волю. Тоді той чоловік випирав свою одежу, мився, стригся голився і купався в воді. Він міг відтак прийти в табір, але мусів перебувати з надвору намету свого на протязі сімох днів. На сьомий день його провіряли знову. Тоді він мусів обстригти на собі все волосся, навіть бороду й брови, і знову випрати всю одіж свою та викупати все тіло своє. На восьмий день приношено жертву: двоє ягнят і одну овечку без сказки, три десятині ефи муки на принос змішаної з оливою, та одну літру оливи. Тоді священик приносив одно ягня з оливою у жертву перед Господом, а відтак заколював друге ягня як жертву за гріх і всепалення. Відтак священник брав кров з жертівника за провину й клав її на пучку правого вуха того що очистився з прокази й на великий палець його правої ноги. Опісля він лляв оливу в свою ліву долоню, якою намащував пучку правого вуха та палець лівої ноги оздоровленого, а відтак виливав йому на гоову решту оливи яка залишалась ще в його долоні. Тоді знову й остаточо провірювано оздоровленого, і якщо він дійсно був здоровий то йому видавали посвідку здоровя.

Коли той прокажений чоловік, про якого говорить нам наш текст, прийшов до Ісуса, то він був злегковажив і переступив Закон. Чейжеж згідно з Законом він мав перебувати на віддлюдному місці й не смів зустрічатися з здоровими людьми. Ось тому то тут нам цікаво є завважити характер Ісуса. Ісус не нагнав того чоловіка від Себе й не сварив його що він злочинив Закон. (Так булиб зробили священники, книжники й фарисеї, але Ісус так не зробив!) Хоча прокажений зовсім не мав права говорити до Ісуса, Ісус зустрів його потребу й його нужду зі зрозумінням і з прихильністю. Ми читаємо що Ісус "змилосердився над ним, простяг Свою руку, доторкнувсь до

нього й сказав йому: 'Хочу, — будь чистий'. І проказа зійшла з нього хвилі тієї і чистим він став." Для Ісуса той чоловік не міг бути злегковажений; для Ісуса він не був нечистим; він був людиною, людиною в нужді, людиною в нещасті, в великій потребі.

Очистивши його, Ісус послав його показатись священникові, бо цим Він бажав засвідчити що Син Божий має силу навіть уздоровити прокази. Він рівнож бажав підтримати порядок Закону Мойсея.

Закон завжди є потрібний для життя людини. Без Закону нема ладу, нема порядку. Без Закону є анархія, безладдя. Колиб не Закон то багато людей винищилиб себе в безладдю.

Всі хвороби є страшні і не добрі, але проказа — це дуже жахлива й страшна хвороба. Тарас Шевченко, як захворів, так як всі люди часто хворіють на звичайну, нормальну, сизонову й зовсім не фатальну хворобу, виливаючи своє переживання тоді в Петербурзі так писав:

Я нездужаю нівроку,
А щось текеє бачить око,
І серце жде чогось . . . Болить,
Болить і плаче, і не спить.

Коли Іван Франко болів серцем і переживав над долею нашого народу, то він порівнював цей безталанний, нужденний, засліплений народ, народ без духової сили, без здоровля до прокаженого що перебував на палестинському відлюдді. Тоді він так писав:

Народе мій, замучений, розбитий,
Мов паралітик той на роздорожжу,
Людським призирством, ніби струпом, вкритий!
Твоїм майбутнім душу я тривожу.
Від сорому, який нащадків пізних
Палатиме, заснути я не можу.

Мої дорогі, тілесну й духовну "проказу" поодинокої людини, групи людей і цілого народу, і всіх народів світа прийшов усунути Син Божий, наш Господь Ісус Христос. "Бо так Бог полюбив світ, що дав Сина Свого Однородженого, щоб кожен хто вірує в Нього, **не загинув, а мав життя вічне!"**

І сьогодні воскресший Ісус простягає Свою цілющу руку до тебе й до тебе і до тебе, і до мене, і каже: "Хочу, — будь чистий." І сьогодні, — у цей час —, Він бажає уздоровити й очистити тебе, дорогий читачу. Отжеж довірся Йому й прийди в молитві до Нього, так як той прокажений зробив був колись давно, і скажи Йому: "Ісусе, Ти можеш очистити мене." Амінь.

Пастор Володимир Кучер

ОТОТОЖНЕННЯ "ТВОРЧОЇ СИЛИ" ЕНШТАЙНА

М. Б. Крідер

Д-р М. Б. Крідер є професором біології, фізіології та спеціялістом в метаболізмі і циркуляції. Він також є членом різних наукових і дослідних інституцій.

(The following article by Dr. M. B. Kreider is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.)

Як звичайна людська істота, а також як і людина, що посвятила своє життя для наукових студій і дослідів, я не маю ніякого сумніву щодо існування Бога. Бог певно є.

Але Його існування не можна довести лабораторними методами в якийбудь спосіб або заналізувати. Він не є фізичним, Він є духовою розумною творчою Силою, Яка все утримує. Але хоча ми не можемо вжити звичайних наукових методів для усталення Його існування, все ж ми можемо студіювати численні докази Його існування в людині та в природі в ширшім обсязі.

Ці докази для мого розуму є ясно означеними і переконливими. Я можу тут сказати, що багато з так званих теорій або фактів науки, які багато людей признають за правдиві, так само не є доведеними фактами. Багато з них є лише вказівками, які спрямовують у напрямі фактів, та не є усталеними істинами. Це подібно до того, коли ви бачите ,що людина біжить з хати і, подивившись, ви знаходите, що її порабовано. Ви не маєте доказів, що та людина винна, але докази наочно вказують у тім напрямі.

Суддя зважує докази перед тим, як усталює, що вина була доведена. В додаток, науковий метод є невідповідний, щоб продемонструвати або довести існування кожної реальности.

Наприклад, любов без заперечення є одна з найбільших діючих сил на людину, не піддається науковому доказу або аналізі. В такий самий спосіб є неможливим довести комунебудь красу або оцінювати музику, якщо той за неї не дбає. Проте хто заперечить їх існування? Можна знайти докази існування Бога не менш сильні, ніж ті, які часто приймаються як доведення в багатьох ділянках раціональної наукової думки, навіть якщо і кінцевого доведення за або проти існування Бога бракує.

Наше перше тіло доказів знаходиться в космології, в існуванні всесвіту, який керується точними силами природи і впорядкованости, яка виявлює керівника й організатора. Ця точність є так велика, що орбіти планет і штучних сателітів можна провістити наперед. Ця точність поширюється на взаємодіяння елементарних зарядів, які мають до діла з хемічними реакціями. Це дозволяє висловити в математичних формулах більшість фізичних явищ. Такий порядок, згідно з спільним і загальним людським досвідом, є результатом ума, що любить порядок. Хаос, а не порядок, постає, якщо плянуюча або контролююча сила не ділає.

Друга група доказів лежить у царині життя й органічної структури. Спеціяльний інтерес для автора цієї статті, як фізіолога, утворює складність пляну структури тіла людини і звірів. Сотворіння і побудова якогобудь органу тіла є геть понад спосібності найбільш винахідливої людини, хоч функції деяких структур можна відтворити в дуже обмеженій мірі штучними приладами. Поміж ними є штучні легені, серце, нарики і механічний мізок.

Згадуючи мізок, що посідає неймовірні спосібности, треба сказати, що не багато більше є знані фізичні основи мізка, як лише те, що він може вилучати і передавати заряди подібні до електричних і що якісь хемічні зміни мають місце. Але численні функції мізка хто може пояснити або оцінити їх? Він є відповідальний за координацію всієї мускульної діяльности і контролює навіть найбільш основні функції тіла; такі, як дихання і ритмічні удари серця. Мізок посідає пам'ять і тримає тисячі умових образів, що готові на раптовий виклик. Чи є якесь фізичне пояснення інтегральної спосібности мізка і його спосібности розв'язувати проблеми або розумности та розважливости, мотивації, бажання і ясности?

Спосібність розпізнавання естетичних якостей, таких, як краса; розуміння духових реальностей, таких, як любов; свідомість себе, особистий розвиток, — все це є функціями цієї маси протоплязми. Але хто може пояснити їх на фізичній основі чи в якийбудь інший спосіб?

Поміж багатьма скомплікованостями тіла є складна контроля незалежної кількости хемічних реакцій, які стало мають місце, деякі з них не можна повторити поза тілом, буферна система, яка невтралізує кваси стравлення, і вправи, які створюють найкращі умови для метаболізму; антитіла, щоб поборювати шкідливих напасників, багато з них витворюють імунітет.

Ці антитіла є специфічними для кожної хвороби, так само, як і структура хемікалів, що з них складається протоплазма. вона є специфічною для кожного індивіда. Тому кожна людська істота посідає хемічну окремішність.

Хто був той, що витворив це? Певно, що не звичайна людина! Згадайте про серце. Цей невтомний орган відкликується на неперестаючи вимоги через ціле життя. Воно так само посідає таємничу ритмічність, яка дає йому спосібність битись, навіть, якщо всі нервові сполучення перетято. Це є дуже важливий факт в нещасних випадках. Де ми підемо з цим неперестаючим фізичним чудом? Як нам його пояснити?

Дива тілесних функцій дуже тісно пов'язані з тайною силою життя. Це є тайна, що з нею вчені й філософи змагались довго, але марно.

Багато є знані характеристики живої протоплазми і складні хемічні реакції, які безперервно мають місце, але нам бракує достаточних грунтовних означень. Існує теорія, що називається віталізмом, яка піддає думку, що є якась сила необхідна для життя (в додаток до знаних фізичних сил), але по-перше ця теорія не користається повагою у багатьох вчених, а подруге, вона також не дає пояснення щодо дійсної есенції життя, ані не пояснює (на підставі знаних явищ, що піддавались би вимірам) напрям і цілеспрямування, яке є наочне в рості і розвитку кожного живого організму.

Що є організуючою і скеровуючою силою в ембріологічнім рості, яка спричинює малу масу нерозрізнених клітин вкінці обертатись у комплікований порядок дорослої тканини?

На цім місці ми мусимо зазначити, що ми не осмілюємся приписувати все те, що ми не розуміємо, спеціяльному втручанню Бога, як це робили примітивні народи, які вважали бурю та грім, як ознаки невдоволення Бога.

Проте ця цілеспрямованість, яку ми знаходимо в житті та зрості, певно вказує на порядок і плян.

Звертаючись до другої царини, до космогонії (дослідів початків всесвіту), ми знаходимо додаткові докази існування творчої надземної сили.

Висовувалася думка, що перша тверда матерія постала з взаємоділання виру гарячих газів, які зростали до більших об-

сягів і ділилися на менші маси. Ці менші маси було кинено в простір і вкінці з них витворилися небесні тіла.

В подібний спосіб, казалося, постало і життя. Проте з часів Пастера стало загально прийнятим науковим фактом, що життя не постає з мертвої матерії, заперечуючи в такий спосіб цю теорію походження.

В додаток, наші лябораторії, з їх утонченим приладдям для утворення великої різнородности умовин оточення, спромоглися витворити деякі складники протоплазми, але не життя. Математична ймовірність випадкового збігу всіх необхідних факторів у потрібній пропорції дорівнюється нулю. Навіть, коли б якісь субстанції були витворені в такий спосіб, то далі лишається питання походження початкових елементів або електричних зарядів, тепла і фізичних сил, які тримають нові маси підвішеними й у русі і які тепер контролюють фізичним всесвітом.

Цей погляд щодо початків так само утворює інші проблеми. Якщо життя почалось, як мала маса протоплазми, якась дуже складна сила мусіла ділати на неї для постання величезної різноманітности живих структур, які населяють землю.

Коли дослідити знані наукові механізми, на підставі яких органічна еволюція маси протоплазми могла б зформувати компліковану людину сьогодні, то вони виявляються невистарчальними. Поперше, наука генетики констатує кілька типів змін генів, але нема доказів, що ці зміни могли бути причиною постання якоїбудь більшої комплікованости структури.

Подруге, закон боротьби за вживання найбільш пристосованих натякає, що деякі зміни мають місце, але не може пояснити розвитку багатьох різновидностей у звірів і рослин.

Далі досліди ентропії або наявної енергії у всесвіті відкривають постійне зменшення від початку. Це є в протилежнім напрямі, ніж що його вимагає органічна еволюція від звичайної протоплазми до комплікованої людини.

Наочно при сучаснім інтелктуальнім стані не зможе дати доказу методу сотворіння, але наше наукове знання відкриває стільки неймовірностей у виключно матеріялістичнім поясненні, що є більш раціональним прийняти первісну причинну форму спеціяльного сотворіння і ділання зовнішньої сили.

Альберт Енштайн, визначаючи цю розумну творчу силу, називає її "Безмежною вищою розумною силою, яка виявляється в незрозумілім всесвіті".

Як було сказано спочатку, я називаю цю "силу" Богом і бачу на початку космічної дороги не вічну енергію або матерію, не "таємну долю", не "випадковий збіг первісних елементів", не "велике Незнане", — але Господа Бога Всемогутнього. Я не вважаю мою позицію "не раціональною".

Смертні люди, яких сягання і знання є скрайне обмежене, як я пробував на це вказати в дуже короткім обсязі, зробили б добре, не покладаючись забагато на їх "раціо" і називаючи це чи інше раціональним, і не раціональним.

У всякім випадку, на цім я стою, і це є моє переконання.

СТУДІЇ ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

(Написав Д-р М. Г. Марунчак, видано накладом Української Вільної Академії Наук. Вінніпег).

Студії д-ра М. Г. Марунчака виявляють незвичайну працьовитість і пильність автора. Наочно треба було переглянути величезну кількість необробленого архівного матеріялу, вибрати те, що було найбільш цінним, усистематизувати факти і дати відповідне насвітлення. Всю цю велику працю д-р Марунчак проробив з подивугідною ретельністю.

У головнім праця побудована навколо української еміграції з Галичини, а в релігійній ділянці центральна увага приділена проблемам греко-католиків у перших декадах еміграції. Інші церкви і рухи згадуються також, але в меншім обсязі.

Праця цінна тим, що докладно ілюструє працьовитість, витривалість і загартованість українців, їх спосібність пристосовуватись до всяких обставин і їх перемогати. Читаючи сторінки цих студій, людина стає горда з осягнень свого народу, які мали місце часто в дуже несприятливих обставинах.

Автор студій старається бути об'єктивним до всіх церков, але все ж утворюється враження, що найближче до його серця стоять ритуалістичні церкви.

Також при читанні складається враження, що євангельський рух серед українців у Канаді почався через "прозелітизм" англомовних пресвітеріян та серед баптистів з поміччю німців.

Це цілком розходиться з дійсністю, нехтує реформаційні рухи на рідних землях та ставить наслідки на місце причин.

Історичні досліди М. Грушевського, як також і інших істориків, усталили, що Україна, ще до появи уніятів, була вкрита сіткою євангельських реформованих (пресвітерських) громад. Цей рух ніколи цілковито не зникав, а продовжував існувати в різних формах.

Сковородинство і Шевченківство так само лягли в основу реформаційних рухів в Україні. Впливи Драгоманова і Івана

Франка не лишились без додатніх впливів на українську думку і душу. Отже, в українській спільноті вже був наявний потяг до релігійної реформації ще до еміграції в Канаду. Пізніше цей потяг перетворився в появу різних українських євангельських деномінацій, як на рідних землях, так і на еміграції. Наприклад, український баптизм українці привезли з собою до Канади, втікаючи від православних переслідувань. Розчарування в ритуалістичних церквах було наявне ще на рідних землях, а в Канаді це знеохочення вилилося в формі євангельського руху. Поміч братських чужинецьких церков у цім випадку була явищем нормальним і похідним, а не причиною самого руху. Ця поміч була подібною до помочі Римо-католицької церкви українським греко-католикам, які спочатку відверто дякували в "Католік Реджістер" за одержання десятків тисяч долярів помочі від римокатоликів.

Самий закид англійським пресвітеріянам у "прозелітизмі" є наскрізь безпідставний і несправедливий. Пресвітерська теологія своїм змістом кальвіністична, а це унеможливлює "прозелітизм". Церква все рада прийти з поміччю всякій людині в її біді, але в цій праці всяке силування переходу на свою віру є виключене.

В основі кальвіністичного світогляду лежить навчання Святого Письма про Божий вибір. Отже, людину не спасе ні хрещення, ні жодні обряди, ні церковне членство, ані щонебудь, що людина сама робить, людина може спастися без всього цього однією вірою в Ісуса Христа, якщо вона є вибрана Богом для життя вічного. Так вірячи, пресвітеріяни лише свідкують іншим людям про Правду, але ніколи нікого не змушують, ані не просять вступати в їх церкви. Той, кого Бог покликав до життя вічного, сам почує Його голос і сам прийде до церкви без примусу, заманювання чи застрашування.

Через це пресвітеріяни ніде і ніколи не розпочинали праці поміж українцями без того, щоб українці перше не прийшли до церкви і не попросили помочі. Цей факт описується і в "Студіях", але чомусь автор називає це "прозелітизмом".

Ці ж "Студії" виявляють, що українці в великій мірі скористались з доброї волі пресвітеріян; вони мали від них школи, в яких пресвітеріяни втримували учителів, щоб вчити українців їх рідної мови; вони будували для них шпиталі, які обслуговували лікарі високої ідейности і посвяти; пожива, одяг і всяка інша поміч була подавана щиро і щедро.

В цей самий час, як свідкують "Студії", вищий клер Греко-Католицької Церкви або не міг або не хотів вислати для емігрантів навіть священиків, щоб помогти їм у їх нестерпній біді.

Так само малопідставними є закиди щодо вживання церкви для асиміляційних цілей. Собор Пресвітерської Церкви в Канаді має ухвалу, що кожна громада може вчити дітей у недільній школі на тій мові, що їм є рідна. Це в однаковій мірі стосується й мови богослужень.

Сама церква складається з англійських, ірляндських, скотляндських, українських, французьких, мадярських і китайських громад. Богослуження по церквах провадяться англійською, французькою, українською й іншими мовами. Можливо, що є окремі пастори, які думають інакше, але без згоди місцевої церковної управи жоден пастор не може вмішуватись у справи інших громад.

Не менш мильною є думка, що пресвітерський рух є витвором скотляндців (Див. ст. 520. Цитата з І. Бодруга).

Скотляндці були первісно римо-католиками і дотепер серед них існують Римо-Католицькі Церкви. Їм пощастило мати талановитого віруючого релігійного реформатора І. Накса, який переслідуваний втік до Швайцарії, де перебував під впливами і навчанням І. Кальвіна. Повернувшись, він запровадив реформовану церкву в Скотляндії. Названо її пресвітерською на підставі системи церковного уряду. Церквою правлять пресвітери-вибрані старші брати. Пресвітерська чи то реформована церква в свій час поширилась на всю Европу: в Німеччині, Голляндії, Скандинавії, Франції, Італії, Мадярщині і Україні. Отже, рух започаткував француз, а поширився він по всіх країнах Европи, і кожен нарід рахує його своїм власним, бо Слово Боже є для всіх однакове. Щодо постаті пастора І. Бодруга, то треба зазначити, що, не дивлячись на огірчення ходом подій в його церкві, І. Бодруг ціле життя залишався реформованим і прагнув до поширення цього руху серед українців. В 1930 році він брав участь в заснуванні Української Пресвітерської Церкви в Торонті і пізніше погодився об'їхати західню Канаду з рамени українських пресвітерських церков.

Це не здійснилося лише через опозицію деяких його бувших співпрацівників. В Торонті, згідно з його оповіданням, його запросили на посвячення місцевої православної церкви. Він пішов з цікавости. Під час богослуження один з старших православних братів підійшов до нього і подав йому засвічену свічку. На це І. Бодруг, подякувавши, сказав йому: "Я бачу все добре і без свічки".

І. Бодруг був прекрасним промовцем і родженим провідником, першорядним організатором і людиною, що вміла обійтися з іншими. Він бажав реформи церкви, але хотів запровадити її повільно. Лихо було в тім, що деякі з його помічників мали багато реформаційної ревности, але менше розважливо-

сти. Англомовні пресвітеріяни з свого боку слідували за постановами більшости українського реформованого проводу.

В ті часи становище пастора І. Бодруга, без сумніву, було правильне і пізніший занепад його церкви (ця церква була подібна до англіканської і мала ритуалістичну зовнішність, але євангельський зміст) довів правильність його становища.

Але і ця праця не загинула. Сьогодні в Канаді нараховується до 120.000 українських євангеликів. З цього числа половина подала себе як пресвітеріян і злучених.

Вороже наставлення клеру і цькування відсунуло багато українських протестантів від участи в ширшій народній праці, і це ми вважаємо за скрайньо шкідливе і негативне явище. Проте в часі потреби український провід радо користається допомогою українських протестантів, які цього ніколи не відмовляють.

На рідних землях сьогодні євангельський рух є поодиноким активним релігійним рухом та нараховує сотки тисяч членів, не дивлячись на переслідування.

В "Студіях" варто було б подати цікаву й успішну боротьбу пасторів І. Шакотька і П. Кіндрата за українізацію баптистських громад і преси. Їм у цім активно помагав український пресвітерський журнал "Євангельська Правда". Взагалі батистські громади і громади п'ятидесятників заслуговують на куди більшу увагу, ніж їм було уділено в праці.

Чомусь не згадано судді Михайла Стечишина, одного з фундаторів теперішньої православної церкви й автора добірних наукових розвідок: "Св. Петро і Рим" та "Ісидоризм у Римській Церкві". Суддя М. Стечишин в останні декади був знеохочений поверненням українського православія до традиційного обскурантизму. З самих початків він репрезентував в церкві реформаційний напрям і шукав спочатку допомоги від українських пресвітерських пасторів.

В однім з своїх листів він так описує одну з своїх спроб: "Я особисто, без порозуміння зі співробітниками . . . впросився на довірочні наради пресвітеріянців, які відбувались у Баррі готелі. Нарешті впустили мене. Я просив пресвітерів приступити до нашого руху.

(До того, як тепер бачимо, і як скоро показалося, найдурнішого кроку, помочі від московського православія). На тих зборах були великі люди: Глова, Крет, Бодруг, Максимчук і другі. Я вірив, що ці люди могли помогти у поступі і розвою православія і нам треба було людей досвідчених, знавців Біблії, теології, незаскорузлих. Не пригадую собі деталів розмови. Знаю, що мене поважали, але моєї пропозиції не прийняли".

"Якби були у принципі прийняли мою думку, то наше

православє було б пішло іншою лінією. Писали б про ідолопоклонство так, як пише Барчук". (І. Барчук провідний баптистський автор в Сп. Державах. Ред.)

Суддя Стечишин вмер цілковито розчарований з напряму і проводу православної церкви, яку він сам засновував.

Цінність історичних студій взагалі полягає в тому, що з них загал повинен навчатись правд, щоб уникнути небажаних явищ і помилок у будучині.

Студії д-ра М. Марунчака висовують дуже важливий факт. Чимало енергії наших іміґрантів в Канаді, їх часу і засобів пішло на взаємне релігійне поборювання. Люди самі поміж собою напевно б договорились, як це мало місце в багатьох місцевостях. В деяких місцевостях, поки не приїздили певні відпоручники, то греко-католики, православні і протестанти співпрацювали не тільки на громадським, а навіть і на релігійнім полі.

Проте з приїздом духовних відпоручників різних юрисдикцій почалася боротьба. Лихо полягає в тім, що найвищі церковні інституції знаходилися в чужих краях і в чужих руках. Рим, Візантія, Москва керували українським нищим клером і провадили взаємну боротьбу, визискуючи церкви і нарід для своїх цілей.

Усталивши цей факт, ми повинні прагнути витворити собі на рідних землях таку церкву, яка б мала найвищу духовну владу таки в українських руках. Ця влада має підпорядкуватись вибраним представникам віруючих, служити їм, а не панувати над ними. Досвідом є, що лаїки скоріше дійдуть до згоди, ніж ієрархи. Уся закордонна підпорядкованість чужоземним ієрархам має бути перетята, цебто церква потребує реформи. Якщо не на еміґрації, то на рідних землях ця реформа напевно прийде, вона вже почалася в боротьбі й у переслідуваннях.

В цілості треба сказати, що праця д-ра Марунчака — це цінний вклад в історію українських поселенців у Канаді, але її євангельська частина потребує ширшого розроблення і дальших студій.

Михайло Фесенко

ВЕНЕРИЧНІ ХВОРОБИ

За даними д-ра Л. С. Норіса, дослідника в лябораторії для венеричних хвороб, у Сп. Штатах щоденно біля 3.000 людей заражуються сіфілісом і гонереєю. Щороку нараховують у Сп. Штатах таких випадків коло 1.250.000. Найбільше їх трапляється серед молоді з середніх кляс. Наочно віра та здоров'я є тісно пов'язані.

СОБОР ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ

Цього року собор відбувся в Оттаві в церкві імени І. Накса. Предсідником собору вибрано загальнознаного в церкві полковника, доктора і пастора Івана Логана Венкту.

Собор ухвалив зібрати на місійну працю в Канаді і за кордоном та на інші потреби церкви 2.500.000 в 1968 році.

Римо-католицький делегат папи, прелат Сергіо Пігнедолі, привітав собор в імені Римо-католицької церкви. Предсідник собору Д-р Логан-Венкта, представляючи папського делегата, сказав: "Що Іван Накс сказав при цій нагоді, я хитався б сказати".

Це відвідування було опротестоване паст. Г. МакРюрі й іншими, але собор більшістю 122 проти 46 апробував відвідини.

Пастор МакРюрі, протестуючи проти виступу на соборі папського делегата, так само обоснував свій протест на визнанню віри Пресвітерської церкви, яке в розділі 25, параграф 4, говорить: "Нема іншого голови церкви окрім Господа Ісуса Христа. Папа Римський ні в якім змістті не може бути головою її, але є оцим антихристом, цією людиною гріху, цим сином погибелі, що підносить себе в церкві проти Христа і проти всього того, що називається Богом".

Поміж іншими резолюціями, собор ухвалив підвищити мінімальні платні пастором у 1968 році, якщо будуть засоби.

Ухвалено поробити заходи щодо будови домів для старших людей.

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

РОЗДІЛ XVI

ПБО ДОБРІ ДІЛА

I. Добрими ділами є лише такі, які Бог наказав в Своїм Святім Слові[1]), а не такі, що їх придумали люди з сліпої фанатичности або претенсій доброго наміру без підтвердження Святим Письмом[2]).

I.

[1]) Михея 6:8
Римлян 12:2
Жидів 13:21
[2]) Маттея 15:9
Ісаї 29:13
1 Петра 1:18
Римлян 10:2
Йона 16:2
1 Самуїла 15:21-23.

II. Ці добрі діла, учинені в покорі заповідям Божим, є плодами і доказом правдивої і живої віри[1]), ними віруючі виловлюють свою вдячність[2]), посилюють певність їх спасення[3]), повчають їх братів[4]), прикрашають визнання благовістя[5]), затикають уста противників[6]) і славлять Бога[7]), бо вони є Його творивом, сотворені для цього в Христі Ісусі[8]), щоб, маючи свій овоч на освячення, вони могли мати життя вічне[9]).

II.

[1]) Якова 2:18, 22
[2]) Пс. 116:22, 13
1 Петра 2:9
[3]) 1 Йоана 2:3, 5
2 Петра 1:5-10
[4]) 2 Кор. 9:2
Маттея 5:16
[5]) Тита 2:5, 9-12
1 Тимот. 6:1
[6]) 1 Петра 2:15
[7]) 1 Петра 2:12
Филип'ян 1:11
[8]) Ефес. 2:10
[9]) Римлян 6:22

III. Їх спосібність робити добрі діла зовсім не походить від них самих, але цілковито від Духа Христа[1]). І щоб дати їм можливість до цього, поруч ласки, що вони вже дістали, вони потребують дійсного впливу цього ж Святого Духа, який творить у них хотіння й учинки по своїй вподобі[2]), все ж вони не повинні ставати з цього недбалими, як ніби то вони не є зобов'язані виконувати якібудь повинності (хіба що в наслідок спеціяльного побуджування Духом), але вони мусять бути пильні в ласці Божій, що є в них і мусять підогрівати дар[3]).

III.

[1]) Йоана 14:5-6
Езекиїла 36:26, 27
[2]) Филип'ян 2:13
Филип'ян 4:13
2 Кор. 3:5
[3]) Филип. 2:12
Жидів 6:11, 12
2 Пет. 1:3, 5, 10, 11
Ісаїї 64:7
2 Тимот. 1:6
Діяння 26:6, 7

IV. Ті, хто в своїй покорі досягають найбільших висот, які є можливі в цім житті, не тільки є далеко від того, щоб вони були спосібні перевищити свої обов'язки і зробити більш того, що Бог вимагає, але в цей самий час вони не сповняють багато того, що було їх обов'язком зробити[1]).

IV.

[1]) Луки 17:10
Неемії 13:22
Йова 9:2, 3
Галат 5:17

V. Ми не можемо заслужити у Бога прощення гріху або життя вічного нашими найкращими ділами, з причини великої нерозмірности, що існує поміж ними і будучою славою, і в наслі-

док безконечної віддалі, що існує поміж нами і Богом, Якому ми не можемо доставити користь або задоволення за довги наших минулих гріхів[1]), але коли б ми і зробили все, що ми були спроможні, ми лише виконали свій обов'язок і є нікчемні слуги[2]). Знову також і тому, що, будучи добрими, наші учинки походять від Його Духа[3]), але коли ми виконуємо оці учинки, вони знечищуються і стають змішані з такою кількістю слабости й недосконалости, що не можуть устояти суворости суду Божого[4]).

V.

[1]) Римлян 3:20
Римлян 4:2, 4, 6
Ефесян 2:8, 9
Тита 3:5, 6, 7
Римлян 8:18
Псальма 16:2
Йова 22:2, 3
Йова 35:7, 8
[2]) Луки 18:10 (Дивись попередній розділ ч. 1)
[3]) Галат 5:22, 23
[4]) Ісайї 64:6
Галат 5:17

VI. Все ж не зважаючи на повище, коли Бог приймає особи віруючих у Христі, Він також приймає їх добрі діла[1]), не тому, що вони ніби були в цім житті цілком бездоганними й без докору в очах Бога[2]), але тому, що Він, дивлячись на них у Його Сині, сподобав прийняти й нагородити те, що є щире, хоч і було супроводжене багатьма слабостями і недосконалостями[3]).

VI.

[1]) Ефесян 1:6
1 Петра 2:5
2 Мойсея 28:38
Буття 4:4
Жидів 11:4
[2]) Йов 9:20
[3]) Жидів 13:20, 21
2 Кор. 8:12
Жидів 6:10
Маттея 25:21, 23

VII. Добрі діла, зроблені невідродженими людьми, хоч і можуть бути по суті речами, які Бог наказав, і доброго вжитку, однаково, як для себе, так і інших[1]), все ж тому, що вони не походять з серця очищеного вірою[2]), а не є зроблені в праведний спосіб згідно зі Словом[3]) для правдивої мети — слави Божої[4]), через це є грішні й не можуть подобатися Богові, а ні зробити людину готовою для одержання ласки від Бога[5]). І все ж нехтування ними добрих учинків є ще більш грішне і викликує незадоволення Бога[6]).

VII.

[1]) 2 Царів 10:30, 31
1 Царів 21:27, 29
Филип. 1:15, 16, 18
[2]) 1 Мойсея 4:5 разом
Жид. 11:4
[3]) 1 Кор. 13:3
Ісайї 1:12
[4]) Маттея 6:2, 5, 16

[5]) Аггея 2:14, 15
Амос 5:21, 22
Осії 1:4
Римлян 9:16
Тита 3:5
[6]) Псальма 14:4
Псальма 36:3
Йова 21:14, 15
Маттея 25:41-43, 45
Маттея 23:23

З ЖИТТЄВОЇ МУДРОСТИ

Не старайся, брате, щось чуже забрати,
Бо з нього не будеш користи мати.

Пам'ятай, мій брате; ті, що пішли брати,
Не все повернулись до рідної хати.

Бо хто ж буде, брате, сльози проливати
За тим, що старався його добро взяти.

Не старайся, брате, других понижати,
Коли сам ти хочеш добру славу мати.

Добра слава, брате, йде з доброго всього,
А лихая слава з усього лихого.

Якщо сам ти будеш других поважати,
Так і тебе будуть як слід шанувати.

Між людьми ти певно добре місце знайдеш
Та й до своєї цілі напевно ти зайдеш.

Не старайся, брате, час свій марнувати,
А старайся з нього як слід користати.

Бо ті, любий брате, що час свій марнують,
Ні в чужих, ні в своїх довір'я не мають.

Той, хто час марнує, робить, брате, шкоду
Для себе, для тебе, решта для народу.

Тож старайсь, мій брате, як слід поступати,
Щоб тебе могли всі добром пам'ятати.

М. Ясінський

ГОЛОС ЄВАНГЕЛІЇ В УКРАЇНУ

передається **щосуботи о годині 9:30 вечора київського часу** та **щонеділі о годині 1:45 до 2:15 після обіда київського часу на коротких хвилях 25 метрів** із Транс-світового радіо в Монте-Карло, Монако.

Програми "Голосу Євангелії в Україну" правлять за благословення для мільйонів наших вітчизнян у поневоленій Україні, підтримують їх на дусі у змаганнях за віру, раз дану святим. Якщо Ви маєте в Україні рідних і листуєтеся з ними, то порадьте їм слухати особливого радіоблаговістя щочетверга та щонеділі. Проповіді надає видатний і талановитий пастор О. Р. Гарбузюк.

Редакція

РІЗНЕ

ВИПРОДАЖ СПІВАНИКІВ

Остання нагода. Видавництво "Євангельської Правди" має на складі обмежену кількість українських співаників, які продаються по зниженій ціні. Український співаник "Книга Хвали" містить 224 пісні, майже всі з нотами. В співанику знаходяться псальми Тараса Шевченка з нотами, добірні українські релігійні пісні і переклади прекрасних євангельських пісень з англійської, німецької і французької мов, — всі з нотами.

Цей співаник продавався досі по $1.75 за книжку. Видавництво "Євангельської Правди", ліквідуючи нерозпродані співаники, продає їх тепер по $1.00. Замовлення проситься посилати на адресу "Євангельської Правди".

ДО ЧИТАЧІВ "ЄВАНГЕЛЬСЬКОЇ ПРАВДИ"

Просимо ласкаво всіх читачів перевірити дати кінця їх передплат, як це зазначено на їх розписках. Всіх тих, хто з якоїсь причини задовжились, просимо вирівняти їх залеглість або повідомити нас, що вони й далі бажають продовжувати одержувати часопис. Якщо Ви загубили свою розписку і не пригадуєте дати, то вишліть свою передплату за наступний 1968 рік, пізніше ми можемо подати стан Вашого рахунку.

"Євангельська Правда" користається широкою популярністю і цінитьсяся читачами, як це ми можемо судити з багатьох листів читачів. Ми висилаємо сотки примірників безплатно на прохання осіб, які не можуть заплатити передплати з огляду на свої обставини, валютні різниці і т. д. Ми висилаємо "Євангельську Правду" безплатно в шпиталі і доми для старших людей. "Євангельську Правду" розсилається до двадцять одної країни в світі. Передплати становлять важливу частину наших засобів для друку, як також і пожертви віруючих людей на пресовий фонд.

Так далеко наші читачі здебільшого ретально виконували свої обов'язки передплатників, і ми віримо, що вони продовжуватимуть цю добру працю.

Видавництво

БЕЗПРАВНІСТЬ ЄВАНГЕЛИКІВ В ЕСПАНІЇ

Парляментарний комітет в Еспанії ухвалив "нові свободи" для євангеликів. Остаточне затвердження нового закону має прийти пізніше. Папа апробував цей закон.

В Еспанії нараховується до 35.000 протестантів і їм буде дозволено публічно визнавати їхню віру, якщо вони погодяться на низку гострих правил. Так далеко протестанти не мають бажання скористатись "новими свободами".

Згідно з новим законом, протестантів ставиться на такий же рівень, як і світські організації. Їх зобов'язується річно подавати до уряду спис своїх членів і фінансовий звіт. Уряд має затверджувати нових пасторів та має диктувати богословським семінаріям, скільки студентів вони можуть прийняти на студії. Громади зможуть відкрити церковні школи лише тоді, коли матимуть відповідну кількість дітей і дістануть дозвіл від уряду. Протестантські пастори не є звільнені від військової повинности, як це робиться у випадку католицьких священиків.

Протестантів зобов'язується у війську брати участь в римо-католицьких богослуженнях.

Уряд має давати дозвіл на відкриття церков і забороняє відвідувати віруючих по хатах.

Повищий закон у римо-католицькій Еспанії мало чим різниться від подібних законів щодо євангеликів у СССР, лише там замість римо-католиків комуністи переслідують євангеликів.

Проте поза Еспанією римо-католицька ієрархія шукає тісної дружби з протестантами та провадить сталі "діялоги" з ціллю зближення. Справа в тім, що в інших краях римо-католики є в меншості, а протестанти в більшості. Проте євангелики дають повну свободу римо-католикам робити все, що їм до вподоби без ніяких обмежень.

ВІДМОВЛЕННЯ ПОХОРОНУ ЗА СВЯЧЕННЯ ПАСОК

Нема сумніву, що більшости українців і сумно й соромно за ту боротьбу, яка відбувається поміж греко-католиками в Чикаго. Бюлетень "За Рідну Церкву" ч. 9-10 подає додаткові подивугідні інформації про перебіг боротьби поміж вірними і клером. Ми подаємо тут лише найбільш вражаючі вчинки.

Так єпископ Ярослав Габро надумався налякати непокірних парафіян у дуже дивний спосіб. Він проголосив: "Покликаючись на мою осторогу, що її я виголосив по радіо 1-го січня 1966 р., бажаю з найбільшою рішучістю остерегти ще раз усіх членів так званого "Комітету Оборони Традицій", щоб вони заперестали свою підривну діяльність. В іншому разі Церква буде змушена позбавити їх християнського похорону, як це було в подібних випадках у минулому".

Бюлетень подає випадки, коли згідно з верховними канонами відмовляється церковного похорону:

Тим, що померли без хрещення, відступникам, членам єретичної або схизматичної секти або масонам, виклятим, самовбивцям, дуелістам, тим, які доручили передати своє тіло спаленню, публічним і явним грішникам. До якої категорії єпископ зачислив тих, хто домагаються свячення пасок по Юліянському календареві, нам невідомо, але всі категорії погані.

Цих "явних грішників" серед членів церкви в Чікаго нараховується до 6.000 або 75% усього членства.

З цілого перебігу подій для нас стає ясним, що як єпископ, так і парафіяни, повинні розпочати спільні студії твору Г. Сковороди "Початкова дверь до християнської моралі". Ця прекрасна праця одного з найвизначніших християнських філософів переконливо подає навчання Святого Письма якраз про ті духові правди, з якими розминулися, як клер, так і парафіяни. Г. Сковорода навчає згідно з Святим Письмом: "Вся сила Десятисловія міститься в однім імені — любов. Ця божественна любов має на собі зовнішні види або ознаки, вони то називаються церемонія, обряд або образ благочестя. Так, церемонія біля благочестя є те, що біля овочів лист, що на зернах шкарлупа, що при доброзичливости компліменти. Якщо ця маска позбавлена своєї сили, то в той час лишається один лицемірний обман, а людина — гробом розмальованим. Все ж те є церемонія, що може виконувати найбільш нещасливий ледар".

"Закон Божий перебуває повіки, а людські передання не всюди і не завжди. У нас майже всюди цю незрівнянну рівність рівняють, забувши Закон Божий і змішавши водно з людським брудом, навіть до тієї міри, що людські брехні підносять вище, і покладаються на них, не подумають про любов, щоб сповнилося це: "Ліцеміри! Переданням вашим нищете закон".

Чи ж календарні дати є остільки важливі, щоб через них розбивати громаду, засмучувати вірних і виносити на посміх українське ім'я? Якщо певним членам церкви подобається славити Бога якоїсь дати, яку вони для себе призначили (з певних причин для них достаточних), то клер повинен піти назустріч членам церкви в їх бажанню так славити Бога, а не зчиняти заколот на цім континенті.

Для членів церкви — це наука, що церковне майно повинно бути записане на мужів довір'я, вибраних громадою, а не на клер. В такім випадку громада замикала б двері перед клером, а не навпаки. Дуже серйозним закидом церковному проводові є зневажливе відношення в парафіяльній школі щодо навчання української мови, і не меншим переступом є настроювання дітей проти батьків, вживаючи в школі для цієї цілі молитви.

Не менш подивугідним учинком з боку клеру було повторне кликання поліції, коли вірні робили спільні протести проти насильної зміни календаря. Ці протести були глибоко релігійні і провадились в добрім порядку. Подібні заходи повністю суперечать духові Євангелії та вказують на потребу реформи й покаяння для цілої церкви.

15.1

Євангельська ПРАВДА

Вересень 1967 September

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN C[illegible] EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

МОЛИТВА ЗА БАТЬКІВЩИНУ

. . . О, святая!
Свята батьківщино моя!
Як поможу тобі в одчаї, —
І ти закована, і я . . .!
Скажу тиранам Божу волю,
Не зрозуміють, не приймуть!
І на твоїм широкім полі
Камінням вісника поб'ють!
Знесуть високії могили
І понесуть їх словом зла!
Тебе убили, розчавили
І восхвалять заборонили
Твої великії діла!
О, Боже, сильний і правдивий ,
В Твоїй руці — життя і смерть —
Вдягни у славу Твою твердь
І сотвори святеє диво, —
Воскреснуть мертвим повели!
Благослови возстать собором
На подвиг новий і суворий —
На чин іскуплення землі —
Землі, повитої в неславу,
Стокрт политої кривáво,
Колись преславної землі!
(З поеми "Безталанний")

Т. Шевченко

ЗМІСТ

Вибрані думки з творів Григорія Сковороди. 1
Віра якої не можна було відкинути. В. Кучер 3
Наукові відкриття вказують на Бога. Г. Е. Девіс 6
Загальне воскресення з мертвих. М. Фесенко 9
Талановиті артистки. 12
Визнання віри Пресвітерської Церкви. 13
Різне 16
Be of Good Courage by Clarence Monroe (by courtesy of the "Bible Truth") 20

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і

не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Рік XXVIII. Ч. 7. Вересень 1967 September Vol. XXVIII. № 7.

UKRAINIAN CULTURAL AND EDUCATIONAL CENTRE LIBRARY AND MUSEUM WINNIPEG MANITOBA CANADA

ВИБРАНІ ДУМКИ З ТВОРІВ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ

"О. Господи мій! Як вони не знають? Вони з малих літ почали читати Біблію Твою, на ній постарілись, не лишили ні вершика, ні слівця, не заперечивши його, ім'я Твоє, хрест Твій завжди у них на грудях, на губах, на одежах, на стінах, на блюдах, на церемоніях. Але що за користь жувати, а самому не відчувати?

По цій причині цих беззубих скотів висилає: "Ідіть навчітеся, що таке значить: милости хочу, а не жертви".

Не любить цих неугодних Господу звірів вибраний Павло: "Водяться всякими похотями, що завжди вчаться, та ніколи до зрозуміння правди прийти не можуть".

Називає їх ворогами хреста Христового, а Давид мужами крови і підступу. А для чого?

Задивились на церемонії, засіли на м'ясних бенкетах, не взяли до розуму свого шукати правди Божої, до якої вела їх церемонія, а залишивши світло, вернулось до своєї темряви, до свого тіла і брехні, повертаючись над вечір" (Асхань).

***

"Сине Давидів! Христе Ісусе! Небесний і новий Чоловіче! Голова і серце і світ всього сотворіння! Центр вселенної! Сила, закон і царство мира, правиця Божа, Воскресіння наше, коли Тебе зрозуміємо?" (Наркіс).

***

"Бог від нас ні молитов, ні жертв прийняти не може, якщо ми Його не знаємо. Люби Його і наближайся до Нього завжди серцем і пізнанням, наближайся не зовнішніми устами і ногами. Серце твоє є головою зовнішностей твоїх. А як голова, то і ти сам і твоє серце.

Але якщо не наблизишся і не спряжешся з Тим, Хто є твоїй голові головою, то лишися мертвою тінню і трупом.

Якщо є тіло над тілом, тоді є і голова над головою і вище старого нове серце. О, чи не стидно нам і не жалюгідно, що Бог суда від нас просить і не получає?" (Наркіс).

"Сірін — це солодко промовляючий дурень, який тягне тебе до того, щоб ти заснував щастя твоє на тім камені, який не утверджує, а розбиває.

Стільки у вас славних почесних любомудреців. Всі ці суть сіріни.

Вони то спокушують у житті цім пливущих стариків і молодь.

Подивись оком серця на море життя. Глянь на спотикання і падання пливущих і їх крик.

Один хотів возгніздитись на капіталі, як голуб Ноя на горбі і під старість упав.

Другий створити дім свій, догоджуючи тілу і наприкінці років осоромився . . .

Ти думаєш і прагнеш сісти на камені тілесної молодости, тілесного здоров'я і тілесних очей своїх і чекає на тебе спотикання, падіння, руїна". (Розмова названа двоє).

ПІСНЯ 18

"Господь гордим противиться, смиренним же дає благодать".

Ой ти, пташко жовтобока,
Не клади гнізда високо!
Клади на зеленій травці,
На молоденькій муравці.
Ось яструб над головою
Висить, хоче ухватить,
Вашою живе він кров'ю
Ось, ось! кігті він гострить!

Стоїть явір над водою,
Все киває головою.
Буйні вітри повівають,
Руки явору ламають.
А вербочки шумлять низько,
Волокуть мене до сна.
Тут тече поточок близько;
Видно воду аж до дна.

Нащо ж мені розмишляти,
Що в селі родила мати?
Нехай у тих мозок рветься,
Хто високо вгору дметься,

А я буду собі тихо
Провадити милий вік.
Так мине мене все лихо,
Щаслив буду чоловік.

Г. Сковорода

ВІРА ЯКОЇ НЕ МОЖНА БУЛО ВІДКИНУТИ

"Коли ж Ісус по кількох днях прийшов знов до Капернауму, то чутка пішла, що Він вдома. І зібралось багато, аж вони не вміщалися навіть при дверях. А Він їм проповідував слово. І прийшли до Нього, несучи спаралізованого, що його несли четверо. Але що через народ наблизитись до Нього вони не могли, то стелю розкрили понад Ним і пробравши звісили ложе, що на ньому лежав спаралізований. А Ісус, віру їхню побачивши, сказав спаралізованому: "Мій сину, прощаються тобі твої гріхи". (Марка 2.11-6)

"О Боже мій милий!
Який дивний Ти."

Т. Шевченко

Після того як Ісус відбув Свою прогульку по синагогах, Він вернувся назад до Капернауму. Вістка про це, що Ісус прийшов блискавкою рознеслась кругом.

Життя в Палестині було більш публічного характеру. Що ранку відмикались двері кожної хати і будь-хто міг зайти і вийти. Дверей ніколи в день не замикали хіба що хтось конечно бажав собі приватного спокою і не хотів бути турбований людьми. Відімкнені двері символізували щире запрошення для будь-кого. В бідніших домах, так як в тому домі про який читаємо в нашому оповіданні, не було сіней чи коридору й двері відкривались прямо на вулицю.

Ми читаємо, що багато людей зібралось, так що вони навіть не вміщались при дверях, а Ісус їм проповідував Слово Боже. Люди слухали Ісуса залюбки.

Аж ось надійшло було чотирох людей, які несли на ложі спаралізованого чоловіка й які прагнули щоб Ісус його уздоровив. Вони не могли через народ зблизитись до Ісуса, але вони не знеохотились. Вони вірили, що Ісус їх не відкине. Вони вірили, що Ісус їх прийме. Вони вірили, що Він сповнить бажання їхніх сердець. Тому то вони вилізли на дах, розкрили дах і стелю над тим місцем де був Ісус і спустили вниз ложе на якому лежав спаралізований.

Дахи в палестинських домах були плоскі. Їх часто вживали люди для місця відпочинку й спокою і звичайно при хаті були зовнішні сходи які вели прямо на дах. Дах палестинської хати можна було легко розібрати бо він складався з простих бальків положених навхрест від стіни до стіни на який метер віддалі один від одного. Місце поміж бальками було виложене масою зробленою з галуззя дерев, трісок і соломи змішаних з глиною. Ззовні ввесь дах був покритий глиною. Часто на даху було чимало землі на якій часто росла трава.

Знаючи будову палестинського даху, ми можемо бачити, що тих чотирох людей, які принесли того спаралізованого чоловіка до Ісуса щоб Він його уздоровив ,не мали великих труднощів відкрити дах поміж двома бальками й не ушкодити багато даху бо після того можна було той дах легко направити.

Як ми вже сказали, вони відкрили той дах і спустили ложе на якому лежав спаралізований бо вони вірили, що Ісус напевно йому поможе. А Ісус, ми читаємо дальше, побачивши їхню віру, сказав спаралізованому: "Сину мій, прощаються тобі твої гріхи!"

Слова Господа Ісуса могліб видаватися нам дивними в відношенні до уздоровлення того чоловіка. Однак, фактом є, що багато хвороб є наслідком нашого гріха. І Ісус, Син Божий, наш Господь, добре знав чи той параліж був наслідком гріха чи ні. Ми читаємо, що Ісус знав глибину людського серця. Він знав, що було в серці людини; Він знав і знає всі людські задуми!

Жиди тодішньої Палестини вірили, що всяка хвороба й всяке страждання мають зв'язок з гріхом. Їхні священики й книжники доказували, що як людина захворіла то вона мусіла згрішити. В такому випадку людина не могла виздоровіти так довго доки її гріхи не були прощені. А простити гріхи міг тільки один Бог!

В очах жидів хвора людина була людина яка прогнівила Бога. Це, до певної міри, є правдиве теж сьогодні. Ми часто не бачимо своїх власних гріхів. Ми часто не бачимо як ми прогнівили Бога. Ми часто думаємо, що чиїсь гріхи є більші ніж наші. Та справа не лежить в тому чи ми більше згрішили або менше. Ціла суть речі є в тому чи ми дійсно охочо спішимо до Бога й визнаємо Йому наші гріхи. Не забуваймо, що Бог знає наші серця й наше життя і ніщо не може бути скрите чи заховане від Нього. Він є серце-знавець і життє-знавець. Він знає нас краще ніж ми знаємо себе самих!

Кожня людина має своє "я", свого "Адама", є тим "Адамом" який перешкоджує її бачити себе такою якою вона справді є. І в цьому якраз лежить ціла трагедія нашого життя. І цьому

може зарадити лише один Бог як ми приходимо до Нього в покаянні, в вірі, в покорі . . . .

Фактом є, що люди часто хворіють через свій особистий гріх чи через чийсь інший. І фактом теж є, що люди часто хворіють тому, що вони думають що вони поповнили певний гріх. Наші думки, наш розум і тіло є надзвичайно тісно зв'язані разом! Та здорові думки й здорове тіло може дати лише один Бог! "Бо все з Нього, через Нього і для Нього", каже апостол Павло. "Йому слава навіки! Амінь."

Спаралізований чоловік, про якого говорить нам наш текст, був напевно спаралізований через свій гріх. Про це свідчать слова Господа Ісуса Христа: "Мій сину, прощаються тобі твої гріхи!"

Ісус Христос мав силу простити гріхи, Він мав силу уздоровити, і Він це зробив побачивши віру тих чотирох мужів які принесли до Нього того хворого чоловіка. Однак священики й книжники не могли бачити Ісуса як Сина Божого, вони не могли бачити того,що Він є Син Божий і що Він має силу прощати гріхи. І тому ми читаємо, що вони "в серцях своїх думали: 'Чого Він говорить так? Він зневажає Бога . . . Хто може прощати гріхи, крім Бога Самого?' "

Пізнати, що Ісус є Бог і вірити в Нього всім серцем як у Того, що може прощати нам наші гріхи є секретом до нашого щастя, до нашого спокою, до нашого задоволення, до нашого здоровя.

Бог дав Свого Сина за нас щоб уздоровити нас, щоб дати нам вічне життя, щоб зробити з нас Своїх синів і Своїх доньок. Бог знає, що ми є слабі й немічні, але Він має силу й Він бажає цю силу, — силу Духа Святого —, дати нам без жодного застереження, без жодного сумніву. Він бажає щоб ми були вдячні, щоб ми не нарікали, щоб ми були вірними Йому, щоб ми славили Його назавжди!

Воскресший, тріюмфуючий, непереможний Ісус Христос сидить по правиці Бога Отця і там Він молиться за нас; Він заступається за нас. Він молиться за нас молитву занім ми ще відкриємо наші уста. Він просить Бога Отця занім ми ще намиримось просити. Він закликає нас до молитви; Він приказує нам, щоб ми молилися. Бо ми не молимось самі. Він уже молиться за нас!

Ісус Христос приніс правду у цей світ. Він приніс вічну радість і вічне життя. Він дає нам, якщо ми віруємо в Нього, нове життя, святе життя. Він творить людину новою, справді новою. (2 Кор. 5.17). Ось послухаймо, що пише один з наших письменників:

Вірю, що правда поборе неправду,
Вірю, що згине зло з людських сердець!
Вже катувати не будуть за правду.
Гріх і ненависть знайдуть свій кінець . . .

Вірю, що мрії святі не вмирають,
Вірю — чекає нас вічне буття!
Слава земна, розкіш, пиха, минають . . .
Створені ми для святого життя!

Вірю, що ідоли будуть розбиті,
Згасне вогонь перед ними навік;
Ниви, що людською кров'ю политі,
Миром засяє новий чоловік!

Вір і ти, брате, й ти, сестро люба!
Разом простуймо до наших надій!
Землю цю грішну чекає вже згуба . . .
Нумо до праці святої мерщій!!!

Дорогий мій друже, дорогий читачу—, в Христі Ісусі Бог вже розбив ідоли, знищив гріх, смерть, хворобу. В Христі Ісусі Бог дійсно творить все нове! Слава Йому за це! Тож відкриймо наші серця до Нього в вірі, бо правдивої віри й правдивого покаяння Він не відкидає. Памятаймо, що правдива віра, сильна віра не може бути відкинена! Амінь!

Пастор Володимир Кучер

НАУКОВІ ВІДКРИТТЯ ВКАЗУЮТЬ НА БОГА

Г. Е. Девіс

Д-р Г. Е. Девіс є головою ядерної секції в лабораторії верфей фльоти в Брукліні, спеціялістом у спектрофотометрії, сонячній радіяції та геометричній і фізичній оптиці.

(The following article by Dr. G. E. Davis is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.)

Зо зростом знання старі марновірства пізнаються за те, чим вони є, і тоді більш критична оцінка засад релігії і теології стають неминучими. Мотиви такої переоцінки можуть бути різні. Але ми мусимо припустити, що вони постають з дійсного бажання знати правду.

Що атеїзм існує в наукових колах, то це незаперечне, але загальне переконання, що атеїзм більш поширений поміж вченими, ніж поміж загалом, ніколи не було доведене, і фактично заперечується вражіннями, які з першої руки мають багато самих вчених.

Щодо моєї особистої віри в Найвище Єство, то було б невідповідно казати, що вона не була під впливами моєї вихови. Ми ніколи цілковито не можемо уникнути впливів релігійного навчання, яке ми дістаємо в нашім дитинстві. Але я можу сказати з певністю, що моя теперішня віра, в той самий час як вона є в згоді з тим, чого мене навчалося щодо існування Бога, має тверду основу, що в певній мірі різниться віри, заснованої на церковнім авторитеті.

Як фізик, я мав привілей спостерігати подивугідну компліковану структуру всесвіту, в якім вібрації найменшого атома є не менш чудесні, ніж величезна активність найбільшої зорі, де кожне проміння світла, кожна фізична і хемічна реакція, кожна характеристика кожної живої речі постає і ділає в згоді з тими самими незмінними законами. Це є образ, що його відкрила наука, і чим довше його досліджується, тим більш комплікованим і прекрасним він стає.

Але разом з чудесним відкриттям наукового досліду постають неминучі питання. Одним з цих питань, істотної важливости з огляду на пов'язаність з нашими моральними відповідальностями і нашим кінцевим призначенням, є давнє питання. Чи існує Бог, Найвища Істота, Яка створила всесвіт?

Найкраще, що ми можемо зробити, то поробити розумні висновки з того, що ми знаємо. Таким висновком, що його неможливо логічно заперечити на підставі якогобудь знання, що доступне є твердження: Жодна матеріяльна річ не може створити сама себе.

До цього я додаю другий висновок. Чим вище еволюційний розвиток, до якого веде сотворення, тим сильніші докази існування Найвищого Розуму, як підстави цього сотворення.

Поступовий розвиток у нашім всесвіті так переконливо доведений науково є нашим доказом.

З всесвіту елементарних частинок без форми і неозначених постали більйони зір і можливо ще більші більйони планет з визначеною формою, які піддаються певному опису. Вони живуть своїм призначеним життям згідно незмінних законів, які з

винахідливістю (яка мабуть лишиться назавжди понад людським розумом) були вбудовані в кожну безмежно малу частинку, що з них вони були збудовані.

Цих законів досить для доказу. Але до них ми маємо додати найбільше чудо з усіх, а це те, що в ці початкові, незвичайно малі частинки були вбудовані не тільки всі принципи, що були необхідні для постання зір і планет, але так само і міріяди форм живих істот, навіть сотворінь, які можуть думати, прагнути і творити складні і привабливі і накінець у славнім вияві інтелектуальної подібности до Бога проникнути в тайни самого життя.

Ці відкриття найвищої розумности, що творить підставу еволюції всесвіту, для мене є достаточним доказом існування Бога.

Вони є вистарчальні навіть без висновку, що матеріяльні речі не можуть сотворити самих себе.

Copyright by the Sunday School Times, used by permission

ЗАГАЛЬНЕ ВОСКРЕСЕННЯ З МЕРТВИХ

"Я виноградa, ви віття" — Єв. Ів. 15:5а.

На запитання: "Хто був найбільший завойовник світу", напевно можна б було почути імена Чингізхана, Цезаря, Олександра, Филипа, Наполеона. Проте ніхто не назвав би імени найбільшого. Порівнюючи з ним, імена всіх завойовників світу здаються такі мізерні. Потуга цього завойовника для людей непереможна. Смерть — ось найбільший завойовник. Крім Христа, ніхто не може уникнути його смертельного удару. Але трон цього завойовника впаде і влада його буде також знищена. "Бо прийде час, що вгробах почують голос Його, і повиходять: що добро робили, у воскресення життя, а котрі зло робили, у воскресення суду" — Єв. Ів. 5:28, 29.

Силою воскреслого Христа ми встаємо до нового життя. Через народження згори ми єднаємося з Христом, стаємо частиною тіла Христового. Ми єднаємося з Христом не тільки в його смерті, а й у воскресенні. Отже, воскресення Христа — це запорука нашого воскресення.

Слово Боже з незвичайною ясністю навчає, що всі люди встануть в призначений Богом час із мертвих. Багато віруючих зупиняються на переконанні в особистому безсмерті в формі безтілесного духа. Наука слова Божого відкриває більше. Вона навчає не тільки про безсмертя духа, а й про воскресення тіла (Див. "Перше послання апостола Павла до Коринтян", гл. 15).

Проти науки Ісуса Христа про тілесне воскресення всіх людей із мертвих ми маємо ряд заперечень.

1. "Як устануть мертві і в якому тілі прийдуть?" Здається, що труднощі для прийняття цієї доктрини непереможні, хоч у дійсності вони і не такі. Уявімо собі, що на протязі минулих тисячоліть тіла мертвих розклались і елементи роздкладу знову включались в потік життя природи. Очевидно, що ті самі атоми не раз ставали за складову частину інших тіл. Чи можливо відновити тіла мертвих, що їх складові частини розсіяні в часі і просторі і не раз становили складову частину інших тіл? Це не поодинока трудність. Св. Письмо навчає, що всі люди встануть з мертвих: стародавні єгиптяни, індуси, вавилонці, американські індійці і всі інші. Не буде раси, народу чи племени, які були б виключені в день воскресення мертвих. Мільйони мільйонів людей повернуться до життя.

Від цього уявлення розум вагається і воно здається фантастичне. Де знайти місце для всіх цих мільярдів воскреслих? Не тільки поверхні континентів було б мало для всіх воскреслих,

навіть не вистарчило б поверхні і всіх океанів, щоб вмістити цей велетенський натовп людських рас. Яку відповідь ми можемо дати на всі ці заперечення, що, на перший погляд, здаються непереможні?

2. Звернімося насамперед до людей науки, що мали віру. Визначний віруючий вчений наших днів, І. Н. Моррісон, написав книгу: "Християнська віра і наука сьогодні". В цій книзі він незвичайно докладно зважує фундаментальні вірування християн й встановлені факти науки. Він вважає, що наука не має ніяких фактів, які б заперечували християнському світоглядові. Між іншим він торкається науки Св. Письма про воскресення мертвих. Що пише цей визначний вчений про цю проблему? Користаючись досягненням модерної фізики, він цілковито усуває всі наведені вище заперечення. Моррісон пише: "Фізична аналіза матерії винесла нас геть наперед і залишила позаду те місце, коли ми говорили про видимі частини тіл, чи про можливість встановити тотожність цих частин. Як ми бачили (наводячи знову з Вейл'а), вже немає сенсу говорити про ту саму частину матерії в різні періоди часу. Матерію в її конечному фізичному аналізі тепер уявляють як безперервний потік енергії, безконечно скорі серії пульсації, подібні до потоку фотонів, що створюють враження сталого світла. Світло залишається те саме щодо зовнішности, хоч у дійсності воно вічно змінюється і, як би ми погасили світло, то немає потреби збирати ті самі фотони, які світили вчора, щоб мати світло знову сьогодні. В такий саме спосіб кожне матеріяльне тіло може бути усунене, перестати існувати і може бути знову покликане до існування, так само легко, як ми можемо погасити і знову засвітити світло. В усякому разі модерна фізика не має ніяких заперечень проти цього". Ця модерна наукова концепція про будову матерії, як про потік енергії, що вічно обновляється, усуває всі згадані заперечення щодо можливости універсального воскресення із мертвих.

Всі заперечення проти можливости воскресення мертвих грунтуються на примітивному уявленні про матерію, як про зібрання матеріяльних частинок, що вічні й незмінні в своїй природі. Це уявлення факти модерної фізики цілком знищують. Матерія тепер це тільки форма сталого безперервного потоку енергії. Ця нова концепція про склад матерії не тільки не може заперечити факту воскресення з мертвих, але досить легко пояснює його можливість.

Знову в чому полягає ідентичність тіла? Візьмімо хоч би камінь. Він має форму і матеріял. Зітріть цей камінь на порох. Чи цей порох можна назвати каменем? За нашого життя складові частини тіла змінюються кілька разів, але ми залишаємося незмінні, щодо своєї особистости і форми. Розкладіть воду на складові частини, частини ті самі, але води вже не буде. Наша ідентичність у воскресенні із мертвих не залежить від ідентичности матеріяльних частин нашого тіла. Вимога цієї ідентичности невіруючими являє їх власну вигадку. Вони створюють труднощі, а потім аргументують проти них.

Щождо проблеми місця на землі для всіх воскреслих, то у Св. Письмі сказано, що місцем їх перебування буде нова земля і нове небо. Цієї нової землі і нового неба безперечно вистачить для всіх цілей, що їх Бог має щодо людей.

3. Ми так само маємо кращий аргумент на користь віри у воскресення мертвих. Його порушив апостол Павло перед царем Агрипою: "Що? Невірним здається вам, що Бог воскрешає мертвих?" — Діян. 26:8. І справді, може здаватись неможливим, щоб мертві воскресали самі, але чому має здаватись неможливим, що Всемогутній Бог, Творець мільйонів світів, не міг би воскрешати людей. Неможливість і неймовірність зникають у присутності Бога. Нарешті ми віримо, що Бог створив світ з нічого. Це більше чудо ніж чудо воскресення. Якщо ми віримо в перше, то вірити в друге далеко легше. Найкращі люди в минулому силою Духа Божого свідчили про цю правду. Йов проголошував: "Я знаю — Відкупитель мій живе, і Він в останній день підійме з пороху оцю шкіру мою, що розпадається, і я в тілі моєму побачу Бога. Я сам побачу Його, мої очі, не очі когось іншого побачать Його. Аж ниє серце в грудях моїх". Пророк Ісаія свідчить про цю правду так: "Та мерці твої оживуть, встануть мертві тіла! Оживайте ж, веселіться, що в порох лягли, бо роса в тебе, — роса, що живить травицю, і земля викине померлих" — Іс. 26:19. Цю саму науку ми знаходимо у пророка Даниїла: "І багато з тих, що сплять у поросі земному, прокинеться, одні на вічне життя; другі на вічний сором і ганьбу" — Дан. 12:2.

Старий Заповіт, як і Новий, рясніють свідченнями щодо дійсности воскресення.

4. Було б помилково уявляти, що мертві встануть у тому самому тілі, що вони мали попередньо. Складники нашого тіла змінюються стало, але ми заховуємо свою ідентичність. Св. Письмо відкриває, що тіло воскресення буде ідентичне тіло формою, але в той же час це буде тіло слави, подібне до тіла воскресення Христового. Воно буде звершене, надприродне, з незвичайними здібностями і силою. Воно не піддаватиметься зіпсуттю, корупції й тлінню, а буде безсмертне.

Талановиті і геніяльні люди жили цією надією. Венямін Франклін, про якого знає кожний американець, перед смертю

сам написав для себе епітаф: "Подібно до обкладинки старої книжки, що з неї вирвані листки і стерто букви і позолоту лежить тут пожива для червяків. Але праця не загине. Бо вона — як він вірить — з'явиться знову в новому і більш елегантному виданні, поправлена і перевірена Автором".

Отже, тільки віруючий може казати "Благословенні мертві, що вмирають в Господеві віднині", бо їх чекає вічна й повна радість, вічна й повна слава. Все це дари нашого Господа і Спасителя Ісуса Христа.

ТАЛАНОВИТІ АРТИСТКИ

Дирекція Канадійської Національної Вистави нагородила Сандру Бовкун з Торонта струнною музичною стипедією для дальших студій за найкращу гру в компетиції на музичнім Святі.

Судді оцінили гру в цілості як визначну та її технічне і музичне виконання як чудове.

Галина Бовкун

Онтарійська Асоціяція Вчителів Музики влаштувала для Галини Бовкун за її музичні успіхи окремий музичний концерт, що відбувся на Канадійській Національній Виставі 1-го вересня. Галина заграла Рапсодію Г мінор Брамса, Баркаролу Людкевича, Імпромпту Оп. 36 Шопена, Прелюдію ч. 1 Дебюсі, Імпромту Оп. 34 Форея. Концерт Галини Бовкун перейшов з прекрасним успіхом.

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

РОЗДІЛ XVII

НЕВІДКЛИЧНІСТЬ СПАСЕННЯ СВЯТИХ, ІХ СТІЙКІСТЬ

(Коли в Новім Заповіті якусь людину називається святим або святою, то це значить, що ця людина щиро визнала Ісуса Христа, як свого Господа і Спасителя, та змагається стати якнайбільш подібною життям до Нього. Це слово зовсім не означає, як це навчають ритуалістичні церкви, людину, яка осягла великої духової звершености та віри і з того набула силу робити великі чуда і дива.

В дійсності святим називається віруючий член церковної громади. При чім деякі з них посідали чималі моральні дефекти. Апостол Павло в своїх Листах до різних церков усе звертається до всіх, як до "святих", чи то в Римі, Коринті, чи в Ефесі. Деяким святим він наказує "не метушитись", іншим, щоб не крали, третім, щоб не перелюбничали.

Отже, святим є віруюча людина, яка прагне бути кращою, ніж вона є. Ред.)

I. Ті, кого Бог прийняв у Своїм Улюбленім, дієво покликав і освятив Своїм Духом, не можуть цілковито й остаточно відпасти з стану ласки, але певно устоять у ній до кінця і осягнуть вічного спасення[1]).

I.

[1]) Филип'ян 1:6
2 Петра 1:10
Йоана 10:28, 29
1 Йоана 3:9
1 Петра 1:5, 9

II. Ця стійкість святих не залежить на їх власну свобідну волю, але на незмінну постанову вибору, що витікає з сталої любови Бога Отця[1]) на підставі ефективности заслуг і заступництва Ісуса Христа[2]), пробування Духа, Божого насіння в них[3]) і природи завіту ласки[4]), з усього цього постає також певність стійкости і невідкличности[5]).

II.

[1]) 2 Тимот. 2:18
Еремії 31:3
[2]) Жид. 10:10, 14
Жид. 13:20, 21
Жид. 9:12-15
Римл. 8:33-39
Йоана 17:11, 24
Луки 22:32
Жидів 7:25
[3]) Йоана 15:16, 17
1 Йоана 2:27
1 Йоана 3:9
[4]) Еремії 32:40
[5]) Йоана 10:28
2 Солунян 3:3
1 Йоана 2:19

III. Не зважаючи на це, вони можуть з причини спокус Сатани і світу, через перевагу зіпсуття, що зістається в них і в наслідок нехтування засобами свого збереження, упасти в тяжкий гріх[1]) і якийсь час знаходитись у ньому[2]). Це накликує на них невдоволення Бога[3]) і засмучує Його Святого Духа[4]). Вони гублять якусь міру їх ласки й утіхи[4]), їх серця каменіють[5]), і совість стає зранена[6]), і ушкоджена та вони скандалізують інших[7]) і накликують на себе дочасні кари[8]).

III.

[1]) Матт. 26:70, 72, 74
Марк 6:52
[2]) Пс. 51:14
Марк 16:14
[3]) Ісаії 64:5, 7, 9
[6]) Пс. 32:3, 4
2 Самуїл. 11:27
Пс. 51:8
[4]) Єфесян 4:30
[7]) 2 Самуїл. 12:14
[5]) Пс. 51:8, 10, 12
[8]) Пс. 89:31, 32
Відкриття 2:4
1 Кор. 11:32
Ісаії 63:17

РОЗДІЛ XVIII

УПЕВНЕНІСТЬ ЛАСКИ І СПАСЕННЯ

I. Хоч лицеміри й інші ненавернені люди можуть марно обманювати себе хибними надіями і тілесною впевненістю, що Бог сприяє їм і що вони є в стані спасення[1]), ця їхня надія загине[2]). Ті ж, хто справді вірять у Господа Ісуса і люблять Його в щирості, змагаючись ходити перед ним в усякій добрій совісті, можуть бути в цім житті неодмінно запевнені, що вони є в стані ласки[3]) і можуть радіти в надії слави Божої. Ця надія ніколи їх не осоромить[4]).

I.

[1]) Йова 8:13, 14
[3]) 1 Йоана 2:3
Михея 3:11
1 Йоана 3:14, 18, 19, 21, 24
Йоана 8:4
[2]) Маттея 7:22, 23
1 Йоана 5:13
[4]) Римлян 5:2, 5

II. Ця певність не є голим здогадом або ймовірним переконанням, заснованим на мильній надії[1]), але є непомильним запевненням віри, заснованій на Божественній правді, що приписує спасення[2]), і на внутрішнім доказі тих ласк, яким були зроблені ці обіцяння[3]), як рівнож і на свідоцтві Духа всиновлення, Який свідкує нашим духам, що ми є діти Божі[4]).

Цей Дух є запорукою нашої спадщини, якою ми запечатані на день викуплення[5]).

II.

[1]) Жидів 6:11
2 Коринтян 1:12
[2]) Жидів 6:17, 18
[4]) Римлян 8:15
[3]) 2 Петра 1:4, 5, 10, 11
[5]) Єфесян 1:13, 14
1 Йоана 2:3
Єфесян 4:30
1 Йоана 3:14
2 Кор. 1:22, 23

III. Непохитне запевнення не належить до суті віри і правдивий віруючий може довго чекати і мати боротьбу з багатьма труднощами перш, ніж він здобуде її[1]), все ж маючи можливість від Духа пізнавати речі, які Бог дає йому вільно, він може без надзвичайного відкриття належно вживаючи звичайні засоби осягти непохитне запевнення[2]).

Тому це є обов'язком кожного з усякою пильністю старатись більше утвердити своє покликання і вибрання[3]), щоб у такий спосіб його серце було побільшене, як також і мир і радість у Святім Дусі в любові і вдячності Богові в силі і радості в обов'язках покори[4]).

Це є належні плоди непохитного запевнення, що утримують людей так далеко від нахилу до розпущенности[5]).

III.

[1]) 1 Йоана 5:13
Єфесян 1:3, 4, 6, 7
Ісаії 1:10
Пс. 119:32
Марка 9:24
[5]) 1 Йоана 2:1, 2
[2]) 1 Кор. 2:12
Римл. 6:1, 2
1 Йоана 4:13
Тита 2:11, 12, 14
Жидів 6:11, 12
2 Кор. 7:1
Єфесян 3:17, 18
Римл. 8:1, 12
[3]) 2 Петра 1:10
1 Йоана 3:2, 3
[4]) Римлян 5:1, 2, 5
Пс. 130:4
Римл. 14:17
1 Йоана 1:6, 7
Римл. 15:13

IV. У правдивих віруючих їх запевнення спасення може захитатись у різні способи, бути ослаблене і мінливе, в наслідок нехтування його плекання і через падіння в якийсь спеціяльний гріх, який ранить совість і засмучує Духа, як також через раптову або сильну спокусу, коли Бог скриває світло лиця свого і допускає навіть тих, які бояться Його перебувати в темряві і не мати світла[1]). Все ж вони ніколи не є зовсім позбавлені цієї любови Христа і братів, цієї щирости серця і свідомости обов'язку, з яких через діяння Духа запевнення спасення може в належний час ожити[2]), а в між часі цим же діянням Духа їх стримується від цілковитої розпуки[3]).

IV.

[1]) Пісня Пісень 5:2, 3, 6
Пс. 51:8, 12, 14
Єфесян 4:30, 31
Пс. 77:1-10
Матт. 26:69-72
Пс. 31:22
Іс. 1:10

[2]) 1 Йоана 3:9
Луки 22:32
Йоана 13:15
Пс. 51:8, 12

[3]) Михея 7:7-9
Еремії 32:4
Пс. 22:1

РІЗНЕ

Пресовий комунікат

КОРОЛІВСЬКА ПАРА РОЗМОВЛЯЄ З СЕНАТОРОМ ЮЗИКОМ

У часі святкувань 100-річчя Конфедерації Канади, Королева Канади Єлисавета II і Князь Пилип взяли урочисти участь у різних імпрезах у столиці Оттаві.

Дня першого липня перед полуднем Парлямент Канади відбув святочну сесію на широкій площі перед Парляментом, в якій президенти (спікери) обох палат привітали Королеву й вона виголосила святочну промову в англійській і французькій мовах.

Опісля пополудні було прийняття на площі Генерального Губернатора Канади, Роланда Міченера. Королева й Князь особисто вітались з членами кабінету міністрів і з кожним сенатором і послом та їх дружинами, стискаючи руку кожному по черзі.

Королівська пара мала цікаву й прихильну розмову з Сенатором Павлом Юзиком і його дружиною Марією. Питалися якого походження прізвище. Довідавшись, що українське, Князь Пилип поставив кілька питань про українців Канади й їх вклад. Обом імпонувало, що українці зробили такий великий поступ за 75 років. Дуже цікавило їх, що український сенатор і його дружина роджені в Канаді і, що їх батьки прибули сюди около 60 років тому. Здивувало їх, що 80 відсотків українського громадянства роджені в цій країні і, що велика частина поселилася перед Першою світовою війною як фармари.

Королева Єлисавета й Князь Пилип тоді зрозуміли, чому українці Канади ввійшли в кожну галузь економічного, суспільного, культурного, мілітарного й політичного життя й здобули 79 парляментаристів, провінційних і федеральних. Цікавило їх, що українці ще уживають свою рідну мову.

Королівська пара побажала українцям дальших успіхів у майбутньому для поступового, всебічного розвою Канади.

Оттава, 5-го липня 1967 р.

РІЗНЕ ПРО ЄВАНГЕЛИКІВ

Гоніння на віруючих за залізною заслоною мають загальний характер. Ці гоніння не є обмежені до якоїсь одної євангельської деномінації, а до всіх. Уряд силою об'єднав всі євангельські деномінації в СССР в одну організацію для кращої контролі. Інакше самі євангелики ніколи б не створили такого об'єднання. Сама назва організації не є зовсім точна. Її названо "Всеросійський Союз Евангельських Християн Баптистів". Це не означає, що в цю організацію входять лише баптисти. До неї входять окрім баптистів, євангельські християни, п'ятидесятники й інші. По війні уряд почав робити заходи про приєднання реформованої (пресвітерської) церкви на Закарпатській Україні до ВСЕХБ. Ця церква нараховувала до 50.000 членів у більшості мадярів, але серед них було чимало й українців.

Так само в Україні існували в різних місцевостях реформовані громади, але їх не було багато. Про одну таку громаду були відомості з Одеси.

Згідно свідоцтва самого комуністичного уряду, — це п'ятидесятники спричинили їм чимало труднощів своїм спротивом супроти несправедливих релігійних переслідувань і здається більше, ніж який інший напрям.

Є тенденція у деяких братів за кордоном оцю святу боротьбу за свободу совісти людей різних деномінацій монополізувати і приписувати лише своїй деномінації.

Багато з-поміж євангеликів не можуть похопити, чому в той час, як якихсь 116 тисяч українців у Канаді записало себе євангеликами лише сотки належать до різних укр. євангельських організацій і деномінацій. Питанням є, де є решта?

На це може бути кілька пояснень. Одним з них є розкиданість українців по цілій Канаді і той факт, що лише в більших містах групи українців є остільки великі, що можуть утримувати своїх пасторів.

По інших місцевостях, а їх є тисячі, українські євангелики не мають іншого вибору, як приєднуватись до місцевих англомовних громад. В цім самім положенні є укр. православні і греко-католики.

Другою причиною є, що третє і четверте покоління українських євангеликів краще знає англійську мову, ніж українську. Часто коли вони мають вибір, то приєднуються до англомовних громад, які мають прекрасно освічених пасторів і гарні будинки та де їх стрічається радо.

Знову євангельський провід у якійсь частині сповнився дихом вищости, осуду і в певній мірі ворожости до всіх, хто не є його духа. Віруючий чоловік, який хоче миру, буде його шукати деінде.

Українських євангеликів у Канаді тисячі, але, на жаль, їх переважна кількість знаходиться поза українськими ев. організаціями. Деякі з них, такі, наприклад, як українські англікани, які начислюють 17 тисяч у Канаді, не мають жодної своєї організації, як також і українські лютерани.

Повищий факт повинен бути причиною до молитви, покаяння і перевірення засад, на яких існуючі українські євангельські церкви й організації провадять свою працю.

РАДА УКРАЇНСЬКИХ ЄВАНГЕЛЬСЬКИХ ЦЕРКОВ

Управа Р.У.Є. Церков радо прийме поради прихильників у справах спільних українським євангеликам у Канаді. Просимо присилати Ваші поради чи запитання членам управи. Коли б у якійсь місцевості брати бажали зорганізувати філію, то управа радо вишле свого представника або євангелиста для цієї цілі.

Адреси членів управи Ради Українських Євангельських Церков:

Пастор М. Фесенко, Президент
26 Robina Ave.
Toronto 10, Ontario

Пастор В. Кучер, Секретар
127 Dufferin St.
Hamilton, Ontario

Пастор Г. Б. Деркач, Скарбник
3194 Dundas St. W.
Toronto 9, Ontario

Пастор Володимир Кучер, секретар Р.У.Є.Церков, відвідав 21-й З'їзд Українських Євангельських Баптистських Церков у США, що відбувся в Першій Євангельській Баптистській Церкві в Шикаго в днях 31-го серпня по 4-го вересня де він послужив проповіддю Божої Євангелії та передав привіт від **Ради Українських Євангельських Церков у Канаді.**

ІЗ ЛИСТІВ ДО "ГОЛОСУ ЄВАНГЕЛІЇ В УКРАЇНУ"

Україна, дня 11-го липня 1967 р.

Дорогий у Господі Брате Олексо!

Вітаємо Вас і всіх учасників у Ваших радіопрограмах любов'ю Господа нашого Ісуса Христа (Фил. 4:7).

Пишемо Вам і хочемо подякувати Вам за радіопересилання Слова Божого, які нас дуже підбадьорують. Для нас бо нема більшої радости, як бути в спільності з Господом і Його народом.

Дорогий Брате Олексо! Хоч ми тілом далеко від Вас, то духом Ви з нами. Ви своїми піснями і проповідями Слова Божого кінчаєте наше **щонеділ**ьне Богослуження. Слава Господеві за **такий прекрасний** час! Із такої далекої країни ми можемо слухати Слово Боже. О, як радісно нам, коли ми слухаємо Вас. Як би хотілося бачити Вас обличчям в обличчя . . . І ми віримо в ту хвилину, що ми всі побачимося біля ніг нашого Спасителя, Царя царів і Пана панів. О, слава Йому, що Він зріднив нас в одну християнську родину вибраного народу Свого. Нехай же могутня правиця Господа і сила Духа Святого допоможе Вам ще більше працювати для слави Господньої й ще більше передавати свої радіоблаговістя. Ми молимося нашому Господеві про це!

Дорогий Брате Олексо! Ми не можемо передати Вам тієї радости, яку ми переживаємо, слухаючи Вас . . . Включимо радіоприймача й забринить чудова пісня "Отче Небесний" і прозвучать слова Слова Божого, — споглянеш на всіх присутніх братів і сестер: у кожного сльози на очах, у кожного серце повне благословінь Господніх . . . Хай Господь благословить Вас усіх там, де Ви знаходитесь! Просимо не забувати про нас у Ваших молитвах перед Господом.

У знак одержання нашого листа, просимо, заспівайте нам пісню: "Всі ми, браття, Христові вояки".

Передаємо наш щиро-сердечний християнський привіт Вам, Брате Олексо, Вашій Дружині, братові Барчукові, чудовому хорові Вашому і всім братам і сестрам, що беруть участь у радіопередаваннях "Голосу Євангелії", а також усім, що люблять Господа.

Із братнім привітом і любов'ю до Вас, Ваш менший в Господі брат

Микола

Дорогі Брати та Сестри!

Отакі благословення приносите **Ви** через **Ваше** радіоблаговістя в Україну! Продовжуйте молитись і продовжуйте підтримувати "Голос Євангелії в Україну"!

Олекса Р. Гарбузюк
"Голос Євангелії в Україну"

BE OF GOOD COURAGE

by Clarence Monroe

Clint Rogers, tall and rangy in his light buckskins, dug the paddle deep in the blue water of the Susquehanna River and turned the birch-bark canoe toward shore. When the bow grated gently against the sunbaked land he stepped out, looked up at Fort Jenkins on the high embankment, and drew the canoe up out of the water.

With ease he climbed the steep path and reaching the top crossed the clearing around the fort. Shouting a cheery greeting to the passing sentry he strode through the big, leatherhinged gate.

"The trading post should be well filled about this time," he thought. "Perhaps they will have some late news, now that General Washington has been appointed Commander-in-Chief."

As he expected, the trading room was crowded and noisy. Making his way to the counter piled high with trade goods he was welcomed by the jovial little trader, Simon Parker.

"Hello, Clint, nice day. I see you came in early for your supplies."

Clint nodded. "I thought I might be able to hear some late news." Then his attention was drawn to a big mountain man with a fiery red beard.

"I've just come from the land of Tioga where I have learned the Iroquois are trying to persuade the Delaware nation to come over to the side of the redcoats."

"I don't believe they will," interrupted Clint, pushing forward through the crowd. "The Delaware are friendly to us and they are our good neighbors."

Red Beard shrugged his shoulders. "The Delaware are with us now, but no telling what the Algonquian will do when the pressure is put on them. The Iroquois say that now is the time to strike our frontier while we are at war."

"I see, but I believe the Delaware will remain loyal to us."

"What makes you so sure?" asked Simon.

"Just this. Under the missionary's teachings they are living the Christian way of life. I don't think they will trade that for anything."

"Suppose the Algonquian do remain loyal," said Red Beard sarcastically, "They are not powerful enough to oppose the strong Iroquois Confederation. The tribes that make up that group will punish all who do not follow their orders."

"That is true," replied Clint. "But the Delaware have learned well that old Psalm: 'Be of good courage, and he shall strengthen your heart, all ye that hope in the Lord.' They have grown in physical and mental qualities as well as in spiritual qualities. They are small in number but keen of mind."

Walking over to the end of the counter, Clint picked up a fresh egg from the wooden bowl. "For example," he said, holding the egg up for all to see, "I will place this small, frail egg on the floor, and I say to you"—he turned to Red Beard—"that it will be impossible for you to break it with that big, empty pickle barrel."

Red Beard stared. "You mean I won't be able to break that puny little egg with this great big barrel?"

"That's right."

Howling laughter boomed across the room and Red Beard, smiling confidently, walked over to the barrel.

Clint shrugged. Solemnly he walked over to a sharp corner of the room and placed the egg on the floor, but tight in the corner angle.

Red Beard blinked. "How do you expect me to smash that egg with a round barrel when it's in a corner like that?"

"I have placed the egg on the floor, I did not say where." Clint stood back. "Go ahead, break it."

In the hushed room, Red Beard lifted and pounded the large barrel repeatedly against the corner. Then he rolled and pushed it sideways as he tried to bring the round edge in contact with the egg; but he failed. Finally, wiping his forehead, he gave up.

"Young feller," he grinned, "I see your point."

Clint stooped and picked up the egg, placed it back in the bowl, then smiled. "Think about it." Then paying for his supplies he left.

The trip back up river went fast, and soon the fragrance of frying corn cakes and bacon drifted out over the river on the light breeze. He was home, and just in time for supper.

When the evening meal and Bible hour were over, he strolled out of the cabin to the log barn. It was time to bed down the horse and cow. Stepping through the doorway, he stopped as he made out the dim outline of someone standing in the shadows.

"Who's there!" he demanded, reaching for a pitchfork.

"It is Otter—your Delaware friend, Tall One." The big, powerfully built Indian stepped into the full moonlight and solemnly extended his hand in peace. "We need your help."

"How so?" Clint relaxed and returned the peace sign.

"The Iroquois are trying to make my people take up the war hatchet against your people. This we must not let happen, but some are fearful of the Iroquois strength."

"There will always be those with faint hearts," nodded Clint. "But you must not let them turn their backs upon their new life or upon my people."

"You speak well, my Brother. But it may be too late. The council meets tonight under the big cliff at Sun-Dial mountain to decide. Once a decision is made, all must obey the council."

"All is not lost, my Red Friend. We'll think of something on the way."

Without a sound they paddled upstream in Otter's birch-bark canoe. Opposite the darkened village, they turned into shore and stepped out onto the deserted clay beach.

"We will visit the lodge of the tribe storyteller and recorder first," said Clint. "Then we will bring back the memory of Long Hair, the white scout who alone defeated the Iroquois war-party here at this very spot many years ago. His legend will live on and on."

Gray Cloud not only agreed to the use of his paints but helped Clint outline his buckskins with luminous dye. Then blackening his face and hands with charcoal, he stepped back into the shadows.

"How do I look?"

"Like a spirit," grinned Otter. "With no hands, body, or face."

Clint grinned. "Now let's get up there where the council will be held under the cliff."

They did not have long to wait, hidden in the darkness and thick foliage beyond the wide circle of firelight.

"They are here," whispered Otter in a tense voice.

The Delaware chief, Teddyuscung, strode into the clearing first, followed by his lieutenants. Close behind were the Iroquois representatives.

Forming a semi-circle around Teddyuscung, each stood up on turn to argue whether the Delaware should join the Iroquois. Finally the fiercely proud spokesman for the Iroquois stood up. In harsh tones he demanded Delaware loyalty—that they stand side by side with the Iroquois to drive the settlers out. When he had finished his arrogant speech he sat down.

Slowly Teddyuscung stood up. With quiet dignity he eyed the group. Then his vibrant voice rang out unafraid.

"For many moons now, yes many seasons, my people have lived by the code of the Great Spirit, taught to us by the white-man's missionary. Through this new life we have prospered. Why should we turn our backs upon the Great Spirit who is all-powerful? Why should we turn to you when many of your warriors could not even make prisoner the one called Long Hair at this very spot? How—" he stopped and stared into the forest facing the cliff.

All eyes followed and saw what appeared to be the shining ghost of Long Hair floating among the trees toward them. Then stopping at the tree line it raised an armless sleeve and pointed to the north.

"Go-o-o-o," it moaned.

The Iroquois froze, not even breathing for a long second, then leaped to their feet, stumbled and fell in the confusion, rose up again and ran out of the forest to their canoes. Quickly they shoved off and paddled furiously upstream and out of sight.

The Delaware representatives stood silently beside Teddyuscung peering into the darkness, their faces white, but unwilling to yield.

Suddenly the ghost moved again, and Clint stepped out of the forest into the circle of firelight with Otter at his side.

"Well done, my Red Friends," smiled Clint as he came forward with outstretched hand. "I counted on your mentioning Long Hair and also not being stampeded by this little trick of mine."

The smile that touched Teddyuscung's thin lips matched the twinkle in his eyes. "So it was you, Tall One. For a moment we too had our doubts." He turned to his tribesmen who grunted and shook their heads in agreement, then all their faces broke out into wide grins. "He, ho! The brave Iroquois will never again bother us, and we will sing the songs of the Great Spirit daily."

("The Bible Truth").

THE TOUCH OF THE MASTER'S HAND

'Twas battered and scarred, and the auctioneer
Thought it scarcely worth his while
To waste much time on the old violin,
But he held it up with a smile;
"What am I bidden, good folk?" he cried,
"Who'll start the bidding for me?
A dollar—one dollar—then two, only two—
Two dollars, and who'll make it three?
Going for three"—but no—
From the room far back, a grayhaired man
Came forward and picked up the bow;
Then wiping the dust from the old violin,
And tightening the loosened strings,
He played a melody pure and sweet
As a caroling angel sings.

The music ceased and the auctioneer,
With a voice that was quiet and low,
Said, "Now what am I bid for the old violin?"
And he held it up with the bow;
"A thousand dollars—and who'll make it two?
Two thousand and who'll make it three?
Three thousand once—three thousand twice—
And going—and gone," cried he;
The people cheered, but some of them cried,
"We do not understand;
What changed its worth?" Quick came the reply,
"The touch of a master's hand."

And many a man with life out of tune,
And battered and scarred with sin,
Is auctioned cheap to a thoughtless crowd,
Much like the old violin,
A mess of pottage—a glass of wine,
A game—and he travels on;
He's going once—and going twice—
He's going—and almost gone!
But the Master comes, and the foolish crowd
Never can quite understand
The worth of a soul, and the change that's wrought
By THE TOUCH OF THE MASTER'S HAND.

Author unknown.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
20 Claremont Street, Торонто, Онт.
Пастор М. Фесенко

Богослуження і Недільна Школа о 11 год. рано кожної неділі.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
486 Симко Стр. Південь, Ошава, Онт.
Пастор І. Яцентий

Богослуження о 11 год. перед полуднем кожної неділі.
Вечірня о 7 год. вечора.
Недільна Школа о 10 год. рано.

УКРАЇНСЬКА ЄВАНГЕЛЬСЬКА ЦЕРКВА
58 Earl Street, Hamilton, Ont.
Пастор В. Кучер

В суботу по полудні: Рідна Школа о год. 1.30
В неділю рано: Біблійна Година о год. 10.15
Недільна Школа о год. 11
Богослуження о год. 11

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
432 Third Avenue (at 30th St.), New York, N.Y.
Богослуження щонеділі о 11-ій годині рано.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
Ірвінґтон, Нью Дж.
Богослуження о 11 год. рано щонеділі.

Всіх радо вітаємо!

15.1

Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

Жовтень 1967 October

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

9

Ів. Франко

О Р И !

(Уривок з поезії "Наймит")

Ори, ори й співай ти, велетню, закутий
В недолі й тьми ярмо!
Пропаде пітьма й гніт, опадуть з тебе пута
І ярма всі ми порвемо!

Не даром ти в біді пригноблений врагами
Про силу духа все співав,
Не даром ти казок чарівними устами
Його побіду величав.

Він побідить, порве шкарлущі пересуду,
І вільний власний лан
Ти знов оратимеш, властивець свого труду
І в власнім краю сам свій пан.

ЗМІСТ

Постійна Реформація. В. Кучер 1
Складність природи і Бог. Д-р І. В. Клотц 5
Голгофа й Канаверал. Д. Рід 9
"Хрещення" чи "хрищення". Т. М. Каменецький 13
Визнання віри Пресвітерської Церкви. 15
Назад до вічної правди. М. Ясінський 17
Причастя з однієї чаші. 18
Анонімні алькоголіки. 20
The Intruder by Robert H. Lauer (by courtesy of the "Bible Truth") 21

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

"Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash."

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Рік XXVIII. Ч. 8. Жовтень 1967 October Vol. XXVIII. № 8.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA

ПОСТІЙНА РЕФОРМАЦІЯ

(Обявл. 3; Івана 15.1-11; Ефес. 6.10-19)

"На шляху життя сміліше ми підем,
Коли будем вірити Ісусу,
Силу Божу для роботи ми знайдем
Коли будем вірити Ісусу.

Обітниці Божі стануть нам ясні,
Коли будем вірити Ісусу,
Ласка Божа наповнить нас тоді вповні
Коли будем вірити Ісусу.

Проясніє тоді шлях
Буде радість у серцях
Слава співу на устах,
Коли будем вірити Ісусу."

Сьогодні всі євангелики по цілому світі святкують **Неділю Реформації.** Сьогодні минає 450 літ від коли великий реформатор, колишній монах, д-р Мартин Лютер, прибив до дверей Церкви в Вітенбергу 95 тез, через яких Бог розрушив темряву католицької церкви, посунув вперед вказівку на годиннику людського поступу й приніс волю поневоленим людям і народам.

Завдяки Реформації, завдяки відродженню яке вчинив Бог через Мартина Лютера, в людей, народах і країнах, де Слово Боже вільно проповідується, настало нове, краще життя, свідомість, добробут і поступ, і Божа любов зєдналась з людською любов'ю!

Коли ми говоримо чи думаємо про реформацію, то мимоволі думаємо про Протестантську Церкву. Що ж є Протестантська Церква?

Ми євангелики не вибрали собі назву "протестант" чи "протестанти". Слово "протестант" сталось назвою для євангеликів. Коли в 1529 році лютерські князі Німеччини запротестували проти акції німецького імперіяльного указу, то тоді їх почали називати "протестантами". Слово "протестант" походить з латинського слова "protestari" що означає **свідчити, засвідчити.**

Отжеж, протестанти — це віруючі християни, незалежно до якої євангельської деномінації вони не належалиб, які правильно свідчать про Бога й правильно розуміють і пояснюють науку св. Писання. Протестанти — це віруючі люди які своєю правдивою наукою виступають, тобто протестують, проти неправдивої й фальшивої науки римо-католицької церкви.

Своїм свідченням правдивої Євангелії протестанти відкинули папу як голову церкви, відкинули гієрархію єпископів і архиепископів, і неправильне толкування римо-католиків про святі тайни та життя вічне.

Протестанти відкинули папу як голову церкви, на підставі св. Писання, доказали що Ісус Христос є Голова Церкви й що Бог є суверенний. Бог відкрив Себе вповні в Своєму Сині Ісусі Христі й про це відкриття ми довідуємося зі святої Євангелії. Святе Писання є основою правдивої християнської науки й правдивого християнського життя.

Ми, євангелики-протестанти, віримо що кожна віруюча людина, в молитві й провадженa Духом Святим, може зрозуміти й пояснити науку св. Письма. Натомість, римо-католики вчать що лише "духовні" особи знають як пояснювати Біблію й вони знеохочують всіх інших людей, так званих "мирян", щоб читали Біблію.

Ми, євангелики, віримо в священство всіх віруючих людей. Всі віруючі християни, згідно з наукою святого Письма, є священиками, амбасадорами живого Бога, вістунами св Євангелії, слугами Господа Ісуса Христа.

Церква Христова не складається з тих які визнають папу своїм головою, бо правдива Церква — це спільнота віруючих християн які є відроджені до нового життя ласкою Божою, силою Духа Святого й вірою в Сина Божого Господа Ісуса Христа.

Римо-католики накидають керівництво церква державі. Євангелики, натомість, на підставі науки святого Писання, вчать що Церква повинна бути відділена від держави, що Бог є Головою Церкви й Головою держави, що Церква не сміє диктувати державі а держава не сміє диктувати Церкві, що і Церква і держава повинні мати страх Божий і **разом** стремітись **постійно** шукати волі Божої й **постійно** сповняти волю Божу.

Ми євангелики віримо в духовну єдність і що всі християни які люблять Господа Ісуса Христа, не залежно до якої деномінації вони не належалиб, мають одність в Христі Ісусі, — одність і єдність яку дає Сам Господь Ісус Христос, єдність яка є дарром Божим і яку дає Сам Бог з висоти небес, єдність якої самі люди не можуть ані створити ані зрозуміти, єдність яка починається в небі й кінчається в небі!

Ми євангелики стоїмо на правдивій науці св. Письма. Для нас всякі людські постанови, незалежно чи це постанови поодиноких людей, груп людей, деномінацій чи соборів, не представляють жодної ваги й жодного значення коли вони не **цілковито** базовані й **зовсім** основані та **всесторонно** опертi на науці святого Писання.

Ми тішимось що римо-католики й православні здається роблять намір щоб навернутися назад до Слова Божого щоб з часом пізнати більш і більш правду Божу й дати в решті-решт людям можливість й нагоду навчатись від Духа Святого й зі святого Писання, але так довго як вони ще придержуються їхніх забобонів і поганських обрядів ми не можемо мати з ними спільности й мусимо для їхнього добра, для їхнього спасіння й ради Ісуса Христа, постійно протестувати проти їхнього поганства й забобонства.

Коли ми ближе приглянемося до браку розуміння св. Євангелії римо-католиками й православними, то побачимо яке велике поле є для нашої праці: для проповіді святої Євангелії. Всі ж ті люди охоплені довголітнім поганством і забобонством, схоплені кіхтями "релігії" їхніх попів, блукають ще й сьогодні в темноті й не знають як вийти з неї. Нашим обов'язком, браття й сестри, є подати їм руку помочі: допомогти їм пізнати правду св. Євангелії, покаятися з їхніх гріхів, відкинути поганство й полюбити всім серцем Господа Ісуса Христа й знайти спокій, радість та життя вічне в Христі Ісусі.

Ось тому то реформація не закінчилася з Мартином Лютером чи з Іваном Кальвіном чи з братами Веслі. Ні! Правдива реформація, правдиве відродження, правдиве навернення до Ісуса Христа є потрібні **сьогодні.** Так учить св. Євангелія, так проповідує сьогодні Білі Грегем, так вірять усі євангелики, так віруємо й ми, **якщо ми справді пізнали правду й любов Божу в Христі Ісусі й полюбили Ісуса понад усе.**

Ми мусимо **постійно** відкидати поганство католиків і православних. Ми мусимо **постійно** проголошувати правдиву, чисту Євангелію. Ми мусимо **постійно** рятувати погибших людей і скеровувати їхні очі, серця й розум до Христа, до **правдивого** Бога.

Ось тому то реформація є постійною. Вона була потрібною в часі Мартина Лютера, вона була потрібна **вчора,** вона є потрібною **сьогодні** й буде потрібною **завтра.** Реформація є й буде конечною для нас і для всіх людей так довго як існуватиме потреба проповіді **правдивої** Євангелії, **так довго аж доки прийде Господь Ісус Христос.**

Наша проповідь мусить бути дійсна, правдива, достовірна й актуальна "бо ми не маємо боротьби проти тіла та кро-

ви, але проти начальства, проти влади, проти світоправителів цієї темряви, проти піднебесних духів злоби!" Наша проповідь мусить бути постійно базована на чистій науці св. Євангелії **бо за кожне слово ми мусимо дати відповідь Богові!** Ось тому то проповідь правдивої Євангелії є потрібною не лише для католиків чи гіндусів, буддистів чи православних, чи мусулманів. Проповідь правдивої Євангелії є теж потрібна для нас євангеликів, бо св. Писання говорить: "Пам'ятай де стоїш і вважай щоб не впав!"

Ми євангелики знаємо де ми стоїмо, ми знаємо в Кого ми віримо, ми знаємо Кому ми служимо й Кого ми проповідуємо що "ніщо не розлучить нас від любови Христової", але ми мусимо **завжди** памятати щоб не впасти. Ми мусимо **постійно** перебувати в молитвах, в науці Слова Божого, в спільноті братерській і в ламанні хліба. Ми мусимо стремітись постійно жити й ходити в Христі Ісусі. Ми мусимо перебувати в ласці Божій. Ми мусимо **завжди** провіряти наше особисте життя, наші серця, в світлі науки Ісуса Христа, в світлі науки св. Євангелії. Це є **постійна** реформація. Це є реформація яку я потребую, яку ви потребуєте, всі інші люди потребують, цілий світ потребує .Бо ради цієї реформації Бог дав Свого Сина Господа Ісуса Христа щоб "кожен хто вірує в Нього не загинув а мав життя вічне!" Амінь.

Пастор Володимир Кучер

Л. Забіренко

НЕХАЙ ЛЮТУЄ ПІТЬМА

Нехай лютує пітьма,
Як ті морські бурунні хвилі,
Як горе неприв'ітне . . .
Підмити скель гірських не в силі.

Нехай кричать невіри
І гострять язика об камінь —
Пекельний . . . — Сили гірні,
Тихцем душі говорять — Амінь!

Хто слухає слів Божих,
Що звиш . . . в житті рік річно.
Пройде всі загорожі, —
Й зустріне Царство Боже й вічне.

Нехай лютують хвилі,
Грізні хай бурі невгавають . . .
Бо Той, що йшов по хвилях . . .
Він нині руку простягає!

СКЛАДНІСТЬ ПРИРОДИ І БОГ

Д-р І. В. Клотц

Д-р І. В. Клотц є відомим генетиком, професором університету і членом різних наукових товариств.

(The following article by Dr. J. W. Klotz is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.)

Коли ми розглядаємо нашу тему, два стародавні твердження приходять на думку. "Небеса являють славу Божу і простір звіщає про діла рук Його" (Пс. 19:1). "Безумний говорить в серці своїм нема Бога" (Пс. 14:1).

Цей наш світ остільки складний і скомпліковий, що ледве чи міг би постати в наслідок випадку. Він є наповнений складностями, які вимагають, як їх прийняти, Розумної Істоти, а не сліпої долі. Наука незаперечно додала до нашого розуміння і оцінки цих скомпліковаостей і в такий спосіб додає і помагає нашому природному знанню Бога.

Деякі найбільш цікаві з цих скомпліковаостей є різні зобов'язуючі співвідношення. Одним з найкраще знаних з них є співвідношення поміж юкка мілю і юкка рослиною (еспанський багнет).

Цвіт юкки звішується вниз і маточка або жіноча частина цвітка є нижчою тичинки або мужеської частини приймочки. Частина цвітка, яка приймає пилок (перга), має форму чашечки і так влаштована, що пилок не може впасти до неї.

Замість цього пилок має бути перенесений самицею юкка молі, яка починає свою працю невдовзі по заході сонця. Вона збирає певну кількість пилу з пиляків рослин і тримає її в спеціяльно збудованих частинах рота.

Тоді вона летить до іншої рослини юкка, протинає зв'язь своїм яйцекладом і, поклавши одно або більше яєць, повзе вниз по маточці і запихає кулю пилу в приймочку маточки. Тоді рослина родить велику кількість насіння.

Деякі з них з'їдає личинка молі, інші дозрівають і розмножують рослину.

Подібна ж ситуація існує у відношенні комерційної фіги (інжир), а групою малих ос. На фізі виростає два типа пучків

квітів. Один має мужеські і жіночі квіти, другі лише жіночі квіти. Обидва запилюються самицями ос.

Отвори в ці пучки квітів так щільно закриті лушпинням, яке перекриває одно одне, що оси можуть дістатись у середину лише з трудністю. Звичайно, в цім намаганню вони відривають собі крила. Ввійшовши в пучок квітів, який має мужеські і жіночі квіти, самиця оса кладе свої яйця і вмирає.

З цих яєць вилуплюються молоді оси, які запліднюються, **бо належать до різних статей. Лише самиці оси спроможні** лишити середину пучка цвітів. Самці оси вмирають. Перед тим, як самиця лишає пучок, вона вкриває себе пилом, який переносить до іншого пучка цвітів.

Якщо цей пучок має мужеські і жіночі цвіти, процес повторюється, але якщо він має лише жіночі цвіти, оса вмирає, не поклавши яєць.

Бо в цім випадку жіночі цвіти є такі довгі, що оса не спроможна пролізти до їх основини, щоб покласти яйця, але в своїй спробі зробити це вона запліднює ці цвіти пилом і вони дозрівають ,родячи зрілі фіги.

Коли фіги вперше були посаджене в З'єдинених Стейтах, вони зовсім не родили. Лише по тім, як привезено оси, було можливо розвинути фігові сади, які оправдали б себе комерційно і принесли прибутки.

Дуже незвичайні є ув'язнені квіти, такі, як: **Arisaema Triphyllum (Jack-in-the pulpit)**. Ця рослина має два роди пучків цвітів мужеські і жіночі. Ці постають у середині казальниці, що має звуження посередині. Звичайно запилення доконується маленькою мушкою, яка залазить до середини, пролазить через звуження і тоді знаходить себе ув'язненою. Не тільки звуження перешкаджає їй, але і боки казальниці так само є слизькі (вкриті воском) і не дають їй зачепитись. Мушка кидається на всі боки і вкриває себе пилом в такий спосіб. Незабаром потім боки казальниці стають шершавими і мушка може вилізти вкрита пилком. Якщо вона відвідає слідуючий мужеський цвіт, процес повторюється. Але якщо мушка залізе до жіночого цвіта, вона не все може вилізти. Її несамовиті кидання запилюють цвіт, але на цей раз рослина не зацікавлена в її долі. Це є на користь рослини, поки мушка тікає з мужеського квітка і несе з собою пил, але, здається, що рослині байдуже, чи вона вилізе чи ні з жіночого квітка.

Всі ці випадки свідчать про існування Бога. Тяжко повірити, що це могло постати з сліпого випадку. Повищі приклади постали в наслідок керуючої руки Бога і Його творчої сили. Ми маємо докази цього в багатьох випадках, коли людина собі

на шкоду пробувала змінити баланс природи і нарушувала його.

Коли перші поселенці приїхали до Австралії, вони не знали там плацентних ссавців, окрім дінго або дикої собаки. Пробуючи поліпшити природу, Тома Астін привіз якихсь 24 европейських кроликів у 1859 р. Наслідки цього були нещасливі, бо в Австралії не було природних ворогів кроликів, щоб обмежувати їх розмноження. Вони розплодились поза всякою уявою і наробили чимало шкоди, винищуючи траву, яка годувала овець. Спочатку було зроблено спробу їх контролі і побудовано 7 000 миль огорожі навпоперек континенту в Квінслянд, щоб не пускати кроликів, але огорожа не помогла, бо кролики перелазили через неї. Потім була зроблена спроба зменшити їх кількість системою премій за вбитих кроликів, але і це не було успішне. Тільки в останні роки знайдено розв'язку, а це поширення віруса (миксоматозис), який вбиває кроликів і зменшує їх число. Навіть і це, можливо, не є конечним порятунком, бо ми починаємо діставати відомості про кроликів в Австралії, що набули відпорности супроти віруса. Проте навіть теперішнє зменшення їх числа принесло певні користи. Степи, що так недавно були знищені ерозією і гори декадами випасені до землі, зодяглись у чудову зелень. Упродовж 1952-53 р. вівцеводи підвищили свою продукцію до 84 мільйони долярів. Є можливим, що ми зможемо мати подібну проблему з кроликами і в З'єдинених Стейтах. Европейські кролики є іншої різновидности, ніж наші тубільні. Вони плодяться в З'єдинених Стейтах тільки на островах Сан Джуан, близько Вашингтону, де европейських кроликів привезено впродовж 1900 р.

Недавно деякі спортові клюби в добрім намірі пробують розплодити цю европейську чи Сан Джуанську форму кроликів в різних частинах З'єдинених Стейтів, тому що є більш неможливо ввозити кроликів з одного стейту в інший, як це робилося раніше. Результати легко можуть стати катастрофальними, тому що Сан Джуанські кролики можуть почати розмножуватись в цій країні так скоро, як і в Австралії. Однією з спроб поборювати це було недавне рішення державної комісії для дичини про знесення всякого обмеження на полювання Сан Джуанських кроликів. Тепер на них можна полювати цілий рік.

Цікаво відмітити, що зуживания віруса проти кроликів мало також свої результати в Европі. Французький лікар невдоволений з шкоди, що її робили для його саду кролики, привіз віруса і впорснув його кільком кроликам, що він їх спіймав. Потім він їх випустив. Результатом цього було зменшення кількости кроликів у Франції і в сусідніх країнах Европи. Що було цілим результатом, ще є під дискусією. В наслідок цього

зменшилась кількість м'яса, що його мали бідніші люди і які на нього залежали.

Інші кажуть, що ця страта була більш, ніж компенсована збільшенням урожаю городини.

Попередньо були згадані приклади, які свідкують про існування Бога. Повищі описи є сильним свідоцтвом мудрости Бога. Балянси, які Він уставив, є делікатні і людина, втручуючись у них, ризикує наробити великої шкоди. Людина так сама повинна бути дуже обережною, пробуючи поліпшити рівновагу природи. Вона знайде, що людська мудрість не дорівнюється мудрості Божої Природи.

ВІДІЙШОВ ВІД НАС

Дня 10-го жовтня ц. р. поховано в Пітсбурзі одного з визначніших піонерів українського євангельського руху в З'єднених Стейтах Америки, пастора Української Пресвітерської Церкви в Пітсбурзі Дмитра Галенду.

Пастор Дмитро Галенда був людиною посвяти і глибокої віри та цілковито віддав своє життя на служіння Богові серед українського народу з визначним успіхом. Він був пастором упродовж 62 років. Господь покликав Свого слугу до Себе на 89 році життя. Він проповідував до останнього часу. Книжка пастора Д. Галенди "Що робити нам, щоб спастися" є прекрасним духовим твором, що підсумовує євангельський світогляд та на довгі роки лишиться визначною пам'яткою його праці.

Пастор Д. Галенда лишив у смутку дружину Катерину Пелех Галенду, сина Павла і двох дочок: пані Ольгу Вагнер і пані Ліліан Мадден.

ПРИВІТ КОНГРЕСОВІ

Управа Ради Українських Євангельських Церков у Канаді вітає Світовий Конгрес Вільних Українців та бажає Конгресові творчої й успішної праці на добро народу в Христі Ісусі.

За Головну Управу РУЄЦ

М. Фесенко — Президент
В. Кучер — Секретар
Г. Деркач — Скарбник

ГОЛГОФА Й КАНАВЕРАЛ

Пастор Давид Рід **(Read)**.

Від 1956 і до нині пастор Пресвітерської Церкви на Медісон аве. в Ню Йорку і професор Юніон Теолоджікал семінарії тут же. Силою свого пастирського слова став голосним по другій світовій війні, як був призначений капеляном до Ун-ту в Единґбурзі, а потім теж капеляном британської королеви для Шкотії (Шкотляндії).

Проповідь ця вийшла в збірці його проповідей п. з. "Sons of Anak", Скрайбнер, 1964.

У виказі назв місцевостей чи міст на останніх картках кожного атлясу ви можете знайти кілька таких, що промінюють спеціяльним значенням. Кожний з нас має свою приватну групу місцевостей, що ніколи не звучать для нас так, як кожне інше місце, вибране навмання з того виказу, — бо щось сталося тут; ми тут народилися, ми там вступили в стан супружий, а тут ми малощо не загинули, деінде ми прийняли важливе рішення або зажили незвичайної щасливости чи то жахливої неприємности. Те саме можна сказати й про кольори, звуки, тяґарі — чи як би ви не назвали інакше те, що справило на вас якесь враження.

Є там одна або дві такі назви, які набрали того спеціяльного значення майже для всього людського роду. Коли ви кажете Атени, Рим, Єрусалим, або Мюнхен, Ялта, Пірл-Гарбор — ви не тільки називаєте певні місцевості на мапі. В кожну з тих назв вплетені певні асоціяції. Це не лише географічні пункти; вони вагітні історією. — Сьогодня я вибрав дві такі назви, щоб зіставити їх разом. Довкола кожної з них купчиться сила-силенна думок і почувань: і не виключене зовсім, що ми знайдемо тяжку справу: погодити їх з собою в думках. Ці назви, що стоять близько коло себе там, то: Голгофа і Канаверал.

Назва Голгофи встає в нашій уяві переладованою двотисячолітньою минулістю людських почувань — глибокої поваги, відданости, подиву, туги і святої радости; назва Канаверал має за собою заледве кілька літ, які зробили її загально-знаною; але вона стала вже символом найсильніших сподівань і найсильнішого остраху, як людина будьколи в минувшині переживала. Більшість із нас не побували ще ні в одному, ні в другому, але те **щось**, що сталося на Голгофі, і те, що стається в Канаверал, обходить усіх нас. Ми не можемо стояти осторонь від них і казати: "Це цікаве, але ніяк не торкається нас". Коли Ісус умер на хресті, біг світу був змінений, — навіть для тих, що про те

нічого не йняли і не дбали про те. І так само ми відчуваємо нині, що мала група астронавтів і керівників ракет теж готова змінити біг історії навіть для тих із нас, що мало, або й зовсім не розуміють, що ті особи роблять там*).

Понад обома — Голгофою й Канавералом — зависла невідступна таємниця, що наповнює людство страхом і надіями. Христове розп'яття — то була грізна річ. Усе, чого ми нині жахаємося, там було: жорстокість, ненависть, терпіння неповинного, страшне безглуздя злочину, розчавлюючого добрість. А одначе покоління за поколіннями знаходили тут джерело остаточної, опромінюючої розради і надій; бо вони приходили сюди, щоб увірувати, що не людське зло, а божественна любов осягнула і справляла тут тріюмф перемоги. Я вернуся ще до цього. А покищо ми маємо тільки затямити, що тут сталося і як воно відбилося в надіях і сльозах тих, що від початку і віками громадилися довкола Голгофи. — А що значить ця наша ера просторів? Чи застрашаючу загибіль усього того, що людина звільна й тяжким трудом збудувала на історичному шляху зусиллями 22-ох цивілізацій? Або: ми стоїмо в обличчю нової оренди життя в його новій дименсії — для розкошів і відкрить, які дозволяють нам розв'язати проблеми і збагатити ціле людство?

Є ще інша настирлива паралеля між Голгофою й Канавералом. Обоє поставили нас перед страхітливою конечністю вибору, — вибору, що владно посів волю й сумління людства. — В ніякому випадку Бог не інтервеніював в область свобідної людської волі, щоб форсувати її. Ісус Христос відкинув всяку понадприродну поміч для уникнення хресної смерти. Бог призволив злу зробити те його найгірше і сказав тоді: "Вибирай! Чи підеш ти цим шляхом із Моїм Сином, шляхом любови й служіння? Чи ти ступиш на шлях тих, що вбивають Його, на шлях самопевного самоствердження, шлях ненависти і насильства? Вибирай!" — І Бог теж дав людині 20 століть до вибору; як має вона ужити фактично нові знаряддя, що їх повинаходила наука. Він і до нині лишає нас в свободі, завдяки якій лише одній ми можемо стати Його синами, а не ляльками.

Ви можете подумати: "Це дуже гарно говорити про вибір, що його має зробити людство, про людську свободу. Але все це поняття відірвані від дійсного життя. Але що ж до мене самого? Чи то був **мій** вибір, що Ісус мусів вмерти на Голгофі? І чи можу я мати якусь контролю над тим, що стається в Кана-

*) Канаверал — це місцевість у З'єднаних Стейтах, що є центром атомових винаходів, дослідів і експериментів.

верал?" — Ці питання зовсім добрі й на місці. Ми всі почуваємося безрадними й безпомічними в поході історії, і безсилими в порівнянню зі жменею одиниць, які виносять рішення. І це спокушає нас стояти осторонь і вигукувати: "Я на окраю життя і доброти, а тому я проти смерти і знищень". — Але чи можемо ми, справді, умити руки на знак самоусунення від відповідальности, як то думав Пилат, коли те саме зробив напередодні Голгофи? Великий вибір рішень між добром і злом, що тут приймалися, і які тепер робляться, — в нашій нуждерній добі, є тільки суцільною маніфестацією маленьких рішень ,що їх ви і я робимо щодня. Немає сліпої фатальности в тім, що всі ми кидаємося в тім чи іншім напрямі. Всі ми відповідальні за це. Ніхто з нас не може сказати: "Моя хата з краю, я про це не дбаю". На незабутньо-незатертий запит одного з нігро-спіритуалів: "Де ви були тоді, коли вони розпинали мого Господа?" — ми маємо відповідь: "Так! Я там був!"

Бути там — бачити Ісуса Христа, Сина Божого, що взяв на Себе тягар усіх наших гріхів і пройшов агонією самотности й понижень, а одначе зі словами: "Отче, прости їм, бо вони не знають, що роблять" — то це те саме, що знайти місце надій і відваги до днів, що перед нами. Бо як тільки ми перестаємо виключати себе самих з відповідальности і **охоче визнаємо наш власний гріх** у тих силах, що розпинали Господа, — ми зачинаємо чути дивне Слово, яким Бог до нині говорить до нас через Ісуса Христа. Дозвольте мені висловити це саме можливо якнайпростіше: **я вірю, що Голгофа й досі приносить світло для поколінь Канавералу.**

Це не було мучеництво доброї людини, якій Бог призволив тому всьому статися, тому що Він не дбав про те. Ні! Бог Сам був в Ісусі Христі; це був Його Самого шлях зустрічі з нами там, де ми є. Він дбав так добре і багато, що дав Сина Свого. Він був у Христі — каже нам про це Новий Заповіт, — примиряючи світ зі Собою Самим. Бог, що не силуватиме нас бути добрими, Бог, Який не примушує нас вибирати правий шлях, — робить остаточний відклик до любови. Це й сталося. Він не має й не буде більше показувати, як багато Він дбав. — Але коли ми на те відповідаємо, коли ми піддаємося тій любові і хочемо бути примирені, тоді ми пізнаємо, що немає іншої, сильнішої потуги в цілому світі.

Для людей Голгофи імперський Рим виглядав тоді так само застрашаючим, як якабудь потуга нині. Одначе ми не знали б навіть імен його представників в Єрусалимі, якби ці не заховані були тими, що вірили в Ісуса Христа. Він був розп'ятий — ми повторно пригадуємо це собі — "під Понтієм Пилатом"

Примирна сила Христа на довгі **віки** перетривала присуд Пилатів і ми можемо бути **певні,** що вона буде завжди активною серед людей, без огляду на те, які досліди й винаходи не захоплювали б нас. Голгофа сказала нам, що Божий плян, Божа воля — це примирення, і коли ми відповідаємо на цю Божу любов найпростішим, чи навіть найдрібнішим способом, ми тоді несені гей би приливом хвиль морських до Бога; ми кидаємо нашу вагу на терези збереження людського життя і спасення.

І ще про щось Голгофа говорить нам, коли ми стараємося зрозуміти цей таємничий, новий наш світ. Все те, чого ми так побоюємося, споглядаючи на можливий тріюмф зла над добрістю, — вже сталося було. То сталося, коли Ісус був забитий. Це виглядало, як кінець усьому: досконала добрість **об'явилася** була серед появ на землі, і **вся злоба змовилася** проти неї, щоб усунути її. Але то не був кінець. Він воскрес із мертвих Як би ми не малювали в своїй уяві образ тої події, що тоді сталася, — ми бачимо результати воскресення довкола нас досі. Те, що видавалося поразкою, Бог обернув у перемогу. Ось чому ми не **розпачаємо** лише на вид хреста: в дійсності ми **самі** тріюмфуємо в ним. Видається фантастичним співати: "Я прославлений у хресті Христа" . . ., але насправді це можливе, бо це був тріюмф Бога, тріюмф доброти над злом, світла над темрявою ,життя над смертю.

Знаючи це й свідомі того, ми можемо глянути й на Канаверал, або інше місце, з яким лучиться знак запиту над нашим поколінням, глянути повнонадійно і безстрашно. Повнонадійно тому, бо ми знаємо, що Бог не байдужий до нашої долі і нашої праці; постійно для добра з тими, що люблять Його. Безстрашно тому, що ми знаємо, що наше життя не зв'язане остаточно з цим матеріяльним світом, і щоб не сталося, той Христос, що вмер і воскрес, є Господом вічности. Наше життя є безпечне з Ним у Бозі, якщо ми сполягаємо на Нього **нині.** Він переможець, і за чим Він стоїть, те триватиме по віки. Тож ми можемо сказати з апостолом: "Навіть у всіх цих речах ми більше, як переможці, завдяки Тому, хто полюбив нас. Бо я переконаний, що ані смерть, ані життя, ані анголи, ні власти, ані сили, ані речі, що настануть, ані висоти, ні глибини, ані інші творива не в стані відлучити нас від любови Бога у Христі Ісусі, нашім Господеві".

Переклав Д-р Віталій Левицький

"ХРЕЩЕННЯ" ЧИ "ХРИЩЕННЯ"

В деяких нових українських перекладах Святого Письма грецьке слово "баптідзо" перекладачі почали передавати не словом "хрестити", але словом "христити". Це наочно нав'язує це слово до імени Христа, в той час як поміж словами, означаючими ім'я Христа, а хрещенням нема ніякої лінгвістичної спільности.

Оце нововведення не має підстави і не може вважатися за якесь поліпшення перекладу, навпроти, воно відходить від змісту слів Святого Письма, який оці перекладачі пробують поліпшити.

Наскільки я пригадую собі, я читав ув одній газеті ще перед другою світовою війною, що в мовнім словнику чи в бюлетені Київської Академії Наук слово "хрещення" через друкарську помилку було надруковано "хрищення". Опісля та помилка Академією Наук була спростована, однак наші перекладачі, не звернувши уваги на спростування, почали перекладати слово "баптідзо" "хрищення". Але навіть, щоб дійсно була така ухвала Академії Наук, вона для нас, християн, у справах віри, та як писати слова тайни християнської церкви, **не має жодного авторитету.**

Бо слово Христос означає: той, хто є помазаний, або Месія, вказуючи на посаду. Грецьке слово "баптідзо" означає омиття, погруження, очищення. З повищого ясно, що грецький оригінал ніколи не виводив слово хрестити (баптідзо) від імени Христа. Це є два слова, що мають різний основний зміст і різне лінгвістичне походження.

Через це є цілком не на місці перекладати на українську мову грецьке слово "баптідзо" в такий спосіб, щоб робилося враження, що воно ніби походить від імени Христа та писати замість "хрещення" "хрищення". Та й самий корінь — "хрищ" — звучить неприродно.

В українській мові слово хрест і хрещення подібні формою, але мають цілковито відмінні значення. В грецькій мові, як слово хрест, так і слово хрещення, мають окремий зміст і цілком відмінні форми. Хрест по-грецьки називається "ставрон" у той час як для хрещення вживається слово "баптідзо". Хрест є знаряддя катування, страшної смерти, хрещення означає погруження, очищення. Подібне явище спільних формою слів, але різних змістом часто спостерігаєте в різних мовах, — і нема потреби витворювати нові слова, коли загал дуже добре розуміє значення слів до цього часу вживаних і освячених довгим ужитком. Ті, що перекладають слово "баптідзо" словом "хрищення".

затемнюють важливу різницю, явну в грецькім тексті і вкладають новий зміст у тексти святого Письма, а часом і утруднюють їх розуміння. Наприклад: відомі слова апостола Павла 1 Кор. 10:2 — "І всі в Мойсея хрестилися в хмарі і в морі". Чи можна було б "христитись в Мойсея", якщо слово "христити" виводиться від Христа? Або взяти запитання Ісуса Христа до учнів: "Чи можете пити чашу, яку Я п'ю і хрещенням, яким Я хрещуся, хреститися" (Марка 10:38).

Якщо перекласти по-"новому": "Чи можете пити чашу, яку Я п'ю, і хрищенням, яким Я хрищуся, христитися?", тоді постає питання, як Ісус Христос міг Сам у Собі "охриститись".

В цей самий час, коли ми, вживаючи в повищім тексті слово "хреститись" і розуміючи під ним ту чашу, що Він мав прийняти від інших, розуміння тексту стає легким.

Т. М. Каменецький

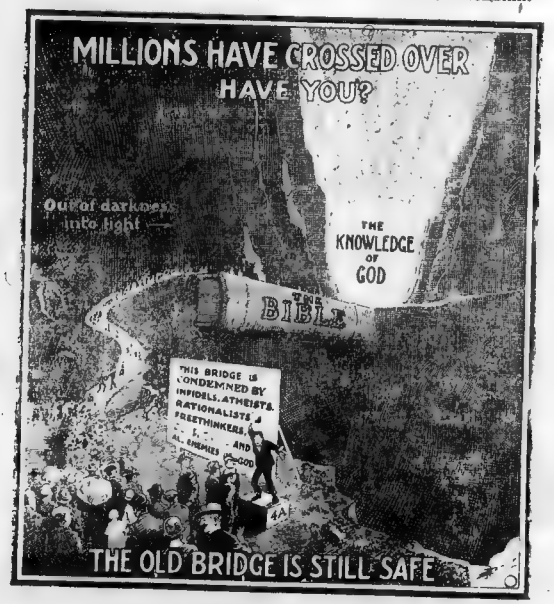

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

РОЗДІЛ XIX

ПРО ЗАКОН БОЖИЙ

I. Бог дав Адамові закон, як Завіт Учинків, яким Він зобов'язав його і все його потомство до особистої, цілковитої, точної і вічної покори. Бог пообіцяв життя за сповнення його і загрозив смертю за переступ закону та наділив першу людину силою і спосібністю виконувати приписи закону[1]).

I.

[1]) 1 Мойсея 1:26, 27
1 Мойсея 2:17
Римлян 2:14, 15
Римлян 10:5
Римлян 5:12, 19
Галат 3:10, 12
Еклез. 7:29
Йов 28:28

II. Цей закон і після падіння людини продовжував бути звершеним правилом праведности, і як такий його було проголошено Богом на Сінайській горі в десятьох заповідях і написано на двох таблицях[1]). Перших чотири заповіді містять наші обов'язки супроти Бога, а інших шість наші обов'язки супроти людини[2]).

II.

[1]) Якова 1:25
Якова 2:8, 10-12
Римлян 13:8, 9
Второзаконня 5:32
Второзаконня 10:4
2 Мойсея 34:1
[2]) Маттея 22:37-40

III. Окрім цього закону, що звичайно називається моральним, Бог сподобав дати ізраїльському народові (як церкві ще незрілій) церемоніяльні закони, які містять різні прообрази в формі установ, частинно порядок богослужень, що зображали наперед Христа, Його ласку, дії, страждання і користі[1]), так само частинно вони висовували наперед різні навчання моральних обов'язків[2]).

Усі церемоніяльні закони є скасовані в Новім Заповіті[3]).

III.

[1]) Жидів 9
Жидів 10:1
Галат 4:1-3
Колосян 2:17
[2]) 1 Кор. 5:7
2 Кор. 6:17
Юди вірш 23
[3]) Колосян 2:14, 16, 17
Даниїла 9:27
Єфесян 2:15, 16

IV. Як політичному тілу Бог дав Ізраїлеві так само різні судові закони, які скінчилися з державою цього народу і тепер вони не зобов'язують нікого, хіба що так далеко, як цього вимагає їх загальна справедливість[1]).

IV.

[1]) 2 Мойсея розділ 21
2 Мойсея 22:1-20
1 Мойсея 49:10
1 Петра 2:13, 14
Маттея 5:17, 38, 39
1 Кор. 9:8-10
[1]) Римл. 13:8-10

V. Моральний закон зобов'язує до покори йому всіх навіки[1]), як оправданих осіб, та кі інших, і не тільки по відношенню до змісту морального закону, але так само і по відношенню до влади Бога Творця, Який дав його[2]).

Так само Христос у благовісті не тільки в якийнебудь спосіб не уневажнює морального закону, але навпроти значно збільшує оцей обов'язок покори моральному законові[3]).

V.

Єфесян 6:2
1 Йоана 2:3, 4, 7, 8
[2]) Якова 2:10, 11
[3]) Матт. 5:17-19
Якова 2:3
Римлян 3:31

VI. Хоч праведні віруючі не є під законом (як завітом учинків), щоб ним їх оправдано або осуджено[1]), все ж закон є великої користи для них і так само для інших, служачи як правило життя, навчаючи їх волі Божої і їх обов'язків. Закон справляє їх і наказує їм жити відповідно[2]), відкриваючи так само гріховне знечищення їх природи, серця і життя[3]), так що досвідчуючи себе, вони можуть прийти до глибшої свідомости, тихости і ненависти супроти гріха[4]), разом з яснішим усвідомленням їх потреби Христа і звершености Його покори[5]).

Закон так само є корисним для відродження і тим, що стримує їх зіпсуття забороною гріхів[6]) та загрози закону виявляють ті кари, які їх гріхи заслуговують, і ті страждання, яких вони можуть сподіватись у цім житті в наслідок їх, хоч відроджені і є звільнені від прокляття, що ним грозить закон[7]).

Обіцяння закону в подібний же спосіб виявляють їм Божу похвалу за їх покору і благословення, яких вони можуть сподіватись за виконання закону[8]).

Це все стається не як щось, що їм належиться по закону в наслідок завіту учинків[9]), так що той факт, що людина робить добре і стримується від зла (тому що закон заохочує до одного і отримує від другого), не є доказом того, що вони ніби є під законом, а не під благодаттю[10]).

VI.

[1]) Римл. 6:14
Галат 2:16
Галат 3:13
Галат 4:4, 5
Діяння 13:39
Римл. 8:1
[2]) Римл. 7:12, 22, 25
Пс. 119:4-6
1 Кор. 7:19
Галат 5:14, 18-23
[3]) Римл. 7:7
Римл. 3:20
[4]) Якова 1:23-25
Римл. 7:9, 14, 24
[5]) Галат 3:2
Римл. 7:24
Римл. 8:3, 4
[6]) Якова 2:11
Пс. 119:101, 104, 128
[7]) Езра 9:13, 14
Пс. 139:30-34
[8]) 3 Мойсея 26:1-14
2 Кор. 6:16
Єфес. 6:2, 3
Пс. 37:11
Матт. 5:5
Пс. 19:1
[9]) Галат 2:16
Луки 17:10
[10]) Римл. 6:12, 14
1 Петра 3:8-12
Пс. 34:12-16
Жидів 12.28, 29

VII. Згадане попередньо вживання закону не є противне ласці благовістя, але гармонійно погоджується з нею[1]).

Дух Христів підпорядковує людську волю і дає їй можливість чинити вільно і радісно все те виконання, чого вимагає воля Божа, відкрита в законі[2]).

VII.

[1]) Галат 3:21
[2]) Езек. 36:27
Жидів 8:10
Еремія 31:33

НАЗАД ДО ВІЧНОЇ ПРАВДИ

"Не можна будувати словом, якщо те саме розвалювати ділом. Це значить давати правила для будови корабля, а робити віз. Без святого життя, можливо, корабельним майстром стати можна, але це ніяк неможливо, щоб стати проповідником, хіба що його мартишкою. Початок і кінець цього поклику, його природна сила і печать є страх Божий, що виганяє всяку нечистоту. Це є дар Божий і ключ, що дається від Господа".

"Завжди буває, що кількість шукаючих Божої правди, є невелика. Це нехай не приводить тебе в негодування, але до жалю".

Г. Сковорода

(Алфавит, або буква мира)

Всі люди шанують та люблять правду без різниці якого вони визнання. Так твердять усі, навіть ті люди, які не вірять у Бога. Але поміж любов'ю до правди й виконуванням правди є велика різниця. Ап. Яків навчав віруючих, щоб вони були виконавцями правди, а не лише слухачами, які самі себе заводять (Якова 1:22).

Ісус Христос навчав: "Коли пробуватимете у слові Моїому, справді ви учнями Моїми будете і зрозумієте правду, а правда визволить вас" (Йоана 8:31, 32).

Про яку ж правду говорив наш Господь, що має силу визволити людину з неволі гріха до життя вічного, з усякої кормиги на волю дітей Божих. Це є правда про Бога, що Ісус Христос є Син Божий, прийшовши у світ спасти грішників. Хто видів Христа, видів Бога живого в тілі. Тепер ми пізнаємо цю правду духом у вірі. Це є також правда про життя вічне, що людина має безсмертну душу, але, що ця душа матиме повноту життя вічного лише вірою в Ісуса Христа, її Спасителя і Відкупителя. Пізнавши оці правди, людина повинна виконувати обов'язки правдивої віруючої людини і чинити лише те, що є чесне, правдиве, чисте і справедливе, а не заперечувати свого визнання правди непослідовним неправдивим життям. Тоді вони знайдуть великий спокій (Пс. 119:165) в цім житті і в житті вічнім.

М. Ясінський

ПРИЧАСТЯ З ОДНІЄЇ ЧАШІ

Одною з духових засад, що ясно висновується з науки Святого Письма, є навчання про розумність, доцільність, ощадність і економічність чудесного. Приклад нашого Господа ілюструє це на кожнім кроці, бо кожне чудо Ісуса Христа в першу чергу було помічне людям, ілюструвало завжди духову науку, відкривало характер Бога. В кожнім чуді ми бачимо прояву надприродної сили пропорційно до потреби чуда. Не можна сподіватися від Бога чуда і порятунку в усіх тих випадках, коли вистарчає людської сили або людського знання чи засобів. Корабель на морі має керуватись мапами, радаром і іншими приладами, мусить бути керманич, варта і капітан. Коли б хто нехтував ці засоби, а замість того молився, щоб Сам Бог привів його корабель до тихої пристані, то Бог такої молитви не почує, а корабель запливе деінде. Вживання знаних засобів і умов є частиною молитви і без них молитва виглядає, як лицемірство, надужиттям любови Божої.

Деякі церкви, виконуючи певні релігійні обряди, забувають про повищу духову засаду. Нас один читач питає: "Чи можуть усі приймати вино під час причастя з однієї чаші?"

Це робилося в минулім і робиться тепер в певних церквах. Коли всі причащаються з однієї чаші або однією ложкою, то природно при тім мікроби і бактерії з одного причасника передаються іншим

Колись віруючі, не знаючи цієї небезпеки, причащалися з однієї чаші. Проте в Святім Письмі нема наказу це робити. Слова Христа: "Прийміть", "Пийте" відносяться лише до розподілу і прийняття елементів Господньої Вечері. Саме "причастя" є важливим, а спосіб розподілу не є такої ваги.

Звичайно вино вбиває різні бактерії, але усталено експериментально, що стрептококи і стафилококи виживають і передаються причасниками один одному. Риск може бути малий, зокрема в громаді, де всі члени здорові. Але існує певна можливість передачі заразливих мікроорганізмів. Якщо нема іншого способу, то в певних обставинах причастя з однієї чаші може мати місце, як це і практикувалося в минулім.

Але в світлі сучасного знання нема жодної потреби причащатися з однієї чаші. Як ми згадали, Святе Письмо цього не вимагає. Чаша може стояти на столі, як символ єдности з Господом і один з другим, як символ Його відкупної жертви, проте кожний причасник приймає те саме вино з індивідуальної шкляночки. При такім порядку всяка небезпека передачі мікроорганізмів зникає. Дехто побожно уявляє, що якось чудесно ,коли віруючі причащаються з однієї чаші, Сам Бог робить мікроорганізми нешкідливими. Це перечить духовій засаді, яку ми піднесли спочатку, а це що не можна сподіватись чудесного в тих випадках, коли позитивні результати можна осягнути звичайними засобами. В цім випадку вживанням індивідуальних шкляночок.

Римо-католики цієї проблеми зовсім не мають, бо в цій церкві мирянам дається лише хліб, а вино споживає сам священик.

Вживання при причасті чаші і індивідуальних шкляночок ефективно сповняє ціль і символичність Господньої Вечері та дозволяє відбути Господню Вечерю в більшім порядку і пристойності.

При чім цей спосіб виявляє пошану до Божих законів, розуміння Його ділання в світі і духову зрілість, що прагне сповняти зміст і не ставить на перше місце того, що є другорядним.

ДВАНАДЦЯТЬ КРОКІВ, ЩО ІХ ПРОПОНУЮТЬ АНОНІМНІ АЛЬКОГОЛІКИ

Анонімні Алькоголіки є товариством чоловіків і жінок, які діляться своїми досвідами, силою і надією один з одним для того, щоб вони могли розв'язати їхні спільні проблеми і помогти іншим видужати з алькоголізму.

Поодинокою умовиною для членства є бажання припинити пияцтво. Анонімні Алькоголіки не мають членських вкладок або оподаткування. Ми утримуємо себе своїми власними добровільними пожертвами.

Анонімні Алькоголіки не є поєднані з якоюбудь деномінацією, сектою, політикою, організацією або інституцією; вони не бажають брати участи в жодних суперечках не протидіють і не підтримують будьяку справу.

Нашою головною ціллю є лишатись тверезими й помогти іншим алькоголікам осягнути тверезість.

1. Признаємо, що ми були безсилі проти алькоголю і що наше життя не піддається контролі.
2. Ми стали вірити, що Сила більша за нас може привернути нам здоровий розум.
3. Ми зробили рішення передати нашу волю і наше життя під опіку Бога так, як ми розуміємо Його.
4. Ми зробили сумлінний і безсторонній перегляд себе.
5. Ми признались перед Богом, перед собою і перед іншою людиною про точну природу нашого зла.
6. Ми були вповні готові, щоб Бог усунув усі ці дефекти характеру.
7. Ми смиренно просили Його усунути наші недоліки.
8. Ми зробили листу осіб, яких ми скривдили і погодились компенсувати їх усіх.
9. Ми зробили безпосереднє відшкодування всім цим людям у кожнім можливім випадку, за виключенням тих випадків, коли це зробило б їм або іншим яку шкоду.
10. Ми продовжували робити перегляд себе, і коли ми були мильні, негайно признавали це.
11. Шукали в молитві і медитації поліпшення нашого свідомого зв'язку з Богом так, як ми розуміємо Його, при чім ми молимось лише, щоб пізнати Його волю для нас і за силу, щоб її виконати.
12. Знайшовши духове пробудження в результаті цих кроків, ми пробували нести це післаництво алькоголікам і практикувати ці засади в усіх наших справах.

МАРІЯ ЖУРАВЕЦЬКА

дружина по бл. п. Андрієві, родом з Угнова, поз Рава Руська, упокоїлася в Бозі 19-го вересня 1967 року на 86-му році життя.

Похорон відбувся в п'ятницю, 22-го вересня 1967 р. з похоронного заведення Литвин і Литвин, 801 Springfield Avenue, Irvington, N.J на цвинтар Kensico Cemetery, Valhalla, N.Y.

Участь у похоронних Богослуженнях узяв Єпископ АНДРІЙ КУЩАК.

В глибокому смутку:

син — Єпископ Петро Журавецький
донька — Михася Куман
та дальша рідня тут і в Україні

THE INTRUDER

by Robert H. Lauer

Daryl Kane would never have thought that someone he had liked so much would throw his life into turmoil. When his parents first announced that Aunt Jenny would be coming to live with them, Daryl approved. No one else would care for her, and she was not able to take care of herself.

Jenny's hands were taut with arthritis, and she walked with a slight limp. Daryl recalled visiting her in happier days when Uncle Bill was still alive. The withered old lady who came to stay at his house was something of a shock to him.

He first realized the difference it was going to make when his mother told him where Jenny would stay: "Your father's going to fix up a place in the basement." She hesitated. "I'm afraid we'll have to move your chemistry laboratory. Perhaps we can fix up a corner of your bedroom."

"What?" he wailed. "There isn't enough room." Chemistry was the passion of Daryl's spare time. He would prefer to give up his upstairs bedroom and sleep on the couch. But his mother only shook her head.

Daryl yielded grudgingly. But it made Aunt Jenny's presence distasteful to him before she ever arrived. Mr. Kane brought her on a Saturday night from her farm; Daryl stayed in his room until his mother demanded that he greet his aunt. He felt a little ashamed as he remembered the pleasant days he had spent on her farm many years ago. The wrinkled old woman smiled slightly and nodded her head when he said, "Hello, Aunt Jenny." Then wordlessly she followed his father to her new room.

Daryl was uncomfortable. He wondered if Jenny sensed his anger; perhaps that was why she hadn't spoken to him. He was glad that she would have her meals in the basement. "Maybe," he thought, "I'll hardly see her at all."

The sense of discomfort returned the next day at church. He couldn't forget how nice Jenny had been to him that summer. "But she wasn't very friendly last night," he thought. "Or this morning either." During the closing prayer he resolved to try to be nice to her if she would be friendly toward him.

But in the next weeks, life at home went from distasteful to intolerable. Meals had to wait until his mother helped Aunt Jenny with hers. After nine o'clock they had to be quiet, for Jenny was asleep. When they went to church, they left early and got home late, for Jenny was slow getting to the car. Worst of all, Daryl broke a valuable condenser trying to set up his lab in his room. It would cost him a month's allowance to replace. There was no doubt—Jenny was an intruder in their once-happy home.

After four weeks, Jenny still would not talk to him. There was no reason, he thought, for her to hold a grudge. Her silence was insulting; but he could be silent too. Three days later, Daryl's silence ended. The new condenser arrived in the mail. Happily he assembled it on the kitchen table, then went searching for his mother to show it to her.

He couldn't find her in the house. "She's probably outside working in the garden," he thought. As he started out the door, the sound of shattered glass broke against his ears. He tensed. "It can't be," he thought, and ran back into the kitchen. The condenser lay in splintered fragments on the floor. Jenny stood above it, resting one stiff hand on the table, shaking her head.

"Oh, no!" cried Daryl. "You've done it again."

She looked at him and smiled sadly, as if to say, "Isn't it a shame?"

Daryl was furious. "You could at least say you're sorry!" he shouted. Her crinkled face tightened. "This was a good home till you came. I'm sick of you being here." She raised her hand and opened her mouth to speak, but Daryl whirled around and stalked away. "It's too late now," he threw back at her.

He went to his bedroom, slammed the door, and threw himself across his bed. It wasn't long before his mother came in. "I heard you shouting," she said. "You know Aunt Jenny didn't mean to break your condenser. I'm ashamed of the way you're behaving."

His blood still pulsed angrily in his temples. Now his mother was on Jenny's side! "What do you have to say for yourself?" she asked.

"Nothing," he said sullenly.

"Then I'll have to talk to Dad about it tonight," she said.

But Daryl gave his father the same answer, for he too was on Jenny's side. "I would have bought you a new condenser," said Mr. Kane, "but since you won't apologize, you'll have to buy your own."

It was then that Daryl decided that he was not as important as Jenny. He would leave home. But where? The problem ground in his thoughts as he walked to his window. Out toward the south end of town he could see the lights of the circus that had come to town last week. And as he looked, he saw his way of escape. The circus would be leaving the next night.

The next evening he bundled a few clothes together, waited until the house was quiet, then crept out. A frightening loneliness gripped him as he stood on the front portch; he almost went back in. "No," he muttered, "they have Jenny now."

The caravan of trucks was poised to go when Daryl reached it. Headlights were on; motors growled. He tried the door of a van; it was locked. Then he ran in a half-crouch to a small house-trailer, found the door open, and slipped in .

All Daryl remembered of the next hours was darkness, broken by intermittent pulses of light, and rhythmic rocking, broken by occasional jolts. The greyness that separates night from day was filtering into the trailer when an especially rough jolt woke him. He sat up and patted his ear, which ached from rubbing against the floor. For the first time, he saw the inside of the trailer; apparently it was the kitchen of the circus.

Daryl started when he saw eyes staring at him. It was a chimpanzee, crouched on a shelf. He hadn't realized how large they were. "I hope you're friendly," he said. The chimp stirred around nervously. He moved toward it. "Look, I won't hurt you." As he extended his hand, trailer came to an abrupt halt, jarring the chimp against the wall.

The next moments were a confused tangle of screeching and panic. Daryl lunged downward to escape the brown mass of fur that came hurtling at him. He covered his face to keep away from the flailing arms. An opened door, a man's voice, piercing animal

cries, then heavy silence. A grizzled old man had the chimp in a sack — like coat; a chain held the animal to the shelf while the man caressed it and talked softly to it.

When the chimp was quiet, the man motioned Daryl to follow him out of the trailer. The man gave Daryl a searching look. "You've been spared, son. Pansy could have killed you."

Daryl leaned against the trailer for support. "I never knew chimps were so mean," he said.

"Only when they're old, son," said the man. "They get high-strung. An old chimp can be real pleasant, get upset by something, and go bezerk just like that." He snapped his fingers for emphasis, then sadly added, "I had hoped Pansy would be different, but she isn't."

Daryl wiped his wet forehead. "Isn't it dangerous to keep her around?" he asked.

The man's eyebrows arched. "Son, Pansy gave folks a lot of enjoyment in her day. And now that she can't work anymore, I don't intend to give her up. Pansy needs me."

"Oh," Daryl cleared his throat, and told the man why he had sneaked into the trailer. "But now," he said, "I have to go back home. I haven't been as kind to the old as you have." The old man called the State Patrol, and in a few hours Daryl was sitting with his parents. When he saw their tearful relief, he was overwhelmed by shame. But he still felt twinges of resentment. "I know I've been wrong," he said, "but do you realize that Aunt Jenny hasn't even spoken to me since she's been here?"

His parents looked at each other. "Didn't you tell him?" asked his mother. "No," said Mr. Kane. "I thought you had." "Daryl," said his father, "do you remember two years ago when Aunt Jenny was so ill?" Daryl nodded. "She had throat cancer. She can't talk. She hasn't talked to us either. Didn't you notice?"

Daryl slumped in his chair. "No, I didn't." he said. "How wrong can a guy be? Do you think she'll forgive me?"

"Aunt Jenny is a wonderful Christian woman," said Mr. Kane.

Daryl rose quickly. "Then let's go to her," he said, and walked briskly to the hardest task he had ever faced.

("The Bible Truth").

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
20 Claremont Street, Торонто, Онт.
Пастор М. Фесенко

Богослуження і Недільна Школа о 11 год. рано кожної неділі.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
486 Симко Стр. Південь, Ошава, Онт.
Пастор І. Яцентий

Богослуження о 11 год. перед полуднем кожної неділі.
Вечірня о 7 год. вечора.
Недільна Школа о 10 год. рано.

УКРАЇНСЬКА ЄВАНГЕЛЬСЬКА ЦЕРКВА
58 Earl Street, Hamilton, Ont.
Пастор В. Кучер
В суботу по полудні: Рідна Школа о год. 1.30
В неділю рано: Біблійна Година о год. 10.15
Недільна Школа о год. 11
Богослуження о год. 11

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
Богослуження щонеділі о 1-ій год. по полудні.
310 East NEW YORK 42nd Street

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
Ірвінгтон, Нью Дж.
Богослуження о 11 год. рано щонеделі.

Всіх радо вітаємо!

15,1

Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

Листопад—1967—November

ЗМІСТ

Померлі і невмерлі. Лон Вудрум 1
100-ття Конфедерації. В. Кучер 4
Огляд "великих релігій". Д. Гілліс 6
Іван Т. Бовкун 11
Пастор Д. Галенда 11
Незрозуміння Бога. В. Кучер 13
Визнання віри Пресвітерської Церкви. 17
Різне 19
A Father—a Son—and Lighted Windows by Betty Vreeman (by courtesy of the "Bible Truth") 22

Front page picture: Columbia Icefields.
(Alberta Government Photograph).

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА
EVANGELICAL TRUTH
26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Рік XXVIII. Ч. 9. Листопад 1967 November Vol. XXVIII. № 9.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG MAN. CANADA

ПОМЕРЛІ І НЕВМЕРЛІ

Лон Вудрум

Кожний мусить вмерти. Справедливий і нечесний, заможний і бідар, повносилий і кволий — всі без винятку мусять вмерти. Мільйони похоронних заведень потверджують правдивість вислову: "І як призначено людям раз умерти" . . . (До Жидів 9:27).

В обличчі цього кінцевого ворога станув Сам Господь життя. Ісус знав космічні сили. Він міг піднести людину з гробу. Він міг втихомирити морські розбурхані хвилі, як мати дитину. Все ж таки Св. Писання говорить нам, що "Христос помер".

Ми вже до перевтоми знуджені твердженнями декого з людей нашого часу про смерть Бога. Фактично, Син Божий помер! Він не знав гріху. Він ніколи нікому не вчинив кривди. Він розривав пута смерти, зціляв недужих, прощав розкаяним грішникам, насичував голодних, підтримував вивласнених і обездолених. А проте Він, — Той, Який казав, що Він від Отця прийшов, станув в обличчі смерти, як звичайна людина.

Всі мають вмерти. Але більшість людей вмирає безцільно. Життя зраджує їх і вони відходять не з власної волі. А Ісус, одначе, мав ціль у смерті. Він не прийшов у світ, щоб тільки жити. Місією Його життя була смерть.

Багато людей вмирало задля шляхетної справи, наприклад, щоб визволити людей з рабства або якимсь іншим способом створити для них кращий світ. Але Ісус помер задля однієї справи. З множества тих, що мали важливі життєві покликання, тільки Один міг сповнити Свою місію на Голгофі. Незчисленні тисячі, що померли задля шляхетної мети, не доконали того, що звершила ця Людина.

Новий Заповіт не лише стверджує, що Христос помер. Він додає до того ще інші два слівця, які повинні б викликати в нас радість: "Христос помер **задля нас"**. Кара смерти не спочивала на Ньому; Він не порушив ніякого закону. Та **наші** провини Він взяв на себе. ". . . Христос за нечестивих помер" (Рим. 5:6).

То видавалося цілком невідповідним, щоб Той, ім'я Якого було життя і Який прийшов, щоб дати людям не лише життя, але життя вічне, мав прийняти за знамено для Себе з двох тисячоліть — знамено смерти. Ми згадуємо Його, як живого Сина живого Бога, а одначе емблемою Його стало знаряддя смерти: хрест. І незчисленні хрести на незчислимих церквах мовчазно голосять про те, що сталося давним-давно на Голгофі.

В посланні до Римлян є зворушуючий наше серце рядок: ". . . якще були ми грішними, Христос за нас умер". Він не чекав на наш зворот з неправого шляху на ту хвилю, як обличчя Його звернене було на чорногору жертви. Ще перед тим, як ми думали про самонажиру, Він прямував, щоб прийняти на Себе осуд, подуманий для нас. Це та річ, про яку автори Нового Заповіту ніколи не забували. З побожним острахом стояли вони перед могутнім актом Голгофи. Він переслідував їх, спонукуючи до подиву перед невиданим на землі обов'язком.

Як не підкреслювала первісна церква Христову смерть, вона ще більший натиск клала на те, що сталося по тій смерті. Хоч то була й добровільна жертва задля людства, сама лише смерть була недостатньою для викуплення людини. Тут мала бути ще інша річ — **поразка** смерти **крізь** смерть **життям.** Боже життя було тою одинокою річчю, що могла поконати смерть.

Для свідчень Нового Заповіту Христова смерть і воскресення — то дві частини одного велично-розлогого акту. Супроти голого хреста стоїть там порожній гріб.

Христос справді помер. Але для тих первовіруючих смерть не була кінцем життя. Гріб не був сліпою вулицею для Христа, не мав бути і для них. Це був перехід до вічного життя. Смерть була брамою в безсмертя. Христос повстав на того стародавнього, мучливо-застрашаючого ворога, і в'язнів його увільнив від нього. Ось про це то й співали християни проходом по дорогах Риму: "Христос вмер за нас"! "Христос воскрес задля нашого оправдання!"

Отже, теологи "смерти Бога" не цілком помиляються. Бог помер на Голгофі, бо Христос є Бог, — або Він не Христос. Але помилка цих теологів у браку зрозуміння, що Христос не залишився мертвим. Не могло то бути, — проголошував Петро — щоб смерть могла втримати Його в своїх обіймах (Гл. Дії Апостолів 2:24). Ісус призначений був обійти гріб. Він був, як те зерно, засіяне в чорнозем, на клич сонця стрясає зі себе шкаралущу смерти.

Ця трагедія у великій хроніці є разючою. Христос покладений був у гробовець, витесаний у скалищі. Будьмо певні того, що Він помер. Могутнє серце змушене було замовкнути.

Але коли б Він залишився замкнений у гробі, християнство було б замуроване разом із Ним. "А коли Христос не встав, то марна віра ваша: ви ще в гріхах ваших" (1 Кор. 15:17).

Загрозу гробу потрясено; і був тоді радісний гомін десь там у Божих небесах; і голос зійшов на віруючих, як золота блискавка: "І був Я мертвий, і ось живу по вік вічні, амінь. І маю ключі пекла і смерти" (Відкриття Йоана 1:18).

Христос був мертвий. На один непорівняльно страшний момент гріб закліщив життя Господа. Стародавній ворог повівав тоді своїми корогвами під тишею небес. Та це був кінець-початок. То була година, як ніяка інша, відтоді, як з пальців рук Творця впало твориво. То був час для повсякчасного запам'ятання або для вічного забуття. Все залежало від того, що сталося з Ним, покладеним у видовбаним камені.

А сталось, як було провіщено. На Своїм шляху смерти Він ніколи не притемнював сумнівом Своєї перемоги над гробом. Подібно, як людина при згадці кращих днів, Він сказав Своїм учням: ". . . Я кладу душу Свою, щоб знов прийняти її . . . Маю власть положити її, і маю власть знов прийняти її" (Йоана 10:17, 18). Гріб стояв, мов зі здивування, з розз'явленим ротом, як Він вийшов з гробу. "Мій Господь!" — вигукнув сумнівець-учень; а потім, відчувши силу цього космічного явища, додав: ". . . і Бог мій!" Мільйони людей упродовж тисячоліть не переставали оглядатися на цю велику годину і голосити словами великого визнання віри: "Вірую в воскресення мертвих".

"Христос помер" — то було щось значно більше, ніж історичне явище, бо Він вмер за наші гріхи. "Христос воскрес" — то було значно більше, ніж лише подія. То заповідження і нашого безсмертя. ". . . Бо Я живу, і ви житимете" (Йоана 14).

Тож іди, віруючий, у цю невірну землю. Розповіж добру новину, виголошувану первоучнями; словами Петра в день П'ятидесятниці сповіщену: ". . . яко ж не було можливе вдержаним Йому бути від неї (смерти)" (Дії Ап. 2:24); заповіджену Павлом: "Коли визнаватимеш устами твоїми Господа Ісуса і віруватимеш в серці твоїм, що Бог Його підняв з мертвих, ти спасся" (Рим. 10:9). — Ходи, кажучи: "Коли ж ми вмерли з Христом, віруємо, що житимемо з Ним, що Христос, уставши з мертвих, уже більше не вмре: смерть над ним більше не панує" (Римл. 6:8, 9).

Ходи! ХОДИ!

Переклав **Др. Вт. Левицький.**
З "Christianity Today," квітень, 1967.

100-ття Конфедерації

Лише раз на 100 літ люди святкують 100-ліття. Час святкування 100-ття є не тільки відновити старі памятники чи зрушити вперед вже існуючі культурно-освітні діяльності. Святкування століття дає нам нагоду приглянутися до того що є важливе в суспільному, політичному й інтелектуальному розвитку нашої батьківщини.

Ми хочемо довідатись як жили й як трудились наші батьки й наші старші покоління, й як вони творили ці основи на яких сьогодні стоїмо як канадські українці, як творчий чинник молодої країни Канади.

Ми хочемо теж пізнати їхні помилки, й свої власні помилки, щоб таким чином ми могли стати кращими, більш любячими й більш дозрілими людьми.

Ми, на яких очах виростають сьогодні багато-етажні будинки, не сміємо забувати, що наші попередники, піонери Канади, жили в землянках і в з дерева збитих хатках.

Ми повинні, у цей час святкування 100-ття Канади, подякувати нашому Богові за тих доброго серця, щирих і жертвенних людей, які віддали свої серця й своє життя для Бога й для їхньої прибраної, нової батьківщини, й сіяли зерно любови, творчости і спокою усім людям і не робили національної ані релігійної різниці!

Канада перед 1867 роком не була сьогоднішньою Канадою. Тоді не було великих фабрик, великих міст, добрих автострад і битих шляхів, тоді не було авт, літаків, телевізій, ані електрики. Тоді лише було кілька залізнодорожних миль біля St. Lawrence. Людей тоді в Канаді було понад 3 міліони, з яких 80% жило в Горішній і Долішній Канаді, тобто в сьогоднішньому Онтеріо й Квебек. Вісімдесять відсотків жителів тодішньої Канади не жили в місті а на фармах чи хуторах. Тодішній Монтреаль, який був тоді найбільшим містом у Канаді, мав біля 100,000 людей.

Не лише механізація й машинопродукція була тоді іншою й відмінною ніж сьогодні, але теж хліборобство було тоді зовсім іншим.

В січні 1861 р. New York Herald писав що "... північна конфедерація (американська) буде старатися абсорбувати Канаду", а в серпні того ж самого року, що 400,000 здисциплінованих вояків будуть мати за завдання "долучити Канаду до США." Подібно писала теж Chicago Tribune. Та так не сталося. Настав час конфедерації Канади, що й було відкиненням політичних і економічних зазіхань США на Канаду, хоча багато

людей журилось тоді як Канада зможе залишитись окремо від США і продовжувати своє існування.

Ціллю конфедерації було об'єднати слабенькі й розкинені провінції і скріпити їх в одно для спільної національної економії й для спільної державної політики. Конфедерація Канади була висловом жевріючої любови багатьох людей, які доклали всіх старань для спільного добра, спільної праці й спільного існування. Так народилася нова нація, новий народ, канадський народ, якого склад і мозаїку творили всі національні групи, всі нові жителі нової країни — Канади.

Фінансові відношення між поодинокими провінціями, пропорційний розподіл публічних дібр і фондів, економічна чи комерційна політика, створення й правління обох палат парляменту — це були важливіші, та далеко не всі, справи, які мусіли бути вирішені.

Уряд Англії з прихильністю й з радістю зустрів пропозицію конфедерації Канади. Конференція, яка засідала в Льондоні, винесла 69 резолюцій основаних на пропозиції квібекської конференції. Британський парлямент затвердив умови конфедерації основним актом єдности, так званим Британсько-Північно-Американським Актом, в 1867-му році.

Основною характеристикою об'єднаної Канади було це, що центральний уряд дозволяв місцеву автономію, так що поодинокі провінції могли самостійно рядити своїми внутрішніми справами. Наприклад, провінція Квібек могла мати всі свої інституції, свою мову, свою релігію, свої звичаї ,своє право, й свої школи, тоді коли всі інші провінції були зобов'язані допомагати Квібекові збройною поміччю, будовою залізно-дорожних шляхів, поштових будинків і вигод і т. п. Конфедерація дала Канаді єдність, але це була єдність у різноманітності.

Конфедерацію радо привітала Горішня й Долішня Канада, літепло — провінція Ню Брансвик, і холодно Нова Шкоція. Принц Едвард Айленд долучилася до конфедерації в 1873, а Ньюфавндленд щойно в 1949 році. В 1869 році повстали провінції Манітоба, Саскечеван і Алберта — як складові частини конфедерації, а Британська Колюмбія долучилася в 1871 році. Першу трансконтинентальну залізну дорогу відкрито в 1885 році, яка зв'язала захід Канади зі сходом.

Народження конфедерації дня 1-го липня 1867-го року зустріли в столиці Отаві 101-м гарматнім стрілом. Американці зустріли конфедерацію по-різному. І так, наприклад, New York Times передбачував, що нова конфедерація розвинеться в "багато-заселену, багату й сильну незалежну націю", яка стане "одним з найблищих і найбільш корисних союзників США", тоді коли New York Tribune писала, що "експеримент 'домінії'

скоро провалиться і процес спокійного долучення Канади до США дасть Канаді відповідне місце в великій Північно-Американській Республіці."

З 1867-го року Канада стала притулком для багатьох людей, які прибули сюди з різних країн світа. Всі ті люди мали одні й ті самі цінності людяности, гідности й свободи людини. Всіх тих людей сотворив Один і Той Самий Бог і за всіх них умер Один і Той Самий Син Божий Господь Ісус Христос.

Співпраця, взаїмна пошана й щира любов поміж всіми горожанами Канади є конечною. При Божій ласці Канада пережила перших 100 літ свого існування. І як Господь Ісус Христос забариться ще зі Своїм приходом, то чи переживе вона в спокої других 100 літ? Це багато залежить від нас всіх сьогодні. Скоро історія почне писати нову сторінку нового 100-ття. Памятаймо, що історія буде так писати як ми будемо творити. Отож творімо цінності для спільного добра, для добра й щастя грядучих поколінь: для добра жителів і горожан Канади, для слави Божої, для Царства Небесного й для життя вічного.

Пастор Володимир Кучер

ОГЛЯД "ВЕЛИКИХ РЕЛІГІЙ"

(Переклад розвідки Д. Гілліса в "Крістіан Рідер").

"Чи всі релігії не вказують до того самого Бога?"

"Як можуть помилитись 400 мільйонів мусульман або 300 мільйонів індусів?"

"Чому нам не прийняти все найкраще з усіх релігій?"

Чи ви чули колинебудь подібні запитання? Може ви задумувались про них самі, навіть якщо ви є християнином. Цей строкатий світ релігій виглядає таким перемішаним.

Щоб зрозуміти, що всі світові релігії (стародавні чи сучасні), не можуть бути правдивими, для цього не треба бути академічним ґеніем. В багатьох випадках вони наявно протирічать одна другій, а правда не протирічить сама собі. Наприклад, якщо ви твердите, що два і чотири роблять шість, а я тверджу, що два і чотири буде десять, то один з нас, без сумніву, помиляється.

Дивлячись на це математичне рівняння уважно, знаходимо три можливості: 1. Я і ви, можливо, помиляємось. 2. Ви можете бути правильні, а я помиляюсь. 3. Я рахую правильно, а ви помилятесь. Тепер подивимось, як ці принципи застосовуються до релігійних ідеологій.

Порівняємо гіндуїзм і мохаммеданство. В Індії 300 мільйонів індусів поклоняються міріядам богів. Іслям (мохаммеданство) з другого боку є монотеїстичною релігією (один Бог). Мільйони мохаммедан краще вмруть, ніж поклоняться ідолові. В інших словах, іслям каже, що поклонення більш, ніж одному Богові, є ідольством і певною дорогою до пекла, але в цей самий час гіндуїзм каже, що це є певною дорогою до неба. Наочно обидві ці ідеології не можуть бути правдивими в конечнім рахунку, але вони обидві можуть бути помилкові, або одна може бути правдива, а друга хибна.

Розгляд головної науки цих великих релігій кине світло на цей пункт. Перше подивимось на гіндуїзм.

Гіндуїзм є пантеїстичною філософією, це значить, що гіндуїзм навчає, що Бог є всім і все є Богом. Це веде до навчання, згідно з яким можна поклонятись усьому. Ви чули про святі корови в Індії. Індуські писання вчать, що "всі ті, хто вбивають корови, будуть гнити в пеклі таку кількість років, скільки було волосків на шкірі вбитої корови". Але корова не є поодинокою "святою" річчю в індуській теології. Сонце, зорі, місяць, річки, озера, птахи, звірі, гади, навіть дерева, патики і каміння можуть бути об'єктом поклонення.

Подібно до стародавніх Атен, Індія, як виявляється, цілковито віддана ідольству. (Діяння 17).

Гіндуїзм навчає також про переселення душ і тому для них всякі види життя є святі. Чи це є пава, що їсть зерно; чи щур, що розносить чуму; кобра з смертоносною отрує, мавпа, що нищить сади, або непродуктивна корова, їх не можна вбивати, бо вони могли бути вашим прадідом.

Лише уявіть собі, як страшно збільшує убозтво людей ця філософія. Кількість щурів у країні сягає мільйонів і нам кажуть, що шість щурів з'їдять так багато зерна, як одна людина. Гіндуїзм далі навчає, що певні групи людей походять з голови Бога, інші з плечей і грудей, треті з стеген, а ще інші з ніг. Окрім того існують парії, які походять з-під ніг Бога.

Система каст в Індії виросла як раз з цієї релігійної концепції. Основним навчанням індуської релігії є віра, що душа людини переходить через величезне число кіл переселень (реінкарнацій). Душі переселяються з рослин до звірів, від звірів до людей, з одного людського тіла до іншого, часом переселення йде по шкалі вгору, часом вдолину, аж поки вони не очистяться настільки, що зможуть повернутись до Брами, духового джерела.

Купання в святих річках, палення кадила в різних каплицях і храмах, повторювання молитов і добрі учинки впливають на кожне наступне переселення (інкарнацію).

Гіндуїзм має трійцю, в якій Брама (який посідає чотири голови) перебуває, як творець і панує з мітичної гори Меру, де він живе з своєю жінкою Сарасваті. Сарасваті звичайно їздить на павах. Вішну (оберегач) так само мешкає на горі Меру з своєю жінкою Лакшмі. Він їздить по небу на "гаруді" (людина-птах), але періодично він втілює себе на землі, як риба або дельфін. Шіва (винищувач) живе на горі Каілас. Його жінка може об'явитись, як Парваті (ласкава жінка) або як Дурга (люта жінка). Вона їздить на левові. Вона так само може об'явитись, як Калі, яка є кровожадною богинею, що вимагає кривавих жертов.

Тепер подивимось на ісламу. Ця релігія була заснована Мохаммедом в першій половині сьомого століття. Не є певним, чи Мохаммед міг читати або писати, але він спротивився ідольству, серед якого він народився. Святою книгою ісламу є Коран. Основно — це компіляція речей, які сказав Мохаммед.

"П'ять стовпів ісламу", так як їх знаходимо в Корані, є:

1. Визнання, що нема іншого бога, окрім Алаха, і Мохаммед є його пророком.

2. Ритуалістичні молитви, що їх треба промовляти п'ять разів на день, звертаючись лицем до Меки.

3. Подавання милостині в сумі 2½ відсотків від загального прибутку.

4. Піст від сходу сонця і до заходу в місяці Рамадан.

5. Принаймні одна подорож (проща) до Меки на протязі життя, якщо можливо.

Для мохаммеданина небо — це місце, де насаджені квітники, б'ють фонтани, тече вино і спасенників потішають прекрасні жінки. Пекло є місце вогню, пошестних вітрів і ошпарючої води.

Коли мохаммеданин умирає, наступний короткий катехизм шепочуть йому до вуха: "Хто є твій Бог? Алах. Яка є твоя релігія? Іслям. Хто є твоїм пророком? Мохаммед".

Мабуть нема жодної іншої релігії, яка б була так сильно обтяжена фаталізмом, як іслям. Для пересічного мусульманина (мохаммеданина): "Що сталося, те сталося, і що станеться, того не минути". Бог примхливо вибирає або відкидає кого хоче без всякої причини. Основною надією мохаммеданина є, що в якийсь спосіб його добрі діла переважуть злі учинки Тоді його доброю долею може бути, що він дістанеться у рай, якщо Бог так призначив.

Історія, як стародавня, так і сучасна, ілюструє факт, що ісламу мало що додав до наукового, матеріяльного і морального поступу своїх сповідників.

Це буде реалістичним сказати, що економічна убогість, академічна темнота, відсутність поваги до жіноцтва і моральна недбайливість характеризують мохаммеданські народи. Мусульманські країни, які відходять геть від Корану, сьогодні стають освіченими і прогресивними.

Зверніть увагу, як багато різняться гіндуїзм і іслям Наочно вони не можуть бути обидві правдиві.

Буддизм заснував Сідгарта Гаутама якихсь 500 років перед християнською ерою. Ціллю посвяченого буддиста є усунення всякого бажання в житті. Це має осягнутись сублімацією і жертвою та веде до конечної безособової (несвідомої) реальности (нірвана).

Але дорога є тяжка і кожний буддист є прикований в багатьох переселеннях душ до космічної каруселі, що називається колом нових народжень".

Хоч є мільйони буддистів в Індії, Хінах і Японії, проте буддизм найбільш має впливів у Цейльоні, Сіямі і Тибеті. Ці країни наповнені манастирями, в яких ченці рахують чотки, практикують целібат, бідність і зречення.

Буддист-ляїк може одержати заслугу дорогою пожертв, подорожжю до святих місць, медитацією, годуючи ченців і утримуючи каплиці. Спасення для буддиста не має нічого спільного зо звільненням від кари й сили гріху.

Буддизм не має концепції прощення, відпущення, оправдання або прославлення. Ідольство цієї релігії виявляється головно в поклонінню статуям і образам Будди, хоч сам Будда ніколи не твердив, що він є Богом. бо він сам шукав Бога.

Також існує конфуціянство. Конфуцій був великим учителем і редактором хінських клясичних творів. Він помер 479 року до Христа, кажучи тим, хто були навколо нього: "Велика гора має впасти, міцне дерево зломане. Мудра людина зникає, як росяина". Наочно Конфуцій не думав про себе, як основоположника нової релігії, але на початку нашого століття (1906) останній манджурський імператор підніс його до місця поруч неба і землі, як найвищий об'єкт поклонення.

Конфуціянство в дійсності є системою етики. Це є спроба витворити "ідеальний людський стандарт поводження в усіх людських відношеннях, як із живими, так і мертвими".

Через це поклонення духам померлих споріднених осіб є великою частиною цієї релігії. В конфуціянстві є дуже мало думок або і зовсім нічого про вічного Бога, що мав би якебудь особисте відношення до святих або грішників

І так ми маємо чотири найбільші світові релігії. Тому що ці релігії протирічать одна одній, якась з них має помилятись. Щоб вірити в них усіх, ми або маємо прийняти низку протиріч,

або треба зігнорувати протиріччя. Ані одне, ані друге не є мудрим розв'язанням.

Дехто намагався уникнути цієї дилеми, пробуючи прийняти "добре" або "правду" з кожної релігії. Але тоді хто має рішати, що є правдою, а що є хибне?

Ісус Христос сказав: "Я є дорога, правда і життя, і ніхто не приходить до Отця, як тільки Мною" (Йоана 6:44).

Хоч і нехристиянські світові релігії протирічать одна другій, всі вони погоджуються в науці, що спасення здобувається добрими ділами. Все залежить на людським зусиллі. Це знаходиться в різкім контрасті з навчанням Ісуса Христа, Який зробив для нас те, що ми не могли самі зробити. Біблія навчає, що людина не може заплатити за свої власні гріхи. Але Бог в Його безконечній любові послав Христа вмерти на хресті за наші гріхи, щоб вірою в Спасителя ми могли мати спасення, і тоді ми можемо робити добрі діла з любови до Бога. Окрім того жоден з основників великих нехристиянських релігій ніколи не претендував, що він є Богом. Замість того вони твердили, що вони були такі самі люди, як і ми, які шукали Бога. Але найбільш драматичною різницею, яка відділяє християнство від усіх інших релігій, є факт воскресення Ісуса Христа із мертвих. Будда, Мохаммед, Конфуцій і інші були поховані і залишились у домовинах. Ісус Христос устав з домовини і живе сьогодні, тому християнство не є однією з великих релігій. Воно стоїть у різкім контрасті окремо від усіх доріг, якими люди шукали Бога.

Ми живемо в перемішаним світі релігійних примхливостей. Кожен є вільний носити якийбудь із соток релігійних одягів, але я "раджу" одяг праведности, забезпечений Ісусом Христом.

Він є припасований для вашої душі Творцем всесвіту, і я знаю, що ви будете вдоволені з нього тепер і на всю вічність.

ВІДІЙШОВ ВІД НАС

У вівторок рано, 6-го листопада ц. р., упокоївся в Бозі Іван Трохимович Бовкун. Покійний був широко знаний і улюблений серед української громади в Торонті. Його визначними рисами були любов до Бога й інтерес у церковній праці, любов до свого народу і захоплення музикою. Оркестра родини Бовкунів є загально знана в Торонті своїми прекрасними виступами.

Громада понесла велику втрату і його смерть засмутила багатьох приятелів, яких він мав не тільки серед українців, але й інших національностей.

Похорон відбувся з Української Пресвітерської Церкви в Торонті в суботу, 11-го листопада. Церква була наповнена сумуючими приятелями. Похоронне богослуження провадив пастор Михайло Фесенко з участю пастора В. Кучера. Царква віддала шану покійному, співаючи улюблені пісні покійним: "Боже Великий Єдиний" і інші.

Дочки покійного Олександра, Галина і Юлія, зшивши український національний прапор, покрили ним труну покійного під час богослуження, як підкреслення його любови до Рідного Краю.

Покійний лишив в смутку дружину Олександру і дочок: Галину, Юлію і Олександру. "Блаженні мертві, що вмирають у Господі, . . . Так говорить Дух, щоб впокоїлись від трудів своїх, діла ж їх ідуть слідом за ними".

УКРАЇНСЬКА ПИТСБУРЩИНА ПОПРОЩАЛА ОДНОГО З ВИДАТНИХ ПІОНЕРІВ

Дня 6-го жовтня 1967 р. помер на простуду в Питсбургу пастор Дмитро Галенда на 89 році життя. Він оставив у смутку дружину Катерину, сина, дві доньки і кілька внуків. В останніх роках свого життя небіщик був найстарший діючий проповідник у питсбурзькій пресвітерії.

Пастор Галенда походив з Лемківщини, з села Вислоку. До Америки прибув 21-літнім молодиком в 1899 році. Тоді соме поважне число нашої молоді виїхало з Лемківщини до Америки. З самої хати господаря Галенди виїхало на стало чотири сини і дві доньки, тобто шестеро з однієї хати. Тепер лише пастор Теодор остався живим і замешкує в Ню Кестл, Па.

Прибувши до Питсбурщини, брати Галенди попали під вплив чеського проповідника д-ра Лоси, який заохотив Дмитра

і Теодора йти до школи та стати проповідниками. Згодом їхня сестра Марія також стала місіонеркою на якийсь час, поки не вийшла заміж за чеського пастора Горака. Брати Галенди були добре знаними релігійними працівниками в Питсбургу, поки Теодор не переселився до Гартфорду, Конн.

Тому, що пастор Галенда дожив до так зрілого віку, він пережив багато тих людей, яким він так щедро служив. Небіщик був глибоко релігійною людиною, яка посвятила себе на щире служіння ближнім. Він був маленький, щупленький чоловік, але повний енергії та лемківського завзяття. Зумів побороти багато перешкод у своїм житті та при служінні іншим. Його добра дружина Катерина Пелех, що приїхала з села Полтва, пов. Перемишляни. Вона ревно помагала йому в усіх його змаганнях. Ця щаслива пара не раз дала притулок у своїй хаті якомусь нашому бідному молодому інтелігентові-емігрантові. Тримали їх тижнями й усе безплатно.

Коли пастор Галенда був висвячений в 1909 році та почав організувати Першу Українську Пресвітерську Церкву в Питсбурзі, то впродовж кількох років він був майже одинокий між нашими людьми, що володів добре англійською мовою усно та в письмі.

Тому наші люди часто звертались до нього в різних потребах. Він ніколи не відмовлявся й за свої услуги не брав ні від кого ані цента, ба, іноді навіть платив за них, як десь віз їх у їхніх потребах. Ось молода пара задумала побратись і треба було йти до суду, виповняти відповідні форми і пан Галенда їм помагав. Хтось у суботу святкував "пейду" і попав до "Іванової" хати на ніч. Отже треба було комусь визволити його, і пан Галенда служив, як і в усяких інших справах. Він ніколи не питав чоловіка в потребі, до якої він ходить церкви, або якої він віри, а сповняв просьбу ближнього.

Хоч його церква при 10-тій вулиці і Карсон не була велика, проте її члени були живі та рухливі. В роках перед першою світовою війною громада мала досить добрий хор під диригентурою п. Романа Качмарського, який виступав з концертами по американських церквах, а п. Галенда освідомлював американців про Україну. Люди мінялися, одні приїздили до міста, а інші від'їздили. Але і так ця мала церковна громада за 50 літ свого існування видала поважне число науковців, професіоналістів та фахівців і під цим оглядом перевершила не одну більшу громаду. Очевидно, що родичі заслуговують на признання, одначе п. Галенда заохотив їх прямувати до ліпшого завтра.

В його церкві не було неписьменних. Він вів вечірню школу для таких, аж поки не навчив. Для інших вечірню школу англійської мови в зимі. Так і автор цих рядків вчився англійської мови спочатку від доброго небіщика і почувався щасливий, що знав його особу в молодечих літах та дістав від нього заохоту йти до американської школи.

Впливи пастора Галенди сягали ген за межі Питсбурщини. Пізніше, коли український євангельський (пресвітерський) рух став ширитись серед українців в Америці і Канаді, його часто запрошували на місійні тижні. Його проповідь Євангелії все була глибокої віри і щирости і це було духовим благословенням чути навчання Святого Письма з уст людини, що нелицемірно любила свого Господа і служила Йому віддано. Пастор Галенда містив свої статті і проповіді в євангельських журналах та лишив по собі прекрасну духову розвідку: "Що робити нам, щоб спастися". Ця розвідка — це підсумок його навчання і досвіду впродовж його життя і служіння Богові серед українського народу.

Серед українських євангеликів-пресвітеріян часто постає питання ,хто перший серед українців розпочав євангельський рух на цім континенті? Від кого, властиво, ми всі дістали оцю багату духову спадщину? Нема сумніву, що початки євангельського руху ведуть до праці братів Галендів, яких належиться рахувати першими основоположниками українського реформованого руху на цім континенті.

Інші визначні проповідники й євангельські працівники прийшли вже пізніше. Брати Галенди, а зокрема пастор Т. Галенда, спричинилися до того, що Брітійнське Біблійне Товариство на прохання американців приступило до друку української Біблії перекладу Куліша.

Згадуючи щиру і віддану працю паст. Д. Галенди, українські пресвітеріяни можить лише бути горді та вдячні Господеві, що їх праця була розпочата ідейними і так глибоко віруючими людьми.

В. Галич.

НЕЗРОЗУМІННЯ БОГА

"А Ісус, віру їхню побачивши, каже спаралізованому: 'Сину, відпускаються тобі твої гріхи!' Там же сиділи були дехто з книжників, і в серцях своїх думали: 'Чого Він говорить так? Він Бога зневажає . . . Хто може прощати гріхи крім Бога Самого?' І зараз Ісус відчув духом Своїм, що вони так міркують собі, і сказав їм: 'Що таке ви в серцях своїх думаєте? Що легше, сказати спаралізованому: 'Гріхи відпускаються тобі', чи сказати: 'Вставай, візьми своє ложе та й ходи?' Та щоб ви знали, що Син Людський має владу прощати гріхи на землі —

каже Він спаралізованому: 'Тобі Я наказую: Вставай, візьми ложе своє та й іди в свою хату!' І той встав, і негайно взяв ложе, і вийшов перед усіма, так що всі дивувались і славили Бога й казали: 'Ніколи такого не бачили ми!' (Марка 2.5-12)

І день іде, і ніч іде . . .
І, голову схопивши в руки,
Дивуєшся, чому не йде
Апостол правди і науки?!
Т. Шевченко

Так як ми вже бачили з попереднього розділу **Євангелії від Марка** та з перших 4-х віршиків 2-го розділу, багато людей спішили до Ісуса. Але тому, що люди спішили до Ісуса, тому що люди хотіли бути з Ним, тому що люди хотіли Його помочі — все те викликало заздрість у священиків, книжників та фарисеїв, бо вони чимраз то більше тратили свій авторитет, свою повагу поміж людьми. Чим більше збільшувавсь авторитет і повага Ісуса, тим більше ослаблювалась опінія про священиків, книжників та фарисеїв. Ось тому то провідники ізраїля почали обвинувачувати Ісуса, що Він хулить Бога, що Він легковажить їхні традиції, що Він ломить їхній Закон. Подібні обвинувачування кидали православні й католицькі попи на Григорія Сковороду, Шевченка, Франка та багатьох інших любителів святої Євангелії бо вони боялись за свій "авторитет", вони не хотіли щоб їхній обман був висвітлений, став відкритим для людей, вийшов на яв!

З нашого тексту бачимо, що коли Ісус уздоровив був того спаралізованого чоловіка то там були теж присутні книжники, які напевно слідили за рухами та вчинками Ісуса щоб знайти обвинувачення проти Нього Якого вони чимраз то більше почали боятися.

Дуже можливо, що жидівський синедріон, який був верховним судом ізраїля, послав був туди тих книжників щоб вони контролювали Ісуса. Видно, що вони сиділи на почесному місці в тій хаті перед цілою юрбою людей і критично дивились на все, що там діялося. Коли ж вони почули, що Ісус сказав тому чоловікові: "Сину, відпускаються тобі твої гріхи!" то це для них було таким ударом немовби обухом по голові. Бо ж вони думали й вони навчали, що вони держали вхід до неба в своїх руках, і що, при помочі своїх ритуалів та обрядів, вони мали монополію над гріхами людей, **які міг відпускати лише Бог.** А ось тут син теслі з Назарету, який почав славитися перед людьми своєю наукою та чудами, проголошує це, що лише Сам Бог може проголосити: "Сину, відпускаються тобі твої гріхи!"

Для них Ісус був лише сином теслі. То як Він смів сказати це що може сказати лише один Бог?! Це ж була хула Бога й карою за це було каміновбивство, тобто вкаменування (III Мойсея 24. 16).

Та в той час вони не могли вкаменувати Ісуса, бо народ був по Його стороні. Народ бачив чудо яке Ісус вчинив, і багато з тих людей які були там тоді присутні напевно бачили теж інші чуда які Ісус раніше був вчинив.

Ісус знав серця й думки книжників. Він знав про що вони думали. Він знав, що вони є духово сліпі та що вони через їхні обряди й ритуали не можуть бачити правди Божої й не можуть розуміти науки Божої.Ісус рішився переконати їх, що Він має силу прощати гріхи й що Він не є лише сином теслі, але що Він є Син Божий!

Це була прекрасна нагода для Ісуса й тому Він сказав до них: "Що таке ви в серцях своїх думаєте? Що легше, сказати спаралізованому: 'Гріхи відпускаються тобі', чи сказати: 'Вставай, візьми своє ложе та й ходи'?"

Будь-який самозванець чи шарлятан мігби сказати: "Твої гріхи прощаються тобі", але він не мігби дати для цього практичного доказу. Він не мігби доказати чи його слова сповнились. Але сказати спаралізованій людині: "Вставай, візьми своє ложе та й ходи" — це вже не легка справа бо в той же самий час виздоровлення або не виздоровлення хворої людини булоб доказом сили або слабости тих слів!

Так, що Ісус сказав фактично: "Ви думаєте, що Я не маю сили прощати гріхи? Ви думаєте, що Я не можу підтвердити сили Моїх сил доказом? То дивіться!" І Ісус сказав слово й хворий негайно встав і взяв своє ложе й вийшов перед усіма!

Дальше в нашому оповіданні не маємо згадки про книжників, а лише євангелист Марко каже нам: "і всі дивувались і славили Бога й казали: 'Ніколи такого не бачили ми!' "

Дуже можливо, що ті книжники прозріли тим що Ісус зробив. Дуже можливо, що вони змякли серцем, пізнали правду Божу й увірували в Ісуса, бо Марко пише нам, що "всі дивувались і славили Бога".

Для нас цікаво є який репорт ті книжники принесли назад до синедріону. Цікавим теж є яка була реакція синедріону, верховного суду ізраїля. Про це євангелист Марко не пише, але багато можна здогадуватися. Вони напевно довідавшись про це що сталося, пожвавили й скріпили своє шпіонство за Ісусом, бо для них Ісус зробивсь був ще більш небезпечним . . . .

Тут Ісус поступив як представник Бога Отця, як Божий Син. Євангелист Іван каже нам, що "Отець не судить нікого, а ввесь суд передав Синові" (Івана 5.22). Колиж Отець передав Синові ввесь суд, то Він теж передав Йому прощення гріхів.

Крім того Ісус діяв все згідно з волею Бога Отця. Він сказав: "Я прийшов щоб справу Отця Мого завершити." "Хто бачив Мене той бачив Отця, бо Я в Отці, а Отець в Мені." "Ніхто не приходить до Отця як тільки Мною." "Бо Бог не послав Свого Сина на світ, щоб Він світ осудив, але щоб через Нього світ спасся. Хто вірує в Нього, не буде осуджений; хто ж не вірує, — той вже осуджений бо не повірив в ім'я Однородженного Сина Божого."

Дуже можливо, як ми вже сказали раніше, що ті книжники увірили в Ісуса Христа й знайшли прощення своїх гріхів та блаженство з Богом. Про тих які увірували в Ісуса Христа, які стали блаженними, пише один з наших поетів:

Блаженні ті, що є убогі духом,
Вони у Царство Боже доступ мають
Вони колись до спільної вечері
З своїм Спасителем позасідають.

Блаженні ті, що лагідної вдачі,
Для них Господь новую землю має;
Вони не йдуть дорогою ледачих,
Таких, що Господа в житті не знають.

Блаженні спрагнені святої правди,
Наситяться такі колись у Бога;
Бо Господа вони любили завжди
Й святою завжди їх була дорога.

Блаженні ті, що чисте серце мають,
В яких не має зла, ані тривоги;
Вони до неба зір свій піднімають,
Бо там вони колись побачать Бога.

Блаженні ті, що спокій розсівають,
Яким брати — усі на світі люди;
Вони колись мов сонечко засяють
Й синами Божими названі будуть.

Так, дорогий читачу, багато людей і сьогодні не розуміють і не знають Бога, але ті які в щирості й в покаянні своїх сердець приходять до Нього, приймають Ісуса Христа в свої серця і в своє життя, — приймають апостола правди й науки —, стаються справді блаженними, щасливими, новими людьми. То ж коли ти ще не одержав цього блаженства, прийми Ісуса в своє серце тепер, а Він дасть тобі спокій, невимовную радість і життя вічне. Амінь!

Пастор Володимир Кучер

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

РОЗДІЛ X

ПРО ХРИСТИЯНСЬКУ СВОБОДУ І СВОБОДУ СОВІСТИ

I. Воля, що її Христос купив для віруючих в благовісті, полягає в їх свободі від вини гріху, осуджуючого гніву Божого, прокляття морального закону[1]), як також в їх звільненні від сучасного злого віку, ув'язнення Сатаною і панування гріху[2]), від зла прикростей, жала смерти, побіди могили і вічного прокляття[3]). Так само ця свобода полягає в їх вільнім доступі до Бога[4]) і їхній покорі Йому, не з рабського страху, а з синівської любови і охочого розуму[5]). Все це було спільне віруючим і під законом[6]), але в Новім Заповіті свободу християнина поширено далі в їх звільненні від ярма церемоніяльного закону, якому підлягала жидівська церква[7]) і в більше сміливім (ніж це звичайно мали віруючі під законом) доступі до престола благодаті[8]) і в повнішій спільності з вільним Духом Божим[9]).

I.

[1]) Тита 2:14
I Солунян 1:10
Галат 3:13
[2]) Галат 1:4
Колосян 1:13
Діяння 26:18
Римлян 6:14
[3]) Римлян 8:28
Псальма 119:71
1 Кор. 15:54-57
Римлян 8:1
[4]) Римлян 5:1, 2
[5]) Римл. 8:14, 15
1 Йоана 4:18
[6]) Галат 3:9, 14
[7]) Галат 4:1-3, 6, 7
Галат 5:1
Діяння 15:10, 11
[8]) Жидів 4:14, 16
Жидів 10:19-22
[9]) Йоана 6:38, 39
2 Кор. 3:13, 17, 18

II. Бог є поодиноко Господом совісти[1]). Він звільнив її від догм і наказів людських, які є в чімнебудь противні Його слову, або є поза ним, у справах віри чи поклонення[2]). В такий спосіб прийняття подібних навчань, або покора таким наказам задля совісти є зрадою правдивої свободи совістти[3]). Вимоги безумовної віри і абсолютної сліпої покори є знищенням, як свободи совісти, так і розуму[4]).

II.

[1]) Якова 4:12
Римлян 14:4
[2]) Діяння 4:19
Діяння 5:29
1 Кор. 7:2
Маттея 23:8-10
2 Кор. 1:24
Матт. 15:9
[3]) Колосян 2:20, 22, 23
Галат 1:10
Галат 2:4, 5
Галат 5:1
[4]) Римл. 10:17
Римл. 14:23
Іс. 8:20
Діяння 17:11
Йоана 4:22
Осії 5:11
Відкриття 13:12, 16, 17
Еремії 8:9

III. Ті, хто під приводом християнської свободи практикують якийбудь гріх або плекають якубудь пожадливість, тим самим нищать ціль християнської свободи, яка полягає в тім, що, звільнившись з рук ворогів наших, ми могли служити Господеві без страху в святості і праведності перед Ним по всі дні нашого життя[1]).

III.

[1]) Галат 5:13
1 Петра 2:16
2 Петра 2:19
Йоана 8:34
Луки 1:74 75

IV. Тому що власті, які Бог призначив, і свобода, яку Христос купив, не були задумані Богом для взаємного знищення, але щоб вони разом підтримували один одного, то ті, хто під приводом християнської свободи противляться законній владі, або її законним виконавцям, чи то світським, чи церковним, противляться установі Божій[1]). За проголошення ними подібних опіній, або за їх обстоювання таких практик, що противляться світу природи, або знаним засадам християнства, чи то відносно віри, поклонення або бесіди; або щодо сили благочестя, або щодо мильних опіній і практик (які в їх власній природі, або в спосіб їх поширення чи обстоювання, нищать зовнішній мир і порядок, що його Христос установив в церкві), їх можна законно притягати до відповідальности[2]) і переслідувати в судовім порядку осудом церкви і владою світського суду[3]).

IV.

[1]) Матт. 12:25
1 Петра 2:13, 14, 16
Римл. 13:1-8
Жидів 13:17
[2]) Римл. 1:32
1 Кор. 5:1, 5, 11, 13
2 Йоана 10, 11
2 Сол. 3:4

1 Тим. 6:3-5
Тита 3:10
Маттея 18:15-17
1 Тим. 1:19, 20
Відкр. 2:2, 14, 15, 20
Відкр. 3:9
[3]) 5 Мойс. 13:6-12
Римл. 13:3, 4
2 Йоана 10, 11
Езра 7:23, 25-28
Відкр. 17:12, 16, 17
Неємії 13:15, 17, 21, 22, 25, 30
2 Царів 23:5, 6, 9, 20, 21
2 Паралипом. 34:33
2 Паралип. 15:12, 13, 16
Даниїла 3:29
1 Тимот. 2:2
Ісайї 49:23
Захарії 13:2, 3.

Зауваги перекладача.

В повищім навчанні треба звернути увагу, що обов'язок відноситься до "законної" влади і "законних" її учинків. У випадках, коли влада не є законна, а, скажемо, захоплена насильством, то віруючий визнає тільки такі розпорядження влади, які є в згоді з навчанням Святого Письма і є необхідні для нормального життя в країні, і це не означає, що він визнає саму владу, як законну.

Якщо влада видає беззаконні декрети, які, скажемо, ширять атеїзм і спротив Богові, то віруючі є зобов'язані таким декретам противитись.

В такім випадку обов'язок покори Богові є вищим обов'язком ,ніж обов'язок покори владі.

УКРАЇНЦІ ЗАМАЛО ЧИТАЮТЬ СЛОВО БОЖЕ

Річний звіт Канадійського Біблійного Товариства подає, що в 1966 р. українці в Канаді купили 987 українських Біблій.

Це виявлює, що приблизно на 500 українців у Канаді лише один купив Біблію. В цей самий час з усього канадійського населення один з 200 купив Біблію на якійсь мові. Якщо кількість куплених Біблій є показчиком духового зацікавлення, то наочно в цій ділянці перед українцями стоїть довга дорога, але без неї тяжко осягнути якоїбудь вищої мети.

Знання Бога є особистим, суспільним і національним спасенням, це знання в першу чергу ми набуваємо в Святім Письмі.

Ол. Гарбузюк обраний до Управи Американської Ради Християнських Церков

Свята Моніка, Каліфорнія. — В днях 24 - 27 жовтня тут у готелі Miramar над самим океаном відбулася 26-та конвенція Американської Ради Християнських Церков, що об'єднує всі деномінації євангельського напрямку. Разом із численною делегацією з усіх стейтів ЗДА, у конвенції взяли уділ і українська делегація під проводом голови Об'єднання Українських Євангельсько-Баптистських Церков, Ол. Гарбузюка. Гасло конвенції, які треба було сподіватися від церковного об'єднання, взяте з Нового Заповіту, з послання св. ап. Павла до Тим. 6:2 — "Змагайся добрим змагом віри". І цей змаг віри, за духом конвенції, зводиться до безкомпромісової боротьби з безбожництвом і найбільшим ворогом людства — московським комунізмом. На багатолюдній сесії в четвер, 26-го жовтня ввечорі, делегати слухали промову українського представника, Ол. Гарбузюка, який говорив про поневолену Україну, про переслідування християн, про боротьбу за віру, раз дану святим, про високий дух української людини, яка не йде на компроміс із ворогом. Своє слово він підсилював листами "звідтам" і закликав увесь християнський світ не тільки молитися за мучеників, але і діяти в напрямку екстермінації комунізму, який у своїй концепції є не тільки ворожий християнським принципам любови й гуманности, але, за своєю тоталітарною системою, править за загрозу для всього вільного світу. Після цього слова, голова резолюційної комісії, д-р Д. А. Вейт, запропонував резолюцію, в якій засуджується брутальність комунізму і підтримується домагання українських баптистів про звільнення Ол. Ів. Ковальчука і всіх інших мучеників за віру в СССР із совєтських в'язниць.

Членом до Управи Американської Ради Християнських Церков від українських баптистів обрано Ол. Гарбузюка.

("Свобода", ч. 201, 1967 р.)

"СТОРІНКИ ІСТОРІЇ"

"Преславний життєпис великого нашого народу озивається до нас, щодня, щогодини . . . То шпилями золотоверхої Софії, то рядками із "Слова о полку Ігоревім", то пророчими словами ректора Болонського університету українця Юрія Дрогобича, то мудрістю Феофана Прокоповича і Григорія Сковороди, то піснею про Сагайдачного, за часів якого наші предки не лише вміли хвацько рубати турка та пити оковиту, а й перший університетського типу навчальний заклад заснувати. Озивається до нас та історія й громовими строфами Кобзаря та Каменяра, і геніяльними розрахунками Миколи Кибальчича та Юрія Кондратюка, і діямантовими розсипищами мелодій, які подарували світові Гулак-Артемовський та Микола Лисенко, і славою бойових полків Юрія Коцюбинського, Віталія Примакова, Миколи Щороса . . .

Великий китайський письменник Лу Сінь перекладав з японської мови твори відомого японського прозаїка, прізвище якого в китайській мові звучить як Айлосяньке. А отой Айлосяньке був зовсім не японцем, а українець з Білгородщини — Василь Єрошенко. В дитинстві осліпнувши, він все одно пішов по світах мандрувати. З тітарою в руках і з піснею на вустах, з людяністю в душі. Бував у Японії, в Китаї, в Бірмі. В Японії вивчив мову цього народу, та так, що став відомим письменником і працею своєю примножив слави японської літератури. В Китаї дружив з Лу Сінем. А в Бірмі, куди прибув він 1917 року, став записувати фольклор, і вперше через його публікації (англійською мовою) самозакохана Европа довідалася про геніяльні бірманські казки й завмерла від захвату . . .

Отакий наш Айлосяньке, нащадок отих сліпих кобзарів, що ходили степами й світами, даруючи й збираючи пісні . . . Це — теж наша історія, яку нам, до речі, треба знати краще . . . Бо історія, як мудро мовив Шандро Петефі, то не темне провалля, а чисте свічадо гірського озера, глибини якого ховають славу віків минулих, а поверхня відзеркалює славу віків майбутніх . . . "

("Літературна Україна" ч. 99, 20.XII.1966 р. стор. 3.)

РАДА УКРАЇНСЬКИХ ЄВАНГЕЛЬСЬКИХ ЦЕРКОВ У КАНАДІ

БЮЛЕТЕНЬ

Ось цим повідомляємо Читачів української преси, що на поширенім засіданні РУЄЦ у Торонті зорганізовано архів для збереження матеріялів українського євангельського руху в Україні й діяспорі. Директором архіву обрано д-ра К. Костіва, а архіваром-бібліотекарем — п. В. Остапчука. Архів буде знаходиться в будинку Української Євангельсько-Баптистської Церкви в Тогонті.

Просимо присилати до архіву на збереження й для наукових праць світлини, протоколи, печатки, ординаційні грамоти, членські посвідки, часописи, книжки, співаники, служебники,

щоденники й автобіографії церковних працівників, друковані програми й запрошення на різні свята, урочистості, з'їзди, собори, конвенції тощо, як також усякий інший матеріял, який має певне відношення до життя й історії українського євангельського руху.

Адреса архіву: Dr. C. Kostiw, Station D, P.O. Box 61, Toronto 9, Ont., Canada.

З вдячністю й християнським привітом.

Пастор В. Кучер, Секретар РУЄЦ.

A FATHER — A SON — AND LIGHTED WINDOWS

By Betty Vreeman

The sun rose slowly in the clear blue sky and shone brightly over the small town in Michigan. The rays peeped through green leaves and bounced on the roof of a small white house near the edge of the town. A black dog trotted briskly across the big yard, going about his early morning business. Everything seemed quiet and peaceful—until you got near that house. Some thing strange was going on inside. A loud, angry voice was demanding something; every word was clear:

"I don't care what you think, Dad! I'm sick of this crummy place and I'm going to leave. I'm sick and tired of going to church every Sunday, and helping you during the week. And I hate this miserable town where nothing ever happens. I think you owe it to me to give me the money and let me go!"

Then the voice of the father: "But Son, your brother hasn't asked this and he's much older. And I just gave you the new motorcycle you asked for; isn't that enough?"

"I don't care what my brother does. He's an old stick-in-the-mud anyway. Sure I like the motorcycle, but everyone who wants one can have one; that's not so great. And there's absolutely nothing to do with it in this town anyhow. I want to get out! And no, I don't want to go back to school; I hate it! You can live here peacefully and never do anything except go to the lake once in a while, of course, to church every Sunday, but that's not for me. I want to live it up like the rest of the enlightened world. Just give me the money and I'll get out. You won't ever have to worry about me again. I'd get that money anyway when you died, so why can't I have it now? Now's when I want it! I hate this place!"

The father looked at his son. He felt deeply sad that a son of his would do a thing like this to him. But there was nothing more he could do; and he loved his son so much. Finally he sighed and gave in:

"All right, I'll give you the money. Here, I'll write a check." But his eyes were full of tears as he signed the check that would carry his son away from him.

The angry boy did not even look at his father. "Well, what do you know I finally got through! So long everybody, I'm leaving!"

The door of the peaceful white house flew open and the young man went through into the big, wide, wonderful world. He let the door slam behind him, brushed off the dog that was wagging his tail, begging to be patted; swung open the garage door and screeched out on a big, black motocycle. He turned the corner with a scream of tires, and the roar of the motor faded off into the distance. The sun still shone, but not quite as brightly; the mournful little black dog sat on the steps and whined twice softly. Inside all was quiet except for the sobbing of the mother and father.

Life went on in the little town—but it was not quite the same in that small white house because someone was missing, and the mother and father and brother left behind often wondered what was happening to their son and brother, and where he was.

The son? Well, he was doing what he wanted to do. As he rode away from the house on his big, powerful motorcycle he laughed to himself because he had gotten exactly what he wanted. Now he had plenty of money, but where should he go? Finally he picked Chicago as the nearest big city he knew, and the best place to meet new friends and live like the rest of the world. So the roar of the powerful motor turned to Chicago.

Since he had plenty of money, he didn't worry about a job. He joined the wildest and most exciting motorcycle club gang and had a high old time with all the new friends whom he took out to dinner, treated to drinks at the bar, and played around with on his motorcycle. He was really living now. This was great, and loads of fun.

He seldom thought about his old life. This was much better; he could do exactly as he pleased. And if he had a twinge of conscience about all the wicked things he was doing, he never let it show. He pushed out of his mind the thought of all the commandments and rules he was breaking that God had set for his life. He had heard them time after time in church, but that was past now. He laughed at the idea that there should be a

holy day for God. Why, half the time he didn't even know what day it was; and Sunday was the best day because the whole gang was off work then, and the club had lots of big parties and fun.

And God?

Well, God was all right, but money was what got you places. No sense worshiping a God who couldn't do half the things money could. Money was his god. And his mother and father—they just didn't know what real life was. That old honoring commandment was for the birds anyhow. Besides who would ever know if he swore a lot, or lied, and even stole little things. Man, that was the thing to do! And if you ever got into trouble, you just had to blame it on someone else even if he didn't do it, because it would never do to get caught yourself. He did so wish though, that he had just a little bit better motorcycle like the leader of the club. Boy, if he had one like that, he'd probably be the leader.

And so it went. The young man was living, but he was not living the life that would last forever.

And at last, one day, the boy looked into his supply of money and found that there was very little left. What was he going to do? It had seemed like such an awful lot of money, but here it was, almost all gone.

He sat down in his beautiful motel room and tried to think. First, he'd have to find a cheaper place. So he moved to a dark, dirty one-room apartment without telling anyone. He tried to get back the money he had lent all his friends when he had plenty to spare, but they didn't seem to remember it and he didn't dare press them; they were pretty tough.

Finally he quit the motorcycle gang because he didn't have any money, he was ashamed of his room, and no one even cared. None of his friends even asked Why? or what he was going to do. They didn't care what he did as long as he couldn't help them anymore. At last he sold his motorcycle, but even that money lasted only a little while.

And then he decided to look for a job. Day after day he walked the streets of Chicago looking for a job. Finally he found one. But you know what it was? It was washing dishes in a dark little restaurant for just a tiny bit of money. He would watch the food pass through the kitchen and he couldn't have any because he wasn't able to pay for it. Finally he even wished he could eat the things that were left on the plates, he was that hungry. And one day, he decided to sneak some food, and then some more . . . But he got caught and he was fired.

The lad sat on the edge of his sagging bed and thought. He remembered his home and his mother and father—they always had plenty to eat. Even the dog ate better than he did. But he couldn't go back there. All those things he had done! He remembered them now. Yes, he knew it, he was a terrible sinner. Even as he thought this, he knew that he had been wrong not only to do this to his mother and father, but above all to sin against God and break His commandment. The boy remembered, and he cried. Then he went down on his knees and prayed. He remembered too that God would forgive him if he was truly sorry.

Finally he decided to go home. He didn't know what his father would do. But he had to go home and tell them that he was wrong—that he had sinned.

So the young boy, who was now almost a man, went home. He had to hitch-hike because he had no motocycle or any other way to get home. He walked the last five miles. He had not written his parents that he was coming home. No one knew it. The boy wondered what would happen. Would they be angry, would they send him out of the house? He was afraid . . .

At last he turned the final corner; there was the house! It was early morning again. The sun was shining in a blue ,blue sky. The sun rays peeked through the leaves of the old tree right in front of the peaceful white house and bounced merrily off the roof. Out of the window looked the face of a man. Every morning he had looked out of that window, but he had never seen the sight he hoped for. Today he looked—who was that coming to the house? It looked like—no it couldn't be, but it looked like—it was! It was his son! The father opened the door of the house and raced out. It was his son! The father threw his arms around his son. He was crying. The boy was crying too. And he said: "Father, I was wrong. I sinned against God and you. Can you ever forgive me?"

You know the answer the father gave to his son. Had he not been waiting long and prayerfully for his beloved son to return? And so they went into the house in the bright sunlight, followed by a wildly barking, excited dog.

That very night the father had a great party for his son and invited all his friends and neighbors to rejoice with him because his son had come home. And the little house was full of singing laughter, and joy, for the lost one had come home.

And high up in another great House, a Golden House, filled with a light that was brighter than the sun or the moon or all the lights that filled the little white house, there was another great celebration taking place—a celebration where the angels sang for joy and gave glory and honor and praise to the greatest of all Kings for the sinner who had come home.

("The Bible Truth").

15,1

Християнська правда

Грудень 1967 December

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

ХРИСТОС НАРОДИВСЯ!

ОЙ ВИДИТЬ БОГ, ВИДИТЬ ТВОРЕЦЬ!

* * *

Ой видить Бог, видить Творець, що мир погибає,
Архангела Гавриїла в Назарет посилає.
Щоб звістити в Назареті: стане слава у вертепі,
З Вифлеєму, Юдів краю, відімкне двері раю .

Ливан, злото і кадило там Йому приносили,
А віддавши свої дари Бога всі прославили.
Ірод дуже засмутився, що Христос Цар народився.
Свої слуги посилає, Христа вбити бажає.

Усміхнене сонце має всім зсіяти,
Від Діви і тьму невірства у поган проганяти.
Зоря всім це провістила, світлом дивним засвітила.
З краю персів прийшли царі, принесли Христу дари.

СЛАВІТЕ ЙОГО!

ЗМІСТ

Різдво Христове — дар для всіх 1

Різдвяне привітання Р.У.Є.Ц. у Канаді 3

Покликання чоловіка якого всі ненавиділи. Пастор В. Кучер 4

Іван Т. Бовкун 7

Проблема зла. П. Грін 11

З Христом на Божу гору. Е. М. Блейклок 13

One Snowy Christmas Eve by Ida F. Killian
(by courtesy of the "Bible Truth") 22

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і NEC TAMEN CONSUMEBATUR **не згорає.**

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Vol. XXVIII. № 10. Грудень 1967 December Рік XXVIII. Ч. 10.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
CANADA

"Бо народився вам сьогодня [illegible], що єсть Христос Господь".
— Лука 2:11а.

РІЗДВО ХРИСТА — ДАР ДЛЯ ВСІХ

Різдво є святом в окремім значенні в першу чергу для дітей. Той факт, що Бог прийшов у світ не дорослою людиною, але Немовлям, підкреслює думку Бога про незвичайну цінність дитини й дитячого віку. Пізніше Христос навчав, що таких є Царство Небесне, бо хто не прийме Царства Божого, як мала дитина, не ввійде до нього; і що краще було б тій людині, яка зблазнить одного з малих цих віруючих у Христа, повісить жорно на шию й утопити в морській глибині.

Народження Богочоловіка, як Немовля, радикально змінило долю дітей у світі. До Христа в поганськім світі, та й тепер у тих країнах, де панує поганство, дитина вважається за маловартісну. Знайдено в Єгипті стародавні папіруси, листи вояка до його дружини, яку він лишив у сподіванні. В однім із своїх листів він пише так: "Якщо народиться хлопець, то виховай його, а якщо дівчина, то вбий її".

В Спарті стародавні греки викидали дітей, які народились із певними тілесними дефектами, вмирати на скелях. Ніхто не вважав тоді вбивства дітей за злочин. Таке жахливе ставлення було широко поширене в тих часах. Лише з народженням Христа, як Немовляти, та з поширенням християнства, діти зайняли центральне місце в суспільстві. Тому Різдво в першу чергу — це дар для всіх дітей.

Народження Ісуса Христа від діви Марії являє собою взнеслий дар і для жіноцтва. Спочатку Бог створив жінку, щоб вона була "поміч до пари" чоловікові. Але з падінням першої людини і поширенням беззаконня жіноцтво було обернене в рабинь, які мали дуже мало прав. Навіть згідно з старозаповітним звичаєм, щоб відправити свою жінку, чоловік мав тільки тричі сказати їй: "Іди геть", — і вона мала залишити його. Однак жінка не мала такого права супроти чоловік. Крім цього, чоловіки могли тримати по кілька жінок, не рахуючи при цьому служниць.

З народженням Христа від діви Марії гідність жіноцтва

була піднесена на належну висоту. Тепер у Христі Ісусі знову постало життя рівности та гармонійної співпраці. Тепер жінка знову стала чоловікові "поміччю до пари".

Народження Христа було даром для всіх людей, найбільше ж для всіх упосліджених і бідарів. Народження Богочоловіка в бідній родині, в стайні проголосило Христа, що Він є Царем бідних. Ціле Своє життя Він знав лише недостатки і навіть поховано Його в позиченій для цієї цілі печері. Проте, будучи бідним, Він зробив багатьох багатими на ті речі, які мають найбільшу цінність у цім житті та в житті майбутнім.

Коли б Христос народився в храмі або в палаці якогось багача, то бідні люди боялися б прийти до Нього, але ніхто не буде боятись увійти до стайні. Народження Христа привітали в першу чергу не князі й церковні ієрархи, але бідні пастухи і пізніше в Його служінні звичайний нарід "слухав Його любо".

Народження Христа проголосило і підтвердило для всіх людей велику правду, що Бог є любов, що Бог дбає про кожну людину, що Він не хоче смерти грішника. Щоб спасти людей з їх занепаду і гріха, Бог стався людиною, і тепер кожен, хто покається й увірує, матиме дар життя вічного.

Різдво є святом для всіх, але не всі святкують його. Ірод знав про час народження Христа, однак у своїй ненависті послав вояків, щоб вбили народжене Немовля. Книжники і фарисеї чимало знали про Різдво, вони навіть знайшли в Святім Письмі місце, де було написано, що Христос мав народитися у Вифлеємі, але жоден із них навіть і не думав піти й подивитись самому на здійснення пророцтв та привітати народженого Спасителя світу. Для них ця справа була байдужа. В то йчас як їхній інтерес щодо Христа був чисто книжний, академічний, а в Ірода — політичний, то тодішній загал також був надто зайнятий своїми власними справами й не присвятив часу й уваги, аби задуматись над незвичайними явищами й народженням Немовляти.

Це саме помічаємо й у наші дні. Багато людей святкує Різдво не тому, що вони повірили в Божого Сина, а тому, що вже такий звичай, або просто тому, що це "чергове свято в році". Вони не мають і сьогодні місця для Христа-Спасителя в своїх гордих серцях, як і про це говорить апостол Йоан: "На світі був, і світ Ним настав, і світ Його не пізнав. У Своє прийшов, і Свої не прийняли Його. Котрі ж прийняли Його, дав їм власть дітьми Божими статися, що вірують в ім'я Його". (Йоана 1:10-13).

Тому святкуймо Різдво Царя Христа щиро й у вірі, прийнявши Його в свої серця, як Господа й особистого Спасителя.

РІЗДВЯНЕ ПРИВІТАННЯ
РАДИ УКРАЇНСЬКИХ ЄВАНГЕЛЬСЬКИХ ЦЕРКОВ У КАНАДІ

Дорогі брати й сестри в Україні та в діяспорі!

Витаємо вас з Різдвом Христовим!

Мимо переслідувань Церква Христова живе! Мимо переслідувань і тортур, український народ живе!

Мимо неправди, обману й брехні Москви, існує правда, життєтворчість і боротьба за волю українського народу!

Навперекір жорстоким переслідуванням правди, в мільйонах українських сердець на рідних землях і в розсіянні, світиться вогник любови Христової і невмирущий спогад Його народження.

Народження Ісуса Христа — це запевнення життя, підбадьорення й надії для тих людей, які люблять правду й світло, та це загибіль і руїна для ворогів Христової правди, так як це предсказав був пророк Ісая: "Бо ті царства й народи, що Тобі не схочуть служити, загинуть і такі народи нещадно вигублені будуть".

Отже, будемо міцні в надії! Будемо стояти твердо в вірі в Господа Ісуса Христа! Будемо в певності й у святості наших сердець святкувати цьогорічне Різдво, пам'ятаючи слова ангела: "Не лякайтесь, ось бо благовіщу вам радість велику, що буде всім людям".

Христос раждається !

За Раду Українських Євангельських Церков у Канаді

Президент: **Пастор М. Фесенко**
Заступник Президента: **Пастор В. Давидюк**
Застипник Президента: **Ф. Луцик**
Секретар: **Пастор Володимир Кучер**

ЗАКЛИК

Канадійська пошта майже подвоїла оплати за пересилки друкованого матеріялу, часописів тощо. Не бажаючи підвищувати передплати, видавництво "Євангельської Правди" просить читачів при передплатах додавати якусь суму на пресовий фонд.

ПОКЛИКАННЯ ЧОЛОВІКА ЯКОГО ВСІ НЕНАВИДІЛИ

"Ісус знов вийшов над море. А ввесь натовп до Нього приходив, — і Він їх навчав. А коли Він проходив, то побачив Левія Алфієвого, що сидів був на митниці, й каже йому: 'Йди за Мною!' Той устав і пішов слідом за Ним." (Марка 2.13-14)

Постійно й невідклично двері синагоги замикались для Ісуса. В синагозі вже Його не приймали. Поміж Ісусом а сторожителями й хоронителями юдаїзму розпочалась завзята війна. Ісус більш вже не міг учити в синагогах. Він почав учити в інших місцях. Тепер, як це говорить нам наш текст, Ісус учив над берегом моря. Настав час коли Сінові Божому не дозволено проповідувати в домі Божому.

Ми читаємо, що "Ісус вийшов знов над море. І ввесь натовп до Нього приходив і Він їх навчав." В дійсності це й був один з найбільш поширених способів навчання рабінами. Коли жидівські рабіни йшли дорогою з одного місця в друге, або коли вони проходжувалися на дворі по свіжому повітрі, їхні ученики групувалися кругом них і йдучи разом з ними слухали їхньої науки. Отжеж Ісус тепер робив це що будь-який рабін міг робити.

Галилея була центром схрещення доріг старинного світа. Люди мали пословицю, що з "Юдеї нікуди не можна дістатись, а з Галилеї всюди." Палестина була немовби мостом поміж Европою, Азією та Африкою, й тому то ввесь рух поміж тими материками кулі земської переходив через Палестину. Головна дорога вела через Дамаск, Галилею, Капернаум, попри гору Кармель, повздовж Шероньского Низу, через Газу в Єгипет. То була одна з найбільших доріг старинного світа. Друга головна дорога вела через Акру над берегом моря, через Йордань, в глибину Азії й на далекий схід. То була дорога, якою щорічно проходили сотки караван.

В тому часі Палестина не була суцільною а поділеною країною. Юдея була римською провінцією під управою римського прокуратора. Галилею правив Ірод Антипа, син Ірода Великого, а східньою територією яка включала Галонітію, Трахонію і Батенію володів Филип, який теж був сином Ірода Великого.

Як ми вже сказали, Капернаум лежав на головному торговельному шляху і він був першим вузловим містом до якого приїзджали подорожуючі, які їхали з Филипової території в напрямі до Галилеї. Капернаум був пограничним містом Галилеї і тому він був митним центром. В тих часах були податки ввозу й вивозу й город Капернаум був тим місцем де збирали такі податки. І Матвій, якого звали теж Левієм Алфієвим, якраз там працював. І хоча він не був так як Закхей на послугах Риму (Матвій працював для Ірода Антипи), то все таки люди його ненавиділи бо він збирав податки!

Ті які збирають податки ніколи не є популярними й люблячими людьми свого суспільства. А в тих часах податкові збірщики були дуже погорджені й зневажені людьми. Люди ніколи не знали як багато вони мусіли платити. Вони були фактично на ласці податкозбірщиків, які часто забирали від них більше ніж їм належалося наповняючи свої власні кишені після того як виповнили назначену квоту. Навіть грецький писатель Луціян називає податкозбірщиків "розпустниками, шкуродерами, обманщиками й визискувачами."

Ісус, як говорить нам наш текст, захотів чоловіка якого ніхто інший не хотів. Він простягнув Свою руку до людини й висловив Своє дружество людині яку ніхто не хотів мати за друга.

В той час Матвій мав тягар на серці. Він мабуть переживав. Він напевно вже чув про Ісуса, і в той час він може прислуховувався здалека до слів Його. Щось мусіло торкнутись його серця і він прагнув задоволення, якого він не знаходив в собі ані в своїй праці . . . .

Матвій не міг звернутися з своїм переживанням ані до священиків ані до книжників, бо вони вважали його за нечистого і вони напевно булиб відмовилися мати взагалі з ним до діла. Гю Редвуд оповідає про одну жінку в жебрацькій дільниці міста Льондону ,яка почала приходити на зібрання жінок англійської церкви. Та жінка жила на віру з одним китайцем, від якого мала дитину. Раз вона прийшла на зібрання й принесла те дитятко зі собою. Тоді вона оповіла жінкам про своє життя. Вона полюбила ті зібрання, полюбила пісні й регулярно приходила. Одного разу декан церкви закликав її й сказав щоб вона більше не приходила, бо як вона буде дальше приходити, то другі жінки перестануть. Вона подивилась здивовано на нього й сказала: "Добродію, я знаю, що я є грішниця, та невжеж грішники не мають місця куди піти й нікого до кого звернутися?" Нащастя "салвейшон армі" (Армія Спасіння) знайшла ту жінку й вона увірувала та приняла Христа. Це оповідання помагає нам, до певної міри, зрозуміти положення Матвія, який не мав до кого

звернутися аж доки він не знайшов Того Який "прийшов у цей світ щоб шукати й спасти грішників."

Зі всіх учеників, — зі всіх дванадцятьох апостолів —, Матвій пожертвував найбільше щоб піти за Ісусом. Він буквально пожертвував усім. Петро і Андрій, Яків і Іван могли вернутись назад до своїх човнів, вони могли піти знов ловити рибу. Риби завжди було повно в озері. Вони будь-коли могли назад вернутися до своєї старої професії, тоді коли Матвій не міг. Одним рухом, одним кроком, одним моментом учасі, одним рішенням, одною постановою він позбавив себе своєї попередньої праці на завжди. Тільки великі люди є в стані робити великі, поважні, часто ризиковні рішення. Матвій всеціло довірився Ісусові Христові. Він був великою людиною.

Матвійове рішення дало йому принайменше три речі: а) **Він одержав чисті руки й чисту совість.** Від тепер він міг сміло дивитися всім в очі! Його особисте життя стало біднішим, труднішим, убогішим, без попередніх вигод, позбавленим попередніх дібр, але від тепер його руки й совість стали чистими й серце наповнилось радістю та спокоєм. б) **Він стратив одну працю але одержав багато більш відповідальну й більш задовольняючу працю.** Через нього Бог дав нам **Євангелію від св. Матвія** яка є одним з найбільш цінних документів святого Писання. З своїм бистрим розумом, систематичним підходом, здібністю володіти пером Матвій дав світові книгу яка сталась надхненням для тисячів і тисячів та міліонів людей. в) І в решті-решт, **Матвійове рішення дало йому безсмертне імя.** Через нього Бог передав нам, і всім людям, оповідання про науку й про життя Ісуса Христа. Бог завжди вживає й ушляхотнює людину яка навертається щиро до Нього.

Коли ми роздумуємо над тим, що колись зробив був Матвій, коли ми славимо Бога за це, що Він вибрав і покликав Матвтія, то нам мимоволі пригадуються слова одного з наших писателів:

Прийдіть усі, хто змучені гріхами,
До ніг Христових тягарі зложіть;
Загоїть Він сердечні ваші рани,
Прийдіть усі знеможені прийдіть.

Прийдіть до Нього як колись Матвій,
Він біля серця вашого стоїть,
Він хоче дать вам радости й надії,
Тому не гайте ви часу, прийдіть!

Дорогий мій друже, сьогодні ще не пізно, прийти до Христа, но завтра може бути запізно. Та як говорить св. Писання:

"Не замикайте ви ваших сердець коли почуєте голос поклику святої Євангелії:" Ісус кличе тебе, дорогий читачу, **сьогодні**, то ж прийди до Нього **тепер.** Віддай Йому серце своє так як це зробив був Матвій, а Він прийме тебе й дасть тобі щастя, радість, веселість і спокій.

Пастор Володимир Кучер

ІВАН ТРОХИМОВИЧ БОВКУН

***24.II.1922 — †7.XI.1967**

Іван Трохимович Бовкун.

Моєму незабутньому вірному Другові та Мужеві присвячую цю згадку.

Народився в селі Петровка біля Балаклії на Харківщині. Дитинство перейшло жахливим тягарем. Першою трагедією було те, що його батька розстріляли на очах цілої родини. (Його батька був старшиною в українській армії Симона Петлюри). По втраті батька почались утиски й переслідування цілої родини. Голод в Україні 1933 року — це друга трагедія. Потім слідували тяжкі умови шкільних років, бо, бувши старшим у родині, мусів з ранніх років працювати й одночасно вчитись.

Іван Трохимович з дитинства був обдарований музичними здібностями й за це був вдячний Богові все своє життя. Він уважав музику за величну й надхненну мову живого Бога й усе своє життя прагнув здобути музичну освіту, якої, на превеликий жаль, не міг осягнути. В студентських роках він подав прохання, щоб його прийняли до Харківської консерваторії та склав іспити першим із найвищою нагородою. Але не прийшлось йому довго тішитись успіхом. НКВД перевіріло його картотеку до дрібниць, і за соціяльне непевне походження його покійного батька, його викинули з консерваторії, як сина петлюрівського куркуля. Покійний дуже болюче пережив цю другу трагедію. Після цього він продовжував вчитись, закінчив вчительський інститут та короткий час перед другою світовою війною вчителював у народній школі. На початку другої світової війни був покликаний до радянського війська.

Зима 1941 року застала його в західній Білорусії, був якийсь час на фронті і попав до німецького полону. Перебував у таборі полонених до половини 1942 року. Від 1942 року до половини 1944 року служив в українській військовій формації У.В.В. Спочатку перебував в Білорусії та Латвії, а згодом — у південній Франції й над Середземним морем.

Симпатизуючи французькому визвольному рухові (Резістанс), приєднався до нього в серпні 1944 року і став у ряди борців проти окупанта Франції, що був одночасно й окупантом його батьківщини України. Він перебував у формаціях французьких партизан аж до цілковитого звільнення Франції від німців 1944 р. За виняткову відвагу і зразкову службу у французькій армії дістав військовий хрест заслуги й особисту подяку від ген. Де Голя. Після капітуляції Німеччини "вдячні" французи (і взагалі аліянти) стали передавати колишніх совєтських громадян сталінським людоловам емведистам, якими Франція по війні просто кишила. І так покійний знову опинився у таборі військово полонених в місті Марсей, де було скупчено около 350.000 полонених (власовців, українців, козаків, кавказців і т. і.). Їх було призначено на вивіз до СССР на розправу. Ще в таборі почалися допити, тортури й розстріли, але справжню Голгофу пройшов Покійний у Берліні, де їх остаточно було "фільтровано". Наприкінці 1945 року в одному з численних ешалонів, спрямованих на схід, їхав і Іван Бовкун, засуджений совєтами відбувати свої 15 років десь на Колимі на Камчатці. Але доля судила йому інакше. У вагонах вмирало багато полонених з голоду й катувань. Червона військова варта, ні на що не вважаючи, викидували мертві тіла з вагонів просто під одкіс залізниці під час їзди потягу. Спостерігши це Іван

Трохимович з одним своїм приятелем прикинулися мертвими, бо і так були напів мерцями. Їх, як мертвих, викинули з вагону недалеко річки Бугу. Пролежавши якийсь час, поки потяг не від'їхав далі, вони відчули, що у них нічого не було поломано. З великими труднощами, але щасливо, вони перейшли три кордони і нарешті опинились у Західній Німеччині.

Але його ходження по митарствах тут не скінчились. Люблячи безмежно свій український нарід і борячись проти ворожої чужої окупації українських земель, Покійний став у лави борців за волю, як один із свідків тих катувань, знущань і несправедливостей, що зазнає наш нарід від комуністичного окупанта. Він стає в ряди організаторів Української Демократичної Революційної Партії на еміграції на чолі з покійним Іваном Багряним і Семеном Підгайним. Бувши відвертим, відважним і справедливим, він без страху не раз дивився смерті в очі і переносив мужньо погрози й наклепи, непохитно вірячи, що Правда переможе , перед ворогами не скидав шапки.

Палко люблячи свій нарід, він молився за нього і бажав, щоб українці пізнали Правду, яка всіх визволяє. Присвячував особливу увагу українській мові, пильно вивчав її та плекав її чистоту. Один з його близьких приятелів оповідав мені про перше знайомство з Іваном Бовкуном. Він ствердив, що, почувши з його уст прекрасну українську літературну мову, він був очарований ним і з того часу залишився його найближчим другом аж до смерти.

Під час його перебування в таборі знову не обійшлося без фальшивих доносів, арештів і погроз поновної репатріяції, цим разом від американців, але він усе витримав і не заламався.

В серпні 1946 року Іван Бовкун одружився з Олександрою Матвієнко. Разом з нею перейшов ще декілька років скитання в Німеччині, але завжди обстоював правду, протестуючи проти поневолення народів большевицькими окупантами. Нарешті з великими перешкодами, перевірками, всілякими комісіями і чистками вдалося переїхати в новоприбрану батьківщину Канаду. Липень 1948 р. відробляли в Квебеку контракт за переїзд до Канади, а потім переїхали до Торонта. Тут Господь поблагословив нас трьома прекрасними донечками: Галиною, Лесею та Юлією. Вселаскавий Господь обдарував їх музичними здібностями, як і їхній покійний Тато був обдарований ними змалку.

Цей музичний талант від Бога Покійний дуже цінив, був за нього вдячний Творцеві і зорганізував родинну оркестру, якою, правда, не довго, прославляв Бога і потішав своїх земляків на еміграції, а також і в Україні через радіо-передачі. Він не тільки по-мистецькому грав на інструментах, але також сво-

їм чудовим шовковим тенором та з цілою родиною збагачував спів і вокально-концертові виступи хору Української Пресвітерської Церкви в Торонті.

Як бачимо, шлях життя Івана Бовкуна на цій землі був тяжкий і тернистий. Його мучили, катували і переслідували за правду, за волю та за змагання до кращого завтра. Безбожники знищили його фізичне здоров'я, але однак не змогли зламати його духа. Милосердний і люблячий Бог, бачучи, що чаша терпінь і страждань Івана вже переповнилась, забрав його до Себе у вічні оселі. Велика і незамінима це втрата для мене і моїх діточок, які ще так потребували турбутливого Тата. Іван Трохимович був батьком особливої посвяти. Він тяжко працював і дбав за освіту своїх дітей. Живучи скромно і відмовляючи собі в усьому, він спромігся помогти Галині закінчити 10 кляс музичної консерваторії. Так само і двоє молодших увесь час вчились музики.

Вічна Тобі пам'ять, мій дорогий Мужу і наш улюблений Батьку!

При цій нагоді бажаю щиро-сердечно подякувати пасторові і членам Української Пресвітерської Церкви в Торонті та всім приятелям і знайомим за їх щире співчуття і поміч ще під час недуги мого Мужа. Дякую всім братам, сестрам і приятелям, які, довідавшись про смерть мого Мужа, прибули так громадно віддати останню шану його тлінним останкам і подали мені руку моральної і матеріяльної помочі. Маючи таких щирих друзів, я дякую милосердному Богові, що почуваюся між ними, як серед великої християнської родини.

А найбільша моя радість і подяка милосердному Богові за те, що мій любий Муж і наш дорогий Тато віддав свою душу в руки свого Спасителя в повнім примиренні з Господом і тепер він є разом з Ним у небесних оселях. Тепер же благаю Вселаскавого Бога, щоб Він післав мені Свого Духа Утішителя і допоміг мені виховати своїх діточок Йому на славу, а церкві Христовій, нашій громаді й українському народові на користь.

Хай Господь благословить усіх Вас.

Олександра Бовкун.

"АПОСТОЛ ПЕТРО І РИМ"

Видавництво "Дорога Правди" видало нову книжку проп. Івана Барчука під повищою назвою. Книжка містить багато цікавого історичного матеріялу і переконливо доводить, що апостол Петро не мав нічого спільного з Римом. Ціна $3 00. Книжку можна купити: **"Doroha Prawdy", P.O. Box 3, Station D, Toronto 9, Ont.**

Оркестра родини Бовкун.

П. Грін

ПРОБЛЕМА ЗЛА

Проблема зла — подвійна. Під одну назву "зло" підводиться дві різні концепції: морального зла або гріху і фізичного зла або болю. Проблему, що ми її хочемо висвітлити, можна висловити так: а) Чому премудрий і вседобрий Бог дозволяє людям грішити? б) Чому премудрий і вседобрий Бог дозволяє людям терпіти біль тілесно, або розумово?

Щодо першого питання, то можна сміливо відповісти, що Бог дозволяє людям грішити тому, що Він не може цьому запобігти, хіба, що позбавленням людини вибору. Цього Бог не може зробити. Духова істота має бути вільною істотою, здатною вільно вибірати між добром і злом. Навіть Всемогутній Бог мав вибір, або створити істоту, що могла б упасти, або істоту, що функціонувала б перфектно, як машина, без моральної уяви, але в той же самий час не могла б піднестися до чогось вищого, що можна б назвати чеснотою. Коли таке створіння, як людина, з вільним вибором була створена і впала, то навіть і тоді для Всемогутнього Бога залишилося тільки дві дороги: або знищити її, або з безмежною терпеливістю, благанням, надхненнями і чеканням вести її до покаяння. Це є якраз те, що ми бачимо в світі. Якщо процес повільний, то в цьому винна людина, а не Бог.

Ми можемо думати, що Бог міг би з користю покарати зло гостріше, з більше, так би сказати, драматичним ефектом.

Якби блискавиця з великим громом вбивала на місці провини мародерів, перелюбників і визискувачів, то, на нашу думку, інші люди мали б страх і боялися б чинити зло. Якщо ми в такий спосіб обвинувачуємо в своїх серцях Бога в потуранню, то насправді ми являємо собою тих, що не мають розуму. Що довше я живу, тим більше я переконуюся, що зло не можна перемогти злом. Мудрість Божа, мені здається, виявляється не з меншою мірою, ніж Його любов і ласка в Його тривалій терпеливості щодо злочинців, в Його бажанні перемогти зло добром. Бо кінець-кінцем людина є доброю не тому, що вона "боїться провинитися", а тому, що вона любить праведність і ненавидить беззаконня. Бог віддає перевагу добрій людині, а не людині, що з примусу чинить добре. В такий спосіб ми можемо відповісти на наше перше питання: Чому премудрий і всеблагий Бог дозволяє людям грішити? Тому, що премудрий і всемогутній Бог не може прийняти іншого розв'язання цього питання.

Друге питання тісно пов'язане з першим. На запитання: Чому премудрий і вседобрий Бог дозволяє людям терпіти біль тілесно й розумово? Ми відповідаємо тому, що впале людство не може населяти перфектний всесвіт. Навіть коли немає зв'язку між зіпсуттям усієї раси та неудосконалостями і злом видимого всесвіту, то все ж ми можемо твердити, що було б зовсім небажаним, і не було б жодним поліпшенням існуючих умовин, коли б грішна і зіпсована раса населяла б перфектний всесвіт, у якому б зовсім не було болю, печалі або смерти. Припустимо, що Бог сказав би одному з Своїх критиків: "Гаразд, бери мої безконечні сили і перероби всесвіт згідно з своїми бажаннями, все, що хочеш можеш змінити, крім свободи людської волі і вибору, з їх наслідками зла і чеснот". Чи візьметься будьхто за таке завдання, навіть коли б безконечна премудрість була дарована разом з безмежними силами? Чи радше, безмежна премудрість не спонукала б кожного залишити речі такими, як вони є, так далеко, як це стосується страждання і смерти.

З ХРИСТОМ НА БОЖУ ГОРУ

Проф. Е. М. Блейклок

(Переклав Др. Віталій Левицький з книжки: "The Young Man Mark" by E. M. Blaiklack, 1965).

Єв. Марка 10:32-45 і 10:88-98.

Терпіння Христові почалися не в Горішній кімнаті, ані під оливним деревом в Гефсиманськім садку, а значно раніше — на Йорданському шляху. В Євангелії Марка цей факт аж надто наглядний. Филипс перекладає Марка 10:32 так: "Вони були на шляху, прямуючи до Єрусалиму, і Ісус йшов наперед. Вони були стурбовані й перераженні цим, але поспішали за Ним зі страхом в своїх серцях". "Вони були вражені жахом", передаючи це місце, каже Веймот. "Вони були сповнені жаху" каже нова англійська Біблія. Мофат дещо схибнув. Його переклад: "Вони були стривожені" — розминається з тонкістю значення того місця в Євангелії*).

Було дещо подивугідно відмінне в настрої Ісуса і Його надто отупілих співподорожників. Ту відміну в Нього вони завважили. — Що то є жах? Оксфордський англійський словник каже: "Це урочистий, сповнений пошани подив, забарвле-

*) **Увага перекладача.** З українських перекладів найновіший проф. д-ра І. Огієнка виявляє в цьому місці більше споріднення, а може й наслідування клясичного англійського авторизованого перекладу Біблії з 1611 року, ніж порекладу з грецького оригіналу. "Надто" блідо віддає силу того моменту, в напрузі настрою, словами: "Аж дуже вони здивувалися"; тоді як давній і більше незалежний переклад П. Куліша повно-реалістично схопив дименсію глибини душевних переживань тої хвилі — в недивній однозгідності з найновішими англійськими перекладами — в "аористичнім": "і вжахнулися вони" . . . Апостоли не вперше почули про те, що сказав їм Ісус. Отже, для властивого здивування ледве чи було тоді вже місце. Авторизований королем Яковом переклад 1611 р. вживає все ж таки дещо сильнішого виразу "амейзед" зі широкою скалею значень (не лише здивування): також перераження тим, що так дорогий їм Ісус, знаючи і будучи певний того, не думав уникати, а йшов відважно й відверто на зустріч смерти. То була підстава чи мотив для чогось більшого і глибше вражаючого від здивування. Зовсім противно, це вже їх не дивувало, а натомість могло породити в їх стурбованих душах тільки глибші й сильніші почування чи, радше, складніші переживання.

ний укритим побоюванням і надхнений чимсь взнеслим та величавим". В Учителі зайшла якась глибока зміна, якої учні не могли поминути без уваги. Єв. Лука, описуючи ту саму сцену, завважує, що "Він зі Своїм спрямованим обличчям йшов до Єрусалиму". Грецький текст точніше висловлюється: "Він надав Своєму лицю рішучости", гейби в зустрічі чогось жахливого й небажаного.

Але переказ Марка, на тлі повно-реалістичних слів Петра, досконало схопив чуттєву натуру того моменту. Різномовні перекладачі це підмітили. Вони говорять про "велич і героїзм" Того, що вів перед на тому шляху. Він ступав "море інтрепіді дуціс": як безстрашний провідник, каже Августин; "мутіг енд ентшльосен": відважний і рішучий, каже німець.

Справді, Він діяв під впливом сильного почуття. Спогади мішалися з очікуваннями. В оселях Десятимістя Він навчав Своїх учнів про те з наміром поспитати їх в обличчі майбутньої неминучости. І саме тепер ця неминучість ставала наочною впродовж того шляху. Всі сили досконалої й чутливої натури бурилися на гадку про жах агонії й понижень, які — Він знав — чекали Його в тім грубо-жорстокім місті, що "вбивало пророків і каменувало Божих посланців до нього". Цей кінець тиснувся навіч, і була ще можливість вибрати легший шлях і уникнути хреста. Він перемагав у цій борні, але не без почувань.

Шлях дороги.

Погляньмо на величаво-взнеслу, прямуючу Постать. Його шлях був завжди вперед. Стежки Його життя не вели вділ, і слідування за Ним — ніколи не беззусильне й дешеве. Цей шлях зчаста самітний і незрозумілий. Його найближчі приятелі були "здивовані й перераженні". Світ і нині здивовано вражливий, не знечаста докірливий і озлоблений християнським устремлінням дороги. То вимагає чогось, — з Його рішености слідувати, Його послуху, з Його готовости до заплати "кров'ю, потом і слізьми", з Його частої самотности, Його виразної самоконтролі. Ясність Його завдань і означеність Його мети кличе. "Легким є доліспрямований шлях у світ смерти" — звучить один з добре знаних віршів Віргілія— "денно й нічно відкриті двері царя Ніщо. Але крок назад, до появи у вищій сфері, — то завдання великої намаги".

Найчутливіший з римських поетів ухопив у цих віршах правду. Зісув у масу є легкий. То значить плисти за течією, пристосувально включатися, йти за натовпом; то не вимагає зусиль. Виявляти ж послух — за приписом ап. Павла — і "не примінюватися", або як Филипс передає це, — запобігати тому,

щоб світ "силував нас до своїх взірців", — то вимагає христоподібної відваги і сили від душі християнина.

Ті, що слідували.

Мета була їм ясною. Не зважаючи ж на всі навчання, вони жалюгідно не розуміли свого Господа. Їх очі ще цілковито вдивлені були в наземне царство, якесь матеріялізоване панування під новим Давидом, в якому вони, як помітно, повновірні, унаслідували б владу. В цій останній подорожі, коли людськість у Господеві десперативно вимагала співчуття, зрозуміння і спільности, того всього забракло для Нього; і навіть тих, що їх Він спеціяльно приготовляв на горі Переображення, забракло Йому на останній сторожі під оливними деревами Гефсиманії.

Це не була їхня супряга, і не був то зв'язок братерства тих днів; але була то поділена група дбалих за себе осіб. Нічого страхітливішого не засвідчило терпеливости Христа, як Його відповідь Якову й Йоану. При нагоді години відпочинку на окраю дороги, Він взяв учнів набік і спокійно сказав їм, що чекає Його в Єрусалимі: зрада, муки, смерть і воскресення. Хоч то були слова безпосередньо величної ваги, вони, видимо, не зробили вже на них враження; а ті два брати приступили навіть зі своїми егоїстичними й амбіційними вимогами. Чи можуть вони сісти побіч Нього у день вияву Його могутности? Без оздоблення, без догани, Він відповів їм із дбайливим огірченням, лагідно збуваючи їх, якнайдалі посунені егоїзми. "Єдинородний Син, що в лоні Отця, той виявив" (Йоана 1:18). Іншими словами, у Христі ми бачимо Бога, осередній факт християнства, що Його з витривалою впертістю забувають арогантні теологи найостаннішого модерного винозбору, які намагаються регабілітувати наш власний "образ Бога". Ми маємо наш образ Божий, — той, раз назавжди даний Богом. У Христі ми бачимо Божу любов, Божий гнів, — і Божу терпеливість. Якщо то була терпеливість Божа, та спокійна репліка на шляху недалеко Єрихону двом плитким, молодим, самодбайливим особам, — то є надія й для зрозуміння нашої глупоти й завалення.

На цьому прямуванню дороги провідник потребував сполягливих і сполягаючих товаришів, але вони були погані горолази ("climbers" — здобувачі або здобувники верхів). Вони скидали линви для самих себе, а тяжкий тягар перекладали на Його сили й відвагу; волочилися за своїм провідником без ясного усвідомлення куди й пощо там Він іде. А чи ми значно кращі? Поглядаючи в даль минувшини, і на тлі Нового Заповіту перед нашим зором, з ясним поглядом на цілий плян, нам легко ганити отупілих учнів. Значно суворішою ж виглядала б

проба, коли б перенести цю розповідь на нову дорогу з Тим Самим Христом, але з іншим Єрусалимом. Погляньмо ж на "Христа цієї модерної дороги", вживаючи титулу контроверсійної книжки про людину двадцятого століття.

Христос завжди йде вперед, випереджуючи своїх відсталих співподорожників. Його ціль стоїть ясно перед Ним. Які ж були Його цілі для біжучої тепер декади літ? Без сумніву, — я думаю — оживлення. Євангелизм того роду, який минувся зі смертю Муді й Торі, а вернувся з Білі Ґрегеймом, прийшов з оздоровленням, сприйняттям і кращою єдністю серед церков. Старий лібералізм показав свою безсилість, довівши до опорожнених лав у церквах і до розчарування. Новий і бездоганний масовий евангелізм не є одиноким нині знаком часу. Ортодоксійна правовірність почала вже доводити свою вченість. Консерватизм уже не можна збувати назадництвом, темняцтвом та старої моди персудами ігнорації.

Церква станула перед новими овидами нової єдности євангельських християн; новий дух симпатії й співпраці пірвав тих, яких обмежене пояснювання Євангелії привело до безвихідности. І вони почали потиху думати про очищену, вчену євангельську церкву, як пристановище для духа і душі. Христос ступив і нині до переду на новім шляху. Що ж до Його нині послідовників?

Велике оживлення, яке могло б пірвати за собою це, в напрузі каране покоління, показалося порожнім привидом. Розірвані, зневірені, в погоні за жалюгідними пересудами і сенсаційними амбіціями, ватаги, що повинні були б слідувати завзято, одностайно й повнонадійно, відпали. Нове п'ятидесятництво далося звести чуттєвістю і, позбавлене повнодумности, розгублює духову енергію в невиданих досі проявах. Нео-католицизм породив такі об'яви виверної гордости та зневіри в євангелизм, як армініянізм, "легко-вірюваність" й надто погідницький шлях до Бога. Серед таких пересудів сильні і вартісні частини Церкви, усувались до цитаделі "зі слонової кости", вже більше не побуджують до здорової заінтересованости поза собою, в очікуванні, чи "не додасть чого Бог за Своєю волею". Нео-фундаменталізм ототожнив ортодоксійну повновірність з певними формами патріотизму, сектаріянства, з опором до комунізму, з безконечними суперечками і особистими огірченнями. В такім поступованні ті, що змагають навмання вернути назад до правди, відосіблені й потрясені, шукають сполягання в спробах віри без засновків у Св. Письмі.

На дорозі до Єрусалиму ці ватаги відпадають. Інші — ми читаємо — були озлоблені Яковом і Йоаном. Яків і Йоан

озлоблюють їх і тепер; серед різнородних і складних форм заздрости, знеохоти і невдоволення послідовники Христа втрачають погляд на важливіші цілі; нездібні здавати собі справу з реальности нових нагод, роблять себе предметом здивовань для світу. Найостаннішим лихом є виникнення "нового теїзму": можливо, Христос зовсім не є провідником; може Він лиш навмання й глядів за тим, що й решта; Бог є "ядром любови" в кожному з нас, ніколи поза нами, чи поза часом, або поза всесвітом. У такій містичній безнадійності останньою є смерть для віри. Якби ті ватаги йшли з Христом, оживлення могло б показати це покоління, очищене вірою в Христа, так повнозначним і дійсним, що люди нічого поза тим не шукали б.

Особистий поклик.

Але зважте ось що. Кожний з цієї сперечаючоїся отари на тому шляху від Йордану міг би залишити менше варте товариство й піти вперед з Христом. Вийшовши на той шлях раніше, Він не опинився б самотним. З тою самою рішеністю християни знаходять свого Господа і беруть поділ у здійсненні пляну. Та захоплення дрібними цілями стримує нас від повної спільности з Христом; неповнощирість і брак зрозуміння однаково чинять те саме.

Мабуть із землезнання ми можемо вибрати ілюстрацію до цієї величної розповіді Маркової Євангелії; ілюстрацію, яка припадково повна тих самих метафор, які ми тут розважаємо. **"Його шлях завжди вів догори"**, **"Вони тягнулися на линві, волочучись за своїм провідником"**. "Вони йшли до Єрусалиму"... Буніян міг створити інший "Пильґримів Прогрес" на ту саму тему, з християнським життям, наставленим на здобування верхів, як своєю метою.

"Озерний район", за думкою тих, що його люблять і знають, є раєм для драпачів на гірські шпилі. Для того відважного спорту я не маю замилування. Я не маю гону ввиш, як і глибшого пошанівку для сили притягання. Але є особи з потягом до здобування гірських скалищ; і у своїй захоплюючій книзі "Інсайд Ріл Лейкленд" А. Г. Ґрифин має багато дечого сказати практичного й містичного про здобувництво гірських шпилів. Цікаве те, що засади цього спорту осяюють думки, що їх сугерує наша тема.

Людина ледве чи може бути нещирою в будьякім роді здобувництва гір. Завдання це вимагає повнощирої посвяти характеру, й мети, не коротшої від линви. Воно вимагає холодної й самітничої відваги, бо багато завдань розв'язувати-

меться насамоті. Тут місце для самодисципліни і постійної перевірки кожного ухвиту і кожного опертя для стіп. Бездумність небезпечна на високоскальнім обличчю, і поспіх може попередити лет у прірву. Як усе це правдиве у відношенні до християнського життя, для завдань у змагу догори з відважним Христом.

Сувора простотність гірських скалищ ставить змагуна гір в обличчі морального закону, вплетеного в тканину Божого творива. Він не може дозволити собі втратити гарт, зламати слово, або діяти облудно в тяжких змагах", — каже Грифин. Горолаз є одним в супряз з іншими, зв'язаними линвою разом. Необережність, обман, страх чи неспромога передаються по линві. Так само і в Церкві. Кожна особа є частиною цілости: вона гамована хибою іншої особи і збагачувана її відвагою.

Розділ з "Лейкленду", з якого я цитував, є майже проповіддю на тему Буніянової "Трудність горбовиння". Але навіть це радше життям. "Навчіться приписів — каже автор — і тоді приставайте до клюбу". Не може бути кращого від цього припису для християнського життя. Старі підручники перепробовуються є перевіряються. Клюб, річ певна, має свої хиби, спостерігальні для пильних і дбалих. Є тут на членський листі й "зтрупішнілі дерева"; але Церква не може бути чимсь кращим від співподорожніх Христа.

"Знайте свої власні обмеження", — каже Грифин. — "Немає нічого дотепного впасти вділ, і це може викликати тільки неласку". І в цьому міститься холодний сенс нашої алегорії: ап. Петро не здавав собі справи зі своїх обмежень і тоді, коли він бундючно заявив свою вірність льояльність, як і тоді, коли він вигідничо грівся при ватрі на придвір'ю палати первосвященика у ворожому товаристві; і виявилося, що й того було забагато для його відваги й сталости. "Не запалюйте чванливо своєю сталевістю в підгірській оселі", — продовжував горолаз — "сховайте її до свого наплечника". Ап. Петро запалився своєю певністю: "Хоч би решта всіх зрадила Тебе, я — ніколи!".

Автор "Лейкленду" закінчує свій розділ про здобувництво гірських шпилів реченням, яке застановляє: "Горолаз, що здобував шпиль, насправді здобуває не скальні обличчя, не гору, а самого себе". Як правдиве це для переможного життя! Є такі, що здобувають світ, але втрачають свої власні безсмертні душі, що домують у родинах, навіть підпорядковують собі людей, але залишаються невільниками, в'язнями, ляльками своїх пристрастей, тілесних спонук і вад. Найвеличніше здобуття, — то самого себе. Велич Учителя, ступаючого передом на дорусалимській дорозі полягала в досконалім, королівськім самоскерованні, повно-підпорядкованій волі Отця.

Еверест духа.

Але шлях з Христом, — чи ж це не той шлях, що поділяє заразом Його небезпеки і Його жертву? І справді він тим є! Вони питали за місце праворуч і ліворуч Його, як Він прийде до Свого царства. На глум, Він прийшов до Свого царства на хресті, і по Його правиці і по Його лівиці зависли на хрестах два злочинці. Якщо ми бажаємо панувати з Ним, ми мусимо рівнож з Ним терпіти. Бути учасниками Його радощів вимагає співучасти в Його жалях. Еверест духа, як цей високий шпиль Гімаляїв, мусить бути здобутий потом і трудом крізь небезпечні перелази, глибокі вщелища, снігові засипи й зісуви.

Але вернім на закінчення до відважних слів Св. Письма і до первотворного й початкового образу Христа, прямуючого самотньо. — Якби вони, в порушенню, йшли за Ним, то що вони почули б? Розмову того роду, яку вони чули, сидячи біля Нього на горі, або йдучи з Ним при заході сонця дорогою в Емаус; чи науку, виткану Ним із скульптурною майстерністю про виноградник, на передодні Його арешту, в придвір'ю храма, або таке об'явлення, як те, що Він відбудує, за Своїм наказом, на його руїнах, той сам храм. І все це без дрібних суперечок, що займали тих позаду. — Чи карається дім у прокляттях напруги, грішних слів, злого настрою іритацій? Встаньте та йдіть за Христом! Як приятельство вироджується в пльоткарство, обходження в скандал, розмови у зневагу й приниження?.. Вступіть вперед до розмови з Христом! В Ньому знайдете місце для просвітку.

І в цьому місці ви віднайдете самих себе. Позаду Нього, безпечні, або краще сказали б ви — на небезпечній віддалі, вони мріяли про становище і вигоди, захоплені узявши своїми дрібними поняттями пошанівку, прав, влади та самозбудованої їх важности. В поблизу Нього ж почувалися б малими і брудними, але водночас, як добровільно підпорядковані, дивно омиті і чисті. Парадоксально, місце небезпеки стає у висліді для тих, кого Він вибрав, місцем найпевнішої безпеки, бо ніщо але, нечисте, дрібне, злобне, самолюбне або безвартісне не може існувати в цім сусідстві. "Той, хто близько Мене, є близько до вогню" — мав сказати Господь, за словами, захованими для нас в писаннях Оригена; і ці слова принайменше правдиві. Коли ці слова походять від Христа, вони нав'язують до пророцтва Малахії: "Ось Я посилаю ангола Мойого, а він приготовить дорогу передо Мною, й негайно за цим прийде в храм свій . . .

Хто ж видержить день приходу його, і хто встоїть, як він явиться? Він бо огонь розтоплюючий . . . " (Мал. 3:1-2).

Були ці слова сказані, справді, коли Він вичищував храм? Він стояв — я уявляю собі — посеред подвір'я храму зі зв'язанкою шнурів і повиванням її розганяв пригонені сюди для жертви тварини. Він нічого не робив, зовсім нічого, тільки стояв, і повівав, і дивився, бо ж садукеї, які провадили ту торгівлю в подвір'ю храму, не мали підстав до закидів Йому з того приводу. Він стояв і дивився, а збентежені чабани стоплювалися перед Його очима. Можливо дехто прошептував повищі слова Малахії. Звідки метушня і замішання, повсталі серед перевернених ослонів. Він стоплював, як огонь. Він і досі діє так серед сподин і покидків нашого життя. Безпекою для нашого гріха може бути тільки забезпека проти Його близькости, Його присутности й перебору. — Яке то божевілля!

Ходімо радше, та поєднаймося з Ним. Хай Він випалить божевілля гріху із нас, наповнить нашу душу Своїми чистими думками, порушить наші уста вимовленням Його слів й дарує нам Свою неоціниму спільність.

Напруження, зникають у спільності з Ним, егоїзм — в приятельстві, нечисть — в любові, низькі мотиви — в служінні; одним словом — гріх з нашого я; і наше я прилучується до Христа.

Христос, Ти шлях д'горі,
Мій Божий провідник.
Куди наставиш стопи Ти Свої,
Хай будуть там й мої.
І я йтиму, де Ти прямуєш,
З лицем скерованим вперед.
— На Божу гору.

"УКРАЇНСЬКИЙ ВІННІПЕГ"

Під повищою назвою КУК у своїм Бюлетені ч. 15 надрукував чимало цікавих відомостей про українців у Вінніпегу. Всі ділянки українського життя зарепрезентовані короткими описами і фотографіями: церкви і їх провідники, політичні діячі, кооперативи, школи, театри і т. д.

Але читача вражає повна відсутність згадки про українських євангеликів, немов би їх і їхніх організацій зовсім не було у Вінніпегу. Проте в цім же самім Бюлетені в попереднім числі було подано, що пастор І. Робертс Ковалевич пожертвував у Вінніпегу на Фундацію Т. Шевченка $1.000, так само він репрезентує УЄО в президії КУК. Хоч би за це варто було згадати і його разом з православними і греко-католицькими достойниками.

Отже, коли треба фондів, то тоді згадується й українських протестантів, але в усіх інших випадках їх "нема".

Проте статистичні дані говорять щось інше. Так, згідно з переписом 1961 р. у Вінніпегу є 53.918 осіб, які зголосили себе українцями, нараховувалося українських протестантів різних деномінацій 9.758, цебто майже 20%. Крім цього ,у Вінніпегу виходить орган українського баптистського братства "Християнський Вісник". Його редактор М. Подворняк так само відомий, як автор і поет. У Вінніпегу перебуває також П. Кіндрат, голова Всеканадійського Об'єднання Українських Баптистів. Наочно зі зміною в проводі КУК починає міняти своє відношення до українських євангеликів, але, як і минулі роки доводять, замовчування та ігнорування українських євангеликів не спинює зросту їхнього числа. Отже, було б куди більш розумно і патріотично продовжувати наставлення попереднього екзекутивного секретаря президії, д-ра Кохана, та старатись притягнути українських євангеликів до річища українського життя .

Богдан Лепкий
(1872-1941)

ГОРЯТЬ СВІЧКИ

Горять свічки, синявий дим
Снується попід стелю, —
Думки мої біжать за ним
У батьківську оселю.

Спішаться, бо далеко їм,
Далеко, брате, друже . . .
Прибігли. Боже! Де наш дім?
Лише колядка тужить.

Лише колядка та сама
І ті самі звичаї,
А люди? Люди де? Нема . . .
Де ділися?.. Не знаю . . .

Колядка чайкою літа
Від Дунаю до Дону,
Коли ж прийде година та,
Що вернемось до дому?!

І де цей дім, де наш хором
На тисовім помості?
Чи те, що предкам було сном,
Прийде до нас у гості?

Чи сядемо в своїх хатах
Колись до Святвечері,
Забувши про журбу і страх,
Як справжні господарі?

Не даром пісня тисяч літ,
А може й більш — тужить —
Далекий шлях, великий світ,
Не тратьмо віри, друже!

Горять свічки, синявий дім
Снується попід стелю, —
Думки мої біжать за ним
У батьківську оселю.

ONE SNOWY CHRISTMAS EVE

by Ida F. Killian

Two days before Christmas, Randy Foster bounded into his father's study in Oakton parsonage. Pushing back a shock of straight brown hair, he began excitedly, "Coach Martin has invited four of us boys to his cabin on Ski Mountain. It will be a three-day vacation starting tomorrow. May I go, Dad?"

Reverend Foster looked up from his sermon notes. "Do you want to be away for Christmas?"

"Sure. The Christmas story has grown stale for me anyway. I've heard you preach on it so many times."

His father's words came slowly. "Our church will miss your artistic touch with decorations tomorrow afternoon, but if this is what you really want I suppose you may go."

Randy dashed to telephone Mr. Martin, then hurried upstairs to pack. He was surprised that his father had consented so readily. For some time he had treetered on the edge of explaining to Dad how difficult it was to be a preacher's son. While friends skated or bowled Sunday nights, he had to attend evening service. When others shirked church responsibilities, everyone assumed Reverend Foster's son would never refuse. Then too, he was experiencing a strange letdown. Like a tea bag used too many times, Bible stories were losing the flavor and impact they formerly held. He wondered if Scripture was really a practical solution for today's problems.

Suddenly Randy smiled, saying half aloud, "I'm free. I won't have to carol tomorrow night with a bunch of juniors, deliver baskets to shut-ins, or attend a monotonous candlelight service." He took a deep breath and glanced out the window, watching feathery snowflakes blanket the cold hard ground. Inside him a warm feeling of fresh maturity mingled with happy

expectancy. This trip was the beginning of a new era, yet he could not entirely rid himself of vague little pricks at his conscience.

It was snowing much harder next morning when Mother pressed a huge box of homemade cookies into his hands as the family waved good-bye.

"Hi, Coach. Hi, Jerry, Bruce, and Clark," he greeted, sliding into the front seat beside Mr. Martin.

"Good skiing weather," Jeff commented.

A frown creased their driver's brow. "Weather reports warn of hazardous driving conditions. But we'll try."

"No wet blankets, Coach. Everything is going to be A-O.K," Bruce put in quickly.

Clark lifted the lid from a big box on his lap as he added, "Let's be positive, Mr. Martin." Changing the subject he asked, "Cookies, anyone?"

The boys laughed. "Seems each Mother has sent enough for the whole crowd," Jeff grinned.

Randy was silent, his conscience a poor traveling companion. Perhaps his place was at home helping out in his church instead of pleasing himself. He felt a little like Jonah trying to hide from God and his duty. Suddenly he straightened and joined in the laughter. He would deal with his conscience later.

As their car turned off the main highway to a narrower, less traveled road they seemed to head directly in the storm.

"Visibility is poor and this unplowed road is tricky," Mr. Martin said between clenched teeth.

Randy watched the man stiffen as the car speed dimished to crawl. Suddenly there was a loud crunch, then the sound of spinning wheels. Even their snow tires could not navigate through the enormous white bank into which they had plunged. Everyone piled out. With snow shovels from the truck and lots of muscle power, the car was eventually back on the road, creeping cautiously.

"Highboro, the next town, is twenty miles away. If the storm hasn't lessened by then we must turn back," Mr. Martin announced firmly.

Randy saw the man's knuckles stand out above the steering wheel like polished stones. He unconsciously doubled his own fists and bit his lower lip. He thought of his family probably sitting around the fireplace with steaming cupfuls of delicious hot-chocolate. He half wished Coach had turned back, but he wouldn't dare suggest it. Suddenly a chilly blast sent shivers through his whole body. He held his hand near the car's heater and felt the frigid air.

Mr. Martin tried to coax it back to working order but finally gave up. "Guess we'll have to make it without heat," he told them dismally.

At the moment the car skidded, turning completely around. Randy prayed silently, "Please, Lord, keep us safe." He smiled wryly. What was he doing praying? He was the boy who said religion had gone stale. Only right now he felt better for having prayed.

It was mid afternoon when they crept into Highboro. "Only fifteen more miles to go." Jeff tried to be optimistic.

At the same moment, through a fan-shaped clearing on the windshield, Randy read a sign blocking the road. It said' Closed to All Traffic.

Nosing his car into a driveway where men were shoveling, Coach Martin began to turn around. One of the men called, "Where are you going, Sir?"

"Back to Oakton."

"Radio reports that road has been closed also."

"What can we do?" Coach asked, looking more helpless than Randy thought possible.

"This low building is a Veteran's Hospital. Warm up in the waiting room. Maybe something will open up."

Inside Randy found a telephone. "Hello, Dad. We're safe, waiting out the storm in a hospital in Highboro. Will you call the parents of Jeff, Clark, and Bruce so they won't worry?" In the background he could hear his mother laughingly directing someone to put their lovely silver star on top of the big tree. Their radio was giving out with "Joy to the world."

As he hung up the phone Randy felt a lump in his throat. What a way to spend Christmas Eve! He began to wonder how mature he really was. As he pondered it, a desk clerk approached them and listened to their predicament. He promised them dinner and lodging for the night, then said, "Maybe you can cheer up our patients. They won't have any visitors in this storm. A church group was to have sung carols and trimmed those trees in the corner, but police have curtailed all unnecessary travel."

While the other boys sat moaning their fate, Randy's mind was turning to more practical matters which he set in motion directly after dinner. In no time the four had set up fragrant, short-needled pines and were trimming them with ornaments the desk clerk brought from the store room. Coach Martin went from room to room inviting patients out into the corridor. Slowly, they came on crutches, in wheelchairs, in walkers. Some helped while others watched, but all joined in singing "Hark, the Herald Angels Sing" and other familiar carols.

It reminded Randy of other Christmases when he had supervised decorations in Oakton Church. Yet he knew something was lacking. Shining balls and gleaming tinsel were not the real heart of Christmas.

"Wish we had a manger scene," one young patient said wistfully.

Randy's eyes lighted. From a large sheet of black paper he cut a tiny manger and pasted it on deep blue background. One by one he added silhouettes of Mary, Joseph, the shepherds, and the wisemen on camels coming in the distance. As he finished, words slipped from his lips that he had no intention of uttering: "And there were in the same country shepherds abiding in the field, keeping watch over their flock by night . . . " When he had finished reciting the entire account he looked about him. Tears stood in some eyes, tender smiles played on some lips, but everywhere there was a deep and reverend silence.

Randy pushed back his shock of straight brown hair. Whatever could have made him think those words had become stale! He thrilled to their meaning. Aloud he prayed simply, "Thank You, Lord Jesus, for coming into our midst." Then every one joined in singing "Silent Night."

From the car the boys brought in some of their provisions, those myriad cookies, fruitcake, candy, and popcorn. As they shared with those gathered about the tree, Randy took some to the rooms where patients were bedfast. Again and again they asked him to recite the Christmas story. Somehow he never tired of repeating those wonderful words.

Finally it was time for lights out. Mr. Martin, Jerry, Clark, Bruce, and Randy slept on cots in the large waiting room. Perhaps by morning snow plows would make the roads possible once more. Right now, to Randy, it did not matter.

Coach reached over to pat his shoulder saying, "This is a Christmas Eve I will always remember, thanks to you. The way you repeated that Scripture made a deep impression on all of us. Of course, we heard the words before, but somehow we felt you knew the Lord who made those beautiful words possible."

Randy was already beginning to doze, with the lovely words of Luke 2 still weaving through his thoughts. They would always be fresh, vibrant, meaningful because the Christ who was born in Bethlehem now had first place in his heart.

("The Bible Truth").

15.1

Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

Січень - Лют. 1968 Jan. - Febr.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN C[illegible]URAL [illegible]LOGICAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

ЗМІСТ

Про піст. В. Кучер 1

Найбільш важливе питання. О. Л. Брауер 4

Біблія й мови народів. Гр. Домашовець 7

Різне 11

World Day of Prayer 18

Front page picture: Canadian North.
(Photo by Ontario Department Travel & Publicity).

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і

не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Vol. XXIX. № 1. Січень - Лют. 1968 Jan. - Febr. Рік XXIX. Ч. 1.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL AND EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA

ПРО ПІСТ

А учні Івана та фарисеїв постили. І прийшли вони та сказали Ісусові: "Чого учні Івана та фарисеїв постять, а Твої учні не постять?" Ісус промовив до них: "Хіба постити можуть весільні гості, поки з ними ще молодий? Доки вони мають молодого з собою, то постити не можуть. Але прийдуть дні коли заберуть молодого від них, то постити вони будуть того дня. (Марка 2.18-20).

Релігійні жиди практикували піст. Вони постили регулярно. В цьому вони проявляли свою "святість", "побожність" і релігійність.

Однак у жидівській релігії лише один день в році був днем посту. Це був День Покути, коли ввесь народ, ціла нація визнавала свої гріхи й одержувала прощення. Це був дійсний піст. Та, як ми вже сказали, більш релігійні жиди постили частіше. Вони постили двічі в тижні: в понеділок і в четвер. І постили вони від 6-тої год. рано до 6-тої год. вечора.

Для нас цікаво є завважити це, що Ісус Христос не є проти того щоб люди, якщо вони так бажають собі, постили. Бож часто є добрі причини й потреби щоб людина постила Людина може постити, може позбавляти себе вигод, ради **самодисципліни.** Людина може постити щоб ці гроші які вона видалаб для себе на їжу обернути на більш потрібну ціль, а саме щоб комусь допомогти, щоб дати поміч тому хто є в великій потребі.

Клопіт з постом фарисеїв полягав у тому що їхній піст був не для звершення доброго й корисного діла а для показу, для демонстрації які то вони "релігійні". Фарисеї не постили потаємно, але демонстрували свій піст публічно, щоб другі бачили що вони постять і які вони "побожні". Їхній піст не випливав з тихости й потреби серця, але був обрядом, релігійним приписом. Ось тому то Ісус Христос осудив був спосіб і ціль посту фарисеїв, коли Він в Своїй **Нагірній Проповіді** сказав Своїм ученикам: "А як постите ви, то не будьте сумні, як ті лицеміри: бо вони зміняють обличчя свої, щоб бачили люди, що постять во-

ни. Поправді кажу вам: Вони мають уже нагороду свою! А ти, коли постиш, намасти свою голову, і лице своє вмий, щоб ти посту свойого не виявив людям, а Отцеві своєму, що в тайні; і Отець твій, що бачить таємне, віддасть тобі явно" (Матвія 6.16-18).

Наш Господь Ісус Христос дав був прекрасне пояснення, прекрасну відповідь, чому Його учні не постять. Він сказав фарисеям: "Хібаж можуть постити весільні гості поки з ними ще є молодий?" Люди які мають Ісуса Христа, люди яких серця є наповнені радістю, постити не можуть. Вони постити не потребують. Їм не треба сумувати. Вони тішаться, вони радіють, вони веселяться бо з ними є Ісус.

Ісус порівнює Свою присутність зі Своїми учениками до присутності молодого на весіллю. Коли в часах місійної праці Ісуса в Палестині молодий і молода одружилися, то вони не їхали на "ганімун", ні. Вони залишалися в дома, і цілий тиждень після весільного дня всі гості веселилися й забавлялися. Тоді всі їли до схочу й тішились до схочу. Тоді ніхто не думав про піст бо це ж був час радости, час весілля, час веселости. Весілля, — ціле однотижневе торжество —, було найвеселішим часом для молодого й для гостей. Ісус порівнює Своїх учеників, їхню радість, їхню веселість, до радости весільних гостей. Так як весільні гості не думають про піст коли з ними є молодий, так теж учні Ісуса не можуть постити коли з ними є Ісус.

Це означає, що характеристикою християнського життя є радість а не смуток, веселість а не сум. Ті які знають Христа, ті які є з Христом, ті які ходять з Христом і живуть з Христом, вони знаходяться на бенкеті, на "весіллі", вони тішаться, вони радіють, вони не можуть постити. Знайти Христа й Його народ, — Його живу церкву —, означає знайти веселість і радість, знайти ключ до щастя, мати ключ до царства небесного!

Ісус тут пояснює, що жоден приписаний піст, жоден релігійний піст не може дати щастя й задоволення людині. Він рівнож пояснює, що жодні релігійні приписи, — а в тому числі теж піст —, не зроблять людину кращою чи щасливішою. Лише спільність з Христом, присутність Христа в серці людини дає людині щастя, задоволення й життя вічне. Тому то людина яка живе в Христі а Христос у ній, не може постити. Вона не має потреби сумувати. Вона не має потреби вморювати своє тіло. Її не треба постити, бо вона вже знайшла радість і спокій, невимовний скарб, вона радіє й тішиться, вона є подібною до весільних гостей коли з ними є молодий.

Учні Ісуса Христа не потребували постити, не потребували сумувати, коли Він був з ними. Але коли Ісуса забрали й розп'яли, тоді вони не могли їсти. Їда їм тоді не смакувала. Їм тоді не хотілося їсти. Вони тоді вельми сумували, переживали, страждали серцем, гірко плакали. Ось тому то Ісус сказав був фарисеям: "Доки вони (учні Мої) мають молодого (Мене) зі собою, то постити не можуть. Але прийдуть ті дні, коли заберуть молодого від них, то й постити вони будуть того дня." Тут Ісус говорив про Свою смерть, про час острашного смутку й переживання Своїх учеників, про час коли через страшний смуток, переживання й біль їм не хотілося їсти, про час коли їм їда не смакувала, про час коли вони не мали апетиту....

На жаль і сьогодні є такі "богослови" й такі релігії які закладають людям ярмо на шию й дальше заводять всякі непотрібні обряди й приписи, бо й досі вони не пізнали правди яку звіщав і про яку говорив та пояснював фарисеям Ісус. Про таких "богословів" остерігав наш письменник Іван Франко й радив своїм читачам щоб вони такими не були, коли він писав:

Гуманний будь, і хай твоя гуманність
Пливе з криниці чистої любови,
Якої не мутить пиха й захланність.

Гуманний будь не так як богослови,
Що надприродним ліктем довг свій мірять,
Льву такають, а гримають ослови,

Братами мають тих лише що вірять
У їх закон, в їх повісті і чуда,
До "вічних благ" все ласо зуби шкірять

Всіх блях і брехень не бери на віру,
На фальш і зраду май порядний дрюк
І не давай з братів лупити шкіру.

Дорогий читачу, якщо ти ще не знайшов Христа, то довірся Йому. Не вір "богословам", що живуть без Христової любови, не вір фарисеям, але вповні довірся Ісусові Христові. Фарисеї й священники ізраїля не зрозуміли Ісуса, вони не пізнали Його; в своїй глупоті й сліпоті вони відкинули Його. Вони Його розп'яли бо Він ніс любов, практикував любов і був любов'ю. Та Він воскрес і смертю смерть переміг. Він переміг силу гріха й силу смерти, й всім тим які Його приняли Він дав власть дітьми Божими статися. Слава Богу за це! (Єван. від св. Івана 1. 11-12).

Коли ми віруємо в Ісуса Христа, коли ми живемо в Христі а Христос живе в нас, коли ми ходимо з Христом то нам не треба обрядів, нам не треба жодних релігійних церемоній, і нам не треба постити. Бо ми маємо Самого Господа Ісуса Христа, Який наповняє наші серця невимовною радістю, Який є нашим Спасителем, нашим Царем. Ми живемо з Ним і радіємо Ним. Ми розмовляємо з Ним, ходимо з Ним і працюємо з Ним. Ми з нетерпеливістю чекаємо Його другого приходу й нашого воскресіння (Рим. 8.23), коли ми будемо бачити Його лицем в лице, коли ми станемо подібними до Нього. Амінь.

Пастор Володимир Кучер

НАЙБІЛЬШ ВАЖЛИВЕ ПИТАННЯ, ЩО СТОЇТЬ ПЕРЕД НАМИ

Оскар Л. Брауер

(Д-р О. Л. Брауер є професором фізики й хемії в Каліфорнійському університеті, спеціялістом з органічної хемії і т. д.)

(The following article by Dr. O. L. Brauer is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.)

Автор цієї статті є переконаний, що початок речей є найбільш важливим питанням, що стоїть перед нами. Усяка філософія життя стоїть або паде в залежності від її пояснень про початок речей, що нас оточують.

Розгляньмо планету, на якій ми живемо, — Землю. Ніхто при здоровому розумі не буде заперечувати її існування і існування решти величезного всесвіту зірок. У такий спосіб ми маємо до діла з об'єктом, що незаперечно є дійсним. Земля має величезну не до уяви масу, а це 6.600 більйонів раз більйон тонн. Це є питанням, чи людський розум може похопити мільйон, не кажучи вже про більйон або більйон більйонів. Робітник на кінці дня казав, ще один день, ще один доляр, мільйон днів — мільйон долярів. Він ледве чи розумів, що мільйон днів буде дорівнюватись 2.742 рокам без вакацій. Звідки повстала ця маса, що ми її звемо землею?

Знову візьміть під увагу масу інших планет у нашій сонячній системі. Сонце найбільший член цієї системи має масу в 330.000 разів по 6.6000 більйонів більйонів тонн більшу, ніж земля.

У нашій галактиці існує принаймні більйон сонць, пересічна маса яких є значно більша, ніж нашого сонця.

Провідні астрономи кажуть нам з абсолютною певністю, що існує найменш сто тисяч галактик подібних до нашої. В усякім разі існує майже незчислима кількість величезних небесних тіл. Як багато тонн маси це все репрезентує?

Сама думка викликає заворот голови і приголомшує розум.

Як ця вся маса, як усі ці колосальні небесні тіла повстали? На це може бути лише дві відповіді: або вони існували від вічности, або вони були створені. В випадку першої відповіді ми маємо до діла з фальшивою гіпотезою.

Одною з фундаментальних властивостей або характеристик матеріяльних речей є зміна, ріст, розвиток. Природничі науки вказують з певністю на існування початку речей.

У випадку другої відповіді, що пояснює початки всього створенням, погляди широко різнилися на протязі віків.

Теорії, концепції і вірування відносно творчого початку всесвіту можна легко поділити на п'ять груп. По перше є митологія. Наочно це є продуктом людської уяви. Але навіть митологія вказує, що існує щось у людській дусі, що спонукує людину назад до початкової правди, яка є понад людськістю і яка вказує, що Божественна Сила зробила всесвіт.

По друге існує традиція. Ця репрезентує оповідання і описи подій створення, що їх було передано від одного покоління другому.

Хоч ці оповідання є досить перекручені, все ж вони часто містять матеріял, який сильно нагадує нам звіт, що ми його знаходимо в першій книзі Мойсея.

По третє є філософія. Гострі мислителі серед людей приймають і обробляють гіпотези про початок речей. Якщо ці гіпотези знаходять відгук поміж багатьома іншими мислителями, вони стають популярними в осередках науки й у світі їх приймають, як надійні результати наукового знання і досліду. Безліч менших науковців і учителів йдуть слідом.

По четверте існують фізичні і біологічні науки.

Ці мають до діла з наявними фактами про людину і природу так, як ми їх знаємо. Вони досліджують, розтинають, порівнюють — беруть їх скальпелі та сильні побільшуючі призми і проникають в ембріонічні найбільш елементарні форми матеріяльного існування. Вони міряють і обраховують і з їх деді-

катними, скомплікованими, величезними інструментами здіймаються в величезні безкраї висоти. Вони вивчають історію природи, її закони та способи ділання, щоб винайти фактичну правду про початки речей.

П'ятим є спеціяльне Божественне відкриття. Інше ім'я для нього є Біблія. Наука може усталити, що творчий акт мусів мати місце в минулім часі, тим самим вказуючи на існування Божественного Розуму, Божественної Сили. Наука так само може усталити, що ніхто інший, як тільки Божественний Розум міг бути автором величезної скомплікованої і складної системи законів у всесвіті. Але лише Біблія може ототожнити цей Божественний Розум і Силу, як Бога, Якого більшість з нас навчилася знати з дитинства, — Бога, Який відкриває Себе унікально і зверхньо в Його Сині Ісусі Христі. Повертаючись до нашої дискусії про величезний розмір всесвіту і незчисленну кількість і масу зір і планет і думаючи про велику кількість законів, які керують цими зорями і планетами, як рівнож думаючи про живущих і бездушних створінь на землі, — чи не буде здаватись понад всяким дивом, що наші комуністичні сопутники, які створюють значну частину людської раси, відкидають ідею, що Бог існує?

Чи не здається однаково дивним, що велика частина освічених людей в некомуністичних країнах практично заперечує Бога, ігноруючи Його?

Загальне визнання Бога, як Творця, і звідси Суверена всесвіту значило б по перше кінець людської нелюдяности до людини. Це означало б любов і праведність. Атеїзм означає змагання і війну. Як науковець, я не хочу нічого мати спільного з ними. Я вважаю атеїзм, як нелогічну й фальшиву теорію. В його практичних аспектах я вважаю його загубним.

ГОЛОД НА СЛОВО БОЖЕ

В Канаді в обставинах доброго й вільного життя українці в своїй більшості мало цікавляться Святим Письмом, хоч уже мають аж два нових переклади. Не так в Україні. Слово Боже там є великою рідкістю, за нього переслідують, кожна копія цінується і нею дорожать. Пастори позичають Біблії один одному, а люди їх переписують. Віруючі готові віддати півмісячний зарібок за Новий Завіт і не можуть дістати.

Тоді люди взялися переписувати рукою Святе Письмо. Праця клопотлива, що вимагає великої пильности. Нижче ми подаємо зразок частини листка з переписаної Біблії в Україні.

28 Перва книга Мойсея 26.27

20 І сварились пастухи герарські з пастухами Ізааковими говорячи: Наша се вода і прозвав колодязь той Есек - сварка, сварились бо з ним

21 Відійшовши звідти Ізаак, викопав колодязь другий, сварилися і за той, і приложив йому призвіще Ситна - ворожнеча

22 Відійшовші звідти, викопав колодязь і не сварились за сей; і приложив йому призвіще: Рехобот - просторонь, говорючи: Розпросторив Господь займище наше, щоб ми розмножились у сій землі.

23 Піднявся звідти до Бершеби, колодязи клятви.

24 І явився йому тієї ночі Господь, і рече: Я Бог Авраама отця твого. Не бійся бо я з тобою, і благословлю тебе, і намножу насіння твоє задля Авраама раба мого.

25 І спорудив там жертівника, і призвав імня Господнє, і напнав там намета свого. Викопали ж там раби Ізаакові колодязь

26 І Абимелех прийшов до його з Герару, і Ахусат порадник його, і Пихоль, гетьман військa його.

35 І були вони важкою печалю Ізаакові й Ребеці.

Голова 27.

І сталося що як був Ізаак старий, притупились очі в його та й не добачав, покликав Езава, сина свого старшого та й каже йому: Сину мій! І каже: Ось я!

2 І говорить Ізаак: оце я старий уже і не знаю коли скінчусь

3 Так возьми знаряддя твоє сагайдака твого й лука, та піди в дике поле, та влови мені влову

4 І зготуй мені наїдку такого, як я люблю та й принеси мені, щоб моя душа благословила тебе, поки не умер.

5 Ребека ж чула, як Ізаак говорив до Езава, сина свого. Пішов же Езав у дике поле, вловити влову та принести.

6 Озветься Ребека до сина свого меньшого: Оце я чула, як отець твій озвався до Езава, брата твого, промовивши,

7 Принеси мені влову, та зготуй мені наїдку, щоб я попоїв, та благословив тебе перед Господом поки не умер

8 Тим же ти синку послухай голосу мого, що заповідаю тобі

Нехай оця любов до Слова Божого буде пригадкою і для нас на свободі, щоб поки є час, ми не нехтували тим багатством, що у нас в руках. "Досліджуйте Писання, бо ви думаєте в них життя вічне мати", — повелів наш Господь.

Гр. Домашовець

БІБЛІЯ Й МОВИ НАРОДІВ

I. Біблія і її переклади.

Біблія це одна із книг, що переложена на багато різних мов цілого світу. Вона переложена звиш на 1200 мов, повнотою й частинами, переважно Новий Заповіт. В тому числі вона переложена й на українську народню мову. Цього перекладу доконав один із членів Кирило-Методіївського Братства П. Куліш. Це сталося в другій половині XIX сторіччя. До того часу Біблії в чисто народній мові, такого повного перекладу не

було. Повний переклад Біблії, як вище зазначено, появився 1903 року.

На світі є багато різних народів і мов, кожен більший чи менший нарід має свою власну мову. Біблія подає нам, що це сталося в часі будови Вавилонської вежі. 1 Мой. 11:1-9. Про це теж говорить наука археології. В день П'ятидесятниці — зіслання Святого Духа на учнів Христових — ця подія, що кожен нарід має свою мову, дослівно за Божою постановою було довершено. Дії Ап. 2:1-13. В нашому часі, в кінці двадцятого сторіччя, більші народи, поневолюючи менші народи, силою накидають їм свою панівну мову, а відтак скрита організація, яку світова преса, а в тому числі й українська, називають "інтернаціональною", змагають до цього, щоб опанувати цілий світ, створити одну світову державу, один уряд та одну мову, подібно, як це було зі Німрода в часі будови Вавилонської вежі. Але до цього й так не дійде, поперше, що життям людським на цій землі керує Бог, а подруге, що кожен нарід має свою мову, якою говорить, яку любить, яку шанує та за неї бореться.

У великих світових мовах перше місце займає мова китайська, якою говорить 432 мільйони народу. Друге місце займає англійська, 275 міль., третє російська 150 міль., але тут зачислено 50 міль. українців, які по неволі затягнені до вище поданого числа, проте українська мова між цими багатьма мовами займає 15-те місце.

Один з англійських богословів проф. Д. Гег у своїй праці: "Чудесність книги", говорить так: "Дивне те, що ця книга Біблія не була написана в Атенах — людьми філософії, ані в Олександрії в Єгипті, де в часі Христа було велике скупчення науковців, але вона зістала написана в Палестині. Ті, що передали нам Новий Заповіт, не мали університетської освіти і не були філософами того часу; а навіть не говорили поправно своєю рідною мовою. Відомо з Нового Заповіту, як ап. Петро піймався на словах, якому закинено галилейську мову. Мат. 26:73 і Мар. 14:70. Те саме було з ап. Іваном. Дії Ап. 4:13. Багато з тих людей, що писали Біблію, були такого ж самого характеру та знання, один був робітник, другий пастух, а деякі звичайними рибалками.

Сьогодні багато пишеться в євангельських і тому подібних журналах, щоб перекладати або зробити поправлене перевидання Св. Письма, треба конечно знати єврейську та грецьку мови. Ясна річ, що таке знання потрібне, але тут постає загадкове питання, — коли появляється якийсь новий переклад Біблії, то в кожному перекладі, як не на початках Біблії, то в побічних працях, підкреслюється, що перекладач великий знавець старинних мов єврейської та грецької і т. п. Але коли ми беремо до рук ці переклади Св. Письма й порівнюємо тексти одні з одними й бачимо певну розбіжність, не тільки в текстах (віршах), але й у самих словах. Виходить, що перекладачі Св. Письма деякі слова староєврейські чи грецькі — розуміють по-своєму.

Знання єврейської чи грецької й тому подібних мов не є щось таке велике. На це є школи, підручники й словники, і хто бажає знати одну чи другу якусь мову — має широко двері відчинені.

Часто в багатьох людей постає питання: "Якою мовою говорив Ісус Христос?" З Нового Заповіту ми бачимо, що Господь Ісус говорив мовами єврейською, римською й іншими, Лук. 4:16-20. З цього місця ми бачимо, що Господь Ісус не тільки говорив єврейською мовою, але й читав книгу пророка Ісаї. Однак щоденна мова, що нею послугувався Ісус Христос — була мова арамейська, якою тоді говорили мешканці Палестини. Останні слова Христа на хресті були висказані мовою арамейською, такою мовою, яку більшість людей розуміли, Мат. 27:46.

З інвазією Ісляму (арабів) від 800 р. по Хр. арамейська мова почала уступати, а на її місце прийшла арабська, — залишилися деякі рештки. У теперішньому часі існують ще деякі оселі в Сирії, де населення говорить мовою Ісуса Христа, цебто мовою арамейською, яка в дечому споріднена з єврейською.

Деякі одиниці з євангельського руху, наслідуючи старі погляди православного й католицького духовенства, думають, що вони мають монополію у знанні Біблії, так можуть думати такі, що ширше не зазнайомлені з українською науковою літературою. Один з найбільших знавців духовної й світової літератури був Іван Франко. Він був найбільшим поетом, письменником і вченим істориком літератури. Він один з кращих знавців Біблії. Доказом цього є цілий ряд наукових розвідок "До історії Церкви в XVII ст.", та його ширша рецензія в німецькій мові: "Ді Бібель унд ді ноєрен Ентдекунген ін Палестіна, ін Єгиптен унд Ассиріен". Відтак "Іван Вишенський" — студії "Містерія страстей Хирстових", "Варлам і Йосафат", переклад "Життя Ісуса Христа — статті патера Дідон і Моріса Верне" та інші. Крім цього І. Франко писав свої вірші й поеми з християнською тематикою, як: "Ів. Вишенський", "Смерть Каїна", "Рука св. Дамаскина", "Мойсей" і інші, писав по довгих студіях біблійних джерел. Біблійні праці І. Франка зі сторони євангельського руху ще не досліджені.

Іван Франко, як про це пише його донька Анна Франко-Ключко в довшій статті "Україна і Ганді", що була поміщена у "Вільному Світі" минулого року 1967, згадуючи, що її батько

І. Франко володів кількадцятьма мовами і був глибоко віруючим християнином.

Теперішній застій та труднощі на українському релігійному полі ще не є такі страшні, щоб не протиставитись сучасному атеїзмові чи модернізмові, який скривається у міжнародному інтернаціоналізмі, коли взяти під увагу слова Христа: "Я, Світло, на світ був прийшов, щоб кожен, хто вірує в Мене, у темряві не зостався" (Ів. 12:46). Так розуміли Христа Його учні, що перемога над усяким злом по стороні Божій і так передаяи для всіх вірних християн: "А хто світ перемагає, як не той, хто вірує, що Ісус — то Син Божий" (1 Ів. 5:5). Першою причиною до застою й труднощів в українському релігійному русі, це російські впливи. Ще й досі український релігійний рух залежний від російських впливів — православні, католики й євангелики. На цю тему можна писати багато, але той, хто цікавиться цією проблемою, — бачить це в українській пресі та в щоденному житті. У євангельському русі про мовні впливи цікавий читач довідається з найновішої праці, що появилась друком: "Нарис історії Української Євангельсько-Баптистської Церкви".

Другою причиною до застою й труднощів в українському релігійному русі, — поділ духовенства й мирян. Духовенство в українській релігійності не цікавиться церковною реформою. Певний крок зробив пок. митрополит Василь Липківський, до реформи Української Православної Церкви, 1921 року, його послідовників полишилося дуже мало. І ті, що є, мусять боротися зі своїми противниками, що тримаються релігійного консерватизму.

Третьою причиною до застою й труднощів в українському релігійному русі, невтральність української інтелігенції щодо релігійно-церковного життя. Ці тримаються протоптаної традиції — справа релігійно-церковна належить до духовенства. Це далося спостерегти з появою двох нових перекладів Св. Письма — Біблії. Навіть українські мовознавці не звернули ширшої уваги на мову цих двох Біблій нового перекладу. Тому, що це справа релігійна — належить до духовенства.

(Далі буде)

ЖАЙВОРОНКИ

Ще в стародавні віки, у той самий час, коли в орлів черепахи вчились літати, молодий Жайворонок сидів недалеко того місця, де одна з вищезгаданих черепах, згідно з байкою мудрого Езопа, скінчила своє літання благополучно на камені з великим шумом і тріском. Молодчик, перелякавшись, підобрався з тремтінням до свого батька:

— Тату, без сумніву, біля тієї гори сів орел, про якого ти мені колись казав, що це є птах, що є страшніший за всіх і сильніший . . .

— А по чім ти це вгадуєш, синку? — спитав дід.

— Тату! Як він сідав, я такої швидкости, шуму і грому ніколи не бачив.

— Мій милий синку! — сказав дід — твій розум ще молодий . . . Знай, мій друже, і завжди співай собі оцю пісню:

Не то орел, що високо літає,
А той, що легко сідає . . .

Сила.

Багато без спосібности розпочинають великі діла, але зле кінчають. Добрий намір і кінець всякому ділу є печать.

Г. Сковорода
(Басні Харківські)

РІЗНЕ

РОЗЧАРОВАНИЙ ПРОПАГАНДИСТ

(Взято з "Живе слово і глибина змісту", "Думки про атеїстичну пропаганду" Е. Рюміна).

Атеїстичний лектор оповідає: "Я виголосив свою лекцію з незвичайним ентузіязмом. Так. Перший раз авдієнція прийняла її так сердечно і з таким ентузіязмом. Час від часу було чути оплески і вигуки згоди. Я скінчив лекцію і спитав організатора: Скажіть мені, чи ваша авдієнція завжди приймає так добре атеїстичних лекторів?

І тоді я почув збентежену відповідь: Та бачите, сьогодні тут присутні майже всі старовіри. Їх притягла тема: "Критика ідеології і тактики сучасної російської Православної церкви". Отже, вони самі критикували її вже триста років. Ще архиєрей Авакум почав цю критику"... (Релігія в країнах під комуністами).

КАНАДІЙСЬКА ЖЕРТВЕННІСТЬ

Канадійці дали на добродійні цілі в 1967 р. 570 мільйонів долярів. Окремі особи дали $523 мільйони і корпорації $47 мільйонів. 49% було дано на релігійні цілі, 17% на вихову, 13% на добродійні, 11% на здоров'я, решта на інші цивільні й т. д.

Нарис Історії Укр. Св. Баптистської Церкви

Пастор Г. Домашовець написав і видав історію баптистської деномінації. Це є велика праця на 596 сторінок і виявлює велику працьовитість і посвяту автора завданню, що він собі його поставив. Книжка містить багато цікавого матеріялу, що може також послужити для дальших студій баптистського руху серед українців.

В такій великій праці можна сподіватись деяких неточностей, зокрема по відношенню інших церков, з якими автор не мав особистої стичности, а дістав інформації з інших рук.

Наприклад, на ст. 523 написано про паст. І. Глову, що він лише "поривався дещо писати". Пастор І. Глова був одним з найбільш успішних редакторів "Канадійського Ранку". Тисячі приміриків цього журналу розкуповувались читачами і сам журнал в його часі був самоутримуючийся. Так само поміж інших праць І. Глова написав прекрасну працю "Папа чи Христос", яка була кілька разів перевидана. На стор. 531 в перечні різних видань не згадана прекрасна духовна праця пастора Д. Галенди: "Що робити мені, щоб спастися". Не згадано також відомого мовознавця і співредактора "Євангельської Правди" проф. І. Флорінського та його цінної праці "Сковорода як предтеча українського євангелизму". Не згадано "Збірника проповідей", який видав М. Фесенко. На ст. 534 автор прилучує п'ятидесятників до таких, що "Суттєво вони не мали нічого спільного з українським життям і з народною традицією". Ця оцінка не є об'єктивна. Українські п'ятидесятники мають свою чисто українську організацію й усе брали участь у спільних українських євангельських акціях. Принаймні так було в Канаді. В Україні це п'ятидесятники, що ведуть перед у боротьбі за релігійну свободу. При згадці про друк перекладу Біблії Куліша варто було згадати ролю паст. Т. Галенди, який через Американське Біблійне Т-во і з його поміччю заохотив Брітійське Біблійне Т-во до друку Біблії Куліша. В час другої світової війни праця над перекладом Біблії зупинилась і манускрипт десь подівся. Власне він був на перехованню в руках одного з приятелів Д-ра Огієнка, але це не було відомо іншим. Тоді представники різних українських євангельських деномінацій у Канаді створили Світову Раду Українських Протестантських Церков на з'їзді в Торонті 6-го грудня 1949 року. Головою було обрано паст. П. Кіндрата, секретарем паст. М. Фесенка. Баптистів заступав паст. П. Бартков, пресвітеріян паст. І. Яцентий. Скарбником був пастор Л. Стандрет. Імміграцією референував паст. Л. Бучак. Від п'ятидесутників були паст. Ф. Шелестовський і бр. С. Пінчук. Світова

Рада У.П. Церков, поміж іншими справами, просила Бр. Б. Т-во поновно видати поправлений переклад Куліша. Проте в міжчасі знайшовся манускрипт перекладу д-ра Огієнка та первісні європейські члени ревізійного комітету паст. В. Кузів і паст. Л. Жабко-Потапович обстоювали використання перекладу д-ра Огієнка. Бр. Б. Товариство з ними погодилося, найголовніше тому, як це твердив секретар т-ва в Торонті, що їм цей переклад уже коштував $12.000. Ревізійний комітет поширено, але що потім з того вийшло, автор описує коротко, але правдиво.

В списку укр. євангельських журналів не згадано "Євангельської Правди", яка виходить уже 28 років. В "Єв. Правді" брали участь своїми статтями такі провідні вчені і публіцисти, як проф. Махів, проф. Флорінський, Д-р Донцов і інші. Сам автор книжки не раз присилав свої статті до "Єв. Правди". Наочно це мабуть друкарська помилка.

Щодо повстання української баптистської церкви в Торонті, то українські пресвітеріяни на чолі з паст. М. Фесенком сприяли повстанню укр. бапт. громади. Перша укр. баптистська церква містилась у Злученій Церкві і була відкрита з участю пасторів усіх укр. деномінацій.

Пізніше, з огляду на сталу закулісну опозицію "слов'янських" братів Злучена Церква відмовила їм приміщення й громада не могла знайти місця на свої богослуження. Тоді українська пресвітерська Церква в Торонті дала їм для вжитку свій будинок, хоч і було це сполучено з певними труднощами.

"Нарис Історії" можна набути: 52 Woodlawn Place, Irvington, N.J., 07111, U.S.A. Ціна $7.00.

ЗАПИТАННЯ ПРО РИТУАЛІСТИЧНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ?

Прошу пояснити, в чім полягає головна різниця поміж євангельським богослуженням, а богослуженням православних і католицьких церков?

Богослуження євангельських церков взоруються на богослуженнях перших християн. Їх зразки подані в Святім Письмі. Ці богослуження не були прив'язані до якогось місця або будинку. Вірні поклонялись Богові духом і правдою через поодиноке і виключне посередництво Ісуса Христа. Складовими частинами богослуження були молитви, спів псальмів і здорова проповідь на підставі Св. Письма. В якім порядку це робилось, не було важно так довго, як був порядок.

У відрізнення від євангельських богослужень, богослуження традиційних церков мають відбуватись у спеціяльно для того освячених будинках. У такій церкві має переховуватись

антімінс з останками будьякого святого, богослуження має відправляти спеціяльно для того посвячена особа-священик. Окрім цього центром богослуження є так звана "безкровна жертва". Це коли на певні слова священика "згідно з їхньою наукою) хліб перетворюється в правдиве тіло Христове, а вино в Його кров. Ці хліб і вино підносяться й увесь нарід поклоняється їм як Богові. В додаток до цього священик з усіма присутніми благають діву Марію, анголів, Йосифа й інших святих за різні дари й ласки. Наприклад, щоб діва Марія відкрила їм двері милосердя, а святі також молили Бога за них і т. д. Робляться й інші подібні речі, яких Св. Письмо ясно забороняє. Не дивлячись на всі потяги до поєднання поміж різними церквами, ані православні, ані римо-католики не мають навіть і на думці зректися повищих практик. Для євангеликів усі повищі звичаї і навчання є переступом заборони поклоніння комубудь, окірм Бога (Дивись 2 Мойсея 20).

Євангелики вважають повищі практики за гріх ідольства, що є тяжко осуджений у Св. Письмі. Коли б традиційні церкви зреклися повищих практик, то тоді вони стали подібні до євангеликів. Коли б євангелики стали брати участь у повищих ритуалістичних відправах, то перекреслили б реформацію.

РАДІЙТЕ

Християни повинні бути найвеселіші з-між усіх людей на цьому світі, бо правдиве спасіння дає людині надію на вічне життя та спокій і радість тепер. Спасенна людина відчуває Божу силу в своєму серці. Давид молився: "Приверни мені радість спасіння Твого і дух доброї волі нехай покріпить мене". Пс. 51. Ап. Павло написав: "Бог же впования нехай наповнить вас усякою радістю та спокоєм у вірі, щоб ви збагатились надією, силою Святого Духа". Римл. 15:13. Ми можемо розказати словами про любов, радість та спокій, що наповняє серця віруючих у Бога. Ап. Петро називає це невимовною славною радістю. Ви Його любите не бачивши і вірусте в Нього. Писання подає нам приклади тих, хто мали радість у спасінні. Євнух, якого Филип охрестив, пішов до дому свого з радістю великою. Діяння 8:39. Закхей, який злізши з дерева і прийняв у свій дім Ісуса, зробив це з радістю. Луки 19:1-9. Темничник, що прийняв Господа Ісуса за свого Спасителя, мав велику радість. Луки 19:1-9.

Духове відродження є найбільша подія в людському житті. Пророк Ісайя описує цю радість, як велику радість. Ісайї 61:10.

Наше спасіння приносить велику радість не тільки нам самим, але й іншим. Наше спасіння спричиняє велику радість на небі. Ісус Христос сказав: Говорю вам, що на небі радітимуть більше за одного грішника, що кається ніж за девятьдесять і девять праведників, що не потребують покаяння.

М. Ясінський

НЕСПРАВЕДЛИВИЙ ПРИВІЛЕЙ

Асоціяція Євангеликів у Ванкувері вислала міністрові фінансів листа, в якім протестує проти аномалії в оподаткованню римо-католицьких священиків і черниць.

Щороку число священиків і черниць, які займають різні професійні посади в публічних інституціях, школах і шпиталях невпинно зростає. Вони дістають за свою працю ту саму платню, що і світські професіоналісти, але проте не платять жодного оподаткування. Всі інші вчителі, професори й т. п. платять подоходний податок, але їх римо-католицькі колеги-священики, дістаючи таку саму нагороду, від оподаткування є звільнені.

Підраховують, що в такий спосіб уряд губить до якихсь 15 мільйонів долярів річно. Це ні що інше, як поміч римо-католицьким чернецьким організаціям і фінансування державними грошима римо-католицизму за рахунок решти населення.

Той факт, що так звані священики і черниці твердять, що ніби вони зарисяглися на "бідність" і що зароблені гроші віддають своїм церковним чернецьким організаціям, не є ніяким виправданням.

Податки накладаються на кожного громадянина на його зарібок. Що він з тим зарібком зробить потім, це його власна справа. Він може за нього щось купувати або комусь його віддати, це не торкається уряду й решти населення. На свій зарібок він повинен заплатити податок так, як це робить усе населення. Наочно це несправедливе фінансування римо-католицької церкви на рахунок загалу податковців у Канаді уряд повинен припинити.

В ІНТЕРЕСАХ ПРАВДИ

В однім з українських євангельських журналів була поміщена замітка такого змісту: "Як ми вже повідомляли останньою укр. ев. церковною громадою в якій Злучена Церква Канади зліквідувала минулого року укр. богослуження була місцевість Андрю, Алта . . . "

Це оповіщення розходиться з дійсними подіями в Андрю. Як євангелики, ми є духово зобов'язані бути правдивими, хоч це часом і виставляє декого з нас у невигіднім світлі. В дій-

сності українська злучена громада в Андрю, Алта., сама просила Злучену Церкву прислати їй замість українського, англомовного пастора. Друга подібна громада в тій же околиці обслуговувалась і далі українським пастором.

За це прохання громади в Андрю, Алта., не можна винуватити Злучену Церкву.

Виною Злученої Церкви з самих початків було те, що ця церква "годувала з ложки" свої українські громади на протязі майже півстоліття. В громадах були члени багатирі, які могли самі утримувати не тільки свої громади, але й помогти іншим. Але вони все йшли з протягненою рукою до пресвітерій. Церква не подбала про те, щоб розвинути в українських громадах почуття гідности й відповідальности. Коли вкінці Злучена Церква втяла допомогу, непривичні до самоутримання громади просто самозліквідувалися.

Цілком іншу ситуацію бачимо в Пресвітерських, Баптистських і П'ятидесятницьких Громадах, які самі побудували свої церкви і, по змозі, утримують своїх пасторів. Замість несправедливої критики, українські євангельські організації повинні були б подбати про перевихову і обслугу громад, яким Злучена Церква приділила допомогу. Але так далеко в цій важливій справі нічого не робиться.

РАДІОПЕРЕДАВАННЯ РАДИ УКРАЇНСЬКИХ ЄВАНГЕЛЬСЬКИХ ЦЕРКОВ У КАНАДІ

В неділю, 14 січня 1968 р., відбулося радіо-надання богослуження Р.У.Є.Ц. у Канаді на Україну.

У богослуженні брали участь пастор Української Баптистської Церкви в Торонті З. Речун-Панько, який провів глибоку духову молитву за Радний Край. Бр. Й. Обельницький, представник П'ятидесятницьких Церков, прочитав Євангелію про народження Ісуса Христа.

Пастор Української Пресвітерської Церкви в Гамільтоні і секретар Ради Українських Євангельських Церков у Канаді Володимир Кучер виголосив прекрасну змістовну проповідь. Наприкінці голова Р.У.Є.Ц. у Канаді, пастор М. Фесенко, передав короткий привіт від канадійських євангеликів братам і сестрам на Рідних Землях. Під час богослуження співав хор Української Пресвітерської Церкви в Торонті під диригентурою бр. П. Сича. Виступали з окремими чудовими тріо Анна, Марта й Оксана Черняк та Галина, Юлія і Леся Бовкун. Сестра А. Бовкун мало сольоспів у колядці "Що то за предиво". При органі була Елеонора Фесенко.

Друга радіо-передача на Україну мала місце з Української Баптистської Церкви в Торонті 19 січня. Пастор З. Речун-Панько виголосив духовну проповідь. Співав хор громади під диригентурою бр. А. Теслюка. При піяно була Ірина Сіра. Пастор М. Фесенко передав коротке привітання братам і сестрам на Рідних Землях від імени Ради Українських Євангельських Церков у Канаді.

ЯК ВИШУКУЮТЬ ВІРУЮЧИХ НА КУБАНІ

Нижче ми подаємо "Анкету" в оригінальній мові, з якою московська влада розіслала своїх агентів по станицям, наочно для того, щоб вжити її пізніше для переслідувань. Що їм населення подало, можна тільки уявити. До різних "анкет" нарід там привик. Правдоподібно сто процентів зголосило себе правовірними марксистами. Цікаво так само те, що в той час як на Кубані населення складається переважно з українців, та перше край був заселений запорожськими козаками, — все таки саму "анкету" ширяться в московській мові.

АНКЕТА

Обследования состояния религиозности по городам, районам, станицам и поселкам Краснодарского края.

1. Фамилия, имя, отчество.
3. Возраст.
3. Социальное положение.
4. Образование.
5. Материальная обеспеченность.
6. Семейное положение (холост, женат, замужем, глава семьи или нет).
7. Специальность, где и кем работает.
8. Общая характеристика дома или квартиры: есть ли радио, телевизор, книги, журналы, газеты, имеются ли иконы, лампады.
9. Каково вероисповедание верующего и чем оно лучше других (выяснить его мнение), что больше всего привлекает верующего в культе (проповедях, таинствах, праздниках и т. д.). Как относится к новой советской обрядности.
10. Ходит ли верующий в церковь или молитвенный дом, как часто.

11. Получил религиозное воспитание в детстве или стал религиозным в результате жизненных трудностей (указать каких) что, по словам верующего, в таком случае было решающим, что он стал верующим, как это произошло.

12. Какую религиозную литературу читает (библию, журналы, рукописи). Что больше его интересует в библии, какие мысли и чувства вызывает это чтение.

13. Читает ли верующий политическую, художественную, научно-естественную, антирелиозную литературу. Какие мысли и чувства вызывает чтение этой литературы.

14. Слушает ли атеистические передачи по радио, телевиденью, а также лекции и беседы на атеистические темы в клубе или других местах. Каково его мнение о научно-атеистической пропоганде.

Анкета заполняется только обследованием со слов верующего.

В ходе беседы очень важно выяснить не прямыми, а наводящими вопросами, что особенно привлекает верующего в религии церкви, в религиозных обрядах, какие обряды оказывают наиболее серьзное влияние на чувства верующих людей.

WORLD DAY OF PRAYER

A SERVICE OF PRAYER AND COMMITMENT

Friday, March 1, 1968

World Theme: *Bear one another's burdens;. (Galatians 6:2)
(This service was prepared by Mrs. Rathie Selvaratnam, Ceylon, Chairman of the Asian Church Women's Conference.)

Order of Service

PRELUDE

CALL TO WORSHIP (Congregation standing)

1st Leader: God is love, and he who abides in love abides in God, and God abides in him. (1 John 4:16)

A new commandment I give unto you, that you love one another; even as I have loved you, that you also love one another. By this all men will know that you are my disciples, if you have love for one another. (John 13:34, 35).

If you love me, you will keep my commandments. (John 14:15)

Beloved, let us love one another; for love is of God. (1 John 4:7)

HYMN: "Love Divine, all loves excelling" (Tune — Hyfrydol, 8.7.8.7. D)

Love Divine, all loves excelling,
Joy of heaven, to earth come down,
Fix in us thy humble dwelling,
All thy faithful mercies crown.
Jesus, thou art all compassion;
Pure, unbounded love thou art;
Visit us with thy salvation,
Enter every trembling heart. —Amen.

(Congregation seated)

ADORATION AND THANKSGIVING

1st Leader: Let us humbly bow in adoration before God our Father, who loves us and bears with us:
How lovely is thy dwelling place, O Lord of hosts;
My soul longs, yea, faints for the courts of the Lord;
my heart and flesh sing for joy to the living God. (Ps. 84:1, 2)

PEOPLE: O Lord, who shall sojourn in thy tent? Who shall dwell on thy holy hill?

1st Leader: He who walks blamelessly, and does what is right, and speaks truth from his heart; who does not slander with his tongue, and does no evil to his friend, nor takes up a reproach against his neighbour; in whose eyes a reprobate is despised, but who honours those who fear the Lord; who swears to his own hurt and does not change; who does not put out his money at interest, and does not take a bribe against the innocent.

PEOPLE: He who does these things shall never be moved. (Ps. 15)

LITANY Let us pray.

1st Leader: O God our Father, who has revealed thyself unto us in thy Son, Jesus Christ, and has made us all thy children and brethren one of another.

PEOPLE: We praise and adore thy holy name.

1st Leader: O God, the Son, who didst bear the burden of our sin upon the wood of the cross, and opened the doors of everlasting life.

PEOPLE: We praise and adore thy holy name.

1st Leader: O God, the Holy Spirit, who continues to make intercession for us with groanings that cannot be uttered,

PEOPLE: We praise and adore thy holy name.

1st Leader: Almighty God whose glory the heavens are telling, the earth thy power, and the sea thy might, and whose greatness all feeling and thinking creatures everywhere herald; to thee belongeth glory, honour, might, greatness and magnificence now and forever, to the ages of ages.—Amen.

THE LORD'S PRAYER
SCRIPTURE READING
1st Leader: DIVINE LOVE GIVES
2nd Leader: For God so loved the world that he gave his only Son that whoever believes in him should not perish, but have eternal life. For God sent the Son into the world not to condemn the world, but that the world might be saved through him. (John 3:16:17)
1st Leader: DIVINE LOVE PLEADS
2nd Leader: O my people, what have I done to you, and in what have I wearied you? Answer me! For I brought you up from the land of Egypt, and redeemed you from the house of bondage; and I sent before you Moses, Aaron and Miriam. O my people, remember what Balak king of Moab devised, and what Balaam the son of Beor answered him, and what happened from Shittim to Gilgal, that you may know the saving acts of the Lord. (Micah 6:3-5)
1st Leader: DIVINE LOVE STOOPS TO CONQUER
2nd Leader: Jesus rose from supper, laid aside his garments, and girded himself with a towel. Then he poured water into a basin, and began to wash the disciples' feet, and to wipe them with the towel with which he was girded. When he had washed their feet, and taken his garments, and resumed his place, he said to them, "Do you know what I have done to you? You call me Teacher and Lord; and you are right, for so I am. If I then, your Lord and Teacher, have washed your feet, you also ought to wash one another's feet. For I have given you an example, that you also should do as I have done to you. (John 13:4, 5, 12-13)
1st Leader: DIVINE LOVE COMMISSIONS
2nd Leader: Bear one another's burdens, and so fulfil the law of Christ. For if anyone thinks he is something, when he is nothing, he deceives himself. But let each one test his own work, and then his reason to boast will be in himself alone and not in his neighbour. For each man will have to bear his own load. So then, as we have opportunity, let us do good to all men, and especially to those who are of the household of faith. (Galatians 6:2-5, 10)
(Congregation standing)
HYMN: "O Love that wilt not let me go" (Tune: St. Margaret—8.8.8.8.6)

O Love that wilt not let me go, That in thine ocean depths its flow
I rest my weary soul in thee;
I give thee back the life I owe, May richer, fuller be.

O Light that followest all my way, That in thy sunshine's blaze
I yield my flickering torch to thee; its day
May brighter, fairer be.
My heart restores its borrowed ray,

O Cross that liftest up my head,
I dare not ask to fly from thee;
I lay in dust life's glory dead,
And from the ground there blossoms red
Life that shall endless be. —Amen.

(Congregation seated)

PENITENCE

3rd Leader:
It is the Cross of Christ that draws men
in every country and in every age
more than his teaching,
more than his life of holiness,
more than his miracles of power and love.
The Cross declares God's love for men;
God loves men as much as this.
The Cross shows what man's sins do to God;
Sin causes all this pain to God;
When one is selfish,
When one is proud,
When one is exclusive, prejudiced,
When one is unconcerned about the other,
When one is unforgiving,
there is sin.

1st Voice: Is it nothing to you, all you who pass by?
Look and see if there is any sorrow like my sorrow which was brought upon me. (Lamentations 1:12)
2nd Voice: Christ bore our sins upon the Cross.
Should we not bear one another's burdens?
1st Voice: Where is thy brother?
2nd Voice: I know not; am I my brother's keeper?
1st Voice: No. But where is he? Are you concerned about him?
3rd Leader: Let us in penitence bow before the Cross of Christ and confess our failure to love others as God loved us and reconciled the world unto himself.
Let us pray:
For our failure to realize that the whole world is a brotherhood, that there cannot be Greek and Jew, circumcised and

uncircumcised, barbarian, Scythian, slave, free man, but Christ is all and in all,

PEOPLE: O Lord, forgive.

3rd Leader: For our prejudice and self-consciousness of race or colour or tongue,

PEOPLE: O Lord, forgive.

3rd Leader: For our indifference and lack of concern
For our fellowmen living in poverty, and unemployment;
For children who are undernourished; For the ill-clothed, ill-housed, illiterate and ill,

PEOPLE: O Lord, forgive.

3rd Leader: For our unwillingness to understand the needs and problems of other peoples, the bitterness of the weak, and the groans of the oppressed,

PEOPLE: O Lord, forgive.

3rd Leader: For our readiness to acquiesce in the ways of the majority, to seek the paths of least resistance and to prefer popularity to justice and equity,

PEOPLE: O Lord, forgive.

3rd Leader: If, where the Father has placed us, we do not fight with all our strength against the world in disorder, we are not real Christians. We do not love God. For as St. John says, "He who does not love his brother whom he has seen, cannot love God whom he has not seen." (1 John 4:20) and
"Little children, let us not love in word or speech but in deed and in truth." (1 John 3:18)

1st Voice: Then they also will answer, "Lord, when did we see thee hungry or thirsty or a stranger or naked or sick or in prison, and did not minister to thee?"

2nd Voice: Then he will answer them, "Truly, I say to you, as you did it not to one of the least of these, you did it not to me." (Matthew 25:44, 45)

3rd Leader: May the almighty and merciful Lord grant unto us pardon and remission of all our sins, time for true repentance, amendment of life, and the grace and comfort of the Holy Spirit.—Amen.

PEOPLE: Teach us, O Lord, to love our neighbours and enemies. Deliver us from misunderstandings and shortcomings. With the redemptive love of Jesus Christ, teach us to share the sufferings of sinners. Teach us how to remake mankind. Remake us, O Lord, to be thy true children, that some day we may have thy kingdom on earth as thy rule in heaven. In the name of Christ we pray.—Amen. (Toyohiko Kagawa)

(Congregation standing)

HYMN: "When I survey the wondrous Cross." (Tune: Communion (Rockingham) L.M.)

When I survey the wondrous Cross
On which the Prince of glory died,
My richest gain I count but loss,
And pour contempt on all my pride.

Forbid it, Lord, that I should boast,
Save in the death of Christ my God;
All the vain things that charm me most
I sacrifice them to His blood.

Were the whole realm of nature mine,
That were a present far too small;
Love so amazing, so divine,
Demands my soul, my life, my all. —Amen.

(Congregation seated)

MESSAGE ON THE THEME

INTERCESSION

4th Leader: Let us pray.
for their faith that they may be more than conquerors in seeing and working for the things that belong to peace and in achieving a family of nations,

PEOPLE: Lord, hear our prayer.

4th Leader: For the leaders, from many lands, who serve in the various Commissions of the United Nations, that they may be guided and blessed in their efforts, to relieve poverty, hunger and illiteracy and to gain for every man his God-given rights,

PEOPLE: Lord, hear our prayer.

4th Leader: For our brethren in different parts of the world, those who are tempted through fear or pain to deny their Master and compromise their faith and those who suffer for their faith, that they may be more than conquerors through him who loves them,

PEOPLE: Lord, hear our prayer.

4th Leader: For all missionaries in the service of Christ and his church, that they may be living witnesses to God's love and mercy among the people they serve,

PEOPLE: Lord, hear our prayer.

4th Leader: For the church, that the divisions of the body of Christ may soon give way to the unity which is in Christ,

PEOPLE: Lord, hear our prayer.

4th Leader: We intercede before thee for the nations of the earth and our prayer is the same as that of ancient seekers after thee, "From darkness lead us to light, and from shadows to reality." Mercifully grant that millions in our lands forever engaged in arduous pilgrimages, in search of peace and satisfaction, may at last lay down their weary burdens at the feet of him who gives rest and peace to all those who labour and are heavy laden. May they come at last to the haven of peace, even Jesus Christ, and find in him thine own response to their age-long quest. (From Augustine Ralla Ram)

Let us pray for the World.

4th Leader: O God, Ruler of all, grant that the state of the world may be such that everywhere doors may open for the truth of Thy word and the saving power of thy gospel to spread unhindered throughout the earth. Take from the world all threats of war.

PEOPLE: Enable nations to live together in brotherhood. Teach men to direct the powers which thou hast given them to the saving of life not to the destroying of it.

4th Leader: Take from the world all religious intolerance.

PEOPLE: Help all men to remember that thou hast thine own secret stairway into every heart.

4th Leader: Take from the world all enmity and suspicion between nation and nation, between race and race, between colour and colour.

PEOPLE: Help them to find a new fellowship which will transcend colour and country, and which will make them one family in thee.

Leader: Take from the world all injustices, illiteracy and poverty and make it a world where none shall prey on any other.

PEOPLE: Hear these our prayers, and inspire us by thy Spirit and strengthen us by thy grace to build the kind of world this world ought to be through Jesus Christ our Lord.

—Amen. (Barclay).

(Congregation standing)

HYMN: "Speak forth thy Word, O Father" (Tune: Aurelia—7.6.7.6. D)

Speak forth thy Word, O Father,
  Men's hungry minds to feed:
The people starve and perish,
  Unconscious of their need;
For so, Lord, thou hast made us
  That not alone by bread,
But by thy word of comfort
  Our hunger must be fed.

The secrets of the atom,
  The universe of light,
All wonders of creation
  Proclaim thy boundless might:
But only through the witness
  From man to man passed on
Dost thou reveal in fulness
  The Gospel of thy Son.

Take us, then, Lord, and use us
  Thy messengers to be:
Our prayers, our gifts, our service
  We offer here to thee,
That every man and nation
  May learn what we have heard,
And all the minds of millions
  Shall feed upon thy word. —Amen

(Congregation seated)

ACT OF DEDICATION

1st Leader: God gives — man shares.

At this service of worship and dedication, let us share with those in need of the good gifts of God.

"But if any one has the world's goods and sees his brother in need, yet closes his heart against him, how does God's love abide in him." (1 John 3:17)

THE OFFERING

(Special Music if desired)

Dedication of Offering

1st Leader: All things come of thee, and of thine own do we give unto thee, O Creator of the world.—Amen.

PRAYER OF DEDICATION (Congregation standing)

Leader and People: Father of our Lord Jesus Christ, from whom every family in heaven and earth is named, humbly we come into Thy presence to dedicate ourselves to thee. Open our eyes that we may understand and value the hopes and aspirations of women in many lands which have made this Day possible. Keep us from taking this Day of Prayer for granted by giving us a growing understanding of what this Day really means to us as children of the household of God.

Show us what commitment to thee means in terms of sharing one another's burdens. Let us come to thee, dear

Lord, with sensitive hearts, with spirits which have truly sought to discover thy will for us in the ever-changing shapes and structures of our modern society.

We pledge thee our loyalty and earnestly pray that there may be such quality of life in us that the world can recognize us as citizens of thy kingdom. Through thy power and redeeming love make us bridges of reconciliation and healing to the nations.

Grant to each of us a warm sense of thy living presence. As we leave this place of worship, as we go out from this experience of supporting fellowship and return to our ordinary tasks and responsibilities enable us to stand fast in the faith.—Amen. (Rayann Ma, Hong Kong)

World Day of Prayer Hymn: "The Day Thou Gavest" (Tune: St. Clement 9.8.9.8)

The day Thou gavest, Lord, is ended;
The darkness falls at thy behest;
To thee our morning hymns ascended,
Thy praise shall sanctify our rest.

We thank thee that thy church unsleeping,
While earth rolls onward into light,
Through all the world her watch is keeping,
And rests not now by day or night.

As o'er each continent and island
The dawn leads on another day,
The voice of prayer is never silent,
Nor dies the strain of praise away.

So be it, Lord! Thy throne shall never,
Like earth's proud empires, pass away;
Thy Kingdom stands and grows forever,
Till all thy creatures own thy sway. —Amen.

BENEDICTION

Leader: Now unto him that is able to do exceedingly abundantly above all that we ask or think according to the power that worketh in us, unto him that loved us and washed our sins by his own blood, to him be glory and wisdom and thanksgiving, and honour and power and might for ever and ever.—Amen.

15.1

Євангельська ПРАВДА

Березень 1968 March

LIBRARY
ONAL CENTRE
ANADA

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ЗМІСТ

Чи Христос воскрес? 1

Справжній матеріялізм не до прийняття. І. В. Наблах 4

Де найбільша потреба. В. Кучер 8

Бог. Д-р В. Лобай 11

Біблія й мови народів. В. Домашовець 14

Різне 18

Timekeeper's Dilemma by May Hall Thompson
(by courtesy of the "Bible Truth") 23

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Vol. XXIX. № 2. Березень 1968 March Рік XXIX. Ч. 2.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CENTRAL EDUCATIONAL CENTRE
CANADA

ЧИ ХРИСТОС ВОСКРЕС?

"А Дух свідкує" (1 Йоана 5:6).

В супереч різним твердженням, без віри в воскресіння Ісуса Христа християнство є неможливим. Без воскресіння Христового християнство знижується до рівня теорії про життя, подібне до конфуціянства чи буддизму. Без воскреслого Христа християнство ніколи б не змогло опанувати думкою мільйонів людей у світі. Сам Христос був би під закидом, що Він не міг сповнити того, що ясно про Себе передсказував. Тоді християнська віра була б марною і про християнство шкода було б і згадувати.

Які ж тоді докази ми маємо на твердження, що Христос дійсно встав із мертвих? Апостол Йоан каже нам: "А Дух свідкує".

Дух Божий свідкує в два способи щодо воскресіння Ісуса Христа. Це є праця Святого Духа, що історичні докази, які є сьогодні перед нами, були передані, перехо́вані й визнані в церкві. Дух свідкує про правдивість рекордів Святого Письма, але Він так само свідкує не тільки розумові, а також і волі віруючого чоловіка.

Які ж є докази, що ми їх маємо сьогодні, що доводять воскресіння нашого Господа? Щоб знати, що Ісус Христос дійсно встав із мертвих, ми повинні перше відповісти на два наступні питання.

Перше, чи дійсно Христос умер на хресті? Ніхто з поважних сучасних науковців не зперечує факту життя Іуса Христа. Але дехто каже, що Він, можливо, тільки зомлів, а відтак прийшов до Себе.

Ісус Христос провів три страшних години розп'ятий на хресті з ранами на руках і ногах, з яких точилась кров. Розп'яття завжди кінчалось смертю. Коли римські вояки прийшли, щоб зняти розп'ятих, вони зобачили, що Христос був уже мертвий, але для певности один вояк проколов Його бік списом і з рани витекла решта крови з серця. Чи могла б людина жити потім? Але це ще не все. Йосиф з Арімате́ї і Никодим, знявши тіло Христа, натерли Його, вживши сто фунтів смирни і алое, а відтак тісно завинули Його тіло полотном, включаючи руки,

ноги і голову. Опісля Його положено в домовину і приставлено сторожу. Отже, чи могла якабудь людина перейти все це та зістатись живою? Тому ніхто з серйозних дослідників (крім пропагандистів) без різниці їхніх переконань ніколи не сумнівались, що Христос дійсно вмер.

Друге питання, що постає перед нами, є дуже давнього походження. Чи не могли учні вкрасти тіло свого Господа з домовини? Навіщо вони мали б це робити? Що було б їхнім мотивом у такім учинку? Вони або вірили, що воскресіння мало статись, або не вірили. Якщо вони вірили, то учні жахалися б навіть самої думки, щоб розкривати домовину, вважаючи це за богохульний і непотрібний учинок. Якщо ж вони не вірили у воскресіння, то що тоді вони мали думати про свого Учителя? Вони були б певні, що Він обманув їх і не сповнив того, що пророкав, або що Він був людиною, на яку не можна покладатись, яка не знала сама себе. В обох випадках для них не було ніякого сенсу викрадати тіла. Навіщо було переконувати також інших, що Христос є воскреслий Месія в той час, як вони самі знали, що Його тіло десь переховується. Для крадежи тіла треба було звести бій із сторожею, обманювати інших, обманювати себе й усе це лише для того, щоб все життя наражуватись на переслідування й терпіння. Наочно твердження, що учні вкрали тіло Спасителя є нісенітницею. Коли апостолів катували й ув'язнювали, їм ніколи не закидали, що вони вкрали тіло Господа, але що вони проповідували, що Він устав із мертвих.

Окрім повищих міркувань ми так само маємо додатні свідоцтва, які підтверджують, що Ісус Христос устав із мертвих. Ми маємо свідоцтво апостолів. Кожен з них, проповідуючи воскреслого Христа, перебував у великих злиднях і утисках, кожен з них віддав своє життя в муках, проповідуючи воскреслого Христа. Отже, ніхто не буде віддавати своє життя або нести муки впродовж усього життя за річ, яку людина знала б, що вона є неправдивою. Нема сумніву, що всі апостоли глибоко вірили аж до смерти, що Христос устав із мертвих і цього їхнього свідоцтва ніхто не має права відкинути.

Окрім свідоцтва апостолів, ми маємо свідоцтво більше, ніж 3 000 жидів у Єрусалимі, які увірували, почувши проповідь Петра, що Христос устав із мертвих. Пройшло лише сорок днів, кожен з них міг перевірити на місці всі події, і вислухати заперечення жидівської старшини. Врешті, якщо тіло Христа було в домовині, то його старшина могла б показати народу. Той факт, що 3 000 людей незабаром після цієї події увірували у воскресення, є доказом великої ваги. Апостол Павло, якого листи до Коринтян визнають за дійсні навіть вороги християнства, пише, що Христос, воскресши, об'явився більше, ніж 500

братам, з яких багато були живі в ті дні, коли він писав свого листа.

Коли люди мають галюцинації, то кожен свою, отже 500 людей не могли бути зведені в той самий час.

Усі ці докази й інші цілком не втрачають своєї вартости в наслідок різних заперечень. Навпаки, вони стають сильнішими. Кажуть, наприклад, що оповідання про воскресення в різних Євангеліях дещо різняться між собою. Цей факт лише підтверджує правдивість оповідань. Коли б всі оповідання були ідентичні слово в слово, то могло постати підозріння, що оповідання були приготовані. В суді, коли свідки по тим самім боці дають абсолютно точні, подібні один до одного свідоцтва, то це послаблює їх доказову силу. Кожна людина різниться від іншої спосібністю бачити. Вона не бачить усього, а тільки частину, і тому зізнання свідків, які дійсно бачили подію, ніколи не бувають тотожніми. Це є доказ їхньої правдивости.

Також заперечують тим, що кажуть, що воскресіння не мало вистарчального публічного характеру. Кажуть, що Христос повинен був явитись по воскресінні Пилатові, Синедріонові та всьому народові і навіть тим, хто Його розпинали.

Але чи це викликало б у них віру? Зовсім ні! Вони твердили б, що то сталося силою Вельзевула, як це вони закидали щодо чудес Христа, або, що то була мара, або придумали б якесь інше пояснення. Недовірство є результатом спеціяльного стану серця й ума та зовсім не залежить від переконливих фактів. Авраам казав багачеві, який хотів, щоб Лазар воскрес і об'явився його братам, що люди, "коли б хто з мертвих воскрес, не піймуть віри" (Луки 16:31). З цієї причини Христос не об'являється невіруючим ані тепер, ані тоді. Кажуть, що воскресіння є зламанням природних законів. Що з того? Бог, Який встановив закони, може їх і змінити.

Якщо факти, які підтверджують воскресіння, є такими добрими й певними, то чому так багато людей не хочуть вірити у воскресення Ісуса Христа з мертвих?

Коли б якась інша подія в історії людства була підтверджена так грунтовно, як воскресіння, то ніхто на світі навіть і не думав би заперечувати такої події. Людство приймає , як дійсні, багато подій з історії, які не мають і десятої долі того попертя, яке має воскресіння. Справа полягає в тім, що віра у воскресіння Ісуса Христа з мертвих потягає за собою віру в Його відкупне діло на Голгофі, в авторитетність Його навчання, в Його заступництво на небі, в необхідність засобів ласки і перебудову цілого життя на Христових засадах. Коли б розум самий мав розв'язати це питання на підставі доказів, то невіруючих було б дуже мало. Головна трудність полягає в тому, що

людина так само має волю. Воля людини має силу скеровувати, формувати та стримувати переконання. Якщо воля людини бачить, що розум схиляється до переконання, яке веде до терпіння, або радикальної зміни, то воля змушує розум навіть до того, щоб розум шукав протилежних аргументів.

Це була проблема і для жидів у час П'ятидесятниці Факти були ясні, але якщо їх прийняти, то треба було б признати, що все навчання Синедріону, рабинів, їх усе становище, стає скасованим, — цього не могла допустити їх воля. Отже, волею вони перемогли розум, відкинувши факти та йдучи за своїми видумками. Історія повторюється і в наші дні.

Лише зміна волі людини може звільнити розум людини від її тиранії і тоді людський розум починає бачити всі факти в усій їх переконливості. Ця зміна волі людини приходить, коли Дух Божий свідкує людині. Дух Святий не загашує ділання природного розуму, але звільняє його з штучного примусу і скеровує увагу на силу фактів.

І так постає віра. Вірою не є тільки згода розуму, але і згода волі, і тільки така віра оправдує людину. Віра в воскреслого Христа стає тоді основою життя людини. "Благодаттю ви спасені і це не від вас, це дар Божий". Тоді твердження: "Ніхто не називає Ісуса Господом, тільки Духом Святим", стає ясним, як також і твердження, що "Коли визнаватимеш Господа Ісуса і будеш вірити в серці твоїм, що Бог підняв Його з мертвих, ти спасся" (Римл. 10:9).

Докази воскресення в день П'ятидесятниці не були сильнішими, ніж день перед тим, але зіслання Святого Духа зробило можливим для 3 000 людей пізнати правдивість доказів.

СКРАЙНІЙ МАТЕРІЯЛІЗМ НЕ ДО ПРИЙНЯТТЯ

Д-р І. В. Наблах

(Д-р І. В. Наблах є професором природничих наук у Мечіганськім Університеті та є спеціялістом у галузі цитології рослин, морфології й агростології).

(The following article by Dr. I. W. Knobloch is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann,

New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.)

Вчені, які легко захоплюються притаманними можливостями в їхніх предметах, схильні дивитись на науку, що вона потенціяльно спроможна розв'язати всі проблеми. Життя для них є нічим іншим, як тільки виявом діяння фізичних і хемічних законів. Явища, які раніше були приписувані надприродним силам, тепер належно розміщено один за одним у відомім відношенні причин і наслідків. Вони твердять, що нема цілі у всесвіті і, корячись другому законові термодинаміки (механіка тепла), все кінчиться в холоднім і тихім завмиранню, коли постачання палива в нашій сонячній системі буде все витрачено. (Заувага редакції. Другий закон термодинаміки вказує не лише на неминучий кінець, але так само незламно доводить і існування початку. Існування радіоактивности підтверджує, що всесвіт не є вічним, бо у вічнім всесвіті радіоактивність мала б зникнути, бо є кінцевим процесом. Відомий вчений Д. Джінс порівнює всесвіт до заведеної пружини, що розкручується. Питанням є, хто її завів?). Скрайній матеріялістичний погляд на природу був підсумований Бертрандом Руселем, який сказав: "Людина є продуктом причин, які не мають передбачення кінця, до якого вони прямують, її походження, зріст, надії і страхи, її любов і вірування є лише вислідом випадкового збігу атомів; а не захоплення, не героїзм, не інтенсивність думки і чуття не зможуть зберегти особу по смерти; вся праця століть і вся посвята, все надхнення, вся блискуча ясність людського генія призначені на зникнення у величезній смерті сонячної системи й увесь храм людських осягнень мусить бути невідклично похований під розвалинами всесвіту в руїнах — усі ці речі хоч і є в певній мірі під дискусію, все ж є так близькі певности, що жодна філософія, яка відкидає їх, не може мати надії, що вона встоїть".

(Від редакції. Скрайнє матеріялістичне становище Б. Руселя не стільки будувалось на знанню наукових фактів, скільки на його особистих вадах. Інші вчені, які знали краще і більше науку і наукові факти, були й є глибоко віруючими людьми. Переконання Б. Руселя були викликані у великій мірі тим фактом, що віра в Бога вимагає такого володіння самим собою і такої дисципліни життя, на які він не міг спромогтися, зокремо в питанні про відношення й трактування жіноцтва як іншої статі. Він був наскрізь самолюбною людиною незвичайно кохливого характеру. В одній з своїх романтичних пригод він переконав леді Отолін Морел стати його полюбовницею на протязі п'яти років і навіть пробував переконати її лишити чоловіка і

дітей і в цей самий час він самий був одружений із своєю першою жінкою. Про ці речі він сам признається в своїй власній автобіографії .Б. Русель так само міняв погляди дуже легко. В час війни з бурами він був за війну й імперіялістом, потім був проти війни. То він був за повстримання від алкоголю, то починав його вживати. Все це виявлює, що погляди цієї здібної людини походили не стільки із знання, скільки витікали з його особистої вдачі і життя).

Але не всі науковці відчувають, що наука є всемогутня, що вона зможе виміряти й пояснити все, що вона може занализувати правду, красу або щастя. Наука не може пояснити життя. Наука не може відкрити ціль життя. Вона так само ніколи не зможе довести дійсно, що Бог не існує, або існує. Наука має до діла з поліпшенням її теорій. Вона пробує наблизитись до реальности та правди, але ці, як блукаючий вогник, відходять у мірі її наближення. Наші враження про всесвіт засновані на наших недосконалих змислах чуття і на знаряддях, які ми, кажучи відносно, створили досить незграбно.

В зв'язку з цим цікаво зауважити, що відомий американський лікар і автор Олівер Вендел Голмс, сказав одного разу, що в мірі того, як знання поступає наперед, наука перестає насуплювати брови на релігію.

Наука, якщо її належно розуміти, все більше і більше уможливлює віру в Найвище Єство.

Наука не має вистарчального пояснення походження багатьох під-мікроскопічних частинок матерій, що, як відомо, існують.

Вона не може пояснити на підставі одного закону випадковости, як атоми і молекули могли зійтися разом, щоб створити життя. Теорія, яка догматично твердить, що всі вищі форми життя розвинулись до їх теперішнього стану в наслідок випадкових мутацій, поновних комбінацій, поліплоїди, або гибридізації, вимагає акту віри для її прийняття, акт, що є прийняттям без доказу.

Так наука вимагає віри-віри в змисли чуття, віри в інструменталізм, віри в авторитет, віри у ймовірність, або випадковість.

В певнім змислі тут можна сказати, що віра, наука й релігія стоять на спільнім ґрунті, хоч і є різниця в тім, що наука може в своїй власній сфері перевірити свої вірування спостереженнями й експериментами. В сталій самокритиці вона має тенденцію до усунення можливих помилок.

Релігійна віра підтримується і покріплюється науковими відкриттями. Вже сталося немало підтверджень, які наука зробила на попертя Біблійних тверджень, щоб "поновити нашу силу" (Ісайя), і ми можемо з достаточною підставою прийняти, що ще більше підтверджень відкриття буде винайдено наукою.

Астрономія вказує на початок далекої минувшини і фізика провіщає конечну загибіль. З точки зору модерної нуки є нелогічним приймати, що всесвіт існував завжди, або що він завжди буде існувати.

Зімна є однією з первісних характеристик всесвіту й у цім відношенні наука й релігія погоджуються.

Як було сказано, наука ніколи не зможе довести існування Бога, або пояснити Його. І все ж чудесність всесвіту навернула багатьох невтральних астрономів до переконання, що хтось їм незнаний і, можливо, якого вони не зможуть пізнати, був відповідальний за велич і порядок, що є так наявні.

Чад Уолш сказав одного разу: "Все, що можна спитати когобудь, теїста чи атеїста, це є, щоб він довів, що балянс ймовірности є по його боці".

Це є звичайно радніше, не серйозний спосіб висловлення, радніше примхливе наближення до проблеми. Т. М. Форсайт мав шнур для виміру глибин, що сягав глибоко й далеко. Він сказав: "Усе, що обмежений розум може пізнати про існування і характер Бога, мусить бути результатом досвіду Бога цією людиною. Досвід має прийти перше, знання може бути лише інтерпретацією досвіду".

Щодо мене особисто, то я не противлюся, як вчений, законам випадковости тому, що я бачу, що вони ділають на багатьох рівнях нашого щоденного життя. Я не відкидаю матеріялізму в цілості тому, що вчені лише тоді успішні, коли вони пробують пояснити природно трудні явища.

Але я вірю в Бога. Я вірю в Нього тому, що я не думаю, що звичайний випадок між поясняти постання першого електрона або протона, або першого атома, або перших амінокислот, або першої протоплазми, або першого зерна, або першого мізку. Я вірю в Бога тому, що для мене Його Божественне існування є поодиноким логічним поясненням речей так, як вони є.

ДЕ НАЙБІЛЬША ПОТРЕБА

(Марка 2.15-17)

Мій Боже милий, як то мало
Святих людей на світі стало!
Один на другого кують
Кайдани в серці, а словами,
Медоточивими устами
Цілуються, і часу ждуть,
Чи швидко брата в домовину
З гостей на цвинтар понесуть?..

Тарас Шевченко

Коли Матвій віддав своє серце Ісусові, то він запросив Ісуса до свого дому в гостину. Його серце було наповнене радістю. Він був вдячний. Він радів, що Ісус не відкинув його. Він хотів розділити свою радість зі своїми друзями й приятелями. Він хотів щоб вони теж були з Ісусом, щоб послухали слів Його. Він хотів щоб його друзі теж пізнали хто такий Ісус, щоб вони теж побачили Божу любов.

Друзі Матвія були теж митники й "грішники"; вони теж не могли мати спільности ані з священниками ані з фарисеями. Їхня доля була такаж сама як доля Матвія: релігійні люди дивились на них з погордою, вони нехтували, легковажили, зневажали їх. Ісус прекрасно змальовує це в **Притчі про митника й фарисея**, в **Євангелії від Луки** 18.9-14.

Ісус радо прийняв те запрошення й ми читаємо, що "коли Він сів при столі в домі Матвія, то багато митників і грішників сіли з Ним та з учнями Його; бо було їх багато й вони йшли за Ним."

З цього бачимо ,що не лише Матвій, але багато інших митників і багато грішників шукали Ісуса й йшли за Ним. Ісусова наука була дійсно іншою наукою. Ісусове відношення було справді іншим відношенням і тому люди залюбки спішили за Ним .

Однак, так як ми вже бачили з попередніх оповідань, книжники й фарисеї теж ішли за Ісусом, але вони йшли за Ним з іншою ціллю. Вони йшли за Ісусом щоб слідити за Ним,щоб збирати матеріял проти Нього, щоб знайти Його винним Для них Ісус був загрозою для їхньої професії, для їхніх поступків, для їхнього життя. Ось тому то вони шпіонували за Ним де тільки й як тільки могли.

Присутність Ісуса Христа в домі митника Матвія, поруч з іншими митниками й "грішниками", ще більше відзначила, ще більше замаркувала різницю поміж Ісусом а книжниками і фарисеями.

Книжники й фарисеї дивились на митників з погордою, з відразою. Вони зневажали їх, обминали їх. Тому то вони так були здивовані поступком Ісуса. І тому ми читаємо в нашому тексті: "Як побачилиж книжники з фарисеїв, що Ісус з грішниками та з митниками споживає, то сказали до учнів Його: 'Чого Він їсть з митниками та з грішниками?' " Як бачимо, вони навіть не могли тої відрази й тої погорди, яку вони мали до митників, здержати в своїх серцях. Вони почали відкрито обвинувачувати Ісуса; вони докоряли Його ученикам.

В тому часі в Палестині робили велику різницю поміж людьми які притримувались релігійних приписів і обрядів а людьми які легковажили тими ж приписами й обрядами. Перша група людей — це були "релігійні" люди які придержувались Закону, а друга група людей то були люди які легковажили релігією яку поширювали священники й фарисеї. Тих дві групи були дуже відокремлені, дуже відділені. Релігійним людям навіть не дозволялось сходитися з нерелігійними людьми. Отже кожня група жила своїм відокремленим життям. Перша пишалась і гордилась своєю звироднілою й фальшивою побожністю, а друга почувала себе недостойною для такої побожности (Луки 18.13).

Ті які належали до "побожної" групи не сміли навіть торгувати з "грішниками". Вони не сміли женитися з "грішниками", ані навіть з ними подорожувати. Вони не сміли бути гостинними до грішників ані приймати від них жодної гостинности (Гляди: **Притча про милосердного самарянина,** Луки 10. 29-37, **Притча про багача й Лазаря,** Луки 16.19-31).

Пішовши до Матвієвого дому, до дому митника й сидячи там за столом та споживаючи разом з другими митниками та грішниками, Ісус публічно знехтував наукою священників і книжників, наукою релігійної верхівки тодішнього часу.

Ми не сміємо думати, що всі митники й грішники, всі ті які належали до нищої кляси палестинського суспільства були грішниками в моральному розумінні. Слово "грішник" мало подвійне значення. Воно означало, що людина зломила моральний закон, але воно теж означало, що людина не придержувалась приписаних порядків і обрядів. Людина яка поповнила перелюб і людина яка їла свинину були однаково грішниками. Людина яка займалась крадіжжю, або вбила якусь іншу людину, і людина яка не помила своїх рук так як це вимагав припис закону занім сідала їсти були однаково грішниками.

Гості в домі Матвія без сумніву включали багатьох таких які були моральними грішниками, але там теж напевно було чимало таких яких одиноким "гріхом" було це, що вони не придержувались приписів, обрядів і ритуалів.

Колиж книжники з фарисеїв накинулись були на Ісуса перед Його учениками за його дружество й спільність з митниками й грішниками, то Він сказав до них: "Лікар іде туди де його потребують. Здорові люди не потребують лікара, а хворі потребують. І це якраз Я роблю. 'Я не прийшов кликати праведних, але грішних!' "

Людина якій Ісус не може помогти є людина яка вважає себе так досконалою, так праведною, що її здається що вона вже жодної помочі не потребує. Натомість людина якій Ісус може помогти є людина яка бачить свій гріх, і прагне одержати прощення, полекшу й оздоровлення. Коли хвора людина не хоче помочі лікара, то лікар її не може помогти. Так теж є в моральному, в духовному житті кожньої людини. Коли моральнохвора людина відкидає поміч Ісуса то Він її не може помогти.

Священники, книжники з фарисеїв, не могли помогти грішникам бо вони ними гордили й вони їх боялися. Вони були подібними до доктора який боявсяб лічити якусь заразливу хворобу, думаючи що він сам може заразитися.

Ісус натомість любив усіх людей і Він ішов туди де була найбільша потреба, туди де запрошували Його, туди де люди бажали щоб Він був там, до тих які прагнули серцем і душею бути з Ним і просили Його щоб Він був з ними. Ісус ішов туди де вимагали Його помочі, де люди просили щоб Він їм поміг.

Дорогий друже, коли ми дивимось на Ісуса, на Його любов, то бачимо брак любови в наших серцях. Коли ми провіряємо наші серця й наше життя, дивлячись на Ісуса, то тоді нам пригадуються слова одного з наших письменників:

Мій Господи, мій Боже Милосердний,
Як важко на душі, коли я пригадаю,
Як Ти любив, усіх любив до смерти,
А я любови дуже мало маю.

Приятелів я вмію полюбити,
Бо знаю, що й вони мене кохають,
Але з недругами так важко-важко жити,
І це душа моя постійно відчуває.

Дав би Бог, дорогий читачу, щоб і ми могли так любити як Ісус любив. І дав би Бог нам й усім людям визнавати нашу потребу перед Ісусом, бо Він завжди помагає там де є найбільша потреба, там де просять Його, там куди запрошують

Його.

Тому то будемо закликати людей, щоб вони визнавали свою потребу перед Ісусом. Будемо разом говорити з нашим поетом

О, змучений горем, гріхами,
Прийди до Ісуса скорій;
Тебе Він вже кличе роками,
В крові Його свій гріх обмий.

Христос полюбив нас всіх вірно,
За нас Він життя положив
І в Царство Небесне безмежне
Шлях правди та щастя відкрив.

Так, друже, вже годі блукати,
Усі за Ісусом ідім.
Не треба нам довго шукати,
Ми щастя в Ісусі знайдім. Амінь.

Пастор Володимир Кучер

Проп. В. Лобай, Др. С. Б.

БОГ

Питання про Бога — хто Він? де Він? та, чи є Він? а як є, то який Він? — завжди цікавили людину. Особливо в теперішній час, вік науки, філософії, вік великих досвідчень. Людина кидається сюди й туди, шукаючи відповідей. Отже й наш український нарід не є винятком. Окрім різних культів та релігій, український нарід звертається до Біблії, і дійшов до того, що тепер має аж три переклади. На превеликий жаль, усі три переклади мають деякі недогляди. Але з Божою допомогою, та з єврейськими й грецькими текстами, ми проаналізуємо ті місця Св. Письма, ті вірші або слова, що нам можуть здаватись "помил-

ками", або просто "важкими для зрозуміння". Наші розмови не є критикою перекладів, а для поширення кращого зрозуміння Слова Божого, як Воно є в найстаріших та правильних манускриптах Біблії, та найголовніше, щоб пізнати Самого Автора її. Одна з цілей розмов цих є, щоб читач, зацікавившись темою, сам також відшукав відповіді, розв'язку проблем, виявлених у розмові. Для цього ми будемо додавати при кінці місця в Біблії, та які богословські книжки ми радимо читати.

Також, запрошуємо шановних читачів, писати нам свої враження й свої запитання на різні духовні теми. В міру місця в цьому журналі, будемо Вам відповідати, та іноді відповімо Вам особистим листуванням.

Нас, наприклад, запитують, чи ми звернули увагу на 2 Мойсея 20:5 і 34:14, в українській Біблії 1939 р. Проф. Огієнко, перекладач, та Др. Жабко-Потапович, коректор, подали вираз "Бог заздрісний". В листі нам пишуть, що "заздрісний у всіх справах, може бути менший більшому. Бог немає кому заздріти..."

Студіюючи переклади Куліша та Хоменка, ми бачимо, що вони вживають слово "ревнивий". Щоб було нам ясніше, додаємо ці вірші в їх перекладах повністю:

Хоменка 1963 р. Не падатимеш перед ними ниць і не служитимеш їм, бо я Господь Бог твій, Бог **ревнивий,** що караю беззаконня батьків на дітях до третього й четвертого покоління тих, хто ненавидить мене.

Куліша 1906 р. Щоб не припадав ниц перед ними і не служив їм; бо я Господь, Бог твій, **ревнивий** Бог, що караю беззаконня отецьке на дітях у третьому і четвертому роді тих, що ненавидять мене.

(Підкреслення слів — мої, але "мене" у Хоменка та Куліша з малої літери).

2 Мойсея 34:14 —

Огієнка 1939 р. Бо не будеш ти кланятись богові іншому, бо Господь **Заздрісний** ім'я Його, Бог **заздрісний** Він!

Хоменка 1963 р. Ти не будеш поклонятись іншому богові; бо **Ревни́й** — ім'я Господне, він Бог **ревнивий.**

Куліша 1906 р. Бо не будеш поклонятись іншому богу; бо Господь, на імя **Ревнивий,** він Бог **ревнивий.**

Не можемо забути й того, що грецькі манускрипти теж мають вплив на переклади Біблії, особливо такі, як: Синайський Кодекс, Олександрійський та Переклад 70-ти, що ми позначаємо LXX, та інші.

Для багатьох людей єврейська та грецька мови незнані. Отже ми, з Божою допомогою, постараємось пізнати, що Мойсей хотів висловити єврейським словом "канна" або по-грецькому "зілотіс" (чи "зейлотейс"). Будемо мати на увазі й те, що в нас в Україні вживаються теж три мови — народна, літературна та церковна. З черги народня мова ділиться на діялекти: західній, галицький, лемківський, полтавський й інші. Усі наші мови й діялекти є обмежені й дуже відрізняються одна від одної своєю структурою, особливо ж вони відрізняються від стародавніх мов, як, наприклад, від єврейської, аккадської та всіх азійських мов.

Через те, іноді, цілком неможливо передати одного слова в одній мові одним словом в другій мові. Такі слова, як: "канна́" та "зілотіс" потребують окремого пояснення. Дяка Господеві, в нашім 20-ім віці ми маємо гарні праці великих мовознавців єврейської та грецької мов. Слово "канна" вживається **тільки 5 разів** у Св. Письмі й то тільки Мойсеєм. Усі ці 5 разів відносяться до Самого Бога. Ці слова перекладаються, як "заздрісний", "ревнивий", "дбайливий", "пильний", "палкий" тощо або їхніми іменниками. Зміст цих слів висловлює характер людини та здебільшого вони містять у собі негативне співзвуччя. Отже, ми віримо, що у Бога нема негативних прикмет. Через це, власне, такого слова, як "заздрісний", абсолютно не можемо тут допустити, говорячи про Бога. Ми майже схильні вживати тут слова "ревний", але й це не те . . .

Дозвольте проаналізувати слово "канна́". Цим словом можна виразити характер такого індивідума, який, як кому що скаже чи звелить щось зробити, і бачить, що його не слухаються, — тоді він виявляє своє обурення своєю активністю-каранням, і ніколи не допустить суперечки. Диктатор?.. Можна й так висловитись. Індивідум, який є "канна́", в дійсності ревнує свій авторитет. Ця ревнивість є більше ревнивости людської тим, що, як, наприклад, чоловік ревную свою жінку, то він може ревнувати в серці, але мовчати та прощати. Однак не така справа з "канна́" .Тут ревниве почуття викликає діяльність фізичної (або надприродної) сили, та мусять одночасно існувати.

Як же Бог, Єгова, єврейського народу може бути "канна́"?

Передусім будемо пам'ятати, що Єгова, Бог Отець у християн, коли Він вивів Ізраїля з Єгипту, то духовно ніби то з ним одружився (Іса. 54; Осії 2 і 3), даючи йому заповіді й заповіт-договір. На превеликий жаль, той нарід почав поклонятися іншим богам, а це Єгова Бог називає перелюбством, а Ізраїля — перелюбною жінкою. На цій підставі Він Себе й кличе "канна́", цебто **ревнивий і караючий.** Він не ревнує та "кусає свої пальці та мовчить . . . " Він **ревнує й карає.** Дозвольте нам тут подати дійсний переклад 2 Мойсея 25:5 та 34:14.

Не вклоняйся їм і не допусти, щоб тебе спонукав хтось вклонятися їм, бо Я є Єгова, твій Бог, Бог ревнивий і караючий, караючий злочинність батьків на дітях, на правнуках та на праправнуках тих, що ненавидять Мене.

Не вклоняйся богу іншому, бо Єгова є ревнивий і караючий, зветься Богом Ревнивим й Караючим Він.

Запрошуємо вас простудіювати такі місця Св. Письма, як: Єзекіїля 8:5; 16:15, 35, 38 та ввесь 23 розділ: Наума 1:2 та Ісуса Навина 24:19.

Ваші листи адресуйте до автора через цей журнал.

Передрук, але без жодної зміни, дозволяється, також і переклад на інші мови.

Ремарка Редакції: Д-р В. Лобай твердить, не без підстави, що транслітерація гебрейських слів "Іс-ра-ель", "Ігве", "Нагум" і "Єгошуа" ближче й точніше передає вимову оригінального тексту. Проте редакція вважає, що традиційна вимова слів "Ізраїль", "Єгова", "Наум" і "Ісус Навин", хоч і не точна, однак набула "прав громадянства" через довге вживання та подається в цій формі загальноприйнятими українськими словниками. Отже в цілях одноманітности, ми залишаємо вимову повищих слів за їхньою традиційною формою.

Г. Домашовець

БІБЛІЯ И МОВИ НАРОДІВ

II. Українська Біблія.

Пантелеймон Куліш, один із членів Кирило-Методіївського Братства, беручись до перекладу Біблії, до цієї справи поставився поважно й рішуче, — українська Біблія для українського народу. За винятком ортографії, мовних зворотів та церковних слів, як "рече", "глаголю" і т. п., уживав він ці слова з метою, щоб українське духовенство поставилось із прихильністю до нового перекладу Біблії. Його мова на тодішній час і на сьогоднішній — ясна й логічна. Навіть пересічний читач не потребує великої вдумливости, щоб зрозуміти одне чи друге речення Св. Письма. Один із польських богословів, хоч сам католик, проф. Шляговскі у своїй двотомовій праці "Вступ до Св. Письма" говорить, що переклад Біблії П. Куліша один з найкращих слов'янських перекладів, зазначаючи лише одне, що Кулішів переклад забагато зукраїнізований, — закінчуючи жидівські прізвища на "ко". Диви 4 Мойс. 1:5-15 (Числа). Для порівняння беремо 5-ть віршів:

11 — Абидан Гидеонієнко, 12 — Ахієзер Амішадаєнко, 13 — Пагіїл Окраненко, 14 — Елеасаф Дегуйленко, 15 — Агира Енаненко. Ці самі вірші з іменами та прізвищами беремо з других двох нових перекладів Біблії. Переклад д-ра І. Огієнка: 11 — Авідан Гід'оніїв, 12 — Ахіозер Аммішаддаїв, 13 — Паг'їїл Охранів, 14 — Ел'ясаф Деуїлів, 15 — Ахіра Енанів. Відтак на третьому місці переклад о. І. Хоменка: 11 — Авідоні Гідоні, 12 — Ахієзер Амішаддая, 13 — Пагієл Охрана, 14 — Еліясаф Реуела, 15 — Ахіра Енана. П. Куліш бере ім'я і прізвище "від", а в нових перекладах "син".

Всі ці три перекладачі Св. Письма перекладали з єврейської мови, однак є певна розбіжність у дослівному перекладі хоч би самих прізвищ.

Книга Біблія, що складається зі 66 канонічних книг, носить назву "Святе Письмо". Усі перекладачі Біблії, а в тому числі й українські повинні до цієї справи ставитись із народньою святістю, тобто передати її — чистою народньою мовою без усяких церковних і чужомовних домішок. Коли йде мова про переклад Св. Письма, то на це треба звертати пильну увагу, бо Біблія є книгою всього народу. Знання мови навіть із університетською наукою ще не є достатнім знанням мови. В даному випадку потрібне етнографічне знання мови. В кожному більшому народі й країні є певні терени відмінні обичаями, культурою та мовою (діялект), про це буде мова на іншому місці.

До початку XVI сторіччя у християнському світі в церковному житті було прийнято вважати три святі мови: єврейську, грецьку і латинську. Кирило й Методій, апостоли слов'ян, а в першу чергу ціллю їхньої місії була Україна в роках 843-862, потім на просьби моравського й панонського князів, константинопільський імператор Михаїл III і патріярх Фотій відкликали їх із України-Руси й послали їх 862 р. до Моравії, теперішньої Чехословакії. В тому часі постала четверта "свята мова" нарівні з єврейською, грецькою й латинською, — церковно-слов'янська, в якій дозволено відправляти богослужения, і якої й до нашого часу тримаються Православні Церкви, а відтак Українська Католицька Церква — Візантійського обряду. Тому нічого дивного, що в перекладі Св. Письма д-р І. Огієнка, теперішнього Митрополита УГПЦ в Канаді, порівнюючи Новий Заповіт з 1939 року з Біблією, що видана 1962 року БЗБТ в Лондоні, наступила певна зміна в користь церковно-слов'янської мови.

З початком гуманізму почали ширитись переклади Св. Письма на народній мові. Початки Реформації 1517 рік, виступ

Мартина Лютера і його переклад Св. Письма на народню німецьку мову, той крок треба числити як початок дальших перекладів Св. Письма на інші народні мови.

Коли 1962 р. появився новий переклад Біблії д-ра І. Огієнка, в євангельських журналах появилися статті, — котру з двох Біблій, цебто переклади П. Куліша й д-ра І. Огієнка, визнати за більш точну? Але тепер по п'яти роках немає великих труднощів, щоб определити, котра з цих двох Біблій є заснована на Євангелії, а котра православна.

Ми, українці, повинні бути вдячні Богові, що на полі духовної літератури, між усіма слов'янами, передуємо, маємо три переклади Біблії. Тепер не тяжко в цих трьох перекладах, мовні недоліки виправити .На цьому місці треба погодитися з українською народньою приказкою: "Що голова, то розум". І це є стовідсоткова правда, що кожна людина, чи то на релігійному полі, чи на іншому, має повне право думати, як їй диктує її розум.

В новому перекладі Біблії д-ра І. Огієнка пророчі книги в більшості переложені в поетичній формі. Для ритуальних церков, де Св. Письмо вживається по більшості у формі співу, є можливим, що зпоетизування пророчих книг було б на місці, але для євангельських церков, де Біблія служить виключно для живого слова — проповідей, краще служать переклади Св. Письма у прозовій формі. Крім цього, коли пророки виступали з палкими промовами до свого народу, картаючи й докоряючи за неправильне служіння Богові, то вони не говорили й не писали поезій, як це було прийнято у греків, але проповідували живе Боже слово, подібно, як це відбувається в євангельських церквах нашого часу.

П. Куліш, перекладач Біблії на чисто народню мову, звернув пильну увагу, — що Біблія є живе слово в проповідництві. В той самий спосіб подає у своїй праці о. д-р Т. Галущинський: "Значіння Св. Письма в проповіді" (гомілетична біблійна студія), Львів 1921 року. Він наводить багато місць із часів Вавилонської неволі, як пророки того часу пригадували народові, що та неволя сталася з причини гріхів народу та його провідників. Подібна недоля є й з українським народом нашого часу й у минулості. Історія українського релігійного руху говорить нам, як духовний провід водив людей від Візантії до Риму, від Риму до Москви і тощо .

Коли Господь Ісус посилав Своїх учнів, то казав до них: "На путь до поган не ходіть, і до самарянського міста не входьте, але йдіте раніше до овечок загинулих дому Ізраїля" (Мат. 10:5-6). Сьогодні ці слова стосуються й до нас — українського народу. Йти до свого народу, треба йти зі щирим і відкритим серцем, з його рідною мовою, зі співчуттям, а не з погордою. Треба йти так, як ішли ізраїльські пророки, в дусі любови, — як Христос, Син Божий.

В перекладах Св. Письма в нашому часі певні біблійні слова потребують пояснення. Збір біблійних книг Старого Заповіту мають за собою кілька тисяч років. Постання Нового Заповіту й існування Христової Церкви добігає до двох тисяч років. За той час мови народів, а в тому числі й українська, збагатилися багатьма новими словами. Зі сьогоднішнім поступом науки й культури щоденно постають нові слова. Старі мови, як єврейська, грецька, латинська та старо-слов'янська виходять із ужитку, бо їх замінюють народні мови.

Дехто дивується, що в СССР в атеїстичній літературі пишуть слово Бог з малої букви "бог". Коли ми беремо до рук Новий Заповіт у церковно-російській мові, тринадцяте видання, синодальне, Петроград 1904 р., то в церковно-слов'янській мові слова: "Бог", "Господь", навіть імена Ісус, Іван і т. п. писані з малої букви, і можливо, що атеїсти вхопилися за стару форму. Це говорить нам, що старі мови не підходять до нашого часу.

Тепер у часі ширшого пізнання космічних просторів та літу астронавтів у надземних просторах, і коли дійсно людина дістанеться на нашу найближчу планету Місяця й стане на ній людською ногою, то вже тепер слід подумати всім перекладачам Св. Письма над біблійним Небом і над небом нашої землі, де писати небо з великої букви, а де з малої. На цю тему в релігійно-наукових журналах: "Віра й Наука" та "Віра й Культура" появилося кілька статтей проп. Г. Домашовця та прот. О. М. Овчаренка про нашу землю, всесвіт та Небо слави Божої. В Новому Заповіті про це дуже легко розрізнити, де йде мова про Небо слави Божої і про небо голубе (атмосферу), яке бачимо над нашою землею. В перегляді Нового Заповіту перекладу д-ра І. Огієнка з 1939 р. маємо приблизно 93 рази, де йде мова про Небо слави Божої, а 27 рази про небо нашої землі.

Перед віруючими християнами, побудованих на грунті Нового Заповіту, постають певні вимоги — не вертатися назад, а йти вперед!

РІЗНЕ

РІЧНІ ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ В ТОРОНТІ

Дня 25-го лютого відбулися річні збори У. П. Церкви в Торонті. Збори вислухали звіти голови Ради Управителів бр. Павла Сича і скарбника бр. Теофана Каменецького. Бр. Сичеві і Каменецькому збори оплесками висловили свою подяку за добру працю.

На окремий внесок була висловлена подяка сестрі Олександрі Бовкун за її догляд і працю в церкві.

На протязі року громада, артисти-солісти та хор громади були активні, приймаючи запрошення англомовних церков і даючи релігійні концерти з українським церковним репертуаром. Під час цих концертів пастор М. Фесенко виголошував доповіді про життя та змагання українського народу.

У такий спосіб громада виконує корисну українську працю в ширших англійських протестантських колах.

Річні збори затвердили бюджет на 1968 рік, підвищивши платню пастора та призначивши на закордонні місії, школи та шпиталі (як ціль для збірки) $600.00. Фінансовий рік було закінчено з добрим балянсом, завдяки жертвенности членів громади.

В склад нової управи ввійшли брати Павло Сич, Теофан Каменецький, Володимир Мелінишин, Павло Кульчицький і додано сестру Олександру Бовкун.

(Згідно з недавньою ухвалою Собору Пресвітерської Церкви жінки можуть займати в пресвітерській церкві всі посади, що і мужчини, включаючи пасторську).

Ця громада, хоч і не дуже великою, відрізняється інтелігентністю членства і артистичними силами, як поміж дорослими, так і молоддю. Її національна свідомість стоїть на високім рівні і висловлюється не стільки в галасливій реклямі патріотизму, скільки в конструктивній праці для свого народу. В Торонтонській колонії ця громада користається прихильність українського загалу за виключенням сфанатизованих одиниць.

Із листів до "ГОЛОСУ ЄВАНГЕЛІЇ В УКРАЇНУ"

Київ, 9 лютого 1968 р.

ПРИВІТ З КИЄВА!

Дорогий у Христі Брате Олексо Гарбузюк!

Від усього серця вітаю Вас і у Вашій особі все Братство Ваше любов'ю Господа нашого Ісуса Христа і бажаю Вам від Нього рясних благословень!

Я дуже вдячний Вам за Ваше служіння, яке приносить нам стільки радости, що того й не можна висловити... Ми кожного дня в наших молитвах дякуємо нашому Господеві, що Він посилає Вам сили й енергії в проповідуванні Слова Його! Коли б Ви знали, скільки радости й підбадьорення приносить воно нам... Як бажалося б, щоб Ваші програми помножились. Багато, багато слухають Вас і моляться за Вас. Який же чудовий спів хору! Які солідні голоси й як вони славлять чудово Господнє ім'я! Прошу Вас, дорогий Брате, якщо зможете, то заспівайте пісні: "Христос мене знайшов у цьому світі" і "О, любий наш Спасителю". Нам дуже подобаються ці пісні. Ми маємо велику потребу в українських співаниках і в Бібліях. Коли б Ви знали, як нам незручно просити, але, якщо буде можливість, то не відмовте нам у цьому, — вишліть співаники.

У нас у Києві є чотири церкви євангельських християн баптистів. Центральна громада має 1,200 членів, в якій трудиться знаний Вам брат, П. П. М. Йому вже 82 роки, але, не дивлячись на його похилий вік, він не пропускає ні одного Богослужения. Громада в Святошино має 350 членів, а також у Дарниці — 200 членів. У центральній церкві кожного року вступають у заповіт із Господом через святе за вірою хрищення від 30 до 40 душ. Слава Господеві за це! Є й такі, на яких Слово Боже зробило вплив за допомогою радіоблаговістя. Ті, що відділилися — біля 300 душ — це в основному молодь, дуже горлива в служінні... Молімся, щоб Господь об'єднав усіх.

Ось Вам коротенько про наше життя. Думаю, що Вам цікаво буде знати, що мені тільки 30 років; я люблю мого Господа й служу Йому. Прошу передайте сердечні привітання всім українцям, а особливо — одновірцям, яких ми чуємо через проповідь і слів у радіо. "Ви, хто пригаруєте Господа, не замовкніть!" (Ісаї 62:6).

Нехай благословить Вас Господь у всьому, Ваш у Христі брат, Б. С. В.

Дорогі Брати та Сестри!

Сьогодні я отримав листи з Києва, Харкова, Черкас, Чернівців і з Львівської области. Всі вони говорять про одне: "Голос Євангелії в Україну" запалює серця наших людей у Рідному Краю духом пробудження й править для них за підбадьорення й благословення. Яке це чудове служіння! Моліться за нього й жертвуйте на нього.

Олекса Р. Гарбузюк

РАДІОПЕРЕДАВАННЯ РАДИ УКРАЇНСЬКИХ ЄВАНГЕЛЬСЬКИХ ЦЕРКОВ У КАНАДІ

У неділю, 17-го березня 1968 р., відбулося радіо-надавання богослуження Р.У.Є.Церков з Української П'ятидесятницької Церкви в Торонті. Пастор В. Давидюк проповідував про потребу покаяння і віри. Співав хор громади під диригентурою пастора В. Давидюка.

Пастор М. Фесенко від імени Р.У.Є.Церков у Канаді передав привіт і побажання Божого благословення братам на Рідних Землях. Сестра Е. Бойко була при піаніно.

ДОПИС

Новозорганізований Гурток Молоді при Українській Євангельсько-Пресвітерській Церкві в Гемилтоні влаштував "Вечір Молоді" в неділю дня 11-го ц.р. Слово Боже читали Валя Шустик і Ганя Ланова. Молитви сказали Зося Ланова й Алфі Семенюк. Три брати Кучері виконали тріо під акомпаніментом гітари, і Богуслав Кучер виконав сольо на органах. Проповідь виголосив Г. Смит, а пастор Кучер проводив загальним співом. Було багато гостей. Вечір Молоді закінчено чайною перекускою.

МАСОВІ НАВЕРНЕННЯ В ІНДОНЕЗІЇ

Незвичайний зріст євангельських церков в Індонезії такий швидкий, що Брітійське Біблійне Товариство не має вистарчальної кількости Біблій, щоб задовольнити потребу. В деяких місцевостях зріст церкви викликує опозицію і переслідування з боку фанатичних мусульман, але зріст церкви продовжується. Масовий євангельський рух в Кароланд в Північній Суматрі приводить тисячі людей до Христа. В полудневій Суматрі в селі Сідогарджо громада, що мала шість родин, раптово зросла до 75 родин, коли чоловіки цих шости родин почали говорити іншим про євангельську віру. Сотки людей прийняли Христа в Джакарті. В армії ширіться зацікавлення в християнстві. Велике число вояків зголосилося до церкви і цілий баталіон вояків у числі 900 осіб було охрещено.

Новий переклад Біблій на індонезійську мову буде закінчений цього року. Біблійне Товариство друкує для індонезійців 100.000 Біблій, 100.000 Нових Заповітів, 200.000 Євангелій і 1.000.000 частин Св. Письма.

ВІДХІД ЩЕ ОДНОГО Р. К. ТЕОЛОГА

Не так давно провідний Римо-католицький теолог св. Девіс покинув римо-католицизм в Англії. Тепер у Канаді один з найкращих римо-католицьких теологів зрікся священства. Священик професор І. Т. МікДана покинув Домініканський чин і зрікся сану священика. Він твердить, що і надалі лишається віруючим християнином. Його невдоволення з римо-католицизму пригадує нам євангельську віру. Він говорить про універсальне священство віруючих, він осуджує тиранію влади церковної ієрархії, як також і примусовий целібат. Він є за пануючу участь ляїків у керуванні церквою. Він невдоволений з церковних ритуалів і наголошує духовість у вірі. Він бачить у навчанні Лютера багато доцільного і корисного для римо-католицизму. Він хотів би бачити, щоб єпископів вибирали ляїки, а єпископи обирали б у свою чергу папу. Він є за ліквідацію колегії кардиналів у Римі.

Число священиків, які кидають ритуалістичні церкви, зростає з кожним роком і різні римо-католицькі чернецькі організації (чини) мають труднощі в набуванню нових членів, деякі з них зменшились до половини. Потреба реформи ритуалістичних церков стає все більш і більш наочною. Визначні теологи традиційних церков шукають реформи. Чи решта церковного проводу зрозуміє потребу зміни є великим питанням.

КАЛЕНДАРНА РЕФОРМАЦІЯ В ЧИКАГО

Єпископ Чикаговської Дієцезії Греко-католицької церкви заходився реформувати в українській церкві св. Миколая календар і час пов'язаних з ним обрядів. Наказано було вірним тепер усі свята відбувати замість Юліянського Календаря по Грегоріянському.

Наказ наочно нерозумний. Українці дуже добре розуміють, що Юліянський календар відстає на 13 днів від Грегоріянського і що Грегоріянський календар так само не є зовсім точ-

ним. Їм ходить не про календаря, а про те, щоб заховати свою ідентичність. Окремий календар на рідних землях у цім відношенні відіграв визначну ролю. Проте церковні ієрархи про ці міркування зовсім не дбають. Не рахуючись з людьми було видано декрет і новий календар заведено. Про попередню боротьбу значного сегменту вірних із новим календарем преса вже широко оповіла. Врешті, під тиском згори, єпископ призначив невелику церковцю для українських "Юліянців", які цю концесію із зрозумілих причин зігнорували. На Юліянську дату Йордану сотки людей прийшли до церкви св. Миколая з водою, щоб її посвятити. Проте не було кому посвятити води, бо священики замкнулися в парафіяльнім домі і відмовлялись вийти і посвятити воду. Обурена товпа українських греко-католиків попрямували до парафіяльного будинку, вивалила двері і виляла воду призначену на свячення на одного священика і другому дали поличника. Покликана поліція в силі двадцяти авт розігнала натовп і поробила арешти. Серед арештованих був один доктор, який наочно так само стояв за свячення води згідно з Юліянським обчисленням. В такий спосіб "Юліянські" водохрещі кінчилися великим скандалом. Одна жінка нарікала в голос, що її мама в Росії дістає святу воду, а вона тут у вільній країні не може цього дістати. По цілому світі телевізія, радіо і преса рознесли вістку про цей скандал. Це все було б кумедно, коли б українське ім'я й українці не виставлялися в світі, як люди примітивні й марновірні. Тепер ніби нікому не заборонено читати Святого Письма. В нім обидві воюючі сторони можуть найти наступну науку від ап. Павла: "Ви вважаєте на дні, місяці, пори і літа. Боюсь за вас, що може марно працював коло вас" (Галат 4:10-11).

Христос навчав: "Дух-Бог, і хто поклоняється Йому, духом і правдою мусить поклонятись" (Йоана 4:24).

Цієї науки в Чикаго наочно не розуміє ані церковний провід, ані парафіяни. Проте люди винні менш, ніж провід, бо роблять так, як їх навчалося з покоління в покоління, а тепер їх за це саме карають.

Якщо можна уневажнити якусь одну "святу" дату чи обряд, то можна уневажнити всі. В усій цій справі церковний провід виявив мало любови до людей і розуміння їхнього болю, а забагато зарозумілости та впертости. З цього всього терпить добре українське ім'я. Реформації нам потрібно, але реформації, заснованої на Слові Божім та здоровім розумі, реформації духової й далекойдучої.

Як було оповіщено, "Юліянців" екскомуніковано по радіо церковною ієрархією не стільки за календар, скільки за непокору ієрархії.

TIMEKEEPER'S DILEMMA

By

May Hall Thompson

The summer timekeeper for a small gang of the Carlson Construction Company was having a hard time. In other words, he was in a dilemma, having to make a choice between two equally distasteful alternatives. The timekeeper was young. He had been a freshman in college the term before and through a friend of his there he had been given this summer job.

The friend now came up to him, a smile on his youthful face, a gleam in his eye. "Hy, Lyndon," he called lightly. "What's doing?"

"Hy, Art," answered Lyndon, but there was little enthusiasm in his voice. For it was about Art that Lyndon was having his conflict of mind and heart.

Art Messick was the son of the construction boss of the company. Lyndon had met him in college and the two had taken to each other despite the fact that they were not much alike. Lyndon, the son of a widow, was serious minded and studious; Art, the son of a rich man, was lighthearted and light spoken. Lynn was dark complexioned; Art was blond; but their opposites seemed to attract.

Now Art was the straw boss of his small road job for the summer, and Lyndon was timekeeper. And the trouble was that Lyndon knew of leaks in the work due to the carelessness of his friend. Certainly to tell on his friend, one who had gotten him the job, was unthinkable. Yet on the other hand, he owed loyalty to his true employer, Art's father.

"I'm going to drive into town for a little while," said Art, his blue eyes crinkling good naturedly. "Keep an eye on things, will you, Lyndon?"

"Yes, I will," replied Lyndon, though again he spoke dispiritedly and his dark eyes were somber. He knew Art should not be running into town when on a job.

Even so, Lyndon slipped his time book into his pocket and watched the grading crews swing their picks and move their shovels. They didn't work very hard because they knew their boss was gone. And this was one of the leaks that Lyndon disliked.

Even when Art returned, the men still didn't work hard.

"Why don't you make them come alive?" asked Lyndon. He wanted to add, "Why don't you come alive yourself?"

"If I'm a slave driver they're not going to like me," was the reply. "If they don't like me, they'll do even worse. Isn't that good psychology?"

"I don't know, but I do know they should accomplish more."

"How do you know? This work is all new to you. But I worked at it myself last summer. Watching men sling shovels is easier than doing it yourself."

Lyndon flushed. "Maybe you're right. It just seems to me that they waste time. They get high wages and should earn them."

Lyndon felt it would be easy to think as his friend thought. It would save him bother. After all, he didn't know much about the jobs the men had to do.

But as time went by he saw more of Art's shortcomings. The youth often came on the job late and left early and he didn't see that the tools were properly taken care of. Lyndon himself sometimes stayed late to do this work himself.

"What you doing?" Art once asked him as he came out while Lyndon was cleaning some tools and wiping them with a rag.

Lyndon flushed again. "Just trying different kinds of work," he said. "I'd like to learn all I can about the work."

"You beat me," said Art. "But you were like that in college. Always working. I had to drag you away sometimes. How about an evening out. I'll wait."

Art was so good natured that Lyndon found himself being attracted to him all over again. Besides, he didn't want to lose their friendship and he did like to get away now and then. "I'll be with you as soon as I can," he said, going into the tent.

Lyndon had a good time. Art took him to a restaurant to eat, a change from camp cooking. Then they went for a ride in Art's roadster and talked about college and the things they wanted to do. Art was going to study for civil engineering, while Lyndon was going to become a medical missionary. It would take a long time to reach their goals and in the meantime it would be good to have each other's friendship and companionship. Art wasn't bad, just careless, and if his father stood for it, why should Lyndon bother himself about it?

Yet deep down Lyndon know that Art's father would be the last to know about his son's shortcomings. Nobody would tell him. Not even Lyndon. And the man only visited this camp now and then for check-ups. Why should Lyndon be a squealer? He had always cherished his own reputation for minding his own business.

Yet Lyndon's conscience hurt him. The feeling was not good. If it hadn't been for that he would be having such a good summer. Work in the forest, camp life, a salary to help him stay in college.

One afternoon at closing time Art called to him as he entered the tent which Lyndon also used for an office for his paper work. "How about a ride up to the lookout station."

Lyndon had wanted to see the lookout ever since he had come here. The evenings were long and they had time to see a lot before dark. "Okay," he said. "I'll be ready in a jiffy."

When he came out of the tent he saw that Art was taking gas from the company pump for his own car.

"Should you do that?" he asked quickly.

"Why not? This is only a drop in the bucket compared to what politicians do. And we haven't time to go to town first, and I have to have gas. I have keys to the pump, and am its custodian, so why not?"

Lyndon's body stiffened. He was about to refuse to go, and then he thought, "I'm going to make it plain to him this evening that I must report his failings." With that in mind, Lyndon got into the car beside his friend.

The ride through the forest was stimulating. Long shadows crept through it as the sun got lower and lower but far to the west the snowy peaks took on a rosy glow and seemed to float in the air, and cold blue shadows crept down the slopes. And then they came to the lookout station and the lookout man let them climb up for a visit. Here they saw the sun set in all its glory.

Once down, Lyndon spoke first. "Seems much closer to heaven up there, doesn't it?"

"Hadn't thought of it that way," answered Art. "I'm not religious like you. I guess that's what makes you more strait laced than me."

"Yes. it is. And for that reason I have to tell you something. You know there's a song that runs this way: 'True-hearted, whole-hearted, faithful and loyal, King of our lives, by Thy grace we will be.' And you know I'm not being loyal to your father of the company or to myself or to my religion, by letting so much wrong go on before my eyes. You know what I mean. I've told you and hinted plenty. But now I'm going to tell your father."

Lyndon felt Art's body tense. Abruptly the youth started the car and jerked it forward over the rough roads. By the set of his face, Lyndon knew his friend was angry. He felt they would never be friends again. Also, maybe Art's father would not like it either and would fire him, but Lyndon had finally made up his mind.

Neither spoke a word all the way to camp. The camp, which was practically deserted, was lit dimly by some outdoor lights here and there about the grounds, and suddenly the two boys saw a stealthy movement between some trees. A man was carrying a large gasoline can. Art killed his engine and the two watched. They saw the man put the can into the back of his car.

"What does he think he's doing?" whispered Art suddenly.

Lyndon pinched his arm for quiet. Still watching intently, they saw him return and begin tapping the tank of a big tractor. Both boys jumped from the car at the same time and both jumped on the man as he was raising his body up from the ground.

"You thief!" exclaimed Art.

"We've got him," said Lyndon as they held the man.

At this moment Art's father came driving up. He was indignant enough to want the man fired from the job.

Then Lyndon spoke up. "The man has not had a good example from either Art or me. Art is careless and I let it pass too, so we are both to blame."

Lyndon felt his friend's eyes on him. Then he heard him speak. "That's right, Dad. I take gasoline myself. And I take time off. And I'm careless with the tools—don't keep them in good shape and often let them lie around where anyone could pick them up. Lyndon was going to tell you. I didn't realize how wrong I was until now."

Soon it was all out in the open and Mr. Messick said: "I will give our worker another chance then. And I'll give you another chance too, son. As for this young boy, I'm glad to have him with the company. I've got a real important job for him next summer. And I'll have one for you too, son, if you learn your lesson."

"I'll learn," promised Art. "Lyndon will help me. I want to learn to be more like him and that means learning to be a Christian."

15.1

Євангельська ПРАВДА

Квітень 1968 April

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN C[illegible]URAL [illegible] FOUNDATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

"ILLEGAL" WORSHIP IN THE BUSH U.S.S.R.

"НЕЛЕГАЛЬНЕ" БОГОСЛУЖЕННЯ В ЛІСІ.

ЗМІСТ

"Нелегальне" богослуження в лісі	1
Біблія й мови народів. Г. Домашовець	2
Все нове. Пастор В. Кучер	5
Заслужена нагорода	9
Про несотворенні речі. Д-р Д. Куликовський	12
Визнання Віри Пресвітерської Церкви	16
Різне	19
Lost Identity by Robert Bolin (by courtesy of the "Bible Truth")	23

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Vol. XXIX. № 3. Квітень 1968 April Рік XXIX. Ч. 3.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG. MAN. CANADA

НЕЛЕГАЛЬНЕ" БОГОСЛУЖЕННЯ В ЛІСІ

Фотографія євангельського богослуження в лісі в СССР, поміщена на обкладинці, — це репродукція автентичної світлини в російському виданні Державного політичного видавництва в статті під назвою "В міре кошмара". (Вперше за кордоном репродукцію з цієї фотографії було подано в бюлетені "Реліджон ін Комюніст Домінейтед Ейреас", т. VII, ч. 33-4, 1968).

Ми погоджуємось, що ця фотографія з "Міру кошмара", але в діяметрально протилежному значенні, ніж його вживає комуністичний автор. "Кошмар" полягає в тім, що є ще в світі місця, де людина, щоб поклонятись Богові, має ховатись для цього в лісі.

В усіх вільних країнах світу, кожний громадянин може молитись публічно та приватно на кожнім місці — в будинках, в парках, на вулиці. На це непотрібно мати якогось дозволу від поліції, непотрібно так само й реєструвати церкви в уряді.

Релігію вважається за особисту справу кожного громадянина й уряд пильнує лише того, щоб права жодного громадянина не були порушені. Віруючі можуть провадити добродійні й виховні інституції та без перешкоди навчати своїх дітей віри в Бога в церкві й поза церквою.

Хто цього не хоче робити, то його ніхто не змушує до цього.

Навпаки, в СССР кожна церковна організація має обов'язок зареєструватись в поліції. Тільки в спеціяльно призначених будинках, з правила невистарчальних для кількости віруючих, дозволяється молитись. Церквам заборонена релігійна виховання дітей і добродійна праця. Якщо віруючі обстоюють своє право навчати дітей релігії, то влада карає їх за це та ліквідує їхні зібрання. Це веде часто до постання "нелегальних" богослужень і церков, бо переслідувані віруючі змушені тоді творити церкву в лісі, як ілюструє фотографія.

Крім цього, віруючі, які є в опозиції, обвинувачуються в різних несотворенних речах. Дійсно, це є "мір кошмару". Віруючі у вільних країнах повинні бути глибоко вдячні Богові за свободу і нагоду вільно збиратись на богослуження і молитви та ними неухильно користатись.

Г. Домашовець

БІБЛІЯ Й МОВИ НАРОДІВ

III. Українська мова й чужомовні впливи.

Український нарід і мова в своїй історії зазнали багато горя та руїни тому, що українська мова була і є під тиском церковно-слов'янської та російської мов. Мимо зовнішнього тиску, народня мова збереглася під селянською стріхою, і з-під стріхи пішла до міст, до середніх і вищих шкіл і стала всенародньою мовою.

Чужомовні впливи на українську народню мову розпочалися з початком прийняття державного християнства. З того часу, цебто з 988 року, коли грецьке та болгарське духовенство заопікувалося українським християнством, з того часу чужомовні впливи почали втискатися до народньої мови. Вкінці прийшло до того, що російський царизм 1896 р. Валуєвським законом цілком заперечив існування української мови. Проте вона існувала й дочекалася своїх великих геніїв народу, які стали одверто боротися проти чужомовного насильства, а такими були І. Котляревський, що написав народньою живою мовою "Енеїду"; Т. Шевченко своїм невмирущим "Кобзарем" всеціло відродив українську мову; П. Куліш підніс її до стану духовного — дав народові в його рідній мові Біблію. А Іван Франко багатогранною науковою письменницько-поетичною працею підніс її до найвищого щабля й поставив нарівні зо світовою літературою.

Українська мова нашого часу є велика й багата, але як вище зазначено від чужомовних впливів зазнала й зазнає немало горя та руїни. На цьому місці наведемо кілька слів, які вже перейшли до мовного архіву, а деякі потребують певного пояснення, а деякі без потреби поперекручувані.

Безодня. В українській мові слова: безодня, пропасть, глибінь, провалля, круча, вир — мають своє значення. В перек. Біблії І. О. 1 Мой. 1:2 та Лук. 16:26 слово "безодня" правильно. В перк. П. К. і І. Х. "пропасть". В нашому атомному часі "безодня" це міжпланетний простір. На землі "безодні" нема, усюди є дно. Ісаї 51:10: "Чи ж не ти висушило море, води **безодні,** замінило глибини морські в дорогу, щоб перейшли вибрані". Тут усі три перекладачі Біблії подали однаково "безодні". Слушно, мало бути "глибінь, глибина".

Заздрість. В українській мові це слово належить до негативної сторони, Рим. 1:29, "повні заздрости". В російській мові це слово по-староцерковному: "зависти" (завісті).

Отрок. Це староцерковне слово, яке означає: "дитина", "юнак" і "слуга". В церковному Новому Заповіті Луки 2:12, 16, 17, 27, 40 і 48 ужито 2 рази "младенець", 3 рази "отроча" і один раз "отрок" і раз "чадо". Всі ці слова говорять про Ісуса Христа, Дитину в часі народження".

У пророка Ісаї 3:4, "Я дам їм хлопців за князів" (старшин) в усіх трьох перекладах однаково. На другому місці Іс. 42:1 є певна розбіжність. У перек. П. Куліша та І. Хоменка: "Ось Мій Слуга", а перек. І. Огієнка: "Оце Отрок Мій". На третьому місці, де йде мова про Христа, Іс. 50:10, П. Куліш — "Хто зміж вас боїться Бога, слухає голосу Раба Господнього", І. Огієнко "Хто між вами лякається Господа і голос Його Отрока слухає?" — І. Хоменко: "Хто з поміж вас Господа боїться, нехай на голос його Слуги вважає!".

Щодо слів "отрок" і "раб" наведемо два приклади: У західній Україні слово "отрок" з додатком букви "а" називається "отрока", торба (загально по-українському) "опалка", з якої коні в часі подорожньої їзди їдять пашу. Диви Укр.-Англ. словник К. Андрусишин, Саскатун, 1957. В одному із календарів читаємо, як подано в перекладі П. Куліша: "Про кого тут мова? — "Раб Божий", вибраний Господом бути Посередником завіту з родом людським".

Мішання староцерковних слів з народньою мовою — приносить їй шкоду.

Слово "слуга" вживане загально в українській літературній мові, чи потрібно його замінювати староархаїчними словами? Слово "слуга має подвійне значення: перше слуга, що працює за заплату, і друге, слуга, що служить із доброї волі. **"Бо Син Людський прийшов не на те,** щоб служили Йому, але щоб послужити й життя Своє дати за викуп за багатьох" (Мар. 10:45).

Пагінець. Є багато дерев, по їхньому зрізанні, пень маючи коріння, випускає пагінці чи паростки, які ростуть у нові дерева. Іс. 53:2, усі три переклади подають дещо відмінно: перший — "Як пагонець, як паросток", другий — "Мов галузка мов корінь", третій — "Мов пагін мов корінь". П. Куліш подає правильно.

Раб. Це слово в українській мові має потрійне значення: раб — слуга, раб — невільник, раб — рабівник (грабівник). Так подають майже всі українські словники. В українській мові "раб, рабство" вживається з погордою. Ось приклади: "Кого благаєте, благії раби незрячії, сліпії" Т. Шевченко. "Ми рабами волі стали" І. Франко. У церковній та в російських мовах це

слово чергується: раб — слуга і раб — невільник. Напр. у бувшій Греко-Кат. Церкві, коли священик уділював причастя, членові Церкви говорив: "Причащається раба Божія". Члени Церкви Христової є діти Божі, і в молитві першими словами звертаються до Бога "Отче наш, що на Небі..." Так навчав Христос звертатися в молитві до Бога, так називав Своїх учнів, Ів. 13:33 і 21:5. Так теж писав ап. Іван свої листи до віруючих християн, 1 Ів. 2:1, 12, 14, 18, 23 і далі 1 Ів. 3:1, 8; 4:4. Заключення — християни діти Божі, а не раби.

В українській сучасній мові замість архаїчних слів — раб, рабство, заступають слова — невільник, неволя, поневолення.

Ревність. Це слово в українській мові належить до позитивної сторони. Ревність, ревнивий, це слово різні словники по різному передають. Побільшости подають: запопадливий, завзятий, старанний, пильний і щирий.

Чоловік. В українській мові слово "чоловік" належить до однини. Чоловік і жінка, число множне — чоловіки й жінки. В російській мові, число однине й множне однаково "один человек" і "сто человек".

Новий переклад Біблії І. Хоменка (католицький), коли б не було апокрифічних книг, а чисто канонічна Біблія, можна б вважати один з найкращих перекладів, але і в цьому перекладі не обійшлося без російських слів. В староєврейській переписі людности, брано під увагу — чоловіків. В книгах Ездри й Неемії, список поворотців із Вавилону подано: Езд. 2:3, "синів Пароша 2171". Так само подано й у Неемії 7:8. Проте розділ 8-ий, список коли юдеї повернули до Єрусалиму тут уже від вірша 3 до 15 подано "чоловік". Читаючи таке місце, постає питання, а де поділися жінки та діти?

Крім вище наведених кілька слів, слід ще звернути увагу на такі слова "душа" й "скотина" (худоба). Четверта книга Мойсея — Числа, розділ 31:32-47. 35 вірш цього розділу в усіх трьох перек. слово "душ" подано однаково, а про худобу в П. Куліша та в І. Хоменка "скот, скотина", а в І. Огієнка "худоба". В перек. І. Огієнка подано слушно. В українській мові, щодо числення людей і худоби, маємо устабілізовані слова "осіб" і "штук". В перек. П. Куліша 4 Мой. 331:37 "А данина для Господа з дрібної скотини (треба худоби) була: шістсот сімдесят і п'ять штук". Англійська мова на кожному місці, коли йде мова про людей "осіб", вживає "персн, персн'с".

Ще кілька слів щодо біблійних паралель (порівняння) дуже добре, коли в Біблії є такі порівняння, але не скрізь вони однакові. Англійські переклади й перевидання Біблій одні подають посередині, як це зроблено в новому перек. І. Огієнка. Деякі подають на маргінесах по боках або вдолині і т. п. З практичного досвіду читання Св. Письма найкраще, коли паралелі подані під віршами, подібно, як це є в Новому Заповіті перек. І. Огієнка з 1939 року. У подібний спосіб поміщенні паралелі в польській Біблії та в інших.

Перед українським євангельським рухом стоїть конечна потреба поправне перевидання Кулішевого перекладу Біблії. Труднощів нема великих, треба кількох знавців богословів й української мови. Біблія поправного видання в протязі одного року може вийти з друкарні для ужитку євангельського руху одного — глибокої віри та щирої праці.

ВСЕ НОВЕ

> І не пришиває ніхто латки нового сукна до старої одежі, бо як пришиє то нова латка від старого відірветься й діра стане ще гірша. І ніхто не вливає нового вина в старі бурдюки, бо як вляє то попроривае воно бордюки, і вино й бурдюки пропадуть. Вино нове потребує нових бурдюків! (Мк. 2.21-22).

Як ми вже раніше бачили з попередніх віршиків другої голови Євангелії від Марка а теж з першої голови, наука Ісуса Христа була **новою** наукою. Ісус знав це й всі це знали. Ми читали, що люде "дивувались науці Його, бо навчав Він їх як можновладний, а не як ті книжники" (1.22). "І жахнулись всі, — аж питали вони один одного, кажучи: 'Що це таке? Нова наука з силою...'" (1.27), "і всі дивувались і славили Бога й казали: 'Ніколи такого не бачили ми'". (2.12).

Поводження Ісуса Христа й наука Його були зовсім іншими від вимог жидівської релігії. Та Ісус знав як тяжко є людям приняти нову науку, приняти правду. Тому Він постійно проповідував, кажучи: "Я дорога, правда і життя. Хто вірує в Мене житиме. І ніхто не приходить до Отця як тільки Мною".

В нашому вищеподаному тексті Ісус вживає дві ілюстрації щоб допомогти людям зрозуміти що вони не сміють мішати Його науки зі старою наукою! Ісусова наука — це зовсім **нова** наука; її не можна порівнювати з наукою священників і фарисеїв! Мабуть це мав на ввазі великий любитель і знавець Біблії Тарас Шавченко, коли він писав:

"Удар громе, над тим домом,
Над тим Божим де мремо ми,

Тебе ж Боже зневажаєм,
Зневажаючи співаєм
Алилуя!"

А в іншій поемі він пише:

"Світе ясний. Світе тихий.
Світе вольний, несповитий.
За що ж тебе, світе-брате,
В своїй добрій, тихій хаті
Оковано, омурено,
(Премудрого одурено),
Багранцями закрито
І розпятієм добито?

Як бачимо, ми не можемо змішувати попівської релігії з наукою Ісуса Христа, бо вони собі зовсім протирічать! Попівську релігію Ісус порівнює до старої одежі з дірами.

Ті, що латають стару одежу знають що нова латка не підходить до старого матеріялу. Нова латка, коли її випрати зі старою одежою, часто збільшиться й, будучи сильнішою від старого драного матеріялу, відірветься й тоді дірка стане ще гірша. Тоді латанню прийде кінець. Діра стане за велика. Старий матеріял стане непотрібний. Мабуть це мав на ввазі Тарас Шевченко, коли він дальше писав:

"Недобито. Стрепенися
Та над ними просвітися,
Просвітися... Будем брате,
З багряниць онучі драти,
Люльки з кадил закуряти,
Образами піч топити,
А кропилом будем, брате,
Нову хату вимітати.

Мартин Лютер старався полатати діри католицької церкви, але не міг! Діри зробились були ще більші! Тоді Дух Святий відкрив очі Мартину Лютерові й він зрозумів **нову** науку, науку Ісуса Христа. Тоді, в Божому пляні, настав був час повороту до науки чистої Євангелії, повороту до Христа, час на **нову** свиту.

Іван Веслі старався латати діри англіканської церкви, але не міг! Всі його спроби латання увінчались неуспіхом, діри стали ще більші й він мусів залишити стару свиту!

У Палестині тримали вино в бурдюках. У тих днях не було пляшок чи бочок, які ми маємо сьогодні. Коли бурдюки

були нові, то скіра з якої вони були зроблені була елястична. Коли ж вони постарілися, то скіра та чимраз то більш і більш твердла. Нове вино ферментує; воно виділяє гази. Гази спричиняють тиск. Коли бурдюки є нові, то нова скіра розширюється в відношенні до тиску. Коли ж нове вино вляти в старі бурдюки, то стара скіра не видержить тиску, вино прорве її, і пропаде вино та бурдюки! Цим прикладом і ус теж хотів ясно й недвозначно пояснити що Його наука не може мати спільности з наукою священників і фарисеїв!

Цією наукою Ісус хоче допомогти нам, щоб ми щодня спішили до Нього в наших молитвах і перебували в читанні та в слуханні святої Євангелії.

Ласка Божа така велика й любов Божа така безмірна й милосердя Боже таке величне, що для нас ніколи не вистарчає часу на цій землі щоб пізнати їх більше й більше. І чим ми більше пізнаємо любов і ласку Божу, тим більше вони стають для нас дивними, величними й неосяжно-збагнутими. Тоді ми прагнемо приклонити наші коліна разом з великим апостолом Павлом, і разом з ним казати: "О глибино багатства, і премудрости, і знання Божого. Які недовідомі присуди Його й недосліджені дороги Його!"

В Христі Ісусі глибина багатства, і премудрости, і знання Божого є відкриті. У Христі Ісусі Бог зробив **все нове.** Ось тому то апостол Павло пише: "Бо Христова любов сполучує нас... Бо хто в Христі Ісусі той створіння нове, — старе минуло, ось настало нове!"

Наше знання ласки Божої ніколи не завершене. З кожним днем ми пізнаємо більше Божої ласки, більше Божої премудрости. З кожним днем наші серця наповняються більше радістю, веселістю й вдячністю. З кожним днем ми дорожимо більше Словом Божим. З кожним днем ми любимо більше святу Євангелію. Кожен день є для нас новим днем, днем яким ми зближаємось блище до вічности, днем в якому ми можемо сказати разом з ап. Павлом: ми переміняємось з ласки в ласку.

Так, дорогий читачу, Ісус дійсно творить **все нове.** Чи ти знаєш це? Чи ти розумієш це? Чи ти бачиш це? Чи ти вдячний Богові за це?

Про ласку Божу, про це що Бог в Христі Ісусі творить **все нове** роздумував і писав автор одної пісні, в якій ми співаємо:

Любов Христа мене спасла
І все нове дала!

Я ніколи не забуду одної старої жінки, яка на старості

своїх літ мусіла сім літ перебувати в своєму ліжку. Її тіло стало кволе й немічне, але дух її був бадьорий і веселий. Біля неї на ліжку завжди лежала Біблія, з якої її син читав для неї один, два, або й більше віршиків щоранку. Біля неї теж були газети й журнали. Вона завжди була усміхнена й весела. Часто відвідуючи її я сам набирався підбадьорення й веселости. Вона була свідченням ласки Божої і духовного росту для мене й для багатьох людей. Сьогодні вона вже є з Господом, але її життя тоді вже на старості літ, тоді коли я запізнався був з нею, було дійсно **новим** життям! Це сталось завдяки ласці Божій і завдяки вірі, яку мала та жінка. Ісус дійсно зробив її життя **новим!**

А як з тобою, дорогий читачу? Чи ти знаєш Ісуса Христа? Чи ти бажаєш щоб Він зробив твоє життя **новим** життям? Довірся Йому. Він і сьогодні розпостирає Свої руки до тебе й до всіх людей і кличе: "Прийдіть до Мене всі, працею зморені та перетомлені, а Я дам вам спокій!" Амінь.

Пастор Володимир Кучер

ВЕЛИКОДНЄ ПОСЛАННЯ
Ради Українських Євангельських Церков у Канаді

Дорогі в Христі Брати й Сестри в Україні й в розсіянні сущі, ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Сьогодні наш народ є тяжко поневолений і в цій неволі прагне сповнення слів Тараса Шевченка:

"Встане Україна,
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить,
І помоляться на волі
Невольничі діти".

Ми мусимо твердо вірити, що Христос воскрес! Апостол Павло пише: "Христос умер за наші гріхи за Писанням, і Його поховали, і третього дня Він воскрес за Писанням". Ап. Павло вважав воскресіння Господа Ісуса Христа найважливішим у проповіді святої Євангелії. Це зрозумів і пізнав син України Тарас Шевченко, який залюбки читав Євангелію, й який писав:

"А Ти
Возстав од гроба, Слово встало
І Слово Правди понесли
По всій невольничій землі
Твої апостоли святії".

Тому то з вісткою Христового воскресіння й з надією

на воскресіння нашого народу поздоровляємо ввесь наш народ торжественним привітом:

Христос Воскрес!

За Раду Українських Євангельських Церков у Канаді
Президент: Пастор М. Фесенко
Заступник Президента: Пастор В. Давидюк
Заступник Президента: Ф. Луцик
Скарбник: Пастор Григорій Деркач
Секретар: Пастор Володимир Кучер

Франк Е. Гебелін

ЗАСЛУЖЕНА НАГОРОДА

Канадійський Уряд відзначив Пастора І. Р. Ковалевича, нагородивши його за заслуги і громадську працю медалею ("Сентеніял Медал") з нагоди 100-ліття Канади. Український євангельський загал конгратулює пастора І. Р. Ковалевича за це заслужене відзначення, бажаючи йому довгих і корисних років на громадськім полі.

Нижче ми друкуємо автобіографію пастора І. Р. Ковалевича, яку пастор І. Р. Ковалевич прислав на прохання редакції.

Пастор Іван Роберт Ковалевич з дружиною Наталією з дому Будник і сином Іваном.

Пастор Іван Роберт Ковалевич народився 1896 року на галицькому підгір'ї в с. Струтин Вижній, Івано-Франківської области, Західна Україна. Там закінчив народню школу. Мав велике бажання побачити ширший світ, чого не могли побороти його родичі, ні він самий. В 1911 р. 15-літній юнак вибрався сам до Полудневої Америки, де працював і подорожував: в Буенос-Айресі (Аргентина), Монтевідео (Уругвай), Ріо-де-Жанейро (Бразілія).

Побачивши світа, заощадив гроша, затужив за родичами і рідним краєм. В 1914 році приїхав до Гамбургу і тут довідався, що Австрія розпочала війну з Сербією. Знаючи, що його можуть взяти до війська, негайно виїхав до Голляндії і в Роттердамі всів на корабель і прибув до Канади.

Осівши в Торонто, знайшов працю в фабриці, де виробляли опони до авт. Тут вперше стрінувся з євангельським рухом, коли зайшов перший раз на реформоване (пресвітерське) богослуження українських протестантів, яких пастором був Д-р Теодор Бай, який мене щиро привітав, а згодом я став членом громади. Живучи в Торонто, познайомився з пасторами піонерами українського евангельського руху в Канаді: Іваном Бодругом, Михайлом Щербиніном, Олександром Максимчуком, Володимиром Купчинським і Павлом Кратом. Мав нагоду слухати їх проповіді, бути часто гостем у їхніх родинах, де вони і їх діти тепло відносились, і я мав нагоду користатись багатством їх бібліотек. Я скоро відчув у Канаді свіжу і сприятливу атмосферу, противну тій атмосфері затухлого середньовіччя, якого досвідчив в рідному краю і в Полудневій Америці. Вже в юних роках моєї мандрівки та спостережень у різних країнах, я зрозумів, що протестантизм і демократизм визволяють нарід з духовно-релігійної і соціяльно-національної неволі, а критерієм для цього мені стали Євангелія та твори Тараса Шевченка й Івана Франка.

У1922 році відбувся Перший Собор українських протестантів євангеликів Північної Америки в Рочестер, Н. Й., в якому я брав участь, як делегат від української церковної громади в Торонто та був обраний на секретаря нарад Собору. У висліді цього Собору було створено Українське Євангельське Об'єднання в Північній Америці, якого я пізніше, на зміну, був головою і секретарем. Після Собору 1922 року вступив на теологічні студії до колегії в Блюмфільд, Ню Джерзі, де був український відділ, яким завідував і викладав предмети пастор Василь Кузів.

1924 року переїхав із З'єдинених Держав Америки до Канади й того ж року записався на філософічний факультет в Манітобському університеті та на студії теології в Манітоба Коледж. Під час студій у Вінніпегу я належав до українського студентського товариства і впродовж двох років був його головою.

1929 р. закінчив теологічні студії і того ж року був ординований (рукоположений) Манітобською Конференцією Злученої Церкви Канади на пастора з привілеями й обов'язками, що їх має пастор цієї церкви.

На протязі 36 років я виконував пасторську працю в Українських Євангельських Церковних Громадах у 4 провінціях: Канора, Горліц, Райн, Сван Плейн, Глен Елдер у Саскачевані (2 роки); в Торонті, Онтаріо (17 років); Росбурн, Етельберт, Гарлянд, Пайн Ривер у Манітобі (11 років) та в Монтреалі, Квебек (7 років).

На протязі 11 років (1947-1958) редагував двотижневик "Канадійський Ранок" і в той сам час обслуговував 4 церковні українські громади в Манітобі,які вже тут згадав. У 1955 році зредагував 228 пісень для церковного співаника "Книга Хвали", яку надруковано з присвятою 50-річчю українського євангельського руху в Канаді й Америці.

У 1934 році відбув тримісячну подорож по країнах Европи, з того 6 тижнів у Радянському Союзі, почавши з Ленінграду, був в Москві, але найдовше в Україні. бував у Києві, Харкові, Одесі, в Криму, Ялті та в Каневі на могилі Т. Шевченка. Відвідав Львів і там був на могилі Івана Франка, а також відвідав свою родину в рідному селі.

Повернувшись назад до Канади, у своїх прилюдних виступах інформував наше громадянство про тяжкий стан та наслідки голоду 1933 року в Україні.

В часі своєї пасторської праці в Торонті, що почав 1930 року, зорганізував культурно-освітнє т-во ім. Івана Франка при своїй церкві, яке проіснувало 17 років.

Через 13 років є членом президії КУК у Вінніпегу, як представник українських євангеликів — УЄО та як його делегат брав участь у 7 Конгресах Українців Канади, а також як делегат брав участь у Світовому Конгресі Вільних Українців 1967 р. в Ню Йорку.

Жонатий з Наталію з дому Будник і є в нас син Іван.

І. Р. Ковалевич

Вінніпег, березень 1968 р.

Від редакції.

Пастор Ковалевич завжди щедро відкликався на культурно-освітні цілі і жертвував охоче на пам'ятник Т. Шевчен-

ка у Вінніпегу, Історію Українців Канади, на видання Української Енциклопедіїв Сарселі, на видавництво УЄО, на радіопередавання "Голосу України", на т-во Сприяння УНРаді, на КУК. Найбільшою була пожертва на Фундацію Імени Тараса Шевченка в Канаді в сумі $1.060.

Д-р Д. Куликовський

ПРО НЕСОТВОРЕННІ РЕЧІ

Хочемо в цій нашій, навіть не рецензії, лише в можливо найкоротшій замітці подати кілька думок і висновків про те, як у житті, наприклад, цілком необґрунтовані погляди та твердження бувають у стані не один мент, не один вік, не сто літ, але впродовж навіть понад тисячу років відіграти в цім нашім світі просто жахливу ролю, ставши єдиною спонукою для безоглядної боротьби одних людей, які на них побудували свої твердині й вимоги, супроти інших людей, над якими ці перші прагнуть незаконно панувати.

Таке явище особливо глибоко вражає душу людини тоді, коли воно покладається, як ґрунт, у цілі системи віровизнань, отже віри в Бога, Який Сам, будучи найчистішою Правдою та найвищою Святістю, напевно з огидженням відвертає Своє Батьківське Обличчя від такої "віри" в Себе...

Недавно ми прочитали в одній поважній і дуже поширеній українській газеті в статті п. н. "Листи з Риму" наступні місця: "У соборі мали ми прекрасні місця — навпроти великого вівтаря над гробом св. Петра". Йдеться про участь української делегації на папській Службі Божій для Конгресу Мирян і Єпископського Синоду в соборі св. Петра в Римі.

Далі в статті описується, як "Папу, зодягненого теж у зелені ризи, внесли на лектиці, високо понад головами тисячів присутніх, яких він вітав і благословив"; і наводиться відтак деякі місця з промови папи, які він у кількох мовах адресував учасникам Конгресу, — отже, мирянам, делегованим на Конґрес та єпископам. Розуміється, що папа любить великою любов'ю країни, що делегатів вислали, та в тій любові не забуває й самих делегатів — мирян і єпископів, взиваючи їх до взаємної любови словами: "Це ваші взаємні владики, які вас вітають і заохочують до співпраці" — це до мирян, відтак і до єпископів: "Смиренний наслідник Петра звертається до вас: — любіть мирян, ...майте до них довір'я!"

Ми полишаємо на боці всі інші моменти в цитованих уступах, а підкреслюємо лише два: 1.) Захоплення авторки статті своїм "прекрасним місцем" у соборі, а саме тому, що воно було якраз "напроти вівтаря **над гробом св. Петра",** та 2.) місце з промови папи, де він про себе каже: **"Смиренний наслідник Петра..."** І ставимо питання: а) На чім базується певність авторки статті, що вона сиділа "напроти вівтаря над гробом" якраз "св. Петра"? та б) Чим папа може обґрунтувати свої твердження про те, що він "смиренний" і що він "наслідник Петра"?

Ці питання є реторичного характеру, а тому ми не очікуємо й не потребуємо на них відповідей, бо їх цілком можемо передбачити. Наприклад: авторка статті може нам двояко відповісти: а) в кращім разі, — що її певність основана на науці Української Католицької Церкви та б) в гіршім разі, — що вона є журналістка, тому таких тонкощів не мусить знати. А це з нею кілька літ тому трапилося, коли вона в пресі переконувала українців про потребу видання друком поеми А. С. Пушкіна — "Полтава". Коли ж їй хтось теж у пресі зазначив, що вона мусіла б знати, що та поема україножерна та в московській мові, то наша авторка статті ось-так і відповіла в пресі, як вище ми репродукували.

З Українською Католицькою (чи Уніятською, чи Греко-Католицькою) Церквою сперечатися теж не будемо, бо вона може нас післати по відповідь до своєї "Старшої Сестри" чи Матірної Церкви, що возсідає на Ватиканськім горбку. Тому то ми самі звернемо нашу увагу в належний бік, — у бік Римо-Католицької Церкви, а саме в бік її голови, папи римського. Так от: Чи є папа римський "смиренний"? — Ми думаємо, що смиренна людина не буде прикрашувати своєї голови тіярою, себто — аж потрійною короною! А так само смиренна людина не дозволить носити себе на лектиці, як якесь невидальце, та ще й у Божім Домі, отже — перед Лицем Всевишнього Бога! Хіба св. Петра, бідного рибака з села Ветсаїди, що бував дуже радий, коли денно ловив стільки риби, що міг прогодувати свою родину, кажемо, — хіба ап. Петра носили на лектиці та ще й в тіярі? Більше того, оджеж навіть Син Божий, Ісус Христос, в'їжджав до Єрусалиму лише... на ослюкові! Т. ч., якщо взором смирення для нас має служити поведінка особливо Сина Божого, Ісуса Христа, тоді в світлі неї твердження римського єпископа про його "смиренність" не може викликати в нас нічого іншого, як тільки почуття глибоко-оправданого скептицизму та недовір'я.

А тепер освітлімо другий підкреслений нами момент: — справу про ґріб св. Петра в Римі та твердження папи римського про його наслідництво цього ж святого апостола Петра.

Уже під час наших особистих студій: теологічних наук і джерел Християнської Віронауки взагалі та юриспруденції (Канонічне Право) зокрема, на нас, при згадці схеми Римо-Католицької Церкви, вперто насідало настирливо-невідступне питання: Де підстави для всіх т. зв. петристичних претенсій цієї Церкви? І не дивлячись на велике наше бажання, ми, на жаль, так і не могли знайти тих підстав і не лише їх, але навіть натяку на них у Св. Письмі. Наслідком цього, річ природна, не могло в людині виникнути нічого іншого, опріч заперечення тих претенсій!

І ось, немов би в довершення цієї дії, ми одержали дві книжки, які спеціяльно присвячені цьому питанню. Пильно й уважно ми їх перечитали і знайшли, що вони з абсолютною ясністю, переконливістю та повнотою обгрунтовують та потверджують усю безпідставність петристичних претенсій Римо-Католицької Церкви. Ці книжки є: 1.) Михайло Стечишин: Св. Петро й Рим. Петристичні претенсії Римської Церкви. Ч. І. — На основі Св. Письма. Сс. 266. Видавництво "Екклезія", 1963. р. Друк "Тріденґ" у Вінніпезі, Ман., Канада; 2.) М. Стечишин: Ісидоризм у Римській Церкві. Ст. 376. В-во "Екклезія". Вінніпег, Ман., Канада, 1962 р. Друк "Тріденґ".

Обидві ці праці судді М. Стечишиного є епохального характеру і то в ґльобальнім значенні, одначе ми з певних причин у цій нашій замітці коротко зупиняємось лише над книжкою "Св. Петро й Рим", полишаючи розгляд книжки "Ісидоризм"... на пізніший час.

Щоб показати докладність і науковість праці "Св. Петро й Рим", подаємо її зміст: Слово від Редакції; І. Дослівність і символізація; ІІ. Ап. Петро; ІІІ. Ім'я "Симон"; ІV. "Кифа-Петро"; V. Христос осуджує ап. Петра; VІ. Метода розуміння Св. Письма на основі цілости тексту; VІІ. Апостоли — рівні; VІІІ. Хто між апостолами "найбільший"? ІХ. Хто перший збагнув і визнав істоту Христа? Х. Чи є свідчення ап. Петра про приписуваний йому авторитет? ХІ. Ап. Петро про ап. Павла; ХІІ. У Посланнях ап. Павла з Риму немає згадки про сповидне перебування ап. Петра в Римі; ХІІІ. Чи це "провина" ап. Павла? ХІV. Відношення інших апостолів до св. Петра; ХV. Претенсії Риму в світлі Євангелії св. Марка; ХVІ. Новий Заповіт про Рим; ХVІІ. Легенда про ап. Петра в світлі обставин його часу; ХVІІІ. Св. Петро про св. Павла, і ХІХ. Адміністратор Церкви Апостольських Часів.

Одначе, помимо того, ми не можемо зупинятися навіть над книжкою "Св. Петро й Рим", тому то обмежуємося лише тими її висновками, які освітлюють справи — гробу ап. Петра

в Римі та Петрового наслідництва римських єпископів.

Отже, після схематизму Римо-Католицької Церкви Ісус Христос мав настановити ап. Петра начальним апостолом над решгою апостолів, а тим самим, значить, і Своїм Заступником. Другим постулятом цієї схеми є твердження, що ап. Петро заклав Римську Церкву та був її першим єпископом, себто — першим папою. З цих двох легко виник третій постулят, — що вже всі папи римські є наслідниками ап. Петра, а це значить, що й Заступниками Ісуса Христа. Звідціль і догмат про непомильність папів римських. Далі, бувши першим єпископом Римської Церкви, ап. Петро скінчив мученичою смертю в Римі і там був похований. Коли ж той гріб було знайдено, тоді над ним було збудовано собор св. Петра. Тому авторка цитованої спочатку нами статті була так захоплена, що "сиділа якраз напроти гробу св. Петра".

І ось у книжці "Св. Петро й Рим" автор її вичерпно доводить, що: 1.) ап. Петро не був начальним, бо всі апостоли були рівні; 2.) що Центральною Церквою була Єрусалимська Церква; 3.) що апостоли обирали Адміністраторів тієї Церкви, але ап. Петро ні разу не був навіть Адміністратором обраний; 4.) що вже Сам Ісус Христос був осудив ап. Петра, а пізніше й ап. Павло осудив його; 5) що ап. Петро ніколи в Римі не був, не засновував Римську Церкву і її єпископом теж не був, а тому не міг скінчити в Римі мученичою смертю і, отже, не міг знайтися в Римі і його гріб, і 6.) що натомість у Римі був ап. Павло та що він організаційно впорядкував Римську Церкву, надавши їй у своїм Посланні перші ідеологічні основи.

Звідціль висновок: Римо-Католицька Церква в усіх цих моментах базується на вигадках. І про це вже понад 900 літ знають усі Православні Церкви та це ж явилось пізніше й причиною виникнення всіх Протестантських Церков. Так виникла Схизма, а її єдиною причиною є, як бачимо, тільки Римо-Католицька Церква.

Закінчуючи цю замітку, хотілося б сказати ще пару слів про той рух, який останніми роками зчинився довкола справи об'єднання Християнських Церков. Як усім відомо, що найбільше вибиваються в тім русі своєю активністю папа Павло VI. та патріярх Атенагорас І. І ось преса принесла звістку про те, що якраз Атенагорас І. признав, що найбільшими перешкодами до об'єднання Церков є католицькі догми: про зверхність папи, про папу, як Христового Намісника, про папу, як наслідника ап. Петра та про папську непомильність, себто — якраз усе те, що так блискуче довів у своїх книжках суддя Михайло Стечишин. З огляду на це, виникає ще питання: На знак чого ж Ате-

нагорас І. з Павлом VI. так "обильно" цілуються? Невже Павло VI. рішив усі ті перешкоди втопити в річці Тібрі? Бо, якщо ні, то шкода тих усіх "лобзаній"!

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

РОЗДІЛ 21

ПРО РЕЛІГІЙНЕ ПОКЛОНІННЯ І ДЕНЬ ВІДПОЧИНКУ (НЕДІЛЮ)

І. Світло природи виявляє, що Бог є і що Він є володарем і сувереном над усім, що Він є благий і робить добро всім, і тому Йому належиться, щоб ми скорились перед Ним, любили Його, славили Його, звертались до Нього, покладались на Нього і служили Йому всім серцем, усією душею і всією силою[1]).

При цім спосіб поклоніння правдивому Богові, що є приємний Йому ,Сам Бог так усталив і визначив у відкритті Своєї волі, що Йому не можна поклонятись згідно з уявами й вигадками людей або Сатани, і це в якійбудь видимій формі або в якійбудь інший спосіб, що не наказаний у Святім Письмі[2]).

І.

[1]) Рим. 1:20
Діяння 17:24
Псальма 119:68
Еремії 10:2
Псальма 31:23
Псальма 18:3
Римлян 10:12
Псальма 62:8
Кн. Ісуса Навина 24:14
Марк 12:33
[2]) 5 Мойсея 12:32
Маттея 15:9
Діяння 17:25
Маттея 4:9, 10
2 Мойсея 20:4-6
Колосян 2:23

ІІ. Поклоніння належиться Богові (Отцеві, Синові і Святому Духові) і Йому одному[1]). Не можна поклонятись анголам, святим або якому іншому сотворінню[2]). З часу падіння людей поклоніння не може бути без Посередника і ніхто інший не може бути таким Посередником, як тільки один Христос[3]).

ІІ.

[1]) Матт. 4:10
Йоана 5:23
2 Кор. 13:14
[2]) Колос. 2:18
Одкриття 19:10
Римл. 1:25
[3]) Йоана 14:6
1 Тимот. 2:5
Єфесян 2:18
Колосян 3:17

ІІІ. Молитва з подякою є спеціяльною частиною релігійного поклоніння[1]) та Бог вимагає її від усіх людей[2]). Щоб така молитва була приємна, її треба приносити в ім'я Сина[3]) з поміччю Духа[4]) і згідно з Його волею[5]), з розумінням, побожністю, тихістю, щирістю, вірою, любов'ю і постійністю[6]) і якщо у голос, то у знаній мові[7]).

ІІІ.

[1]) Филип. 4:6
[2]) Пс. 65:2
[3]) Йоана 14:13, 14
1 Петра 2:5
[4]) Римл. 8:26
[5]) 1 Йоана 5:14
[6]) Пс. 47:7
Екклез. 5:1, 2
Жидів 12:28, 27
Якова 5:16
Якова 1:6, 7
Марк 11:24
Маттея 6:12, 14, 15
Єфес. 6:18
[7]) 1 Кор. 14:14

ІV. Молитись належиться за речі законні[1]) і за всіх людей, які живуть тепер або будуть жити у майбутньому[2]), але не за мертвих[3] і не за тих, про кого є знаним, що вони згрішили гріхом на смерть[4]).

IV.

[1]) 1 Йоана 5:14
[2]) 1 Тимот. 2:1, 2
Йоана 17:20
2 Самуїла 7:29
Рути 4:12
[3]) 2 Самуїла 12:21-23
Луки 16:25, 26
Одкриття 14:13
[4]) 1 Йоана 5:16

V. Складовими частинами звичайного релігійного поклоніння Богові є: читання з страхом Божим Писання[1]), здорова проповідь[2]) і з сумлінним слуханням слова в покорі Богові, з розумінням, вірою і пошаною[3]), спів псальмів з ласкою в серці[4]), як рівнож уділення і достойне прийняття тайн, усталених Христом[5]).

Релігійні присяги[6]) і приречення[7]), урочисті пости[8]) і подяки на спеціяльні дні[9]), у різні часи і періоди належиться додержувати в святий і побожний спосіб[10]).

V.

[1]) Діяння 15:2
Одкриття 1:3
[2]) 2 Тимот. 4:2
[3]) Якова 1:22
Діяння 10:3
Маттея 13:19
Жидів 4:2
Ісайї 66:2
[4]) Колс. 3:16
Єфес. 5:19
Якова 5:13
[5]) Матт. 28:19

1 Кор. 11:23-29
[6]) 5 Мойс. 6:13
Неєм. 10:29
[7]) Іс. 19:21
Еклез. 5:4, 5
[8]) Йоіл 2:2
Естер 4:16
Матт. 9:15
1 Кор. 7:5
[9]) Пс. 107
Естер 9:22
[10]) Жид. 12:28

VI. Ані молитва або якабудь інша частина релігійного поклоніння не є пов'язана тепер у часи благовістя з якимбудь місцем, в якім вони відбуваються (чи спрямовані до нього) і не стають більш угодними через це[1]). В такий спосіб Богові належиться поклоніння всюди[2]) в дусі і правді[3]), як приватно в родинах[4]) і щоденно[5]), так і тайно кожним окремо[6]), як також більш урочисто в публічних зборах, які ніхто не повинен навмисно і байдуже нехтувати, або залишати, в той час коли Бог Своїм словом або провидінням скликає на них[7]).

VI.
[1]) Йоана 4:21
[2]) Малах. 1:11
[3]) Йоана 4:23, 24
[4]) Ерем. 10:25
5 Мойс. 6:6, 7
Йова 1:5
2 Самуїла 6:18
1 Петра 3:7
Діяння 10:2
[5]) Маттея 6:11
[6]) Маттея 6:6
Єфес. 6:18
[7]) Іс. 56:6, 7
Жидів 10:25
Припов. 1:20, 21, 24
Припов. 8:34
Діяння 13:42
Луки 4:16
Діяння 2:42

VII. Це є законом природи, що загально належна частина часу має бути призначена для поклоніння Богові; так само і в Його слові, є позитивним, моральним і постійним наказом, який зв'язує всіх людей у всі віки, що Бог призначив окремо один день з семи для відпочинку, який має бути днем посвяченим Йому[1]). Цей день відпочинку від початку всесвіту до воскресення Христа був останнім днем тижня і від воскресення Христа був перенесений на перший день тижня[2]), цей день Писання назвало Днем Господнім[3]) і він має продовжувати бути християнським днем відпочинку до кінця світу[4]).

VII.
[1]) 2 Мойс. 20:8, 10, 11
Іс. 56:2, 4, 6, 7
[2]) 1 Мойс. 2:2, 3
1 Кор. 16:1, 2
Діяння 20:7
[3]) Одкриття 1:10
[4]) 2 Мойс. 20:8, 10
Матт. 5:17, 18

VIII. Ця субота (неділя, день відпочинку. Перекл.) додержується святою Господеві лише тоді, коли люди належно приготовивши свої серця, та наперед полагодивши свої звичайні справи, не тільки додержують свято відпочинку ввесь день повстримуючись від своєї власної праці, слів і думок щодо їх світських занять і розваг[1]), але так само посвячують увесь час для публічного і приватного поклоніння і для виконання обов'язків необхідности і милосердя[2]).

VIII.
[1]) 2 Мойсея 20:8
2 Мойсея 16:23, 25, 26, 29, 30
2 Мойсея 31:15-17
Іс. 58:13
Неємії 13:15-19, 21, 22
[2]) Іс. 58:13
Маттея 12:1-13.

РІЗНЕ

СВЯТО ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

В неділю, 24 березня, відбулося свято вшанування пам'яті Тараса Шевченка в Українській Пресвітерській Церкві в Торонті. На четверту годину по полудні заля вже була заповнена і свято почалося точно на час, о 4-ій годині.

Пастор М. Фесенко провів присутніх в подячній молитві.

Зібраний хор молоді з Торонта й Гамільтону розпочав святочну програму співом "Заповіту"; хор співав під проводом панни Галини Бовкун.

Відтак струнна оркестра заграла "Тебе, Боже, хвалим", музика Бортнянського, аранж. Павла Шульги.

Як представники третього покоління українців у Канаді, Матвій (6 років) і Лі (4 роки) Меліншини виступили з українською деклямацією, яка викликала бурю оплесків.

Присутні з захопленням і втіхою слухали виступи за виступами співів, деклямацій і гру молоді, нагороджуючи їх бурхливими оплесками.

Програма була багата й виконання було прекрасне. Цього пополудня виступили з чудовим співом, деклямаціями і грою на музичних інструментах талановиті й популярні сестри Галина, Леся і Юля Бовкуни.

Пісню "Зоре моя вечірняя", слова з поеми Т. Шевченка "Княжна", яку росписав пан Павло Шульга, чудово виконала родина Бовкунів: мама, Галина й Леся — співами, а Юля акомпаніювала на акордіоні. Юля Бовкун також чудово відіграла

сольо на чело.

На програмі поміж інших виступів було теж музичне тріо Галини й Юлі Бовкунів та Марлін Данків. Гра тих талановитих панночок попередньо принесла їм першу нагороду в музичному конкурсі, що його організував "Ківаніс".

Анна Черняк виступала з прекрасним сольо, а також обидві сестри — Марта та Анна — співали народню пісню "Тихо над річкою". Юля Бовкун по-мистецьки грала на акордіоні. Филис Данків з Галиною Бовкун при піяно заграла зворушливе сольо, — Весняна соната Бетховена.

Музична частина оркестри була організована наполегливою працею пані Олександри Бовкун і, помимо того, вона сама виступала, захоплюче і з глибоким чуттям виконала пісню "Києве мій" під акомпаньямент своїх дітей, а в пісні "Ой однаяя одна" (слова Шевченка, музика Заремби), під акомпаньямент своєї донечки Галини при піяні, пані Бовкун вилила всю скорботу своєї зболілої душі, опинившись вдовою по смерті свого мужа з 3 доньками.

Пастор В. Кучер з Гамільтону виголосив прекрасну доповідь про релігійний світогляд Т. Шевченка. Свято закінчено співом "Ще не вмерла Україна".

Українська Пресвітерська Громада в Гамільтоні була також заступлена на тім святі, як також було видно представників з різних українських громад у Торонті.

Культурно-освітній Комітет від імени Пресвітерської Громади висловив щиру подяку панові Павлові Шульзі за його старанну працю для оркестри. Належиться також щира подяка панові Дмитрові Костинюкові за те, що він розписав музику для "Заповіту".

Щира подяка належиться теж пані Клавдії Середі за мистецьке прибрання портрету Т. Шевченка.

Шевченківське Свято цього року перейшло з великим успіхом. Увесь дохід з цього Свята вислано на фундацію ім. Т. Шевченка.

Теофан Каменецький

РІЧНІ ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОЇ КРЕДИТОВОЇ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ СПІЛКИ В ТОРОНТІ

Річні збори Спілки прийняли звіти Дирекції, Позичкового Комітету і Контрольної Комісії. Звіти були затверджені й оплесками висловлено подяку членам Дирекції. Зборами провадив інженер М. Федорів з властивою йому військовою точністю й ефективністю.

Ухвалено виплатити 4½% на вклади за 1967 рік. Дирекцію обрано в наступнім складі: п. М. Федорів — президент, П. Кульчицький — заступник президента; М .Фесенко — скарбник і секретар, члени Дирекції — пані В. Ландига і п. А. Степовик. Члени Позичкового Комітету — панна Еленора Фесенко, Михайло Сич і В. Грисюк. Члени Контрольної Комісії — п. Павло Сич, Каменецький і В. Кардаш.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЄВАНГЕЛИКІВ В СССР

(Цитати з комуністичної преси).

"Комуніст Молдавії" (часопис, який виходить в Кишиневі, Україна, російською мовою) пише 12 грудня 1967 р.:

"Церква євангельських християн баптистів виникла в нашій країні 1944-45 р. в наслідок поєднання сект баптистів, євангеликів і п'ятидесятників. В 1946 р. до них приєдналося 170 громад свобідних християн Закарпаття, а в 1961 р. — головна частина меннонітських громад".

"Внутрі церкви євангель. християн. баптистів повстала нова течія, відома під назвою ініціятивників. Її провідники претендують на відродження християнського навчання віри з апостольських часів".

"Комуніст Молдавії", 12 грудня 1967 р. (Переклад з російської мови).

"Важливо роз'яснити віруючим властивості ідеології і діяльности нового (євангельського. ред.) напряму і виявнити його шкідливість, помогти їм відійти від секти".

Цей російський часопис в Україні вказує на головні "дефекти" єв. руху, вони нарікають: "Все своє життя віруючий зобов'язан посвятити служінню Богові, проповідуванню Біблії, притяганню до секти нових людей та помагати їм матеріяльно. Тепер уже ясно, що наново розпочата течія серед євангельських християн баптистів являється досить небезпечною, як по своїй догматичній суті, так і політичній організації. В окремих місцях ця течія ще лишається сильною. Це зобов'язує атеїстів пропагандистів, лекторів, агітаторів, всіх робітників ідеологічного фронту збільшити науково-атеїстичну працю з тим, щоб паралізувати впливи цієї течії, як і всякої релігійної ідеології".

"Совєтская Россія" ч. 68, 23 березня 1968 р., Москва. В статті "Душі людські" знаходимо таке: "Сьогодні можна говорити про те, що основні цілі, накреслені радою атеїстів, виконані. У всіх без виключення родинах сектантів перестали прищеплювати дітям релігійні погляди".

"Знамя Юности" ч. 56, 20 березня 1968 р. (видається Центральним Комітетом Білорусії). За навчання Євангелії дітей у хаті В. К. Гавриловича його передано суду. Газета пише: "Тепер В. К. Гаврилович знаходиться в місцях ув'язнення. Суд признав його винним в переступі законів про відділення церкви від держави і школи від церкви, в проводі незареєстрованою сектою і присудив його до позбавлення свободи терміном на три роки".

В цім же числі в статті "Факти вперта річ" атеїстт В. Пепеляев пише: "Ми недозволимо нікому труїти дітей "релігійною сивухою", з поміччю релігійних догм калічити їх психіку, позбавлювати дитинства".

Повищі цитати з оригінальної комуністичної державної преси наочно доводять, що в СССР ніякої релігійної свободи нема. За такі елементарні права, визнані всюди на світі, як право навчати своїх дітей знання Бога, або молитись без дозволу від поліції, там засуджують до концентраційних таборів на три роки найменше.

Всі ці євангелики різних напрямів пролетарського походження, чимало з них родилось по часах революції і виросли під комуністичним урядом. Вони стало твердять, що вони є льояльними громадянами й пильно виконують усі свої громадські обов'язки. В однім вони домагаються свободи, це мати нагоду славити Бога без дозволу від поліції і права навчати знання Бога своїх дітей без перешкоди. Але за це їх жорстоко карають.

Це жорстоке, несамовите і примітивне наставлення уряду до євангеликів усіх напрямів, його війна з Богом, виявляє якусь форму духового божевілля, що опанувало комуністичним урядом. Без сумніву, що це приведе їх до руїни і страшного кінця, церква ж Христова накінці зістанеться непереможною.

Це не є перше переслідування християн безбожним урядом. Історія знає багато таких переслідувань. Кінець їх усіх був той самий в кожнім випадку, а це повна поразка і руїна ворогів Євангелії.

Слово Боже каже: "Ті народи, що Йому не будуть служити, погинуть і такі народи до нащаду винищені будуть".

ОГОЛОШЕННЯ ДО ПЕРЕДПЛАТНИКІВ "ЄВ. ПРАВДИ"

В місяці травні замість черговога числа "Євангельської Правди" всі передплатники дістануть "Збірник проповідей" або "Книгу Хвали". Кожна з цих книжок продається по $1.00 і буде вислана всім передплатникам безплатно.

Видавництво "Євангельської Правди"

ВІДІЙШОВ ВІД НАС

"Народна-Воля" повідомляє, що 18 грудня 1967 р. помер **Ілля Владика**, довголітній член управи Української Пресвітерської Церкви в Ошаві. Похорон відбувся з Церкви під проводом пастора І. Яцентія. У похороні взяли участь окрім парафіян і представники УРСоюзу, УВПомочі, філії УНО. Покійний був активним членом повищих організацій на протязі довгих років.

LOST IDENTITY

by Robert Bolin

It seems as if some fellows have to learn the hard way. You can't tell them, and you can't show them. About all you can do is allow them to take the hard knocks that are certain to come and let them get their thinking straightened out by themselves.

But no one had tried to tell David Martin anything. And that was part of his trouble. He hadn't even had the privilege not to listen—at least not yet..

There was a feeling of hopelessness and despair in his face as he walked out the back door of the house to the alley. He kicked savagely at a tin can and smiled with grim satisfaction as it bounced off the board fence and rolled into a clump of weeds.

"Odd!" he thought. Houses looked different from the back. The lighted windows revealed shabby fences, clotheslines, trash barrels, and cluttered yards. Maybe houses were like some people —these same houses had trim front yards facing the open street.

David shrugged his shoulders and began to walk. He didn't have the faintest idea where he was going. But a fellow could get lonely and bored—maybe just fed up with things, couldn't he?

Up until this night had been no different than a thousand others. But he had decided to change that. He wouldn't stay home by himself this time. In fact, he might not even go back at all.

His thoughts trailed back to earlier in the evening when he had come home from high school and had said to Dad in the living room: "It sure wuld be nice if our family could spend an evening together for a change. Don't you think so,Dad?"

Mr. Martin had glanced up owlishly from his newspaper. "Sure," he had answered. "Perhaps we will one of these nights.

But your mother has already gone to join her bridge club. And I've got an appointment with my bowling team in about forty minutes."

David hadn't asked about his younger sister, Jean. She was spending the week with her grandmother across town.

"Your supper is on the table," Dad had said. "The rest of us have already eaten."

David had gone to the dining room to eat alone, feeling gloomy. When he had finished, Dad had already left the house.

He managed to jerk his thoughts back to the present, feeling like someone lost—who had no true identity. At school it was a little different. There, at least, the teachers watched his progress, or at times his lack of it. And he did have friends.

When he reached the open street at the end of the alley he was surprised to see Nina Jones and her younger brother Ted approaching him.

"Say, I'm glad to see you, David," Nina called cheerfully. "I've been intending to visit you at your house anyway."

David blinked his eyes in surprise. "What for?" he blurted out.

"We're going to a youth meeting at church," Ted said. "Nina and I have been intending to invite you to come. How about it?"

David scratched his shock of sandy hair. He hadn't expected anything like this. In fact, he'd been harboring thoughts of not only running away from home—but maybe forever.

"I might come later," he answered glibly. "Right now I have something else to do. Perhaps you could call it an appointment with destiny."

David waved at them as they left him to walk on to their church. Just for a moment he had been swayed by Nina's invitation to attend the meeting. But now he shrugged away the idea as being preposterous. He had never been a boy to attend church very much. Why, the church building would probably fall down if he went, he thought wryly.

David walked slowly in the same direction that Nina and Ted had gone. He passed right by their church, but he didn't stop. He could hear young people singing together inside.

He shook his head and went on until he reached the highway at the edge of town. The city lights were behind him now, and the darkness seemed black and forbidding. Only the stars twinkled faintly overhead.

Out here it was more than a matter of losing his identity. He felt like a shadowy ghost, drifting down the highway against the dark outlines of the trees and fences. He almost wished he could find an old, deserted house to haunt.

He didn't see the car coming until it was almost upon him. The driver brought the car around a sharp corner too fast. The vehicle tore through the night air like an uncontrollable monster, headlights cutting sharp arcs of brightness through the surrounding darkness.

Tires screeched against the pavement as the car careened around the corner. David did not consider himself to be a Christian, but a prayer formed on his lips as he suddenly knew in a flash of understanding that he didn't care to be another highway statistic. Almost too late, he dived desperately into a ditch at the edge of the read.

At the last possible instant the driver recovered control of his car, but not before the sliding wheels passed dangerously close to the ditch, throwing a shower of stinging gravel at David's back, arms and shoulders. David winced from the pain, wondering if he had been hit.

The driver apparently hadn't seen David at all. He went speeding down the road and up a hill to disappear from David's view.

David lay in the ditch for what seemed an eternity, shivering in terror. Gradually, with great effort, he regained his composure and arose shakily to his feet. Puzzled and still frightened, he started slowly back toward town. He wondered what he would do now. His near fatal accident had taken away his desire to hitchhike anywhere. But he didn't want to return home—at least not yet.

As he walked, he began to stretch his arms and legs, and for the first time all evening a slow smile of realization came across his face. At least he was beginning to see the truth. He had placed no value on his own life. By coming out here, he had tried to run away from himself. But no one could do that for very long.

Lost identity? He laughed out loud, and the sound of his voice seemed good. He was, after all, a person. The Lord Jesus, whom he had refused to recognize and appreciate, had known this and had saved him from destruction. If God thought this much of him, he knew he had no right to place so little value on himself.

Suddenly he fell to his knees at the side of the road and began to pray. After he had asked the Lord to forgive him for his sins, he finished by gratefully expressing his thanks just to be alive and well.

When he arose, he felt like a different person—and a better one. He had gained nothing in the past by staying at home alone, not by going to town to run around with other boys like himself. His thoughts trailed back now to his family, and he knew they loved him despite anything they had done. He knew that his father, going bowling nights, and his mother playing bridge, and even his sister Jean visiting with grandmother for a week, didn't mean that he had to leave home just to have an identity. He had had that identity all along in the eyes of God. But it had taken an experience like tonight to allow him to get his thinking straightened out. There was also a good possibility that if he were to set a Christian example before his family, they also might come to a realization of what God could mean to them.

With new found joy, he kept walking. Then he saw it—the church was just ahead. He could hear voices inside.

When he entered, everyone turned to stare.

Nina said, "You did come, David, Good for you! You don't know how much we hoped you would. And we've even taken time to pray for you."

"Thanks," David answered happily. "I feel like I belong here with all of you."

Nina introduced David to all the others and he took a special joy in shaking their hands. They would never know how glad he was just to be here. It was rough to have to learn about things the hard way. But he did have an identity, and the Lord had let him know it in a way that he would never forget.

("The Bible Truth").

Євангельська ПРАВДА

Червень 1968 June

ЗМІСТ

Продовжна сила Христового воскресення. Ф. Е. Гебелін 1

Молодий містик прямує до нового думання. Р. Л. Мікстер 5

Правдива і фальшива побожність. Пастор В. Кучер 8

Визнання віри Пресвітерської Церкви 10

Різне 13

Words on paper by Sallie Bristow
(by courtesy of the "Bible Truth") 22

Front page picture: Vermilion River, Kootenay National Park, B.C. (British Columbia Government Photograph).

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Vol. XXIX. № 4. Червень 1968 June Рік XXIX. Ч. 4.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG MAN. CANADA

ПРОДОВЖНА СИЛА ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ

Воскресення Ісуса Христа, поруч Його розп'яття, то одинична серед незчисленних подій людської історії. Господь, Який залишив гробовець у садку порожнім, є так само особисто присутній в нашому часі, як Він був присутній серед кожного наступного покоління, по тім, як Він "умер за наші гріхи за Писаннями... був похований... і встав на третій день за Писаннями" (1 Кор. 15:3, 4). Воскресення — це істотно-історичний факт. Серед речей, які виокремлюють Його серед інших чудес, це Його з-дня-на-день безперервно-продовжна реальність. І прикметним для цього, найбільшого з усіх християнських свят, є те, що воскресення обходиться не один раз, а 52 рік-річно разів; відтоді, як первісна Христова Церква стала збиратися на богослуження першого Господнього дня, замість жидівської суботи.

Життепис Р. В. Дайла, англійського теолога, розповідає нам, як він, завжди успішний у прилюдних служіннях, одного разу "зробив відкриття, що Ісус був живий", і це до кореня змінило все в нім. Знати живого Господа є необхідно для щоденного християнського життя. Коли воскреслий Спаситель з'явився учням того першого Великодня крізь замкнені двері до кімнати, то, говорячи про свою смерть і воскресення, Він сказав їм: "Ви ж свідки цього" (Луки 24:48). Подібно ж і ми, "що не виділи, й увірували", є також свідками Його смерти й воскресення.

Але можна запитати, "як то можливо бути нині свідком того, що мало місце близько 2 000 тому?" Відповідь на цей запит дає новозаповітне вчення про отожнення християнства з його Господом.

Ніде так ця правда виразно не висловлена, як у Посланнях ап. Павла. Золотою ниткою вона вплетена до його викладів християнського життя в Посланнях до Римлян, Коринтян, Галатів, Ефесян і Колосян. Розумування його таке: віруючий

ототожнений з Христовою смертею і воскресенням. "Коли бо ми з'єднані з Ним подобою смерти Його, то й подобою воскресення будемо... Коли ж ми вмерли з Христом, віруємо, що й житимемо з Ним" Так ап. Павло проголошує в шостому розділі свого Послання до Римлян (5, 8). І на початку. 3-го розділу Послання до Колосян він висловлює цей факт поєднання віруючого з воскреслим Господом словами, повними величавої краси: "Коли оце воскресли ви з Христом, то гірнього шукайте, де Христос... Умерли бо ви і життя ваше поховане з Христом у Бозі" (1.3); тоді як до Галатів ця правда звучить, як голосний гомін сурми, коли ап. Павло каже: "Я розп'ятий з Христом; живу ж уже не я, а живе Христос у мені..." (2:20).

Християнське свідчення про воскресення Ісуса Христа то щось більше від справи одної лише апологетики. Говорити про це так, то ніяк не зменшує вартости пильних студій з повновірним наведенням біблійних та історичних доказів цього подивугідного чуда. Той досвід є підставовий; але він ніколи не буде заступним для особистого ототожнення віруючого з воскреслим Господом, що Новий Заповіт становить, як правило для християнського досвіду.

Кажучи про єдність з Христом в Його смерті і воскресенню, ап. Павло не говорить про щось спеціяльне, зовнішньо досяжне в досвіді замкненого круга понад-побожних членів церкви. Навпаки, його вчення лежить в основі справжнього досвідчення, нормально належного до спадщини кожного християнина. Той, найбільш вдумливий з нігро-спірітуалів своїх наполегливим запитом сягнув в саму істоту цієї правди: "Де ви були, як розпинали мого Господа? Були ви там, коли вони прибивали Його до хреста? Були ви там, як Його клали до гробу?" До цих слів оригіналу добре було б додати ще один запит: "Були ви там, коли Він воскрес із гробу?"

Та непокоюючий однак це факт, що те, що для ап. Павла було нормальним християнським досвідченням, порівняльно мало нині знаходить зрозуміння серед членів церкви. А коли це й визнається, то ця нормативна для життя правда стає предметом "глибшого", або "переможного життя" зібрань поза звичайним життям церкви. Тоді як ця правда для всіх християн — молодих і старих. Неподільно злучена з фактом воскресення, вона запевняє віруючого і дає йому силу для щоденного життя повно-послушної покірности перед живим Христом, який через віру домує в його серці.

Можливо тут криється зерно занедбання. Ціна тієї покірности не мала. То здобувається за ціну, не меншу від свободи своєвільно розпоряджатися власним життям, яку більшість не хоча платити в цих днях піднесення самодоконань до найвищих осягів і кінцевих цілей життя.

У великодній проповіді один з провідних проповідників сказав: "Ми жахаємося опорожненого гробу. Це приводить нас до цілого ряду запитів, на які ми не охоче дали б відповідь". Але чому християни, що вірують у Бога, мали б страшитися опорожненого гробу? Річ певна, вони, мабуть, не розуміють усього, що треба про це. Бог окутав таємницею те, що в нім сталося тоді. Ніхто з людей не бачив, як Син Божий воскрес. Його смерть була видимою для всіх, що могли бачити. Його ж воскресення закрите було від людського ока. Аліса Мейнел ось як оспівала цю святу приватність:

Смерть була прилюдною, але сила, але міць,
Узновлене життя, побіда, —
Були мовчазно-тихі в посеред ночі смерти,
В покрівцю темні потайні,
І цілковито одинокий, одинокий, самотньо одинокий
Він встав з поза каменя.

("Великодня ніч". З поем Аліси Мейнел, Лондон, Оксфорд, 1940).

Та одначе, хоч спосіб Христового воскресення знаний тільки Богові, прерогативою християн є знати цей факт. Отож, замість боятися опорожненого гробу, вони повинні радіти тим, як символом перемоги над порожнечею подоланого життя.

Більше того, ця побіда в її замірах мала бути здійснюваною в курявах негод і погідностях щоденного життя. Ап. Павло не залишає сумніву, що ця правда отожнення віруючого з воскреслим Господом Христом має своєдоземне примінення так само, як і небесне запевнення особистого воскресіння, коли то прагнення віруючого "бути одягненим"... буде заспокоєне в такім самім тілі, як прославлене тіло воскреслого Христа. При кінці 7-го розділу Послання до Римлян, апостол описує напругу в нутрі людської особовости з випередливою точністю вглядів новітньої психології: "Бо що роблю, не розумію; не що бо хочу, роблю, а що ненавиджу, те роблю" (7:15). Відтак, розтинаючи безнадійність цієї страхітливої борні, він оклично запитує: "...хто мене збавить від тіла смерти цієї?" (24). А після цього він в славетному 8-му розділі доводить, що через воскреслого Христа, задомованого в нім, віруючий одержує справжню перемогу. Подібно і в Посланню до Колосян апостол, пригадавши християнам їх тотожність із їхнім живим Господом ("Якщо ви отже будете воскрешені з Христом..."), з простою практичністю каже про умертвлення і скинення зі себе гріхів

тіла і духа й одягнення у добротність любови і терпеливости (до Колосян 3:1-15).

Ці правди є по-воскресним взором у щоденній практиці життя за словами Самого Христа: "Пробувайте в Мені і Я в вас. Яко ж вітка не може овочу родити від себе, коли не пробуватиме на виноградині, так ані ви, коли в Мені не будете пробувати" (Йоана 15:4). Великими є засоби християнського життя. "Тим же, коли хто в Христі, той нове сотворіння; старе минуло; ось стало все нове" (5:17). Воскресення гарантує незаплямлену дійсність цієї світлої правди.

Після смерти Роберта Шумана його дружина, що сама була славною піяністкою, посвятилася зробити працю свого мужа знаною. Окрім годин дисциплінованої практики перед своїми концертами вона приготовлялася до музичної інтерпретації творів свого мужа шляхом перечитування листів великого композитора, писаних до неї. Але християни мають щось значно більше від писань мертвої людини. Вони мають надхненне Слово Живого Господа, — книгу, про яку Він сказав: "Прослідіть Писання, бо (вони)... ті, що свідкують про Мене" (Йоана 5:39). Та не тільки це. Християни мають в собі Духа їх воскреслого Спасителя. І є їх обов'язком жити та ходити з Ним в дисципліні щоденного життя.

У своїй книзі "Цілі виховання" Алфред Норд Вайтгед розрізняє "інертні ідеї" від живих і повнодійних. Утримуване тільки як навчальний факт, або сприймальне лише просто як видіння, воскресення може бути нічим іншим, як лише "інертним пізнанням". Але Бог подумав інакше тому бути. Він призначив сьогоднішнім християнам, як в кожному часі, бути свідками для цієї події, що сталася в першому столітті. В Його замірах то значить: знати продовжну її силу, крізь віддане їй життя, і говорити про це не з дослуху, але за особистим досвідченням воскреслого Господа.

(Переклав Д-р Віталій Левицький)

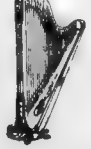

МОЛОДИЙ МІСТИК ПРЯМУЄ ДО НОВОГО ДУМАННЯ

Р. Л. Мікстер

Д-р Р. Л. Мікстер є професором зоології і головою наукового відділу в Гвітон Каледж, членом академії наук, членом Американського Наукового Т-ва і т. д.

(The following article by Dr. R. L. Mixter is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.)

В першу чергу ми зустрічаємось з Богом через своїх батьків. Вони вживають ім'я Бога з пошаною і дитина навчається з їхнього прикладу. В своїх і малих потребах дитина буде молитись до Бога в простий спосіб, так як вона просить про щось свого власного батька. Вона є вдоволена і продовжує покладатись на свого невидимого Отця.

Пізніше з книжок вона навчається про життя людей, які ходили з Богом. Вона довідується, що вони "загорожували пащі левам, гасили силу огняну, втікали від гострого меча, робились потужними від немочі, бували міцні в бою.

Дитина стає захоплена їхнім героїзмом і заохочена їхнім прикладом. Вона знає, що має поміч для чесности. Вона відчуває, що має спільників з минувшини, які є "хмарою свідків", що заохочують його в його життю. Шкільні дні однаково збудовують і розвалюють його віру. Він знаходить, що його країна є скомпліковане суспільство з багатьма групами, що переплітаються одна з другою. Їх провадять впливові особистості та всі підлягають президентові, який може приймати рішення і які люди виконують..

Для студента Бог є як президент, особа з великим авторитетом, якому інші підлягають. Як є розсудливим думати, що повинен бути правитель над людьми, так само є логічним, що повинна бути надлюдська Особа з авторитетом над усім людством.

З другого боку, якщо правителя призначено голосуванням або за згодою людей, то є ймовірним, що Бог є лише ідеєю, яка не має дійсного існування окрім їх ума. Можливо, що вони винайшли свого Бога. Ця думка бентежить студента. Він задумується над тим, чи Бог дійсно існує. Як він може в цім запевнитись? У цих обставинах він може просто полишити набоці всі інтелектуальні проблеми й прийняти існування Бога, як віруванння. Він не хоче бути стурбований думками приятелів.

Він стає містиком, переконаним, що Бог є, тому що він так розпачливо бажає Його, але він ніколи не є певний в хвилини, коли його роздумування приходить в стичність з його вірою.

Одного дня наш молодий містик перелистуючи свою Біблію, знаходить місце, яке каже, що правдива релігія є "розумна". В модерні часи ми переклали б це як "раціональна" (Рим. 12:1).

Це зупиняє його. Це каже йому, що людський розум в кінці кінців має до діла з релігією. Далі слідує дивний період студій і досліду. На кінці молодий містик стає людиною віри і християнським мислителем. Він вірить і знає, що Бог є. Душа й інтелект живуть і функціонують в гармонії. Тепер він готовий змагатись за ідеал Писання: "Щоб звершений був Божий чоловік, до всякого доброго діла готовий" (2 Тимот. 3:17).

Праця автора цієї статті тримає його в близькім стосунку з природою і з Богом природи. Ніхто не може з доброю логікою розділити цих двох. Він зустрічає велику різноманітність живих рослин і звірів, так само перед ним докази, що величезне число їх жило в минувшині. Правдоподібно існує мільйон видів звірів на цій землі. Я говорю про види, не про окремі сотворіння, яких кількість сягає астрономічних чисел.

Рослини нараховують принаймні двісті тисяч видів. Який є порядок у цій масі? Порядок існує всюди! Візьміть, наприклад, лише один з мільйонів видів звірів. Кожний з таких видів розпадається на групи і знову кожну групу можна поділити наново.

Але діліть і знову розділюйте скільки хочете, характеристики і подібності видів будуть знайдені в усіх. Один дятел, наприклад, має подібності, які є властиві всім дятелам. Тому існує не цілковито дезорганізований конгломерат форм, але проникаюча подібність у більшій або меншій мірі у всій природі.

Якщо один основний матеріял-тіло, протоплазму можна знайти в безконечно різноманітнім влаштованню в живих істотах, і якщо в цей самий час можна знайти силу подібностей в тисячі-і-одній різних згруповань, тоді стає з певністю ясним, що поза всім цим є продуманий пляи Бога, Який зробив основний матеріял і надав йому потенціял і напрямну для витворення з себе безконечних варіяцій.

Логіка змушує нас прийняти, що Божественний Розум задумав, сплянував і виконав варіяції й подібності згадані тут; радше ніж прийняти, що якось цей різний живий матеріял постав в наслідок випадкової комбінації елементів, або зчеплення елементів було більш-менш скероване оточенням.

Цей самий розум, який спостерігає, що людський розум робить компліковані речі, спостерігає, що компліковані живі істоти були зроблені Найвищим Розумом. Без різниці, як багато ці істоти різняться в межах одного виду і без різниці, як багато змін мало місце у видах, коли їх простежити назад до їх предків живих і скаменілих, тяжко не спостерегти, що вони почали, як добре пристосовані сотворіння. Це "сотворення" було витвором рук Творця.

Коли читаємо в Біблії, що Бог сотворив людину, звірів і рослин, ми легко в це віримо, бо те, що ми бачимо в природі, є в гармонії з цією вірою.

Біблія не є підручником для науки, але вона постачає основні принципи для науки. І що для мене є завжди сяючою і ніколи не вгасаючою правдою, що не губить у найменшій мірі свого сяєва в присутності всякої матеріялістичної теорії, що колибудь була придумана чи розвинена — є факт, що Бог Біблії і Бог природи є той самий.

Це є Бог Біблії, Який промовляє до мене через гори, небо і моря. Це Його голос, що шепоче привабливо в прекраснім краєвиді, свіжою зеленню, в співах птахів та в жвавих звірятках, що стрибають навколо.

ДО ЧИТАЧІВ "ЄВАНГЕЛЬСЬКОЇ ПРАВДИ"

Видавництво "Євангельської Правди" дякує всім передплатникам, які вислали свої передплати на час. Тим передплатникам, які заплатили передплату за 1967 і 1968 рік, був висланий "Збірник Проповідей" замість травневого числа. Видавництво просить всіх читачів "Євангельської Правди", що мають задовженість, вирівняти її і тим помогти цьому так важливому служінню друкованим словом.

"Єв. Правда" розсилається безплатно на прохання в країни з нижчою валютою і різним інституціям.

Видавництво.

ПРАВДИВА І ФАЛЬШИВА ПОБОЖНІСТЬ

І сталось як Ісус переходив ланами в суботу, Його учні йшли дорогою та й колосся зривать почали. Фарисеї ж казали Йому: "Подивись, чому роблять в суботу вони чого не годиться?" А Ісус їм відказав: "Чи ж ви не читали ніколи, що зробив був Давид, як потребу він мав та зголоднів був і ті що були з ним? Чи ви не читали як він ввійшов був до дому Божого, за первосвященика Авіятара, і їв жертовні хліби яких їсти не можна було тільки священикам і дав він і тим що були з ним?" І сказав Він доних: "Суботу дано для чоловіка, а не чоловік для суботи. Ось тому то Син Людський є теж Господь суботи."
(Марка 2.23-28).

З нашого тексту ми знову бачимо як Ісус відкинув був священичі й фарисейські приписи й обряди. Переходячи ланами в суботу, учні Ісуса Христа зривали колосся і їли зернята. Коли б це вони були робили будь-якого іншого дня, то фарисеї були б не обвинувачували Ісуса ані їх, бо зривати колосся зі збіжжя вважалось за роботу, а робота в суботу не дозволялася. Всяка робота в суботу була заборонена. Праця була поділена на 39-ть категорій, а чотири з тих категорій були жати, молоти, віяти, і приготовляти їду. Своїм поводженням учні Ісуса злегковажили ввесь припис, всі ті чотири категорії, й тому то фарисеї їх обвинувачували, що вони зломили Закон. Для нас це виглядає смішне, але жидівські священики й фарисеї вважали це за великий і непростимий гріх.

Коли фарисеї накинулись були на учнів Ісуса, що вони ломлять Закон, то вони сподівались, що Ісус теж накинеться на Своїх учнів і заборонить їм зривати колосся в суботу. Але Ісус їх здивував. Він відповів їм зі святого Письма, з Писання яке було основою для їхнього життя й поводження. Ісус зацитував їм оповідання з Першої Книги Самуїла, з 21-го розділу, де говориться про це як Давид, і ті що були з ним, їли хліби що взяті були з жертівника, яких ніхто крім священиків несмів їсти. (21. 4-7). Цим Ісус вказав на це, що навіть святе Писання дає яскравий доказ, що коли є людська потреба то не треба звертати увагу на вимоги Закону. Ми не повинні руководитися буквою Закону, але духом Закону, духом порядку, духом ласки, духом потреби. Ось тому то Ісус сказав, що "суботу дано для чоловіка, а не чоловіка для суботи". Це означає, що Закон є даний для чоловіка, а не чоловік для Закону. Потреби людини (потреби необхідности і милосердя) повинні стояти на першому місці, а вимога Закону — на другому місці. Бог створив був людину далеко перед тим занім Він дав Закон. І хоча Закон Божий є потрібний людині, й Божий Закон є досконалий, то людські приписи й обряди не є потрібними; вони часто є навіть шкідливими для людини. Бог не сотворив людини щоб вона була жертвою релігійних приписів і обрядів. Людина повинна жити для Бога, Який є її Творцем і Творцем всього світа, та Творцем Закону.

І так сучасне святкування неділі є важливе, але людина в своєму житті повинна мати більшу ціль ніж святкування неділі. Вона повинна завжди, — в неділю і не в неділю —, стремітись прославляти свого Творця й свого Господа. Ось тому то Ісус сказав: "Син Людський є теж Господь суботи".

Коли б людина могла стати християнином тільки тому що вона не працює в неділю, буває на богослуженні в неділю, молиться і читає Біблію, то стати християнином було б "дуже" легко. Та бути християнином значить стати учнем Ісуса Христа й бути свідком Ісуса Христа кожного дня й кожної години. Основою правдивої релігії є віра в Господа Ісуса Христа, ходження в Христі й в Дусі Святому, а не приписи чи обряди, тобто правдива, внутрішня, а не фальшива, зовнішня, побожність! Наше щоденне життя свідчить про це як ми знаємо Христа, Який сказав "По їхніх плодах ви пізнаєте їх!"

Тільки Христос, в Якому міститься повнота Божої любови, й прощення, дає людині спокій і радість в життті. В повноті Божої любови, що в Христі Ісусі, людина знаходить ціль свого життя; Ісус зустрічає її потребу й задовольняє всі її потреби. Вона "вмерла для Закону через тіло Христове, щоб належати Іншому, Воскреслому з мертвих, щоб приносити плід Богові." (Рим. 7.4). "А всі ті що покладаються на діла Закону є під прокляттям... Бо перед Богом Законом ніхто не оправдується, — цеж ясно —, бо цей хто вірою праведний житиме... Христос викупив нас від прокляття Закону... щоб Авраамове благословіння в Христі Ісусі поширилось на поган, щоб обітницю Духа приняти нам вірою". (Гал. 3.10-14).

Найважливішою річчю є потреба людини щоб жити. А щоб жити вона мусить не лише молитися й бувати на богослуженнях, але теж чесно працювати й трудитись, вдягатись так як слід і їсти. Бог створив людину до праці. Людина мусить працювати. В своїй праці, людина сповняє своє призначення, виконує свій життєвий обов'язок, робить своє життя корисним і цінним, і трудячись щиро та серцевіддано вона служить своєму Творцеві. Виконуючи свою працю чесно, дбало й бездоганно людина свідчить про це що вона знає свого Творця, що вона знає Божу любов, Божу ласку й Боже милосердя.

Отож, мої дорогі, хай Господь хоронить нас, християн,

від того щоб ми більш звертали увагу на вимоги Закону ніж на потребу людини. Хай Господь хоронить нас, щоб ми часом не збиралися в наші церкви молитися, забуваючи за тих що бідують, що голодують. Хай Господь хоронить нас від байдужости й від букви Закону — від усякої фальшивої побожности!

Ми мусимо завжди памятати, що Бог перш усього має на ввазі потребу людини, що ради потреби людини Бог дав Свого Сина, й що основною потребою людини є прощення, спокій і любов. Про це напевно думав апостол Павло, коли він писав: "Бо буква вбиває, а Дух оживляє!"

Священики й фарисеї не знали й не розуміли правдивої побожности. Їхня побожність була фальшива. Їхня побожність не була побожністю Духа, але побожністю букви. Ось тому то Бог дав Свого Однородженого Сина щоб навчити правдивої побожности всіх людей, мене й тебе, щоб ми зрозуміли чому Ісус Христос, Син Божий, народився в яслях на сіні а не в царських палатах. Бо пише апостол Павло: "Коли час вповні прийшов, Бог послав Свого Сина, що родився від жінки, що родився під Законом, щоб викупити тих що під Законом, щоб зробити нас Своїми синами й донями." (До Галат 4.4-5). А євангелист Іван пише: "До своїх Ісус прийшов, — та свої відцурались Його. А всім тим, що Його приняли, Він дав міць дітьми Божими стати, тим, що віруюють у ім'я Його." (Івана 1.11-12). А в своєму першому листі Іван пише: "Улюблені, — ми тепер діти Божі, але ще не виявилось, що ми будемо. Та знаємо, що коли явиться, то будем подібні до Нього, бо будемо бачити Його, як Він є. І кожен, хто має на Нього надію цю, очищає себе так само, як чистий і Він." (І Івана 3.2-3). А апостол Павло каже: "Надією бо ми спаслися. Надія ж, коли бачить, не є надія, бо хто надіється на то що бачить?" (До Римл. 8.24).

Ось якраз у цій надії на життя вічне й криється наша правдива побожність, яка проявляє себе в наших щоденних ділах, в наших щоденних вчинках. Амінь.

Пастор Володимир Кучер

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

РОЗДІЛ XXII

ПРО ЗАКОННІ ПРИСЯГИ Й ОБІТНИЦІ

I. Законна присяга є частиною релігійного поклоніння[1]), в якім під час належної нагоди певна особа, присягаючи, кличе Бога посвідчити те, що вона твердить або обіцяє, як також і

судити її відповідно до правди або брехні того, про що вона присягає[2]).

I.

[1]) 5 Мойс. 10:20
[2]) 2 Мойс. 20:7
3 Мойс. 19:12
2 Кор. 1:23
2 Паралип. 6:22, 23

II. Лише одним ім'ям Божим люди повинні присягати і при цім вживати його з усяким святим страхом і побожністю[1]). Тому присягати марно або необачно цим славним і страшним ім'ям, або присягатись зовсім якоюбудь іншою особою чи річчю є гріхом і до цього треба ставитись з огидою[2]).

Але в справах важливих і визначних присяга є виправдана Словом Божим, як у Старім Завіті, так і в Новім[3]). Тому законну присягу, що її вимагає законна влада належиться прийняти[4]).

II.

[1]) 5 Мойс. 6:13
[2]) 2 Мойс. 20:7
Єрем. 5:7
Матт. 5:34, 37
Якова 5:12
[3]) Жидів 6:16
2 Кор. 1:23
Ісаії 55:16
[4]) 1 Царів 8:31
Неєм. 13:25
Езра 10:5

III. Той, хто складає присягу, повинен належно розглянути вагу цього так урочистого вчинку й у присязі не ручитись ні за що, як тільки за те, в чім він є вповні переконаний, що воно є правдою[1]).

Так само жодна людина не повинна зв'язувати себе присягою, щоб робити щонебудь, як тільки те, що є добре і справедливе, і про що вона вірить, що ці речі є дійсно такими, і також, що вона спроможна та рішена виконати їх[2]).

Проте є гріхом відмовлятись присягти відносно якоїбудь речі, що є доброю і справедливою та коли законна влада вимагає цього[3]).

III.

[1]) 2 Мойс. 20:7
[2]) 1 Мойс. 24:2, 3, 5, 6, 8, 9
[3]) 4 Мойс. 5:19, 21
Неємії 5:12
2 Мойс. 22:7-11

IV. Присягу приймається в яснім загальнім значенні слів, без двозначности або умовних застережень[1]). Присяга не може зобов'язати грішити, але в усіх речах, що не є грішні, коли її прийнято, вона зобов'язує до виконання, навіть коли це приносить шкоду людині[2]). Так само її не можна ламати хоч би її

зроблено єретикові або невірному[3]).

IV.

[1]) Єрем. 4:2
[2]) 1 Самуїл. 25:22, 32-34
Пс. 24:4
Пс. 15:4
[3]) Єзек. 17:16, 18, 19
Йозуї 9:18, 19
2 Самуїл. 21:1

V. Обітниця природою подібна до присяги приречення і її належиться робити з такою ж релігійною пильністю та виконувати з такою ж вірністю.

V.

Іс. 19:21
Еклез. 5:4-6
Пс. 61:8
Пс. 66:13

VI. Обітницю не можна складати якомунебудь сотворінню, але одному Богові[1]), і щоб вона була прийнята, вона має бути зроблена добровільно, з віри та свідомости обов'язку, дорогою вдячности за одержану ласку або за осягнення того, чого ми бажали. За допомогою обітниць ми більш старанно зобов'язуємо себе до необхідних обов'язків або до інших речей так далеко й так довго, як довго вони можуть відповідно провадити до них.

VI.

[1]) Пс. 76:1
Єрем. 44:25, 26
[2]) 5 Мойс. 23:21-23
Пс. 1:14
1 Мойс. 28:20-22
1 Самуїла 1:11
Пс. 66:13, 14
Пс. 132:2-5

VII. Жодна людина не може прирекати якубудь річ, заборонену в Слові Божім, або щобудь, що могло б перешкаджати якомунебудь обов'язку, наказаному в ним, або обіцяти щось, що не є в її силі і для виконання чого вона не має обіцяння спроможности від Бога[1]).

У цім відношенні папські обіцянки ченців, щодо вічного целібату, претендованої бідности і звичайної покори, є далеко від того, щоб вони були ступенями до вищої звершености, в дійсності вони є марновірствами і гріховними пастками, в які жоден християнин не повинен заплутувати себе[2]).

VII.

[1]) Діяння 23:12, 14
Марк 6:26
4 Мойс. 30:5, 8, 12, 13
[2]) Матт. 19:11, 12
1 Кор. 7:2, 9
Єфесян 4:28
1 Петра 4:2
1 Кор. 7:23

РІЗНЕ

ВЕЛИКИЙ УСПІХ МОЛОДОЇ ПІЯНІСТКИ

Дня 6-го травня 1968 р. відбувся в Торонті, в Королівській Музичній Консерваторії, мистецький концерт на піяні нашої абсольвентки цієї Високої Школи, панни Галини Бовкун, який пройшов з дуже великим успіхом. Панна Галина Бовкун знана в Тороні, бо в них ціла сім'я музикальна.

Вона грала твори наступних композиторів: Бетговена, Шопена, Шумана, Деліюса, Дебюссі і Цезаря Френька. Між тими творами були деякі дуже трудні, і то під кожним оглядом, а саме: Бетговена — Соната ч. 3, Шумана — "Мотилі" і Френька "Симфонічні варіяції". Всі трудноші подолала наша піяністка досить легко, і майже бравурно та по-мистецькому. — Уся заля не вгавала від оплесків. Останній кусник Френька був граний на 4 руки. Ввесь вечір був влаштований по-мистецькому (там влучено теж і сольоспів іншої адептки), що треба завдячувати добрій учительці нашої піяністки, пані Вірджінії Кнотт.

Батько панни Галини був також талановитим музикантом.

На цьому місці висловлюємо признання на славу нашої артистки Галини та її Батьків, як і нашої громади, що маємо нову професійну силу.

(А. К.)

ЦЕРКОВНА ЕТИКЕТА

1. Приходіть. Ніколи не опускайте богослужень, хіба що це є абсолютно необхідне. Нехай жодні гості (товариства) не стримують вас.

2. Приходіть із своєю родиною. Церковне богослужения не є з'їздом, на яке родина має послати лише одного делегата.

3. Будьте побожні. Церква не є ані театром, ані місцем розваг. Ви прийшли до церкви поклонитись Богові, а не для того, щоб розмовляти, тинятись або спати. Дім Господній заслуговує на нашу пошану.

4. Не забувайте чужих. Пам'ятайте, що вони є гостями членів церкви. Трактуйте їх з такою ж ввічливістю, з якою ви трактували б їх, коли б вони відвідали вас у вашій хаті!

5. Дайте щедру пожертву на діло Боже і робіть це весело.

6. Ніколи не спішіть до дверей по благословенні, наче б у будинку почалась пожежа. Привітайтесь із іншими.

7. Ніколи не лишайте церкви тому, що вона не є досконала. Майже всі з нас відчувались би самотніми в зверненій церкві.

З церковного бюлетеня пост. Л. Стандрета.

НАСЛІДКИ НЕДОВІРСТВА ІІ АТЕЇЗМУ

Не краще є ситуація і в комуністичних країнах за залізною заслоною. Спірітизм, гадалки, чари, заговори, віск і т. д. опанували краєм. До всіх цих засобів прибігає не тільки загал, якому відібрано віру, але і "наукові" атеїсти-комуністи. Звичайно на праці такий добродій є атеїст, вдома практикує всілякі марновірні нісенітниці.

Всі повищі явища є заключенням довгого, але неминучого процесу. Марновірство ритуалістичних церков і непослідовне життя клеру породило атеїзм у серцях людей, яке само по собі було схильне до беззаконня. Але людське серце не може зіставатись порожне, людина мусить у щось вірити. Атеїзм витворює порожнечу і лишає найважливіше питання в житті людини без відповіді. І тоді оцю порожнечу починають заповнювати різні сурогати духовости, спірітизм, астрологія, гадалки, цигани, чари і т. д.

Це все підкреслює абсолютну потребу поширення знання благовістя і Слова Божого для рятунку народу не тільки від атеїзму, але й неминучо слідуючого за ним марновірства, забобонства і різних шарлатанства.

БАНКРУТСТВО ПРОПАГАНДИ

"Правда України" в числі за місяць серпень 1967 року подала звіт із дослідів релігійности населення, що були переведені Державним Педагогічним Інститутом імени Горкого в Києві.

Результати студій виявляють, що, не дивлячись на атеїстичну пропаганду, релігійність ширіться серед населення і що Слова Божого не скувати. Дослідники знайшли, що в більшості випадків релігійні переконання передавались від батьків дітям. Цьому також помогла місійна діяльність проповідників і те, що релігія давала потіху в особистім горю людей.

Дослідники так само вказують на причину релігійности населення: "Замішання в покрученім шуканні за правдою", але в дійсності нема більш покрученого замішання, як в атеїстичнім догматизмі. Інститут констатує активну місійну працю євангеликів і також той факт, що більшість сучасних православних релігійно не виховують дітей (84%).

Інститу закликає до вихови дітей (з релігійних родин) у дусі войовничого атеїзму. Наочно це можна зробити лише насильством і всупереч "славної" комуністичної конституції, яка забезпечує ніби свободу віровизнання. Наприкінці треба зазначити, що вартість усіх дослідів атеїстичного інституту дуже мала. Громадяни в Україні вповні свідомі небезпечности відвертих розмов із атеїстичними дослідниками і тому треба сподіватися, що чимало з них відповідало, як той циган, що його спитали про віру.

ПОДВІЙНІСТЬ

"Ізвестія" з 15-го грудня 1967 року гостро критикують хінців за асиміляцію і колонізацію Тибету і тибетців. Тибетський скрипт замінено в школах хінським, запроваджено всюди хінську мову і прислано мільйон хінських колоністів. У цей самий час така сама політика в Україні збоку Москви ніяких протестів на сторінках "Ізвестій" не викликує.

Мадярська церковна преса повідомляє, що в Україні нараховується до 100.000 реформованих.

"Єднота" з 11-го листопада 1967 р. подає, що в Польщі існує православна церква, яка нараховує 280 церков і 200 священиків. Що цікаво, то той факт, що, як подає церковний орган "Церковний Вістник", він друкується польською, російською, українською і лемківською мовою. Лемківська мова, без сумніву, є новим дивним винаходом православних у Польщі. До цього часу її вважалось за діялект української мови.

ПРОТЕСТ АМЕРИКАНСЬКОЇ РАДИ ПРОТЕСТАНТСЬКИХ ЦЕРКОВ

У З'єднених Державах існує два типи церковних організацій. Одна з них називається Світова Рада Християнських Церков, до складу якої входять представники православних та спостерігачі Риму. Ця Рада включає представників большевицьких офіційних церков та служить для них форумом для переведення комуністичної "мирної" пропаганди. Ця Рада обстоює визнання Хін, мир у В'єтнамі ціною уступок та морально попирає акції суспільного протесту в Америці. Цю організацію опоненти характеризують, як модерністичну й радикальну.

Поруч з нею існує Рада Американських Християнських Церков, яка стоїть на цілком відмінним становищі майже в кожнім із згаданих повище питань, а своєю релігійною ідеологією є консервативною.

Президент Ради Американських Християнських Церков на підставі інформацій, що стали відомі в світі, і документальних протестів віруючих в СССР, звернувся до Совєтського уряду з проханням припинити переслідування віруючих і випустити 202 євангеликів, арештованих за їхнє намагання поклонятись Богові згідно з своїми переконаннями.

На цей лист "Правда" відповіла глумливо і брутально. Президент Ради Американських Християнських Церков тоді вислав свій протест знову до Російського уряду і копію протесту всім світовим чинникам і світовій пресі.

КОМІТЕТ
Відзначення 900-річчя
М. Кам'янця Подільського
при УВАН у Нью Йорку.

ЛИСТ ДО ЗЕМЛЯКІВ-ПОДОЛЯН

При УВАН діє Комітет відзначення 900-річчя м. Кам'янця Подільського — столиці колись єдиного, а тепер знову з'єднаного Поділля.

Ювілейні святкування розпочинаємо двома основними рефератами:

1. Історичний нарис кам'янецького Поділля — проф. д-р В. Омельченко і
2. Історичний нарис галицького Поділля — проф. д-р Л. Винар.

Про день і місце буде заздалегідь повідомлено в пресі.

В наших закликах у пресі ми однаково звертаємось до численних земляків Поділля по оба боки Збруча — брати участь у ювілейній програмі науковими розвідками, мемуарами-спогадами та надсилати до ювіленйого фонду свої грошові пожертви для видання ювілейного збірника-Альманаха.

Нас, подолян, у вільному світі не одна тисячка, правда, галицьких земляків значно більше, ніж з кам'янецького Поділля. Ми подаємо всім думку — творити ланцюгову реакцію на цю славну ідею, а саме: кожний покликує заохочує двох, і кожний з цих двох — теж своїх двох і т. д. ...Таким чином при активній участі всіх подолян наш Комітет буде спроможний виконати найголовніше завдання, а саме: видати ювілейний Збірник-Пам'ятник нашому чарівному Поділлю, нашій любій батьківщині.

Нарівні з цим небуденним ювілеєм будемо святкувати соборність знову з'єднаних двох частин Поділля, яке було розшматовано імперіялістичними державами. Цей регіональний писаний пам'ятник Поділлю буде відмінний від аналогічних регіональних писаних пам'ятників окремих повітів Поділля.

Комітет просить і закликає всіх земляків-подолян, які розсіяні у вільному світі, допомогти нам достойно відзначити 900-річчя м. Кам'янця і нашим соборним зусиллям видати ювілейний збірник — вічну книгу про наше Поділля. Грошеві пожертви слати на Комітет відзначення 900-річчя м. Кам'янця-Под., при УВАН у Нью Йорку.

З пошаною за Комітет

М. Кравчук — голова. **С. Бартка — секретар**

УВАГА

Починаючи з слідуючим числом **Євангельської Правди,** БЮЛЕТЕНЬ (Церковні Відомості) Української Євангельської Церкви в Гамільтоні стане ітегральною частиною **Євангельської Правди.** Це означає, що БЮЛЕТЕНЬ вже не буде виходити окремо, але як частина журналу **Євангельська Правда.**

Вже вийшла друком книжка пастора Володимира Кучера "ЖИВА ЦЕРКВА". Книжка ця є поважною біблійною розвідкою про Церкву й може служити як підручник для студій так теж і для духовних розважань. Книжка має 23 розділи. Ціна книжка — $2.50. Замовлення слати на адресу:

Rev. Walter Kutcher,
127 Dufferin Street,
Hamilton, Ontario
CANADA,

або "Євангельської Правди".

НЕ ЗАБУДЬ ЮНИХ ДНІВ

Не забудь, не забудь
Юних днів, днів весни;
Жизні путь, темну путь
Проясняють вони.

Золотих снів, тихих втіх,
Щирих сліз і любви,
Чистих порівів всіх
Не встидайсь, не губи.

Чи минуть... далі труд
В самоті і глуші;
Мозолі наростуть
На руках і душі.

Лиш хто любить — терпить,
В кім надія ще лік,
Кого бій ще манить,
Людське горе сумнить,

А добро веселить:
Той цілий чоловік.

Іван Франко

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК

В ст. "З Христом на Божу гору" (ч. 10-те "Єв. Правди" за 1967 р.) зайшли наступні важливіші помилки, що затемнюють зміст:

	Надруковано	Має бути
Сторінка 14-та, рядок 9 згори	натуру	натугу
Сторінка 14-та, рядок 16 згори	поспитати	посилити
Ст. 14-та, рядок 25 (від розділ)	дороги	догори
те саме на ст. 14, р. 13 здолу і ст. 15, р. 9 здолу.)		
Сторінка 16-та, рядок 16 згори	ігнорації	ігноранції
Сторінка 16-та, рядок 11 здолу	усуватись	усунувшись
Сторінка 18-та, рядок 17 згори	навіть	назвіть
Сторінка 18-та, рядок 14 здолу	запалюйте	запалюйтеся
Сторінка 18-та, рядок 7 здолу	здобував	здобуває
Сторінка 19-та, рядок 13 здолу	узявши	уявно

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
486 Симко Стр. Південь, Ошава, Онт.
Пастор І. Яцентий

Богослуження о 11 год. перед полуднем кожної неділі.
Вечірня о 7 год. вечора.
Недільна Школа о 10 год. рано.

УКРАЇНСЬКА ЄВАНГЕЛЬСЬКА ЦЕРКВА
58 Earl Street, Hamilton, Ont.
Пастор В. Кучер

В суботу по полудні: Рідна Школа о год. 1.30
В неділю рано: Біблійна Година о год. 10.15
Недільна Школа о год. 11
Богослуження о год. 11

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
20 Claremont Street, Торонто, Онт.
Пастор М. Фесенко

Богослуження і Недільна Школа о 11 год. рано кожної неділі.

THE WOUND IS FATAL IF CHRIST BE NOT RISEN

By courtesy of S. S. Times.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
Богослуження щонеділі о 1-ій год. по полудні.
310 East NEW YORK 42nd Street

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
Ірвінгтон, Нью Дж.
Богослуження о 11 год. рано щонеделі.

WORDS ON PAPER

By Sallie Bristow

Jules leaned on his hoe and looked again toward the East. Still no sign of his Comanche friend, Tepo. Jules felt sad.

His sister reprimanded, just like Pa, "You'll never get the potatoes hoed that way!" She hadn't laid aside her hoe once since they came to work in the garden right after breakfast.

"Still Tepo had promised he'd come today. He said it yesterday when we fished at the stream. He knows so many things, Marian. He's a wonderful friend."

"Even if he is a Comanche?" Again his sister sounded like Pa.

"The Comanche have never hurt us. Ma gives them bread and corn and they're our friends."

"So far." Marian did look up from her work then. "But Pa says when the Comanches want something, they take it any way they can get it. Tepo is a Comanche, Jules. He's no different from the rest of the Indians."

Jules dug his toe into the dirt around the nearest clump of potatoes. He thought of the long winter ahead and how good the potatoes would be when Ma fixed them with fried chicken or baked ham as a special Sunday treat. Maybe by then Tepo would be a friend of them all and he could invite the Indian boy to share their food. Now he had to run to the stream or into the woods to meet his Indian friend. For Pa had no use for the Comanches. He told of their stealing from the White Man, burning his homes and even killing people and animals. Everything that was wrong in the Bible. Jules had never discussed that with

Tepo. Yet he felt, in time, the Comanche lad, about his own age, would understand what was right and wrong.

When the potatoes were finally hoed, Jules had other chores, but he slipped off for a look at the stream and in the woods. His young Indian friend was not there. He was heading back to the cabin when he heard a whispered call.

"Jules. White boy. Over here."

Tepo peered out at Jules from the corner of a clump of trees and he ran to greet his Indian friend. "I thought you were coming earlier. I was down by the stream."

Tepo gave him a friendly greeting by raising his hand. "It has been an exciting day, Jules. We saw a Stagecoach. My people let me go with them. There were people riding on the Stagecoach and white men driving the horses."

When he stopped to catch his breath, Jules put in, "Pa said the new Stagecoach route would pass close to our land. Where was it? Why didn't you come for me?" Then suddenly he had another thought, "Did the Comanche's rob the Stagecoach?"

Tepo nodded. "No rob. No kill. Just look. But I have something from it." He glanced around to make certain no one was in sight. Then he pulled an envelope from his pocket. "Look. Paper with writing. It fell from one of the sacks when my people threw them off the Stagecoach. This one blew into the bushes and when I found it Stagecoach was gone and my people too. I run all the way here to show you." He was so excited as he turned the envelope over and over. "Look. It has writing. Words. Like the Black Book. These new words though. You'll teach me how to read them, Jules. Won't you?"

Jules pushed the letter away when Tepo shoved it toward him. "No Tepo, you don't understand. This is a personal letter to someone. You've stolen it. You know what the Bible says about that? I read it to you. You must return the letter."

Tepo looked sad. For a moment Jules was sorry he had scolded his friend.

"New words." He kept repeating. "You said if we had something with new words we could learn together. White boy was friend. Now White Boy no longer friend."

Jules barely moved when Tepo turned and sped into the thicket. How fast an Indian boy could run, Jules knew he could never catch him now and the ache in his heart was heavy. He had turned down Tepo's desire to learn to read. How many hours they had sat together on the river bank as Jules read from their own Bibles. Now he realized the beautiful messages had been just so many words to Tepo. No meaning in the scriptures and verses.

Even the one that Jules had read just yesterday. "Thou shalt not steal."

Marian must have noticed how quiet he'd been at the breakfast table next morning for when they went to gather eggs later, she asked, "Why did you leave food on your plate this morning? You don't usually do that, brother."

She surely noticed he only picked at his supper the night before too. "I was thinking about Tepo."

"Why? Is something wrong?" Marian looked worried as he nearly dropped one of the precious eggs.

"He met me in the thicket yesterday afternoon."

"Well then you're still friends."

"No. We aren't."

"But why? What did you do to make Tepo angry?"

"Guess I said the wrong thing." Jules felt weak and set the basket of eggs aside. He busied himself putting hay before the cow and feed out for the chickens. But his mind was not on those chores.

"You're always saying the wrong thing." Marian half scolded. "Won't you ever learn that the Comanche's are not our people? They can be mean if someone hurts them. Pa said that. Now you've made Tepo angry. They might even hurt us."

There was fear in her voice and Jules hastened to assure, "It wasn't that bad, sister. I was only trying to help him."

Marian didn't wait to hear more. Ma called her to fetch water and Jules was called to get wood for the fire. He tried to keep his hands busy and not remember that scene in the thicket. Yet his eyes kept straying to the clump of bushes and grass. As if he expected Tepo to spring out at him just any time.

It was late afternoon when Jules finally took the Bible and went to the bank to fish and read. He was so proud that Pa had taken time during the long winter evenings to teach him to read from the Black Book as Tepo called it. Proud too, that he could use his learning to help his Indian friends.

Yet now Tepo had shown he had no interest in the messages, only in the words. He had learned to read them a little too with Jules' help.

Jules turned to the last pages they had read together only a few days before. "If a man hurts you, turn the other cheek." Tepo had asked him to explain the message. Jules had tried, though he had never really had occasion to think of the words before. He remembered telling Tepo in the best way he could, "It means if someone is trying to help you and you hurt them, they don't get angry and hit back ,they just turn the other cheek and try to help even more, if they know they're right."

Had Tepo really understood? Or had there been doubt in his mind that these too were just words? Like the words in the stolen letter. Jules pictured him tearing open that letter and reading the message.

The crash of a twig in the thicket made Jules turn so quickly, his fishing pole slid right into the river. A familiar figure sped past Jules and right into the water to grasp at the pole. Catching it quickly before it was drawn into the downstream current, Tepo came to the river bank again and placed the pole in front of Jules. There was the hint of a smile on his face.

"Did not mean to frighten white boy." Tepo apologized.

Jules reached for the pole, then saw something else. The letter was stuck in Tepo's belt. It hadn't gotten wet, but he pulled it from his belt and shook it as if it might have been in the water. Jules' heart leaped. It hadn't been opened at least.

Tepo sank to the ground beside him. "I thought of the Black Book too." He patted the Bible still lying open beside Jules. "About turning other cheek." He said it slowly. "I didn't mean to hurt white friend. You were kind to read to me from the Book. When I was alone I thought of the words. And what you said about this letter. It belongs to someone. The Black Book belongs to everyone."

"You're right, Tepo." Jules was feeling rewarded for his efforts. "We can read from the Bible anytime. But we must not read someone else's mail. That is wrong."

"I know now." Tepo handed the envelope to him. "When your father goes to the Post, will he return letter?"

"I think you should do it." Jules hoped he wasn't going to say the wrong thing again. "You found it. You must return it and explain. I'll go with you. If you want me to."

Tepo nodded. "White boy and Indian boy friends."

Jules shook his hand and returned the greeting. "Friends. With the help of the Black Book." He held out the Bible.

Tepo put the letter back in his belt. "If we run, there will be time to read before the sun sinks behind the western hills."

They hurried through the thicket as Jules stopped only long enough to tell his sister they were going to the Post Office.

Marian looked pleased that they were friends again. Jules found it difficult to hurry with the speed of his Indian friend. Someday Tepo could teach him to run fast. For now though, they had an errand to do, then hurry back and read from the Book that had sealed their frienship.

"The Bible Truth."

15.1

Євангельська ПРАВДА

Лип.-Серп. 1968 July-August

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

ЗМІСТ

Значення Реформації для сучасної кризи. С. Д. Ферей 1

Факти спостереження дісничного. Л. К. Уокер. 7

Відціджування комаря. Пастор В. Кучер 12

Визнання віри Пресвітерської Церкви 16

Working Hand in Hand by Dorothy Kert
(by courtesy of the "Bible Truth") 23

Front page pisture: Farm scene near Peterborough, Ont. (Photo by Ont. Dept. Tourism & Information).

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і

не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Vol. XXIX, № 5. Лип.-Серп. 1968 July-August Рік XXIX. Ч. 5.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

С. Джордж Фрей

ЗНАЧЕННЯ РЕФОРМАЦІЇ ДЛЯ СУЧАСНОЇ КРИЗИ

Всі об'яви громадянського життя впадають до її овиду.

Чи реформаційний протестантизм має значення для сучасного перелому теперішньої Америки? Один автор висловив погляд, що з 1900-м роком "протестантизм спинився в протесті". Подібно, історик Г. С. Комагер у книзі: "Де Американ Майнд" стверджує, що типовий, 20-го століття протестант "одідичив свою релігію та її внутрішній устрій як щось радше принагідне і є зовсім не здібний вияснення різниць між деномінаціями. Він побачив себе припадковим членом церкви, триваючим у приналежности до неї з навику..." Комагер тієї думки, що для багатьох протестантів церква це щось "варте підтримки", подібно, як старша в родині людина, — якої невиразні вимоги неуникнимі.

Чи протестантизм безсилий? Чи може він ще має силу й голос для нашого часу? Відповідь на ці питання ми можемо знайти, поновно глянувши на проповідників Реформації, та зважившись наслідки їх наук; — щоб побачити, чи їх осягнення примітивні до суспільних проблем наших днів.

Суспільна теологія.

Одним з важливих вислідів Реформації була поява біблійної суспільної теології. Джан Кальвін поклав основи для протестанського суспільного вчення своїм ствердженням абсолютної суверенности Бога над усіми проявами життя. За Г. Ричардом Нібуром ідея Царства Божого є осередньою темою американського протестантизму. Тож протестантизмові Америки тільки відповідає поновно розважити Кальвіновий вгляд у суспільство: що воно є **теономним** (Богозаконним і Ним керованим. — В. Л.), а не самоуправним, і має теж бути уладжуваним за Божою для нього волею.

Тісно з цією думкою зв'язана є наука Лютера і Мелянхтона про встановлені Богом п'ять "природних устроїв" (укладів, порядків) творива: **про державу, дім, церкву, працю і культуру.** Ці установи, **в їх започаткованню, не були** витворами людини, але дарами Бога і чинниками Його Духа. Це п'ятикратно наявне

зі Св. Письма.

1. Цей "природний устрій" був заіснований з Божественного почину, — тому, що Бог побачив, що то "не добре людині бути самотній". Тож людина створена була, щоб жити у спільнотах із значенням. Вона розмовляла з Богом в служінню Йому. Одержавши панування над землею, вона мала змогу знайти самовияв у праці. Оселена в садку, символі цивілізації, людина покликана була розвинути культуру. Обдарована мовою вона уздібнена була ділитися думками й почуваннями з іншими і таким способом збагачувати мову, літературу й т. зв. вільні вмілості. Зарядження щодо суботи, дня відпочинку, освятило людське довкілля і давало їй нагоду до обнови шляхом розривок. Але понад усе Господь поклав у домовім підложу основи для суспільного життя, бож започаткована родина була водночас церквою, державою, школою та місцем праці і розривок. Суспільство отож так само, як і фізичний світ, є ділом Божим.

2. В намірениях "природного устрою" почерез віки була забезпека проти безладу та для утримання й удосконалення людського життя.

3. Оправдання всіх цих укладів спочивало в дійсних потребах людини, як Божого теж творива. Бож для здорового і повного життя людина потребує праці, служіння Богові, любови і забави.

4. Згадані вище установи для життя знайшли своє остаточне освячення у втіленню Ісуса Христа. По сотворенню Бог побачив, "що все, що Він зробив, було добре". Упадок людини в стан гріховности зіпсув, як індивідуальні характери, так і суспільне життя. Відтак наступні зловживання і схиблення в "природнім устрою" привели до того, що деякі з них почалося уважати за злі. Але приняття на себе людськости Учителем і Його повне учасництво в суспільних порядках і укладах дали доказ їх спасенности. Народженням у домі Марії і Йосифа Ісус освятив родину. Своєю працею в столярському варстаті Він об'явив освятну сторінку праці. В слухняній поставі до держави і до синагоги Спаситель започаткував шлях до їх перетворення.

5. Своєю смертю і воскресенням Христос уможливив обнову людей, а через них реформування суспільства. Відповідно до напису на хресті в латинській, гебрейській і грецькій мовах Син Божий був відкинений наддержавою того часу (Римом) і тодішньою церквою (юдаїзмом) та тодішньою (Греція) культурою стародавнього світу. Але своєю перемогою над смертю і гріхом Христос увільнив людину від даремностей того всього і від страху, — задля нової і живої спільности з Богом. Своїм воскресенням і вознесенням Він дав доказ найвищої зверхности Бога над світом. Завдяки спасінню, Христом дарованому людям, "твориво — як каже ап. Павло — з жагучим спрагненням чекає об'явлення Синів Божих". "Природні устрої" стануть тоді співучасні в добродійствах Христової перемоги.

Християнин, сповнений потугою Христового прощення, стає "новим творивом", в охрещенню покликаним і порученим бути служителем Ісуса Христа в суспільних установах. Звільнений від шляху заслуг віруючий, як мотив для своїх суспільних чинностей, має: повновдячність Ісусові Христові за його спасіння; цілковите освоєння з тим, що то значить бути в послуху Божим наказам; чуле зрозуміння для потреб своїх ближніх. Ця постава виявляється в щоденному життю християнина. Др. Матвій Лой, лютеранський теолог 20-го століття, писав: "Кожний християнин має дивитися на працю свого доземного покликання... як на служіння вдячности своєму Викупителеві".

Мирна революція.

Суспільна етика Реформації, втілюючи поняття зверхности Божої, "природного устрою" і королівського священства вірних, — мала революційну дійсність (ефект) у 16-му столітю.

Одним з тих подражливих прикладів був слідний вплив протестантизму на **міста.** В протягу одної сотки літ, по 1500 році, прийшло в Німеччині до урбаністичного вибуху, супроводженого зростом міського населення до майже 8-ми мільйонів у Святій Римській Імперії. Початковий протестантизм, як і християнство апостольських часів, знайшов для себе на міських просторищах не хиткість, а добру нагоду. Подібно як стародавня Церква, яка швидко ширилася в великоміських осередках римської імперії — Єрусалимі, Антіохії, Коринті, Ефесі, Филипах, Римі — так і протестантська Реформація буйно розквітала по містах: в Цюриху, Базелі, Берні, Женеві, Штрасбургу, Віттенбергу, Ляйпцігу, Празі, Нірнбергу, Гамбургу, Лібігу та в чимало інших.

Історик Реформації Гарольд І. Грим завважує: "Мало сумнівів насуває те, що християнська етика, плекана думково Лютером, Мелянхтоном та іншими, мала глибоко-повнодійний вплив у розвитку німецького міщанства". Також успіх за життя Савонаролі у Флоренції і Кальвіна в Женеві виявили визначну повнодійність протестантського проповідування в цих містах. Досліди Реформації та її життєвої ролі в містах дають чимало добрих спонук і надхнення протестантизмові 20-го століття в його змаганнях до пронику з Євангеліею в гущавини американських метрополій.

Іншим свідченням у користь суспільного значення Реформації була її здатність до заповнення прогалин між поколіннями християнською вістю і життєвим покликом до молоді. Апостольське християнство було рухом молодих людей. Ісус мав тільки 33, як Його поземне служіння скінчилося. Ап. Павло теж був у Його тридцятці під час навернення в дорозі до Дамаску. На юнацькість перших учнів вказує той же апостол заввагою в першім посланню до Коринтян, що з п'яти сот, яким Христос з'явився, "більшість дожила ще до нині". Подібно і протестантизм притягав молодь. Лютер був у тридцятці, як він плякатував свої 95 точок, а Цвінглі в половині його тридцятки, коли почав реформу в Цюриху. Джон Кальвін мав 23 роки, як першим виданням появилися його "Установи Християнської Релігії". Реформація несла вістку, яка здобувала молоді покоління. Віднайдення цього духа обнови повинно наповнити силою сучасний нам протестантизм.

Реформація мала й великий вплив на культуру. Участь і роля реформаторів у ділянці виховання — для прикладу — може поштовхнути і нас у змаганнях до захования й упевнення віри в новітнім масо-суспільстві.

Головною особою серед німецьких реформаторів, що певним ухвитом взялися за тісніше зближення школи з церквою, був Филип Мелянхтон, "учитель Німеччини". Він був переконання, що протестантизм занепав би, якби занедбав виховання духовного стану і мирян в дусі біблійного християнства та в літературі; і він висунув наперед, очистив і поширив виховання на всіх ступнях у його країні, від початкових шкіл аж по університети. Мелянхтон був настільки всеобіймаючим у поширу християнського виховання, що, за словами Й. В. Ричарда, коли в 1560 р. він помер, то майже не було міста в Німеччині без учителя і пастора, які не були б питомцями Мелянхтона". Подібні проєкти поширювані були Йоганом Штурмом у Штрасбурґу і Теодором Безою в Женеві. І також Сполучені Держави одержали свій перший університет завдяки Реформації, яка підкреслювала важливість навчання на найвищому ступні. Батьки-пуритани, в опеєнню реформаційного завзяття, заснували Гарвардський каледж у 1636 р., вже по шістьох роках оселення на цьому континенті.

Перші протестанти здавали собі справу, що Реформація зродилася в університеті, що вона виплекана була професорами, визнавцями євангельської віри, всебічно висвітлена вченими, знавцями біблійних наук, що виховання й ревне завзяття мусять іти впарі до створення християнського суспільного ладу. В нашому часі кризи християнського виховання (від недільних шкіл до семінарій) ми можемо знайти приклад і заохоту в реформаційному натискові на поєднання віри і науки.

Реформатори вірили в те, що, коли Дух Святий злинув у день П'ятидесятниці, то цей дар мовлення освятив живі народні мови, і вони заповзято працювали над перекладом Св. Писань на мову народу. І в цьому знайдено інший спосіб причинення до культури. Хоч їх первопочатковим наміром було поширення Євангелії, шляхом читання Біблії, і проповідання в живій мові, то одначе вони допомогли тим покласти підвалини для мов сучасної Европи. Лютер створив модерну німецьку мову, Кальвін модерну французьку, а британські духовники реформували англійську мову.

Реформація мала теж глибокий вплив на **родину.** Скасуванням монашества і безженства священиків Реформація зробила величезний крок вперед до привернення подружжю його високого стану в заложенню на Св. Письмі. Подружжя перестало бути нижчим від аскетизму і було переустановлено як основна, божественно запоряджена клітина суспільства. Приклади одруження Лютера і других реформаторів, повстання протестантських парохіяльних родин та підкреслювання подружнього стану, як "школи характеру", багато внесло до розроблення теології родинного вогнища (дому), яка дотривала до нашого століття. Заінтересування родиною, як первопочатковою конґрегацією вірних, прозирає з таких творів, як Лютерове опрацьовання "Малого Катехизму" для вжитку батьків у їх актах домової побожности. Реформатори змагали до усталення духового й суспільного значення родини та до піднесення її гідности й тривкости.

Політично реформатори посвячувалися для життєвоважливих чинностей. Державі була признана "декларація незалежности" від церковної надвлади. Лютер ось як тлумачив розгорнення цього процесу в своїх розмовах при столі з приятелями: "Світ є широкою, величавою грою в карти, виконуваною імператорами, королями, князями і т. д. Почерез багато століть папа побивав імператорів, королів і князів. Вони піддавалися й падали ниць —перед ним. Відтак прийшов Господь Бог. Він змішав карти: Він взяв собі найнижчого (Лютера) і побив ним папу, щоб подолані, доземні королі... В цьому є обличчя Бога".

Хоч державу увільнено, щоб вона була тим, що вона є, державні мужі одначе, як Господнє знаряддя, стали підзвітні Богові за свої служіння для втримання справедливости. Подібно як Церкви припоручено було проголошення Євангелії, держава обов'язана була видаванням законів. Держава мала дбати про здійснення справедливости не поліційною силою лише, але й

шляхом організування належних услуг. Мелянхтон писав: "Було б непорозумінням припустити, що держава утримується тільки зброєю і силою. Більшою задля тої цілі є штука втримання спокою, додержання справедливости, поміркованости, стабільности, дбання про публічну безпеку, пильність у проголошуванню законів і в розв'язанню спорів поміж громадянами, терпеливість у знесенню людських хиб, твердість у покаранню злочинців і ласкавість задля збереження при житті здібних до розкаяного звороту".

Нарешті, **Церква** була очищена з метою привернення її чиностям повнозначности в суспільному устрою. Це доконано подвійним способом. Поперше, Церкву покликано було до її первісних завдань — проповіді Слова Божого й адміністрування таїнств. Подруге, Церква сама наполегливо шукала співучасти людности в Богослуженнях і свідченнях, у праці та доброчинностях — шляхом таких реформ, як: переклад на живу, народню мову Св. Письма і навчання мирян співам гимнів та наперемінних літургічних читань і, як у деяких місцевостях, і в певних відмінах протестантизму, шляхом парохіяльної самоуправи. Церква не мала бути установою, ані гіерархією. Вона мала бути "улюбленою спільнотою" віруючих.

Як на то звернув увагу історик Реформації Герольд Грим (у своїй праці "Лютер і Мелянхтон", 1961 року), про суспільне значення Реформації достатньо свідчить листування Лютера і Мелянхтона з провідними громадянами й чільними особистостями міських рад німецьких міст і громад. В своїх листах вони шукали поглядів реформаторів відносно таких справ, як "заряджування церковним майном і доходами від маєткових записів на церкву, про встановлення спільної скарбонки, забезпечення утриманням духовенства і вчителів, про поміч бідним, щодо приписів моралі та дотримання законів про лихву і проценти, про направу зловживань у зв'язку з виданням творів Лютера, про відношення до скрайніх євангеликів і до жидів, про висоту оплат праці євангельських пасторів і учителів, про усталення літургійних відправ і церковну дисципліну та про реформи існуючих і відкриття нових шкіл".

Коротко, не було сторінки громадського життя, до якої б протестантизм не займав свого доречного становища.

Переклав **Др. Віталій Левицький** з "Християнство Сьогодні".

ФАКТИ З ПОСТЕРЕЖЕНЬ ЛІСНИЧОГО

Л. К. Уокер

(Др. Л. К. Уокер є професором університету та визначним вченем і спеціялістом у фізіології рослин, сільвокультури, лісових ґрунтів, радіоізотопології й т. д.)

(The following article by Dr. L. C. Walker is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.)

"Бог не є автором безладдя" (Біблія). Зовсім навпаки. Його творчі дії є систематично впорядковані і виявлюють порядок на найвищім рівні.

Часто ляїк дивиться лише на верхи гір з долини і тоді приписує красу гір Богові, або чує знову, що "Соломон у всій своїй славі не зодягався так, як одна з цих", як також відчуває Бога в шелесті вітру, що порушує тишу поля, вкритого лілеями.

Правдиво ця велич є працею рук Великого Архітектора. Але, якщо ми не шукаємо дальших доказів особистої, провіденціяльної творчої діяльности, ми стаємо подібні до тих, хто захоплюється гарною хатою столяра, до тих, хто подивляє спосіб, в який обшивка прибита до рами, але ніколи не турбуються зауважити точности, з якою балки є зрівняні, зроблено кути прямокутними та внутрішні прикраси вироблено руками.

Якщо Боже керування всесвітом було б обмежено до родючих ланів у долинах, що повстали з алювіяльних наносів із розмитих гір, то Його енергії не вважалися б високо лісовими фізіографами або фізіологами.

Щоб зобачити Його задуми і ціль, треба зосередитись ясно з апертурою широко відкритою на деталях поля і лісу. Тоді природне стає надприродним, а вірити в надприродне значить вірити в Бога, Який є чинним.

Карл Гейм у його останній праці "Християнська Віра і Природна Наука" висловив це так: "Подивугідна конституція структури світу не тільки припускає вплив інтелектуального Творця, але і вітає таке заключення. Дорога наближення від Природи до Бога, якою прямували люди в часи Освідчення і Раціоналізму, але яку загородив вік причинного-механізму, є знову відкрита в наслідок заламання причинно-механістичного світо-

гляду".

На підставі мого власного досвіду, як дослідника лісничого ,маючи до діла в першу чергу з екологією (взаємовідношення поміж деревами і їх оточенням) і фізіологією дерев, я пишу цих кілька зауваг про свідків лісу.

Відродження лісових ґрунтів.

В горах Андірондаку трапляються глибокі піски льодових наносів. Під місцевою рослинністю кваснi ґрунти витворюють слабі середньо-підзольні характеристики. Основні поживності, за виключенням частини затриманої органічними складниками, вимиваються з ґрунту так скоро, як їх звільняється в наслідок мінерального розкладу.

На цих піскових рівнинах колись росли ліси ялини, сосни і смерек, але вигідна топографія викликала на початку 19-го ст. обробку землі.

Століття інтенсивного хліборобства виснажило природну родючість. В кінці рівнини були залишені і були засаджені лісом. Кілька років по тім, як їх засаджено смереками, білою і червоною сосною, виявилася недостача калію в ґрунті. Дальші досліди показали, що певні місцеві дерева такі, як сіра береза і дика чорна вишня, виявляли в листях симптоми браку калія і ці абнормальні кольори можна було вживати як вказівку для місць насадження.

Божа творча (і я вживаю цей термін у сучаснім активнім змісті) впорядкованість у відбудові руїни, що її спричинили люди, була без сумніву наочна. Він не тільки подав вказівки, де треба садити смереки і білу і червону сосну, але й інші комерційної вартости дерева, як шотляндську сосну і звичайну сосну, що не терплять від недостачі калію.

Так само було усталено, що листя трави андропогон, диких суниць і деяких маловартісних дерев і навіть шпильки білої сосни можна заналізувати кількісно для визначення потенціяльного місця. Біла сосна, наприклад, завжди виявлює симптоми недостачі, коли менш ніж 5% калію знаходиться в шпильках. Цей листвений калій знаходиться в 20 ppm пропорції до обмінного калію в ґрунті.

Помічено так само інше явище. Біла береза звичайно (маловартісне дерево) родить багато насіння і ширяться добре на рівніні. Але під коронами цих дерев так само сіється біла сосна і в результаті появляється порост молодих дерев. Сосни знаходяться з усіх боків берез, але лише до краю корони. Ці молоді деревця не виявлюють жодної недостачі калію. Аналіз ґрунту і листя виявив, що обмінного калію було в три рази більше під березами, ніж на полі, і різниці в кількості елементу в листях

були статистично визначені в обох умовинах. В такий спосіб фуражна спосібність білої берези створює умовини для відновлення поживности для агрікультурно виснажених ґрунтів і мінеральна поживність є мостом Майстра Працівника поміж "мертвим" неорганічним матеріялом і світом життя. Подібні впливи рослинности були помічені в долині Конектікуту, де східній червоний кедр разом із скромними земляними хробаками були відповідальні за велике збільшення рівня кальцію. В листях червоного кедра кальцій збирався на підлозі лісу, хоч він і був зв'язаний органічно. Хробаки, приваблювані високою кількістю вапна в листях швидко перетравлювали листя і, роблячи це, звільняли кальцій, як вповні готову поживність для зросту рослин.

У випадку з червоним кедром не тільки була витворена поживність, але і всі фізичні характеристики ґрунту, що є інструментальні в контролюванні повенів-проникненість, степень просачування, вмістимість поля і обсяг висоти — були значно поліпшені.

Можна було б сказати більше, щодо Божественного пляну відновлення страчених ґрунтів. Чи нема тут аналогії з людським життям? В природних умовах ліси увічнюються і повищі типи такі як дубові, горішникові на полудні і букові, березові і кленові в Алегенах переважають і розмножуються ad infinitum хіба що їх порушить людина, вогонь або буря. Це є вплив людини, яка зорює або випасує землі найкраще придатні для лісоматеріялу, і цим нищить дерева та ґрунти. Тоді слідують поводі. Людина робить коштовні зусилля, щоб зменшити шкоду від поводей проектами будови великих греблів. Але вони є лише тимчасовими мірами проти сили, що її не зможе стримати ані скеля, ані стіна. Запобігання поводям повинно починатись із проблеми в її джерелах.

Її розв'язання полягає не в будові гребель, але у відновленні рослинности землі. Таке відновлення рослинности дається вільно. На протязі першого року по тім, як залишено розмиті старі поля, густі трави, зілля, кущі і молоді дерева вторгаються і починають їх працю реабілітації.

Часто в нижній частині провінції Підмонт на сході З'єднених Держав бере 25 років для створення нового виразного чорноземного горизонту на поверхні ґрунту. Навіть у зимнішім кліматі, де ограничений розклад поступає більш повільно, відновлені А горизонти часто можна зобачити на протязі 50 років по залишенні. Хоча ґрунт ніколи знову не дорівнюється стану цілини для цілей запобігання поводям, його відновлення є вар-

тою справою. Гете про це висловився так: "Не можна легковажити Природу. Вона є завжди рівна, серйозна і сувора. Вона завжди має рацію, та провини і помилки припадають на нашу частину. Вона нехтує некомпетентність, але відкриває свої секрети компетентним, правдивим і чистим".

Відтворення лісів.

Коли ендотія, патоген відповідальний за каштанову іржу, поширилась швидко на протязі двох перших декад століття, багато уявляли собі дири в лісовій поверхні, які ніколи б не закрились. Виключне значення, яке займав американський каштан, перевищувало всі інші види. Високої якости лісоматеріял, що не піддавався гниттю, паперова маса, танін, каштани і тінь були деякими з його вжитків. Каштанове дерево росло на бідних гірних гребнях, як також і в багатих родючих долинах. Поки ендотія не прибула з Азії десь 1900 р., ніщо не загакувало каштани. Він був правдиво царем лісу. Сьогодня каштани практично зникли, як лісове дерево. Тільки парості з пнів, що полишались із колись високих стовбурів, лишаються похмурим напімненням, що найсильніші люди так само, як і дерева можуть упасти. Але діри в лісових заростях заповнились. Тюльпанові дерева чекали як раз на такі відкриті місця в лісовім покриттю, які допускали б досить світла для розвитку цього виду, що не терпить тіні.

До цього часу ці дерева були менш важливою складовою частиною ліса і тільки випадково розвивались у цінний лісоматеріял. Але тепер брак каштанів майже не помічається там, де поширились тюльпанові дерева, які часто щороку додають одного цаля до діяметра і шість футів до висоти. В додаток до скорого росту продукується дерево кращої якости спеціяльно для ротаційного виробу фанери. Чи виконання загального пляну Природи не є чимсь більшим, ніж чергою обставин?

Щодо питання, як впорядковувати околиці з знищеними іржею каштанами, один старого гатунку лісничий Національного Лісу, з яким я втішаюсь, спостерігаючи Природу, стало радить іншим в їх рішеннях щодо лісових культур, відкрити книгу Природи і знайти відповідь.

Ісаак Ватс висловив це ритмічно:

"Природа з відкритою книгою стоїть,
Щоб свого Творця всюди прославить".

Визначний ботаніст Аза Грей у своїх лекціях в Єйл 1800 р. так само сказав: "Жоден християнин теїст не може погодитись, що те, що наука переносить із надприродного до природного, є загублене для Теїзму. Наука має до діла з процесами природи, не з її перервами... Це є справою і привілеєм науки припускати події і явища не в першу чергу, а в останню чергу Божественній волі".

Нове світло щодо початкового сотворення.

Рослини містять гормони, які функціонують у різні способи. Один такий компаунд 2-45-Т служить для дозрівання помідор, стримує ріст паростків у картоплі, яку переховується, збуджує ріст коренців у рослинних відрізках і можливо виконує багато інших метаболічних функцій, що їх правдоподібно в свій час відкриється.

Цей гормон чи більш властиво регулятор росту (тому, що він є синтетичним органічним компаундом, що поводиться як гормон) є під цей час під дослідом в нашій лабораторії.

Той факт, що Майстр Сінтетист збудував молекули, які людина може дуже точно сімулювати, є доказом впорядкованого сотворення.

Ми спеціяльно зацікавлені в поводженні радіоактивного еквіваленту цього компаунда в деревах лісу. Останній вуглець (C_{12}), що знаходиться в ланцузі, штучно заміняється його ізотопом (C_{14}), який вилучає слабі бета проміні. Разом з C_{14}, як із причепленою стежею, легко прослідити дорогу і скорість руху з листя по стовбуру до коріння.

Для агностика це може здаватись, як чиста магія, але для нас це є відкриття скеровуючої сили Божої.

Дуже важливим у цих дослідах є факт, що компаунд зістається як 2-4-5-Т, не зважаючи на його наявне призначення в дереві. Менш, ніж 10 відсотків його перетворюється в інші сполучники в наслідок хемічних обмінів. Рівної ж важливости є факт, що, не зважаючи на дозу, застосовану до поверхнів листів, вбирається лише маленька кількість. Рослина наочно позволяє вбирання дуже малої кількости в її метаболічний потік. Сила питань, які ця техніка викликує, є доказом для тих, хто шукають їх відповідей у величезних недослідимих глибинах — космічної впорядкованої цілости Природи — Верховного Розумного Автора.

Ми випробовуємо 2-4-5-Т паперовою хроматографічною (складні типи кольорів) методою. Цей метод полягає в відміченню краплі незнаного близько кінця смужки фільтруваного паперу. Цей кінець тоді кладеться до посуди з "проявником", а другий кінець звісає через край посудини. В наслідок капілярности (взаємного притягання молекул дрібних частин матерії) проявник вбирається і несе з собою складники краплі.

Кожний органічний складник відкладається на хроматографічній мапі в певнім місці, в той час як капілярний потік пе-

реходить, і там не буде знайдено жодного іншого складника. Зроблено!

Малюнок викінчено. Гейгерів лічильник проводиться над папером і відкриває місце C_{14}.

Тут маємо доказ, що Природа є впорядкованою і постійною системою форм, що Гегеліс називав її "Принципом звершености". Тут в органічній молекулі C_{14} атом і вкінці електрон вилучений з атома на папері є прикладом відкриття для щирого дослідника того, що не може бути дійсного конфлікту поміж наукою і Богом. Бог відкриває Себе людині в науці дорогою могутніх учинків, таких, як ті, що тут описані.

Як великий апостол філософ Павло висловив: "Він (Бог відкритий у Христі) є перш усіх речей і Ним усі речі існують". І як Філіпс у його "Листах до молодих церков" переклав вільно Павла в іншім місці розговорною мовою: "Істино Він зробив **правду досить ясною. Бо від початку світу невидимі** атрибути Бога, цебто Його вічна сила і божество були ясно наочні в речах, які Він зробив, і які загально бачимо і знаємо" (Кол. 1:17; Римл. 1:19,20).

ВІДЦІДЖУВАННЯ КОМАРЯ

> І Ісус знову до синагоги ввійшов. І був там чоловік що мав суху руку. І щоб обвинуватить Його, наглядали за Ним чи Він не вздоровить того чоловіка в суботу. І сказав Ісус до чоловіка який мав суху руку: "Стань посередині людей". А до них Він сказав: "Що годиться робити в суботу добро чи зло? Зберегти життя чи погубити?" Вони ж мовчали. І поглянув Він з гнівом на них, засмучений закамнялістю їхніх сердець, і сказав чоловікові: "Простягни свою руку". І він простяг, і рука його стала здорова. Фарисеї ж негайно пішли та з іродіянами раду зробили щоб вбити Ісуса. (Марка 3.1-6).

В попередніх розважаннях ми бачили як фарисеї й священники не розуміли Бога, як вони заводили піст, як вони хотіли змішати науку Ісуса з своїми постановами та приписами, і що їхня побожність була фальшивою побожністю. Вони не любили коли Ісус їх закликав до правдивої побожности й тому вони змовились вбити Ісуса. Через це Ісус мусів часто перебувати в самітніх місцях щоб уникати їхніх заговорів.

У вищеподаному тексті читаємо, що Ісус увійшов був у

синагогу й там вже чекали на Нього представники синедріону які наглядали за Ним чи Він не уздоровить хворого чоловіка в суботу. Вони збирали матеріал проти Ісуса. Вони обвинувачували Його, що Він їсть з грішниками й митниками, що Його учні не постять, що Він зневажає Бога, та що Його учні легковажать і ломлять суботу.

Обов'язком синедріону було пильнувати таких які учили інше ніж це вимагала їхня релігія. Ось тому то вони слідили за Ісусом й контролювали Його науку та Його вчинки.

Грецький текст означає, що той чоловік не вродився з сухою рукою, але що в наслідок якоїсь хвороби та рука всохла йому. Із залишків загубленої **Євангелії до Євреїв** довідуємося що той чоловік був мулярем і що він просив Ісуса щоб Він уздоровив його, бо цілий його прожиток залежав від праці його рук і він соромився просити милостиню. Коли б Ісус був осторожним і обережним, то Він мігби був уникнути того чоловіка, бо Він знав, що узлоровити його в суботу спричинить ще більше клопоту.

Це ж була субота, каже нам євангелист Марко. А в суботу всяка робота була заборонена. Щоб уздоровити когось, значить виконати працю. Медичної помочі в суботу не можна було давати, хіба в останній скрайності, в великій небезпеці. Для нас це трудно є зрозуміти, але так вони вірили й так вони вчили. Релігійний жид навіть не смів боронити свого життя в суботу. Тому то чужоземні армії, які хотіли підбити собі Палестину, завжди використовували суботу для наступу. Так робили сирійці, римляни й інші. Римляни, які мали примусову військову службу, мусіли врешті-решт звільнити жидів з військової служби бо релігійні жиди завжди відмовлялись брати зброю і воювати в суботу.

Ісус знав у якій великій пошані була субота. Він теж знав, що життя того чоловіка що мав суху руку не було в критичній небезпеці. Той чоловік міг ще сміло зачекати один день чи й більше днів. Але Ісус не міг відмовити помочі. І тому Ісус сказав тому чоловікові: "Стань посередині людей". Він хотів щоб усі люде бачили того чоловіка. Дуже можливо, що тим Ісус хотів викликати співчуття в серцях людей до того чоловіка. Він хотів теж дати їм нагоду задуматися глибше над його потребою. Ось тому то Ісус поставив два питання знавцям Закону: **Що годиться робити в суботу добро чи зло?**

Цим першим питанням Ісус поставив їх у трудне положення, бо ж вони мусіли сказати що в суботу належиться робити добро. А тим самим вони хоч-не-хоч мусіли дати свою згоду

до того, що Він мав на меті робити, бо Він бажав зробити добре діло. Залишити ж людину без помочі в суботу не було добром, а злом.

Відтак Ісус дальше запитав: **Зберегти життя чи погубити?** Цим другим питанням Ісус ще більше заскочив їх. Вониж збирали матеріал щоб знищити Ісуса, а Ісус старався зберегти життя хворої людини. Не даром вони мовчали! Не даром вони не мали слів! Не даром вони не мали відповіді!

Це вельми обурило Ісуса. Він зажурився закам'янілістю їхніх сердець. Ми читаємо, що "Він з гнівом поглянув на них... і сказав чоловікові: 'Простягни свою руку.' І він простяг і рука стала здорова."

Ісус зробив добро. Він уздоровив хворого чоловіка і релігійні фанатики не могли обвинувачувати Його перед народом. Вони не могли наставити людей проти Нього, бо Він дав пояснення Закону в світлі потреби людини. Не треба було великої мудрости щоб бачити правду в науці і в вчинкові Ісуса.

Нам треба ще звернути тут увагу на останній віршик нашого тексту де читаємо, що "фарисеї пішли негайно та з іродіянами раду зробили щоб вбити Ісуса." Іродіяни були палатною обслугою Ірода. Вони постійно мали до діла з римлянами та й жили з ними. Для фарисеїв вони вважались нечистими й фарисеї їх уникали та сторонились їх. А тут, як на диво, фарисеї пішли до іродіян, до тих яких вони вважали за нечистих, за нерелігійних, щоб з ними заключити змову проти Ісуса з ціллю щоб Його вбити. Ось так буває з релігійними людьми, які під ширмою релігії прикривають свою власну наготу, які не знають правдивого Бога!

Релігійні люди які живуть без Бога, які не знають правдивого, живого Бога, це сліпі які ведуть сліпих. Вони надимаються своїм власним мудруванням і при помочі своїх релігійних обрядів та ритуалів ломлять правду Божу. Вони є спосібними на всяке зло щоб тільки доконати своєї цілі. Про таких остерігав Іван Франко, коли він писав:

Не високо мудрий
Але твердо держись,
А хто правду лама,
З тим ти сміло борись.

Не бажай ти умом
Понад світом кружить;
А скоріш завізьмись
В світі праведно жить.

Для фарисеїв релігія була обрядом, ритуалом. Натомість

для Ісуа, релігія була релігією совісти, релігією серця, бажанням серця творити добро. Для фарисеїв релігія була цілим рядом приписів, зовнішньою формою, а для Ісуса Христа релігія була добрим вчинком, милосердям, любов'ю. Ось тому то Ісус назвав фарисеїв сліпими проводарами, що відціджують комаря, а верблюда ковтають (Мат. 23.23-24). Він назвав їх лицемірами, що чистять зовнішність кухля та миски, а в середині вони повні здирства та кривди (Мат. 23.25). Він сказав, що вони є подібними до побілених гробів, які гарними зверху здаються, а в середині вони повні трупних кісток та всякої нечисти (Мат. 23.27). Він їм ясно сказав, що вони назовні здаються людям за праведних, а в середині вони повні лукавства та несправедливости. (Мат. 23.28).

Дорогий читачу, хай Господь хоронить нас від зовнішньої релігії, від того щоб ми "відціджували комаря, а ковтали верблюда". Хай Господь хоронить нас щоб ми не представляли себе за кращих ніж ми вдійсності є! Хай наша релігія буде релігією совісти, релігією серця, бажанням творити добро. Хай наша релігія не буде формальною, а дійсною, щирою, практикованою в добрих вчинках і в добрих ділах у нашому щоденному житті. Іван Франко, остерігаючи від формальної релігії, так писав:

Не звикай утертими стежками
Йти за другим сліпо, як у дим,
Бо як стануть пастухи вовками,
Треба вівцям пастися самим.

Хай ласкавий Бог хоронить нас від пастухів, що стаються вовками, і хай Він зацарить Духом Своїм Святим у наших серцях щоб ми стремілись, бажали й старались творити добро, щоб ми приносили плід Богові.

Пастор Володимир Кучер

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

ЦЕРКВА І НАЦІЯ

РОЗДІЛ 23.

(Заувага редакції: Визнання всіх пресвітерських церков будується на основнім тексті Визнання Віри, яке було принято зборами богословів, які репрезентували церкви Шотляндії, Англії й Ірляндії на з'їзді в Вестмінстері та затверджене в 1690 р. З того часу це визнання віри в деяких його частинах було змінено різними пресвітерськими церквами в різних країнах. Наприклад, становище церкви в суспільстві з того часу радикально змінилося, і старий розділ щодо відношення церкви до держави потребував нової редакції. Пресвітерська Церква в Канаді цей розділ поширила і змінила в 1954 році, і ми його подаємо в цій новій редакції).

1. Панування Христа в Церкві й Державі.

Єдиний, Святий, Триєдиний Бог, Суверен, Творець і Відкупитель, проголосив і усталив Своє царство над усіма властями на небі й на землі[1]). Через втілення, смерть і воскресення Ісуса Христа і Його прославлення по правиці Отця, усі речі були підкорені Йому, так що навіть стародавнє зло було осилено на добро[2]).

Ми поклоняємось і коримось Ісусу Христу, як Пану панів і Царю царів, Судді і Правителю над народами[3]). Він є однаково головою Церкви і головою світської держави, хоч їх функції під Ним треба розрізняти і їх відношення до Нього не повинні бути змішані[4]).

1.

[1]) Жидів 1:1-2:10
Іс. 44:24-48
Діяння 4:24-28
Пс. 2
Даниїла 7:13, 14, 27
Захарії 9:9, 10
Маттея 28:18

[2]) Луки 1:31-35
Іс. 53:13-53:12
Римл. 14:9-12
Колос. 2:15
1 Кор. 15:24-28
Пс. 100
1 Петра 3:21, 22
Римл. 8:18-23, 31-39

[3]) 1 Тимот. 6:13-16
Відкриття 1:5, 11: 15-18, 17:12-14, 19:11-16

[4]) Єфес. 1:10, 11, 19-23
Колосян 2:10
Маттея 28:19, 20
Іс. 10:5-19. розд. 45.

Филип. 2:5-11
Діяння 2:22-36
Еремії 27:1-11

2. Відповідні функції Церкви і Держави.

Ісус Христос у виконанню волі Свого Отця вживає всі небесні і земні сили, які Він може вибрати для служіння Йому[1]). Він вживає церкву і державу, довіряючи кожній їх окремі властиві функції[2]).

Він призначив церкву служити Йому в проголошенні Слова, в уділенню Його тайн і в життю віри, що діляє любов'ю[3]).

Він так само в Своїй ласці призначив державу служити Йому в застосованню Його справедливости і доброзичливости, дорогою розрізнення, формулювання і переведення в життя таких законів і політики, які сприяють доброту всіх її громадян і приборкують сваволю, розбрат і злидні[4]).

2.

[1]) Йоана 3:35
1 Кор. 15:20-28

[2]) Ерем. 1:9, 10
5 Мойс. 4:32-40
Ісаії 45:1-7
Йоана 19:11

[3]) Езек. 33:1-9
Матт. 16:18, 19; 28:18-20
2 Тимот. 4:1-5
Якова 2:14-17

[4]) Римл. 13:1-7
Луки 3:12-14
1 Мойс. 45:5-8
1 Царів 3:3-14; 3:16-28
1 Тимот. 2:1-2
Амос 2:6-8; 5:11, 12, 24; 8:4-8

3. Авторитет держави.

Христос вічне Слово Боже, через Якого всі речі утримуються і від Якого через Святого Духа всі люди одержують їх дари і сили, кличе і призначає людей на посади світського уряду[1]).

Він уповноважує світську владу правом і обов'язком вживати силу згідно закону проти внутрішніх безпорядків і зовнішніх нападів[2]).

3.

[1]) Йоана 1:1
Пс. 33:6
Жидів 1:1-3
Кол. 1:15-17
Єфес. 1:3-14
1 Мойс. 45:5-8
Ерем. 27:5-11
Ісаії 9:6, 7
Дан. 2:21

[2]) Іс. 10:5; 45:1-6
Римл. 13:3, 4
Неєм. 4:7-20

4. Доморядництво влади.

Праведність Божа, яка потужно перемогла на хресті і в воскресенні Христа, є поодинокою основиною державної справедливости, розвитку і призначення[1]).

Кожний орган влади в державі, чи то культурний, політичний, чи економічний, є доморядництвом під владою Христа і може належно функціонувати лише в покорі Його відкритому слову[2]).

Всяке надуживання влади є зламанням довіреного, що нищить надуживача та є шкідливе для слави Божої серед Його сотворінь[3]).

4.

[1]) Кол. 2:14, 15
1 Йоана 5:4, 5
Відкр. 1:18
Жидів 1:3, 8, 9
Пс. 72:1-4
[2]) Римл. 13:1, 6, 7
Неємії 5:15
Маттея 24:45-25:30
Йоана 12:35, 36
Римл. 14:23б.
[3]) 5 Мойс. 28:58-68
Даниїла 5:17-28
5 Мойс. 8:11-20
Діяння 12:20-23.

5. Обмеження людської влади.

Це є найвищою зрадою супроти Господа Ісуса і є смертельне, як для церкви, так і для держави, коли приписується якійбудь людині, групі або інституції тотальність влади, що належиться Йому[1]).

Бог поодиноко є абсолютним Господом тіла і совісти людей та Він вимагає, щоб ми корились Йому більше всіх властей чи то світських, чи церковних, кожного разу коли вони претендують на абсолютну владу і спеціяльно на абсолютну владу контролі людського думання про добро і зло[2]).

5.

[1]) 2 Солунян, спеціяльно вв. 3, 4
Діяння 4:23-30
Пс. 2
Відкриття 13, і 14: 9-11
Відкриття 17:13, 14
[2]) Римл. 14:7-9
1 Кор. 4:1-5; 6:15-20
Йоана 5:22, 23
Яків 4:12
Діяння 4:18-20; 5:27-32
Дан. 3
1 Царів 22:13, 14
Еремії 26

6. Церква і тиранія.

Це є обов'язком церкви осуджувати і противитись всякій формі тиранії: політичній, економічній і церковній, зокрема, коли вона стає тоталітарною[1]).

Кожний громадянин не тільки має право зректися всякого уряду, або органу влади, який узурпує суверенність Ісуса Христа, але може бути і справді зобов'язаний Словом Божим повстати проти нього[2]).

Але якщо церква є учасницею такого чину, вона мусить пам'ятати, що зброя її боротьби кінцево не є від цього світу[3]). Під проводом Святого Духа вона в кожних обставинах повинна принести публічне свідоцтво, що до абсолютної влади Ісуса Христа і свободі у Нім для всіх людей[4]).

6.

[1]) 2 Сам. 12:1-14
1 Царів розд. 21
Амоса 7:10-11
Даниїла 3:8-18
2 Мойс. 1:17
[2]) 1 Цар. 11:26-40
2 Цар. розд 9
Діяння 14:18-20
Діяння 5:25-32
[1]) Матт. 4:1-11; 10:16-22; 26:51-54
2 Кор. 4:7-11; 10:3-5
2 Царів 6:15-17
[4]) Діяння 2:32-36; 5:25-32; 7:51-60
Діяння розд. 26
Якова 5:1-11
2 Тимот. 2:8, 9

7. Відношення церкви до держави.

Церква і держава є близько пов'язані численними справами, які перекриваються спільною відповідальністю супроти їх Господа[1]). Їх правдиве співвідношення походить від підлеглости кожного окремо Ісусові Христові[2]). Церква і держава повинні помагати один другому відповідно до їх призначеної власти і функцій, але жоден не має права на підставі цього намагатись панувати над другим[3]).

Ми відкидаємо всяку науку, яка мильно уявляє церкву, як релігійного агента держави[4]). Ми відкидаємо всяку науку, яка мильно уявляє державу, як політичне знаряддя церкви[5]).

Ми відкидаємо всяке навчання, яке твердить, чи то на сектанській, або світській підставі, що життя церкви повинно, або може бути цілком відділено від життя світської держави[6]).

7.

[1]) Амос 7:10-15
Діяння 22:22-29
5 Мойс. розділ 8
Малах. 2:10-16
[3]) Дан. 3:16-18
1 Тимот. 2:1-5
[4]) Матт. 22:15-22
Луки 12:13, 14

Ерем. 1, спеціяльно вв. 5, 9, 10
[2]) Матт. 28:18-20
[5]) Йоана 18:28-37
[6]) Матт. 5:13-16
Матт. 17:24-27

8. Служіння церкви державі.

Церква не повинна сполучати або змішувати її благовістя з якимбудь політичним, економічним, культурним або націоналістичним віруванням[1]).

В цей самий час церква не повинна триматись осторонь від справ державних без різниці, чи власті є віруючими, чи є проти віри, бо церква мусить сповнити служіння, що її Господь поклав на неї, Який стався людиною для відкуплення людини[2]).

Церква зобов'язана різноманітним служінням державі. Її проповідь, тайни, дисципліна ставлять націю віч-на-віч з судом і милосердям Христа[3]). Церква приносить подяки і прохання перед Богом за всіх людей з окремим заступництвом за тих, які є при владі, молячись, щоб осилююча сила Святого Духа зробила плідним те, що є добре, і викоренила те, що є зле в національнім і інтернаціональнім житті[4]).

Виконуючи доручений наказ євангелізації, вона сприяє праведності і миру поміж людьми[5]).

Якщо її Господь побуджує, вона може проголосити і доручити себе Його волі публічними оповіщеннями її судів або представників[6]). Виконуючи закон Христа, церква бере на себе спеціяльну працю християнської любови[7]).

Її члени беруть повну участь, як частину свого християнського поклику в комерції, політиці чи інших громадських акціях[8]).

8.

[1]) Мрк. 12:28-34
2 Мойс. 20
Матт. 6:24
Даниїла розд. 3, 6
[2]) Пророки: Осія, Ісайя, Еремія
Римл. 13:1-6
1 Петра 2:12
Матт. 25:31-46
[3]) Римл. 13:7-14
Матт. 5:13-16
Ерем. 1:5
Діяння 3:12-21
1 Петра 2:11; 12; 4:1-5
[4]) 1 Тимот. 2:1, 2
Даниїла 9:9-19
2 Паралип. 6:21-40; 7:14
[5]) Амос 5:14-24
2 Кор. 4:14-21
[6]) Діяння 4:13-20
2 Сам. 12:1-15a
[7]) 2 Кор. 8:1-15
Филип. 4:10-17
Луки 10:25-37
[8]) Луки 3:10-14
Йоана 17:15-18
Єфес. 6:5-9

9. Громадянські обов'язки християнина.

Християнин повинен з усякою пильністю шанувати цивільні закони та виконувати всі встановлені законом повинності, як фінансові, так і особисті, так як би для Господа Христа[1]).

Не зважаючи на цю повинність, жоден громадянин не є звільнений від постійної відповідальности працювати для зміни всякого несправедливого закону, або неправедного оподаткування, або порушення совісти[2]).

9.

[1]) 1 Петра 2:13-25
Тита 3:1, 2
Римл. 13:5-10
Марка 12:14-17
[2]) Діяння 5:27-29
Ісайї 1:17
Амоса 5:14, 15
Михея 6:6-8
Естер. 4:12-14

10. Обов'язки світського уряду супроти церкви.

Держава має потрійний обов'язок в призначенім їй Богом служінню. Уряд має обов'язок усталити публічний мир і забезпечити захист, охороняючи безсторонньо права кожного громадянина[1]).

Уряд зобов'язаний супроти церкви, в усіх її галузях без вирізнення, визнати її служіння і в наслідок цього, її право на належні засоби, час і нагоду для публічного поклоніння Богові, право на вихову її дітей в Його правді, і право євангелізувати нарід[2]).

Уряд повинен ставитись з серйозною увагою, коли церква звертається до уряду в ім'я Господа Ісуса відносно Царства Божого і Його праведности[3]).

10.

[1]) Діяння 19:28-41; 21:30-39; 22:24-29
[2]) 2 Мойс. 5:1-4
Езри 7:11-25
[3]) Діяння розділи 25, 26

11. Реформація Словом Божим.

На протязі теперішнього віку, в час коли панування Христа ще не є виявлене відкрито, ані звершене визнання, гріх облягає людей у кожнім приватнім і публічнім відношенні[1]).

Наше існування в цім світі є стало загрожене тривогою, зажерливістю, недоконалою справедливістю і схильністю до

розкладу[2]).

Світська держава і церква є в сталій потребі реформації Словом Божим[3]).

В наслідок цього належиться усім світським і цивільним особам шукати милосердя Христа, без якого вони не можуть правдиво знати і чинити Його волю[4]).

11.

[1]) 2 Солунян 2:1-12
Марка 13:21-23
Луки 18:8б
2 Кор. 4:3-18
Римл. 1:18-32
Римл. 3:9-18
Римл. 7:15-25
Ерем. 17:9

[2]) 1 Царів 12:25-33
1 Царів 13:33, 34
[3]) Якова 4:1-3
Якова 5:1-6
Ісаії розділи 55, 59
Жидів 4:12, 13
[4]) Йоана 12:25, 26, 35-50

12. Другий прихід Христа.

Панування Христа серед зла і смутку цього сучасного світу муситься пізнаватись вірою з повним запевненням нашої в Нім надії[1]). Він прийде знову для зцілення народів і звершення церкви[2]).

Того дня, коли Він відкриється в Новім Єрусалимі, Його суверенне володіння над усім всесвітом стане відкрите і видиме всім і це примусить кожне коліно преклонитись і кожний язик визнати, що Ісус Христос є Господом на славу Бога Отця[3]).

12.

[1]) Йоана 5:17-29
1 Кор. 12:36
Жидів 10:37-12:3
Римлян 8:18-25
1 Йоана 3:2, 3
Колосян 3:3, 4
[2]) Діяння 1:11
2 Петра розд. 3
Луки 12:34-40
Відкриття 7:9-17
Відкриття 22:1
Ефесян 5:25-27
[3]) Відкриття розділ 21
Римл. 2:11-16
Филип. 2:10-11
Відкриття 1:7, 8
Відкр. 5:11-14; 19:11-16
1 Кор. 15:20-28

З КНИГИ ПРОРОКА ЄРЕМІЇ

О, краю мій, перлино в Божій скрині,
Що вибрав Бог над всі краї земні,
І найулюбленішій своїй дитині
Як віно дав, як кріпость на скалі.

Як я люблю тебе, мій рідний краю,
Як я люблю красу твою, твій люд,
Як гаряче молюся і бажаю
Для твого щастя свій віддати труд!

Як радо я життя свого зречуся,
І щастя, і вдоволення й житла,
Прийму все горе, в муках я скінчуся,
Щоб тільки ти не знав руїни й зла.

Іван Франко

WORKING HAND IN HAND

By Dorothy Koert

Tami knew this was her big moment, the thing she had been waiting for ever since she had become a reporter on the country weekly.

Now that her chance had come, it loomed up too big. She was afraid of failure.

Tami looked down at the editor, waiting—hanging onto his words.

Could it be that she was to have a chance at a feature story? Perhaps some day she might even get a by-line. It would be wonderful to see her name in print.

The editor leaned back in his chair and looked at her shrewdly.

"This isn't exactly an easy assignment but I think you can handle it. There is a Mexican living out in the country in the Meadowland district. I am told he was only a kid when he was in the camp of Villa, the bandit general. Go out and see what kind of story you can get."

That was it!

He picked up a paper on his desk and began reading. Suddenly he dismissed her with a curt nod of his head.

Tami's heart was beating swiftly when she walked out of

the editor's office to her desk. There were a lot of questions she wanted to ask but a cub reporter didn't bother a busy editor. Her job was to get out and get the story.

At last there would be relief from writing personal items, stories of minor meetings and obituaries. She could get gray-haired doing that sort of stuff. Being 22 and thinking of gray hair was a desperate state of mind.

At college she had learned all the rules; observe carefully, listen attentively, stock the mental cupboard, display initiative and resourcefulness.

Exercise diligence and patience; use imagination but don't fake; think clearly and accurately.

It was easy to learn rules, but the application was something different.

"Well, who knows what?" she thought as she sat down at her desk. "Who lives in the Meadowland district that I know. The correspondent out there should know."

"Eva Smith! She is the one to give me a lead."

Dialing Dudley 6-7534, Tami waited hopefully.

"Hello, Eva. This is Tami at the office. Do you know of a Mexican family out in your district? The name is Cabara."

"You do! That's wonderful. Please repeat that address again."

"The Yale Road! Yes, I know where that is. You think he is home now?"

"What, he has a bandage over his eye! Then I can't take a picture. When will the bandage be removed? Next week?"

"No, you don't mean it. Really, he can't speak English? No, I don't know Spanish .Could you telephone the people at the farm where he is staying and have them tell Mr. Cabara that I am coming out for an interview right away."

"Thanks, you have helped me a great deal. Goodby."

Tami grabbed her pencil and notebook, and put on her hat and coat. As she passed the advertising man's desk she muttered: "How do you interview a man who doesn't speak English?"

"Having troubles, Glamor Gal?" was the retort out of a grinning countenance.

As Tami drove out in the country, she admitted to herself that she was apprehensive of this whole business. Why did the fellow have a bandage over his eye? Probably he had been in a fight with another Mexican.

Her grandfather had said journalism wasn't the right profession for a nice, Christian girl. She should have chosen some work which would have been an uplift to humanity, something whereby she could have accomplished good for her fellow men.

All her life she moved in church circles and had associated with quiet, gentle people. Last year she had graduated from a Christian college.

"I'll prove to my family yet that a lot of good can be accomplished by my writing," she thought with determination.

"If I am going to use this talent God has given me, I'll have to do my part and trust that God is guiding me every step of the way. I must feel that today."

As Tami drove toward the farm she reflected on how little these people knew of their neighbors. No wonder misunderstanding, prejudice and suspicion were so common. No one ever took the time to understand the other person.

She found the Mexican family living in a small shack behind the chicken house. The elderly woman in the new house by the road had said they were expecting her.

Tami knocked at the open door; she smiled wanly when a stout, elderly woman came out of the shadows. The room she entered was a lean-to with a dirt floor. The wood stove evidently belched more smoke than heat, for the smoke gagged her.

Two wooden steps led to the small room adjoining which was apparently a bedroom. She walked around two tubs full of soaking clothes toward the steps.

A 16-year-old lad sat on a stool in the centre of the bedroom. A man with a bandage over his eye was lying on one of the beds. Because there were no chairs in the room, Tami dropped down on the other bed. The man got up and came over and sat down beside her.

"My father does not speak English," the lad said. "I will have to translate. Tell me what you want to know."

"How many of you live here?"

"My parents and six children. Three sisters are married and gone."

"I want to know about your father's experience in Villa's camp. I want to write a feature for the newspaper," she said bravely.

A smile flashed in the dark handsome face of the youth. Swiftly the boy translated to the father. The mother came into the room and sat on the floor. Three other children came in shyly.

Then the youth said hesitatingly. "My father has just had an operation on his eye. He does not like to talk about himself."

Tami's heart sank. How could she get a story out of this family? She could see they were suspicious of publicity and they were not going to tell her a thing.

Anxiously she looked around the room. Two huge boxes were fixed up as tables. With so little they had tried to make

a cozy home.

Then, suddenly, hope came soaring like a bird.

On one of the improvised tables was a Bible.

She pointed to the Bible. The man followed her finger with his one good eye. A smile like spring sunshine broke over his face.

He jumped up and reached up on the wall for a framed document. He handed it to her.

Tami read, "Rev. Timothy Cabara."

"You are a minister?" she gasped.

"My father was a minister in Texas for 30 years. He can't preach here because he does not know English," explained the lad.

"You go to church here?"

"Every Sunday we go to church."

"Why did you come here and how long have you been here?"

"We like it in the North so we came two years ago. There is less racial prejudice and we can all work in the summer. We have bought a 20-acre farm," said the youth.

"How did your father happen to join the church; how was he converted?"

The lad turned to his father and the Spanish flowed fluently between them.

The father listened attentively, then he smiled broadly and beautifully. He placed his hand over his heart as he spoke.

The son translated. "A personal experience when I was 20 led me to the church. I was a man of habits; I had to get rid of bad habits and form good ones. In our church you have to prove yourself before you are acceptable."

The air was mellow and cheerful with understanding.

Tami fired one question after another. Out came the whole story of his youth, the revolution, the loss of his family, the life in the camp of Pancho Villa.

When Tami left that tiny home her heart was singing with thankfulness for having had the courage to come in spite of misgivings, for she had a complete story, and Rev. Cabara had promised to come into the office as soon as the bandage was removed from his eye and have his picture taken.

The greatest thrill came in a new knowledge that it was in her power to make this man respected and liked by this whole countryside.

She was working in Christ, making it possible for neighbors to love one another.

("The Bible Truth").

ЗМІСТ

Дві дороги 1

Ісус і народ. В. Кучер 4

Світло і темрява 7

Визнання віри Пресвітерської Церкви 10

Різне 14

Misguided envy by Edward L. Van Dyke
(by courtesy of the "Bible Truth") 21

Front page picture: Picking and packing peaches is an enjoyable art in the world famous peach orchards of British Columbia's Okanagan Valley. (Canadian Government Travel Bureau Photo.)

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Vol. XXIX, № 6. Верес.-Жовт. 1968 Sept.-Oct. Рік XXIX. Ч. 6.

UKRAINIAN CULTURAL AND EDUCATIONAL CENTRE LIBRARY AND MUSEUM WINNIPEG MAN. CANADA

ДВІ ДОРОГИ

"Увіходьте вузькими дверима, бо широкі ті двері й розлога та дорога, що веде до погибелі, й багацько таких, що ними входять: вузькі бо ті двері й тісна та дорога, що веде до життя, і мало таких, що їх знаходять" (Мат. 7:13, 14).

Нам здається, що є багато людей, які живуть постійно на однім місці. Христос, коли дивився на маси людей, духово уявляв їх усіх як пілігримів. Усі вони подорожували з палицями в руках, підперезані на дорогу, вони прямували кожен до своєї мети. Не зважаючи на всю різноманітність людей, країн, станів, і всіх інших різниць, Христос навчав, що є лише дві дороги, якими подорожують усі люди. Одна дорога має широкі ворота і сама широка, друга дорога має вузькі двері і сама вузька. Широка дорога веде до погибелі, нею йде найбільше людей, вузькою дорогою менше людей подорожує і веде вона до життя.

Широкі двері символізують легкість доступу до широкої дороги. Як хто спитав би, що робити мені, щоб загинути? То він не потребував би сподіватися поради вчинити якийсь великий злочин для цієї цілі. Все, що людина потребує, щоб загинути, це абсолютно нічого не робити щодо свого природного стану. Жити далі так, як вона жила, без зміни. Світ лежить у лихому, все зачинено під гріхом, немає праведного ані одного в цілому світі. Те, що перебуває в погибелі і в осуді, не потребує додаткових зусиль на дорозі смерти, бо і без цього такі є мертві в гріхах і провинах своїх. Широкі двері ведуть до широкої дороги. На цій дорозі ви бачите багато всіляких людей. Ось іде скептик і матеріяліст, трохи далі фарисей, а за ним формаліст, з боку прямує ідолопоклонник. Там далі іде група легалістів, а рядом з ними атеїсти і так без кінця. Ця дорога має дуже широкі принципи, або брак їх. Тут правда є відносною, ніхто не знає нічого з певністю і знати не може. Правдиве знання Бога є відсутнім, замість цього розум людей повний фантастичних уяв, які вони придумали для свого виправдання і для своєї вподоби.

Ця дорога, хоч і широка, веде до руїни. В першу чергу зникають вищі ідеали, вмирає віра, замість надії постає роз-

пука, а на місце любови народжується ненависть. Цей стан, народившись на широкій дорозі в цім світі, природно продовжується у вічність, без Бога, без прощення. Це є кінець життя і погибель.

Найвизначніші ідеологи цієї дороги в світі підтверджують навчання Святого Письма. Їх твори повні безнадійности і песимізму. Так учили і писали Ніцше, Ібсен раніш, а в наші дні Сантояна й інші.

Вузька дорога — це дорога куди меншої кількости подорожуючих. Вузькі двері свідчать про потребу рішення, про шукання. Щоб дістатись на цю дорогу, людина має змагатись і часом, як Яків у Старім Заповіті, боротись із Богом. Дістався на цю вузьку дорогу, подорожуючий переконується, що його змагання лише почалися, бо вузька дорога вимагає покаяння, самовідречення і дисципліни. Цією дорогою можна йти, лише "Скинувши з себе давнього чоловіка з ділами його" (Колосян 3:9). Визначною рисою вузької дороги є певна окреслена ціль, ясні засади, Божественна поміч і на кінці повнота життя.

В біографії Савонароли, який так багато навчав, що було в згоді з наукою Євангелії і якого римо-католицька церква за це спалила живцем, знаходимо цікаве оповідання. Лоренцо, флорентійський тиран, був тяжко хворий і покликав Савонаролю. Він сказав йому, що, можливо, незабаром помре і що його мучать три речі. Він в страшний спосіб знищив місто Волтера з його населенням, він ограбував у людей їхні маєтки, привівши родини до крайности, іншим разом, коли громадяни вчинили змову проти нього, він жорстоко скатував їх. Це мучило тирана Лоренцо під час його недуги. На це Савонороля сказав йому, що три речі можуть принести йому мир. Бог є добрий. Бог є безмежно милосердний. Він, Лоренцо, повинен вірити щиросердечно в велику ласку і милосердя Боже. Лоренцо підтвердив, що в це він вірить. Тоді Савонароля сказав йому: "Ти мусиш повернути людям все майно, що ти пограбував у них". З трудом Лоренцо погодився зробити це. На кінець Савонароля сказав: "Ти мусиш дати свободу Флоренції". Цього було забагато для Лоренцо. Він відвернувся до стіни і більше не сказав ні слова. Дорога для нього була завузька, щоб іти нею до життя.

Тепер у декого може постати питання, чому так є, що дороги мають різну ширину? Чи не міг би Бог зробити принаймні так, щоб обидві дороги були однакової ширини? Річ у тім, що Бог зробив найпотрібнішу річ для людей легкою. Він зробив усе, що тільки Бог міг зробити для грішної людини. Чи ж

не питав Творець: "Що ще мав би я учинити виноградникові мойому, чого я не вчинив?" (Іс. 5:4). Бог принизив Себе аж до смерти, смерти хресної. Він умалив Себе, прийнявши вид слуги і бувши в подобі людській. Що більше Бог міг зробити для грішного людства? Дорога, яку Бог дав людям, вузька щодо покаяння і посвяти, але легка і благословенна для спасіння і цілком вистачальна для всіх людей. Ця дорога проголошує: "Віруй в Господа Ісуса Христа і спасешся ти і дім твій". Августин пояснював слушно, що дорога є цілком вистачальна, але її роблять вузькою наші гордощі, що роздувають людей так дуже, що їх ніяка дорога не може вмістити. Диктатор на цій дорозі має злізти з колісниці і йти разом з іншими, п'яниця не піде цією дорогою, бо його ноги потребують широких просторів, і так у кожнім випадку, але ті, хто щиро хочуть іти вузькою дорогою життя, лише потребують зректися самих себе, взяти хрест свій і йти слідом за Христом, який проголосив, що: "Я є дорога, правда і життя і ніхто не приходить до Отця, як тільки Мною".

Оця дорога веде до життя. Вона побільшує багатство і сферу життя людини. Вищі духові сили, що сплять у людині, стають явними. Так апостол Петро, що з клятьбами зрікався Христа, потім став великим благословенням для церкви і людства в Христі. Ця дорога сповнює людину вірою, надією і любов'ю, веде до миру і радости, що продовжуються у вічність і безсмертя.

Повнота життя можлива тільки на вузькій дорозі, але людина має вибір щодо дороги. Вибравши дорогу, вона визначає напрям і засади усього свого життя, але ніколи непізно покинути широкий шлях погибелі і шукати вузьких дверей і вузької дороги, які ведуть до життя вічного.

Словникова частина "Енциклопедії Українознавства", зошит 22.

Вийшла друком **Словникова частина "Енциклопедії Українознавства"**, зошит 22-ий, від слова Северин Наливайко, кінчаючи "Низьким Бескидом".

Як і в попередніх зошитах, Словникова частина містить багатство детальних інформацій про осіб, місця, міста, літературу й т. д.

Головний редактор — проф. д-р Володимир Кубійович. Видавництво — "Молоде Життя".

21. ІСУС І НАРОД

А Ісус із Своїми учнями вийшов над море. І натовп великий ішов вслід за Ним з Галилеї й з Юдеї, і з Єрусалиму, і з Ідумеї, і з-за Йордання, і з Тиру й Сидону. Натовп великий, прочувши як багато чинив Він, зібрався до Нього. І сказав Він до учнів Своїх наготовити човна Йому, через натовп, щоб до Нього не тиснулись. Бо Він багатьох уздоровив, так що хто тільки немочі мав, то тиснулись до Нього, щоб Його доторкнутись. І духи нечисті, як тільки вбачили Його, то падали ниць перед Ним і кричали: "Ти Син Божий!" А Він їм суворо наказував щоб вони Його не виявляли. (Марка 3.7-12).

Щоб уникнути передчасного зудару з фарисеями й священниками, Ісус почав чимраз то менше навчати в синагогах. Він чимраз то більше почав навчати під відкритим небом. Крім того, тоді вже стільки людей ходило за Ним що в синагогу вони й так вже не могли вміститися.

Час для Ісуса Христа щоб страждати й умерти за гріхи світа ще був не прийшов. Ісус стремівсь щоб якнайбільшій кількості людей пояснити й розказати про Божу правду, щоб якнайбільше людей могли пізнати любов Божу та різницю поміж правдою а фальшивою святістю!

Ми читаємо що "Ісус із Своїми учнями вийшов над море". Він знав що там на березі моря збереться багато людей щоб слухати Його й що всім їм там буде доволі місця. Ми читаємо, що за Ісусом ішов натовп великий зі всіх околиць і провінцій Палестини а навіть з-поза Палестини.

Щоб забезпечити Собі вигідне місце для проповіді, Ісус сказав Своїм учням наготовити Йому човна. З човна Ісус міг усіх краще бачити й спокійно проповідувати ,і всі люди могли краще бачити Його та чути Його.

Ми читаємо, що багато хворих людей тиснулись до Ісуса, й старались щоб бодай доторкнутись до Нього. Ми можемо у'явити собі як це булоб сьогодні, колиб Ісус з'явився тут поміж нами, тут у Гемилтоні, Онтеріо, й проповідував та уздоровляв хворих. Ми можемо собі у'явити скільки людей ішлоб за Ним, і скільки хворих людей тиснулосяб до Нього. А відтак у'явімо собі що Ісус пішовби на затоку Озера Онтеріо й ввесь народ пішовби туди за Ним, і що через великий натовп людей Ісус мусівби всісти в човен щоб вигідно з човна проповідувати.

О, як приємно й любо булоб нам, і тобі дорогий читачу, й всім людям почути проповідь з уст Самого Господа Ісуса Христа! Пишучи ці рядки, я заздрощу тим людям які колись у Палестині могли своїми очима бачити Господа Ісуса й слухати проповідь з Його вуст. Вони були щасливі! Вони могли бачити Його! Вони могли чути Його слова!

І хоча ми, мої дорогі, маємо Духа Святого в наших серцях і Дух Святий навчає нас "всяку правду", то все ж таки хотілосяб нам побачити Ісуса **тепер** і почути слова з уст Його **тепер.** Це булоб нам приємно й тому наші серця бажають і прагнуть цього!

Покищо ми маємо на це тільки надію. Ми віримо й надіємось що настане час коли ми побачимо Ісуса лицем в лице, коли ми побачимо Його таким як Він є, коли ми почуємо Його слова, слова з уст Його, але на це ми мусимо ще чекати аж до другого Його приходу, доки Він остаточно не переборе гріха й смерти, доки Він не заснує Свого Царства на яке ми очікуємо й про яке ми щоденно молимося, кажучи: "Нехай прийде Царство Твоє". Дай Боже щоб Ісус скоро прийшов; ми чекаємо Його приходу! Вислухай нашу молитву: "Нехай прийде Царство Твоє; нехай буде воля Твоя"!

Наш текст говорить нам про ще одну цікаву річ, а саме що в тому народі, в тому натовпі людей, були теж люде які мали нечистих духів і що ті нечисті духи знали що Ісус — це Син Божий.

Про те як Ісус уздоровив був у синагозі чоловіка, що мав нечистого духа, ми вже писали в 8-му розділі **(Перша перемога над силами зла,** Марка 1.23-28). Ми бачили тоді, що дух нечистий не може бути в присутності чистоти Божої, в присутності чистоти Євангелії.

Наш сьогоднішній текст каже нам, що Ісус суворо наказав нечистим духам. щоб вони Його не виявляли (Марка 3.12). Чому ж так? Мабуть тому що Ісус не бажав щоб свідчення про Нього, щоб свідчення про це хто Він є, виходило від нечистих духів. Свідчення про Нього мало прийти від Божого Духа, Якого Він обіцяв був Своїм апостолам, і це свідчення прийшло в День Пятидесятниці. Це саме свідчення приходить до нас **сьогодні** й свідком про Ісуса є Дух Святий, Якого послав був Бог Отець, і Якого **сьогодні** посилає Бог у серця тих людей які віруют в Ісуса Христа.

Це що дух нечистий відчуває присутність Божу і тремтить перед силою та святістю Божою, це є факт! Але визнання Ісуса Христа Сином Божим нечистими духами є не лише не потрібне, але навіть шкідливе, бо вони не достойні говорити про Бога! Це саме явище ми маємо з багатьма сучасними релігіями. Багато сучасних релігій теж визнають, що Ісус то Син Божий,

але вони так далеко від Божої правди, що їхнє визнання Ісуса Христа за Сина Божого не має потрібного значення. Деякі сучасні релігії відіпхали Бога й правду Божу й своїми обрядами злегковажили внутрішню святість, — святість серця й святість совісти, — знехтували й злегковажили Божу любов, так що замість правдивого християнства їхня релігія сталась "відціджуванням комаря й ковтанням верблюда"! (Читай 20-тий розділ, "Відціджування комаря").

Бог не потребує зовнішньої, формальної "святости". Ні! Бог не потребує обрядів чи приписів, чи догм. Це зрозумів був колись давно цар Давид, коли він писав: "Бо Ти Боже жертви не прагнеш, а дам цілопалення то воно не любе Тобі буде. Жертва Богові — зламаний дух; серцем сокрушенним і смиренним Ти не погордуєш Боже!"

Мені дивно є, що Ісус так багато навчав був та люди були "сліпі" щоб зрозуміти Його науку. Та коли дивитись на людей **сьогодні**, то та сама духовна сліпота, та сама зовнішня "святість", та сама релігійність й те саме фарисейство (Луки 18.9-14) й сьогодні затьмарили людські серця й людський розум! Це є доказом що й сьогодні проповідь чистої Євангелії, Євангелії любови Божої, є так само потрібна як вона була потрібною в часі місії нашого Господа Ісуса Христа в Палестині. Тому то Ісус дав був припорученння Своїм ученикам щоб вони йшли й проповідували Євангелію любови й ласки Божої та щоб закликали людей до віри в живого Бога, до покаяння, до прощення гріхів і до надії на життя вічне. І це саме припорученння Бог **сьогодні** дає нам!

Кожній людині, поодиноким людям, родинам, групам людей, народові й народам є потрібна правдивна віра: віра в Господа Ісуса Христа. (Івана 3.16-18). Про правдиву віру писав один з наших поетів, кажучи:

У світі цім багато є зневіри,
Багато сліз, страждання і відчаю.
В душі ж моїй я маю Божу віру
І з вірою я путь свою звершаю.

Дорогий читачу, чи ти можеш сказати це разом з цим поетом? Якщо так, то щасливий ти!

Хай слова того поета будуть твоїми словами й моїми словами. Хай вони будуть словами всіх людей, і хай Божі благословіння й Божа любов спочивають на всіх і окружають усіх тих які в щирості своїх сердець приходять до Бога. Йому слава тепер і навіки! Амінь.

Пастор Володимир Кучер

СВІТЛО І ТЕМРЯВА

"У Ньому життя було: й життя було світлом людям".
Йоана 1:4.

Текст складається з двох тверджень. Перше стосується особи Христа:

1. "У Ньому життя було", друге твердження пояснює значення життя в Христі для людей: "Життя було світлом людям".

Христос є життя і Творець усякого життя. В першу чергу Христос є Творець усього природного життя. Кожна людина, всяка звірина в лісі, морські сотворіння, піднебесні птахи — всі вони приймають потік життя з руки Сина Божого. Так Христос знову повернув життя дочці старшини і воскресив Лазаря із мертвих. Ісус Христос є так само Творець всього душевного життя: "Я є дорога, правда і життя і ніхто не приходить до Отця, як тільки Мною". "Вівці мої голосу мого слухають" ... "І Я вічне життя даю їм". Понад усе Христос є вічне життя. "Бо життя явилось нам, і ми бачили, і свідкуємо, і звіщаєм вам життя вічне, що було в Отця, явилось нам" — Йоан 1:14. Саме вічне життя і його характер відкриті людям в особі Ісуса Христа. Вічне життя в Христі Ісусі було підтверджене Його наукою, терпінням, смертю і воскресінням із мертвих. Воскресіння Ісуса Христа із мертвих було звершеним доказом переможного всеохопливого життя в Христі Ісусі. "Хто вірує в Сина — той має вічне життя".

2. "Життя було світлом людям". Життя Ісуса Христа дало світло людству, що жило в безпросвітній темряві. Це світло стосувалося Бога, людини і закону всесвіту. Це світло можна підсумувати коротко в трьох розділах: єдність Бога, єдність людства і єдність закону.

Попередньо люди не мали цього світла. Навіть за часів Старого Завіту, коли жидівський народ був носієм відкриття правди Божої (в тій мірі, що йому було відкрито), знання єдности Божої природи було обмежене до духового проводу.

Історія жидівського народу — це, власне, історія боротьби народніх мас за поклоніння багатьом богам.

Думка про єдність людства була цілковито чужа жидівському народові і всім тодішнім народам. Жидівський народ підкреслював окремішність, римляни — свою вищість і кожний інший народ уважав себе далеко кращим від усіх інших. Ідея

єдности людськости була наскрізь чужа і байдужа людству. Єдність закону Божого була також цілком невідомою. Навіть ті, що посідали найвищу концепцію морального закону, ділили цей закон на вищі і нижчі категорії і підрозділи.

Лише як результат того світла, що було в Христі Ісусі, люди пізнали одного, живого, вічного Бога. Ми пізнали Його в Христі, як того, що є безмежно вищий від усього сотворіння в його цілості. І ми знаємо Його, як того, хто перебуває так близько від кожного одного з нас, і що Він зацікавлений в добробуті кожного творива і всього всесвіту. Ми знаємо Його як чинного Бога, який здійснює свої цілі через події життя людства для осягнення остаточної мети.

Ця концепція Бога незвичайно взнесла і її не може вичерпати людська думка. Концепція єдности людства щільно пов'язана з концепцією єдности Бога. Факт універсальности Ісуса Христа є найбільш подивугідним фактом у житті людства. Без Христа людство постає перед нами поділене, як нам здається, на непримиренні групи, раси, секції, цивілізації і т. д. Проте, всі народи знайшли в Христі здійснення своїх найкращих рис і ідеалів. Спорідненість Христа з усім найкращим, що є в усіх народів, творить фундаментальну єдність всього людства.

Хинець, мурин і білий однаково захоплювалися і визнають зверхність ідеалів Христа, прагнучи до них. Так майже безконечна різноманітність людства виявляє в Христі фундаментальну єдність і багатство спільности.

Концепції єдности Бога і єдности людства пов'язані з концепцією єдности закону. Це є світло, що постало з життя Христового. Христос відкрив, що всеоб'єднуючим законом всесвіту є любов і любов є звершенням закону. Цей закон любови знаходить найбільшу втіху в добробуті всіх, шукаючи добра всім людям. Наказ Христа любити свого ближнього, де нашим ближнім стає кожен, хто має якусь потребу в якійсь допомозі, без різниці раси, походження чи віри є сповненням найкращого, що можуть мати кодекси найкультурніших народів. Закон любови стає універсальним, поєднуючим усе людство. Різниця між світлом і темрявою, є якраз різницею поміж усвідомленням повищих трьох засад і їх додержуванням у житті одиниць і народів. Атеїзм або ідольство ведуть до безпросвітної темряви, жорстокости і смерти. Цей факт до наших днів наочно ілюструє історія багатьох народів. Там, де було багато богів, або запанував атеїзм, — людей перетворюється в рабів і топчеться в стражданнях і пониженні людську гідність. Там, де через панування темряви, забувається про єдність людства, постають поділи на "еліту" і "гній", ширяться "апартіди", концентраційні табори наповнюються людьми, що якось не потрапили мати "пролетарського" походження.

У таких країнах, де маси не визнають єдности Бога і єдности людства, закон обертається на засіб насильства і тиранії, а ненависть стає рушійною силою замість любови. Як велика ця темрява, що викликає страшні страждання і пониження, тяжко уявити. Боротися з цією силою беззаконня ефективно можна лише світлом, що в Христі Ісусі: "У Ньому життя було: й життя було світлом людям". Всюди на земній кулі, де люди визнали і прийняли це Життя в Христі Ісусі, Його світло розсіяло темряву в прямій пропорції до тієї міри, що люди прийняли Його світло. На світі нема іншого засобу, щоб побороти темряву. Тому на віруючих і церкві лежить величезна відповідальність за існування темряви, бо церква і віруючі мають у своїх руках єдиний засіб до поборювання зла і темряви в світі.

Темрява має свої бастіони, але вони без основ. Найбільш поширеною є звичайна любов до гріха. Людина не може бачити правди, бо полюбила неправду. Духова лінивість стримує багатьох від світла. Вони як Пилат питають: "Що є правда?" Але, не чекаючи на відповідь, негайно обертаються до свого беззаконня. Вони за турботами життя і тіла не мають часу для духовних справ. Рослинне життя являє собою увесь зміст їхнього існування. Гордість і себелюбство являють собою спотикання для багатьох. Часом звичайне нераціональне упередження тримає людей в темряві. Людина каже, що її батьки, діди й прадіди виросли в певній релігії і тому вона мусить бути правдива. Коли світло Христове приходить до такої людини, то вона не буде ані слухати, ані читати, ані думати. Навіть сама думка про те, що він може помилятись, є для такого образою. Він не потребує доказів. Ще його дід світив у хаті керосиновою лямпою. На сьогодні весь керосин вигорів, а гніт вже нездалий, проте, він не хоче користатись модерним електричним освітленням. Мій дід засвічував каганець, а мій батько керосинову лямпу, буде це добре і для мене і дітей моїх. Шкода, що ту лямпу вже годі засвітити і через сажу невидно світла. Проте цей опір світлу не є непереможним, як доводить історія людства, тому стале проголошення Євангелії стає правдивим світлом для всіх людей без різниці. Це є найвище і найважливіше завдання церкви.

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

РОЗДІЛ 24.

ПРО ОДРУЖЕННЯ І РОЗВІД

I. Шлюб має бути поміж одним мужчиною і однією жінкою. Не є законно для якогобудь мужчини мати більш, ніж одну жінку, ані для жінки мати більш, ніж одного чоловіка в той самий час[1]).

I.

[1]) 1 Мойс. 2:24
Матт. 19:5, 6
Припов. 2:17

II. Подружжя було призначено для взаємної помочі чоловіка і жінки[1]), для збільшення людства законним потомством, церкви святим насінням[2]) і для запобігання нечистоті[3]).

II.

[1]) 1 Мойс. 2:18
[2]) Малах. 2:15
[3]) 1 Кор. 7:2

III. Є законним для всіх людей, які з судженням спосібні дати на це згоду, брати шлюб[1]), проте є обов'язком для християн одружитися лише в Господі[2]). Тому ті, хто визнають правдиву реформовану віру, не повинні одружватись із невірними, папістами або іншими ідолопоклонниками, також не повинні ті, хто вірують, бути неналежно пов'язані шлюбом з тими, хто є загально знані з своєї неморальности в їх житті, або тримаються засуджених єресей[3]).

III.

[1]) Жидів 13:4
1 Тим. 4:3
1 Кор. 7:36-38
1 Мойс. 24:57, 58
[2]) 1 Кор. 7:39
[3]) 1 Мойс. 34:14
2 Мойс. 34:16
5 Мойс. 7:3, 4
1 Царів 11:4
Неем. 13:25, 27
Малах. 2:11, 12
2 Кор. 6:14

IV. Не законно мати шлюб у степені единокровности або спорідненості, що є заборонені в Слові[1]). Такі кровозмісні одруження не можуть бути зроблені законними жодним людським законом, або згодою сторін, так щоб особи могли жити разом, як чоловік і жінка[2]). Мужчина не може одружуватись з якоюсь родственицею своєї жінки ближчою по крови, ніж це дозволено для нього по відношенню до його власних кревних, ані

жінці вийти заміж за родственика її чоловіка ближчого по крови, ніж це позволено в її власнім родстві[3]).

IV.

[1]) 1 Кор. 5:1
Амос 2:7
[2]) Марк 6:18
3 Мойс. 18:24-28
[3]) 3 Мойс. 20:19-21

V. Перелюб, що його доконано по контракті, якщо його винайдено перед одруженням, дає достаточну причину для невинної сторони розв'язати цей контракт[1]). У випадку перелюбу по одруженні, є законним для невинної сторони податися о розвід[2]) і по розводі одружитися знову, так якби особа, яка вчинила перелюб, була мертва[3]).

V.

[1]) Матт. 1:18-20
[2]) Матт. 5:31, 32
[3]) Матт. 19:9
Римл. 7:2, 3

VI. Хоч і зіпсуття людини є таке, що люди схильні шукати аргументів, щоб належно роз'єднити тих, кого Бог з'єднав у шлюбі, все ж ніщо інше ,як перелюб, або свавільне залишення, що його не можна направити ані церкві, ані світській владі, може бути достаточною причиною для розв'язання шлюбу[1]).

У таких випадках необхідно додержуватись громадського і законного судочинства, та осіб, до яких це стосується, не належиться лишати на їх власну волю і розсуд у цих їх справах[2]).

VI.

[1]) Матт. 19:8, 9
1 Кор. 7:15
Матт. 19:6
[2]) 5 Мойс. 24:1-4

РОЗДІЛ 25.

ПРО ЦЕРКВУ

I. Католицька або всесвітня церква, що є невидима, складається з усього числа вибраних, які були, є, або будуть зібрані в одно під її головою Христом, та яка є невістою, тілом, повнею Того, хто сповняє все у всьому[1]).

I.

[1]) Ефес. 1:10, 22, 23
Ефес. 5:23, 27, 32
Колос. 1:18

II. Видима церква, яка є так само католицька або всесвітня, в часи благовістя не є обмежена до одного народу, як це було раніш під законом, а складається з усіх тих у всім світі, що визнають правдиву віру[1]), разом із їх дітьми[2]) та є Царством Господа Ісуса Христа[3]), домом і родиною Божою[4]) і поза нею нема звичайної можливости спастися[5]).

II.

[1]) 1 Кор. 1:2
1 Кор. 12:12, 13
Псальма 2:8
Відкр. 7:9
Римл. 15:9-12
[2]) 1 Кор. 7:14
Езек. 16:20, 21
Римл. 11:16
1 Мойс. 3:15
1 Мойс. 17:17
[3]) Матт. 13:47
Іс. 9:7
[4]) Єф. 2:19
Єф. 3:15
[5]) Діяння 2:47

III. Цій всесвітній видимій церкві Христос дав служіння, провіщателів і установи Божі для збирання й удосконалення святих у цім житті до кінця світа, та Він робить їх в усім цім ефективними Своєю особистою присутністю і Духом згідно Його обіцяння[1]).

III.

[1]) 1 Кор. 12:28
Єфес.4:11-13
Мат. 28:19, 20
Іс. 59:21

IV. Ця всесвітня церква була в одні часи більш, в інші часи менш явна[1]). Окремі церкви, які є членами всесвітньої церкви, є більш або менш чисті, відповідно до того, як наука благовістя в них навчається і приймається, установи виконуються і прилюдні богослуження в них відбуваються з більшою або меншою чистотою[2]).

IV.

[1]) Римл. 11:3, 4
Відкр. 12:6, 14
[2]) Відкриття розділи 2, 3
1 Кор. 5:6, 7

VI. Нема іншого голови церкви, окрім Господа Ісуса Христа[1]), а не може папа Римський в якімбудь значенні бути її головою, але є цим антихристом, цією людиною гріху, сином погибелі, що вивищує себе в церкві проти Христа й усього, що називається Богом[2]).

VI.

[1]) Кол. 1:18
Єфес. 1:12
[2]) Матт. 23:8, 9
2 Солунян 2:3, 4, 8, 9.

РОЗДІЛ 26.

СПІЛЬНІСТЬ СВЯТИХ

I. Всі святі, що є поєднані вірою з їх головою Ісусом Христом, Його Духом, мають спільність з Ним у Його ласках, терпіннях, смерти, воскресенню і славі[1]).

Будучи поєднані один з одним у любові, вони мають спільність у дарах і ласках один одного[2]) і є зобов'язані виконувати такі обов'язки, як публічні, та кі приватні, що ведуть до їх взаємного добра, як у внутрішній, так і зовнішній людині[3]).

I.

[1]) 1 Йоана 1:3
Єфес. 3:16-19
Йоана 1:16
Єфес. 2:5, 6
Римл. 6:5, 6
2 Тимот. 2:12
[2]) Єфес. 4:15, 16
1 Кор. 12:7
1 Кор. 3:21-23
Колос. 2:19
[3]) 1 Солунян 5:11, 14
Римл. 1:11, 12
1 Йоана 3:16-18
Галат 6:10

II. Святі, згідно своєму визнанню, зобов'язані підтримувати святе братерство і спільність у поклоненні Богові і в виконанню інших духових служень, що помічні для їх взаємного навчання[1]), як рівнож і помагати один одному в зовнішніх речах згідно їх різних спроможностей і необхідностей. Ця спільність, якщо Бог дає нагоду, має бути поширена на всіх тих, хто на кожнім місці призивають ім'я Господа Ісуса[2]).

II.

[1]) Жидів 10:24, 25
Діяння 2:42, 46
Ісаії 2:3
1 Кор. 11:20
[2]) Діяння 2:44
1 Йоана 3:17
2 Кор. розділ 8, 9.
Діяння 11:29, 30

III. Ця спільність, що її святі мають з Христом, не робить їх у якийбудь спосіб учасниками в суті (субстанції) Його Божества, ані робить їх рівними Христові в якімбудь відношенні, твердження обидвох повищих речей є нечистиво і богохульно[1]). Так само їх спільність один з одним, як святих, не усовує, або порушує права або власности, які кожна людина має на своє добро або посіданння[2]).

III.

[1]) Колос. 1:18, 19
1 Кор. 8:6
Іс. 42:8
1 Тимот. 6:15, 16
Псальма 14:7
Жидів 1:8, 9
[2]) 2 Мойсея 20:15
Єфесян 4:28
Діяння 5:4

Святослав Гординський

ЛЬВІВ

В осінній млі така прозора мить
Минулих днів, розстіляних шрапнелем;
(Ще вчора бачив я його цілунків слід,
Додому ідучи повз мури цитаделі!)

Встаєш ти важко з мли квадратами будов,
Лише віки звели безжурно і високо
На куполи твоїх старих церков
Граційний ренесанс і пристрасне барокко.

Твій ринок, у рядах похмурих кам'яниць,
Де вікна підняли зчорнілих гзимсів брови,
Тривожно задивись у темряву сторіч,
Заслужений іще в останній зойк Підкови.

Зіп'явшись на щити гранітні, коло брам
Там ждуть уперто льви, насуплені і злючі,
Щоб кинутись до віч твоїм майбутнім дням,
Багряним дням, що прийдуть неминуче.

РІЗНЕ

НОВІ ВИДАННЯ

The Ukrainians in Canada by Olha Wuycenko.

Ця книжка є короткою історією українців в Канаді і містить у собі багато матеріялу. Книжка написана з наміром об'єктивности і читається легко. У ній подано багато оригінальних ілюстрацій і обкладинка книжки зроблена з добрим смаком, як також і обгортка.

Проте, щодо опису євангельського руху серед українців, інформації є частинні і часом мильні. Наприклад, на ст. 8 написано: "Thus the Ukrainians are predominatly Greek Orthodox. The minority is Greek Catholic. Only a fraction have been attracted to other denominations."

У дійсності релігійний розподіл не був такий стало збалянсований, а був мінливий в різні часи, як на рідних землях, так і в Канаді. В різні періоди співвідношення релігійних груп радикально мінялось. Так єзуїт Скарга (див. "Walki religijne w Polsce", стор. 380) твердив, що в Україні в 1576 р. існувало 122 укр. реформованих громад і більші групи були в 315 місцевостях. У всій тодішній Польщі з "кресами", за його даними, було до якихсь 2.000 ев. громад. За часів кн. Острожського, зважаючи на силу українських реформованих євангеликів, православні співпрацювали з ними. Єв. реформований (пресвітерський) рух ніколи цілковито не зник з тих часів і геніяльні духові провідники українського народу були під виразним впливом євангелізму. До них належать Т. Шевченко, І. Франко, М. Костомарів, Г. Сковорода й інші, яких євангелики вважають передтечами модерного українського євангелизму.

У наші дні в Україні найбільшою групою не є православні, а греко-католиків цілковито зліквідовано. Найбільшою групою є частина населення, яка виросла без всякої релігії. Найбільш активною церквою в Україні є сьогодні баптиська, яка нараховує сотки тисяч членів і стало зростає. Реформовані нараховують якихсь 100.000 і знаходяться найбільше в західніх провінціях України. Велика частина з них мадярського походження.

У Канаді сьогодні найбільшу групу становлять безцерковники, які складають більшу половину українського населення. Так у містах, де нараховують по 60.000 українців і повинно існувати хоч з 50 церков усіх деномінацій, існує лише шість або сім. Згідно з останнім переписом українських протестантів у Канаді, які себе такими зголосили, нараховувалося до 117.000 або біля 20% українського населення. Українські євангелики в Канаді: баптисти, пресвітеріяни, ев. християни і п'ятидесятники створили для репрезентації і співпраці "Раду Українських Євангельських Церков у Канаді" з місцем осідку в Торонті.

З якоїсь причини авторка в роділі про КУК на стор. 208 не згадала, що в президію КУК так само входить і представник українських євангеликів.

На стор. 225 подано, що "Євангельська Правда" є органом Українського Євангельського Об'єднання. В дійсності "Єв. Правда" є органом українських пресвітеріян (реформованих).

В розділі: "Other Denominations" витворюється враження, що пресвітеріяни на початках займались презелітизмом серед українців. Це суперечить цілому світоглядові пресвітеріян, які вірять у вибір і предопределення. Отже, вони приносять свідоцтво світові щодо ласки Божої, але кожна людина рішає про

те свідоцтво сама для себе. Її не заманюється, ані примушується. Тому в кожнім випадку в минулім це самі українці приходили і просили про поміч пресвітерську церкву.

Незалежна Греко-Православна Церква під проводом паст. І. Бодруга була цілком автономна в своїй адміністрації, хоч і діставала поміч від пресвітерської церкви. Рішення самих українських пасторів перевести реформу обряду без підготовки до цього членства привело до занепаду руху і ніщо інше. Пресвітеріяни так само помогли пізніше й українським православним з поміччю паст. Купчинського.

З поміччю пресвітерської церкви "Незалежна Церква" під проводом І. Бодруга відкривала бурси, школи і шпиталі для українців. Цю поміч за цілий час обраховують на $1.000.000. У цей самий час свій власний український церковний провід занедбав свій нарід у Канаді й українці писали аж до Королеви в Англії і просили прислати священиків. Чимало провідних українських діячів, серед них також і православних, спромоглися здобути освіту, лише дякуючи помочі пресвітерської церкви. Перші українські часописи в Канаді і школи були відкриті з їх допомогою. Сьогодні українські євангелики, які належать до Злученої Церкви (бувши методисти і частина пресвітеріян) і до Пресвітерської Церкви, складають половину українських євангеликів у Канаді згідно з переписом.

Ім'я д-ра Гантера, який вивчив українську мову і посвятився медичній обслузі українців на Заході в дуже несприятливих умовинах, українці повинні пам'ятати з вдячністю. Він так само зробив добрий переклад певних творів І. Франка на англійську мову.

Українські євангелики, хоч і їх замовчується, є свідомим елементом. Наприклад, протести українських пресвітеріян через пресвітерську церкву мали поважний вплив на припинення репатріяцій по другій світовій війні.

На сході заходи про введення української мови в публічних школах провадиться при активній помочі українських євангеликів.

Загально українські євангелики в Канаді заслуговують на більшу увагу і безсторонність, ніж їм офіційно уділюється.

М. Фесенко

"Козачий Словарь-Справочник".

Вийшов другий том козацького словника за редакцією Г. В. Губарева і редактора-видавця А. І. Скрилова. Словник укладено в дусі козацької самостійности. Він містить багато інформацій, незнаних загалові, з козацького життя.

THE COSSAK DICTIONARY
Alexei I. Skrilov, Editor
15 Bungalow Avenue, San Anselmo, Ca., U.S.A. 94960

"Жива Церква" пастора Володимира Кучера.

Вже вийшла друком книжка пастора Володимира Кучера **"ЖИВА ЦЕРКВА".** Книжка ця є поважною біблійною розвідкою про Церкву й може служити як підручник для студій так теж і для духовних розважань. Книжка має 23 розділи. Ціна книжки —$2.50. Замовлення слати на адресу:
Rev. Walter Kutcher, 127 Dufferin St., Hamilton, Ont., Canada.
або "Євангельської Правди".

"Нова Віра" паст. І. Кубрина.

Паст. І. Кубрин видав нову книжку з історії баптиської церкви в Галичині під назвою **"Нова Віра".** Книжка подає чимало цікавих інформацій.

Цікавим є, як згадує автор, що деякі греко-католицькі священики співчували баптистам і сприяли рухові. Так само було б на місці згадати і про те, як на початках українські євангелики інших деномінацій помагали бр. баптистам стати на ноги в певних місцевостях у Канаді. Це було б добре для побільшення братерства. Книжку можна набути по адресі:
185 Pacific Avenue, Toronto 9, Ont.

ПРО СОЦІЯЛІЗМ

Соціялізмом не можна назвати таке **суспільство,** в якому людина, що не вчинила ніякого злочину, сидить дома й боїться поліції;

в якому вважається злочином бути братом, сестрою, сином або жінкою того, кого вважають злочинцем;

в якому одна людина — нещасна, бо говорить те, що думає, а друга "щаслива" тому, що не висловлює вголос своїх думок;

в якому вожді самі себе назначають на керівні пости;

в якому десять людей живуть в одній кімнаті.

Не можна назвати соціялістичною таку **державу,** в якій

перше завдання вояків — займати чужі території;

в якій кожний, хто прославляє вождів, живе краще за інших;

в якій без суду можна бути засудженим;

яка не дозволяє громадянам свобідно їздити за кордон;

яка має більше шпигунів, ніж медсестер, і більше людей у тюрмах, ніж у лікарнях;

в якій швидше зростає кількість службовців, ніж кількість робітників;

яка продукує добрі реактивні літаки, а погані чоботи;

в якій боягузи живуть краще, ніж відважні;

в якій судовий оборонець завжди погоджується з державним прокурором;

яка вимагає, щоб усі громадяни мали однакову думку про філософію, закордонну політику, економіку, літературу й етику;

в якій уряд визначає права громадян, але громадянам не можна визначувати прав уряду;

в якій людина стає відповідальною за своїх предків;

в якій частина населення отримує заплату сорок разів вищу від решти населення.

— Чому там не виробляють ліжок?

— Нема для кого. Небіжчики сплять на цвинтарях. Герої — на лаврах. Студенти — на викладах. Робітники — на мітінгах, а селяни на сіні. Ворог не спить; партія не заплющує очей.

"Біда тому дворові, де корова розказує волові".

ЛИСТ ПАСТОРА ДО ЦЕРКВИ

На членських зборах Церкви був зачитаний лист одного Пастора, який подавав свою просьбу, щоб його прийняли на пастора Церкви. Ось той лист:

"Дорогі друзі:

Я тільки що довідався, що ви залишились без пастора й я хотів би стати вашим пастором. Я маю багато кваліфікацій, які вам подобаються. Я проповідую щиро Слово Боже, а рівнож багато пишу. Маю теж організаційні здібності. Але є такі, що не люблять мене.

Мені вже понад 50 літ. Я ніде не проповідував довше, ніж три роки. Деякі місця я мусів залишити, бо моя праця там спричинила великі непорозуміння й боротьбу.

Мушу признатися, що я сидів у тюрми три або чотири рази. Моє здоров'я слабе, хоча я ще багато працюю. Я мушу заробляти собі на утримання. Церкви, в яких я проповідував, були малі, хоча в великих містах.

Там, де я працював, я не міг співпрацювати з релігійними провідниками, а деякі з них навіть подавали мене в суд, нападали на мене й намагались фізично знищити мене.

Моя пам'ять не дуже добра. Я навіть забуваю, кого я хрестив, але коли ви захочете, щоб я став вашим пастором, то я буду старатись робити якнайкраще".

Після прочитання того листа всі члени з обуренням накинулися на кандидата: "Як він смів відважитися написати до їхньої церкви?" Відтак один з дияконів запитав: "А хто ж цей аплікант?" Тоді секретар церкви сказав у відповідь йому і всім присутнім: АПОСТОЛ ПАВЛО.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ-АРХІВ У КЛІВЛЯНДІ, ІНК.
3425 Broadview Rd., Cleveland, Ohio, 44109, USA

Oct. 28, 1967

Вельмишановні!

Рівно рік тому, розсилаючи наше видання ч. 10 — "Ювілейний Збірник — Володимир Радзикевич", залучили ми звернення до преси в справі покажчика української преси за 1966 рік. Частина преси опублікувала наше звернення. Це причинилося до надіслання нам численних органів преси, яких ми досі в наших збірках не мали і в цей спосіб помогло нам краще опрацювати наш покажчик.

У висліді тої співпраці з Пресою і Громадянством появляється оцей "Покажчик української преси поза межами України за 1966 рік", який маємо приємність розіслати всім тим Шановним Видавництвам, Церквам, Установам і Особам, які надсилали нам безкоштовно пресові видання і в цей спосіб причинилися рішально до його появи. Пресові органи, які ми одержували прямо від видавців, зазначені зіркою коло їх порядкового числа. Інформації про них провірені й повні (за виїмком тих, які прислали нам свої видання лише протягом частини року).

Висилаємо також наш покажчик до тих Видавництв, **які нам своїх видань не прислали,** а яких адреси нам відомі. В більшості випадків ми зверталися до них уже давніше **з проханням про висилку їхніх видань до нашого Пресового Відділу.** Тепер поновлюємо наше прохання до них, бо на будуче ми хочемо подавати в наших покажчиках абсолютно певні й докладні інформації про кожне видання, а зможемо це зробити лише тоді, коли дане видання будемо мати в себе. Впрочім ми старанно зберігаємо всі надіслані нам матеріяли й радо дозволяємо користати з них заінтересованим.

Кожного видавця просимо перевірити правильність наших заподань відносно його видання, а також помогти нам здобути бракуючі адреси й прочі дані про неточно описані інші видання. Про таку саму співпрацю просимо також усіх, хто розуміє вартість і потребу бібліографічних покажчиків. Хочемо, щоб на будуче коло кожного видання була поміщена зірка, згл. щоб її взагалі не треба було, бо всі видання занотовані в покажчику, приходили б до нас і ми описували б їх "de visu".

Щоб помогти нам поширити цей покажчик між громадянством, **дуже просимо Шановні Видавництва помістити в своїх органах згадку про появу нашого покажчика, подаючи нашу адресу для замовлення** (ціна примірника 1 дол.) Наші фінанси не дозволяють нам замовити платних оголошень, бо наша інституція удержується зі скромних датків жертвенних одиниць. Вся праця в Музею виконється безкорисно і платного персоналу не маємо. Наш покажчик не обрахований на зиск; навпаки ми до нього докладаємо й тому осмілюємося просити всіх, кому залежить на дальшій появі покажчика, про даток на покриття затягненого на його видання довгу.

Хочемо вірити, що на бдуче при якнайширшій співпраці заінтересованих, зможемо наш покажчик видавати дальше і його поліпшувати.

З належною пошаною
За Управу Музею-Архіву:

Проф. Леонід Бачинський — Голова
Др. Олександер Фединський — Референт Преси

MISGUIDED ENVY

by Edward L. Van Dyke

The letter that would prove so important, both to herself and at least one other, arrived at a time when fifteen-year-old Anne Mason was sulking at what she considered the unfairness of the world.

Sullenly she fumed over the household task in which she was engaged. "Dishes! Dishes!" she lamented to her mother, "what a messy job! And who could believe just three persons could dirty so many dishes at one meal!"

Ordinarily Anne didn't grumble over this kitchen chore—it was one that had to be done and, besides, she realized she was helping the mother she loved. On this particular morning, however, in her envy of others, she felt everything was wrong with her personal world.

"Oh, Mother," she went on bitterly, "how I'd like to have oodles of money and live in a fine new house instead of this old one! Why, I'd buy new furniture, get you an automatic dishwasher and lots of other things we can't afford!"

It was just then that the mailman arrived. Hearing his footsteps on the porch outside and the "plop" of something being dropped into the mail box, Mrs. Mason left to investigate.

On her return she handed a small white envelope to her daughter. "Just this, and it's for you, Anne," she said.

Drying her hands on a towel, Anne curiously studied the handwriting. It appeared vaguely familiar—she had seen it somewhere at school. The script was neat, and the envelope exuded a pleasant scent.

Slitting it open, Anne stared at the contents in disbelief. Then, frowning petulantly, she tossed the letter aside.

"I won't go! I won't do it!" she muttered to herself.

"Go where, dear?" asked Mrs. Mason. "Is it an invitation, and who sent it?"

Anne pouted angrily. "Who does this Alice Wainright think she is? A royal princess bidding Cinderella to her luxurious home? I don't belong in her crowd, and she knows it as well as I do. Or perhaps she's just feeling sorry for me!"

Mrs. Mason was disturbed. She had never seen Anne act this way before. Gently she led her daughter into an adjoining room, to sit beside her on the davenport.

"Calm down, Anne," she said sternly. "What are you upset about? So that letter is from Alice Wainright, the girl who called on you here about a week ago. What makes you think she feels sorry for you?"

By now tears of self-pity were welling in Anne's soft brown eyes. Angrily she reached for the letter and waved it aloft.

"For what other reason would she have written and invited me to visit her tomorrow afternoon and stay overnight? Why, at school she has spoken to me only once or twice!"

"But, she did pay a visit at our house last week," interrupted her mother gently.

At this Anne's indignation only mounted. "That's right—and probably just out of curiosity. I can't think of any other reason for her visit. And since you met her, Mother, let me remind you how she was dressed; that new outfit of hers must have cost plenty. Also, what was I doing at the time, since I didn't know she was coming? Washing the living-room windows, wearing an old pair of slacks with an apron around my waist. Don't you suppose I was ashamed at being such a mess?"

Patiently Mrs. Mason patted the heaving young shoulders. "Anne," she said, "you're making a mountain out of a molehill. I thought the girl was both very sweet and friendly. Besides, there is no disgrace in doing housework."

"But, why is Alice inviting me instead of someone of her own crowd?"

Mrs. Mason smiled indulgently. "Well," she said, "I can think of one possible reason—that she likes you. Likes you better, perhaps, than those you term 'her own crowd.' Besides, you may be badly misjudging this girl. And it's possible that, despite all the material comforts she may have, she may be lonely and unhappy."

Anne looked up in surprise. "I hadn't thought of that,"

she admitted. "Anyhow, why should a rich girl like her be lonely and unhappy?"

Mrs. Mason's face sobered. "It can happen—it frequently does," she declared. "This is only a guess, but it may well be that something is missing in the life of this girl. Perhaps it's a lack of Christian grace—I'm quite sure her parents attend no church. So don't you think it would be wise of you to accept this invitation? Maybe you'll learn the answers."

Almost immediately the pout was gone from Anne's face.

"Bless your heart, Mother, you're right. You always are. I'll telephone her right now and let her know I'll be coming."

Returning doubts assailed Anne, however, as she neared the Wainright home. No doubt Alice would be courteous and friendly, but how about her parents? Did they know that she, Anne Mason, was to be their daughter's guest?

Alice's face was beaming as she ushered Anne inside. "Oh, I'm so glad you came!" she cried. "I'm all alone in this big house. Somehow it often seems to me like a prison."

Anne was aghast. "But, your home is so beautiful," she protested. "Aren't your parents home?" she added.

Unhappily Alice Wainright hung her head. "No, Anne," she admitted lamely, "they aren't. Daddy is at his stuffy old office, even if this is Saturday. Later he will go to this club and meet my mother there. They will dine out somewhere,then go to a theater or perhaps some party."

Now Anne Mason felt she understood the reason for Alice's loneliness and the invitation she had extended. The Mason home might not be luxurious, but it was a happy one—made even more so by their Christian faith, their moments of prayer and church activities. Such inner peace, it appeared, was not to be found at the Wainright residence.

As Anne pondered these things, Alice spoke in a tone in which her bitterness was poorly concealed.

"Anne," she said, "I'm afraid you won't even meet or see my parents, especially since I feel certain you'll be leaving early in the morning for church. By the time they return tonight, you and I will be asleep. Also, since tomorrow is Sunday, my parents won't be getting up before noon."

Anne's face was flushed. How ashamed she was both of her surly mood at home and her distrust of Alice's motives in inviting her here! She, with Christian parents, was the blessed one—and Alice Wainright, for all her fine clothes and other material advantages, was the one deserving of sympathy.

"Alice," she inquired gently, "don't your parents go to

church at all? Maybe it is none of my business in asking, but believe me, it is comforting to be in the Lord's house on the Sabbath, really it is."

Shaking her golden head, Alice Wainright gave an envious sigh.

"Anne," she said, "now and then they talk about going and taking me along, but it never seems to happen. They always have so many other things on their minds over the weekend. Besides, Daddy always claims he's all tired out on a Sunday morning. Several times I've suggested I go alone, but my parents always say no. They say that a city is a dangerous place for a girl of my age to be out by myself. So at home I stay."

Anne's heart was pounding in protest at the ways of Mr. and Mrs. Wainright—a couple too selfish to ease up on their social life, and remaining late in bed each Sabbath morning.

Suddenly she made up her mind.

Alice," she said suddenly, "how about going to church and Sunday School with me tomorrow? If I may use your telephone, I'll get in touch with my father and ask him to pick us up in his car in the morning. We'll sit together in our pew. Would you like to do that?"

Happily Alice Wainright leaped to her feet.

"Anne," she cried, "I'd love it. Before we go to bed, I'll write a note to my mother, telling her of our plans. She knows of my liking for you, and I'm sure she won't object."

After she had contacted her father, Anne reported that he was delighted at the thought of a young guest in the Mason pew. "And he said," reported Anne, "that if you like our church and wish to go again, he'll be glad to take you along again—every Sunday for that matter."

Joyfully the two girls exchanged conspiratorial hugs. "You're a dear, Anne!" declared Alice.

That night, before retiring to the twin beds in Alice's room, Anne's companion approached her wistfully.

"Anne," she said hesitatingly, "will you say a little prayer for me—for all who live in this house? And please ask Jesus to make my parents aware that not only do I wish to be a good Christian, but also make them realize that the Lord's day should be meaningful to them. Pray that my church-going tomorrow may be a testimony to them!"

Happily Anne complied and, as always when she prayed, she felt uplifted by a sense of assurance. God, she knew, always listened attentively to the prayers of those who believed on Him.

("The Bible Truth").

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
20 Claremont Street, Торонто, Онт.
Пастор М. Фесенко

Богослуження і Недільна Школа о 11 год. рано кожної неділі.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
486 Симко Стр. Південь, Ошава, Онт.
Пастор І. Яцентий

Богослуження о 11 год. перед полуднем кожної неділі.
Вечірня о 7 год. вечора.
Недільна Школа о 10 год. рано.

УКРАЇНСЬКА ЄВАНГЕЛЬСЬКА ЦЕРКВА
58 Earl Street, Hamilton, Ont.
Пастор В. Кучер

В суботу по полудні: Рідна Школа о год. 1.30
В неділю рано: Біблійна Година о год. 10.15
Недільна Школа о год. 11
Богослуження о год. 11

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
Богослуження щонеділі о 1-ій год. по полудні.
310 East NEW YORK 42nd Street

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
Ірвінгтон, Нью Дж.

Богослуження о 11 год. рано щонеделі.

Всіх радо вітаємо!

Євангельська ПРАВДА

Листопад 1968 November

15.1
LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL ... LOUISA, ONT.
WINNIPEG, MAN. ... CANADA

ЗМІСТ

Назначення Дванадцятьох. В. Кучер 1

Речі, що їх навчився хлопець садівника. Д-р В. Е. Ламертс 4

Досліди духовного світу. І. Стафорд Райт 7

Визнання Віри Пресвітерської Церкви 12

Світлої Пам'яті І. В. Бовкунові 15

Відійшла від нас. Св. пам'яті Пелагії Семенчукової. 17

Різне 19

A Home Run for Obie! by Ted Alexander
(by courtesy of the "Bible Truth") 22

Front page picture: Canadian Rockies. Canadian Government Travel Bureau Photo.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і NEC TAMEN CONSUMEBATUR не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Рік XXIX. Ч. 7. Листопад 1968 November Vol. XXIX. № 7.

UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG MAN. CANADA

22. НАЗНАЧЕННЯ ДВАНАДЦЯТЬОХ

І Ісус вийшов на гору й покликав кого Сам хотів; вони ж приступили до Нього. І визначив Дванадцятьох щоб з Ним пробували й щоб послати їх на проповідь, і щоб вони мали владу уздоровляти недуги й вигонити демонів. І вибрав Він Симона й дав йому ім'я Петро, і Якова Заведеєвого й його брата Івана й назвав їх Воанергес що означає Сини Громові, і Андрія й Пилипа, і Варфоломія й Матвія, і Хому, і Якова Алфієвого, і Тадея, і Симона Каниніта, та Юду Іскаріотського що зрадив Його. (Марка 3.13-19).

Про це як Ісус вибрав був Своїх приятелів ми вже говорили коротко в 6-му розділі (Марка 1:16-20). Там ми бачили, що для розвинення й поширення Своєї праці Ісус мусів вибрати Своїх приятелів. Ми бачили, що хоча в Галилеї було тоді дуже багато риболовів, то Ісус вибрав лише декого. Ми бачили що Ісус не вибрав людей, які сиділи й вигрівалися до сонця, але Він вибрав тяжко-працюючих людей, людей які привикли були до труднощів і до невигод, людей терпеливих, людей які не знеохочувались і не падали духом, бо Він вибрав їх до праці, до дуже важкої праці!

Ісус вибрав людей які прагнули пізнати правдивого Бога й які бажали жити кращим життям. Він вибрав людей які не оглядалисяб назад, яких не тягнулаб попередня праця чи карієра. (Читай теж розділ 15-тий, "Покликання чоловіка якого всі ненавиділи".) Ісус вимагав цілковитої відданости, всецілої посвяти. Він сказав: "Хто хоче йти слідом за Мною, хай відречеться самого себе!" Він сказав, що Богові і мамоні служити не можна! Отож, щоб іти за Ісусом, щоб бути вибраним Ісусом, людина мусить перш усього зробити сама вибір у своєму серцю й в своєму житті: вона мусить довіритись вповні Богові!

Як ми вже бачили в попередніх розділах, за Ісусом постійно спішив великий натовп людей. Чимраз то більше людей спішило до Нього. Чимраз то більш і більш вимагаючою ставалась Його праця. Він потребував помочі. Він потребував заангажувати до праці тих які вже були з Ним довший час і які нада-

вались до цієї важкої, відповідальної праці. Він рівнож знав що настав час коли Син Людський буде розп'ятий за гріхи світа й тоді Його ученикам треба буде нести світло Євангелії самим. Тому то вже тепер треба було їх підготовляти й підучувати до праці Євангелії. Ісус мусів вибрати людей на яких серцях Він міг би написати добру новину й які могли б нести цю добру новину в Його ім'я іншим людям.

Тепер якраз настав час того назначення, коли Ісус назначив Дванадцятьох апостолів. Як бачимо, праця Ісуса була зовсім іншою від праці фарисеїв. Слово **фарисей** означає той що відділений. Фарисеї відділювали себе від народу. Ісус натомість шукав спільности з народом. Цей хто хоче бути християнином не може тримати тебе відділеним від народу. Ми маємо жити й трудитись разом з іншими людьми. Ми маємо бути свідками Божої любови в народі. Ми маємо звіщати Євангелію, — добру новину—, в народі. Християнська віра — це **віра спільности, віра любови,** й основою християнського життя є спільність з Христом і з віруючими людьми по цілому світі .Ось тому то ми молимо **Господню Молитву** разом з Ісусом Христом і разом зі всіми віруючими людьми, коли ми кажемо разом з ними "Отче наш". Для того то Церква Христова є відкуплюючим, відроджуючим, оновлюючим суспільством бо в Церкві й через Церкву люде пізнають Божу любов і стаються частиною Христової й Божої спільноти, купленої, народженої й утриманої Божою любов'ю (Івана 3.16).

Християнство почалось спільнотою, гуртовістю, груповістю. Ісус назначив Дванадцятьох щоб вони спільно помагали Йому в праці, й щоб через їхнє свідчення другі люде увірували й сталися теж частиною Божої спільноти.

Спільнота до якої входили дванадцятьох апостолів була досить мішаного характеру. Там був Матвій, колишній митник, зрадник своїх людей і грішник. Там був Симон кананеєць, якого Лука називає Зилотом, а зилоти — це були скрайні націоналісти які завзято боролися проти всіх наїзників і всіх окупантів Палестини. Там були завзяті рибалки. Там був повний любови Іван. Там був теж грошолюбний Юда....

Але всі вони, хоча вони відрізнялись так дуже один від одного, мали дві спільних речі. Поперше, вони всі були готові йти за Ісусом, і то без жодного вагання. А подруге, вони мали відвагу доказати що вони пішли за Ним! Вони не боялися ані фарисеїв ані священників. Вони зробили рішення йти за Ісусом і це було їхнє остаточне, кінцеве й невідкличне рішення. Вони бачили як керівники й духовенство й взагалі всі провідники їхнього народу чимраз то більше й більше виступали проти Ісуса, й вони знали їхню силу, але вони залишились вірними Тому Хто покликав їх! Вони любили Ісуса й вони не боялись сказати світові про це. Ось тому то Він їх відділив, бо Він знав їхні серця. Та їхнє відділення було інше про яке вчили й яким гордилися фарисеї. Фарисеї "самі себе відділювали для Бога", а Дванадцятьох Сам Ісус відділив для проповіді Євангелії любови. Їхній вибір був іншим вибором; вибір цей мав початок в небесах, в їхньому призначенню й в їхній вірі, яка була даром Божим для них.

Ісус покликав Дванадцятьох **щоб вони були з Ним.** Він покликав їх щоб вони були Його постійними приятелями. Інші могли приходити й відходити. Товпи й юрби народу могли мінятися. Люде які йшли за Ісусом сьогодні могли перестати йти за Ним завтра, але тих Дванадцятьох мали бути з Ним постійно. Для них не було вороття. Вони мали бути з Ним цілий час.

Згідно з наукою Святого Писання, Бог вибирає людей ще зперед заснування світу. Він вибирає людину ще з утроби матері. Описуючи не як Бог покликав і вибрав пророка Єремію, Іван Франко так пише:

"Заким ще ти почався в лоні мами,
Я знав тебе; заким явився ти в світ,
Я призначив тебе перед царями
Й народами нести Мій заповіт."

І відтак він дальше пише:

І мовив голос: "Від оцеї хвилі
Ти мій! Про все, чим досі був — забудь!
Усе покинь! Вір тільки Моїй силі,
Мої слова нехай тебе ведуть...."

Подібно Бог вибрав був теж інших пророків. Так теж Він вибрав був Дванадцятьох. Так теж Він вибрав апостола Павла. Так Він вибрав теж і тебе, дорогий читачу, й мене. І дивне це в очах наших!

Однак, ми мусимо пам'ятати одне. Тих кого Бог вибрав, Він вибрав їх до праці. Бог вибирає людей до діла, до **доброго** діла, до праці, до **доброї** праці. Бог вибрав людей щоб вони служили Йому, і щоб вони, служачи Йому, мали частку в Царстві Божому, щоб вони були спільниками святої Євангелії й спадкоємцями Царства Небесного. Слава Богу за це!

І коли ми дякуємо Богові за Його любов, за Його вибір, то наші серця наповняються вдячністю й любов'ю і наші уста повторюють слова:

Як я до Твого божества угору
Крізь порох, мряку рвуся із низин
Ніхто не знає... Знаєш в кожню пору
Лиш Ти Один.

Пастор Володимир Кучер

РЕЧІ, ЩО ІХ НАВЧИВСЯ ХЛОПЕЦЬ САДІВНИКА

Д-р В. Е. Ламертс

Д-р В. Е. Ламертс є вченим генетиком, професором орнаментального садівництва в Каліфорнійськім Університеті, директором дослідів над розведенням різних орнаментальних рослин і т. д.

(The following article by Dr. W. E. Lammerts is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.)

Мабуть правдивою відповіддю на запитання: "Чому я вірю в Бога?" було б: "Тому що мої батьки навчили мене". Це є звичайний спосіб, якого вживає Божественний Дух. Але вони так само вчили мене вірити в Діда Мороза і Великодніх зайців. Хоч я і похопив скоро казковість цих чудових дитячих байок у той самий час, як минали роки, і я все більше ставав вражений творчою мудрістю і силою Бога.

Як сина садівника, поводження яблук, персиків і груш і їх подивугідне, хоч і лише частинне, пристосування до температури 20 ступнів нижче зера в районі східнього Вашингтону в Кеневіку зачарувало мене.

Їх чудесний вибух квітів кожної весни, потім як вони виглядали такими мертвими цілу зиму, завжди глибоко захоплював мене. Але тому, що вони не були вповні пристосовані до нашого клімату, низькі морози часто вбивали цвіт і через це не було збору урожаю і всі в маленькій долині терпіли труднощі. Моя перша найчастіша думка була в цім дусі: Чому, якщо

Бог є добрий. Він дозволяє такі часті страти урожаю? Скоро знайшлась ясна відповідь. Це не була вина Бога, а людей. Ми пробували плекати різновидності, що не були придатні вповні для клімату Кеневік.

У місцевостях їх походження вони цвіли різніше в сезоні, коли вже не було небезпеки морозу. Звідти ось і всі були призначені для поміркованих зон, кожна різновидність була подивугідно точна в її пристосованню і лише шляхом уважного розведення і добору їх можна було пристосувати до різних кліматів.

Наочно, що всі рослини і звірі були сотворені не тільки для їх первісного оточення, але так само із змінною кількістю потенціяла генетичної мінливости, що дозволяла їм пристосовуватись до інших кліматів, коли б така потреба повстала. Досліди цієї подивугідної спосібности рослин і звірів мінятись називається генетикою, і з огляду на мої хлоп'ячі експерименти в плеканню і студіях мінливости в персикових сіянцях, я був охочий вивчити так багато про це, як тільки було можливо. В додаток до вирощування сіянців пересикових дерев і квітів, я був дуже зацікавлений в різних комахах, зокрема тих, що були відповідальні за перехресне запилення, таких як бджоли й їм подібні мухи-бджоли (Bombyliidae). Як могла ця паралельна різновидність витворитись?

Захоплююча книжка І. Г. Фабра про дива інстинктів комах і їх складний зразок суспільного життя дали дальші докази найбільш подивугідного пляну в Природі. В усім цім було однаково наочно, що ділала якась противна сила, перекручуючи і що найменше викривляючи вживання рослин і звірів людиною, в такий спосіб, що часто було забагато мурашок і замало бджіл, або не було урожаю, або стільки, що ми не могли його продати і грунт хоч і губив свою родючисть, усе ж родив буйно бур'яни. Чому це так мало бути?

Природа не дала відповіді, але Біблія. Божественне прокляття лежить на грунті і природі загально з часу падіння людини. Не зважаючи на це, остається досить початкової доброти сотворіння, щоб виявити ясно подивугідну силу і мудрість Бога і це є нашим завданням у мірі нашої спроможности помогти землі відродити її первісний стан краси і звершеносты.

Такою була моя філософія, коли я розпочав студії в університеті і прийшов у стичність з матеріялістичною еволюційною теорією, що є поодинокою філософію, яка серйозно ставить під знаком питання, або навіть пробує замінити віру в існування задуму в Природі, як доказу Божої творчої сили.

В результаті повстала інтенсивна умова боротьба в мені

самім і так само з деякими студентами на старших курсах. Кілька фактів стали ясними. Наприклад, наука генетики не подає жодних доказів для двох найбільш основних припущень Чарлза Дарвіна (Походження видів).

1) Перше, що молоді організми кожного покоління мають нахил трохи рзнитися від їх батьків в усіх можливих напрямах.

2) Що сприятливі зміни наслідуються слідуючими поколіннями і акцентуються поки не стають побудовані екстенсивні зміни.

Фактично, як це обговорено з значною детальністю В. І. Тілем і мною в нашій книзі: "Модерна наука і християнська віра", конечна межа замінности в усякій рослині чи звірині сягається скоро в селекційнім розведенню. Само-запилювання в рослинах, або спаровування кровно споріднених звірів (інбріджінг) продукує далеко слабше потомство.

За виключення випадкових мутацій (змін), такі лінії розмножуються без ухилів і не продовжують мінятись у всіх можливих напрямах, як це вважав за наочне Дарвін.

Повстання випадкових мутацій у них, все ж палко вказується еволюціоністами, як матеріяльна база еволюції. Але чи в дійсності так воно є?

Довгі і безперервні досліди мутацій в багатьох організмах, а спеціяльно в фруктовій мушці "Drosophila melanogaster" вказують, що більшість мутацій є фатальна. Поміж тими, що не є смертельні, більшість є дефективними змінами, або найменш невтральними, які є пов'язані з фізіологічними ефектами, що зменшують загальну міцність індивіда. Тому накопичення таких мутацій дорогою спадковости ледве чи витворять для нас тип змін потрібних для формації видів.

В рідких випадках мутація, така як зміна крил у фруктової мушки, що зветься "eversae", виявляє більше спосібности до життя — 104% при 75-77°, але її комбінація з іншими, які впливають на структуру крил, витворює мушки, що мають визначно зменшену життєздатність.

Але навіть якщо припускати, що мутації, які посідають 1% корисности, дійсно трапляються зрідка, саме як скоро вони зможуть назбиратись у виді? Патау (Математичний аналіз еволюційної теорії) показав, що візьме біля 1.000.000 генерацій, щоб витворити популяцію, яка розмножується вірно в цій новій мутації. Певно, що навіть приймаючи колосальні періоди часу припущені геологами, є тяжко зобачити, як така відносно модерна звірина, як кінь, могла б розвинутись з її припущеного предка, що мав п'ять пальців і був подібний до собаки, і це від

порівнюючи недавніх часів Евоцену.

Накінець, досліди індивідуальних структур, що їх називається хромозомами, в яких містяться фактори, які визначають характеристики тіла, виявляють визначні варіяції в їх структурі і пляні навіть у таких близько споріднених видах, як Drosophila melangaster і Drosophila pseudo-obscura (фруктові мушки).

Фактично Добрянський в його: "Genetics and Origin of Species" каже: "Деякі секції хромозом є так повністю перебудовані повторними перестановками (інверсіями) і переміщеннями, що їх візерунки діску в слинних хромозомах вже перестають бути подібними один до одного".

І все ж всі досліди, так далеко, як штучно викликаних або тих переміщень, що стаються природно у фруктових мушках, показують, що практично всі з них не є спосібні жити, коли є гомозиготні (тих самих статевих характерів і рис).

Як тоді могли повстати ці вражаючи різниці в влаштованню хромозомів?

Багато більше фактів можна було б подати, коли б не брак місця, які доводять, що матеріялістична еволюційна теорія просто не може пояснити варіяції, які бачимо в живім світі.

Вони ясно вказують на подивугідно мудрого Творця, Який зробив живі сотворіння спосібними до обмеженої кількости варіяцій, так щоб вони могли вижити навіть у завжди міняючихся умовинах, більш несприятливих, ніж в яких вони були початково сотворені.

Проте досліди природи можуть лише виявити силу і мудрість її Творця, а не конечну ціль. Як апостол Павло слушно каже: "Бачимо бо тепер через дзеркало в згадці, тоді ж лицем до лиця, тепер пізнаю від части, тоді ж пізнаю, яко ж і я познаний".

ДОСЛІДИ ДУХОВОГО СВІТУ

(Скорочено з "Ітерніті)

І. Стафорд Райт

(І. Стафорд Райт є деканом Тіндей Гал в англіканськім теологічнім каледжі в Бристолі та є співучасником університетської духової обслуги в Англії.)

Ч. І

На земській кулі не лишилось багато території, яка б не була досліджена, але ще є зовнішні небесні простори. Ми зробили початок з Місяцем, Марсом і Венерою. Так само є внутрішні (духові) простори. Те, що здавалося на перший погляд мало небагато обсягу, таке невелике, як людський мізок, об'явилось, як величезні недосліджені простори, які виходять поза традиційні ідеї простору і часу.

Психологи і психічні дослідники вивчають їх. Деякі психологи обмежили свої студії до фізичного царства, трактуючи людину, як фізичну машину. Глибинні психологи пішли далі і знайшли, що людину треба розуміти однаково, як фізичне тіло і як розум, при чім розум іде глибше, ніж свідомість, і можливо поєднується з колективною підсвідомістю.

Тут вони вступають у царину, що розвинула свою власну науку, а це психічного досліду (ПСІ), якщо гіпотеза колективної підсвідомости є мильна, тоді мусять ділати фактори подібні до телепатії.

Психічні дослідники пильно збірають такі уламки доказів, що їх можна перевірити і влаштувати лябораторні іспити, щоб відкрити сліди (ЕСП) позачуттєвих сприйманъ: телепатії, ясновидіння, провіщення і психокенетики (вплив розума на матерію).

При теперішнім рівні досліду внутрішній світ виявляється, як випадкова збірка випадків. Його закони, якщо такі існують, не є законами природничих наук. Кожний дослідник психолог, психічний дослідник, або спіритуаліст має свою власну обмежену гіпотезу й уявляє свою власну неозначену географію внутрішнього світу, але немає такої речі, як згода, що до мапи. Це чому різні психологічні школи суперечаться одна з другою і не чому є безкорисним впихати цей незнаний світ у рамки щоденного досвіду. "Просте" спіритуалістичне пояснення може бути остільки ж мильним, як раніші спроби, що їх тепер залишено, пояснювати телепатію радіо хвилями мізка. Кожна нова правда є важною і в той сам час небезпечною для християнина.

Якщо вона є дійсною правдою, вона необхідно буде в гармонії з цілим Біблійним відкриттям. Психологія збільшила наше розуміння самих себе, але деякі християни прийняли її, як заміну благовістя і кінчили нерозумінням правдивої природи людини.

Факти ясновидіння і телепатії були змобілізовані спіритистами в підставну релігію і багато з тих ,хто почали займатись цими речами, кінчили запереченням головних доктрин християнської віри.

Ми повинні тримати наше християнське розуміння діяльним і не гримати панічно дверима на всі питання, а ні бути осліпленими і гадати, що ми мусимо пристосувати наше благовістя так, щоб воно пасувало до деяких нових винаходів.

В кожній групі людей християн або нехристиян завжди знайдеться з певністю один чи два, хто мали надзмислові (ПСІ) досвіди або хто чули про такі від інших. Це могли бути сни передбачення, свідомість на віддалі небезпеки для приятеля або його смерти, привід, голос, телепатичний тип зв'язку з кимсь, або навіть звичайна інтуіція якоїсь щоденної події. Такі досвіди існували в усі віки, але рідко коли є доказовими. Щоб бути доказовими, вони мусять бути пов'язані, або зареєстровані перед тим, як новину про дійсну подію було одержано нормальною дорогою. Повне припущення мусить бути зроблене так само для збігу обставин. Усе ж існує сильне глибше переконання ,що ці досвіди трапляються, як би тяжко їх не було пояснити.

Багато самовільних випадків цього роду появляється в записах психічного досліду, але з холодної наукової точки зору вони не є задовольняючи, бо їх не можна повторити при бажанні і тому, що їх приняття загрожує науковій основині часу і простору, їх звичайно пояснюється як мильне спостерігання, сугестія або збіг обставин.

Через це психічні дослідники зосередились недавно на винаходженню повторних експериментів, щоб знайти мужчин, жінок або дітей з надзмисловими психічними спосібностями, а відтак усталити умовини, які помагають або перешкаджають їх маніфестації.

З'єднених Стейтах є найкраще знаною праця проф. І. Б. Райна з Дюкського Університету. Він і його помічники перевели картами тисячі іспитів ясновидіння, телепатії і провіщення будучини.

Усталено, що при вгадуванні карт в колоді з 25 карт, яка має по п'ять карт того самого візеринку, при серіях вгадувань можливість правильно назвати візерунок окремої карти (згідно ймовірности) пересічно дорівнюється п'яти.

Цифри більше цього є багатозначними, зокрема коли вони трапляються стало. Угадування можна робити в той спосіб, що одна особа дивиться на карту і потім думкою передає, що бачить, комусь в іншім місці (телепатія), або хтось перечислює порядок карт, які лежать перед ним в колоді і незалежний суддя перевіряє порядок карт, потім порівнюючи його з

вгадуванням (ясновидіння), або одна особа перечислює наперед порядок карт, у якім, вона вірить, що вони ляжуть, потім як їх буде механічно перетасовано (провіщання наперед).

На початку дослідів Райн усталив, потім як зареєстрував усі вгадування, що шанси проти випадковости були сім на 25 в 3400 вгадувань кожного разу через цілу колоду карт.

Серії Прата-Вудруфа в 1939 р. з участю вільних осіб виявили 489 правильних вгадувань понад випадковістю в 2 400 вгадуваннях через цілу колоду. Кожного разу, коли хтось згадував якісь можливі способи природних комунікацій, Райн влаштовував інші способи для їх усунення.

Подібні ж результати, що їх не можна було пояснити випадковістю, були осягнені в інших країнах, проте такі лабораторні експерименти умучують.

Усе ж у 1955 р. брітійський дослідник д-р С. Г. Саол знайшов двох 13-літних вельшських хлопців, які мали визначні надзмислові спосібности (ЕСП).

В книжці, яку він написав разом з Г. М. Бовденом "Ті, Хто Читають Розум" він описує надмірно вимогливі умовини, в яких було випробувано, і в яких вони двічі вгадали всі 25 карт в 25 спробах, чотири рази вони вгадали 24 карти з 25-х, два рази 23 карти з 25-х і часто вгадували кількість меншу від 20 і більшу десяти.

28-го липня 1956 року їх випробовувано на відкритім полі на віддалі 70 до 100 футів. Їх зодягнено в купальні костюми, які не могли сховати радіо, та спеціяльно приготовані дослідники пильнували кожного руху.

В одній секвенції чотирьох випробувань з 25 карт вони вгадали 19, 20, 23 і 25 карт. В різні часи їх перевіряли театральні "теле-атисти", які знають усі трюки.

Окрім цих радше штучних іспитів, мають місце спорадичні приклади людей з так званим "другим зрінням", зокрема серед осіб кельтського походження.

Часом можна зустріти християн з цією спосібністю. На кінці 17-го століття Іван Абрей надрукував деякі розшуки в його "Збірнику".

Він вжив методу анкети поміж шкотляндцями і знайшов, що християни, які мали цей дар, були стурбовані, не знаючи, чи це прийшло від Бога, чи диявола. В певних випадках їх було звільнено від дару у відповідь на молитву.

Також існують записи про шкотляндського пастора Івана Морісона в середині 18 ст., який мав спосібність передбачати події, які траплялись членам його громади, включаючи наближення їх смерти. Жодна з цих осіб не була медіюмом у спіритуалістичному значенні.

Інша спосібність є знана, як психометрія, хоч цей термін і має інше значення в модерній психології. Певна особа може мати спосібність узяти якусь річ і пізнати досвіди її власника з минувшини, теперішнього або будучини, навіть якщо власник був цілковито їй незнаний.

Знову і знову власник речі підтверджував факти, деякі з них були давно забуті. Загально особа з таким даром так само може пізнати подібні ж факти з присутности клієнта. Повні студії цих дарів були зроблені д-ром Е. Ости і подані в його книжці, що була перекладена в 1923 р. під назвою: "Надзвичайні спосібности в людині".

Знову ці спосібності можуть об'являтись в людях, які не є медіюмами. Тепер ми коротко висловимо християнське відношення до ПСІ явищ (надзмислові спосібності і досвіди).

Навіть коли б ясновидіння, телепатія і провіщення будучини були продемонстровані, ніхто не був би остільки нерозумним, щоб твердити, що це доводить правду християнської віри. Що ми можемо сказати, то це те, що вони легше пасують до християнського біблійного погляду на людину, ніж до матеріялістичного і гуманістичного погляду.

Біблія навчає, що людина має не матеріялістичний спосіб функціонування, так що вона може не тільки мати дійсну спільність з невидимим Богом, але так само і не перестає існувати, коли її тіло з його чуттями є в домовині.

Тому що (ЕСП) надзмислові перцепції вказують на рухи особи поза межами простору і часу, які обмежують тіло, вони погоджуються так далеко з біблійними поглядами. Християни так само не дивуються доказам провіщення, тому що Біблія має пророцтва.

Це є несподіваною річчю, що багато розважливих теологів відкидають, не роздумуючи біблійні провіщення, без того, щоб колинебудь проробити студії спантанічних і випробованих провіщань. В читальні Брітійського Музею я позичив "Століття" Нострадамуса видання 1605 року і перевірив факт, що Нострадамус дійсно назвав Нарбоне як зрадника французької революції і Сосе, як крамаря, який арештував Людовіка XIV, коли той пробував втікти, але ці події сталися аж в 1789 році.

Це не доводить, що кожне біблійне провіщення було написано перед подією, але це запобігає самопевному запереченню імені Кира в Ісаї 44:28 і також твердженню, що Ісайя, син Амоса, не міг написати цього.

В цей самий час ми не кажемо, що провіщення, дані Бо-

гом у Письмі, є того самого типу як і інші форми психічного знання будучих подій.

Тоді виглядає, що жоден із нас не є завжди островом, хоч і мізок даний нам Богом нормально фільтрує наш досвід у рамках простору і часу.

Часом особа переходить межі досвіду простору, часу, й тілесної ізоляції, але ці досвіди є рідкі і їх не можна присилувати.

Біблія має для них місце, але ніде не заохочує християн їх культивувати.

Християнин, який знаходить, що він часто має друге зрінення, повинен бути обережним і повинен багато про це молитись, як і з іншими дарами, він повинен доручити їх Богові для вжитку, так як Бог знайде це потрібним.

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

РОЗДІЛ 27

ТАЙНИ

I. Тайни є святими ознаками і печатками завіту ласки[1]), що є усталені Богом безпосередньо[2]) для зображення Христа і Його користей та щоб ствердити наше в Нім зацікавлення[3]), як також щоб усталити видиму різницю поміж тими, хто належить до церкви і рештою світу[4]) й урочисто зобов'язати тих, хто належить до церкви для служіння Богові в Христі згідно з Його словом[5]).

I.

[1]) Римл. 4:11
1 Мойс. 17:7, 10
[2]) Матт. 28:19
1 Кор. 11:23
[3]) 1 Кор. 10:16
1 Кор. 11:25-27
Галат. 3:17
[4]) Римл. 15:8
2 Мойс. 12:18
1 Мойс. 34:14
[5]) Римл. 6:3, 4
1 Кор. 10:16, 21

II. В кожній тайні існує духове відношення або сакраментальна єдність поміж знаком і річчю, про яку знак свідчить, в наслідок цього імена і дії одного приписуються другому[1]).

II.

[1]) 1 Мойс. 17:10
Матт. 26:27, 28
Тита 3:5

III. Ласка що об'являється в тайнах або тайнами, які належно додержуються, не надається їм у наслідок якоїсь у них сили, і ефективність тайн не залежить на побожність чи намір того, хто їх уділює[1]), але на працю Духа[2]) і на слово заснування, яке містить разом з правилом (що уповноважнює його вжиття) обіцяння користи для достойного учасника[3]).

III.

[1]) Римл. 2:28, 29
1 Петра 3:21
[2]) Матт. 3:11
1 Кор. 12:13
[3]) Матт. 26:27, 28
Матт. 28:19, 20

IV. Наш Господь Христос установив в Євангелії лише дві тайни, а це Хрещення і Господню Вечерю. Жодна з них не може бути уділювана кимбудь іншим, як тільки слугою слова, що його законно призначено[1]).

IV.

[1]) Матт. 28:19
1 Кор. 11:20, 23
1 Кор. 4:1
Жидів 5:4

V. Тайни Старого Завіту по відношенню до духових речей, які вони означали і представляли, були по суті ті самі, що і тайни Нового Завіту[1]).

V.

[1]) 1 Кор. 10:1-4

РОЗДІЛ 28

ПРО ХРЕЩЕННЯ

I. Хрещення є тайною Нового Завіту, що її засновано Ісусом Христом[1]), не тільки для урочистого прийняття особи, що її хреститься, в церкву[2]), але так само хрещення є для цієї особи знаком і печаттю завіту ласки[3]), її прищеплення до Христа[4]), її відродження[5]), прощення гріхів[6]) і її покладання на Бога через Ісуса Христа для того,щоб ця особа ходила в обновленім житті[7]). Ця тайна згідно установи Самого Христа має продовжуватись у Його церкві до кінця світу[8]).

I.

[1]) Матт. 28:19
[2]) 1 Кор. 12:13
[3]) Відкр. 4:11
Колос. 2:11, 12
[4]) Галат 3:27
Римл. 6:5
[5]) Тита 3:5
[6]) Марка 1:4
[7]) Римл. 6:3, 4
[8]) Матт. 28:19, 20

II. Зовнішнім елементом, що має вживатись у цій тайні,

с вода, якою учасник має бути охрещений в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа, служителем благовістя, який є законно покликаний до того[1]).
II.

[1]) Матт. 3:11 Матт. 28:19, 20
Йоана 1:33

III. Не є необхідним при хрещенні погружати людину в воду, але хрещення відбувається належно злиттям або кропленням особи водою[1]).
III.

[1]) Жидів 9:10, 19-22 Діяння 16:33
Діяння 2:42 Марк 7:4

IV. Не тільки ті, хто дійсно визнають віру в покорі Христові[1]), але і немовлята одного або обох віруючих батьків мають бути охрещені[2]).
IV.

[1]) Марка 16:15, 16 Діяння 2:38, 39
Діяння 8:37, 38 Римл. 4:11, 12
[2]) 1 Мойс. 17:7, 9 1 Кор. 7:14
Галат 3:9, 14 Матт. 28:19
Колосян 2:11, 12 Марк 10:13-16

V. Хоч і є великим гріхом осуджувати, або нехтувати цю установу[1]), все ж ласка і спасіння не є невіддільно поєднані з хрещенням[2]), ніби жодна особа не могла бути відроджена або спастися без нього[3]).
V.

[1]) Луки 7:30 Діяння 10:2 4, 22, 31, 45, 47
2 Мойс. 4:24-26 [3]) Діяння 8:13, 23
[2]) Римл. 4:4

VI. Ефективність хрещення не є прив'язана до моменту часу, коли хрещення відбувається[1]), все ж не зважаючи на це, при належнім ужитку цієї установи, ласка, що її обіцяно, не тільки подається, але дійсно виявлюється і передається Святим Духом тим (чи то дорослим, чи то немовлятам), яким ця ласка належиться згідно раді волі Самого Бога в час Ним призначений[2]).
VI.

[1]) Йоана 3:5, 8 Єфес. 5:25, 26
[2]) Галат 3:27 Діяння 2:38, 41

VII. Тайна хрещення може бути уділена лише один раз[1]).
VII.

[1]) Тита 3:5
Дивись також попередній розділ.

СВІТЛОЇ ПАМ'ЯТІ ІВАНОВІ ТРОХИМОВИЧУ БОВКУНОВІ, МОЄМУ НЕЗАБУТНЬОМУ ВІРНОМУ МУЖЕВІ И БАТЬКОВІ ДІТОЧКАМ, ПРИСВЯЧУЮ ЦЮ ЗГАДКУ

Двадцять років тому невідомими людському розумові дорогами й манівцями привела нас любляча й надійна рука Всевишнього на Канадійську вільну землю. 7 листопада минає вже рік, як Ти відійшов з цієї землі у кращий, невідомий нам світ. Покликав Тебе Господь на вічний спочинок у Свої небесні оселі. Тяжка це розлука для нас! І чи не для мене двадцять років тому Ти писав:

"Без батьків, без сім'ї
Ти ідеш яругами,
Без усмішки, сумна
З своїм горем, сльозами..."

Ти незабутній у наших серцях, мій дорогий Друже, й один з найкращих у світі Татко! Нам здається, що Ти є з нами; і я продовжую так жити й виховувати наших діточок, як би

Ти того хотів. Ми тужимо за Тобою й згадуємо Тебе, як не чуємо Твого голосу в спільній молитві, в співі, як бракує Твого чудесного виконання на музичних інструментах. Щоб ми не робили, Ти є з нами й будеш незабутній, аж поки ми не зустрінемося знову —

"Надія моя у Спасі,
В любові Його превеликій,
Для Нього я буду співати
Величні пісні святі".

Тяжко жити в світі без щирого приятеля, а ще гірше без того, що був головою родини, її опікуном і люблячим батьком! Твої турботи скінчились, дорогий Друже! Вітай в Божім Саду, а ми будемо молитися й просити у Бога сили і Його святого проводу. Нехай нижче наведена Твоя молитва буде тепер і моєю молитвою:

"Боже мій милий, з сльозами благаю,
Дай мені силу нести до кінця
Правду Твою, що життя посилає,
Світло Твоє, що веде ро вінця!

"Дай мені силу устояти в бурях,
З прапором вірності, в силах вітрів,
З сонцем надій пройти через мури
І не упасти в безодню гріхів.

"Гострим мечем обточи мою віру,
Дух в заповітах Твоїх загартуй,
Певність вкріпи донести Твою міру,
В праведність тіло і душу окуй!

"Боже, підтримай в щоденних стараннях
Не відступити мені від мети
І поможи в щирих братських єднаннях
З співом безсмертя до Тебе іти.

"Шлях мій тернистий, мій Боже, я знаю,
Лихо й спокуси кругом стережуть,
Тільки на Тебе в молитві вповаю,
Тільки Тебе я молю і благаю.
Тільки до Тебе всі думи пливуть.

"Світ цей багном на життя осідає,
Холодом льоду впливає у кров,
Віру на шеляг і брата міняє,
Душу і серце за гріш розбиває,
Нищить, плюндрує велику любов.

"І в гордині своїй матір не бачить,
Батька закутого, в чорних синцях,
Навіть дитину, що з голоду плаче,
Світ не пригорне у горі й розпачі
З серцем, як камінь у черствих грудях.

"Боже єдиний! Ти скрізь пробуваєш,
Вірних підтримай, слабим поможи.
День пошли світлий, хто щиро шукає
Правду Твою й майбутнє безкрає,
Шлях тому, Боже, ясний покажи".

До побачення у вічності, Дорогий Мужу й Татку!
Безмежно люблячі Тебе, щиро Твої —
Дружина Олександра й донечки: Галина, Леся і Юля Бовкуни.

ВІДІЙШЛА ВІД НАС

Дня 2-го вересня 1968 р. спочила в Господі моя дорога дружина Пелагія Чучмай Семенчукова. Покійна була племінниця посла Чучмая. В Канаді десь знаходиться покійної рідний вуйко по матері, або його родина, по прізвищу Михайло Костюк. Покійна народилася 18 вересня 1918 р. в Україні, в селі Дранча (тепер Дружба), пов. Дубно, район Радивилів, тепер Червоноармійська, на Волині. Спочила в Господі, що Йому своїми скромними силами вірно служила, та зносила терпеливо, примірно недугу в останніх роках. Останні п'ять тижнів пролежала в ліжку і багато разів спокійно нам говорила: "Хочу вже скорше до мого Господа..." Наші зусилля і лікування лише толерувала. Мав щастя з нею й ласку від Бога виховати четверо дітей та дати їм освіту. На похорон нашої матері ("маміти", як ми її звали) зібралось багато народу, виявляючи нам свої співчуття.

Так само був присутній голова мійської управи (інтендент) Домінго Собледо з дружиною та ввесь адміністративний персонал мійської установи, ввесь 5 курс середньої школи з проф. віцедиректором Гіанотті, а також управа т-ва "Проосвіта" і священик У.П.А.Ц., протопресв. М. Щербак. Усі присутні були на нічнім богослуженні в моїм домі, яке провадилось урядовою мовою задля великого числа місцевих людей. У цім богослуженні під моїм особистим проводом взяли участь пастори кількох єв. церков.

Багато було зворушено до сліз під час мого особистого свідчення (1 Кор. 15), яке з Божою поміччю я зміг передати всупереч глибокого чуття. Господу слава за поміч.

Другого дня перед походом на цвинтар, знов відбулося богослужения в співпраці пасторів на українській і еспанській мовах. Остання послуга й тіло віддано землі (Одкриття 14:13).

Зістаємося в глибокім смутку з причини відсутности нашої дорогої Дружини і Матері, яка назавжди лишиться в наших серцях. Спочивай далеко від рідної України, аж до славного Господнього дня зустрічі вірних Йому, в наслідстві лучої Батьківщини. З надією на Господа Ісуса Христа та з утішенням Духа Святого виявляємо цю хвилину переживань, з любов'ю до всіх і вдячністю. Хай Божє благословення спасіння буде рясне для всіх.

Проповідник І. Семенчук і діти.

Похоронна процесія перед цвинтарем.
Пок. Пелагія Чучмай-Костю Семенчукова. Народ. 18/IX-1918 р. Упок. 2/IX-1968 р. в місті Енкарнаціон, Парагвай. Залишились у смутку утішувані Духом Святим й Словом Божим муж пок. Іван, два сини — Віктор і Іван-Богдан, дві дочки Валя й Славіта та зять з невісткою. До зустрічі у ніг Господа Ісуса Христа.

РІЗНЕ

ОПІКУНСТВО НАД СОВІСТЮ НАРОДА

В наші дні в Європі й Азії поширилось переконання (Комуністи, націсти і т. д.), що нарід треба оберігати від впливів поглядів відмінних від поглядів "опікунів". Це робиться шляхом цензури, переслідуваннями, часом дорогою окупації меншої країни більшою. Цей погляд виявлює з одного боку повне недовір'я до спосібности громадян розібратись у тім, що є добре, а що є зле для них, з другого боку виявляє сумнів щодо справедливости думок самих опікунів і їх спосібности свої погляди відстояти в вільній дискусії.

Оці "опікунські" нагляди проявляються і серед українців у сфері їх релігійного життя.

Це опікунство є запереченням основних елементарних прав кожної людини до вільної думки і її виєлову, права до свободи совісти. Кожна людина має право вислухати найрізноманітніші думки і теорії щодо питання, яке її цікавить, і відтак прийти до свого заключення і його обстоювати.

Величезна більшість людей мають досить умової здібности, щоб це зробити, і навіть якщо вони роблять помилки, то і це є їх невід'ємним правом.

Свобода совісти і свобода слова є основами інших свобід. Проте серед певних релігійних кол серед українців проявляються опікунські тенденції і погляди. Колись вони були відверті та брутальні, подібно до проголошень, що коли хтось не є православний, то він не українець, і, навпаки, хто не є грекокатолик, той не є українець.

У наші дні таких диких проголошень уже ніхто не робить, але бажання "оберігати" нарід від шкідливих для нього думок не раз проявляються на сторінках преси. Греко-католики хотіли б мати всеукраїнський патріярхат з ціллю поширення цієї форми римо-католицизму по цілій Україні. Православні на це обурюються і гостро ці пляни критикують. Вони бажали б охоронити нарід від небезпеки римо-католицизму і притягти його до православ'я.

Бажання греко-католіків ширити свою віру в Україні є для них природним і нормальним. Вони були б поганими грекокатоликами, коли б цього не прагнули. Бажання православних

відродити розгромлену в революції українську православну церкву також є цілком законне.

Мильними є спроби зупинити один одного погрозами і спробами стримати працю один одного серед українців, аби ті не пізнали про опонента і не спокусилися іншою церквою. "Ми вважаємо", пише один автор, "що кожний українець повинен триматися своєї релігії і шанувати її, та не захоплюватись фанатичними місійними бажаннями, бо вони національно шкідливі".

Отже маємо пересторогу, напад і стримання для інакше думаючих.

Проте людина може оцю "батьківську віру" згубити в наслідок пізнання Слова Божого, або може її згубити в наслідок непослідовного життя проводу. Що з такою людиною робити?

В дійсності повна свобода для кожного релігійного напрямку ширити свої переконання є одною з головних умовин розвитку і добробуту кожного народу. Ця свобода оживлює думку, витворює оригінальність, розбуджує творчі сили в масах. Сила народу не марнується на боротьбу чи невдоволення з пануючою церквою чи атеїзмом.

Це є знаменно, що всі країни в світі, які практикують у своїх кордонах повну релігійну свободу, знаходяться на найвищім матеріяльнім і культурнім рівні. Всі ті країни, де панує якась одна "батьківська віра", або державна безвірність, є країнами голоду, назадництва, революцій і всякого нещастя. Хто хоче розвитку і добробуту для України, повинен обстоювати без різниці, до якої церкви він сам належить, повну свободу для всіх інших.

Ми стоїмо за євангельське розв'язання повищого питання, розв'язання, що шанує людські свободи і найважливішу з них свободу совісти і слова. Покиньмо погрози, напади і образи. Нехай кожна церква в Україні і в розсіянню відверто й вільно проголошує свою науку, свої аргументи на кожнім місті, без усякої контролі. Греко-католикам треба дозволити голосити по цілій Україні їх думки про потребу поєднання з Римом і всі інші їх навчання. Православні повинні мати таку саму свободу на всіх землях. Українські євангелики повинні мати можливість голосити Євангелію на кожнім місці без переслідувань, кар та обзивань.

Лишимо самому народові, кожному громадянинові окремо, вислухавши всіх, вибрати собі таку церкву, яка є йому найбільш по смаку. Ми віримо в розум народу і його спосібність розрізняти добре від злого. Держава має обов'язок лише доглянути, щоб жоден з релігійних рухів не робив шкоди іншому і не переходив від слів до нападів з дручками і камінням. Це в нашій історії траплялось не раз і цього треба боятись найбільше, бо остаточно цей вандалізм веде до рабства і назадництва.

На нашу думку найкращою вірою для українського народу є євангельська, вона заснована на чистім Слові Божім, вона відокремить нас від сусідів-наїзників і їх впливів. В цім випадку щодо аргументів про потребу відмінної церкви для українців, ми відсилаємо читачів до книжки Юліяна Мовчана "Що варто знати", зокрема розділу "Чому Україна й досі не є незалежною державою?". Це є прекрасна розвідка.

Українські маси, покинувши традиційні церкви, правдоподібно в разі зміни будуть шукати кращої церкви. Поширення різних євангельських деномінацій у наші дні в Україні є доказом правдивости цих сподівань.

В кожнім випадку, якщо певні церкви так глибоко переконані в їх правдивості, що нарід їх потребує і нікого іншого, то чому не лишити це питання для розв'язання самому народові, без спроб опікунських заходів?

Ми не погоджуємось з багатьма з поглядів православних, римо-католиків, будистів, магомедан, атеїстів і т. д., але ми готові боротись разом з ними за їх право голосити свої думки, які вони не були б мильні. Краще було б, щоб вони цього не робили, але розв'язання цього питання має бути їх власним рішенням.

М. Фесенко

ГОЛОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ДОБРОГО ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я

1. Терпиме й спокійне відношення до себе самого й до інших людей.
2. Реалістична оіцнка своїх власних здібностей — не перецінюючи й не недоцінюючи себе.
3. Самопошана.
4. Здібність любити інших і дбати за інших.
5. Здібність сприймати життєві розчарування.
6. Любов і довір'я до інших людей і надія, що інші теж люблять вас і довіряють вам.
7. Почуття громадськости й почуття відповідальности супроти своїх сусідів та інших людей.
8. Прийняття своїх обов'язків і роблячи щось корисного, зустрічаючи свої проблеми.
9. Здібність плянування наперед і роблення потрібних заходів та плянів.
10. Вклад усіх зусиль в те, що ви робите й одержання задоволення зі своєї роботи.

A HOME RUN FOR OBIE!

By Ted Alexander

The crack of the bat meeting ball sounded sweet on the spring air. The ball, white and clean, soared into blue sky. Obie felt good, running back into the outfield, shading his eyes against the sun. Under it, he reached up and pulled the ball down easily.

The coach was pleased. "Obie," he told him, "keep it up!"

Walking home, Obie felt good. Not a care in the world. His body felt warm and relaxed inside. This was the season. His big chance. Coach Daniels had told him this would be the most important playing year in his life.

Obie hardly noticed a smooth black car pulling alongside of him. When he did, the car door opened and a thickly-set young fellow jumped out. "Obie Dwyer, get in the car. We want to talk to you!"

Obie felt an icy wind strike his back. The man had that kind of voice. Obie would have liked to have made for the open field only he knew that he wouldn't be running the way he'd run after a ball. That somehow, in some way, this man with the voice of ice would reach out across the green grass and cut him down.

He got into the car. It speeded up and turned from Cottage onto High Rock street, out of the friendly places of his life and into the wilder, lonesome part of town.

All the while the men in the car said nothing. The man alongside of Obie never let his death-like eyes pass off him. The man who was boss sat in the back. A smiling kind of a man. A man who acted like he wouldn't hurt a fly.

When they had gone far enough, the man in the back seat made the decision, "Into those woods!" The car swung easily into an old tote road, coming to a stop. The man made it easy for Obie to understand. He was a gambler's representative. "Listen, Obie Dwyer, I'm Chicco Iadonasi. Does that mean anything?" He wasn't relaxed any more. He leaned forward, looking straight at Obie through eyes that now were slits in a face no longer smiling.

Obie knew who Iadonasi was. The biggest gambler in the county.

"Your team is playing Medway tomorrow afternoon, Obie, and your team is going to lose." Iadonasi told him.

Obie was stupefield. "Is it?" Then he became militant.

"Who said so!"

"I said so!" Iadonasi jutted his ugly chin out. "And what I say is going to happen just the way I call it. And the funny thing about it, Obie, you're going to make it happen!"

The picture grew clear in Obie's mind. Sharp, like sand. These men were going to make him throw the game. Suddenly he was sick inside.

Iadonasi went on, "The suckers will never know, kid. They'll toss a few bucks on the game, only they'll never know it's in the bag."

Obie screamed it out at them. "I won't do it, I won't. I'll go to the police!"

Iadonasi smiled. "Maybe you're worrying, pal, maybe you're thinking we won't take care of you."

"I don't want a cent, not one cent because I won't do it!" Obie was mad now.

Iadonasi wasn't paying any attention. "Fifty dollars, right on the line, just for dropping a couple of balls. Wake up, kid. That's more than you'd make working in the super-market all week."

"Take me home. Take me out of here!" Obie was punching his fists into the seat, hating these men for what they wanted him to do.

Iadonasi changed now, looked past Obie to the man beside him, the man with the voice of ice. "You know, Rocco, the kid don't want to play ball our way."

Rocco put his hand on Obie's shoulder. "Maybe he'll change his mind. Yea, Boss, when we remind him of what we can do to his sister."

Obie became dizzy sick, thinking about Dot. Iadonasi looked right at Obie. "Medway is going to win tomorrow afternoon. If Medway isn't a winner, we'll take it out on your little sister."

They took Obie back to town, dropping him off a short distance from the house. Obie walked home, up the stairs to his room, sick.

His mother called him to supper but he couldn't eat. His father came upstairs. "I know how you feel, son, but you can't let your nerves get you down." Only his father and he were thinking about the game in different ways. His father told him, "Obie, it would help if you prayed."

He pretended to sleep next morning. All night he had tossed and turned, worrying. If he threw the game he would save his sister. But he would lose everything else, all that he dreamed of being. More than that, he would lose his honor. This had never

meant much before. He had heard it talked about in church but he had really never thought about it.

He could be sick and not play. Only that would not save his sister. He could tell the police but they might not believe him. If he threw this game the gambler would never leave him alone. He would have to keep throwing games until he would be known. His honor would be gone.

Finally Obie got up and went downstairs into the living room where he pretended to watch television. He told his mother he didn't want much for dinner, maybe just toast and milk.

"I've never seen you like this, Obie. Maybe you should tell the coach you don't feel well."

He got up irritably and walked out of the house.

No one expected Medway to score. No one expected Woburn to play so badly. In the first of the third, Medway had a man on first with Henderson at bat.

Looking up to the stands Obie could see his sister. Dot was behind Woburn's bull pen. Behind her sat Rocco.

Henderson swung his bat. It was a low hit ball, coming right for Obie. Henderson was running for first, the other man advancing. Obie could only see Rocco, hear his icy voice. The ball went by him like he wasn't there. He stood stupidly. This was what Iadonasi wanted. This is what he got.

The air over the ball park was still. Even the Medway fans were shocked by Obie's letting the ball go by him.

Whenever he could, Obie would look to the stands for his sister. Dot would be there watching him. And Rocco would be watching her.

The bad plays that Obie made for the rest of the game were unintentional. They happened. Mostly because he was scared, afraid for his sister. He made up his mind. This would be his last game. He would never play ball again.

Entering the last half of the ninth, Medway still held the lead, one to nothing, having scored on the ball Obie had let by in the third.

Woburn pulled a rally of a kind now. Wildes moved on first with a fly ball that went weakly off his bat but gave hope. Jackson followed with a two-bagger that advanced Wildes to third. Medway's coach quickly pulled the pitcher, throwing in a relief. The man was good. He stopped the next two batters cold on strikes.

It was Obie's time at bat. He walked to the box listlessly. He could hear the boos from the crowd on all sides of the park.

The first pitch to Obie was inside low, catching him easily for a strike. He moved back a bit from the plate, the next ball coming at him on a fast throw that counted one and one.

The pitcher turned for a moment, hitching his pants, chewing on a wad of gum. Then he lifted his arm and the ball sailed perfectly for another strike.

The noise of the crowd reached down and smothered Obie. It was the first time that all the crowd had ever been against him. This would be the way it would be all his life. He couldn't walk out of the game he loved. There would be other Iadonasi's in his life, and he'd always be walking away instead of meeting them headon. Then and there he took his stand for the next pitch, for his whole future.

The pitcher humored his motion with the throw, taking his time, the ball leaving his hand smoothly.

Obie watched it coming. In a split second he prayed as he had never prayed before. And the warmth of God's love and understanding flowed through his body.

His bat swung out. The ball went up and out over the park. Nobody could reach it. Just as nobody could ever reach Obie Dwyer again.

At the dugout, his sister ran to kiss him. "It's all over, Obie. They caught Rocco and Iadonasi!"

Coach Daniels told him. "When I saw how you were playing and how you were watching the stands with that gambler sitting behind your sister I knew something was wrong. I called the police."

Obie felt good inside. Strong again. Knowing that God was truly ever on the side of righteousness. Obie would always again open his heart and mind to Him and find his way, through prayer.

("The Bible Truth")

"Брехня тільки доти стоїть, доки правда не прийде".

15.1

Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

Грудень 1968 December

LIBRARY AND MUSEUM
CANADIAN

EDUCATIONAL CENTRE

ХРИСТОС НАРОДИВСЯ!

ЗМІСТ

Слава на вишинах Богу 1

Чому дзвони благовістили (легенда) 6

Служіння не є безкоштовне 10

Володимир Самійленко. Л. С. 13

Визнання віри Пресвітерської Церкви 16

Помер священик І. Гаврик 20

A Christmas Candle by "Aunt Mary" 21

The Heavenly Proof by Mabel Stevens 9
(by courtesy of the "Bible Truth") 23

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Vol. XXIX, № 8. Грудень 1968 December Рік XXIX. Ч. 8.

ХРИСТО НАРОДИВСЯ!

Народження Немовляти Христа принесло для людства нове животворне світло і перероджує його. Цивілізація, освіта і християнізація — такі наслідки цієї незвичайної події в історії людства. Гуманітарні, філантропічні і релігійні інституції нашого віку — такий результат впливів Ісуса протягом минулих поколінь. Його світло освітлює людство живущим промінням, викликаючи до життя все, що є найкращого в людині.

Славіте Його!

Віншуємо вас, чесні газди і газдині,
Щастям, здоровлям, многими літами,
Світлим Рождеством, Божим Божеством,
Та й відрощами, та й радощами!
Дай же вам, Боже, втіхи-радости,
Втіхи-радости і веселости
Від молодости аж до старости.

(Гуцульське віншування)

СЛАВА НА ВИШИНАХ БОГУ

"Слава на вишинах Богу, а на землі впокій, між людьми благословення".

Луки 2:14.

Бог сотворив ангелів для взнеслого служіння. Люди повинні любити їх, але великий гріх поклонятись їм і молитись до них. Коли апостол Іван мав видіння ангела Господнього на острові Патмосі і впав "поклонитись перед ногами ангела", то ангел докорив апостолові, кажучи: "Ні, глянь, я бо слуга-товариш твій... Богові поклонися".

Поява ангелів при народженні Христа виявляє їхній шляхетний характер, в якому немає навіть слідів гордости.

Є церковні ієрархи, що люблять об'являтись перед сильними і потужними, якщо ж вони показуються звичайним, бідним людям, то роблять це лише як велику ласку для них. За це ті

мають цілувати їм руки і часом пантофлі. Ангели, ці звершені небесні істоти, вважали для себе за велику радість співати взнеслу новину звичайним, нікому незнаним пастухам у полі, людям, які були на найнижчім щаблі сільського суспільства.

Їхній спів складався з одного речення, але кожне слово їх співу було насичене відвічним, глибоким, невичерпним значенням: "Слава на вишинах Богу". Ангели були в минулім свідками космічних подій не до уявлення людині. Вони бачили, як Творець оформлював світи і як вони без числа випливали з Його рук, заповнюючи безконечною різноманітністю всесвіт. Вони бачили багато інших речей, незрівняних і невимовних. В ті часи "Всі ранні зорі веселилися, і всі сини Божі викликували з радощів" (Йов 38:7). Але тепер вони були свідками події, яка перевищувала все, що вони колинебудь бачили чи чули. Творець всесвіту зійшов серед людей, принизив себе, зрікся слави, щоб вести життя сотворіння і прийняти ганебну смерть.

Уся природа славить Бога. Квіти в полі, риби і морські сотворіння, звірина в полі. Ясні зорі в небі свідкують про силу і мудрість Божу. Всі сотворіння є великою хвалою Бога, але найвищою хвалою, яка більше всякої слави на землі чи на небі, є втілення Творця. Втілення відкриває безмежну скриту силу, звершену мудрість і незрівняну любов. Вся слава на вишинах належить одному Богові. Спасення славить Бога і тільки одного Бога. Те спасення, що славить людину, не є правдивим благовістям. Спасення не є чимось, що починається на землі і сягає неба, але спасення сходить з неба на землю. Правдиве благовістя славить не людину, її добрі діла, але славить Бога.

Ангели, прославивши Бога, співали про впокій на землі. До Христа неспокій нероздільно панував у світі. В наші дні неспокій існує далі, але він зустрівся з новою силою, що перемогла його. Війни, боротьба, нечистота, зрада, ненависть і всякі інші форми зла і далі існують у світі. Періоди миру є лише короткими періодами підготовки до нових безпощадних воєн. Цей мир у наші дні справедливо зовуть холодною війною. Це справедливо не тільки у відношенні до життя народів, але суспільств, організацій, родин і осіб. Зло, як ми бачимо, панує в світі. Як же в день Різдва Христового на землю прийшов впокій?

Усі форми боротьби і змагань неспокою в усіх його формах, якщо ми, оминаючи локальні причини, звернемося до загальних, постають з трьох умовин. В першу чергу неспокій на землі постає з причини морального розкладу, на який світ не має ліку. Всяка мораль мусить мати якусь тривалу основину, щоб вона стала внутрішньо обов'язковою. Такої основини світ не має. Для світу всяка мораль є еволюційним витвором у процесі розвою людини з звірини. Таким способом мораль стає відносною і необов'язковою духово. Це викликає неспокій у світі. Люди не знають, за якою мораллю слідувати і яка з них має якусь рацію, чи взагалі не існує ніяких норм і обов'язків в людському поводженні. Чи "мораль" Гітлера є більш обов'язкова за "мораль" Карла Маркса, чи, може, лише те є моральне, що є вигідне? Світ не має відповіді на цю проблему і це викликає неспокій, війни, революції і нелюдські вчинки "оцих моралістів".

Друга причина неспокою в світі — це теперішня, що є досвідом усіх. Бідність, слабість, переслідування і всяка інша форма горя і нещастя. Світ повен горя, але не має в цім горю потіхи. Ані бідність, ані слабість не є волею Бога для людей, проте, світ у своїй несвідомості заперечує Бога, бо в світі повно терпінь і на них світ не має потіхи.

Третя причина неспокою в світі — неминуча смерть, яка чекає на кожного. Питання, яке непокоїло стародавніх: "Як умре людина, то чи оживе коли?" — лишається нерозв'язаним для світу і в наші дні. Світ більш схильний думати, що з смертю кінчається все, і всіх обхоплює страх і бажання затримати життя за всяку ціну. Цей страх обертає людей на рабів і штовхає на всяку негідність та відбирає у них спокій і мир.

Народження Христа Спасителя принесло в світ нову потужну силу, нове знання, потіху і перемогу. Мораль тепер здобуває собі міцну непорушну основину закону Божого, заснованого на Божій природі. Це дає абсолютність і виключність моральним законам та динамічну силу в житті дітям Божим. Мораль перестає бути чимсь, що я можу вибрати або відкинути для свого життя з-поміж цілого ряду різних моральних систем різних "мудреців" світу цього. Мораль стає відвічним законом, який витікає не з відносних міркувань обмеженого грішного сотворіння, але є правилом життя, яке засноване на самім характері і природі Бога. Це знання вносить: порядок, певність і спокій в життя людини.

Терпіння лишається в світі, як наслідок гріха, і по народженні Христа, але тепер ми маємо потіху. Ми знаємо, що Сам Бог у Христі переживає з нами, глибоко співчуває Сам та помагає нам, так далеко, як це ми робимо для Нього можливим своїм життям і вірою. Це приносить новий мир для тих, що терплять, бо вони знають, що "всі речі ведуть до доброго для тих, що люблять Бога". Смерть з народженням Христа перестає бути розпукою і джерелом страху і всякої слабости духової і тілесної. Для світу смерть є пристанню, до котрої рухається розбитий потопаючий корабель людського життя, щоб знайти собі останній цвинтар. По народженні Христа смерть стає

ганню, з котрої наш корабель, наново відбудований і прикрашений, пускається в нове і велике плавання, що є сповненням найкращих мрій сотворіння.

Ангели в своїй чудовій пісні співали про благословення "між людьми" Це в першу чергу благословення Боже між людьми, а відтак благоволення дітей Божих поміж людьми.

Благословення людське засновується на благословенні Божім і витікає з нього.

До Христа люди не знали про добру волю Бога до людей. Народження Христа, втілення Бога, об'явило любов Божу всім людям. Тепер не може лишатись найменшого сумніву в добрій волі Бога супроти всіх людей.

Минулого століття один моравський місіонер продав себе в рабство на плянтації, щоб мати нагоду оповісти рабам мурінам про Христа. Ціле життя він працював з ними на непосильній виснажливій праці з ранку до пізньої ночі. Він їв їхню бідну і невистарчальну поживу, зносив брутальності наглядачів.

Не тільки це: він терпляче зносив насмішки і брутальності інших рабів. Більшість рабів не мали сумніву в тім, що цей місіонер любив їх незвичайною любов'ю. Бог зробив для людства безмірно більше.

Той, хто був Творцем всесвіту, обмежив Себе сферою людського існування. Спільність вищих духових істот Він проміняв на товариство тупих і злобних людей. Будучи автором безсмертя, Він пережив у тілі ганьбу, катування і смертні муки злочинця. Все це і безмірно більше Бог приніс в жертву для людського спасіння. Хто може тепер сумніватись у добрій волі, в любові Бога до себе? Це в свою чергу накладає на нас обов'язок любити інших. Любов Бога незвичайна тим, що Він не тільки любить доброго і праведного, але і грішника, розбійника на хресті і Марію Магдалину не менш, ніж Марію, Матір Христа, і ап. Івана. Це є речі, на які ангели бажають дивитись і про які вони співали пастухам у полі в Різдвяну Ніч.

Як же ми святкуватимем цей день? Звичайно кажуть, треба приготувати 12 українських страв. Треба гоститись. Дехто, не знаючи міри, буде мати великі труднощі, щоб знайти ранком дірку для ключа у власних дверях. Звичайно, всі поліційні в'язниці будуть переповнені святкуючими громадянами, які попали в конфлікт із законом з нагоди свят. Так світ по своєму розумінню святкує Різдво. Якщо людина святкує в міру — в цім нема зла і 12 страв, якщо обійдеться без надмірности, є добрим звичаєм. Але головною річчю в святкуванні Різдва Христового є духові вчинки, а не їжа і питво. Ангели благовістили впокій і благословення. Отже, простіть своєму ворогові кривду.

Направте, зроблене іншому, зло. Нехай добра воля панує в родині. Якщо в серці має місце якийсь неспокій і докучає совість — шукайте миру в молитві на самоті. Добра воля супроти людей вимагає від нас, щоб, думаючи про свою вечерю, ми подбали і про вечерю для тих, які потребують нашої допомоги. Часом добре відношення і прихильне слово може багато зробити для пригніченої людини.

Це зробить ваше святкування Різдва щасливим і духовим, від такого святкування не болітиме голова, але радість і правдивий впокій людини зросте і поглибиться.

Д-ма

УКРАЇНІ НА РІЗДВО

Краю мій, степом мальований,
Думко моя яснокрила,
Скарбе мій, в серці захований,
Смутку мій, радість і сила!

Стільки безцінних, незлічених
Дав подарунків мені ти...
Давнім минулим помічених,
Всіх не згадать, не злічити.

Пісні, зі мною мандруючі,
В серці назавжди залишив,
Ясним узором чаруючим
Їх на житті моїм вишив.

Ті подарунки незлічені
Довго вже тут, на чужині,
В серці, життям покаліченім,
Я бережу, як святині.

Що ж за дарунок коштовний
В світле, Різдвяне свято,
Краю мій, степом мальований,
Зможу тобі я послати?

Я — не герой... Особливе
Щось в подарунку не маю,
Просто майбутнє щасливе
Щиро тобі я бажаю.

ЧОМУ ДЗВОНИ БЛАГОВІСТИЛИ

(Легенда)

В далекій країні, про котру мало хто чув, стояла чудова церква. Вона знаходилась на високім горбі, посередині великого міста. Кожної неділі і на великі свята, так як Різдво, можна було зобачити тисячі людей, що йшли до церкви на горбі. Коли ви прийшли б до будинка, ви зобачили б великі колони і темні проходи та величезний вхід, що вів до головних дверей церкви.

Ця авдиторія була така довга, що від входу тяжко було зобачити другий кінець, де знаходився хор та де сидів проповідник за мармуровим столом. На самім кінці знаходився орган, який мав таку силу, що коли він починав грати, то люди, що жили милі від церкви, могли чути чудову музику. Такої церкви не було ніде інде, зокрема коли були засвічені всі світла для якогось свята, то вона була наповнена старими і молодими. Але предивною річчю зі всіх у цій церкві були дзвони.

На розі церкви стояла башта збудована з граніту. Плющ обвив її так далеко як можна було бачити, бо ця велика башта була така ж велика як і ця велика церква. Здавалося, що вона майже сягала верхом неба. Усі знали, що на самій горі в башті знаходились Різдвяні Дзвони. Вони висіли там з того часу, як була збудована церква, та були найдивнішими дзвонами на всім світі. Ніхто ніколи не бачив їх, бо не було сходів, що вели б до них. Ніхто не міг дзвонити в них, бо не було довгої вірьовки там, за яку можна було б потягнути.

Найдивнішою річчю було те, що ніхто ніколи не чув їх, жаден у цім великім місті, бо перейшли вже довгі роки від часу, коли дзвони дзвонили. Близько церкви жив старенький дід. Він казав, що пам'ятає, що його мати казала про те, що вона чула ці дзвони, коли була маленькою дівчиною. Це були Різдвяні Дзвони та на Свят-Вечір у давнину можна було бачити людей у місті, як вони йшли на горб з своїми дарами для дитинки Христа. Коли найкращий і найбільший дар любови було принесено наперед, то можна було чути понад спів хору голоса Різдвяних Дзвонів на горі в башті. Всі люди в місті зупинялись, прислухаючись до чудесного дзвону. Дехто казав, що вітер калатав ними, інші знов казали, що вони були так високо в небі, що ангели дзвонили в них.

А тепер уже пройшло дуже, дуже багато років, відколи хтонебудь чув їхній дзвін. Проповідник казав, що не було чути дзвонів тому, що чоловіки були надто зайняті набуванням грошей і що жінки були надто захоплені, шиючи собі гарні сукні й капелюхи, що всі вони забули про Дитину Христа. Що кожний з них старався принести дар, який був би кращим, ніж у його сусіда, та цим показати своє багатство. Він казав, що лише дари любови викликували чудову музику дзвонів.

Все ж кожного Різдва найбагатіші люди з міста наповнювали церкву аж до передніх місць, кожний з них із своїм даром кращим від другого, але хоч музика була гарна і не бракувало дарів, все ж лише виття вітру можна було чути у високій гранітній башті.

Декілька миль від міста в малім селі жив хлопець на ім'я Петро разом із своїм маленьким братом. Вони чули оповідання про велику церкву і чудову музику дзвонів та що всі, хто любив Христа-Немовлятко, приносив жертви для бідних.

Петро і його малий брат мали таємний плян, про який вони говорили кожного дня. Петро з своїм маленьким братом щадили все, що могли, через довший час, щоб принести дар любови Христові на Різдво. Вони плянували піти до великого міста до тієї величезної церкви і взяти з собою дар, бо вони любили Немовля-Христа. На Свят-Вечір було дуже зимно, земля була вкрита білим покривалом. Петро і його маленький брат натягли на вуха свої капелюхи, взяли рукавички, підняли вгору коміри і попрямували до церкви. Це була довга, довга зимна дорога, але вони йшли скоро, та ще перед темнотою вони могли зобачити світла в місті. Але раптово вони почули дивний шум. "Що це?" — спитав Петро. Вони зупинились, щоб прислухатись. Вони почули шум знову. "Певно з кимсь сталась пригода", — сказав Петро. Вони перебігли дорогу і знайшли маленького пса, майже вкритого снігом і сильно пораненого. Петро схилився над ним. Зобачивши, що песик не міг ходити, він каже маленькому братові: "Ти мусиш іти сам, поки я віднесу песика на найближчу фарму. Він, певно, сконає, якщо ми лишимо його в снігу".

"Сам!" — відповів менший брат.

"Ти пропустиш чудове Богослуження в церкві". "Я знаю", — сказав Петро. "Але я не можу лишити маленького песика сконати в снігу і ти мусиш іти сам. Я певний, що Дитина-Христос знає, що я люблю Його і що я любив би прийти і поклонитись Йому". Засунувши руку в кишеню, він вийняв невеликий пакунок і сказав: "Візьми це, братику, і коли прийдеш до великої церкви, положи це на столі спереду за мене". Маленький брат поспішав до великого міста. Петро сильно моргав очима, аби стримати сльози, коли він чув сніг під ногами у брата, що спішився до міста і зник у темряві. Петро узяв маленького пе-

сика і побіг з ним на найближчу ферму. Там сільська жінка пообіцяла йому доглядати песика, аж поки Петро не повернеться по нього.

Петро вийшов і йшов так скоро, як міг, знову до церкви, щоб зустріти брата. Церква була правдиво чудовим місцем цього вечора. Кожний казав, що вона ніколи не виглядала так гарно. Коли великий орган грав і люди співали різдвяні пісні, здавалося, що стіни тремтіли від звуків. Коли скінчилась музика, почалась процесія людей до стола наперед з дарами.

Перше встав король поважно і повільним кроком вийшов наперед. Люди бачили, як він зняв із своєї голови корону, прикрашену діямантами й іншими дорогоцінними каменями. Як вона сяяла на столі! У людей стисло дихання. Напевно тепер дзвони пічнуть грати, бо ніколи не було, щоб хтось приніс такий дар, як цей. Вони всі напружено прислухались, але нічого не було чути з великої башти.

Тоді встала королева, зодягнена в прекрасний одяг, вона вийшла наперед і, розстібнувши своє перлове намисто, поклала його на стіл. Кожен прислуховувався знову, але можна було чути тільки шум вітру з старої кам'яної башти.

Потім встав банкір, пишно перейшов поміж людей і, вийнявши велику пачку грошей, поклав їх на стіл. Але всюди було тихо й ніхто нічого не чув.

За ним встав заслужений вояк. Як у війську, він помаршував до стола і, взявши свою шаблю, поклав її на стіл. Але ані одного звука не було чути від Різдвяних Дзвонів. І так приходили інші, аж поки, майже, кожен присутній поклав свого дара на столі. Маленький брат стояв на самім заді і думав: "Що мені робити?" Дар Петра виглядав таким маленьким у порівнянні з багатими дарами інших людей. "Я не можу дати такого маленького дара", — думав він. Але тоді він пригадав, як довго Петро щадив, і як він буде жалувати. Тримаючи міцно цей його дар, він протиснувся до стола наперед і поклав дар на стіл, застидавшись. Тоді раптом усі зупинились, велике згромадження встало, проповідник підняв руки, щоб всі стихли, і в той час усі чули, як з башти плили тихі чарівні передзвони Різдвяних Дзвонів. Потім усі обернулись побачити, що то був за дар, який викликав музуку чудових дзвонів, які були мовчазні так довго. Але все, що вони могли побачити, була дитяча постать маленького брата, який увесь зачервонівшись, спішив до проходу і вибіг з бокових дверей церкви.

Коли він знайшов Петра, він обняв його і сказав: "Петре, Петре, чи ти чуєш? Чи ти чуєш їх? Це був твій дар любови". Обнявши один одного з очима повними сліз, вони прислухались до Різдвяних Дзвонів.

З. Р. МакДоналд Алден.
Переклав **М. Ф.**

Т. Шевченко

***

Во Іудеї во дні они,
Во время Ірода царя,
Кругом Сіона й на Сіоні
Романські п'яні легіони
Паскудились. А у царя,
У Ірода таки самого,
І у порогу й за порогом
Стояли ліктори. А цар...
Самодержавний государ!
Лизав у ліктора халяву,
Щоб той йому на те, на се...
Хоч півдинарія позичив;
А той кишенею трясе,
Виймає гроші і не лічить,
Неначе старцеві дає.
І п'яний Ірод знову п'є!
Як ось не в самім Назареті,
А у якомусь у вертепі,
Марія Сина привела
І в Вифлеєм з малим пішла...
Біжить почтар із Вифлеєма
І каже: — Царю! Так і так!
Зіновать, кукіль і будяк
Росте в пшениці! Кляте плем'я
Давидове у нас зійшло!
Зотни, поки не піднялось!
— Та що ж, — промовив Ірод п'яний, —
По всьому царству постинать
Малих дітей; а то, погані,
Нам не дадуть доцарювать. —
Почтар, ніврокy, був підпитий,
Оддав сенатові приказ,
Щоб тільки в Вифлеємі били
Малих дітей.

23. СЛУЖІННЯ НЕ Є БЕЗКОШТОВНЕ

> І приходять до дому вони. І знову зібралось багато народу, що вони не могли ані хліба з'їсти. Коли ж Його ближчі почули про все, то вийшли були щоб Його забрати, бо говорено що Він несамовитий. (Марка 3.20-21).

Фарисеї старались всіляко обвинувачувати Ісуса. І одним з таких обвинувачень було те, що вони говорили що Він несамовитий. Гріх заздрости є дуже небезпечним гріхом і ті що хворіють на цей гріх завжди обвинувачують тих кому вони заздростять.

Щоправда Ісус дивував не лише священників і фарисеїв. Він дивував усіх людей, навіть свою родину. Він залишив Свій дім у Назареті. Він залишив Своє заняття, Свою працю в Назареті. Столярство в тих часах було дуже добрим і поплатним фахом і столярам звичайно добре жилося. Однак Ісус усе те залишив і стався подорожуючим учителем чи проповідником. Крім того як столяр Він не мав школи чи вишколення на проповідника чи на вчителя, тоді коли книжники й священники мали потрібне вишколення бо вони пройшли їм потрібну школу. Невжеж Ісус, питали люде, добре зробив покинувши Свій столярський верстат, з якого Він міг добре жити й стався волоцюгою?

Крім незадоволення в домі Свого "батька" Йосифа та обурення між жителями міста Назарету, Ісус Своїм поводженням а зокрема Своєю наукою викликав до Себе ворожнечу в усієї верхівки ізраїля. Він заперечував досі приняту релігію, релігію якої тримався ізраїль на протязі цілих століть. Тим самим Ісус поставив Своє життя в дуже грізне й дуже небезпечне положення. Він наразив Себе на велику небезпеку. Він поставив Себе в небезпечне положення супроти влади. Він зробив Своїми ворогами тих які мали в їхніх руках силу Закону, силу порядку, силу права. Тому то Його почали чимраз то більше переслідувати.

Потретє, Ісус вибрав Собі кількох людей і з них створив нову спільноту, і дивні люде були в тій групі. Там були очайдухи-рибалки. Там був колишній митник-грішник. Там був фанатик-націоналіст. Там були такі люди від яких інші сторонилися, яких інші уникали, бо ж вони не були людьми яких вибравби собі якийсь розсудливий чоловік. Хто ж придумавби вибрати собі таких друзів?

Своїм поводженням і Своїми вчинками Ісус відкинув усі людські принципи організації, всі людські методи. Це що інші робили й це що інші думали не означало нічого для Ісуса.

Ісус відкинув всякі людські вартості. Він відкинув забезпечення. Фактом є, що люде в цьому світі найбільш думають про забезпечення, про забезпечення на цій землі. Звичайно всі стремляться до того щоб мати певну, забезпечуючу працю, щоб не наражатись на матеріальні труднощі. Ісус відкинув це! Сьогодні є багато людей що покладають більше уваги на матеріальне забезпечення ніж на моральну правду. Багато є таких що підтримують неправду щоб тільки не оскорбити себе матеріально.

Ісус відкинув науку й публічну опінію Свого століття. Фактично, Він відкинув науку й публічну опінію цілих попередніх століть! Він показав, що Він не дбає про це що люде думають про Нього. А чимало ви знайдете таких людей навіть сьогодні, які не питають себе що Бог думає про них, що Бог каже про них, але що другі люде думають, що інші люде скажуть. (У цьому сенсі Ісус відкинув теж науку й публічну опінію цілих грядучих століть!)

Отож, як бачимо, Ісус наразив Себе на велику небезпеку. Недаром Його родина почалась журитись про Нього. Чейжеж люде говорили що Він несамовитий, і трудно було доказати людям що Він поступає правильно та що вони самі розуміють і живуть не правильно.

Приятелі Ісуса переживали цим. Вони хотіли порадити Йому щоб Він залишив таке не тактовне й не відповідне поступування. Ми читаємо, що вони почувши як люде обвинувачували Ісуса "вийшли були щоб Його забрати." Вони ще хотіли переговорити з Ним, щоб Він не наніс сорому ані Собі, ані їм, ані Своїй родині.

Змагання за правду не було лише долею Господа Ісуса Христа. Воно було теж долею багатьох інших людей, людей які вчились від Ісуса й від Духа Святого, людей які розуміли правду й які мали відвагу говорити правду незалежно від наслідків. Правдулюблячі люде знають що **служіння не є безкоштовне** й що в обороні правди часто треба пожертвувати своїм майном, своєю карієрою, своїми вигодами, а навіть своїм життям!

Легко є любити Бога й легко є любити свій народ, коли добре живеться. Але коли настануть тяжкі часи, коли настане "люте врем'я", тоді треба дати докази своєї любови й свого смиріння. Майбуть про це думав Т. Шевченко, коли він писав:

"Смирітеся, моліться Богу
І згадуйте один другого;
Свою Україну любіть,
Любіть її... во время люте;

В останню, тяжкую мінуту,
За неї Господа моліть!"

Ісус вибрав був Дванадцятьох, бо вони знали що **служіння не є безкоштовне;** вони були рішені залишити все й піти слідом за Правдою! Чейжеж Сам Ісус був Правда й щасливі були ті люде які зрозуміли й пізнали це!

Наш письменник Іван Франко зрозумів був правду Божу. Попи його за це не любили. Він змагався за правду. Попи його обвинувачували. Він служив Правді (Ісусові Христові) всім серцем і цілим життям своїм. І він знав, що **служіння не є безкоштовне!** Він був готовий на всякі труднощі. Він пожертвував своїм майном, своєю карієрою ради своєї любови до Правди. Він теж об'єднав був кругом себе тих на яких попи дивилися згорба й з призирством. Попівську неправду він порівнював до високої гранітної скали, коли він писав:

Я бачив дивний сон. Немов передо мною
Безмірна та пуста і дика площина,
І я, прикований ланцом залізним, стою
Під височезною гранітною скалою,
А далі тисячі таких самих, як я.

Попівська неправда морила й давила всіх людей і тому, фігуративно, Франко дальше писав:

У кожного чоло життя і жаль порили,
І в оці кожнього горить любови жар,
І руки кожного ланци, мов гадь, обвили,
І плечі кожного додолу ся схилили,
Бо давить всіх один страшний якийсь тягар.

Так як Ісус мав віру й надію, що люде зрозуміють Його й що Його праця не лишиться марною, так теж і Франко, який полюбив і пізнав був Правду-Істину, в своїй надії й вірі мріяв пишучи:

І всі ми вірили, що своїми руками
Розіб'ємо скалу, роздробимо граніт;
Що кров'ю власною і власними кістками
Твердий змуруємо гостинець і за нами
Прийде нове життя, добро нове у світ.

Дорогий читачу: Чи ти прагнеш серцем своїм зрозуміти Правду? зрозуміти й пізнати Ісуса Христа? Якщо так, то щасливий ти є. Але пам'ятай що коли ти зрозумієш Правду, то ти мусітимеш поставити себе для служіння, а **служіння не є безкоштовне,** бо служити Правді значить відректися самого себе, відректися всіх людських цінностей і йти слідом за Ісусом, Який сказав: "Хто не відречеться самого себе й не візьме свого хреста й не піде слідом за Мною, той Мене недостойний!"

Отож, дорогий друже, зроби в серці своїм рішення **сьогодні.** Ісус кличе тебе до служіння, але пам'ятай що **служіння не є безкоштовне!**

Пастор Володимир Кучер

ВОЛОДИМИР САМІЙЛЕНКО

1864 — 1968

Володимир Самійленко, один з визначніших українських поетів, родився в Сорочинцях на Полтавщині. Вчився в полтавській гімназії і київському університеті. По скінченні університету був телеграфічним урядником, а потім редактором часопису в Чернигові. Пізніше перенісся до Києва і співробітничав у кількох українських часописах. Перший раз виступив на письменницькому полі в 1886 році. Вславився головно своїми сатиричними поезіями.

Сатиричні поезії Самійленка характеризує щирий гумор і сарказм. Висмівав він хиби, недостачі й помилки сучасного йому українського громадянства та п'ятнував його ледарство, шкчемність і полохливість. Колючим глумом і кпинами безпощадно жалив це громадянство, але робив це все з метою засоромити винних і привести їх до поправи та взагалі збудити громадянство до активної роботи. І хоч Самійленків гумор не раз дуже гострий і вщіпливий, то проте чистий і правдивий.

Іван Франко високо цінив твори Самійленка і, пишучи про них, одного разу сказав, що вони "викінчені, витончені, обшліфовані і вилелеяні, написані бездоганно, ясною, як небесна блакіть, прозорою і дзвінкою мовою". Зновоу Сергій Єфремів пише про Самійленка, що він "належить до того критичного напрямку українського громадянства, що прокинувся в 80-х роках під впливом громадського занепаду, як реакція проти дефектів нашого національного життя".

Одним із цих дефектів, цебто хиб, нашого національного життя було інтелектуальне лінивство, нехіть до здорового думання, що завжди визначається назадництвом і безхарактерністю, а до того ще й упрямістю, волячою впертістю і страшною ненавистю до всього, що нове, особливо до нових думок. В моді

цих інтелектуальних лінюхів є виправдувати свій обскурантизм тим, що вони тримаються "того, що їх батьки, діди й прадіди трималися". Про таких "предкопоклонників" Самійленко пише ось як:

Один господар був свободі друг великий
І зняти він хотів з вола ярмо навіки.
Але на той замір так віл йому сказав:
"Відколи я живу, я те ярмо тягав
І батько мій носив і всі діди носили.
Спасибі Богові, наш рід не збувся сили.
За ласку дякую. Не був би я волом,
Якби я не хотів зістатись під ярмом".
І люди є такі, та ще й вперті,
Родились в ярмі, в ярмі хочуть і вмерти.

Одна з тих поем Самійленка, що зробили широкий розголос серед українського читаючого громадянства й причинилися багато до популярности автора, безперечно є поема "На печі". В ній поет дуже влучно й майстерно характеризує запічний патріотизм — патріотизм тих, що "зв'язали язик, щоб кохати ідею"; що бояться говорити меншим братам правду, щоб не наразитися на неприємности й небезпеки з боку "власть імущих". Ось кілька характеристичних місць у цій поемі:

"Хоч пролежав цілий я свій вік на печі,
Але завше я був патріотом, —
За Вкраїну мою чи то в день, чи в ночі,
Моє серце сповнялось клопотом.
Бо та піч — не чужа, українська то піч,
І думки надиха мені рідні;
То мій луг дорогий, Запорожська то Січ,
Тільки в форми прибралась вигідні...

...."Так нехай же працюють словами й пером
Ті, що мають дві шкурі в запасі...
І, розважившн так, я віддався цілком
Праці тій, що єдина на часі.
На таємних думках та на мріях палких
Я роботу народню обмежу;
Та за-теж для добра земляків дорогих
Я без мрії й хвилини не влежу.
І у мріях скликаю численні полки
З тих, що стати за край свій охочі,
Слово ж маю на те, щоб ховати думки,

Якщо зраджують їх мої очі...

⁂

...."О, країно моя! я зв'язав свій язик,
Щоб кохати безпечно ідею.
Але в грудях не можу я здержати крик
У годину твого ювілею:
"Ще стоїть Україна! Не вмерла вона
І вмирати не має охоти:
Кожна піч українська — фортеця міцна,
Там на чатах лежать патріоти"....

Поет також розумів вагу й потребу єдности взагалі, а в часі визвольних змагань зокрема. Тієї єдности-поєднання він щиро бажав і до неї закликав кожного, "хто хоче всім свободи". Свій коротенький вірш "Україна" кінчить він такими словами:

...."Гей, хто хоче всім свободи,
Поєднаймось, як брати!
Сонцем правди, світлом згоди,
Боже, шлях нам просвіти!"

Кожному щирому українцеві корисно вдуматися в зміст цих чотирьох рядків.

Поет, розуміючи українську суспільність наскрізь, здавав собі справу з того, що було можливе, а що неможливе в тодішніх умовинах. Тому то він не кликав до поєднання всіх без розбору. "Гей, хто хоче всім свободи!" — кличе він. Отже, кличе до поєднання всіх українців, що бажають свободи собі й другим українцям. Не кличе він тих, що хочуть свободи тільки собі, своїй партії або своїй віроісповідній групі, але тих, що хочуть бачити свобідними всіх. Тих він взиває поєднатись по-братерськи, щиро, нелицемірно.

А в братерському об'єднанні не можуть мати місця ніякі партійні фанатики, що ставлять інтереси партії понад інтереси нації; не можуть мати там місця людці зі скритими цілями, всілякі інтриганти і т. п. Бо це самонаглядна правда, що не можуть ніколи дійсно поєднатися ті, що не мають спільної мети перед собою. Неможливо єднатися тим, що "тягнуть до ліса" з тими, що "тягнуть до біса". Не можуть, приміром, ті, що навчають, що тільки українець-католик є правдивим українцем, по-братерськи поєднатися з тими, що навчають, що добрий греко-католик є злим українцем. Ті люди, як бачимо, взаємно заперечують собі право бути добрими українцями. Вони хочуть свободи

тільки своїм віроісповідним групам, а не всім українцям.

Наприкінці поет взиває Бога, щоб освітив нам життєвий шлях "Сонцем правди, світлом згоди". Чи ж можуть нелицемірно повторити за поетом цю молитву ті, що є ворогами правди й згоди? Ті, що лож поширюють і згоду розбивають? Ні, так можуть молитися тільки ті, що всім свободи бажають і в ім'я тієї свободи по-братерськи єднаються та рам'я в рам'я спільним шляхом прямують до визначеної спільної національної мети.

Коли б український народ вчився від таких своїх письменників, як Самійленко, замість іти наосліп за різними лжепророками-темнителями, то нині його положення не було б таке оплакане. Сказав Шевченко: "Як би ви вчились як треба, то й мудрість була би своя".

Л. С.

("Наше Слово")

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

РОЗДІЛ 29

ПРО ГОСПОДНЮ ВЕЧЕРЮ

I. Наш Господь Ісус тієї ночі, якої був виданий, призначив сакрамент Його тіла і крови, що називається Господньою Вечерею, яку належиться додержувати в Його церкві до кінця світу для: вічної пам'яті Його жертви Собою в Його смерти; для скріплювання її користей для правдивих віруючих; їх духового живлення і зросту в Нім; їх дальшого заняття в усіх обов'язках, якими вони зобов'язані Йому; та щоб бути зв'язком і приреченням їх спільности з Ним і один з одним, як членів Його містичного тіла[1]).

I.

[1]) 1 Кор. 11:23-26 — 1 Кор. 12:13
1 Кор. 10:16, 17,21

II. В цім сакраменті Христа не приноситься в жертву Його Отцеві, ані доконується жадної жертви для відпущення гріхів живих чи мертвих[1]), але цей сакрамент є лише спогадом про цю Його єдину жертву Себе на хресті, яка сталася один раз і назавжди. Господня Вечеря є так само духовим принесенням за це всякої можливої хвали Богові[2]).

Через це папська жертва під час обідні, як вони її називають, є якнайбільш гидкою і шкідливою річчю зглядно однієї і тільки однієї жертви Христа, яка є поодиноким умилостивленням за всі гріхи вибраних[3]).

II.

[1]) Жид. 9:2, 25, 26, 28 — [3]) Жид. 7:23, 24, 27
[2]) 1 Кор. 9:24-26 — Жид. 10:11, 12, 14, 18
Матт. 26:26, 27

III. Господь Ісус Христос у цій установі призначив Своїх слуг оголошувати людям Його слово заснования Господньої Вечері, молитись і благословити елементи хліба і вина і цим приділювати їх з звичайного ужитку для святого; як також брати і ломити хліб, брати вино і (беручи самим також участь) уділювати обидва учасникам, але жодним із тих, хто не є присутній на зборах[2]).

III.

[1]) Матт. 26:26-28 — 1 Кор. 11:23-26
Марк 14:22-24 — [2]) Діяння 20:7
Луки 22:19, 20 — 1 Кор. 11:20

IV. Приватні обідні або приняття цього сакраменту священиком або кимбудь самітно[1]), як також відмовлення чаші людям[2]), поклоніння елементам, їх піднесення або ношення з місця на місце для адорації, та зберігання їх для якогобудь удаваного реліїйного вжитку, все це є проти природи цього сакраменту і установи Христа[4]).

IV.

[1]) 1 Кор. 10:6 — 1 Кор. 11:25-29
[2]) Марк 14:23 — [4]) Матт. 15:9

V. Зовнішні елементи в цім сакраменті належно уділені для вжитку, призначеного Христом, мають таке відношення до Його розп'ятого, що правдиво, але лише сакраментально, їх називається часом іменами речей, що вони репрезентують, а саме тілом і кров'ю Христа[1]), хоч у субстанції і своїй природі вони продовжують лишатись правдиво і лише хлібом і вином, якими вони були раніш[2]).

V.

[1]) Матт. 26:26-28 — Матт. 26:29
[2]) 1 Кор. 11:26-28

VI. Навчання, яке проголошує зміну субстанції хліба і вина в субстанцію тіла і крови Христової (Повищу доктрину звичайно називають переісточенням) через присвячення священиком, або в який інший спосіб, є супротивне не лише одному Святому Письму, але також здоровому розумові і розсудку і таке навчання зневажає природу сакрамента та було і є причиною до багатьох марновірств, навіть більш того, причиною до

вульгарного ідольства[1]).

VI.

[1]) Діяння 3:21 Луки 24:6, 39
1 Кор. 11:24-26

VII. Достойний одержувач, приймаючи зовнішньо видимі елементи цього сакраменту[1]), у цей же час також внутрішньо вірою справді і дійсно, однак не плотю чи тілесно, але духово, одержує і живиться розп'яттям Христовим і всіма користями Його смерти. Тіло і кров Христа тоді не є у плоті, або тілесно в хлібі і вині, або з хлібом і вином, або під видом хліба і вина, все ж тіло і кров Христа так само дійсно, але духово, наявні вірі віруючого в цій установі, як і самі елементи наявні їх зовнішнім чуттям[2]).

VII.

[1]) 1 Кор. 11:28 [2]) 1 Кор. 10:16

VIII. Хоч нетямущі і злі люди часом приймають зовнішні елементи в цім сакраменті, все ж вони не одержують речей, які цей сакрамент означає, але стають винні тіла і крови Господа на свій власний осуд, приймаючи сакрамент недостойно. На цій підставі всі нетямущі і безбожні особи, тому що вони не є готові зазнавати втіхи спільности з Ним, є недостойні стола Господнього і не можуть без великого гріха[1]) приймати ці святі тайни, в той час як вони лишаються такими, як вони є, як так само їх неможна допускати до участи в тайнах[2]).

VIII.

[1]) 1 Кор. 11:27-29
2 Кор. 6:14-16

[2]) 1 Кор. 5:6, 7, 13
2 Сол. 3:6, 14, 15
Матт. 7:6

РОЗДІЛ 30

ПРО ЦЕРКОВНУ ДИСЦИПЛІНУ

I. Господь Ісус, як Цар і Голова Його церкви, на цій підставі призначив старших церковних, як уряд у церкві, який різниться від світського уряду[1]).

I.

[1]) Іс. 9:6, 7
1 Тим. 5:17
1 Сол. 5:12
Діяння 20:17, 18

Євреїв 13:7, 17, 24
1 Кор. 12:28
Матт. 28:18, 20

II. Цим старшим доручені ключі Царства Небесного, силою яких вони мають владу відповідно затримати або відпустити гріхи, закрити Царство перед нерозкаяними, як словом, так і судом, або відкрити його грішникам, які розкаюються, це доконується служінням благовістя і звільненням від суду, як того може вимагати нагода[1]).

II.

[1]) Матт. 16:10
Матт. 18:17, 18

Йоана 20:21-23
2 Кор. 2:6-8

III. Церковний осуд необхідний для направлення і здобуття тих братів, які переступили, для вдержування інших від подібних учинків, для очищення тієї закваски, що може заразити всю замісь; для оборони шани Христа і святого визнання благовістя, та для того, щоб запобігти гніву Божому, який справедливо може упасти на церкву, якщо вона допускала, щоб Його завіт з Його печатями зневажались горезвісними і впертими переступниками[1]).

III.

[1]) 1 Тимот. 5:20
Матт. 7:6
1 Тимот. 1:20

1 Кор. 11:27-кінець.
Юди в. 23.

IV. Для кращого осягнення цих цілей церковна управа має уживати: напімнення, завішення участи в Господній Вечері на певний час і виключення з церкви відповідно до природи злочину і хиби переступника[1]).

IV.

[1]) 1 Сол. 5:12
2 Сол. 3:6, 14, 15
1 Кор. 5:4, 5, 13

Матт. 18:17
Тита 3:10.

"Людина не є тим, що вона думає, але що думає, тим вона є".

ЦИТАТИ

"Великим зужиттям життя є, так його вжити на щось, що триватиме довше за нього". В. Джеймс.

"Життя певно послано нам для вищих цілей, ніж для збирання того, що наші предки мудро викинули геть". С. Джансон.

ПОМЕР СВЯЩЕНИК ІВАН ГАВРИК У ТОРОНТІ

У вівторок, 22-го жовтня 1968 р., помер священик Іван Гаврик, старшина Української Армії і декан Богословської Академії у Львові, пастор Торонтонської епархії і колишній парох Церкви Христа Царя в Лондоні, Онт. Тіло покійного було поховане на цвинтарі Проспект, Торонто, згідно з греко-кат. обрядом.

Він був особисто знайомий і знайшов прихильність митрополита Шептицького ще за часів, коли той був у Сибіру, а Іван Гаврик старшиною кавалерійського полку російської армії. Священик Іван Гаврик був щирим українським патріотом і став священиком не стільки з релігійних, скільки з патріотичних мотивів під вливом митрополита Шептицького.

У Канаді він з великою прихильністю ставився до українських пресвітеріян в Торонті, часом даючи пожертви на їх громаду і часопис "Євангельську Правду" та відвідуючи їхні молитовні збори. Одного разу він висловився, що він бажав би бачити таку церкву і на українських землях.

У 1959 році він видав книжку "В ім'я ідеї", в якій подає головні етапи свого життя і досвіди. Його опінія про Рим і зв'язки українців з ним наявно негативні. Він пише на ст. 119, що Римська церка "повита духом макіявелізму прищепленого в Римській Церкві орденом Єзуїтів". "Ця специфічна ментальність Римської церкви" — пише він — "наказувала їй ігнорувати, понижувати та ображати найбільш численно з'єднаних з нею вірних, як і цілий український нарід, а це все для здобуття собі симпатій у московського народу". Зацікавлені можуть дістати цю книжку безплатно з редакції "Євангельської Правди".

ХАРАКТЕРНО

В програмі 9-го Конгресу Українців Канади в суботу, 12-го жовтня 1968 р., знаходимо оголошення про богослуження для учасників конгресу в укр. кат. церкві і православній, але нічого не згадано про укр. євангеликів.

ПРИВІТАННЯ

Українське Євангельське Об'єднання, що є одним з кількох невеликих українських євангельських організацій в Канаді, вислало привітання до кардинала Сліпого, як також і до митрополита Іларіона. В цій акції не брали участи жодна з окремих українських євангельських деномінацій у Канаді, ані Рада Українських Євангельських Церков.

В світі радість стала,
Яка не бувала!
Над вертепом зоря ясна
В небесах засяла.

Там Господь з'явився,
З Діви народився;
Мов людина, пеленами
Вбогими повився.

Ангели співають,
Бога величають.
Всім народам ту чудову
Новину звіщають.

Ми також співаймо,
Бога величаймо!
Свого Спаса і Владику
В колядках прославмо! Амінь.

A CHRISTMAS CANDLE

Mark came running in with the mail, shouting, "A Christmas package already! For you, Mom! It's postmarked Concord."

"It must be from Aunt Ann," Mother guessed.

She took the package. It was small, hardly six inches square, and heavy for its size. She began to unwrap it at once. There was a gift box inside the packing box. The others all stood close, watching, curious to know what was in it.

When Mother lifted the inner cover Joan exclaimed, "There it is! A Christmas candle! What a big fat one!"

"Almost as wide as it is tall," Mark guessed, "about three inches in diameter and four inches high."

Joan sniffed. "It's fragrant! Do you smell it, Mark?"

Mark nodded. "It has a woodsy odor. Something like pine."

Then he noticed something printed on the box; he picked it up and began to read.

"Guess what it's made of, Joan."

"Oh, candles are usually made of wax or tallow, or maybe paraffin."

"Not this one. You'd never guess. Wax comes from bees, you know. And tallow is animal fat. Paraffin is made from petrole-

um, so it's a mineral product. This is wax from a plant!"

"A plant?" No, I wouldn't have guessed that. Tell us more."

"This is a bayberry candle," Mark said, and then he read: "The origin and history of bayberry candles dates back more than three-hundred years. The Pilgrims discovered fields of bayberry bushes that grew along the bays of the Atlantic coast. The berries were covered with a gray-green wax that had a pungent odor. These berries they stripped from the bushes in September. They put them into boiling water for a few minutes, to release the wax, which floated. When the water cooled, the wax was skimmed off. It was then refined again by putting it in hot water and allowing impurities to settle. The wax could then be formed into candles."

"Isn't that amazing!" Joan exclaimed. "But what a lot of berries they must have had to gather to make one candle!"

"You're wrong," Mark answered and went on: "It says here that it took only a quart and a half of berries to make a small eight-inch candle."

"It would take a lot more to make a candle this size," Mother remarked, holding up the fragrant gift candle. "I am amazed again and again, though at the ingenuity of those early settlers. They certainly knew how to discover and use the provisions God placed for us in nature."

"Yeah," Mark said. "All we do for a light is push a button or flip a switch. But you know. I think those people really enjoyed discovering and using things like that. We have our conveniences, but we hardly even think of them. They enjoyed the results of their own labor. That must have been exciting."

Then a thought occurred to him and he went to get the encyclopedia. He soon reported other names for bayberry—candle berry and wax myrtle.

"It's still used in candle making, mixed with other ingredients," he went on, "because it holds better and is less mussy."

"Maybe Aunt Ann can tell us more about it," Joan suggested, and Mother said she would ask when she wrote her "thank-you" letter.

A short time later they heard from Aunt Ann. She wrote:

"Indeed, I've often seen and sometimes gathered bayberries. I'll send you some, so that you can see what they are like."

The next day a small package came, containing some little twigs on which were small clusters of tiny gray berries, about the size of dried pin cherries. It looked a little like Michigan holly. Each berry was hardly larger than a pinhead, and it seemed to be all pit.

Mother suggested that Joan try to gather the wax, and she did. She followed the instructions on the box, and produced a little roll of wax about as big as a little birthday-cake candle.

"How do you suppose they put a wick in it?" she asked.

"Oh, I suppose they could roll the soft wax around a string," Mother suggested. "Those pioneer women knew how to manage!"

Joan tried it and found that it was not the easiest thing to do. But she was proud of her little homemade candle when it was finished at last, even though it did not have perfection of form or beauty of shape.

"It's still a Christmas candle," she said. "And I'm sure the pioneer women took pride in their handiwork. May we light the big one from Aunt Ann and put it in the window?"

Mother nodded. "A lighted candle in the window at Christmas is one way of telling people that Jesus came to be the Light of the world. It's one way of letting our light shine."

"Only one tiny little way," Joan said, as she struck a match and lit the wick. "But I do love to see a lighted candle in the window."

"Aunt Mary"
("The Bible Truth").

THE HEAVENLY PROOF

by Mabel Stevens

"Just think, we've been classmates in school for three whole months and this is the first time we've had the opportunity to really get acquainted with each other!" Janet spoke with real enthusiasm as she and Celia walked home together. She added, "I've been wanting to know you for a long time, Celia."

Celia smiled. "The feeling is mutual, Janet. A whole weekend and we can watch that eclipse together!"

"That's right! An eclipse of the sun is quite a phenomenon and only happens once in a long while."

"Not only a phenomenon, Janet, but a real demonstration of the visible power of God," stated Celia matter-of-factly.

Janet laughed. "Do you believe that, Celia?"

"Of course! Don't you?"

Janet looked a little startled. "Why—I'm not sure— no, I don't believe I do!" In a lighter tone she added, "It will be fun, won't it, watching, seeing the sun go dark, then light again."

"Yes, it will be something to remember," answered Celia soberly.

There was something about Celia that made Janet want to be like her, some deep-down quality that evoked respect and a sense of reliance.

Saturday morning, while Celia's mother did the weekend shopping, Janet helped with the housework, marveling at the ease with which Celia accomplished everything. Making the beds, running the vacuum, washing dishes, one task melting into another without friction—so different from her own home where everything seemed to be in constant confusion, always someone calling someone else to do something or other.

That evening they went to the skating rink. "I'd rather skate than eat," confessed Celia as she buckled on her skates.

"So would I!" echoed Janet.

They skated for an hour, then went to a drugstore for sodas. They were home by ten o'clock and went to bed immediately. For a moment before she turned out the light, Celia knelt by the bed in silent prayer. Janet, already in bed, watched her curiously. "I've never prayed in my life," she said suddenly, "and it's funny, but I've never talked to anyone about it either."

"You've missed a lot then, missed knowing the joy of taking your problems to Someone who is able to take care of them."

"Problems, Celia?"

"Sure! We all have problems."

"What do you say when you pray, Celia? I wouldn't know how to start."

"Oh, not always the same thing, Janet. First I thank God for his love for me, and well... I always ask for guidance for every thing I do. It's a happy feeling to know He is your friend and counselor above all others."

Celia was asleep almost as soon as she got into bed, but Janet lay still for awhile, thinking how simple Celia made praying seem. "She really means it," she thought.

The next morning she watched the family's unhurried preparation for church. "You get ready for church as if it were a regular part of your life," she remarked as they were dressing.

Celia combed her bangs carefully and zipped up her skirt before she answered. "It is a regular part of our life, Janet. We always get ready before breakfast, then all there is left to do is dishes—we have our family devotions at the table."

"Family devotions?"

"Yes."

When the family were seated at the table, Celia's father said quietly "This morning we will read a few selections from Psalm 139 about the presence of God being everywhere."

Janet listened attentively as he read slowly and impressively. She could tell by their attitude that this family believed every word. He read as if he were talking to someone. When he finished he offered a short prayer, adding, "And Father, bless Janet, our guest, and guide her also. Amen."

It was the first time Janet could remember that anyone had ever included her in prayer by name. It stirred her deeply.

But it was not until that afternoon when the girls were in their room exchanging confidences that she began to understand what it was about Celia that was different. It was her earnestness, her sincerity, her promptness in dealing with anything that came up.

Six-year-old Tommy Wilson popped in suddenly, his knit cap pushed back over his red hair and his freckled face alight with question. "How do you spell Christmas, Miss Celia?" he asked as though in a rush.

"Oh, hello, Tommy! C-h-r-i-s-t-m-a-s. Why?"

"Mom said I could learn my piece better if I could spell the word."

"Here, I'll write it for you in big letters!" After she handed it to him, Tommy disappeared as suddenly as he had appeared. Celia was smiling. "His asking made me remember one day last November. I was coming home from the grocery the first time I saw Tommy. His sled was overturned on the sidewalk, the rope was tied in knots, and he was tugging manfully trying to right the sled. I stopped to help him. I was thinking about Christmas, and I asked him what Christmas meant to him. You know what he said? Santa Claus! Come to find out, that was all it did mean to him. I walked home with him and learned that he had never been to Sunday school; his family had moved around a lot, and no one had ever asked him to Sunday school. So I took him in tow, and now he is one of my best Sunday school boys. He also knows why we celebrate Christmas."

"I used to go to Sunday school," Janet said thoughtfully.

"And not any more?"

"No. There's a big difference, Celia, in the way your family and mine act about church. Mine seem to argue so much about who is right and who is wrong that I've come to believe they are all wrong. They can't all be right!"

Celia smoothed her bangs back a little. "People argue, of course. If you don't believe in God, how do you account for the creation?"

"I've never thought much about it."

"Well...., we didn't just come from nothing, Janet. You

know that. If we have God, we have something to hang onto when the going gets rough.—And that means something," she added.

"You really mean that, don't you, Celia?"

"Yes, I do."

Morning dawned clear and cold. The eclipse would last about an hour. At eight o'clock the girls were upstairs with faces close to the East window. The sun rose slowly and they watched with bated breath as the dark shadow began to creep gradually but surely over it. The room began to darken, houses in the street below became only faint outlines. It grew darker and darker. Finally the last vestige of light was gone. The girls stood close together, their arms around each other. Everything was still with a stillness that could almost be felt. Even the city sounds were missing.

"If we didn't know what this was we'd be terribly frightened, wouldn't we?" whispered Janet.

"We certainly would!"

For a short space they were in total darkness. Then a tiny rim of light appeared around the sun, growing gradually. Slowly the dark shadow disappeared. When it became light again the girls were still looking out in awed silence. For the moment Janet knew Celia had forgotten her presence when she heard Celia say reverently, "And some people say there is no God!" Still in an attitude of reverence she continued, "What a perfect demonstration of God's power. He made the sun and gave it to the world for light and warmth. He could take it away if He wished, and we would be in total darkness, like a moment ago."

A change had come over Janet, a look of new understanding.

"Yes," she said in a hushed voice, "I... I feel shaken all over... and all through me, Celia. I've heard about God all my life, but somehow He never seemed real—I've never felt his presence or power before."

"I'm sure you know it now," Celia answered warmly.

"Yes." For a moment Janet was silent. "What was that you said, Celia—'The forces of nature are a demonstration of God's power in action'?—I see what you mean. Nothing human could match that."

("The Bible Truth").

Євангельська ПРАВДА

Січень - Лютий 1969 January - February

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

З ПОЕЗІЙ ДЖОНА ОКСНАМА

[illegible] від нас!
[illegible] всім нам шкоду.
[illegible] Твій
[illegible] й, а ми — свиней

[illegible]
[illegible] недолюдком Своїм!
[illegible] нам до того, щоб про неї дбати,
[illegible] ратили своїх свиней!?

[illegible] Христос,
[illegible]
[illegible] любови
[illegible] милиці

[illegible] вашими дверима і стукає лагідно,
[illegible] свині блокують вхід,
[illegible] людського посідання,
[illegible] вашого лишає Вас.

Переклав д-р В. Левицький.

ЗМІСТ

Віра Симона Мага. А. М. 1

Трильйони живих клітин голосять своє свідоцтво. Р. Ч. Артіст 4

Чорна магія чи перемога сатани? В. Кучер 8

Визнання Віри Пресвітерської Церкви 11

Неправдиве свідчення. М. Ясінський 12

Різне 13

Girls' Service for World Day of Prayer 20

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Рік XXX. Ч. 1. Січень - Лютий 1969 Jan.-Febr. Vol. XXX. № 1.

ВІРА СИМОНА МАГА

Занепад віри серед людей є тісно пов'язаний з поширенням різних марновірств. Так у наші дні журнал "Тайм" стверджує, що у Франції, в батьківщині Вольтера і країні скептицизму, один віщун, ясновида чи якийсь інший шарлатан припадає на 120 громадян, але один тільки лікар на 514 громадян і один тільки священик на 5.000 людей. На різних знавців дороги до таємничого населення Франція витрачає близько більйона долярів річно, отже більше, ніж на наукові досліди. Не краще стоїть справа й у країнах, де панує офіційний атеїзм, де, як пошесть, множаться гадалки, окультисти і астрологи. Відомо, що де є попит, там є і постачання. З такими знавцями містики радяться не тільки прості люди, але підприємці, професори, судді, доктори та священики. Це все доводить, що людина природно мусить вірити в Бога і, якщо їй ту віру відберуть, то вона собі витворює сурогати найгіршого типу.

Такий занепад віри, який ми бачимо в багатьох країнах сьогодні, був і серед загалу на початках християнства. Ми знаходимо в Св. Письмі таких осіб, як Елиму, чарівника на Кипрі, що дорадчував римському губернаторові, чарівників в Ефесі, жидів заклинателів у Греції і т. д.

У Діянні Апостолів також згадується про Симона Мага. Оповідання про нього кидає важливе і цікаве світло на характер фальшивої віри, що не має сили спасти людини, але веде її до руїни.

Писання подає, що Симон увірував і охрестився. При цім варто зауважити, що в часи апостолів для хрещення вистачало словесного визнання своєї віри. Але наочно, що його віра не була ефективна. Її рисою було в першу чергу віра в чуда. В той час, як самаряни увірували Филипові, що "благовіствував про царство Боже й ім'я Ісуса Христа", Симон, "видівши ознаки й чуда великі, дивувався".

Для нього основою його віри були чуда й ознаки, що його дивували. Тепер дійсною ціллю чуда є притягти увагу людей, приготовити їх до проповіді благовістя. Вони є другорядні. Заповнення чудами і всякою зовнішністю без розкаяння, без любови, без внутрішнього духового досвіду є марною річчю. Жива спільність із Христом є найвищою і головною річчю.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL AND EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA

Віра ж Симона була вірою в чуда без духового і морального досвіду.

Подруге, його віра була умова. Він чув щось про Христа і те здавалося йому не злим. Він мав фактичні інформації і їм не заперечував. Проте не важливо, як багато людина знає про Христа, не важливо, як вона це знання набула, якщо це знання є знанням тільки голови без зміни серця і волі, без надії, розкаяння і любови, таке знання не має духової сили. Сатана не є атеїстом і біси вірують, вони знають усі факти, але тремтять.

Оця віра Симона Мага, заснована на чудах і чисто розумова, не мала сили, бо його серце лишалось таким самим, як і раніш. Апостол Петро сказав йому: "Нема для тебе частини, ані долі в речі цій, серце бо твоє не праве перед Богом". І це саме каже благовістя сьогодні всім тим ритуалістам, обрядовцям і номінальним християнам; не важливо, як і коли їх хрещено, якщо їхня віра збудована на зовнішності, на умовости без розкаяння в своїх провинах і без щирого покладання на Христа і Його ласку.

Пригода з Симоном Магом так само є ілюстрацією тенденції до корупції християнства поганськими марновірствами. Той факт, що на молитву апостолів і положення рук Дух Божий сходив на віруючих, незвичайно зацікавило Симона Мага. Він мав кілька своїх магічних точок і в наслідок його віщувань нарід у Самарії вважав його за велику силу Божу. Ось тут йому здавалось була нагода побільшити запас своїх див. І він іде до апостолів із пропозицією купівлі дару. Наочно він садав, що те, що він купив, він зможе потім продати. Принісши гроші, він каже апостолам: "Дайте мені власть таку, щоб, на кого я положу руки, прийняв Духа Святого". Це була спроба підкупити ап. Петра. В пізніші часи церкви, церковна ієрархія приймала підкупства такого характеру, але не апостол Петро, який каліці, якого він зцілив, сказав: "Срібла і золота не маю". Відповідь ап. Петра виразно підкреслює різницю поміж правдивою вірою, правдивим християнством, а поганством. Він докоряє Симонові, що той "Дар Божий хотів за гроші купити".

Основною помилкою Симона Мага, як і поганства в усіх його формах, включаючи і поганство, зодягнене в християнський одяг, є переконання, що одержання духовних дарів не пов'язане тісно з духовим і моральним станом людини. Вони гадають, що за гроші можна купити молитву, чим більше заплатиться, тим довше і більше урочиста молитва триватиме з участю ще вищих ієрархів.

Відповідь апостола Петра заперечує це. Він вимагає, щоб серце людини було праве перед Богом. Все інше другорядне. Без цього нема правдивої віри. Серце стає праве перед Богом лише через покаяння, спільність із Христом, віру, що покладається на Його ласку.

Всі благословення Божі є дарами Божими, що їх уділюється на духових і моральних умовинах виключно. Через це зовнішні установи, обряди, церемонії, претенсії священства на заступництво є без вирішальної потреби.

Коли ви читаєте слова Петра, ви відразу зауважуєте, що він не претендує на якусь силу відпускати гріхи. Він відсилає Симона до Бога, щоб перед Богом той покаявся в ледарстві своїм.

Симонія поширена і в наші дні незвичайно, це є поганське переконання, що дар Божий можна купити чи заробити, у той час, як дійсну силу має лише особиста віра в Христа. В симонії церемонії займають місце віри і священство вивищується над міру.

Докір Петра занепокоїв дещо Симона Мага. Петро остеріг його, кажучи: "Покайся ж у ледарстві цьому твоїм та благай Бога; може відпуститься тобі думка серця твого". Петро загрозив йому гіркістю і ув'яззю неправди.

Симон цього побоявся. Він не жалує за своїм ледарством, але хоче уникнути наслідків. Він продовжує далі думати, що Петро сам зможе щось для нього зробити і просить його помолитись.

Ви не бачите в нього розкаяння або розуміння слів Петра, що сам Симон Маг має звернутись до Бога в покаянні.

Це все виявляє, що переконання, які не йдуть глибоко, зосереджені на зовнішности, є маловартісними, хоч і людина може називати себе християнином і додержувати одних чи других ритуалів.

Лише наша особиста віра є вирішальною в нашім відношенню до Бога; віра, що заснована на покладанні на любов Христову, на щирім розкаянні і на змаганні бути праведним перед Богом.

Що сталось із Симоном Магом потім, ми напевно не знаємо. Передання кажуть, що він ніби стався ворогом апостола Петра, відігравав сумнівну ролю поміж Феліксом і Друзилою. Йосиф, жидівський історик, у зв'язку з цим згадує про якогось Симона. Наочно ця людина була недалеко царства Божого, але його ніколи не зазнала, бо покладалася на зовнішність, на посередництво інших людей, гадала, що дари Божі можна набути без відношення щодо свого власного духового стану.

А. М.

ТРИЛЬЙОНИ ЖИВИХ КЛІТИН ГОЛОСЯТЬ СВОЄ СВІДОЦТВО

Р. Ч. Артіст

(Д-р Р. Ч. Артіст є вченим біологом і ботаністом, попередньо був професором в університеті в Франкфурті над Майном у Німеччині. З 1950 р. є професором і головою відділу в Лісному Каледжі в Нашвіл Тенесі. Член академії наук, автор і т. д.)

(The following article by Dr. R. Ch. Artist is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann. New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.)

Спостереження живих клітин є вражаючим досвідом. Положить кінчик листка маленької водяної рослини Elodea під мікроскоп і підведіть його під великої сили об'єктив. Перед вами появляється найпрекрасніша і добре впорядкована маніфестація життя. Кожна з клітин виявлює чудову структуру. Листок на кінці рослини загально має грубину двох верств клітин, і коли в гострім фокусі, то можна зобачити контури окремих клітин в оптичній секції. Здається, що кожна клітина є одиницею в собі і кожна наочно є спосібною виконувати свої життєві функції незалежно від інших подібних до неї. Стіни клітин, які відділяють одну клітину від іншої, є тверді і незмінні. Ввесь листок зроблено з багатьох соток таких клітин, що перекривають одна одну, як цегли в мурованій стіні. Часто можна бачити слабо ядро, темне і сіре тіло, що випинається в центральній вакуолі — западині клітини (Вакуоля — це мала порожнечина у протоплазмі рослинної клітини, наповнена повітрям або рідиною. Перекладач). Це ядро тримається всередині тонкою стрічкою цитоплазми, що простягається навколо внутрішнього краю. Щільно клітини, як ми знаємо, існує тонка дуже делікатна мембрана. Її не можна бачити в звичайних умовинах, бо вона дуже щільно притиснена до стіни тисненням води або соком клітини всередині. Але коли залляти діяпозитив сильним водним розчином, мембрана стає ясно видимою в наслідок того, що коли вода виходить назовні, обсяг клітини зменшується в мембрані. Тоді кажемо, що клітину плазмолізовано. Але і тут

є рух. І такий рух, який було б тяжко уявити, що він існує в листку рослини, що, здається, такою жорсткою назовні. Довкола найглибшого краю клітини в тонкім цитоплястичнім фільмі є маленькі зелені тільця, що їх називають хлоропластом.

Вони активно не рухаються самі по собі подібно до деяких мікроскопічних звірят, але пливуть, як маленькі човни в потоці. Це є водяниста протоплазма, що є сама жива і рухається. Тут тоді є правдиво фізична основина життя в русі. Якраз у цій рослині рух хлоропластів здається є маніфестацією, видимим засобом виявлення однієї з загальних характеристик, на підставі яких ми розпізнаємо життя-рух.

Сила чи сили, які ділають і спричинюють цей рухаючийся потік протоплазми, нам незнані з певністю, а навіть не можемо ми в сучаснім стані нашого знання пробувати належно пояснити цей феномен. Але його спостерігається тут і там в світі живих речей, однаково в клітинах рослин і звіринних клітинах. Це явище називається протоплазмичною поточністю, або деякими циклювістю, зокрема в Elodea, де циклічна течія живої протоплазми стає видима нашим очам в наслідок руху зелених пластидів, які рухаються за кругом саме в середині стіни клітини. Тепер покладіть краплю з найпростішої культури з організмом амеби на загрітий діяпозитив мікроскопу. Тоді можна зобачити такий же самий рух (поточність, течію) протоплазми.

Звірина (амеба) не пливе, ані пасивно не несеться в краплі води або на неї, вона актуально і дослівно тече. У відміну від рослинної клітини цей кавалок голої протоплазми, що є саме звіриною, не має жорсткої стіни, але лише тонку обмежуючу мембрану, так що коли вона тече, вона міняє форму і витворює продовження тіла. З причини уявної подібности до ноги, ці продовження тіла, одного разу висунені в один бік, другого в інший, назвали псевдоподією або фальшивою ногою. Під великим побільшенням дійсні частинки матерії можна бачити, як вони впливають у псевдонозі під час руху звірини. Дві частини різної щільности протоплазми можна відокремити на внутрішню, більш прозору або водяну масу, що знаходиться майже стало в стані руху, і зовнішню напівтверду або подібну до желятини масу, яка цілковито оточує попередню. Деякі вчені вірять, що ці дві щільності допомагають рухові, зовнішня плазма-желятина стискає водяну масу і так спрямовує її в псевдо-ноги. Інші вірять, що це стається в наслідок тиснення поверхні. Це явище є звичайним, що його спостерігають студенти кожного року на початку курсу біології, і все ж ми не можемо їм сказати, чому це стається.

Навіть якщо ми приймемо попередню теорію, щодо при-

роди і причини амебного руху (соляція і желятивність протоплазми), все ж ми мусимо признатись, що ми в дійсності нічого не знаємо про метаболічні процеси клітин, які б могли їх спричинити. Тут тоді є два роди клітин, які широко різняться: одна з зеленої рослини, друга індивідуальний організм звірини. Кожна в багатьох відношеннях є простою клітиною чи одиницею. Амебу багато зоологів називають найбільш примітивною з усіх звірів. І дійсно поточність її протоплазми є найпростішим з усіх засобів рухання в звіриннім світі. Elodea, хоч і мала рослина, цвіте, має клітини, що не є визначно порізнені, як це в багатьох інших рослинах. З певністю ми можемо сказати, що вони є прості клітини і все ж кожна є високо зорганізованою системою, що виконує складні і необхідні функції життя в свій власний спосіб, в цей самий час роблячи видимим для наших змислів поточність протоплазми один з найбільш звичайних атрибутів життя. Кожна клітина виконує ці діяльности з точністю, що в порівнянню з нею, хід навіть найкращих годинників є незграбною справою.

Говорячи про годинники, певно, що існує багато добре зроблених годинників, деякі навіть мають механізми, що не потребують накручування, і які щораз рухаються в наслідок рухів руки. Тепер не можна успішно продемонструвати, що такий точний механізм, як годинник, повстав в наслідок випадку, цебто без участи розуму і руки годинникаря, ані також і того, що навіть у годинниках, які самі собою рухаються, рух міг би початись без кого, хто перший його розпочав. Коли ми питаємо про живу клітину: "Як ця мікроскопічна, але подивугідна діюча одиниця набула її сучасну форму, або як її пущено в рух, ми стоїмо перед величезною навіть непереможною проблемою, труднощами, в спробах пояснити її початки, і як також її дальше функціонування, хіба що ми обстоювали б, як розумне, так само і логічне, що Ум (Розумність) покликав її до існування. Цей Ум, ця найвища Розумність, в протиставленні до нерозумаючої матерії, є Богом. Треба признати, що, напевно, є зовнішні абіотичні сили в оточенню, які, здається, впливають на поточність протоплазми в клітинах.

Певні дослідники подають, що різні стимули, такі, як: температура, можливо, світло, або осмозне тиснення (тиснення в наслідок різниць концентрації), впливають на солацію і затверджування живої матерії. Але вони зараз же твердять, що поточність і спеціяльно цикловість (рух по кругу) йде безперервно в багатьох клітинах при відсутності будьяких наочних зовнішніх збудників. Через це, здається, це є найменш, частинно під контролею самої протоплазми. Як виявлюється, є щось більш у цій клітині, ніж лише реакція на зовнішні збудники. У цім зв'язку ми так само знаємо, що клітина, в якій ядро було усунено мікророзрізом, скоро вмирає. Усі спроби утримати її зістаються безрезультатними. Нема організатора клітини і клітина не може продовжувати жити. Так само Організатор всесвіту є необхідний для сотворення клітини і для умів думаючих людей, які шукають за першою причиною.

І не тільки тому, що сьогодня я не знаю або не розумію цього явища про діяльність протоплазми в клітині, я є змушений зробити висновок, що Бог існує.

Певно, що багато вживають аргументу, що через те, що наука не знає, ми мусімо прийняти Бога. Я не вживаю цього аргументу. Навіть, коли б ми колись віднайшли й довідалися про сучасну таємницю цієї текучої матерії та прийшли до більш перфектного розуміння живої клітини, ми лише слідували б нашим власним інтелектом за вищим Розумом, Який розпочав рух спочатку і тримав його діючим. Багато теорій було подано щодо спроб вивести живі клітини з мертвої матерії. Певні дослідники твердять, що життя почалось через протогени або через віруси, або через нагромадження молекул протеїни, це все може лишити враження, що врешті прірва поміж метртвим і живим є закрита. В дійсності треба признати, що всі спроби експериментально витворити живу матерію з мертвої матерії виявились цілковито недостатніми. Далі, не безпосередніми доказами, ті, хто заперечують існування Бога, доводять це чекаючому світу, що ніби випадковий збіг атомів і молекул є життям, спосібним утримувати і керувати собою, як це роблять клітини тут описані. Зовсім ні. Вони приймають це, як віруванння. Це є їх приватною інтерпретацією фактів (що є видимі нам усім), що ніби випадковий збіг викликав існування першої клітини.

Прийняти це, це значить прийняти ще більше чудо, ніж віра в те, що Розум покликав її до життя. Я тверджу, що кожна з цих окремих клітин (кожна система так складна і делікатна, що їх повна діяльність так далеко уникла наших дослідів) і всі їх трильйони на цій землі напевно подають оправдане заключення, що є один Ум, Розумність або Думка, Яку ми називаємо Богом. Наука однаково признає та приймає це заключення. Я твердо вірю, що Бог є.

24. ЧОРНА МАГІЯ ЧИ ПЕРЕМОГА САТАНИ?

А книжники, що були поприходили з Єрусалиму, казали: "Він має Вельзевула й виганяє Він демонів силою князя демонів." І закликавши їх, Він у притчах до них сказав: "Як може сатана сатану виганяти? Коли царство поділиться проти себе, то не може встояти те царство. І коли дім поділиться проти себе, то не може встояти той дім. І коли сатана сам повстав проти себе, то не зможе встояти він, він загине. Ніхто не може ввійти до хати сильнішого чоловіка й пограбувати його добро, якщо перше не звяже він того сильнішого чоловіка й щойно тоді пограбує його хату." (Марка 3.22-27).

Як ми вже раніше бачили, так і теж бачимо з вищеподаного тексту, книжники кидали на Ісуса різні обвинувачення. Вони всіляко старались обвинуватити Його щоб тільки пошкодити Йому в Його праці. В попередньому розділі (Розділ 23-тій) ми бачили як вони навіть видумали щоб називати Ісуса несамовитим. Таке обвинуваченя Ісуса проводом ізраїля було справді жахливим обвинуваченям, бо воно кидало пляму на Ісуса й заставляло людей уникати спільности з Ісусом. Тому то для нас сьогодні аж страшно є думати, як провід ізраїля, — книжники й священики —, могли спромогтися на такі безпідставні й безтолкові обвинувачення!

У вищезгаданому тексті ми бачимо як книжники приписали ще одну пляму Ісусові й як вони вигадали ще одну вигадку проти Ісуса. Вони почали обвинувачувати Його що Він займається чорною магією. Вони почали наговорювати на Нього що Він має зв'язок з демонами й що всі чуда які Він робить, Він робить силою князя демонів. Вони почали накидатись на Нього щоб зовсім Його оплюгавати й обчернити. Як низько й страшенно низько, як підло й як страшенно підло можуть поступити так звані "духові" провідники! Це дійсно нам трудно збагнути й зрозуміти, але це є факт! Хай Господь хоронить нас від такого духового упадку, й хай Він хоронить наш народ від таких "духових" провідників!

Видно що Ісус був приготований і на цей так підлий і нище всякої критики закид! Ісус дав їм відповідь у описовій, в аналогічній формі, тобто при помочі маленького порівняння, малої ілюстрації. Він сказав їм: "Подумайте, як може сатана

виганяти сатану? Коли є ворожнеча й роздвоєння та взаїмнопоборювання в тому ж самому царстві, то таке царство не зможе встояти .І коли дім поділиться сам проти себе, то не зможе він встояти! Колиж сатана воює проти своїх демонів, то він створив домашню війну, яка є самознищуючою війною, і він себе сам тоді знищить". Або ще інше вам скажу, каже Ісус: "Скажім, що ви хочете пограбувати сильнішого від себе чоловіка, то чи ви можете зробити це так довго аж поки не зв'яжете його й не зробите його безсильним? Безперечно що ні! Ви мусите наперед обезсилити сильнішого від себе чоловіка а щойно тоді ви зможете пограбувати його дім."

Ці приклади, ці притчі Ісуса, були прекрасною відповіддю, якої напевно книжники не сподівалися! Це що Ісус виганяв демонів безперечно не вказувало на те що Він був з ними в зв'язку! А навпаки, це вказувало якраз на те що Ісус обезброював сатану, плюндрував його царство, бо Він є проти сатани й Він є сильніший від сатани!

Ісус ясно вказав на це що перемога над сатаною вже розпочалася, що слова Його проповіді, з якою Він виступив був у Галилеї, кажучи: "Збулися часи й Царство Боже наблизилось..." вже справджуються й сповняються!

Євангелист Лука, описуючи більш обширно про цю ж саму подію, так пише: "...коли пальцем Божим Я виганяю демонів, то справді прийшло до вас Царство Боже. Коли сильний оружно свій двір стереже, то в спокої маєток його. Колиж дужчий від нього його нападе й переможе, то всю зброю йому забере, на яку покладався був він, і роздасть свою здобич. Хто не зо Мною, той проти Мене, і хто не збирає зо Мною, той розкидає."

Немовби ставляючи печатку на все те що Ісус вже раніше сказав, Він каже в іншому місці: "Жоден слуга не може служити двом панам, бо або він одного зненавидить, а другого буде любити, або буде триматись одного, а другого знехтує!"

Доказом цього що Ісус був по стороні Божій, що Він служив Богові, була Його завзята боротьба проти нечистих духів. Ось тому то коли Іван Хреститель, будучи в вязниці, сумнівався що Ісус це Христос і послав був учнів своїх на розвідку, й коли вони прийшли й запитали Ісуса: "Чи Ти є той що має прийти, чи чекати нам іншого?, то Ісус їм так відказав: "Ідіть і перекажіть Іванові що ви чуєте й бачите: 'Сліпі прозрівають і криві ходять, стають чистими слабі на проказу і чують глухі, і померлі встають, а вбогим звіщається Добра Новина.'" Тими словами Ісус покликався на Свою перемогу над сатаною, й Іванові учні могли цю перемогу бачити й чути!

Ісус не тратив часу в боротьбі з силами темряви, з сатаною, з злими духами. Він вважав що уздоровлення хворих людей є побідою над сатаною. Духи нечисті, як ми вже бачили це в попередніх розділах, знали Його, й Він їх виганяв з людей, і тоді ті люде ставались нормальними, здоровими людьми!

Чому християнство сьогодні є безсиле? Тому що сьогоднішне християнство не веде боротьби проти злих духів. В сьогоднішньому християнстві є такі "мудрагелі" що кажуть що нечистих духів нема, що нечисті духи — це вигадка немудрих і неосвічених людей, що це забобони.

Та хоча поняття про нечистих духів може статись неправильним поняттям, і може перейти в забобонство, й таким чином воно тоді не має нічого спільного з правильним поняттям, тобто з біблійним поняттям про нечистих духів, то це не означає що ми повинні легковажити біблійним поняттям! Бо нечисті духи й сьогодні є з нами, і сьогодні Бог з вірними Своїми воює проти них.

Ісус Христос завдав жахливого удару нечистим духам не лише Своєю працею в Палестині, але особливо Своєю смертю на голгофському хресті. Цеж на голгофському хресті Ісус переміг силу сатани, силу смерти й силу гріха. І віра наша в Ісуса Христа теж перемагає силу сатани, й ми стаємось переможцями над злом, над неправдою, над гріхом.

Наша боротьба, пригадує нам апостол Павло, не є проти "тіла та крови", тобто не є проти людей як таких, але проти зла яке є в них, тобто проти "начальства, проти влади, проти світоправителів цієї темряви, проти піднебесних духів злоби".

Зла в цьому світі є дуже багато. Спокус у цьому світі є дуже багато; лукавства в цьому світі є понад міру. Ось тому то Ісус закликає нас і приказує нам щоб ми молилися, кажучи: "І не введи нас у спокусу, але визволи нас від лукавого!"

У цьому проханні, "І не введи нас у спокусу...." ми маємо до діла не лише зі спокусою, не лише з тим що є зле, але зі спокусником, зі злим духом, який є джерелом і автором усіх спокус!

І коли малі спокуси, які ми перемагаємо, є об'єктом радости, бо перемагаючи їх ми викришталізовуємо наш характер і зміцняємо нашу віру та нашу надію, то проти злого духа, проти спокусника ми самі собою безсилі. І тому ми мусимо постійно молитися й щиро молитися, так як учить нас Ісус: "І не введи нас у спокусу, але визволи нас від лукавого."

Злий дух не приходить до нас чорний з рогами й з довгим хвостом, бо тоді ми б його уникали й ми б його не слухали. Але він приходить до нас замаскований, скритий, — злий, нечистий дух —, і спокушує нас .І якраз щоб він нас не спокушував і щоб він нам не пошкодив Ісус Христос каже нам молитися й просити Бога Отця: "І не введи нас у спокусу, але визволи нас від лукавого."

Хай ці слова "Отченашу" будуть постійними словами в наших серцях, дорогий читачу. То ж перебуваймо постійно в наших молитвах. Маймо постійний зв'язок з Богом у молитві!

Апостол Павло добре знав потребу постійної молитви й тому він писав: "Безперестанку моліться!" А Господь Ісус Христос говорив Своїм учням і сьогодні говорить нам: "Пильнуйте й моліться щоб не впасти в спокусу!"

Пастор Володимир Кучер

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

РОЗДІЛ 32

ПРО СТАН ЛЮДЕЙ ПО СМЕРТІ І ВОСКРЕСІННЯ З МЕРТВИХ

I. Тіла людей по смерті вертаються в землю і бачать зотління[1]), але їхні душі (які ані не вмирають, ані не сплять), маючи безсмертне існування, негайно повертаються до Бога, що дав їх[2]).

Душі праведників, що їх тоді робиться звершеними в святості, приймаються в найвище небо, де вони оглядають лице Бога в світлі і славі, чекаючи на повне визволення їхнього тіла[3]). Душі злих людей кидається в пекло, де вони залишаються в муках і повній темряві, зоставлені на суд великого дня[4]). Поруч цих двох місць, для душ, які були відділені від їхніх тіл, Писання не визнають жадних інших.

[1]) 1 Мойс. 3:18
Діяння 13:36
[2]) Луки 23:43
Еклезіаста 12:7
[3]) Жидів 12:23
2 Кор. 5:1, 8
Филип. 1:23
Діяння 3:21
Єфес. 4:10
[4]) Луки 16:23, 24
Діяння 1:25
Юди, вірші 4, 7
1 Петра 3:19

II. Останнього дня ті, хто лишаться живими, не вмруть, але переміняться[1]), й усі мертві воскреснуть у тих самих тілах,

і ніяких інших (хоч і з різними якостями), які будуть поєднані з їхніми душами навіки[2]).

II.

[1]) 1 Сол. 4:17
1 Кор. 15:51, 52

[2]) Йова 19:26, 27
1 Кор. 15:42-44.

III. Тіла неправедних силою Христа встануть у воскресіння безчестя. Тіла праведних Його Духом встануть у славі, подібні тілу слави Його[1]).

III.

[1]) Діяння 24:15
Йоана 5:28, 29

1 Кор. 15:43
Филип. 3:20

НЕПРАВДИВЕ СВІДЧЕННЯ

"Не свідкуватимеш лживо на ближнього твого (2 Мойс. 20:16). Люби свого ближнього, як себе самого. Любов не чинить зла ближньому, а сповняє закон (Римл. 13:10). Коли в наших серцях є любов, то ми будемо чинити і іншим людям так, як ми бажаємо, щоб вони чинили і нам. Господь ненавидить неправдомовців. Написано, що всім ложникам часть їх в озері палаючому огнем (Відкриття 21:8, 27; 22:15). Отже, написано, що за кожне слово пусте, яке скажуть люди, дадуть вони відповідь судного дня, бо зо слів своїх будеш оправданий, і зо слів своїх будеш засуджений (Матт. 12:36, 37). Із справедливого серця виходить правда, а з несправедливого неправда. Бо з серця беруться ледачі думки, душогубства, перелюб, блуд, крадіж, криве свідкування, хула (Матт. 15:19). Язик має велику силу, як для добра, так і для зла. Тому треба його все гамувати. Поклади Ти, Господи, сторожу на уста мої, стережи двері уст моїх (Пс. 141:3). Багато бо грішимо всі. Коли хто в слові не грішить, це звершений чоловік. Ось бо коням узди вкладають, щоб слухали нас. Ось і кораблі, хоч які величезні, та гнані вітрилами, обертаються, куди хоче стерничий. Так само і язик малий член, але чваниться. Ось маленький огонь великі речі палить (Якова 3:2-5). Не квапся язиком і серце твоє нехай не поспішає вимовляти слово перед Богом. Бог на небі, а ти на землі, нехай у тебе буде слів небагато (Екклез. 5:1). Отже, говоріть один одному правду та й судіть по правді задля спокою. Не мисліть у вашому серці нічого лихого один одному та й не любуйтеся у лживій присязі. Це бо все я ненавиджу, говорить Господь (Захарії 8:16-17).

М. Ясінський

РІЗНЕ

ЧИ НЕ ТРЕБА ЗМІН?

"Канадійський Фармер" (листопад 16, 1968) подає в статті Н. Дяків "Лицем до Молоді" результати опиту-анкети поміж студентами українського походження в Альбертійському університеті. Опит провів проф. Б. Р. Боцюрків і проф. С. Побігущий. Альбертійський університет на цю ціль асигнував $2.000.

Авторка статті констатує: "На основі загальних висновків можна сказати, що українські студенти повністю відчужені від українства, української громади, української духовости". "Тільки 4% студентів заявили, що вони є українцями, 39,1% сказали, що є канадійськими українцями, 52.3% заявили, що вони є канадійці".

"З-поміж них 24.7% говорили тільки англійською мовою". "17.2% студентів не знають взагалі української мови. 25% говорить українською мовою слабо, 54% — говорить досить добре".

"Українські церкви втрачають вплив серед студентів". Римо-католиків 24.1%, православних 23.1%. Безрелігійних студентів нараховується 20.7%. 91.1% студентів не одержує і не читає українських газет і інших видань. 90.3% не читали української книжки в останньому році".

"Українська студентська молодь здебільшого (майже 95%) не знає нічого про СКВУ, КУК чи інші українські організації".

Нам здається, що нема підстави думати, що в інших провінціях Канади справа мається краще. Навпаки, на сході в малих і великих містах, є підстави думати, що стан свідомости студентів стоїть на ще нижчім рівні, ніж в Альберті, де українці живуть більш компактними масами і не є так розсіяні, як на сході.

Повищі статистичні факти вказують на потребу радикального перегляду трактування української молоді в Канаді українськими організаціями. Молодь, безперечно, відкликнеться, коли українська преса й організації будуть поруч з іншими питаннями трактувати і ті, що її найбільш захоплюють у Канаді. Наочна ситуація вимагає глибших студій причини байдужности української молоді до організацій і преси, що їх створили їхні батьки. Резолюції тут не поможуть. Треба віднайти при-

чини, а це повинно бути завданням спеціяльної комісії фахівців соціологів і педагогів, щоб перевела б дослідн в цілій Канаді.

"Українські церкви втрачають вплив серед студентів", пише авторка статті. "Безрелігійних студентів нараховується 29.7%". Це є застрашуючий звіт. Церковний провід задля будучини молоді і церкви повинен переглянути грунтовно свої позиції, навчання і форми поклоніння в церквах. Наочно, церква перестала мати значення для молодого покоління і згубила змістовне відношення до їхнього життя. Ритуал, що зворушує тих, які родились на рідних землях, канадійській молоді здається якоюсь азійською процедурою.

Навчання і проповіді по традиційних церквах здебільшого (в світлі сучасної науки і вихови, що молодь дістає в Канаді) здаються не життєвими, а наче відгуками з часів середньовіччя.

Маючи на увазі ці факти, перед нами повстає потреба істотної реформи, як самого навчання, так і практики церкви, та надання їй сучасної форми, яка б була зрозуміла і цікава канадійській молоді. Чи на це все вистачить ритуалістичного проводу, тяжко сказати, бо під цей час у цих церквах здебільшого панують реакційні, ієрархічні і назадницькі тенденції.

Чи можуть захопити українську молодь у Канаді отакі "потрясаючі" релігійні ритуалістичні вчинки, як перенесення мощей "Йосафата Кунцевича" десь в Римі, або заборона спільної молитви з іншими християнами, видана останнього літа православним проводом?

ПРЕСВІТЕРСЬКА ПОМІЧ БІАФРІ

У справі допомоги голодним у Біафрі, Пресвітерська Церква в Канаді грала та продовжує грати дуже важливу ролю. До кінця жовтня 1968 р. канадійські пресвітеріяни пожертвували $140.000 для Біафри.

Окрім цього д-р Е. Джансон, секретар комітету закордонних місій, як також і інші, у великій мірі спричинилися до того, що Канада і світ прокинулися й відгукнулися на трагедії в Біафрі. Допомогова акція продовжується. Недавно куплено літака в ціні близько півмільйона долярів для постачання поживи для Біафри.

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Вийшов у світ 23 зошит Словникової частини Енциклопедії Українознавства. Цей зошит включає інформації від "Галицько-Сяніцької котловини"; кінчаючи словом "Олександрівське". Як і попередні зошити, ця праця вражає багатством, добірністю і детальністю інформацій. Вона є свідоцтвом таланту і працьовитости українських наукових сил у діяспорі. Головний редактор проф. д-р. В. Кубійович.

———oOo———

СТАТУТ

РАДИ УКРАЇНСЬКИХ ЄВАНГЕЛЬСЬКИХ ЦЕРКОВ У КАНАДІ

(Ухвалений Управою РУЄЦК дня 16-го листопада 1968 р.)

1. Назва:
   Рада Українських Євангельських Церков у Канаді (РУЄЦК).
2. Осідок:
   Центральний осідок у Торонто, Онтаріо, Канада.
3. Мета:
   РУЄЦК — це допомогова й репрезентативна організація українських євангеликів у Канаді. Її завдання є:
   а) об'єднувати до співпраці усіх українських євангеликів,
   б) допомагати в проповіді Божої Євангелії й у співпраці всім українським євангеликам,
   в) обзнайомлювати канадське суспільство з працею й завданням українських євангеликів,
   г) інформувати канадське суспільство про дійсний стан речей "релігійної свободи" за залізною куртиною,
   ґ) правдиво висвітлювати потребу Євангелії між українським народом, і
   д) вести акцію допомоги всім українцям, а перш усього євангеликам.
4. Праця й Засоби:
   Намічену мету РУЄЦК осягає тим, що
   а) заступає своїх членів перед публічно-правними й громадськими чинниками,
   б) попирає Церкви й інституції, що діють в інтересах Ради та всіх українських євангеликів,
   в) влаштовує з'їзди, збори, конференції, маніфестації іт. п.,
   г) видає періодичні й неперіодичні публікації,
   ґ) набуває майно, організує табори й т. п.,

д) нав'язує тісні зв'язки з українцями й не українцями,
е) організує філії праці в різних українських євангельських осередках у Канаді, і
є) веде місійну працю й акцію в Канаді й збирає на це фонди.

5. Фонди:
Фонди РУЄЦК складаються з членських вкладок, з пожертов приватних осіб, церков та установ, з вкладок одержаних від поодиноких філій та з інших прибутків.

6. Членство:
Члени РУЄЦК складаються з:
а) дійсних членів (дійсним членом може бути кожен віруючий євангелик, представник своєї деномінації, окремої церковної громади або брат доброї волі),
б) почесних членів, та з
в) членів-приятелів.
Почесними членами можуть бути ті брати й сестри, які понесли особисті заслуги в праці на ниві Божій між українським народом.
Дійсними членами можуть бути всі українці-євангелики в Канаді, які бажають брати активну участь у праці РУЄЦК.
Членами-приятелями можуть бути українці й неукраїнці, не конечно євангелики, якщо вони щиро допомагають у праці Божої Євангелії між українським народом.
Про прийняття в члени рішає Управа РУЄЦК, або й Управа Філії Ради, одержавши для того санкцію від Головної Управи.
Дійсні члени мають обов'язки:
а) точно платити установлені управою вкладки,
б) жертвувати на працю РУЄЦК,
в) брати активну участь у праці Ради,
г) брати участь у з'їздах, зборах, конференціях і маніфестаціях, які влаштовуватиме Рада,
г) вносити проєкти, резолюції й побажання,
д) виконувати всі постанови Управи й Загальних Зборів.

Почесні члени мають обов'язки:
а) жертвувати на працю РУЄЦК, і
б) брати участь на з'їздах і конференціях Ради.

Члени: дійсні, почесні й члени-приятелі тратять членство:
а) виступивши з праці РУЄЦК,
б) бувши виключеними Управою або Загальними Зборами Ради.

7. Майно:
Майно РУЄЦК поділяється на:
а) Основне, що складається з десяти відсотків звичайних і надзвичайних прибутків та з сум призначених Управою, або Загальними Зборами.
б) Оборотове, що складається з членських вкладок у висоті призначеній Загальними Зборами, з постійних дарів і підмог і з надзвичайних прибутків (одноразових дарів та прибутку зі з'їздів, конференцій тощо, і від капіталових відсотків).
Допомоговий Фонд Ради складається з:
а) дарів і підмог, що призначені на допомогову акцію, і
б) зо звороту допомог членами, що до цього зобов'язадися.

8. Органи:
Органами РУЄЦК є Загальні Збори, Управа і Контрольна Комісія.

9. Загальні Збори:
Загальні Збори — це найвищий орган РУЄЦК. Загальні Збори складаються з:
а) дійсних членів,
б) почесних членів з дорадчим голосом і з
в) членів-приятелів теж з дорадчим голосом.
Повний голос мають тільки дійсні члени
Загальні Збори приймають звіти з діяльности Ради, змінюють Статут, вибирають Управу Ради, розглядають та вирішують важливі справи.
Загальні Збори правосильні при всякій кількості присутніх, коли дійсні члени й поодинокі філії було повідомлені на 20 (двадцять) днів наперед про час, місце й порядок нарад.
Загальні Збори є:
а) звичайні і
б) надзвичайні.
Звичайні Загальні Збори відбуваються раз на рік. Їх скликає Управа РУЄЦК.
Надзвичайні Загальні Збори скликає:
а) Управа РУЄЦК,

б) Контрольна Комісія на бажання ¼ (одної четвертої) дійсних правних членів упродовж 10-х (десятьох) днів після того, як була внесена їхня письменна заява. Кермуючим органом РУЄЦК являється вибрана на Загальних Зборах Управа.

10. Управа РУЄЦК:
Управа РУЄЦК складається з:
Голови Управи, якого вибирається на два роки, з двох Заступників Голови, Секретаря, Скарбника та Членів Управи. Голова Управи — заступає РУЄЦК назовні та керує її діяльністю внутрі. Заступники Голови — заступають Голову:
а) на доручення Голови,
б) у випадку неприсутности Голови,
в) якщо до двох тижнів після вибору Голова не перебере урядування,
г) на постанову Контрольної Комісії.
Секретар, на доручення Голови й Управи, виконує працю зв'язків і преси.
Скарбник збирає фонди та завідує фондами Ради під надзором Управи та Контрольної Комісії.
Члени Управи допомагають у праці Голові, Заступникам, Секретареві та Скарбникові.

11. Контрольна Комісія:
Контрольну Комісію призначає Управа Ради. Контрольна Комісія складається з Голови та двох Членів. Контрольна Комісія є зобов'язана бодай два рази в році перевести контролю діяльности РУЄЦК. Про наслідки ревізії Контрольна Комісія повідомляє Загальні Збори.

12. Ліквідація:
РУЄЦК може бути розв'язана ухвалою, схваленою ⅔ голосів приявних на Загальних Зборах, або коли кількість дійсних членів стає менша від трьох. У випадку розв'язання РУЄЦК майно Ради переходить на Дитячий Шпиталь у Торонто, якщо Загальні Збори не постановлять інакше.

13. Статут:
Статут —це основний збірник принципів та правил, у рамцях якого працює РУЄЦК під проводом Управи й Контрольної Комісії.
Статут опрацьовує Статутарна Комісія, вибрана Загальними Зборами, або назначена Управою.
Статут приймає Управа та затверджують Загальні Збори Ради.
Ввесь статут чи будь-які частини Статуту можуть бути змінені чи доповнені Управою та затверджені Загальними Зборами.

Пастор Володимир Кучер
Голова Статурної Комісії РУЄЦК

ОГОЛОШЕННЯ

Підвищення поштових рат для пересилки "Євангельської Правди" збільшило кошти пересилки часописа читачам на більше, ніж $210.00 річно. Це створює дефіцит в бюджеті видання "Євангельської Правди". Його можна покрити лише двома способами — або зменшити число випусків "Євангельської Правди" впродовж року, або шляхом добровільних пожертов читачів на пресовий фонд, щоб покрити цей дефіцит. Не виключена можливість підвищення передплати, якщо добровільні пожертви будуть невистачальні.

М. Фесенко, видавець.

ВІРОВИЗНАННЯ ТА СТАТУТ

Стараннням Українського Євангельсько-Баптистського Об'єднання Східньої Канади вийшла друком чергова праця відомого всьому нашому Братству д-ра К. Костева під назвою "ВІРОВИЗНАННЯ ТА СТАТУТ УКРАЇНСЬКОЇ ЄВАНГЕЛЬСЬКО-БАПТИСТЬКОЇ ЦЕРКВИ". Шановний Автор написав це видання, базуючись на Слові Божім та на вірогідних наших і чужомовних публікаціях. Крім того, матеріял був старанно перевірений передовими працівниками нашого Братства, отже, це тим самим відбиває характер усіх нас.

"ВІРОВИЗНАННЯ ТА СТАТУТ" видано на доброму папері, має 50 сторінок друку, а ціна тільки один доляр. При більшому замовленні відповідна знижка. Замовлення слати на адресу:

Rev. S. Tymciw, 263 Lisgar St., Toronto 3, Canada.

GIRLS' SERVICE FOR WORLD DAY OF PRAYER

FRIDAY, MARCH 7, 1969

WORLD THEME: GROWING TOGETHER IN CHRIST

(This Service for Girls is based on the Order of Service for the World Day of Prayer, which was prepared by women from seven African countries.)

Instrumental Prelude

WORSHIPPERS OR SOLOIST: The African Spiritual, "Kum Ba Ya", Come by here.

Kum Ba Ya, my Lord, Kum Ba Ya!
Kum Ba Ya, my Lord, Kum Ba Ya!
Kum Ba Ya, my Lord, Kum Ba Ya!
Oh Lord, Kum Ba Ya!

A TIME TO PREPARE

1st Leader: "Ask, and you will receive; seek and you will find; knock and the door will be opened to you. For everyone who asks will receive, and he who seeks will find, and the door will be opened to him who knocks."

Prayer (by worshippers): Teach us to ask what is best for others and ourselves and to accept what we receive. Guide us as we SEEK your way and keep going when we FIND it. Strengthen us to go through the doors you OPEN when we KNOCK. Amen.

1st Leader: In this service we join with young Christians around the world to offer prayers for the world.

2nd Leader: As we pray together may we experience a growing together in Christ.

3rd Leader: We meet to give thanks that God is at work breaking down walls that divide man.

2nd Leader: We come to praise him for his work and to ask him for help with our own.

3rd Leader: We expect and count on God's love to make us his servants here and now.

A TIME TO PRAISE

Prayer of Praise: (by worshippers) We praise you, O God, for your work of creation in the beginning and now, and for your love and wisdom. We are filled with joy and thanksgiving because you have shown us yourself in your Son, Jesus. Today we are especially thankful that we can join with Christians all over the world in prayer. For the power you have given to faith and prayer we praise you; we offer our worship now in response to your greatness. Amen.

Hymn of Praise: "Praise to the Lord, the Almighty."
(Tune: Lobe Den Herren 14.14.4.7.8.)

Praise to the Lord, the Almighty, the King of creation;
O my soul, praise him, for he is thy health and salvation;
All ye who hear,
Now to his temple draw near;
Praise him in glad adoration.

Praise to the Lord, who o'er all things so wondrously reigneth,
Shelters thee under his wings, yea, so gently sustaineth
Hast thou not seen
How thy desires e'er have been
Granted in what he ordaineth.

Praise to the Lord, who doth prosper thy work and defend thee;
Surely his goodness and mercy here daily attend thee;
Ponder anew,
What the Almighty can do,
If with his love he befriend thee.

Amen.

A TIME TO BE SORRY

Prayer (by worshippers):
O God, we have praised you in our words and singing,
but not in our living.

When we think of your greatness,
we see our own weaknesses:
We demand what we do not need,
and hold back the love we could give so freely;
We speak when we should be silent,
and refuse to act when we know we should;
We are so blind to the needs we see,
and deaf to the cries we hear;
Our ignorance has prevented us from caring enough for others,
and our selfishness has kept us from doing all we can.
Forgive us now, we pray,
and make us what we were meant to be.

Amen.

ANNOUNCEMENT OF THE GOOD NEWS

1st Leader: Hear the Good News of Jesus Christ: You are accepted in your failure and offered strength in your weakness, for Jesus Christ came into the world to show us a new and better way and to lead us in it. Happy are you who accept his forgiveness and follow him.

A TIME TO LISTEN

Worshippers or Soloist:

Someone's listening, Lord, Kum Ba Ya!
Someone's listening, Lord, Kum Ba Ya!
Someone's listening, Lord, Kum Ba Ya!
O Lord, Kum Ba Ya!

The Word of God

1st Leader: Let us listen to the words of St. Paul writing to the people of God in Ephesus:

"Live a life that measures up to the standard God has set when he called you. Show your love by being helpful to one another." (Eph. 4:1).

Worshippers: WE MUST grow up in every way to Christ.

1st Leader: God gave a special gift to each one of us in proportion to what Christ has given... He did this to prepare all God's people for the work of Christian service, to build up the body of Christ." (Eph. 4:7, 12)

Worshippers: We must GROW UP in every way to Christ.

1st Leader: "And so we shall all come together to that oneness in our faith and in our knowledge of the Son of God;

We shall become mature men, reaching to the very height of Christ's full stature." (Eph. 4:13)

Worshippers: We must grow up IN EVERY WAY to Christ.

1st Leader: 'So when each separate part works as it should, the whole body grows and builds itself up through love." (Eph. 4:16)

Worshippers: We must grow up in every way TO CHRIST.

1st Leader: In all this growing we need each other. We need to respond to the living Christ.

Dialogue or Meditation: "Growing Together in Christ."

TIME TO GIVE

The Offering of our Gifts

1st Leader: Let us express with our offering our thanks for God's love.

Special Music (if desired)

Dedication of the Offering

Worshippers: We know, Lord, that all we have has really come from you. Accept these gifts we have given, which we dedicate now to your work. We pray that they may be used wisely. Amen.

Worshippers or Soloist:

Someone's praying, Lord, Kum Ba Ya!
Someone's praying, Lord, Kum Ba Ya!
Someone's praying, Lord, Kum Ba Ya!
Oh Lord, Kum Ba Ya!

The Offering of our Prayers

2nd Leader: We bring to you now, O Lord, our concerns for others.

Worshippers: He's got the whole world in his hands.

2nd Leader: We pray for the leaders of the nations of the world.

Worshippers: May they be led by love and understanding, O God.

2nd Leader: Hear our prayers for all who work for peace.

Worshippers: May your spirit direct them and rule in the hearts of all men, O God.

2nd Leader: We pray for the troubled areas of the world. (Specific areas may be mentioned.)

Worshippers: May all nations experience your love and peace, O God.

2nd Leader: Hear our prayers for those who know the pain of disease, poverty, hunger, and war.

Worshippers: May they know strength and compassion, O Father.

2nd Leader: We pray for all who suffer because of fear, ignorance, loneliness, and pride.

Worshippers: May they know the freedom of the new life in Christ, O Father.

2nd Leader: We pray together now the prayer which unites us with Christians all over the world.

The Lord's Prayer (said or sung).

The Offering of Ourselves: (all standing).

3rd Leader: Let us commit ourselves to growing up, all people together—black and white, rich and poor, young and old —in increasing harmony among all people.

Worshippers: Yes, Lord. So says my heart.

3rd Leader: Let us commit ourselves to growing up in caring for the weak, the unprotected, the sick, the lonely, the hungry, and the friendless.

Worshippers: Yes, Lord. So says my heart.

3rd Leader: Let us commit ourselves to growing up in love and respect for members of our family, for neighbours with whom we live, for those who share our work and learning, and for members of Christ's Church.

Worshippers: Yes, Lord. So says my heart.

Hymn: In Christ Is No East or West. (Remain standing)
(St. Peter, C.M.)

In Christ there is no East or West,
In him no South or North;
But one great fellowship of love
Throughout the whole wide earth.

In Him shall true hearts everywhere
Their high communion find;
His service is the golden cord
Close-binding all mankind.

Join hands then, brothers of the faith,
Whate'er your race may be;
Who serves my Father as a son
Is surely kin to me.

In Christ now meet both East and West,
In Him meet South and North;
All Christly souls are one in him
Throughout the whole wide earth.
—Amen.

BENEDICTION

1st Leader: May God continue to fill us with his love so that we can live this day and every day in the joy of the Good News.
Amen.

A TIME TO ACT

(All Scripture passages are from "Good News for Modern Man")

Published for The Women's Inter-Church Council of Canada,

УКРАЇНСЬКА ЄВАНГЕЛЬСЬКА ЦЕРКВА
58 Earl Street, Hamilton, Ont.
Пастор В. Кучер

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
20 Claremont Street, Торонто, Онт.
Пастор М. Фесенко

Богослуження і Недільна Школа о 11 год. рано кожної неділі.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
486 Симко Стр. Південь, Оттава, Онт.
Пастор І. Яцентий

Богослуження о 11 год. перед полуднем кожної неділі.
Вечірня о 7 год. вечора.
Недільна Школа о 10 год. рано.

Євангельська ПРАВДА

15.1

Березень 1969 March

UKRA... LIBRA...
...ONAL CENTRE
...NADA.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ЗМІСТ

Сила Воскреслого Христа 1

Досліди духового світу. І. С. Райт 5

Гріх за який нема прощення. В. Кучер 10

Про піст. 13

Великодня Послання Р.У.Є.Ц.К. 16

Спростовання 16

Різне 18

The Only Difference by Betty S. Everett 20

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і NEC TAMEN CONSUMEBATUR **не згорає.**

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Рік XXX. Ч. 2. Березень 1969 March Vol. XXX. № 2.

СИЛА ВОСКРЕСЛОГО ХРИСТА

"І приступивши Ісус, промовив до них говорячи: Дана Мені всяка власть на небі й на землі. Йдіть же навчайте всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, й Святого Духа, навчаючи їх додержувати всього, що Я заповідав вам, і ось Я з вами по всі дні, до кінця світу" — Маттея 28:18-20.

Зміна в Христі після воскресення з мертвих була вражаюча. До воскресення Він був "Чоловік, зазнавший горя і болів" і "Не було в Ньому ні виду, ні величности". Зодягнений в звичайний селянський одяг, Він "здавався видом яко чоловік". Після воскресення, Христос зодягнений у небесне тіло, був сповнений новою славою, подібною до слави, якою Він був зодягнений на горі Преображення. Він був той самий з відпечатками ран на руках і ногах, і в той же самий час так велично відмінний. Факт воскресення Ісуса Христа із мертвих є найкраще доведений факт в історії людства, і все ж багато сумніваються. Доказами воскресення Ісуса Христа заповнені події з історії людства та церкви, і все ж ці докази не переконують усіх. Це тому, що факт визнання воскресення Ісуса Христа з мертвих негайно вимагає перебудови життя людини на засадах навчання Христа, і цього люди не хтять робити, полюбивши нинішній вік і його приваби. Коли б до такого наочного математичного твердження, як один і один є два, були прив'язані моральні й духові вимоги, то знайшлося б чимало людей, які б стали заперечувати й цій наочній правді. Проте факт воскресення Ісуса Христа лишається незаперечною правдою, і цей факт був підтверджений упродовж всіх віків об'явами Його безконечної сили.

Ісус Христос сказав: "Дана Мені всяка власть на небі і на землі". Від днів Гефсиманського саду ми знаходимо зміни. Там Він знемагав під тягаром гріхів людства, як Посередник. Тепер Він є також Посередником, але зодягненим у силу. Тепер Він не є тим, хто терпить, а Сувереном. Не жертвою, а Переможцем, не слугою, а Володарем.

Він посідає "усю власть". Повнота влади! Чи можливо описати необмежену Його владу та її прояви? Христос посідає силу творити, силу утримувати те, що Він створив, силу форму-

LIBRARY AND MUSEUM
[illegible] CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA

вати, силу нищити, силу відкривати й закривати, силу будувати й валити, силу давати життя й силу відбирати життя, силу прощати й силу судити. Вся сила на землі дана Йому і Він сміється над людським гнівом злих людей і "останками його підпережиться". Як і за часів єгипетського фараона, маленькі Божі істоти нівечать потугу ворогів Його. В Єгипті навіть жаби, сарана і мухи ударемнювали силу держави фараона. Так само й сьогодні Господь силою Святого Духа оживляє народи й одиниці, наділяючи їх Своїм благословенням.

Як це сталося у видінні пророка Ізекиїла, коли на слово, виповіджене Духом, поле вкрите сухими кістяками, обернулося в натовп живих людей, — так і воскреслий Христос дарує зміст, ціль і силу життя для всіх, хто приходить до Нього. Вся власть дана Христові на землі і на небі. На небі Бог, царює у всій Своїй славі і воскреслий Христос посідає всю ню владу, силу та славу відвічного Бога.

Ми лише торкнулися до краю поли Його одежі. Як неможна описати вічности і безконечности, так годі нам вичерпно представити влади й сили воскреслого Христа.

Сьогодні ми маємо на меті дослідити, як воскреслий Христос вживає цю силу. І на наш подив ми знову находимо, що думки і методи Бога радикально різняться від думок і методів людей. Його думки не є нашими думками. Христос міг сказати: Мені дана вся влада, тому йдіть знищити всіх Моїх ворогів. Так, звичайно, роблять усі царі й диктатори, захопивши в свої руки владу. В першу чергу вони нищать усіх, кого вважають за ворогів. Навіть визначні релігійні провідники вживали цієї засади. Магомед установив засаду, що кожного, хто не приймав Корану, треба вбити. Навіть і церкви, дістави владу над загалом, немилосердно нищити інакше думаючих. Всім знані страхіття "святої" інквізиції. Нема вже чого говорити про атеїстів. Наочно бачимо, що наказ воскреслого Христа йде в розріз із людськими методами щодо вживання й застосування влади. Поперше, Він вживає її в любові та благословляє тих, хто заподіяли Йому найбільше кривди. Він наказує учням навчати, зціляти і благословляти людей, починаючи від Єрусалиму, Юдеї, Самарії і до краю землі. Чому, саме, праця апостолів мала початись з Єрусалиму? Тому, що там оплювали, мучили і розп'яли Ісуса Христа. Він, після Свого воскресення, в любові ставився до Своїх учнів і був таким же самим милосердним і прощаючим Спасителем, як і до часу Свого воскресення. Його молитва лишається в силі: "Господи, прости їм, бо вони не знають, що роблять". Це наставлення доброї волі і любови супроти ворогів є думкою Божою, та люди,

які посідають владу, не погоджуються з цією Божою думкою та продовжують ненавидіти і нищити один одного. Проте, як у природі, так і серед людства, основою прогресу та благословенства не є ненависть і нищення, а засада доброї волі Життя людства доводить доцільність і практичність методів нашого Господа.

Так само і метода вживання влади Христом вражає своєю відмінністю. Він каже ідіть і навчайте. Це все. Він не каже ідіть і змушуйте, або застрашуйте чи купуйте, але наказує лише навчати.

Царство Боже має поширюватись ані вогнем, ані мечем, але шляхом навчального переконування і прикладу християнського життя дітей Божих. І все найкраще, що сьогодні посідає людство, завдячує вживанню цього методу навчання правди. Христос казав: "Пізнаєте правду і правда зробить вас вільними". Правда про Бога, Його єдність і заперечення всякого ідольства. Правда про безсмертя людини, правда про спасіння поодиноко вірою в Ісуса Христа є непереможним здійсненням влади воскреслого Христа, що оздоровлює дух, прощає, сповняє силою і потіхою серця людей, знаходить відгук у їхнім житті.

Не менш відмінним від людських методів є метод, якого вжив воскреслий Христос для обрання проводу, для поширення Своєї правди та влади. Він міг би призначити для поширювання Своєї правди 12 найвизначніших рабінів у Єрисалимі. Це нам здавалося б найбільш доцільним. Ми тепер призначаємо на визначні церковні посади фахових церковників і релігійних дипломатів. Або Христос міг би призначити для поширювання Царства Божого на землі 12 найвизначніших філософів з Греції й Риму. Є їх багато й у наші дні, було їх поважне число і тоді. Це були професійні шукачі правди. В наші дні великі фірми та підприємства спеціяльно шукають для керівництва своїми діловими справами найбільш талановитих людей і в нагороду платять їм сотки тисяч долярів на рік.

Не так воскреслий Христос. Для поширення Божого Царства Він вибрав 12 рибалок, селян і тільки одного вченого. Ці 12 апостолів мали змагатись з усіма силами жидівського ритуалізму, з поганством грецької культури й потугою Римської Імперії. Окрім того, їх смертельно ненавидів їх власний нарід. Здавалося, що такий провід із таким методом і, маючи на увазі ворожнечу всіх потуг тодішнього світу, був наперед призначений на повну й негайну поталу, на повний неуспіх. І все ж таки сьогодні, дивлячись на потужний зріст впливів Христової науки, ми сповнені подиву, як це могло статися. Християнство не зникло, але, навпаки, невпинно й потужно зростало, бо сила

його лежала не в людських здібностях чи засобах, але в тому, що вся влада на небі і на землі знаходиться в руках воскреслого Христа. І, власне, Він здійснював та здійснює далі Сам цю владу в людській історії всупереч слабостям і недосконалостям людей, які приходять до Христа й самої церкви, на добро людям і церкві.

З черги на місці поставити запит, де Христос знаходиться тепер? Він є на небі і силою Святого Духа діє в людях на землі. Питання про небо часом турбує декого з огляду на критику невіруючих. Що небо може знаходитись десь у всесвіті, годі це заперечити з логічного кута зору. Але існує ще інше пояснення неба, яке повністю нівечить атаки невіруючих людей. Звичайно, матеріялісти вважають, що існує лише одна всеохоплююча природа, в якій нема місця для надприродних духових речей і навіть для Самого Бога. Ця природа ніби завжди існувала й буде існувати. Всі ці твердження, очевидно, безпідставні і нічим недоведені й є просто виявом буйної фантастики атеїстів чи матеріялістів. Християнський світогляд ґрунтується на кращих підставах. Християни твердять, що це Бог створив природу та ввесь усесвіт, що Бог понад природою й поза нею. Він міг би цілком добре обійтися й без неї. Бог міг так само створити інші природи, відмінні від нашої. Такі природи чи всесвіти могли мати багатший зміст і вияви сил, ніж наша природа. Там, де така вища природа була б суміжна з нашою, ми мали б надприродне явище. Небо, правдоподібно, і є якраз такою окремою системою існування, створеною Богом. Шукати за небом методами атеїстів і матеріялістів — це марна річ.

Однак, де б не було небо та в якій формі воно не існувало б, для нас найважливішою річчю є знати те, що Христос вознісся на небо. Там Він перебуває у воскреслому тілі, а Духом Він є з дітьми Божого Царства на землі.

Його останнім бажанням перед вознесенням було, щоб Його учні "навчали всі народи". Це є особисте питання для всіх нас, що ми робимо, щоб ширити оцю потужну Божу правду серед наших ближніх і серед народів у далеких країнах? Що ми удільоємо на ці цілі, якщо не можемо самі йти й особисто навчати? Ми отримали надзвичайно багато. Отже, чи ми не самолюбні і неподільчиві? Бог не має іншого методу, інших рук та інших ніг, ніж наші для здійснення Свого пляну. Отже, нема кращого способу прославити воскреслого Христа, як робити все те, що ми можемо зробити для поширення знання Христової науки серед усіх людей.

Христос Воскрес!

ДОСЛІДИ ДУХОВОГО СВІТУ

Ч. 2

І. Стафорд Райт

І. С. Райт є президентом Тиндейл Каледж (Англіканського Теологічного Каледжу в Бристолі) і співробітником Міжуніверситетської Обслуги в Англії.

Зносини з світом духів, окрім як з одним Богом, є осудженні.

Це є подивугідним спостерігати, як деякі визначні церковні провідники сьогодні наслідують передхристиянський культ спіритизму. Так, наприклад, єпископ Я. Пайк знайшов потіху в зносинах, як це він твердо вірить, з його померлим сином. В Англії товариство церков для психічних і спіритуалістичних дослідів пропагує, що церкви повинні встановити віру в потойбічне життя дорогою здобуття спіритуалістичних доказів. Подібні ж групи ширяться і в Америці. В між часі інші спіритисти роблять фантастичні твердження, що старозаповітні пророки були медіюми, що трансфігурація була сеансом і що зцілення, мови й чуда в первісній церкві є типічними явищами в спіритистичних сеансах.

Це викликає подив, чому тоді Христос прийшов у світ, якщо благовістя не подає нічого, чого спіритизм уже не пропонує. Але Христос спіритистів не є постаттю, якій християнські церкви поклоняються, як Богові, і яка взяла на себе наші гріхи.

Типічні спіритистичні збори включають пісні і молитви. Образ Христа може висіти з-заду на плятформі і там напевно буде медіюм. Він або вона можуть говорити в трансі, голос може змінятись відповідно до якогось духа, що є в контролі. Або медіюм і без трансу може передавати доручення особам серед присутніх, часто починаючи першим ім'ям когось, хто хоче щось передати.

Хтось у залі може відкликнутись на це, або медіюм може виділити особу і спитати, чи він або вона пізнають комунікацію й особу. Деякі комунікації є незначні, інші видаються доказовими в тім розумінні, що вони відносяться до речей, які не можна було пізнати в якийсь нормальний спосіб.

Коли виелімінувати випадки обману, в усім цім нема ні-

чого, що не можна було б пояснити надзмисловими спосібностями, що не є спіритистичними. Як ми казали, може бути щось подібне до психічної комутаторської дошки, яка може сполучати одну особу з другою на глибшім рівні, так що почуття й інформації відносно минулого, сучасного й майбутнього можуть бути винайдені та пережиті в співучасті. Ми можемо прийняти це, як незвичайну частину людської ситуації, і не маємо потреби вводити концепцію духів, як авторів інформацій. Не багато медіюмів є так відтверті, як пані Ейлін Гарет, якої ім'я користається високою повагою в ділянці психічних дослідів. Вона чесно пробувала оцінити свій дар і в своїй книжці "Моє життя як пошукування значення медіюмства" вона пише: "Досліджуючи свій власний процес ясновидіння, я стала свідома, що я здобуваю знання, яке помагає мені відтворювати образи померлих кревних і приятелів, які потребували помочі, з підсвідомого розуму учасників".

Атмосфера сеансів у відрізнення від публічних зборів є більш інтимна. Кімната загально є притемнена і більшість медіюмів впадають у глибокий транс. Тоді вони починають говорити голосом, ніби духа, який їх контролює, і який поводиться як свого роду compére при інтерв'ю на телевізії або радіо, передаючи повідомлення від духів, які бажають сполучитись з одним із присутніх. Такий дух може представляти знову інших духів через медіюма, який служить, як мікрофон. Так далеко, як ці духи претендують на те, що вони підтверджують свою ідентичність шляхом пригадування випадків, знаних лише учасникові, ми і далі є в ділянці ясновидіння і телепатії.

Додаткове підтвердження цієї теорії приходить від дослідників, які приходили на сеанси з надуманим образом фіктивного приятеля в їхньому умі. Я розмовляв із чоловіком, який перед сеансом зосередився на постаті Франціска з Асізі і медіюм сказав йому, що монах у брунатній рясі стоїть біля нього. Можна знайти в кількох підручниках приклади комунікації духів, які дали їх імена й говорили про особисті пригоди знані тільки їм і учасникам, про чім вони твердили, що є вже в потойбічнім світі. Але пізніше було знайдено, що всі ці особи в дійсності були живі.

Типічним прикладом є справа Гордона Дейвіса, яка сталася британійському дослідникові С. Т. Соал і про яку він оповідає в "Модерних дослідах телепатії". Соал помилково був переконаний, що Гордон Дейвіс помер.

Викликаний дух Гордона Дейвіса дав автентичні інформації про минулі контакти і хотів післати кілька слів потіхи своїй дружині. Це доручення було ясно здобуто з приспаних

спогадів і підсвідомости учасника (С. Т. Соала), а не від духа померлого. (Бо той був у дійсності живий. Ред.). В такий спосіб є велика імовірність, що комунікації цього гатунку не є безпосередньо від відійшовших, але є приховані спомини про неї або про нього, зодягнені в щось, що медіюм вірить, щодо природи потойбічного життя.

Ми так само могли б розглянути уявні фізичні явища в затемненій кімнаті сеансу з рухаючимися столами, блискучими трубами і матеріялізаціями. В останні кілька років нові докази поставили під серйозний сумнів випадки, що раніш їх наводилося, як приклади матеріялізації, як, наприклад: "Каті Кінг", що їх підтвердив лорд В. Крукс.

Так само жадний медіюм не зголосився по нагороду в $3.000, коли б він продемонстрував його сили перед інфрачервоним телескопом, через який усі рухи можна спостерігати в темноті, що її такі сеанси вимагають.

Ця пропозиція була зроблена Товариством для Психічних Дослідів, що є цілковито невтральною дослідною установою.

Коли б це було все, щодо спіритизму, то ви могли б поставитись до нього, як до цікавого, але заводячого заняття. Можливо, що більшість людей, які відвідують обслуги спіритистичних сеансів, далі цього не йдуть.

Але що робити з претенсією спіритистів, які твердять, що приходять комунікації від духів померлих. Звертаючись до Святого Писання, ми знаходимо, що поодиноке сполучення з духовим світом, що його Біблія доручає, це є контакт з Богом і цей контакт осягається молитвою.

У той час як ми припускаємо, що в окремих випадках Бог може дозволити тимчасовий поворот відійшовших (як це було з Мойсеєм і Іллею на горі Преображення та з Самуїлом, коли Саул нав'язав із ним контакт за допомогою ендорської чарівниці), Біблія ясно забороняє вживати медіюмів (3 Мойс. 20:6-7). Є вражаючим, що з'явлення Мойсея й Іллі на горі Преображення відбулося під ясним небом серед дня, — це була єдина в своєму роді обставина для "сеансу".

Ми так само помічаємо, що Самуїл у протилежність до духів на сеансах не любив, що його було викликано. Біблійна заборона медіюмів вказує на марність шукання поради у мертвих... "Хіба не до свого обертатись Бога, хіба ж мерців про живих питати" (Іс. 8:19).

"Так помер Саул за свою беззаконність, що вчинив перед Господом... й вдався до чарівниці з запитанням, а не шукав Господа" (1 Паралипоменон 10:13-14). Суворість заборони

("Оце ж коли чоловік або жінка будуть закликати померлого або ворожити, то нехай скарають їх смертю". (3 Мойс. 20:27) підкреслює духові небезпеки для тих, хто шукає забороненого контакту з світом духів.

Це підносить питання про злих духів. Спіритисти звичайно твердять, що вони мають до діла з "добрими духами", але вони не ігнорують можливости, що часом "злі духи" можуть брати участь.

Спіритистичні праці остерігають медіюмів, щоб вони були на сторожі, цебто щоб їх не вживали злі духи, і багато говориться про "іспитування духів" в цілях запевнення, що вони співпрацюють з "добрими" духами. Але Біблія ніде не каже, що є можливим для духа відійшовшої доброї людини об'являтись через медіюмів. Біблійний іспит духів полягає в установленню, чи промовляючий є в посіданні злого духа або Святого Божого Духа. Ми не знаходимо випадку, щоб хтось був опанований духом якоїсь померлої людини. Це є біблійний іспит, який кінцево осуджує спіритизм.

У Першім Посланні до Коринтян 12:3 іспитом є, чи Христа визнається як Господа, і слово "Господь" не є просто загальним титулом, що висловлює шану, але є грецьким еквівалентом слова Єгова.

У першім посланні Йоана 4:1-3 іспитом є, чи особа визнає правдиве втілення Ісуса Христа, получене з 1 Йоана 5:6 це визнання включає не тільки прихід Ісуса Христа в світ, але так само і працю, що Він прийшов виконати, проливаючи Свою кров на хресті; кров, що очищає нас від усякого гріха (1 Йоана 1:7). Але передові спіритисти заперечують ці істотні доктрини. Лорд Давдінг у "Багато Осель" підсумовує те, що я вірю на підставі мого читання, є унікально правдивим щодо науки спіритистів: "Навчання про Трійцю, здається, не має прихильників в передових колах спіритистичних духів. Божественність Христа, як рівного співучасника з Отцем універсально заперечується. Нас (цебто віруючих християн) навчається вірити в прощення гріхів для тих, хто розкаюється, на підставі Христової жертви і відкуплення. Цю науку Імператор (псевдонім передового духа) завзято поборює. "Навчання Духів" опубліковане в 1883 р. і написане пастором С. Мойсеєм, який спочатку був грунтовним християнським пастором, але став медіюмом, є трагічним щоденником того, як твердження духів відвели автора від правдивого християнського світогляду.

Мій власний досвід із колишнім пастором, тепер небіжчиком, якого ім'я є добре знане в психічних дослідах, є аналогічним, бо він признався мені, що вже не тримається основних вірувань християнства. Спіритизм є релігійною філософією, що розвивається в напрямі типу теософії.

Судячи на підставі Біблійного іспиту, передовий спіритизм виявляється осудженим, як продукт зла. Це є гострою річчю сказати про деякі прекрасні слова, що їх можна почути на спіритистичних зборах. Але Сатана і його армії готові вживати всіх засобів, щоб стримувати людей від правдивого знання Бога. Спіритизм, як і всі фальшиві релігії цього типу, не обстоює низької моральности. Сатана приходить, як ангол світла (2 Кор. 11:14) і вживає спіритизм, щоб притягати людей, які хотять бути добрими. Біблія попереджує нас про укладений плян війни Сатаною і впавшими духами (Єфес. 6:12), щоб не допускати людей до правдивого знання Бога. У війні знаряддя пропаганди може бути хитро вживане, додаючи до 90 процентів того, що є знаним, як правдиве, і істотну брехню для необережних.

Істотною брехнею спіритизму є заперечення Ісуса Христа і Його відкупної смерти за гріхи світу. Тому що Біблія каже небагато про сучасний стан померлих, багато людей, які звертаються до спіритизму, роблять це в часи тяжкої втрати, надіючись сполучитись з померлими близькими. Все ж Біблія балянсує своє мовчання постійним підкреслюванням нашого сподівання другого приходу Христа і воскресіння мертвих, коли віруючим дасться спеціяльне тіло, що пасуватиме для життя в новім небі і землі. У міжчасі ми є запевнені, що християнські мертві знаходяться в присутності Христа, бо Павло говорить про розв'язання з тілом, щоб бути з Христом (Филип'ян 1:23) і він додає, що коли він далеко від тіла, він домуватиме у Господа (2 Кор. 5:8). Писання каже, що ми, хто лишаємось на землі, є одне з тими віруючими, які вмерли, тому що ми всі є члени тіла Христового.

Це "поєднання святих" не треба змішувати з "комуніканіями з святими".

Гадані духи, які об'являють себе в сеансах, не роблять враження, що вони є з Христом, або що вони "домують" із Господом. Більш того те, що вони кажуть про Нього, не є в згоді з тим, що каже Біблія. Релігія, яка заперечує божественність Христа і Його відкупну смерть, кидає нас назад у передхристиянську еру. У цих релігіях цілком нехтується втілення, відкуплення і воскресення Христа, науку, що в сукупності привела до побіди над Сатаною. Християни не можуть займатися спіритизмом без того, щоб не попектись. Це є територія, окупована ворогом. Християни повинні тримати свої руки чистими навіть від простих форм спіритизму, які вкінці розвиваються у

вищі форми. У той час як нема певности, що спіритистичні комунікації від осіб приходять від когобудь іншого, як від самого учасника і медіюма, все ж, якщо якабудь з них не є від них, то вони мусять приходити від злих духів.

Спіритистична надія довести потойбічне життя є так само марна. Фактично тому, що комунікації стають рідшими, в той час, як ніби духи переходять у вищі сфери, ви можете аргументувати, що ці духи не існують довго, а розпадаються. Але християни не зацікавлені в тім, щоб лише довести про існування потойбічного життя. Кінцева проблема життя є знання Бога й особисте очищення від гріха. Це ми знаходимо лише в Христі і Його благовістю. Спіритизм пробує намацати докази потойбічного життя, але він не дає певности прощення, очищення від гріхів, не запевнює тріюмфального вічного життя. Для християнина вічне життя включає не тільки перехід з цієї сфери до іншої після смерти, але славу присутности Христа, про яку Павло каже, що вона "багато лучше" (Филип. 1:23).

"Етерніті".

25. ГРІХ ЗА ЯКИЙ НЕМА ПРОЩЕННЯ

> Поправді кажу вам, що всі гріхи та образи простяться людським синам, — яких би вони образів не вживали. Та хто ображає Духа Святого, — повіки йому не проститься, бо гріху вічному він підпадає. Він це сказав тому що вони казали: "Він духа нечистого має". (Марка 3.28.30).

Щоб нам зрозуміти ці слова Ісуса Христа, нам треба перш усього зрозуміти обставини в яких вони були сказані. Ці слова Ісус сказав тоді, коли книжники й фарисеї казали що Ісус має нечистого духа й що Він виганяє демонів силою князя демонів (Марка 3.21, 22, 30) а не силою Божою. Фарисеї не хотіли повірити, зрозуміти й признати що в Ісусі діяла сила Божа .Вони казали, що Він несамовитий та що Він займається чорною магією (Читай розділи 23 і 24) і тим самим вони ображали й хулили Святого Духа.

Тут нам теж треба пам'ятати, що Ісус кажучи що фарисеї ображали Духа Святого не мав на меті поняття про Духа Святого в повно християнському розумінні. Чейжеж фарисеї, —

і взагалі жиди—, не знали сили Духа Святого так як ми, віруючі християне, знаємо сьогодні. Дух Святий був не зійшов повністю від Бога Отця, в повноті сили Своєї, аж до дня Пятидесятниці. Ось тому то ми думаємо, що Ісус, говорячи до жидів, мабуть думав про Святого Духа в такому змислі як віруючі жиди знали Його ще до дня Пятидесятниці.

В понятті віруючих жидів, перед днем Пятидесятниці, Святий Дух мав дві функції: 1. Він відкривав Божу правду людям, і 2. Він допомагав людям пізнати правду, коли вони її бачили й чули.

Отож, Св. Дух допомагав людям пізнати Божу правду, коли Він знаходив місце в їхньому житті. Коли ж людина не хоче вживати того чим Бог її обдарив для слави Божої, то вона вкінці стратить цей дар що має від Бога. Наприклад, людина яка живе цілий час у темноті й не бачить світла стратить здібність бачити в світлі. Коли людина цілий час лежить у ліжку, то вона стратить силу ходити. Коли людина не хоче вчитися, то вона стратить охоту до науки. Коли людина довший час не працює й живе без діла, то вона стратить охоту до праці. Так само людина, яка довший час відкидає Духа Святого, зробить себе мертвою до духових річей і не може зрозуміти та мати поняття про духові речі. (1.Кор. 2.14-16). Такій людині зло "не шкодить". Зло являється пайком її щоденного життя. Вона дивиться на доброту Божу, але вона не розуміє й не бачить її.

Отже, людина, яка відкидає Духа Святого, живе в грісі; гріхом є просякнуте її серце, її мозок і ціле її життя. Добро гурбує її, а злом вона тішиться. Добра вона уникає, а за злом вона женеться. Вона сліпа до світла, а радіє темрявою. Світла вона уникає, а в темряві вона "веселиться". Така людина підпадає відвічному гріху.

Чомуж такий гріх не може бути прощеним? Один богослов каже, що такі люди утотожнюють джерело добра з джерелом зла; вони є морально знищені й неспосібні до добрих діл і жертва Господа Ісуса Христа на голгофському хресті є незрозумілою та без значення для них. Інший богослов про таких людей каже, що в них вічне зло, в них осівся й закорінився ворог людських душ, цар темряви й зла, — сатана.

Завданням Ісуса було допомогти кожній людині побачити її власну безвартність, нікчемність і гріховність, і побачити це все в красоті любови Божої в Христі Ісусі. Коли ап. Петро побачив свою безвартність і гріховність, то він сказав до Ісуса: "Відійди від мене, Господи, бо я є грішна людина!" (Луки 5.8). Один віруючий чоловік, оповідаючи про своє прозріння

й очищення, так сказав: "Коли я читав св. Євангелію перший раз, я зупинився. Моє серце змякло; сльози наповнили мої очі. Я знаю, що це любов Божа, в силі Духа Святого, торкнулась мого серця. Це милосердя Боже. Я не маю слів щоб це описати чи пояснити. Я знаю лише одне, що я увірував і що моє серце змінилось". Як бачимо, перша реакція того віруючого була зміна в його серці, і цю зміну зробила Божа любов яка доказала брак його любови й заставила його покаятися. Це була праця Духа Святого. Тоді він пізнав і зрозумів милосердя Боже: він покаявся й приняв прощення гріхів.

Коли ж людина не хоче признати своєї безвартости, слабости й гріховности, коли вона не хоче покаятися, то вона відкидає силу Божої любви й працю Духа Святого, вона потішає себе, що вона не має гріха. Вона не знає що вона вже є зовсім сліпою, осліплою, щоб бачити свій гріх. Або навіть, коли вона й бачить ще свій гріх, вона є безсилою, немічною і боягузом щоб визнати цей гріх. Така людина не є в стані покаятися, не має бажання покаятися, вона підпала вічному гріху, й її гріхи не можуть бути прощені.

Одна з легенд про люцифера, про сатану, говорить про це як один священник завважив одного дня між людьми своєї церкви одного молодого чоловіка, якого він раніше ніколи не бачив. Після Богослуження той молодий чоловік залишився до сповіди. Він визнав так багато й такі жахливі гріхи, що священникове волосся дубом стало. "Ти напевно жив багато літ щоб поповнити так страшні й так великі гріхи", сказав йому священник. "Моє ім'я — люцифер і мене скинено з неба на початку світа", відповів той чоловік. "Навіть і так", сказав священник, "скажи що ти жалуєш що так багато грішив, скажи що ти каєшся і гріхи простяться тобі." Та той молодий чоловік подивився на священника, відвернувся й пішов геть. Він не хотів й не міг цього сказати й тому то він мусів дальше мандрувати самітньо й під прокляттям у цьому світі. Мабуть це мав на ввазі Іван Богослов, коли він писав: "Несправедливий — нехай чинить несправедливість ще, і поганин — нехай ще опоганюється. А праведний нехай ще чинить правду, а святий — нехай ще освячується." (Об'явл. 22.11).

Дорогий читачу, існує лише один шлях до прощення гріхів, той шлях — це покаяння. Та коли людина відкидає часто Божу ласку й Божий провід, стратила здібність пізнати доброту Божу, коли вона її не бачить, коли людина стратила моральний розсудок, коли для неї те що зло є добром, то відтак навіть коли Ісус зустріне її в повноті Божої ласки й Божого милосердя, вона не має свідомости свого гріха, вона не є здібною принести доброго плода, вона не може покаятися й тому не може одержати прощення. Це якраз означає що вона згрішила гріхом проти Святого Духа.

Коли людина ще може бачити й розпізнати любов Ісуса Христа, і коли вона ще ненавидить свій гріх, хоча й немає сили знищити його, вона ще може бути очищеною й гріхи її ще будуть прощені.

Та коли людина відвернулася від Христа й стратила моральне поняття й моральну здібність щоб бачити свою безсилість і гріховність і визнати її перед Богом, коли вона відійшла від Божої любови й відвернулась плечима до Божої любови, тоді Божа любов не може зрушити її серця й вона не може одержати прощення гріхів. Вона тоді, як каже Ісус Христос, підпала вічному гріху, вона по волі своїй знаходиться в грісі за який нема прощення.

Дорогий читачу, хай Бог хоронить нас щоб ми не ображали Духа Святого. Будемо стремітися й прагнути щоб **постійно** перебувати з Богом. Будемо перебувати з Богом у молитві й будемо проявляти нашу віру в Бога й любов до Бога в наших добрих ділах.

Пастор Володимир Кучер

ПРО ПІСТ

"А були ученики Йоанові та фарисейські посниками, й приходять і кажуть Йому: Чого ученики Йоанові та фарисеї постять, Твої ж ученики не постять? І каже їм Ісус: Чи можуть синове весільні постити, як жених з ними? Доки мають із собою жениха, не можуть постити".
Марка 2:18, 19

Повищими словами наш Господь дає відповідь на запитання учеників Йоанових і фарисеїв, які були посниками. Відповідь дуже ясна й дуже глибока. Змістом відповіді Христа є пояснення, що Його ученики не постять просто тому, що вони не є в смутку. Принцип, який лежить в основі цієї відповіді, є незвичайно важливим. Цей принцип проголошує, що всі зовнішні форми релігії, установи, пости й обряди встановлені церквою, лише тоді належиться виконувати, коли вони відповідають почуттю і стану побожности віруючого. Цей принцип підтинає в корені ввесь релігійний формалізм. Фарисеї того часу, як також і сучасні фарисеї, твердятть, що піст і пощення є заслугою перед Богом, добрим ділом та обов'язком віруючого разом з іншими постановами людей. Ісус Христос каже: Ні! Річ не має

вартости, хіба що як вислів чуття віруючого. Наш Господь не заперечував постам взагалі. Святе Письмо навчає про пости, що вони можуть бути в певних обставинах помічними для духового життя людини і засобом духової сили, але Христос заперечує піст і подібні інші постанови, як формальні приписи, як примусові зовнішності. "Хто між вами тяжко страдає? Нехай молиться, хто радіє, нехай співає" (Якова 5:13). Штучні і церемоніяльні богослуження заперечуються цією важливою засадою. Правдиве богослуження повинно бути елястичне і відповідати духовим переживанням віруючого і його переконанням.

Христос далі каже запитуючим: "Прийдуть же дні, коли візьметься від них жених, і тоді поститимуть у ті дні" (Марка 2:20). На перший погляд може здаватись, що по вознесенні нашого Господа тепер якраз прийшли оці дні, коли Його "взято", і тепер нам належиться постити. Така інтерпретація є наскрізь мильною. Христа було взято від учеників в Гефсиманському саду, розп'ято і поховано. Ці три дні були для них днями смутку і посту, ці дні були якраз тими днями, про які Христос казав, що Його буде взято. Від дня Його воскресення Він є з нами. "І ось Я з вами по всі дні" (Матт. 28:20). Він є з нами не тільки як принцип, засада чи наука, Він є з нами силою Святого Духа, як особа. Писання каже, що Він сидить "по правиці сили Божої". Ми віримо в особисту окрему і конкретну об'яву Господа на небі, але ми також розуміємо, що "правиця сили Божої" є Його активна діюча сила. Де є правиця сили Божої? Всюди, де діє Його Божественна сила. Він, Хто сидить на правиці сили Божої, є присутній всюди, де ця сила діє й оперує нею Христос. Ісус казав ученикам, що лучче для них, як щоб Він пішов (Йоана 16:7). Через Його тілесне вознесення нові дари і благословення були одержані віруючими. Від часу вознесення, Ісус Христос тепер є присутній силою Святого Духа універсально, а не в одній місцевості. Замість тілесної присутности почалась диспенсація духової особистої присутности нашого Господа. Тепер люди мають свободу вибору, бо інакше славна сяюча постать воскреслого Христа унеможливила б для них вибір, церква була б спаралізована Його видимою славою.

Тому що Христос є присутній з нами, ми не потребуємо постити, роблячи це, як виконання якогось духового примусового обов'язку, до якого ніби прив'язана якась заслуга.

Постити людина може, але добровільно, у вибраний нею самою час, коли її спонукає до того якийсь смуток. Правда, маючи радість спасіння, ми можемо бути через гріх і терпіння у великім смутку, але навіть і в смутку Господь каже: "Не покину тебе, ані оставлю тебе". Присутність Христа не дає смуткові опанувати цілим нашим єством. Ми не хочемо фарисейських постів. Наша віра повинна бути завжди радісною тому, що Господь є з нами, і це радує наші серця навіть у смутку.

ВІДІЙШОВ ВІД НАС

Пастор Мойсей Гітлін упокоївся в Господі 10-го січня 1969 року.

Пастор М. Гітлін народився 18-го липня 1896 року в Україні. Ще на рідних землях бр. М. Гітлін увірував у Господа і мав багато перенести за зміну жидівської віри на євангельську.

Серед українських євангеликів усіх деномінацій пастор М. Гітлін є загально знаним і глибоко шанованим братом. Глибоко віруючий, щирий і відданий він розумів проблеми українського народу. Цікавим є, що на однім із з'їздів баптистів це брат М. Гітлін обстоював право українців на своє власне життя, культуру і мову проти таки деяких українців "малоросійського" походження.

Його праця не була обмежена до українського поля, а він радо працював і серед росіян, поляків, жидів і інших.

Одною з його визначних заслуг є переклад Старого Завіту на білоруську мову й ревізія білоруського Нового Завіту. Він був талановитим промовцем, автором і вчителем. Через довгі роки він був почесним пастором Української Баптистської Церкви в Клівленді та обслуговував жидівську місію в Клівленді.

Його смерть є великою втратою для українського євангельського руху.

КУРЯТЬ ДАЛІ

Не зважаючи на незаперечно усталений факт, що куріння спричиняє рак у тілі людини, багато американців і далі завзято курять, витрачаючи на тютюн вдвоє більше грошей, ніж на церкви.

ВЕЛИКОДНЄ ПОСЛАННЯ РАДИ УКРАЇНСЬКИХ ЄВАНГЕЛЬСЬКИХ ЦЕРКОВ У КАНАДІ

Дорогі в Христі Брати й Сестри в Україні й в розсіянні сущі, ХРИСТОС ВОСКРЕС!

І знову приходить Великдень, і знову приходить Свято Воскресіння нашого Господа Ісуса Христа з мертвих, та, на жаль, для нашого народу, як народу, ще воскресіння нема. Наш народ дальше тяжко поневолений і поділений. І якраз тут пригадуються слова Тараса Шевченка: Коли наш народ діжде́ться свого Вашингтона?

Дорогі Браття: нам, перш усього, треба національної й народньої єдности. Вже найвищий час щоб ми почали думати соборницькими думками, думками єдности, щоб таким чином ми сповнили бажання й оправдали жертву наших героїв і щоб здійснилось пророцтво Тараса Шевченка:

Церква-домовина
Розвалиться, а зпід неї
Встане Україна,
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить,
І помоляться на волі
Невольничі діти.

Ось тому-то з цією надією і з вірою в наших серцях святкуймо цьогорічний Великдень!

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

За Раду Українських Євангельських Церков у Канаді
Президент: Пастор М. Фесенко
Заступники Президента: Пастор В. Давидюк і Бр. Ф. Луцик
Секретар: Пастор Володимир Кучер

СПРОСТОВАННЯ

У "Вільнім Слові" з 8-го березня 1969 р. надруковано звіт під заголовком "З історії проці УЄО". У цім звіті знаходимо таке твердження:

"Інші українські протестантські віровизнання ще не чуються в силах створити спільну репрезентацію українських протестантів, побоюючись що більшість їхніх членів ще не доросли до того, щоб розуміти важність такого потягнення".

Через це ніби УЄО в "кожному окремому випадку" узгіднює "такі спільні виступи".

Повище твердження не відповідає фактам. Так ще перед війною українські баптисти, п'ятидесятники і пресвітеряни в Сполучених Державах, в Полудневій Америці, в Канаді та в Європі створили Світовий Союз Українських Протестантських Церков на з'їзді в Торонті. Ціллю цієї організації було пригадувати в справі нового перекладу Святого Письма, питання іміграції та українства взагалі. Головою Світового Союзу Українських Протестантських Церков обрано пастора П. Кіндрата, а секретарем пастора М. Фесенка. Ця організація існувала кілька років до закінчення своїх цілей.

Недавно в Канаді баптисти, п'ятидесятники і пресвітеряни створили на з'їзді в Торонті Раду Українських Євангельських Церков для видавничої діяльности і репрезентації назовні. Ця організація функціонує вже другий рік.

Активними рухами серед українських євангеликів є, безперечно, баптистський і відтак п'ятидесятницький. Обидві ці деномінації очолені свідомими українцями, талановитими людьми, що, не покладаючи рук, працюють на добро свого народу. Українські пресвітеряни широко знані своєю національною свідомістю і участю в українських громадських організаціях.

Отже, якщо український євангельський загал негативно реагує на заклики проводу УЄО організуватись з їх ініціятиви, то на це є поважні причини та іншого характеру, ніж "страх" і не через те, що "вони не доросли".

Цих причин ми покищо не хочемо торкатись. Зрештою, УЄО сьогодні є однією з невеликих ев. організацій з малим впливом.

Звіт "З історії праці УЄО" згадує також, що УЄО готове кожного часу почати радіо-передавання в Україну і Сибір, але йому бракує грошей. На мою думку, замість створення нової радіопередачі, доцільним є всім євангеликам об'єднатись і поперати радіопередавання зорганізоване й бездоганно ведене пастором О. Гарбузюком і іншими. Роздрібнення зусилля зменшить якість праці і поділить фонди. Ці програми називаються "Голос Євангелії в Україну" й надаються двічі кожного тижня. Хоч програми цього радіоблаговістя зорганізовані головно зусиллям Євангельсько-Баптистського Братства в Сполучених Державах, проте в них проповіддю Євангелії служив пресвітерський пастор Володимир Кучер і інші. Євангельські пісні "Голосу Євангелії в Україну" стоять на високому рівні. Ця прекрасна праця стало потребує фондів.

М. Фесенко

РІЗНЕ

ГІППІС

Слово "гіппі" є модерний термін, назва певної категорії недорослих. Його можна перевести на українську мову просто словом "волоцяга" (босяк, хуліган). Більшість громадян властиво не знає, чого домагаються оці всі натовпи нечесаних і немитих студентів, які часом спричинюють мільйонові шкоди університетам під час розрухів.

Вони кричать і бушують, але рідко коли скажуть, чого властиво вони домагаються. "Фінаншіал Пост" передрукував програму одного такого провідника студентських розрухів у З'єд. Державах. Він домагався:

"Негайного кінця війни у В'єтнамі, відтягнення всіх американських військ із закордонних баз, знищення економічного імперіялізму, кінця військової повинности, легалізація маравани і наркотиків, роззброєння населення (почавши поліцією), ліквідацію грошей, програма "повного безробіття" (згідно з цією програмою машини мали б виконувати всю працю), ліквідація занечищення повітря й води, вільні аборти і постачання засобів до контролі народжень, участь студентів у приготовленні програми вихови, час на телевізіях, присвячений відвертій репрезентації любовних сцен, має дорівнюватись часові, що дається на історію з вбивствами".

Ця програма наочно надхнена пеклом.

Це пригадує нам гасла хуліганів та кримінального елементу, що їх вони ширили на наших землях на початках революції. Явно, що ті самі темні сили діють і на цім континенті. Спочатку розклад і деморалізація, опісля знищення.

МОЇ ПРИРЕЧЕННЯ ЯК ЧЛЕНА ЦЕРКВИ

(Взято з "Пресвітерського Вартового")

1. Я буду шукати запевнення мого власного спасіння в Христі, буду досліджувати, щоб рости духово, я буду помагати іншим пізнати Спасителя.

2. Я буду відвідувати богослуження, хіба що провидіння не позволить. Це означає, що я не буду вживати легкодумних вибачень з огляду на особисті вигоди і розваги, як звичайні причини моєї відсутности.

3. Я буду намагатись щоденно читати Біблію і молитись. Якщо я маю родину, то буду провадити їх у цім разом. Я буду молитись за свою церкву, її пастора, її потреби і буду вірити, що Бог може благословити нас, як Його нарід.

4. Я пам'ятатиму мою відповідальність за зріст церкви запрошуючи інших.

5. Я уважно розглядатиму свої обов'язки доморядництва... Я намагатимусь знайти радість у моїм даванню, а не звичайний обов'язок, знаючи, що "веселого дателя любить Бог".

6. Я буду намагатись по мірі моєї сили і спроможности часу відвідувати інших в ім'я церкви і плекати християнську приязнь...

7. Я буду уважно розглядати критику, що я чую про інших, намагаючись захищати їх добре ім'я, так само як би я хотів, щоб і моє добре ім'я поважалось.

Цього я бажаю всім своїм серцем перед Богом, моєю поміччю.

МОМЕНТ, ЩО ЙОГО НЕХТУЄТЬСЯ

(До спроб порозуміння деяких протестантів із римо-католицизмом)

"Телеграм", Торонто, в числі з 18-го лютого 1969 р. описує похорон Віто Дженовіза. Згідно з "Телеграм" він був "хазяїн" над "хазяїнами" (Бос над босами) в горезвісній кримінальній організації Мафія. Його ув'язнено за торгівлю наркотиками в 1968 році і він помер у в'язниці.

Як загально відомо, Мафія організувала в країні продажу наркотиків, проституції і інших подібних злочинів і зформувалась у велике підприємство з суворою дисципліною Вбивства в межах організації і поза нею для них є звичайною річчю й поліція ніяк не може дати собі ради і зліквідувати Мафію та їй подібні кримінальні організації.

Цікаве відношення Римо-католицької церкви до провідних членів кримінальних організацій, які наживають величезні гроші з людських налогів, проституції й такого іншого. Наприклад, Віто Дженовіз такою дорогою нагромадив згідно з "Телеграм" десь коло 30 мільйонів майна.

У кожній церкві, якщо злочинець не розкається, покинувши свої переступи, його виключається з церкви згідно з евангельським правилом: "Твердо ж основина Божа стоїть, маючи печать таку: Пізнав Господь Своїх і нехай відступиться від неправди всяк, хто іменує ім'я Господне" (2 Тим. 2:19). Не так у римо-католиків. По нім, священик Едмунд Лиз відслужив

Велику Панахіду (Гай Мас). Його поховано, як сина церкви.

Під час богослужения священик молився за нерозкаяного торгівця наркотиками, кажучи: "Спогадай, Господи, слугу Твого Віто, який помер в Христі".

Повищий факт толеранції римо-католицькою церквою скрайніх злочинців, як членів церкви, є найбільш важливим.

Постає питання: Як можуть інші церкви шукати співпраці з римо-католиками, яких ієрархія і досі не направила цих богохульних практик? Тут іде мова не про догму, хоч потрібні й у ній реформи, але розходиться про звичайну чесність і гідність. Проституція, торгівля наркотиками, лихварство, затурання людей алькоголем і всякі інші злочини, якщо їх людина практикує, є доказом, що ця людина є слугою Сатани, а не Господа.

ЯК ЗІПСУВАТИ СВОЮ ДИТИНУ?

Сьогодні багато говориться про злочинну молодь. Багато в цьому винен уряд, але найбільше в цьому винні батьки. Поліційний департмент міста **Houston, Texas**, подає "Дванадцять Правил Як Зіпсувати Своїх Дітей". Ось вони:

1. Вже з раннього дитинства давайте дитині все, що вона хоче. Таким способом ваша дитина буде виростати з вірою, що світ винен її життя.

2. Коли ваша дитина підхопить погані слова, то смійтеся з неї, і вона тоді буде думати, що це дотепно. Це теж буде заохочувати її підхоплювати ще "більш дотепні" вислови, при помочі яких вона робитиме ваше життя прикрим пізніше.

3. Не вживайте слово "зло". Це ж може створити "почуття вини". Бо пізніше, як його заарештують за це, що він вкрав авто, він буде думати, що суспільство є проти нього й що його переслідують.

4. Ніколи не давайте йому духовного виховання й не беріть його зі собою в церкву. Чекайте заним він буде мати 21 років і тоді хай він рішає "сам для себе".

5. Прибирайте за ним усе, що він порозкидає — книжки, черевики, шкарпетки, одяг, Все робіть для нього так, щоб він навчився спихати свої обов'язки й свою відповідальність на інших.

6. Хай він читає все, що тільки попаде йому в руки. Пильнуйте, щоб ложки, вилка й ножі блищали й були чисті, а він хай читає сміття й вчиться зі сміття.

7. Часто сваріться в присутності своїх дітей. Таким чином вони не будуть надто перелякані ,коли родинне життя розлетиться пізніше.

8. Давайте дитині гроші на витрати, які він хоче. Не дбайте, щоб він сам собі заробив. Чому ж він має мати такі труднощі, як ви мали?

9. Задовольняйте його всі жадоби їди, напитку й вигоди. Глядіть, щоб задовольнити його всі хотіння.

10. Заступайтеся за ним перед сусідами, вчителями й поліцаями. Всі вони мають упередження до вашої дитини.

11. Коли ваша дитина знайдеться в дійсному клопоті, то виправдуйте себе кажучи: "Я ніколи не могла (не міг) дати йому (їй) ради".

12. Ось таким шляхом приготовляйте собі життя повне печалі й горя, і будьте певні, що ви його будете мати.

ПРИГОТОВЛЕННЯ ДЛЯ БОГОСЛУЖЕННЯ

Приготовляючись до богослужения в той час, як ви приходите до церкви, доброю річчю є звернутись до Бога в короткій молитві за тих, хто провадять богослужения. Молитва за того, хто проповідує, є на місці. Це є величезною відповідальністю стояти за казальницею і намагатись об'явити волю Божу і Його присутність ближчою. Проповідування не є лише повторенням розвідки.

Проповідуванням є, коли звичайна людина, з усіма її недоліками, стоїтть перед групою, що чекає, і пробує сказати від Бога те, що Бог хоче, щоб було сказано. Я бажаю вашої молитви і я потребую їх.

Скажіть коротку молитву за себе, часом, можливо, так просто, як: "Господи, якщо тут є якась правда для мене сьогодні, поможи мені знайти її". Бога можна знайти в досвіді поклоніння.

Д-р А. Лосон ("Нюз анд Вюз).

БУРЯ В ЧАЙНИКУ

У "Калгарі Гералд" (7-го грудня 1968 р.) подається подія, яка показує, що на цім континенті не все підприємці визискують робітників, але трапляється і навпаки. Пацифік Грейт Істерн Рейлвей мала розправу з одним із своїх кондукторів. Цей кондуктор затримав цілий потяг на 65 мінут тому, що в його камбузі (вагоні, в якім перебувають кондуктори) чайник, який постачає залізниця, був зроблений з металю, а не з порцеляни, як це любив би кондуктор.

Залізниця зобов'язалась устаткувати вагони кондукторів посудом, але це не до уявлення, коли кондуктор з 20-літнім досвідом затримує потяг на 65 мінут лише тому, що він знайшов, що його чайник зроблено з металю, а не з порцеляни.

THE ONLY DIFFERENCE

by BETTY STEELE EVERETT

It took all Greg's willpower to keep from slamming the door of Pastor Robbins' study as he left.

"And they call themselves Christians!" Greg muttered angrily.

"Talking to yourself, Greg? That's a bad sign."

Greg looked up to see Bill Robbins coming down the street. It was the pastor's son who had led him to a further understanding of what commitment to Christ really meant.

Then Bill saw Greg's face. "Dad told you?"

"You knew the church board voted last night not to give any of their half-scholarships for church camp to my Sunday school class?"

Bill nodded. "Yes. Look, Greg, everyone thinks it's great that you've started a Sunday school class for retarded kids, but the board felt that—well, that other kids would get more out of camp. Dad was upset, but there was nothing he could do—it was voted that way."

"And they have the nerve to call themselves Christians! It's bad enough they put my class in that old coal room where there isn't even a window—as if they were ashamed of them. But I didn't complain; I know there's not much room. I know the kids I have aren't future leaders, but they do have souls, Bill!"

"Sure they do, and the church people were pretty proud when you went out and brought those kids in when you'd only been a member yourself for a few weeks. But there wasn't any other room for them, and ...."

"Forget the room!" Greg snapped. "The board voted to pay half the camp fee for the first ten kids from our church who signed up. My five were in that top ten! Now, because 'normal' kids want to go, they've changed their minds! I don't call that fair—even for non-Christians!"

Bill said nothing.

"My kids need this camp experience, Bill! I try, but I'm not trained in either religion or psychology yet, but at camp they might find the Lord for sure. Their parents can't afford the whole fee—this is the same as saying those kids can't go! You know I had to work to convince the camp director they should be allowed to camp at all, and he only agreed if I'd come with them."

"I'm sorry, Greg," Bill said slowly. "Isn't there another way to get the money?"

Greg sighed. "Work for it. All my kids are over twelve. They could mow lawns or weed. It'll take till camp time, but I'll see if I can round up some jobs for them."

"Start with the church members. Like Mr. Nelson. He's got a big lawn and can afford to hire a couple of your kids. And remember, Greg, someone once said the church wasn't a country club for saints—it was a haven for sinners."

Greg smiled. "Okay, Bill. I just teed off there, I guess. We'll get to camp yet."

The next afternoon, as soon as school was over, Greg hurried to Mr. Nelson's house to explain what sort of work he wanted for his class.

"I don't know, Greg," Mrs. Nelson said slowly. "Sit down and have a coke while I call my husband. The outside is his area."

As Greg sipped the coke, he could hear Mrs. Nelson's voice in the next room, although he could not make out her words. But her face, when she came back into the kitchen, gave him his answer.

The coke suddenly tasted bitter. "Thanks, anyway," Greg said, and left before she could answer.

Greg spent the rest of the afternoon at homes of church members. He lined up six lawns to be mowed, but none were large. They wouldn't send even one child to camp, and Greg knew the children would have to have everything explained carefully and often before they understood. It seemed impossible.

That night Greg tried to concentrate on his homework, but he kept seeing the members of the board who had voted against his class.

"They're phonies! They're no better than anyone else!"

"Greg, telephone!"

Greg answered, then straightened in surprise. It was Hobart Worthington, president of the largest company in town!

"I understand you are looking for odd jobs for a group of mentally retarded children," Mr. Worthington said. "To earn money for camp or something."

Greg hesitated. Mr. Worthington was not a church man. "It's for church camp, sir," he finally said.

"I don't care what it's for," Mr. Worthington replied, "my company will be happy to give them work. You have them all here Saturday at nine."

"Yes, sir! And thanks!"

Greg hung up the telephone. "That's how the Christians

should have acted! I used to tell Bill religion didn't make any difference!"

He stopped suddenly. Christ had made a big difference in his own life. Did it wear off after a while?

"At least the kids can earn enough for camp," he thought.

Saturday morning Greg picked up each child, and was at the Worthington Company at nine.

"Glad to see you," Mr. Worthington boomed, shaking each child's hand. "I've got some outdoor work lined up."

Greg noted each of the assignments, then went over his job with each child until he was sure the youngster understood.

"You're good with those kids," Mr. Worthington commented.

Greg flushed. "I want to work with kids like this when I'm through school. I've learned as much from them as they have from me."

By eleven o'clock the children were settled in their jobs. Greg, moving from one to another, checking, saw two men talking with one boy. A large press camera hung from the shoulder of one of them.

"Are you from the paper?" Greg asked. "It would thrill the kids to see their pictures in the paper."

"Worthington called us," the taller one said. "He wants us to get a story on what the company is doing for these kids. Personally, I figure it's all for publicity anyway. Whatever he gives them I suspect comes off his taxes."

"Oh, no," Greg protested. "He's given them jobs to earn money for church camp. He's even giving us lunch in the company cafeteria."

The two men laughed. "Sure, kid. Just look for your pictures Monday night, and keep on believing in Santa Claus."

Greg had no time to think about what the men had said. It was soon lunch time, and he was busy helping the children. The cafeteria was a new experience for most of them.

"We'll get back to work at one," he told Mr. Worthington as they sat down. "We haven't accomplished too much yet, but now that the kids understand what to do...."

Mr. Worthington laughed. "You've worked enough. You said each one needed $25, so the Worthington Company is going to donate it."

"But...."

Mr .Worthington laughed again. "You earned it giving us good publicity."

Greg took the check Mr. Worthington handed him. So the reporters had been right! "No one thinks about anyone else," he thought glumly as he took the children home. "It doesn't matter if they call themselves Christians or not! Mr. Worthington didn't want to help us—he only wanted publicity for his company! I'll tell Bill that, too, at Sunday school tomorrow!"

Greg went to Sunday school early the next morning. He nad found some pictures to put on the walls. Nothing would really brighten up the dark room, he thought, but these would make the walls look less drab.

"Greg, could I see you a minute?"

Greg nodded to Mr. Nelson's question.

"I'm sorry about that scholarship business, Greg, but we honestly think it's better to send normal children with church money. But we've been thinking about your class, and we agreed if you gave your time to help them. we could sacrifice a little too. So we chipped in, and we got enough money to send them to camp too. And the adult class is going to take that coal room, starting today. We'll paint it, but our room will be nicer for your kids—plenty of light, big, and cheerful."

Greg couldn't think what to say. The church people hadn't had an opportunity to see the pictures in the paper, or to know about the Worthington check. They had given extra to send the kids to camp, and were giving up the classroom they had met in for years because they cared!

"Is something wrong?" Mr. Nelson asked. "If there is, we want to fix it."

Greg smiled, suddenly remembering Bill's definition of a church. "Nothing's wrong, Mr. Nelson, and we thank you all."

Greg headed for the new classroom. Bill was right—the church was full of sinners, just like the world. The only thing was, these sinners knew they were forgiven, and they were struggling to act like it. That was what made the difference.

("The Bible Truth").

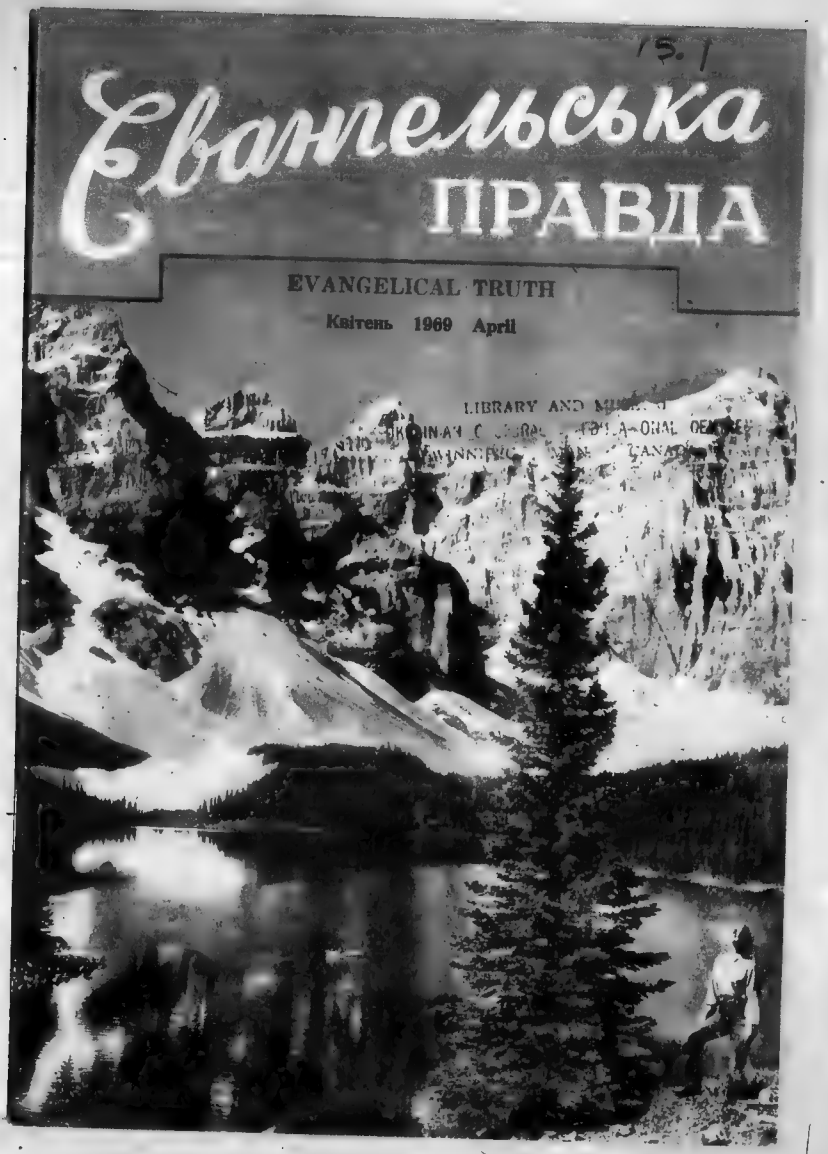
Євангельська
ПРАВДА
EVANGELICAL TRUTH
Квітень 1969 April

ЗМІСТ

Хто належить до родини Ісуса? В. Кучер 1

Погляд на те, що є поза "Природними Законами". Е. Фаст 4

Визнання віри Пресвітерської Церкви 8

Різне 10

Малий Катехизм Просвітерської Церкви 16

The Plain Brick Front by Dan Harman (by courtesy of the "Bible Truth") 21

Front page picture: Banf National Park (Photo by Canadian Government Travel Bureau).

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Р. XXX. Ч. 3. Квітень 1969 April Vol. XXX. № 3.

26. ХТО НАЛЕЖИТЬ ДО РОДИНИ ІСУСА?

І поприходили Його мати та брати Його, й осторонь ставши, послали до Нього й Його викликали. А народ кругом Нього сидів. І сказали Йому: "Ото мати Твоя, і брати Твої, й сестри Твої там про Тебе питаються". А Він їм відповів і сказав: "Хто мати Моя і брати Мої?" І поглянувши на тих що круг Нього сиділи, Він сказав: "Ось Моя мати та брати Мої. Бо хто чинить волю Божу, той Мені брат і сестра і мати". (Марка 3. 31-35).

Тут Ісус учить що належати до родини це не лише справа тіла й крови. У житті теж часто буває, що людина є ближе до другої людини яка не є кровно споріднена з нею. Де ж тоді лежить правдіва родинність?

Правдива родинність, перш усього, лежить у спільному досвіді, в спільній меті, в спільній цілі життя. Цей спільний досвід життя особливо проявляється тоді коли люди ділять разом долю й недолю. Хтось сказав, що двоє людей є дійсно приятелями, коли вони можуть згадувати про речі які вони разом пережили, про труднощі які вони колись разом зустрічали й про радісні хвилини які вони разом ділили. Отож, спільний досвід, спільне пережиття, спільна мета роблять людей близькими, бо в таких обставинах, в часі пережиття, люде ділять глибини свого серця й своєї душі й посвячують себе та жертвують себе один для одного.

Один чоловік оповідає як він зустрів був стару негретянку якої сусідка тільки що померла. Він сказав до неї: "Тобі напевно дуже шкода, що вона померла". "Так", відказала старушка, непоказуючи жодного жалю. "Я бачив тебе минулого тижня з нею, як ви сміялися й весело розмовляли одна з одною. Ви мусіли бути добрими подругами". "Так", відказала вона, "я була дружня з нею; я часто розмовляла й жартувала з нею, але щоб бути дійсними приятелями — люде мусять плакати разом". В цьому є велика правда. Основою справжнього приятельства, так і як і основою справжнього родинного життя, є спільність пережиття, спільний досвід, і віруючі християне мають цей спільний досвід і пережиття бо всі вони є спасенні ла-

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CA

скою Божою через віру, й всі вони є прощені грішники.

Правдива родинність лежить у спільній меті, спільній цілі, в спільнім зацікавленні. Один місіонер, оповідаючи про вживання Біблії в евангелізації, пише: "Найбільш трудною річчю для кольпольтерів і для тих які розповсюджують Святе Письмо не є справа продажі книжок, але справа заохотити й заставити людей щоб вони читали їх". Наприклад, один кольпортер в перед-комуністичному Китаю оповідав про це як він рік-за-роком розповсюджував Біблії й духовну літературу по склепах і по домах і як він завважив брак зацікавлення й ентузіязму в своїх читачів. Він був вельми розчарований. Він мусів зорганізувати їх у молитовні групи, яких спільна ціль читання й знання Біблії горнула до купи, і які з часом, завдяки тій же самій цілі й спільному зацікавленні, зросли в більші групи а відтак у місцеві або льокальні церкви. Щойно коли ті одиниці й маленькі групи знайшли спільну ціль і спільну мету яка єднала їх разом і задовольняла потребу їхніх сердець та їхньої душі, вони почувались що вони належать один до одного й що разом вони належать Богові. Спільна мета витворила їхню спільну залежність. Вони всі почувались що вони належать Ісусові, що вони є близькими до Ісуса й що Він є близько до них. Вони почувались рідною Ісусовою. Вони знали що вони належать до родини Ісуса.

Цю правдиву християнську рідність з Богом і один з одним наш Господь Ісус Христос зясував у молитві "Отче наш", де віруючі люде, як одна родина, відкривають свої вуста й серця перед Богом, своїм Отцем, і кажуть до Нього: "Отче **наш**, що на небі!" Молитва ця є спільною молитвою для всіх християн, вона є висловом рідности, висловом Божого отцівства й свого синівства. Висловом родинности й близькости Ісусової і всіх тих які Його приняли й стали дтьми Божими через віру в Нього.

Належати до Ісуса, значить належати Божій любові. Належати до Ісуса, значить молитись Божою любов'ю. Дуже можливо, що Тарас Шевченко, який залюбки читав Біблію, роздумував про те синівство й братерство, коли він писав:

"Мені ж, мій Боже, на землі
Подай любов, сердечний рай,
І більш нічого не давай!
. . .
Мені ж, о Господи подай
Любити правду на землі
І друга щирого пошли.

. . .
А всім нам вкупі на землі
Єдиномисліє подай
І братолюбіє пошли!"

Правдива рідність, правдива братність, правдиве братолюбіє в спільному довірї, в єдности сердець та в спільному послусі. Учні Ісуса були дуже мішаною групою. Вони походили з різних суспільних верств, з різних фахів та з різних домів. Митник такий як Матвій та такий фанатик-націоналіст як Симон Зилот чи Каноніт могли страшенно ненавидіти один одного й без сумніву, занім вони пішли за Христом, вони були повними ненависти. Та коли Ісусова любов очистила їхні гріхи, усунула їхню ненависть і з'єднала їх, коли їхні серця змінились на добрі, добро-творчі, плододайні серця, то вони стали рідніми й близькими собі! Замсть ненависти їхні серця сповнилися любов'ю; замість відчужености й ворожнечі, вони стались близькими й рідніми.

Військова дивізія є звичайно збором різних людей, та коли вони довго перебувають і живуть разом, коли їх в'яже одна ціль і один послух, коли вони вправляють себе в спільному довірї, вони стають немовби членами одної родини й цю рідність та близькість вони часто доказують на полі бою жертвенністю свого власного життя. Діти в школі стають друзями, коли мають цю саму ціль в науці й коли їх учить той же самий учитель. Віруючі християне, які мають одну й ту саму ціль в своєму житті: прославлення Бога й спільне завдання проповіді св. Євангелії, і яких спільним учителем є Господь Ісус Христос, Якого любов вони розділяють і Якого любов вони практикують, стаються дійсною родиною Ісуса: вони дійсно належать Йому!

Правдива родинність, правдива дружність лежить у спільному завданні. Нічого так дуже не єднає людей як спільне завдання. Про це повинна думати церква. Про це повинні завжди тямити діти Божі. Віруючі люде ніколи не зможуть жити разом як одна родина, коли в них нема спільного завдання: **свідчення любови Божої по цілому світі.**

Віруючі люде, які належать до різних деномінацій, ніколи не зможуть жити й славити Бога як одна родина, родина Ісуса, коли вони будуть ставляти приналежність до своєї деномінації понад свою приналежність Ісусові, коли вони будуть ставляти якісь доктрини чи принципи церкви понад любов Божу. Всі віруючі християне повинні мати одну ціль: **спільно старатися придбати людей для Христа, а це можна лише зробити правдивою Христовою любов'ю!**

Коли правдива родинність випливає зі спільного завдання, то християне повинні таку родинність найбільше мати й її найбільше проявляти. Коли правдива родинність випливає зі спільного завдання, то лише християне мають ключ до неї, лише християне її відчувають, її знають і її практикують. Бо ж усі ми, що любимо Христа й зве мо себе Його дітьми й Його слугами, стараємось пізнати більше й більше Христову любов і здобути більше душ для царства Божого. Ми можемо різнитись на інших речах, але на любові й ласці Божій і на завданню поширення Євангелії ласки й любови Божої ми повинні стояти як один, щоб спільно сповняти волю й припоручення Господа Ісуса Христа й спільно зближатись до Божих осель. Хай нам усім Сам Бог у цьому допоможе!

Пастор Володимир Кучер

ПОГЛЯД НА ТЕ, ЩО Є ПОЗА "ПРИРОДНИМИ ЗАКОНАМИ"

Едвін Фаст

Д-р Е. Фаст займав професорську катедру на фізичнім факультеті Оклагомського Університету. Тепер провадить дослідну працю в зв'язку з атомовою енергією, є спеціялістом в спектрографії, радіоактивності й атомової енергії взагалі.

(The following article by Dr. E. Fast is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.)

Згідно з опінією автора цієї статті, відповідь на це найважливіше запитання (про докази існування Бога), запропоноване в цій книжці, не потребує довгої скомпліковаої дискусії. Відповідь може бути стислою і в цей же час, на погляд автора, достаточною.

В царині фізичної науки вважається, що найбільш правильним поясненням, яке звичайно приймається, буде найпростіше, що вистарчально враховує експериментальні спостереження і так само при цім добір припущень може бути прийнятий

тому, що ці припущення можуть бути помічними в усталенні теорії, і тому що вони здаються наочними і розсудливими.

Вживаючи це, як основу, розбудовується структуру, якщо припущення знайдено хибними або невистачальними, структура розвалюється. Теорія ймовірности є добре розроблена математично і знаходить широке застосування в фізиці. Якщо зовнішні чинники не впливають на експерименти, то монета, що її підкидується, вистачально велику кількість разів, повинна впасти до гори однакове число разів верхівкою (орлом) і решкою.

Гральна кість, коли б її кидалось, повинна так впасти, що кожна з її шости сторін була б лицем догори рівне число разів. Перевагу орлів у підкиданих монетах можна спостерігати при їх киданню з наперед вибраної позиції і з добраного одноманітного ляскання великого пальця.

В такий же спосіб гральна кість, зручно кинена або абтяжена по однім боці, може показувати одне число найчастіше. Різниця в двох випадках є та, що в першім прикладі діє чистий безсторонній випадок, у той час, як у другім результат спричинюється і керується акцією, яка впливає на результат.

Ці радше наївні і прості приклади можуть бути вжиті для обчислення більшої скомплікованости. Нехай, наприклад, сто або мільйон одиниць діють одночасно, щоб усталити зразок поводження. Всяке ухилення від цілком випадкового результату спонукає до пошукування за причиною скеровуючого впливу. Опис такого "кермованого" поводження звичайно означається як "природні закони".

Наприклад, якщо розглядати поводження невтронів, електронів і протонів в електричнім і магнітнім полі, кожна з частин поводиться в спосіб, який можна належно описати і тому передсказати на основі "природних законів". Їх властивості (характеристики) є такими, що вони поводяться в спосіб, який можна передбачити. Так само, якщо світло з натрієвої електричної арки проходить через вузьку щілину і трикутну призму, тоді появляються дві оранджево-жовті лінії близько одна другої.

Енергія, звільнена як світло, походить від переходу електрона з стану вищої енергії в атомі до нижчої. Це можна описати в точних термінах математичних виразів. Але і тут є важливий пункт, про суть питання — "природні закони" є просто описом того, що було спостережено і не є пізнанням або регулюючим законодавством. Сам по собі цей опис не є основною причиною чи поясненням явища.

В пошуках за початком всесвіту наука показала, що на

основі сучасного знання ядерної фізики, взаємодіянням основних частин, можна пояснити побудову всіх знаних елементів. Починаючи протоном з його властивостями і якоюсь силою, що зводить частинки разом, всі знані елементи нашого теперішнього всесвіту в кінці кінців можуть бути витворені. Але походження протона і чому він має специфічі властивості, зіста-ється без пояснення. Ідучи назад у достаточній мірі, ми мусимо вкінці прийти до заключення, що існування "природних законів", які описують систематики всесвіту, є доказом Розума, Який призначив усталення дій всесвіту так, як ми це спостерігаємо.

Коли електрон, протон і невтрон були створені з певними властивостями, тоді ж був усталений і зразок їх поводження. Наш обмежений розум, пробуючи йти назад до -0 в часі, вимагає того, щоб мусів бути початок, час, коли первісні частини, з яких складається матерія, були зформовані.

З формацією або створенням цих фізичних реальних речей мусіли прийти властивості, які визначають їх поводження. Першопричина, яка створила частинки, так само логічно визначала властивості, які вони мали. Тому що найталановитіші наукові уми досліджували на протязі століть, щоб вивчити спостереженням величезну скомплікованість існування і поводження різних реальних речей, з цього мусить слідувати, що розумність Того, Хто первісно задумав їх, перевищує всю інтегральну вартість людської розумности досі.

Найкращі проникливі уми сьогодня охоче признають, що людина ледве почала вивчати те, що може бути пізнане про природні явища. Коли ми звернемося до органічного царства, складність поводження його збільшується величезно і через це можливість раціоналізації такого поводження на підставі чистого випадку стає безмежно малою.

Головні будівельні бльоки органічної матерії є водень, кисень і вуглець із малою кількістю азоту і інших елементів. Мільйони цих атомів збігаються, щоб зформувати навіть найпростіші форми життя. Коли ми розглядаємо більші і більш скомпліковані різновидності, ймовірність повної комбінації, на основі чистого випадку, є не до уяви малою.

Приходячи до вищих форм життя, знаходимо ті форми, що виявляють розумність у плянуванні і виконанні напряму їх акцій і які можуть бути суперечні "природним законам".

Припущення, що це мало б появитись на основі випадкового збігу елементів, і ці в свою чергу мали б розмножуватись за своїм родом, при чім мали б виявлювати розум і це без творчого акту Того, Хто сплянував і усталив такі істоти, є

скрайньо неймовірним та є прийняттям гіпотези, що для всіх практичних цілей є неможливою. Ті, хто так роблять, в цей самий час відкидають просте і вистачальне переконання.

Автор книги Буття вживає щирі слова: "У початку Бог..." Чи не є ці слова звичайні?

Але їх маєстат полягає в їх простоті — маєстат згідно з моєю вірою в Божественну Правду.

By the courtesy of S.S. Times.

ВИЗНАННЯ ВІРИ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

РОЗДІЛ 31

ПРО СОБОРИ І РАДИ

I. Для кращого уряду і дальшого напучування церкви, слід, щоб відбувались збори, які звичайно називаються соборами або радами[1]).

I.

[1]) Діяння 15:2, 4, 6.

II. Влада може законно скликати собор служителів і інших відповідних осіб для ради і розважання в справах релігії[1]), але якщо влада є відвертим ворогом релігії, служителі Христа самі, на підставі їх посади, або також разом з іншими придатними особами, по тім як їх делеговано їхніми церквами, можуть збиратись разом на такі собори[2]).

II.

[1]) Іс. 49:23
1 Тим. 2:1, 2
2 Паралип. 19;8-кінець
2 Паралипом. розд. 29 і 30
Матт. 2:4, 5
Приповістки 11:14
[2]) Діяння 15:2, 4, 22, 23, 25

III. Соборам і радам належиться, як їх служіння, вирішувати релігійні розходження, справи совісти, усталювати правила та вказівки для кращого порядку в публічнім поклонінні Богові і для урядування в Його церкві; приймати скарги в випадках адміністративних надуживань і визначити їх, оці проголошення і визначення, якщо в згоді з Словом Божим, мають бути прийняті з пошаною і покорою, не тільки тому, що вони є в згоді з Словом, але так само на основі авторитету, на підставі якого їх зроблено, тому що вони є установами Божими, призначеними для цього в Його Слові[1]).

III.

[1]) Діяння 15:15, 19, 24, 27-31
Діяння 16:4
Маттея 18:17-20

IV. Усі собори і ради від часів апостолів, чи то генеральні, чи то спеціяльні, можуть помилятись, і багато з них помилялись, через це їх не можна робити правилом віри і життя, але їх треба вживати, як поміч для обох[1]).

IV.

[1]) Єфес. 2:20
Діяння 17:11
1 Кор. 2:5
2 Кор. 1:24

V. Собори і ради не повинні трактувати щобудь або приходити до рішень ні в чім іншім, як тільки в тім, що є церковне, і не повинні мішатись у громадські справи, які торкаються держави, хіба що дорогою скромних петицій у незвичайних справах або дорогою поради для задоволення совісти, якщо це їм пропонується світським урядом[1]).

V.

[1]) Луки 12:13, 14
Йоана 18:36

РОЗДІЛ 33

ОСТАННІЙ ДЕНЬ

I. Бог призначив день, котрого Він буде судити світ правдою через Ісуса Христа[1]), що Йому Отець дав всю владу і суд[2]). Того дня будуть суджені не тільки анголи-відступники[3]), але так само всі особи, які жили на землі, стануть перед судом Христа, щоб дати звіт із думок, слів і вчинків, щоб кожний прийняв по тому, що вони робили в тілі, чи добре, чи лихе[4]).

I.

[1]) Діяння 17:3
[2]) Йоана 5:22
[3]) 1 Кор. 6:3
Юди в. 6
2 Петра 2:4
[4]) 2 Кор. 5:10
Екл. 12:14
Римл. 14:10, 12
Матт. 12:36, 37

II. Ціллю призначення того дня Богом є маніфестація слави Його милосердя у вічнім спасінні вибраних, і Його справедливості в осудженні потопаючих в гріхах злочинців і непокірних. І тоді праведні підуть у вічне життя й одержуть повноту радости та покріплення, що прийде від присутности Господа, але неправедні, які не знають Бога і не коряться благовістю Христа, будуть вкинені на вічні муки і покарані вічною погибіллю від присутности Господньої й від слави потуги Його[1]).

II.

[1]) Матт. 25:31-кінець
Матт. 25:21

Римл. 2:5, 6
Римл. 9:22, 23
Діяння 3:19
2 Сол. 1:7-10

III. Тому що Христос хоче, щоб ми були переконані про певний прихід дня суду (однаково, як для того, щоб вдержувати людей від гріха, так і для більшої утіхи побожних в їх нещастях)[1]), Він лишив той день незнаним людям, щоб вони могли позбутися всякої тілесної певности і завжди бути пильними, не знаючи котрої години Господь прийде, і так могли бути завжди приготовані сказати: "Прийди, Господи Ісусе, прийди скоро". Амінь[2]).

III.

[1]) 2 Петра 3:11, 14
2 Кор. 5:10, 11
2 Сол. 1:5-7
Луки 21:27, 28
Римл. 8:23-25

[2]) Матт. 24:36, 42, 44
Марк 13:35-37
Луки 12:35, 36
Відкр. 22:20.

РІЗНЕ

БЕЗПІДСТАВНЕ ТВЕРДЖЕННЯ

Часом ієрархи ритуалістичних церков роблять публічні твердження, які розходяться з історичними фактами. Наприклад, погляди подібні до заяви, що "до IX-го віку вся християнська церква була православна", "що православ'я зберігає свою чистоту і переємність від часу Господа нашого Ісуса Христа" і т. д.

В дійсності об'єктивні факти історії доводять, що розвій навчання, уряду й обрядів, як у православній церкві, так і римо-католицькій, був повільним процесом і чимало було запозичено від поганських релігій у цім процесі. Це легко винайти з об'єктивних наукових енциклопедій і підручників історії церкви для кожного зацікавленого цим питанням.

Навчання Ісуса Христа і цілість навчання Святого Письма цілком розходиться з навчанням і практикою сучасних ритуалістичних церков.

За браком місця, ми лише підкреслимо кілька наочних розходжень. Візьмемо, наприклад, назву "Православна церква". Ця назва стала популярною аж у часи Другого Нікейського Собору, коли група в церкві, яка обстоювала поклоніння образам, перемогла іконоборців.

У Святім Письмі подається, що учні Ісуса Христа називали себе не православними чи римо-католиками, а просто християнами. Так Діяння Апостолів, 11-ий розділ, описує, що, коли Варнава привів Павла в Антиохію, то "учні в Антиохії стали перше називатись християнами" (Діяння 11:20). До цієї практики варто було б повернутись і сьогодні, покинувши словесну боротьбу за назви.

Сучасний церковний одяг священиків у православній і римо-католицькій церкві так само повстав повільно і пізніше. Цей одяг з одного боку походить від одягу заможних верств римлян, почасти його позичено з одягу поганських жреців. Наприклад, папська митра — це копія митри поганського жреця бога Дагона. Також епітрахіль носили поганські жреці задовго до того часу, коли її почали носити священики.

З другого боку, Христос і апостоли носили звичайний одяг, що його загально вживано в ті часи. Пізніше, під час переслідування християнства, пресвітери не могли носити окремого одягу, бо легко могли були статись жертвою переслідувань. Нема сумніву, що сучасний церковний одяг священиків нічого немає спільного з одягом перших християн, які навіть не мали окремого церковного одягу. Отже, не можна твердити, що сучасні ризи церковної ієрархії починаються від Ісуса Христа, бо історичні факти переконливо доказують, що вони з'явилися в номінальних церквах сотки років пізніше. Не можна теж нав'язувати сучасного церковного одягу і до старозаповітного одягу жидівських священиків. Поперше, він є цілком не подібний до жидівського. Подруге, ввесь старозаповітний ритуал був свого роду символом, що зображав і навчав про речі, які мали здійснитися в приході Ісуса Христа. Отже, з моментом, коли Христос прийшов на землю, здійснивши таким чином провіщені обітниці, вони згубили свою пожиточність. Їх ап. Павло називає "немічними і мізерними первотинами".

Наука ритуалістичних церков так само не походить від Христа, вона витворилась пізніше з бігом часу і в багатьох точках заперечує науку Святого Письма. Наприклад, обоження діви Марії, культ святих і їх шанування (ставання навколішки перед образами святих і анголів), — заборонено в Св. Письмі (див. Діян. 10:25, 26; Відкр. 22:8, 9); як теж і навчання про пересточення хліба й вина в кров і тіло Христа за словом чи молитвою священика та поклоніння цим елементам, як Богові; наушна сповідь священикові; навчання про "святу воду", реліквії, мощі і також увесь інший подібний арсенал марновірних речей, що про них навіть і згадки нема в Святім Письмі. Всі вони не походять від Христа і є забороненими формами марно-

вірства. Годі тут перечислити всі ці практики, що не містяться в навчанні Христа.

Знову церковний уряд у Святім Письмі побудовано на навчанні про універсальне священство віруючих. Пресвітерів, з правила, вибирали самі віруючі громади, а в апостольській добі їх часами затверджували апостоли.

Сучасний устрій ритуалістичних церков є монархічний. За церкву вважаються не віруючі члени, а церковна старшина. Тільки там, де є єпископ, може бути церква за їхнім розумінням. До цього додано науку про апостольську сукцесію, яка також заперечується сторичними фактами.

Богослуження в перших християнських церквах, як це ми знаходимо в Діяннях Апостолів, складались із молитов, співів, читання Св. Письма і проповіді. Православні і римо-католицькі літургії повстали пізніше з усякими церемоніями.

Повищі численні розходження православ'я з навчанням Ісуса Христа так, як воно подане в Святім Письмі, можна легко перевірити. Різні фахові досліди історії церкви подають нам фактичні пояснення, як повстали сучасні навчання, ритуали й уряди в ритуалістичних церквах.

На підставі цього не можна правдиво твердити, що православ'я чи римо-католицизм "зберігає свою чистоту і переємність від часу Ісуса Христа". Заперечення навчання Ісуса Христа і Святого Письма цими церквами, власне, викликали пресвітерський рух і взагалі євангелизм, що є поверненням до чистих джерел християнства і очищенням церкви від навчань і практик, які заперечують ясну науку нашого Господа.

СЛУШНИЙ КРОК

"Новий Шлях" від 29 березня подає ухвалу консисторії Греко-Православної Церкви в Канаді. Згідно з цією ухвалою консисторія вважає, що є потреба "На ближче порозуміння і співпрацю між православними українцями та українцями інших віроісповідань у спільних для них справах, як, наприклад, у справі збереження української мови і т. д."

Ця ухвала виявлює певну зміну в наставленні греко-православного проводу до інших віровизнань в справах культурно-освітніх і громадських. Ця зміна, безперечно, конструктивна, бо без співпраці цілої української громади ледве чи вдасться українцям на довго зберегти знання мови й українські духові цінності серед молоді. Це, може, і вдасться серед якоїсь частини, яка знаходиться під стислим впливом церков у великих містах, але не поза цими громадами. Згідно з останнім переписом, в Канаді 20% українського населення вже згубили знання мови своїх батьків.

Щоб врятувати мову й інші культурні цінності, українцям необхідно більше єдности. Замість окремих парафіяльних і рідних шкіл по різних організаціях, більшість з яких неспроможні ці школи поставити на відповідну височінь, необхідно зорганізувати міжденомінаційні школи, без різниці на релігійну чи партійну приналежність. Це дасть змогу відкрити школи в таких місцевостях, де досі це було неможливо через роздрібнення. Так само потрібно організувати садки для дітей дошкільного віку з відповідним фаховим проводом. Поруч з тим необхідно було б подбати про навчання української мови в публічних школах. З правила, англомовний шкільний провід ставиться прихильно до таких заходів.

Як зразок такої загальногромадської школи, ми можемо навести незвичайно успішну міжденомінаційну Рідну Школу ім. Михайла Грушевського в Торонті, зорганізовану інж. А. Охримом. У цій школі вчаться діти греко-католиків, православних і євангеликів. Кожна деномінація може прислати свого пастора чи священика для навчання релігії і їм за це платиться. Так далеко лише греко-католики скористали з цієї можливости. Євангелики з правила провадять релігійне навчання по своїх церквах. При цій школі організується садок для менших дітей.

Треба вже перестати різним організаціям використовувати шкільництво для деномінаційних і партійних цілей, в результаті чого велика кількість дітей і молоді лишається поза цими школами. Більші школи дадуть змогу притягнення до праці першокляснях фахових сил і згодом навчать підростаючу молодь, тримаючись своїх поглядів, шанувати інші.

Подібні спільні акції провадяться в усіх культурних народів і є ознакою їхньої зрілости. З повищих причин і подібних ми вважаємо, що ухвала консисторії Православної Церкви є корисною й пожаданою акцією

В резолюції православної консисторії вжита фраза, яка потребує дальшого роз'яснення. Резолюція голосить, що консисторія в співпраці з українцями інших віровизнань має також на увазі і збереження "українських релігійних" традицій. Чи це означає лише спільну боротьбу з атеїзмом, чи православні готові співпрацювати з римо-католиками, греко-католиками й євангеликами та помагати їм зберігати їх власні релігійні українські традиції? Якщо повище є дійсним значенням повищої фрази, то, без сумніву, в консисторії почалась нова духова ера.

Згідно з "Гомоном України" від 13-го квітня, україн-

ський католицький тижневик "Поступ" також позитивно відкликнувся на ухвалу православної консисторії, але міжденоміна-ційну дискусію обмежує до ритуалістичних церков. "Поступ" зазначає: "Отже, діялог між українцями православними і католиками є природний і повинен бути найлегший до переведення". Едмонтонські "Українські Вісті" так само зайняли прихильно позицію щодо співпраці з православними в народніх справах.

Українські євангелики без всякої спеціяльної умови підтримували в Канаді і за кордоном кожну українську акцію, не звертаючи уваги, з яких релігійних кіл вона не походила б. Також українські євангелики, якщо хто шукав їхньої помочі, ніколи не питали про віровизнання такої людини, чи до якої організації вона належала. У всякому разі, навіть і діялог лише поміж православними і греко-католиками є позитивною акцією. Це була довга дорога від взаємного проголошування "неукраїнцями" до співпраці в українських справах.

М. Фесенко

ПАПА І ПІЛЮЛІ

Не так давно Папа в своїм урочистім проголошенні осудив вживання пілюль для контролі народжень дітей. "Телеграм" (22-го березня 1969 р.) подає, що в цей самий час Ватикан являється власником фармацевтичної компанії, яка якраз продукує і продає оці пілюлі з добрим зиском. "Лінстітуто Фармакологіко Серона" має капітал в сумі 1.4 мільйонів долярів та після папського проголошення проти пілюль їх продаж збільшився на 45.3%, і то в супереч фактові, що італійський закон забороняє продаж таких пілюль. Продається їх ніби для гінекологічних слабостей.

(By courtesy of "Sunday School Times").

АТЕЇСТИЧНА ПРОПАГАНДА В УКРАЇНІ НЕЕФЕКТИВНА

"Радянська Освіта" (21 серпень 1968) надрукувала статтю В. Бичатіна, кандидата історичних наук, і О. Огинева, який закінчив факультет атеїзму Київського Університету.

У цій статті описується, як один з успішних студентів, молода зразкова особа з найкращими балами в різних предметах, відмовилась деклямувати цитати з праці Горького тому, що вони були проти його релігійних переконань. Наочно, що вся атеїстична пропаганда під час навчання в десятирічці не мала на нього жодного впливу. Він зазначив: "Я приймаю з науки тільки те, що я потребую. Все, що є проти моїх переконань, я відкидаю".

Атеїстичні автори статті, закликаючи до кращих атеїстичних заходів і пропаганди, твердять, що статистика показує, що наплив молоді збільшився в релігійних і "сектярських" громадах.

На нашу думку, сама по собі атеїстична пропаганда не зможе зробити якогось впливу на жодну думаючу людину. Атеїзм є чиста форма марновірства, яку не можна довести логічно, і яка заперечується всім у природі. Атеїзм у СССР будується або на страху переслідувань (люди слабшої волі вдають з себе атеїстів на праці, а вірять удома), або на моральнім заломанні людини. Як людина, яка вбиває, краде і робить всяке безчинство, може вірити в Бога? Вона закриває очі на наочні докази і буде твердити, що Бога нема.

Атеїстами, окрім того, найчастіше стають особи, які мали дуже поверхову науку, бо правдиве глибоке знання приводить людину до поклоніння Богові.

ЗНАЧЕННЯ АТЕЇСТИЧНОЇ СТАТИСТИКИ

Час від часу уряди за залізною заслоною опубліковують статистику, що ніби виявляє зв'язок поміж освітою а атеїзмом. Ця атеїстична статистика мала б доводити, що чим більш освіти людина дістає, тим менш у неї лишається віри. Подається, що з поміж людей, які мають освіту, на протязі якихсь чотирьох років вірить у Бога 58% людей, але з університетською освітою вірить лише 9%, решта атеїсти.

Цікаво, що у вільних країнах, де освіта є універсальною й обов'язковою та всім громадянам дається повна свобода вірити чи ні, і так виховувати своїх дітей, атеїстами себе регіструє дуже мало людей.

У Канаді атеїстів так мало, що їх почислено з "іншими" з дрібними релігіями, яких усього разом є лише 4.2% цілого населення.

Легко зрозуміти, чому в СССР багато людей регіструє себе атеїстами. Атеїстична адміністрація віруючій людині в школі не дає спокою. Терплять і батьки. Дітей стало переслідується насмішками, "спеціяльним" навчанням і різними утисками. Якщо дитина не кине школи, ця сама метода продовжується атеїстами в десятирічках і найбільш в університетах. Якщо молода віруюча людина всупереч сталому переслідуванню і тисненню таки закінчила школу (якимсь чудом), то вона ледве чи дістане відповідальну посаду.

Через це лише колгоспники і робітники, яким нема чого губити, відверто реєструють свої релігійні переконання. Атмосфера релігійних переслідувань, що її створили комуністи в

своїх країнах, роблять всяку релігійну статистику чистим лицемірством і методом ще більшого натиску на віруючих.

Інсинуацією є, що з правила люди з освітою повинні бути атеїстами. Ця малоумна метода атеїстичного добору усуває від проводу в країні в кожній ділянці талановитих, творчих чесних людей з вільною думкою, а на їх місце висовується людей тупих і примітивних. Якщо студент має обмежені умові здібності, щоб успішно кінчити школу, йому лише треба записатись у комсомол і парадувати свій атеїзм, це забезпечує його будучину і успіх у школі. Оцей добір навпаки призначає цілу систему і край на певну руїну.

Правдиву духову еліту, людей з творчою думкою, лише тому, що вони вірять у Бога, усовується від відповідальної праці, проте синкофантів, підхлібників і людей умово обмежених висовується на передові посади з огляду на їх атеїзм.

Це не може не відбитись на народній господарці і проваджені справ країни. Українська приповістка каже, що краще згубити з розумним, ніж найти щось із дурнем. Що це так, ілюструється цілою комуністичною господаркою і їх світовою політикою. Мудрості в ній дуже мало.

Небезпека полягає в тім, що ці люди з дуже обмеженим розумом, мають у своїх руках велику силу.

МАЛИЙ КАТЕХИЗМ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

ПИТАННЯ 1: Що є головною ціллю життя людини?

ВІДПОВІДЬ: Головним призначенням людини є славити Бога[1]) і радуватись у Нім по віки[2]).

[1]) Рим. 11:36: "Бо з Нього, і Ним, і в Нього все. Йому слава на віки. Амінь". І Кор. 10:31: "Оце ж, чи то їсте, чи п'єте, чи що інше робите, все на славу Божу робіть".

[2]) Пс. 73:25, 26: "Кого маю в небі? І крім Тебе нема для мене втіхи на землі. Як зотліє тіло моє і серце моє, то скеля серця мого й доля моя Бог по віки".

ПИТАННЯ: Яке правило дав нам Бог для нашого проводу, щоб ми могли славити Його і радуватись у Нім?

ВІДПОВІДЬ: Слово Боже, що міститься в Писаннях Старого і Нового Завіту[3]), є поодиноким правилом для нашого керівництва, щоб ми могли славити Бога й радуватись у Нім[4]).

[3]) Луки 24:27, 44: "І, почавши від Мойсея і від усіх пророків, виясняв їм у всіх Писаннях про Нього. Рече ж їм: Оце ж слова, що глаголав Я до вас, що бувши з вами, що мусить справдитися все, писане в Законі Мойсейовому, й пророках, і Псальмах про Мене". 2 Пет. 3:2, 15, 16; "Щоб згадали слова, проречені від святих пророків, і заповідь від нас, яко апостолів Господа і Спаса. А довготерпіння Господа нашого за спасіння вважайте, яко ж і любий наш брат Павло по даній йому премудрості писав вам, яко ж і в усіх листах, говорячи в них про ці речі; в котрих дещо тяжко зрозуміти, що неуки і неутверджені перекручують, як і інші Писання, на свою власну погибіль".

[4]) 2 Тим. 3:16, 17: "Всяке Писання богодухновене і корисне до науки, до докору, до направи, до наказу по правді, щоб звершений був Божий чоловік, до всякого доброго діла готовий". Лука 16:31: "Рече ж йому: Коли Мойсея і пророків не слухають, то, коли б хто й з мертвих воскрес, не піймуть віри". Гал. 1:8, 9: "Та, коли б і ми або ангел з неба проповідував вам більш того, що ми проповідували вам, нехай буде анатема. Як перше рекли ми, так і тепер глаголю: коли хто благовістує вам більш того, що ви прийняли, нехай буде анатема". Йоан 15:11: "Це глаголю вам, щоб радощі Мої пробували в вас, і щоб радощі ваші сповнились".

ПИТАННЯ 3: Чого головно вчать нас Писання?

ВІДПОВІДЬ: Писання вчать нас головно про те, що людина має вірити в Бога[5]) і які обов'язки Бог накладає на неї[6]).

[5]) Йоан 5:39: "Прослідіть Писання, бо ви думаєте в них життя вічне мати, й ті свідкують про мене". Йоан 20:31: "Це ж написано, щоб ви вірували, що Ісус є Христос Син Божий, і щоб, віруючи, життя мали в ім'я Його". І Йоана 1:3, 4: "Що ми бачили і чули, звіщаєм вам, щоб і ви мали спільність з нами, а спільність наша з Отцем і Сином Його Ісусом Христом".

[6]) Рим. 15:4: "Скільки бо перше написано, нам на науку написано, щоб через терпіння та утішення з Писання мали надію". І Кор. 10:11: "Усе ж це прикладами сталося їм, написано ж на науку нашу, на котрих кінець віку прийшов".

ПИТАННЯ4: Хто є Бог?

ВІДПОВІДЬ: Бог є Дух[7]), безконечний, вічний і незмінний у Своїй істоті[8]), мудрості[9]), силі[10]), святості[11]), справедливості, милосерді та правді[12]).

[7]) Йоан 4:24: "Дух-Бог, і хто поклоняється Йому, духом і правдою мусить поклонятись".

[8]) 2 Кн. Мойсея 3:14: "І промовив Бог до Мойсея: Я той, Хто єсть. І рече Він: Так промовиш до синів Ізраїлевих: Сущий послав мене до вас". Пс. 145:3: "Великий Господь і вельми достойний хвали, і величчя Його недослідиме". Пс. 90:2: "Перше, чим гори постали, і Ти створив землю і ввесь світ, від віку Ти єси, Боже". Яків 1:17: "Усяке добре даяння всякий звершений дар з висоти сходить, від Отця світла, в Котрого нема переміни ані тіні зміни".

[9]) Рим. 11:33: "О, глибино багатства і премудрости і розуму Божого! як не довідомі присуди Його і недосліджені дороги Його!"

[10]) І Мойс. 17:1: "Явився Господь Аврамові, і рече йому: Я Бог всемогущий. Ходи передо Мною і бувай щирий і праведен".

[11]) Одкр. 4:8: "І не мають вони впокою день і ніч, говорячи: Свят, свят, свят Господь Бог вседержитель, що був, і єсть, і прийде".

[12]) 2 Мойс. 34:6, 7: "І переходив Господь перед ним, і покликував: Господь! Господь! Бог, милосердний і ласкавий, нескорий на гнів і щедрий на милість і правду, що держить ласку про тисячі, прощає несправедливість, переступ і гріх, хоч ніколи не вважає безвинним винуватого".

ПИТАННЯ 5: Чи є більше богів, ніж Один?

ВІДПОВІДЬ: Є тільки один[13]), живий і справедлий Бог[14]).

[13]) 5 Мойсея 6:4: "Слухай, Ізраїлю: Господь, Бог наш, єдиний Господь!" 1 Кор. 8:4: "Знаємо, що ідоли ніщо в світі, і що нема іншого Бога, тільки один".

[14]) Ерем. 10:10: "Господь же справдешній Бог, це живий Бог вікочний Цар. Від гніву Його тремтить земля, і погрози Його не здоліють видержати народи". Йоан 17:3: "Це ж життя вічне в тому, щоб знали Тебе, єдиного справдешнього Бога, та кого послав єси, Ісуса Христа".

ПИТАННЯ 6: Скільки є осіб Божих?

ВІДПОВІДЬ: В Божестві є три Іпостасі: Отець, Син і Дух Святий[15]) і ці три є один Бог, нероздільні в істоті, рівні в силі та славі[16]).

[15]) Матт. 3:16, 17: "І охрестившись Ісус, вийшов зараз із води, й ось відчинилось Йому небо, і побачив Він Духа Божого, що спустивсь як голуб, і злинув на Нього. І ось голос із неба, говорючи: Це Мій Син любий, що Я вподобав Його". Матт. 28:19: "Ідіть же навчайте всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, й Святого Духа". 2 Кор. 13:13: "Благодать Господа Ісуса Христа, і любов Божа, і причастя Святого Духа з усіма вами. Амінь".

[16]) Йоана 1:1: "У початні було Слово, й Слово було в Бога, й Бог було Слово". Йоана 5:18: "За це ж ще більш шукали Його жиди вбити, що не то ламле суботу, а ще й Отцем Своїм зве Бога, рівним Себе ставлячи Богу". Діян. 5:3, 4: "Петро ж рече: Ананіє, чого сповнив сатана серце твоє, щоб обманити Святого Духа та приховати з ціни за землю. Нащо положив єси в твоєму серці діло таке? Ти обманив не людей, а Бога". Жид. 1:3: "Цей, будучи сяєвом слави і образом особи Його".

ПИТАННЯ 7: Що є постанови Божі?

ВІДПОВІДЬ: Постанови Бога є Його вічна ціль, по раді Його волі, якою Він для Своєї слави призначив усе, що діється[17]).

[17]) Рим. 11:36: "Бо з Нього, і Ним, і в Нього все. Йому слава на віки. Амінь". Єфес. 1:11: "У Тому, в Котрому й ми наслідниками зробилися, бувши наперед призначені по задуму Того, Хто чинить усе по раді волі Своєї". Діян. 2:23: "Цього, призначеного радою і провидінням Божим виданого, ви, взявши руками беззаконних, і пригвоздивши, вбили".

ПИТАННЯ 8: Як Бог виконує Свої постанови?

ВІДПОВІДЬ: Бог виконує Свої постанови в ділах творення та провидіння[18]).

[18]) Одкр. 4:11: "Достоєн єси, Господи, прийняти славу і честь і силу; Ти бо створив усе, і волею Своєю (усе) єсть, і створене". Дан. 4:32: "Проти Нього всі, що живуть на землі, не значать нічого; по Своїй волі робить Він як з небесним воїнством, так і з тими, що живуть на землі, й ніхто не може стати проти руки Його й сказати Йому: Що Ти зробив?" Іс. 40:26: "Позирніть лиш угору очима й побачите, хто це створив? Хто військо небесне виводить по його лічбі? А всіх їх кличе Він на ім'я, й в великій потузі й силі своїй не дає він ні одному згубитись".

ПИТАННЯ 9: Які є діла створення?

ВІДПОВІДЬ: Діла створення є творення Богом усіх речей з нічого, словом Його сили[19]), на протязі 6 днів, і все дуже добре[20]).

[19]) 1 Мойс. 1:1: "У початку створив Бог небо та землю". Жид. 11:3: "Вірою розуміємо, що віки сталися словом Божим, щоб з невидимого видиме постало". Пс. 33:9: "Бо Він сказав, і було так; Він звелів, і сталось".

[20]) 1 Мойс. 1:31: "І бачив Бог, що все, що створив, було вельми добре. І був вечір, і був ранок; день шостий".

ПИТАННЯ 10: Як Бог створив людину?

Бог створив людину, чоловіка і жінку, в Свій образ[21]), у розумі (знанню)[22]), справедливості та святості[23]) і наставив їх панувати над створінням[24]).

[21]) 1 Мойс. 1:27: "І створив Бог чоловіка в Свій образ,ув образ Божий створив його, як чоловіка і жінку створив їх".

[22]) Кол. 3:10: "І одягнувшись у нового, що обновляється в розумі по образу Того, Хто створив його".

[23]) Ефес. 4:24: "Та й одягнутись у нового чоловіка, створеного по Богу в праведності і святості правди".

[24]) 1 Мойс. 1:28: "І рече до них Бог: ...пануйте над рибою морською і над птацтвом небесним і над усім звірям, що ласає по землі".

ПИТАННЯ 11: Які є діла провидіння Божого?

ВІДПОВІДЬ: Діла провидіння є Його найбільш свята[25]), мудра[26]) і могутня охорона і керування всіма Його творивами та їх ділами[27]).

[25]) Пс. 145:117: "Господь справедливий у всіх дорогах Своїх, і благий у всіх ділах Своїх".

[26]) Пс. 104:24: "Як багато, Господи, творива Твого! Все премудрістю створив єси".

[27]) Жид. 1:3: "І двигаючи все словом сили Своєї". Неєм. 9:6: "Ти, Господи, єдиний, Ти створив небо, небеса небес і все військо їх, землю і все, що на ній, моря і все, що в них, і Ти живиш усе й небесне військо Тобі кланяється". Матт. 10:30: "У вас же і все волося на голові перелічене".

ПИТАННЯ 12: Коли Бог створив людину, яке спеціяльне діло провидіння вчинив Бог для людини в місці, де Він створив її?

ВІДПОВІДЬ: Коли Бог створив людину, Він вступив у завіт життя з нею на умові досконалої покори, забороняючи їй їсти з дерева знання доброго і лихого, під карою смерти[28]).

[28]) Гал. 3:12: "Закон же не від віри, та котрий чоловік робитиме те, житиме в тому". 1 Мойс. 2:17: "З того ж дерева, що дає знання доброго і лихого, з того не важатимешся їсти, а то вмреш певно того ж дня, як скоштуєш із нього".

THERE IS A GOD...

There is a God, all nature cries,
I see it painted in the skies,
I see it in the flow'ring spring,
I hear it when the birdlings sing,
I see it stamped on hail and snow,
I see it when the streamlets flow,
I see it everywhere abroad,
I feel—I know—there is a God.
—Author Unknown
("The Bible Truth").

THE PLAIN BRICK FRONT

By Dan Harman

Ted bounced the basketball down the middle of the street. All up and down Western Avenue the ladies were out in front of the row-houses scrubbing the white marble steps.

"Get away from here, Teddy Martin," Mrs. Murphy shouted when he started bouncing the ball on the sidewalk. "Get out in the street. None of us want our white steps dirtied while they're wet."

Ted noticed a strange truck pull up in front of his own house. Western Avenue was one solid front of houses, all up against each other in the heart of Baltimore. "Row houses" were on the way out, but Ted's parents couldn't afford to move.

"Hey, heard the word?" yelled Ed Binitski. "That man is selling New Form stone fronts. All the houses in the block will look like new homes with it. It's like stone, only just make-believe." Ed was nearly jumping up and down.

"You mean like over on Union Street?" Ted asked.

"Yes, and boy, won't it be good?" Ed's face suddenly soured. "Oh, my Mom just said that old Mrs. Henry down the street won't have hers done. Says it costs too much." Ed kicked a stray tin can and looked down toward the plain, brick-fronted house that belonged to Mrs. Henry.

"Hey, that trucker is going into my house," Ted said, gazing down toward his own house. The porch needed painting and the red bricks were a dirty brown. It could use a covering of imitation stone. Ted's mind could help his eyes picture the coat of stone that would make his home look as good as the expensive ones in the magazines.

The truck left. "Hey, Mom," Ted shouted. "We going to get a new front on the house?"

His mother reached out and hugged the boy. Ted was getting pretty big for such things, but he was excited about the house and didn't notice.

"I didn't think you'd care about such things, son," she answered, not really answering his question.

"Well, Mom, are they going to put that New Form on our house?"

His Mother hesitated. "Your father is thinking it over." The boy wasn't satisfied.

"But, Mom, why wouldn't he have it put on our house?"

His mother sat Ted down. "Son, you know Mrs. Henry who lives next door?" The boy nodded. "Well, she says that the cost is just too much for her. And, son, you know that our house is the only one on the other side of hers. If she keeps the plain brick front and we get the new, it will make her house stand out looking shabby. That's why your father isn't sure if he should have the new front put on."

Ted turned away, understanding, yet not understanding. Why should what old Mrs. Henry does make any difference to them? Why should their house look shabby just because she's too tight to fix hers up? Ted was getting more angry as he thought about it.

Ted tossed the basketball down the cellar steps, something he seldom did. He went out the back door, through the narrow yard and out into the back alley. The rear of the row houses all had the tiny, grassless yards where here and there a swing-set helped pass the time for the little tots.

"Oh, that Mrs. Henry," Mrs. Murphy was saying as Ted passed the gate to her yard. "She's so tight she can't enjoy life." That was all Ted heard as he kept walking, but he knew what the neighbor was discussing. This was the first that Ted remembered caring what his house looked like. Now he did care, and was starting to dislike Mrs. Henry more and more as he turned it over in his mind.

"Darling, do you know what they're planning to do?" Ted's father was talking with his mother as the boy entered the back door. They didn't hear him enter, so even though he knew it was the wrong thing to do, Ted kept quiet and listened as Mr. Martin continued.

"They're getting up a neighborhood committee to go to Mrs. Henry and tell her that she'll have to get the front of her house fixed or move out." There was a strange silence in the living room after the statement. Ted's elbow bumped a jar on the kitchen table and the jar bumped the bread cover, making a clinking noise.

"That you, son?" Ted's father had heard.

"Yes, Dad. When's supper?" he asked, hoping to change the subject and keep them from knowing about his eavesdropping.

"Pretty soon, son." Mrs. Martin reached out for her son. "Come here, Ted. Let me ask you something. This is a pretty good neighborhood. You wouldn't want to move, would you?"

Ted froze. His mind ran from the basketball team they were forming to represent the neighborhood, to the snowball fights in the winter, to the fun of playing in Ed Binitski's basement on rainy days. "Oh, no ,Mom. I don't want to move." Then, "Is it because of that committee? Are you going to move too if Mrs. Henry has to?" The boy's heart was falling.

Mr. Martin spoke up. "Do you, or any of the boys, have any idea why Mrs. Henry is so poor?" The question had never occurred to Ted—and he was sure it hadn't been discussed by anyone else he knew.

"Why no, Dad, does it matter?"

Mr. Martin smiled. "I think it does, son. I think it matters a whole lot."

"Do you plan to go to church with us on Sunday?" It was a strange thing for Mr. Martin to ask Ted just then. The boy couldn't understand what it had to do with the new front on the house.

"Sure, Dad. I always go. You know that."

"Well, son, suppose we went and there was no pastor. What then?" Mr. Martin asked it, and although Ted had never thought of that, either, he was interested. Not having a pastor was a grown-up idea that had never come to him before.

"I wouldn't like that, Dad. You know how much I like pastor Van Dellen. Why do you ask?"

"Well, son, Mrs. Henry is poor because she is trying to help her son, Mike, get through seminary. He plans to be a pastor, and someone has to help him. If Mrs. Henry put out the cash for that new front on the house, Mike may have to

drop out of school .That would be one less pastor, maybe." He looked straight into Ted's eyes as if to try to sense his reaction before Ted spoke.

Ted dropped his gaze. His chin touched his chest. His voice was low. "But why would we have to move, Dad?"

"Well, son, for two reasons. First, as a protest over what these neighbors are trying to do; and second, because if both of us moved out, maybe others would come in who would put the new fronts on the houses as the neighbors want."

Promptly at 7 P.M. the band of eight men and a number of wives and children started their parade up Western Avenue toward the home of Mrs. Henry. They paused a few doors from the house to complete their plans.

"Norman, you're our spokesman. Don't let her talk you out of it, and if she cries, you keep your head." With firm fists clenched, and stern faces ready, the march continued.

Two doors from Mrs. Henry's home they all stopped short. They looked ahead, and saw a strange sight. Perched on a tall ladder was Mr. Martin, painting the trim at the roof of Mrs. Henry's house. On the porch was Mrs. Martin, painting the trim around the door and on the porch, wherever she could reach.

At the windows, Ed and Ted were on short ladders, also painting everything that needed it. Mrs. Henry herself was busy cleaning the sidewalk as they approached.

"Oh, more help, Mr. Martin," Mrs. Henry beamed as the group drew near. "It's so very kind of everyone to want to help me with my house." She stretched out her hand and grasped the hand of the startled Norman, spokesman for the group.

"Sure, Norm, come on up and help me," Mr. Martin shouted down from his high perch. "We plan on putting up a lattice between Mrs. Henry's house and the Murphy's. That way, the new stone fronts won't make our two houses look so shabby." He went on painting.

The group that had marched up the street slowly turned and started away. Mr. Martin yelled down, "If you have to go, okay, but remember, we'll see you in church Sunday. Mrs. Henry's boy is coming home for the weekend and he's going to preach."

'Sure," Norman yelled back, rather weakly. "We'll see you Sunday."

As the group disappeared, Ed turned to Ted. "Looks like you can play guard for the team after all, buddy." The two smiled at each other and went back to painting.

"The Bible Truth."

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
432 Third Avenue (at 30th St.), New York, N.Y.
Богослуження щонеділі о 11-ій годині рано.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
Ірвінгтон, Нью Дж.
Богослуження о 11 год. рано щонеділі.

УКРАЇНСЬКА ЄВАНГЕЛЬСЬКА ЦЕРКВА
58 Earl Street, Hamilton, Ont.
Богослуження о 10 год. рано; Молодь — 6.30 веч.
Пастор В. Кучер

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
20 Claremont Street, Торонто, Онт.
Пастор М. Фесенко

Богослуження і Недільна Школа о 11 год. рано кожної неділі.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
486 Симко Стр. Південь, Ошава, Онт.
Пастор І. Яцентий

Богослуження о 11 год. перед полуднем кожної неділі.
Вечірня о 7 год. вечора.
Недільна Школа о 10 год. рано.

15.1

Євангельська ПРАВДА

Травень-Червень 1969 May-June

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

ПІСНЯ ЛЮТЕРА ПРО БІБЛІЮ

Сумний і темний є той дім,
Що Біблії немає в нім;
Там не заходить Бог Святий,
Там часто горем ворог злий.

Тож, любий брате й сетро, ти
Йди до великої мети,
Марних маєтків не люби,
До хати Біблію купи.

Рано й щовечора її читай,
Шукай дороги в Божий рай;
В хатині над Письмом Святим
Завжди читай і тішся ним.

В Письмі твоя потіха вся.
Твоя надія — книга ця,
Законів Божих з неї вчись —
Знайде життя й твій дім увесь.

Хай буде прапором твоїм
Слово, що там.в Письмі Святім,
Воно на серце хворе — лік,
Зним не заблудить чоловік.

Зважай на ті докори всі,
Що дані грішникам в Письмі,
І слухай правди слів Його,
Вони ж для щастя твойого.

Святе Письмо як є в руках,
То що тоді: чи біль, чи страх?
То що ж тоді пошкодить біс?
Держись Письма і зла не бійсь!

До смерти Біблію читай,
Її слова запам'ятай,
Напам'ять найважніше вчись,
Байок, невірства бережись.

Вона для тебе талісман,
Світильник є твоїм ногам,
І світло на твоїх стежках,
Хай буде у твоїх руках!

ЗМІСТ

Радість замість смутку 4

Хемічні закони і Бог. Д-р І. А. Бюлер 4

Малий Катехизм Пресвітерської Церкви 9

Today We Graduate by Grace Cash (by courtesy of the "Bible Truth") 20

9

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і

не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Рік XXX. Ч. 4. Травень-Червень 1969 May-June Vol. XXX. № 4.

РАДІСТЬ ЗАМІСТЬ СМУТКУ

"Сповістіть сумним у Сіоні, що даний їм буде вінець, замість попелу; замість плачу — єлей радощів; замість сумовитого серця —одежа слави" (Ісаії 61:3а). "І подано Йому книгу Ісаї пророка. І розгорнувши книгу, знайшов місце, де було написано: Дух Господень на мені, котрого ради намастив мене, благовістити вбогим послав мене, сціляти розбитих серцем, проповідувати полоняним визвіл і сліпим прозріння, випускати замучених на волю, проповідувати рік Господень приятний" (Луки 4:17-19).

Пророк Ісайя, як це робили й інші пророки, мав післанництво для свого часу, але на фоні сучасного його зір бачив події йдучих століть, він бачив далеку будучину. В 61-му розділі ближчою подією був полон у Вавилоні та визволення з цього полону, але зміст пророцтва підносився над тимчасовим і сучасним та вказував на велике, духове визволення, що мало прийти сотки років пізніше з приходом правдивого Визволителя та Спасителя. Коли правдивий Визволитель і Спаситель усіх людей прийшов до школи в Назареті, Він, одного дня, відкрив книгу пророка Ісаії і, прочитавши частину пророцтва, пояснив і відкрив, що це пророцтво здійснилося в Нім: "Сьогодні справдилось писання це в ушах ваших".

Без знання Бога правдива воля неможлива, а тимчасова зовнішня буде скоро загублена. Радість і мир у серці людини витікають з цього правдивого духового визволення в Спасителі сумних на Сіоні.

Є люди, які кажуть, що вони можуть бути радісні й без Бога, але життя доводить, що така радість їх нетривала і непевна, та нищиться першою невдачею, трагедією і зникає в обличчі смерти.

Вони наче жили б на вулкані і відчували б, що під їхніми ногами нема певного грунту. Вони думають, що є вільні, але в дійсності є рабами своїх інстинктів, примх і захоплень, що керують ними.

Для сумних на Сіоні, для тих, хто шукають правдивого миру, Христос перетворює смуток у радість і посилає правдиву волю і мир. Стається це часом через зміну самих обставин, але найчастіше Христос лишає обставини тими самими. Він зміняє

LIBRARY AND MUSEUM
EDUCATIONAL

замість обставин людину. Краєвид лишається той самий, але його колір стає іншим, сповненим надією. Куди більшою річчю є змінити особу, ніж змінити обставини. Найчастіше зміна обставин не рятує особу. Це яскраво ілюструється тепер уже загально знаним досвідом допомогової і регабілітаційної праці різних допомогових інституцій. В занепалих частинах міст, де панувала біда, вікна були повибивані і заткнуті ганчірками, сміття лежало купами і з фронту і з-заду, панував бруд, налоги, злодійство, де поліція боялась ходити ночами, різні допомогові інституції пробували помогти цим людям. На місці шанд побудовано чистенькі хати, кому треба була допомога, видавано допомогу, і всі надіялись, що околиця покращає.

Але через пару років околиця набула свого попереднього вигляду занедбаности, нові вікна знову були повибивані, налоги продовжувались панувати, ходити вночі там знову було небезпечно. І тепер усі ті, хто намагався допомогти підупалим людям ,починають свої реформи не стільки з обставин, як у самих людях.

Бог у людині, яка приходить до Нього, в першу чергу міняє її серце, дає нову надію і посилає нову силу. Тоді людина або сама міняє обставини, або опановує ними, і так смуток обертається в радість і мир.

Христос посилає радість людині також так, що унезалежнює джерело радости від її зовнішніх обставин, від її оточення. Так відчував і вірив пророк Аввакум, який говорить: "Та хоч би не цвіла фіговина, не родив виноградник... то я й тоді буду веселий у Господі" (Авв. 3:17, 18).

Навіть в обличі втрат і повної недостачі пророк не губив своєї радости, знаючи Бога і Його любов та будучи в Його близості.

Це не є заклик до холодної байдужости, до терпінь людини. Зовсім ні. Христос плакав над гробом Лазаря. Він так само кликав жінок, коли Його ведено на розп'яття, щоб вони не плакали за Ним, але за собою та за їхніми дітьми. З зовнішнім злом, з поганими обставинами треба боротись, не складаючи рук, але ця боротьба має зосереджуватись на вірі, на єднанні з Богом. Це є парадокс християнського життя: "Як сумні, а завжди веселі".

Клясичним прикладом цього є свідоцтво д-ра Муна, що, ставши сліпим, ще задовго до винаходу модерної системи читання для сліпців, винайшов для них систему друкування книжок, яка вживалась довший час. Ще молодий чоловік, втративши зір, він не впав у розпуку, а те, що було для нього страшною втратою, він зробив здобутком для інших, і в одній із своїх

прекрасних молитов дякував Богові за "талант сліпоти".

Таких прикладів в історі євангельського християнства не бракує. Багато лікували слабих на проказу по шпиталях, і самі заразились цією недугою. Не маючи зору, вони склали прекрасні пісні хвали для Бога, що в них церква кохається й досі.

Знов також ще іншою дорогою, якщо ми користаємось своїми духовними привілеями, ми можемо обернути смуток у радість, коли ми змінимо свій погляд на події, що нас оточують. Ми ніколи не зрозуміємо ані нашого власного життя, ані ширших подій історії, якщо поділимо їх подвійно, роз'єднаємо їх, на добро і зло, на успіх і невдачу, на осягнення та втрату і так далі.

Ми повинні всі наші життєві досвіди — злі і добрі — звести під один розділ, знаючи, що навіть і один волос з нашої голови не впаде без волі Бога. Все наше життя ми повинні мати в однім розділі, що називається дисципліна й вихова, засоби для зросту, для подібности Христові. Не можна розділяти значення хірургічного ножа і перев'язки. І одне, і друге служить для тієї самої цілі, а це здоров'я слабого. Існують різні погоди, часом гріє сонце, часом іде дощ або сніг. Немудро нарікати на погану погоду і бажати лише сонячної. З різноманітної погоди впродовж року ми маємо уражай пшениці та всяких овочів восени. Потрібно сонця, але потрібний так дощ і сніг. Без них не було б урожаю. У цім нічого дивного, що прийнятий смуток стає переможеним смутком, а переможений смуток обертається в радість і спокій. Змарнований смуток є найгіршим із усіх.

Христос є Спаситель. Він виводить людину з неволі на свободу; і так посилає їй радість у знанню правди. Ісус Христос робить нас вільними правдою про Бога, що Бог є Дух і Йому треба полпонятись духом і правдою. Це визволяє нас з марновірств, ідольства і духовної темряви. Христос робить нас вільними на Голгофському хресті, очищаючи нас від усякого гріха. В Нім змучена людина знаходить повне і звершене прощення. Правда про безсмертя, що її об'явив Господь, робить людину вільною від страху смерти і дає силу опанувати усякими обставинами.

Христос сказав слухачам у Назареті, що це пророцтво Ісаї звершилось про Нього в їх ушах. Воно стало ще більш певним для нас, бо в підтвердження цієї правди на протязі близько 2 000 років з того часу, ми маємо свідоцтва соток тисяч людей, що своїм життям, смертю і служінням проголосили світові, що в Христі вони знайшли правдиву свободу, мир, радість і нову силу. Ці люди були з кожної ділянки людського життя: великі,

вчені, артисти, мудреці і звичайні люди. Всі вони принесли одноголосне свідоцтво, всі вони об'єднані глибоким знанням правди, яку об'явив Христос у Назареті.

ХЕМІЧНІ ЗАКОНИ І БОГ

І. А. Бюлер

Д-р І. А. Бюлер є професор університету, лектором Академії Наук в Індіяні, дорадчим хемістом різних корпорацій, спеціяліст у синтезах аміно-квасів і т. д.

The following article by Dr. J. A. Buehler is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.)

Щоб зрозуміти, як хемічні заскни відносяться до Бога, щоб оцінити скрайньо обмежену природу людського розуму і щоб змусити нас уявити собі, що покірність і тихість личить навіть найбільшим серцям модерних вчених, я мушу запросити моїх читачів слідкувати за мною в дуже короткім історичнім перегляді хемічної науки в моїй спеціяльній ділянці. Я буду намагатись уникати технічностей і вживатиму звичайну мову. Починаючи світанком цивілізації, людина прагнула розуміти зміни в матеріяльнім світі довкола неї. Спочатку її розуміння матерії було неясне і неповне. Десь коло 400 р. до Христа, Демокрит був першим, хто зробив проникливе припущення, що все було зроблене з малих частинок, які були реальними самі по собі. Ця думка була відважним відходом від концепції суцільної природи матерії. Вона суперечила змислові зору і цю думку було скоро поховано під переважаючою містикою віку.

Упродовж двох тисяч років алхемія з її супутником містицизмом і магією пробували пояснити природу матерії. Але в середині 17-го століття Роберт Бойл прийняв точку зору Демокрита і застосував термін "елемент" до простих субстанцій, що їх не можна було розкласти на простіші субстанції лабораторними засобами.

Це був відхід від елементів Арістотеля: землі, вогню, повітря і води. У 1774 р. І. Пристлі відкрив кисень і в 1776 р. лорд

Г. Кавендіш відкрив водень. В короткім часі по тому А. Лавуазіер довів, що повітря було сумішшю кисня й водня.

Він так само міркував, що вода не могла бути елементом тому, що її можна було здобути, спалюючи водень у повітрі. Хемічна наука дійсно робила прогрес. В 1799 р. Й. Прауст, французький хеміст, довів, що чисті хемічні субстанції такі, як звичайна столова сіль, будуть завжди тими самими, незалежно від того, де їх добуто. Бартолей аргументував навпроти, що сіль з різних місць на землі мала б бути різна. Після 8 років експериментів Прауст виграв аргумент. В такий спосіб було доведено незмінну композицію компаундів. І. Далтон, учитель-квакер, у 1808 р. зробив спробу підсумувати все знання хемії, яке назбиралось до його часу, і пояснити постійність елементів і компаундів. Він вважав як за наочну атомічну теорію матерії. Він дивився на елементи, як на дрібні частини, які називались атомами.

Атоми якогобудь елементу були однакові. Різні елементи мали різні атоми. Він так само вважав, що атомів не можна знищити. Він навчав, що фізичне і хемічне поводження елементів залежало від різниці ваги та від властивостей атомів. Далтон пояснив незмінну композицію компаундів на основі того, що елементи поєднувались у точнім чисельнім відношенні для кожного компаунду. В такий спосіб стало наочним, що хемічні явища корились законам, таким, як закону збереження маси, закону сталої композиції і заокну збереження енергії. З цими знаряддями для проводу вчених в їхніх дослідах, якісна стадія хемії уступила сцену стадії, де точні виміри були важливі. Так скоро, як дорогу було відкрито і вказано напрям, почався дійсний прогрес. Коли стався прийнятим факт, що закон і порядок панує, досліди матерії стали наукою. На протязі слідуючого півстоліття хемія поступала вперед по лінії Ньютоновських концепцій.

Побільшення числа елементів із 20 за днів Дальтона до більш, ніж 90 в 1900 році, було свідоцтвом зросту хемії.

Дальтон дав нам концепцію атома, як твердого ядра, що корилося законам Ньютона.

У другій половині 19-го століття чисельні експерименти відкрили існування куди більш скомплікованих атомів, ніж ті, що їх уявляв Дальтон. Починаючи з Масоном, який у 1853 р. пропустив електричний струм через вакуумну руру та слідуючи за Гайслером, який вживав сильніший струм і випробовував більше різних типів газів, ми приходимо до експериментів Крукса в 1878 р. Крукс створив більш досконалий вакуум (порожнечу) в його лямпі (рурці) і замітив дивне сяяння, коли елек-

гричний струм проходив через неї. І. І. Томсон показав, що ці таємничі проміння були некативно заряджені і проходили з неймовірними швидкостями і були майже без ваги. Ці проміння було названо катодними променями і рурку, що їх витворила, катодною (електричною) лямпою. Пізніше ці проміння були знані, як потокі електронів.

Потім послідувало відкриття радіоактивности Бекерелом і Кюрі. Цей винахід відкрив цілковито новий світ підатомних частинок .Атом не був уже більше твердим ядром матерії. Він став мініятюрною сонячною системою з його більшою масою в серцевині або центрі, де збірались усі позитивні протони і навколо цієї сконцентрованої маси одиниці негативних електронів були розташовані в певнім порядку. Хемічні і фізичні властивості атомів стали поєднані з різницями зарядів на нуклеях і впорядкованням електронів навколо нуклеїв. Спочатку робилося спроби застосувати концепції Ньютона, але скоро стало наочним, що закони, які керували поводженням рухаючихся частинок на макро-шкалі, не ділали, коли їх застосовувалося до підатомних частинок. У 1927 р. Гайзенберг проголосив "принцип непевности", щоб пояснити, чому закони Ньютона не розповсюджувались над підатомні явища. Цей принцип непевности каже, що "є неможливим визначити позицію та скорість частинки, в якімбудь однім прикладі".

Кожного разу, коли ми спостерігаємо електрон, ми міняємо його стан,ми змінюємо його позицію, або і одне, і друге. У такий спосіб ми можемо говорити лише про ймовірність, що певна подія може статись, але не можемо точно вказати якубудь окрему подію. Тому ми кажемо, що Природа слідує за статистичними законами випадку.

Причини, чому ми маємо такі певні закони в хемії, що їх можна передсказати, є тому, що ці закони в дійсності є ститистичними законами.

Ми, звичайно, працюємо з великим числом йонів або молекул у лабораторі — з мільйонами їх. Роблячи суміш наших розчинів, кожен йон ділає в хаотичний спосіб, що його не можна нам передсказати. Все ж ми можемо передсказати результати реакції з високою мірою певности.

Кілька соток тисяч йонів можуть лишатись неактивними, але тому, що аналітичний балянс не є спосібний важити таке мале число йонів, ми вважаємо реакцію, як на сто відсотків повною. Дю Нуї вказує, що все залежить від нашої шкали спостереження. Те, що нам видається як повна сто-процентова реакція, може виявитись далеко нескінченою на іншім рівні спостереження. Так, наприклад, грам вуглеця, змішаний з грамом

муки буде здаватись нам сірим, але для мікроба, що повз би через купу, вона виглядала б, як купа чорних і білих валунів. Його рівень спостережень є інакший, ніж наш.

Причиною того, що хемія, здається, кориться законам, що ми їх відкрили, є те, що в дійсности ми маємо до діла з статистичною наукою.

В основі наших фізичних і хемічних заокнів є наочний безпорядок і хаос, але в наслідок величезних чисел, з якими ми працюємо, можна застосувати статистичні закони, і тоді постають точні закони.

Що є керуючою силою, яка лежить в основі законів статистики? Коли ми застосовуємо закони випадку, щодо можливости здійснення якоїсь події в Природі, такої, як формація однієї молекули протеїни з елементів, якщо навіть ми припустимо три більйони років, як вік землі, або більше, все ж не буде досить часу, щоб ця подія сталася. Лише признаючи кермуючу Силу, яка має на меті певну ціль, ми можемо дати пояснення гармонії і порядку, які повстали з хаосу. Це є цілком можливо, що принцип непевности Гейзенберга може існує тільки тому, що ми не знайшли способу на нашім сучаснім рівні розуміння, як спостерігати електрон без того, щоб не змінити його позиції або швидкости. Колись, коли ми будемо знати більше про енергію, ніж ми знаємо сьогодні, ми зможемо дивитись на електрон з такою ж самою мірою стійкости, як ми дивимось на Марс. На сьогодні принцип Гейзенберга є помічним для нас в наших студіях підатомних частинок так само, як атомна теорія Дальтона була незліченної вартости для хеміків 19-го століття. Ми мусимо признати, що ми не знаємо всього, що є до знання про матерію і енергію. Фактично ми торкнулись лише поверхні. Цілком є можливо, що те, що ми називаємо безпорядком і хаосом на рівні підатомнім, цим у дійсності зовсім не є. Наша думка може бути мильною і це може бути в наслідок недосконалого знання цього явища і мильного рівня спостережень. В усій Природі ми знаходимо порядок і плян. Всесвіт, здається, прямує до певної цілі. Це є наочне в порядку, що існує серед атомів. Існує певний порядок від водня до урану й далі. Чим більше ми пізнаємо закони, які керують розподілом протонів і електронів для витворення різних елементів, тим більше ми стаємо свідомі гармонії й порядку, що існує в матерії. Колись ми пізнаємо, як енергія склалася, щоб витворити ці будівельні блоки матерії.

Це був Енштайн, який перший показав співвідношення, що існує поміж матерією й енергією. Людина тільки почала відкривати тайни атомної енергії. Сьогодні ми здобуваємо енергію

з матерії. Здається, що всесвіт є однаковий хемічно. Ми маємо дороги та способи дослідити багато елементів на других планетах, які ми знаходимо і на землі. Вони є ті самі. Навіть на далеких зорях ми розпізнаємо елементи спільні землі. Це є вірою сучасної науки, що ті самі закони Природи, що керують цією планетою, так само керують у далеких віддалях зовнішнього простору. Де б ми не дивились, ми бачимо плян, порядок і гармонію.

У моїм умі нема сумніву, що Найвищий Розум сплянував і збудував всесвіт і провадить його долею. Коли б час і місце дозволили; щоб підкреслити ще більше подивугідні факти пляну і порядку, я звернув би увагу читача на водяний цикл, цикл кисня, цикл двоокису вуглеця і цикл амонії. Всі вони вказують на Розум, що плянував, і на будуючу Силу. Хоч у Природі є багато речей, які сьогодні не можна пояснити, і що є повиті тайною, ми, звичайно, не зробимо тієї самої помилки, що її робили стародавні, коли вони уявляли собі "богів" для пояснення незрозумілого, приписуючи кожному "богові" його сили і функції. Пізніше з розвитком науки, коли багато таємних явищ Природи стали зрозумілі, коли були відкриті закони, що керували їх поводженням, "богів" вже більше не було потрібно. Для багатьох навіть Бог став зайвим.

Щодо Бога, то замість того, щоб розглядати Його, або думку про Нього зайвою, або замість того, щоб клясифікувати Його поміж так званих незбагненностей, — ми повинні бачити Його і поклонятись Йому в законі й порядку всесвіту. Людина може бути спосібна пояснити "непізнавальність" шляхом відкриття законів Природи, але людина ніколи не зможе створити законів Природи. Бог є законодавцем. Людина відкриває закони і ступнево навчається інтерпретувати Природу. Кожний закон, що людина відкриває, приводить її ближче до розуміння Бога. Бог вживає цього методу, щоб відкрити Себе нам. Це не є лише один Його метод, існує також Його відкриття в Біблії, і воно є одним, що є важливе.

ДЛЯ ЧИТАЧІВ "ЄВАНГЕЛЬСЬКОЇ ПРАВДИ"

Священик І. Гаврик Горішній перед своєю смертю доручив видавництву "Єв. Правди" певну кількість своїх книжок "В Ім'я Ідеї" з проханням розіслати їх по різних адресах.

Ці книжки були розіслані читачам "Єв. Правди" по альфабету скільки їх вистарчило. Книжки вислано безплатно і видавництво "Єв. Правди", розсилаючи ці книжки, робило це нейтрально, не апробуючи, і не осуджуючи книжки. Зміст цієї книжки говорить сам за себе.

МАЛИЙ КАТЕХИЗМ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

ПИТАННЯ 13: Чи наші перші прародителі заховали стан, в якім вони були створені?

ВІДПОВІДЬ: Наші перші прародителі, яким була дана свобідна воля, через гріх проти Бога, втратили первісний стан[29]).

---

[29]) Рим. 5:12: "Як через одного чоловіка гріх у світ увійшов". 1 Мойс. 3:5: "І вбачала жінка, що добре дерево на їду, і принадне очима дивитись і надило тим, щоб усе знати; і взяла плоду з його та скоштувала, і дала чоловікові своєму з собою, і скоштували".

ПИТАННЯ 14: Що є гріх?

ВІДПОВІДЬ: Гріх є всякий недостаток згідности з законом Божим або переступ його[30]).

---

[30]) Рим. 4:15: "Закон бо робить гріх; де бо нема закону, нема й переступу". Яков. 2:10: "Кожний бо, хто увесь закон заховає, та згрішить в одному, станеться у всьому виноватий". Яков. 4:17: "Оце ж хто знає, як чинити добро, та й не чинить, тому гріх". 1 Йоана 3:4: "Кожен, хто робить гріх, робить також беззаконня, і гріх есть беззаконня".

ПИТАННЯ 15: Який гріх зробили наші перші прародителі, через який вони втратили стан, що в нім вони були створені?

ВІДПОВІД: Гріхом, що спричинив падіння наших перших прародителів та втрату їхнього первісного стану, було споживання ними заборонених плодів[31]).

---

[31]) 1 Мойс. 3:11: "І каже чоловік: Жінка, що дав єси бути зо мною, вона дала мені з дерева, я й попоїв". 1 Мойс. 3:12: "І рече Господь Бог жінці: Що ти вкоїла? І каже жінка: Змій спокусив мене, я й скоштувала".

ПИТАННЯ 16: Чи все людство впало в першім переступі Адама?

ВІДПОВІДЬ: Завіт був укладений з Адамом не тільки для нього самого, але також і для його потомсва[32]), все людство, походячи від нього в звичайним спосіб[33]), згрішило в нім та впало з ним у його першім переступі[34]).

---

[32]) 1 Мойс. 1:28: "І благословив їх Бог, і рече до них Бог: Плодітеся і намножуйтесь і сповнюйте землю і підневолюйте її, і пануйте над рибою морською і над птацтвом небесним і над усім звірям, що гасає по землі.

[33]) Діяння 17:26: "І зробив з однієї крови ввесь рід чоловіний, щоб жили на всьому лиці землі, відграничивши наперед призначені часи і границі домування їх".

[34]) Яко ж бо через чоловіка (прийшла) смерть, так через Чоловіка й воскресення з мертвих. Як бо в Адамі всі вмирають, так і в Христі всі оживають".

ПИТАННЯ 17: В який стан привело падіння людство?

ВІДПОВІДЬ: Падіння привело людство в стан гріха і нещастя[35]).

[35]) Рим. 5:12, 13: "Тим же то, як через одного чоловіка гріх у світ узійшов, а через гріх смерть, так і смерть у всіх людей увійшла (через того), в якому всі згрішили. Бо (й) до закону гріх був у світі, та гріх не полічується, коли нема закону".

ПИТАННЯ 18: В чім полягає гріховність стану людини після падіння?

ВІДПОВІДЬ: Гріховність людини після падіння полягає у вині за перший гріх Адама, у відсутності початкової праведности та в зіпсованості всієї природи людини, що, звичайно, називається первородним гріхом, разом із всіма вчиненими переступами, що повстають з нього[36]).

[36]) Рим. 5:18, 19: "Тим же оце, як через провину одного на всіх людей осуд, так і через праведність Одного на всіх людей оправдання життя". Ефес. 2:1: "І вас (оживив), що були мертві провинами й гріхами вашими". Рим. 8:7: "Тим що думання тілесне — ворогування проти Бога; законові бо Божому не кориться, та й не може"

ПИТАННЯ 19: В чім полягає нещастя людини після падіння?

ВІДПОВІДЬ: Все людство після падіння відпало від Бога[37]), знаходиться під Його гнівом і прокляттям[38]) та таким способом набуло всі нещастя цього життя, саму смерть і муки пекла навіки[39]).

[37]) 1 Мойс. 3:7, 23: "І почули глас Господа Бога ходячого в раї по прохолоді, і поховались чоловік і жінка його від лиця Господа Бога посеред райського дерева. І вигнав чоловіка. І поставив на востоці за садом Еденом херувимів з поломяними голоми мечами обертасами стерегти дорогу до животового дерева".

[38]) Ефес. 2:3: "Між котрими й ми всі жили колись у хотінню тіла нашого, чинивши волю тіла й думок, і були по природі дітьми гніва, як і інші".

[39]) Рим. 6:23: "Плата бо за гріх смерть". Марк. 9:47, 48: "І коли око твоє блазнить тебе вирви його; лучче тобі одноокому увійти в царство Боже, ніж, дві оці мавши, бути вкинутим ув огняне пекло, де червяк їх не вмирає, й огонь не вгасає".

ПИТАННЯ 20: Чи Бог лишив усе людство гинути в стані гріха й нещастя?

ВІДПОВІДЬ: Бог, виключно з Своєї доброї ласки, від вічности вибрав деяких до вічного життя[40]) та уклав з ними завіт милосердя, щоб визволити їх із стану гріха й нещастя та привести їх у стан спасіння через Відкупителя[41]).

[40]) Єфес. 1:4: "Яко ж вибрав нас у Йому перед основанням світа, щоб бути нам святим і непорочним перед Ним у любові"

[41]) Тит. 1:2: "В надії вічного життя, котре обітував Бог, що не обманює, перед вічними часами". Тит. 3:7: "Щоб оправдавшись благодаттю Його, зробились ми наслідниками по надії життя вічного". Йоан 17:6: "Обявив Я ім'я Твоє людям, що дав єси Мені з світа Твої були вони, а Ти мені їх дав; і слово Твоє хоронили вони".

ПИТАННЯ: Хто є Відкупитель вибраних Божих?

ВІДПОВІДЬ: Єдиним Відкупителем вибраних Божих є Господь Ісус Христос[42]), Який, будучи вічним Сином Божим, став Чоловіком[43]) і таким способом був і є Богом та Чоловіком, у двох різних природах та в одній особі[44]) навіки[45]).

[42]) 1 Тим. 2:5: "Один бо Бог і один Посередник між Богом і людьми, Чоловік Ісус Христос".

[43]) Йоан. 1:14: "І Слово тілом сталося, і пробувало між нами (й бачили ми славу Його славу, яка Єдинородного від Отця), повне благодати і правди".

[44]) Рим. 9:5: "Їх і отці, з них і Христос по тілу, що над усім Бог, благословенний по віки. Амінь".

[45]) Жид. 13:8: "Ісус Христос учора і сьогодні, той же самий і на віки".

ПИТАННЯ 22: Як Христос, будучи Сином Божим, став Чоловіком?

ВІДПОВІДЬ: Христос, Син Божий, став Чоловіком, взявши на Себе правдиве тіло[46]) та душу[47]), через зачаття силою Святого Духа в утробі Діви Марії, народившись від неї[48]), але без гріха[49]).

[46]) Жид. 2:14: "Коли ж діти сталися спільниками тіла і крови, і Він так само спільником їх, щоб смертю знищити того, що має державу смерти, се єсть диявол".

[47]) Матт. 26:38: "Тоді рече до них: Тяжко сумна душа Моя аж до смерти. Підождіть тут, і не спіть зо Мною". Лука 2:52: "І виростав Ісус премудрістю й станом, у ласці в Бога і в людей".

[48]) Лука 1:31, 35: "І ось зачнеш ти в утробі, і вродиш Сина, й наречеш ім'я Йому Ісус. І озвавшись ангел, рече їй: Дух Святий найде на тебе, й сила Вишнього отінить тебе; тим і, що вродиться Святе, зватиметься Сином Божим".

[49]) Жид. 4:15: "Не маємо бо архиєрея, що не міг би боліти серцем у немощах наших, а такого, що дізнав усякої спокуси по подобію, окрім гріха".

ПИТАННЯ 23: Які служіння виконує Христос, будучи нашим Відкупителем?

ВІДПОВІДЬ: Христос, як наш Відкупитель, виконує служіння пророка[50]), священика[51]) та царя[52]) однаково, як у стані Свого пониження, так і в стані Свого прославлення.

---

[50]) Діяння 3:22: "Мойсей бо до отців промовляв: Що пророка підійме вам Господь Бог наш із братів ваших, як мене. Сього слухайте у всьому, що глаголатиме вам".

[51]) Жид. 5:5, 6: "Так і Христос не Сам Себе прославив бути архиєреєм, а Той, хто глаголав до Нього: "Син Мій єси Ти, Я сьогодні породив Тебе. Яко ж і інде глаголе: "Ти єся священик по вік по чину Мелхиседековому".

[52]) Пс. 2:6: "Се ж я помазав царя мого над Сіоном, святою горою моєю". Йоан. 1:49: "Озвавсь Натанаїл і каже Йому: Рави, Ти єси Син Божий, Ти єси цар Ізраїлів".

ПИТАННЯ 24: Як Христос виконує служіння пророка?

ВІДПОВІДЬ: Христос виконує служіння пророка, відкриваючи нам Своїм Словом[53]) та Духом[54]) волю Божу для нашого спасіння.

---

[53]) Йоан. 1:18: "Бога ніхто не бачив ніколи; єдинородний Син, що в лоні Отця, той виявив". Жид. 1:2: "Почасту і всяково промовляючи здавна Бог до батьків через пророків, в останні сі дні глаголав до нас через Сина, котрого настановив наслідником усього, котрим і віки створив".

[54]) Йоан. 14:26: "Утішитель же Дух, Дух Святий, котрого пішле Отець в ім'я моє, Той научить вас усього, й пригадає вам усе, що Я глаголав вам". Йоан. 16:13: "Як же прийде той Дух правди, то проведе вас до всякої правди".

ПИТАННЯ 25: Як Христос виконує служіння священика?

ВІДПОВІДЬ: Христос виконує служіння священика в тім, що Він один раз віддав Себе в жертву, аби задовольнити божеську справедливість[55]), примирити нас з Богом[56]) та всі часи посередничити за нас[57]).

---

[55]) Жид. 9:28: "Так і Христос, один раз принесений, щоб понести гріхи многих". Рим. 3:26: "Щоб з'ясувати (кажу) правду свою нинішнього часу, щоб був Він праведний і оправдуючий, хто з віри Ісусової". Рим. 10:4: "Кінець бо закону — Христос, на праведність кожному віруючому".

[56]) Жид. 2:17: "Звідсіля мусів у всьому подобатись братам, щоб бути милосердним і вірним архиереєм у Божому, щоб очистити гріхи людські".

[57]) Жид. 7:25: "Тимже і спасти може до кінця приходящих через Нього до Бога, будучи вічно жив, щоб посередникувати за них".

ПИТАННЯ 26: Як Христос виконує служіння царя?

ПИТАННЯ: Христос виконує служіння царя, підкоряючи нас Собі[58]), правлячи над нами і захищаючи нас[59]) та здержуючи і підбиваючи Своїх і наших ворогів.

---

[58]) Пс. 110:3: "В день потуги твоєї буде нарід твій готовий".

[59]) Діян. 2:36: "Твердо ж нехай знає ввесь дім Ізраїля, що Господом і Христом зробив Його Бог, сього Ісуса, котрого ви розпяли". Діян. 18:9, 10: "Рече ж Господь у нічному видінню Павлу: Не бійся, тільки говори й не мовчи: бо Я з тобою, і ніхто не дважиться тобі нічого лихого заподіяти; бо в Мене багато людей у сьому городі".

ПИТАННЯ 27: Як понизив Себе Христос?

ВІДПОВІДЬ: Пониження Христа полягало в Його народженні в примітивних обставинах[60]), що Він був під законом[61]), що Він підлягав усім нещастям цього життя[62]), Божому гнівові[63]) та прокляттю смерти на хресті[64]), що Його поховано та в Його перебуванні якийсь час під владою смерти[65]).

---

[60]) Лука 2:7: "І вродила Сина свого первородня, і сповила Його, й положила Його в ясла, бо не було їм місця в гостиниці". Фил. 2:7: "Тільки ж умалив Себе, прийнявши вид слуги був в подобі чоловічому".

[61]) Гал. 4:4: "Як же прийшла повня часу, послав Бог Сина свого, що родився від жени і був під законом".

[62]) Іс. 53:3: "Він — маловажений і в погорді у людей; чоловік, зазнавший горя й болів, так що ми від Нього одвертали лице своє; гордили Ним, та ми Його ні за що мали".

[63]) Матт. 27:46: "Коло дев'ятої ж години покликнув Ісус великим голосом, глаголючи: Ілі, Ілі лама савахтані; то есть: Боже Мій, Боже Мій, чом Мене покинув".

[64]) Гал. 3:13: "Христос викупив нас од клятьби закону, ставшись за нас клятьбою, (писано бо: Проклят всяк, хто висить на дереві"). Фил. 2:8: "І здававшись видом, як чоловік, принизив Себе, бувши слухняним аж до смерти, смерти ж хрестної".

[65]) 1 Кор. 15:3, 4: "Бо я передав вам найперш, що й прийняв, що Христос умер за наші гріхи по Писанням, і що поховано Його, і що встав третього дня по Писанням".

НОВА ДУХОВА БРОШУРА

Пастор Г. Домашовець видав брошуру "Пересторога для української молоді". Ця брошура містить у собі різні корисні інформації й остороги для молоді. Адреса видавництва:

52 Woodlawn Place, Irvington, N.J., 07117, U.S.A.

ЛІКВІДАЦІЯ 40-ка СВЯТИХ

Папським декретом більш, ніж 40 святих було усунено з реєстру й їх було оголошено в пресі та по радіо неіснучими. Серед цих здеградованих святих знаходимо св. Христофора, покровителя всіх мандрівників, тих, які подорожують. Велику кількість його фігурок і медалів, належно покроплених святою водою, можна було бачити в автах. Ліквідація цього святого викликала велике обурення не стільки релігійного, як комерційного характеру. Майстри, що виробляли статуї й медалі Христофора в наслідок ліквідації Христофора понесуть поважну втра-

ту і тому протестують, хоч на його місце висовується іншого святого з такими ж функціями, але з якимсь італійським прізвищем.

Уневажнено також св. Миколу Мирлікійського, який у греко-католиків через довший час виконував функції "Діда Мороза" на Різдво. Його заступити нема ким. Зліквідовано також славного св. Юрія, який ніби помагав, як співається в пісні, "Козакам на славу турка звоювати". Хоч турки не є тепер ніякою загрозою козацтву й українцям треба було б якогось святого, що охоронув би наші кордони з півночі, все ж тепер виходить, що він був фікцією і що всю ту історичну славу козаки здобували самі для себе, мильно приписуючи її св. Юрієві, якого в дійсності небуло. Що тепер будуть робити особи, яких охрещено Миколами, не знати.

Чимало зліквідовано святих жіночої статі. Чому? Таки досі невідомо. Поміж ними скасовано св. Варвару, про яку православні з-поміж нашого народу казали, що вона "ночі украла", небто від її свята дні ставали довшими. Ця її діяльність радувала серця людей змучених довгою зимою і за нею люди будуть жалувати. Оскільки всі повищі святі продовжують визнаватись у православній церкві і їх популярність є дуже велика, треба сподіватись що ця чистка викличе ширші дискусії на цю тему поміж римо-католиками і православними.

Пересічна людина не буде знати тепер, кому вірити, що той або інший святий є дійсною особою, або просто видумкою чи легендою. Тепер такий віруючий ніколи не буде мати певности, ставлячи свічку чи клякаючи перед іконою святого, чи і цього святого з бігом часу не оголосять за видумку, та всі його молитви, часом і гроші, будуть змарновані.

Той факт, що декого з святих, під тиском опінії майстрів, що виробляють святі речі, можливо буде реабілітовано, неусуне почуття сумніву і непевности у відношенні до всіх святих.

На нашу думку найкраще було б папі і православній ієрархії прийти до згоди й цілкому усунути культ святих у церкві. Замість його вони могли б поширити в церкві правдиву науку Слова Божого про святих. Згідно з Святим Письмом кожен щиро віруючий в Ісуса Христа, як свого Спасителя, є святим, цебто Святе Письмо називає святими всіх щиро-віруючих членів церкви без жодних різниць. У своїх листах ап. Павло, звертаючись до членів церкви чи то в Коринті, чи то в Римі, називає їх святими. Книга Відкриття каже, що Ісус Христос "зробив нас царями і священиками Богу і Отцеві Своєму" (Відкриття 1:6).

В Писанні ніде нема навчання, що померлі члени церкви (святі) мають бути посередниками чи заступниками інших людей. Святе Письмо визнає лише одного Посередника Ісуса Христа. В першім посланні ап. Павла до Тимофія знаходимо ясну науку про це: "Один бо Бог і один Посередник між Богом і людьми, Чоловік Ісус Христос, що дав Себе на викуп за всіх свідкування временами своїми" (1 Тим. 2:5, 6). В Діяннях знаходимо: "І нема ні в кому другому спасення, бо й нема іншого ім'я під небом, даного людям, щоб Ним спасатись нам" (Діяння 4:12). Цим ім'ям є ім'я Ісуса Христа і ніяке інше.

Прийнявши науку Святого Письма про виключне посередництво Ісуса Христа, церква уникла б усіх тих прикростей і непорозумінь, які повстають у наслідок періодичної чистки святих, разом з цим було б усунено чимало марновірств і часом ідольства.

В КРАЇНІ ДЕРЖАВНОГО АТЕЇЗМУ

"Лист П. Якіра редакції "Коммуниста"

Шістнадцятого березня французька газета "Ле монд" опублікувала майже цілком лист Петра Якіра до редакції всесоюзного журналу "Коммунист". У цьому листі, датованому 4-м березня нинішнього року, Петро Якір протестує проти кампанії на оборону Сталіна, зчиненої органом ЦК КПРС. Стисло викладемо авторові думки.

Петро Якір — син відомого героя громадянської війни і командарма першого рангу Йони Емануїловича Якіра, розстріляного страшного 37-го року одночасно з Тухачевським, Уборевичем, Корком та іншими військоводначальниками, нині реабілітованими посмертно.

У своєму листі з 4-го березня син командарма Петро Йонович Якір запитує, на якій підставі автори статтей і редакція журналу "Коммунист" займаються реабілітацією того, хто був (цитую дослівно) найбільшим злочинцем, якого знала наша країна за весь період своєї сучасної історії"?

Нагадуючи про резолюції 22-го з'їзду щодо реабілітації знищених військовиків, Петро Якір зазначає, що ціла низка статтей Кримінального кодексу Російської Федерації, наприклад, стаття 17-та або 26-та, передбачають притягнення до відповідальности за ті злочини, які вчинив Сталін, не кажучи вже про статтю 170-ту, що передбачає позбавлення свободи терміном до 10-х років за зловживання владою.

Як підкреслює Петро Якір, Сталін особисто вимагав застосовувати методи фізичного впливу, тобто тортури, під час допитів у НКВД.

Не зважаючи на тортури, багато жертв не підписували сфабрикованих в НКВД обвинувачень, вони померли, — пише Якір, — під час допитів або їх розстріляно без суду.

Серед них були такі відомі державні й партійні діячі, як Постишев, Чубар, Косіор, Рудзутак, Вознесенський, другий секретар Ленінградського обкому під час війни Кузнецов та інші. Сталін відповідальний за самогубство Орджонікідзе, члена політбюро Томського, начальника головного політичного управління Гамарника, голови Раднаркому України Любченка, що вкоротив собі віку разом зі своєю дружиною, коли їх приїхали заарештовувати, та багатьох інших.

Потім Якір нагадує: Сталін був головою держави тоді, коли багато народів Радянського Союзу зазнали незаконної депортації, в тому числі калмики, кримські татари, інгуші й інші народи Північного Кавказу.

У своєму листі з 4-го березня нинішнього року Петро Якір звертає увагу й на ті злочини Сталіна, які завдали величезної шкоди обороноздатності СРСР напередодні Другої світової війни.

Надто нелюдським було ставлення Сталіна до дружин загинулих — пише в іншому місці Якір. За наказом Сталіна розстріляно дружин військовиків Тухачевського, Уборевича, Корка, Дибенка, а також дружин партійних працівників: Ейхе, Косіора, Постишева, — при чому дружину Постишева розстріляли разом з її сином Валентином.

Наводячи ці та багато інших історичних фактів про діяльність Сталіна, Якір пропонує авторам і редакції всесоюзного журналу "Коммунист" прилюдно їх заперечити. Якщо ж вони цього не вчинять, то це означатиме, — зауважує він, — що вони погоджуються з наведеними фактами.

Наостанку Петро Якір пише: "Тому я пропоную всім своїм колегам спільно й колективно звернутися до прокуратури СРСР, щоб вона розпочала слідство в справі Йосифа Сталіна-Джугашвілі. Я певний, що посмертний осуд так само можливий, як і посмертна реабілітація".

("Інформатор", ч. 7, 1969 р.)

ПРО ЩО МОЛОДА ГЕНЕРАЦІЯ МРІЄ ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ

Бюлетень "Релігія в країнах опанованих комунізмом" у числі за квітень 1969 р. подає цікаві автентичні інформації про суд над 17 інтелігентами, що мав місце в Ленінграді від 15-го березня до 5-го квітня 1968 р.

Усіх підсудних обвинувачено за 70 і 72 пунктами карного кодексу. Обвинувачувала їх прокурор Гусева. Суддею була Ісакова. Зміст обвинувачення подавав, що всі повищі особи брали участь в Соціяльно-Християнськім Союзі для визволення народу. Програма цього союзу вкоротці була така: Усталення демократичного ладу в країні, голову держави обирається всім народом вільним голосуванням, президент є відповідальний перед парляментом.

Окрім парляменту усталюється контрольну раду ,що мала складатись із представників церков. Ця рада мала права вищі від президента чи від парляменту.

Земля мала належати державі, але її винаймалося б колективам і особам. Експлуатацію робітників заборонено і їх займалося б на рівних правах. Більшість підприємств мала б належати до робітничих колективів, але головні індрустрії, залізниці і т. д. належали б державі. Основною засадою економічної структури в країні мав би бути персоналізм.

Союз був зорганізований у великій таємниці з поділом на клітини трьох. Кожний знав свого лідера в клітині і другого члена. Кожен член клітини організовував нову клітину з трьох. Члени не знали голови союзу і в разі потреби вони звертались до нього через голову клітини. Організація діяла в той спосіб, що набувала нових членів і розповсюджувала літературу.

Організація була заснована в 1964 році. В середині 1965 р. вона мала десять членів. КГБ в Ленінграді вже знало в цей час про їх існування, але не перешкаджала її діяльности. Навпаки, КГБ дозволяла збільшення членів.

Александр Гідоні був державним свідком на судовім процесі. Він же і доніс на організацію в 1965 р. КГБ лишило його надалі слідкувати за членами в організації.

В лютім-березні 1967 р .біля 60 членів організації були арештовані в цілім краю. В листопаді 1967 р. Ленінградський суд засудив провідників організації Михайла Садо, орієнталіста, 30 р. віку, на 13 років у поправних таборах суворого ре-

жиму; Євгенія Вагіна, 30 років віку, на 10 років і адвоката Аверочкина, 28 років віку, на 8 років ув'язнення.

Всі обвинуваче признались до участи в організації, але не відкликали своєї платформи. Сімнадцять інших обвинувачених, які народились поміж 1935-43 роками, було покарано ув'язненнями від одного до семи років. В часі суду були всілякі легальні неругалярності.

Жаден з обвинувачених не мав зв'язків з закордонними організаціями, а не мав зброї.

ПАСТОР ЛУКА СТАНДРЕТ ЗАЛИШАЄ ЦЕРКОВНУ ПРАЦЮ

Проп .Лука Стандрет, теперішній пастор англомовної парафії Злученої Церкви в Кристал Сіті, Манітоба, і колишній пастор кількох українських євангельських парафій у Канаді і ЗДА, по трьох місяцях недуги (шість тижнів у місцевому шпиталі), при кінці лютого повернувся до церковної праці, але невдовзі вніс резигнацію. Резигнація стає дійсною 1-го липня. До того часу він виконує свої пасторські обов'язки, як звичайно. На 1-го липня п-тво Стандрети повертаються до Онтаріо, де вони жили і працювали давніше. Тож з 1-го липня ц. р. його нова адреса буде:

Rev. Luke Standret
10 Watt Circle,
Albright Gardens,
Beamsville, Ontario.

Він посвятив майже 42 роки для проповідування Христової Євангелії; з цього 34 роки серед свойого українського народу, а останніх 8 років у англомовних громадах. В наступному числі помістимо його коротку біографію.

До всіх українських студентів Европи й Америки!

ОГОЛОШЕННЯ

Союз Українських Студентів у Німеччини повідомляє і пригадує, що від 1-го до 5-го липня 1969-го року відбудеться Світовий Конґрес Українського Студенства за межами України.

У зв'язку з Конгресом запляновано на 5-го липня (субота) в Мюнхені в найкращому готелі міста УКРАЇНСЬКУ ЗАБАВУ. Тут буде нагода познайомитися зі старшим і молодшим українським поколінням на еміґрації. Гадаємо, що українська студентська молодь скористується з цієї нагоди познайомитися, нав'язати дружбу індивідуального і громадського характеру.

Після студентського Конґресу розпочнуться Високошкільні Курси Українознавства, які триватимуть від 7-го до 25-го липня 1969-го р.

Союз Українських Студентів у Західній Німеччині, як господар і співорганізатор, зі свого боку організував вільний час протягом Курсу для різних мистецьких і фізичних розваг. В їх пляні — відвідини музеїв, театрів, курортних та історичних місць Баварії, включно з чудовими каварнями та пиварнями. Тому дуже важливо, щоб організатори Курсів вчасно знали кількість та з яких країн українські студенти візьмуть участь. Водночас нагадуємо, що бажано взяти зі собою також вечірнє вбрання.

Очікуємо, що в Конґресі та Курсах візьмуть участь студенти Сполучених Штатів, Канади, Великобританії, Франції, Бельгії, Італії, Голляндії, Австрії, Еспанії та Західньої Німеччини. Сподіваємось також участи українських студентських громад з Югославії, Чехо-Словаччини, Польщі.

Оскільки Мюнхен найближче до країн Сходу та України з-поміж інших міст Заходу, де живуть великі українські громади, треба сподіватися, що Конґрес і Курси дадуть учасникам багато спогадів, задоволення і, зокрема, багато знання про життя в нашій Батьківщині.

BUND UKRAINISCHER STUDENTEN
in Deutschlan e. V.
D-8000 Muenchen 80
Laplacestrasse 24
Tel. 48 03 72

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ
у Західній Німеччині

за Управу — Ігор Мисько

УКРАЇНЦІ В РУМУНІЇ, ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ, ПОЛЬЩІ, ЮГОСЛАВІЇ

Під такою назвою появилася наукова публікація автора д-ра Михайла Марунчака, в якій зроблено огляд культурних здобутків українства в так званих соціялістичних країнах.

У повищій праці відбито підсумки політики польського, румунського, чехо-словацького та югослов'янського урядів у відношенні до української мови, шкільництва, друкованого слова тощо. Відмічено теж осяги і труднощі в культурно-видавничій ділянці, зокрема на відтинку письменства та на полі українистики.

В дослідженні циферно та документально доказано, як по мачушеному трактує Київ культурні проблеми своїх земляків у Румунії, Чехо-Словаччині, Польщі та Югославі.

Праця написана цікаво а виклад зроблено дуже речево та спокійно. Інформація ця потрібна кожній українській людині в розсіянні, бо вона дає основні відомості про земляків, які змагаються за індивідуальне та спільнотне культурне "я". З публікації чітко випливає, які є великі прагнення вдержувати культурний зв'язок з материком та українськими спільнотами в діяспорі.

Цим виданням повинні, зокрема, покористуватися ті, які виїжджають на відвідини в повищі країни, бо ця розвідка може стануть для них своєрідним культурним довідником.

Ціна публікації враз з пересилкою тільки 1.50 дол. Видання можна набути в книгарнях, як теж у головному складі: Адресувати:

Секретаріят СКВУ —
W. C. of F. U.
456 Main St., Winnipeg 2, Man.
або
Historical Publications
116 Noble Ave., Winnipeg 5, Man.

ЗА ЩО ТАМ КАРАЮТЬ

(На підставі автентичних копій судового вироку в Бересті Літовському, СССР. Квітня 17, 1968 р. "Релігія в Країнах Опанованих Комуністами").

Провідники баптистської громади Фейдак і Вільчинський були засуджені на п'ять років ув'язнення в таборах "направи":

1. За курси релігійного навчання для молоді.
2. За богослуження, що порушували "громадський порядок".
3. За навчання релігії дітей.
4. За посідання релігійних брошур і їх поширювання.
5. За відмовлення давати якібудь свідчення поліції на тій підставі, що церкву відділено від уряду.

Інших покарено на 3 роки ув'язнення.

Це все дике і жорстоке переслідування в ім'я атеїзму ні в чім невинних добрих людей робиться в 20-ім столітті в дні проголошення Об'єднаними Націями хартії прав людини.

TODAY WE GRADUATE

by Grace Cash

All during the graduation exercises, Fred Roper kept remembering the small package his mother had wrapped and left waiting for him on the telephone table. "Your graduation gift," she had said, her smile conveying her pride in his accomplishment. "Dad and I wanted you to have the best present we could get for you."

Now as he waited to receive his diploma, he watched his parents, sitting together, sharing their pride in the son who bore his father's name. He tried to figure out what they had given him, for he knew well it was a splendid gift if it matched their confidence in him.

A watch was what he needed most, he thought. Soon he would get a job and he would need a watch to help him keep appointments. But by the time the announcer reached the R's,

and his own name, he had not satisfied his mind regarding the gift.

After the exercises, the graduating class assembled at Carter's Cafe, ordering hot dogs and cokes, pretending that life had just begun for them now that they were out of school. But Fred knew better. He had had barrels of fun in school, he thought nostalgically.

He got home at 2:30 the next morning, long after his parents had gone to bed. They had left a small light on in the hall, and first thing, he saw the package. He ripped off the ribbon and silver paper, his fingers clumsy in his haste, and when he saw the moroccobound Bible, he threw it back on the table. So this was their gift—and the house already full of Bibles! He went to bed, so angered that he slept only a few hours.

Next morning at breakfast he remembered his parents' gift and he managed to thank his mother, but he could scarcely conceal his disappointment. "Tell Dad thanks," he said. "I may be out looking for a job when he comes home."

"It's all we could give you that would never change," she said.

"Yes," he answered slowly.

Before he left the house, he telephoned the principal of Warnertown High School and asked for a letter of recommendation. Mr. Cox seemed hesitant. Then finally he said, "You know, you did have a great deal of fun in school, you and Ben. I'd have to think a while before I recommended either of you. Except for knowing your parents as I do and exerting a little more patience than warranted, you might not have graduated at all."

"Well, if you decide to write the letter, send it to this address," Fred said lamely.

After breakfast he went up town to start looking for a job, any kind of job. Suddenly he felt as old as his father, who was bent over a weaving machine at this very moment, sweating to provide for a family of six children.

At the drug store he ran into Ben Blanchard. "What are you doing for excitement tonight?" Ben asked.

"Sleeping, I guess, so I can walk the streets job hunting," he replied glumly. "Mr. Cox wouldn't recommend me and you'd better not try.

"Say! Why?"

Fred appreciated Ben's astonishment. One thing about Ben, even though his father was wealthy—if owning half of Warnertown indicated wealth—he understood Fred's situation. Ever since the Pembroke Mill School consolidated with Warnertown last fall,

he had been Fred's stauncheat ally. Ben had also been liberal with his father's car and money.

"He said you and I had run wild a whole year," Fred confided seriously.

"Who cares? Fred, go down to Blanchard Enterprises and ask Dad for a job," Ben suggested complaicantly. He's enthroned in his office chair right now."

"What kind of jobs does he have?"

"Truck driving jobs. You can drive," Ben said admiringly. "I've seen you make eighty on the Mulberry Mountain bend."

"Sure, I can drive," he answered, accepting the iced coke Ben offered.

"O.K. Well, I've got another plan." Ben told Fred of his scheme to exchange his battered car for a better model at the used car lot on Highway 32 the following night. "If you'll help I'll give you my old car. Larry's helping and we want you in on this too."

"Nothing doing," Fred said, puzzled at Ben's fearlessness, and puzzled as well that Larry Adams, son of Warnertown's most prominent lawyer, had been drawn into this plot.

"If you change your mind, phone me," Ben persisted.

"I expect I'll be too tired, either from walking or working," Fred answered.

Until school started last fall, Fred's social life had revolved around his home and the Pembroke church. Until then he had been trained faithfully in the teachings of Christianity, and he had practiced what he believed. But something had happened to him. He did not seem to remember that past, nor much about God.

After his conversation with Ben, Fred went immediately to see Mr. Blanchard who had a vast line of moving vans as well as several local delivery services. His office was plain, nothing pretentious, and when his secretary directed Fred to a chair opposite Mr. Blanchard, he noticed that he did not appear "enthroned" at all. He looked like a thousand other hard-working men Fred knew, indeed a little like his own father.

"Who told you I had a job opening, Fred?" Mr. Blanchard asked.

"Ben."

"Yes." He waited a while. "It may surprise you, I know a lot about all of Ben's friends."

"Yes, sir." When Mr. Blanchard remained silent for several minutes, Fred blurted, "Will you hire me for the job?"

Mr. Blanchard shook his head slowly. "I'm afraid not," he

said. "I select my drivers carefully. I'm concerned not only with the safety of my drivers, but the safety of other people as well." He rose and added solemnly, "I'm sorry, Fred."

Despondent to the breaking point, Fred returned to his home in Pembroke. He didn't tell his parents of his futile efforts to get a job. Nor did he notify Ben that he had been rebuffed at the Blanchard office. Instead he went to bed early so that he would be rested for a full day's search for work the next day.

Yet it was the same. By nightfall he had applied at every conceivable place. Everyone, he found, knew of him—or knew that he had been a close ally of Ben Blanchard the past school year. No one employed him.

That night he went to his room, feeling wholly rejected. Rejected? He recalled a Bible passage he had once memorized in Sunday school, and now he opened the new Bible his mother had placed on his bedside table. Again he read the fifty-third chapter of Isaiah.

For a whole year now, he had rejected the One who had paid the supreme price so that he might have eternal life.

Suddenly he snatched the receiver and dialed the Blanchard house. Ben was not there so Mr. Blanchard told him. "I don't want to go anywhere with him," Fred said. "If he's there you had better let me talk to him."

"He's not here, I tell you," Mr. Blanchard said.

"Then you had better get over to Highway 32 to the used car lot," Fred said. "Ben has some plans concerning that place and I'll tell you later why I informed on him."

"Thanks," Mr. Blanchard said, his voice suddenly hoarse.

Fred went to bed, but he didn't try to sleep. He lay waiting for the telephone that he knew would ring. And it did—at 11:30. It was Mr. Blanchard, his voice now kind and well-modulated.

"Thanks, Fred, my boy," he said. "I sent the police. They got there in time—before Ben and Larry carried out their idiotic plan. Tomorrow I'm bringing the boys to see you, and you can tell them why you called me."

"Yes, sir, I'll tell them," Fred promised. "But I'd better explain why I called you. I got plenty mad when you didn't give me a job. But something happened to me tonight. Now I see a job is not nearly as important as having your heart right with God."

"Thanks, Fred, thanks for explaining," Mr. Blanchard said. "I know more about your home life and your Christian training than you think I do. By the way, I might think of a job placement for you—later."

"That's swell, Mr. Blanchard." He replaced the receiver and turned off the light. Tomorrow he would have to thank his parents for his Christian training and for life-lasting gifts, such as the Bible. Tomorrow he'd start living an exemplary life himself, as the Good Book outlined for him.

"The Bible Truth."

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
432 Third Avenue (at 30th St.), New York, N.Y.
Богослуження щонеділі о 11-ій годині рано.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
Ірвінгтон, Нью Дж.
Богослуження о 10 год. рано щонеділі.

УКРАЇНСЬКА ЄВАНГЕЛЬСЬКА ЦЕРКВА
58 Earl Street, Hamilton, Ont.
Богослуження о 10 год. рано; Молодь — 6.30 веч.
Пастор В. Кучер

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
20 Claremont Street, Торонто, Онт.
Пастор М. Фесенко
Богослуження і Недільна Школа о 11 год. рано кожної неділі.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
486 Симко Стр. Південь, Ошава, Онт.
Пастор І. Яцентий

Богослуження о 11 год. перед полуднем кожної неділі.
Вечірня о 7 год. вечора.
Недільна Школа о 10 год. рано.

Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

5 — 1969

WINNIPEG, MAN. CANADA.

ЗМІСТ

Ті, що обкрадають Бога	1
Чи життя могло появитись припадково? Л. дю Нюї	5
Сучасний Ватикан і Україна.	11
Малий Катехизм Пресвітерської Церкви	14
Різне	19
Jungle Incident by May Hall Thompson (by courtesy of the "Bible Truth")	22

Front page picture: Aerial view of Algonquin Park, Ont.

(Photo by Ontario Department Travel & Publicity).

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Рік XXX. Ч. 5. 1969 Vol. XXX. № 5.

C. H. SPURGEON

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

ТІ, ЩО ОБКРАДАЮТЬ БОГА

(Скорочений переклад)

"Хіба ж годиться людині обкрадати Бога? Ви ж Мене обкрадаєте". — Малахії 3:8.

Пророки не надавалися б на придворних проповідників, бо в королівських палатах призвичаєні до м'якої мови. Пророк Малахія обвинувачує людей в грабіжництві і в найгіршій його формі, а саме в богозневазі і святотацтві. Він говорить від імени Бога і каже: "Хіба ж годиться людині обкрадати Бога? Ви ж мене обкрадаєте". І справді не пасує посланцям неба підхліблюватись до бунтарів. Господь посилає своїх слуг промовляти правду відверто, засуджувати гріх і невірство та проголошувати суд Божий проти всіх, хто і далі живе в неправедності.

Проте пророк Малахія чергує обіцянки з погрозами. І в той час як він є гострим мечем проти зла в людях, він є цілющою мастю для тих, що свідомі свого гріха і бажають зцілитись. У вірші, що йде за згаданим текстом, сказано: "Принесіте всі десятини в комори в святині, щоб у Мойому домі було що їсти... говорить Господь сил небесних, чи тоді не повідчиняю Я вам отвори небесні й не пішлю вам благословення над міру".

1. Поперше, наш текст викликає здивування: "Хіба ж годиться людині обкрадати Бога?" Людина, що являє собою незначне сотворіння, дихання якого залежить від Бога, чи ж ця людина грабуватиме Бога, доброго, справедливого, великого і страшного? В першу чергу здивування постає з факту, що вчинок є цілком неприродний. Цей учинок нелогічний і осуджує сам себе. Якщо ми маємо Бога, як ми насмілюємось обкрадати Його? Подивіться на поган. Вони мусять знати Бога. Тому, що вони не знають кращого бога, погани роблять собі бога з дерева, каменя або глини. Коли вони зроблять собі цих фальшивих богів, вони поклоняються їм, як справжнім богам. Погани будують для них храми, вівтарі і каплиці. За стародавніх часів люди не мали банків, але коштовні речі, сховані в храмах, були безпечні від грабіжництва. Ніхто не припускав, щоб грабіжник

міг залізти в храм.

Люди, які грабують палаци, не насмілювались обікрасти храми Юпітера, Мінерви або Діяни. Ніхто не насмілився ограбувати навіть статую, якщо він думав, що це був бог. Якщо погани не насмілюються грабувати своїх богів, то чи ми насмілимось грабувати Єдиного Живого і Правдивого Бога? Так як ми маємо стільки світла і знання.

Навіть готи і вандали в дні їхнього нападу на цивілізацію в певних випадках зупинялися перед дверима храму, коли служитель Христа виходив протестувати проти нападу. Якщо дикі народи навчилися поважати святе місце, то чи це не є більший злочин, коли ми, знаючи правдивого Бога, насмілюємося грабувати Бога?

Подруге, грабувати Бога — це найбільша одчайдушність. Якщо злодій грабує людину, він є рівний з нею. Він має причину боятись закону, його шукатимуть і покарають. Але що робитиме людина, яка обкрадає Самого Бога?

Кримінальність вчинку побільшується тим, що його робиться в присутності Бога. Коли б грабіжник міг якось обікрасти Господа за Його спиною, зухвальство вчинку не було б таке наявне. Але тому, що Бог бачить усе, злочин є безсоромний. Найгірші злодії не будуть красти перед нашими очима. Вони крадуть у темряві, або коли нема власника, але коли людина грабує Бога, то грабує Його перед Його лицем. Чи ж може людина кидати виклик своєму Творцеві? І все ж я покажу вам, як багато з нас різними способами були винні в цьому зухвалому злочині.

Знову ж обкрадати Бога — це велика невдячність. Бог створив нас, тому ми зобов'язані служити Йому. Ми спаслися Його відкупленням, живемо з Його ласки. Він посилає нам поживу і одяг. Чи ж людина може обкрадати свого Добродія? Віруючи в Господа Ісуса Христа, Бог є ваш Отець і для вас цей злочин буде в сім разів гірший. Чи людина буде обкрадати свого Отця. Невдячність в усі віки і в усіх країнах уважали за найгірший злочин. Невдячність викликує презирство і її не можна стерпіти. Коли ж людина грабує Бога — її невдячність записана великими літерами. Це є невдячність, що втопить душу в найнижче пекло. "Чи людина буде обкрадати Бога?" Господи, звільни нас від такого низького поступування. Це є шкідливе для самої людини. Людина, яка живе для Бога, правдиво і в найкращім розумінні цього слова живе для свого власного щастя. Той, хто грабує Бога, грабує сам себе. Згубити Бога — згубити найвище добро. Грабувати Бога — це марнувати своє власне добро, навіть більше — це підписати свій власний смертний вирок. Людина-злодій має надію, що може втекти від інших людей. Але як людина може втекти, коли вона грабує Бога. Грабіжники Бога вже знайдені. Бог бачив їх на самім учинку. Як людина може бути такою нерозумною?

II. Тепер я допоможу моїм читачам перевірити їхню совість і серця. Спершу ми згадаємо звичайні форми цього грабіжництва. Ось вони. Багато людей протягом життя свого, яке гривало лише в наслідок терпеливости Божої, ніколи не прославили Його, ані в серці, ані в молитві. Та їх родини ніколи не поклонялись Богові. Є мужчини і жінки, які тридцять і сорок років, батьки і голови родин, ще ніколи не віддали належного імені Бога. Вони ніколи не прославили Його, ані зверталися до Нього в молитві. Святе ім'я ніколи не було на їхніх устах, окрім як для прокльону. Такій людині я скажу: ти обкрадав Бога ціле своє життя. Він створив тебе, але не має нічого від тебе. Він годував тебе, й твоє дихання в Його руці, але ти не послужив Йому. Якщо людина купує корову, то сподівається молока від неї, якщо людина тримає коня, то розраховує на працю, якщо людина має собаку, то знає, що пес прибіжить на її посвист. Чи Бог, Який створив тебе, годує, зодягає і благословляє, нічого не буде мати з того? Багато з вас думають, що коли ви утримуєте родини, платите свої борги і живете тверезо, то зробили все, що потрібно. Для вас нема Бога і він є ніщо для вас. Ви живете так якби Бога й не було. Це є несправедливість супроти найкращого і найвищого Єства.

Інші грабують Бога в той спосіб, що коли їм ведеться добре, ви почуєте, як вони кажуть: "Я є щаслива людина". Говорячи так, ми грабуємо в Бога хвалу, що Йому належить, бо всякий добробут є від Бога.

Дехто грабує Бога, заперечуючи божественність Ісуса Христа. Я не знаю більшого грабіжництва, ніж коли хто відбирає від благословенного Сина Божого Його право бути рівним Богові. Думати про Відвічне Слово лише як про дочасне сотворіння — це є низьке грабіжництво. Вважати Його, чиє ім'я є Еммануїл — "Бог з нами" — за звичайного вчителя чи приклад, а не за правдивого Бога — це є злочинна зрада. Якщо хто так ограбував Христа в Бозі, нехай Господь змилосердиться над ним.

Дехто грабує Духа Божого, ігнорує Його, не вважає за Божественну особу. Навчати, що людина вільна від покори і виконання законів праведности — це значить ограбувати Бога. Часом людина не може заплатити боргу, все ж вона повинна прагнути це зробити і визнати свій обов'язок. Людина часто повстає проти суверенности Бога і так кривдить свого Творця.

Тепер ми станемо ближче до декого з вас. В цей час я буду говорити про практичні форми грабіжництва. Забагато людей грабують у Бога той час, який належить Йому. Яка частина часу належить Йому для поклонення? Один день із семи і це для нашого власного добра. Христос, наш Господь, усунув непотрібні тягарі, які були пов'язані з днем відпочинку в дні жидівських рабинів. Своїм прикладом і навчанням Він сказав нам, що діла необхідности, милосердя і побожности можна робити в день відпочинку — в неділю.

І все ж багато людей пробують украсти в Бога день, що Він його освятив. Забудьте про неділю і ви обернете нарід в рабство. Тиждень без неділі є постійне батрацтво. На жаль, багато людей в країні подають поганий приклад, не зважаючи на святість Дня Господнього. Брати, ми мусимо з усією силою пильнувати святість Дня Господнього, інакше ми стаємо грабіжниками.

Молодь може грабувати Бога, не віддаючи Йому свого серця. Ті, що ніколи не скажуть іншим про Христа, стримуючись від сміливого свідоцтва, так само грабують Бога. Бог спас і благословив тебе, але ти ніколи нікому не сказав про це чудесне спасіння. Ви маєте вплив. Чи ви вживаєте свій вплив для Бога? Якщо ні, то ви грабуєте в Бога дар, який Він призначив для слави Свого імени.

Чи люди грабуватимуть у Бога Його частину добра, що вони посідають? Цього не можна промовчати. Як багато з тих, що визнають Христа, ограбовують Бога? Якщо ми є християни, то ми визнаємо, що все, що посідаємо, належить Богові. Ви цьому не заперечуєте. Тоді, коли людина нагромаджує для себе все, що вона здобула, чи вона не ограбовує Бога?

Вони дають трохи на Господнє діло, але чи це не грабіжництво, коли вони затримують усе те, що вони повинні були б дати? Можливо, в порівнянні з своїми сусідами вони є щедрі, але в порівнянні з своїми обов'язками супроти Бога, чи вони не ограбували Бога? Якщо ми найбільше витрачаємо свої засоби на самих себе, забуваючи про потреби справи Божої і бідних, чи ми не грабуємо Бога? Праця Господня ніколи б не потребувала жебрання, коли б віруючі були хоч трохи чесні з потребами церкви. Коли я так благаю, хтось починає заперечувати. Але цього не можна оминути. Я не шукаю нічого для себе, але я проголошую вимоги мого Господа. Чи людина ограбує Бога?

Існують окремі форми цього зла. Ось людина слаба і обіцяє Богові, якщо Він поверне їй здоров'я, то вона зробить те чи інше, для Бога. Обіцяй по-волі, але плати обіцяне без затримки. Не уподоблюйся Ананії і Сафірі, які затримали обіцяну частину свого добра.

Коротко я закінчу покаянням. Якщо хто відчуває себе осудженим совістю, то зверніться до Бога і Він простить вам. Виправте кривду, яку ви зробили, грабуючи Бога. Ось пророк Малахія каже: "Принесіте всі десятини в комори в святині, щоб у Моєму домі було що їсти". Бог вимагає від вас, щоб ви повернули те, що в Нього вкрали. Не на місці казати: "Я жалую" і потім далі робити попередню неправедність. "Принесіте всі десятини в комори в святині". Підтриймуйте Його діло. Платіть свою справедливу частину на утримання Його храму не затримуючи нічого. Понад усе ж дивіться на Того, Хто один може простити вам.

Лише Ісус Христос може простити вам усі ваші грабіжництва Бога. Він умер поміж двох розбійників, бо багато тих, що обкрадають Бога в країні. Справедливість Божа може бути задоволена і ваші грабіжництва прощені лише в Христі Ісусі. На останнє. Минуле забуто і мої страшні грабіжництва Бога прощені, тому я не буду більше ограбовувати Його. З поміччю Божою це буде моєю найбільшою радістю служити Йому. Амінь.

ЧИ ЖИТТЯ МОГЛО ПОЯВИТИСЬ ПРИПАДКОВО?

Нижчеподані цитати із праці світознаного і всіма поважаного вченого Лекомпт дю Нюї ("Гюман Дестіні") виявляють неможливість припущення, що життя могло появитися в наслідок сліпої гри елементів. Для цього невистачило б в світі ані матерії, потрібної для випадку, ані часу існування землі. Це лишає логічно можливим лише один висновок, що Бог сотворив життя і створив людину. Віра багатьох науковців у випадок має менше підстав, ніж найбільш марновірні твердження та є висловом їх особистих бажань, а не наукових осягнень чи знання.

***

"Людська наука заснована на фізичних дослідах явищ. Ці явища існують як такі лише в нашім мізку...

Певні з наших умових ілюзій існують в наслідок того, що ми спостерігаємо явище в рамках нашого біжучого життя. Наприклад, рух по прямій лінії є дійсним у відношенні до землі, і хибним у відношенні до всесвіту. Це відноситься до всіх люд-

ських спостережень, які завжди пов'язані зі скалею спостереження.

На рівні людських спостережень край бритви є рівною лінією, під мікроскопом бачимо, що це є зазубрена, але тверда лінія. На підатомічній скалі маємо електрони, які рухаються із швидкістю кількох тисяч миль на секунду.

Іншими словами можна сказати, що з погляду людини це скаля спостереження, яка констатує явище. Кожного разу як ми міняємо скалю спостереження, ми помічаємо нове явище".

"Вислови такі як "наукова правда" потрібно брати в дуже обмеженому змісті, а не дослівно, як це часто робить публіка. Нема наукової правди в абсолютному змісті". Наукові закони істотно відносні і суб'єктивні".

"Ми мусимо сказати, що більшість досліджуваних феноменів, якщо не всі, в дійсності походять з комбінації: дослідник (людина) плюс об'єктивний феномен" (тобто — явище).

Наука поділена на непроникливі відділи. Ми спробуємо пояснити це прикладом. Уявімо, що сумлінний і мудрий дослідник хоче вивчати закони, які керують людським суспільством. Потім, коли він об'їхав усі країни світу, він приходить до висновку, що, можливо, буде більш корисним дослідити найперш спільний елемент в усіх суспільствах, тобто людину. Дійсно, здається логічним прийняти, що закони, які керують людськими групами, засновані на якостях і ознаках індивідуальних осіб. Тому дослідник починає вивчати окремі людські істоти. Не будучи того свідомим, він переступає поріг, який він не зможе переступити назад у протилежному напрямі, бо психологію юрби не можна вивести із психології окремої особи.

Тому, що він переконаний у єдності науки, цебто факту, що всі явища у всесвіті пов'язані і що повне знання елементарних явищ мусить автоматично вести до більш скомплікованих, він вирішує, що його незнання людського тіла — це серйозна перешкода і що причини поведінки людини конче мусять полягати в дослідах людської анатомії і фізіології. Так роблячи, він знову несвідомо переступає інший поріг так само безповоротний як і перший. Фізіологія, природно, веде його до біологічної хемії, це третій поріг без повороту. Щоб зрозуміти певні деталі біохемії, він змушений узятись до неорганічної хемії, бо є вона її конечною основиною, і ось четвертий поріг переступлено так же легко, як і попередні. Щоб бути послідовним з собою, він стає зацікавлений не тільки в молекулах, але і в атомах, з яких вони складаються, і природно в їхніх складниках: електронах, протонах і т. д. Це є останній поріг. Коли він доходить до цього пункту, для нього стає неможливим, уживаючи зворотньої методи, повторити назад кроки до якоїсь із початкових проблем.

Він не може повернутись, ступаючи перщими кроками назад, бо властивості атомів, за нашою скалею спостерігання (цебто результат реакції атомів на нашу нервову систему), так далеко не нав'язано до електронів у структурі атомів тому, що властивості атомів не можна нав'язати до властивостей молекул. Содіум є метал, хлор є токсичний газ, комбінація їх двох витворює кухонну сіль. Ніщо у властивостях цих атомів не дає нам можливости передбачити властивостей соли. Він не зможе повторити свої кроки назад тому, що властивості життя не можна нав'язати до властивостей мертвої матерії, бо думання і психологію людини не можна вивести з фізико-хемічних і біологічних властивостей живої матерії. Іншими словами, переходячи з одної скалі спостерігання до іншої, учений відкриває нові явища, але відходить далі і далі від своєї цілі.

Ми знаємо, що матеріяльні атоми зроблені з атомових частинок — протонів, електронів і невтронів. Але поміж сферою атомів і електронів існує неперехідна прірва. Закони, які пояснюють рухи і властивості атомів, цілком інші, ніж ті, які керують рухами електронів. Інакше кажучи, народження матеріяльних атомів уносить нові закони в світ, закони, які відзначаються неможливістю звороту, як це є в електронах. Матеріяльні явища (на нашу скалю спостерігання) можуть розвиватись лише в однім напрямі і ніколи зворотньо.

Отже з самого початку існує перерва в поточності історії еволюції всесвіту".

Математичний доказ професора Lecomte du Noüy, що життя не могло початись на землі припадково.

"Поперше, визначмо, що ми розуміємо під імовірністю події. Це є пропорція числа випадків до події, до загальної суми можливостей, усі можливі випадки вважається як однаково ймовірні. Наприклад, у грі в "орел" чи "решка", число можливих випадків наочна два (орел або решка). Якщо монета симетрична, як це є звичайно, два випадки однаково ймовірні. Тому імовірність, коли монету кинути в повітря, і вона впаде або орлом (або решкою), дорівнюється 1 (це є число випадків на користь кожного з двох учасників гри), поділене на два дасть ½ або 0,5. Ми скажемо, що ймовірність виграти (в грі в орла і решку) дорівнюється 0,5. У випадку гри в кості, які мають шість боків, імовірність буде ⅙ або 0,1666...

Важливо завжди пам'ятати, що, згідно з розумною зауваго ю великого математика Й. Бертранда, "випадок не має ані со-

вісти, ані пам'яті". На кінці десяти кидань, які б принесли решку, можливість, що наступний раз знову принесе решку, лишається така сама, як і при першім киданню, і це саме і для орла. Імовірність лишається 0,5. Через це, хоч і можливо у грі випадків програти або виграти, це є маематичною певністю, що якщо хтось грає достаточно довго, його виграші і програші збалансуються, при одній умовині, що гра є чесна і що втручається лише випадок.

Таким самим способом, якщо ми хочемо висловити природні явища законами, заснованими на обчисленні ймовірности, ми мусимо признати, що Природа є чесна і що вона не обдурює.

Загально кажучи, проблеми є більш складні, а ймовірності скомпліковані. Тоді їх обчислюють на підставі наступної теореми:

Коли подія, імовірність якої хтось досліджує, складається із явищ, які йдуть одне за другим, імовірність дорівнюється результатові ймовірности першого явища помноженого на ймовірність другого явища, це у випадку, коли друге явище матиме місце зразу ж за першим.

Візьмімо простий приклад і спитаймо себе, яка є ймовірність, що, кидаючи кість, вона впаде числом 5 догори два рази підряд? Імовірність першої події є ⅙. Імовірність другої так само ⅙. Тому імовірність, що кість упаде числом п'ять догори два рази буде дорівнюватись $⅙ \times ⅙ = 1/36$ або .0277, що вже є далеко меншим.

Імовірність, що кість упаде п'ять разів підряд тим самим числом вгору є лише 1/7.776 або 0.00013... Випадок можливости мати кість так десять разів буде рівнятися 1/60.466.176, або, бедучи кругло — 0:000.000.016. Із цього видно, що можливість випадку зменшується швидко. Тепер ми можемо спробувати вичислити ймовірність появи певних органічних сполучень на підставі лише випадковости, конечних для життя, наприклад, великих молекул протеїну.

Молекули живих організмів відзначаються великою асиметричністю. Тепер ми бачимо, що асиметричність можна висловити числами поміж 0,5 і 1. Число 1 відповідає максимальній асиметричності і число 0,5 відповідає перфектній однородності, найбільш симетричному розташованню.

Найбільш імовірні коливання згруповані ближче степеня асиметрії 0,5.

Ці обчислення, зроблені проф. Ч. Е. Гуї для молекул степеня асиметрії 0,9, коли число складових атомів дорівнюється 2.000. Щоб зробити проблему набагато простішою, уявна атомна конструкція молекули протеїну вважається тільки двох видів, коли в дійсності завжди їх найменше чотири, і складається з атомів углеводів, водня, азоту, кисня з додатком міді, сірки, заліза і т. д. Атомна вага цих атомів приймається для простоти за 10, молекулярна вага 20.000. Ця вага нижча, ніж у багатьох простих протеїнів. (Альбумін>яйця 34.500).

Імовірність обрису степені асиметрії 0,9, при цих довільно спрощених умовинах буде більшою, якщо мати на увазі лише випадок. Вона буде дорівнюватись: $2{,}02 \times 10^{-321}$ або $2{,}02 \times 1/10^{-321}$. Обсяг субстанції необхідної для такої ймовірности, щоб вона мала місце, вимагає місця поза всякою уявою. Це була сфера з радіюсом таким великим, що світло потребувало б 10^{82} роки пробігти цю віддаль. Такий обсяг є незрівнянно більший, ніж увесь всесвіт, включаючи найдальші галактики, від яких світло доходить до нас за два мільйони років.

Імовірність, що лише одна молекула великої асиметрії (протеїн) може постати в наслідок випадку і нормально температурного забурення практично дорівнюється зеро.

І якщо ми припустимо 500 трільйонів потрясень в секунду (що дорівнюється кількості вібрацій світла), ми знаходимо, що час, потрібний для зформування однієї такої молекули в матеріяльнім обсязі розміру земної кулі, дорівнюється 10 в степені 242 більйонів років. (Це є 1 з 243 нулями).

Але ми не повинні забувати, що земля існувала лише біля двох більйонів років і що життя появилось біля одного більйона років тому, так хутко як вон прохолола.

З другого боку, ми завжди можемо сказати, що неважливо, яка мала ймовірність, випадок міг статися на початку процесу і породити протеїну молекулу.

Коли б це сталося, і ми затримали нашу віру в обчислення ймовірностей, це б дорівнювалося признанню існування чуда, і в результаті ми мали б лише одну молекулу, найбільше дві або три.

Тут саме життя не є під розглядом, але лише одна з субстанцій, з яких складаються живі істоти. Тепер одна молекула невистачальна, а необхідні тисячі ідентичних молекул.

Неймовірність випадкової появи такої кількости навіть найпростіших молекул протеїни є остільки велика, що може уважатись просто неможливою".

"Абсолютно неможливо пояснити науково всі явища, які відносяться до життя"...

"Існує прірва поміж живою і неживою матерією, якої ми не можемо закрити".

"Цікаві відкриття зроблені в Інституті Рокафелера з кристалізацією вірусів, і мозаїчної хвороби тютюну, про які гово-

рилося, що вони є промежними стадіями поміж неорганічною матерією і живою матерією, вони теж не міняють цього твердження.

Поперше, їх молекулярна вага остільки висока, що ймовірність їхньої появи в результаті випадку є ще меншою. Подруге, не в якім значенню цього слова ці субстанції не можна назвати живими. Вони можуть множитись, але лише при контакті з живою матерією, подібно до токсінів, знаних як птомаїни, які появляються, коли жива матерія проходить процес розкладу.

Щоб вивчати найбільш цікаве явище, а саме — життя потім людину, ми змушені звернутися до "проти випадку" (Бога. Ред.).

"Імовірність, що життя могло постати в наслідок випадку, можна порівняти з ймовірністю, що великий повний словник міг би постати в наслідок вибуху в друкарні".

Проф. Е. Конклін, Прінстонський Університет.

ДО ЧИТАЧІВ "ЄВАНГЕЛЬСЬКОЇ ПРАВДИ"

"Євангельська Правда" є органом незалежної української реформованої думки. Вона видається з передплат і пожертв читачів і приятелів.

Видавництво "Євангельської Правди" висилає свій журнал і євангельську літературу здебільшого безплатно до країн з нижчою валютою, де знаходяться українці, а крім цього — в шпиталі, людям старшого віку і тим, хто неспроможні заплатити передплати.

Ваша своєчасна передплата уможливить нам і надалі продовжувати це так важливе служіння друкованим словом.

Якщо Ви вже вислали передплату, то просимо не звертати уваги на це оголошення.

Передплата за один рік виносить $3.00, а за два роки — $5.00.

М. Фесенко, Видавець.

СУЧАСНИЙ ВАТИКАН І УКРАЇНА

(Нижче містимо без змін статтю, що була надрукована в "Шляху Перомоги" 22-го червня 1969 р. Стаття надрукована часописом, що провадиться греко-католиками і йому аж ніяк не можна зробити закид у протестантській пропаганді. Стаття поперта фактами і виявляє щирий біль за Рідний Край і його трактування церковною ієрархією.

Цікаво, що ані присутність українського кардинала в Римі, ані підхліблювання української греко-католицької церкви по цім боці до Риму не має найменшого впливу на байдуже становище Риму супроти української кривди. Це становище доводить одне з провідних гасел українського протестантизму, що для добра України українські церкви повинні мати провід у своїх церквах у своїх руках. Той факт, що на чолі греко-католицької церкви стоїть італієць, а у православних — або грек, або росіянин завжди спричинював у нашій історії великі кривди народові.

Стаття в "Шляху Перемоги" доводить, що ця кривда продовжується. Український нарід потребує в церкві провід, який він сам би вибрав для себе від парафій і до краєвих церковних організацій, та мав би право цей провід кожного часу усувати. Це є тип побудови церкви, що ми його знаходимо в Святім Письмі. Редакція.).

Хоч прикро нам писати на цю тему, але "салюс реї публіце — супрема лекс", добро України — найвищий закон. Ми пишемо про Папу Римського, не як про голову Католицької Церкви, який авторитетно вирішує про правди віри і моралі, про вчення Христове зобов'язуюче для вірних Католицької Церкви. Пишемо про теперішнього Папу Римського як про **державного мужа і політика,** бо сучасний Папа у великій мірі таким є.

Мусимо відмітити, що Папа у своїх численних промовах згадував, таврував, апелював направляти заподіяні кривди гнобленим, упослідженим, переслідуваним, але це відносилося тільки до тих, що живуть у країнах вільного світу, у якому, на жаль, теж є ще подекуди соціяльна кривда, несправедливість, расова дискримінація та інші лиха.

Ми чули неоднократно від теперішнього Папи Римського засуджування націоналізму без розрізнення **визвольного** націоналізму **поневолених** націй від шовіністичного "націоналізму" — **імперіялізму панівних** націй. Ми чули неоднократно вираховування усіх лих, які, мовляв, спричинює націоналізм, отже й треба розуміти, націоналізм визвольних націй поневолених і гноблених. Сучасний голова Ватиканської держави наче б не бачив повної різниці, наприклад, між раситським нацизмом, російським шовізнімом — імперіялістичним "націоналізмом", а націоналізмом маленької Естонії, Грузії чи незламної України або ін-

ших країн, які впали жертвою ненаситного імперіялізму шовіністичних держав. У своїй єхидності, навіть Москва відрізняє **визвольний** націоналізм від **імперіяльного.** Подібно робить і червоний Китай. Вмів це розрізнити католик де Голь, але Папа Павло VI, на жаль, не хоче бачити різниці між шляхетним і добрим, а лихим і страшним. Бо **визвольний** націоналізм, боротьба за визволення власної нації з-під чужого ярма є Богом наказана. Боротьба за "друзі своя" — покладена на наше сумління самим Христом. Для Папи не існує визвольний націоналізм як благородне змагання за справедливість, рівноправність, незалежність усіх націй світу. Папа Павло VI відвідував ОН, але там не згадав ні одним словом поневоленої України, Грузії, Туркестану, Вірменії, Болгарії, Литви, Латвії й інших.

Про нас — поневолених — Папа забув теж на Різдво і Великдень, бо навіть російською мовою вітав "Христос Воскрес" (хоча москалів католиків, як усі знають, є тільки маленька жменька), але українською мовою мільйонів українців привітати чавіть на Воскресення Христове, Папа не схотів. Папа Римський послужився різними мовами світу для цієї мети, щоб підкреслити екуменізм, але кількох українських слів Папа не знає. Для Папи українська нація наче б не існувала. Чи це Папа усіх людей і народів, чи тільки **панівних** націй з російською включно?

Поїздки до Женеви, до Індії, до Боготи, до країн Африки, виступи в захист техніків у Біяфрі, їх приймання на спеціяльній авдієнції, все це шляхетні акції, але вони відносяться тільки до цього боку залізної заслони.

З нагоди 50-тиріччя московської Патріярхії Папа Павло VI вислв гратуляційне письмо до "святішого патріярха московського і всієї Русі" відомого кремлівського вислужника Алексея, який благословив Сталіна, як "післанця Божого". І ось для Папи Римського Павла VI Алексей — "святіший патріярх". Цей "патріярх" допоміг ліквідувати нашу УАПЦ і нашу Греко-католицьку Церкву, взявши її під свій "покров". Як прикро, що для Папи Римського він є святіший.

Папа Римський шле телеграми до Біяфри, Йорданії і інших країн у західній гемісфері, щоб морально допомагати нещасливим. А ми та інші народи у московському пекельному ярмі чекаємо і чекаємо. Чому ж Папа Римський мовчить, коли підлеглу Папі нашу підпільну Католицьку Церкву в Україні москалі жорстоко переслідують, коли ієромонах Величковський, — кажуть Архиєпископ Величковський, — ув'язнений разом з численними священиками і вірними та перевезені до Москви у тюрму? Чому ж Папа Римський мовчить.

Чому мовчить Східня Конгрегація, до якої належить наша

Католицька Церква? Чому мовчить державний секретаріят Ватикану? Чому мовчить Конгрегація Єдности Церков? Чи тому, що в Руссікум вже сидять уповноважені Московської Патріярхії, яка підтримує безбожницький режим і від імени якої Алексей одобрив окупацію ЧССР? Чи тому, що кардинал Віллєбрант веде переговори про нав'язання стосунків і обмін представництвами між Ватиканом і московською патріярхією, бо Ватиканові зручно акредитувати свого представника при Кремлі? Чи тому, що для Кремля функцію такого представника перебере його "патріярх"? Чи наша Католицька Церква і її мученики з о Величковським на чолі мають бути жертвувані на "вівтарі" дипломатичних взаємин Ватикану з Москвою? Чи може тому на летовищі в Римі при перелеті Нікодима до Москви зустрічали його **аж два кардинали** зі Східньої Конгрегації і конгрегації З'єднення? Невже живемо в часах, коли у Ватикані володіє Папа тільки для панівних націй?

Наша мученицька Католицька Церква, наче б "не заслужила" собі на найменування патріярха його Блаженства Кир Йосифа, бо треба було її жертвувати московському патріярхові, про якого колись Папа Пій XII висловився як про вислужника зла. Сучасний Ватикан мовчить, коли мученики за Христа страждають в Україні і всіх країнах, де ступає чобіт москаля і де царює "патріярх" Алексей. Але не завжди ті країни Ватикан дискримінував. Папа Венедикт XV, який розумів вагу України, визначив її особливу ролю як авангардові християнства на Сході Европи. Сучасні ватиканські політики про це свідомо забули та це не зміняє факту, що існували папи, які розуміли питоме значення України та інших країн урямлених Москвою.

У Руссікум, що став уже майже прибіжищем для висланників Алексея, снують пляни навернення москалів і через них навертання "Сходу"... Блаженні віруючі! Це станеться тоді, коли столицею католицизму вже не було б вічне місто Рим, але Москва, коли "папою" теж і католиків стане Алексей або його наступник Нікодим!

Коли Папа Римський відізветься врешті в обороні ісповідника віри Величковського й усіх переслідуваних за віру Христову **за вірність Апостольській Столиці,** яку очолює папа Павло VI?

Коли Папа Римський стане в захист переслідуваних у концтаборах наших письменників, поетів, вчених, мистців, священиків, червонохресних робітниць у Владимірській тюрмі, в захист ув'язненого у Мордовії вже 25 років без суду д-ра Володимира Горбового, вмираючого старця, або мученици Катрі Зарицької, якої єдина "провина" полягає в тому, що вона була

працівницею Українського Червоного Хреста, за цей "злочин" вона вже карається 20 років у тюрмі.

Чекаємо на слово протесту Папи Римського — ми, католики українці, які визнаємо Святішого Отця Павла VI теж найвищим зверхником нашої Церкви, ми — українські християни, які уважаємо, що Папа Римський повинен станути теж у захист нашої переслідуваної Української Автокефальної Православної Церкви... Наша критика не відноситься до інституції голови Церкви, як авторитет українські католики визнають; а неправильну **політику сучасного** голови Церкви Павла VI **не зв'язуємо з функцією наступника апостола Петра.** Але тому, що теперішній Папа Римський увійшов у **політичну сферу дії,** а в церковній політиці не доцінює нашого народу і нашої Церкви ми мусимо перед Папою Римсьикм, який є теж найвищим зверхником нашої Католицько їЦеркви, скласти протест проти нехтування нашої мученицької Церкви і нашого народу?

Христос стояв по стороні переслідуваних і гноблених, а не по стороні переслідувачів і гнобителів. Ми ждемо на папу не лише пануючих націй і людей, але передусім на **папу мучеників і поневолених,** які боряться **за правду, справедливість і свободу, за Христа проти антихриста з Кремля.**

Коли діждемося ми папи урямлених людей, Папи намісника Христа, Який зійшов на землю, **щоб навчити нас боротися зі злом, а не пактувати з переслідувачами вірних Його Церкві?**

Е. Орловський

"Шлях Перемоги" ч. 25, 1969.

МАЛИЙ КАТЕХИЗМ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

ПИТАННЯ 29: Як ми стаємо учасниками відкуплення, яке приніс Христос?

ВІДПОВІДЬ: Ми стаємо учасниками відкуплення Христового через досконале застосування його до нас[3]) Святим Духом[4]).

---

[3]) Йоан 1:12: Котрі ж прийняли Його, дав їм власть дітьми Божими статися, що вірують в ім'я Його". Йоан 3:5, 6: "Озвавсь Ісус: Істино, істино глаголю тобі: Коли хто не родиться від води й Духа, не може ввійти в Царство Боже. Роджене від тіла — тіло, а роджене від Духа — дух".

[4]) Тита 3:5, 6: "По Своїй милости спас нас купеллю новородження і обновлення Духа Святого, Котрого вилив на нас щедро через Ісуса Христа, Спасителя нашого".

ПИТАННЯ 30: Як Дух застосовує до нас Христове відкуплення?

ВІДПОВІДЬ: Дух застосовує до нас спасіння, куплене Христом, спричинюючи віру в нас, та нею з'єднуючи нас з Христом у нашім звершенім покликанню[6]).

---

[5]) Ефесян 4::15, 16: "Ходячи поправді в любові помножаймо все в Того, котрий єсть голова, Христос, Котрого все тіло зложене і зв'язано всякою ув'яззю спромоги по дійству, (яке є) в мірі кожної части, робить зріст тіла на збудования самого себе в любові". Гал. 2:20: "Я розп'ятий з Христом; живу ж уже не я, а живе Христос у мені; а що живу тепер у тілі, то живу вірою в Сина Божого, що полюбив мене і видав Себе за мене".

ПИТАННЯ 31: Що є звершене покликання?

ВІДПОВІДЬ: Звершене покликання — це праця Духа Божого[6]), що нею Він доводить нам нашу гріховність і недостаточність[7]), освічує наш розум у знанні Христа[8]) та, обновляючи нашу волю[9]), Він переконує нас і дає нам змогу прийняти Ісуса Христа, Якого вільно приносить нам благовістя[10]).

---

[6]) 2 Солунян 2:13: "Що вибрав вас Бог від початку на спасення освяченням духа й у вірі правди".

[7]) Діяння 2:37: "Почувши ж се, пом'якли серцем, і казали до Петра та до інших апостолів: Що ж робити нам, мужі брати?"

[8]) Діян. 26:18: "Відкрити очі їм, щоб обернулись від темряви до світла і від власти сатаниної до Бога, щоб прийняли вони оставлення гріхів і наслідля між святими вірою в Мене".

[9]) Езек. 36:26, 27: "І вложу вам нове серце й дам нового духа, й викину кам'яне серце з вашого тіла, а дам вам серце м'ясне. І вдихну в нутро ваше духа Мого, й учиню, що будете ходити в заповідях Моїх, та хоронити й виповняти постанови Мої". Филип. 2:13: "Бог бо се робить у вас, щоб і хотіти (вам) і робити по (Його) вподобі".

[10]) Йоан. 6:37, 44, 45: "Усе, що дає Мені Отець, до Мене прийде; а хто приходить до Мене, не вижену геть. Ніхто не може прийти до Мене, коли Отець, пославши Мене, не притягне його, й Я воскрешу його останнього дня. Написано в пророків: І будуть усі навчені від Бога. Тим кожен, хто чув від Отця і навчивсь, приходить до Мене".

ПИТАННЯ 32: Які добродійства приймають у цім житті ті, хто призвані звершеним покликанням?

ВІДПОВІДЬ: Ті, хто призвані звершеним покликанням у

цім житті, приймають оправдання[11]), усиновлення[12]), освячення та інші благословенства, які в цім житті або сполучені, або слідують за ними[13]).

[11]) Рим. 8:30: "А кого прикликав, тих і оправдав".

[12]) Ефес. 1:5: "Наперед призначивши нас на всиновлення Собі через Ісуса Христа, по благоволенню хотіння Свого".

[13]) 1 Кор. 1:30: "З Него ж і ви в Христі Ісусі, що ставсь нам премудрістю від Бога, і праведністю, і освяченням, і викупленням".

ПИТАННЯ 33: Що є оправдання?

ВІДПОВІДЬ: Оправдання є учинок Божого вільного милосердя, в якім Він прощає всі наші гріхи[14]) та приймає нас, як праведних, перед Своїми очима[15]), поодиноко за праведність Христову, яку Він полічує нам[16]) і яку ми одержуємо однією тільки вірою[17]).

[14]) Ефесян 1:7: "В Котрому маємо збавлення кров'ю Його й оставлення гріхів по багатству благодати Його".

[15]) 2 Кор. 5:21: "Бо Він Того, Хто не знав гріха, за нас гріхом зробив, щоб ми були праведністю Божою в Ньому". Рим. 3:24: "Оправдаються[9]) дармо благодаттю Його, викупленням, що в Христі Ісусі".

[16]) Рим. 4:6: "Яко ж і Давид глаголе про блаженство чоловіка, котрому полічує Бог праведність без учинків". Рим. 5:18: "Через праведність Одного на всіх людей оправдання життя".

[17]) Гал. 2:16: "Та знаючи, що не оправдується чоловік ділами закону, а тільки вірою в Христа Ісуса, і ми увірували в Ісуса Христа, щоб оправдатись вірою в Христа, а не ділами закону; бо не оправдиться ділами закону ніяке тіло".

ПИТАННЯ 34: Що є усиновлення?

ВІДПОВІДЬ: Усиновлення — це учинок Божого вільного милосердя[18]), в якім Бог приймає нас у число Своїх дітей і ми маємо право до всіх благословенств, що їх мають Його діти[19]).

[18]) І Йоана 3:1: "Глядіть, яку любов дав нам Отець, щоб ми діти Божі звались".

[19]) Йоана 1:12: "Котрі ж прийняли Його, дав їм власть дітьми Божими статися, що вірують в ім'я Його". Рим. 8:17: "Коли ж діти, то й наслідники, наслідники Божі, а спільні наслідники Христові".

ПИТАННЯ 35: Що є освячення?

ВІДПОВІДЬ: Освячення — це учинок Божого вільного милосердя[20]), яким ми обновляємось, як увесь чоловік, відповідно до Божого образу[21]), та який дає нам усе більше й більше сили вмирати для гріха, а жити для праведности[22]).

[20]) І Петра 1:2: "По провидінню Бога Отця через освячення Духа, на послухання і кроплення крові Ісус-Христової".

[21]) Ефесян 4:24: "Та й одягнутись у нового чоловіка, сотвореного по Богу в праведності і святості правди".

[22]) Рим. 6:6: "Давнього нашого чоловіка з Ним розп'ятого, щоб зникло тіло гріховне, щоб не служити нам більш гріху".

ПИТАННЯ 36: Які є користі, які в цім житті супроводять або витікають з оправдання, усиновлення й освячення?

ВІДПОВІДЬ: Користі, що супроводять або витікають із оправдання, усиновлення й освячення, є запевнення в Божій любові, мир совісти, радість у Святім Дусі[23]), збільшення милости[24]) та перебування в ній до кінця[25]).

[23]) Рим. 5:1, 2, 5: "Оправдившися ж вірою, маємо мир з Богом через Господа нашого Ісуса Христа, через Котрого й приступ одержали вірою в благодать сю, в котрій стоїмо і хвалимось упованням слави Божої. Надія ж не осоромлює, бо любов Божа вилилась у серця наші Духом Святим, даним нам". Рим. 14:17: "Бо царство Боже не їжа і пиття, а правда, і впокій, і радощі в Дусі Святім".

[24]) Йоан. 1:16: "І з повноти Його ми всі прийняли й благодать за благодать".

[25]) Филип. 1:6: "Впевнившись про те, що хто розпочав у вас добре діло, звершуватиме аж до дня Ісуса Христа". 1 Петра 1:5: "Котрі силою Божою стережені пробуваєте через віру, на спасіння, готове явитись останнього часу".

ПИТАННЯ 37: Які користі мають віруючі від Христа після смерти?

ВІДПОВІДЬ: Душі померлих віруючих після смерти стають досконалими в святості[26]), негайно переходять у стан слави[27]), їх тіла все з'єднані з Христом[28]) та покояться до воскресіння[29]) в їх домовинах.

[26]) Відкр. 14:13: "І чув я голос з неба, що глаголав мені: напиши: Блаженні мертві, що в Господеві вмирають від нині. Так глаголе Дух, щоб спокоїлись від трудів своїх, діла ж їх ідуть слідом за ними". Відкр. 19:8:

"І дано їй, щоб зодяглася у виссон чистий і світлий; виссон бо оправдання святих".

[27]) Лука 23:43: "І рече йому Ісус: Істино глаголю тобі: Сьогодні зо Мною будеш у раю". Діяння 7:55, 59: "Він же, будучи повний Святого Духа, споглянувши на небо, побачив славу Божу, й Ісуса, стоячого по правиці у Бога. — І каменували Стефана, молячогося і глаголючого: Господи Ісусе, прийми дух мій". Филип. 1:23: "Тісно бо мені від обох, маючи бажання розв'язатись (із тілом), та з Христом бути; багато бо воно лучше". 2 Кор. 5:8: "Маймо ж духа й воліймо лучше бути далеко від тіла, а домувати у Господа".

[28]) І Сол. 4:14: "Так Бог і тих, що поснули в Ісусі, приведе з Ним".

[29]) Йоан. 5:28: "Бо прийде час, що в гробах почують голос Його".

25-ий СОБОР ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ КАНАДИ

Закордонні місії.

Місійний Борд подав звіт, що пороблено нові пляни щодо праці в Японії, Формозі й Індії. Церкву запрошено до праці в Афганістані й Молаві. Існують можливості праці в Італії й Алжирі.

Для місійної праці за кордоном та в Канаді Собор призначив на 1970 рік бюджет у сумі $2.500.000.

Про призначення амбасадора до Ватикану.

Собор одноголосно ухвалив, щоб довести до відома кабінету міністрів, що Собор вважає призначення канадійського амбасадора до Ватикану непотрібним, тому що ціллю Римо-Католицької Церкви, подібно до всякої іншої церкви, є в першу чергу євангельська і пасторська праця. Через це призначення амбасадора до Ватикану в жодний спосіб не сприятиме цій цілі.

Індіяни в Канаді.

Д-р Г. А. Дойг повідомив, що місійний борд звернувся до уряду з проханням надати індіянським радам подібну або таку саму владу, яку мають муніципальні ради.

Століття Пресвітерської Церкви в Канаді.

Зроблено пляни, щоб відсвяткувати століття Пресвітерської Церкви в Канаді в 1975 р.

Фонд Краєвого Поступу.

До кінця 1968 року зібрано пожертв готівкою $808.160. Приречено пожертв на $2.500.000.

Про об'єднання церков.

Д-р Г. Д. Джансон подав, що комітет у справі міжцерковних відносин відкинув запрошення прийняти активну участь у загальнім інтернаціональнім комітеті для поєднання церков. Послано лише обсерваторів.

Біафра.

Собор закликав канадійське населення й уряд збільшити поміч голодуючим у Біафрі й Нігерії. Так само Собор звернувся до уряду з проханням зробити відповідні дипломатичні кроки для припинення війни.

ГРОМАДСЬКЕ ВІДЗНАЧЕННЯ

Ліга Визволення України на XI Краєвій Конференції обрала інженера Олександру Палієнко, як почесну членкиню цієї організації.

Пані Палієнко знана із своєї громадської й народньої праці, як в Європі, так і в Канаді. Муж пані О. Палієнко, бл. п. полковник Микола Палієнко, командував дивізіоном тяжкої артилерії в Дивізії "Галичина" та загинув геройською смертю в боях під Бродами 1944 р.

Полковник Палієнко ще за часів своїх студій у Подебрадах належав до студентської євангельської громади, якої членкинею була також і пані О. Палієнко, тоді панна Олександра Крат, сестра провідного українського пресвітерського пастора Павла Крата.

Пані О. Палінко є членкинею Української Пресвітерської Церкви в Торонті.

РІЗНЕ

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Українські вчені в діяспорі під проводом талановитого енциклопедиста проф. д-ра В. Кубійовича безупинно працюють, приготовляючи та друкуючи нові матеріяли для енциклопедії.

Це є велика праця й її культурна важливість не до оцінення. Оце появилась друком 24-та Словникова Частина "Е.У." з добірними, детальними і цікавими інформаціями про Україну й українців. Ця частина починається словом "Олександрія" і кінчається словом "Павлось".

ПРЕКРАСНА КНИЖКА

Іван Беркута і Д-р І. Кмета наново опрацювали і видали переклад з англійської мови "Слідами Христа" Х. М. Шелдона.

Це оповідання є одним з найкращих євангельських белетристичних творів англійською мовою. Первісно її якихось 50 років тому перекладено було на українську мову під назвою "Суспільна Реформа". Це видання вже розійшлося. Новий переклад І. Беркути і І. Кмети зроблено доброю українською мовою, читається легко та кожному читачеві окрім приємности читання захоплюючого клясичного євангельського твору, без сумніву принесе певну духову користь. Книжку можна набути по адресі: Rev. Z. Reczun-Panko, 486 Glenlake Ave., Toronto 9, Ont. або через редакцію "Євангельської Правди". Ціна $1.50.

ЗРОЗУМІЙТЕ САМИХ СЕБЕ

Вийшла в світ під повищою назвою нова книжка пастора В. Кучера. Книжка містить багато помічних духовних порад для родинного й особистого життя. Книжку можна замовити по адресі: Rev. W. Kutcher, 127 Dufferin Str., Hamilton 16, Ont.

Ціна $3.25.

ПСАЛЬМИ ДАВИДОВІ

Вишла друком книжка проф. Т. Пасічника "Псальми Давидові". Ціна $1.50. Замовляти по адресі: Rev. G. Domashovetz, 52 Woodlawn Place, Irvington, N.J., 07111, U.S.A.

УКРАНСЬКЕ ЄВАНГЕЛІЄ З 1568 Р. У БОЛГАРІЇ

Дарчий напис каже, що Євангеліє було переписане в 1568 р. в Галичі. Його закупили і подарували жертводавці Кондрат і його дружина Анастасія Грибінниковичі — родина міського радного з Галича. Богослужебне Євангеліє в твердій оправі з дошки та шкіри, із срібним тиском, збереглось у місті Свиштові на Дунаї, в Болгарії. Важливіші місця виконані кольорово, кіноваррю. Мова — середньо-болгарська, без українізмів у тексті, але напис говорить про переписання в Галичі.

("Гомін України", ч. 22, 1969).

СВЯЩЕНИКИ І ЧЕРНИЦІ ПОКИДАЮТЬ ЦЕРКВУ

Журнал "Християнство Сьогодні" в ч. 21 подає, що згідно з авторитетними звітами біля 2.700 священиків покинуло римо-католицьку церкву в Сп. Державах минулого року. У цім самім році біля 9.000 черниць покинули чернецтво.

ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА МАНІФЕСТАЦІЯ ПРОТИ ПЕРЕСЛІДУВАНЬ ЦЕРКВИ

У суботу, 21-го червня, перед будинком міської ради в Гороніті відбулась маніфестація в обороні переслідування української церкви в Україні. Зібрання відкрив єпископ УКЦеркви Ісидор. З промовами під час виконання програми маніфестації виступали різні українські й англомовні політичні представники.

"Гомін України" (ч. 27) зауважує, що українців була замала кількість на маніфестації.

Хоч маніфестацію й оголошувалося, як міжденомінаційну й загально громадську, вона такою не була. В маніфестації не брали участи єпископ і священики православної церкви. Не було так само уповноважених представників від українських баптистів, п'ятидесятників і пресвітерських церков. П'ятидесятницька й баптистська церкви є в наші дні найбільш активними релігійно в Україні й є найбільш переслідуваними. Ці громади є чисельні і впливові. Якщо кому належалося протестувати, то якраз цим церквам. Ці повищі українські євангельські церкви мають організацію з осідом у Торонті: Раду Українських Євангельських Церков у Канаді, проте їх представників на плятформі не було також.

Нам здається, що для кращого успіху організацію спільних протестів треба починати з створення організаційних комітетів, у які входили б представники в рівнім числі від усіх деномінацій, і які б мали обов'язком спільно зорганізувати програму протесту. В повищім випадку, 21-го червня, якісь не оголошені особи самі скликали різних осіб (не все репрезентаційних) і проголосили це все народним релігійно-національним протестом.

Наочно екуменізм серед українських церков розвивається дуже слабо. Нема в нім щирости і кожен шукає своєї користи. Нема нічого дивного, що все перейшло так, як воно було.

Не дивлячись на повінь патріотичних проголошень до правдивого глибокого безкомромісового патріотизму ще далеко.

СВІДОЦТВО ВІРИ ВЧЕНЕГО

Д-р Р. В. Джансон (який стоїть на чолі наукового відділу для вивчення способів виряджения астронавтів на місяць та є найбільшим авторитетом у Сп. Державах щодо побудови баз на місяці) в інтерв'ю з "Християнством Сьогодні" зазначив, що він є фундаментальним християнином, хоч і не вважає, що Біблія є науковим підручником. Він вірить, що досліди небесних просто-

рів і галактик зможуть послужити до скріплення віри без огляду на те, чи там є які створіння, чи ні.

JUNGLE INCIDENT

By

MAY HALL THOMPSON

Young Harvey Drake, sitting in the living quarters of the mission house with his father, jumped as the telephone jangled loudly on the wall. It was an old wall-box crank telephone, yet even Harvey admitted it was good to have here on the island. His father got up to take the call and Harvey sat down to settle his nerves once more.

Outside the rain had stopped but the jungle air steamed like a teakettle. It was the season of the monsoon on the Fiji group of Islands ,the hardest time of year. It rained almost constantly and the atmosphere steamed most of the time. The sun didn't shine and always monsoon clouds floated menacingly above.

Harvey listened lackadaisically as his father took the call. His father only said "hello" and "yes" and "thank you."

"What is it?" asked Harvey. It was good to have anything break the monotony of the weather, he thought.

"A telegram. We are being sent another missionary."

Harvey perked up. "Hurray! We need one. We can do better then. That is, if he doesn't desert us as Paul Ramey did."

At that moment there was heard the second of the pounding of a hollow-log drum. It went bom-boom-bom over and over again from the village compound. Harvey frowned as he wiped the perspiration from his forehead.

"They're at it again, the heathen!" he cried. "They'll be starting their chanting next."

The youth had hardly said the words until the faint sound of chanting could be heard, followed by wailing.

"The sound of rain on the roof is better than that," groaned Harvey. "We know we can't do anything about the rain but I had hoped we could do something about the natives. If Paul hadn't left us in the lurch we could have made better headway. But what can you expect from a rich boy? Can't take it."

His father let him talk on to get it out of his system. "He wasted his time trying to be a missionary. At first it was a lark, an adventure, and he was so enthusiastic preaching to the natives, but when the rains came he left us and with no explanation at all. Just said he was going back to the states."

"And now you're getting so you can't take it either," said Harvey's father at last. "You're bitter about Paul because you like him so much, and he let us down, but remember the Bible says not to judge lest we be judged. If you're going to preach the Bible you should try to follow it in every way. Maybe Paul had a good reason for leaving us, we're not sure. But even if he couldn't take the rains, perhaps he couldn't help it. As you say, he was reared a very wealthy boy and had an easy life. Yet we know he gave up his father's plans for him to go into the factory in order to preach the gospel instead. So don't judge him. I think you had better concentrate on yourself rather than Paul."

Harvey pulled himself together quickly. "You're right, Dad. I'm being a poor missionary myself. The weather almost gets me down, so I shouldn't complain about Paul. I should pray that I can take it myself. And I will."

"That's the Christian spirit! And our work isn't fruitless. We have some good converts. And I have some good news for you. You are to go to meet the new missionary. That will break the monotony. You will take Tuku and the pack ponies and bring back, not only the missionary, but some supplies being sent us on the same boat."

"Good!" cried Harvey, wiping back a lock of brownish hair. His blue eyes had new luster in them. "When do I go?"

"Tomorrow."

At the seaport Harvey received a distinct shock. For the new missionary was none other than the old one, Paul Ramey! Harvey felt waves of resentment passing over his tired body. But soon on the mushy jungle road there was little to do but keep the ponies moving, so few words were spoken along the way. Harvey was tired and depressed. The truth was he was worried because of Paul's return. Then he remembered the Bible's admonition not to judge and he forced himself to obey.

Suddenly his pony whinnied as it slowed down. Harvey peered through the dimness of the jungle and saw a vast dark shape blocking the road.

"It's a rockslide," said Tuku as he slipped from his pony's back.

Tuku took a hatchet from a saddlebag and began hacking his way through the brush at the side of the road. Paul did likewise. Harvey started to follow their example but Paul protested. "You're tired, Harvey. You rest while we do this."

Harvey rested while he thought, "Paul is considerate and understanding."

Finally the mud-splattered ponies plodded onward once again, using the detour the two youths had made. It was hard to judge time or distance and Harvey didn't know how long they had traveled before the earth suddenly trembled about them. There was a rumbling noise of falling slabs of rock and tumbling boulders. Harvey felt his horse sliding like a chute as the landside took them all downward.

Harvey stuck tenaciously to his horse. The surefooted beast kept his footing and finally came to a rockcrushing halt. Through the sheets of rain Harvey could see Paul also sitting on his pony, and made out the figures of the pack ponies, but he could also see that Tuku's pony was down.

Harvey and Paul dismounted almost at the same moment. He saw Paul grab the pony's bridle and, after several efforts, the animal lunged to his feet.

Harvey bent over Tuku and began lifting rocks away from him. Tuku groaned. Then Paul bent down beside him too.

After that it was a nightmare of struggle Had not the rain stopped for a while Harvey doubted if they would have come out of there alive. And then he had to admit that perhaps they wouldn't have come out alive if Paul hadn't been along.

Paul, unmindful of himself, worked like a trooper. Harvey wondered why he had thought Paul couldn't take it. It was he who examined Tuku carefully, wiping away the blood and putting medication from his firstaid kit onto the bruises and brazed places. It was he who put smelling salts to the boy's nose and brought him to. It was he who helped the boy over shock by giving him some tablets and insisting he get them down.

It was Paul who also turned his attention to Harvey. "I'm sorry I'm not giving you much thought, Harvey, but I know you're not hurt much. We all have some bruises but Tuku really got more than his share."

"I'm sorry I'm not giving you much help," answered Harvey.

"You're fatigued, pal, and no wonder. I've missed the monsoon, or most of it, while you've battled through."

That was true, thought Harvey, with some comfort. Then, with renewed strength, he said, "I'd better look after the pony now .His leg is hurt. Maybe I can do something for him. I've been kind of numbed but I'm snapping out of it now."

"Good, for you're going to have to stay here while I get help from the village."

Harvey boosted Paul as the youth struggled up the rocky landslide to the road. He put a loop around Paul's pony's neck, and Paul carried the other end of the rope with him. Then with Paul pulling him, the pony also made his way up, and Paul was off.

It was many hours later, during which Harvey administered to Tuku and himself and the horses as best he could, when he heard the sound of native voices chanting.

It was kind of a chant that is, but Harvey broke into a smile as he recognized a hymn they were singing. Soon the natives got them all up on the road again, even the limping pony.

All this Harvey told his father later, and then added, "I'm so glad I got over condemning Paul before this all happened."

"I'm glad ,too, for I have just learned why Paul left us. It was he who contributed most of the funds for our work here, or rather his father. But because of business reverses his father had cut off this help, and when Paul got word of it he flew back home to see what he could do."

"Dad, you don't mean it!"

"Yes, and the lad offered to take the money out of his inheritance."

"Oh, Dad, I've learned to have more faith because of this jungle experience."

"I know you have, son. And the natives have too. They are pleased to know how much care and devotion you two youths gave to Tuku."

"I know ,for they sang hymns as they carried him home on a litter. We've gained a victory."

"For which we can thank the heavenly Father," came the quick reply.

"The Bible Truth."

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
20 Claremont Street, Торонто, Онт.
Пастор М. Фесенко

Богослуження і Недільна Школа о 11 год. рано кожної неділі.

15.1

Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

6 — 1969

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

ЗМІСТ

Найбільша Сила. А. Фразер 1
Постійна реформація. Пастор В. Кучер 5
Наука підтверджує мою віру. А. М. Вінчестер 9
Чи Марія є "Матір'ю Божою"? Пастор П. Досвик 11
Малий Катехизм Пресвітерської Церкви 15
"За образом і за подобою!" Д-р Д. С. Куликовський 20
They called him "sissy" by Blanche Bailey (by courtesy of the "Bible Truth") 22

Front page picture: English Bay Skyline, Vancouver, B.C. (British Columbia Government Photograph).

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Рік XXX. Ч. 6. 1969 Vol. XXX. № 6.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL AND EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

Александер Фразер

НАЙБІЛЬША СИЛА

(Проповідник Александер Фразер був пастором кількох громад у Шкоції, помер 1964-го року. З його книжки євангельських проповідей "Gospel of the Dawn" подаємо одну з них).

Кожний, хто пробував агресивно працювати як християнин, знає, як часто доводилося йому зустрічатися з запитом: "Якщо Бог є Богом сили, то чому Він не виявить її, таким чином не переконає таких людей, як я?" "Наприклад, — продовжує запитувач, — "якщо Бог є Богом справедливости, чистоти і сили, то чому Він не прикоротить невірства, нелюдяности й самолюбства між людьми? Коли б я мав таку силу, я знищив би усе це зло і зробив би світ щасливим. Але ваш Бог, очевидно, не має тієї сили".

Коли ви запитаєте такого співрозмовника, чи він вчинив колись щось неслушне, непристойне чи самолюбне, то він, як усі ми, примушений був би відповісти "так". Але коли ви потім подумаєте, що Бог мусів би почати діло Свого знищення від нього самого, то той запитувач і позірний творець щасливого світу мусів би застановитися. Ми завжди звичайно бажали б, щоб Бог виявив Свою силу у відношенні до інших. Фактом є те, що коли б Бог проявив Свою силу з метою усунути моральне зло з лиця землі, Він не міг би нікого залишити в цьому світі.

Одначе, Божим бажанням не є знищення людства — то легка річ — але спасіння, що є тяжким навіть і для Бога. Вказуючи на хрест, апостол Павло сказав, що там Божа сила знайшла свій вияв, якої світ перед тим не бачив і не побачить більше. Не в природі, а в ласці; не в твориві, а у відкупленні ми маємо найпотужніше об'явлення Божої сили.

Якщо ми запитаємо далі, а що ж є найсильнішою дійсністю цього світу, то тут само собою зрозуміле, що немає іншої відповіді, як ця: тим фактом, дійсністю є гріх. Не треба ходити до церкви або читати Біблії для того, щоб пізнати факт гріху. І не грає тут ролі, яке ім'я ми даємо йому. Ви можете гріх назвати злом, людською природою, промахом, упадком. Звіть це, як

ви хочете. Але яким словом ви не найменували б гріх, він є жахливою дійсністю, він є застрашаючим фактом.

Не можна закрити очей на наявність гріха. Ми бачимо його в ненависті, амбітностях, підозріннях, що ними переповнені взаємовідносини між державами й людьми. Безперечно, кожний поліціянт, кожний дедектив у цивільному убранні, кожний вояк в уніформі захисного кольору хакі являють собою переконливих свідків фактів гріха. Є родичі, які зовсім не знають релігійної мови, але які тим не менше, коли їхній син вперше лишає дім, їдучи на студії чи на працю до іншого міста, остерігають його перед поганими звичками та злим товариством. Чому? Бо вони вірять у дійсність гріх.

Великі письменники переконливо свідкують про факт гріха. Аристотель, розглядаючи трагедії в природі, прийшов до висновку, що герой завдячує свій упадок певним недугам свого таки характеру, — ніяка то, часами й конечна, недотепність, а радше недостатність чогось найкращого. Він назвав це словом "гарматія", яке Новий Заповіт уживає на означення гріха. Читаючи "Макбета" й "Отелло", ми відчуваємо в Шекспіра дотик правди й ми визнаємо в тім факт гріха. Заздрість Отелла й амбітність Макбета творять основне заложення тих творів. Ці пристрасті взяли свій безладний біг до руїнницького кінця. Коли б то було ділом сліпої долі чи невдачі, ми були б перераженні, але ми не є перераженні. Чому? Бо ми розпізнаємо в тім факт гріха з його наслідками. Коли б гріх не був дійсністю, красне письменство втратило б своє значення.

Але ступімо ближче до нашої власної хати, до факту нашого власного гріха. Як правдиво є, що "всі ми розбіглися як вівці", так водночас правдиво є, що "ми звернули, кожний з нас, на свій власний шлях". У своїй кінцевій аналізі дослід гріха є дослідом кожного над самим собою: факт гріха є особистим фактом. "Мій гріх, моя провина, моя неправість", — голосить Псальмиста.

"Китайський" генерал Гордон у листі до своєї сестри, говорячи про дійсність гріха, пише: "Коли б людина хочби за тиждень записала в денник усі свої думки, бажання, слова й чини, — то цей запис приневолив би її крикнути на ввесь голос: Боже, будь милостивий до мене грішного!".

Але гріх не є тільки фактом, він є також силою, і поза Ласкою, найбільшою силою серед людей, що сьогодні діє в світі. Гріхи ненависти, гордости, жадоби потужности й поваги можуть спонукати держави до смертельного зудару та потопити в крові світ. Люди приписують ці речі короткозорості державної політики або лихій дипломатії. Хоч усе це й може бути безпосередньою причиною, одначе війни в своїй основі є нічим іншим, як виявом сили гріха в дії. Суспільство намагається контролювати й направляти гріх карами й дисципліною поза в'язничними мурами, але з-поза них гріх виходить ще більш затвердлим, ніж перед тим, і більше рішучим порушувати закони та ламати суспільний лад. Гріх то сила!

Гріх бушує й піниться серед бідних, і до їх злиднів додає тягарів страждань і одчайдушности. Він повносильно діє серед багатих. Гроші — сила, але багатство не забезпечує шляхетних родів і домів від споганення гріхом або від забруднення історичних імен. Гріх може звести багачів до бідности. Гріх то сила!

Чи немає на це ліку? Що скажемо про освітню силу виховання? Чи немає якоїсь забезпеки від цього настирливого ворога? Виховання, безперечно, це великий фактор. Не безпідставно сказано, що освічену людину годі здурити. Але для гріха це можливе, і він часто робить це. Королі, державні мужі, артисти, поети, провідники, не зважаючи на їх блискучу розумову досконалість, бували засліплені гріхом і зведені на манівці, гей би ті простаки й невторопи. Гріх то сила!

А тепер постає питання: Чи можна подолати силу гріха? Так, це можливе! Але не чудом, не подивогідним показом або застрашливим навіщенням Божої могутности. Ці вияви можуть дивувати та страшити, але вони не могли б наділити людину силою, щоб перемогти гріх. Апостол Павло проголошує, що в хресті Христа Бог засяяв у світі Своєю спасенною силою. Як це пізнав апостол Павло?

Спочатку хрест був для нього ознакою слабости, нелюдськости, поразки, "скандалом" і каменем спотикання. Його теократична гордість і фарисейська традиція зражувалися й бурилися на вид того. Але на шляху до Дамаску хрест став його найбільшою славою та найбільшою силою в його житті. З того моменту апостол прийшов до пізнання правди про хрест і став новою людиною. Його нахили переслідування, його пересуди та його гордість зникли й були заступлені любов'ю, молитвою, співчуттям і невтомною працею для спасіння чоловіків і жінок, жидів і поган. Павло народився наново й це пережиття він описує такими словами: "Якщо людина в Христі, вона є новим творивом, і давні речі минули геть; і ось всі речі стають новими".

Розп'ятий Ісус Христос є й досі силою Бога. Тисячі людей сьогодні переживають досвід цього ласкавого факту та свідчать про нього іншим. Христос — це сила Божа, яка перемінює моральний жах в осяг, поразку в перемогу. Але ми не мо-

жемо одержати тієї сили без Самого Христа. "Багатьом, що сприйняли Його, тим дав Він силу стати синами Божими, а то тим, що увірували в Його ім'я".

Закликаючи до покори перед хрестом, нас можуть запитати: Як розп'ятий Христос доконує тих моральних і духових осягів? Як хрест спасає? Доброю може бути відповідь одного професора теології: "Пане, то вимагає вічности, щоб розкрити в цілій повноті значення хреста".

А водночас вість хреста може бути зрозумілою і для простої людини. Джемс Дені, шкотський теолог, одного разу прийшов до ствердження, що вість хреста в цілій повноті не може бути краще зрозумілою, ніж у простих рядках Пилипа Блиса:

"Тяжкі образи і насмішливу грубість зносив,
Замість мене засуджений Він став,
І прощення моє Своєю кровю скріпив.
Алилуя! Мій Ти, Спасителю!"

Але чи справа в тім, що тут Один вмер за другого? Правдою є, що тут немає того "другого". Віруючий осягає єдність з Христом у вірі. В поєднанні з ним Його діло стає нашим. "Я розп'ятий з Христом", — говорить про це апостол Павло. І це ототожнення з Христом принесло апостолові — і принесе нам — всі благословенства, придбані Його відкупним актом на голгофському хресті.

ПОГЛЯДИ ВИЗНАЧНОГО ВЧЕНОГО НАШИХ ДНІВ

Д-р В. фон Браун, який займає одне з передових місць в американській програмі досліду зоряних просторів, говорить, що "він не може розуміти людей, які твердять, що модерна наука дискредитує віру в Бога". Він є членом єпископальної (евангельської) церкви і читає теологічні книжки. Д-р фон Браун твердить, що тяжко розуміти вченого, який не визнає присутности Вищої Рациональности поза існуючим всесвітом. "Певно", каже він, "нема наукової причини, чому б Бог не міг мати тієї самої позиції, що Він мав перед тим, як ми почали досліджувати Його твориво через телескоп та з циклотроном".

"Подорожі в космічних кораблях із залогою є подивогідним осягненням, але вони відкрили для нас лише маленькі двері щоб ми могли зобачити потрясаючі зоряні простори. Наш погляд через цей невеликий отвір на величезні таємниці всесвіту тільки підтверджує нашу віру в Творця".

("Телеграм", 23-го липня 1969 р.)

ПОСТІЙНА РЕФОРМАЦІЯ

Ми всі євангелики, незалежно до якого євангельського вероризнання ми не належалиб, тобто не залежно з якою деномінацією ми маємо блищий зв'язок чи блищу співпрацю, називаємося теж протестантами.

Назву протестант, протестанти, дали нам ще в 1529 році, коли німецькі князі, які пішли були за наукою Євангелії яку проповідував був Мартин Лютер, запротестували проти акції і проти рішення німецького імперіяльного Сойму.

Слово протестант, протестанти, походить від латинського слова "протестарі", що є дієслово, яке означає по нашому свідчити й заперечувати. А це означає, що протестантизм, евангельська віра, свідчить про правдиву науку Господа Ісуса Христа, а в той же самий час заперечує неправдиву науку.

Отож нашим завданням, завданням усіх євангеликів, завданням усіх протестантів є проповідувати правдиву Євангелію спасіння, Євангелію милосердя Вожого й ласки Божої, й Євангелію конечности покаяння й приняття Господа Ісуса Христа як свого особистого Спасителя.

Вже євангелист Іван писав у своїй Євангелії: "Бо так Бог полюбив світ, що дав Свого Однородженого Сина, щоб кожен, хто вірує в Нього, не загинув, але мав життя вічне. Хто вірує в Нього не буде осуджений; хто ж не вірує, той вже осуджений, бо не повірив в ім'я Однородженого Сина Божого". (Іва. 3.16, 18).

Ми євангелики, протестанти, віримо в суверенітет Божий. Ми віримо, що в Своїй суверенности й всемогучості Бог сотворив цей світ, ми віримо, що Бог сотворив був людину в Свій образ і подобу, для вічної спільности з Богом і для життя вічного, але людина переступила волю Божу, сама захотіла стати на місці Бога, — впала в гріх —, і таким чином відділила себе від святого, живого Бога, і сталась смертельною людиною, бо кара за гріх — це смерть.

Ми віримо, що Бог вибрав був бідний, нужденний ізраїльський народ щоб через той нужденний народ звіщати ласку Свою й любов Свою до всіх народів світа.

Ми віримо, що Бог сповнив Свої обітниці в Христі Ісусі, й що в Ісусі Христі кожна людина, незалежно до якого народу чи до якої раси вона не належалаб, вірою в Ісуса Христа й щирим покаянням має життя вічне.

Ось тому то ми відкидаємо всякі церковні гіерархії, всякі єпископства, архиепископства й попівство, бо слава нале-

житься лише Одному Суверенному, Святому, Всемогучому Богові.

Ми віримо, що кожна віруюча людина, проваджена Духом Святим, може розуміти Св. Писання і може свідчити, а навіть є зобов'язана свідчити про Ісуса Христа іншим людям.

Ми віримо, що кожна віруюча людина є священиком Самого Всевишнього Бога. Ми віримо в священство всіх віруючих. Перед Богом нема жодних людей більш чи менше упривілійованих. Перед Богом усі люди однакові, всі люди грішники й всі потребують спасіння й ласки Божої. Бог дав Свого Сина за всіх людей, й всі люди повинні покаятися, повірити в Ісуса Христа й приняти Духа Святого.

Ми віримо в дари Духа Святого, а це означає, що ми віримо, що кожна людина вірою в Господа Ісуса Христа й щирою молитвою може одержати дар Духа Святого й тоді Бог вживає її як Своє знаряддя, як Свого слугу, в проповіді святої Євангелії.

Ми віримо, що коли ми увірували в Господа Ісуса Христа, то любов Божа вселилася в наші серця й від тоді ми живемо Божою любов'ю, стремимось до добра й служимо Богові добрими вчинками.

Ми віримо, що ми повинні стояти твердо в нашій вірі в Ісуса Христа, що ми не повинні хитатися, що ми повинні бути постійні, Христу подібні, солідні, чесні й духово дозрілі, щоб наша віра й жертвенність була силою проявленою в нашому щоденному житті й добрим прикладом для інших людей.

Ми віримо, що наука св. Євангелії повинна бути мірилом для нашого щоденного життя. Ми віримо, що ми щодня повинні читати св. Євангелію й що ми щонеділі повинні бути в домі Божому разом з народом Божим, з живою святою Церквою, де ми можемо спільно перебувати в молитвах, спільно одержувати прощення наших гріхів, спільно будуватися духовно й навчатися зі Слова Божого.

Ми віримо, що жодні постанови Церков чи Соборів не є зобов'язуючі для нас віруючих людей, коли вони суперечать науці Слова Божого. Тому то ми **постійно** порівняємо всі постанови інших християн і свої власні постанови в світлі науки Слова Божого, бо Слово Боже вчить нас, що ми не смімо нічого додати до науки Біблії ані нічого відняти. (Об'явлення 22. 18-19).

Ми віримо, що в Слові Божому ми маємо найкращу науку для життя особистого, для життя родинного, для життя суспільного й для життя національного, й що чим більше ми будемо вчитися зі Слова Божого, то тим менше ми будемо робити помилок, тим блище ми будемо до Ісуса Христа, блище до любови Божої, тим щасливіші будуть наші серця й наше життя, і тим більшу надію й певність ми матимемо на життя вічне.

Ми віримо, що при помочі Слова Божого ми можемо перемагати й перебороти всякий гріх, всякі труднощі й всякі спокуси й зберегти наше життя чистим, святим і готовим для приходу Христ.

Ось тому то наша Євангелія є життєтворча, бадьора й життедайна. Вона робить наше життя цінніщим, змістовнішим, повнішим, мудрішим, кращим і чеснішим сьогодні і вона дає нам запевнення й запоруку на життя вічне.

Ось тому то наша Євангелія є Євангелією радости, не смутку, не песимізму, але радости. Ми радіємо спасінням у Христі Ісусі; ми радіємо, що Бог простив нам наші гріхи. Ми радіємо, що Бог дав нам Слово Боже, яке ми можемо читати й з якого ми можемо вчитися. Ми радіємо, що ми можемо сходитися разом, як діти Божі, для спільних молитов, для братерської спільноти, для науки зі Слова Божого й для спільности в Господній Вечері.

Ми радіємо, що при помочі Слова Божого, ми можемо **постійно** провіряти наші серця й наше щоденне життя, бачити й визнвати свої промахи й проступки, і спішити до Христа щоб одержати прощення своїх гріхів і силу та мудрість від Духа Святого.

Для нас євангеликів реформація не зупинилася з Мартином Лютером ані з Іваном Кальвіном. Ні! Для нас реформація продовжується завжди. Для нас реформація є безперервною, постійною реформацією, бо ми завжди бажаємо обновляти наші серця й наше життя Духом Святим!

Ми любимо читати Слово Боже. Ми любимо читати науку нашого Господа Ісуса Христа. Ми любимо читати як Він навчав притчами, як Він навчав про святість, про Царство Боже, про життя вічне. Ми любимо читати теж листи св. апостолів, бо в своїх листах апостоли ширше пояснюють і застосовують науку Господа Ісуса. І ми теж любимо читати книгу Об'явлення св. Івана Богослова, бо Дух Святий, при помочі цієї книги, висвітлює нам наші гріхи й напоминає нам, що ми **постійно** повинні бути готовими до зустрічі з Ісусом.

У книзі Об'явлення Бог пригадує нам, що Він знає наші діла, наші вчинки, наші серця, й що ми повинні наставити наші вуха щоб чути науку Господню, щоб чути Слово Боже.

В книзі Об'явлення ми читаємо, що ми повинні бути чуйними й зміцняти слабих щоб вони не померли, й що наші діла ще не скінчені перед Богом.

Книга Об'явлення вчить нас, що ми повинні бути переможцями, щоб ми ходили в чистоті й в святості, щоб наша одежа була біла й не заплямлена й щоб ми памятали, що наші імена є записані в книзі життя.

Книга Об'явлення навчає нас, що ми повинні бути живими для діла Божого, що ми повинні бути гарячими, що ми не сміємо бути літеплими, бо якщо ми не будемо гарячими в любові, а тільки літеплими, то Бог виплює нас з уст Своїх і зітре наші імена з книги життя.

Книга Об'явлення закликає нас бути переможцями для Бога, перемагати гріх і зло, й приготовити себе до духовної вечері з Ісусом Христом. Ось така є чудова книга Об'явлення, бо вона постійно пригадує нам щоб ми не хвалилися самі собою, але хвалилися Господом, що Господь наш близько, й що "хто має ухо, хай чує, що Дух промовляє церквам."

Отож, мої дорогі, памятаймо, що ми не є лише раз оновлені, що ми обновляємося день-за-днем, що нам треба провіряти наше життя день-за-днем, очищатися день-за-днем, і що для нас освячення, духовний ріст, радість спасіння і реформація ніколи не кінчається!! Амінь.

Пастор Володимир Кучер

ВАЖЛИВА І КОНСТРУКТИВНА ПРАЦЯ

Пані Олександра Підгайна видає в Канаді журнал англійською мовою "The New Review". Цей журнал містить науково-історичні розвідки, економічні огляди й студії Східної Европи. Чимало місця відводиться на студії боротьби українського народу за незалежність. Редакторами журналу є професор Олег Підгайний, М. Младенович і Н. Липовецький.

Цей журнал розходиться по наукових центрах, широко інформуючи англомовний загал про життя та проблеми народів Східної Европи, а зокрема — України. Зміст цього журналу безсторонній, високо науковий і всі дописи засновані на фактичних матеріялах. Пані Олександра Підгайна й Редактори заслуговують на визначне признання з боку українського загалу за цю прекрасну працю для свого народу.

Журнал можна набути по адресі:
The New Revie, P.O. Box 31, Postal Station E, Toronto 4, Ont.

Передплата на рік $4.00. Ціна окремого примірника $1.00. Вишло в світ число за вересень 1969 р.

НАУКА ПІДПЕРЕЗУЄ МОЮ ВІРУ

А. М. Вінчестер

(Доктор А. М. Вінчестер має докторат філософії, є професором біології, колишній президент академії наук у Флоріді, автор, спеціяліст у генетиці.)

(The following article by Dr. A. M. Winchester is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.)

Чи може вчений мати таку саму віру в існування Бога й таке саме глибоке почуття благоговіння перед Ним, як і той, хто не займався науковими студіями? Це є запитання, яке часом постає в умі декого, хто відчуває, що вчені в своїх широких дослідах відкривають факти, що ніби мають тенденцію йти проти навчання Біблії, так як його розуміють деякі особи.

Особистий досвід ілюструє цей погляд. Коли ще будучи студентом я вперше рішив вивчати науку, я добре пам'ятаю день, коли одна з моїх тіток взяла мене набік і переконувала мене, щоб я передумав, бо, як вона твердила, "наука приведе до того, що ти згубиш віру в Бога". Для неї, як і для багатьох інших, наука й релігія були взаємно ворожими силами. Прийняти одну значило виключити другу. Сьогодні я радий ствердити, що по багатьох роках студій і праці на науковім полі моя віра в Бога не тільки не була захитана, але стала сильнішою і набула міцніші основини, ніж до того часу. Наука приносить розуміння маестату і всемогутности Найвищого Єства, що зростає з кожним новим відкриттям. Наука замінює здоровими фактами поганські марновірства, які часто закрадаються в наші релігійні вірування. Ці факти засновані на досвідних доказах. В такий же спосіб, як відкриття науки замінили практикування медицини з днів виточування крови й палення кадила на нашу модерну технічну діягнозу і лікування, деякі з наших стародавніх концепцій щодо відношення Бога до людини змінились в наслідок наукових винаходів.

Ми знаємо сьогодні, що особиста слабість не є завжди карою, що її посилає нам Бог за наші гріхи, але скорше є втор-

ленням у тіло певних мікроорганізмів, які підпорядковуються всім природним законам, що відносяться до живих істот.

Наша віра в Бога не стала меншою через те, що ми пізнали ці речі, радше ми довідалися більше про Бога та світ, що Він створив.

Неможливо студіювати працю майстра без того, щоб не довідатись про природу майстра, який витворив працю.

Так само ,чим більше ми поринаємо в складність природи світу, його мешканців, тим більше ми будемо цінити природу Найвищого Майстра, Який створив їх. Ділянкою моїх студій є широке поле, знане як біологія, наука, яка досліджує життя. З усіх чудових створінь Божих немає жадного, що могло б перевищити живі створіння, які населяють нашу планету. Подивіться на маленьку рослину конюшини, яка росте при дорозі. Де з-поміж усіх чудесних машин, зроблених людиною, ми можемо знайти їй рівну?

Тут ми маємо живу "машину", яка непомітно, але послідовно день у день переводить тисячі скомплікованих хемічних і фізичних реакцій, усі за вказівками протоплазми, матеріялу, з якого складається все фізичне життя.

Звідки постала ця скомплікована жива "машина"? Бог особисто не забував її і не надав форми кожному листкові і корінцю. Ні, Він створив життя з спосібністю продовжувати себе, із спосібністю продовжувати різновидності на протязі генерацій з усіма характеристиками, які означають її, як рослину конюшини. Для мене це є найбільш захоплююча ділянка біології і найбільше відкриття Божого маєстату. Тут ми маємо до діла з світом безконечно малого, тому що зразок для будови нової рослини конюшини мусить міститись у частині окремої клітини, такої малої, що її можна бачити лише через мікроскоп з дуже сильними лензами. Кожна жилка, кожний волосок і кожна вітка на стеблі, корені і листях була зформована за дирекцією маленьких інженерів в одній клітині, з якої виросла рослина. Більше цього, ці маленькі інженери мають силу змінити зразок її продукції через довгі інтервали і витворити організм, який, можливо, є дещо більше ефективним, ніж його предки. Був час, коли вважали, що є святотатством думати, що якабудь форма життя на землі не була початково створена Богом в точно такій формі, як вони існують сьогодні.

Сьогодні більшість думаючих людей прийшли до свідомости, що створення скомлікованих механізмів, що увічнювали себе в живій матерії, з забезпеченням для змін у присутності мінливих умовин оточення, є багато більшим осягненням, ніж

просто створення організмів, які могли продукувати лише точні копії самих себе на протязі всього часу.

Вчені сьогодні, здається, на порозі другого крайньо важливого відкриття, а це фактичного створення життя в пробірці. Правда, це має місце в скрайньо елементарній формі, але вони спромоглися спрягти разом хемікали в належнім порядку, щоб зформувати субстанцію, знану як desoxyribonucleic квас (DNA).

Цей хемікал раніш був субстанцією, що її продукували виключно живі клітини. Це є субстанція життя, матеріял спадковости, який передається на протязі генерацій, кладучи свій відпечаток на все життя, що походить з неї. "DNA" з однієї форми життя успішно було включено в протоплазму іншої форми життя, осягаючи цим щось подібне по природі до трансформації унаслідуваних характеристик. Щодо цієї витвореної людиною "DNA", чи її можна також включити? Якщо так, то людина осягла б істотно витворення елементарного життя.

Конечна доля цієї спроби, ще висить у балянсі. Багато вчених сумніваються, інші вважають це можливим. Але коли б ця спроба була успішна, чи це не було б чимсь, що захитало б віру в Бога?

Це було б можливо лише в тім випадку, коли віра в цієї людини була збудована на мілких поверховностях. Для тих, у кого віра збудована на здоровім думанні, це був би лише один крок уперед у розумінні праці Найвищого Майстра, який створив усі чудесні речі, які людина з такою пильною працею намагається похопити. Глибша і сильніша віра в Бога може бути лише поодиноким наслідком кращого розуміння правди.

ЧИ МАРІЯ Є "МАТІР'Ю БОЖОЮ"?

(Пастор П. Досвик — це колишній римо-католицький священик, а тепер є співредактором "Конвертед Католік Магазин". З дозволу редакції цього часопису ми передруковуємо нижче відповіді на поставлені запити. Ред.)

Запитання:

Чи Діва Марія є Божою Матір'ю?

Відповідь:

Ні. Діва Марія не є Божою Матір'ю. Бог не має матері. Він не має початку, але існує від вічности. Навіть багато некатоликів вживають виразу "Божа Мати" в загальнім і поетичнім значенні, не розуміючи поважного протиріччя в цім виразі. Але

Римо-Католицька Церква не дивиться на цей вираз, як на спосіб вислову або як на щось поетичне. В Католицькій Церкві це-не є звичайний титул, але окрема доктрина, окремий догмат.

Римо-католицька докртина.

"Вона (Марія) є правдивою Матір'ю Божою, тому що Ісус Христос є другою Особою благословенної Трійці, рівний Отцеві і Святому Духові та є правдивим Богом". (Взято з "Catechism for Inquirers by Rev. J. I. Malloy, C.S.P., N.Y. Paulist Press, 1927, p. 79).

Фальшивість цієї доктрини.

Аргументуючи в подібний спосіб, можна довести, що св. Анна є "Бабою Божою", тому що вона є матір'ю Марії й через неї доводиться бабкою людської природи Христа, яка була поєднана з божественною природою Ісуса Христа. У такий самий спосіб Яків, брат Господень, мав статись "Братом Божим" (адельфотеос), та Давид "Прабатьком Божим" (теопатер). Так у дійсності їх і називали в церкві ініціятори цього типу логіки й аргументації. Така аргументація не має меж. Тому що Бог Отець, Бог Син і Бог Дух Святий є одним Богом, то якщо Марія являє собою Матір Божу, вона так само має бути і Матір'ю Пресвятої Трійці. В такий спосіб вона стане Матір'ю свого власного Творця. Навіть дитина може бачити, якою абсурдною є вся ця наука Католицької Церкви (і Православної Церкви. Ред.) про божественне материнство Марії. Така наука за своїм походженням є поганською, богохульною насмішкою над тим, що є святе й божественне. Її, ніби "логіка", стоїть куди нижче, ніж та, що її має популярна пісня "Я є моїм власним дідом". І все ж таки папа Сікст І в 1587 р. офіційно підтвердив титул "Марія, Матір Творця" ("Mater Creatoris"). Католики сьогодні прилюдно моляться до Марії як "Матері нашого Творця" в літанії Діви Марії.

Історія римо-католицької доктрини.

Титул "Матір Божа", "Богородиця" (теотокос) постав у IV столітті, але не був прийнятий, як доктрина, аж до V століття. Великим агітатором божественного материнства Марії був здеморалізований єгипетський єпископ Кирило, якого за це було негайно передано анатемі, цебто за його нову ідольську доктрину (див. Катол. Енцикл., том 3, стор. 101). Передав його анатемі константинопільський патріярх Нестор. На соборі в Ефесі (в V столітті) Кирило заатакував Нестора з погрозами і підкупом прихильників. Це відверто стверджує Католицька Енциклопедія, том 4, стор. 593; том 5, стор. 491; том 10, стор. 755). Тиким чином дискусія про титул "Божої Матері" випала на користь Кирила. В наслідок цього Кирила було проголошено святим, а Нестор "єретиком". Ім'я Кирила ще і досі згадується в Обідні 9-го лютого, де його покликають, як "непереможного чемпіона божественного материнства найбільш благословенної Діви Марії". Ім'я ж Нестора увіковічнили його послідовники несторіяни. Це є одна з сект Східної Церкви, які і до наших днів остались свідками початків доктрини про "Матір Божу" у IV та V століттях.

Поганське походження.

Соткі років перед Христом поганський світ поклонявся "Матері Божій" з Богом-Дитиною на її руках. Єгипетська мадонна Ізіс з маленьким богом-сонцем на руках Горусом стала так популярною, що поклоніння Себові, батькові богів, було замінено цією богинею-матір'ю. З Єгипту поклоніння їй перейшло в Рим. Як тільки Марію було проголошено церквою, як Матір Божу, Царицю Небесну (місяць), тоді навіть статуї Ізіси було перенесено з опустілих поганських храмів та без жодної зміни поставлено, як християнські Мадонни, по церквах у Римі. (Див. The Encyclopaedia of Religion and Ethics, том VII, стор. 238 каже: "Саму Ізіс було ототожнено з Дівою Марією, Горуса — з Христом). Єгипетські Мадони з немовлятами в Метрополігальнім Музеї в Ню Йорку, в музеї Пенсильванського Університету й інші є свідками поганського походження культу католицької (і православної) Матері Божої.

Пляни Риму.

Щоб перешкодити праці повного спасіння в Христі, замість поклоніння божественному Посередникові було заведено поклоніння людині-жінці, що мала б виконувати функції посередника. Щоб догодити Римові, багато монахів з завзяттям дійшли до найнижчого, що колинебудь було зроблено в богохульній вульгарності, "аргументуючи", що Святий Дух не міг отінити Марію без її згоди, бо це було б знасилуванням. Воля Божа залежала від волі Марії. Тома Аквітанський, найбільший геній римської софістики, навчає цієї ж самої хули, що відкуплення людства залежало від згоди Марії (Сумма, част. III, арт. 30). У такий спосіб "Матір Божу" було уведено в церкву, як жінку-посередника та джерело всіх небесних благословенств. Вона стала "Царицею і Воротами неба", "її наказам коряться всі речі, навіть Бог" (Альфонс Ліґуорі).

Навчання Святого Письма.

Слово "теотокос" (Мати Божа) вражає своєю повною відсутністю в Біблії, в Апокрифах, у численних християнських творах перших трьох століть. Рим спочатку не мав культу Марії, як це наочно з календаря християнських свят, що його приготовив Лаодікійський Собор у 4 столітті. Римський (і православний) культ Марії є змішанням засобів і цілей. Писання згадує про Марію рідко і лише тоді і так далеко, як це є необхідно для оповідання про життя Ісуса. В посланні Павла до церкви в Римі про Марію зовсім не згадується. В Римській Євангелії (Марка) Марію згадує тільки група невірних. Інші Євангелії згадують Марію, як "матір Ісуса" або "Його матір", але ніколи, як "Матір Божу". Марія називає себе "слугою" Господньою (Луки 1:49).

Будучи свідома своєї гріховної людської природи, вона принесла жертву за гріх по народженні Христа і називала Його "Спасом моїм" (Луки 1:47; 2:24).

СВЯТО ПОДЯКИ
В УКРАЇНСЬКІЙ ЄВ.-БАПТИСТСЬКІЙ ЦЕРКВІ, ОШАВА, ОНТ.,
1221 Simcoe Street South
відбудеться
в неділю, 2-го листопада 1969 р., за таким порядком:
о 10-ій год. рано — Вдячне Богослужения;
о 12-ій год. опівдні — Перекуска для всіх;
о 2:30 год. по полудні — Місійне Богослужения.
Словом Божим служитиме Пастор Д-р Л. Жабко-Потапович з Америки, Президент Всеукраїнського Єв.-Баптистського Б-ва.
На цих Богослуженнях співатиме Хор УЄБЦ з Торонта
під диригентурою **маестра Андрія Теслюка.**

Крім цього, заходами Українських Євангельських Церков в Ошаві, Д-р Л. Жабко-Потапович виголосить **доповідь про Г. Сковороду** в суботу, 1-го листопада 1969 р., о год. 7-ій увеч., **в Українській Пресвітерській Церкві в Ошаві, 486 Simcoe St. So.**

Усіх шанувальників Божого Слова й любителів євангельських пісень щиро запрошуємо прибути на ці урочистості.

Микола Романенко, Проводячий **Валентин Ворон,** Секретар

МАЛИЙ КАТЕХИЗМ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

ПИТАННЯ 38: Які користі одержують віруючі від Христа у воскресенні?

ВІДПОВІДЬ: У воскресенні віруючі, що їх Господь підійме у славі[30]), будуть відкрито призвані та звільнені в день суду[31]) та вони будуть у досконалім блаженстві в повноті насолоджуватись Богом на віки вічні[32]).

---

[30]) 1 Кор. 15:43: "Сіється в безчестю, устає в славі".

[31]) Матт. 10:32: "От же всякий, хто Мене визнаватиме перед людьми, того й я визнаватиму перед Отцем Моїм, що на небі". Матт. 25:34: "Тоді скаже Цар тим, що по правиці в Нього: Прийдіть, благословенні Отця Мого, осягніть царство, приготовлене вам від основання світу".

[32]) Пс. 26:11: "Перед лицем Твоїм повнота радощів, по правиці Твоїй блаженство по всяк час".

ПИТАННЯ 39: Яку повинність Бог вимагає від людини?

ВІДПОВІДЬ: Повинність, що її Бог вимагає від людини, є покора Його волі, яку Він відкрив людям[33]).

---

[33]) Мих. 6:8: "Я скажу тобі, чоловіче, що є добре, та й чого Господь вимагає від тебе: ділай справедливо, люби вчинки милосердя й ходи в покорі перед Богом твоїм". Луки 10:28: "Рече ж йому: Право відказав еси. Се чини, то й житимеш".

ПИТАННЯ 40: Що Бог відкрив людині перше, як правило для Його покори?

ВІДПОВІДЬ: Моральний закон було першим правилом, що Бог відкрив людині для покори[34])

---

[34]) Рим. 2:14, 15: "Коли бо погане, не маючи закону, по природі законне чинять, то вони, закону не маючи, самі собі закон: вони показують діло законне, написане в серцях їх, як свідкує совість їх, і між тим думки їх одна другу осуджують або оправдують".

ПИТАННЯ 41: Де ми знаходимо моральний закон, що його подано в цілості?

ВІДПОВІДЬ: Моральний закон в цілості знаходимо в Десятьох Заповідях[35]).

[35]) 5 Мойс. 10:4, 1: "І написав Він на таблицях слова такі, як перші, десять слів, що промовив Господь на горі до вас із полум'я в день соборний; і дав їх мені Господь". Матт. 19:17: "Коли ж бажаєш увійти в життя, держи заповіді".

ПИТАННЯ 42: Що є змістом Десяти Заповідей?

ВІДПОВІДЬ: Змістом Десяти Заповідей є любити нашого Господа Бога всім нашим серцем, всією душею, всією силою і всією думкою; і нашого ближнього, як себе самого[36]).

[36]) Матт. 22:37-40: "Ісус же рече йому: Люби Господа Бога твого всім серцем твоїм, і всією душею твоєю, і всією думкою твоєю. Се перша й велика заповідь. Друга ж подібна їй: Люби ближнього твого, як себе самого. На сих двох заповідях увесь закон і пророки стоять".

ПИТАННЯ 43: Що є вступом до Десяти Заповідей?

ВІДПОВІДЬ: Вступом до Десяти Заповідей є наступні слова: Я Господь, Бог твій, що вивів тебе з Єгипту, із дому невольницького (1 Мойс. 20:2).

ПИТАННЯ 44: Про що вчить нас вступ до Десяти Заповідей?

ВІДПОВІДЬ: Вступ до Десяти Заповідей вчить нас, що Богу, що Бог є нашим Господом, нашим Богом і Відкупителем, нам належиться виконувати всі Його Заповіді[37]).

[37]) 5 Мойс. 11:1: "Люби ж Господа, Бога твого, і сповняй повеління Його і встанови Його і присуди Його і заповіді Його по всі дні". 1 Петра 1:17-19: "І коли Отцем зовете Того, що не вважаючи на лице, судить кожного по ділу, то зо страхом провожайте час вашого домування, знаючи, що нетлінним сріблом або золотом викупились від марного життя вашого, від отців переданого, але дорогоцінною кров'ю Христа, як непорочного і чистого Агнця".

ПИТАННЯ 45: Яка є Перша Заповідь?

ВІДПОВІДЬ: Перша Заповідь є: Нехай не буде в тебе богів інших перед Моїм лицем (2 Мойс. 20:3).

ПИТАННЯ 46: Що наказується в Першій Заповіді?

ВІДПОВІДЬ: Перша Заповідь наказує нам знати Бога[38]) і визнавати, що Він є лише один правдивий Бог[39]), і поклонятись Йому і славити Його в належний спосіб[40]).

[38]) 1 Паралипом. 28:9: "І ти, Соломоне, сину мій, знай Бога отця твого, й служи Йому щирим серцем і всією душею".

[39]) 5 Мойс. 26:17: "Господеві ти обіцяв сьогодні, що Він буде тобі Богом, та що ходитимеш дорогами Його і додержувати встанови Його і заповіді Його і приписи Його, і слухати голосу Його".

[40]) Псальма 95:6, 7: "Прийдіть, поклонімся Йому богомільно, приклонім коліна наші перед Господом, що сотворив нас! Бо Він Бог наш, а ми нарід пасовиська Його, і стадо руки Його". Матт. 4:10: "Писано бо: Господу Богу твоєму кланятимешся, і Йому одному служитимеш".

ПИТАННЯ 47: Що є заборонено в Першій Заповіді?

ВІДПОВІДЬ: Перша заповідь забороняє нам зрікатись[41]), або не поклонятись і не славити правдивого Бога, як Бога[42]), і нашого Бога[43]), та поклонятись або славити когобудь, або щобудь інше, бо це належиться тільки Йому одному[44]).

[41]) Псал. 14: "Безумний говорить у серці своїм: нема Бога".

[42]) Рим. 1:20, 21: "Щоб бути їм без оправдання: Тим, що знаючи Бога, не як Бога прославляли".

[43]) Псал. 81:11: "Та народ Мій не послухав голосу Мого, і не покорився Мені Ізраїль".

[44]) Рим. 1:25: "Вони перемінили істину Божу на лжу і поклонялись і служили тварі більш Творця, котрий благословен на віки. Амінь".

ПИТАННЯ 48: Чого особливо навчають нас слова: "Перед Моїм лицем" у Першій Заповіді?

ВІДПОВІДЬ: Ці слова: "Перед Моїм лицем" у Першій Заповіді вчать нас, що Бог, Який бачить усе, зважає на гріх поклоніння іншим богам у великім незадоволенні[45]).

[45]) Псал. 139:1-3: "Господи! Ти розглянув мене і пізнав. Ти знаєш, коли я сяду, і коли встану; ти здалека розумієш думки мої. Ти бачиш стежку мою і місце відпочинку, і всі дороги мої знаєш". "5 Мосй. 30:17, 18: "Коли ж серце твоє відвернеться і не слухатимеш, і даси звести себе, щоб слухав богів інших, і служив їм, то об'яплю вам сьогодні, що не втечете від погибелі".

ПИТАННЯ 49: Яка є Друга Заповідь:

ВІДПОВІДЬ: Друга Заповідь є: Не робитимеш собі ваяного кумира чи подобини того, що на небесах угорі, і того, що на землі внизу, і того, що в водах і попід землею. Щоб не припадав ниць перед ними і не служив їм; бо Я Господь, Бог твій, ревнивий Бог, що караю беззаконня отецьке на дітях у третьому і четвертому році тих, що ненавидять Мене. І роблю добро тисячам родів тих, що люблять мене і допильновують Заповідей Моїх[46]).

[46]) 2 Мойс. 20:4-6.

ПИТАННЯ 50: Що вимагає Друга Заповідь?

ВІДПОВІДЬ: Друга Заповідь вимагає прийняття, додержання і захування чистими та в цілості усі ті поклоніння Богові й установи, що їх Бог дав у Своїм Слові[47]).

[47]) 5 Мойс. 12:32: "Усе, що заповідаю вам, старайтесь сповняти; нічого не причиниш, і нічого не уймеш". Матт. 28:20: "Навчаючи їх додержувати всього, що я заповідав вам".

ПИТАННЯ 51: Що є заборонено в Другій Заповіді?

ВІДПОВІДЬ: Друга Заповідь забороняє поклоніння Богові в подобах[48]), або в який інший спосіб не вказаний в Його Слові[49]).

[48]) Рим. 1:22, 23: "Славлячи себе мудрими, потуманіли, і обернули нетлінного Бога на подобину образу тлінного чоловіка, і птиць, і четвероногих, і гаду".

[49]) Колс. 2:18: "Ніхто ж нехай не обманює вас, будучи самовільним у покорі і службі ангельській і вдаючись у те, чого не бачив, марно надимаючись умом тіла свого".

ПИТАННЯ 52: Якими доводами є підперта Друга Заповідь?

ВІДПОВІДЬ: Доводи, що на них будується Друга Заповід, є суверенність Бога над нами, Його право до нас, як Творця[50]) і Його ревнивість до поклоніння Йому[51]).

[50]) Псал. 45:11: "Він Господь твій, то поклонися Йому чесно!" Пс. 100:3: "Знайте, що Він Господь Бог! Він, не ми, сотворив нас, — нарід Його й отару пащі Його".

[51]) 2 Мойс. 34:14: "Бо не будеш поклонятись іншому Богу; бо Господь, на ім'я Ревний, Він Бог ревний".

ПИТАННЯ 53: Яка є Третя Заповідь?

ВІДПОВІДЬ: Третя Заповідь є: Не призиватимеш імени Господа, Бога твого, марно. Бо не вважатиме Господь безвинним того, хто призиває ім'я Його марно[52]).

[52]) 2 Мойс. 20:7.

ПИТАННЯ 54: Що вимагає Третя Заповідь?

ВІДПОВІДЬ: Третя Заповідь вимагає святого та шанобливого вживання імени Бога, Його титулів та атрибутів[53]) установ[54]), слів[55]) і Його діл[56]).

[53]) Псал. 29:2: "Воздайте Господеві красоту імени його". Відкр. 15:3, 4: "Великі і чудні діла Твої, Господи, Боже Вседержителю; праведні і правдиві дороги Твої, Царю святих. Хто не убоїться Тебе, Господи, і не прославить імени Твого?"

[54]) Еккл. 4:17: "Уважай на ногу твою, йдучи в дім Божий, і будь готовий, скорше слухати, ніж приносити жертви робом дурнів, що навіть не знають, як вони не гаразд чинять".

[55]) Псал. 138:2: "Буду поклонятись перед святим храмом Твоїм, і хвалити ім'я твоє задля милості і правди твоєї; ти бо над усі возвеличив слово Твоє й ім'я Твоє".

[56]) Псал. 104:24: "Як, багато, Господи, творива Твого! Все премудрістю сотворив єси".

ПИТАННЯ 55: Що є заборонено в Третій Заповіді?

ВІДПОВІДЬ: Третя Заповідь забороняє профанацію або зловживання чогобудь, у чім Бог проявляє Себе[57]).

[57]) 3 Мойс. 19:12: "І не божитиметесь ім'ям Моїм льживо; бо зневажиш ім'я Бога твого. Я Господь, Бог ваш". Матт. 5:34, 35: "Я ж вам глаголю: Не кляніться зовсім: ні небом, бо воно престол Божий; ні землею, бо вона підножок ніг Його; ні Єрусалимом, бо се город великого Царя".

ПИТАННЯ 56: Якими доводами підперта Третя Заповідь?

ВІДПОВІДЬ: Довід, на якім будується Третя Заповідь, є,

що хто б не порушув цю Заповідь, хоч може й уникнути людської кари, але Господь, наш Бог, не потерпить, аби вони уникли Його праведного суду[58]).

[58]) 5 Мойс. 28:59: "Так Господь допустив на тебе і на насіння твоє надзвичайні кари; великі і довгі муки і злі та й довгі немочі".

З'ЇЗД УКРАЇНСЬКИХ БАПТИСТІВ В ЗСА

У серпні 1969 р. в Чикаго відбувся з'їзд українських баптистів в ЗСА. В з'їзді взяло участь понад 300 делегатів. Президентом Об'єднання Українських Євангельсько-Баптистських Церков переобрано талановитого пастора Олексу Гарбузюка, відомого з своїх радіо-передавань в Україну та з своєї благословенної праці на українському євангельському полі. Крім пастора О. Р. Гарбузюка, як голови, до складу Управи обрано Івана Барчука — заст. голови, Д. Марійчука — секретар, Я. Папроцького — помічник секретаря, І. П'ятковського — скарбник, д-ра В. Штурму — його помічник, д-ра Л. Жабка-Потаповича — член.

Щоденник "Свобода" у своїм коментарі про ту подію зазначає ,що на з'їзді "було можна почути також і високопатріотичні слова відносно поневоленої України та переслідування українських церков московсько-большевицьким режимом".

Цей український патріотичний дух баптистів заперечує закиди, що ніби українські баптисти національно малосвідомий елемент і що їм потрібно опікунів і провідників з інших українських євнгельських організацій, щоб заохотити їх до народної праці. Це, може, мало місце якісь три декади тому, але сучасний баптистський рух наочно не тільки що не потребує таких "національних підгоничів, але веде перед у релігійній і народній українській справі.

Це є наслідком постання нового свідомого проводу по другій світовій війні в баптиському євангельському русі й це треба вітати, як явище великої ваги й значення.

Д-р Д. С. Куликовський

"ЗА ОБРАЗОМ І ЗА ПОДОБОЮ!.."

"...І Бог на Свій образ створив людину!" Бут. 1:27.

Це місце в Св. Письмі вимагає вияснення. Людина має складові частини: фізичні чи матеріяльні — це тіло, яке кожний

бачить і якому всіляко догоджує; душу, що її не бачимо, але, звернувши на неї увагу, відчуваємо її; та дух, присутність якого не дуже радо усвідомлюємо, а ще менше прислухуємося до голосу його.

Зауваживши все це, вернімось до цитованих у заголовку слів Св. Письма. Бог є Творець усього видимого й невидимого світу й царства речей. Тож, очевидно, що Бог створив і людину, себто всі її згадані складові частини: тіло, душу й духа, як каже Св. Письмо.

Але що саме, себте якого складника людини, як такої, створив Бог "за образом і подобою Своєю"?

Щоб відповісти на це питання, пригадаймо собі, що, вияснюючи Істоту Бога-Отця, Син Божий, Ісус Христос сказав: "Бог є Дух" (Ів. 4:24). З цього однозначно випливає, що "образ", про який говорить Св. Письмо, є **образом духовного характеру.**

Без усякого сумніву, фізичний чи матеріяльний складник людини, її тіло, було створено так, щоб воно було цілком відповідною схованкою чи обитацією в ній отого духовного образу. А щоб тіло людини було здатним, виконувати призначену йому функцію, Бог уклав до нього, так скажімо, "мотор", якого звемо душею, щоб вона оживляла обитацію духовного образу. Отже, в жодний спосіб неможливо ототожнювати образ, що є в людині, з зовнішньою схованкою та з душею людини.

"Образ "Божий у людині був лише морального, духовного порядку. Людина при створенні своїм одержала від Бога розум, сукупно з почуттями та волею, які первісно були чистими, безгрішними та перебували в повній згоді з Єством Самого Бога-Творця. І ця обставина з найбільшою ясністю промовляє до нас про те, який був початковий намір Творця щодо людини. "І сказав Бог: — Створімо людину ("людина" по-гебрейськи —"адам" (Д.К.) за образом Нашим, за подобою Нашою!.." (Бут. 1:26). "Подобою" ж було те, що мало дати фактичну внутрішню наповнь наміченого Богом Свого образу в людині.

І ось людина згрішила і цей гріх не лише що затуманив, але він цілком зруйнував, скоперсав у ній світлий і безгрішний образ Божий! А за гріх приходить кара — смерть. І цей гріх і з карою перейшов із первісної людини на все її потомство, на ввесь рід людський по всі часи його існування, "бо хто родиться з нечистого чистим? — Жодний!.." (Йов. 14:4). Так виникла для людини катастрофічна безнадія.

Та любов Творця до Свого твору, що під впливом і облудою диявола так тяжко запропастив себе, була та є незбадана й безмежна: — з ласки Божої для нещасного твору, для людини,

незаслужено нею, з'явився порятунок. "Так бо Бог полюбив світ, що дав Сина Свого Однородженого, щоб кожний, хто увірує в Нього, не загинув, але мав життя вічне!" (Ів. 3:16). Порятунок цей є повний, бо добродійство Боже не лише відновило зовнішній стан занепавшої людини, себто замирення її з Богом, але й повернуло людині звершений образ Божий до її внутрішньої обитації, а це й було головною метою цілої акції Божого викуплення впавшої людини; викуплення, доконаного голгофською жертвою Ісуса Христа.

Дальніший ріст, як і ввесь дальніший розвиток у людині цього духовного єства, є найголовнішою необхідністю. Як каже Святе Письмо :"Усе, що потрібне для життя та побожности, подала нам Його Божа сила пізнанням Того, Хто покликав нас славою й милістю. Через них даровані нам найбільші й найдорожчі обітниці, щоб через них стали ви учасниками Божої Істоти, ухиляючись від тлінного хотіння, що є в світі" (2 Петр. 1:3-4) .І ще: "Знаємо, що, коли з'явиться, то будемо подібні до Нього, бо побачимо Його, як Він є. І кожний, хто має цю надію на Нього ,очищає себе так же само, як чистий і Він". (1 Ів. 3:2-3).

А щоб це сталося, для кожного є одна умова: **увірувати всім серцем в Ісуса Христа, як свого особистого Спасителя!**

THEY CALLED HIM "SISSY"

By BLANCHE BAILEY

Bill came down the steps of Jefferson High with his books and music under his arm. As he glanced to the left he noticed that some of his classmates were waiting for the school bus. He started across the grounds toward home but halted suddenly. Were his ears playing tricks on him? He walked on, hoping that it was only his imagination, then hesitated as he heard Carl call his name.

"Are you going to take that?" he shouted. "Ralph called you a sissy."

Bill's ears had not deceived him. In an instant, he had confronted Ralph and demanded an apology.

"I said you're a sissy because you take piano lessons," Ralph insisted. "Bet you have lace on your pants!"

Although Bill was no fighter, his first impulse was to hit Ralph with all the force he could muster. He hesitated long enough for his burning anger to subside and, unclenching his fist, he said as calmly as possible, "Listen, Ralph, I'm giving you a chance to apologize. You can do that and I'll forget your insult."

Several boys stood around, and as they came up closer one of them jeered, "You must be a sissy—you're afraid to fight," he taunted.

Bill felt a shove from behind, and as he and Ralph came together no one could tell who hit the other first. The outcome of the scrap appeared to be in Ralph's favor, but Bill had put up a good fight even though Ralph was a farm boy and his experience in the fields gave him the advantage over Bill.

Bill's mother had taught him piano up until this time, and he had not realized that there were some misguided people who did not understand why a boy would want to play a piano.

As Bill sauntered toward home, Carl caught up with him and, slapping him on the back in a friendly way, he said, "Don't let that bother you, Bill. Ralph's just jealous, I bet."

"You think so?" queried Bill with a note of doubt in his voice.

"Of course," replied Carl. "What else?"

"Maybe you're right," Bill replied slowly as he shifted his books and music to a more secure position. "I'm not sure. But one thing I am sure about—I'm no sissy and I'm going to make sure no one ever calls me that again." He hesitated, then added, "I don't want to give up piano now—now after I've gone this far."

Carl shot a glance sidewise at Bill, "You wouldn't give up something you love because someone called you a sissy, would you?" he asked. "Do you think it would prove you aren't a sissy if you gave up piano?"

As they passed the familiar houses with neat yards, some with flowers still blooming, Bill said nothing. Thinking that Bill's mind was filled with the conflict between the desire to be "one of the fellows" and to keep on studying piano, Carl did not interrupt his silence. As he breathed in the brisk October air, he was thankful he didn't have Bill's problem.

Suddenly Bill was speaking, it seemed as if to himself, "You know, Carl, it's just a dream now, but some day I hope to be a concert pianist—oh, not the mediocre kind, but the best. It'll take a lot of patience and hard work, but I won't mind that."

"Know what?" Carl began, "I think you're too big a fellow to let a little thing being called a sissy stop you when you want something."

A few days later in the classroom, as Bill was getting his books ready to go home, Carl said, "Come on, Bill, we're going to play football and need another boy on our team."

Bill's heart leaped. He had somehow been left out of games

when the boys played. He tried to cover his excitement as he followed Carl out of the room. "Sure, I'll come," he responded, "but I'm a little out of practice."

"Hey, fellows, wait! You can't play without me."

Bill turned and saw Ralph trotting toward them. As he brushed past Bill he grumbled. "This is no game for sissies." Bill burned as Ralph hurried over to join the opposing team.

After the ball was kicked into the air and caught by the fullback, Bill momentarily forgot the feeling of outrage Ralph had aroused and ran toward the halfback to prevent an interception. Ralph shouted across the field, "Hey, you! Better keep out of the way before you get hurt." Bill had stumbled and fallen down. He knew he was the object of Ralph's taunt.

A moment or so later when the ball was passed by the halfback, Ralph grabbed it and started toward the goal. Bill saw his chance to compensate for his poor beginning and ran with unexpected swiftness toward Ralph as he raced for the goal. He managed to grab Ralph by one leg and stop him, but as Ralph struggled back to his feet he gave Bill an indignant shove and ran back to the scrimmage line.

Bill played on but disappointment surged inside him. With increasing apprehension, he realized that Ralph was trying to spoil his chance of being one of the fellows. Recalling his conversation with Carl, he wondered if it was really jealousy. Why anyone would hurt another because of jealousy, he could't understand.

As the days passed, Bill spent more time practicing piano than ever before. Without any prompting, he was up at six o'clock in the morning and at the piano. He had never learned to play hymns, but he had been asked to play for Sunday school, so he had to practice on Saturdays for that, which left little time for playing football. Once in a while he joined the neighborhood boys in a game of "scrimmage," but, somehow, piano always came first with Bill .

The days passed in rapid succession, and before Bill realized it, he was practicing for the Spring music recital. Now he was about to present to his classmates, their parents and friends, the first "important" piece of music that he had learned—"Polonaise Militaire" by Chopin.

On the night of the recital, as he hurried up the steps to the auditorium, looking very sedate in his dark blue suit and wearing his cuff links of treble cleff sign he had received for Christmas, Carl met him at the door and exclaimed excitedly, "Say, Bill, did you know Ralph was here? Right up at the front, too. You know, I wouldn't be surprised at anything he might do."

Bill paused. "Neither would I, Carl," he agreed. As he dashed backstage, Carl noticed a newly assumed air of assurance about Bill.

While he played the "Polonaise" there wasn't a single sound from the audience .As the piece ended with its resounding martial strain, the auditorium roared with applause. The girls had played well—Beethoven's "Moonlight Sonata" brought an enthusiastic applause— but the only boy had made the biggest hit with the audience.

Bill had been the last one to play, and as he made his exit about a dozen of his classmates, boys and girls, rushed up to him. Amid the many expressions of congratulations, someone grabbed his hand. "Boy, you were great!" It was Ralph. "I didn't know you could play a piano like that," he beamed with sincere admiration.

"By the way, Bill," he added, "we need a fellow like you on our football team next season," "Uh," Ralph hesitated, "do you think I could learn to play a piano like you do?"

"You could if you tried," Bill assured him. "What do you say? If I play football with you, you'll have to learn to play the piano."

"It's a bargain," agreed Ralph. "I can't wait to get started."

"Good!" replied Bill. "If you work hard, maybe I'll let you play a duet with me sometime," he added with a wink and a grin.

"What I want to do," confessed Ralph awkwardly, "is to play hymns for church like you do."

"That's fine, Ralph," Bill responded. "If I can help, I'll be ready and willing."

As Bill said "Goodnight" and walked out of the auditorium, he knew that instead of being regarded as a sissy, he had the profound esteem of Ralph as well as all his classmates. But it was that inner feeling which warmed his heart with the realization that he had made an important step toward his cherished goal—that of concert pianist. Of no less immediate importance to Bill, he was convinced that he had made a friend of Ralph, whom he believed would study piano and perhaps be able to play hymns for his own church some day.

"The Bible Truth."

Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

7 — 1969

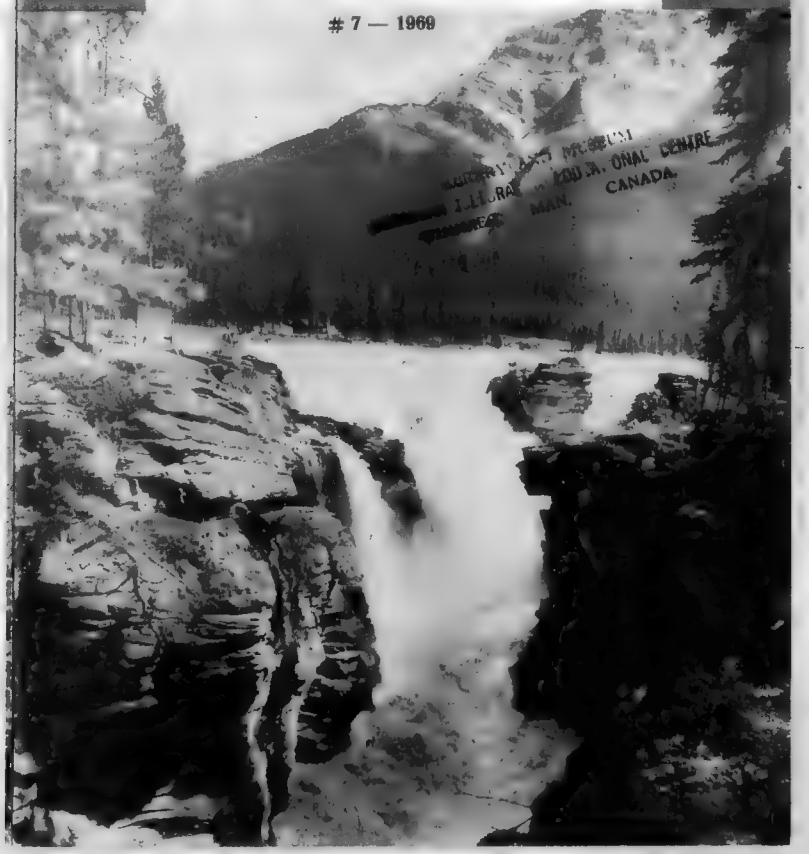

CANADA

ЗМІСТ

Небезпека поділу 1
Походження демократичних свобід 5
Наука — дитина християнства. Д. Ф. Сіменс 7
Святі. М. Фесенко 12
Дійсна причина недолі 15
Малий Катехізм Пресвітерської Церкви 16
Night Call by B. M. Applegate (by courtesy of the "Bible Truth") 21

Front page picture: Athabasca Falls-Jasper (Alberta Government Photograph).

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Рік XXX. Ч. 7. 1969 VOL. XXX. № 7.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

НЕБЕЗПЕКА ПОДІЛУ

"Ірод післався, взяв Йоана та зв'язав його в темниці... Ірод бо боявся Йоана, знавши його, як чоловіка праведного й святого, то й беріг його, й слухаючи його, багато робив, і залюбки його слухав" (Марка 6:17а, 20).

Ірод, про якого тут мова, був сином Ірода Великого, Який хотів убити Немовлятко-Христа і наказав повбивати дітей у Вифлеємі. Він вдався в свого батька своєю жорстокістю та розпусним життям, хоч; правда, він не успадкував його здібностей. Сьогодні ми на підставі подій, описаних в Євангелії, спробуємо відтворити причини його падіння та руїни, а тим самим остерегти себе перед подібною небезпекою.

1. Ірод встає перед нами зі сторінок Євангелії, як приклад людини, яка була поділена в своїм житті й переконаннях. І цей поділ стає джерелом неспокою та пирводить до конечної руїни. Він одружився з дочкою арабського царя Арета. Але, зустрівши Іродіяду, жінку свого брата, він сподобав її. Тому він відіслав свою жінку до батька, а почав жити з Іродіядою, яка мала дочку від свого чоловіка. Іродіяда доводилась Іродові племінницею. Цар Арета, щоб відомститись, пішов війною на Ірода і розбив дощенту його військо. Після тієї поразки Ірод уже ніколи не міг прийти до сили. Ці вчинки Ірода були відомі всім і Йоан Хреститель перед усім народом казав Іродові, що він не повинен жити з жінкою його брата. Цей сміливий виступ Йоана викликав лють Іродіяди. Ірод ув'язнив його в своїм замку і Іродіяда шукала нагоди, щоб заподіяти смерть Йоанові бо поки він був живий, вона не мала певности, що він свого часу переконає Ірода залишити її. У відношенні до Йоана Ірод є типічним прикладом двоєдушної людини, яка є поділена в своїй льояльності та переконаннях. З одного боку Іродіяда притягала його до себе і він хотів з нею жити, а з другого боку він боявся Йоана. Це є цікавий приклад, коли начальник боїться свого в'язня. Зброєю Йоана була його святість, бо праведність дітей Божих — це їхня найсильніша зброя. Ірод знав, що Йоан є святим та праведним, а тому боявся його. Іродіяда намагалася вби-

ти Йоана, але Ірод не дозволяв їй цього. Навпаки, він беріг його, залюбки слухав його і багато робив за його словом. Серце й воля Ірода були поділені. Він хитався поміж вимогами Іродіяди та докорами Йоана.

Цей опис змальовує нам характер багатьох людей. Поважне число членів церкви знає свій обов'язок, але не виконує його. Їхня воля поділена. Не раз якась маленька річ стоїть нам на дорозі до повного миру та благословення. Ми знаємо, що та річ є погана, а все ж таки ми толеруємо її. Такий стан спричиняє постійну боротьбу й неспокій. У той час як Ірод силкувався догодити собі бенкетами й забавами, його веселість порушували думки про Йоана за гратами. Навпаки, коли Ірод залюбки слухає Йоана, його задоволення затруювалось гадкою про Іродіяду.

Причиною такого стану завжди є брак бажання позбутись якоїсь неправди, навіть і малої, в нашім житті та непохитно йти за голосом сумління згідно з Божим Словом. Ірод мав нагоду стати спокійним, радісним і щасливим. Його ім'я могло б бути великим благословенням для людей. Ми могли б читати про нього речі, що наповняли б нас пошаною й подивом до нього. Йому треба було тільки вибрати для себе ту дорогу, що про неї проповідував йому Йоан. Він мав одного дня сказати Іродіяді: забери свої речі та йди, бо ми зробили гріх. Коли й ви в житті відчуваєте брак благословення і непостійність, то у вашім серці напевно є якийсь гріх, з яким вам так тяжко розстатися, як колись Іродові з Іродіядою.

Подібний стан переконання чи браку його може супроводитись прихильністю до слова правди. Людина може любити благовістя, радо його слухали, але без наслідків у практичнім житті. Для багатьох людей християнство полягає в слуханні слів, яких вони ніколи не виконують.

2. Такий поділ віри й сумління необхідно кінчається катастрофою. Так сталося з Іродом. Подібна доля загрожує кожному віруючому, який не зробить остаточного й рішучого вибору в житті. Ірод не хотів убити Йоана, а все ж він вбив його. Цей злочин завершив один з бенкетів Ірода, що він влаштував своїм вельможам. Салом, дочка його коханки, догодила Іродові танками. Там, де є гріх, завжди буде деградація всього оточення. Мала дівчина на тому бенкеті почала догоджувати п'яному зібранню похітливими східніми танцями. Коли Ірод пообіцяв їй усе, що вона схоче, то дівчина за порадою матері зажадала голови Йоана. Ірод сповнив її жадання, виправдуючи себе обов'язком виповнити клятьбу. Цікаве протиріччя. Ірод боїться порушити свого слова, але не жахається зробити куди більший

злочин, а саме, — обезголовити праведного чоловіка... Поділ волі приводить до звиродніння морального судження. Ця подія, де кров і пожадливість займають головне місце, наочно зображає нам неминучість кінця двоєдушности в питання. віри. Велике зло, що починається з малого, спонукало поступово Ірода до жахливого злочину. "Чи твій слуга є псом, щоб робив таке?" Пес, чи ні, а все ж таки він зробив таке. Вимоги сумління й переконань, що ми їх нехтуємо виконувати, рано чи пізно приведуть до катастрофи. Спочатку Ірод мав досить сили сказати Іродіяді тверде "ні" на її вимогу заподіяти смерть Йоанові. Але опісля при іншій нагоді, коли Іродяда мала досить часу, щоб вплинути на Ірода, він сам наказав стяти голову людині, яку він любив слухати.

Ця подія мала б пригадати нам обов'язок твердо сказати "ні", коли цього треба. В світі, що ми живемо, є стільки спокус, що спосібність сказати категоричне "ні" і дотримати це слово є однією з важливих справ.

3. Труднощі Ірода не закінчилися з смертю Йоана. Бо хоч Йоан і вмер, але сумління Ірода продовжувало діяти, як воно й діє в кожній людині. Коли рознеслась чутка про всі чуда, що Христос робив, то вона дійшла і до Ірода. У той час, як одні казали, що це Ілля, то інші люди думали, що то Пророк, але Ірод передусім мав своє пояснення. "Це є Йоан, якого я стяв". Ірод помилився, бо то не був Йоан, якого він обезголовив. Однак його слова вказують на невсипущу працю сумління в людині. Ірод не забув Йоана, ані свого злочину. Кожна подія пригадувала йому смерть праведника.

Так є зі всіма людьми. Часом люди думають, що їхні погані вчинки пройшли, але ось трапиться якась річ і знову мертвець оживає, стає при дверях і нечистий вчинок голосно стукає в двері. Немає такої плити, що могла б привалити назавжди зробленого лиха. При найменшій оказії воно знову встає з домовини й парадує перед вами. Ірод міг казати, що це не він винний у смерті Йоана, а дівчина Салом, або його клятьба, або Іродіяда, або вельможі того часу, або вино, що він пив. Але його сумління казало йому: "Це ти зробив!" І ми мусимо з жахом визнати наші лихі вчинки, як колись Ірод: "Це той, якого я стяв".

4. Вчинок Ірода мав далекосяглий вплив на його характер. Після цього жахливого злочину Ірод ще більше закаменів у своїм серці та став безчулим. І ця закаменілість врешті зросте в кожній людині, що має двоєдушні переконання та пробує догодити і світові, і Богові разом. Перед судом Пилат послав Ісуса Христа до Ірода, щоб примиритись із ним, і в той же са-

мий час, щоб позбутись відповідальности за суд над Христом. Пилат відіслав Ісуса Христа до Ірода тому, що ніби той був під його юрисдикцією. Уявіть собі Господа людей і анголів, Якого два здеморалізовани людожери посилають один до одного для взаємної втіхи.

Коли Христос стояв перед Іродом, то Ірод втратив і решту свого зацікавлення духовними справами, яке він виявляв перед Йоаном у в'язниці. Все, чим він цікавився тепер, це дитяче бажання побачити щось незвичайне, побачити якесь чудо. Він сподівався, що Христос задемонструє перед ним якесь чудо, як це робили чарівники, і таким чином він буде мати розвагу. Він питав Христа багатьма словами. "Він же не відказав йому" (Луки 23:9). Причиною цього мовчання Христа було виконання наказу: "Не давайте святого собакам і не кидайте перел свиням". Христос знав стан Ірода, до якого він дійшов, а тому на запити Ірода Він мовчав. Йоан був передвісником Христа .Отже Йоан проголосив усім і Іродові про прихід Спасителя: "Ось Агнець Божий". Але тепер, коли Агнець Божий стояв перед Іродом, Ірод втратив спосібність пізнати його. Серце Ірода обернулось у камінь. Він мав для Христа лише насмішки і ганьбу. Ця нечуліть Ірода є результатом його початкової подвійности та поділу його волі і сумління.

Так само і нам тепер треба знати, що те, що ми залюбки слухаємо Слово Боже, не є гарантією, що ми добре закінчемо своє життя. Ірод слухав Йоана і кінчив зле. Ми повинні слухати Боже Слово й виконувати його в щоденнім житті. Ми повинні об'єднати нашу волю, сумління і серце навколо одного бажання виконувати те, що ми чуємо, і не бути двоєдушними, але сповняти всім серцем накази Господні. В іншому випадку ми можемо дійти до такого стану, коли Бог перестане відповідати нам.

А. М.

РИМО-КАТОЛИЦЬКІ РЕЛІКВІЇ

Римо-католики вважають за єретика усяку людину, яка відмовляється шанувати чи поклонятись їхнім реліквіям.

Нижче ми подаємо список деяких римо-католицьких реліквій. Багато з них можна побачити по церквах на світі ще й нині:

Волосся св. Марії Магдалини; Каміння, що ними вкаменовано св. Стефана; Черевик з правої ноги апостола Петра; Ліхтар Юди Іскаріота; Хвіст осла Валаама; Кавалок мотуза, на якім повісився Юда. І так без кінця.

("Чорчман")

ПОХОДЖЕННЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ СВОБІД

Найважливіші права і свободи громадян, що ми ними користаємось на цьому континенті, є стисло релігійного походження і постали вони в наслідок боротьби протестантів за елементарні людські права. Без протестантизму цих свобід у Західній Європі не було б, як їх фактично нема в Південній Америці або за залізною заслоною. Поширення євангельського світогляду завжди пов'язане з піднесенням людської гідности й усталенням правдивої демократії.

Свобода преси, свобода слова, свобода зборів, право на справедливий суд, право тих, кого обвинувачується в якомусь злочині, відмовитись свідкувати проти самого себе (згадайте при цім "совєтські сповіді"), право знати характер обвинувачення, право на людське трактування у випадку арешту та інші права людини здійснилися і поширились лише в наслідок успішної боротьби євангеликів за релігійну свободу.

Візьмемо, наприклад, свободу слова. Це є свобода прилюдно висловлювати свої погляди на всякі політичні теми, це право включає свободу критики уряду. Свободу слова вважають тепер за політичне право. Свобода поліичного слова в історії прийшла порівнюючи недавно. Породили цю свободу боротьба протестантів в Європі і в Америці за свободу релігійного слова. Нікому не приходило й на думку мріяти про політичну свободу слова, коли протестанти почали домагатись свободи релігійного слова. Це була боротьба за право громадян висловлювати свої релігійні думки, які традиційні церкви вважали за єретичні. Свобода релігійного слова не прийшла легко. В довгій боротьбі, переслідуваннях, крові та муках здобула перемогу свобода релігійного слова і то лише в наслідок змагань і мучеництва багатьох тисяч протестантів.

Логічно і неминуче з свободи релігійного слова випливав висновок, що коли людина має право вільно говорити на релігійні теми, то вона має право говорити вільно і на політичні теми. Якщо людина має право вільно висловлюватись в найважливіших питаннях життя вічного, тим більше вона має право говорити про дочасні питання. Таким чином свобода слова виросла з релігійної свободи й укріпилась на цьому континенті. Там, де горожани не мають свободи релігійного слова, не можливе існування свободи і політичного слова. Це правило ілюструється в наші дні усіма тоталітарними державами: католицькими, православними й атеїстичними.

Це саме стосується і до постання свободи преси. Спочатку протестантів палили живцем навіть за друкування Біблії живою народньою мовою. Одним з найвищих осягнень пуритан було те, що вони виборолили право вільно друкувати релігійні книжки, трактати і документи. Коли це релігійне право було усталене, цю думку перенесено і на світські книжки. Вищенаведене стосується і свободи зборів. Тепер цю свободу розуміють як право громадян збиратись для вільного обмірковування різних політичних справ або для протесту. Спершу боротьба почалась навколо права вільних релігійних зборів для тих, хто не погоджувався з традиційними церквами. Цю свободу виборoли протестанти великою ціною і мучеництвом у державах, опанованих кліром.

За ці свободи євангелики мають змагатись знову в тоталітарних державах і за залізною заслоною. Поширення протестантизму і всі людські свободи є нерозривно пов'язані.

Заборона змушувати громадян тортурами до признання своєї вини та заборона нелюдських тортур у всіх цивілізованих країнах вивинулася з боротьби протестантів проти судів над єретиками і проти інквізиції. Лише коли протестанти виборoли для себе ці права і свободи — їх перенесено згодом і на світське та політичне життя. Світські свободи логічно слідували за релігійними.

Євангельський рух релігійно узасаднював зверхню гідність людини та її права на людяне трактування, бо за неї умер Господь. Це підносило вартість людини і давало кожному віруючому духову силу боротись за цю Божественну гідність. Ані держава, ані традиційні церкви не змогли побороти ці змагання протестантів, бо правда має більшу потугу, ніж брутальна сила .Не треба бути пророком, щоб знати, як закінчиться боротьба тоталітарного атеїзму в "совєтах" з людськими свободами, або боротьба католицизму в Південній Америці.

Історія часто повторюється. Лише євангелики посідають ту силу, що принесе перемогу над рабством. Цілком зрозуміло, що релігійні свободи були джерелом і підставою усіх політичних свобід в Англії, Північній Америці і багатьох країнах Західньої Европи.

Коли держава була примушена дати релігійні свободи своїм громадянам, вона мусила дати й усі інші свободи.

Якщо ми погодимось на право кожного громадянина визнавати Бога так, як йому здається найкращим, тоді повне відділення церкви від держави стає логічною конечністю. Цей ясний висновок багато з українських ритуалістичних і світських провідників відмовляються зрозуміти. Вони готові визнати право громадянам визнавати Бога так, як їм подобається, але в той же час намагаються, щоб держава дала якесь упривілейоване становище для їх церкви.

Перше не в'яжеться з другим, бо право на свободу релігійного віровизнання пов'язане з свободою від оподаткування для утримання якихсь інших церков. Це не буде ніякою свободою, коли уряд, зібравши податки з протестантів, буде за ці гроші утримувати в якійсь мірі ритуалістичні церкви.

В такім становищі є внутрішня суперечність, яка шкодитиме як державі, так і церкві. В наші дні всі країни на світі визнають теоретично право громадян на свободу віровизнання, але лише в країнах з поважною кількістю протестантів ці свободи перестають бути клаптиками паперу, а перетворюються в закони.

Українські церковні ієрархії ритуалістичних церков за кордоном перебувають в прикрому ідеологічному становищі. Вони користуються свободою віровизнання, яке виробили протестанти, але самі відмовляють цих свобід тим українцям, які користаючись цими свободами, стали думати відмінно від традиційних церков.

Декотрі ієрархи навіть пишуть пашквільні трактати проти своїх протестантів, в той же час шукаючи ласки у протестантів чужинецьких.

Ритуалістичний український клір мусів би радикально переглянути своє ставлення до питання релігійних свобід. На українських землях, після звільнення їх від комуністів, всяке інше становище, окрім відвертого і чесного визнання повної релігійної свободи для всіх громадян, український народ суворо засудить разом із носіями релігійної нетолерантности.

НАУКА — ДИТИНА ХРИСТИЯНСТВА

Д. Ф. Сіменс

(Перекладено з журнала Американського Наукового Товариства. Д. Ф. Сіменс є професором університету).

Наука і релігія сьогодні вважаються, що вони ніби є розлучені, а навіть у певнім конфлікті. Ніхто інший, як Айнштайн сказав нам, що "через це легко зрозуміти, чому церква завжди поборювала науку та переслідувала їх посвячених людей". (Ці переслідування не можна приписувати всій церкві. В середні віки вчених переслідувала так звана "свята інквізиція" Римо-

католицької Церкви. Євангелики здебільшого завжди обстоювали свободу совісти та знання. Ред.)

У такій ситуації для нас часом трудно усвідомити, що наука в дійсності є християнською за її походженням і продовжує носити ознаки своєї генези. Коли б це не так, то чому, наприклад, греки не розвинули модерної науки. Вони, натурально, мали мислителів, що могли це зробити. Талес, який передсказав затьмінння 28-го травня 585 року, був наочно з природи задуманим, бо, як оповідається, одного разу він ішов, стежачи за зорями, та впав у криницю. Піфагорейці відкрили закон гармонії і вібрацію струн, але далі не пішли. Платон був генієм і першоклясним математиком. Другий геній Аристотель розвинув науку логіки, зібрав факти і лишив велику кількість праць. Поруч них було багато математиків. Евклід створив геометрію. Архимед поширив геометрію в сполученні з колом. Аполоній з Перги розвинув теорію кінетичних секцій. Ніхомахус із Гераси вивинув систему, якою можна було оперувати величезними числами, такими, як квінтільйони. І все ж таки з усією математичною і логічною спосібністю греки й римляни, які слідували за ними, ніколи не розвинули емпіричної науки. Чому?

Усі греки вважали, що годі зрозуміти світ досвідом. Бог Платона був тільки Майстром, а не Творцем, цебто працівником, який намагався робити те, що було йому досяжне. Але матеріял ніколи не виходив точно. Завжди були неточності, плюси й мінуси, і бракуюче знову якось попадало до доброї скрині. Тому Платон повторно твердив, що годі мати науку про речі, а тільки про ідеї.

Арістотель, який наслідував Платона і який став головним філософом середніх віків, не мав навіть Творця. Для нього Бог у відношенні до речей був конечною формою, яка реагувала на вічну первісну матерію і так витворювала все, що є в світі. Так усе, окрім Бога, було випродуковане комбінацією раціональних зрозумілих форм із безформною, нераціональною, незрозумілою матерією. Тому (за твердженням Аристотеля) нема потреби пробувати зрозуміти речі. Годі людям їх зрозуміти, бо вони своєю суттю не мають сенсу (значення).

Аристотель згодом, після того, коли Аквін покропив його "святою водою" у своїм творі "Summas", був найвищим авторитетом для більшости християн. Аквін визнав Бога Творцем, але затримав науку Аристотеля про матеріял, що робить речі незрозумілими. Пізніше протест проти мертвої руки Аристотеля зробив Галилея батьком модерної науки.

Грецькі атомісти, яких дехто вважає за основоположників певної науки, не стояли краще. Геракліт вірив, що всі речі

є в стані вічного руху, так що ніяке знання про них неможливе. Пізніше наслідник Демокріта й Епікура в творі "De Natura Rerum" написав, що "наш світ було зроблено в наслідок раптової і невпорядкованої колізії та різноманітного, випадкового безцільного збігу та з'єднання атомів". Не могло бути науки випадковостей. Ніхто не є таким необачним, щоб шукати порядку там, де він є певний, що існує тільки безладдя й ілюзія. Через це греки ніколи не зверталися до природи в своїх шуканнях. Навпаки, замість цього, вони вдалися до розуму, до раціонального впорядкованого світу думки, до математики.

Без сумніву, тепер вклад греків у науку є істотний. Без математики й логіки наука не могла б взагалі постати. Але, крім цього, абсолютно потрібне щось ще інше, а це віра у впорядкованість, віра в раціоналність і доцільність світу. Звідки постала ця ідея? Вона походить з Книги Буття 1:1. "У початку створив Бог небо та землю". Також Павло говорить про Бога в Посланні до Ефесян 1:1: "Хто чинить усе по раді Своєї волі". Християнин вірить, що світ має порядок тому, що він був створений Богом, Творцем усякого порядку, Тим, Хто є Правдою і Словом. При цім треба пам'ятати, що "Слово" або "Логос" так само значить найвищий Розум.

З цими поглядами сполучене твердження, що людина є раціональною в такий самий спосіб, як і Бог є раціональним, хоч і в більш обмежений спосіб, бо людина була створена на образ і подобу Божу. У наслідок цього людина може думати думками Божими за Ним. Це є мотивуюча сила для науки. Гвайтгед (визначний філософ нашого часу. Ред.) так висловився про це переконання: "Без цієї віри, подивугідна праця вчених була б без надії. Це є рушійна сила досліду, що існує таємниця, яку можна відкрити. Коли ми порівняємо цей тон думок в Європі окремо з напрямком інших цивілізацій, то з усього видко, що є лише одне джерело його походження. Вона (ця віра) мусила походити з середньовічного твердження про раціональність Бога, уявленого з особистою енергією Єгови і раціональністю грецького філософа. Кожна подробиця була доглянена та впорядкована і дослід природи лише міг виправдати віру в раціональність". Але християнство є навіть ще більш вирішальне, ніж це. Фактом є, що наука ніколи ніде не розвинулась, окрім країн, де були християнські впливи. Фактично, вона появилась один раз. Так само є інформуючим відмітити, що наука поширилась головно там, де Біблію люди читали найбільш свобідно. Галилей розглядав подібності й різниці поміж Богом і людиною. Якщо Бог і людина знають світ, то в чім полягає подібність?

Бог не має змислів чуття, як людина, тому етичність не може бути лише на підставі змислів. Що людина може мати спільного з безконечним премудрим Богом? Галилей каже: "Щодо правди, про яку математичні приклади дають нам знання, вона є та сама, що її знає і Божественна Мудрість, але... спосіб, яким Бог знає безконечні пропозиції (в той час як ми розуміємо лише деякі) є безмірно більш звершений, ніж наш". Кеплер мав такий самий погляд. Він твердив: "Бог хотів, щоб ми пізнали ці закони, створивши нас на Свій образ, щоб ми могли брати участь у Його власних думках". Бо що існує в людському розумі поруч фігур і величин? Лише оті, що ми їх можемо похопити в правильний спосіб, і якщо побожність позволяє нам так висловитись, наше розуміння в цім відношенні є таке саме, як і Божественне, принаймні так далеко, як ми є спосібні похопити щось із нашого смертного життя... бо Божі ради недослідимі, але не Його матеріяльне сотворіння".

Цей погляд існує і сьогодні в науці, але в світській формі, бо і далі панує твердження, що людина може розуміти всесвіт, застосовуючи математику. Певно є і ті, хто заперечує, що всесвіт є раціонально організований. Але й ці поводяться так, як би світ можна було зрозуміти. Вони продовжують робити відкриття, але вони не можуть дати пояснення, чому ми можемо розуміти речі. В дійсності вони стають дещо смішними, бо їх основна віра, позбавлена великих слів і скомплікованих фраз, є: всесвіт є впорядкованим тому, що я є впорядкований; всесвіт є зрозумілим, бо я його роблю зрозумілим. Що ж до інших, які не йдуть так далеко? Вони вірять, що світ є раціональним, і що людина є раціональна, але вони не вірять у Бога. Вони стоять перед проблемою ,на яку вони не можуть дати відповіді, чому людина і всесвіт так пасують один до одного? Вони можуть так вірити лише сліпою вірою. Такими є саме ті, хто звичайно обвинувачують християн у легковірності.

Філософ Е. Бурт написав про них: "Вони похопили, що всесвіт Ньютона без Бога мусить бути світом, у якім осягнення і певність знання є певне та стисло обмежене, якщо в дійсності існування знання є зовсім можливе".

Утакий спосіб вони тримаються своїх поглядів усупереч серйозним сумнівам щодо вартости будьяких заключень, що вони можуть мати. І тому я обвинувачую їх у сліпій вірі, замість приписувати їм розумну віру.

Є ще інший християнський елемент у розвитку науки. Велика частина наукового розвитку походить від турбування потребами інших, цебто від милосердя та співчуття. В такий спосіб молився Ф. Бейкон: "Тому, зважаючи на те, що ці речі не залежать від мене, на початку праці як найбільш покірливо й гаряче молю Бога Отця, Бога Сина і Бога Духа Святого, щоб, пам'ятаючи терпіння людства і паломництво цього нашого життя, в якім проводимо наші короткі й злі дні, вони визнали за потрібне через мої руки наділити людську родину новими ласками". У своїм "Поступі знання" він знову зауважив, що наука є "для слави Творця і помочі людського стану". Під натиском поглядів Бейкона, Королівське Товариство в Лондоні було засноване для "великого замислу, щоб поліпшити природне знання... все для слави Божої, для шани і поступу цих царств та всесвітнього добробуту людства".

У додаток до цього, чесноти науковця, ці наставлення, що роблять науку можливою, включають правдивість, чесність, порядність, тихість, терпеливість і співпрацю — повищі чесноти з-поміж інших зазначені майже у кожнім реченні. Всі вони є християнськими чеснотами, що їх перебрала наука та які наука підтримує, хоч і сама відійшла від свого християнського походження.

І хоч є деякі вчені, які заперечують цінність цих чеснот, вони продовжують їх притримуватись. Так навіть у запереченнях християнства, які так поширені сьогодні, наука продовжує носити познаки її християнського походження. Дійсно, спроба усунути християнську частину науки знищить усяку можливість науки.

"Хоч би все небо папером було,
Хоч би все море чорнилом було,
Зорі б на пера всі перекувать,
Анголи б сіли там пірям писать,
То не списали б — так мудрий пророк,
Мудрости Божої ввік".

Іван Франко

ЙОСИП ГАЙДН

Композитор Йосип Гайдн написав: "Часто, коли необхідно боротись самому з різноманітними перешкодами й мої сили стають невистачальними, хтось шепоче мені на вухо: Так мало людей веселих і задоволених своїм життям. Горе і турботи переслідують людину всюди. Може твоя музика колинебудь стане джерелом, з якого зігнута журбою людина одержить потіху, спокій і радість".

"Кожний, яко ж прийняв дар, так ним нехай служить один одному, як добрі доморядники всякої благодаті Божої".

(1 Петра 4:10).

"Духовне Пробудження".

СВЯТІ

"І бачили вони Бога, та їли і пили" (2 Мойс. 24:11).

Значення слова "святі" в Святім Письмі.

У Старім Завіті вжито слова "кадош", а в Новім — гагіої". Ці слова перекладено українським словом "святий" або "святі". У першу чергу слово святий означає відношення до Бога проголошенням, що людина є Божою посілістю. Це не є опис характеру людини, але вказує на вибір Божий і залежність віруючого від Бога. Отже, святий не є той, хто є досконало добрий, чи той, хто осяг вищого щабля доброти, — але той, кого Бог покликав бути Його дитиною. Через це апостол Павло звертається до віруючих у Римі з такими словами: "Усім вам, що єсте в Римі, любленим від Бога покликаним святим благодать вам і впокій від Бога Отця нашого, і Господа Ісуса Христа" (Римл. 1:7). Бути святим є абсолютним обов'язком для всіх, а не осягнення певного щабля праведности для визначних. Проте поклик Божий є нерозривно пов'язаний з праведністю, тому людина, покликана Святим Богом, має прагнути праведности та рости в ній, як доказ її покликання.

Дві важливі помилки в навчанні традиційних церков.

Традиційні церкви витворили культ святих, що є не чим іншим, як формою політеїзму. Вони зробили дві незвичайно великі помилки в своїм навчанні під впливом поганства: проголосили з одного боку, що людина спасається ділами закону (своїми учинками); з другого боку (наслідуючи маніхейців) вони ствердили, що людське тіло є джерелом гріха, забуваючи, що сатана не має тіла, проте грішить. Сполучення цих двох хибних наук породило всі збочення життя в ритуалістичних святих. Ці святі прагнули догодити Богові й осягнути спасіння, але хибно навчені, скерували свою енергію головно на катування свого тіла й репресію природних бажань. У результаті цього вони витворили подивугідні приклади скаліченого життя. Що ці часто щирі, але зведені люди виробляли над своїм нещасним тілом і життям, є не до уявлення. Їх можна поділити на категорії: стовпників, печерників, лісовиків, постників, немитих і т. д. Це в залежности від того, на яку муку тіла вони робили наголос. Одні просиджували на стовпах все своє життя, інші, як дикі звірі, жили в печерах, треті — морили себе постійним голодом, ще інші — катували тіло, не спали, сиділи по вуха в болоті й т. д. Це все робили ніби на славу Божу, а людям, як приклад

наслідування. В той час як наш Господь посилав Своїх учнів, правдивих святих, жити в світі й поміж людьми та повелів їм навчати, зціляти, годувати й любити всіх людей.

Гріх ідольства.

Найгіршою рисою культу святих — це примітивне ідольство, суворо заборонене в Святім Письмі під загрозою вічної погибелі. "Ідолопоклонники царства Божого не наслідять". Під впливом критики євангеликів традиційні церкви почали розрізняти поклоніння святим від поклоніння Богові. Вони кажуть, що вони святих шанують, а поклоняються лише Богові. Це просто тільки вимівка. Такими словами маскуються вчинки ідольства. Перед святими горять свічки, священики кадять їм, святих благають про поміч у щоденних потребах, як, наприклад, про здоров'я, про працю, про допомогу щодо вічного життя тощо. Перед образами святих миряни стають на коліна і моляться до них. Ці самі форми поклоніння нарід вживає й у відношенні до Бога. Окрім цього, молитви до святих зі всіх кінців землі та про різноманітні справи вказують на віру людей у те, що святі є всюдиприсутні та всемогутні. Це вже нічого інше, як звичайне ідольство, гостро заборонене Святим Письмом. Віруючий повинен молитись і поклонятись тільки одному Богові, бо нам не дано жодного іншого імени, яке ми мали покликувати в наших молитвах (Діяння 4:12).

Фальшивість науки про святих недавно була зілюстрована папським проголошенням, на підставі якого поверх 200 святих було здеградовано до рівня звичайних смертних людей, цебто миряни могли до них молитись або ні, але ті святі ніколи не володіли вищою силою, щоб людям помогти. Отже, папським декретом їм відібрано надприродні сили. Сорок святих потерпіли ще більшу шкоду, бо Ватикан проголосив, що вони зовсім не існували. Отже після того, як пройшли сотки років і тисячі богобійних мирян спалили тонни воску й ладану перед образами святих, вважаючи, що те добро, що їм прийшло в їхнім житті, походило від тих святих, тепер виявилось, що ті святі взагалі ніколи не існували. Люди витратили великі суми грошей за молитви церковної ієрархії до тих неіснуючих святих на те, щоб сьогодні переконатися, що то було марнотратством грошей і часу. Зліквідовано таких славних в Україні святих, як: св. Юрія Переможця, св. Миколу Мерлікійського, св. Варвару й багато інших. У цій чистці найбільше потерпіли святі жіночої статі й нарід не знає чому.

Серед одиниць з-поміж українського православного проводу так само знаходимо велике невдоволення з приводу того, що окупанти українських земель використовували культ святих

у традиційних церквах, аби привчати українців вважати чужинців за щось вище. У цій цілі майже всі святі в православних і українських католицьких церквах, за малим винятком, були й далі є чужинецького походження: російського, грецького. Ця довголітня практика викликала серед українців почуття меншовартости. Про це один з найвизначніших православних нашого часу митрополит Липківський висловився недвозначно: "Ми мусимо сказати, що на наших православних святцях відбилась ще одна хиба, яка вже не досить личить церкві. Коли розглянемо наш сучасний православний календар, то побачимо, що найбільш там святих з грецької й російської нації. З інших народів коли й вміщені святі, то хіба такі, яких уже не можна було обминути". "Церква і Життя" ч. 3 (36).

Отже, під кожним оглядом — навчання Святого Письма, релігійним, раціональним, національним та просто з кута зору здорового розуму — культ Святих у ритуалістичних церквах є хибним, непотрібним, надуживаним і наскрізь шкідливим.

Як можна стати дійсно святим?

Згідно з навчанням Святого Письма кожна людина може стати святим у повнім значенні цього слова, прийнявши Ісуса Христа, як свого особистого Господа та Спасителя. Увірувавши, людина приймає обов'язок служіння й любови до інших людей. Тому збори правдивих святих будують школи, шпиталі, посилають місіонерів, обстоюють на кожнім місці права покривджених, понижених і бідних людей. Вони дбають про своє тіло, як про храм Святого Духа, піклуючись здоров'ям і життям з одного боку, а уникаючи п'янства, наркотиків, непоміркованости й усякого іншого надужиття, що приносить шкоду здоров'ю й душі, з другого боку.

В усім цім кожний правдивий святий за Святим Письмом завжди є свідомий своєї недосконалости й обмежености. Він знає, що він ще не досяг мети й перед ним стелиться безконечний шлях щоденного освячення, щоб бути подібним до свого Небесного Отця.

М. Фесенко

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
Ірвінгтон, Нью Дж.
Богослужения о 11 год. рано щонеділі.

ДІЙСНА ПРИЧИНА НЕДОЛІ

У цей час майже всі українські часописи, окрім євангельських, містять довги статті, пропагуючи культ діви Марії, як Божої Матері, як "опікунки українського війська" та всього українського народу. Це не означає, що всі редактори цих часописів самі вірять у ці речі. Як один із них висловився на поставлений запит, як він, освічена людина, може друкувати подібні речі, — що він самий не вірить у це, але люди вірять і люблять читати про це, отже, для них він і друкує. Не один оглядається на впливи церковної ієрархії на його читачів. Проте відповідальність, як авторів статтей, так і самих редакторів, є велика.

Як деякі редактори, так і деякі священики, роблять все це лише "для темного народу". Поширено культ діви Марії і серед кубанських козаків. Найбільше пишеться про діяльність Діви Марії на уявну користь українців і козаків з нагоди свята "Покрови Пресвятої Богородиці". Між іншим, сама подія, пов'язана з святом Покрови, ніякого відношення до українців не мала. Подія ніби сталася в Константинополі і належить просто до категорії грецьких релігійних легенд, без усякої історичної підстави.

Як це підкреслює стаття священика Досвіка (ч. 5 "Євангельської Правди"), шкідливість цього культу полягає в поширенні ідолопоклонства (Маріолатрії) і, як таке, цей культ неминуче накликає гнів Божий на поклонників "Небесної Цариці". Діву Марію належиться шанувати, як матір нашого Господа, як найчеснішу з жінок, але в той самий час, як і кожну іншу людину.

Переглядаючи історію України чи Кубанського Козацтва, ми знаходимо тісний зв'язок поміж побільшенням культу Діви Марії і недолею цілого народу. Чим більш нарід під проводом священиків і несвідомої напівінтелігенції молився до Діви Марії, тим гірше ставало народові і краю. Власне, вся наша історія підкреслює факт, що з жодної катастрофи ані Діва Марія, ані святі нас не врятували. В часи татарської навали, московської окупації, в часи визвольної боротьби, молебні й парастаси до святих і Діви Марії тільки погіршували ситуацію.

Коли москалі розгромили Січ, то ані святі, ані Діва Марія не рятували козаків, а навпаки.

Незаперечна річ, що ніхто на світі не був так побожним і шанобливим супроти Діви Марії та святих, як українці; і незаперечним фактом є, що нікому в історії не було так погано, як нам.

У цей самий час, коли ви поглянете на історію народів, які здебільшого відкинули культи святих і Діви Марії, ви переконаєтеся, що Бог рясно благословив їх. Вони незалежні, багаті та свобідні. Це правило без винятку. Навіть найменші народи серед них користаються добробутом, про який ми, як нарід, лише мріємо. Без сумніву, історія минула й сучасна ілюструє, що є тісний зв'язок поміж релігією народу та його долею.

Зрозумівши науку історії та слідуючи за голосом совісти та здоровим розумом, наш провід повинен би був зреформувати й відкинути нераціональне ідольство. Проте, як стародавні жиди на вигнанні в Єгипті, так і наші вигнанці, у відповідь на наочну заборону Святого Письма, голосу історії та розуму кажуть: "Що ти провадиш нам в ім'я Господне, не послухаємо тебе. А невідмінно чинитимемо те, що сказали уста наші, й будемо кадити богині небесній, і приносити їй ливну жертву, як це ми чинили, ми і отці наші і усі князі наші" (Єрем. 44:16, 16а).

Оця впертість у великій духовій кривді не передсказує нічого доброго для народу та справи, окрім ще гіршої доби. Наочно наш нарід мав велику і гірку науку, але так далеко мало чого навчився.

МАЛИЙ КАТЕХИЗМ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

ПИТАННЯ 57: Яка є Четверта Заповідь?

ВІДПОВІДЬ: Зміст Четвертої Заповіді такий: "Пам'ятай день субітній, щоб святити його. Шість день можна тобі працювати й робити всяке діло твоє. День же сьомий, субота, Господеві, Богу твойому. Бо шість день творив Господь небеса і землю, море й усе, що в них, і перестав дня сьомого; тим благословив Господь субітній день і освятив його"[59]).

[59]) 2 Мойс. 20:8-11.

ПИТАННЯ 58: Чого вимагає Четверта Заповідь?

ВІДПОВІДЬ: Четверта Заповідь вимагає додержування святими Богові призначених часів, що Він їх установив у Своїм Слові, а саме, один увесь день із сімох, який має бути Святою Суботою для Нього[60]).

[60]) 3 Мойс .19:30: "Субіт Моїх пильнуйте і перед святинею Моєю благовійте. Я Господь". 5 Мойс. 5:12: "Держи день суботу свято, як заповідав тобі Господь, Бог твій".

ПИТАННЯ 59: Котрий день із сімох призначив Бог, як суботу, в кожнім тижні?

ВІДПОВІДЬ: На початку світу й аж до воскресення Христа, Бог призначив сьомий день тижня, як суботу в тижні[61]); а від воскресення Христового — перший день тижня, що має бути Християнською Суботою аж до кінця світу[62]).

[61]) 1 Мойс. 2:3: "І благословив Бог день сьомий, і з'ясував його святим: того бо дня спочив від усіх діл Своїх, які вчинив і зробив". 2 Мойс. 16:23: "І каже їм: Це те слово, що говорить Господь: Завтра субота в нас, відпочинок святий Господеві".

[62]) Діян. 20:7: "Першого ж дня в тижні, як зібрались учні на ломання хліба, проповідував їм Павло, хотячи вийти на завтра, і продовжив слово до півночі". 1 Кор. 16:1, 2: "Про милостиню ж для святих, як я розпорядив у церквах Галатійських, так ви і робіть. Першого дня в тижні нехай кожен з вас у себе складає, скарбуючи, як йому ведеться, щоб не тоді, як прийду, складку робити". Відкриття 1:10: "Я був в дусі в день Господень".

ПИТАННЯ 60: Як маємо святити Суботу?

ВІДПОВІДЬ: Суботу ми святимо, якщо ввесь цей день свято відпочиваємо від щоденної роботи, а навіть від таких розваг, що є законні в інші буденні дні[63]) та якщо ввесь цей день проводимо, славлячи Бога разом із іншими або насамоті[64]), за винятком випадків, коли ми потребуємо щонебудь робити в крайній необхідності або задля милосердя[65]).

[63]) 3 Мойс.: "Шість день можна вам робити діло, а сьомого дня, субота, на спочинок, святий збір. Ніякого діла не робитимете. Спочинок це про Господа по всіх осадах наших".

[64]) Ісайя 58:13, 14: "Коли вдержиш ногу твою задля суботи та не будеш цього дня Мого святого своїх забагів чинити; коли буде субота в тебе осолодою, днем Господнім святим, шанованим; а пошануєш її тим, що не робитимеш своїх діл звичайних, не годити своїм примхам і пусторікі слова понехаєш; тоді матимеш осолоду в Господі, возведу тебе певно на висоти землі та насичу тебе насліддям Яковим, предка твого; — це сказали уста Господні".

[65]) Матт. 12:11, 12: "Він же каже до них: Де між вами чоловік, що має одну вівцю, і коли впаде вона субітнього дня в яму, він не візьме та й не витягне її? Як же більше луччий чоловік від вівці? Тим годиться чинити добро і в суботу". Марк. 2:27: "І каже до них: Субота ради чоловіка постала, не чоловік задля суботи".

ПИТАННЯ 61: Що є заборонено Четвертою Заповіддю?

Четверта Заповідь забороняє невиконання або недбале додержування приписаних обов'язків, профанацію дня ледарством або діями, що є грішні самі в собі[66]), або непотрібними думками, словами чи ділами відносно наших буденних занять і світських розваг[67]).

---

[66]) Єзек. 23:38: "Та й ще от що вони Мені чинили: того ж часу погаїли святиню Мою та зневажали суботи Мої".

[67]) Єрем. 17:21: "Так говорить Господь: Стережіть ваші душі, не носіть субітнього дня ніяких тягарів, і не вносіть їх ворітьми Єрусалимськими". Лука 23:56: "І вернувшись, наготовили пахощів та мира, а в суботу відпочивали по заповіді".

ПИТАННЯ 62: Якими доводами підперта Четверта Заповідь?

ВІДПОВІДЬ: Доводи, що на них базується Четверта Заповідь такі: Бог дозволив нам вживати 6 днів у тижні для нашої праці й занять[68]), Бог спеціяльно відокремив один день із сімох для Нього[69]), власний приклад Бога[70]) і Його благословення сьомого дня[71]).

---

[68]) 2 Мойс. 31:15, 16: "Шість день для роботи, але сьомий день, субота, на спочинок, святий день Господеві; кожного, хто роботиме діло в субітній день, скарати смертю. І допильновували мусять синове Ізраїлеві суботи, щоб святкувати суботу в родах їх: Заповідь на віки".

[69]) 3 Мойс. 23:3: "Шість день можна вам робити діло, а сьомого дня, субота, на спочинок святий збір. Ніякого діла не робитимеш. Спочинок це про Господа по всіх осадах ваших".

[70]) 2 Мойс. 31:17: "Між Мною і синами Ізраїлевими знам'я це віковічне. Бо шість день творив Господь небеса і землю, а сьомого дня спочив".

[71]) 1 Мойс. 2:3: "І благословив Бог день сьомий і з'ясував його святим".

ПИТАННЯ 63: Яка є П'ята Заповідь?

ВІДПОВІДЬ: П'ята Заповідь є: "Шануй батька свого й матір свою, щоб довголітен був ти на землі, що Господь, Бог твій, дасть тобі[72]).

---

[72]) 2 Мойс. 20:12.

ПИТАННЯ 64: Чого вимага П'ята Заповідь?

ВІДПОВІДЬ: П'ята Заповідь наказує шанувати й виконувати обов'язки супроти інших осіб, як це їм належиться, відповідно до їх місця і відношення, як старших[73]), нижчих[74]) чи рівних[75]).

---

[73]) 3 Мойс. 19:32: "Перед сивим волосом уставати мусиш і шанувати лице старого, і боятимешся Бога твого. Я Господь". Ефес. 6:1, 5: "Діти, слухайте своїх родителів у Господі, це бо по правді. Слуги, слухайте панів по тілу з страхом і трепетом, у простоті серця вашого, яко ж і Христа". Рим. 13:1: "Усяка душа властям вищим нехай кориться, нема бо власті, коли не від Бога. Які ж є власті, від Бога вони настановлені".

[74]) Ефес. 6:9: "І ви, пани, робіть те ж саме їм, попускаючи їм грізьбу, знаючи, що й вам самим і їм єсть Пан на небесах, і вважання на лице нема в Нього". Ефес. 6:4: "І ви, батьки, не роздразнюйте дітей своїх, а зрощуйте їх у науці і напоминанню Господньому".

[75]) Рим. 12:10: "Братньою любов'ю (бувайте) один до одного ніжні; честю один одного більшим робіть".

ПИТАННЯ 65: Що є заборонено П'ятою Заповіддю?

ВІДПОВІДЬ: П'ята Заповідь забороняє нехтування або невідання належної пошани, або чинення чогобудь, що є проти честі й обов'язків, які належаться кожному на різних місцях і в різних відношеннях[76]).

---

[76]) Рим. 13:7, 8: "Віддавайте ж усім, що треба: кому данину, данину; кому мито, мито; кому страх, страх; кому честь, честь. Нікому ж нічим не задовжуйтесь, тільки любов'ю один одному; хто бо любить другого, закон сповнив".

ПИТАННЯ 66: Якими доводами підперта П'ята Заповідь?

ВІДПОВІДЬ: П'ята Заповідь базується на обітниці довгого життя й успіху (так далеко, як це буде служити славі Божій та їх власному добру) для всіх, хто буде виконувати цю Заповідь[77]).

---

[77]) Ефес. 6:2, 3: "Поважай батька свого і матір: це перша заповідь із обітуванням: щоб добре тобі було і був ти довголітен на землі".

ПИТАННЯ 67: Яка є Шоста Заповідь?

ВІДПОВІДЬ: Шоста Заповідь є: "Не вбиватимеш"[78]).

---

[78]) 2 Мойс. 20:13.

ПИТАННЯ 68: Чого вимагає Шоста Заповідь?

ВІДПОВІДЬ: Шоста Заповідь вимагає всіх законних зусиль для захисту та збереження, як нашого власного життя[79]), так і життя всіх інших людей[80]).

[79]) Ефес. 5:29, 30: "Ніхто бо ще ніколи тіла свого не зненавидів, а годує і гріє його, яко ж і Господь церкву; тим що ми члени тіла Його, від тіла Його і від костей Його".

[80]) Псал. 82:3, 4: "Признайте правду бідному і сиротині; оправдайте нужденного і вбогого. Визволяйте бідолашного і нужденного, спасайте його з руки беззаконних".

ПИТАННЯ 69: Що є заборонено Шостою Заповіддю?

ВІДПОВІДЬ: Шоста Заповідь забороняє відібрання свого власного життя[81]), і життя нашого ближнього несправедливо[82]) та чинити все те, що може спричинити власну смерть чи ближнього[83]).

[81]) Діян. 16:28: "Покликнув же голосом великим Павло, говорячи: Не роби собі нічого лихого, всі бо ми тут".

[82]) 1 Мойс. 9:6: "Хто пролле кров людську, того кров теж проливатиме чоловік: бо в образ Божий створив Бог чоловіка".

[83]) 5 Мойс. 24:6: "Не годиться брати в застав жорна, або жорнового каменя; такий бо життя бере в застав". Припов. 24:11, 12: "Рятуй тих, що їх на смерть ведуть, а тих, що їх засуджено на страчення — чи ж покинеш їх? Скажеш може: Ми про це не знали! Та, може, й той не знає, що вивідує серця? Той, що дивиться тобі в душу, той це знає, й відплатить чоловікові по вчинках його". 1 Йоана 3:15: "Кожен, хто ненавидить брата свого, той чоловікогубець; а ви знаєте, що жоден чоловікогубець не має життя вічного, в ньому пробуваючого".

ПИТАННЯ 70: Яка є Сьома Заповідь?

ВІДПОВІДЬ: Сьома Заповідь є: "Не перелюбкуватимеш"[84]).

[84]) 2 Мойс. 20:14.

ПИТАННЯ 71: Чого вимагає Сьома Заповідь?

ВІДПОВІДЬ: Сьома Заповідь вимагає захування чистоти в нас самих та в наших ближніх у серці[85]), у мові[86]) та в поведінці[87]).

[85]) 1 Солунян 4:4: "Щоб кожен з вас знав, як держати посудину свою у святості і честі". 2 Тимот. 2:22: "Від похотей молодечих утікай; побивайся ж за правдою, вірою, любов'ю, миром з тими, що призивають Господа чистим серцем".

[86]) Ефес. 4:29: "Всяке гниле слово нехай не виходить з уст ваших, а тільки таке, що годиться на збудування віри".

[87]) Ефес. 5:11, 12: "І не приставайте до неплідних діл тьми, а лучче ж винуйте їх. Що бо діється потай у них, соромно й казати". 1 Петр. 3:2: "Дивлячись на чисте життя ваше у страху (Божому)".

ПИТАННЯ 72: Що є заборонено Сьомою Заповіддю?

ВІДПОВІДЬ: Сьома Заповідь забороняє всі нечисті думки[88]), слова[89]) та вчинки[90]).

[88]) Матт. 5:28: "Я ж вам кажу: Хто спогляне на жінку жадібним оком, той уже вчинив перелюб із нею в серці своїм".

[89]) Ефес. 5:4: "Ні безсором і дурні слова, або жарти і неподобне, а лучче дякування".

[90]) Ефес. 5:3: "Блуд же і всяка нечистота або зажерливість нехай і не згадується між вами, як подобає святим".

БОГОВІ ОДНОМУ СЛАВА

Коли професор Самуїл Морзе винайшов електричний телеграф, його спитали одного разу: "Пане професоре, коли ви працювали над своїм винаходом, чи ви часом не знаходили себе в безвихіднім положенні і не знали, як із нього вийти?" "О, так і дуже часто". "Що ж ви тоді робили?" "Скажу вам, тому що публічна опінія цього не знає. Коли я не міг вийти з свого затруднення, я просив Бога, щоб Він дав мені більше світла. Богові належиться слава за все те, що мені удалося зробити".

"Духовне Пробудження".

NIGHT CALL

by B. M. Applegate

Jerry Magnuson looked at the bleak winter landscape with a shiver of distaste. It had been a year since he had frozen both his feet in a sudden, bitter fall storm, but he had not forgotten the intense pain, nor the limp that he still retained.

"Looks like it's going to blow up a good one, Mother," he said, eyeing the scudding gray clouds. "I wish Dad were here."

"Your Father should be in Omaha with the stock by now. But you and I can hold down the fort with the Lord's help." Mrs. Magnuson answered. "I'm going to take the car and run over to Mrs. Gunderson's for a bit. She hasn't been well lately. I'll stop in on old Mr. Spencer if I have time. Take care of things, Jerry."

"Don't stay too long, Mother. This might be a real storm," Jerry said, watching his mother put on her coat.

"I won't," Mrs. Magnuson assured her son.

In a few minutes Jerry saw the blue family car flash out the gate and onto the country road.

Jerry gathered the eggs, fed and watered the chickens, and milked the cows .The cold was growing sharper by the minute. He separated the milk in the milk room off the barn and returned to the house, pulling his coat collar high to shut out the lashing wind. Already stinging pellets of snow were beginning to fall. The storm was settling in just as it had last year, when he'd gone out after some stray sows in the hills and almost failed to come back. God had been good to him in sparing his life. He was grateful that this year there was no necessity to venture out into the storm. Last winter's storm had taught him one thing—fear. Jerry Magnuson was afraid of blizzards!

As he stepped into the warm kitchen, the phone rang.

"Jerry," his mother's voice said. "Mrs. Gunderson's worse. I think I'd better stay with her tonight. Guess I won't be able to look in on Mr. Spencer. I'll be home as soon as I can tomorrow morning .You can manage, I know."

"Sure, Mom," Jerry said, trying to sound cheerful.

He hung up the phone and went to the window to look out into the swirling blanket of white. The storm was getting worse!

He prepared himself a simple supper, then settled down to read a chapter of his history lesson. The big house seemed empty without his Mother. Outside he could hear the wind howling about the corners and shaking the great, bare trees. He snapped on the radio.

"Farmers and ranchers, take notice," the announcer said. "Storm warnings are issued for Nebraska, Colorado, and Wyoming."

Jerry went to the door and put his head out. The snow hid the barns and sheds completely. A fine night to get lost in a blizzard—if a person were fool enough to set out in a storm like this!

The phone rang. Jerry picked up the receiver.

"Hello—"

There was no sound at the other end of the line.

"Hello," he said again. Still no answer. Jerry hung up the receiver and sat down with his book. He had only read a few pages when the phone rang once more.

"Hello," Jerry said. Still no sound...

And then there came a whisper, a mere breath.

"Help! Help!" It was an old man's voice, weak and thin. Then silence.

Jerry stood with the receiver in his hand, his forehead wrinkled. Someone was playing a trick on him. Someone who knew about his fear! Or was it old Mr. Spencer who lived half a mile away? Maybe there was something wrong with the old fellow.

Quickly Jerry dialed the Spencer number. There was only a burring sound.

"Line's busy," Jerry thought. "He's talking to somebody. There can't be anything wrong with him." Jerry returned to his book. But he could not forget the strange, weak voice, "Help! Help!"

Once more he dialed the Spencer number. The line was still busy.

"That's funny," Jerry said aloud. Mr. Spencer was not inclined to long conversations.

"I'll call Mother," he thought. But when he dialed the Gunderson number, that line was dead.

"Must be a pole down somewhere," Jerry decided, trying to settle himself with his book once more. But again he seemed to hear that feeble voice. "Help! Help!"

"I won't go," he told himself angrily. "Why, I might freeze to death. I'd be a fool to go out!" Over and over he argued with himself. "Maybe the old man's hurt. Maybe it isn't Mr. Spencer at all. I'd be a zany to go out in this storm." And again, "But what if something is really wrong?"

"What's the matter, Jerry? Afraid?" a small voice prodded. " 'Thou shalt love thy neighbor as thyself' the Bible says."

Yes, Jerry thought, if Mr. Spencer needed help, he must go.

"No. Don't go," something else whispered within him. "You fool!"

"But I've got to go," Jerry said resolutely. Almost against his will he found himself putting on heavy galoshes, a thick windbreaker and muffler, searching for a double pair of mittens. Quickly he penned his mother a note—just in case...

"Have gone to Spencer's.—Something wrong there. Jerry."

Then he went to the door, limping out into the whirling snow.

It seemed miles to the barbed-wire fence. The snow pelted into his face with icy sharpness. His flashlight cut a narrow beam into the pounding white pellets as he headed into the storm, following the fence line.

The snow was drifting badly. He plunged along, his head tucked into his collar, bucking the wind. The distance seemed endless. What a fool he had been to set out on such a will-o-the-wisp call on such a night! He stumbled over a rock, dropping his flashlight into the deep-piled snow. The light went out. For a few hopeless minutes he searched for it, then, feeling the bite of the wind, he decided to go on without it.

"I could die out here—freeze to death," he told himself. "Help me find the way, Lord. Give me the strength." In answer to his prayer, he felt a renewal of courage. He plunged on until at last through a lull in the storm, he could make out the barns and Mr. Spencer's small white house. But the house was completely dark.

"Why, he's not even home!" Jerry cried. "But I've got to warm up before I start back."

He stamped onto the porch. The door was unlocked.

"Mr. Spencer! Mr. Spencer!" he called, entering the house.

Blindly he groped about the cold room, searching for matches remembering that the old man had never had electricity installed. As he moved, his foot struck something that moaned faintly. Jerry leaped back. There was something wrong here! Terribly wrong! Above the stove he found matches at last. The sputtering light outlined the body of Mr. Spencer lying on the floor, a trickle of blood oozing from a wound on his forehead. The telephone lay beside the old man. Quickly Jerry lit the lamp. He hurried to the old man's side, lifting and dragging him to his bed.

Mr. Spencer's faded blue eyes opened as Jerry placed him on the bed. "Knew-you'd-come," he said weakly as Jerry covered him with blankets.

Jerry built up the dying fire, bathed Mr. Spencer's injured head, and rubbed his cold hands and feet.

It was not until after nine the following morning that Jerry's mother arrived at the Spencer house.

"What made you go, Jerry?" she cried as Jerry came to the door to greet her. "You could have lost your way—frozen—"

"Mr. Spencer needed me," Jerry said. "I didn't want to go, but the Lord wanted me to, it seems. Courage is mostly caring about someone else enough to forget yourself, isn't it, Mother?"

"That—and a sense of responsibility," Mrs. Magnuson said. "Conscience, maybe. God's way of making us do necessary, but difficult things."

"If it hadn't been for Jerry, I might have frozen to death in my own house," Mr .Spencer told her. "I fell—hit my head on the stove. Knocked me out for a time."

"It wasn't me," Jerry thought. "God gave me the strength to overcome my fear."

"The Bible Truth."

УКРАЇНСЬКА ЄВАНГЕЛЬСЬКА ЦЕРКВА
58 Earl Street, Hamilton, Ont.
Богослуження о 10 год. рано; Молодь — 6.30 веч.
Пастор В. Кучер

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
20 Claremont Street, Торонто, Онт.
Пастор М. Фесенко

Богослуження і Недільна Школа о 11 год. рано кожної неділі.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
486 Симко Стр. Південь, Ошава, Онт.
Пастор І. Яцентий

Богослуження о 11 год. перед полуднем кожної неділі.
Вечірня о 7 год. вечора.
Недільна Школа о 10 год. рано.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
Богослуження щонеділі о 1-ій год. по полудні.
310 East NEW YORK 42nd Street

Євангельська ПРАВДА

ARCHIVES AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL SOCIETY
WINNIPEG MAN. CANADA

EVANGELICAL TRUTH

№ 8. — 1969

ХРИСТОС НАРОДИВСЯ!

ЗМІСТ

Народження Христа 1

Натуралізм мусить уступитись перед теїзмом.
О. С. Каркалітс 4

Дещо з життя проп. Луки Стандрета. Л. Юків 8

Звернення Собору Пресвітерської Церкви до членів Церкви 13 21

Різне 14

Малий Катехізм Пресвітерської Церкви 19

The Song in her Heart by Mildred Ord (by courtesy of the "Bible Truth") 22

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 10, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.00.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Рік XXX. Ч. 8. 1969 Vol. XXX. № 8.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

НАРОДЖЕННЯ ХРИСТА

У Галилеї в невеличкім місті, що звалося Назарет, жила одна жидівська родина. Наступала осінь з періодом ранніх дощів і працею на полі. Того часу в Палестині звичайно приготовлялось землю до посіву й її засівалось. Урожай же збирався на початку нашого літа. Тому ми можемо уявити, як був зайнятий кожний господар, бо хто не зробив своєї праці на час, лишався без харчів цілий рік, бо перед дощами, або опісля, коли вони переставали йти, не було ніякої змоги обробити землю, — така вона ставала тверда.

Але горді римляни дуже мало рахувалися з потребами підбитих народів. Тому, не дивлячись на невідповідний час, імператор Август видав наказ про загальний перепис людей в імперії. Того часу в Сирії знаходився консул Квіріній, якому підлягала й Палестина. Згідно з тогочасним звичаєм і практикою, для перепису кожний мав явитись у ту місцевість, з якої він був родом, і де жила його первісна родина.

Родина Йосипа, яку ми маємо тепер на увазі й яка складалася з нього самого та з ним зарученої Марії, — походила з Вифлеєму. Хоч Йосип за фахом був столяром і займався звичайним ремісництвом, проте в нім текла царська кров, як також і в Марії, бо вони були нащадками династії Давида. Навіть і місцевість, з якої походив їхній рід, була славна тим, що там колись жили предки Давида.

Йосип, довідавшись про наказ імператора, був заклопотаний, бо, знаючи про оповіщення ангола Марії, він бачив, що далека дорога для неї не була безпечна. Крім цього, він мав поспішати з працею на полі. Але наказ був наказом і не виконати його в ті часи було дуже небезпечно. Не бажаючи лишати Марію саму, він рішив узяти її з собою до Вифлеєму.

Вифлеєм знаходився від Назарету на якихсь 80 миль і тому Йосиф розраховував, що за три дні без великого напруження й небезпеки для Марії поволі прибуде на місце перепису. Минула субота й десь у понеділок він став приготовлятися в дорогу. Отже, він мав подбати про харчі та взяти з собою осла, бо люди

тоді звичайно їздили на них. Коли все було готове, рано-вранці, на світанку, у вівторок вони вирушили в дорогу. На ослі був прив'язаний в'юк і Марія сиділа на ослі. Сам Йосип вів осла, йдучи поруч із ними. Дбаючи про те, щоб Марія не була втомлена, Йосип поволі посувався вперед по кам'янистій дорозі, часто звертаючи із шляху для відпочинку. Як вони подорожували, багато людей випереджували їх, квапливо поспішаючи до своїх місцевостей. Ніхто не був задоволений із того невчасного перепису. Дорога для Марії була виснажливою, бо шлях вився крізь скелясті місцевості й часто приходилось іти стежками.

Нарешті надвечір у четвер вони стомлені прибули до місцевости, з якої походили їхні батьки. Йосип і Марія привертали до себе загальну увагу людей своїм зовнішнім виглядом. Йосип був високий на зріст, ще молодий мужчина з незвичайно добротливими рисами свого обличчя, а Марія ж духовним переживанням, що видко було з її очей і лиця, немов доповняла силу і рішучість свого співмандрівника. Виглядало, що вони обидвоє приховують у собі якусь велику й невимовно чудову таємницю, що її знають тільки вони.

Прибувши до Вифлеєму, Йосип негайно вдався до Караван-Сараю, де звичайно зупинювалися всі подорожні. Караван-Сарай являв собою покриту огорожу з вільним місцем для худоби посередині та дахом по краях огорожі для подорожніх. Але Йосип прийшов запізно. Власник Караван-Сараю вийшов і, побачивши, що Марія потребує спокійного притулку, дуже жалував, що не міг дати їм вільного місця в гостиниці, бо сила-силенна виходців і уродженців Вифлеєму, які були розкидані по всій Палестині, прибули тепер сюди на перепис. Але господар знав, що зараз таки за містечком була печера, що її він використовував за стайню для худоби. Хоч печера не була чиста, проте в ній краще було пристановитись, ніж надворі в холодну осінню ніч. Отже, господар запропонував їм піти туди.

Йосип і Марія були раді навіть із цієї чемности та прислуги власника. Того ж самого вечора в четвер у тій печері прийшов на світ Той, Який полюбив світ більше, ніж Своє власне життя. Там народився Син Божий, Господь Ісус Христос. Він народився, як кожне немовля, і Святе Писання пригадує нам навіть про пеленки, що ними був повитий Ісус Христос і покладений до ясел.

Але, не дивлячись на всі скромні обставини Різдва Ісуса Христа, та, очевидну, байдужість цього світу до тієї події, — то з другого боку Євангелія показує нам, що в небесних оселях Різдво Спасителя було відмічене в незвичайний спосіб. Тієї ночі були пастухи в тій стороні, що стерегли сторожею вночі свої отари. І ось уявім собі, як пастухи полягали спати біля багаття (ватри) і тільки черговий сторож дивився за вівцями. Аж ось несподівано він побачив перед собою ясносяйну істоту, прозору й повну світла. Він пильно дивився, відтак, огорнений страхом, побудив своїх товаришів. Але ясносяйна постать не зникала, а, навпаки, над ними спалахнуло якесь невимовне сяйво, назване в Євангелії славою Божою. Помітивши їхній страх, посланець світла заспокоїв їх словами великої радости, сповістивши їх про народження Спасителя. Скоро тільки ангол скінчив цю новину, несподівано появилася сила-силенна анголів і чудовим співом наповнили вифлеємські пасовища. На жаль, до нас дійшли тільки слова того співу, але, дасть Бог, що ми у вічності почуємо й саму мелодію.

У ту ніч анголи співали: "Слава на вишинах Богові, а на землі впокій, між людьми благоволення". Опісля все зникло. Пастухи могли б думати, що то було тільки чудове видіння, але, коли вони пішли до печери, як їм сказав ангол, вони знайшли Божественне Немовля, Яке лежало в яслах. Згодом, за якийсь час пізніше, велика зоря, що ніби плила по небесних просторах, зупинилась зверху, де Хлоп'ятко було. І три мудреці зі сходу ввійшли до дому, знайшли там Царя царів з Марією, вклонились Йому та склали Йому свої дари: золото, ладан та смирну.

Але Вифлеєм спав глибоким сном у своїх злочинах, як і духовно спить тепер людство. Вифлеєм виглядав так, наче там нічого не трапилося. Наступного дня, коли вівчарі переповіли людям у Караван-Сараї про те, що вони бачили, чули й пережили, то слухачі сміялися з них і згодом забули про їхню розповідь. Але та ніч була початком останньої битви сил темряви із світлом. У той час народилася невідома впродовж минулих віків Вічна Любов і Мудрість та прийняла на Себе людське тіло. Бог у тілі зійшов на землю тієї незабутньої ночі і цю велику подію ми святкуємо тепер. У день Різдва під час обміну дарунків, ми тим самим пригадуємо найбільший Різдвяний Дар, що Його дав нам Бог. Різдво ми святкуємо, як день народження в світ Чистої Нелицемірної Любови, Любови аж до хресної смерти на Голгофі.

У чому полягає таємниця, що ввесь світ виявляв і виявляє Ісусові Христові таку увагу? Що було в Ньому такого, що піднесло Його понад усі віки, раси, людські кляси та змагання? Ісус Христос не мав армії, не будував імперій, не завойовував царств, не мав посілостей і скарбів на цій землі, походив з бідної родини, народився в стайні, в досить непривабливих обставинах. Таємниця ця полягає в тому, що тільки Бог міг осягти те, що зробив наш Господь і Спаситель Ісус Христос. Це й є таємниця Божого втілення, бо, як сказано в Посланні ап. Павла до Фи-

лип'ян: "Христос, бувши в образі Божому, не вважав хижацтвом бути рівним Богові, тільки ж умалив Себе, прийнявши вид слуги, ставши подібним до людей і на вигляд став як людина, принизив Себе, був покірний аж до смерти, смерти ж хресної".

Усі люди народжуються не з своєї волі, вони навіть не знають про це. Вифлеємське Немовля народилося тому, що Друга Особа Триєдиного Бога, яка створила ввесь світ і все, що існує, в Своїй безмежній любові до занепащеного гріхами та втраченого в смерті людства, прийняла на Себе людське тіло, щоб умерти за наші гріхи і тим зробити нас вільними від кари та смерти. Народження Христа було добровільним вчинком Народженого і Народжений був Сам Бог. Перед цим вчинком Безмежної Любови схиляємо наші голови з великим захопленням вдячности та в глибокій пошані.

Хай же серце кожного з нас стане Вифлеємом, освітленим промінням Сонця Праведности, через народження нашого Господа і Сина Божого. Нехай Різдво Христове зміцнить нашу віру і стане для нас невмирущою надією, що в ці бурхливі та скрутні часи Христос перебуває з нами, подасть нам мир, пошле кращу долю, приверне нашому народові і нашій батьківщині волю.

Нехай же благословення Господа, Який для нас народився і в нас народжується, буде з усіма нами.

Христос народився!

НАТУРАЛІЗМ МУСИТЬ УСТУПИТИСЬ ПЕРЕД ТЕЇЗМОМ

Д-р О. С. Каркалітс є хемічним інженером, професором університету, спеціялістом у хемічній інженерній каталізі і т. д.

The following article by Dr. O. C. Karkalits is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.

По всі віки людської історії людина ставила собі три глибокі питання: 1) Звідкіля я прийшов? 2) Чому я тут? 3) Куди я йду?

Багато соток метафізичних книжок розглядали це питання. Загадка існування є стародавньою проблемою. Тезою цієї розвідки є, що теїзм (віра в особистого Бога. Ред.) подає найбільш задовільну відповідь раціональному розумові. Теїзм пояснює дійсність, що ми її спостерігаємо, краще, ніж будьякий інший світогляд, і залишає меншу кількість питань без відповіді, ніж будьяка інша альтернатива.

У відношенні до метафізичних переконань, вчені в нашім модернім світі наочно поділяються на дві більші кваліфікації. Одну групу, без сумніву, більшу, можна означити, як "натуралісти". Меншу групу можна відвести під назву "теїстів". Це, безперечно, упростить наші міркування з технічного кута зору. Ми вживаємо тут слова "натураліст" у приблизному значенні, щоб описати це метафізичне трактування реальности, яке гадає, що "природа" є кінцевою дійсністю.

Під "природою" треба розуміти всі явища, всі події, що постають із матерії й енергії та діють у часі й просторі. Натуралісти твердять, що всю дійсність можна пояснити принципами, притаманними природі, і що нема необхідности в тому, щоб вважати за наочне існування Бога в поясненні реальности, як це роблять теїсти.

Перш, ніж будемо дискутувати над цими різними й діяметрально протилежними поглядами, розгляньмо, що містить у собі вислів "світ реальности". Філософи гучно дебатували над значенням "реальности". Феноменалісти, позитивісти, ідеалісти, реалісти, теїсти — всі вони певно погоджуються в одному. Автор приймає, що пересічний вчений погоджується прийняти підхід "здорового розуму" до проблеми й не буде серйозно заперечувати іншому вченому опису того, що ми називаємо "реальністю". Світом реальности є те, що спостерігається нашими змислами та можна збагнути нашим розумом. Земля, небо, вода, дерева, звірі, люди — усе це спостерігається раціональними людськими істотами, які знаходяться в повнім посіданні їх змислів і умових спосібностей. Бідний рентівник не має сумніву, що його власник, який стало вимагає від нього плати, є реальним (хоч, може, він і хотів би, щоб він не був!). Такі предмети, як ці (їх список можна продовжувати без кінця), всі мають дійсне існування.

Тепер, у додатку до зовнішніх об'єктів, у нашім світі існують реальності, за браком кращого слова вживаємо тут, "внутрішні" об'єкти реальности в самій людині. Це, можливо, може означити, як: світ внутрішніх перцепцій, пізнавальну здібність, досвід, чуття. Людина є "свідома" себе. Вона спосібна думати абстрактно. Вона може перейти межі часу і простору та уявити собі, що вона є щось, або хтось, або в якімсь місці, де її

нема і чим вона не є. Вона посідає спосібність думати. Вона має враження і пам'ять минулих відчувань. Більш ніж це, вона передбачає будучі враження і передсказує на підставі минулого досвіду, як вона буде поступати в межах можливости. Людина має волю, інтелект, бажання.

Людські істоти мають свідомість добра і зла та норму поводження. Людина має совість, моральну природу, почуття обов'язку супроти себе і інших людей, внутрішній примус, який вказує на існування правил поведінки та наставлень. Такі слова, як: відвага, посвята, льояльність, вірність, дружба, любов — вони є описами природи людини, її "внутрішньої реальности".

Попередньо вже було сказано, що існують два протилежні погляди, що панують у нашім модерним світі, для пояснення того, що ми називаємо "світом реальности". Ми коротко розглянемо силу та слабість кожного з них. Не будемо вживати жодного намагання, щоб довести, що одне пояснення є фальшиве, а друге правдиве, поза всякою дискусією. Таке намагання було б самонадійністю.

Теїзм не є правдивим тому, що аргументами можна довести існування християнського Бога. Нашим джерелом інформацій про християнського Бога або про християнські концепції Бога є Біблія. Однак теїзм, як такий, все ж таки є цілковито ймовірний і окрім Біблії, та фактично є, як ми сподіваємося виявити, більш сприйнятливий, ніж натуралізм.

Ми перше пропонуємо натуралістові пояснити зовнішній світ реальности. Його основним припущенням є вічність матерії (або енергії, бо матерія є маніфестацією енергії). Земля і наша сонячна система наочно мають обмежений вік, але елементи, з яких вони складаються, завжди існували. (За поглядом натуралістів. Ред.). У наслідок дуже повільного процесу еволюції з мертвої матерії постало життя, а вкінці виникла людина. Всі її досвіди — це результат хемічно-фізичних процесів. Порядок і симетрія фізичного світу є властивими якостями матерії і енергії. Наприклад, веселка появляється на небі тому, що світло розкладається на його складові частини, проходячи через краплини води, що звисають в повітрі. Вся зовнішня реальність є просто "матерія і енергія, що діють у часі та в просторі". Внутрішня реальність вимагає більш витонченого пояснення від натураліста. Наш змисл дотику пояснюється електричними імпульсами, що проходять через фібри нервів від точки дотику до мізка. Мізок є величезною електричною сіткою і центром нашої нервової системи. Наша свідомість моралі є просто "інстинктом стадности" або "освідченим само-піклуванням" при праці, що є заснована на нашім досвіді, що нам буде краще в цей спосіб.

Механічне або натуралістичне пояснення можна довільно створити, щоб пояснити більш або менш усяке явище у внутрішнім світі реальности, як також і в світі зовнішньої реальности.

Тепер розглянемо невистарчальності натуралізму. В першу чергу натуралізм не дає задовільного пояснення постання всесвіту або космосу.

Існують численні докази, які вказують на початок всесвіту. Астрономічне спостереження поширюючогося всесвіту найкраще пояснюється прийняттям факту, що існував початок часу, коли складові частини були в щільнім стані (або в заведеним стані). (Як пружина годинника. Ред.)

Усі галактики і зоряні тіла, як спостережено, віддаляються геть одне від одного з дуже великою скорістю. Багато спіральних галактик (небулі), як показується, розвинулись біля два і пів повороту.

Знову другий закон термодинамики (теплова енергія) є сильним доказом початку всесвіту в певнім часі. Цей закон (заснований на всіх наших спостереженнях у фізичних науках) вказує, що ентропія всесвіту збільшується, це означає, що (цей закон) передсказує час у будучині, коли всі космічні тіла будуть основно тієї самої температури. Це може бути правдивим лише в тім випадку, коли тепер або в минулості вони не є і не були тієї самої температури. Це правда, що вони ніколи не будуть ідентично тієї самої температури, бо поштовхуюча сила зменшується в той час, як температура наближується до одного рівня. Але це не уневажнює практичних наслідків аргументу. Нема задовільного пояснення для цього годинника ентропії, якщо матерія й енергія є вічні, а всесвіт не має початку.

Натуралізм так само має труднощі, пояснюючи світ внутрішньої реальности. Фізіко-хемічні принципи можуть бути вживані в якійсь мірі для пояснення, як наші тіла і мізки функціонують, але не можуть пояснити чому?

Чому людина різниться в такій великій мірі від звірів? Чому лише людина має свідомість Бога? В усіх наших дослідах людини нема й одного випадку, коли б звірина поставила вівтар для поклоніння.

Чи є вистачальним поставити знак рівности поміж мізком і розумом?

Як ми можемо пояснити пам'ять, концепцію, розсудливість? Натуралізм не має вистачального пояснення. Теїстичний світогляд відповідає на ці питання в найбільш розумовий спосіб.

Існує Найвищий Розум понад порядком, пляном і симетрією всесвіту. Цей Розум створив усю матерію й енергію в означенім часі. Він "завів" небесні тіла і подав початковий поштовх для всесвіту, що поширюється. Він створив землю з умовинами, сприятливими для життя.

Шанси, що ці речі могли постати в наслідок випадку, є один на сто мільйонів, твердить Едінгтон. Це Єство (Бог. Ред.) зробило людину в Свій інтелектуальний образ, як духа з особистістю і волею. Він насадив свідомість Бога в людині, Він защепив моральну природу в людині, що є в згоді з Його власною природою. Закон і порядок існують згідно з Його наказом. Краса, правда, відвага, вірність, добрість, любов і інші чесноти походять із подібних же якостей у Самім Бозі. Розум людини походить із розуму Бога і є більше, ніж матеріяльний мізок, який є знаряддям розуму.

Як відповідь на основні запити людини, теїзм твердить, що: 1. Бог створив людину й усю реальність. 2. Ціллю Бога для людини є спільність з Ним і пошанування Бога життям звершета та служіння продовжувались вічно в потойбічнім житті.

ДЕЩО З ЖИТТЯ ПРОП. ЛУКИ СТАНДРЕТА

Л. Юків

(Частина перша. Емігрантські спогади).

Проп. Лука Стандрет; який у липні ц. р. відійшов на емеритуру, народився 23-го січня 1894 року в українській селянській родині в селі Ценів, Бережанському повіті, Західній Україні. Там він здобув початкову освіту, а приватно учителі приготовляли його до учительської семінарії. Та цілком несподівано, як для нього самого, так і для його учителів, батьки вирішили, що буде краще, як він залишиться вдома та "замість сушити собі головою над німецькою мовою і польською граматикою", буде приучуватися працювати на господарстві. Постанова батьків була остаточна. Отже, треба було забути про семінарію й майбутнє учителювання, про яке він так багато мріяв. Дійсно, для здібного хлопчини то було гірке пережиття; перший болючий досвід, що його він зазнав у своєму юному житті.

Згодом до господарчого "курікулюм" батьки додали дяківство. Але по якомусь часі, побачивши, що підліток не виявляє найменшого замилування до дяківства, післали його на науку до столяра. І хоч, правда, столярство було цікавіше і в ньому він

бачив більше глузду й користи, вважаючи його за почесне ремесло, — та проте не хотів бути столярем. Тож і ця "дисципліна "не збудила в нього якогось помітного зацікавлення й ентузіязму. (Тепер він думає, що його тодішнє негативне ставлення до недобровільно прийнятих обов'язків було виявом гніву й обурення .Це був пасивний хлоп'ячий опір, протест. Мовляв, не помогли мені приготовитись на учителя, то я не хочу бути рільником, ні дяком, ні столярем. Але... хто там у тодішньому галицькому селі визнавався на модерній психології виховання? А може батько був би розв'язав проблему, коли б був перегнув сина через коліно і трохи витріпав, але він, видно, не хотів застосовувати цієї стародавньої методи, яка в деяких випадках і сьогодні допомагає досягти мети. Л. Ю.)

І в той час, як Лука виконував різні йому любі й нелюбі повинності, а рівнож своїм хлоп'ячим розумом роздумував про вигляди на майбутнє, про різні можливості й неможливості, по селі пішла чутка, що два юнаки, три-чотири роки старших за нього, збираються їхати до Америки. Це навело його на питання: "А чому б мені не поїхати з ними?" Насправді думав він тоді не так про заробітки, а радше, щоб "побачити більше світа". В кожному разі, міркував він, за яких чотири роки можна буде повернутися додому, відбути військову службу, а до того може пощастить привезти з Америки трохи гроша.

Озброївшись у такі й тим подібні аргументи, він почав розмовляти з батьком на цю тему. Спочатку батько вагався, але вкінці погодився на пропозиції сина й якмога скоро постарався про все, що було потрібне в зв'язку з виїздом до Америки. (У ті часи білети третьої кляси з Козови, найближчої залізничної станції, через Гамбург до Нью Йорку коштували разом коло 50 долярів). Незвичайно важко було розставатися з рідною, зокрема з матір'ю, але цікавість тягнула "в світ за очі". Хотілося зарискувати і спробувати щастя. І так 20-го лютого 1910 року, на шістнадцятому році життя, Лука в товаристві двох односельчан виїхав до Америки. Вранці 12-го березня корабель причалив до ньюйоркської пристані. Того самого дня ввечері всі три емігранти приїхали потягом до Ньюарку, Н.Дж.

Всі три їхали на ту саму адресу. І на неї фіякр привіз їх із залізничної станції. Показалось, що в будинку під числом, на яке вони приїхали, не було приватного помешкання. Там був "saloon", тобто корчма. Річ у тому, що в ті часи дуже багато наших емігрантів ще не мали сталих помешкань. Вони, неначе кочівники, переносилися з міста до міста, або з одного помешкання на інше, шукаючи кращої праці й вигідніших помешкань.

Це були переважно самотні юнаки або молоді жонаті мужчини, яких жінки і діти були в старому краю. Вони листувалися, а їхніми сталими адресами для листів звичайно були ресторани, куди вони приходили принаймні раз на тиждень, між іншим, щоб довідатись, чи немає листа. (Треба признати, що, загально взявши, наші емігранти тоді не пиячили). Коли ж приїздили до них гості з інших місцевостей або нові емігранти з рідного краю, то власник ресторану негайно повідомляв їх. Так було й у цьому випадку. Тож незабаром прийшов до ресторану знайомий односельчан і забрав усіх трьох до себе на квартиру.

Прийшла неділя, для трьох новоприбулих перша неділя в Америці. По сніданні, яке було значно пізніше, ніж в інші дні, і розкішніше, всі почали збиратися до церкви. А було в тій хаті разом із новоприбулими дев'ять осіб: господар з дружиною і сімох "бордерів", тобто мужчин, які там мешкали і харчувались. Всі походили з того самого села. І під час цього досить метушливого збирання до церков якимсь чином виникла між двома комірниками незвичайно палка дискусія-суперечка на релігійну тему. З тієї "дискусії" три новоприбулі вперше дізналися, що не всі оті односельчани, які нещодавно виїхали з рідного краю греко-католиками, ішли на богослуження до греко-католицької церкви. Побувши два-три роки в демократичній Америці, де є справжня свобода віри, вони релігійно самовизначилися. Двох ішло до греко-католицької церкви, а решта, включно з господарем дому, ішли до незалежної. Новоприбулі з цікавости пішли до незалежної.

В дійсности ця церковна громада, що її зорганізував проп. І. Бодруг перед кількома місяцями, а яку наші люди називали незалежною (в тім розумінні ,що вона незалежна від Риму), була пресвітерською за своїм церковним устроєм і догмами, але формою богослуження була дещо подібна до греко-католицької. На богослуженні пастор був одягнений у тогу, епітрахіль і фелон. Співали старослов'янською мовою скорочену греко-католицьку літургію, а по-українськи (тоді: по-руськи) дві пісні. Співав невеликий мішаний хор на крилосі. Дяк диригував хором і водночас грав на фісгармонії. Ще в дорозі до церкви господар дому Н. Кутний пояснював дещо, розповів про причини постання такої церкви в Ньюарку і, між іншим, сказав їм, що в тій церкві головну увагу приділяють проповіді Євангелії. І, справді, годі було не зауважити, що проповідь займала центральне місце в програмі богослуження. Проповідував пастор І. Бодруг. Богослуження покищо відбувалося в будинку Недільної Школи німецької пресвітерської громади. Незалежну церкву тоді щойно починали будувати при Бікен вул.

Три новоприбулі, йдучи з церкви додому, ділилися своїми враженнями. Найстарший з них сказав: "Хлопці, в тій церкві багато дечого подібне до нашої, але вона не наша". І він туди вже ніколи більше не ходив. Другий деколи приходив головно ради товариства. Щождо Луки, то він досить часто учащав на богослуження, хоч нерегулярно. Він був зацікавлений проповідями. Згодом став членом церковного хору й аматорського гуртка при церкві, але офіційно не приєднався до самої церкви.

З бігом часу всі три згадані емігранти також самовизначилися щодо церковної приналежности. Найстарший Федір Осецький, якого дехто з "неофітів" агітував, щоб приєднався до незалежної церкви, був цією обставиною спонуканий обдумати справи і рішати. Він постановив залишитись греко-католиком, бо, як казав він, "то церква моїх батьків, мойого села, мойого народу в Галичині. Вона добра для них, вона мусить бути доброю і для мене". Він до кінця свойого життя був членом парафії св. Юра в Нью Йорку і практикуючим греко-католиком. Був доброю і чесною людиною. Другий, Семен Пирожик, по кількох роках вагання, почав серйозно думати про питання церковної приналежности й у висліді вирішив приєднатися до української православної церкви. Його переконання було те, що "православна віра — це віра українського народу, бо Україна прийняла її від греків за часів князя Володимира Великого. За православну віру боролось українське козацтво, а сьогодні ісповідує її коло 80 відсотків українського народу на рідних землях". Він також до кінця свого життя був одним із найдіяльніших і передових членів Української Православної Церкви св. Вознесення в Ньюарку.

Лука Стандрет також обдумав справу й у результаті вибрав для себе шлях, який серед українців не був популярний, але зате згідний з його переконанням, шлях реформованого євангелизму. Для нього найважливішим питанням була суть християнства, а не його стародавні чи новочасні форми й обряди. Він завжди бунтувався проти обрядовщини, точніше сказавши, не проти того чи іншого обряду, але проти обрядовір'я й обрядопоклонства. При різних оказіях він був свідком балачок, в яких чимало наших старокрайових інтелігентів кпили собі з Святого Писання, висловлювали дуже остентаційно свій агностицизм, а навіть атеїзм, але були готові йти до бою на кулаки в обороні церковного обряду, неначе б від обряду залежало спасіння їхнє й українського народу. Та дійсно рішаючим чинником в еволюції його релігійних поглядів у ті часи було читання Нового Заповіту, особливо чотирьох Євангелій. Критерієм християнської правди, правдивої християнської віри, була для нього наука

Спасителя нашого Ісуса Христа, записана в чотирьох Євангеліях. Кількакратно перечитавши Євангелію, він прийшов до висновку, що релігія, якої навчають Євангелії, і релігія, якої навчають не-євангельські церкви, не одне й те саме. Правда, тоді він ще не міг вияснити собі справи в усіх деталях, але оскільки він зрозумів річ, то на його думку, навчання Нового Заповіту і багато дечого з віровчення і практик не-євангельських церков несумісні. Таке було його особисте переконання, яке підказувало йому, що його місце повинно бути в рядах українських євангеликів.

У зв'язку з цим годиться згадати, що ще інша обставина спонукала його тоді ставити запитання і шукати на них відповідей. Це була Шевченкова поема "Єретик або Іван Гус", що її він на бажання пастора В. Кузіва деклямував на концерті в честь Шевченка. Він, вивчаючи цю поему напам'ять, багато разів прочитав її, і з того часу почав усе більше думати про її зміст. Його, наприклад, дуже зацікавили наступні рядки:

"...А я нишком
Богу помолюся,
Щоб усі слов'яни стали
Добрими братами
І синами сонця правди
І єретиками
Отакими, як Констанцький
Єретик великий..."

Чому Шевченко в душі бажав і молився, щоб усі слов'янські народи ,отже, й українці, пішли за прикладом чеського реформатора Івана Гуса? Якщо українці, їхні церкви й організації при допомозі різних імпрез так величаво вшановують Шевченка, то що на ділі вони роблять, щоб цю Шевченкову молитву здійснити в житті? Котра церковна група змагає до того, щоб її члени стали "синами сонця правди" і такими "єретиками", як був великий і славний Гус?

Керуючись отакими "єретичними "міркуваннями, Лука приєднався до тієї групи українських християн, що за ідеєю була йому найближча. Він остаточно став на євангельський шлях та приєднався до Української Пресвітерської Церкви в Ньюарку.

Вже з цих конкретних прикладів бачимо, як у демократичних країнах наші українські поселенці розв'язували свої релігійні проблеми й якими критеріями керувались, приєднуючись до церковних громад і деномінацій. Кожен думає сам за себе та за своїм переконанням рішив про те, як і де він буде поклонятися Богові. Це цілком погоджується з навчанням великого апостола християнської церкви Павла, який тим християнам у Римі, що в дечому різнилися між собою, писав: "Нехай кожен буде повністю переконаний у своїм думанні" ("Нехай кожен тримається власної думки") Римл. 14:5.

(Закінчення в наступному числі.)

ЗВЕРНЕННЯ СОБОРУ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ ДО ЧЛЕНІВ ЦЕРКВИ

1. Генеральний Собор пригадує членам Церкви, що в той час, як День Господень належиться додержувати радо і охоче, і як відповідь на любов Христову, в цей сам час його додержування не є до вибору, але є обов'язком християн.

2. Генеральний Собор апелює до членів, щоб вони дбали про затримування святости Дня Господнього, приймаючи участь у богослуженнях там, де вони є, відмовляючись від купівлі речей, що не є конечні, та повстримуючись від послуг інших для своїх розваг та підтримуючи законодавство, що запобігає надужиттю і оберненню неділі на торговельний день.

3. Загальний Собор пригадує членам Церкви про різницю поміж здоровими вправами, а комерційним спортом і іншими розвагами, та що наказ Писання, який говорить: "Глядіть же, щоб інколи ця ваша власть не була спотиканням людям недужим" (1 Кор. 8:9), керував користиванням того, що є законне.

Великі користі походять із розумного й шанобливого вживання Господнього Дня, а саме: Особисте й родинне духовне збагачення, як результат громадського й особистого поклоніння.

Обмін досвідом поміж родинами, які були віддалені на протязі тижня.

Час для залишення звичайних проблем і напружень тижня, щоб ми мали нагоду зупинитись на надзвичайній любові, радості і силі, що є нашою в Христі.

Для християнського народу День Господень може бути часом для набуття й ознайомлення з Святим Писанням, для відвідування слабих і старших віком і для учинків милосердя та любови, яких ми не робили впродовж тижня.

День Господень є нашим тижневим святкуванням воскресення Ісуса Христа. Такий День Господень перетворює так само й інших шість днів на правдиво Господні. Він вказує його нам, як живущого Господа життя, Господа всякого простору й часу, який у час Свого приходу в силі та славі принесе вічний су-

ботній відпочинок, який ще лишається для народу Божого, коли ми відпочинемо від нашого труду і будемо радіти в повноті слави Триєдиного Бога.

РІЗНЕ

СПРОБИ РЕФОРМАЦІЇ В РИМО-КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ

У Римі відбулися вільні збори около 200 священиків і єпископів Римо-Католицької Церкви, що репрезентували 3 500 своїх колег у вісьмох европейських країнах.

Ці збори проголосили, що Римо-Католицька Церква є "в'язнем минулости". Темою з'їзду було "Вільна церква у майбутнім світі". Збори домагалися, щоб папу й єпископів у майбутньоми вибирали з участю мирян, а не призначували, і їхнє обрання мало б бути встановлене на означений час.

Папські консули в різних країнах мали б бути скасовані. З'їзд обстоював так само скасувати примусовий целібат.

Цей з'їзд просив благословення Папи. Замість благословення їм було відмовлено приміщення для зборів у Ватикані і вони змушені були продовжувати свій з'їзд у церкві вальденсів.

Цілком зрозуміло, чому папа (італієць) і також більшість кардиналів, що є за національністю італійцями, не допустять до здійснення повищих реформ. Папа з кардиналами, як італійці, контролюють через Римо-Католицьку Церкву величезні багатства світу, що обчислюються більйонами банки, фабрики, апартменти й т. д. Окрім того, щорічно до Риму напливають величезні суми грошей з різних країн. Це все збагачує Італію. Наївним було б сподіватись, що ця група людей з абсолютною контролею над величезними багатствами добровільно поступилася б ними на користь інших.

При вільних виборах папа напевно був би обраний з якогось іншого народу, а італійські кардинали опинилися б у меншості.

З цих причин шкода сподіватися в Римо-Католицькій Церкві якихось далекойдучих реформ чи поступу. Ця церква є скута своїми величезними маєтками й італійським патріотизмом. Різні відноги римо-католицизму в різних країнах можуть домагатись більших прав, голосу, якихсь реформ, але з цього всього нічого не вийде. Папа має останнє й найвище слово, якого він не зречеться. Це слово у нього завжди на користь його пануючої групи.

СОБОР

Широко реклямований офіційний Собор Ієрархів Римо-Католицької Церкви, що відбувся в Римі, в дійсності не був ніякою подією. Сподівання якихсь реформ в навчанні чи устрою Римо-Католицької Церкви лишились сподіваннями. Навіть дуже помірковані реформи, запропоновані деякими єпископами, були вислухані, але заховані в папських картотеках на будучий і неозначений час. Все лишилось, як було, і папа залишився й надалі необмеженим непомильним монархом у церкві. Виявляється, що пропаганда, ведена Римо-Католицькою Церквою про можливі реформи, розмови з протестантами й т. д., ніколи не були щирі і наочно мали на меті лише зменшити опір протестантів проти виборів кандидатів римо-католиків на різні посади, від нищих до найвищих, у тих країнах, де протестанти творили більшість. Це Римові у великій мірі вдалося без переведення у себе будь-яких реформ, про які стало говорилося.

З'ЇЗД УКРАЇНСЬКИХ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКИХ ІЄРАРХІВ У РИМІ

У Римі так само відбувся З'їзд українських греко-католицьких єпископів. Хоч цей З'їзд і хотів би виглядати, як собор, з певними канонічними правами, його за такий у Римо-Католицькій Церкві не визнано. Головною темою З'їзду було слізне благання, щоб папа призначив греко-католицького патріярха. Проте папа є більш захоплений турботами про угоду з пануючими російськими комуністами. Призначення українського греко-католицького патріярха, без сумніву, розгніває московських комуністів. Мабуть через це папа, одержавши прохання українських єпископів, не обмовився і одним словом про можливості призначення патріярха греко-католикам, а пізніші роз'яснення римських церковних бюрократів запевнюють, що патріярха призначено не буде.

Виявляється, що нема повної згоди щодо кандидата в патріярхи. Це, звичайно, пов'язане з інтригами й боротьбою.

Посвячення нового будинку Греко-Католицької Церкви в Римі в дійсності є дуже малим духовим осягненням. Нема сумніву, що великі гроші витрачені на цю будову можна було б видати на кращі цілі. Куди краще було за ті гроші, зібрані з усіх греко-католиків у вільному світі, побудувати кілька церков для українських поселенців у Полудневій Америці, які неспроможні самі цього зробити. Так в Аргентині, в провінції Чако, живе біля 30.000 українців, чимало з них греко-католики. Переводячи свою

місію, греко-католицька ієрархія пробувала використати православні будинки, але вийшов наказ від православної гори: "Не пустити католиків до православних церков". ("Наша Батьківщина", ч. 204).

На Соборі згадано було про перенесення "мощей" "св". Йосафата до Риму, як про якусь особливу подію. Це є наочно кинений виклик православним, яких покійний Йосафат нещадно нищив. Для миру поміж греко-католиками а православними куди краще було б зачислити і "св". Йосафата до тих 240 святих, що їх папа уневажнив і здеградував. Ліпше було замість нього, лишити св. Миколу, потрібного на Різдво, і козацького ватажка св. Юрія, зліквідувавши сумної пам'яті "св". Йосафата.

Проте це є внутрішня справа ритуалістів. Святе Письмо нічого не знає про культ святих так, як його вивчнено в ритуалістичних церквах. Кожен щировіруючий в Ісуса Христа, як свого Господа, тим самим стає святим, і ніякого іншого посередництва не потребує.

По З'їзді українських греко-католицьких єпископів ми бачимо, що фактично нічого не осягнено, і що італійська гора породила українську миш.

Жалюгідним було спостерігати приниженість і підхліблювання української ієрархії перед італійським чужинцем у Римі. Забулася козацька слава, забувся безсмертний твір Тараса Шевченка "Іван Гус".

Шукання греко-католиками призначення з Італії патріярха не є справою національного визволення, ані релігійної важливости, а просто церковною політикою. Святе Письмо навчає, що Бог зробив кожного віруючого "Царем і священиком Богу і Отцеві" (Одкриття 1:6). Отже, кожний віруючий українець тепер є сам собі папа, патріярх і священик та інших не потребує. З громадського кута зору в Україні повинна постати свобода совісти й віровизнання. Коли це станеться, то в Києві ми матимемо не одного чи двох зверхних представників якихсь релігій, а куди більше число. Там будуть: релігійний центр магомедан із головним мулою, буддисти та їхні хутухти, головний рабін, греко-католицький патріярх, православний патріярх, представники євангеликів і т. д. Всі вони, якщо національно свідомі своєї відповідальности перед краєм, повинні мати однакові права й шану. Через це, власне ,вивищення якоїсь одної групи було б запереченням основних прав людини на вільну думку та на свободу вибору своєї власної дороги в життю.

З огляду на це спроби представити ,що ніби на призначення одного чи іншого патріярха залежить будучина народу і свобода, є надмірним перебільшенням питання. В дійсності тут

розходиться лише про вивищення одного церковного ієрарха над іншими в цілях більш ефективної церковної адміністрації в межах дотичної деномінації.

ПОМІЖ ВЛАДИКАМИ

В Українській Православній Церкві так само йде боротьба ієрархів, більш відкрита, ніж у греко-католиків. Митрополит Іоан і єпископ Олександер — два "владики" в Православній Церкві в ЗДА — були виключили третього "владику", а це новообраного митрополита Мстислава. Єпископа Мстислава митрополитом зробив православний собор на з'їзді в Німеччині по смерті митрополита Полікарпа. Оборонці митрополита Мстислава твердять, що його виключення з Православної Церкви в ЗДА іншими "владиками" було безправне, бо лише церковний собор посідає таку силу.

Наочно боротьба митрополитів іде за титули, юрисдикції й канони, які для пересічного українця є "темна вода во облаціх". Одне ясно практикується стару засаду: "Бий свій свого, щоб чужий дух боявся".

При цім нам пригадуються слова Христа, які "владики" наочно забули: "І отця не зовіть собі на землі, один бо Отець у вас ,що на небі. І не звіться наставниками, один бо у вас Наставник Христос. Більший же між вами нехай буде вам слугою" (Матт. 23:9-11).

На цей час під тиском публічної опінії "владики" помирились і навіть проголосили, що всі вони працюватимуть на устаління одного православного патріярхату на всі країни і на дусіма владиками. Ми побоюємося, що цей хвалебний і побожний намір лишиться проголошенням. Проблема полягає в тім, що православні "владики" в різних країнах мали б визнати над собою зверхність одного з них. Це значить зріктися частини своєї слави і сили. Кожен з владик вважає себе за найкращого кандидата у патріярха і під цей час над владиками у православних нема папи, який би розв'язав цю справу самовладно.

Усе це змушує об'єктивного спостерігача дивитись із певним песимізмом на можливості постання православного українського патріярхату за кордоном. Хіба щоб сталось яке чудо.

В той час як більшість українців, як за кордоном, так і на рідних землях, згубили всякий зв'язок із церквою, треба було б думати в першу чергу про відродження віри і шукати для цього

засобів. Адміністративні зміни не здобудуть цього відродження.

Повторюючи за автором однієї статті в "Гомоні України" на подібну тему, ми також кличемо "Молітесь братіє", але в іншім змісті.

При теперішній ситуації в Україні ані Греко-Католицька Церква, ані Українська Православна Церква, не матимуть нагоди опанувати якоюсь більшістю українського населення. Греко-католицизм брутально знищено, Українську Православну Церкву зліквідовано і підмінено контрольованою урядом російською православною церквою. Ще одна чи дві декади панування комунізму і більшість населення не тільки про церкву, але взагалі про релігію буде знати дуже мало. На еміграції процес асиміляції в церквах йде швидким темпом. Він скоріший в ЗДА, повільніший в Канаді, але ознаки асиміляції незаперечні. Кінець-кінцем вони перетворяться на американські церкви. Українські євангелики по цім боці знаходяться в подібнім же стані, але на рідних землях вони є великою духовною потугою, що поодиноко зростає всупереч репресіям. У них знаходиться будучність народу і порятунок його гідности та остаточне привернення свободи. Цього, на жаль, український провід не розуміє.

НОВА КНИЖКА "ЗОРЕПАД"

Загально знаний українській громаді письменник Микола Понеділок видав нову збірку оповідань "ЗОРЕПАД". Оповідання описують переживання не якихсь надлюдей і героїв, а звичайної української людини, дітей тощо, і це робиться з глибоким розумінням їхньої психіки та їхньої зверхньої вартости.

Це, власне, євангельський підхід, що відмовляється ділити людей на більшевартісних і меншевартісних. Мова оповідань барвиста й багата. Книжку можна набути в українських книгарнях.

НАСЛІДКИ АЛЬКОГОЛІЗМУ

З'єднених Державах Америки існує більш, ніж 5.000.000 хронічних алькоголіків і їх число збільшується щороку від 400.000 до 500.000 осіб.

Сімдесят процентів із них почали вживати алькоголь ще підростками. Недавній огляд виказав, що одна третина учнів у "гай скул" п'є регулярно алькоголь

Алькоголь є пов'язаний з 75% усіх злочинів і на підставі поміркованих обрахунків виявляється, що від 325.000 до 433.000 розводів у 1964 році були викликані алькоголізмом. З усіх ви-

значних проблем здоров'я в З'єднених Державах Америки п'янство сьогодні стоїть на четвертім місці.

Лише умові хвороби, слабості серця і рак є більш часті. Пересічне сподівання життя у алькоголіків є на 12 років коротше, ніж у тих, що не п'ють.

Дослідний Звіт ч. 22 за липень-серпень 1969 р.
Найшіонал Ліберті Лайф Іншуранс Ко.

МАЛИЙ КАТЕХИЗМ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

ПИТАННЯ 73: Яка є Восьма Заповідь?
ВІДПОВІДЬ: Восьма Заповідь є: "Не крастимеш[90]).

[90]) 2 Мойс. 20:15.

ПИТАННЯ 74: Що наказує Восьма Заповідь?
ВІДПОВІДЬ: Восьма Заповідь вимагає законного набування і побільшування багатства, як також зовнішніх посідань для себе[91]) і для інших[92]).

[91]) Припов. 27:23: "Назирай пильно за скотом твоїм і май старання про череду твою".

[92]) 3 Мойс. 25:35: "І коли зубожіє брат твій і він опустить руки при тобі, мусиш допомогти йому; як приходень і комірник, житиме при тобі". 5 Мойс. 15:10: "Давай щиро і не сердься, як даватимеш йому; бо за це благословить тебе Господь, Бог твій, у всякому ділі рук твоїх і в усьому, що чиниш руками твоїми".

ПИТАННЯ 75: Що є заборонено у Восьмій Заповіді?
ВІДПОВІДЬ: У Восьмій Заповіді заборонено все те, що шкодить або може заподіяти шкоду несправедливо нашому власному посіданню[93]), або багатству нашого сусіда чи його маєткові[94]).

[93]) Припов. 28:19: "Хто ж любується у неробстві, глодатиме злидні". 1 Тим. 5:8: "Коли ж хто про своїх, а найбільш про домашніх не промишляє, той відцурався віри, і гірший від невірного".

[94]) Якова 5:4: "Ось, плата робітників, що порали ниви ваші, задержана від вас, голосить; і голосіння женців до ушей Господа Саваота дійшло".

ПИТАННЯ 76: Яка є Дев'ята Заповідь?
ВІДПОВІДЬ: Дев'ята Заповідь є: "Не свідкуватимеш льживо на ближнього твого[95]).

[95]) 2 Мойс. 20:16.

ПИТАННЯ 77: Що вимагається в Дев'ятій Заповіді?
ВІДПОВІДЬ: Дев'ята Заповідь вимагає додержання і пильнування правди поміж людьми[96]) та охорони нашого власного[97]) і нашого ближнього доброго імени[98]), спеціяльно в свідкуванні[99]).

[96]) Єфес. 4:25: "Тим же, відкинувши лож, говоріть правду кожен до ближнього свого; бо ми один одному члени".

[97]) І Петр. 3:16: "Маючи совість добру, щоб, у чому судять вас, як лиходіїв, осоромились ті, що докоряють добре життя ваше в Христі".

[98]) 3 Йоана 12: "Про Димирія свідковано від усіх, і від самої правди".

[99]) Припов. 14:5, 25: "Праведний свідок неправди не говорить, а ложний свідок наговорить багато неправди".

ПИТАННЯ 78: Що є заборонено Дев'ятою Заповіддю?
ВІДПОВІДЬ: Дев'ята Заповідь забороняє все те, що не відповідає правді[100]), або шкодить нашому власному[101]), або нашого ближнього доброму імені[102]).

[100]) Кол. 3:9: "Не кривіть словом один проти одного, скинувши з себе давнього чоловіка з ділами його". Псал. 12:3: "Господь заціпить усі уста льстиві".

[101]) 2 Кор. 8:20, 21: "Остерегаючись того, щоб хто не дорікав нам достатком сім, котрим ми служимо, промишляючи про добре не тільки перед Богом, та й перед людьми".

[102]) Псал. 15:2, 3: "Той, хто ходить у чистоті... Не осуджує язиком своїм, не робить лиха сусідові своєму, і не допускає неслави на ближнього свого".

"Уявіть людське життя, в якім терпіння усунене. Коли б ви знайшли якийсь спосіб це зробити, ви не ушляхетнили б життя, а ви б принизили його гідність. Усе, що я пізнав, що б це не було (і дуже мало, я побоююсь), було набуто в наслідок страждання".

М. Магерідж.

"Кожний, у кім звірячі нахили переважають, твердо вірить, що мільйони є більші, ніж один, в той час як дух є якраз протилежний (він вірить), що один є більш, ніж мільйони і що кожна людина може ним бути".

"Святе Письмо є дороговказом, Христос є дорогою".

Кіркегард (Журнали).

THE GENERAL ASSEMBLY OF THE PRESBYTERIAN CHURCH IN CANADA ON SABBATH OBSERVANCE

(From reports of the Board of Evangelism and Social Action and the Articles of Faith).

"There are great benefits available in an intelligent and reverend use of the Lord's Day—personal and family enrichment through corporate and private worship, shared experiences with families separated through the week, time to leave the ordinary problems and pressures of the week to dwell upon the extraordinary love and joy and strength which are ours in Christ. To Christian people the Lord's Day can be a time for gaining familiarity with the Scriptures, for visiting the sick and the elderly, and for doing the works of mercy and love that do not get done through the week.

"The Lord's Day is our weekly celebration of the resurrection of Christ. Such a Lord's Day makes the other six days more likely to be truly the Lord's as well. It points us to Him as the Living Lord of life, master of all space and time, who at His Coming inpower and glory will bring in the eternal Sabbath rest which still remains for the people of God, when we shall rest from our labours, and rejoice in the fulness of the glory of the triume God."

Recommendation:

7. (a) That the General Assembly remind the members of the Church that while the Lord's Day ought to be observed willingly and gladly and in response to the love of Christ, nevertheless its observance is not an option but an obligation for Christians.

(b) That the General Assembly urge that the widest use be made of the last two paragraphs in the statement of the Articles of Faith Committee re the Doctrine of the Lord's Day, as a summary of Christian duty and a guide to an intelligent and reverent use of the Lord's Day.

(c) That the General Assembly ask Church members to help maintain the sanctity of the Lord's Day by attending worship wherever they may be; by refusing to make unnecessary purchases; and by refraining from the use of services of others for their entertainment; and that they encourage legislation to prevent the abuses of a commercialized Sunday.

(d) That the General Assembly remind church members of the difference between healthful recreation and spectator sports and other amusements, and that the injunction of the Sripture be "take heed lest this liberty... become a stumbling block to them

that are weak" (1 Cor. 8:9) should govern the enjoyment of that which is lawful.

THE SONG IN HER HEART

by MILDRED ORD

Barbara was standing in the alcove of the big livingroom window, looking out. Her sister, Ruth, glanced up from her book, "What do you see, Barb?" she asked.

"It's snowing," said Barbara. "There's going to be a lovely snowstorm."

Ruth jumped up. "So there is," she exclaimed, "the first of the season! It makes me think of Christmas."

"I was thinking about Christmas, I mean the Christmas Festival," said Barbara slowly, as she watched the snowflakes light gently on the windowpane. "I was thinking..."

"That's all you do, Barb," put in their brother Jerry. He put down the magazine he had been leafing through, and stood up. "You think, but you don't act. You're always wishing and dreaming."

"Well, what's wrong about dreaming?" asked Barbara. "When I dream about things, I do them right. When I really do them, I don't."

"That's silly thinking," snorted Jerry. "You should believe you can do things and then you can."

Barbara smiled at her brother sweetly. "I believed I could climb on to the garage roof and see into the swallow's nest," she reminded him, "but I slipped and wrenched my ankle and couldn't go to school for days."

"That's different," Ruth told her. "Mother called that foolhardy. Jerry means using your talents and gifts."

"Oh, that," replied Barbara. "I don't think I have any."

"You like music," Jerry said. "If you didn't, you wouldn't go every week..."

"How do you know about that?" demanded Barbara.

"Oh, I know," responded Jerry, "and I know too what you wish you could do, sing the carol for the Nativity Play in the Festival. Well, maybe there is a song in your heart just waiting to come out, and that's it. Why don't you give it a try? Tell Miss Vickers what you want to do."

"But I..." began Barbara.

"Take me," went on Jerry. "I didn't get to beating the drum in the Boys' Band by sitting at home and dreaming. And Ruth wouldn't be the good piano player she is by just thinking about it."

"Well..." said Barbara.

"That's no answer," objected Jerry. "You ought to smarten up, Barb." He dived for the stairs and went up two at a time.

It was the very next week that there was a meeting at the church to plan for the Christmas Festival.

"You're coming, aren't you, Barb?" inquired Ruth.

"Well, yes, I guess so," said Barbara, "but I have to go to the library first."

Later in the evening, when refreshments were being served, Jerry found Ruth. "Where did Barbara get to?" he asked.

"I've been wondering," replied Ruth. "She said she was coming, but that she had to go to the library first. I thought she meant it."

"Maybe she did," said Jerry, "then."

When they arrived home, Barbara was busy doing her homework.

"Well, what happened to you?" asked Ruth.

"Oh, I remembered I have an exam," Barbara answered, going on with her work. "I thought I should stay home and study."

"Very convenient," commented Jerry drily, "your memory, I mean. Ruth and I were asked to do things. Ruth is going to read a Christmas poem and I was chosen to be one of the Wise Men in the Nativity Play."

Barbara looked up, her eyes shining. "That's wonderful!" she said.

Jerry frowned. "You could at least have shown up," he chided her, as he turned and left the room.

It was two days later. "I've got to do something about Barb," Jerry told Ruth, "to give her a push, I mean. Seems as if she's going to be left out again this year, and she'll feel more than ever frustrated. Guess I'll have to talk to Miss Vickers."

"Barb won't like it," advised Ruth.

"So what!" said Jerry. "Anyway, she won't know." He disappeared quickly through the doorway, whistling as he went down the drive.

Miss Vickers answered his ring on the doorbell. "Hello, Jerry," she greeted him. "Come on in. What's on your mind?"

"Barb!" he told her bluntly. "Every year she wishes she could sing the carol at the Christmas Festival. Every year she just wishes and dreams about it, and that's as far as it goes. She's scared of herself, Miss Vickers. Thinks she can't do things. Maybe she just needs something or somebody to get her going."

"She certainly is fond of music," Miss Vickers said. "Otherwise she wouldn't come every week and sit in the church while I practice on the organ for Sunday."

"You know about that too!" responded Jerry, surprised.

Miss Vickers smiled. "Of course. She thinks she sits where I can't see her." She paused. "I've an idea, Jerry. I'll arrange a party here, about a dozen girls and boys. During the evening, I'll plan for a sing-song. Let's hope that way Barbara will join in. I haven't yet asked anyone to sing the carol, but I have a couple of people in mind. Barbara would have to do as well as I know they can. Right now, I can't promise you anything."

"Oh, Miss Vickers," exlaimed Jerry, "that's great, really great! Just so long as Barbara gets a chance. Thanks a million!" He opened the door and was gone.

At the party everyone turned up who had been invited. After an evening of games and then refreshments, Miss Vickers suggested that they sing for a while. She got out a book of camp favorites and they sang half a dozen or more. Then in a moment while the others were talking, Jerry whispered, "It's no go, Miss Vickers." There was disappointment in his voice. "Barb didn't sing really at all."

"Wait, Jerry," Miss Vickers advised. She spoke aloud, "As Christmas is coming, girls and boys, I think we should sing some carols. I have enough books here for everybody. Here, Jerry, pass them around. How about 'Hark, the Herald Angels Sing'? Ruth, will you play?" She smiled. "I'll lead my choir." She stood in front of the group as Ruth sat down at the piano. They started to sing ,and Miss Vickers looked at Barbara.

"How about it, Barbara?" she asked her quietly. "Can't you sing?"

Barbara's cheeks got very red. She smiled a little uncertainly and looked down at her book. She didn't sing very loud at first, not loud enough to be really heard, but it was a beginning, and she was trying. Jerry watched her anxiously. As they sang the verses and passed from one carol to another, he began to sense that the music was having its way with her. She seemed less self-conscious and her voice was becoming stronger. He listened and could hear the words as she sang.

"Now," said Miss Vickers, "let's sing 'Noel.' There are six stanzas, and after each the refrain. I'm going to choose six of you to sing the refrain in turn." She named five, "and you, Barbara," she said, "will sing the last."

Barbara looked startled. "Oh, no, Miss Vickers," she protested, "not me, all alone."

When the others urged her to do it, she hesitated a moment. "All right," she said finally, "I'll try."

Jerry hoped she wouldn't back down before her turn came. He could see she was nervous. When her turn came, her voice quavered, but only for an instant.

"Noel, Noel, Noel, Noel." The words rang out with an air of glad triumph. "Born is the King of Israel."

Jerry and Ruth smiled at each other happily. "Why," thought Jerry, with a glow of pleasure. "Barb really has a voice."

There were more rehearsals for the Festival, and then came the night. As Jerry played his part as one of the Wise Men, he was aware that he was waiting expectantly for the moment when Barbara would sing. Her young voice rose sweet and clear in the silent room.

O little town of Bethlehem,
How still we see thee lie;
Above thy deep and dreamless sleep
The silent stars go by.

The beauty and mystery of the holy birth, as Barbara sang, seemed to fill the room.

How silently, how silently
The wondrous gift is given,
So God imparts to human hearts
The blessings of His heaven.

Jerry looked around at the people. He could see by their faces that their hearts and minds were not there. They had gone with Barbara to the dark streets of Bethlehem to mingle with the shepherds who, out on the hills, had seen the glory of the Lord and were now seeking the new-born Babe, the Christ Child.

Jerry felt a great joy for his sister who could now sing like this—not just well, but very well indeed. It was with great happiness that she was bringing her gift, this song from her heart, to the manger.

"The Bible Truth."

15.2

Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

Січень-Лютий. January-Feb.

1970

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

ЗМІСТ

Критика церкви в світі	1
Пресовий Комунікат Об'єднання Єв.-Баптистських Церков	3
Дещо з життя проп. Луки Стандрета	5
П'янство під церквами	14
Різне	17
Girls' Service for World Day of Prayer	22

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 345, Ont., Canada

Горить і НЕС TAMEN CONSUMEBATUR не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.50.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Рік XXXI. Ч. 1. Січень-Лют. 1970 January-Feb., Vol. XXXI. № 1.

UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE LIBRARY AND MUSEUM WINNIPEG, MAN. CANADA.

КРИТИКА ЦЕРКВИ В СВІТІ

У часописах стали появлятись статті про те, що скоро церква зникне в суспільстві, що вона згубила свою пожиточність і перестала бути людям потрібною, що суспільство стало безрелігійним і т. д.

Читаючи це все, варто пригадати подібні ж минулі прогнози. Від днів воскресення нашого Господа церква зросла із жмені апостолів і учнів у малознанім закутку землі до велетня наших часів, який вкриває всю землю. Нема народу і країни, де б люди зовсім не знали нічого про хрест Христів. Наша цивілізація завдячує церкві свої найкращі елементи. Громадська свобода постала й поширилась у наслідок жертв і боротьби євангеликів за свободу віровизнання. Наука постала в атмосфері християнства. Ані стародавній Рим, ані грецькі філософи, при всій їхній геніяльності, не створили науки. Для цього потрібно було навчання християнства про закон, порядок і авторство Бога. Всі найкращі речі у вільних країнах постали посередньо або безпосередньо в наслідок впливів церкви. Віра в Бога, що її голосять церкви, дає міцні підвалини для моральности, порядку, правосуддя, добродійности й т. д. Коли б церква дійсно зникла, всі ці речі не проіснували б довго, бо згубили б духову рацію.

Це не перший раз в історії людства проголошується, що церква згинула чи гине. Римський імператор Діоклетіян у 303 році по Христі, після страшних переслідувань християн спорудив тріюмфальну колону з написом "Extincto nomine Christianorum" (Ім'я християн зникло). Але цікаво, що в дійсності ті, хто зникли, були Діоклетіян і Рим, а церква продовжує розвиватись.

Вольтер оголосив, що за сто років після нього році буде знайти навіть одного примірника Біблії, хіба що, як антикварну рідкість. У дійсності, Біблійне Товариство купило будинок, у якім жив Вольтер, і обернуло його на склад для Біблій. У 1967 році поверх ніж 104 мільйонів Біблій циркулювало у світі. Одна Біблія припадала на 33 особи на земній кулі. В одних З'єднинених Державах Америки минулого року було продано 14 мільйонів Біблій і Нових Завітів. У наші дні в певних країнах, де церкву жорстоко переслідується і їй не позволяється організувати будь-які добродійні акції чи відчиняти виховничі інституції, де церкві

дозволена лише проповідь на зборах і то без усякої згадки про обставини життя, церква невпинно зростає. У вільних країнах в умовах добробуту її зріст повільніший, але коли б вона не зростала, то давно б зникла.

Нам здається, що критерії, з якими світські інституції наближуються оцінювати церкву та її працю, є мильні. У більшості, це критерії комерційних інституцій. У них число стоїть на першім місці. Щодо службовців, то індустрія не охоче затруднює людей, якщо їм більше, ніж 40 років. Ціллю комерційних організацій є зріст і прибуток, яким усе підпорядковане.

Ці мірки для оцінки церкви цілком не надаються. Число, зріст і прибуток важливі й у церкві, але в усім цім завжди є присутній елемент "Х", недосяжний для комерції, що його жоден компютер не зможе обчислити жодним способом. Це є фактор віри, духовости, присутности і Духа Божого.

Одна ціль є у корпорації, інша у кредитовій спілці, але цілком до іншої сфери належать цілі існування церкви. Церква прагне більших чисел, але не за всяку ціну. Церква шукає кращого проводу, але вибирає його не за віком, а за духом зрілости.

Для зрозуміння стану церкви і його оцінки, ті, хто це досліджують, перш за все повинні з'ясувати собі ціль існування церкви.

Визнання віри Пресвітерської Церкви ("Westminster Confession of Faith") ясно окреслює на підставі Святого Письма завдання церкви: "Цій видимій католицькій церкві Христа дано служіння провіщань і установ Божих для того, щоб зібрати святих і для їх удосконалення в цім житті до кінця світу. Це Бог робить ефективно Своєю власною присутністю і Духом згідно з Своїми обітницями" ("Весмінстерське Визнання Віри", розділ 25, параграф 3).

Святе Письмо проголошує, що в першу чергу ціллю церкви є свідоцтво про Правду. Бог не наказує церкві бути в першу чергу успішною, але бути вірною. Це свідоцтво церкви включає проповідь і навчання, як також добродійність, будову шкіл, шпиталів та всяке інше добре діло. Ці речі неподільні і добродійність церкви витікає з щирого свідоцтва про правду одне не можна протиставляти другому. Добродійність не може існувати без духової підстави і самі слова без учинків виглядатимуть, як лицемірство.

Сучасна церква віддано виконує оці завдання, шукаючи спасіння і добра людства в Господі Ісусі Христі. Вона не досконала й є багато місця для поліпшення її свідоцтва та праці. Проте її найбільшою потребою на часі не є збільшення числа чи удосконалення організації, але глибша віра, сильніша любов,

краща надія. Цілком виключна річ, щоб церква Христова перестала існувати. Вона може бути переслідувана, її членство може бути здесяткване, але її існування призначене Богом до кінця світу.

Наказом для церкви є слова Христа перед вознесенням: "Ідіть же навчайте всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина й Святого Духа, навчаючи їх додержувати всього, що Я заповідав вам, і ось Я з вами по всі дні, до кінця світу" (Матт. 28:19, 20).

Накінець усе варто пам'ятати, що церква має досить зовнішніх критиків і тому провід церкви повинен стримуватись від непотрібного биття себе в груди перед глузливим світом. Це роблять залюбки Злучена й Англіканська церкви. Якщо голова якогось підприємства або фабрики буде голосити, що його продукти нідочого, а саме підприємство скоро збанкрутує, то які б його продукти не були добрі, його підприємство буде знищено. Самокритика перед Богом потрібна річ, самоприниження перед світом заборонено Святим Письмом. Згадаймо пересторогу про кидання "ваших перел".

М. Фесенко

ПРЕСОВИЙ КОМУНІКАТ ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЄВАНГЕЛЬСЬКО-БАПТИСТСЬКИХ ЦЕРКОВ У З'ЄДНАНИХ ДЕДЖАВАХ АМЕРИКИ ОЛЕКСА Р. ГАРБУЗЮК — ГОЛОВА

ВІДБУВСЯ ПЕРШИЙ З'ЇЗД РОДИЧІВ В'ЯЗНІВ-БАПТИСТІВ У СССР

Київ, Україна. — Звідсіля повідомляють, що в листопаді 1969 року відбувся Перший З'їзд Родичів в'язнів євангельських християн-баптистів у СССР. Із відомих причин не оголошено місця та докладної дати З'їзду, але в комунікаті повідомляється, що у З'їзді взяли участь представники з 33 головних міст Совєтського Союзу, які звернулися з закликом "ДО ВСІХ ХРИСТИЯНСЬКИХ ЦЕРКОВ! ДО ВСІХ ХРИСТИЯН СВІТУ!"

Як довго тривав цей З'їзд, яка його програма і скільки було присутніх на ньому делегатів, покищо, не відомо. Але документ, який перед нами, показує, що заклик "до цілого світу із доручення З'їзду підписали 62-х делегатів із 33 міст".

Це звернення "до цілого світу", яке має вісім сторінок, розпочинається так:

"Викупленим кров'ю Ісуса Христа, розпорошеним по всьому шарові Землі, які щиро люблять з'явлення Господа.

Від 1-го Всесоюзного З'їзду родичів в'язнів, членів Церкви Євангельських Християн-Баптистів, засуджених і суджених за Слово Боже на території СССР.

Дорогі Брати та Сестри!

Ми, родичі в'язнів Євангельських Християн-Баптистів, що страждають у СССР за виконування заповідей Господа нашого Ісуса Христа, зібравшись на Перший Всесоюзний З'їзд, звертаємось до всіх християн світу з закликом об'єднатися в спільній молитві до Господа.

Ми, віруючі, члени Церкви Євангельсько-Баптистського віровизнання, заявляємо перед лицем Господнім і всіх вас, що для нас настав момент, коли за волею Отця нашого Небесного дальше визнання нашої віри, виконування заповідей Ісуса Христа і продовжування Його великого діла стало вже не тільки питанням нашого добробуту, але й питанням нашого життя.

У цей тяжкий момент ми визнаємо нашу надію перед Господом і перед вами. Всі бо ми складаємо одно Тіло, Головою якого є Христос!" — говориться в зверненні.

Далі у цьому комунікаті говориться про гонення, страждання за віру, що у в'язницях СССР масами гинули визнавці Христа і "тільки в вічності виявиться таємниця їх невідомих могил". У списку загинулих згадується П. Я. Винса й інших мучеників за віру в Бога.

У Києві — згідно комунікатові — в облаві віруючих вживали собак і під час обшуків віруючих села Лобачева, Володарського району, Київської області, дружині Сергія Кравця представники влади повикручували руки, розбили ніс і окривавили обличчя, коли вона не хотіла віддати євангельського співаника.

"Положення в'язнів в тюрмах і в таборах — тяжке. За молитву біля ліжка і свідоцтво про Христа вкидають в карцери, позбавляють передач і зустрічей із родичами. У в'язницях мученичою смертю закінчили своє життя Хмара з міста Кулунда, Кучеренко з Миколаєва та чимало інших".

У додатку до старих в'язнів "на сьогоднішній день — стверджується в комунікаті — в нас знову є 170 в'язнів і 700 осиротілих дітей і жінок. Віруючі Євангельських Християн-Баптистів систематично зазнають наклепів у пресі й радіо, де самими рафінованими вигадками ставлять їх у число мерзенних злочинців і аморальних людей. Ось у газеті "Известия" від 18 жовтня 1969 року надрукована стаття предсідника Ради в справах релігії при Раді міністрів СССР Куроєдова "Подстрекатели", в якій автор силкується перекласти на рамена віруючих свою вину за викликане в нас положення. Стаття не має в собі ані крихітки правди про дійсні страждання віруючих у СССР. Задаваний центральною газетою "подстрекательный" тон, всюди був підхоплений рештою преси, щоб розпалити суспільство проти віруючих", стверджує комунікат.

Цей факт потверджується ще й тим, що негайно після статті Куроєдова київський журнал "Людина і світ" надрукував наклеп на пастора Олексу Гарбузюка, голову Об'єднання Євангельсько- Баптистських Церков у ЗСА, та інших баптистських діячів тут і в Україні у статті "Бізнес пастора Гарбузюка". Цю жалюгідну "статтю" негайно передрукували обласні газети включно з "Червоним прапором".

У комунікаті Першого З'їзду Родичів в'язнів багато говориться про грошеві кари за відбування Богослужень, проповіді Слова Божого та інші жорстокі форми переслідування за віру та боротьбу з релігією включно з відбиранням радіоприймачів від слухачів наших радіоблаговість.

"Звернення до цілого світу" закінчується "сердечною просьбою" до всіх християн молитися: "1) за всіх страждальців за ім'я Христове, 2) за Церкви, які зазнають гонень, 3) за духовне пробудження в нашій країні, 4) за готовість усіх християн до зустрічі з Господом".

Для нас цей новий документ важливий тим, що він потверджує той факт, що в Україні не тільки продовжується, але посилюється переслідування християн, і показує нам на героїзм духа наших людей, які в умовах жорстоких гонень у країні безбожжя відважилися потаємно відбути свій З'їзд і повідомити про це цілий світ.

Чи не повинно це правити за зразок і надхнення для всіх християн у вільному світі?!

Л. Юків

ДЕЩО З ЖИТТЯ ПРОП. ЛУКИ СТАНДРЕТА

Частина друга (Докінчення).

(Заувага: Мабуть із поваги до особи, про яку мова в цій статті, в першій частині коректор змінив слова "салун" і "салуніст" пристойнішими словами "ресторан" і "власник ресторану". Я дякую за вияв пошани до пастора, але, щоб не розминатися з правдою, я мушу ствердити факт, що місце, куди фіякр привіз згаданих трьох новоприбулих, був звичайний американський "салун" такого типу, як ті, що в ті часи можна було бачити в бідніших дільницях великих американських міст. По-нашому можна назвати їх корчмами або шинками, але в ніякому

разі ресторанами. Там був довгий бар, при якому стояло з десять мужчин, споживаючи різні алькогольні напитки. Одинока "перекуска" в кількох тарілках на барі були дуже насолені прецлі. Хто їх їв, той мусів пити більше пива, щоб згасити спрагу. ("Салуніст" почастував новоприбулих "чим хата багата", отже вони з особистого досвіду знали, про що оповідали. Л. Ю.)

Я певен, що неодин читач "Євангельської Правди" запитає: Хіба цей хлопчина приїхав був до Америки шукати нової релігії і церкви, а не праці і заробітків, так, як усі інші? У відповідь на таке запитання треба відразу відповісти, що як для всіх, так і для нього хліб і страва була найперша справа. Він мусів працювати, щоб мати їжу, одяг і житло. І ніхто інший тільки він самий мусів про це подбати. Тим більше, що тоді для новоприбулих тут не було ніяких спонзорів або комітетів, які були б обов'язані заопікуватися ними, принаймні на короткий час, або загарантувати їм якусь поміч і працю. Хто приїхав з Європи здоровий фізично й умово та мав кілька долярів у кишені (Лука мав сім американських долярів і три австрийські корони), того іміграційні урядники записували до великої книги і казали: "Ідіть, нехай вам Бог помагає!" І так на протязі першого півтора року в Америці він працював на фабриках при виробі ручок до валіз, ножиць, електричних лямп. Він часто переходив із одної фабрики до другої, бо шукав відповіднішої праці і кращої платні. Згодом він знайшов одне і друге на фабриці фельцових капелюхів. (Тоді на такий продукт був великий попит, бо майже весь хрещений мир, чоловічий і жіночий, носив капелюхи ,а не ходив простоволосий зимою і літом, як це діється сьогодні). Та він також вірив, що людина живе не тільки хлібом, і тому на дозвіллі ішов на проби церковного співу, представлень, на виклади Св. Письма, а в неділі до церкви на богослуження.

Восени 1912 року новий пастор Української Пресвітерської Церкви в Ньюарку, проп. Василь Кузів, зорганізував курс англійської мови для новоприбулих українців. Записалось на науку 35 осіб, а між ними і Лука Стандрет. Наука відбувалася в церковній залі і тривала до Великодня. На лекціях звернули на себе особливу увагу пастора п'ятьох юнаків, іменно: Лев Бучак, Михайло Паньків, Іван Яцентий, Лука Стандрет і Дмитро Кукурудза. Він відкрив у них певні здібності і кваліфікації.

На весні 1913 року, по закінченні того курсу пастор В. Кузів піддав думку духовній раді церковної громади порадити цим п'ятьом юнакам вступити до пресвітерської семінарії в Блумфілд, Н. Дж., де вони можуть приготовитися на проповідників Євангелії, якщо схочуть посвятити яких вісім років на науку. (Та учбова інституція, де м. ін. пастор В. Кузів студіював теологію, тоді складалася в головному з двох секцій, середньої школи і богословського факультету. Було там також два роки філософії, але не примусові. Одначе більшість студентів, що приготовлялися на проповідників, користали з них, щоб краще підготовитись до студій теології.)

Забрало юнакам чимало часу надуматись, але вкінці всі п'ять постановили поступити в семінарію. Незабаром полагодили всі формальності, а на 15-го вересня, 1913 року пастор В. Кузів привіз їх до семінарії, де вони зарегіструвалися на студії, з того дня там замешкали, харчувалися і вчилися, віддаючи весь час на науку. (В наступні роки прийшло більше українських студентів.)

Лука щиро взявся до науки, помалу забув про добру роботу в капелюшні і рівнож добру платню щосуботи, а сконцентрував свої думки і зусилля на різних шкільних предметах. Перших два роки було досить тяжко, бо спершу треба було задовільно оволодіти англійською мовою. Українські предмети викладав В. Кузів. Все інше викладали в англійській мові. (В ті часи професори були переважно німці, старокрайові й американські, тому, що ця школа колись була німецькою богословською семінарією. Коли ж німецькі церкви стали переходити на англійську мову, то відпала потреба тренувати пасторів у німецькій мові.) Лука посвятив на науку в семінарії десять років. Теологію скінчив у 1923 році.

Якже ж українські студенти, яких батьки жили в старому краю, оплачували кошта науки? Вони, будучи кандидатами на проповідників, діставали невелику фінансову поміч від Освітної Ради пресвітерської деномінації в США, чим оплатили частину коштів. А решту заробляли під час вакацій, на що мали три і пів місяця часу. Деколи треба було дістати невелику позичку. Лука, як і багато інших студентів у літі працював місійним кольпортером Видавничого Виділу американської пресвітерської церкви. Він продавав, а в разі потреби міг роздавати безплатно, Святе Письмо й релігійну літературу, найбільше в українській мові. За це була основна платня і 40 відсотків комісового винагородження з проданого. Кожного літа він працював в іншому місті, звичайно в великому місті, де було велике скупчення українців. Тож на протязі його шкільного десятиліття він працював у Гартфорд, Конн., Бостон, Масс., Рочестер, Н. Й., Філаделфія, Па., Ньюарк, Н. Дж., Карбондейл, Па., кругом якого було багато сіл, де жили українські вуглекопи, Голйок, Масс. і околиця, Стемфорд і Бриджпорт, Конн. Це також давало йому добру

нагоду жити між своїми людьми в різних місцевостях, приглянутися до їхнього життя в ті часи, зокрема релігійного, та чимало дечого навчитися з досвіду.

Щождо духового життя студентів, наших і всіх інших, то семинарія, загально взявши, робила чимало для того, щоб їхнє релігійне життя поглибити. М. ін. кожного шкільного дня відбувалося два короткі богослужбові зібрання, участь у яких була обов'язкова. Рано проводили ними професори, а ввечорі студенти теології. Це все було добре, але для багатьох потрібний був особистий контакт, бо це ще є більше формальне не задовольняло їхніх особливих потреб. І для таких тоді робив багато професор Ф. Целлер, старокрайовий німець, який у середній школі вчив перших три роки латинської мови, і перших два роки мови грецької. Він був моравіянець-пієтист, незвичайно релігійна і добра людина. Раз на тиждень увечорі він відбував з гуртком студентів молитовні зібрання в студентських кімнатах. Участь у тих зібраннях, розуміється, була добровільна. Він був дійсним духовним опікуном багатьох, і вони йому багато завдячували. В ньому і Лука Стандрет мав великого приятеля і помічника.

Що ж робили наші богослови по закінченні студій? На жаль, цей період у їхньому житті був невеселий, спершу. Саме тоді дехто з українських старших і передових проповідників і не-проповідників почав ширити між своїми й не-своїми хибну думку, що евангельська місійна робота між українцями в США це програна справа. Мовляв, для українського евангелизму тут немає будучини. А тому всі зусилля треба спрямувати на старий край, Галичину, Волинь, Закарпаття. Перед у цій пропаганді вів, тепер уже покійний, д-р Льонгин Цегельський. Українським богословам, укінченим і неукінченим, сказано, що галичани повинні їхати до Галичини, а волиняки на Волинь, бо тут всеодно для українських проповідників немає місця на працю. Один проповідник Лев Бучак (він скінчив середню школу в Блумфілд, а теологію в Питсбургу) з дружиною охоче згодився поїхати на працю до Галичини. Решта розбрилися по Америці і кожний давав собі раду, як міг, надіючись проти надій, що з часом дістане нагоду працювати на церковному полі в Америці. Правду кажучи, мало-хто нарікав, бо всі були задоволені з того, що таки здобули вищу освіту. Лука спершу не знав, що з собою робити, але опісля знайшов дуже добре світське зайняття, бо хотів якомога скоро позбутися шкільних довгів. З часом він матеріяльно достаткував, на ділі фінансово стояв краще ніж колибудь перед тим або після того. Та проте він глядів на це все, як переходовий стан. Д-р Г. Вебер, декан богословського

факультету в семинарії, серйозно радив йому йти на церковну працю в англомовній американській громаді, але він не погодився, бо, казав він, "американці мають досить проповідників, а я приготовлявся для того, щоб працювати між моїми людьми". Такий стан тривав до 1927 року.

У 1927 році Лука одержав прохання від Української Пресвітерської Церкви в Ошаві, Онтаріо, і від Місійного Заряду Пресвітерської Церкви прийняти пастирську працю у згаданій церковній громаді. Це була громада, в якій колись працював пастор В. Т. Купчинський. Він переконав Луку, що Канада не є другим Сибіром, і остаточно Лука прийняв пропозицію та незабаром поїхав до Ошави. Там була невелика, але свідома евангельська громада. В той час її богослужения відбувалися в приватному помешканні бр. С. Салмерса, опісля в малій домівці, яку поставив і безплатно віддав громаді до вжитку один її член, бр. Федір Хмара. В ній відбувалися богослужения і різні зібрання через чотири роки. Тим часом громада почала будову нової церкви, не зважаючи на те, що це був час економічної депресії і жахливого безробіття. Люди не могли жертвувати багато грошa, але віддали дуже багато безплатної праці. Лука полюбив ошавців, знаходив велике моральне задоволення в праці в громаді і з громадою, яка була неначе одна велика родина, що зі своїм пастором дружно працювала для великої ідеї.

У 1928 році Лука одружився з п-ною Анною Голубовською, членкинею Української Пресвітерської Церкви в Ньюарку, та довголітньою членкинею хору тієї церкви. Вона, так би мовити, виховалася в ньюаркській церкві: в Недільній Школі одержала науку релігії, а в українській школі при церкві навчилася по українськи читати й писати. Належала до драматичного гуртка при церкві і з часом оволоділа українською мовою так, що могла виконувати головні ролі в представленнях. Інколи помагала в хорі Української Пресвітерської Церкви в Нью Йорку, де пастором був проп. В. Т. Купчинський. Вона вчилася в Американ Інтернешонал Каледж у Спрінгфілд, Масс., і в пресвітерській школі діяконок у Філядельфії, Па., приготовляючись на діяконку. Та згодом мусіла залишити школу, бо батьки з багатьома малими дітьми потребували більше приходів. Відтоді працювала телефоністкою в Ньюарку і була дальше діяльною членкинею ньюаркської церкви... Вінчав молодят пастор В. Т. Купчинський у Нью Йорку. Після вінчання пастор Лука Стандрет вернувся до Ошави, Онтаріо, але тим разом уже з дружиною, і знову поринув у церковну працю.

М. ін. при ошавській церкві було зорганізовано Просвітне Т-во ім. Т. Шевченка. Стараннем цього товариства пастор Л.

Стандрет дуже часто виголошував відчити на освітні теми. У жовтні 1933 року товариство приступило до видавання місячного журнала "Наше Слово", якого він редагував. Він також включився в місцеву філію Українського Національного Об'єднання (УНО) і був її діяльним членом. Заходами УНО він давав відчити на громадські теми в Ошава, Торонто і Гамилтон, головно в домівках УНО. Рівнож виступав дуже часто на вічах з промовами, а на святкових концертах із рефератами. Це ніяк не колідувало з його церковною працею. Він проповідував двічі щонеділі, зорганізував і провадив Недільну Школу, а зокрема науку релігії для молоді, що вчилися у вищих клясах середньої школи, а рівнож провадив науку в школі української мови при церкві, де діти вчилися української мови, граматики, географії та історії України. При видаванні журнала багато помагали технічною працею брати: Теофан Каменецький, Іван Кравець і Василь Заліщук. Інколи бувало, що пастор і згадані брати йшли з церкви додому в другій годині ранку, втомлені, але не нарікали, бо були свідомі того, що виконували добре християнське і громадське діло... Громада була в розквіті сил. Пастор Л. Стандрет попрацював там точно двадцять років і сім місяців, до червня, 1939 року.

У 1939 році його покликали до Української Пресвітерської Церкви в Ньюарку, Н. Дж. У тій громаді були внутрішні проблеми, через які вона багато потерпіла. Він мав помогти розв'язати ці проблеми та подбати, щоб люди забули про минуле, а думали про будуче громади й у тому напрямку скерували церковну діяльність. Там було кілька змін пасторів. Ті зміни не зроблено за згодою більшости і тому кожний пастор, залишаючи громаду, залишав там також своїх лояльних і дуже ревних симпатиків. У результаті заіснувала така ситуація, як за часів апостола Павла була в Коринті (1 Кор. 1:11-13), де члени церкви говорили: "я Павлів, а я Аполосів, а я Кифин, а я Христів". З бігом часу ситуацію в Ньюарку вдалося виправити, хоч не повністю. У кожному разі велика більшість членів постановила забути про тертя в минулому і серйозно взятися до праці. Та тоді США вмішано в другу світову війну, незабаром майже всіх молодих мужчин покликано до військової служби, пізніше пішли добровільно до війська деякі дівчата, а вкінці й органістка. Лишилися в церкві переважно старші люди і діти. У той же час з південних стейтів переселилось до промислового Ньюарку багато негритянських робітників з родинами. Дільниця, де була Українська Пресвітерська Церква (Бікен вул.) й інші українські церкви та домівки, в скорому часі стала майже на сто відсотків негритянською. Біле населення, вивтікавши до інших районів

міста та до передмість, попродало свої доми, церкви тощо. Вкінці й Українська Пресвітерська Церква продала свій церковний будинок негритянській церковній громаді, а богослужения стала відбувати в рентованій чеській суботницькій церкві в Ірвінгтон. У таких умовах тяжко було громаді розгорнути якусь більшу діяльність. Будувати свою церкву було неможливо, бо продаж будівельного матеріялу на церкви і тим подібні інституції була заборонена на час війни. Громада з пастором робила скільки могла і чекала на сприятливіші умови зреорганізування праці і будови нової власної церкви.

У 1947 році проблеми, задля яких пастора Л. Стандрета покликано до ньюаркської церкви, вже майже не існували, його родина хотіла вертатись до Канади, тож він погодився прийняти працю в українській евангельській громаді Злученої Церкви в Торонто. Та громада не мала власного церковного будинку. Невдовзі Місійний Заряд, ради економії, повелів громаді перенестися до Церкви Всіх Націй у центрі міста. Це нашій громаді не помогло, бо майже всі її члени мешкали далеко від центра в західному Торонто. Одначе пастор Л. Стандрет продовжував працю до 1953 року.

У 1953 році він погодився проповідувати в Українській Незалежній Реформованій Церкві в Торонто. Це також була невелика громада, що тоді відбувала богослуження в рентованому церковному будинку в центрі міста. Він не виступив із Злученої Церкви й його ім'я дальше було на списку її пасторів, але він хотів спробувати, чи будуть кращі результати з праці в церкві, яка не зв'язана з ніякою англомовною деномінацією і веде свою працю цілком самостійно, а зокрема як буде ставитися до такої громади український не-євангельський загал. Досвід показував, що, загально взявши, для українців не-євангеликів це не становить жодної різниці. Протестант є протестантом чи він залежний чи незалежний, і тому для українця, думають вони, це чуже, а може й небезпечне. Цей досвід підтвердив думку пастора Л. Стандрета, що шкода шукати в не-євангеликів якогось визнання і релігійної толеранції. Толеранції ніде не вчаться з книжки, а з життя. Значить, українська не-євангельська громадскість навчиться толерувати українців-євангеликів тільки тоді, коли українські євангелики поставлять усіх перед фактом більших, численніших і діяльних й національно свідомих українських євангельських громад, без уваги на те, чи ті громади зв'язані з англомовними деномінаціями чи ні. Світ, правду кажучи, такий, що рахується з силою — чисельною, фінансовою, організаційною, науковою, духовою тощо. Навіть царство небесне, навчав Христос, здобувається силою. Мат. 11:12.

У 1955 році пастора Л. Стандрета покликано до праці в українській євангельській громаді Злученої Церкви в Вінніпегу, Ман. Крім цього він мав обслуговувати наші громади в Росборн, Ман., і в Канора, Саск. Згодом Місійний Заряд Злученої Церкви назначив його редактором "Канадійського Райку" на місце пастора І. Р. Ковалевича, якого перенесено до Монтреалу. Це все було трохи забагато для пастора Л. Стандрета, але він робив, що міг. Нераз було так, що він приготовляв матеріяли до журналу в автобусі між Вінніпегом і Росборн, або в сіенарському потягу між Вінніпегом і Канора, Саск. Ситуація змінилися на ліпше для нього, коли його звільнено від обов'язків у Росборн і Канорі. Таку працю пастора і редактора він виконував до 1961 року. На цьому, він закінчив 34 роки праці серед своїх людей, українців, у Канаді і США, бо в травні 1961 року конференційний (синодальний) комітет Злученої Церкви призначив його на пастора англомовної парафії в Тилстон, Ман.

Про англомовні громади мабуть для українських читачів щось особливо цікавого написати не можна. Можна сказати хіба те, що бути пастором у англомовній парафії значно легче. Там також є багато праці, але менше т. зв. проблем, тобто клопотів. Як і більше проповідників на західно-канадійських степах, він мав у парафії три церкві і кожної неділі три рази проповідував. Його дружина непосидюща, як звичайно, не може бути недіяльною. Вона належала до церковних жіночих організацій, до церковного хору, учителювала в двох недільних школах і була лідером організації дівчат, які відбували збори кожного тижня на протязі зимового сезону. У Тилстон, Ман., Стандрети працювали п'ять років. Парафія в Кристал Сіті також складалася з трьох церковних громад, дуже добре зорганізованих. До них належить поважне число заможних фармерів, льокальні торговці і, так би мовити, вся місцева знать. Кристаль Сіті це дуже чистеньке і добре упорядковане містечко. Як у містечку, так і на фармах люди мають порядні модерні хати, під кожним оглядом такі самі, як мають міщани. Там діють такі самі церковні організації як у всіх інших громадах Злученої Церкви, два хори, старших і молоді, та шість жіночих груп. Усе зорганізоване неначе в годиннику. Це велика приємність бути пастором такої парафії. Українців у цих околицях немає, тож коли Стандретам стало скучно за своїми, вони їхали до Вінніпегу, де зустрінули декого з українців і також привозили додому в'язанку українських часописів — з Канади, США та дещо з Києва... На жаль, лікар порадив пасторові Л. Стандретові залишити працю, що він і зробив. В англомовних парафіях він працював вісім років. Він каже, що двома найліпшими парафіями, що він їх обслуговував, хоч із неоднакових причин, була перша, тобто Українська Пресвітерська Церква в Ошава, Онт., і остання, тобто англомовна парафія Злученої Церкви в Кристал Сіті, Ман. Він дякує Всемилосердному Богу за те, що, не зважаючи на різні труднощі й перешкоди, дозволив і поміг йому працювати на ниві Христовій безперервно майже 42 роки. Пастор Л. Стандрет каже, що він завжди старався сіяти здорове зерно правди Христової. Він також признає, що інколи між тим зерном було трохи полови, але він вірить ,що не було куколю.

Стандрети мають двоє дітей. Обидвоє скінчили студії на Торонтонському університеті. Син Данило, доктор медицини, працює лікарем у Борлінгтоні, Онтаріо, а дочка Дорця вийшла заміж за д-ра Р. Вейнса, канадійця з Торонта, який тепер є професором геології в Ньюйоркському Державному Університеті в Нью Палц, Н. Й.

ВИЗНАЧНЕ ОСЯГНЕННЯ

Українська друкарня "Згода" (Гармоні), що її створили провідні брати Української П'ятидесятницької Церкви в Торонті, стала осередком друку євангельської літератури у Східній Канаді. Пастори Михайло Деркач і Григорій Деркач заснували цю друкарню і її діловим управителем став бр. Г. Ватрич.

Черговим осягненням цієї першокласної друкарні є друк Великої Української Біблії перекладу П. Куліша, І. Левицького і д-ра І. Пулюя. Біблія надрукована бездоганно. Її розмір 6x9. Ціна в твердій оправі $12.00, у шкіряній $18.00.

Треба зауважити, що й досі, не дивлячись на кілька спроб нових перекладів Біблії, переклад Куліша лишається і надалі найкращим.

Це однак не означає, що в деяких місцях, у світлі нових досліджень, текст не потребував би деяких поправок. Але, порівнюючи з іншими перекладами, так далеко зробленими, переклад Біблії Куліша і надалі займає перше місце щодо мови, точности і браку переробок у цілях якоїсь деномінації.

Біблії можна замовляти через редакцію "Євангельської Правди".

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Добра праця продовжується. Вишла друком 25 Словникова частина "Е. У". Цей зошит містить старанно приготовані інформації від слова "Павлусевич" і кінчається словом "Перемишлянин".

Головний редактор "Е. У." д-р В. Кубійович.

ВІДІЙШОВ ВІД НАС

Четвертого лютого 1970 р. помер член Української Пресвітерської Церкви в Торонті Теодор Москалюк. Теодор Москалюк був одним із перших членів громади, через якийсь час був скарбником управи і приймав активну участь у видавництві "Євангельської Правди".

Останні роки через кволе здоров'я не зміг активно працювати. Він народився 31 травня 1901-го року в селі Вікно, пов. Городенка. Приїхавши до Канади, брав участь не тільки в церковних організаціях, але і громадських.

Покійний лишив у смутку дружину Марію.

П'ЯНСТВО ПІД ЦЕРКВАМИ

Українська преса не так давно журилася фактом занепаду віри серед студенства, відходом від церкви молоді і байдужістю дорослих. Ми хочемо вказати на одну з причин. У той час як патріотичні громадські потягнення знаходять свій вислів у відповідних громадських і патріотичних організаціях, церква в першу чергу має задовольняти духові потреби населення, розбудовувати віру людей, скріпляти надію, давати міцну підвалину для їх моралі. На жаль, ми бачимо, що для більш посвяченого життя і в питанні тверезости деякі церкви своїми практиками приносять більш шкоди, ніж користи. Ось преса принесла новину, що священика Римо-Католицької Церкви (імени Св. Діви Марії на Батурст вул. у Торонті) разом із шістю буфетчиками притягнено до відповідальности за продаж під церквою алкоголю з мильним дозволом. Святкування під церквою відбувалось з нагоди Нового Року. Поліція сконфіскувала 431 пляшок пива, 38 нерозпочатих пляшок горілки і 13 пляшок горілки, що вже були розпочаті.

Алкоголь під деякими церквами не є виключним явищем, а радше правилом. Якась "братня" організація при церкві вибирає дозвіл від уряду для обслуги алкоголем парафіян і їх "гостей". При різних оказіях з людей береться певна сума грошей або за "вступ" або пізніше проводиться збірку. Якщо акцію провадить церковна управа, то і забирає гроші на свою церкву, якщо це якась зовнішня група, то церкві платиться "рент".

Оказії можуть бути всілякі. У повищій церкві, де арештовано священика, було зорганізовано танець і обслугу алкоголем у цілях утримання літниська для "бідних дітей". Мабуть не одна дитина стала бідною, бо батько пропив гроші. При деяких оказіях священик закликав людей: "Пийте, люди, пийте, бо це на Боже". У такий спосіб церква освячує надужиття трунків й алькоголю.

Це є усталений факт, що наслідки п'янства є однією з найбільших проблем здоров'я нашого часу, що стоїть на четвертім місці поміж іншими на цім континенті. Одна третина школярів в Торонті в "гай скул" надуживає алкоголь. Алкоголізм веде до розводів, слабости, автових випадків і т. д. На рідних землях церкви вели провід у боротьбі з п'янством і алкоголізмом. На еміграції вони поперають його.

Загал і молодь бачить усе це, п'є, але ставиться до церкви з погордою. Один батько, особисто знаний авторові (грекокатолик), докоряв синові, що той не ходить до церкви. Син відповів йому: "Тату, я нічого не хочу мати спільного з церквою, до якої ви йдете тверезі, а приходите до хати п'яні".

Грошові прибутки з продажу алкоголю під церквою є великі, бо церкви не платять податків, що їх платять корчми, але моральна втрата для церков є більша за всі прибутки. Ми не обстоюємо абсолютної заборони споживання вина й т. і., але хто хоче випити, повинен знайти якесь інше місце, ніж церкву, для цього.

У кінці кінців за все відповідає клер. Дім молитви обертається в корчму, а від так нарікається, чому люди гублять шану до церкви або ставляться до неї з погордою. Якщо клер самий не розуміє цього зла, то необхідно, щоб уряд заборонив обслугу алкоголем під церквами.

Це все так само пригадує науку Святого Письма, що "п'яниці царства Божого не наслідять" (Галат 5:21; Римлян 13:13).

НОВА КНИЖКА

Вишла друком нова книжка пастора В. Кучера "Пояснення Листа Апостола Павла до Галатів". Темою книжки є трактування ап. Павлом відношення ласки Божої до закону й інші важливі духові навчання Писання.

Ціна за один примірник $3.00. Книжку можна замовити безпосередньо в автора:

Rev. W. Kutcher, 127 Dufferin Str., Hamilton 16, Ont.

"Коли правда перемагає з поміччю 10.000 горлаючих людей, навіть якщо і припустити, що те, що є перемогою, є правдою, з такою формою і способом побіди куди більша неправда стає переможною".

Кіркегард.

"Хто шукає Бога, той знайшов Його". — Паскаль.

ВІДІЙШОВ ВІД НАС

11-го липня 1969 року упокоївся в Бозі пастор Теодор Галенда в Короаполісі, Пенсільванія. Теодор Галенда був знаний, як пастор глибокої віри й посвяти, що в питаннях віри відкидав усякий компроміс. Через це не раз був переслідуваний, як своїми, так і чужими.

Походив він з Лемківщини, з села Вислок. Приїхавши до З'єднаних Стейтів Америки, він приєднався до Пресвітерської Громади, в якій пастором був д-р В. Лоса, за національністю чех. Відчувши поклик до євангельської праці, Теодор Галенда вступив до Пітсбурзької Богословської Академії, яку успішно закінчив із ступенем Бакалавра Теології.

Пастор Теодор Галенда працював якийсь час, як місіонер, у Пітсбурзі, а відтак близько 40 років у Гартфорді, де Бог рясно благословив його працю. Пастор Т. Галенда не раз приїздив на місійні тижні до Української Пресвітерської Церкви в Торонті і захоплював усіх своїми проповідями, які були не тільки глибокого духового змісту, але так само і виголошені з незаперечним переконанням правди, що її покійний проповідував.

Визначною працею пастора Галенди, про що він сам оповідав авторові цих рядків, була його участь у виданні Брітійським Біблійним Товариством перекладу Біблії Куліша. Він невпинно заохочував до цієї праці д-ра Лоса і Американське Біблійне Товариство, як також у свою чергу разом із тим звертався до Брітійського Біблійного Товариства. В результаті наполегливости пастора Теодора Галенди Брітійське Біблійне Товариство врешті приступило до друку Біблії перекладу Куліша.

Пастор Теодор Галенда часто присилав свої статті до "Євангельської Правди" і поперав її фінансово. У нім українська євангельська громада згубила провідного пастора, глибоко віруючу людину, що посвятила себе Богові беззастережно, і доброго українця. "Блаженні мертві, що вмирають у Господі, справді так промовив Дух, вони бо спочивають по трудах своїх".

РІЗНЕ

ДВІ ОПІНІЇ В ТІЙ САМІЙ ЦЕРКВІ

"Свобода" (28 січня 1970) в передмові переповідає слова д-ра В. Кушніра (Прелата Римо-Католицької Церкви і священика Греко-Католицької Церкви). Вікриваючи Перший Світовий Конгрес Вільних Українців, він сказав:

"Якщо українська людина з будь-яких причин віддаляється від Української Церкви, то така одиниця, знаємо з досвіду, перестає бути українською людиною. З другого боку, коли Українська Церква з будь-яких причин відлучила б себе від української людини, тоді вона перестала б бути українською".

Цілком інші думки голосить представник префекта Східної конгрегації, кардинал Фюрстенберг, шановний гість і зверхник митр. Сенишина і д-ра Кушніра, який сказав українській делегації в сprгаві Чикагівських подій:

"...Коли українці католики живуть серед римо-католицької більшости, то вони повинні до неї пристосуватися і обрядово з нею злитися. Злиття з обрядовою більшістю повинно йти в парі з мовною і культурною асиміляцією..." ("Новий Шлях", 31 січня 1970 р.).

Оскільки кардинал Фюрстенберг є офіційним речником Ватикану, доля українців в його церкві є наочно запечатана, і слова д-ра Кушніра тратять всяку офіційну вагу.

ПОМІЖ КАНДИДАТАМИ В ПАТРІЯРХИ

"Шлях Перемоги (23 липень 1969) подає цікаві інформації в статті О. Тюшка "Змова проти Церкви і народу".

"10 вересня ц. р. в митрополичій резиденції митроп. А. Сенишина у Філядельфії відбулася "передсинодальна конференція владик східніх обрядів" різних національностей. Які цілі мала та конференція єпископів з митроп. Сенишином на чолі, вже невдовзі показалося. А саме під час Надзвичайного папського синоду єпископів вийшло на яв, що національно мало свідома група т. зв. католиків "візантійського обряду" має свої пляни, які йдуть у розріз не тільки з підставовими українськими національними інтересами, але мають на цілі торпедувати український Синод та його постанови стосовно патріярхату.

Митрополит Кочішко з Пітсбургу в Римі виразно заявив, що "усі східні (церковні обряди) Америки роблять старання

об'єднатися у спільному "американському патріярхаті". Він сам претендує на пост патріярха. Видно, що митроп. Сенишин поділяє ці намагання митрополита Кочішка на шкоду українській католицькій Церкві і нашому народові, бож саме він скликав і очолював ту "візантійську конференцію" у Філядельфії.

Хоч митрополит Сенишин у Синоді українських єпископів у Римі участи не взяв, бо "захорував" і зараз після посвячення собору св. Софії і відвідин папи опустив Рим, то напрочуд скоро "виздоровів" і вже за тиждень знову прибув літаком з Філядельфії до Риму та взяв участь у Надзвичайному папському синоді єпископів.

Подібна "хвороба", як відомо, навістила його в Торонті. Вона "перешкодила" йому взяти участь у бенкеті в честь Верховного Архиєпископа. Тепер митр. Сенишин з митр. Кочішком намагається творити американський патріярхат, у якому потонула б і Українська Католицька Церква в ЗСА".

Повищі цитати з статті О. Тюшка виявляють яскраво дефекти і шкідливість для життя народу, коли церквою керують різні "владики" без контролі з боку віруючого загалу. Владики, шукаючи особистої слави та влади, приносять у жертву оцим своїм прагненням найкращі змагання народу і цьому нема ради так довго, поки устрій церкви лишається диктаторським і централізованим у руках одиниць, яких наставлено, як провідників церкви, без згоди народу чужинцями згори. Цей олігархічний устрій не має підстав у науці Св. Письма. З самих початків апостоли усталили виборну засаду для церковного проводу. Провід церкви згідно з прикладом і наукою Святого Письма має вибиратись віруючими та є відповідальний перед ними (Дивись Діяння 6:1-7). Повернення до цього первісного устрою церкви розв'язало б усі проблеми з патріярхами, що на них нарікає автор статті, О. Тюшко, або православні проблеми щодо поводження владик.

Цей процес перебудови церковного проводу на євангельських засадах вже відбувається на рідних землях серед українських мас у формі євангельського руху. На еміграції ієрархія традиційних церков незалежна від віруючого загалу і робить, що хоче.

ЦІКАВА ЗГАДКА

У "The New Review" (що його видає пані А. Підгайна, а редагують проф. О. Підгайний і проф. М. Младенович) у статті проф. М. Младеновича "An Unnoticed Description of Kiev in 1812-13" переповідаються досвіди полоненого німця, який перебував у Києві у 1812-13 роках.

У цих спогадах описується, що в час його перебування в Києві було посвячено євангельську церкву. Це був будинок на горі поміж Печерском і старим Києвом, де цей будинок стояв високо без якоїсь особливої відзнаки.

Його внутрішність була скромна, але відрізнялась чистотою. Замість вівтаря був звичайний стіл, зроблений з дощок, і не було органу. Громада мала 500 членів.

"The New Review," грудень 1969 р.

НАВМИСНЕ ЧИ НЕДОГЛЯД

У Торонті група активних українських греко-католицьких пань і панів розпочали давно потрібну і прекрасну акцію, щоб заснувати притулок для українських громадян старшого віку. У цій праці вони шукали та знайшли відповідне попертя, як з боку православних, так і протестантів. Онтарійський і федеральний уряди погодилися дати на будову притулку $900.000. Між іншим, обидва уряди дістають гроші з усіх громадян без різниці на церковну приналежність шляхом оподаткування. Тепер під час урочистости з нагоди початку будови цього будинку було запрошено представників українських традиційних церков, але не запрошено представництва українських протестантів. Між іншим, організатори будови пансіону імени Ів. Франка запевняють усіх, що дім будується для всіх українців без різниці на їхнє віровизнання.

НОВЕ НАСТАВЛЕННЯ РИМУ ДО ЖИДІВ

Преса подає, що за апробатою Папи опубліковано церковною римо-католицькою ієрархією в ЗДА, що жидівська релігія є живою вірою, яка розвивається, що християнство не є поодинокою релігією, яка має "закон любови і свободи" та що жидівську віру треба захищати і шанувати.

"Телеграм", який подав новину (13 грудня 1969), каже, що таке становище логічно веде до припинення християнської місії поміж жидами.

"Телеграм" зауважує також, що у відрізненні протестантські церкви до недавнього часу навчали, що жидівська віра є релігією легалізму, а не любови.

Балтиморський кардинал Лоренс Шеган, що опублікував цей важливий Ватиканський документ, закликає християн в ім'я Риму: "Поважати релігійне значення ізраїльської держави" та

що смерть Христа "не можна приписувати жидам, що жили в ті часи... ані жидам сьогодні". У наслідок цього "не можна представляти жидів, як відкинених або проклятих Богом, як ніби це слідує із Святого Письма".

Цікаво, коли українці дочекаються якогось подібного проголошення від Риму у справі "релігійного значення української держави". Так далеко Папа обдарував їх делегатів в Римі лише словом: "До відзення".

ЩО ПАПА І РИМО-КАТОЛИКИ ГОЛОСЯТЬ ПРО ПАПУ

Ньюйоркський Римо-католицький катехизм навчає:

"Папа займає місце Ісуса Христа на землі. На підставі божественного права Папа має найвищу і повну силу щодо віри й моралі над кожним і всіма пасторами та їх стадом. Він є правдивий заступник Христа, голова всієї церкви, отець і наставник усіх християн. Він є непомильний правитель, основоположник догм, автор і суддя соборів, універсальний володар правди, арбітр світу, найвищий суддя неба і землі, суддя усіх, якого ніхто не може судити. Сам Бог на землі".

"Прері Оверкомер" ч. 1, 1970.

НОВИЙ СПІВАНИК

Через довший час серед українських євангеликів пресвітерської деномінації висловлювались думки про конечність врятування багатої української церковної музики для ширшого вжитку церковного членства. Прекрасні твори Бортянського, Лисенка, Вербицького й інших були використовувані найбільш церковними хорами. Була потреба використання цих чудових творів для співу цілою церквою по євангельських громадах. Однаково відчувалась потреба в нових євангельських композиціях, заснованих на українськім відчутті гармонії.

Так далеко українські євангельські співаники містять мало оригінальних українських композицій і в більшості є перекладами з духових скарбниць інших євангельських церков.

Так само поза українськими колами визначних українських композиторів називається з правила росіянами.

Аби виповнити повищу недостачу, при Українській Пресвітерській Церкві в Торонті утворено редакційну колегію у складі диригента і композитора Павла Сича, органістки панни Еленори Фесенко і пастора Михайла Фесенка. Намічено поширення складу колегії і включення інших музичних фахівців. Метою редакційної колегії для видання українського церковного співаника є композиція нових українських церковних мелодій, аранжеровка українських визначних церковних співів для вжитку на євангельських богослуженнях, переклад українських клясичних церковних композицій на англійську мову з утворенням англійської секції в співанику в цілях підкреслення їх українського походження і поширення їх в англомовних церквах.

Осіб і громад, що є співзвучні з цілями видання нового співаника, проситься писати до пастора М. Фесенка на адресу "Євангельської Правди".

Разом із заснуванням редакційної колегії в справі видання нового співаника засновується видавничій фонд у цій цілі. Колегія вже має вистачальні фонди, щоб набути машини для друку нот. Старі українські євангельські співаники пресвітерської деномінації вже розпродані і лишилась їх дуже мала кількість. Отже, невдовзі буде відчуватись потреба в нових співаниках.

М. Фесенко

ЗАКЛИК

"Євангельська Правда" є незалежним органом української пресвітерської думки, що утримується з передплат і пожертв приятелів. Вона не підлягає жодній деномінаційній контролі і за неї і її зміст відповідає виключно і цілковито її видавець пастор М. Фесенко.

Так далеко всі з читачів "Євангельської Правди", хто був спроможний це робити, сплачували свої передплати, багато присилали додаткові пожертви на пресовий фонд і в поміччю приятелів "Євангельська Правда" вже існує тридцять перший рік.

Цього року друкарня піднесла ціну друку "Євангельської Правди" і лише поміч читачів зможе зробити для нас можливим продовжування видання "Євангельської Правди" в попереднім розмірі.

Ми одержуємо заохочуючі листи і похвалу за працю з усіх країн, де тільки живуть українці. Ми віримо, що наші читачі, зокрема в Канаді і З'єднинених Стейтах Америки, відкликнуться на цей заклик із щедрими пожертвами на пресовий фонд.

Підвищення коштів друку змушує нас так само підвищити передплату "Євангельської Правди" до $3.50 на рік.

Видавець М. Фесенко

"Коли люди перестануть вірити в Бога, вони не перестають вірити в щось, але починають вірити в будьщо".

Г. К. Честертон.

GIRLS' SERVICE

WORLD DAY OF PRAYER

FRIDAY, MARCH 6, 1970

WORLD THEME: TAKE COURAGE

This service is based on the Order of Service for the World Day of Prayer, which was prepared by five women from as many countries—a housewife from Egypt, a social worker from Guyana, a teacher from India, a church worker from the Philippines and the United States.

WE PRAISE

1st Leader: Have you not known? Have you not heard?
The Lord is the everlasting God,
the Creator of the ends of the earth.

2nd Leader: He does not faint or grow weary,
his understanding is unsearchable.
He gives power to the faint and to him
who has no might he increases strength.

1st Leader: Seek the Lord while he may be found,
call upon him while he is near.

HYMN OF PRAISE—All people that on earth do dwell.
(Tune: Old Hundredth L.M.)

All people that on earth do dwell,
sing to the Lord with cheerful voice;
him gladly serve, his praise forth tell,
come ye before him, and rejoice.

For why? The Lord our God is good;
his mercy is for ever sure;
his truth at all times firmly stood,
and shall from age to age endure. —Amen.

WE CONFESS

A WORD OF ASSURANCE

1st Leader: Listen, here is good news:

Christ Jesus came into the world to save sinners,
to forgive you in your failure,
to accept you as you are,
to set you free from evil power
and make you what you were meant to be.
—1 Tim. 1:15 NEB

Worshippers: We confess to you Lord what we are.
We are not the people we like others to think we are;
We are afraid to admit even to ourselves what lies deep within us.
We believe you know us as we are and yet you love us.
Forgive us our sins.
Teach us to respect ourselves for your sake.
Give us the courage to put our trust in your guiding and your power. —Amen.

WE MEDITATE

GOOD NEWS FOR MODERN MAN

2nd Leader: Hear the word of Christ to his disciples:
In the world you will have tribulation,
but courage, the victory is mine, I have conquered the world. —John 16:13.

And the word of the apostle Paul to his young friend Timothy:
Take courage, for God has not given us the spirit of fear but of power and of love and of a sound mind.
—2 Tim. 1:6, 7.

Will you rise and say with me to a neighbour "Take courage!".

Worshippers (to each other): "Take courage!"

HYMN: God calls his people firm to stand (Tune Ellacombe)
—Jan J. Thomson, translated by Fred Kaan (A Dutch Hymn)

God calls his people firm to stand;
his work with man is shared.
To follow Christ with open mind
let Christians be prepared.
We know that he who ventures much

will master earthly strife;
and he who gives and spends himself
will gain a fuller life.

God calls, and he provides the grace
to undergird our will;
it gives us confidence that he
can good create from ill.
Beyond divisions made by man
he shows the vision clear
of lasting human brotherhood
in every field and sphere.

God calls, and powers that break and part
are void; and all are one.
His love unites us, man with man,
together with his Son.
Whate'er across the world may rate,
yet wins his purpose through,
and in each Christ-belonging heart
his reign begins anew. —Amen.

MEDITATION: "Take Courage."

SPECIAL MUSIC (if desired).

WE GIVE

OUR GIFTS: 1st Leader: Freely you have received, freely give.

DEDICATION OF GIFTS
Worshippers: O God, use these gifts which we have brought to bring hope and encouragement to others and the assurance of your steadfast love. —Amen.

OUR PRAYERS: 3rd Leader: Father in your hands we lay the giants of this world.
Worshippers: In your hands we lay the black and white, the rich and the poor, the young and the old.
3rd Leader: In your hands we lay India and Pakistan, North and South Vietnam, Egypt and Israel, America, Russia and Ukraine.
Worshippers: In your hands we lay China, all the nations that try to develop and all the nations that are developed.
3rd Leader: All the gaps we lay in your hands.
Worshippers: Help us to build bridges and not widen the distances any further, to demask giants and not blow them up any bigger, to look realities in the face and confront them...
3rd Leader: Enlighten our minds. Give us vision. Make us creative.
Worshippers: Help us struggle for the sake of the world, your world, the one world you promised us.
—(Annemarth van Lelyfeld)

THE LORD'S PRAYER

Worshippers: Our father, may we honour here on earth
every sign of your presence,
every act of your rule,
every item of your plan as it stands in heaven.
Give us what we need each day, a day at a time,
and forgive us our offences in the same measure as we forgive those who wrong us.
Do not bring us to a test which is beyond our power to withsand, for you have the power and the authority, and the glory is for ever yours. —Amen.

HYMN: God of Grace and God of Glory.
(Tune: Cwm Rhondda, 8.7.8.7.7.7 with repeat)

God of grace and God of glory,
on thy people pour thy power;
crown thine ancient church's story,
bring her bud to glorious flower.
Grant us wisdom, grant us courage
for the facing of this hour, for the facing of this hour.

Lo the hosts of evil round us
scorn thy Christ, assail his ways!
Fears and doubts too long have bound us,
free our hearts to work and praise.
Grant us wisdom, grant us courage,
for the living of these days, for the living of these days.

Set our feet on lofty places;
gird our lives that they may be
armoured with all Christ-like graces
in the fight to set men free.
Grant us wisdom, grant us courage
that we fail not man nor thee, that we fail not man nor thee.

WE TAKE COURAGE

1st Leader: Now take courage from our being together,
courage to believe, to love, to act, courage to go out in service for our fellowmen.

Євангельська ПРАВДА

15.2

EVANGELICAL TRUTH
Березень 1970 March

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN
DUCATIONAL CEN
CANADA.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ЗМІСТ

Воскресення Ісуса Христа 1

Лекції лабораторії. Елмер Маурер 4

Завдання Церкви і її проводу в Українській Державі. М. Фесенко 7

Усунено від праці чи призначено на іншу? К. С. Філіпс. 11

Малий Катехизм Пресвітерської Церкви. 13

Різне 19

The Man with the Crease by Robert H. Lauer (by courtesy of the "Bible Truth") 22

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 345, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.50.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Рік XXXI. Ч. 2. Березень 1970 Month Vol. XXXI. № 2.

UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE LIBRARY AND MUSEUM WINNIPEG MAN. CANADA

ВОСКРЕСЕННЯ ІСУСА ХРИСТА

Студіюючи докази та свідчення апостола Павла про правдивість благовістя, ми переконуємось, що апостол Павло вважає за основу нашої віри, за її найголовніший факт дійсність воскресення Ісуса Христа з мертвих.

"Коли Христос не воскрес", каже апостол, "то марна проповідь наша, марна ж і віра наша" (1 Кор. 15:14).

Він міг би з великим успіхом вказати на звершену тайну характеру Ісуса Христа, як доказ Його божественности. Дійсно, характер Ісуса Христа — це неперевершене чудо. У Нім ми знаходимо авторитетність Самого Бога. Христос каже: "Я і Отець одно". "Ніхто не приходить до Отця, як тільки Мною". "Я є правда і життя". Ми ясно і незаперечно бачимо в Ісусі Христі Його абсолютну свідомість Божественности. Він завжди говорить, як Єдинородний Син Бога живого. У цей же самий час із цією свідомістю Божественного маєстату сполучена така глибока людська м'якість і приниженість, що вона здається парадоксом, річчю неймовірною. Він, Той, Хто казав: "Я і Отець одно", — мив ноги Своїм учням. Він, Хто казав :"Я є життя", — віддав Своє життя добровільно на жорстокім дереві. Характер Ісуса Христа — це завершена тайна, взнесла й абсолютна виключна, що перевищує наше розуміння. У Нім ми бачимо багату різноманітність і в той же самий час таку подивугідну єдність. У Нім ми знаходимо безмежну всесвітню силу та м'якість дитини.

Один Його характер і чудо містичности Його природи були б достаточним доказом божественности Ісуса Христа. Апостол Павло був свідомий цього факту. Це, власне, він писав, що Христос, "бувши в образі Божому, не вважав хижацтвом бути рівним Богу, тільки ж умалив Себе, прийнявши вид слуги" (Филип. 2:6, 7). Він писав до Колосян, що "у Ньому вселилась уся повня" (1:19).

І все ж таки апостол Павло не вживає чудесности характеру Ісуса Христа, як доказа правдивости благовістя. Він виявлює, що має ще щось більше для усталення віри.

Апостол Павло в однаковій мірі не зупиняється на надприродних потужних чудах, які Ісус Христос учинив. Всі Його

чуда завжди були доцільні, реальні, повні науки й помічні людям. В них не було й тіні тієї недійсности, яку ми бачимо в придуманих людьми чудах.

Надприродні учинки Христа все були доказом, що Його наука не походила від людей, а від Бога. Вона проголошувала з великою переконливістю, що Царство Боже наблизилось. На Його слово втихали розбурхані хвилі моря. Його слово було потужніше, ніж сили і закони природи. Все твориво покірливо слухало Його.

Не було такої людської слабости, яку б Він не зцілив, як досконалий духовий Лікар. Одна хлібинка в Його руках ставала достаточною, щоб нагодувати тисячі. За Його словом мертві оживали і сліпі ставали зрячими. Безперечно, коли б будьяка людина зробила і тисячну частину того, що вчинив Христос, її ім'я стало б вічним поміж людьми.

І все ж таки, звіщаючи благовістя, апостол Павло хоч і вказував на чуда, які чинив Ісус Христос, як на важливі докази правдивости Його посланництва, не висуває цього аргументу на перше місце.

Апостол Павло також відводить центральне місце моральній і духовій науці Ісуса Христа в своїх посланнях. Ця наука була незвичайної глибини та значення. Навіть Його вороги тратили відвагу перед лицем Його навчання. Одного разу архиєреї післали слуг, щоб вони схопили Ісуса Христа. Але коли слуги почули Його науку, то не відважились зняти на Нього рук. Вони пішли до архиєреїв і фарисеїв без Ісуса. Коли ті прийшли самі, то архиєреї запитали слуг: "Чом не привели Його?" Відповідь слуг була: "Ніколи так не говорив чоловік, як Цей Чоловік".

Ніхто не відкидає досконалости навчання Христа. Найвизначніші мислителі твердять, що неможливо взагалі сказати щонебудь краще від Христа. У Своїй науці Спаситель подав усе, цебто повністю вичерпав тему. Він поставив вічний пам'ятник, красу якого ніщо ніколи не перевищить. З Його науки в Новім Заповіті, вже близько 2 000 років, найкращі уми черпають думки і навчання та все знаходять нові простори.

Отже, одне лише відкриття правди і мудрости Божої в навчанні Христа було б вповні вистачальним для доказу Його Божественности. Таке твердження, як: "Пізнаєте правду і правда визволить вас" і багато інших подібних відразу роблять Його навчання авторитетним і виключним.

І все ж таки апостол Павло, поширюючи оцю правду Христову, рахував, що він має ще більший аргумент на користь правдивости благовістя.

Такою центральною правдою і найвищим доказом є факт воскресення Ісуса Христа, що став очевидною й конечною поразкою для всіх безвірників.

Сила воскресення Ісуса Христа є силою нашого життя. Подія світлого воскресення означає, що Ісус Христос тепер живий і живе у славі. Він є той же самий потужний і люблячий, "Сильний помогти приходячим через Нього до Бога, будучи вічно жив, щоб посередникувати за них".

В обличчі цього факту різні історичні міркування і докази є помічними, але не вирішальними. Якщо людина знає в своїм житті силу і потугу воскреслого Христа, вона знає, що Він живий. Для неї історичні докази є лише додатковою ілюстрацією певного знання, що вона вже посідає. У цім світлі воскресення Ісуса Христа робить вічним і зверхньо авторитетним все те, що Він робив і навчав.

На підставі особистого досвіду і знання воскреслого Ісуса Христа апостол Павло урочисто проголошує, як абсолютну певність: "Тепер же Христос устав з мертвих, Первістком між мертвими стався" (1 Кор. 15:20).

Христос Воскрес!

Христос воскрес! (2)
Радість з неба сяє ясна:
Завітала Паска красна!
Всі радіймо щиро нині:
Бог дав щастя всій родині:
Бог дав радість нам з небес:
Христос воскрос! (2)

Христос воскрес! (2)
Мир нам сам Христос приносить,
Мир нам небо днесь голосить!
Мир той Божий всі вітаймо!
Воскресіння прославляймо!
Боже чудо всіх чудес.
Христос воскрос! (2)

Христос воскрес! (2)
В Божій правді просвітімся,
В Божій правді звеселімся!
Щезла темряви неволя,
Завітала краща доля,
Божа благодать з небес!
Христос воскрос! (2)

Амінь.

ЛЕКЦІЇ ЛЯБОРАТОРІЇ

Елмер Маурер

(Елмер Маурер, магістер наук, є хеміком і дослідником при міністерстві хліборобства в З.Д.А., спеціялістом у синтетичних детергентах).

The following article by Elmer Maurer is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.

Як хемік, я вірю в особистого Бога. Я вірю в "Божественний Розум", Який створив світ і все, що знаходиться в ньому. Для мене цей "Божественни Розум" і цей особистий Бог є ідентичні. Є неможливим для мене уявити закон і порядок у всесвіті, як результат чистого випадку. Ймовірність проти цього просто не до подумання велика. Закон, порядок і розум ідуть рука в руку.

Також як вчений, я вірю, що Бог має постійну контролю над світом. Він усталює стійкість і постійність законів природи. Коли я входжу в свою лябораторію, я знаю, що закони, які є дійсні сьогодні, будуть дійсними завтра і дальшими днями так довго, як усесвіт буде існувати. Інакше моє життя в лябораторії було б низкою труднощів, життям непевностей і сумнівів, які зробили б усю наукову діяльність марною, фактично неможливою.

Наприклад, я можу прийти в лябораторію і нагріти лябораторну склянку з чистою водою аж поки вода не закипить. Без вживання термометра я знаю, що температура кип'ячої води є 100 ступенів за Цельзієм так довго, як тиснення атмосфери буде 760 мм живого срібла. Якщо тиснення є менше, ніж 760 мм, менш теплової енергії має бути вжито, щоб відірвати молекули води у формі пари. У такий спосіб точка кипіння буде відповідно меншою, ніж 100° Ц.

Зворотно, якщо тиснення є більшим, ніж 760 мм, точка кипіння буде більшою, ніж 100°. Цей експеримент я можу повторити знову і знову так довго, як я знаю тиснення, я зможу наперед сказати з певністю точку кипіння води. Хемік доконує

див майже рутинно з розумінням, вживаючи це співвідношення тиснення і температури.

Дестилюючи при тисненнях, що є значно меншими, він може одержати есенцію овочів, висушену картоплю, молоко і т. д. Наша індустрія, яка виробляє газоліну й оливу ледве, чи могла б існувати без ужитку цього простого основного відношення. Фактично багато з нашого досліду і багато наших індустріяльних процесів в однім або другім відношенні залежать від цього співвідношення тиснення і температури. Це співвідношення є постійне і не може бути наслідком чистого випадку.

Так само таблиця періодичних елементів не є справою випадку. Це є прекрасно продумана схема закону і порядку у всесвіті. Як її ім'я вказує, таблиця є впорядкуванням елементів в унікально оплянований спосіб, з періодичною появою подібних властивостей (якостей або характеристик).

В періодичній таблиці елементів всі елементи згруповані відповідно до їх атомових чисел. Атомовим числом є число протонів в ядрі атома. У такий спосіб водень, найпростіший елемент, має один протон у його ядрі, гелій — два, літій — три і т. д.

Впорядковані згідно з збільшенням атомової ваги, властивості елементів переходять через повторяючийся цикл змін. Всі елементи в кожнім взятім горизонтальнім ряді різняться від своїх сусідів на один протон і один електрон. У вертикальних рядах цього групування всі елементи мають те саме число електронів у їхніх зовнішніх орбітах. Це є в наслідок цієї подібности в електронній конфігурації, що елементи у вертикальних рядах мають подібні властивості. У такий спосіб літій, натрій, поташ, рубідій, цесій і франций — кожен має один електрон у своїй зовнішній орбіті і з цієї причини утворюють родину елементів із подібними ж властивостями.

Шість елементів: гелій, неон, аргон, криптон, ксенон і радан усі мають свої зовнішні сфери (орбіти електронів), що є заповнені в стійкій конфігурації, і з цієї причини не виявляють якихсь тенденцій до сполучення з іншими елементами. Ці шість є енертними газами. У такий же спосіб всі інші елементи згруповані в родини з подібними властивостями і мають подібні ж електронні конфігурації.

Цей прекрасний розпорядок ледве чи є наслідком випадку. Припустім, що я міг би нагріти у величезній печі безконечне число протонів, невтронів, електронів і "атомового клею" (що тримає атоми разом).

Які були б шанси, щоб я міг би дістати біля 100 різних елементів, і щоб кожен з них мав би свої власні характеристи-

ки і пасував би до впорядкованого розподілу, як це ми маємо в таблицях періодичних елементів?

Я міг би так само з однаковим результатом спитати, які були б шанси для мене, коли б я змішав борошно, воду, цукор, яблука, черешні, жерделі всі разом і сподівався, що все це само по собі обернеться в окремі пироги з яблук, черешень і жердель?

Якщо ми, йдучи лісом, раптово вийдемо на поляну з гарною хаткою серед квітів і обсаджену кущами, то ми зробимо висновок, що хтось збудував цю хатинку, насадив квіти і кущі. Це було б смішно, коли б хтось сказав, що це все постало само з припадку. Так само є з елементами і періодичною таблицею елементів та всіма законами природи. Звичайно, логіка вимагає, щоб хтось сплянував їх, зробив і устадив. Для мене цим Архітектом і Творцем є Бог.

Більш цього, я вже давно ототожнював цього Бога з Богом Біблії. Спочатку постали певні труднощі в справі наукової точности Біблії, але їх було розв'язано. Наприклад, я, бувало, міркував над твердженням, яке Христос сказав у Маттея 5:13: "Ви сіль землі, коли ж сіль звітріє, то чим солити? Ні на що не годиться вона, тільки щоб викинути геть і щоб топтали її люде". Паралельний вірш у Луки 14:34, 35: "Добро сіль, коли ж сіль звітріє, то чим приправити? Ні в землю, ні в гній не годиться вона, геть викидають її".

Як хеміст, я вважав, що сіль є стійким хемічним тілом (сполученням хлору і натрію). Сіль не псується, якщо її залишимо лежати. Існує лише два можливих способи, в яких вона може згубити свою властивість: 1. Вона може ввійти в хемічну реакцію і так перестати бути натрієм хлору, або 2. Вона може бути так сильно занечищена чимсь, що її властивий смак може бути замаскований. Я виключив першу можливість на тій підставі, що Христос був кращий Учитель, ніж щоб згадувати хемічну реакцію або процес, які б маси не розуміли. Тоді відповідь знаходиться у занечищенні. Увесь час я думав про чисту гарну столову сіль, що ми вважаємо за належну.

Трохи досліду принесло відповідь. Сіль приймалося та збиралося, як податок, римлянами з населення в Палестині. Одним із головних джерел соли в Палестині звичайно було Мертве море або Солоне море. Податки були так обтяжуючими, що люди домішували до соли пісок і інші земні матеріяли.

(Окрім цього, з самого початку сіль не була нашою чистою столовою сіллю). Уряд очищував сіль, насипаючи її у великі цистерни, які наповнювались водою, яка утворювала концентрований розчин соли або ропу. Все, що зіставалось на дні, було земним матеріялом, який не міг розчинитись. Дійсно, сіль згубила свій смак тому, що перестала бути сіллю. Вона надавалась лише на те, щоб топтали її люди.

І це був не лише один спосіб, що сіль могла згубити свій смак. Поверхня Мертвого моря при випарованні має такі хемічні солі: біля 31% натрієвого хлору, 13% кальцієвого хлору і 48% магнезієвого хлору, разом з іншими речовинами. Кальцієвий і магнезієвий хлор є гідроскопічні (втягають воду з повітря) і в такий спосіб дослівно розчиняють сіль. Так витворюється розчин, що має гіркий смак. Було звичаєм переховувати велику кількість цієї соли в хатах з земляною підлогою. З часом сіль ближча землі псувалась з огляду на вогкість. Тому що вона була б шкідливою для родючої землі і з огляду на кількість соли, ніхто не дозволяв викидати її на своє поле. Єдиним місцем лишалась вулиця і там її топтали люди.

У такий спосіб було доведено, що Біблія була наукова і точна.

Повертаючись до ширшого аспекту справи, ця сама Біблія, якщо її належно розуміти, для мене представляє вірогідне оповідання про постання всесвіту, як також його напрям і утримання. Я не знайшов нічого у природничих науках, в хемії, що було б у конфлікті з Біблією. Так само я нічого не знаходжу в Біблії, що було б у конфлікті з наукою. Бог Книги Буття, я є переконаний, є поодинокою відповіддю щодо постання і неухильного, детального управління світом.

ЗАВДАННЯ ЦЕРКВИ І ІІ ПРОВОДУ В УКРАЇНСЬКІЙ ДЕРЖАВІ

Життя народу в кожній державі складається з кількох сфер, які хоч і залежать одна від одної й є нерозривні, все ж різняться між собою щодо завдань і методів осягнення поставлених цілей.

Ці сфери є автономними, цебто чинники однієї сфери не повинні втручатись у діяння інших сфер. Порушення цього правила веде до небажаних конфліктів, ослаблення цілого суспільного організму і різних кривд. Згідно з навчанням Святого Письма три з цих сфер життя народу постали з волі Божої, а це родина, церква і держава. Родина постала найраніше і попереджує церкву і державу. Бог, створивши перших людей, благословив їх і сказав: "Плодіться і намножуйтесь і сповняйте землю" (1 Мойс. 1:28). Бог покликав церкву в початковім стані в

Едемі. Божественне проголошення про "насіння жінки" включає факт постання церкви. "І положу ворогування між тобою і жінкою і між насінням твоїм і насінням її, воно рощавлюватиме тобі голову, ти ж вприватимешся йому в п'яту" (1 Мойс. 3:14). Формально Бог усталив церкву в завіті з Авраамом (1 Мойс. 17:7). У часи Нового Завіту Син Божий, Ісус Христос, проголосив: "На цьому камені збудую церкву" (Матт. 16:18).

Бог так само усталив державу. Ап. Павло пише: "Нема бо власти, коли не від Бога. Які ж є власті від Бога настановлені" (Рим. 13:1). Отже, джерелом власти держави є Бог, і коли держава відтинає себе від цього джерела, вона перестає бути правдивою властю, а обертається в силу тьми. Коли будьяка власть вимагає гріха або змушує до гріха віруючого, він є звільнений у цім випадку від покори владі і його обов'язком є противитись такій владі.

Ці три сфері чи ділянки життя: родина, церква і держава є автономні, хоч і пов'язані одна з одною, та їх межі часом покривають одна одно. Проте в головнім їх сфери діяння є ясно відмежовані. Центром у родині є її діти ,які в першу чергу належать батькам, а не державі. Тому право батьків виховувати своїх дітей та навчати їх одного чи іншого вірування є вищим від права держави в цих відношеннях.

Змагання держави до вихови дітей в ідеології тих напрямів, що тимчасово захопили владу в державі, є узурпацією елементарних прав батьків і самої дитини.

Церква постала також перед постанням держави і має свою окрему сферу діяння та цілі, незалежні від держави. Постання держави є чисто негативного й обмежуючого характеру. Постання держави має своє головне оправдання в факті гріха. Гріх, увійшовши в серце людини, породив беззаконня, насильство і всіляку неправду. Люди почали кривдити один одного .Для збереження й захисту суспільства від анархії, злочинства і передчасної загибелі, постала держава. Свої функції держава виконує основно на підставі сили. Найбільшим обов'язком держави є охорона порядку і прав громадян, у релігійнім відношенні її обов'язком є забезпечити для кожної людини можливости так вірити і так славити Бога, як це їй здається найкращим, без шкоди іншим.

Держава не повинна вмішуватись у справи церкви і віри, а церква не повинна перебирати на себе функції держави або намагатись через свій провід керувати політичними чи державними справами в країні.

У Христі церква, що їй її Господь наказав проповідувати благовістя всьому твориву, не може бути ані національною, ані

інтернаціональною, вона є понад усім, що існує в світі, і в Ісусі Христі стає наднаціональною, даючи кожному народові нагоду розвинути в собі ті духові й культурні дари, що ними Бог обдарував кожний нарід. Через це держава не має права щось диктувати церкві в духових справах і не може перебрати служіння Слова й Тайн на себе або ухвалювати певні церковні закони чи правила.

Натомість держава повинна й це є її святим обов'язком захищати право церкви і кожного громадянина славити Бога за його переконанням.

З другого боку, ніщо так багато не шкодить впливам церкви, коли вона вмішується в специфічні державні справи, в яких вона не має ані знання, ані досвіду. Що Писання навчають про відокремлення церкви від держави, в цьому нема жодного сумніву. Ісус Христос незаперечно висловив це, відповідаючи на запит, чи належиться платити данину кесареві: "Віддайте ж кесареве кесареві, а Боже Богові" (Матт. 22:21). Як і Кальвін зауважив, що тут Ісус Христос "усталює ясну різницю поміж духовим і світським урядом".

Визнання віри Пресвітерської Церкви це навчання Святого Письма формулює так:

"Церква і держава є близько пов'язані численними справами ,які перекриваються спільною відповідальністю супроти їх Господа (Амос 7:10-15; Діяння 22:22-29; 5 Мойс. 8; Малах. 2: 10-16; Єрем. 1, спеціяльно вірші 5, 9, 10). Їх правдиве співвідношення походить від підлеглости кожного окремо Ісусові Христові (Матт. 28:18-20). Церква і держава повинні помагати один одному відповідно до їх призначеної власти і функцій, але жоден не має права на підставі цього намагатись панувати над другим (Дан. 3:16-18; 1 Тимот. 2:1-5).

Ми відкидаємо всяку науку, яка мильно уявляє церкву, як релігійного агента держави (Матт. 22:15-22; Луки 12:13, 14). Ми відкидаємо всяку науку, яка мильно уявляє державу, як політичне знаряддя церкви ((Йоана 18:28-37).

Ми відкидаємо всяке навчання, яке твердить, чи то на сектанській, або світській підставі, що життя церкви повинно, або може бути цілком відокремлене від життя світської держави" (Матт. 5:13-16; 17:24-27).

У повищім світлі навчання Святого Письма про відокремлення Церкви від держави, українська громадська практика стає незаспокоюючою. Нема сумніву, що Ісус Христос у виконанні волі Свого Отця вживає всі небесні і земні сили, які Він може вибрати для служіння Йому. Він вживає церкву і державу, довіряючи кожній із них їх окремі властиві функції.

Він призначив церкву служити Йому в проголошенні Слова, в уділюванні Його Тайн та в житті віри, що діє любов'ю.

Він так само у Своїй ласці призначив державу служити Йому в застосованні Його справедливости і доброзичливости, дорогою розрізнення, формулювання і переведення в життя таких законів і політики, які сприяють добробуту всіх її громадян і приборкують сваволю, розбрат і злидні (Визнання Віри).

Але ми йдемо куди далі. В українськім громадськім житті ми знаходимо, що всі наші громадські організації (ембріони майбутніх державних інституцій чи організацій у вільній Україні) є опановані клером різних церков. Це не через те ніби, що українці не мали б талановитих політичних і державних провідників-ляїків, а просто тому, що клер сам (маючи контролю над паствою) вимагає і дістає провідні місця в кожній чогось вартій громадській організації. В кожній екзекутиві ви все знайдете більших або менших достойників церкви на чолових позиціях. Посилає їх туди ніби не церква, а різні "братства" й "об'єднання", що в дійсності є заслоною для церков.

Ми вважаємо це явище за шкідливе. Поки громадські чинники слабі, провідники підхліблюються до клеру, при зміні ситуації, церква понесе шкоду, як також потерпить її духовий вплив на провід і нарід. Знову встрявання церкви в державні справи дає право державі вмішуватись у церковні справи з поганими наслідками.

В Липинський, безперечно, похопив обов'язки церкви і її проводу в державі з незвичайною ясністю і сам, бувши православним з роду, висловив слушні думки, що повністю гармонізуються з навчанням СвятогоПисьма. В. Липинський написав:

"Тільки ж не та релігія і церква нам у нашій світській боротьбі за Україну допоможе, яка буде найбільше "національна" та найбільше "українська" і яка в ім'я "націоналізму" буде визнавати всіх наших "отаманів "і толерувати наші руїнницькі національні прикмети; — не та, яка в себе вбере найбільше елементу земного, світського, політичного і якої пастирі захочуть знайти (кажучи фігурально) місце офіцерів генерального штабу і до наших плянів військових вмішати своє зовсім не військове релігійне діло — а та, яка найкраще навчить своїх вірних у їх світській боротьбі за українську державу виконувати вічні і загально людські закони творчої громадської моралі. Та церква і релігія, що обмежить нашу взаємну злобу, а навчить нас із любов'ю класти життя своє "за друзі своя", що обмежить нашу звичку до зрадництва, егоцентризму та отаманії і навчить нас чесноти, посвяти, послуху і дисципліни, без яких ніде і ніколи перемоги не буває. Та, врешті, церква і релігія, що нашу боротьбу за Україну виведе з її дотеперішньої безпросвітньої его-їстично-матеріялістчної темряви і дасть їй вищу, ідеалістичну, Законом Бога значену печать".

Ці міркування В. Липинського висловлюють переконання свідомого свого завдання євангельського руху і є причиною, чому з правила репрезентаційних представників євангельського руху ви ледве чи знайдете в центрах політичного характеру. Як особи і громадяни, вони беруть участь у житті спільноти, як церкви, вони ухиляються від праці, на яку вони не мають мандату в навчанні Св. Письма. Творення різних "братств" для того, щоб уникати ніяковости участи церкви в політиці, вони в більшості випадків вважають за казуїстику.

УСУНЕНО ВІД ПРАЦІ ЧИ ПРИЗНАЧЕНО НА ІНШУ?

К. С. Філіпс

(Свідоцтво жертви складної склерози)

Я був християнським працівником упродовж якихсь 35 років. Спочатку працював, як місіонер, у Хінах, потім, під час війни, як капелян у летунстві, відтак, як пастор різних церков удома. Три роки тому я захворів на складну склерозу і за кілька місяців недуга напів спаралізувала мене. Я не міг рухатись і лише сидів у кріслі на колесах. Будучи в шпиталі, я пробував дивитись в очі тому, що сталося. Два питання знову і знову приходили мені на думку: "Яка можливість лишилась мені для християнського служіння?" і "Чи це не є кінець моєї дороги так далеко, як це відносилось до мого активного діяльного християнського свідоцтва?"

Останні кілька років дали мені певні відповіді, що, можливо, можуть допомогти тим, хто став нездатним ходити в такий же спосіб, як я. Звичайно, спочатку постають більші проблеми пристосування себе умово, фізично й духовно до обмежень, викликаних слабістю. Деякі речі наочно були більше неможливі й їх треба було скреслити без довгого жалування над ними. Інші речі й далі є можливими, натурально, в обмеженім обсязі. І ці обмеження необхідно треба визнати та прийняти їх такими, як вони є. Як часто я говорив іншим людям, що коли Бог зачиняє одні двері, то рівночасно Він відкриває інші двері. Тепер настав час, щоб я це особисто доказав. Дуже принижено, як скажу, що закриття фізичних активних дверей і потреба боротись із завжди наявною умовою втоми й нудьги принесли мені куди багатший досвід покладання на Бога; ніж коли я був фізично здоровий. Оглядаючись назад на ці три минулі роки та дивля-

чись уперед на майбутність, я знайшов, що й далі існує багато нагод для християнського служіння. Ясно, що моїм першим кроком було зрезигнувати з пасторської праці. Як і моя дружина, ми живемо в маленькім бунгало (одноповерховім будинку), де все, що потрібно, легко досягти. Тепер уже не було негайного поспіху і можна було уділити більше часу для тих, хто хотів прийти й побесідувати зі мною. Тут, я вірю, мої неспосібності стали на користь, бо люди знаходили для себе легшим ділитись своїми тягарами з тим, для кого життя наочно не було все рівне. Моя дружина й я витратили стільки часу в нашім житті, працюючи поміж людьми, що ми радіємо з особистих контактів цього роду, що нам трапляються, хоч, по необхідності, люди приходять до нас частіше, ніж ми до них. Не те, щоб ми могли порадити їм більш мудро, ніж будь-хто інший, але тепер ми мали більш часу до розпорядження, щоб уважно вислухати їхні проблеми з належним співчуттям.

Повільніше темпо життя так само дає нам більш часу для молитви за потреби людей і виконувати прохання про молитви, що приходять до нас у формі обіжників різних місій і церков. Це є великою радістю мати час обдумувати їх та своїми думками й молитвами глибше вникати та більш інтимно входити в ситуації, як їх бачив і відчував автор обіжника. Служіння в церкві ще відкрите для мене, хоч і моя слабість позволяє мені проповідувати, як правило, лише раз на день. Можливо, і це так само повинно бути зараховане до моїх благословінь, бо це лишає мені більш часу для приготування і молитви. В більшості неділь я проповідую в іншій церкві, хоч і не з казальниці. Де я сиджу, фактично залежить від архітектури будинку, та звідки мені можливо бачити людей і щоб вони могли бачити й чути мене. Це може виглядати штучно, але я мушу признатись, що люди, здається, краще вважають на те, що говориться з крісла на колесах, ніж це вони робили, коли я стояв за казальницею. Для мене це дає визначну нагоду піднести Господа всякої радости. Відвідування шпиталів не є виключне. Шпиталі, звичайно, побудовано для проїзду крісел на колесах та мають ліфти. Поява крісла на колесах не є виключна в шпиталі й під'їзд до ліжка слабого не створює труднощів та усовує формальність. Так само приїзд пастора в кріслі на колесах усовує нарікання та стогін хворого: "Чому це мало статися мені?" Інша форма служіння, яке є більш відкрите тепер, ніж раніш, — це писання листів. Раніш я мав стільки офіційної переписки, що нехтував і занедбував особисте листування. Я лишав моїй дружині, щоб вона переписувалась із приятелями.

Тепер я не тільки можу облегшити їй працю, але маю з того приємність. Одною з форм служіння, що не є так наочною, — це ласкаве то вдячне прийняття помочі. Куди б ми не йшли, ми зустрічаємо стільки доброти і прислуг, що моя совість часто дорікає мені, чи коли я був здоровий, чи я ж виявляв стільки доброти до інших... Я так довго був у стані помагати іншим, що тепер я маю нахил вважати трудним приймати поміч інших. Але навіть у цім, я вірю, Господь навчає мене, що приймання з вдячністю може бути таким же благословенням, як для того, хто одержує, так і для подателя. Очевидно, я не був би людиною, коли б не мав періодів спокус схилятись до жалю над собою, заздрости і, навіть, розпуки.

Як я дякую Богові за вивчені напам'ять частини Святого Письма та вірші духовних пісень і добре складених молитов, що було частиною моєї вихови в дитинстві. Це не те, щоб я відчував, що Бог будьколи міг бути неспроможний, але щоб моя власна відвага не зменшилась.

Тоді часто без всякого свідомого зусилля якась обітниця з Святого Письма приходить на думку і ситуація негайно стає легшою того часу, коли обітниці приймаються. Я люблю думати, що мене не стільки відложено набік від головного життя, як призначеного з специфічними неспроможностями, щоб я міг потішати інших потіхою, якою Бог потішає мене. Зокрема, коли молодь приходить відвідати нас, тоді це є великим привілеєм виявити, що християнська віра діє в усіх обставинах і що радість, яку дає Христос, є достаточна на всі потреби.

"Віра і Життя".

"Я знаходжу, що чуда є багато більш реальні, ніж модерна медицина, і ніж вся модерна психіятрія".

М. Магерідж.

МАЛИЙ КАТЕХИЗМ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

ПИТАННЯ 79: Яка є Десята Заповідь?

ВІДПОВІДЬ: Десята Заповідь є: "Не пориватимеш очей на хату ближнього твого; не пориватимеш очей на жену його, ні на раба його, ні на рабиню його, ні на худобу його, ні на осла його, ні на що, що є ближнього твого[103]).

---

[103]) 2 Мойс. 20:17.

ПИТАННЯ 80: Що вимагається в Десятій Заповіді?

ВІДПОВІДЬ: Десята Заповідь вимагає повного задоволення нашими власними умовинами[104]), з правдивим і прихиль-

ним відношенням до нашого ближнього і до всього, що є його[105]).

---

[104]) Жид. 13:5: "Не сріблолюбиві обичаєм, довольні тим, що єсть. Сам бо рече: "Не оставлю тебе, ані покину тебе". 1 Тим. 6:6: "Велике надбання благочестя з самодовольством".

[105]) 3 Мойс. 19:18: "Не мститимешся і не ворогуватимеш проти синів люду твого, а мусиш любити ближнього твого, як себе самого. Я Господь". 1 Кор. 13:4-6: "Любов довго терпить, милосердує; любов не завидує; любов не величається, не надимається, не осоромлює, не шукає свого, не поривається до гніву, не думає лихого, не веселиться неправдою, а веселиться правдою".

ПИТАННЯ 81: Що є заборонено в Десятій Заповіді?

ВІДПОВІДЬ: Десята Заповідь забороняє всяке незадоволення нашим власним станом[106]), заздрість або жадання добра нашого ближнього[107]), та непристойні почуття і прагнення будьчого, що належиться йому[108]).

---

[106]) 1 Кор. 10:10: "Ані не нарікаймо, яко ж деякі з них нарікали, та й погинули від губителя".

[107]) Гал. 5:26: "Не буваймо марнославні, один одного роздражнюючи і один одному завидуючи".

[108]) Кол. 3:5: "Оце ж умертвіть члени ваші, що на землі: блуд, нечистоту, страсть, похоть лиху, зажерливість, котра есть ідолослуження".

ПИТАННЯ 82: Чи є людина спосібна досконало додержувати Заповіді Божої?

ВІДПОВІДЬ: Жодна звичайна людина, з часу гріхопадіння, не є спосібна в цім житті додержати досконало Заповіді Божі[109]), але щодня порушує їх у думці, словах і ділах[110]).

---

[109]) Рим. 8:8: "Хто бо по тілу, ті Богу вгодити не можуть".

[110]) Рим. 3:9, 10: "Попереду бо укорили ми й жидів і греків, що вони всі під гріхом, яко ж написано: що нема праведного нікого". Якова 3:2: "Бага'то бо грішимо всі. Коли хто в слові не грішить, це звершений чоловік" сильний обуздати і все тіло".

ПИТАННЯ 83: Чи є всі переступи Закону однаково огидні?

ВІДПОВІДЬ: Декотрі гріхи самі по собі[111]), та в наслідок різних погіршень є огиднішими перед лицем Бога, ніж інші[112]).

---

[111]) Пс. 19:13: "І від гордих (гріхів. Ред.) бережи мене; не допусти, щоб взяли верх надо мною".

[112]) Матт. 11:24: "Тим то глаголю вам: Що відрадніше буде землі Содомській судного дня, ніж тобі". Лука 12:10: "І всякий, хто скаже слово на Сина Чоловічого, проститься йому; хто ж на Святого Духа хулив, не проститься". Жид. 10:29: "Скільки ж, думаєте, гіршої муки заслужить, хто Сина Божого потоптав і кров завіту, котрою освятився, вважав за звичайну, і Духа благодаті зневажив?"

ПИТАННЯ 84: Що кожний гріх заслуговує?

ВІДПОВІДЬ: Кожний гріх заслуговує гнів і прокляття Боже, однаково, як у цім житті ,так і в майбутнім[113]).

---

[113]) Гал. 3:10: "Котрі ж від діл закону, ті під клятбою; писано бо: Проклят, хто не встоїть у всьому написаному в книзі закону, щоб робити те". Якова 2:10: "Кожний бо, хто увесь закон заховає, та згрішить в одному, станеться у всьому винуватий". Матт. 25:41: "Тоді скаже Він і до тих, що по лівиці: Ідіть від Мене, прокляті, ув огонь вічний, приготовлений дияволові та анголам його".

ПИТАННЯ 85: Чого Бог вимагає від нас, аби ми могли уникнути Його гніву і прокляття, що належиться нам за гріх?

ВІДПОВІДЬ: Аби ми могли утекти від гніву і прокляття Бога, що належиться нам за гріх, Бог вимагає від нас віри в Ісуса Христа, покаяння для життя[114]), з старанним зуживанням усіх зовнішніх засобів, якими Христос передає нам добродійства відкуплення[115]).

---

[114]) Діян. 20:21: "Свідкуючи й жидам і еленянам покаяння перед Богом і віру в Господа нашого Ісуса Христа".

[115]) 2 Петр. 1:10: "Тим то, брати, старайтесь більше утвердити ваше покликання і вибрання". Жид. 2:3: "То як нам утекти, що не дбали про таке велике спасіння? котре, почавши проповідуватися через Господа, від тих, що чули, нам стверджене". 1 Тим. 4:16: "Пильнуй себе і науки; пробувай у цьому; це бо роблячи, і сам спасешся і ті, що слухають тебе".

ПИТАННЯ 86: Що є віра в Ісуса Христа?

ВІДПОВІДЬ: Віра в Ісуса Христа є спасаюча благодать[116]), що через неї ми одержуємо Його[117]) та покладаємось на Нього одиноко для спасіння[117]) так, як Його подає нам Свята Євангелія[118]).

---

[115]) Діян. 16:31: "Вони ж рекли: Віруй в Господа Ісуса Христа, то спасешся ти і дім твій". Жид. 10:39: "Ми ж не малодушні (собі) на погибель, а віруючі на спасення душі".

[116]) Йоан 1:12: "Котрі ж прийняли Його, дав їм власть дітьми Божими статися, що вірують в ім'я Його".

[117]) Филип'ян 3:9: "Та й явитись у Ньому, не маючи моєї праведности, що від закону, а (маючу) ту, що вірою Христовою (здобувається), праведність від Бога у вірі".

[118]) Одкр. 22:17: "А хто хоче, нехай приймає воду життя дармо".

ПИТАННЯ 87: Що є покаяння для життя?

ВІДПОВІДЬ: Покаяння для життя є спасаюча благодать[119]), яка дає грішникові змогу на підставі правдивої свідомости свого гріха[120]) і розуміння милосердя Бога в Христі[121]), відвернутись із жалем і ненавистю від свого гріха та навернутись до Бога[122]) з повним відданням і зусиллям до нової покори[123]).

---

[119]) 2 Кор. 7:10: "Бо смуток по Бозі нерозкаяне покаяння на спасення робить. (Бо смуток по Бозі покаяння на спасення робить покаяння, що не викликує жалю); смуток же світу цього смерть робить".

[120]) Діян. 2:37: "Почувши ж це, пом'якли серцем, і казали до Петра та до інших апостолів: Що ж робити нам, мужі брати?"

[121]) Лука 1:77, 79: "Щоб давати знання спасіння народові Його в оставленню гріхів, по благій милості Бога нашого, в якій одвідав нас Схід з висоти, щоб засяяв сидячим у темряві і тіні смертній, щоб направити ноги наші на дорогу впокою".

[122]) Ерем. 31:18, 19: "Чув я плач Ефраїма: Скарав єси мене, — я скараний, мов той бик неосвоєний; верни мене, й вернуся, ти бо Господь, Бог мій. Коли ти навертав мене, то я каявся; коли врозумляв мене, — я бився по стегнах; я соромився і стидався, бо двигав безчесть молодощів моїх".

[123]) Рим. 6:18: "Визволившися ж від гріха, зробились ви слугами правди".

ПИТАННЯ 88: Які є видимі і звичайні засоби, через які Христос передає нам добродійства видкуплення?

ВІДПОВІДЬ: Видимі і звичайні засоби, якими Христос передає нам користі відкуплення, є встановлені Ним Слово, Тайни і молитва[124]), що всі мають силу лише для вибраних до спасіння.

---

[124]) Діяння 2:41, 42: "Хто ж залюбки прийняв слово Його, охрестились; ...Пробували ж у науці апостольській, і в общинні, і в ламанню хліба, і в молитвах".

ПИТАННЯ 89: В який спосіб Слово стає дійсним для спасіння?

ВІДПОВІДЬ: Дух Божий робить читання і спеціяльно проповідування Слова доконуючим засобом для переконання і навернення грішників[125]) та для збудування їх у святості й у радості[126]) через віру до спасіння[127]).

---

[125]) Неем. 8:8: "І читали з книги з закону Божого, виразно і втямливо, а народ розумів прочитане". Яков. 1:21: "Задля того відкинувши всяку погань і останок зла, прийміть у лагідності посаджене слово, що може спасти душі ваші".

[126]) Діян. 20:32: "А тепер передаю вас, брати, Богові і слову благодаті Його, яким може збудувати вас і дати вам наслідля між усіма освяченими". Рим. 15:4: "Скільки бо перше написано, нам на науку написано, щоб через терпіння та утішення (з) Писання мали надію".

[127]) 2 Тим. 3:15: "І що з малку Святе Писання знаєш, яке може тебе вмудрити на спасення вірою в Христа Ісуса".

ПАПА ВІДКИНУВ ВИМОГИ СКАСУВАННЯ ЦЕЛІБАТУ

Щотижня Папа благословляє нарід із вікна свого апартменту. При цій нагоді 1 лютого Папа дав відповідь на вимогу багатьох священиків у справі знесення целібату й дозволу священикам одружуватись.

Папа сказав: "Не можна залишити його (целібату), ані піддати дискусії. Ми мусимо зберігти його і захищати його".

Примусовий целібат Папа назвав "основним законом нашої латинської церкви".

Відмова Папи навіть дискутувати питання целібату відштовхне багатьох від римо-католицької церкви.

Останнього місяця вся ієрархія Римо-Католицької Церкви в Голляндії стала на боці добровільного целібату, як також тисячі священиків у Німеччині.

Преса повідомляє, що в наслідок проголошення Папи про обов'язковість целібату кількість священиків, які лишають церкву, подвоїлася. "Телеграм" каже, що це в більшості священики з кращою освітою і професори.

А першого дня тижня рано вранці прийшли вони до гробу, несучи наготовлені пахощі, та й застали, що камінь був відвалений від гробу. А ввійшовши, не знайшли тіла Господа Ісуса. І сталось, як вони не могли зрозуміти цього, ось два мужі в блискучих одежах стали перед ними. Коли ж вони налякались і посхиляли обличчя до землі, ті сказали їм: "Чого шукаєте живого між мертвими? Нема Його тут, — Він воскрес. Пригадайте собі, як Він вам говорив, коли був ще в Галилеї, кажучи, що Син Чоловічий повинен бути виданий у руки людей грішників, і бути розп'ятий, і третього дня воскреснути. І згадали вони Його слова. А вернувшись від гробу, сповістили про все те одинадцятьох і всіх інших. (Єв. від Луки 24:1-9).

Гр. Домашовець

9

ВОСКРЕСНИЙ ДЗВІН

Воскресний дзвін — дзвенить усюди;
Не земний дзвін, а дзвін небес.
В світанку ранок — встали люди;
Скрізь Божий мир. Христос воскрес!

Воскресний дзвін, мов грім лунає...
А голос рветься і летить...
До всіх кінців землі сягає,
Щоб серця людські пробудить.

Воскресний дзвін гуде. Природа
Проснулась. Ранок. Все встає...
І сила вірного народу
З воскреслим Спасом вже живе.

Воскресний дзвін все б'є. Не стане,
Щоб світ увесь збудить зо сну,
Він битиме і народ наш встане,
Зустріти радісну весну.

Дзвенить вже дзвін... Народ воскресне!
І житиме в своїм краю...
Про царство знатиме небесне
І буде жити, як в раю.

(Із Зб. "Проміння")

РІЗНЕ

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

(Лист д-ра В. Лобая, голови Місії до народів СРСР, містимо в дискусійнім порядку).

"Українські баптисти і євангелики повинні більш спільно працювати. Наприклад, замість кожної групи окремо мати свої радіопрограми, з'єднатись і мати ОДНУ гарну, сильну Словом Божим і фінансово; замість багато маленьких видавництв, один чи два повних Євангелії журнали, де було б менш політики та "новин" про відступницькі "церкви" та їх "ради", а більш закликання нашого народу відвернутися від гріха та прийняти Ісуса Христа в своє серце, де б містилися пояснення біблійних доктрин і де було б зацікавлення вірних глибокими студіями Слова Божого.

Як довго ми за кордоном можемо ГРАТИСЬ у церков? Як довго ми на наших зібраннях і богослуженнях можемо хвалити один одного, а про наших українців, що вмирають у своїх гріхах і прямують широкою дорогою загину на вічну погибіль, ми не дбаємо?... Та навіть між собою, між своїми громадами нема багато спільности та поважання...

Нам, усім українським протестантам, треба знову навернутись до Христа та благати, щоб Він пролив на нас Святого Духа, щоб Він оживив нас до активної праці нести вістку Божої ласки, що Ісус Христос умер і воскрес, як за українських грішників, так і за грішників інших націй.

Скажіть мені, скільки людей ВАША церква навернула до Христа в 1969 році, як також і за минулі роки? Чи то стільки не українців?... Чи це досить, що ВИ зробили?.. Чи ми, українські протестанти, лиш цяцькались із католиками, з православними, чи з про-московською Радою Церков? Яку відповідь на це ми всі, і баптисти і євангелики, можемо дати Господеві?.. Чи ми обрали сором у наших багатих країнах — в Канаді та в ЗДА? Чи ж є протестантські українські пастори заздрісні один до одного? І як один видає журнал, то і другий береться не спільно працювати, а окремо видавати? Заздрість серед деяких пасторів нищить церкву! А, на жаль, я бачу, що така заздрість існує.

Не знаю, як закликати українських дітей Божих, особливо ж керівників громад, до любови, суспільности й об'єднання в ім'я Ісуса Христа й України!

Брате Пасторе! Можете ці мої мрії надрукувати у Вашій "Євангельській Правді", як мій заклик до всіх українських християн. Може вони зрозуміють та почнуть активну працю, з'єднавшись. Час швидко минає! Працюймо!

В. Лобай.

ЗА ПОШИРЕННЯ АТЕЇСТИЧНОГО ДОСВІДУ

"Правда", Москва, 16-го серпня 1969 р.

"Науково-методологічна рада розвинула спосіб, щоб побороти перешкоди для поширення найкращого досвіду Всесоюзного Товариства "Знаніе".

"Почалась праця приготовлення бібліотеки на актуальні проблеми наукового атеїзму. Бригади лекторів, які є вишколеними атеїстами, висилається до різних республік і районів для виголошення лекцій і методологічної помочі місцевим організаціям товариства "Знаніе".

У повищім повідомленні вражає вислів "науковий атеїзм". Тяжко уявити більш дивовижної, суперечної речі, ніж "науковий атеїзм". "Псевдонауковий" ще можливо вжити. Завданням правдивої науки є безсторонне пошукування правди. Через це наука, як така, ніколи не проголошує догматичних тверджень про конечні, остаточні правди. Метода науки є експериментальна., цебто наука не приймає жодного твердження, як науково усталеного, якщо його не можна перевірити повторно в досвідах-експериментах.

Тепер твердження атеїстів, що нема Бога, ніколи не можна довести логічно. Закони логіки роблять неможливим доказ абсолютних негативних тверджень. Ми можемо довести, що щось існує, але неможливо довести твердження негативного. Отже, атеїзм є по суті вірою, що не має ніяких доказів, навпаки, вся природа і все, що існує, доводять, що атеїзм є просто філософська нісенітниця, побудована на емоціях і страху. Атеїзм догматично проголошує те, чим наука за своєю природою не може займатись.

Через це вислів "науковий атеїзм" просто ілюструє заплутане, нелогічне думання матеріялістичних містогогів, які бундючними словами намагаються закрити порожнечу думки та змісту.

Ст. Руданський

КАМІННИЙ СВЯТИЙ

Раз обходили ляхи
Навкруги косцьола,
Захопили що хто міг,
Носять наокола.

Ото Мазур і собі
З набожества свого,
Перед себе захопив
З каміння святого.

І аж крекче неборак,
І святого носить,
Та щоб живо обійшли —
Пана Бога просить.

А тут йому на біду
Тількищо ступають,
А навколо обійшли, —
Знову починають.

Бачить Мазур, що ніяк
Справи не докаже,
Бух об землю тим святим,
Та до нього й каже:

"Бувесь, каже, молодий,
То тоді носили,
А тепер ходи і сам,
Мені не до сили".

ГОЛОСИ ЗВІДТАМ

Бюлетень "Релігія в опанованих комуністами краях" подає (грудень 1969 р.) протест православних ляїків проти арешту двох членів церкви і переслідування церкви. Зміст протесту не є новиною. Переслідування церкви за "залізною заслоною" не вгавае. Попередньо були опубліковані протести українських

євангеликів проти безправних ув'язнень і брутального ставлення поліції до церкви і церковних зборів.

Не раз побиття віруючих кінчалось їх смертю. Протести православних і євангеликів різняться в однім. У євангеликів найбільше терпить провід. У православних — ляїки (миряни). Православний протест твердить: "Ми, віруючі християни, глибоко жалуємо, що Російська Православна Церква знаходить своїх захисників у рядах ляїків (мирян) і звичайних священиків, але не серед епископату Російської Церкви, багато представників якого є безплідними смоковницями... і які цілковито слухняні міністерству віровизнання", цебто поліції. Риба псується від голови.

THE MAN WITH THE CREASE

by Robert H. Lauer

"There it is, Bill," said Howard Lee, pressing his nose against the window of the store. Bill looked at the gasoline-engine model plane. There was a large white price tag hanging from the wing. "$18.98," it said.

"Man that's keen," said Bill, "but that's a lot of money."

"I know," said Howard, "but I've been working, shoveling snow and stuff for the neighbors. I figure I'll have it in another week or two."

They walked toward their homes. "You're not going to buy it there, are you?" asked Bill.

"Sure."

"From old Schwenk?"

"Have to. Only place in town that's got it."

"My folks won't even let me go in there anymore. They say he's the greediest man that ever lived. Cheats everybody he can."

"Yeah?" Howard wasn't interested in Mr. Schwenk's morals, only in the airplane in his window.

"Yeah. You know that crease across his forehead?" Howard nodded. "My dad says that's from being so worried about money all the time."

Howard shrugged. "Can't help it. It's the only place in town with that model."

Howard passed the shop every day on the way home from school, and his enthusiasm was at the same cloud level as six months before when he had first seen the model. He had determined immediately that somehow or other it would one day be his.

When Howard got home he called a hurried "Hi" to his mother, quickly changed clothes, and started back out. "Hey," called Mrs. Lee, "where are you going?"

"Got a job shoveling Mrs. Myers' walk," he called back. "See you at supper." His mother's words were lost in the crack of the door as he slammed it.

Although the work exhausted him, he almost ran home. Mrs. Myers was pleased with his work, and had given him an extra dollar. If that happens again, he thought, I'll have the money in the next few days. He threw open the door of his house and called out a cheery "Hello, everyone!"

"Well," said his father, "here comes Mr. Workhorse." Mr. Lee was sitting on the living-room sofa looking at Howard over the top of the evening paper. "You had a call while you were out." Howard took off his coat and came into the room rubbing his hands vigorously. "A job?" he asked.

"Bill," said his father. "He said to remind you that you were to help him with algebra tomorrow afternoon."

"Oh." Howard pursed his lips. "I'll tell him tomorrow."

"Tell him what?"

"That I can't make it."

Mr. Lee frowned. "Why not?"

"I've got a job helping Mrs. Myers move some stuff out of her attic."

"Didn't you promise to help Bill?" Howard's father could be very persistent, especially when Howard would prefer to drop the subject.

"Yes. But I got the job, and I just can't make it now."

Mr. Lee cupped his hands in front of his mouth. Howard had long ago recognizedd it as a signal of displeasure. "I don't like this, Howard. Ever since you decided you wanted that model you've been a changed person."

"I'm still the same me, Dad," laughed Howard. He would try to treat it all lightly. But his father's hands remained in place, and his frown deepened. Howard breathed a sigh of relief when his mother called them to dinner.

Nothing more was said until Sunday morning. Nothing would have probably been said then, but Howard accidentally dropped his offering envelope on the floor and his father found it. Mr. Lee had a grim look when he handed the envelope to Howard. "Ten cents?" he said.

Howard nodded and started to walk away.

"How much did you make this week?"

"Six dollars." He kept his back to his father.

"And you're just putting a dime in your offering?"

"Yes." Howard remembered the year before when doctor bills had been so high his father had taken a part-time job. He knew the extra job was only necessary because Mr. Lee would not use tithe money to pay bills.

"Come, sit down a minute, son." They sat in the living room, Howard looking at the ceiling to avoid his father's penetraiting eyes.

"You've changed," said Mr. Lee in a kindly voice, "and it's worried me. I've prayed, and I feel I ought to let you go ahead as you want." Howard looked up in surprise; he had already mentally deducted fifty cents more from his fund. "I'm sure that you're going to find out for yourself—somehow or other—that a Christian can't live on self-concern. Greed kills a man's soul, son." His father got up abruptly and left.

Howard started. He had not thought of himself as greedy. He was working for the money, wasn't he? He would soon have enough, and then there would be time to help Bill, and he could always make up what he had missed in tithing.

By the next day, Howard had pushed the thought out of his mind. Snow continued to fall. By the end of the week Howard counted an even twenty dollars in his fund. It was Saturday.

Carefully he folded it, put it in his pocket, and took it to the shop. His father's displeasure had taken the edge off his enthusiasm, but he still felt his blood racing as he saw the model in the window. Not there for long, he thought.

A bell jangled as he closed the shop door. Mr. Schwenk stood at the rear of the store. Three bare light bulbs hung sadly from the ceiling, throwing weird shadows against the walls. The dimness accented the crease in Mr. Schwenk's forehead; it looked like a black head band.

Howard took the money out of his pocket and Mr. Schwenk's face came to life. "Mr. Schwenk, I want to buy that gas model in your window."

The eyes of the old man darted back and forth between the money and Howard's eyes. "It's $18.98. Plus tax, of course."

"Yes, sir," said Howard, fanning the bills out to show him how many there were. Howard began to feel uncomfortable in the shop. "May I have it, please?" He turned and walked toward the window. A fleck of green caught the corner of his eye, but he paid no attention. He wanted to get the model and get out of the shop.

He heard the shuffle of Mr. Schwenk's feet behind him. They paused briefly, then came again. No, he thought, they're going back. He turned. Mr. Schwenk stood behind the counter again. His face was expressionless. "You'd better show me the money first," he said.

Howard felt his cheeks burning as he walked to the counter. He put the bills down one by one, counting aloud. "...Seven, eight, nine..." He gasped. "Where's my ten?" He carefully went through the bills again.

"I had a ten and ten ones when I came in here." He remembered the fleck of green. "I know. I dropped it on the floor when I walked to the window." He stepped back. "And you picked it up!"

The crease deepened. "You say I stole your money?"

The burning in Howard's cheeks spread throughout his body. He clenched his fists. "I want my money," he said hoarsely.

Mr. Schwenk's eyes narrowed. "Better be careful. I can sue your father if you call me a thief." He tried to smile. "You want that model bad, don't you? You can get the money. Probably lost it on the way over." His attempted smile had melted into a leer.

The burning in Howard's body ebbed away .His gaze was fixed on Mr. Schwenk's face. He had never looked at it so closely or so thoroughly, as he did now. "Oh, Lord," he prayed to himself, "I see. Now I see."

He smiled, and took a deep breath. "It's all right, Mr. Schwenk. It doesn't matter now."

The old man snarled. "What do you mean by that?"

But Howard had already turned away. He ran out of the shop and didn't stop until he was home. "All of a sudden," he told his father when he got home, "I saw myself." He shuddered. "That twisted old face—greed all over it—and that's just where I've been heading. I've been going in the wrong direction."

His father smiled. "Praise the Lord!" he said. Howard looked at him, puzzled. "We've changed directions," said his father.

"The Bible Truth."

15.2

Євангельська ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

Квітень 1970

UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
LIBRARY AND MUSEUM
WINNIPEG, MAN. CANADA.

Тарас Шевченко. Автопортрет 1840 р.
Taras Shevchenko

ЗМІСТ

Тарас Шевченко 1

Багате запрошення. 3

Думки про целібат. Д-р Д. С. Куликовський 5

Всесвіт є під центральною контролею. Е. Ч. Рекс 12

Малий Катехизм Пресвітерської Церкви 15

Різне 18

Route for Salesman by Betty Steel Everett (by courtesy of the "Bible Truth") 22

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 345, Ont., Canada

Горить і не згорає.

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.50.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Рік XXXI. Ч. 3. 1970 Vol. XXXI. № 3.

9. III. 1814 ТАРАС ШЕВЧЕНКО 10. III. 1861

UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CE
LIBRARY AND MUSEUM
WINNIPEG, MAN. CANADA

ДО ЄВАНГЕЛІЇ

НЕ ПОГАСАЙ МОЄ СВІТИЛО,
ДУШЕВНУ МРЯКУ РОЗГАНЯЙ,
ВБИРАЙ МЕНЕ У ТВОЮ СИЛУ
І ПУТЬ КРІЗЬ ТЕРНЯ, ПУТЬ СМУТЛИВУ
НЕБЕСНИМ СЯЙВОМ ПОЛИВАЙ.
ПОДАЙ ДУМКАМ ТВОЮ СВЯТИНЮ,
СВЯТИМ НАДХНЕННЯМ НАПОЇ,
ЩОБ ГОЛОСИВ Я БЛАГОСТИНЮ,
ЯКУ ПОДАЛО ТИ МЕНІ.

Тарас Шевченко

"БОРІТЕСЯ — ПОБОРЕТЕ"

Шевченко ніколи не турбується про остаточну перевагу добра над лихом. "Борітеся — поборете", промовляв він усією своєю поезією й усім життям.

Чи буде суд, чи буде кара
Царям, царятам на землі,
Чи буде правда між людьми?

І тут же відповідає просто й твердо:

Повинна буть! Бо сонце стане
І осквернену землю спалить.

("О люди, люди")

Шевченко фізично не може уявити іншого кінця нашим людським змаганням; перемога правди для нього — це аксіома, не зважаючи на всі удари мерзенної дійсности. Він навіть передбачає той сподіваний час і знову тут ми маємо у нього щиро-біблійні факти й так надхненного пророка.

Тоді як, Господи, святая
На землю правда прилетить
Хоч на годиночку спочить —
Незрячі прозрять, а криві
Мов сарна з гаю помайнують,
Німим отверзуться уста,
Прорветься слово, як вода,
І дебрь пустиня неполита
Зцілюючою водою вмита
Прокинеться.

("Подражаніє Ісаії").

ЄРЕТИК

(Уривки)

Привітай же в своїй славі
І мою убогу
Лепту — думку немудрую
Про чеха святого,
Великого мученика
Про славного Гуса!
Прийми отче. А я тихо
Богу помолюся,
Щоб усі слов'яни стали
Добрими братами
І синами сонця правди
І єретиками
Отакими, як Констанцький
Єретик великий!
Мир, мирові подарують
І славу вовіки.

***

Кругом неправда й неволя,
Народ замучений мовчить.
А на апостольськім престолі
Чернець годований сидить.
Людською кровію шинкує
І рай у найми віддає!

***

Задзвонили у Констанці
Рано в усі дзвони.
Збиралися кардинали,
Гладкі та червоні,
Мов бугаї в загороду,
І пралатів лава,
І три папи, і баронство,
І вінчані глави.
Зібралися, мов Юди
На суд нечистивий
Проти Христа. Свари, гомін
То реве, то вие,
Як та орда у таборі.

***

І цілу ніч бенкетували
Ченці, барони... всі пили
І п'яні, Гуса проклинали.

***

Задзвонили в усі дзвони,
І повели Гуса
На Голгофу у кайданах.
І не стрепенувся...

БАГАТЕ ЗАПРОШЕННЯ

"Прийдіть до Мене, всі знеможені та отягчені, Я впокою вас. Візьміть ярмо Моє на себе, й навчіться від Мене: бо Я тихий і смирний серцем, то й знайдете відпочинок душам вашим. Бо ярмо Моє любе, й тягар Мій легкий" (Маттея 11:28-30).

Маєстат і божественна потуга промовляють до нас з повищих слів Христа і в той же самий час велика прихильність, любов і співчуття. У словах Христа знаходимо відкриття змісту віри і багате на дари запрошення. Запрошення має виключно особистий характер. Христос кличе кожного зокрема до Самого Себе. Не за посередництвом, молитвами чи допомогою священика, пастора, ритуалів чи когось іншого, а прийдіть самі особисто прямо до Ісуса Христа.

Христос підкреслює в цьому запрошенні слова "до Мене". Не до кого іншого, бо всі інші безсилі помогти, щоб здобути мир. Лише Христос має авторитет, силу і владу понести всі людські тягарі й дати спокій.

Христос у відрізнення від усіх релігій світу кличе людей "прийдіть". Всі релігії кажуть людям "іди" і "роби" одне або друге, щоб спастися. Буддисти посилають людей здобувати нірвану. Магомедани закликають до діл, щоб огнем і мечем поширювати Коран. Традиційні ритуалістичні церкви навчають своїх вірних, щоб йшли в ім'я Христове та здобували спасіння прощами, постами, молитвами, аскетизмом, обрядами і т. д. Господь Ісус Христос, навпаки, не відсилає людей кудись щонебудь робити, але закликає їх до Себе, бо Він Сам зробив усе потрібне для людського спасіння, спокою і щастя.

У нашім тексті знаходимо два слова на позначення людських недостач: "Прийдіть до Мене, всі знеможені й отягчені". Перше слово "знеможені" говорить про працю та труд. Друге "отягчені" — вказують на тягар і потребу сили, щоб нести його (цей тягар).

Знеможені працею — це всі ті, хто в різних релігіях і церквах пробують самі власною працею й зусиллям знайти Бога. Це знеможення в наслідок гріха перевищує людські здібності, заводить на манівці і веде до руїни. Знеможеними працею і прагненнями є всі ті, у кого на серці лежить велика боротьба нашого часу, змагання за народню правду, за право народу на незалежне існування та свободу. Це всі ті, хто присвятились научним дослідам або чесному служінню народові. Усіх їх кличе Христос, бо тільки в Нім і через Нього можуть здійснитися їхні мрії.

З другого боку, отягченими є всі ті, що несуть свої тягарі та згинаються під ними. Всі ті, що отягчені своїми гріхами, на службі та в рабстві сатани. Ті, що отягчені всякими виглядами неправди своєї й чужої, — отягчені бідністю, смутком, зажерливістю, неспокійним сумлінням, страхом, розчаровані, спокусами й т. п.

Усі люди, чи то свідомо, чи несвідомо, несуть оцей тягар недосконалости, переступу й невистарчальности перед вищим ідеалом і вимогами праведности. Тому запрошення Христа є універсальним. Воно відноситься без різниці до всього людства.

Обсяг запрошення до всього людства виявляє божественну потугу Христа. Серед людей, коли ваш знайомий розповість вам свою журбу, і ви перейметесь нею, ви відчуєте тягар у собі. Не кожна людина спроможна понести тягарі, навіть двох чи трьох людей разом. Ісус Христос кличе до Себе все людство з усією повнотою їхніх турбот, журби й горя, щоб це перебрати на Себе і нести, звільнивши таким чином тих, хто приходять до Нього, від усякого тягарю.

Заклик Христа містить у собі два запрошення. "Прийдіть до Мене" та "навчіться від Мене". Перше запрошення, якщо людина прийме його, приносить їй мир, душевний спокій, прощення. Це тільки частина цілости, що тісно пов'язана з авторитетним наказом: "Навчіться від Мене". За покаянням і прощенням слідує послух, спільність, визнання Ісусового авторитету в учинках життя.

Християнство — це не тільки спосіб, за допомогою якого ми можемо уникнути кари за гріх. Це лише перша половина, за якою нероздільно слідує друга, а це вимога жити за прикладом Самого Господа Ісуса Христа.

У наші дні в певних колах одні віруючі роблять наголос на прихід до Христа, інші знову — на життя покори та послуху. В дійності, Христос одночасно вимагає, як першого, так і другого. Іншими словами, такий двоподіл Христового заклику деякими християнами зображає те, що одні мають будинок без підвалин, а другі мають підвалини без будинку.

Для тих, хто приходить до Ісуса Христа та вчиться від Нього, Він обіцяє спокій. Цей Христовий спокій охоплює всю людину, все її єство. Прощене сумління вже не турбує розкаяного грішника. Всі переступи віруючої людини Бог переніс на Свого Сина. Довг грішника заплачено й він тепер звільнений і очищений.

Це й є спокій нестурбованого сумління, спокій прощення, що його одержало серце. Так скоро, як людина приходить до

Христа, вона дістає його (мир, спокій). Розум людини в цім розбурханім світі не має спокою. Багато людей шукає, щоб у щось вірити, щоб знайти якусь основу-опертя для життя. Інші знову хотіли б упевнитись, що бути невіруючим не є нерозумним гемблярством.

Пізнавши в Ісусі Христі незаперечного Бога, людина знаходить непорушну певність, підвалину і ціль для свого світогляду. Тоді всі науково-історичні факти й події займають належне їм місце в житті людини, і замість того, щоб бути причиною її сумнівів, вони стають спонуками її віри. "Знаємо бо, в кого увірували, і певні, що силен Він переказ наш схоронити до того дня".

Це є так само спокій віри. Сам стан певности, що його приносить віра, є миром. Людина знає, що є для неї ціллю життя, вона не сумнівається в тому, як вона має жити. Вона, як невідлучне немовлятко на руках матері своєї, спочиває в руках Бога, радість певного життя вічного є її нагородою.

Незчисленна кількість людей — великих, малих, мудрих, простих, багатих, бідних, з кожного народу та країни — у свій час відкликнулись на це запрошення Христа та знайшли мир, що його не може дати світ.

Хто хоче знати правду, має її чинити. Поодинокий іспит запрошення не є міркування, а щира відповідь згоди, тоді все стане ясним і зрозумілим, бо Христос сказав: "Хто прийде до Мене, не вижену геть".

Д-р Д. С. Куликовський

ДУМКИ ПРО ЦЕЛІБАТ

Останніми часами світова преса та радіо знову розпочали пересправи довкруги питання целібату, цієї болячки, яку презентують християнські церкви, а особливо Римська церква. Воно не дивниця: невигоєні боляки, а лише штучно затамовані, мають ту властивість, що час-від-часу знову та знову відкриваються й мучать своїх носіїв і власників.

Целібат — слово латинське й означає безженність або безшлюбність і він знайшов своє застосування насамперед до духівництва, особливо в Римо-католицькій церкві, де духівництво всіх ступенів є безженне, та частково й в Ортодоксально-Православній церкві, в якій священики (іереї) можуть лише один раз одружуватися, а зате архиереї не сміють зовсім. Монахи й монашки (черниці), себто члени монастирів обидвох

згаданих церков, повинні під час свого ригору дотримувати стан целібату.

Теперішні пересправи про целібат започаткували, як доносять преса та радіо, голляндські священики, подавши папі римському домагання про знесення целібату. Одначе папа римський категорично відмовив цій петиції, зазначаючи з притиском, що целібат римо-католицького духівництва є однією з могутніх підпор організації та цілої системи Римської церкви. Таким чином, болячки не тільки не вигоїно, але її навіть не признано болячкою. А між тим то є таки велика болячка і якраз тепер приходять часи, коли вона з кожним дальшим моментом даватиметься сучасному людському суспільству все більше й більше взнаки.

Щоб питання добре зрозуміти, треба докладніше дослідити цілу справу. А тут перша думка, що при цім сама собою виникає, є — яка була (та є й яка вічно буде) думка Бога-Творця кожної душі живої та всього видимого й невидимого світу при їх творенні. На це питання може нам вичерпно та адекватно відповісти лише Святе Письмо. Погляньмо ж до нього.

Після створення первісних неба та землі, після відокремлення світла від темряви, після відділення суходолу від водних просторів, після повеління, щоб земля родила трави, ярину та дерева, після повеління воді вироїти із себе душу живу — дрібні істоти та рибу велику, а землі — всяку душу живу плазуючи й пташину крилату, що літає над землею, — поблагословив їх Бог, сказавши: "Плодіться й розмножуйтеся та наповнюйте моря та суходіл!" А після того сказав Бог-Творець: "Створімо людину за образом Нашим, за подобою Нашою..." І Бог на Свій образ створив людину..., як чоловіка та жінку створив їх... І поблагословив їх Бог і сказав до них: "Плодіться й розмножуйтеся й наповнюйте землю, а оволодівши нею, пануйте над нею!.." (1 Мойсеєва 1:1-31).

Як бачимо, Святе Письмо подає тут образ акту первісної Божої творчости. Є цілком доречним питання, чи в цім акті Бог подав думку або бодай найменший натяк на запровадження між людьми чи взагалі між усіма створеними Ним живими душами целібату? — Ні! Але натомість бачимо повну протилежність: Творець кожній створеній Ним живій душі дав ще й повеління — плодитися та розмножуватися, щоб населяти землю. Цей акт розмноження й плодження Божа мова найясніше охарактеризувала щодо людини, створеної Богом за Його образом та подобою: — "чоловіка та жінку створив їх Бог". Це цілком зрозуміле, бо акт плодження й розмноження живими створіннями є можливий лишень при умові сполучення чоловічої та жіночої здольностей. Така воля Божа! Без вийнятків! Тож як маємо трактувати явище, коли людина всупереч Божій волі запроваджує між людьми безженність чи целібат? — Слабша відповідь — людське свавільство, а міцніша, то й і богохульство!

Та тут дехто може сказати, що питання целібату виникло вже в добі християнській, отже в новозаповітній, а тому, мовляв, старозаповітні регули не можуть до нього застосовуватися. З таким аргументом згори неможливо годитися, бо Божі закони вічні і не залежать від того чи іншого часу. Ісус Христос, центральна Особа Нового Заповіту, сказав: "Не подумайте, ніби Я руйнувати Закона і Пророків прийшов, — Я не руйнувати прийшов, але виконати їх" (Матвія 5:17). Ці слова є загального значення, але Святе Письмо ось подає становище Спасителя спеціяльно в справі і людського супружого життя. Коли одного разу фарисеї, випробовуючи Ісуса Христа, запитали Його: "Чи дозволено відпускати свою дружину зі всілякої причини?" А Він відповів і сказав: "Чи ви не читали, що Той, Хто створив споконвіку людей, створив їх чоловіком і жінкою?" І сказав: "Покине тому чоловік батька й матір і пристане до дружини своєї, — і стануть обоє вони одним тілом, тому то немає вже двох, але одне тіло. Тож, що Бог спарував, — людина нехай не розлучує!" (Матвія 19:3-6).

Цією відповіддю фарисеям Ісус Христос з найбільшою ясністю та рішучістю потвердив Своє позитивне відношення до засади створення Богом-Отцем людини ("як чоловіка та жінки"), а зокрема глибоко з'ясував принцип людського супружого життя .Тут хочемо ще підкреслити те, що слова Христа — "що Бог спарував" — означають, головно, первісний акт Божої творчости і лише в другу чергу ту обставину, що чоловік і жінка спаровуються в християнстві актом (обрядом) шлюбу.

Тепер почнемо звужувати тему наших міркувань і будемо досліджувати засади новозаповітного Святого Письма щодо родинного життя християнських священнослужителів. Це наблизить нас до остаточного розв'язання проблеми взагалі, а проблеми целібату зокрема.

І ось читаємо — "Яким має бути священнослужитель: Вірне це слово: Коли хто єпископства хоче, — доброго діла він прагне. А єпископ має бути бездоганний, **муж однієї дружини,** тверезий, невинний, чесний, гостинний до приходьків, здібний навчати, не п'яниця, не заводіяка, але тихий, несварливий, не сріблолюбець, щоб добре рядив власним домом, що має дітей у слухняності з повною чесністю, — бо хто власним домом рядити не вміє, як він зможе пильнувати Божої Церкви? — не

новонавернений, щоб він не запишався і не впав у ворожий осуд" (1 Тим. 3:1-6).

Цей текст зі Святого Письма цілком ясний, так що не потрібно зупинятися над його вияснениям, одначе воліємо підкреслити в ньому одне місце, а саме, що "єпископ має бути муж однієї дружини". Отже, християнський єпископ має бути одружений з однією дружиною; це, очевидячки, означає, що, коли б йому померла одна дружина, він може одружитися вдруге, а при дальшім випадку смерти дружини, то й втрете, вчетверте тощо — отже, він завжди може бути одружений, але лише з однією жінкою, що ж остаточно означає принцип моногамії, а не полігамії. Якщо ж це стосується єпископа, то воно стосується й усіх християнських священиків. Це саме та майже такими ж самими словами взагалі, а зокрема, що єпископ і старший церковний має бути "мужем единої дружини", висловлює ап. Павло й у Посланні до Тита 1:6, 7.

І знову природне питання: Звідкіля Римо-католицька церква взяла підставу для целібату всього свого духівництва, а Православна церква для целібату своїх єпископів, а теж і підставу, що її священики та диякони можуть лише один раз женитися? Остання норма до своєї загальної безпідставности вражає ще й своєю дивацькістю, бо якщо дозволяється "грішити" один раз, то чому не можна два або три рази "грішити"?

Целібат почав запроваджуватися в Римській церкві десь приблизно в половині VII сторіччя. Тож Шостий Вселенський Собор, який відбувався в Царгороді в 680 році та, до речі, з причини засудження єресі римського папи Гонорія, що визнав у Христа дві істоти, але лише одну Божественну волю, цей Собор, довідавшись, що в Римській церкві ще й забороняють священикам женитися, уневажнив ті заборони й постановив, що священики мають бути жонаті. Після цього так то тривало деякий час, одначе Рим не покинув своїх попередніх інтенцій сепаруватися від інших християнських церков. І ось папа Григорій VII 1075-го року офіційно запровадив целібат для всього загалу римського духівництва.

Цей целібат, як свавільне рішення римського єпископа, приніс для Римської церкви безліч тяжких переживань, жахливих згіршень, велику розпусту та безконечні скандали. Папи, кардинали та решта духівництва Римської церкви довгий час утримували незаконних жінок з папського дозволу, за який побирався означений податок. Ось що писав про це католицький же святий Бернард у XII сторіччі: "Ця розпуста така загальна, що її неможливо закрити, зрештою, вона така безсоромна, що

навіть не ховається. Духівництво та світські люди мають дозвіл жити з конкубінами, якщо заплатять на рік означений податок, і це стало твердим правилом". А ось і філософ Генріх-Корнелій Агріппа в 1527 році, згадуючи в своїх творах про папу Сикста IV, що був папою в XV сторіччі, писав, що той папа позакладав був у Римі доми розпусти, з яких побирав великі прибутки. За папи Сикста IV цей податок з духівництва був один дукат річно за одну жінку, а коли б хто хотів мати більше жінок, то за кожну дальшу жінку ще по дукатові.

Католицький священик Мільман так висловлюється про целібат: "Целібат... стався нещасливою та невилікувальною хворобою. Століттями ми чуємо вічний протест проти целібату. На Тридентському Соборі баварський легат заявив, що на 50 духовних ледве кілька не мали конкубінаток. Яким розпусником був єпископ міста Ліону (Франція), Генрік, видно з того, що його конкубіною була ігуменя монастиря бенедиктинок. Сам той єпископ публічно нахвалявся, що він був батьком 22 дітей. Папа Григорій X, хоч докоряв йому, але не карав".

Папи, щодо погляду на родинне життя, не є переємцями апостолів, а тим більш переємцями ап. Петра. Вони своєму духівництву просто накинули свавільно целібат, твердячи, що, мовляв, апостоли були нежонаті і це тоді, коли багато апостолів були жонаті. Відомо ж, наприклад, що ап. Петро був жонатий, бож мав тещу, яку Ісус Христос уздоровив (Матвія 8:14-15), а мавши тещу ,мав і дружину-жінку (1 Коринтян 9:5), яка була при нім під час його місійних подорожей. До речі, папа Климент IV (1265-1268) теж був жонатий, не дивлячись на те, що ригор целібату в Римській церкві вже існував 190 років. Теж ап. Павло, хоч сам не був жонатий, навчає, що християнські духовні, а навіть єпископи повинні бути жонаті (1 Тимофія 3:1-12; Тит. 1:5-6).

І знову постає настирливе питання: Звідки було взято підставу для запровадження целібату в Римській церкві? Аджеж целібат незвичайно спричинювався до розпусти духівництва всіх степенів, які утримували коханок. Від 904 до 950 років було десять пап і всі вони мали коханками Федору, її сестру Марозію та доньку її теж Марозію. Коханкою папи Климентія була графиня Туренне, що керувала всіми справами та визначала осіб на єпископів. Григорій XI коханкою мав монашку з Сієнни, яка його намовила перенести столицю з Авіньйону назад до Риму. Папа Олександер VI кохав Розу Ваноццу, а відтак і свою дочку Лукрецію. Спритною була Донна Олимпія, коханка папи Інокентія X (їй казали, що вона була папою замість папи).

Те саме чинили й кардинали, єпископи й усе духівництво і все це було лише з причини безженства духівництва, бо, коли б воно мало своїх законних жінок і родини, як звелів Господь, то ніколи таке беззаконня не могло б творитися. Тому треба погодитися, що целібат походить від сатани, але дехто його й досі виправдовує. Ось, наприклад, кардинал Кампеджіо ще в XVI сторіччі писав: "Коли б священики женилися, вони доконували б багато більший гріх, ніж коли б тримали в своїх домах багато проституток". Хіба така "наука" походить від Бога?

Та ось Рим надумався накинути целібат також і українському греко-католицькому духівництву. Хто з українців у цім йому допомагав, тяжко сказати, — для того треба було б справу спеціяльно дослідити. Питання подекуди освітлює свящ. Т. Самойка в своїй праці "Туча йде...", в якій вказує на митрополита А. Шептицького, якого вважає за замаскованого поляка. Як би там не було, Рим (Ватикан) завжди прямував підпорядкувати собі Україну, а реалізаторами цієї "ідеї" він уже давно визначив Польщу. Відомо ж, що ще в 1717 році поляки були видали книжечку п.н. "Проект на знищення Русі", в якій у т. 9 читаємо: "Щоб русини не підносилися, то треба тих, що будуть готовитися до духовного стану, намовляти, щоб не женилися. Їх треба більше поважати, давати їм більші вигоди й доходи. А тоді, коли попівські сини не будуть женитися, а мужицьким дітям заборонимо вчитися, то швидко руських попів забракне й ми, для заспокоєння їх духовних потреб, латинських ксьондзів будемо настановлювати". Ось так поляки мріяли златинщити українську Галичину і, як видно, митрополит А. Шептицький мав у цім свої пальці.

Підготівка до цієї справи йшла, отже, віддавна. Ще в 1891 році у Львові був у справі целібату скликаний синод, що тривав від 24-го вересня до 8-го жовтня. Греко-католицькі священики перед синодом хотіли відбути окружні наради разом із світськими українцями, щоб всебічно й вільно обговорити питання, але тодішній митрополит Сембратович заборонив їм. Синод відбувся, а на нім папським легатом із Риму був архиєп. Августин Чяска, який мав завдання нахилити синод до прийняття целібату. Одначе синод із обуренням поставився до цієї пропозиції, за якою горою стояли Сембратович і Чяска. А тут приходить дуже цікава дрібниця. Синод обрав трьох священиків, яким дав завдання переконати насамоті архиєп. Чяску закинути думку про целібат для українців. І ось під час цих "переконувань" архєп. Чяска вигукнув одному з тих переконувачів: **"Мовчи, отче, за одну будеш мати тисячу!"** Оцей добр. А. Чяска,

властиво, остаточно й без решти вияснив ціле питання целібату в Римській церкві. Але що сказав би на це ап. Петро, переємцем якого незаконно вважають себе папи римські?

Вертаючись знову до згаданого львівського синоду з 1891 року, подаємо, що він рішуче заявився проти целібату. Синод свої постанови передав митр. Сембратовичеві, а він їх переслав до Риму, де їх було видано друком. Яке ж було обурення учасників синоду, коли вони в надрукованих у Римі постановах синоду прочитали, що їх синод заявився за целібатом. Отже, в Римі ухвали львівського синоду були попросту сфальшовані! У 1897 році був скликаний другий синод, який видав протестні постанови супроти згаданих сфальшувань і вписав це до актів синоду, але ті акти з катедри св. Юра безслідно пропали, а папа Лев XIII пофальшовані постанови запровадив до законів Римської церкви, не дивлячись на їх антибіблійність і антиприродність.

Перед закінченням цих наших розважань про целібат у Римській церкві думаємо, що не буде зайвим, коли вкажемо ще на певні місця Святого Письма, які додатково потверджують наші висновки .Отже, ап. Павло каже: "Для уникнення розпусти нехай **кожен** має свою жінку й **кожна** жінка нехай має свого чоловіка" (1 Кор. 7:2, 9), ще :"Нехай у **всіх** буде чесний шлюб". (Жид. 13:4). Або звернімо ще увагу на такі слова: "А Дух ясно каже, що від віри дехто відступиться в останніх часах. Слухаючи духів підступних і наук демонських, що вони в лицемірстві говорять неправду й спалили своє сумління, що женитися забороняють..." (1 Тим. 4:1-3).

Отже, ап. Павло тут уже ясно визначає, що справа целібату в церквах є діло відступних духів і наслідком демонських наук. Бож і справді — сотням тисяч молодих і здорових мужчин заборонити женитися не може нічого іншого означати, як тільки спонукування їх іти на шлях розпусти, яку вони уникнули б, коли б мали своїх законних жінок.

Є потрібне, нарешті, зрозуміти, що целібатники є творцями розпусти, що згідно з Божим Законом дорослі люди повинні паруватися, творити свої родини, виховувати своїх дітей, а тоді розпуста не прийде їм до голови. Та сатана, починаючи вже з Вавилону, постійно підсуває людству такі "ідеї", які стають причиною найглибшого упадку. Тому стає ясним, що не з Христової науки увійшов целібат у систему церков, а, навпаки, целібат і багато ще дечого іншого походить від наук демонських та від вавилонського поганства.

15-го лютого 1970.

ВСЕСВІТ Є ПІД ЦЕНТРАЛЬНОЮ КОНТРОЛЕЮ

Е. Ч. Рекс

(Професор Е. Ч. Рекс є визначним математиком і фізиком, професором університету, автором, членом Товариства Американських Математиків і т. д. Спеціяліст в аналізі векторів.)

(The following article by E. Ch. Rex is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.

Популярні концепції часто не справджують сподівань. Наприклад, багато вірять, що наука, подібно до талановитої балакучої старої людини, знає всі відповіді. Фактично, наука подібна до молодої людини, яка стало розпитує. Вона багато думає й розглядає. Вона намагається тримати пильно впорядковані замітки. Типічний вчений не є ніколи задоволений, що він має остаточну відповідь на будьяке питання.

Знову багато інших вірить, що наука рухається стало вперед по прямій лінії, як ланцюг дедуктивних висновків. У дійсності науку можна прирівняти до лози, яка в'ється. намагаючись сягти вище й вище. Стежка науки блукає і крутиться. Наприклад, усталення віку речей за допомогою вуглеця сьогодні перевіряється, якщо не є змінено. У такий спосіб стежка напряму науки мусить бути стало зміненою і часто необхідно йти назад і шукати нової стежки.

Математика, з якою я маю дещо до діла, є подібна до електричного ліхтарика, що пробує освітити стежку, але напрям променів мусить стало мінятись, щоб пристосуватись до напряму стежки науки.

Я вживаю прийнятий у науці принцип, який керує вибором поміж двома або більше противними одна другій теорії. Згідно з цим принципом приймається та теорія, яка пояснює всі доречні факти в найпростіший спосіб. Ця засада була вживана в минулих часах для рішення, яка теорія була краща — теорія Птоломея, що зосереджувалась на землі, чи теорія Коперніка, яка голосила, що сонце є центром сонячної системи. Теорія Птоломея була так заплутана і куди більше скомплікована, ніж теорія Коперніка, що теорія Птоломея, яка твердила, що

земля є центром, була залишена. Але хоч наука і має свої обмеження, її теорії і висновки були неоціненної вартости у відношенні до всесвіту та до Бога всесвіту.

Чесні та всебічні досліди наукових явищ переконали мене, що Бог існує і що Він керує всесвітом, надаючи йому напрям. Існує центральна контроля і контролюючою силою є Бог. Є докази, що явища ,які на вигляд не мають відношення одне до одного, мають однак спільне пояснення. Це виявлюється в законі Коломба про притягання і відштохування поміж двома електричними зарядами, або двома магнетичними полюсами.

Порівнюючи ці з законом Ньютона про всесвітнє тяжіння ,я був вражений подібністю цих трьох законів. Кожен має силу пропорційну до добутку двох зарядів сили полюсів або мас і зворотно пропорційну квадратові віддалі. Певно, є й різниці. У той час як два подібних заряди відштовхуються, маси притягаються. Так само, в той час як електро-магнетичні хвилі ширяться зі швидкістю світла, сила всесвітнього тяжіння шириться з безконечною швидкістю. Ці різниці показують, що вони є різними речами, та змушують нас більше уважно досліджувати всю справу.

Це часто мало результатом чудові наслідки в інших дослідах. Принцип збереження рівности в подібний же спосіб, як виглядає, вказує на єдність цілі. Згідно з цим принципом, електрони, що випромінюються з системи орієнтованих ядер, випромінюються симетрично в тілеснім куті навколо ядер. Але було знайдено, що вони випромінюються переважно в напрямі у відношенні до ядерного кружіння. Знову ми зауважуємо порушення зразку, коли студіюємо частинку невтріно. Ця частинка не підлягає принципові рівности. Як виглядає, що невтріно відрізняє право від лівого і передає цю інформацію частинкам, з яким він спілкується в процесі розпаду.

Ці й багато інших прикладів вказують на початок і керування всесвіту одним Богом радніше, ніж багатьма ворожими собі богами ,як вірили погани.

Біолог розповість нам подібне ж оповідання так далеко, як це торкається контролі влаштування. Вони знаходять найбільшу ефективність в побудові фізичних тіл. Тільця крови в людськім тілі є якраз належної форми і розміру, щоб виконувати ту працю, для якої вони призначені. Це є так само правдивим у відношенні до інших органів, частин і частинок.

У царстві комах, ми потребуємо лише дослідити медові стільники у вулику поміж тисячу інших об'єктів, щоб знайти цей самий звершений порядок і подібність. Кожен із мільйонів

вуликв на світі збудовано геометрично з найбільшою точністю, щоб витворити найбільшу продуктивність.

Як що це і багато інших прикладів не вказують на мудрість єдиного Творця, контролю і цілеспрямованість одного найвищого Бога, то я відмоляюсь від моїх, як би малі вони не були, претенсій на науковість.

Як вчений, я знаходжу, що мої заключення у відношенні до Бога та до всесвіту підтверджуються Святим Письмом. Так, я вірю в ці Писання. Я вірю всьому, що вони кажуть у відношенні до початку і напряму всесвіту. Наука й Писання погоджуються, коли Біблію мудро й належно пояснювати. Я не дбаю про критиків, які твердять, що тому, що певні історичні й археологічні деталі в Біблії не є надійні, на цій підставі ми нібито ледве чи можемо покладатись на те, що Біблія каже про створення і Божественне провидіння. При цім, хто ж поінформував цих добродіїв, що ці історичні й археологічні деталі ненадійні? Їм було надто часто доведено їхні помилки, щоб ми могли прийняти їхні несерйозні твердження.

Колись твердили, що біблійне оповідання про те, як єгиптяни робили цеглу з соломою, було хибне, бо розкопи не дали доказів, що солому було вживано. Тепер археологи винайшли, що солому перше було перетворювано в розчин і потім змішувано з глиною і в такий спосіб її було вживано для виготовлення цегли, щоб таким чином вона була міцнішою. Це є один із дуже багатьох прикладів, коли критики Біблії грубо помилялись.

Усяка сучасна теорія походження й утримання всесвіту, яка ігнорує чи заперечує біблійне оповідання, — або не пояснює всіх доречних фактів, або стає безнадійно заплутаною і затьмареною.

Я особисто волію керуватись старим прийнятим принципом, згаданим раніш. Я даю перевагу простоті розповіді Книги Буття.

ВІДІЙШОВ ВІД НАС

Двадцять четвертого березня 1970 р. упокоївся в Бозі доброї пам'яті Михайло Луців. Михайло Луців був одним із фундаторів Української Пресвітерської Церкви в Торонті та її членом упродовж майже 40 років. Людина мудра і досвідчена, він уєе був помічним порадами в справах громади. До того, Михайло Луців був лагідної терпеливої вдачі й користався любов'ю та повагою всіх, хто його знав. Він народився в Західній Україні 22-го листопада 1887 р. Покійний лишив в смутку дочок: Пані В. Базяк і Пані А. Фабрізіо.

"Блаженні мертві, що вмирають у Господі, справді так промовив Дух, вони бо спочивають по трудах своїх".

МАЛИЙ КАТЕХИЗМ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

ПИТАННЯ 90: Як ми повинні читати і слухати Слово, аби воно стало дійсним для спасіння?

ВІДПОВІДЬ: Аби Слово стало дійсним засобом спасіння, ми мусимо займатись ним із пильністю[128]), в приготовленні[129]) і в молитві[130]); приймати його у вірі[131]) та в любові[132]), берегти його в серці [133]) та виконувати його в нашім житті[134]).

---

[128]) 5 Мойс. 6:6, 7: "І слова ці, що Я заповідаю тобі сьогодні, мусять бути в серці твоїм. І будеш ти наказувати про їх синам твоїм і промовляти до серця їх, сидючи в домівці твоїй, і йдучи в дорозі, і лягаючи, в вставючи".

[129]) 1 Петра 2:1, 2: "Тим то, відложивши всяку злобу, і всякий підступ, і лицемірство, і зависть, і всяку осуду, яко ж новороджені діти, будьте жадні словесного чистого молока, щоб у ньому виросли на спасіння".

[130]) Псал. 119:18: "Отвори очі мої, і побачу дива закону Твого!"

[131]) Рим. 1:16: "Бо не соромлюсь благовіствування Христового, сила бо Божа на спасіння всякому віруючому".

[132]) 2 Сол. 2:10: "З усяким підступом неправди в тих, що погибають, бо любови правди не прийняли, щоб спастися їм".

[133]) Псал. 119:11: "Слово Твоє заховав я в серці моїм, щоб не згрішити проти Тебе".

[134]) Якова 1:25: "Хто ж дивиться в звершений закон свободи, та й пробуває в ньому, той не слухатель забуваючий, а чинитель діла; такий буде щасливий у діланню своїм".

ПИТАННЯ 91: Як Тайни стають дійсними засобами спасіння?

ВІДПОВІДЬ: Тайни стають дійсними засобами спасіння не в наслідок будь-якої властивости, що є в них, або в тім, хто відправляє служіння[135]), але тільки через благословення Христа і працю Його Духа в тих, хто у вірі приймають їх[136]).

---

[135]) 1 Петра 3:21: "Чого образ хрещення (не відложення тілесної нечистоти, а совісти доброї обітниці перед Богом), що і нас тепер спасає через воскресення Ісуса Христа". Рим. 2:28, 29: "Не той бо, хто явно (такий) есть жидовин, а котрий потай, (такий) есть жидовин".

[136]) 1 Кор. 12:13: "Бо одним Духом усі ми в одно тіло хрестились, чи то жиди, чи греки, чи невільники, чи вільні, і всі одним Духом напоєні".

ПИТАННЯ 92: Що є Тайною?

ВІДПОВІДЬ: Тайна є свята постанова, встановлена Христом, в якій через видими засоби Христос і користі Нового Заповіту подані, запечатані і застосовані для віруючого[137]).

---

[137]) Мат. 28:19: "Ідіть же навчайте всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа". Матт. 26:26-28: "Як же вони їли, взявши Ісус хліб і поблагословивши, ламав і давав учням, і каже: Прийміть, їжте: це єсть тіло Моє. І, взявши чашу, і віддавши хвалу, подав їм, говорячи: Пийте з неї всі; це бо єсть кров Моя Нового Заповіту, що за многих проливається на оставлення гріхів". Рим. 4:11: "І знак обрізання прийняв, яко печать праведности (тієї) віри, що в необрізанні".

ПИТАННЯ 93: Скільки є Тайн Нового Заповіту?

ВІДПОВІДЬ: Тайни Нового Заповіту дві: Хрещення[138]) і Господня Вечеря[139]).

---

[138]) Діян. 10:47, 48: "Чи може хто боронити води, щоб оцим охреститись, які Духа Святого прийняли, як і ми? І звелів їм охреститись в ім'я Господнє".

[139]) 1 Кор. 11:23-26: "Я бо прийняв від Господа, що і передав вам, що Господь Ісус тієї ночі, котрої був виданий, прийняв хліб, і, хвалу віддавши, переломив, і каже: Прийміть і їжте, це єсть тіло Моє, що за вас ламлене; це робіть на Мій спомин. Так само й чашу по вечері, говорячи: Ця чаша єсть Новий Завіт у крові Моїй; це робіть, скільки раз п'єте, на Мій спомин. Скільки бо раз їсте хліб цей і чашу цю п'єте, смерть Господа звіщаєте, доки (Він) прийде".

ПИТАННЯ 94: Що є Хрещення?

ВІДПОВІДЬ: Хрещення є Тайною, в якій обмивання водою в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа[140]) означає і запечатує наше прищеплення до Христа та співучасть у користях завіту благодаті[141]) й наше віддання Христові[142]).

---

[140]) Матт. 28:19: "Ідіть же навчайте всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа". Йоан. 3:5: "Озвався Ісус: Істино, істино говорю тобі: коли хто не родиться від води й Духа, не може ввійти в царство Боже".

[141]) Рим. 6:3, 5: "Хіба не знаєте, що скільки нас у Христа Ісуса охрестились, у смерть Його охрестились? Коли бо ми з'єднані (з Ним) подобием смерти Його, то й (подобием) воскресення будемо".

[142]) Гал. 3:27: "Скільки бо вас у Христа хрестилось, у Христа одяглися".

ПИТАННЯ 95: Хто може прийняти Хрещення?

ВІДПОВІДЬ: Кожний, хто не належить до видимої Церкви, не може бути охрещений, аж поки не проголосить свою віру в Христа і покору Йому[143]), але діти тих, хто є членами видимої Церкви, повинні бути охрещені[144]).

---

[143]) Діян. 18:8: "Крисп же, шкільний старшина, увірував у Господа з усім домом своїм, і многі з коринтян, почувши, увірували, та й охрестились".

[144]) 1 Мойс. 17:7, 10: "І поставлю Мій заповіт між Миою й тобою, і потомками твоїми по тобі в їх родах про віковічний заповіт, щоб Мені бути Богом тобі і потомкам твоїм по тобі. Ось заповіт, що ви певнитиме між Мною й вами й потомством твоїм по тобі. Усяке хлоп'я між вами мусить бути обрізано". Діян. 2:38, 39: "Петро ж каже до них: Покайтесь, і нехай охреститься кожен з вас в ім'я Ісуса Христа на оставлення гріхів, і приймете дар Святого Духа. Для вас бо обітниця, і для дітей ваших, і для всіх далеких, скільки покличе Господь Бог ваш". 1 Кор. 7:14: "Освячується бо чоловік невіруючий у жінці, і освячується жінка невіруюча в чоловікові; а то діти ваші були б нечисті; тепер же святі".

ПИТАННЯ 96: Що є Господня Вечеря?

ВІДПОВІДЬ: Господня Вечеря є Тайною, в якій, подаючи та приймаючи хліб і вино згідно з наказом Христа, ми звіщаємо Його смерть[145]), і ті, хто беруть участь у цій Тайні достойно, не в тілесний спосіб, але у вірі, стають причасниками Його тіла та крови зі всіма користями для їх духової поживи та зросту в благодаті[146]).

---

[145]) 1 Кор. 11:23-26. "Я бо прийняв від Господа, що й передав вам, Господь Ісус тієї ночі, котрої був виданий, прийняв хліб, і, хвалу віддавши, переломив і каже: Прийміть, їжте, це єсть тіло Моє, що за вас ламлене; це робіть на Мій спомин. Так само й чашу по вечері, кажучи: Ця чаша єсть Новий Завіт у крові Моїй; це робіть, скільки раз п'єте, на Мій спомин. Скільки бо раз їсте хліб цей і чашу цю п'єте, смерть Господню звіщаєте, доки (Він) прийде".

[146]) Діяння 3:21: "Котрого мусіло небо прийняти аж до часу новонастання всього". 1 Кор. 10:16: "Чаша благословення, яку благословляємо, хіба не єсть общення крови Христової? Хліб, що переломлюємо, хіба не єсть общення тіла Христового?"

ПИТАННЯ 97: Що є необхідним для достойного прийняття Господньої Вечері?

ВІДПОВІДЬ: Для достойного прийняття Господньої Ве-

чері необхідно, щоб кожний дослідив себе у своїм знанні, розважаючи про тіло Господнє, свою віру для прийняття його, своє покаяння, любов і нову покору, щоб часом, приходячи недостойно, ми не пили і не їли собі на осуд[147]).

[147]) 1 Кор. 11:27, 31, 32: Тим же, хто їстиме хліб цей і питиме чашу Господь Ісус тієї ночі, котрої був виданий, прийняв хліб, і, хвалу віддавши, між вами недужі та слабі, й заснуло доволі. Бо коли б ми самі себе розсуджували, то не було б осуджені. Бувши ж осудженими, від Бога караємось, щоб з світом не осудились". Рим. 6:17, 18: "Дяка ж Богові, що ви були слугами гріха, та послухали від серця тої науки, якій і піддались. Визволившися ж від гріха, зробились ви слугами правди". Матт. 5:25-26.

РІЗНЕ

РОЗХОДЖЕННЯ ПРОВОДУ ТРАДИЦІЙНИХ ЦЕРКОВ І УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ

Через якийсь час помічається в українській пресі обурення нехтуванням проводу традиційних церков істотними українськими інтересами та змаганнями. Наочно традиційні церкви в першу чергу почали дбати про порятунок своїх інституцій і готові принести в жертву своїм локальним інтересам ширші українські змагання. Ми подаємо нижче типічні витяги з різних українських часописів, які говорять самі за себе. "Шлях Перемоги" (25-го січня 1970 р.) у статті "Наступ на Церкву "містить:

"Нині всім українським католикам у світі вже ясно та зрозуміло, чому Ватикан здержується признати патріярший устрій УКЦеркві, признаний їй Другим Ватиканським Собором. Такого не бажає собі комуністична Москва, фальшиво заохочуючи Ватикан до "екуменічних" діялогів, які нічого позитивного не принесуть Католицькій Церкві, і ні один православний москаль ніколи не навернеться на католицьку віру. Такі фальшиві діялоги між Ватиканом і московським патріярхом продовжуються — та хіба тільки підносять авторитет безбожницького СССР і являється згіршенням для католиків світу.

Відомий архиєпископ Ленінграду Нікодим, перебуваючи в жовтні в Римі, щоб торпедувати рішення Синоду Владик УКЦеркви за патріярхальний устрій, наділив орденом св. "Владиміра" кардиналів М. Фюрстенберга, префекта Конгрегації для Східніх Церков, та кардинала Віллебрандса, президента Секретаріяту єдности християн, за їх "великі" заслуги для зближення Церков.

Членами Конгрегації для Східніх Церков є нині 30 кардиналів, з них 27 римо-католиків, а є ряд архиєпископів і єпископів, які зі справами Конгрегації не мають нічого спільного. Їх номінації треба розуміти як жест для Москви та Варшави, що Східні Католицькі Церкви, це тільки галузки римо-католицької Церкви, без ніяких автономних прав. Факт, що кардинал Фюрстенберг, префект Конгрегації для Східніх Церков, без ніяких моральних скрупулів прийняв з рук архиєпископа Нікодима орден св. "Владиміра", знаючи добре, що московські комуністи замучили дев'ять владик, сотні священиків та тисячі мирян за вірність УКЦеркві, віддзеркалює ясно вартість нинішніх провідників ватиканської Курії. І слушно демонстрували українці-католики в час побуту кардинала Фюрстенберга в ЗСА, проти людини, яка вбрана в овечу шкіру, ходить з душею вовка, і спільно з комуністами, не допускає до помісности УКЦеркви, тримаючи й дальше УКЦеркву як колонію нинішнього Ватикану, а це в той час, коли навіть напівкультурні негри в Африці одержали самостійність.

Беручи до уваги "середньовічність" відносин між Ватиканом і Москвою, треба нам знати, що італійська фірма продукції авт "Фіят", побудувала недалеко Москви велику нову фабрику. Ватикан має в тій фірмі 15% акцій, що означає, що він контролює її, на славу Бога і католицької Церкви".

"Народна Воля" ч. 8, 1970 р., у статті "Засуд священиків в Україні і мовчанка в Римі", перечисливши переслідування комуністами єп. Величковського й інших священиків, ставить засноване на фактах питання: "Виринає мимоволі питання: Чому не ведуть ніякої протестної акції в міжнароднім світі компетентні чинники в Римі?"

"Новий Шлях", описавши заходи в Православній церкві щодо вживання англійської мови, дивується, чому церковний провід на це ніяк не реагує.

"Шлях Перемоги", ч. 3, 1970, у статті "Рабські Душі" із справедливим обуренням описує пашквільні напади української церковної ієрархії на українців взагалі:

"Український тижневик Філядельфії за 30 листопада 1969, ч. 47, помістив в англомовній частині редакційний коментар без підпису п. н. "Подякуймо Всевишньому" — "День Подяки". Цей день стосується приїзду перших пілігримів, релігійнопереслідуваних втікачів з Англії, що прибули в Америку 12 грудня 1620 р. Переживши всі важкі піонерські труднощі, рік пізніше пілігріми разом з народженими в Америці індіянами щасливо святкували

день подяки Всевишньому, що дозволив їм пережити тверді обставини життя в пустелях нового континенту. Абрагам Лінкольн проголосив цей день національним святковим днем ЗСА. 1941 р. конгрес ЗСА схвалив закон, що кожний четвертий четвер листопада є державним святом. З приводу Дня подяки 1969 р. Москаль вписав американським українцям на сторінках "Шляху" послання, що його окремі розділи передаємо у точному перекладі з англійського:

...Що робили українці в 1621 році, коли влаштовано перший День Подяки тут у новознайденій країні Америки? Вони снували таємні пляни, щоб вбити архиєпископа Йосафата Кунцевича, ЧСВВ. Це вдалося їм 1623 року.

"Що робили українці, коли ЗСА воювали в 2-ій світовій війні за наших братів за океаном? Вони мовчазно потурали діям проти митрополита Андрея Шептицького, свого архиєпископа. По суті, в цей сам час, коли вмирав цей Слуга Божий, один чоловік, що його зрадив, передавши свою мітру ворогові, проводив процесію й їдучи верхи, співав український гимн в малому містечку Пенсільванії!

"Що роблять українці сьогодні, коли **ми в ЗСА** досягаємо щораз більших подвигів у дослідах Місяця й космічних полетах? **Вони** ще дальше твердять, що ті, хто помагає їм, є їхніми ворогами, й безупинно критикують Церкву, щоб могти створити клімат слави про себе, а не для Церкви, яка прославляє лише Всевишнього Бога".

Ми звикнули до українофобії, що її інспірувала завжди й інспірує Москва на сторінках різних газетт у світі. Однак такої злісної українофобії на сторінках українських видань, що появляються за гроші українців у ЗСА, ми ще не читали! Подумаймо, які спустошення робить о. Москаль і його владика, А. Сенишин, тут поміж українською релігійною молоддю в ЗСА!"

"Гомін України" з 28 березня 1970 р. містить статтю під назвою "Асимілятори є і в українській православній Церкві". У цій статті автор закидає проводові православних у Канаді нещирість і закулісні спроби заміни української мови в церквах англійською, цебто говориться одне, а робиться щось інше.

Цікаво, що провід усіх традиційних ритуалістичних церков абсолютно нічого не робить із цієї критики та протестів, як преси, так і різних організацій, ляїків, що постали в цілях захисту української культури. Фінансово вони є незалежні від українського громадського проводу і деякі церкви дістають дотації з-зовні.

З другого боку український загал, що творить повищі церкви, так само в своїй масі байдужий до голосу преси та

протестів. Церква задовольняє його потяг до танців, бажання випити і заграти в бінго. Його релігійні потреби невеликі і легко задовольняються ритуалами, що до них загал звик з дитинства. Як у жидів, так і в українців, людина може бути невіруючою, і все ж "ходити" до церкви чи часом займати якусь посаду з мотивів чисто громадських або розвагових.

Ця прикра ситуація постала логічно з відділення церковного проводу від церковного членства. На цю ситуацію немає ліку так довго, поки церковний духовий провід буде настановлюваний кимсь згори і цілком незалежний від членства церкви. Єдиною надією на направлення свавілля церковного проводу є перебудова церкви на євангельських засадах. Цю радикальну перебудову у великім маштабі український нарід уже провадить на рідних землях у формі євангельського руху. У цім русі кожний українець є сам собі папа, патріярх, владика і священик і не потребує інших. Ця нова євангельська церква не буде залежати від примх і політичних інтриг італійського, грецького чи російського церковного проводу, для яких підлегли їм українські ритуалістичні церкви, є свого роду копаним м'ячем у дипломатичній церковній грі. Ця церква, поставши з народних українських мас, буде висловом найкращих прагнень українського народу та служитиме йому, поклоняючись одному Богові.

Варто так само зауважити різницю поміж закликом українських часописів підтримувати українську культуру і практичною реакцією загалу. Заклики часописів палкі і щирі, реакція мала і зимна.

Як ілюстрацію, наводимо факти з циркулярного листа екзекутивного директора КУК, пана С. Я. Кальби. Лист скеровано до "Всечесних отців, Вп. Учителів шкіл, провідних українців і т. д." Що ж повищі організації спромоглися зробити? Для видання українських шкільних підручників, оплатити шкільного референта й т. д. потрібно щонайменше $35.000, а за рік прийшло лише $9.722. Це при факті існування кредитових спілок, багатих парафій і організацій, що їх ми бачимо без числа по цілій Канаді.

Жалюгідна реакція загалу на заклик екзекутивного директора, щодо реальної фінансової помочі для плекання української культури, є наочним доказом інертности й байдужости загалу. Це є тип патріотизму, що його так гостро осміює Самійленко, описуючи українського патріота "на печі".

Не диво, що і на церковнім полі панує отаманщина і непристійна для Христової Церкви боротьба. Усе це підкреслює потребу реформації, євангелізації та більшої участи ляїків у громадських справах.

ТАКО Ж ДЕБАТА

Пані М. М. Огейр, найвидатніша з-поміж атеїстів у З.Д.А., що була ініціятором заборони молитви в народніх школах в Америці, мала публічну телевізійну дебату з д-ром К. Макінтайр, головою Міжнародної Ради Християнських Церков (організація фундаменталістів).

"Християнство Сьогодні" подає, що гумор д-ра К. Макінтайра і хист до дебати її другого опонента д-ра Е. Баумана (поступового теолога) збив М. М. Огейр з її позицій.

Пані М. Огейр, маючи теж намір опротестувати звільнення церков від податку, зорганізувала атеїстичну "церкву" під назвою "Універсальна Церква Бідного Ричарда". Вона призначила себе єпископом, а свого чоловіка "пророком". Між іншим, пані М. Огейр прийшла на дебату з синяком на обличчі, в наслідок якого вона подала оскарження проти свого чоловіка за брутальний напад. Її чоловіка, "пророка" повищої атеїстичної "церкви", арештувала поліція за напад на жінку зараз таки після закінчення телевізійної дебати.

Дебати мають своє значення, але головний іспит вартости переконання людини є життя цієї людини. Христос сказав: "По плодам їх пізнаєте їх". Плоди переконань пані М. Огейр і її чоловіка тепер розбираються в суді.

"Уповаємо на тіло і кров святих, надіємось на тлінь і клятву, обожаємо матерію в ладані і свічках, в малюнках, образах і церемоніях, забувши, що окрім Бога, ніщо не є благо, і що всяка зовнішність тління і клятва" (Жінка Лотова).

Г. Сковорода.

ROUTE FOR A SALESMAN

by Betty Steel Everett

Russ Latham dropped the match and stepped back as the charcoal burst into flame.

"Give this a half hour," he called to Carol, his wife, "and then bring on the steaks and Mr. Morrison."

Carol's blue eyes were puzzled. "Are you sure we shouldn't have had this dinner for Mr. Morrison more formal? Do you think he'll like this as well as a sitdown dinner inside?"

Russ grinned. "Sure, honey. Mr. Morrisson wants to see the real us—that's one reason I wanted this kind of a meal. And in your condition, I didn't want you to have the work of a formal dinner—out here I can do part of the work, at least."

"Well, I'd better get the buffet ready. People will be coming soon. Oh, how do you want to do this—get them all together at first for the prayer, or what? It's always easier at a dinner inside."

Russ looked away. He had been hoping Carol would not bring this up. "Well," he started, "I sort of thought since everyone will be scattered all over the yard—well, maybe we could just skip it this time."

Carol turned in surprise. Then she came over and put her hand on his. "But we've always thanked God for our food, inside or out. What's the matter, Russ?"

Russ swallowed. How could he explain to his wife? How could he make her understand?

"Don't you want Mr. Morrison to know we're Christians?" Carol asked suddenly.

Russ fingered a long handled fork absently. "It's not that, exactly. But you know as sales manager he's the one who will decide which salesman gets that new route that's opening up. I've told you how much more money would be in it. I just want to impress him and have him on my side."

"We said when we were married that money wasn't going to be our first consideration," Carol said softly. "We said we would put the Lord first in our lives—and in our family. Besides, doesn't your sales record on the old route mean anything?"

Carol was looking intently at him, and Russ moved away, studying the glowing coals in the grill. "The sales record helps, but Morrison has to like me personally, too. And I've got to think about the money," he added, looking at her expanding waist. "Dr. Benson said it will be twins at least. I'm not putting the Lord out—it's just that sometimes business and religion don't mix."

There were tears in Carol's eyes as she shook her head. "Where you can't take the Lord, you shouldn't go, Russ."

Suddenly Russ felt angry. What did Carol know about business? She'd worked for her father in his insurance office ever since she got out of high school, four years ago. She didn't know anything about trying to make a living for a family.

"Carol, this is business and I have to handle it my own way! I tried to tell you how he laughed and kidded me when I first started working there six months ago. I was reading the Bible at noon and he really made it rough."

"Then you should have witnessed to him right there," Carol said.

Russ sighed. "Honey, there are some people you can witness to and some that can't be reached. Even the Lord didn't win everyone!"

"But are you sure Mr. Morrison is the second kind?" Carol asked as she went back into the house for the other dishes.

As he watched her, Russ told himself angrily, "I'm not giving up anything, or denying anything!"

The dinner was a complete success. The steaks were done just as each guest preferred, the salad was tossed with Carol's special dressing, and everything else was perfectly prepared.

Russ was not able to find as much time to talk to Mr. Morrison as he had hoped; the sales manager seemed to be surrounded by others all evening. But, one by one, the others began to leave with the coming of darkness. At last only Mr. Morrison, who seemed to be in no hurry, was left.

"Fine meal," Mr. Morrison smiled as he shook Russ's hand. "You're both good chefs," he added, looking at Carol.

They chatted a few minutes and then Mr. Morrison said, "I've got to go. Since I have to be in Kingston tomorrow to check on this new route, and since your house is almost 20 miles nearer than mine, I thought I'd just drive on until I found a motel for tonight and then sleep in in the morning."

"Oh, why don't you spend the night with us?" Carol asked, and Russ frowned at her impulsiveness.

"Why, thank you, Carol. That would be nice, if you have room enough.

"The guest room is ready now," she assured him.

Russ carried the small bag Mr. Morrison had brought to the guest room. Glancing quickly around, he was relieved to see that it looked comfortable enough for anyone. But as he left, he took the Bible from the night table and slipped it into a drawer.

Downstairs, the three talked another hour, and then Mr. Morrison asked to be excused to go up to bed.

As the sales manager left, Russ breathed a short sigh. "Everything went fine tonight," he told Carol. "Now that Mr. Morrison's gone, let's have our devotionals and get to bed, too."

He looked away from Carol's sharp glance as she said, "We should invite Mr. Morrison to join us."

"No! I told you how he feels about religion. I don't want to do anything to spoil tonight. I think I've got the inside track on that route, or he wouldn't have agreed to stay here."

Carol said nothing: she got the Bible and handed it to him. Russ began to read, deciding to read a little more than usual tonight, to show Carol he was not cheating the Lord.

As he read, Russ suddenly was aware that Carol was standing, speaking to someone behind him. It was Mr. Morrison, standing in the doorway.

"We are having our evening devotions, Mr. Morrison," Carol was saying. "Won't you come in and join us?"

Mr .Morrison smiled slightly. "Is that invitation from Russ, too?"

"Of course," Carol replied. "Russ is a Christian, too."

Russ flushed, realizing they were both looking intently at him, Carol's eyes pleading, Mr. Morrison's almost mocking.

Russ hesitated only an instant. "Yes, I am a Christian, Mr. Morrison. And we would like to have you join us."

Mr. Morrison threw back his head and laughed. Russ felt a flash of anger at this rudeness, but then Mr. Morrison said, "I didn't think you were still so religious. Thought maybe I'd talked you out of it after that rough time six months ago. Hadn't heard you mention it again."

"No, sir, but I guess I have tried to hide it around you," Russ admitted.

"A man shouldn't be afraid of competition unless he knows his product can't stand it," Mr. Morrison said. "The fellows said you were religious, and I gave you a hard time to see if you were salesman enough to stand by your product. Never heard anything more about it, so I decided if you gave up that easily you weren't salesman enough for this new route. I wrangled this visit tonight to see if I was right. I am not interested in all this religion and church stuff myself, and I have already suggested someone with a little more experience for the route. But there should be another new one opening in a few months, and I'll keep you in mind for it."

Russ felt Carol's hand sliding into his. "Thank you, Mr. Morrison. Not just for saying you'd keep me in mind, but for showing me how wrong I was, and reminding me that all Christians are the Lord's salesmen, and the whole world is our route. I won't be talked out of my product again. I want to show you that everyone is interested in "religion and stuff,' and I'll start right now by inviting you to join us. How about it. Mr. Morrison?"

."The Bible Truth."

15.2

Євангельська ПРАВДА

THE EVANGELICAL TRUTH

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINAN C[illegible]LTURAL [illegible] EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

"СЛОВО ТВОЄ СВІТЛО НА СТЕЖЦІ МОЇЙ"

Рік XXXI. Ч. 4. Травень-Червень 1970 May-June Vol. XXXI. № 4.

ЗМІСТ

Вознесення 1

Чуда грунту. Д-р Д. Свартцендрюбер 4

Сумніви 7

Актуальне питання. Гр. Домашовець 10

Малий Катехизм Пресвітерської Церкви 13

Молитва за померлих 19

Різне 21

Redbird by Marian Schoolland (by courtesy of the "Bible Truth") 24

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 345, Ont., Canada

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Виходить місячно. Передплата на рік $3.50.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Рік XXXI. Ч. 4. Травень-Червень 1970 May-June Vol. XXXI. № 4.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

ВОЗНЕСЕННЯ

"Господь же, після того, як промовив до них, вознісся на небо, й сів по правиці в Бога". — Марка 16:19.

Вислів, що Христос вознісся на небо, викликує у людей з обмеженим думанням і тих, хто догматично увірували, що окрім видимої матерії нічого не може існувати, — різні сумніви. Між іншим, ми тепер знаємо, що матерія не є вічна, і що те, що ми звемо матерією, є в дійсності таємничою комбінацією частинок таємничого явища, що ми його звемо електрикою.

Розвиток знання дозволяє нам дати багатшу концепцію про небо, ніж його мало людство в минулих поколіннях. Ми розуміємо слово небо, і в цім випадку, не як небозвід над нашими головами, ані як означення безконечних просторів, але як окрему систему буття, створеного Богом. Наша система буття з землею, з безконечним числом зір у безконечнім просторі, з усіма знаними нам явищами, творить лише одну з систем, що їх Бог створив. Вона мала початок і матиме кінець. Окрім цієї нашої системи буття, Бог створив інші форум буття й існування, інші природи, які мають цілком відмінні риси й якості. Апостол Павло каже, що те, що людське око не бачило, ухо не чуло й що навіть на думку людині не прийшло, Бог створив для тих, хто любить Його.

Отже, ці інші системи буття навіть можуть бути такої природи, що можуть існувати одна в другій, як вода, що просякає пісок, вони можуть бути одна над другою і там, де вони стикаються, постає надприродне явище.

Ці можливості теоретично визнані математичною наукою і називаються вимірами. Наша природа, в якій ми й усе видиме існує, не є всеохоплюючою і єдиною формою буття, а лише одною з можливо багатьох природ, створених Богом.

Коли Христос вознісся на небо, Він перейшов з нашої природи в іншу вищу, Це сталося тоді, коли сяюча хмара-з'ява скрила Його. Христос залишив наш всесвіт, нашу природу і перенісся на небо, в цілком іншу систему існування чи природу. Він попередньо говорив, що в "домі Отця Його осель багато". Оці оселі і є тим небом, де наш Господь перебуває. Ці оселі

шкода пошукувати телескопом чи якимсь іншим земним методом, бо вони належать до речей недосяжних для людських матеріялістичних методів.

Після вознесення на небо, Ісус Христос двічі знову об'явився видимо на землі в нашій природі. Коли ап. Павло подорожував до Дамаску, щоб там переслідувати християн, його осяяло велике світло і він почув голос: "Савле, Савле, чого Мене гониш?" Павло спитав: "Хто єси, Господи?" Господь же відповів йому: "Я Ісус, Якого ти гониш".

Ця зустріч гонителя і хулителя Савла з воскреслим Ісусом Христом після того, як Він вознісся на небо, була переломовою подією в житті ап. Павла, який з жорстокого гонителя перемінився на одного з найбільших благовісників Євангелії й віддав своє життя за Ісуса.

Удруге, після Свого вознесення на небо, Ісус Христос з'явився апостолові Йоанові, коли той був засланий на острів Патмос. Зобачивши Господа в Його славі, ап. Йоан упав до Його ніг, як мертвий. Тоді Христос поклав на нього Свою праву руку і сказав: "Не бійся, Я перший, і останній, і живий, Я був мертвий, і ось Я живу по вічні віки". Отже, Господь не залишив зовсім ані людства, ані Своїх дітей-Церкву. Він, власне, відійшов, щоб церкві було краще (Йоана 16:7).

Вознесення Ісуса Христа було необхідною послідовною подією в Божому пляні, так як у природі в рослин спочатку появляється цвіт, а потім уже ми бачимо корінь, стебло, листя та бруньки. Історія відкуплення складається з 5 подій історичного характеру. Три перші з них вказували й вели до вознесення, п'ята має ще сповнитись. Цими подіями є втілення-народження Богочоловіка, Його відкупна смерть, воскресення із мертвих. Ці три події завершуються Його вознесенням на небо. П'ятою подією, на яку чекає церква, є Його другий прихід у славі для суду над живими і мертвими.

Перед Своїм вознесенням, Ісус Христос навчав, що церкві краще, як Він відійде. Передусім, церква потребувала часу і нагоди, щоб засимілювати, засвоїти Його науку, всі події та зрозуміти їх. З часу вознесення Ісуса Христа церква зробила величезний поступ у цім напрямі, хоч ще багато лишається в науці Святого Письма для дальшого розуміння і досліду. Так само, коли б воскреслий Христос лишився з учнями перед лицем сяйного чуда воскреслого Господа, церква не змогла б цього осягнути. Апостол Петро вражений чудом улову риби, просив: "Йди від мене, бо я чоловік грішний, Господи". Надприродне виводить людину з балянсу та сповняє страхом. Коли Господній ангол з'явився Гедеонові, то той став свідомий видіння ангола а ж тоді, коли ангол відійшов від нього (Суд. 6:22). Мойсей пережив об'явлення Божої слави, але похопив це та вклонився аж тоді, коли вже об'явлення зникло (2 Мойс. 34:8).

Обмежена і грішна людська природа не змогла б прийти до рівноваги в присутності прославленого воскреслого Господа, а тому Він, знаючи ці обмеження, возі ся на небо для добра церкви, щоб дати їй нагоди укріпитись а зрозуміти Його науку.

Другою причиною відходу Ісуса Христа було Його бажання, щоб наша віра зростала, надія зміцнялася і любов поширилась. Він не хотів тоді, як і не хоче сьогодні, будь-кого силоміць змушувати до цього без добровільної згоди й волі людини. Наш вибір має бути вільний, тільки тоді він має духову вартість. Коли б воскреслий Христос лишився з нами, то людство не мало б вибору. Його присутність була б сталим чудом, що унеможливило б свобідний вибір, сумнів чи заперечення. Навіть безбожні люди стали б удавати з себе віруючих і така змушена надприродним об'явленням віра не мала б духової і моральної вартости. Тепер із відходом Ісуса Христа кожна людина має вільний вибір. На підставі знаних усім фактів, на підставі своїх бажань і нахилів, без всякого примусу кожен може або прийняти вимоги Ісуса Христа, або відкинути їх. Тепер людина живе вірою, а не видінням, і її воля не є під жодним зовнішнім примусом.

Про це Писання говорить, розповідаючи про наше відношення до Христа: "Котрого не бачивши, любите, і на Котрого нині не дивлячись, а віруючи, радуєтесь радістю невимовною" (1 Петра 1:8). Знову Христос, "Зійшовши на висоту, дав дари людям" (Ефесян 4:8).

Зійшовши на висоту, тепер Христос стався ближчим до людей, не в однім місці, але по цілому світі, на всій земній кулі, у всі часи. Відійшовши в тілі воскресення, Він повернувся в силі Святого Духа. Перед вознесенням Христос був із учнями, тепер, після вознесення, Він був у них.

Як наш вірш говорить, Христос сів по правиці Бога. Його праця відкуплення скінчена і Син стався прославленим. Він тепер наш Спаситель і Жертва в присутності Бога навіки на підставі Своєї жертви і заслуг заступається за нас: Про це ап. Павло говорить: "Хто ж це, що осуджує? Та ж Христос умер, ба й воскрес, Він і по правиці в Отця. Він і заступається за нас" (Римлян 8:34).

Всесвіт чекає на останню славну подію другого приходу Сина Божого у славі. До того часу кожен має вільний вибір: хто поганий, може ще опаганюватись, а хто праведний, може

ще оправдуватись.

І нашою молитвою є, щоб Бог дав кожній людині мудрість вибрати оправдання і дивне спасіння в Христі Ісусі.

ЧУДА ГРУНТУ

Д-р Д. Свартцендрюбер

(Д-р Д. Свартцендрюбер є професором університету і спеціялістом по ґрунтах, членом Наукового Товариства Ґрунтознавства в Америці, Американського Товариства Агрономів, спеціяліст у галузі структури ґрунтів і руху води в ґрунтах).

The following article by Dr. D. Swartzendruber is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.

Мешканці міст, їдучи автами поміж ланами, подивляють урожай на полях. Вони знають, що урожай залежить від ґрунту, але загально вони звертають малу увагу на самі ґрунти. Добрі хлібороби, з другого боку, пильно вважають на різні типи ґрунтів, хоч загально від них не можна сподіватися, щоб вони поробили далекойдучі наукові студії над субстанцією, яка так багато значить для їх прибутків і утримання. Ґрунт є світом див сам у собі, але досліди вчених роблять це явним. Я запрошую читача слідувати за мною, як я робитиму дуже короткі поточні зауваги. Читач можливо без дальших студій не зможе зрозуміти кожну фразу чи хемічний термін, але він повинен досить зрозуміти, щоб побачити зі мною, що ґрунт є світом див. Він так само повинен зобачити мережу пляну і цей чудесний світ пляну повинен привести його до думки про Великого Архітекта.

Розгляньмо ґрунт, як продукт впливу вивітрювання. Продукти, що витворюються в результаті геологічного вивітрювання, поділено на 1. Шари осаду (residual mantel), 2. Галька, 3. Ґрунт.

Все це є результати розкладу і полому під впливом вивітрювання (ерозія), але в наслідок своєї ролі в утримуванні життя на просторах землі, ґрунт знаходиться у гострім контрасті з двома іншими категоріями.

Тут розглядається ґрунт просто, як мінеральна суміш на поверхні землі, в якій ростуть рослини, що є для них джерелом важливих поживних речовин і є необхідним для фізичного утримання рослин на землі.

Коли скелі, що постали в наслідок високих температур, вивітрюються, то в першу чергу усовуються кальцій, магнезій і поташ, залишаючи по собі окиси кременя, алюмінію і заліза, які створюють більшу частину матеріялу ґрунту. Кількість фосфору не є дуже зменшена в той час, як кількість азоту збільшується. Вивітрювання початкових силіційних мінералів веде до утворення глин. Глина, яка утворює частину ґрунту в поміркованих і холодних зонах, складається найбільш з кристалевого кременя з меншою домішкою інших мінералів. У тропічних зонах вільні окиси і водневі окиси заліза і алюмінію можуть переважувати. Важливою властивістю або характеристикою глини є спосібність заміни в катіонах (електричний процес). Ця властивість уможливлює затримання основ, які можуть розчинитись дорогою замінних реакцій, в такий спосіб запобігаючи цілковитій страті низькій кількості тих основ. Катіони, затримані заміною, лишаються для вжитку рослин. В такий спосіб процес вивітрювання, що спричинює страти основ потрібних для рослин, так само утворює неорганічний механізм, що їх затримує.

Брак місця робить неможливим обговорення інших елементів для поживи рослин. Замість цього зупинимось на цікавім питанні про те, як Великий Архітект забезпечив ріст і життя перших рослин геологічного часу? Припускаючи, що ті рослини мали поживні потреби подібні до таких же у сучасних рослин, здається, що основини, спосібні розчинятись, і фосфор існували у вистачальній кількості. З азотом ситуація була відмінна. Відносно велика кількість азоту вживається рослинами і його неорганічне затримання ґрунтами було бідне. Як перші рослини дістали їх азот?

Є докази, що незмінені скелі, що постали в наслідок високих температур, могли мати амонійний азот у розмірі 80 п.п.м. При відсутності попередніх амонійних окислюючих реакцій, цей азот міг бути вживаний першими рослинами.

Але існують так само інші джерела. Таким, наприклад, є блискавиця. Багато людей думають про блискавицю, як тільки про знаряддя нищення. Але відомо, що блискавиця формує окиси азоту, які з дощем і снігом падують на землю. Готовий до вжитку нітратний азот у такий спосіб додається для рослин, за поміркованими підрахунками, в кількості 5 фунтів на кожен

акр щороку. Це є еквівалентом 30 фунтів нітратної соди. (Лайон, Бакман і Броді: "Природа і властивості ґрунтів").

Тому, що повищі автори подають, що така додаткова кількість азоту може сьогодні з наддостатком задовольнити потребу азоту для сталого росту дерену, здається, є логічним прийняти, що подібний додаток азоту до матеріялу первісного ґрунту також був достаточним для початку росту рослин.

Дальша риса фіксації блискавиці є те, що азот, зв'язаний у тропічних зонах, є в більшій кількості, ніж азот, зв'язаний у поміркованих зонах, який у свою чергу є більшим, ніж азот, зв'язаний у напівсухих зонах.

Таким способом географічні зони обслуговуються Великим Архітектом різно, відповідно до їх потреб.

Говорячи про Великого Архітекта, чи можна співвідношення ґрунтів і рослин прийняти як доказ існування цілеспрямованого пляну в природі?

На це питання не можна відповісти окремо від його наслідків для науки взагалі. Це є сумнівним, щоб вчені загально погодилися на якимсь однім визначенні наукового методу, але більшість погодиться з Тернером (Редакційна в "Науці". Вересень 1957), що, взявши в ширшим нарисі, наука має за свою ціль відкрити узагальнення (ми називаємо їх законами) Природи. Щоб бути логічно послідовним, вчений, який шукає за такими законами, потребує вірити, що вони існують; знову є неможливим заперечувати їх існування з огляду на велику кількість законів уже усталених у цілій науці. У дусі вільного дослідy так само є логічним і послідовним запитати, чому ці закони існують і чому так є, як це має місце у співвідношенні ґрунту і рослин і численних інших наукових співвідношеннях, що всі закони пасують один до одного в такім кориснім пляні.

У цім випадку визначається, що ми наближуємось до царини кордонів поміж наукою і філософією. Як ми можемо пояснити цей візерунок або порядок? Здається, що в основі існує лише дві можливості. Однією було б твердження, що порядок, який ми бачимо, є просто вислів напряму, в якім розвиток рухається, і що він почався спочатку безладно.

Але така пропозиція цілком суперечить звичайному здоровому розумові й заперечується науково другим законом термодинаміки Болцмана. Цей закон визнають усі модерні вчені.

Тому цей автор приймає друге пояснення, що Природа виявляє порядок, бо вона була сплянована за таким способом. Існування трансцендентального Розуму наочно мається на увазі і визнається, що це твердження є більш розумним і задовольняючим, ніж твердження, що порядок раптово розвинувся з безпорядку. Звідси походить, що співвідношення ґрунту і рослин, що ми його дискутували попередньо, є доказом пляну в Природі.

Автор є свідомий того, що всяка інтерпретація, яка визнає плян, зараз же викличе критику з боку противників телеології (розумної цілі в створенні).

Це зрозуміло, якщо ми пригадуємо, що більшість вчених сьогодня в наслідок своєї підготови, не тільки насичені механічною традицією, але і в багатьох випадках вважають свої наукові теорії, як практично синонімними з дійсністю. На цю тему Конант ("Наука і здоровий розум") написав переконливо, вказуючи, що кожен буде добре оправданий, якщо трактуватиме наукові теорії і пояснення, як дуже переходячі. Розглядаючи з цього кута зору критику телеологічних поглядів механістичною науковою умовостю, треба зазначити, що вона не виглядає загрозливо сорйозно.

У дійсності і фактично існує телеологічна ціль і плян у кожнім місці. Ніхто не зможе втікти від цього на небі вгорі, чи на землі внизу. Заперечування існування Великого Архітекта (Бога. Ред.) є однаково нелогічним, як і захоплювання ланами жовтої пшениці й у цей самий час заперечувати, що існує фармар в своїй хаті при дорозі.

СУМНІВИ

"І побачивши Його, поклонились Йому, інші ж усумнились". — Єв. Мат. 28:17.

Так було з самого початку. Потім, коли Ісус Христос об'явився людям на горі Оливній після свого воскресення і перед вознесенням на небо, дехто поклонилися Йому, як Господеві та Спасителеві, але дехто усумнився. Великий ворог людства і спокусник сіяв насіння сумнівів від початку. Він викликав сумніви щодо Слова Божого, мовляв, чи все те, що Бог сказав, справді станеться. "Чи справді Бог сказав?" Коли Христос об'явився на Оливній горі, дехто увірував, а дехто мав сумнів. Тільки ті, що змінили хід історії, розпочавши потік правди і впливів, які й досі благословляють людство, не мали сумнівів, а глибоко вірили.

Питання сумнівів дуже важливе. Дехто припускає, що немає великої різниці, у що саме людина вірить. Проте життя людини залежить від її віри. Найбільший Учитель в історії людства, Відкупитель світу, наш Господь і Спаситель, навчав про

велику вагу віри. Христос розповів про будинок, побудований на скелі, який устояв проти бурі та зливи; і про будинок, збудований на піску, що впав і перетворився на руїну. Так образно змалював Христос долю тих, що вірували в Нього і корились Йому, і долю тих, що не вірили і не корились Йому.

Найкраще визначення віри ми маємо в апостола Павла: "Віра являє собою підставу того, на що ми вповаємо, доказ речей невидимих". Слово віра в Старому Заповіті ми зустрічаємо тільки в одному місці. Проте в Старому Заповіті є чимало великих прикладів віри. Один із таких великих прикладів віри, яка перемогла сумнів, і "була підставою того, на що вповаємо", ми маємо в оповіданні про Іллю. Після того, як жерці Ваала підстрибували і до крови калічили себе на Кармелі, але огонь не сходив на жертву, — помолився пророк Ілля: "Почуй, Господи, почуй мене, щоб цей люд зрозумів, що Ти, Господи, справжній Бог, і що Ти навернеш серця їх". Раптом огонь спав з неба, пожер жертву і навіть воду, що нею Ілля обілляв жертовник. Побачивши це, нарід впав на коліна і кричав: "Господь є Бог, Господь є Бог!" Ілля сказав цареві Ахобові, що буде дощ. Він наказав слузі стати на верху гори Кармеля і дивитись на море, а сам припав перед Богом і молився. Сонце пекло неймовірно, на небі не було і хмарки. Слуга повернувся і сказав: "Немає нічого". Ілля продовжував молитись і послав його вдруге. Слуга повернувся з такою саме відповіддю: "Немає нічого". В третій, четвертий, п'ятий раз посилає його пророк і слуга кожного разу повертається з тією самою відповіддю: "Немає нічого". Пророк молився. У шостий раз слуга приходить з тією самою відповіддю: "Немає нічого". Аж сьомого разу він повертається і каже: "Підіймається хмарка з моря, як чоловіча долоня". І справді, за кілька хвилин хмари вкрили небо і почалася злива. Так віра Іллі перемогла.

У питанні сумнівів щодо Бога, коли ми посилаємо посланців нашого розуму, то він повертається і твердить, що він не бачив Бога. "Немає нічого". Здається, що не можна пізнати Бога в природі. Коли ж ми поглянемо ще й ще, то ми бачимо великий всесвіт, повний доцільности і закономірности, ми починаємо розрізняти Велику Причину усього Бога. Але тоді постає серйозніше питання, питання болю, терпіння, горя в світі. Чи все це не аргумент проти Бога. Проте, якщо горе аргументує проти існування Бога, то тоді радість, щастя і надія аргументують на Його користь. Адже не можна заперечити, що в світі більше радости, щастя, ніж горя і болю. Нехай кожний спитає сам себе, чи він у своєму житті провів більш часу у шпиталі, як хворий, чи, як здоровий, удома, чи у в'язниці, чи на волі, голодний чи ситий. І кожний переконається, що переважна частина нашого життя сповнена добром.

Що ж тоді можемо сказати про гріх, злочинців, про величезне зіпсуття в світі, про концентраційні табори, про всі страхіття воєн і революцій останніх часів. На перший погляд, чи не доводить це про те, що Бог не добрий, або, що Він зовсім не дбає про добро, або не може перемогти зла. Інакше кажучи, як П'ятниця питав Робінзона Крузо про диявола: "Чому Бог не вб'є диявола?" Чому Бога не видно, коли Його сила найбільше потрібна, і коли сили зла відверто діють?"

Так думає людина сумніву. коли ж логічно подумати, то все буде на боці віри. Бог створив людину, не як автомат, а з свобідною волею. Людина може вибрати добро, але може вибрати і зло, гріх. Це секрет горя і неправди в світі. Саме в цьому полягає суть того, чому усе стогне і мучиться під тягарем людського гріха. Щоб запобігти катастрофі, Бог дав початок новим великим силам у світі, які, не обмежуючи людської свободи волі, переможуть зло у визначений Богом час. Це приводить нас до другого великого факту нашої віри, віри в Христа і в Його відкуплення.

Візьмімо питання про життя вічне. Тут знову посланець нашого розуму вперше повертається і приносить нам вістку про потойбічне життя словами слуги Іллі: "Немає нічого". Але факти і логіка говорять проти цього. Універсальність ідеї безсмертя є важливим доказом. Почуття правди не може примиритись з думкою, щоб Пилат, Юда, Ілля, Ісус, Ахаб і Нерон мали однакову долю. Нескінченність життя і його праці вимагають завершення у вічності. Це все про безсмертя людини завершується відкриттям Ісуса Христа: "Я воскресення і життя. Хто вірує в Мене, коли й умре, житиме".

Платон, перечисливши всі аргументи на користь безсмертя, сподівався такого відкриття. Він твердив, що з усіх аргументів на користь безсмертя ми повинні вибрати найсильніші і плисти на них, як на човні, через бурю, аж поки ми не здобудемо щось краще, на зразок відкриття. Христос зробив це, об'явивши життя і безсмертя через благовістя.

Щоб перемогти сумніви, ми повинні виконати певні умови. Одна з цих умов — це тихість, брак інтелектуальної гордости, готовість все зважити. Христос сказав, що "коли не станете, як малі діти, не ввійдете в царство Боже". Друга умова — це щирість цілі. "Коли око в тебе ясне, то й все тіло твоє буде світле". Третя умова полягає в льояльності проти правди і світла. "Коли хто хоче волю Його чинити, знатиме про науку, чи від Бога вона, чи я від себе глаголю".

Апостол Павло, закінчуючи другий лист до Коринтян, наказує віруючим: "На останок, браття, радуйтеся, звершайтесь, утішайтесь". Це, безперечно, результат віри. Християнська віра не є для того, щоб людина була неспокійна, нещаслива, сумна, навпаки, це є релігія радости, миру, щастя. Сумнів нищить радість і спокій в наслідок недовір'я. Коли ж ми віримо, тоді Христос робить величні діла через нас.

АКТУАЛЬНЕ ПИТАННЯ

У "Євангельській Правді" (ч. 2, березень 1970 р., на сторінці 19) поміщено листа д-ра В. Лобая під наголовком "Різне". Дуже добре, що "ЄП" помістила цього листа. Інші євангельські журнали бояться щось подібне помістити, коли зміст листа чи статті порушує внутрішні недоліки в євангельському русі. Бояться тому, що не знають слів Христа, а як знають, то промовчують, думають, що ніхто не знає ні про що, наче б усе було в найкращому порядку. Ось що каже Господь Ісус Христос про наші скриті таємниці: "Бо немає нічого схованого, щоб не об'явилось, і не втаєне, щоб на верх не вийшло" (Мар. 4:22).

У тому короткому листі шановного автора, д-ра Лобая, порушено чотири болючі й пекучі питання. Їх є більше, але він обмежився до чотирьох. Ці питання, як то кажуть, не виссані з пальця, автор листа говорить про те, що написане в євангельських журналах.

Радіопередачі. Автор листа радить об'єднатись і мати одну добру й сильну радіопередачу, ніж кілька малих. Те саме він говорить і про видання журналів. Коли б ці радіопередачі були опрацьовані сяк так, то ще було б пів біди. Але, прислуховуючись до їхніх проповідей, співу, а зокрема до мови, якою надається радіопередача, — то постає питання, чи хтонебудь навернеться? Та крім цього, кожне віровизнання й кожна церква має свої релігійні погляди, і тому на свій спосіб проповідує. Додаймо до цього, що в ЗСА та в Канаді місце радіоапаратів заступили телевізори.

Радіонадавці тішаться, як хтось зі старих слухачів напише пару слів, що він слухає радіонадавання. Але це винятки.

Тому 10 років написав до мене один із братів (не баптист) такі слова: "Дорогий брате! Пришліть кілька долярів на радіопередачу. Ми проповідуємо слово Боже через радіонадавання, бо особисто бесідувати з людьми, — нас люди бояться". Дивне і не зрозуміле?! До Христа горнулись малі діти і Він клав на них Свої руки й благословляв їх, а сьогоднішніх християн, які вважають себе послідовниками Христа, — їх люди бояться.

Видавництва. Друге питання, яке порушує автор у своєму листі, це видавництва та журнали. Щодо євангельських журналів, одного чи більше, то те саме питання, яке порушене про радіопередачі. Коли б ці журнали, кожен мав якийсь будуючий напрямок в українському дусі, вони були б цікаві не тільки для євангельського руху, але загально для людей українців. Але по більшості ці журнали переписують Біблію, і говорять те саме, дещо в інший спосіб. А друге, як слушно автор листа подає: "було б менше політики та "новин" про відступництво "церкви" та їх "рад". Про це часто й широко пишеться в українській пресі, і люди знають про це все більше, ніж наші проповідники, які цієї преси не читають, бо вважають себе за "всезнайків "і за "вибранців", а до людей не мають доступу, бо не йдуть слідами Христа, — любови до людей, а гордяться своєю пишнотою.

На другому місці автор листа порушує "гру" чи забаву церков, та хвальбу один одного. Це є правдиве спостереження та жалюгідне. Автор листа ще всього не сказав... Коли б він посвятив більше часу й відвідав деякі громади, напевно сказав би більше.

На третьому місці він говорить: "Нам усім укр. протестантам треба навернутись до Христа. Це є можливе. Але, як цим українським протестантам зібратися хоч раз у житті та поговорити по-братньому разом — коли кожен "усі розуми поїв". Це справа не легка й напевно ніколи не здійсниться. Це питання тяжке до розв'язання, не тільки для українців, але для всіх слов'ян протестантів. Для слов'янських протестантів багато легше створити слов'янську церкву або союз з українців, як зійтися разом і обговорити, як помогти людям пізнати правду Божу.

Останнє питання, яке порушує д-р В. Лобай: "Скажіть мені, скільки людей **ваша** церква навернула до Христа в 1969 році"? Це питання не тільки пекуче, але й болюче.

Колись перший німецький баптист, а відтак місіонер Европи, Йоган Онкен, який побував кілька разів у Полудневій Україні, сказав: "Кожен баптист є проповідником", це треба розуміти "кожен віруючий християнин є свідком про Христа". Але багатьох вхопилися за слово "проповідник", — усі проповідують через радіопередачу й з проповідальниці. І всі проповідують усьому світові і ввесь світ хочуть навернути до Христа, але забувають за одне, про що співають у домах молитви на своїх богослуженнях: **"Як не можеш до поганів нести добру новину, То у себе за порогом знайдеш впавшую людину"**, оце, здається, найтяжче. Піти до свого сусіда, приятеля твого та з ними поговорити зі щирого серця в дусі Христової покори. Це

є можливе й члени церков цього бажають і вони це б робили, але біда з тими, що на верхах?! Про це все можна багато писати, але що воно поможе? Чи цей лист заговорить до когось, чи заставить рішуче подумати, — питання??

Кінцеві слова **"пастори заздрісні".** Як вони не будуть заздрісні один одному, коли перекладач Біблії, проф. д-р І. Огієнко, переклав 2 Мойс. 20:5; 34:14: "Господь, Бог твій, Бог заздрісний". Також у листі йде мова про навертання людей до Христової Церкви. Щоб помогти людям пізнати Бога та Його правду, треба самим жити по-правді. Можливим це було б, коли б не мамона? Проповідник Н. Лукіянчук 1937 р. в Західній Україні на З'їзді старших і молоді сказав: "Де нема в церквах дітей і молоді, там церкви вмирають". Постає питання, чи молодь наших проводирів цікавиться українською радіопередачею та книжкою українською мовою? Щодо непорозумінь між церковним проводом, то він однаковий, як у католиків і православних, так і в євангеликів-протестантів. **"Хто між вами найбільший, нехай буде слугою вам"** (Мат. 23:11). Цього немає.

Гр. Домашовець

СЛАВНИЙ ОБІД

Коли обід хтось славний зготував,
Наїдки найдобірні та напитки,
Царя самого в гості завізвав,
А соли не додав до страв, —
Які ж із них пожитки?

Отак і той, що наложив печать
На серце: сам, без дружньої розмови
Жиє для себе — хоч би був не знать
Як чесний, не приблизиться на п'ядь
До Бога без любови.

Вся чеснота, весь труд його марний,
Молитва, піст і жертви всі й тривога, —
Все те, мов пил, розвіє суд страшний!
Одна любов з них зродить скарб цінний
Перед престолом Бога.

Іван Франко

МАЛИЙ КАТЕХИЗМ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

ПИТАННЯ 98: Що є молитва?

ВІДПОВІДЬ: Молитва є принесення наших жадань перед Богом[148]) про речі, що є згідні з Його волею[149]) в ім'я Христа[150]) із сповіданням наших гріхів,[151]) з подякою та признанням Його милосердя.[152])

---

[148]) Пс. 10:17: "Господи! Ти почув бажання смиренних; покріпив серця їх, і прихилив ухо Твоє". Пс. 145:19: "Він сповняє бажання тих, що бояться Його; чує благання й спасає їх".

[149]) 1 Йоана 5:14: "І це відвага, яку маємо до Нього, що, коли чого просимо по волі Його, Він слухає нас".

[150]) Йоан. 16:23: "Істино, істино глаголю вам: Що чого ні попросите в Отця ім'ям Моїм, дасть вам".

[151]) 1 Йоана 1:9: "Коли визнаєм гріхи наші, то Він вірний і праведний, щоб простив нам гріхи і очистив нас від всякої неправди".

[152]) Филип'ян 4:6: "Не журіться нічим, а в усьому молитвою і благанням з подякою нехай об'являється прохання ваші перед Богом".

ПИТАННЯ 99: Яке правило дав Бог для нашого керівництва в молитві?

ВІДПОВІДЬ: Усе Слово Боже є корисним для нашого керівництва в молитві,[153]) але спеціяльним правилом для нашого керівництва є цей зразок молитви, якої Христос навчив Своїх учнів, що загально зветься "Молитвою Господньою".[154])

---

[153]) Рим. 8:26: "Так же само й Дух помагає нам у немочах наших; про що бо молитись нам так, як треба, не знаємо, та Сам Дух заступається за нас стогнанням невимовним". Пс. 119:170: "Моє моління нехай дійде до Тебе! Вирятуй мене по слову Твоєму".

[154]) Мат. 6:9-13.

ПИТАННЯ 100: Чого навчають нас вступні слова Господньої Молитви?

ВІДПОВІДЬ: Вступні слова Господньої Молитви "Отче наш, що на небі!" навчають нас наближуватись до Бога зі всією належною пошаною і довір'ям, як діти до батька, що є спроможний і готовий помогти нам;[155]) і що ми повинні молитись за інших і разом із ними.[156])

[155]) Лука 11:13: "Коли ж ви, лихими бувши, знаєте добрі дари давати дітям вашим, як же більше Отець із неба не дасть Духа Святого тим, що просять у Нього". Рим. 8:15: "Бо не прийняли ви духа неволі, знов на боязнь, а прийняли духа всиновлення, ним же покликуємо: Авва, Отче!"

[156]) І Тим. 2:1,2: "Тим я молю перш усього творити благання, молитви, дякувати за всіх людей, за царів і за всіх, що мають власть, щоб тихим і спокійним життям нам жити у всякому благочесті і чистоті".

ПИТАННЯ 101: Про що ми молимося в першім проханні?

ВІДПОВІДЬ: У першім проханні, що є "Нехай святиться ім'я Твоє", ми молимось, щоб Бог дав змогу нам і іншим славити Його в усьому тому, в чому Він проявляє Себе,[157]) і щоб Він рядив усіма речами для Своєї власної слави.[158]) 9

[157]) Пс. 67:1-3: "Нехай милує нас Бог і благословить, нехай засвітить лице Його над нами! Щоб пізнати на землі дорогу Твою, між усіма народами Твоє спасіння. Нехай славлять народи Тебе, Боже! Нехай прославляють Тебе всі народи!"

[158]) Рим. 11:36: "Бо з Нього, і Ним, і в Нього все. Йому слава навіки. Амінь". Відкр. 4:11: "Достоєн єси, Господи, прийняти славу, і честь, і силу; Ти бо створив єси усе, і волею Твоєю (усе) єсть та створено".

ПИТАННЯ 102: Про що ми молимося в другому проханні?

ВІДПОВІДЬ: У другому проханні — "Нехай прийде царство Твоє" — ми молимося, щоб царство сатани було знищене,[159]) щоб царство благодаті поступало вперед,[160]) ми самі й інші ввійшли в нього і були в ньому[161]) і щоб прихід царства слави був прискорений.[162])

[159]) Пс. 68:1: "Нехай встане Бог! Щоб розсипалися вороги Його, і розбіглися перед Ним ненавидники Його!" Йоан. 12:31: "Тепер суд світу цьому: тепер князь світу цього проженеться геть".

[160]) Мат. 9:37, 38: "Жнива багато, робітника ж мало. Просить Господа жнива, щоб вислав женців на жниво Своє".

[161]) 2 Солун. 3:1: "На останок, моліться, браття, за нас, щоб слово Господнє ширилося та славилося, як і у вас". Рим. 10:1: "Браття, бажання мого серця і молитва (йде) до Бога за Ізраїля про спасіння".

[162]) Відкрит. 22:20: "Так, прийду хутко! Амінь. О, прийди, Господи Ісусе!"

ПИТАННЯ 103: Про що ми молимося в третьому проханні?

ВІДПОВІДЬ: У третьому проханні — "Нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі" — ми молимося, щоб Бог за Своїм милосердям зробив нас здатними й бажаючими знати, коритися і виконувати Його волю в усіх речах,[163]) як це роблять анголи на небесах.[164])

[163]) Мат. 26:39: "Тільки ж не як Я хочу, а як Ти". Филип. 1:9-11: "І про це молюся, щоб любов ваша ще більш та й більш достаткувала у розумі й у всякому чутті, щоб допевнитися вам, що ліпше, і щоб були чисті і непорушені в день Христа, сповнені овочами праведности через Ісуса Христа на славу й хвалу Божу".

[164]) Пс. 103:20, 21: "Благословіть Господа, ви, анголи Його, силою потужні, сповнителі слова Його, покірні голосові слова Його! Благословіть Господа всі сили Його небесні, ви, слуги Його, сповнителі Його благовоління!"

ПИТАННЯ 104: Про що ми молимося в четвертому проханні?

ВІДПОВІДЬ: У четвертому проханні — "Хліб наш щоденний дай нам сьогодні" — ми молимося про дари Божі, щоб ми могли одержати належну частину добрих речей цього життя[165]) і втішатися Його благословенням ними.[166])

[165]) Приповіст. 30:8,9: "Ні злиднів, ні багатства не давай мені, а живи тільки щоденним хлібом, щоб я не голоден, не відрікся Тебе, кажучи: Хто мені Господь? а в злиднях не став красти, а відтак не призивав ім'я Бога мого марно". І Тим. 6:6-8: "Велике ж (таки) надбання благочестя з самодовольством (задоволенням — видав.). Нічого бо не внесли ми у світ, то й ясно, що нічого не можемо винести. Маючи ж їжу й одежу, цим довольні будемо".

[166]) Припов. 10:22: "Господня благодать — вона багатим робить, і горя з собою не приносить".

ПИТАННЯ 105: Про що ми молимося в п'ятому проханні?

ВІДПОВІДЬ: У п'ятому проханні — "І прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим" — ми молимося, щоб Бог в ім'я Христа подарував усі наші гріхи,[167]) і просити те, це нам надає сміливість, що благодать Божа робить нас здатними прощати іншим від усього серця.[168])

[167]) Пс. 51:1, 2, 7: "Помилуй мене, Боже, по милості Твоїй, по вели-

кому милосердю Твоєму прости провини мої! Обмий мене зовсім від несправедливости моєї, і очисти мене від гріха мого! Очисти мене від гріха іссопом, і буду чистий; обмий мене, і буду над сніг біліший".

168) Марк 11:25: "І як стоїте молячись, прощайте, коли що маєте проти кого, щоб і Отець ваш, що на небі, відпустив вам провини ваші". Мат. 18:35: "Так і Отець Мій небесний робитиме вам, як не прощатимете кожен братові своєму від сердець ваших провин їх".

ПИТАННЯ 106: Про що ми молимось у шостому проханні?

ВІДПОВІДЬ: У шостому проханні — "І не введи нас у спокусу, а увільни нас від лукавого" — ми молимося, щоб Бог або хоронив нас від спокуси гріха,[169]) або підтримав і визволив нас у часі спокуси.[170])

169) Мат. 26:41: "Пильнуйте та моліться, щоб не ввійшли в спокусу". Пс. 19:13: "І від гордих (гріхів — вид.) бережи мене; не допусти, щоб взяли верх надо мною. Тоді не буде мені догани, буду чистий від тяжкого переступу".

170) Йоан. 17:15: "Не молю, щоб узяв їх із світу, а щоб зберіг їх від зла". 1 Кор. 10:13: "Не яка спокуса настигала на вас, тільки чоловіча; вірен же Бог, що не допустить, щоб ви були спокушені більш, ніж що здолієте (знести); а зробить із спокус й вихід, щоб ви здоліли знести".

ПИТАННЯ 107: Чого навчає нас заключення Господньої Молитви?

ВІДПОВІДЬ: Заключення Господньої Молитви — "Бо Твоє є царство, й сила, й слава по віки. Амінь." — вчить нас покладатись у молитвах тільки на Бога,[171]) і славити Його, признаючи Його царство, силу і славу,[172]) і як свідоцтво нашого бажання та запевнення, що Він чує нас, ми кажемо Амінь.[173])

171) Дан. 9:18, 19: "Ми бо складаємо перед Тебе благання наші, покладаючи надію не на праведність нашу, а на твоє велике милосердя. Господи, вислухай! Господи, прости! Господи, вваж і вчини; не зволікай задля тебе Самого, Боже мій, бо Твоє ймення назване на місті Твоєму й на народі Твоєму!"

172) Фил. 4:6: "У всьому молитвою і благанням з подякою нехай об'являються прохання ваші перед Богом". 1 Паралипоменон 29:11-13: "Твоя, Господи, величність, і сила, й слава, й побіда, й пишнота, й все, що на небі й на землі, Твоє; Твоє, Господи, царство, й Ти вищий над усе, яко Владика. І багатство й слава від лиця Твого, й ти володієш над усім, і в Твоїй руці сила й могутність, і Твоя власть зробити кожного великим і дужим. І тепер, Боже наш, ми славимо Тебе, й хвалимо величне ім'я Твоє".

173) 1 Кор. 14:16: "Бо коли благословитимеш духом, то як той, хто займе місце невченого, скаже "амінь" на твоє дякування, коли він не знає, що говориш". Відкрит. 22:20, 21: "Цей, що про це свідкує, глаголе: Так, прийду хутко! Амінь. О, прийди, Господи Ісусе! Благодать Господа нашого Ісуса Христа з усіма вами. Амінь".

ЗБОРИ РАДИ УКРАЇНСЬКИХ ЄВАНГЕЛЬСЬКИХ ЦЕРКОВ У КАНАДІ

Дня 26-го квітня 1970 р. відбулися збори Р.У.Є.Ц. у Канаді. Після вислухання та прийняття звітів, обрано Управу в такому складі: Голова — пастор М. Фесенко; Заступники голови — пастор В. Давидюк і бр. Ф. Луцик; Скарбник — пастор Г. Б. Деркач; Секретар — бр. В. Ворон; Англомовний секретар — пастор В. Кучер; Директор архіву — д-р К. Костів; Члени Управи: пастор М. Деркач, пастор І. Кубрин, пастор З. Речун-Панько, пастор І. Яцентій, пастор С. Шульга, Т. Каменецький, Д. Миколайчук, С. Дудар, П. Осипович і П. Дятел.

Заслухано звіт брата М. Фесенка про заснування будівельної кооперативи для спільної будови мешкань. Намічено загальний плян праці на наступну каденцію.

Членство Р.У.Є.Ц. у Канаді складається з пасторів і братів Баптистської, П'ятидесятницької, Пресвітерської і Євангельських Християн Церков.

ЛИШЕ ОДНА НОГА

Протягом багатьох років одна вдова наймала панахиди за свого померлого чоловіка, щоб вимолити йому в Господа Царство небесне. Одного разу запитала вона священика:

— Скажіть, пане-отче, чи довго ще я мушу наймати ці панахиди? Чи буде він коли в раю?

— О, ще трохи, ще трохи потерпіть, — заспокоюючи, відповів їй священик, — правду сказати, ваш чоловік є вже якби однією ногою в раю.

— Якщо так, то вже досить, — викрикнула, зрадівши, вдова, — адже ж він мав тільки одну ногу!

"Вісник Спасіння".

ВІДІЙШОВ ВІД НАС

Прибиті великим горем повідомляємо наших Рідних, Знайомих і Українське Громадянство, що 13 квітня 1970 р. в столиці Венесуелі, в Каракасі (Південна Америка), відійшов у вічність на 82 році життя наш дорогий Чоловік, Батько і Дідо сл. п. Проф. ПЕТРО МАКАРЕНКО.

Був похований 14-го квітня 1970 р. на цвинтарі в Каракасі, Венесуеля. Урочисті похоронні Богослуження відправив священик Леонід Лотоцький.

Покійний, як кубанський козак Чорноморського Війська, був прямим нащадком козаків славного Запорожського Війська. Народився 6 липня 1888 р. в станиці Новощербинівка на Кубані. Після Першої Світової Війни, від 1920 р., перебував на еміграції в Европі та в Америці. За професією був педагогом і знавцем у ділянці історії. Написав кілька наукових праць та дописував до українських часописів на еміграції. Був палким українським патріотом, видатним передовим політичним діячем та організатором наших визвольних змагань і незламним борцем за нашу самостійність.

Царство Йому Небесне і вічная Пам'ять!

Його дружина: абс. філ. Марія Макаренко. **Його діти:** д-р Людмила р. Макаренко, вдова по інж. Починок; дипл. екон. Галина, р. Макаренко — Лобай; мгр. права і дипл. Борис Макаренко. **Його зять:** інж. Іван Лобай. **Його невістка:** Ганна р. Деха — Макаренко. **Його внуки:** арх. Люба р. Починок — Камінська і інж. Василь Камінський; Дана Починок; магістер музики і мистецтва Марія Лобай, Галина Лобай; Роман і Павло Макаренко. **Його сестра:** Меланія р. Макаренко — Пухальська з родиною. Вся рідня на еміграції та на рідних землях.

Адреса дружини:
Maria Makarenko, Quinta "Liuda," Vereda 8, Coche, Caracas, Venezuela

У "ВІЛЬНІЙ" УКРАЇНІ

"Християнський Вісник", ч. 3-4, 1970, подає звіт із З'їзду Баптистів у Москві. У цім звіті, між іншим, сказано: "Для нас цікаве те, що **найбільше число делеґатів було таки з України,** але вся духова праця в баптистському союзі ведеться мовою російською. Українці не мають Біблії своєю рідною мовою, не мають співаників, не мають жодної духової літератури. Це в СССР називається "рівністю".

МОЛИТВИ ЗА ПОМЕРЛИХ

Ритуалістичні церкви навчають, що живі люди повинні молитись за померлих. З цією метою відбуваються спеціяльні богослуження-панахиди. З цими панахидами пов'язана наука, що молитва священика може поліпшити стан померлого в потойбічному житті.

Повища наука наочно проголошує, що померлі члени церкви і взагалі померлі перебувають "на тому світі" в такому стані, що конче потребують наших молитов, що їм потрібна наша допомога.

В дійсності молитва за померлих є ніщо інше, як марновірство, яке не має найменших підстав у Святому Письмі.

Ясно і незаперечно Біблія навчає, що коли людина вірить у Господа Ісуса Христа, як вічного Син Божого, покладається на Нього і на Його відкупну працю та живе справедливо, то ця людина буде спасена. Вона не потребує ніяких молитов людей після смерти, бо її стан стане звершений.

Молитви за померлих також проголошують переконання, що грішна людина милосердніша за Бога. Отже виходить, що самолюбний грішник на землі просить Бога помилувати душу людини у вічності, без цього цій душі не буде полегши від Бога.

У цей самий час як Бог питає устами пророка: "Що б ще Я мав учинити винаградникові Моєму, чого Я не вчинив?"

Христос сказав розбійникові на хресті: "Сьогодні зі Мною будеш в раю" (Луки 26:43). Ці слова виявлюють, що нема ані митарства, ані чистилища. Знову ж у притчі про Лазаря і багача говориться, що вічність є подвійна і поміж станом життя і смерти утвердилась безодня, якої не можна перейти.

Отже, як би хто хотів своїми молитвами замостити цю безодню для когось, то така людина підіймається проти стану речей, усталених Богом. Вона марнує час.

За людей треба молитись, поки вони з нами, це найкраща нагода, коли ж вони відійшли від нас — ми не можемо їм зробити нічого ані доброго, ані злого.

Молитва за померлих до святих — це ще гірше марновірство. Окрім повищих міркувань, постає питання, як святі можуть чути молитви з усіх кінців землі? Один Бог є всюдиприсутній. Ритуалістичні церкви не дали на це задовільних пояснень. Декотрі ритуалістичні богослови твердять, що анголи з великою швидкістю носять ці молитви до святих. Інші ж навчають, що святі, як анголи, самі рухаються дуже швидко туди і сюди і так чують молитви. Але якщо кілька віруючих проказують молитву

в той самий час, що тоді робитиме святий? Він не може бути відразу в двох місцях, не зважаючи на свою швидкість.

Ще інші кажуть, що Бог відкриває святим молитви вірних. Але в такому разі відбувається непотрібна скомплікована процедура. Вірний молиться до святого. Молитва йде до Бога, Бог відкриває молитву святому, а той приносить цю петицію до Бога і тоді Бог приймає молитву на підставі заслуг святого. Ці теорії і різниці опіній виявляють великі труднощі щодо молитов до святих. Чому безпосередньо не звертатися з молитвами до Бога через Ісуса Христа? Він Сам прийме молитву і має силу Сам спасти кожного до кінця. Він кличе: "Прийдіть до Мене". Бог не потребує допомоги святих у цьому питанні. Але як ми раніш зауважили, ті, що померли в Христі, не потребують поліпшення свого стану, бо вони є звершеними. "Кров Ісуса Христа омиває нас від усякого гріха".

Походження молитви за померлих є чисто поганське. В Єгипті, задовго до християнства, жреці навчали про існування своєрідного чистилища. Стародавні греки вірили також у чистилище. Платон навчав, що мертві мусять іти в підземне місце суду, де вони мають перейти кару, яку вони заслужили.

Це навчання церква перебрала собі. З того часу молитви за померлих стали джерелом великих прибутків, бо ритуалістичні церкви проголосили, що лише за їхньою апробатою і на підставі молитов кліру Бог зменшує кару по тім боці. Зивчайно за це треба заплатити.

Часом панахиди правлять, щоб вшанувати визначних діячів. Такі панахиди відвідують часом люди зовсім невіруючі, які йдуть з пошани до померлого. У такім випадку вони марно призивають ім'я Господа Бога. Нам здається, що наших визначних людей треба замість панахидами вшановувати урочистими академіями і відчитами.

Замість панахид по жертвах, які загинули від руки загарбників України, найкраще влаштувати публічні протести, процесії і маніфестації.

Як правило, за життя загал кривдить один одного і нехтує, і тільки після смерти починає правити панахиди, які є марновірством і марнуванням часу. За людину треба дбати і любити її за життя та робити їй всіляке добро. Після смерти вона є в куди милосердніших руках, ніж наші, і такі молитви за померлих є просто духовною зарозумілістю і незнанням навчання Святого Письма.

РІЗНЕ

ЗА МАЙБУТНЄ "ІНШИХ ЕТНІЧНИХ ГРУП" У КАНАДІ

Королівська Комісія Б.-Б. оприлюднила четвертий том Рапорту: Рекомендації в справі мов і культур "інших етнічних груп" — вимагають моральної й матеріяльної підтримки цих мов і культур; передбачено можливість "українського федерованого університету" в Канаді.

Оттава. Після трьох перших томів Рапорту Королівської Комісії для Справ Двомовности й Двокультурности, присвячених справам двох панівних "офіційних" груп у Канаді: британської та французької, ця Комісія оприлюднила четвертий том свого кінцевого рапорту з рекомендаціями в справі збереження мов і культур "інших етнічних груп", в тому й української, в Канаді.

У довшому вступі Комісія повертається й ще раз до інтерпретації свого мандату з 1963 року й дає пояснення деяким основним питанням із канадської дійсности. Згідно з цими згори одержаними директивами Комісія стверджує, що "бути англомовним чи франкомовним не означає конечно бути британського чи французького походження". Яке б не було етнічне походження чи матірня мова канадців, всі вони мають рівні природні й цивільні права в рамках двох основних мовних середовищ у Канаді — англо- чи франкомовного. Кожна одиниця в цій країні має вільну руку у виборі поміж інтеграцією й повною асиміляцією. Ті що вибирають перший спосіб життя, включаючись чи то в англомовну чи франкомовну спільноту зовсім не-потребують тратити своєї етнічної ідентичности, своєї мови й культури.

Комісія не визнає ідеї "третьої сили" в Канаді, що протиставилася б англо- чи франкомовній групі. Така "третя сила" не існує в якомусь політичному сенсі. Її викалькульовує дехто на основі статистичних даних про канадців не-британського й не-французького походження. Все ж при цьому забувається, що єдине спільне, що ця "третя сила" має, це негативна признака — не буття ані британцем, ані французом.

Комісія відкидає теж концепцію Канади як "двомовної й багатокультурної" країни. За вийнятком проф. Яр. Рудницького, що боронив у першому томі різні роди двомовности й

двокультурности (в тому й англо-української власної двомовности), Комісія стверджує, що Канада є в основі двомовна й двокультурна: англо-французька. Інші етнічні мови й культури можуть зберігатися й розвиватися в контексті офіційної двомовности й двокультурности, на що мають великі можливості й що залежить передусім від волі даної групи жити і зберігати свою мову й культуру.

Рекомендації Королівської Комісії — це тільки рекомендації, і прийняття одних чи других рекомендацій залежить від уряду та парляменту.

ВЕЛИКОДНІ ПРИВІТАННЯ

Щороку всі українські часописи містять велику кількість дуже довгих великодніх привітань від різних українських ієрархів і деномінацій. Прочитавши всі ці великодні привітання українського народу церковними ієрархами, у людини постає враження, що всі ці привітання торкаються лише верху українського життя й усі вони, з малими різницями, дуже подібні одне до одного.

Один ієрарх, у додаток до згадки про воскресення Ісуса Христа, згадує і мощі Йосафата. Другий пише про паски і українську культуру. Третій надіється, що подібно до воскресення Христа встане й Україна. Знову інші говорять про певність вічного життя, забуваючи згадати про умови цієї певности. Ніхто не згадує про потребу покаяння та навернення.

З правила бракує привітанням глибини, і цей брак автори надолужують довжиною так, що деякі часописи змушені оці "привітання" скорочувати за браком місця. Кожний автор чи автори, здається, в першу чергу шукають реклями для себе, вітаючи загал з ієрархічних височин. Одного року один із ієрархів вмістив навіть опис своєї подорожі по Полудневій Америці у своїм привітанні.

Ми пропонуємо реформу. Всі церкви повинні створити один редакційний комітет із теологів і мовознавців та виготовити від усіх церков, одне великодне привітання, багате на зміст і добірне мовою, правдиве привітання церквою Христовою всього українського народу. Під цим привітанням можуть підписатись усі ієрархи, бо всі церкви кажуть, що мають одного Господа і вірять в того самого Бога. Зробити це цілком можливо. Коли Український Народний Союз святкував свій ювілей, то під конгратуляціями Союзові підписались усі ієрархи і церкви без виключення. Отже, якщо можна було так одностайно привітати

один Союз, то чому б це неможливо було у відношенні до всього народу?

Ми певні, що ввесь нарід радів би з цієї єдности, а найбільш редактори українських часописів.

ВИБІР ПРОВОДУ В СВІТІ

Д-р Кабот Джафі, професор психології в університеті в Тенесі, скінчив експерименти, щоб встановити результати впливу якісних промов (із знанням справи) в порівнянні з кількісними промовами (чо ти довгими без цього знання), та вплив цих двох типів промов на вибір проводу. Певне число студентів і студенток були об'єктом дослідів. Результати?

Д-р Джафі твердить, що він вирішально винайшов, що ті студенти, які монополізували дискусії, але які були рідко коли правильні в їхніх твердженнях, були частіше обраними на провідників групи, ніж тихі студенти, які, звичайно, мали правильні інформації.

Психолог говорить, що заключення, якого годі уникнути, є, що коли ви говорите досить, ви станете провідником, навіть і тоді, коли ви й самі не знаєте, про що ви говорите. Коли ви подивитесь навкóло себе на політичний світ, освітній світ, соціяльний світ, — ви будете змушені признати, що д-р Джафі щось таки довів.

НОВА ПОТРЯСАЮЧА КНИЖКА

Вийшла друком англійською мовою книжка І. Коляски "Два Роки в Радянській Україні". Ця праця рясно зілюстрована фотографіями і документами незаперечної автентичности. Ці документи доводять, що Україна є докраю визискувана і позбавлена елементарних людських прав та нагоди вільного розвитку своєї культури. Також економічно Україна є колонією в руках російського поліційного режиму, подібного до царського, лише більше удосконаленого і більш брутального. Хамство і примітивізм поширені серед російських пануючих верст в Україні в мірі, що її тяжко уявити (Справа Тельнової).

Книжка написана об'єктивно колишнім комуністом, що, зобачивши правду, не міг мовчати.

Книжку видало видавництво:

Peter Martin Associates Limited

17 Inkerman Street, Toronto 5 ,Ontario.

REDBIRD

"Tom, I'd like you to work in the garden a little while this morning," Mother said one Saturday. Tom scowled a little, but Mother didn't seem to notice. "And while you are at it," she went on, "you might watch and listen for the cardinals. I've seen them flit in and out of the pine grove—a male and a female."

"You mean they probably have a nest in the pines?" Tom asked, his face brightening.

"I shouldn't be at all surprised," Mother said.

"Well, if there's one thing I'd like to see, it's cardinal babies," said Tom. "I'll watch."

He was still busy with his cultivating when Esther came out to the garden. He told her he had seen the cardinals several times.

"Go see if you can find a nest," he said. "I'll help you just as soon as I finish this last row."

Esther hunted, peering among the branches and peeking up along the trunk. Mr. Redbird had flown away when she came near the tree, and was sitting on the telephone wire watching her.

"If you could just tell me where your nest is," Esther said to the pretty bird. "But I guess you wouldn't if you could."

Just then Tom came. "Haven't you found it yet?" he asked, and he reached for a low branch. He pulled it down to look, and Esther cried, "Oh, let go! Let go! It's right by your hand, and you almost tumbled the babies out of it!"

Tom let the branch swing up again gently, and then they both looked into the nest. There were three naked pink babies.

"Let's go away quick, before they get cold," Esther whispered. "We'll put out sunflower seeds and peanuts for the cardinals, and we'll look again tomorrow."

But "tomorrow" was a rainy day. And the next days were busy days. It was almost a week later that they went to look again. Very carefully Esther pulled the branch down. There was the nest. She pulled it a little lower, till they could see soft feathers—but there was only one baby bird!

"Something must have happened!" Esther exclaimed.

And then, lest something more happen, they quickly left the nest so that the anxious parents could come back.

A few days later Tom said, "Do you know what? I'd like to take a picture of that baby cardinal in the nest!"

"Oh! Let't not wait!" Esther said. "Let's do it right now."

Tom got his camera. He set it carefully, to have it ready for the moment Esther pulled the branch down just right, and they went out to the pines. Tom held his camera ready. Esther pulled the branch down carefully. "There! Be ready now!" She tugged to get it a little lower, so that they could see the baby in the nest. But there was no baby! The nest was empty.

"That's strange," Tom said. "It can't be grown up yet. It was so tiny just a couple days ago."

"No, it couldn't be big enough to fly away. Something happened."

Esther lifted her shoulders. "Bluejays rob nests, and snakes do too. Or the wind may have tipped them out."

Tom went away with his camera, but Esther stayed by the evergreens. She had heard a gentle "tsip!" nearby. She stood still, and heard it again. Then she spied both mama and papa cardinal in the low branches of the tree. They fluttered around as if anxious about something, and Esther sat down on the grass to watch. She sat very still. Soon she heard another "tsip," much softer than that of the parent birds. It came from the ground. And suddenly she saw a little bird hopping toward her—a little light-brown bird with touches of red on its sides. It was a baby cardinal, much too small to fly.

She wanted to stay to see what would happen, but the anxious "tsipping" of the birds brought robins and catbirds flying to investigate. All the birds began to cry alarm, and she decided to hurry away before she should bring more trouble to the cardinals.

She told Mother the story and ended with a sigh, "Why must the nicest things go wrong? We were so glad to have a cardinal nest!"

Mother smiled. "You must expect things to go 'wrong' many, many times in life, Esther, because the world is all askew with sin and evil. Many unpleasant things happen—not only among the animals, but even to children of God—as when a young man, who has a great work to do for the Lord, is killed by enemies of the gospel. But the cardinals will whistle their song again tomorrow. And we must trust God, who makes all things well."

Marian Schoolland

"The Bible Truth."

Українсько-англійський і англійсько-український словник М. Л. Подвезька можна набути по адресі:

Rev. Z. Reczun-Panko
486 Glenlake Ave.
Toronto 9, Ont., Canada

15.2

Євангельська ПРАВДА

THE EVANGELICAL TRUTH

UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

"СЛОВО ТВОЄ СВІТЛО НА СТЕЖЦІ МОЇЙ"

Р. XXXI. Ч. 5. Липень - Вересень 1970 July - Sept. V. XXXI. № 5.

ЗМІСТ

Православний вселенський патріярх-кальвініст реформатор 1

Подиву гідні речі благовістя 5

Людина сама є доказам. Д-р Р. Г. Камерон 10

Нові наукові докази шкідливости п'янства 12

Іван Франко про церкву 13

Різне 14

The Fisherman by W. Everett Henrry (by courtesy of the "Bible Truth") 22

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 345, Ont., Canada

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Передплата на рік $3.50.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Р. XXXI. Ч. 5. Липень - Вересень 1970 July - Sept. V. XXXI. № 5.

UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE LIBRARY AND MUSEUM WINNIPEG, MAN. CANADA

ПРАВОСЛАВНИЙ ВСЕЛЕНСЬКИЙ ПАТРІЯРХ-КАЛЬВІНІСТ РЕФОРМАТОР

(За працею пастора д-ра Г. Гаджіантоніу: "Реформед анд Пресбітеріан Ворлд").

Кирило Лукарій народився на Криті в 1572 році і помер мученицькою смертю в Константинополі, коли йому було 66 років. Походив з бідної родини. Вже маючи дванадцять років, він працював як помічник у рибалок. Приїхавши до Александрії, він зустрівся з своїм дядьком Мелентієм Пегасом, який невдовзі став патріярхом Александрії. Його дядько поміг Кирилові здобути добру освіту, спочатку у Венеції, а потім у Падуї.

Зараз по його висвяченні в священики Лукарієві було доручено дуже делікатну справу. На Різдво 1595 року папа Клементій VIII розпочав (сумної слави — ред.) юніятський рух. Те, що папа втратив через протестантів на заході, він хотів відзискати на сході коштом православних. Перша атака розпочалася з Польщі (як це добре відомо українцям — ред.) з певним успіхом. Щоб спинити уніятство, в Польщу було післано Лукарія. Він провів п'ять років у Польщі в боротьбі з римокатолицькою церквою. По своїм повороті в Єгипет, Кирило Лукарій був обраний патріярхом Александрії. Тоді йому було лише 29 років. Лукарій займав партріярший престол двадцять років, користаючись великою популярністю серед народу. Корнелій ван Гага, голляндський амбасадор у Константинополі, познайомив Лукарія з кількома голляндськими реформованими теологами. В результаті цих знайомств лишилась дуже велика і цікава переписка поміж Лукарієм і такими голляндськими реформаторами як І. Уитенбогерт, Давід ле Лу де Відгелм і інші. Вони посилали Лукарієві реформовану літературу. По цій автентичній переписці патріярха Лукарія з реформованими проповідниками можна прослідити духовний прогрес Лукарія.

Спочатку Лукарій займав, звичайно, скам'янілу позицію православного теолога. На кінці двадцяти років, коли його було перенесено на вселенський патріярший престол в Константинополі, він був глибоко переконаний в правдивості реформованого навчання. Прийнявши обов'язки вселенського патріярха,

він мав намір і нагоду перевести кальвіністичну реформу всієї православної церкви.

Завдання Лукарія було куди трудніше, ніж праця реформації на заході. Греція тоді була під турецькою навалою. Крім того, в масах бракувало знання Слова Божого. З другого боку, Франція і кардинал Рішельє напружували всі сили, щоб знищити Лукарія як приятеля Голляндії й Англії. В цім випадку Лукарій був частково жертвою боротьби великих держав за впливи на сході.

Кирило Лукарій почав реформаційну працю в першу чергу з проповіді. Проповідував він народною мовою. Лукарій заснував у Константинополі також школу і поставив на її чолі відвертого кальвініста (православного) Теофіла Кориданея, єпископа Навпокти і Арти. В 1627 році патріярх заснував друкарню, але турки, підкуплені французьким амбасадором, цю друкарню знищили. В наслідок цього, Лукарій був змушений надрукувати свою працю "Конфесію Фідеї" в Женеві в березні 1629 р. по-латинському.

У 1631 р. було надруковане друге видання по-грецьки і по-латинськи і третє — по-французьки. Невдовзі було надруковано ще три видання в Седані і Амстердамі, потім два англійською мовою. Автентичний рукопис грецького тексту правці Лукарія "Конфесіо" написаний його власною рукою, переховується тепер у бібліотеці Женевського Університету.

"Конфесіо" має вісімнадцять пунктів і ми наводимо лише ті, в яких реформований рух різниться від православного.

Патріярх Лукарій в "Конфесіо" визнає Святе Письмо як єдине джерело відкриття. Він навіть не натякає, що "свята традиція" може бути другим джерелом відкриття правди Божої.

В іншій статті він кидає більше світла на це питання, твердячи, що навчання й авторитет церкви не можна ставити понад авторитет або навіть на однім рівні з авторитетом Святого Письма. Він писав: "Свідоцтво Святого Письма багато вище того, що посідає церква. Бо не є тої самої вартости бути навченим людьми або бути навченим Святим Письмом. Людина може помилятись, тоді як Святе Письмо не може бути обманутим ані обманути і має вічний авторитет". Лукарій гостро засуджував заборону віруючим читати Святе Письмо, бо це не що інше, як заборона духової поживи голодній душі.

На питання, чи всі християни можуть розуміти Біблію, Лукарій признає, що хоч і є трудні місця в Писаннях, але для духовонародженої людини, яку освітив Святий Дух, наука віри стає світлою й ясною.

Щодо канону Святого Письма (канон — це список окремих Книг, які складають цілість Біблії), то він твердив, що ті книжки, які синод у Лаодикії прийняв, є канонічні і відкинув усі апокрифи, "тому що вони не мають авторитету Святого Духа". Кирило Лукарій визнав доктрину приречення (предестинації).

У ділі посередництва патріярх ьірив разом з реформованими, що Христос не потребує допомоги, і лише один Христос може виконати правдиву працю дійсного Первосвященика й Посередника.

Лукарій беззастережно твердив, що людина виправдується вірою, а не ділами. Добрі діла для Лукарія є "свідками віри" і підтвердженням поклику.

"Конфесіо" відкидає доктрину непомильности церкви, тому що церква може згрішити й може обстоювати радше неправду, ніж правду.

Щодо тайн, то Лукарій, як і реформовані, визнає лише дві, що їх Сам Господь устaлив у церкві. Віра конче потрібна для ефективности тайн, а самі в собі вони не мають сили. Лукарій заперечує доктрину перетворення хліба в тіло і вина в кров Христа (транссубстанціяція).

Щодо пототйбічного життя, то Лукарій навчав, що по смерті душа людини або буде з Христом, або в погибелі, і що після смерти зміна долі душі неможлива. Лукарій дозволяв вживати образи, але остерігав проти поклоніння образам.

Думки і реформоване навчання патріярха зустріли широкі симпатії серед православного народу і частини священиків, але в той самий час і гострі напади з боку його ворогів. Його найгіршим ворогом був Рим. Папа доручив працю знищення Лукарія "Конгрегаціо де Пропаганда Фідеї" в Римі.

Протоколи зборів цієї "Конгрегаціо" збереглися до наших днів і були опубліковані єзуїтським вченим І. Гофманом в "Орієнталіа Крістіана".

Римський папа був скрайнє обурений, що його пляни опанування сходу і православної церкви на близькім сході розбилися об кальвіністичні позиції вселенського патріярха Лукарія. Статут конгрегації вимагав, щоб сам папа головував на тих зборах, коли були під дискусією важливі питання.

На більшості зборів конгрегації, посвячених Лукарієві, головував сам папа Урбан VIII. Під час зборів конгрегації, які відбулися 25-го липня 1628 р., було ухвалено вдатися до підкупу, щоб усунути Лукарія з патріяршого престолу. Проте конгрегація хотіла наперед знати, чи підкупство в такім випадку є в згоді з людськими і божеськими законами. (Ніби ця справа не є цілком ясна навіть для кретина, що підкупство являє собою

злочин у всякій справі, тим більше церковній. — Ред.). В цій справі конгрегація звернулась до інквізиції, в додаток запитуючи, чи чесніше підкупити турків, ніж дати хабарів різним православним єпископам?

23-го березня 1629 р. папа повідомив конгрегацію, що інквізиція вирішила, що таке підкупство римо-католицькою церквою людей на знищення патріярха Лукарія є в згоді з Божеськими і людськими законами для осягнення бажаної мети. Наочно римський гріш мав вплив, як це показали пізніші події. Чотири рази Лукарія усовували з патріяршого престолу і три рази висилалося на заслання, але кожного разу його повертали назад на вимогу народу і впливових приятелів. Цілком ясно, в ті дні кальвінізм не був нічим страшним для православних і сам вселенський патріярх ширив цю євангельську доктрину.

Нарешті конгрегація в Римі побачила, що треба удатися до рішучіших заходів. Наочно туркам було дано більше грошей, ніж будь-коли. 27-го червня 1638 р. відділ вояків узяв патріярха Лукарія в човен, відвіз у пустинне місце в Марморовім морі близько села Св. Степана і там його задушили. (Коли б не цей підступний морд великого патріярха, то вся історія православної церкви, можливо, потекла б іншим річищем і не виключена річ, що замість теперішнього ритуалістичного обскурантизму слов'яни й інші народи на сході Европи мали б високо освічену, сповнену правди Божої церкву. Це в свою чергу змінило б на краще ввесь потік історії окремих народів і цілої Европи. Цю велику можливість знищила за римський гріш магомеданська рука, і патріярх закінчив своє життя смертю великого мученика, лишивши по собі в історії правдивої церкви світлу пам'ять — Ред.).

Звичайно, по смерти патріярха вже було куди легше, вживаючи підкупу, погроз і інтриг нищити його працю. Пізніше патріярха Лукарія його власна церква і ті, хто так недавно припадали перед ним, передали "тринадцятикратній анатемі" та засудили його твори.

У цій невеселій праці тепер уже взяв участь і Петро Могила в Києві, засудивши дуже гостро "Конфесіо". Потім цього великого патріярха виклинали довші роки при всяких нагодах і всіляким способом різні синоди і собори, як то є звичаєм у православних і римо-католиків. Пізніше, почуваючи себе ніяково, що один з найталановитших вселенських патріярхів завів у православній церкві кальвінізм, православні пробували змінити тактику. Починаючи з Єрусалимського синоду 1672 р. православна ієрархія старається довести, що Лукарій не є автором "Конфесіо".

Протє ця теорія ніякого добра їм не робить і факту кальвінізму Лукарія не міняє. Фактом є, що "Конфесіо" було надруковане десять років перед мученицькою смертю патріярха Лукарія. Отже, Лукарій мав досить часу, щоб заперечити своє авторство "Конфесіо". Він не тільки цього не зробив, але в своїм листі від 15 квітня 1632 р. до Дідаті в Женеві згадує "Конфесіо" як свою працю.

Окрім того, коли б "Конфесіо" і не було зовсім — це не міняє справи. До наших днів збереглася велика кількість незаперечно автентичних листів патріярха Лукарія до різних осіб у різних країнах. Всі вони містять у собі ту саму науку, що й "Конфесіо".

★

У ритуалістичних церквах часом постають велетні духа, що прагнуть визволити церкву з кайданів обскурантизму і традиції на підставі чистої науки Святого Письма, але з правила їх долею є мучеництво за правду. При цій нагоді на місці згадати і працю митрополита Ліпківського, забуту і покинену навіть тими, що носять його ім'я.

ПОДИВУ ГІДНІ РЕЧІ БЛАГОВІСТЯ

Нема нічого незвичайного в тім, що ми знаходимо в благовістю багато подиву гідних речей. Саме існування благовістя є найдивніша річ за всі інші, які тільки можна собі уявити. Бог міг залишити зрадливе і переступне людство на його власну долю, так як Він залишив ангелів, що збунтувались. Це було б лише справедливо. Але замість цього Бог робить незвичайні речі. Він посилає Сина Свого в світ. Відвічний безсмертний Дух зодягається в тіло. Терпить знущання і смерть. Скривджений зазнає кари. Суддя бере на Себе провину підсудного, Бог бере на Себе провини людства. Факти подвигу гідної ласки Божої перевищують усяку уяву людську і всі чуда.

Тому ніхто не повинен мати сумніву щодо благовістя лише тому, що воно здається дивним.

Ніщо так не перешкаджає всякому знанню і пізнанню правди як упередження. Людська раса знала б куди більше наукових фактів, коли б науковці не були так догматично захоплені своїми теоріями. Мета теорії лише помічна в пошукуванню фактів і коли приймається погляд, що факти суперечать теорії, то тим гірше для фактів — тоді кінчається правдиве наукове

знання. Упередження являє собою камінь спотикання на шляху всякого поступу.

Так теорії обертаються в непорушні догми і горе тому науковцеві, який насмілиться висловлювати думки протилежні пануючій науковій догмі. Ніякі факти й аргументи не врятують його від дискредитації.

Подібні речі діються і на релігійнім полі. Багато людей, дістався в спадщину разом з різними речами і якісь релігійні переконання, відмовляються думати, досліджувати ці питання. Справа для них вирішена раз і назавжди. Саме Слово Боже в цім випадку для них не є вирішальнім. Такі люди заплющують очі і відмовляються дивитися, тому вони не можуть пізнати правди.

Вони наперед вирішили, яка має бути дорога спасіння і якщо хтось каже інакше, то не розваживши справи, вони відразу починають гніватись, тоді як мудрим наставленням було б благання до Бога, щоб Він навчив своєї правди.

Те, що річ здається нам незвичайною, ще не є доказом, що вона є неправдива. Колиб нашим прадідам хтось розповів би про аеропляни, електрику, підводні човни, атомові бомби, то вони цьому не повірили б. Ще не так давно оповідання Жюля Верна "80 тисяч миль під водою" всі читали, як цікаву вигадку, але ось нещодавно газети принесли повідомлення, що атомовий підводний човен проплив від Берінгової протоки до Ісляндії попід кригою північного бігуна.

Отже, якщо ми маємо до діла з речами більш незвичайними, ніж явища природи і людські винаходи, то ми не повинні відкидати їх лише тому, що вони нам здаються незвичайними. Є багато речей, які певним людям можуть здаватись неймовірними, а все ж вони являють собою правдиві факти.

Один місіонер в Африці оповідав муринам про те, що зимою вода в европейських річках стає твердою і що по ній можна ходити. Багатьом речам, про які місіонер оповідав, мурини вірили, але цьому вже відмовились вірити, думаючи, що місіонер вигадує. Тоді він при нагоді, повертаючись на відпочинок додому, взяв із собою одного з муринів і той сам переконався, що дійсно зимою вода в річках замерзає, стає твердою і по ній можна ходити. Отже, коли мурин повернувся назад до своїх земляків, то він розповів їм багато чудесних речей, декотрі він перебільшив, і земляки його все приймали, але коли він їм почав оповідати, що зимою в Европі з неба падає, як пір'я, замерзла вода, та що вода зимою дійсно стає твердою і по річці можна ходити, то всі оголосили його брехуном. Чи не в такому ж становищі перебуває багато людей, якім благовістя здається задивним, і які відмовляються його прийняти, бо воно не є в згоді з їхніми переконаннями, що вони наслідували від діда й прадіда. Лихо в тім, що ми пробуємо міряти Бога своєю мірою, тоді як Бог проголошує: "Мої мислі — це не ваші мислі, та й ваші дороги — не мої дороги, говорить Господь".

Роздумуючи над незвичайністю благовістя, ми повинні бути подвійно обережні, бо багато було в минулім таких, які зробили фатальну помилку в цім самім питанні.

Жиди, які жили за часів Христа, мали нагоду слухати Проповідника найкращого за всі часи людства, але вони не зрозуміли Його. Це було не тому, що Його наука не була ясна, бо "Ніколи не говорив чоловік, як цей Чоловік". І все ж вони не зрозуміли Його. Навіть Його власні учні, апостоли, аж поки їхній розум не був освітлений Духом Божим, не розуміли науки Христової. Чи є що дивне в тому, що багато людей в світі не розуміють в наші дні благовістя, хоч і певні себе, що вони мають найкращу прабатьківську релігію.

Декотрі з жидів, які чули Христа, були талановиті і високо освічені люди. Коли одному з них Христос сказав: "Мусите народитись звиш" — той приняв це твердження дослівно, цілком не зрозумівши слів Христових.

Отже, людина може бути великим науковцем, філософом, закінчити багато вищих шкіл і понаписувати цілі бібліотеки книжок, які світ вважатиме за дуже мудрі, і все ж така людина може не зрозуміти правдивого навчання благовістя. Це спостереження засноване на факті: "Спогляньте на покликання ваше... небагато премудрих по тілу ,небагато сильних.. вибрав Бог".

Бог навчає немовлят, але лишає "мудрим" гордитися своєю мудрістю. Мудреці зі Сходу, які шукали Христа, досить наблукались, поки прийшли до Нього, навіть не зважаючи на те, що вони мали провідну зорю, яка вела їх, але нікому незнані бідні пастухи близько Вифлеєму без зорі негайно знайшли Його. Оцей сумний досвід інших повинен багатьом, що мають сумніви, піддати думку, що можливо, й вони помиляються в своїх міркуваннях про Євангелію і що цілком на місці було б для них переглянути свої позиції та знову перестудіювати науку Святого Письма.

У благовістю є дійсно речі і навчання, які здаються незвичайно подиву гідними. В оповіданні, з якого ми взяли наш текст, чудом було те, що Ісус Христос мав до діла з людиною, яка була так безнадійно спаралізована, що не могла сама приповзти до Христа, а четверо людей принесли цю людину до Спа-

сителя. Той чоловік був цілком безрадний і не мав у собі жодної сили. Все, що він міг робити, то це лежати на ліжку, де його поклали приятелі.

Благовістя проголошує кожну людину нездатною зробити щось добре своєю силою. Благовістя представляє людину не тільки спаралізованою ,але й мертвою. Благовістя промовляє до мертвих. Як може мертвий повернути собі життя? Це є річ цілком неможлива. Сила, що спасає людей, не перебуває в грішникові, але походить цілком від Бога. Отже, кожна людина є мертва, загублена і знищена. Благовістя не каже людині, що вона може зробити, але каже про те, що Бог робить для неї. Це є дивна річ, що благовістя представляє людину в такім безнадійнім стані, але це є незаперечний факт.

Таким самим подиву гідним фактом є навчання благовістя, що Бог наказує людям робити те, чого вони самі зробити не можуть, бо Христос каже спаралізованому: "Устань і візьми постіль твою і йди". Спаралізований не міг устати, не міг взяти постелі й іти, і все ж Христос наказав йому це все робити. Це є одна з дивних речей дороги спасіння.

Благовістя каже людині з сухою рукою: "Простягни руку твою". Це є нелогічно, дехто скаже, і все ж Євангелія наказує це людям. Ось поле засіяне сухими кістяками. Довгі роки сонце сушило їх, дощ обмивав і зима холодила їх. Що можна зробити з цими сухими кістяками? Проте, якщо Бог покличе ці кістяки до життя,— вони оживуть. Це є благовістя. Ось ми чуємо голос пророка: "Ви, кістки сухі, вислухайте слово Господнє". Пророк дуже добре знав, що кістяки не мали життя в собі, але він знав також, що на слово Господнє ці кістяки зодягнуться тілом і оживуть. Так і в наші дні всі, що проповідують благовістя, наказують ім'ям Господнім: "Покайтесь і віруйте Євангелії". Це є підстава нашої певности, коли ми проголошуємо: "Віруй в Господа Ісуса Христа і спасешся".

Благовістя наказує людям вірувати, хоч вони є мертві в гріхах і провинах своїх. Це є дивне, кажуть люди, і незрозуміле. Так, це є дивна річ, але наскрізь правдива. Лише коли Господь ввійде в серце людини, тільки тоді людина зрозуміє цей наказ благовістя.

Другою чудесною річчю благовістя є той факт, що коли Євангелія наказує мертвій і нездатній людині зробити те, чого вона не може зробити, вона виконує цей наказ. І це є дивна річ. В ім'я Ісуса Христа ми кажемо духовно спаралізованій людині: "Візьми постіль твою й іди", і вона бере постіль свою та йде. Бо з Словом Божим у мертву людину входить сила Духа Божого, яка дає силу мертвим і спаралізованим вставати й іти.

Ще більш незвичайною річчю був факт, що спаралізована людина була зцілена негайно. Звичайно людина видужує поволі, але цій людині Христос сказав "устань" і спаралізований устав здоровий. Грішник чує благовістя і, увірувавши, в той самий час стає цілком прощеним і зціленим із своїх провин. Бог каже постань світло і в душі грішника постає Божественне світло Христа, яке приносить йому мир, прощення і радість. Ці речі зістануться дивними і незрозумілими кожному, аж поки людина не переживе їх сама. Тоді їй стане все ясним.

Другою незвичайною річчю було те, що Христос зцілив паралітика без усяких обрядів і церемоній. Нормальним способом зцілення чи очищення паралітика було б, насамперед покликати священика, принести олії й води, або принести відповідну жертву і відтак перейти цілий шереґ різних церемоній. Багато вірили в ті часи, та й чимало вірять у наші дні, що всі ці церемонії, обряди і таке інше якимсь способом могли б у якихсь випадках поліпшити здоров'я хорого. Не так робив Христос.

Не було виконано при зціленні ані однієї найменшої церемонії. Христос сказав: "Устань, візьми постіль твою і йди" — це все. Спаралізований, хоч і не міг цього зробити, але повірив Христові, встав, узяв постіль і пішов. Це є весь плян спасіння. Людина вірує і відтак чинить по цій вірі. Спасіння від гріха і смерти нічого не має спільного з церемоніями. Віруй і живи — єдиний наказ благовістя. Так спаралізований дістав назад повне здоров'я. Всі, хто вірять у Христа, є прощені не частинно, але цілком і невідклично. Зцілення спаралізованого було наочне. Всі бачили ,що перед тим він був зовсім без сили, потім люди побачили, що він не тільки встав сам, але взяв постіль на плечі та й пішов. Не було жодного сумніву, що він цілковито визволився від слабости. Коли людина увірує в Христа, не буде ніякого сумніву, що ця людина дійсно вірить, це буде видно з життя людини. Так п'яниця стає тверезою людиною в Христі Ісусі, а розпусник чистою людиною. Ті, що клянуться, набувають сили стримувати свій гнів і язика, самолюбні люди стають жертвенними, а сварливі тихими.

Правдива релігія не є якимсь заспокоюючими пілюлями, в той самий час як людина продовжує жити в грісі. Христос прийшов у світ спасти людину від її гріхів у першу чергу. Не для того, щоб людина жила в огні, без опечення, але щоб вихопити людину з огню гріха цілковито.

Це все дивні речі, але той факт, що вони дивні, неповинен бути підставою для нашої впертости. Коли ж ми переконаємось в їхній праведності, то повинні прославити Бога. Коли б людина спасла сама себе своїми ділами, то тоді вся хвала нале-

жала б їй, але тому, що в дійсності спасіння і прощення є ласкою, даром Божим, то вся слава належить Богові.

Сп.

ЛЮДИНА САМА Є ДОКАЗОМ

Д-р Р. Г. Камерон

Д-р Р. Г. Камерон є професором математики, дослідником у Принстонськім Університеті, спеціялістом у математичній аналізі і т. д. Асоціяція Математиків Америки відзначила його окремою науковою нагородою.

The following article by Dr. R. H. Cameron is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.

Саме питання поставлене редактором цієї збірки є для мене позитивним доказом існування Бога. Чи є Бог? Це питання містить у собі думку-спосібність думати. Я не можу уявити такої спосібности без сили, що це уможливлює. Я не є автомат і моє думання сягає геть понад будьщо, що може бути вбудоване в модерний механічний мізок. Логіку можна вбудувати в автомат так далеко, як є можливим звести логіку до системи, але думка є відмінна, бо вона включає спосібність або слідувати за правилами, або їх відкинути. Думка включає міркування, розсудливість, оцінку краси, насолоду симфонією і почуття гумору.

Логіка може рішити, чи математичний аргумент є доказом, але лише думка може витворити самий аргумент у першу чергу. Вона може винайти нову математичну концепцію і відкрити нові теореми. Думка включає можливість аналізу самої себе і самокритику. Можна збудувати таку машину, що буде грати в шахи, але вона не зможе посміхатись з помилок опонента, або жалувати за своїми помилками. Думка включає щось, що сягає поза механізм або механічні правила. Для мене це вказує, що механістична філософія є невистачальна, щоб пояснити людину або людство. Я можу думати. Я так само вірю в Бога, тому що Він дав мені емоції.

Чи я пошкодив моїй справі, коли це кажу? Чи я цим признаю, що в моїй вірі нема логіки, і що я вірю тому, що я боюсь не вірити, або тому, що я маю емоції переживання з віри?

Зовсім ні. Наша емоційна (чуттєва) природа є доказом мудрости Творця. Чим би було наше життя без емоції? Як довго раса проіснувала б без статевого потягу й емоцій з ним сполучених? Чому смертність немовлят є найменша, коли їх любиться?

Я вірю в Бога тому, що Він дав мені моральне судження. Раса має внутрішнє чуття добра і зла, як це К. С. Люіс так ясно довів у своїй книжці "Захист християнства". Хоч наші ідеї можуть різнитися, ми все ж аргументуємо за наші "права" і приймаємо, що чесність і справедливість не слова без значення і для наших противників.

Моя віра в Бога так само основана на розумнім хотінні, на людській волі, яку пояснюється, як "Ціліть відомого процесу, який є пов'язаний із осягненням рішення". Воля є одною з трьох великих поділів, на які психологи звичайно ділять сили розуму (іншими є пізнавальна здібність і чуття).

Я бажаю, я прагну чогось, мій інтелект приходить до рішення і моя воля виконує його. В усіх цих атрибутах і характеристиках людина ясно різниться від усіх інших істот, вони глибоко пов'язані з біблійними доктринами образу Божого в людині. "І створив Бог чоловіка на Свій образ" і це ж твердження повторено для підкреслювання "в образ Божий створив його" (1 Мойс. 1:27). Апостол Павло без сумніву мав на умі цю саму річ, коли він проповідував атенцям в Ареопазі і цитував, згоджуючись з тим, що деякі грецькі поети спеціяльно писали, що людина є "Божим родом", або вживаючи модерну мову, є "Божественного походження" (Дії Ап. 17:28, 29).

Не можна уникнути цитування Писання в зв'язку з цим. Наукові докази існування Бога можуть лише годитись із тим, що Біблія, на мою думку, проголошує спочатку й авторитетно.

Дитина не знає нічого про її зачаття і народження. Її інформації, як вона виросте, вона одержує дорогою відкриття та спостереження на підставі того, що їй сказано й що вона сама помічає в житті і його діяльності. З такою самою доречністю, початкове створення людини Божественною силою відкривається людині Самим Богом у Його Слові.

Діяльність самої людини полягає в ділянці спостереження, де вона зауважує різноманітність людських атрибутів і характеристик, подібних до тих, що я їх коротко подав, це підтверджує, або краще сказати, підкреслює автентичні твердження Писання відносно створення людини в образ Божий.

Вчені є "великі" щодо експериментів. Я є переконаний в існуванні Бога експериментальними доказами. Це, звичайно, є чимсь, що є цілковито особистим. Але для мене ці докази є сильніші і більш переконливі, ніж будьякі математичні теореми, що можуть існувати.

Тридцять два роки тому в студентськім гуртожитку було зроблено експеримент і Бог, Якого я знайшов з радістю, що Він є, дав мені новий світогляд, нові мотиви, нові радості (так само нові смутки).

Він так багато значить для мене, що я готовий зректися моєї посади, мого наукового становища й дослівно всього на землі, що я маю, краще, ніж щоб я повернувся до того стану, в якім я був.

І головним Виконавцем у цім дуже особистім, інтимнім і святім експерименті був Той, Хто одного часу твердив з урочистістю і маєстатом вічної Правди: "Я від Бога вийшов і приходжу" (Йоана 8:42).

Так Бог є!

НОВІ НАУКОВІ ДОКАЗИ ШКІДЛИВОСТИ П'ЯНСТВА

На з'їзді школи дослідів щодо шкідливости алькоголю і наркотиків, який відбувся у Фльоріді, д-р М. Г. Найслі, голова факультету анатомії Медичного Коледжу в Полудневій Каролайні, зробив звіт щодо шкод, які алькоголізм заподіює людському тілу і як це стається. Ця доповідь була результатом 30 років наукових дослідів. Наука після довгих і пильних стидій винайшла, як багато шкоди спричинює п'янство людському організмові. Ушкодження постає, каже д-р Найслі, в наслідок того, що в присутності алькоголю в крові, червоні тільця стають липкими (процес аглютинації крови) і сповільняють циркуляцію крови в мікроскопічних (капілярних) кінцях артерій. У наслідок цього через брак кисню мізок усипляється і людина п'яніє. Клітини мізка вмирають, якщо не мають кисню довше, ніж кілька мінут і ніколи знову не відроджуються. Кожного разу, коли людина напивається алькоголем, це коштує їй тисячі клітин у мізку, які вмирають.

У такий самий спосіб алькоголь спричинює велику шкоду клітинам у печинці, нирках і мускулах серця, лишаючи по собі назавжди рубці.

Повищі факти, усталені науковими дослідами, вказують на потребу контролі не тільки курення, але й споживання алькоголю. Наочно торгівля алькоголем, яку провадить уряд, та з якої мають прибутки деякі традиційні церкви, має бути переглянена в світлі нових фактів.

ІВАН ФРАНКО ПРО ЦЕРКВУ

Думки І. Франка про обов'язки і ролю священиків у церкві є наскрізь євангельські. В книжці "Радикали і попи", надрукованій у 1894 р., І. Франко пише:

"Чи попи самі є церква? Ні, вони є тільки слуги церкви, то є всі вірні... Чи попи є віра? Чи християнська віра стоїть на попах? Оскільки знаємо, Христос не встановив ніяких попів, а тільки вислав у світ апостолів і учнів, щоб вони вчили всі народи. Найліпші з-поміж тих апостолів звали себе "слугами слова", але ніколи не вважали себе Його панами. І завсіди пізніше було так, що в часі упадку правдивої релігійности попівство вважало себе за одно з вірою, з церквою, уважало себе паном церкви і паном Слова Божого, а тільки в часі розцвіту правдивої побожности й релігійности підносилося до того становища: слуг слова і слуг церкви, тобто слуг того загалу, тих бідних, темних і обтяжених великим горем життя...

Ні, і ще раз ні! Не на попах стоїть християнство. Сто літ тому сказав один учений німець, і нині можна сміло повторити його слова: "Християнство стоїть не на попах, а на перекір попам і можна це вважати за один із доказів його великої сили, що не зважаючи на своїх попів, воно простояло стільки віків".

Юрій Липа

***

Бездомних псів, що лижуть кість суху,
Надгороди притулком теплим, Боже,
Вкажи брудним ропухам купи листя
І гайворонам їх колючі гнізда.

А тим, що злочин тління розсівають,
Убійникам душі з'явись у гніві,
Указуючи путь, що безконечна, —
Хай з божевільним поглядом від жаху
Покинуть справедливу Батьківщину
І іншої довіку не знайдуть!

РІЗНЕ

ВЕЧІР

Я знаю, що я ношу в собі насіння вічного життя. Я є подібний до лісу, якого вирубувано більш, ніж один раз. Нові паростки міцніші і мають у собі більш здатности до життя, ніж старі. Невіруючі говорять, що душа є продуктом матерії. Але як же пояснити, що моя душа так молода, хоч і фізичні сили життя зменшуються? На моїй голові сріблиться зима, але в серці — вічне літо. Чим більше я наближуюсь до кордонів свого земного життя, тим ясніше я чую безсмертні мелодії із світла вічности, які радо вітають мене.

Хоч я пів століття сіяв навколо себе свої думки у віршах, прозі, історії, філософії, мріях й піснях, але я відчуваю, що й тисячної долі того, що живе у мені, я не встиг висловити. Коли мене будуть класти в домовину, я можу сказати з багатьма: "Я скінчив день своєї праці, але я не можу сказати, що я скінчив своє життя. Мій день починається знову наступного дня. Домовина не є навіки запечатаним місцем відпочинку, але прохідною дорогою, воротями, що зачиняються ввечері, щоб відкритись знову, коли заясніє ранок вічности".

В. Гюго.

МОЖНА НАБУТИ

Дві книжки **"Вимоги Часу"** (збірка статтей) та **"З Бурхливих Часів"** (поезії) Гр. Домашовця.

У повищих книжках знаходимо прекрасні думки і добру духовну поезію. Книжку можна набути по адресі:

"С.М.В."
52 Woodlawn Place
Irvington, N.J., 07111, U.S.A.

НОВА ПЛАТІВКА

Пастор І. Кубрин приготовив євангельську платівку з помічними добрими проповідями і гарним співом. Платівку можна набути по адресі:

Rev. E. Kubryn, 185 Pacific Ave., Toronto 9, Ont.

СТРАШНА КНИЖКА

Полковник Павло Назаренко (один із старшин кубанських козаків, що їх англійське командування масово видало російським комуністам, обіцяючи вивезти їх ніби в Австралію, а фактично видало большевикам) видав книжку російською мовою: "В гостях у Сталіна". У цій книжці він описує пригоди зраджених козаків і їх родин у сибірських таборах.

Полковникові П. Назаренкові пощастило, як підданому іншої держави, врешті вирватись із таборів закордон.

Опис трактування "заключених" у таборах є поза всякою уявою щодо своєї звірячости.

Для читачів "Євангельської Правди" буде цікаво довідатись, що євагельський баптистський рух зростає поміж кубанськими козаками по їхніх станицях. Як пише автор: "Баптисти недремлюще работають".

Православні священики "відштовхують своїми ділами й учинками людей від церкви". Без заплати 5 рублів, деякі відмовляються служити панахиди. Приватне життя священиків і їхніх жінок "ніще всякої критики". П'янство й лайка не рідке явище навіть у церкві. "Духовенство майже все із агентів МВД".

"Секта баптистів усе більше й більше ширяться не тільки по Совєтському Союзі, але й у таборах ув'язнених".

Проте і православне населення, не дивлячись на нестримне поводження клеру, церкви не лишає, як старші, так і молодь. На великі свята православні церкви переповнені людьми. З поширенням атеїзму стало ширитись всіляке марновірство, забобонство, ворожбитство, чарівництво тощо. Наочно, що коли у людини забрати кращу віру, то вона знайде собі щось гірше, а вірити буде. Кубанський край русифікується силоміць і тепер його називають "Жемчужиною Росії", не дивлячись на той факт, що населення здебільшого українського козацького походження.

Ціна книжки $3.00. Її можна набути, пишучи на адресу: **Mr. P. Nazarenko, 4 Harris Grove, Bayswater Via, Australia, 3153**

УКРАЇНСЬКОГО ПАТРІЯРХАТУ НЕ БУДЕ

Українська преса принесла вістку, що ще весною папа остаточно відкинув благання українських греко-католиків про устаткування патріярхату. Маючи на увазі проголошення української преси, що устаткування патріярхату є питанням величезної національної ваги й т. д., і великі намагання вірних греко-католиків і їх ієрархії здобути від папи призначення патріярха, український загал сподіється рішучої і патріотичної реакції греко-католиків і їх ієрархії на цей поличник із Ватикану.

Ватикан тепер залицяється до Москви й є байдужим до українських змагань. Католицький тижневик "Нейшонал Реджістер" містить статтю про заходи, які Ватикан робить, щоб налагодити дружні відносини з Москвою.

"Те, що було неможливо уявити за царів, сталось за комуністів", торжествує стаття. Це торжество для Риму полягає в тім, що кардинал Вілебранд із Риму стояв в ряді інших делегацій при похороні советського патріярха Алексія.

ТАЄМНІ ПЕРЕГОВОРИ ВАТИКАНУ З МОСКОВСЬКОЮ ПАТРІЯРХІЄЮ

"Шлях Перемоги" з 22-го лютого 1970 р. поміж іншим подає:

"Несподівано в жовтні 1969 р. з'явився в Римі для безпосередніх переговорів з Папою Павлом VI ленінградський митрополит Нікодим (Ротов), який в недалекій будуччині стане Патріярхом московської православної Церкви. Коли в Римі довідалися про приїзд Нікодима, ректор "Руссікум", флямандський єзуїт о. Майє, приготовив для митрополита Нікодима найкращі кімнати в колегії, як також для його товаришів подорожі протодиякона та піддиякона з Москви. На летовищі в Римі рівночасно з делегатами "Руссікум" зустріли митрополита Нікодима кардинал Віллебрандс, президент Секретаріяту Христової Єдности, та його заступник для справ православної Церкви о. Петро Дюпре. Кардинал Віллебрандс заявив, що митрополит Нікодим є гостем Папи Павла VI і його приміщено в люксусовому готелі "Колюмбія" напроти Собору св. Петра. З участю кардинала Віллебрандса почалися таємні переговори Нікодима в Державному Секретаріяті, як також митрополит Нікодим був два рази прийнятий на авдієнції в Папи Павла VI".

Темами таємних переговорів поміж різними питаннями були також наступні пункти:

"1. Ватикан давно вже настоює, щоб Патріяхія погодилася на встановлення ватиканського консуляту при московському Патріярхові в Москві, в заміну за відкриття консуляту СССР при Ватикані. Такі консуляти облегшили б **таємні переговори Ватикану,** не лише з московським Патріярхом, **але також з урядом СССР,** що і облегшило б видання віз на виїзд ватиканським делегатам до СССР.

3. Московська Патріярхія, на **бажання уряду СССР повинна приєднати Ватикан до більше активної співпраці з Комітетами за мир та за загальне роззброєння західнього світу,** за виведення американських військ з В'єтнаму, за звільнення

Ізраїлем зайнятих арабських територій, за протести проти "фашистівських" урядів в Еспанії, Греції, Португалії, Південної Африки та Родезії, за ліквідацію расизму та імперіялізму, приготовлюючих людство до атомової війни. Нікодим заявляв, що обі християнські Церкви повинні впливати на уряди та народи, усувати всі небезпеки світової політики, які провадять людство до нових війн, як знищуть світ.

4. **Нікодим у розмовах часто звертав увагу кардиналові Віллебрандсові і другим учасникам тих таємних нарад, як дуже небезпечно є Ватиканові піддержувати українських сепаратистів під проводом кардинала Сліпого, чи білоруських сепаратистів під проводом архиєпископа Сиповича. Нікодим доказував, що ставки на сепаратистів, починаючи від гетьмана Скоропадського, Петлюри, Бандери чи Лівицького, ніколи не увінчалися успіхом. Демонстрації, які відбулися з приводу посвячення Собору св. Софії в Римі, говорив Нікодим, можуть тільки віддалити московську Патріярхію від Ватикану та попираючий її уряд СССР, що не принесе ніякої користи Ватиканові та започаткованій політиці екуменізму".**

Трактування українців в Америці представниками Ватикану доводить, що митрополит Нікодим мав не абиякий успіх у своїх переговорах.

ХРИСТИЯНСТВО В ХІНАХ ЖИВЕ

По двох декадах атеїстичного комунізму в Хінах християнство продовжує жити. Правда, всі церкви закриті й віруючих немилосердно ліквідується. В Кантоні старшу жінку, в якій знайшли Біблію, червоноармійці роздягли, обмазали медом і змусили годинами стояти під пекучим сонцем.

Молоду віруючу людину водили на мотузі по місті з великим каменем на шиї. Велику кількість віруючих і пасторів замордовано в звірячий спосіб. І все ж християнство живе. У Хінах постали таємні християнські клітини по хатах. Віруючі сходяться в селах, містечках і містах по всій країні. В одній околиці на 30.000 населення нараховується 3.000 християн. Вони зустрічаються малою кількістю і спосібні утримувати євангельських працівників.

Такий подорожуючий підпільний пастор відвідує різні групи і провадить біблійні студії, заохочуючи вірних непохитно стояти у вірі. Пересічні збори в такій домашній церкві нараховують від 8 до 10 осіб. У багатьох великих містах такі групи складаються тільки з 3 осіб. Місце і час сходин християн група призначає на останніх зборах.

Віруючі збираються для спільної молитви, студій Писання і так зміцняють один одного у вірі.

(За "Християнством Сьогодні")

СОЛЖЕНИЦИН НАЗИВАЄ СОВЄТСЬКІ ПОЛІЦІЙНІ МЕТОДИ ДУХОВИМ МОРДОМ

"Нью Йорк Таймс" опублікував листа Солженіцина, щодо звичаю замикати комуністичних інтелігентів і безпартійних, які критикують уряд у домах божевільних. Він пише:

"Без жодного повноваження, або якогось медичного оправдання, чотири поліцаї і два лікарі приходять до хати здорової людини.

Лікарі проголошують, що він є божевільним. Поліція вигукує: "Ми є органи влади! Вставай!" Вони викручують йому руки назад і беруть до дому божевільних. Це може статись завтра з будьким із нас. Це сталося з Медведевим, белетрист, людина тонкого, точного та блискучого інтелекту, людина доброго серця. Я особисто знаю про його поміч незнаним вмираючим хворим людям.

Це якраз в наслідок різноманітности його талантів, що його обвинувачено в ненормальности, що він має поділену особистість. Це якраз його чутливість до несправедливости, до глупоти, що її представляється, як ненормальність і слабість: погане пристосування до соціяльного оточення.

Якщо ви не думаєте так, як вам наказано думати, ви є ненормальним. Добре пристосовані люди всі думають однаково. І цьому нема обмеження законом. Навіть прохання наших найкращих вчених і письменників відскакують, як горох від стіни. Коли б це був лише перший випадок, але це стало ситемою, підступним методом кари без доказу вини, коли дійсна причина є надто соромна, щоб її виявити. Деякі з жертв загальнознані, ще більше — незнані.

Раболіпні психіятри, що присягають фальшиво, приліплюють ім'я умової хвороби. Вони кажуть, що він цікавився соціяльними проблемами, мав надмірне захоплення і надмірну рівновагу, надто блискучі таланти та їх брак. Але навіть звичайний розум повинен обмежувати.

Пам'ятайте Петра Чаадаєва, в його часи його навіть не було рушено. І все ж ми сьогодні більш, ніж сто років пізніше, проклинаємо ката, що зробив це. (Петро Чаадаєв, російський філософ 19-го століття. Його проголошено божевільним, але залишено вдома).

Це є час для ясного думання. Ув'язнення вільнодумаючих здорових людей у домах божевільних є духовим мордом. Це є різновидність газовні (Нацисти душили людей в спеціяльних газовнях. Ред.) і навіть є більш жорстокою. Це є диявольське повільне катування тих, хто мають бути замордованими. Подібно до газовень для морду, ці злочини ніколи не забудуться й усі, хто бере участь у них, будуть безконечно осуджені, поки вони живуть і по їх смерті. Навіть у беззаконні і злочинах людина мусить пам'ятати межу, за якою людина стає людоїдом.

Це є короткозорим думати, що ми можемо жити постійно, покладаючись на одну силу, постійно зневажаючи заперечення совісти".

Москва, 16-го червня 1970.

ВЕЛИЧЕЗНІ БАГАТСТВА ВАТИКАНУ

Деякі дослідники обчислюють багатства Римо-католицької церкви на 12.8 більйонів долярів або й більше.

Папа Павло недавно заперечив це, проголошуючи, що в дійсності його церква є бідна.

Орган Ватикану "Л'Обсерваторе-Романо" називає закиди в багатстві "фантастичними перебільшеннями". Цей орган твердить, що всі багатства Ватикану не виносять і сотої частини повищої суми, цебто десь коло 128 мільйонів.

Але відповідь Ватикану на обчислення їхнього багатства є неясна й ухильна. Наприклад, багатство чернечих чинів не є включене в обчисленні Риму. Знову Ватикан пише лише про свій "продуктивний капітал", не кажучи, що це значить. Закид, що Ватикан контролює різні світські підприємства і сім банків в Італії, лишається в силі. Бо хоч Ватикан і твердить, що він банків не контролює, все ж таки він може легко це робити через свою участь у них.

Найкраще було б, щоб Римо-католицька церква, за прикладом протестантських церков, відверто опублікувала свої посідання, видатки і прибутки, замість спроб їх приховати.

БАЙДУЖІСТЬ ДО ПОПЕРЕДЖЕНЬ

Біблія попереджує людей тікати від наступаючого гніву. Вона проголошує, що тих, хто покладаються на Господа Ісуса Христа, як Спасителя, врятуються від "наступаючого гніву" (1 Сол. 1:10).

Нова книжка "День, коли їх світ скінчився", написана Г. Томасом і М. Морганом-Вітсом, подає добру ілюстрацію того, як люди відмовляються вважати на попередження надходячої небезпеки. Подаючи перегляд книжки, часопис "Геральд Жур-

нал" описує: "Точно о 8 год. 2 мін. увечері 8-го травня 1902 року майже 30.000 людей раптово згинуло в одній з найгірших катастроф в історії. Безпосередньою причиною їхньої смерти був величезний вибух вулкана на горі Пелі на французькому острові Мартінік.

Вибух викинув мільйони тонн скель, кип'ячої ляви в супроводі страшного зриву перегрітого повітря на місто Ст. П'єр.

Посередньою причиною катастрофи була подивугідна проява людської глупоти, захланности і політичного опортунізму. Вулкан почав перше поводитись незвичайно цілий тиждень наперед перед вибухом. Мали місце попередження з вулкану в різних ступенях сили, від дощу гарячого попелу, що падав на місто, до величезних обвалів скель і потоків болота, що забили кілька сот людей у фабриці за містом. Але за малим винятком, ніхто з урядових чинників не робив якихсь заходів для евакуації міста, яке знаходилось у підніжжя гримаючого вулкана.

Вина проводу.

За днів Єремії, мало хто вірив пророкові, коли він голосив про суд, що наближався. Провід зокрема заперечував можливість божественного втручання і суду. В наслідок цього люди казали: "Немає Його й не поб'є нас лиха година, ні меч, ні голоднеча" (Єремії 5:12).

Критик Я. Стот продовжує свою оцінку книжки "День, коли їх світ кінчився" і описує поступування уряду острова Мартінік. Він пише: "Відповідальна влада навмисно зменшувала небезпеку для населення і силою струмувала громадян від втечі з міста. Ця влада заснувала комісію для досліду, що подала заспокоюючий звіт щодо загрози вулкана Пелі. Все це було зроблено з політичних причин. Колонія мала мати внедовзі вибори, в яких правляча партія, яка репрезентувала еліту землевласників, мала перед собою тяжку виборчу боротьбу з партією реформи, яка репрезентувала робітників мулатів. Губернатор острову Л. М. Матет, амбітний і хитрий політикант, вірив, що це зменшить шанси пануючої партії, якщо вибори будуть порушені панікою або евакуацією. Він проголосив офіційну лінію, що не було чого боятись вулкана, і в цьому його підтримував А. Гурард, редактор щоденного часопису. Він робив це, щоб забезпечити собі продовження вигідних урядових оголошень. Він зрадив свою професію і обернув свій часопис в орган пропаганди для губернатора Матета. Учинки Гурарда були наочно каригідні, але поводження проф. Г. Ландеса, що був найвизначнішим академіком в колонії, не можна зрозуміти. Ландес був найбільш впливовим членом губернаторської комісії для дослідження небезпек вулкана. Ця комісія ігнорувала наочні небезпеки в своїм звіті, але присвятила велику частину свого звіту шкоді, яку заподіяв гарячий попіл ботанічному садові, що був улюбленим проектом професора".

Д-р К. Шлінк подає цікаві думки в зв'язку з катастрофою в Мартінік. "Як страшною буде реальність гніву Божого, коли сповниться міра, вже було виявлено на прикладі катастрофічного вибуху на острові Мартінік на початку цього століття. Бо в цім випадку зло людини фактично звільнило гнів Божий.

Однієї страсної п'ятниці населення Ст. П'єра в пам'ять Розп'того, для глуму, протягли по вулицях міста розп'ту свиню. Кілька днів пізніше вся звірина втекла звідтам в одній довгій колоні, і все ж жоден із мешканців не бачив у цім попередження гніву Божого, що мав впасти на них. Гора Пелі вилляла свою розпалену до червона палаючу ляву на місто й майже все населення згинуло".

"Прері Оверкомер".

ПОБАЖАНЕ

Йди безтурботно поміж шумом і поспіхом і пам'ятай про мир, що може бути в тиші. Так далеко, як це можливо без капітуляції, будь у добрих відносинах з усіма. Висловлюй твою правду спокійно й ясно, і вислуховуй інших, навіть тупих і неуків, бо вони так само мають своє оповідання.

Уникай галасливих і агресивних осіб, бо вони дратують тільки духа. Якщо ти будеш порівнювати себе з іншими, ти можеш стати пишним або гірким, бо завжди знайдуться особи більші і менші від тебе.

Май приємність у своїх осягах, як також і в своїх планах.

Будь цікавий у своїй власній праці, не робить різниці, яка б вона скромна не була; це є правдиве посідання в мінливій долі.

Будь обережний у твоїх ділових справах, бо світ є повний шахрайства. Але нехай це не робить тебе сліпим до доброчесности, що існує; багато осіб змагається до високих ідеалів і всюди життя є повне геройства.

Будь самим собою. Спеціяльно не удавай любови, ані цинічно не стався до неї, бо перед лицем усієї порожнечі і розчарування, любов є багатолітня, як трава.

Примай привітно раду років з тактом, залишаючи речі молодости.

Плекай силу духа, вона буде щитом для тебе в час несподіваного нещастя. Але не журись уявами. Багато страхів народжуються в наслідок втоми або одинокости. Понад здорову дисципліну будь добрий до себе.

Ти є дитиною всесвіту не менш, ніж дерева і зорі. Ти маєш право бути тут. І чи це тобі ясно, чи ні, нема сумніву, що всесвіт розгортається так, як має бути.

Отже, будь у мирі з Богом. Як би ти не уявляв Його і якими б твоя праця та прагнення не були в метушливому замішанні життя, зберігай спокій своєї душі.

З усією облудою, нудністю і розбитими мріями світ усе ж таки є прекрасний.

Будь дбайливим. Намагайся бути радісним.

(Знайдено в старій церкві ап. Павла в Балтиморі. Датовано 1692 р. Перекладено з бюлетеню Пресвітерської Церкви в Канаді).

THE FISHERMAN

By W. Everett Henry

Christian Soren was living by himself in a neat cottage on the river bank. The grounds were beautifully kept, with green lawn, many flowers, and a productive garden at the rear.

He was often reierred to as the fisherman, but to the children of the community and many others he was Uncle Chris. He was a big man with piercing blue eyes, with a full beard and a voice that ranged from the gentlest tones of a mother to a bellow that could be heard blocks away. Despite his awesome appearance, even the most timid children soon learned to trust him.

As he sat on his small front porch one hot June afternoon, he saw a new boy, probably 12 years old, coming up the street, his face and hands covered with blood. By the time the boy reached the gate the fisherman was there saying to him, "Here, laddie, come into my kitchen and let's wash the blood off your face and hands. You'll scare your mother half to death if you go home looking so bloody."

Gently taking the boy's arm, he led him, a little reluctant, into the house and carefully wiped away the blood that was still oozing from a cut in his forehead. As he worked he said, "What's your name, laddie? I don't remember seeing you before."

With a faint smile the boy said, "I'm Jimmie Olson. We just moved here last week."

"And who's the we? How many are there of you?"

"Just me and my mother, my father is dead."

"I'm sorry to hear that, Jim. Maybe I can be of a little help to you and your mother. Where do you live?"

"I can't tell you exactly, but I'll come back and let you know."

"You do that, Jim. Now let me tape this cotton over the cut in your forehead, and then you'll not scare your mother so, and you can tell her what happened."

An hour later Jimmie was back to tell the fisherman where they lived and bringing a note from his mother thanking him for his kindness to her son and inviting him to call.

Little escaped the fisherman's eyes on his first visit to the Olson home, so he was not much surprised by the bit of conversation that occurred as he was leaving.

"Jim," he said, "why don't you come and go to Sunday school with me Sunday morning?"

"Why, I think I would like to go with you, but I don't know much about Sunday school."

Mrs. Olson said, "This is the first place we have lived where Jimmie has ever had an opportunity to go to Sunday school."

"Is it all right with you if he goes with me, Mrs. Olson?"

"Yes."

"All right, Jim, you be at my house by nine o'clock Sunday morning, and we'll go together."

As they neared the church Sunday morning, the fisherman explained to Jimmie that there was a class in the Sunday school for boys of his age where he would be enrolled as a member of the school.

Jimmie's face fell and he said hesitantly, "But, Uncle Chris, I would rather be with you."

With a smile of understanding the big man said, "Why, thank you, Jim, I'll be glad to have you stay with me."

When the time came to introduce visitors, the fisherman presented his young friend and expressed the hope that the class would make him feel so much at home among them that he would be glad to come again.

Thus Jim Olson became a regular attendant at the Men's Class until, in the fall, of his own accord he asked to go to the boy's class. He continued to come and go with Uncle Chris and sat with him through the church service. The big fisherman watched over him as if he were his own son. When two years later the boy united with the church, his cup of joy and gratitude was full to overflowing.

There came a period during Jimmie's sophomore year in

high school that he became irregular in his attendance at Sunday school and church, and the fisherman grieved and prayed. Then one Sunday when he came home from church, he found Mrs. Olson sitting on his porch, her eyes red from weeping. Astonished, he listened to her story.

The police had called her and said that Jimmie had been picked up Saturday night with another teen-ager in a stolen car, and both boys were being held in jail.

Grief and anger rose together in the big fisherman, and he said fiercely, "Jim a car thief, Mrs. Olson? I'll never believe it till I hear it from his own lips. Now you go home and quit crying and wait till you hear from me. I'm going right to police headquarters and get to the bottom of this, and I'll let you know as soon as I can. I'm not expecting to have to tell you that our Jim helped steal a car."

"Oh, thank you, Uncle Chris. That makes me feel better."

Without taking time to eat, the fisherman hurried to the police station. The officer at the desk knew him and took him at once to the office of the chief where he was greeted as an old friend.

"I'll have the boys brought in right away," he said.

Jimmie was hardly inside the door when he began, "Oh, Uncle Chris, I'm so glad—"

The fisherman stopped him with a gesture, and fixed his piercing blue eyes on the other boy.

"Oh, it's you," he said, and the shock of recognition made the boy's face pale, and he dropped without a word into a chair.

In explanation the fisherman continued, "You see chief, some weeks ago I caught this lad stealing fish off my night lines. I gave him a good shaking, and he promised me he would never steal any more. And now he's got himself into serious trouble."

"Was Jim with you, when you stole the car?" he continued, addressing the boy.

"No-o-o-, sir," the shaken boy replied.

"How did he come to be with you when you were arrested?"

"I went to his house and asked him to take a ride with me."

"Is that true, Jim?" he said.

"Yes, Uncle Chris, I never thought of the car being stolen."

"Is that enough, chief, for you to let me take Jim home to his weeping mother? I'll be responsible for him if he's needed later on as a witness."

"Yes, fisherman, take him home, and I hope hereafter he'll be more careful of the company he keeps."

On the way home, Jim told Uncle Chris he had met the other boy in school and had been several times enticed away from Sunday school and church, but they had never done anything wrong beyond that.

The fisherman delivered Jim to his mother, told briefly what had happened at the jail, and, before he left, led them in a brief prayer of gratitude.

As the years passed, the fisherman had the satisfaction of watching Jim come to places of leadership in church and school. Then the fisherman's health began to fail. Jim came often to see him, and one evening he said, "Jim, you'll soon be graduating from high school. What do you plan to do after that?"

"Go to college, Uncle Chris. I hope to get a scholarship; but whether I do or not, I'm determined to get a college degree."

"Good. Jim, and I'm sure you will. And then what?"

"Uncle Chris, I've never told this to anybody, but I want to go to a theological seminary. I feel the Lord wants me to be a preacher."

"Ah, my boy, I'm so glad to hear you say that. And I'm sure if the Lord is calling you into the ministry, He'll help you through the seminary." And he added to himself, "And I'll help."

Six weeks later an anxious neighbor, about noon, looked through the fisherman's bedroom window and confirmed his fears. The much-loved man was dead.

His will provided that the first claim on his estate should be three thousand dollars for the theological education of James Olson.

"The Bible Truth."

15.2

Євангельська ПРАВДА

THE EVANGELICAL TRUTH

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

"СЛОВО ТВОЄ СВІТЛО НА СТЕЖЦІ МОЇЙ"

Рік XXXI. Ч. 6. Жовтень 1970 October Vol. XXXI. № 6.

ЗМІСТ

Бог — не памятливий. П. Гилквист 1

Зрода поміж наукою і вірою, В. Алт 9

Пантелеймон О. Куліш, письменник, "нерозгадана загадка", перекладач Біблі.. Лука Стандрет 12

Різне 16

The Far Reaches by Robert Bolin (by courtesy of the "Bible Truth") 22

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 345, Ont., Canada

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Передплата на рік $3.50.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Рік XXXI. Ч. 6. Жовтень 1970 October (Vol. XXXI. № 6.

UKRAINIAN LIBRARY AND MUSEUM
WINNIPEG, MAN. EDUCATIONAL CENTRE
CANADA.

П. Гилквист

БОГ — НЕ ПАМЯТЛИВИЙ

Недавно я розмовляв зі своїм сусідою. Ще на кращому боці прірви між поколіннями, він, — типовий заміщанин, заміського теж каледжу студент зі своєю дружиною, двома дітьми, ніде не бувалий і знаючий лише одну дорогу — вище й вище!

"Я перестав ходити до церкви" — сказав він з якимсь виразом гордости — "я хворий і втомлений щонедільною жваканиною, завше чуючи одно й то саме: що я недобрий. Не зрозумійте мене хибно, я не хочу тим сказати, що я є добрий. Я хочу чогось визначеного; я хочу знати дійсну дорогу в життя."

Він був особою, яку не тяжко розпізнати. Я висловив здогад, що він відкидав зосереджені довкола гріху проповіді, а бажав чути натомість проголошення, центровані довкола прощення. Захоплений цим він потакнув.

Забагато християн кладуть тепер натиск на те, **що ми маємо робити,** замість на те, **що ми є.** Церква, як ціліть, стала безсилою і, як наслідок цього, — її не слухають. Але, замість вернути назад до істотностей, які здібні перемінювати людину, багато християнських промовців проповідують християнство зосереджене на діях, вчинках, заложене на осягах. Ми чуємо: "будьте активні, подвойте ваші зусилля, дайте більше, грішіть меньше, любіть ближнього, чому ви не більш повновірні і т. д. аж до отупіння.

Чи, при такому підході, як ми робимо, не є це радше трактованням познак замість причин? Божим взірцем є, що діло має слідувати за вірою, а не навпаки (Ефес. 2:8-10). Але ми якимсь чином виплекали ментальність, немов-би через постійне напімнювання й спонукування люди будуть більш схильні до більш плідного християнського життя.

На такі проповіді ріжно відповідають. Серед старших в суспільстві відповідь належить до останніх. Вони ані за, ані проти таких напімнень про доконання. Вони просто привикли до цього. Серед молоді помітна широка реакція. Як богато серед "другого покоління християн" ви знайдете таких, що глибше відгукуються на справи Божі? Я думаю, тут,

серед середньошкільників і колегіян, є найбільше нахилу відкидати напімнення про доконання, але теж брак серйозного шукання Бога, як альтернативу. Їх шукання йдуть у всеріжних напрямах.

Поміж цими двома групами ви знайдете невдоволення з християнства, такого яким воно є, як рівнож і глибші спроби в церквах, знайти якусь відповідь. Домашні дискусії, студії Біблії, койнонія груп і подібні вияви обнови виростають всюди по цілій країні.

Та без огляду на тло і вік, мертвеччина сьогоднішніх християнських проголошень викликає нові затурбування, але й відкриває отвори на шлях іншого підходу до справ. Ми шукаємо свіжого дотику Духа Божого, за словом, яке знов би запалило дійсности вогонь та — нового життя в нас.

Бог достарчив це слово. Воно є тут віддавна. Але воно якийсь час було затрачене в гущах релігійної задухи, яка притупила вістря нашої сприйнятливости до самої істоти Христового життя. А саме в цій точці Його всепрощающої, особово-наміреної любови і від неї ми можемо зачати нашу прощу до справжньої примусовости життя, що її Бог заповів для нас.

Новий само-образ

Місцем, з якого Бог започав свій плян для зміни нашого життя є Його прощення. Найважнішим складником в змісті Евангелії є, що в Ісусі Христі Бог увільнив нас від гріхів. Ап. Павло каже: "Бо я передав вам найперш, що й приняв, що Христос вмер за наші гріхи по писанням" (І Кор. 15:3). Бог каже, що, коли ви персонально пізнаєте Ісуса Христа, кожний гріх, який би ви вчинили — минулий, теперішній, майбутній — цілковито і вповні прощений. (До Жидів 10:10, Ефес. 1:7, До Рим. 4:7,8). Навіть найгірший. Навіть той, що може вразити інших.

Ми думаємо, що ми розуміємо це, але я не думаю, що так воно є. Є певні прикмети, про які Бог сказав, що вони матимуть місце в життю тих людей, які задля прощення сполягатимуть на Христа, але сьогодня це просто не є явищем в життю більшости із нас.

Наприклад, ми, як віруючі в Христа, загалом маємо гірше уявлення про себе саміх. Ми удолішньо глядимо на самих себе, — зокрема тому, що ми думаємо, що сам Бог так глядить на нас. Ми не думаємо про себе, що ми прощені, ми бачимо себе викінченими. Ми звертаємо більше уваги на свої діла, ніж на Христа. Тому нам бракує перед Богом довірря. Ми схильні жахатися Його, радше, ніж мати відвагу любити Його. Ми вважаємо себе за пропащих.

Якщоб ми узалежнювали себе від Ісуса Христа, який очистив нас від гріхів, Бог мав би нас за досконалих. Апостол каже до Жидів (10:14) про Ісуса Христа: "Одним бо приносом звершив на віки освячуємих". Ми не маємо й не можемо поліпшувати своїми власними зусиллями те, що Бог проголосив досконалим! І Він міг сказати це, бо, завдяки Ісусові Христові, ми приступаємо до Нього за Його власними вимогами.

Шлях Божий противний до наших шляхів. (Ісайя 55:8,9). Нам дуже тяжко приходиться зрозуміти, що Він нас приймає, тому що наша життєва орієнтація саме центрована на доконання. Як ми були маленькими дітьми, нам говорили: будете мати цукорки, якщо будете чемні. Відтак ми перейшли до недільної школи і відразу почали працювати задля відзнак про вчащання. Ми стали скавтами і потилися задля відзнак про заслуги. Як середньошкільники, хлопці творили футбольні команди, а дівчата намагалиоя приподобатися провідницям, або в "пом-помі". Прийшли старші роки, дехто з нас брався за батерію тестів в спробі вияву уздібнення до студій в каледжу. А як ми тільки знайшлися у вирі кемпусового життя, система осягів стала ще вищою: грецьке життя, степені, академічні почести, політичні становища, et alii. Кожний семестр ми починали на основі оцінок з попереднього семестру, і ми то все робили, щоб бути градуовані. Якщо-ж ми відразу з середньої школи пішли до праці, ми стали перед фактом, що ми — намагаємося зробити враження босові, який намагається так само перед своїм босом.

Чи дивниця отже, що, коли Бог приходить і каже, що Він бере нас такими, як ми є, — ми раптово зупиняємося в перераженню. Чейже ми робили все аж до решти, щоб здобути щось, і здавна навчилися знати, що дійсність не знає чогось такого, як даровий сніданок. Але Бог каже, що Ісус Христос був кваліфікований для нас, і що ми є вже досконалі в Ньому.

Це щось значить для нас — знати, що хтось думає, що ми досконалі. Це усуває загорожі, що можуть заіснувати, наприклад, в площині міжособових взаємовідносин. Коли хтось скаже своїй улюбленій, що вона є досконалою для нього, і, коли вона дійсно знає і вірить в це, довірря її і самообраз гороїть перед ним. Вона не є вже більш під примусом давати докази того. Коли глядачі дають атлетові пізнати про його великі здібности, його рухливість стає тим більшою. Таке прийняття його становить солідну основу і ство-

рює в ньому певність для доконань. Тож коли Бог каже, що ми досконалі в Його очах, то ми і є такими. Він усуває в нас примус оправдувати наше життя перед Ним, і робить нас вільними жити автентично силою Його життя в нутрі нас.

Надто розводненою є проповідь, яка каже, що хрест вдоволив Бога у вічності, але не — в часі. Бог каже, що ми **вже** прощені. Однаково, як в часі, так і для вічности. Ми є новою особою, **якщо** ми є у Христі. Ваші гріхи минули назавше. І важне саме те, що не лише ваші дії, вчинки прощені, **а ви** є прощені. (До Рим. 8:1, 2; і 6:22; 2 Кор. 5:17). Бог гляди́ть на нас, як очищуваних. Він перетворив ваше дійсне ви. Ви не тільки маєте нове, чисте одіння, але теж особа внутрі вас є новою.

Увільнення від вини.

Іншою величезною дилемою християнського життя під теперішньою "євангелією" то справа вини. Вина базується на прогріхах минулого. Якби ми могли якимсь чином бути увільнені від того, що сталося давніше, то, замість проблеми вини, ми моглиб бути гучні вдячністю за прощення.

Де є певність прощення, там не має підстави для загрожених відносин з Богом. Як ми не є свідомі, що наші проблеми то — Його справа, і Він займається ними, вина має причини до виринення. Проблема тим більш ускладнюється, що ми читаємо в Біблії, що наше внутрішнє і наше зовнішнє життя є відмінно різні, а в дійсності так воно не є.

В Посланню до Жидів, клясичнім щодо прощення, 10-та голова починається підсумком обговорення системи жертв Старого Заповіту і швидком переходить до примінення тих правд до особи і дій Ісуса Христа. Ми там, у другім верші, читаємо, що тваринні жертви були повночинні, і "молитовці*), раз очищені, не малиб більше мати свідомости гріхів". Наступний верш каже, "що в тих жертвах є натомість рікрічна пригадка гріхів"**).

*) Увага перекладчика: Оба укр. переклади, проф. Огієнка і Куліша, тут, мабуть, не точні і тому двозначні, дотичне місце 2-го верша 10-го розділу перекладають: "ті, що служать" тоді як всі англомовні перекладають: "воршиперс", молитовці. Українські переклади вимагалиб дуже широкого тлумачення для зрозуміння, що й ті, які принесли жертву — молитовці, є заразом, і тим самим служителями її, не кажучи про те, що таке тлумачення булоб силуване; інакше бо директне розуміння виразу: ті, що служать — відносилосяб радше до безпосередніх офіціянтів жертвоприношення у вужчому розумінні, священників, і булоб аж надто клерзіо-ієрархічним в істотному сенсі цих церков.

**) Мій вільний переклад з "Ню Американ Стандарт Байбл" (4. Видання з 1963 р.). Куліша переклад цього вершу: "А в них що року (робиться) спомини гріхів". Слово спомини імплікує більше, ніж вимагає сенс цього верша в контексті і тому воно — на мій погляд — не зовсім відповідне. Переклад Огієнка ще далі відбігає в тому ж сенсі від контексту цього апостольського Послання.

Іншими словами, Бог каже, що пригадка гріхів то щось противне до усвідомлення гріхів. В Ісусі Христі ми не потребуємо бути більше зачумлювані похмурою свідомістю наших гріхів.

Ми знаємо, що Старо-Заповітні жертви були лише правзором Ісусової жертви, що мала прийти. Тому що смерть Христа на хресті заспокоїла Божі вимоги до нас, які були винні, ми можемо сказати, що Його жертва була "повнодійна". Замість пригадувати наші гріхи, як то Ізраїльці робили в день Викуплення, Бог хоче, щоб ми вірували вже, що ті гріхи минулися назавше і ніколи не тяжать над нами.

Старозаконні жертви не були в остаточнім пляні Божім; вони були нічим іншим, як саме правзором Ісусової жертви на хресті, що була **остаточною** в Божому пляні прощення. В Посланню до Жидів (10:12) сказано: "Він же принесш одну жертву за гріхи, сів на **завсігди** по правиці Бога". (Підкреслення автора). А тому, що ця Його заплата була більш, ніж вистарчаючою, нам не треба вже мати більше свідомости гріху!

Сімнацятий верш 10-го розділу до Жидів пояснює, чому це правдиве: "і гріхів їх і беззаконій їх не споминатиму вже". Як станеться, що ми згрішили, Бог забуває їх. Він ховає їх в глибинах морських. (Міх. 7:19). Він розлучує їх так далеко, як Схід від Заходу. (Псал. 103:12). Вони поховані в хмарах. (Ісайя 44:22). Як прийде нам згрішити, Бог — не памятливий.

Вина є скриготливою річчу; а прощення таке спокійне. Ми частіше звертаємо увагу на тамір обвинувачень, ніж на спокій прощення гріхів. Вина не походить від Бога. Вона має початок в наполегливих обвинуваченнях сатани. І ми схильні звертати нашу увагу на обвинувателя, який осуджує більше, ніж на Христа, який прощає.

Я розмовляв з людьми, які казали: "Я поповнив гріх і я знаю, що Бог його мені простив, але я ще почуваюся винним". Гаразд! Але це є **тільки почуття.** А що більш надійне, обітниці Христові, чи наш спосіб відчувань? Психольоги кажуть нам, що почування безнадійні і часом непочитальні. Я часто пробуджуюся з почуванням не як християнин, а як трух полохливий. То дуже важне сполягати на Христа, радше, ніж на наші почування.

В початках авіяції пільоти уживали короткого описового вислову: "летіти за сидженням в сподніх". Поки не було широко вживаних тепер на літаках приладів, одиноким провідником в повітроплавстві за буряної непогоди, були фізичні в певнім місці відчуття пільота. Якщо ви відчували в місці вашого сидження в літаку тиснення, то правдоподібно ви підносилися вгору, щось подібного, як ми чуємося в елевейторі, коли він несе нас вверх. І противно, коли ви мали почуття меньшої ваги, то можна було мати за дуже правдоподібне, що літак спускається на землю. То теж значить, що лет літаком не є сполягливим. Люди були там в очікуванню смерти з причини жартів їх почувань.

Бог не залишив нас з тим, щоб ми чинили на основі людських почувань. Коли Він сказав, що ми прощені, Він то й думає, завше без уваги на те, чи ми чуємося прощені, чи ні. І Він зіслав Духа Святого домувати в наших серцях, щоб особисто засвідчувати цю Його для нас обітницю.

Коли я кілька літ тому був в Норт-Дамтському кемпусі, я зустрів студента, який віднайшов правду, що Бог прощає й забуває. Він ужив для того ілюстрацію особи, що згрішила і визнала це перед Господом. Десять мінут пізніше ця особа поповнила той самий гріх і пробурмотіла: "О, Боже, сталося, я зробив то саме знову!" І прийшов великий, сильногучний голос з поза хмар і сказав: "Що зробив"?...

Це грубий образ, але живий. Бог, в дійсності, намірено забуває наші гріхи. Він так — цілковито переклав їх на Свого Сина, що, як Ісус помер, Він взяв всі наші гріхи зі собою до гробу. Як би Він хоч один гріх поминув, ми булиб в безнадії. Ап. Яків каже: "Кожний бо хто увесь закон заховав, та згрішив в одному, станеться у всьому винний". (2:10). (Тому і так само Бог прощає. Увага перекладчика). Щоб Його жертва була повнодійна, Ісус поніс кожний гріх цілого світа. І якщо ви сполягаєте на Нього, кожний гріх, що його ви поповнили, чи навіть ще поповните, є цілковито і вповні прощений.

Я колись думав, навіть як християнин, що коли я помру і стану перед Богом, Він витягне довжезну листу всіх моїх гріхів і відчитуватиме їх мені. Я погодився був з думкою, що я починатиму мою вічність дефіцитовим балянсом. Божим пляном, в противеньстві до цього всього, є, що Ісус заплатив мої довги, так що ліста не існує. І фактично, це є найважнішою річчю, коли розходиться, щоб стати християнином. Бог не тільки витер грифітну дощину, а й викинув її геть. Ми перейцли від смерти до життя. "Тим же то тепер

нема ніякого осуду тим, що в Ісусі Христі"... (До Рим. 8:1). Ми звільнені від наших гріхів.

Та ось питання, яке приходить на думку: "Коли Бог забув всі мої гріхи, то що то є, що Він памятає про мене тут на землі"?

"Не єсть бо Бог неправеден, щоб забути діло ваше і труд любови, що показали ви в імя Його, послугувавши і послугуючи святим". Щож то є, що Бог згадує про вас і мене по віки? Наші добрі діла: речі, які стаються в нашому житті, тому, що ми сполягаємо на Нього. Отож наша утотожненність з Ним полягає не в осудженнях, але в порученнях Його для нас. Він забув наші злі дії гріху і спротиву й бачить нас, одягнених праведністю Ісуса Христа.

Новий погляд на життя.

Але є певні, непокоючі речі: якщо Бог забув мої гріхи, чи можу я забути їх теж? Барєра між Богом і мною не існує. Не мати вже більше свідомості гріху ось що значить: бачити наші гріхи, як Бог бачить їх — суджені, заплачені, поховані, минулі.

Наша увага зосереджується так часто на наших гріхах та на нашій огидності, що ми радше забуваємо за Христа і Його добрість. Ми, в результаті, жиємо життям, зосередженим в гріхах, замість Христо-зосередженим життям. Ми якось стали переконаними, що святість полягає, межи іншим, в намаганнях не грішити. Бог же, навпаки, увільнив нас, щоб забути наші гріхи, і узалежнив нашу праведність від Ісуса Христа.

Припустім, що я пробудився одного ранку і думаю про себе: "Добре! Твої три найбільші гріхи — спокуса, жадоба і критицизм других. Сьогодня я не буду злий, не буду пожадливий і не критикуватиму інших. О, Боже, поможи мені в цьому". Самим виповненням листи "я - ні — мами", я вже увів себе в ці гріхи.

Це так само, як будучи на дієті, я думково укладав би листу 12-ох страв, які я не можу їсти. Ви знаєте з Біблії, що ваше тіло є храмом Святого Духа, і ви, звичайно, не бажаєте ситого храму! А з вашою листою заборон в думках ви гей би йдете в кафетерії попри прилавок страв — з думкою, що ви найбільш бажаєте, з усього того, що там, — того, що вам не вільно їсти. Стараючись не грішити, ви грішите більше. Бог каже: забудьте це! Яка ріжниця! В суті речі моєю поставою до гріху має бути: "Дякую Тобі, Господи, за те, що я цілковито і вповні прощений від усіх моїх гріхів. Замість

пробувати не грішити сьогодня, я сполягатиму саме на Тебе. Отче, дякую, що Ти вчинив мене вільним, щоб посісти життя, що його Ти створюеш в мені".

Відложи на мить — читачу — цю книжку і в думці своїй створи образ червоно-мордної мавпи. Маете це? Тепер, в моменті, як за інших читання цих рядків, визбудься зі своєї думки того образу мавпи. Не можеш?! Не йде?! Йде?.. — То на сполох вражає при думці, що ми робимо те саме з гріхом. Замісць вірувати, що гріх покритий кровію Христа, ми воскрешуємо його — цей гріх — із мертвих. Бог є заспокоєний Господом Ісусом. і ми нічого нашого власного не можемо додати, щоб побільшити Його вдоволення.

То цікаве, що і ап. Петро бере цю правду за свою в Другім Посланню своїм. На початку цієї книги, тезою першого розділу є зріст християнського життя. Він починає пригадкою для своїх читачів, що всі речі, дані їм, належать до життя і побожности. Відтак він увіщує їх додавати до їх віри моральну досконалість, знання, самоконтролю, витривалість, побожність, братерську чемність і нарешті Божу любов. Він каже, що, як ці риси будуть прикметні для їхнього життя і більшатимуть, їхній шлях з Богом буде повноплідний. Потім він каже, чому то так є, що вони не зростають так, як повинно би бути: "У кого бо цього немає, той сліпий і коротко-видючий, що забув за очищення давніх своїх гріхів". (2 Петра 1:9)*).

Якою ж є Божа аналіза приглумленого духового розвитку та його розгорнення? Ясно, що то не наші браки одвідування церкви, побожности, чистих думок і всіх інших християнських приречень. Нашою (основною — Пер.) проблемою є, що ми **прощені**, наші провини **забуті.** Ми часто хибуемо пригадувати собі, що Ісус чейже не обманював нас, коли сказав: "Оставляються гріхи твої". (Луки 7:48).

Як **ми сполягаємо** (підкр. перекладчика) на Ісуса Христа, тоді життя — Його життя в нас самих — є красним, похідним того продуктом. Що є найбільшою нашою недостачою саме тепер? Чи наші браки біжучого життя, чи Ісус Христос? Якщо то — ті перші, не турбуйтеся: вони прощені. Якою ж є розвязка для наших щоденних провин? Віра. Довірря. Сполягання на Нього. Він бачить нас вже сціленими, в посіданні справжнього життя Бога на висоті. —

Переклав **Др. Віталій Левицький**

*) І в цьому місці оба укр. переклади хибують двозначністю з неукритою тенденцією ґерархичних церков; зам. "бо забув, що він очищений від своїх давніх гріхів", перекладають другу пів-частину ц. верша — Куліш, як вище, і так само Огієнко: "він забув про очищення з своїх давніх гріхів". Суґгестія в обох випадках, що він ще потребує очищення від них, ніяк не виключаючи можливости чи необхідности такого очищення в розумінні тих церков. Всі англійські, протестантські переклади недвозначно це виключають. (За винятком "Американ Стандарт Вержен", гл. "The New Testament from 26 Translation," Grand Rapid, Mich. (1967). — Увага перекладчика.

ЗГОДА ПОМІЖ НАУКОЮ І ВІРОЮ

В. Алт — геохемік

Д-р В. Алт є вченим дослідником при Колумбійськім університеті, членом Американського наукового геологічного і геофізичного товариства, спеціяліст у геохемічних проектах.

The following article by Dr. W. Ault is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.

Людина не може вірити в існування Бога і нічого не робити з того. Віра в особистого Бога вплине на поводження людини по відношенню до інших людей, на його наставлення до життя і його уяви щодо мотивів і цілей поза матеріяльним всесвітом. Наукові підстави для вірування ведуть до заключення, що науковий метод гіпотези, іспиту і заключення були методом, що його наслідувано в заключенню або підтвердженню віри в Бога. Тепер обсяг наукових студій зростає і більше ділянок вивчення усталюється на науковій основі. Але віра в існування особистого Бога не є на безпосередній основі, бо Бог не є матерією-енергією, так як ми її знаємо.

А не є Він обмежений (кінцевий), щоб обмежений розум і експеримент могли визначити Його. Навпаки, визнання будь-ким Бога є в більшій мірі справою віри, хоч ця віра дістає наукове попертя з посередніх доказів "Першої причини" і цілком ймовірно як "безперервної рушійної причини".

Віра не є чимсь незнаним у кожній ділянці людського знання, але мусить проявлятися спеціяльно у вчених фізиків.

Життя не є таке довге, ані засоби для пророблення експериментів не є до розпорядимости кожного вченого. Кожний з них загально пророблює певну кількість звичайних дослідів, що дають йому розуміння основних явищ і віру в працю багатьох вчених перед ним. Тому більшість нашого

знання здобувається з записаної історії минулого досвіду. Наприклад, дуже мало фактично зміряли скорість світла, але вона є універсально принята як знана константа. Так само вчені приймають на віру обґрунтування помічної гіпотези, що є моделлю речей, яких вони не бачили. Ніхто не бачив протона або електрона, але лише їх ефекти.

Модель атома, зроблений Бором, є одним таким корисним, але спрощеним образом, який дозволяє наближення атомового поводження.

Знову наше знання щодо складу далеких зір і простору поміж галактиками засноване на посередніх доказах і досвідах. Наочно, що багато такого знання один мусить прийняти на віру. Це не є сліпа віра, але віра, яка дозволяє себе перевірити в різних пунктах і в такий спосіб стає скріплена. Подібний же вияв віри може вести до визначення існування Бога. Бог дав через людей минулих століть записаний рекорд прогресивного відкриття. Цей рекорд відкриває Бога і відношення людини до Бога. Він описує стан людини, потреби і засоби відкуплення. Він є поданий в рамках часу і простору, себто історії і географії.

Біблія є унікальна книжка, що в багатьох відношеннях і в багатьох пунктах дозволяє випробування. Вона є правдиво видатною по відношенню до провіщаючих наперед пророцтв, які в найменших деталях сповнились століття пізніше. Не було доведено так далеко, як я знаю, щоб вона помилялась. Ці три ділянки (пророцтва, історія і географія) можна прирівняти до томів наукової літератури в тім, що їх можна об'єктивно перевірити.

Так само, як віра є необхідною і нормальною частиною існування будь-кого, так само концепція Бога є необхідною для повности буття людини і філософії. Деякі важливі ділянки досвіду людини, хоч і є невловимі, все ж є дійсними і є великих наслідків. Багато тисяч раціональних, вірогідних і добре збалянсованих людей підтвердили своє свідоме особисте відношення до Бога і силу молитви (спільности з Богом).

В такий спосіб психологічні, чуттеві і духові потреби людини знаходять задоволення в цій вірі поза всіма людьми. Загально є принято як річ логічну приняття цілі поза всією фізичною природою. Концепція Бога як Архітекта і Творця усіх речей дає зв'язну і повну картину походження, пляну і цілі та дозволяє на будь-який процес, який дійсно стався. Механістичний погляд не визнає конечного початку і приписує наступаючі події випадкові. Випадок вживається як заступник Бога для викінчення такої філософії. Але навіть

з точки зору не християнської і не релігійної, концепція Бога є більш задовольняюча ніж випадок, та подивугідний порядок у всесвіті з певністю вказує, що Бог є Богом порядку радше ніж безладний і безконтрольний випадок.

Концепція надприродного зустрілась з недовірством у багатьох наукових умах. У цей сам час багато з них вільно говорять про явища, які вони називають "природними", але процеси яких вони вповні й ясно не розуміють. Наочно називання їх "природними" лише вказує, що вони є повторні, але це ще не пояснює явища.

У такий спосіб приняття певного явища якогось моменту в часі, чи то природного чи надприродного, може бути цілком справою віри.

Повертаючись до наукового досвіду, можна поставити запитання: Чи це плян чи випадок, що був відповідальний за винахід і будову приладу радару дуже обмеженої автоматичности? Чи це плян чи випадок, що є відповідальний за лелика? Так за лелика! з складним мініятюрним і ефективним радаром, який не потребує ані уваги, ані направи і що може розмножуватись без кінця?

Досвідом ученої людини все був плян та причинність і вчений повинен, логічно, першим уявити Великий розум, всемогутній, всезнаючий, всюдиприсутній, який є стало зацікавлений у всім сотворінню і в кожній безконечно малій його частині. Існує багато явищ інших, ніж ті, що їх було згадано, які, як здається, мають значення лише при вірі в Бога. Такими є можливо безконечний простір з його незчисленними зорями та галактиками і поділ матерії на конечні основні частинка, чим би вони не виявлялись бути, подібність усієї живої матерії так як ми її знаємо, яка все ж є унікальною від кожного листка клену і кожної сніжинки.

Так само існує величезна віддаль поміж розумом і спритністю людини, а всіма іншими земними сотвореннями.

Ми вказали, що визнання існування Бога в більшості походить з віри, що віра не є чужою жодній людині, що майже всі категорії віри не є сліпою вірою, а розумною вірою і що свідоцтвом багатьох є про особисте відношення до Бога.

Це було зілюстроване кількома природними явищами з матеріяльної науки. Шукання знання і зацікавленість, що питає, чому і як про природу, є невід'ємною частиною розуму. Раз учений знайшов віру в Творця всесвіту, ця віра може лише зростати як результат дослідів в усякім напрямі.

Д-р Симсон, відомий учений, що винайшов хлороформ, якого вживають лікарі для усипляння хворих під час тяжких операцій і тим визволяють мільйони людей від жах-

ливих страждань, — коли його вітали з тим винаходом, він відповів: "найбільше моє відкриття не це, а те, що я — грішник, і що Ісус Христос спас мою душу від загибелі". На щастя, не зменшується серед великих вчених кількість правдиво віруючих в Бога і покірливих перед Ним, що повторюють слова відомого грецького філософа: "Чим більше я знаю, тим більше переконуюсь, що я нічого не знаю". Будемо й ми покірливі перед Богом, бо до покірливого і Він милостивий.

Для кого часове і вічне зливаються в одне нерозривне поняття, той буде провадити спокійне, незакаламучене співжиття з людьми і з собою.

Пастор Лука Стандрет

ПАНТЕЛЕЙМОН О. КУЛІШ, ПИСЬМЕННИК, "НЕРОЗГАДАНА ЗАГАДКА", ПЕРЕКЛАДАЧ БІБЛІЇ

П. О. Куліш (1819 — 1897), це незвичайно талановитий наш письменник й одна з найвизначніших постатей в історії української літератури та українського національного відродження в девятнадцятому столітті. Його довголітня діяльність на полі української культури вельми різнородна. Він був повістярем, поетом, етнографом, істориком, драматургом, літературним критиком, публіцистом, перекладачем, редактором, а також автором українського фонетичного правопису, що його й досі вживаємо і називаємо кулішівкою. Він збагатив українську літературу також і перекладами деяких клясичних творів із західно-европейської літератури, м. ін. кількадцяти драм геніяльного англійського письменника В. Шекспіра. А незвичайно велика заслуга Куліша перед українським народом ще й у тому, що він дав йому знаменитий переклад на рідну мову Святого Писання, яким-то перекладом багато наших людей, особливо українських євангеликів, користується ще й сьогодні.

Куліш був дуже енергійний, рухливий, працьовитий, але був палкої вдачі, імпульсивний, часто схильний діяти під впливом першого спонукання. Здається, що з цього боку він був подібний до апостола Петра, того ще ненаверненого Петра, з тією різницею, що Петро міг часто каятися і визнавати свої помилки і прогрішення, а Куліш, як про це висловлюється Іван Франко, ніколи не каявся. Він до кінця життя лишився глухим на голоси всіх, хто не поділяв його думок.

Як зауважує інший наш великий письменник, Богдан Лепкий, Куліш "кидав собою по всіх шляхах людського знання, скрізь шукаючи правди; особливо хотів ту правду знайти в українській історії, в розумінні української трагедії". (Б. Лепкий. Онтологія Української Поезії. Часть І). Але історія не математика, яку всі люди всюди однаково розуміють і вияснюють. З історією в багатьох випадках буває таке, що деякі події й особи різні історики по-різному пояснюють. А також буває, що з різних мотивів даний історик змінює думку про історичні факти й особи. Наприклад, Куліш замолоду був великим козаколюбом. Він з великим захопленням вислявляв українське козацтво, бо уважав козаків за оборонців волі українського народу та за таких, що найкраще проявляли українського духа. Та з часом він змінив свій погляд на справу, і тоді вже не мав одного доброго слова про козацтво. Тоді він став лаяти козаків, називаючи їх розбишаками, голотою, пянюгами, казюками, чортівнею і т. п.

Нам тяжко збагнути дійсні причини такого перевороту в поглядах великого письменника і видатного діяча на полі української культури. Сергій Єфремов, славний український літературознавець, каже, що "Куліш надзвичайно складна натура, палка в почуваннях ("гарячий Куліш" жартома звало його товариство) і холодно-розсудлива в практичному житті, зіткана з суперечностей, людина велика в позитивній діяльності, велика і в помилках... це дві людині в одній подобі, якийсь ходячий контраст, дволикий Янус, нерозгадана загадка не тільки для сучасників, але й для нащадків, перед якою й подивом стають і читачі, і критика". (С. Єфремов. Історія Українського Письменства. Том ІІ). (Янус, за віруванням стародавніх поганських римлян, божество часу та всякого початку й кінця. Його зображувано з двома обличчями, зверненими в протилежні боки. Л. С.).

Куліш народився в містечку Вороніж на Чернигівщині в родині заможного хлібороба, (якого дехто воліє зараховувати до дрібномаєткових панів). Він виростав під впливом доброї матері, від якої чув і навчився багато українських пісень, оповідань та казок. Вчився в Новгород-Сіверській гімназії, але її не скінчив. Згодом він склав вступний іспит і записався на студії в київському університеті.

На університеті великий вплив на молодого Куліша мав проф. М. Максимович, ректор тієї учбової інституції. М. ін. він давав Кулішу багато книжок, зацікавив його українською етнографією (народознавством), історичними повістями славного англійського письменника (шкотського походження) Валтера Скотта та заохочував його спробувати пера. Куліш

послухав доброї ради того визначного українського науковця та ще за студентських часів почав дещо писати, а також збирати етнографічні матеріяли, які значно пізніше ввійшли до його двотомової збірки п. н. "Записки о Южной Руси".

Свою серйознішу письменницьку працю почав Куліш віршованою історією України — від її початків до Богдана Хмельницького. Писав також оповідання ("Циган", "Орися"), невеликі повісті в російській мові та багато статтей про українські справи в різних російських журналах. Кращі поезії почав писати аж по смерти Т. Шевченка, бо казав, що "не личило йому в сяєві великого Шевченка грати ролю поета". Опісля почав писати поезії, "щоб Україні хоч трохи заступити її геніяльного Кобзаря".

Куліш був гімназійним учителем. Завзятий український патріот-ентузіяст, він у час учительювання в Києві був згуртував біля себе поважне число українських студентів університету та молодих інтелігентів взагалі. Своїми впливами на інтелігентську молодь він спричинився дуже багато до розбудження й розвитку її національної і християнської свідомости. Пишучи про цю молодь багато літ пізніше, він м. ін. каже: "Треба знати, що київська молодь, про яку це мова, була глибоко просвічена Святим Писанням; що це була молодь високої чистоти духовної і що апостольство любови до ближнього доходило в ній до ентузіязму. Вдохновляючись чудесами християнської проповіди серед спідленого римського царства, вона завіт Учителя благого "возлюби ближнього твого, як сам себе любиш" виповняла перш усього, як подобає, на тих, хто має найперше право зватись нашими ближніми. Це були добрі діти своїх отців і матірок, добрі брати своїх братів та сестер, добрі, щирі друзі своїх другів, незлобиві терпеливці ворогів своїх і вельми прихильні приятелі темного народу. Носячи в серці рай любови і благоволення, гаряче жадали вони розлити ці божественні дари всюди, де ступнем ступали і з речми оберталися"... Куліш був одним з тих, Святим Писанням просвічених молодих інтелігентів, який у пізнішому своїому житті взявся за переклад Біблії на рідну мову — Слова Божого, яке навчає віруючих тієї правди, що просвічує і визволяє.

В історії українського народу Куліш уважається за одного з трійці діячів доби культурно-національного відродження. Інших двох були поет Тарас Шевченко й історик Микола Костомарів. Всі три були також великими особистими приятелями.

Куліш був одним з найдіяльніших серед тих, що належали до тайної культурно-політичної організації під назвою Кирило-Методієвського Братства, завданням якого було пропагувати ідею всесловянської федерації на широких демократичних і християнських засадах. За програмою Братства всі словяни повинні б обєднатися, але так, щоб кожний творив окрему республіку, мав свою мову й літературу та свій окремий громадсько-політичний лад. Наука Христова мала бути основою законодавства в кожній республиці. Крім цього братчики змагали до скасування кріпацтва та встановлення свободи преси, науки, релігії і загальної освіти. Члени Братства щиро вірили в силу слова і мирної пропаганди, вірили в перемогу своїх ідей шляхом освіти і перевиховання народу на основах і в дусі євангельських правил любови, лагідности і терпеливости. А справи, що торкалися всієї федерації, мали вирішуватися в спільному соймі, який мав складатися з депутатів від усіх республік. Дехто скаже, що це була утопічна, нездійсненна програма, бо вона надмірно ідеалізувала словян. Словяни не є якимись цілком відмінними від інших народів істотами, невинними, несамолюбними, безгрішними. Але це принаймні свідчить про добру волю братчиків; доказ, що люди, якщо не засліплені жадобою визискувати слабшого, бажають братерства і змагають до братнього співжиття одиниць і народів.

Братство довго не проіснувало. В 1847 році внаслідок доносу поліція арештувала його передових членів. Одних засуджено на заслання, інших покарано тюрмою. Куліша, який щойно був одружився, спіткала доля Шевченка та Костомарова. За участь у діяльності Братства його заслано в Тулу. Підставою до його засуду послужила "Повість про український народ", в якій він ідеалізував козацтво та виступав проти кріпацтва. В Тулі, дещо на південь від Москви, він жив зо своєю дружиною, письменницею, яка в історії української літератури відома, як Ганна Барвінок. Там він написав декілька повістей російською мовою. В 1850 році був звільнений і осів у Петербурзі, тодішній російській столиці.

(Докінчення в наступному числі)

ДОБРА ПРАЦЯ ПОСТУПАЄ НАПЕРЕД

Вийшла друком 26 Словникова частина "Енциклопедії Українознавства". Ця частина має 75 сторінок і кінчається словом "піддуклянський". Головний редактор д-р В. Кубійович. Видавництво "Молоде Життя".

РІЗНЕ

МОВА І ЦЕРКВА

Нижче подаємо деякі факти, наведені в "Нових Днях" за квітень-травень ц. р. в статті М. Береста "Передсоборові думки", які виявляють мовні зміни, що відбуваються в церквах, і проблеми, що ці процеси викликують. В статті зазначається:

"До речі буде пригадати кілька відомих фактів з нашого церковного життя, що, як ті блудні вогники, спалахують то тут, то там, даючи знати про згадану небезпеку для нашої церкви.

Пригадаймо православну громаду при Всеканадійській Катедрі св. Трійці, яка вже давненько винесла постанову про перехід у Богослуженні на англійську мову. Правда, з якихось причин цю постанову ще за життя Владики Митрополита не здійснено.

Варто пригадати й новопосталу англомовну парафію в Саскатуні, на відкритті якої головним доповідачем і то англійською мовою був теперішній голова нашої консисторії.

Пригадаймо собі містерію з о. Кліщем, справжню ролю якого щодо нашої церкви в Канаді викрила англійська преса. Ми читали різні спростування з цього приводу. Фактом, якого ніхто не заперечує, є те, що ця особа в минулому була вихованець Колегії св. Андрія у Вінніпегу. Заперечують, що він був у складі духівництва УГПЦеркви в Канаді й одночасно обслуговував якийсь час православні парафії Вінніпезької округи і був в адресарі духівництва нашої церкви. Не міг він сам внести своє прізвище в цей список, а тим більше самовільно обслуговувати згадані православні парафії. Був він не лише вихованцем Колегії св. Андрія, але якийсь час був духовним опікуном студентів Колегії. Хтось уможливив йому цю працю. Коли читаєш оці всі спростування, то мимоволі погоджуєшся, що "темна вода во облаціх воздушних".

Щоб не зробити кривди новопосталому на сході Канади Українському Православному Інституті св. Володимира в Торонті, слід на цьому місці згадати і його. Як свідчить сама назва цього Інституту, це мав би бути осередок української культури, в якому українська православна молодь мала б одержувати національне й релігійне виховання.

Як насправді провадиться виховання молоді в цьому закладі, довідуємось з інтерв'ю, яке дали представникам української преси керівники Інституту. (Див. "Український Голос", 15 жовтня 1969 р., рубрика — "Вісті з Торонта").

На день пресової конференції в Інституті було студентів 21, а студенток 14, разом 35, з них лише трое не-українці. Подаю лише кілька найістотніш. х стверджень на цій прес-конференції:

..."До Інституту приймається студентів різних національностей"...

..."В більшості студенти приходять з дуже малим знанням української мови і добре буде, як прищепиться їм тут бодай почуття приналежности до свого народу, а ЦЕ МОЖНА ОСЯГНУТИ И БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ".

..."Говорячи про мову, мусимо брати під увагу, чи студенти житимуть в Україні, чи в Канаді"...

..."Заплянованo серію лекцій, але вони будуть подавані студентам в англійській мові".

..."Кожен студент при вступі до Інституту підписує заяву, в якій заявляє, що дві години на тиждень буде посвячувати для слухання лекцій, в тому одна година проб танців, співанок тощо". Про другу годину зі скромности промовчано. Очевидно буде вона присвячена українському футболові. "Можуть бути лекції української мови, якщо на них зголоситься певне число студентів"... Трудно повірити, щоб при такому заохочуванні до української мови, знайшлись охотники вивчати її.

Так виглядає національне виховання молоді в цьому Інституті. Не дурно ж кореспонденти, побувши лише короткий час в Інституті, зорієнтувались у ситуації і в своїх виступах просили керівників Інституту не змінювати імен студентів, не робити з Іванів — Джанів, а з Василів — Білів, бо затримання хресного імени має великий вплив на затримання своєї ідентичности.

Мимоволі напрошується думка, що цей гуртожиток з бучною назвою Український Православний Інститут св. Володимира є таким лише за назвою й має мало спільного з нашою церквою в Канаді. Чи ж дивно, що українське православне громадянство не дуже поспішає з фінансовою допомогою такій установі?"

Треба зазначити, що проблеми мовні та інші не є специфічно православні. На сьогодні українці в Канаді широко розсіяні по цілому краю від океану до океану. Лише в більших центрах ми знаходимо українські колонії і спромогу для різних церков обслуговувати своїх вірних релігійно й мовно.

В інших місцевостях кількість українців, чи канадійців українського походження, з правила невистачальна для

створення освітньо-культурних осередків і в силу обставин діти і батьки користаються іншими місцевими церквами та інституціями. Наочно в наслідок цього явища, останній перепис виявив, що більш 100.000 українців у Канаді, зголосивши себе, що вони є українського походження, зазначили, що їх розговірною мовою є англійська. Це виносить около 20% української людности в Канаді.

Питанням для церков є, чи залишити цю велику групу англомовних українців на призволяще чи пробувати далі обслуговувати їх в мірі можливости? Греко-католицька церква завела англійську мову в певних своїх парафіях, не зважаючи на протести вірних. Наочно в православній церкві, дехто в проводі, стали так само свідомі цієї проблеми. Протест в "Нових Днях" виказує на існування сильної опозиції до греко-католицького способу розв'язання повищого питання.

Наочно існує дві позиції в цьому питанні. Одна група хоче рятувати православіє чи греко-католицизм, нехай би ці церкви і стали англомовними. Друга група вважає, що з втратою мови церква перестає бути українською, отже рятують за всяку ціну мову. Без сумніву проблема тяжка до розв'язання. В інших мовних групах процес асиміляції відбувається скоршим темпом, ніж в українців, але що він відбувається в супереч сильної опозиції є незаперечним фактом. Можливо це питання вимагає менш емоційного наставлення і глибших студій з врахованням дальших часів, можливостей нової еміграції і ін., вияснення питання, яка метода в обставинах життя на еміграції буде найбільш доцільною для добра справи.

Емоційні взаємні обвинувачення в компромісовості щодо мовних справ часом звучать дещо порожньо.

Інакше, як пояснити, що і до цього часу українське шкільництво й навчання мови ведеться окремими церквами під різними фірмами сепаратистично? Православні, римо- і греко-католики мають свої окремі шкільні організації, підручники і т. і. Наочно рідні школи вживають у великій мірі не тільки для захования української культури, але й деномінаційної пропаганди.

Це веде до того, що в багатьох місцях існує дві або три деномінаційних рідних шкіл, які неспроможні окремо ані втримувати вчителя, ані мати якесь відповідне приміщення.

Якщоб українські церкви, які ці умовини створюють, спромоглися погодитись на організації однієї української рідної школи для всіх, то це було б величезним кроком наперед в культурно-освітній ділянці.

При приявності оцього церковно-мовного сепаратизму заклики до порятунку мови не звучать переконливо. Рятувати її треба дорогою консолідації, це був би перший крок. Проте це дуже важливе питання з правила обминається мовчанкою.

ТОРГІВЛЯ ЧЕРНИЦЯМИ

"Сандей Таймс" в Лондоні надрукував відомості про те, що Римо-католицькі манастирі в Европі, переважно в Італії, Німеччині, Франції і Англії, купували селянських дівчат в Індії від Римо-католицької ієрархії в Індії. За дівчину платилося від 800 до 600 дол., в той час як подорож до Европи актуально коштувала 150 дол.

Дівчатам обіцялося освіту і навчання фахової праці, але фактично їх примушували фізично працювати: мити посуд, підлоги і т. п. Около 1500 дівчат було куплено в такий спосіб. Гроші з продажу дівчат Римо-католицька ієрархія в Індії ніби вживала на релігійні цілі.

Преса в Европі гостро засудила цю практику, називаючи її работоргівлею. Рим, з огляду на цю гостру критику, припинив торгівлю і досліджує справу.

Наочно брак дівчат, які б хотіли йти в манастирі в Европі, викликав оцю дивовижну торгівлю індійськими дівчатами в Римо-католицькій церкві.

ПИСАННЯ ДЛЯ ХІН ЧЕРЕЗ РАДІО

Брітанське Біблійне Товариство надає по радіо Святе Письмо до Хін. Писання поволі читається, так що слухачи в Хінах можуть його записувати для пізнішого читання.

Є підстави вірити, що багато хінців є сталими слухачами читання Писання по радіо. Один з них написав листа, що він зміг записати двадцять два Біблійних радіо-надавань і тепер має частину Писання для читання.

Ці радіонадавання Писання коштують Біблійному Т-ву около 25.000 долярів річно. Ця праця утримується з добровільних пожертв.

НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Навчання англійської мови для жінок і дітей дошкільного віку провадиться міністерством громадянства пров. Онтаріо в Фейрлаун Юнайтед Церкві на 28 Фейрлаун ав. Фейрлаун ав. знаходиться при Йонг вул., друга трамвайна зупинка на північ від Лоренс ав.

Навчання відбувається кожного вівторка від 9.30 до 11.30 рано. Школа провадиться безплатно. Телефон пані Д. А. Шанкс 787-3252.

ЗЦІЛЕННЯ

"Тайм" (14 вересня) подає цікаві випадки зцілення на молитву Катерини Кулман. К. Кулман посвятила себе праці благовістя з молоду. Вона покинула гайскул, бо відчула поклик до євангельської праці і посвятилась проповіді про працю Святого Духа.

Вона не вірить, що віра необхідно веде до зцілення, або що брак віри перешкодить у кожнім випадку зціленню. Вона бачила, що багато невіруючих зцілялись і багато віруючих зіставались слабими. Вона відмовляється обіцяти індивідуальні зцілення, бо зцілення є суверенним актом Бога. К. Кулман є скромна і твердить, що: "Я нічого не роблю в цих зціленнях сама, я лише доручила своє життя Йому (Богові)." "Не пробуйте простягти руку і торкнутись Катерини Кулман. Простягніть і торкніться Його".

"Тайм" констатує такі перевірені лікарями випадки зцілень:

"В липні Венус Ейтс лежала в шпиталі в Лос Анджелос. Її інтенсивно лікували від ревматичного артріту, ревматичної гарячки і опуху на спині. Проти бажання шпиталя К. Кулман взяли на ношах на збори. Коли збори скінчились, її мати сказала їй: "Ти зцілилась". Медичні іспити її слабостей є цілком негативні".

П. Гарнрітер, семирічний хлопець, не міг чути через чотири роки. Операція на вухо усталила, що його барабанна перепонка була цілком зіпсута. Після звільнення його слух привернувся і лікар не міг знайти ніякого дефекту в барабанній перепонці.

Ю. Шіпер, 29, мала звапніле сухожілля в локті. По зціленню біль і завапнення зникли.

В 1959 р. пані М. Йосип з Йонгставну, Огайо, була під оглядом д-ра Гвітмор Буртнера, що тепер є в Маямі. Іспит кісткового мізку виявив, що вона була слаба на хронічну лимфатичну лукемію. В 1964 році вона потребувала постійні переливи крови. Її печінка, селезінка і лимфатичні вузли розпухли. В травні 1967 року вона написала листа до К. Кулман і просила її о молитву. По кількох днях її стало так добре, що вона перестала ходити до лікаря. Занепокоєний лікар покликав її. Її кістковий мізок, печінка, селезінка і лимфатичні вузли та білі кров'яні тільця були нормальні. Тепер їй 80 років і вона почувається добре.

НЕБЕЗПЕЧНО ДЛЯ ЛЮДИНИ

"Однаково небезпечно для людини: знати Бога не знаючи власної нужди та зіпсованости; і знати свою власну зіпсованість і нужду, але не знати Відкупителя, Який може звільнити людину від них. Знання лише одного з цих двох пунктів веде або до гордости філософів, які знали Бога, але не знали своєї власної нужди та зіпсованости, або до розпуки атеїстів, що знають свою власну зіпсованість і нужду, але не знають Відкупителя".

Паскаль.

До одного праведника, знаного з побожного життя, що переносив важкі страждання останні три роки його життевої мандрівки, прийшли приятелі і, потішаючи його, запитали: "Чому Господь посилає Своїй вірний дитині такі незаслужені страждання?" Терплячий відповів на це питання приказкою: "Поки токар виточить із сирового та грубого кавалка дерева якусь гарну річ, мусить перед тим обтесати його сокирою та вибити з нього суки. Опісля геблює його, а тоді викінчує його та поліруе. Таке саме із людиною. Поки зачне вона жити небесним життям, мусить вона піддатися обробленню. Подібне переживаю тепер я..."

Хто бажає великого, хай не вдоволяється малим.

ЩИРИЙ

Під гору пнеться навантажений віз, до якого запряжений осел. Що хвилини осел пристає, а далі то й зовсім не може рушити. Візник кричить, бє, та це нічого не помагає. Осел не в силі далі тягнути. Бачить це сусід, приходить тай помагає витягнути віз на гору. Коли щасливо виїхали, каже візник сусідові:

— Дуже дякую. З одним ослом не дав би собі ради...

Quarrel not at all!

No man resolved to make the most of himself can spare time for personal contention.

Still less can he afford to take all the consequences, including the vitiating of his temper and the loss of self-control.

Yield larger things which you can show no more than equal right, and yield lesser ones though clearly your own.

Better give your path to a dog than be bitten by him contending for the right. Even killing the dog would not cure the bite.

By Abraham Lincoln.

THE FAR REACHES

by Robert Bolin

Jeff Balcher was a young man who had just turned twenty-two, and he had a deep suspicion of new things. He didn't trust television sets, automobiles, airplanes, or guided missiles. That was why he had moved into the heavily forested hill country beyond the town with his bride, Lena.

He had just gone out of the house this early morning when he saw the gathering of people on a nearby hill.

"Lena!" he called back at the house through cupped hands. "Lena, come here!"

"Coming Jeff," Lena answered merrily. She came out of the house to stand beside him.

"Look up there on the hill," Jeff said stormily. "What are all those cars and people up there for?"

Lena shrugged. She looked pretty to Jeff even at this early hour. "They must be up to something," she admitted. "Why don't you walk up there and find out?"

Jeff frowned. "I might do that," he said, "and I might not. But I haven't got time to fool with the likes of those people now."

He went into the house and stood looking at his rifle that hung on wall pegs above the fireplace. No, he wouldn't go up there today. But if they got any closer to his property, he might have to tell them a thing or two just to keep things straight.

"I'll see you later," he told Lena as she came into the house. "I'm going down and clear off some more farm land, but I want you to keep an eye on those folks. If they get over on my property..." He didn't finish, but he had a glint in his eyes that told Lena he didn't intend to put up with any foolishness.

"I'll watch them," she said. "I don't think we'll have to worry."

Jeff gave Lena a kiss and trudged out of the house to go to work. He was still shaking his head. You just couldn't trust people like that—especially strangers.

Every morning after that for the next week, he took time to watch the proceedings on the hill before he went to work clearing his land. It wasn't long until he could see that they were erecting some kind of large building.

Then, one evening after he had finished his chores and Lena and he were sitting in a swing on the front porch, he blurted out, "It just doesn't make sense. I can't figure out what that building is for."

"It might be a barn or maybe a schoolhouse," Lena answered hopefully. "It would be real nice to have a schoolhouse that close... I mean, if we have children."

Jeff grunted uncomfortably. He didn't like schools, although he had managed to go through the seventh grade when he was young.

Now a barn—that would make sense. Only, he couldn't figure out any reason why so many people would be building a barn when they hadn't even bothered to put up a house.

"Something mighty queer about this," he said aloud, "and I don't like it. As long as they don't bother me or my land, I don't guess I'll try to stop them."

Lena laughed. "I guess it's something real nice. No use our getting upset, Jeff."

"I won't," he answered. "Only I can't help but worry a little over this."

Lena laughed again. Jeff thought she was too trusting for her own good, but he didn't tell her. He trusted people himself, once he got to know them. But he wasn't certain he knew any of the people involved in this thing. Only yesterday he had crept to within a hundred yards of the new building, but he hadn't seen a single familiar face.

It was true that Lena and he didn't know many of their neighbors around here yet, but this situation had all the earmarks of being planned by outsiders.

It was late the following evening that Jeff received the shock. Maybe it wouldn't have happened if he hadn't worked later than usual. When he walked toward the house it was already dark and there were no lights shining through the windows.

"What's happened around here?" Jeff cried aloud. "Lena, where are you?"

A shudder went through him when she didn't answer. He broke into a run to the house and leaned against the porch railing to catch his breath.

"Lena!" he called again. There still was no answer. Jeff clutched nervously at the door, then rushed inside. He switched on the electric lights. Cold fear crept over him. Lena wasn't there.

He found a note on the kitchen table that read:

"They came after me, Jeff. I'm going with the people on the hill. Don't worry—I'll be back in a little while. I'll explain it later. Love. Lena."

Jeff crumpled the note in the palm of his right hand, feeling white anger and afraid. It was just like Lena to leave a note and not really explain anything until she could tell about it. He

hadn't really cared as long as they had stayed off his property and left Lena and him alone. But they had gone too far now, and he knew he would have to take things into his own hands.

He took the rifle from the wall pegs over the fireplace and went out the front door of the house. He had forgotten how tired his work had made him today. An angry, nervous energy seemed to flow through his body as he started toward the top of the hill in the darkness.

He could see lights through the windows of the new building, and as he drew close, he heard a man speaking in a loud, but humble voice. Then the man stopped speaking, and someone else started talking in a solemn, reverent tone.

The front door was half open when Jeff reached the building and peered inside. At least fifty people were gathered in the building, all of them with their heads bowed. Jeff didn't listen to the words. He saw Lena on a back seat.

"Lena!" he whispered. "Come here!"

Lena raised her head to look back at Jeff in surprise. She rose from her seat to slip silently outside.

"Jeff, put that rifle down," she whispered indignantly. "Can't you see? This is a new church! These people mean us no harm. The Rev. Lehman came to the house tonight with two other men, and they asked me to come to the meeting. Now come on in. These are all wonderful folks here. Please, Jeff!"

"A church!" Jeff gasped in surprise. "Why would anyone build a church out here?"

"Oh, Jeff!" Lena pleaded. "Can't you see? These people need a church. Rev. Lehman is a true man of God, and he said that he felt the Lord had called him to work here. He said that the Gospel must be preached everywhere, even to the farthest reaches of the earth. It's what the Lord Jesus wants."

Jeff shook his head, but slowly lowered his rifle. It was obvious that what Lena had said was true and that Rev. Lehman and his people did not intend to do Lena and him any harm.

"Besides," Lena added, "most of these folks are our neighbors. It's a wonderful way for us to get acquainted. I know you don't put much stock in church affairs, Jeff, but I'd love for you to come inside with me and stay."

Jeff pondered in his heart what to do. "Are you staying?"

"Yes," Lena said. "The church people will take me home."

"Well, stay then," Jeff answered. "I've got a powerful amount of thinking to do. I'll see you later."

He slung the rifle over his shoulder and started back down the hill to his house, alone. His anger was gone now, as well as his distrust of the church people. He kept shaking his head, even though he had managed to make his peace with the inevitable.

Jeff reached the house and went inside to sink wearily into a living-room chair. He had a strange feeling. All he had done was look inside the church and then speak to Lena. He felt an odd tugging at his heart as if, somehow, the Lord God was reaching him. He wasn't a disbeliever. He had just never taken the time or trouble to think much about God one way or the other.

But Lena's words about Jesus wanting the Gospel to be preached to the farthest reaches of the earth—even in a place like this—stuck in his mind.

For the first time all evening, Jeff smiled despite himself. He could hardly believe that he would be thinking in a way like this. But maybe he would go to some of the church meetings with Lena. He didn't take much to new ideas. But he just might do it!

"The Bible Truth."

DON"Ts	DOS
Don't drink	Love God
Don't chew	Love Truth
Don't gamble	Love your fellow-men
Don't cheat	Love virtue
Don't smoke	And be Happy.
Don't swear	
Don't lie	

NOTES FROM MATTHEW HENRY'S COMMENTARY

It will be no excuse for our absenting ourselves from religious assemblies that the place of them is not so decent or so commodious as we would have it to be.

Parents should bring their children to hear sermons as soon as they can hear with understanding.

—F. P. M.

БІБЛІЯ ДЛЯ ВСІХ КОНФЕСІЙ

Нещодавно італійське видавництво в Римі передало для італійського громадянства, в прйсутності кардинала-вікарія Анґельо дель 'Аква, новий переклад Біблії, який опрацювали 36 відомих фахівців Біблії різних конфесій. Вступні пояснення дали римський рабін і католицькі, протестантські і православні теологи. Ця "Біблія для всіх конфесій" одержала також католицьку "імпріматур"-у, церковний дозвіл друку.

Бюлетень УХОМ, ч. 96.

LIBRARY AND MUSEUM 15.2
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA

Євангельська ПРАВДА

THE EVANGELICAL TRUTH

"СЛОВО ТВОЄ СВІТЛО НА СТЕЖЦІ МОЇЙ"

Р. XXXI. Ч. 7. Листопад 1970 November V. XXXI. № 7.

ЗМІСТ

Любов — перша. П. Гилквист 1

Бог і медична практика. Д-р П. Е. Адолф 6

Свято Воздвиження Хреста 10

Малий Катехизм Пресвітерської Церкви 14

Кобзарю наш! Іван Сандул 16

Різне 17

Sunshine and Rainbows by Helena Bowkun 22

Hush by Mariam Schoolland (by courtesy of the "Bible Truth") 23

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 345, Ont., Canada

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Передплата на рік $3.50.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Р. XXXI. Ч. 7. Листопад 1970 November V. XXXI. № 7.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

П. Гилквист

ЛЮБОВ — ПЕРША

Слова: "відповідальність християнина" (християнська відповідальність) завше видаються мені невластивим виразом. Їх уживається звичайно на те, щоб означити щось, що я мушу зробити, як християнин. Я волів би вираз: "відгук християнина". Відгук це самочинний акт в наслідку специфічної спонуки. Як я "відповідаю" Ісусові Христові, то відходжу завше обтяжений думкою, немов би я маю якусь відповідальність супроти Нього. І саме непокоїть мене думка, чи і як би то було можливе мені, як смертельній істоті, бути певним, що я можу колись виповнити мою відповідальність перед Богом всесвіту? Це булоб надто самонадійне. Дозволивши собі відповісти Йому, я почувався б увільненим, але сказати собі, що я маю відповідальність перед Ним, то значило б взяти на себе непосильно важкий тягар.

І саме в цім моменті нам потрібно твердо триматися факту, що Божа любов йде попереду всього іншого.

Те саме я відчуваю і щодо слова зобовязання (коммітмент). Я завше вживаю його з огляду на його плідне значіння, але воно мені не любе. В звичайнім його контексті воно значить, що я віддаю себе Богові, і, як загально розуміється, в причиновім його сенсі і взаємовідношенню. Ми чуємо постійно заклик: "Ви маєте бути більше зобовязані". — Дозвольте запитати: Як я маю бути більше зобовязаний? Що мені робити, щоб бути більше зобовязаним? — Як що я добре розумію Слово Боже, то не моє зобовязання, але Його любов започинає нашу "одність" між нами.

Я прошу вибачити, коли скажу щось, чи то непокоючого, чи може не-необхідного. Може те, що я сказав, то для свого власного добра, або щоб виявити себе. Але я богато часу мого життя провів серед братів-християн, які робили все, що було найкращого в їх можливостях, щоб бути "більш відповідальними", чи доконати більше зобовязань, і моє відношення до цього було для них вразливим. Для мене бути більш

відповідальним, чи більш зобовязаним не є вже ніяким питанням. Ціле те поняття перенесене перспективно до категорій "природніх відгуків".

Бог каже, що "ми любимо Його тому, що Він перший полюбив нас" (1 Йоана 4:10). Вихідною точкою для нашої тотожності з Христом є факт, що: Бог любить нас.

Йоана 3:16 посилює в нас цю правду. "Так бо полюбив Бог світ, що Сина свого єдинородного дав, щоб кожен, віруючий в Нього, не погиб, а мав життя вічне". Основною Божою спонукою у відношенню до нас є Його любов. Бог перший полюбив нас. Як би Він чекав, щоб ми Його перші полюбили, Він чекав би ще й досі. Любов є першою великою справою у всесвіті. Бог є любов. Він не лише виявляє любов. Він є любов. Любов є істотністю Його буття. Тому що Він любить нас, це робить можливим наші з Ним взаємовідношення.

Пару літ тому ми родиною були в Дайтон Біч на великоднім принятті. І я мав зворушливі хвилини зустрічи з кількома тисячами студентів каледжів, що були тут на побережжу. Одного вечора я мав велику приємність зустрітися з молодиком на імя Дон, сеніором Рутгерс Університету. Як ми розмовляли, я запитав його, чи він колись в життю своїм сполягав на Ісуса Христа.

— "Я ніколи не стану християнином", — сказав на те він.

— "Чому ні?" — запитав я.

— "Тому що я агностик" — була щирою, як тільки може бути, його відповідь.

— "Дон, Бог любить агностиків так само, як і будь-кого іншого" — сказав я йому.

Для більшости з нас то звучить проминливо, але для нього це була музика для його вух. Він відчув, що для того, щоб стати християнином, він потребує найперше дійти до філософічного становища раціональности віруванння в можливість, що Ісус Христос може стати в пригоді і для нього. Я пояснив йому, що Бог любить нас саме таким, яким ми є.

За кілька тижнів я отримав листа від нього. Він став християнином і одружився з дівчиною, яку знав від літ, — дівчиною, яка молилася, щоб він прийшов до пізнання Христа.

То була любов Бога — усвідомлення, що Бог полюбив його без будь-яких кваліфікацій, — що притягла його до Спасителя.

Бог започинає свою любов до нас без найменьшої заслуги з нашого боку щоб здобути Його прихильність, чи зацікавлення. (Фактом є, і то цілком наявним, що, колиб ми вступили в систему заслуг, ми заслужили б тільки Його гнів). В Посланню до Ефесян, 5:22 - 33, ап. Павло порівнює любов Бога, що її Бог має до нас, з людським подружжям. Почерез цілий цей уступ апостол кількакр тно повторює чоловікові любити свою дружину так само, як Христос полюбив Церкву і дає Себе за неї. Жінці ж, з другого боку, він наказує бути підлеглою свому чоловікові, як Церква підлягає Ісусові Христові, голові своїй.

Цікаве, що ніде в цій екзгортації не сказано, щоб жінка любила свого мужа. Припущенням є, що вона любитиме свого чоловіка, як відповідь на його любов до неї. Він започатковує взаємовідношення любови (любов не є двоторова! ВЛ.); вона відповідає.

Зі становища і в ситуації куртуазії, чоловік не шукає жінки, яка любитиме його; він глядить за тою, яку він може любити. Він створений, як голова, або ініціятор взаємовідносин любови. І подібно ж жінка, не шукає за людиною, яку вона може полюбити; вона глядить за мужчиною, який її любитиме. І це те, що робить супружа міцним. Бог збудував людину, як ініціятора; жінку, як відповідача. І, як він любить її, вона, у відповідь, любить його.

Та цей уступ — так воно є — каже також, щоб жінка була підлеглою чоловікові. Але можете ви уявити собі мене, як я приходжу до дому, кажучи: "Жінко, будь покірною!" Це створило б найстрашнішу й найбільш напружену ситуацію в світі.

Я, наприклад, люблю свою дружину без огляду на те, чи дім чистий, чи брудний. Я не вимагаю обіду на 6-ту годину, або щоб діти були покупані, чи нагодовані. Вона сама прагне бути приємною для мене, тому що я її люблю. І на мою любов вона найкраще відповідає; а не на мої вказівки. І я бачу, що, як тільки я виявляю, що я люблю мою Марлин, будь-яке підпорядкування не має місця у нас.

Одначе, як богато з нас, в нашому християнському життю, уявляє собі Бога в небі з криком до нас на землю: "Християни, коріться!". Наш образ Бога схильний, радше, зосереджуватися на Його вимогах, ніж на Його любові. Тяжко когось любити, як авторитарну поставу, але легко любити того, хто вас любить. Певно, Божа надвлада є наді мною. Він сотворив мене. Але Він і виявив свою любов до мене. Він дійсною став людиною і вмер за мене, щоб я міг жити. Я не назвав би це притяжливим авторитетом; а як ви? — Він прийшов до нас зі своєю любовію, щоб ми мали відтак добро-

вільно відповідати Йому. І ця любов ніколи не була "легко вбраною".

То само є правдивим і щодо людської родини. Одного разу мій приятель запитав: "Чому ви любите своїх дітей?" По мінуті застанови тільки одинокою відповідю, що прийшла нам на гадку, була: "Тому що вони наші". Вони не потребують нічого, щоб чимсь виказатися перед нами. Ми їх беремо такими, як вони є. Божі почування до нас такі самі. Він любить нас такими, як ми є. І та Його любов є в нас мотивом до еполягання на Нього. І, у відповідь на Його любов, — відповідати Йому послухом.

Ви чуєте, як часто є мова в теперішньому світі про те, що, як би ми могли стати бодай чесними один супроти другого, ми могли б ствердити стан братерства між людьми. Думка тут про те, що чесність може бути підставою межилюдських відносин. Але чесність приходить лише як результат любови. Неможливо викликати любови тільки виявом чесности. Я думаю, що нам часто доводилося це спостерігати на власнім досвіді. Св. Письмо каже нам "говорити в любові" (Ефес. 4:15). Правда без любови може бути вражаючою і деструктивною. Але де любов творить істоту взаємин, чесність є належним її похідним продуктом.

Психольоґи кажуть нам, що людина має дві основних потреби: любити і бути любленою. Вони мають рацію; тільки порядок має бути відворотний. За взірцями Св. Писань, ми перше мусимо бути любленими; і тоді лише ми будемо здібні любити. Життя Ісуса Христа то досконалий взірець цієї правди. Ціле Його післанництво полягало в тім, щоб любити перше. Протягом Його поземного життя Він вибирає собі учеників таких, якими вони були, і започатковує відносини любови. Він виявляв готовість однаково, як у відношенню до бідних, та і до богатих. Без огляду на їх становище в життю, в моменті потреби, Він виявляв любов до них, — якими вони були саме тоді. Більше того, в своїй смерті Він поклав життя і за нарід, який відкинув Його, і за рід людський, який забув Його. В Посл. до Римлян ми читаємо: "Ледво бо за праведника хто вмре; хіба за богатого може ще хто й відважитись умерти. Являє ж свою любов до нас Бог (у тому), що як ще були ми грішниками, Христос умер за нас" (5:7, 8).

Бог бачить нас такими, як ми є тепер. Він є любов. Як би ви були християнами міліони літ і нічого для Нього не зробили, Він однаково любив би вас такими, як ви є. Ми не включуємо і не вилучуємо Божої любови тим, що ми робимо. Якби ви чули Євангелію десят тисяч разів і з наміром

та злобно її відкидали з завзятою постійністю, — Він і тоді так само любить вас.

І саме в цьому моменті люди часто питають: "Добре, але як справа стоїть з пеклом?" Богато уявляє собі Бога, як таку істоту, що любується бути сторонничим у виборі, — посилаючи одних до неба, декого до пекла. Якось прищепилася нам думка, що до часу появи Ісуса на землі все було гаразд. Але як Він прийшов, люди мають робити вже вибір, і отож можливість життя поза Богом почалася завдяки Христові і Його науці.

Бог не змінився. То людина змінилася. В любові Бог сотворив нас і поставив нас на землі для панування над нею, та щоб бути завше у спільності із Ним. Але людина зачала бокувати манівцями і ходити своїми власними шляхами. Так постало відчуження. Ісайя писав (59:2): "Ні, це переступи ваші з Богом вас розлучили, й гріхи ваші лице Його од вас одвернули, щоб не вислухувати". Сепарація постала, як ми згрішили. Та одначе Божа любов до нас була така сильна, що Він встановив шлях повороту до початкової з ним спільности і панування, якими ми колись втішалися. Якщо ми лишень бажаємо цього. Зустрічним пунктом Його любови був хрест Ісуса Христа, Його Сина. Це поєднання не прийшло Йому легко. Це коштувало Йому Його життя.

Цікаво, що в Ст. Заповіті первосвященник в день Викупу безвибірно мусів входити до Св. Святих для жертвопринесення. Навіть якби ніхто з синів Ізраіля не дбав про те, що він робить, спонука до його жертвоприносу була поза всім тим. Він сам грішив. І він приносив у жертву кров "за себе і за гріхи людей". (До Жидів 9:7). Ісус же противно, не мав будь-якої іншої причини вмерти за нас окрім тої, що Він полюбив нас так богато і сильно. Він тратив все і нічого не здобув. Проблема Його власного гріху не існувала зовсім. Він поклав життя виключно задля нашого добра. І коли б я був тільки один на землі, за якого треба було вмерти, Він теж полюбив би мене настільки, щоб пожертвувати за мене своє життя. І ця Його любов є для мене великою спонукою для того, щоб Його любити і дозволити Йому контролювати моє життя й провадити його.

Отож всі ми — поза Христом і без Нього — жили в стані відчуження з Богом. Пекло то ніщо інше, як це відчуження на цілу вічність. Я знаю, деякі кажуть, що вони досвідчують пекло на землі. Я не заперечую цього. Вони тим хотять сказати, що вони досвідчують сепарацію від Бога в цьому життю. Пекло є нічим іншим, як тоюж сепарацією

в посмертному житті. Речі, які роблять пекло пеклом не є вогонь і вогнева сірка, хоч Ісус ясно каже, що ці елементи будуть мати там місце. Пекло є передовсім там, де Бога немає. Це самотниче конфінування від Бога на віки вічні. І навіть природний розум в його садистично-хворобливій темені й уяві не міг би вимислити чогось гіршого понад це.

Ісус Христос, уосіблення Божої любови, хоче визволити нас від цього вічного пекла. З причини нашого гріху ми вже в ньому. Він не бажає посилати нас до більшого пекла; але як є, ми всі є його громадянами. Його пляном є забрати всіх, "бажаючих прийти", з цієї безбожницької ростічі, щоб ми творили одність із Ним вже тепер, і були вповні обновлені для Його вічних замірів. І, коли люди радіють зі щастя бути "в небі на землі", стає тепер значно ясніше, що вони тим розуміють. Вони перейшли від смерти у життя і втішаються кожною хвилиною їх відновленого відношення до Христа.

Ісус любить вас саме в цьому моменті. Немає підстави жахатися Його і Його осуду, якщо ви сполягаєте на Нього. Досконала любов прогонить страх. (1 Йоана 4:18). Він за вами.

(Переклав Др. Віталій Левицький)

БОГ І МЕДИЧНА ПРАКТИКА

Павло Е. Адолф, доктор і хірург

Д-р П. Е. Адолф є членом Американської Колегії Хірургів, спеціяліст в загальній хірургії, співробітник різних медичних установ і автор наукових праць.

The following article by Dr. P. E. Adolph is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "'Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.

Відповідаючи на головне запитання цієї збірки статтей, я скажу, що я певно приймаю для себе існування і реальність Бога. Моє переконання походить не тільки з досвіду духового характеру, але медична практика вистачально підтвердила те, що я прийняв вірою. В свій час у моїй медичній школі я вивчив основні матеріялістичні концепції змін, які

мають місце в тканинах тіла в наслідок ушкодження. Досліджуючи частини тканин під мікроскопом, я спостеріг, що як результат різних сприятливих впливів, які застосовуються до тканин, задовольняюча направа має місце. Коли пізніше я розпочав кар'єру приготування в шпиталі для незалежної медичної практики, я робив це з мірою певности — певности, що я розумів пошкодження і процес загоювання до такої міри, що міг бути певний сприятливого результату, коли були застосовані належні механічні й медичні фактори для сприятливого загоювання. Але я скоро знайшов, що я нехтував включення в мої концепції щодо медичної науки найбільш важливого елементу, а це Бога.

Одна з моїх пацієнток у шпиталі, в час мого приготування до практики, була бабуся в початку її сьомої десятки життя. Вона мала зломане стегно. Я бачив, що її тканини реаґували сприятливо, коли я порівнював серії фотографій Х-промінів. Тоді справді я поконґратулював її за виключно скоре загоєння.

Вона тепер перейшла від стадії крісла на колесах до вжитку костилів. Хірург, що доглядав за її лікуванням, вказав мені, що вона повинна бути виписана з шпиталя за двадцять чотири години і відпущена додому, тому що він був вповні задоволений з її виглядів на скоре і повне виздоровлення.

Це було в неділю. Її дочка прийшла до шпиталю побачити її, як вона це робила звичайно щотижня. Під цей час я сказав їй, що вона може прийти завтра взяти свою матір додому, бо тепер вона може ходити на костилях. Дочка нічого не сказала мені про її пляни, але пішла до своєї матері. Вона сказала своїй матері, що вона радилась з своїм чоловіком і вони рішили, що їм неможливо прийняти її назад до їх хати. Без сумніву кроки будуть зроблені, щоб примістити її в старечім домі. Кілька годин пізніше, коли мене було покликано до ліжка старої жінки, як лікаря, що доглядав за нею, вона виявила загальний фізичний занепад.

На протязі двадцяти чотирьох годин вона померла — не від її зламаного стегна, але від розбитого серця, хоч в розпачливості ми зужили всі надзвичайні медичні міри, які можливо могли б відновити її здоров'я.

Її зламана кість загоїлась без затримки, але її розбите серце ні. Всупереч усіх сприятливих впливів, вітамінів, мінералів і унерухомлення перелому, що їх ми зужили для впливу на її стан, вона не видужала.

Певно кінці кости з'єднались і вона мала сильне стегно, але вона не видужала. Чому?

Найбільш важливим елементом, потрібним для її видужання, не були ані вітаміни, ані мінерали, ані неурухомлення перелому — а надія. Коли надія зникла, зникло виздоровлення. Це зробило на мене глибоке враження, бо воно супроводжувалось переконанням, що це ніколи не скінчилося б так, якщоб ця жінка знала Бога надії, так як я, як ревний християнин знав Його. Я був зворушений до глибини моєї душі. Як медичний вчений, я мав глибоку віру в Бога як Творця усього, але я якось склав мої медичні матеріялістичні інформації в окрему комірку, ніби вони не мали відношення щодо моєї віри в Бога. І все ж чи можна оправдати цю взаємну ізоляцію? Тут я мав перед собою пацієнтку, яка, як сталось, здобула увесь світ у відновленнім фізичнім тілі, але що загубила свою душу, і зокрема надійне очікування її душі (бо наочно її головна надія полягала в продовженню тісних людяних відношень з її дочкою), але вона знайшла смерть замість життя згідно слів Ісуса: "Що бо за користь чоловікові хоч би світ увесь здобув, а душу свою занапастив".

Я був опанований свідомістю, що я мушу шукати одночасного загоєння тіла й душі шляхом застосування моєї віри в медичні і хірургічні засоби разом з уживанням моєї віри в Бога, обидва з цих переконань, я відчував, що я усталив їх на міцних наукових підвалинах. В цей спосіб поодиноко я можу дати моєму пацієнтові, міркував я, повну терапію, яку він потребує.

Більш цього, на підставі уважного розгляду, я знайшов, що мої вірування в сучасну медичну терапію і в Бога визначно відповідають вимогам здорової і модерної медичної філософії. Фактично мій власний досвід збігається з пробудженням в останні роки в медицині переконання щодо важливости психологічних елементів у науці медицини.

Наприклад, сьогодні визнається на надійнім авторитеті, що 80% усіх слабостей, які трапляються в загальній практиці в наших великих американських містах, мають переважно психічну причину, і що половина цих 80% слабостей цілком немають будь-яких показних органічних факторів, які могли б їх спричинити. У зв'язку з цим треба зазначити, що це є концепція загально принята медичною професією, що ці слабості з сильними психічними, або так званими нервовими складниками, в ніякий спосіб не є уявними. Їх причини так само не є уявні, і їх можна розпізнати дорогою вжитку розумної міри звичайної проникливости з боку лікаря.

Що є основними причинами так званих нервових слабостей? Деякі з найбільш важливих, які психіятри визнають, є: почуття вини, обурення (непрощаючий дух), страх, турбота, розбиття надій, нерішучість, сумнів, заздрість, самолюбство і нудьга.

Жалюгідним є, що багато психіятрів, у той час як вони з певністю є ефективні в виявленню причин емоційного неспокою, який спричинює слабість, у значній мірі були неефективні в їх методах трактування цих емоційних зворушень, тому що вони оминають віру в Бога, як основний підхід.

Біжш цього, чим є ці емоційні зворушення, ці причинні фактори, що викликають недугу, як не результатом і відображенням того, від чого, Бог каже в Біблії, що Він прийшов спасти нас?

Бог задовго наперед передбачав наші психічні потреби і приготовив перфектний лік на них. Психіятри описали в складних деталях замок, який закриває двері здоров'я для нас. Бог в своїм Слові дав нам ключ, який пасує до цього замка в найменших деталях, щоб відкрити двері емоційного здоров'я для нас. Подібно до нарізів і підвищень в ключі, які точно відповідають найменшим конфігураціям в модернім замку, як необхідні складники для його відкриття.

Тільки Бог міг дати цей ключ. Сліпа експериментація ніколи незмогла б зробити ключі, що відкривають наші комплікованої механічні замки, вона певно не може зробити ключ, що відкриває двері людської душі. Так само лише Бог може без помилки відкрити властивості цього ключа.

Що Бог каже нам про цей ключ? Дуже коротко це: що ми є винні грішники, які потребують прощення Бога в Христі, це дає їм спільність з Ним і силу прощати інших. Грішники так прощені мають дар Духа Божого в собі, що розганяє страх і журбу, і створює оточення, в якім розбиття надій стає неможливим. Заздрість, самолюбство й інші подібні лиха відходять, коли Його любов царює в наших серцях. Нудьга зникає в радінню. Надія стає живущим фактором живим і життєдатним.

Як медичний вчений, я знайшов, що озброєний цим духовим знаряддям, як рівнож моєю **materia medica**, я можу справлятись з слабостями щоденної медичної практики з дійсним благословенням.

Залишити Бога в цій справі часто значить дати лише напів лікування і в дійсності, мабуть, навіть не так багато. Так більшість язв у шлунку, визначається, що вони постають, як банально кажеться, не від того, що чоловік їсть, а

від того, що їсть його. Почуття обурення у пацієнта має бути розв'язане. В трактуванню їх ми стоїмо перед лицем цього основного прощення розп'ятого Христа, який молився за своїх ворогів. Якщо ми Христові ми знайдемо, що упередження і гіркість до інших лишать нас. Вони мусять лишити нас, якщо ми діємо щиро. Це приготовляє дорогу для виздоровлення, яке матиме місце, спеціяльно, якщо духова терапевтика супроводжається протиспазматичною і протикислотною медициною з заспокоюючою дієтою, яку ми звичайно приписуємо для цієї умовини. Подібно ж існують чисельні нервові умовини, в яких страх і журба грають важливу причинну ролю. Коли розв'язано страх і журбу на підставі простої віри в Бога, здоров'я поліпшується майже драматично в багатьох випадках.

Місце не дозволяє подати специфічні приклади видужання з слабостей, які слідували з одвертої віри в Бога. Я описав поважне число таких виздоровлень в одній з моїх книжок **"Health Shall Spring Forth"**, в яких попертя вірою Божого ліку для психічних недоліків, що їх можна розпізнати, закінчувались вражаючим вигоюванням, як частина в програмі медичної терапії.

Людське тіло знаходить гармонійну функцію, коли воно є в гармонії з її Творцем. Без Нього ми схильні до дисгармонії і слабости.

Так, дійсно Бог є! Я знаю це на підставі багатого досвіду. Зломані кости разом з розбитим серцем знаходять зцілення в Нім.

СВЯТО ВОЗДВИЖЕННЯ ХРЕСТА

Щороку традиційні церкви врочисто святкують день, в котрий ніби знайдено "правдивий" хрест, на якім був розп'ятий Ісус Христос. Цікаво, що найвизначніший з істориків тих часів і сучасник подій Евсебій, якого вважається за авторитетне джерело, цілком не згадує про цю подію.

Згідно з повищою легендою, Єлена, мати імператора Константина Великого, знайшла в Єрусалимі 327 року "правдивий" хрест, на якім був розп'ятий Ісус Христос. Хрести були закопані 30 футів під землею. Тоді Єлені було вже сімдесят дев'ять років. Отже, ця стара жінка ніби почала розкопки, шукаючи хреста, в центрі Єрусалиму. Знайдено було три хрести в прекраснім стані, навіть цвяхи збереглися.

"Правдивий" хрест було усталено з-поміж трьох хрестів чудом зцілення, або, як інші твердять, привернення життя мертвому. Головну частину хреста Єлена лишила в церкві, яку вона збудувала на місці знахідки. З решти, частину було вставлено в голову статуї Константина Великого, не знати, з якою метою. Що зісталось від хреста так поділеного, перетримували в новій церкві, що була спеціяльно побудована для цього в Римі. Її названо "Санта Кроце".

І ось тепер почали продавати "святе дерево". Кавалки дерева оправляли в золото і дорогоцінне каміння і продавали всім, хто мав досить грошей. Багато церков купували ці кавалки "правдивого" хреста як в Італії, так і по всьому світу. Попит на кавалки хреста був незвичайно великий, але цього дерева ніколи не бракувало на продаж.

Яке дерево церковна ієрархія продавала марновірному населенню — не відомо. Зиск з того був немалий, бо якщо б зібрати всі ці кавалки з **розпроданого "правдивого" хреста,** то можна було б поставити цілий ліс хрестів, а для транспорту дерева треба було б вжити потяг з товаровими вагонами.

Це явище потребувало пояснення, бо у багатьох почали народжуватись сумніви щодо правдивости "правдивого" дерева з хреста.

Церковний провід розв'язав проблему швидко і мудро. Було проголошено, що це "правдиве" дерево з хреста раптово проявило чудесну силу. Скільки його не тяли на кавалки, а кавалок дерева в посіданні церковних ієрархів зовсім не малів. Отже, в такий спосіб заспокоєно сумніви вірних і в додаток об'явлено нове чудо. Відтоді це дерево можна було продавати вірним без страху, а критики тих, що мали сумнів, дуже легко можна було позбутись, вказуючи на чудо самопобільшення дерева хреста.

Усе було б в порядку, поки не знайдено стародавнього документу — апокриф "Доктрина Аггаеі". Цей документ виявляє джерела легенди про те, як знайшла хреста Єлена. Легенда про Єлену і хрест це є просто переробка давнішої легенди такого самого змісту, яка циркулювала в Едесі. В цій старшій легенді, хрест в точно таких обставинах, як і в випадку з Єленою, ніби знайшла жінка імператора Клавдія. Твердиться, що імператор Клавдій ніби навернувся до християнства під впливами проповіді ап. Петра. Отже, нема сумніву, що свято "Воздвиження хреста" засноване на доведеній фікції.

Ми приходимо до такого самого висновку і на підставі євангельської науки. Зовсім не правдоподібно, щоб Бог ро-

бив такі великі чудеса в зв'язку з деревом, яке було нічим іншим як шибенецею для катування Сина Божого, і в цілях усталення поклоніння та шанування цього дерева й організації жвавої торгівлі цим самим деревом.

Тут був би прояв великої надприродної сили в цілях дрібних і маленьких та для поширення марновірства.

Поперше, дерево в усіх трьох хрестах чудесно і чудово збереглося разом із цвяхами на протязі якихсь 300 років. В Палестині перепадають дощі і нормально дерево гние, як і всюди, і розпадається. Землю часто переорювано і місто багато разів знищено. Хрест знайдено в центрі міста, тоді як Писання каже, що Христа розп'ято поза мурами міста. Знову ж, хто закопував би в землю дерево, якого в краю ніколи не було вже так багато. Його або було б вживано знову для катування і екзекуції, або просто вжито як паливо. Врятовано не знати для якої цілі не тільки хрест Христа і розбійника, який розкаявся, а також і хрест розбійника, який гудив Ісуса. Для розпізнання хрестів робиться чудо зцілення чи воскресення і для розпродажі дерева робиться друге чудо побільшення дерева. Отже, перед нами ряд великих чудес. Яку духову ціль можуть мати всі ці чудеса і знайдення хреста? Так далеко цим прославлено засіб смерти і катування нашого Господа. Усталено марновірну практику шанування матеріяльного об'єкту і приписування йому надприродних сил і в такий спосіб запроваджено звичайний примітивний африканський фетишизм. Також розвинено в церкві торгівлю "святим" деревом. Чи ж не співають ритуалісти: "Хресту Твоєму покланяємось Владико".

Бог Отець нашого Господа Ісуса Христа не міг мати нічого спільного з повищими подіями. Христос навчав, що Бог є Дух і Йому треба покланятись духом і правдою. Яка користь може бути ненаверненій злій людині, якщо б вона заплатила за кавалок "правдивого" хреста навіть мільйони і мала його в своїм посіданні, але серце її лишилось би ворожим проти Правди?

Отже, історичні факти, зміст науки євангелії та духова шкода, що її приносить вірним це "свято", ясно доводять, що "Воздвиження хреста" не має нічого спільного ані з Богом, ані християнством.

У Слові Божім часто вживається вираз "хрест Христів", але ніде дерев'яного хреста, на якім розп'ято нашого Господа, не підноситься як об'єкту поклоніння чи шанування. Дерев'яний хрест згадується лише як знаряддя катування. Апостол Павло багато говорить про "хрест Христів", але не про

дерево, а як про символ страждань Христових, як про символ жертви примирення поміж грішником, що кається, і Богом.

"Він бо мир наш, що зробив з обох одно, і розвалив середню перегородну стіну; вражду тілом своїм, закон заповідей наукою обернув у ніщо, щоб з двох зробити собою одного нового чоловіка, роблячи мир, і примирити з Богом обох в одному тілі хрестом, убивши ворогування на ньому" (Єф. 2:14-16).

В посланні до Колосян ап. Павло каже: "Бо зволив Отець, щоб у Йому вселилась уся повня, і щоб через Нього поєднати все з собою, примиривши кров'ю хреста Його, через Нього, чи то земне, чи то небесне" (Кол. 1:19, 20).

Традиційні церкви вживають як доказ той факт, що "правдиве" дерево з хреста зробило багато чудес і зцілень. Не входячи глибше в характер цих чудес омани, дуже часто звичайного обману, ми повинні пам'ятати, що саме чудо не є ще доказом правдивости, якщо воно суперечить навчанню Слова Божого, суперечить Правді. Такі чудеса омани ми просто відкидаємо без вагання.

Слово Боже про такі чудеса навчає: "Коли між вами з'явиться пророк або сновидець, і покаже тобі ознаку або чудо, і справдиться ознака або чудо, про котре він казав тобі, говорячи: Ходімо слідом за іншими богами, що їх ти досі не знав, та будемо служити їм; то не будеш слухати того пророка або сновидця" (5 Мойсея 13:1 - 3).

При цій нагоді варто пригадати інші "святі" і "правдиві" реліквії в традиційних церквах. Католицький ієрарх д-р Нюман наводить такі: "Правдивий хрест, Колиска Христа з Вифлеєму, Крісло св. Петра, частина терновго вінця в Парижі, частина одягу Діви Марії".

Традиційна церква є в посіданню так само таких див: "Перо з крила Архангела Гавриїла, яке переховується в катедрі в Еспанії, хата, в якій жила Діва Марія і яку ангели перенесли до Лоретто в Італії" і багато інших не менш чудесних речей, які є остільки фальшиві, оскільки чудесні.

МАЛИЙ КАТЕХИЗМ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

(Питання 28. Пропущене в ч. за травень 1969 р.)

ПИТАННЯ 28: Як прославивсь Христос?

ВІДПОВІДЬ: Прославлення Христа полягало в тім, що Він третього дня воскрес із мертвих[66]), що Він вознісся на небо та сидить по правиці Бога Отця[67]) та знову прийде судити живих і мертвих останнього дня[68]).

[66]) 1 Кор. 15:4: "І що встав третього дня по Писанням".
[67]) Ефес. 1:20: "Воскресивши Його з мертвих і посадивши по правиці в Себе на небесах".
[68]) Діян. 17:31: "Бо призначив день, в котрий судитиме вселенну правдою через Чоловіка, котрого наперед постановив, подаючи певноту всім, воскресивши Його з мертвих".

ДЕСЯТЬ ЗАПОВІДІВ

(2 Мойсея 20)

І глаголав Господь усі слова оці, глаголючи: Я Господь, Бог твій, що вивів тебе з Єгипту, із дому невольницького.

1. Нехай не буде в тебе богів інших перед Моїм лицем.

2. Не робитимеш собі ваяного кумира чи подобини того, що на небесах угорі, і того, що на землі внизу, і того, що у водах і попід землею, щоб не припадав ниць перед ними і не служив їм; бо Я Господь, Бог твій, ревнивий Бог, що караю беззаконня отецьке на дітях у третьому і четвертому році тих, що ненавидять мене. І роблю добро тисячам родів тих, що люблять Мене і допильновують заповідей Моїх.

3. Не призиватимеш імени Господа, Бога твого, марно. Бо не вважатиме Господь безвинним того, хто призиває ім'я Його марно.

4. Пам'ятай день відпочинку, щоб святити його. Шість день можна тобі працювати й робити всяке діло твоє. День же сьомий, день відпочинку, Господеві, Богові твоєму. Бо шість день творив Господь небеса і землю, море й усе, що в них, і перестав дня сьомого; тим благословив Господь день відпочинку й освятив його.

5. Шануй батька твого й матір твою, щоб довголітен був ти на землі, що Господь, Бог твій, дасть тобі.

6. Не вбиватимеш.

7. Не перелюбкуватимеш.

8. Не крастимеш.

9. Не свідкуватимеш лживо на близького твого.

10. Не пориватимеш очей на хату ближнього твого; не пориватимеш очей на жінку його, ні на раба його, ні на рабиню його, ні на худобу його, ні на осла його, ні на що, що є ближнього твого.

МОЛИТВА ГОСПОДНЯ

(Маттея 6.)

Отче наш, що на небі! Нехай святиться ім'я Твоє. Нехай прийде царство Твоє. Нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш щоденний дай нам сьогодні. І прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим. І не введи нас у спокусу, а ізбави нас від лукавого. Бо Твоє єсть царство, і сила, й слава по віки. Амінь.

АПОСТОЛЬСЬКИЙ СИМВОЛ ВІРИ

Вірую в Бога Отця Вседержителя, Творця неба і землі;
І в Господа нашого Ісуса Христа, Сина Його єдинородного, зачатого від Святого Духа і родженого від Діви Марії, страдавшого під Пилатом Понтійським; що розп'яли Його і був мертвий і поховали Його, що зійшов у пекло, що устав третього дня з мертвих; вознісся на небо, і сидить по правиці Бога Отця Вседержителя; звідки прийде судити живих і мертвих.

Вірую в Духа Святого, святу Вселенську Церкву, спільність святих; прощення гріхів, воскресіння тіла; і життя вічне. Амінь.

Кінець.

Ів. Сандух

КОБЗАРЮ НАШ!

Возвеличу рабів малих,
Отих німих,
Я на сторожі коло них
Поставлю СЛОВО.

Т. Шевченко

Кобзарю наш, ти не помер.
В серцях ти наших й нині,
Ти, як живий, йдеш і тепер
По страдницькій Вкраїні.

Пройшов крізь холод бур і злив,
Що їх нам північ гнала
І Правду в душі нам вложив, —
Вона живою стала.

Хоч ворог Правду убива,
Бо Правда очі коле, —
Вона знову ожива
І не вміра ніколи.

Хоч ворог далі нас гнобить,
Святкує перемоги, —
Живого духу не убить
І не звести з дороги.

Ти з сну народ свій пробудив,
Немов весняним громом,
І шлях до Волі освятив
Палким огненним словом.

Народ поклявся. Він не вмре,
Він був, він є і буде.
І слів твоїх, поки живе,
Кобзарю, не забуде.

Ти все життя своє горів
Любов'ю до Вкраїни
І те, що ти для нас вчинив,
І у віках не згине.

Кобзарю наш, ти не помер,
В серцях ти наших й нині,
Для нас живий ти і тепер,
Хоч і лежиш в могилі.

Тарасе, чуеш ти з труни,
Як твій народ страждає?
І голос нам із давнини:
— "Я чую ,бачу, знаю!"...

РІЗНЕ

ЦІКАВА ЦИТАТА

(Нижче ми містимо кілька цікавих цитат з недавньої праці світознаного вченого P. Lecomte du Nüy „Призначення людини". Він є поважний на всьому світі вчений і його авторитет стоїть незвичайно високо. —**Ред.**).

"Ще раз ми повторюємо, що нема жодного факту, ані жодної гіпотези сьогодні, яка б пояснила походження життя або природної еволюції.

Так далеко, як це торкається початку життя, хочемо ми, чи не хочемо, але мусимо, або признати ідею трансцендальної інтервенції, яку вчені можуть так само добре назвати Богом, як і "проти-випадком", або просто визнати, що ми нічого не знаємо про ці питання, окрім малого числа механізмів. Це не є акт віри, але незаперечний науковий факт. Це не ми, а переконані матеріялісти, які виявляють потужну, але негативну віру, впе́рто продовжуючи вірити, без усяких доказів, що початки життя, еволюція, мозок людини і народження моральних ідей колись будуть науково пояснені. Переконання матеріяліста засновані на чисто сентиментальних причинах".

РИМ І УКРАЇНЦІ

"Свобода" (ч. 185) подає подивугідний лист кардинала Тіссерана до д-ра М. Клячко. Кардинал Тіссеран є префектом Колегії Кардиналів і є одним з найбільш впливових діячів Римо-католицької церкви.

В своїм листі до д-ра М. Клячко він твердить, що правдива назва українців є русини, що взагалі український патрі-

ярхат немає історичних підвалин, що було б краще, коли б пані М. Клячко й інші українці займалися більше "прогресом релігійного життя".

Цебто це є ні що інше, як Ватиканська версія проголошення: "Не било, нет і не будет".

Отже маємо офіційний голос Риму в українській справі. "Політичні хвилювання" (цебто боротьба за волю і гідність) пошкодить "вашій католицькій громаді", каже кардинал.

Постає питання, що тримає українців римо-католиків і греко-католиків в римо-католицькій церкві перед лицем такого провокаційного трактування?

Коментарі тут зайві. Було б добре, щоб якась українська організація післала кардиналові Тіссеранові Українську Енциклопедію Українознавства, підкресливши належні місця, бо ігнорантність кардинала в фактах української історії є подивугідною.

Проте припустимо, що всі українці дійсно називались русинами, але ось тепер рішили називатись інакше. Хто може заперечити їм або якомусь іншому народові це зробити, та й ще замість цього наказувати займатись "прогресом релігії"? Прогрес релігії неможливий без прогресу правди, а якраз цю українську правду римо-католицький кардинал зневажає.

ЗАКЛИК ДО ЧИТАЧІВ "ЄВАНГЕЛЬСЬКОЇ ПРАВДИ"

"Євангельська Правда", що є незалежним органом української реформованої (пресвітерської) думки, утримується з передплат і пожертв читачів та приятелів. З піднесенням ціни друку і поштової пересилки ми були змушені зменшити кількість чисел "Єв. Правди", що виходили річно.

Ваша передплата, якщо Ви її ще не вислали, і пожертва на пресовий фонд уможливить регулярний друк нашого журнала. Передплата на рік $3.50.

"Evangelical Truth"
26 Robina Ave.
Toronto 345, Ont.

НОВА КНИЖКА

Видавництво "Кирило-Методіївське Братство" видало книжку пастора Гр. Домашовця "Правда і Воля". Книжка містить поезії і статті на релігійні й громадські теми. Ціна у м'якій оправі $2.50, у твердій $4.00. Замовляти по адресі:

52 Woodlawn Place
Irvington, N. J., 07111

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Український Музей-Архів у Клівленді видав черговий річник "Покажчика української преси поза межами України за 1968/69 роки". Цей покажчик виявляє велику активність і витривалість української преси в умовинах, які не все є сприятливими та тим підкреслює духову й народню стійкість народу.

НЕМА ЗА ЧИМ ЖАЛУВАТИ

"Народня Воля" ч. 35/70 подає, що Папа в супроводі високих ватиканських достойників посвятив литовцям національну каплицю. В цій каплиці вміщено також, сумної серед українців слави, образ Йосафата Кунцевича.

Наочно Папа і литовці зарахували Й. Кунцевича до числа литовських святих. "Народня Воля" зазначає, що цей "святий" був українського походження, а відтак звертає увагу на той факт, що Рим в підземеллях церкви св. Петра має всілякі каплиці різних народів, окрім української.

Обидва факти ми вважаємо за духово додатні. Репутація "святого" Йосафата Кунцевича така, що краще нехай його беруть за свого "святого" литовці, чи хто інший. Щодо української каплиці в льохах церкви св. Петра, то нам її цілком не потрібно. Українцям треба свіжого повітря, волі і сонячного світла. За ці речі варто боротись.

ЦІКАВЕ ЗАПРОШЕННЯ

Управа Т-ва Український дім для старших розіслала запрошення на відкриття і посвячення новозбудованого Пансіону ім. Івана Франка. Запрошення, як запрошення, з гарним українським візерунком.

Проте автори запрошення ще не усвідомили собі, що українці мають більше ніж дві "наших церкви". Запрошення повідомляє, що "Акт посвячення переведуть священики **обох наших** церков".

В час будови і при всяких труднощах зверталось і до українських протестантів за помічу і грошима. Онтарійський

уряд і федеральний дав цій інституції велику поміч. Уряд збирає гроші в більшості з протестантів. Отже звичайний такт і чемність виключали б вирізнення "двох наших церков". Тим більше, що весь український загал подивляє релігійний рух українських евангеликів на рідних землях, що виявляє велику духовість і відданість. В українськім суспільстві в наші дні неповинна мати місце релігійна нетолерантність, але автори запрошення, як виглядає, слабують на неї.

ПОРАДИВ

Одного разу прийшов до лікаря нервових хворіб пацієнт і сказав, що положення його таке невилазне, що він позбавить себе життя, якщо вже не можна йому допомогти. Лікар вислухав хворого і не знайшов поважних ушкоджень в нервовій системі, тому порадив йому відпочити й усунутися від понурих розважань. "Ось, тепер до нашого міста загостив знаменитий цирк; підіть туди, трохи забавитися, там є дуже талановитий, здібний блазень, що може змусити до сміху найбільше понурого гіпохондрика."

Коли лікар скінчив ці слова, пацієнт закрив обличчя руками, кинувся на крісло і тремтячи заридав: "Знай, що той блазень з цирку — то я; так, я змушую до сміху тисячі людей, тільки я сам внутрішньо забитий, а моя душа наскрізь розбита."

ПРОПАГАНДА, ЩО НЕВДАЛАСЬ

Безбожник, як то діється й тепер в Україні та в Росії, їздив по містах і селах та читав протирелігійні відчити. Одного разу, кінчаючи свій богозневажливий реферат, безбожник так сказав: "Коли б дійсно Бог існував реально, то Він не дозволив би мені так свобідно Його зневажати. А гляньте на мене; я сильний, завжди веселий і задоволений." Один з присутніх селян відповів йому: "В мене є пес, що часто ночами бреше на місяць, чи то місяцеві щось шкодить? Він обертається в своєму світлі по небозводі й не завважує мого пса." Так само і Господь. Що станеться Йому від гавкання всіх богозневажників укупі. Його сонце сходить і світить однаково як добрим так і злим.

"КОТРИЙ Є ОБРАЗ НЕВИДИМОГО БОГА." КОЛ. 1, 12 - 20.

В імені кожної людини повинна б віддзеркалюватись його правдива істота. Рідко це можна спостерігати в людей, але завершено це виявилось в Господі Ісусі. Його ім'я Ісус — Він Спаситель від недолі й смерти. Йому ім'я Еммануїл, — і Бог з нами задля улюбленого Сина. Він названий образом невидимого Бога. Отець — Бог невидимий, недосяжний, перебуваючий в світлі неприступнім для людей. Але у втіленні Сина Він зробився видимим. Христос показав нам Бога — Отця. Це зовсім так, бо на прохання Филипа — "покажи нам Отця", Ісус Христос твердо відповів: "Хто бачить Мене — бачить Отця." А тому що Він видимий образ невидимого Отця, ніхто не може знайти Отця й прийти до Нього інакше, як тільки через Ісуса, Сина Божого.

О. Ольжич

СТРАШНИЙ СУД

Посеред лісів, степу
Ловіте тугу труб.
Двигтить і земля, й небо,
Надходить Страшний Суд.

Роздайте одежі гарні
І коні, й воли всі.
Достаток — одна марність,
І щастя — сліпий гріх.

Забудьте жінки й діти,
Невільні звільніть серця.
Легкі і ясні йдіте
Зустріти лице Отця.

І небо і земля в хмарі.
Нечуваний вітер дме.
Господне ім'я — Кара.
Господня хвала — Меч.

SUNSHINE AND RAINBOWS

To my father

Галина Бовкун

You who so loved
The Black Earth
And rolling steppes,
The fields of yellow sunflowers
And the blue of cornflowers and the sky,
You who so lived for the deep bright yellow
And the sky blue,
Why are you gone?
I can always see you laugh,
Still radiant and loving;
Eyes like your dear blue flowers,
Coloured with love
And steeped in it,
To dwell in and to give away.
You gave.
The warmth is still with me
And every time
I think about you
It grows warmer and more painful
And you are still more close to me
And I miss you more
Each time I think of golden fields of wheat,
Smiling sunflowers
And the soft trembling blue rainbows.

Helena Bowkun

HUSH!

"I know it's time to go home," Mother said, "but let's first sing a hymn or two."

"That would be a perfect ending to our Thanksgiving Day," Daddy agreed. "While the sun is setting, and our fire is dying out, let's sing the evening hymn of worship.

So they sang:

"Day is dying in the west..."

When they had sung several other hymns, Esther said, "You know, I think there are two kinds of happiness. There's fun happiness, when you laugh and joke and play games. And there's the deep-down inside happiness, like when you sing hymns at sunset by the lake, the way we're doing now."

"And which do you think is the nicest kind?" Mother asked.

"Oh, they're both nice," Esther answered. "But I think deep-down inside happiness is best. And I think there are lots of boys and girls who don't know how wonderful that kind can be."

Daddy said, "We have to learn about that kind. Maybe we have to discover it."

"But you and Mother helped us discover it," said Neta. "In times like this, when we sing and talk together, and watch a fire, and watch a sunset, and listen to the crickets as we did last summer, that's when we learn about the deep-down inside happiness."

When the sun had set and the fire was out, the air felt really cold. Harry jumped up and said, "I'll get the flashlight, so we can pack up the picnic things."

There was a clatter of dishes, and some talking and laughing, and soon everything was packed in the car. But when they were ready to go, Mother was missing!

Esther said, "The last time I saw her, she was walking down the path that leads along the shore."

Neta ran off. And she found Mother standing very still in the path.

"Mother! We thought something had happened to you!" she exclaimed.

But Mother said, "Hush, Neta. Stand and listen to the silence. I wanted to be all alone for just a few minutes. Do you know that it's a good experience to be all alone once in a while?"

"I think I'd be afraid," Neta said.

Mother smiled. "Try it," she said. "I'll go back to the car now. You stay here."

Other voices were calling by this time. The rest were getting worried about Mother and Neta. So Mother called, "I'm coming!" and hurried toward the car, leaving Neta alone.

Then all noise was hushed. Neta stood very still in the darkness, with only the stars above her, and the quiet trees around her. There was no sound at all—not one cricket chirping, and even the sighing of the wind. Neta felt as if she were all alone in the world. It made her feel a little bit afraid.

She looked around at the dark forest. She looked down the path and knew that Mother and Daddy were not far away. And then she looked up at the sky. How beautiful it was! And how wonderful! The stars—no one can tell how many there are. You look deep, deep, and still deeper into the sky, and there is no end to it. And God is there. Neta felt sure that He was there, and that He was looking down at her. He seemed to fill the sky...

Slowly Neta turned and walked down the path to the car. The door stood open for her.

"It was wonderful, Mother," she said as she climbed in. "It makes you feel very little, and it makes God seem very great and very near. Did you ever try it, Daddy?"

"Oh, yes," Daddy answered. "And I agree with you. To be all alone in the silence, under the stars, makes one feel very small and makes God seem very near and very great. And that is as it should be. It's good for us to feel that way."

"It's one of the deep-down inside happinesses," said Neta. "Did you ever try it, Esther?"

"Yes," Esther answered. "Sometimes I have to go shut the chicken coop after dark or do something else for Daddly, like closing the barn door. I used to be afraid, and I'd run. But once he told me to take my time and try standing still and listening and looking up. And now I like to do that."

Daddy said, "God reveals Himself in the fire sometimes. And sometimes we hear Him in a storm. But I think the best of all is being near to Him alone, in quietness. As Esther says I too think the deep-down inside happiness is the best kind."

Marian Schoolland

"The Bible Truth."

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
310 East 42-nd Str., New York, N.Y.
Богослуження щонеділі о 11-ій годині рано.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
Ірвінгтон, Нью Дж.
Богослуження о 10 год. рано щонеділі.

УКРАЇНСЬКА ЄВАНГЕЛЬСЬКА ЦЕРКВА
58 Earl Street, Hamilton, Ont.
Богослуження о 10 год. рано: Молодь — 6.30 веч.
Пастор В. Кучер

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
20 Claremont Street, Toronto, Ont.
Пастор М. Фесенко
Богослуження і Недільна Школа о 11 год. рано кожної неділі.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
486 Симко Стр. Південь, Ошава, Онт.
Пастор І. Яцентий

Богослуження о 11 год. перед полуднем кожної неділі.
Вечірня о 7 год. вечора.
Недільна Школа о 10 год. рано.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA. 15.2

Євангельська ПРАВДА

THE EVANGELICAL TRUTH

"СЛОВО ТВОЄ СВІТЛО НА СТЕЖЦІ МОЇЙ"

P. XXXI. Ч. 8 Грудень 1970 December V. XXXI. № 8.

ЗМІСТ

Різдвяне Привітання РУЕЦ 1

Народження від Діви 2

Бог Альфа і Омега 5

П. О. Куліш. Проп. Л. Стандрет 7

Свята вода 11

Відречення себе 14

Різне 17

"Happy New Year" isn't enough. By Dan Harman
(by courtesy of the "Bible Truth") 21

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

EVANGELICAL TRUTH

26 Robina Ave., Toronto 345, Ont., Canada

Редагує комітет. Видає Михайло Фесенко.
Передплата на рік $3.50.
Просимо повідомляти про зміну адреси.
Оказові числа висилаємо на прохання.

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTR
WINNIPEG, MAN. CANADA.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

Р. XXXI. Ч. 8 Грудень 1970 December V. XXXI. № 8.

РІЗДВЯНЕ ПРИВІТАННЯ ВІД РАДИ УКРАЇНСЬКИХ ЄВАНГЕЛЬСЬКИХ ЦЕРКОВ У КАНАДІ

Дорогі брати і сестри на Рідних землях і в розсіянню! З волелюбної і благословенної Богом країни вітаємо вас з Різдвом Христовим. Нам тяжко уявити життя в країнах, де уряд відкрито і нещадно бореться проти Христа і Його науки. Деяки з визначних авторів по цей бік залізної завіси пробують у художніх творах зобразити життя людства без Христа. Автор одного з таких оповідань: "Коли б Він не прийшов" змальовує страхітну картину того, що б сталося, якби сталося таке нещастя, що впливи Христа та Його науки зникли зовсім.

Жінки й чоловіки впадають в розпусту, виявляють жорстокість і звірячі інстинкти. Свободи зникають, відновлюється рабство поганських часів у найгірших його формах. Інституції, що виникли в наслідок впливів християнства, зникають. Сильний немилосердно пригнічує слабкого, колишні борці за свободу стають жорстокими визискувачами. Усе життя опановує безрадність, безнадійність, розпач і страх.

Якщо це в нас уява в художній формі, то на Рідних землях це є страшна дійсність. Фактично знищити цілком впливи науки Христа неможливо, бо християнство в найрізноманітніших формах глибоко проймає життя кожного народу. Наперекір жорстоким переслідуванням правди, в мільйонах українських сердець на Рідних землях і в розсіянню все світиться вогник любови Христової і невмируща надія, бо Христос народився.

Народження Христа — це запевнення життя для тих, які любять правду і світло, і неминуче пророцво про загибель і руїну ворогів Христової правди та людської волі. Бо в Слові Божому проголошено: "Ті бо царства й народи, що Тобі не схочуть служити, погибнуть, і такі народи нещадно вигублені будуть" (Ic. 60:12).

Народження Христа сповіщає не тільки перемогу над злом і безбожністю.

Народжене у Вифлеємі немовля одного дня стане Царем всесвіту.

При народженні Христові не знайшлося місця в гости-

ниці, як Йому немає місця сьогодні у багатьох країнах і серцях.

Проте щаслива людяна, яка прийняла в своє серце Христа і, не вагаючись, з радістю може відповісти на стародавнє українське привітання — "Христос народився!" словами — "Прославляймо Його!"

Наперекір переслідуванню та всьому тяжкому лихові, що його переживає наш нарід на Рідних землях, пам'ятаймо слова ангела "Не лякайтесь, ось бо благовіщу вам радість велику, що буде всім людям". Зоря у Вифлеємі своїм світлом відбивала дивне сполучення смутку і радости. Смуток, бо не було Христові місця в гостиниці. Проте цей смуток зник у потужній радості.

Український нарід має смуток, але радість велика обіцяє, що смуток цей зникне.

Нехай сам Господь наблизить для всього українського народу цей день всенародньої радости і свободи в Христі Ісусі.

В імені Ради Українських Євангельських Церков у Канаді, що складається з баптистів, ев. християн, п'ятидесятників і пресвітеріян, ми вітаємо вас.

ХРИСТОС НАРОДИВСЯ!

Пастор М. Фесенко — Президент
Секретарі:
Валентин Ворон і Пастор В. Кучер
Пастор Г. Деркач — Скарбник
Заступники Президента:
Пастор В. Давидюк і Ф. Луцик

Члени управи:
Д-р К. Костів, Пастор І. Кубрин
Пастор З. Речун-Панько
Пастор С. Шульга, С. Дудар
П. Дятел, Т. Каменецький
Д. Миколайчук, П. Осипович

НАРОДЖЕННЯ ВІД ДІВИ

Оце ж дасть вам сам Господь знак: Ось невинна дівиця почне в утробі, та породить сина, й дадуть ім'я йому Емануїл — Бог із нами. Іс. 7:17.

Сотки років наперед з незвичайною ясністю пророк Ісайя проголосив світові про народження Сина - Спасителя людства Ісуса Христа. Саме пророцтво подивугідно в своїй чудесності служить незаперечним доказом правдивости події, про сповнення якої апостол Маттей пише: "Усе ж це сталося, щоб справдилось, що промовив Господь через пророка, глаголючи "Ось діва матиме в утробі і вродить сина і дадуть

йому ім'я Емануїл, що перекладом є з нами Бог". Маттея 1:22, 23.

Отже ми маємо опис події і її значення зроблені сотки років наперед пророком, а відтак пізніше опис сповнення цієї події сучасниками приходу Спасителя. Обидва свідоцтва підкреслюють, що Спаситель світу Ісус Христос народився від діви.

Слово Боже каже нам, що Христос народився від діви, але не дає ширших пояснень, чому так сталося. Через те деякі богослови пробували подати свої пояснення, чому народження від діви мало місце. Одні твердили, що цього вимагала божественність Ісуса Христа, але божественність Христа не залежала на способі Його народження, але на те, що Він був Богом Предвічним, єдиним з Богом Отцем і Богом Духом. Інші твердили, що втілення Бога вимагало народження від діви. Це твердження так само не є вистачальним, бо Бог є суверенним в усіх своїх учинках. Він міг вибрати для втілення який хотів спосіб. Знов римо-католики твердять, що безгрішність Ісуса Христа вимагала народження від діви. Проте Ісус Христос був безгрішний не тому, що він родився від діви, а тому, що Його життя було звершено святим. Щоб краще обгрунтувати цю науку, римо-католики були змушені проголосити й непорочне зачаття діви Марії; це лише відсунуло проблему на одне покоління назад, бо тоді треба було б навчати і про непорочне зачаття її батьків і так далі до безконечности. Безгрішність Ісуса Христа залежала на Його життя, а не народження.

Перегляд відкриття про дорогу спасіння з часів перших людей кидає світло на значення народження Ісуса Христа від діви.

Коли перші люди відпали від Бога, Бог не лишив їх пожинати плоди їх учинку, але в своїм великім милосерді уклав план порятунку людського роду, який він поступово відкривав і здійснював в історії людства, вивершивши його приходом Спасителя.

По падінню людей Бог дав їм обіцяння, що "насіння жінки розщавлюватиме голову змія". Це обіцяння було таємничим, бо як слуга Сатани міг розщавити свого пана. Пізніше Бог відкрив у жертвоприношеннях Мойсееві більше про обіцяне спасіння. Криваві жертви вказували на велику і таємничу жертву, що її мав принести Спаситель світу за гріхи людей. Значення жертв Старого Завіту ясно окреслив Йоан Хреститель, кажучи про Ісуса Христа: "Ось агнець Божий, що бере на себе гріхи світа".

Пророки послідовно та з незвичайною ясністю

передсказали про час, місце і спосіб народження Спасителя. Вони подали в головнім зміст Його науки, значення Його жертви, Його смерть і воскресіння із мертвих. Так пророк Ісайя голосив: "Бо хлоп'ятко народилось нам, син даний нам, власть на раменах його, а дадуть ім'я йому, Дивний, Порадник, Бог кріпкий, Отець будучого віку, князь мира". Іс. 9:6.

Обіцяння Божі з правила незвичайно багаті на ласку і перевищують людську уяву чи спосібність людей їх похопити. Ці обіцяння так великі, що викликували у людей несвідоме, невільне недовірство. Але щоб усунути це невільне недовірство, Бог у зв'язку з обіцяннями давав людям знак, щоб їх віра була трівкішою.

Так коли Бог обіцяв Авраамові, що насіння його буде як пісок морський і в нім благославляться всі народи, то він скріпив це обіцяння зросту церкви і приходу Христа видінням димлячої печі і палаючого смолоскипа. Коли Мойсей мав стати перед потужним фараоном, імперія якого сягала далеких країв, і вимагати від нього, щоб той відпустив невільників на волю, то Бог дав знак Мойсеєві перед фараоном: палиця, що її тримав Мойсей у руці, стала живою гадюкою і сумніви Мойсея обернулись у віру.

Гідеон, якого Бог покликав, щоб визволити нарід з тяжкої неволі у чужинців, був повний страху. Ворогів були великі тисячи, він же був сам один. Тоді Бог дає йому знак руна й роси і Гідеон, сповнившись вірою, здійсняє завдання дане йому від Бога.

Обіцяння Божі в Христі Ісусі є подивугідні в своїй безмежній ласці, любові і звершеності. Тим, кому належалась смерть, дароване прощення і життя вічне в щастю. Обіцяння Боже перевищило людське розуміння, чи спосібність його прийняти. Щоб усунути хитання віри, Бог дав людству знак: народження Спасителя світу мало статися від діви. Це був необхідний знак для Йосифа, який уже хотів відпустити свою наречену, думаючи зле про неї. Це був знак для Діви Марії, яка тепер була свідома незвичайного чуда і що дитина в її утробі була дійсно Спасителем Світа. Навіть маючи цей знак і пророкуючи взнеслі речі, вона не вповні усвідомлювала змісту події, як це свідчать її докори Христові, коли батьки знайшли Його в храмі.

Народження від діви є знаком і всьому людству. Це є знак справедливости Божої, яка вимагала Його приниження, мук і хресної смерти. Це є знак любови Божої. Цих ознак любови Божої ми маємо дуже багато: щоденний хліб, здоров'я, сонце, тепло і т. д., але найбільшим за всі є знак приходу Ісуса Христа. Подивугідною річчю є, що проти найбільшого, благословенного знаку милосердя Божого люди найбільше говорять. Про Нього ж кричали: розпни, розпни!

Це є так само знак сили воскресення із мертвих, для тих, хто увірують в ім'я Його. В такий спосіб народження Ісуса Христа від діви є логічним початком дороги спасіння, велике чудо, але яке не є більшим від чуда воскресення, тому обов'язком кожної людини є прийняти цей знак і слідувати за Христом у вірі.

БОГ АЛЬФА Й ОМЕГА

Е. К. Корнфельд

Д-р Е. К. Корнфельд є головою органічно-хемічного відділу в Лайлі Дослідній Лабораторії. Спеціяліст в хемічних органічних розвитках і т. д.

The following article by Dr. E. C. Kornfeld is translated and printed by permission of the Publishers from the book the "Evidence of God" in which forty American Scientists declare their affirmative view on religion. The book is edited by John Clover Monsma and published by Putnam's & Coward-McCann, New York. All rights reserved. This article must not appear in any form without permission of the Publishers.

Проф. Едвін Конклін, біолог Принстонського Університету, часто казав: "Ймовірність постання життя в наслідок випадку можна прирівняти до ймовірности постання повного словника в наслідок вибуху в друкарні".

Це є моїм твердим переконанням, що Бог є і що Він сплянував, сотворив і утримує всесвіт. Але я хочу бути більш специфічним. Наочно, що слово "Бог" означає багато різних речей мірідам людей, які його вживають. Коли ми говоримо про "Бога", ми розуміємо під цим: 1. Всесвітній творчий розум і координуючий принцип природи. 2. Особистого Бога старозавітньої релігії. Того, хто був Творцем і Провідником свого народу одночасно. 3. Ми означаємо Його, як особистого Бога відкритого через жидівський народ, Бога, який післав свого Сина Ісуса Христа (який сотворив світи), щоб Він був не тільки Творцем, але так само й Відкупителем загубленої людської раси. Тому, що інші світові релігії помножують визначення без кінця, мабуть існує велика кількість різноманітних відповідей на запитання, фактично їх так багато, що ми можемо розглянути лише три визначення, подані вище.

Звичайно є добре знаним, що є ті, хто приймають

тільки перше визначення Бога, як творчого Розуму, знов інші, як, наприклад, ортодоксальні жиди, приймають обидва визначення — перше і друге. Християнин, з другого боку, приймає всі три концепції і його погляди є в прямій протилежності до атеїстів, які заперечують усі три. Як християнин, я приймаю спеціяльно третє визначення, подане вгорі. Я вірю в Бога, якого відкривають і описують сторінки обох Старого і Нового Завітів.

В обох завітах Він виявляється в однаковій мірі як Творець і той, хто утримує всесвіт. Проте більшість Святого Письма присвячена описові Його шукання за особистим відношенням поміж Ним і людиною, яку Він сотворив.

В цім зв'язку, можна зауважити, і це є дуже цікавим, що в Писанні не зроблено ні одного прикладу, щоб довести існування Бога. Оповідання починається простим твердженням: "В початку Бог". В іншім місці Писання цитує царя Давида, божественно натхненого псалмиста, що казав: "Безумний говорить у своїм серці, що нема Бога".

Перед лицем факту, що Біблія просто приймає існування Бога, що в ній є проголошене, є мабуть насмілюванням для вченого або будь-кого іншого пробувати вживати витворені людьми системи логіки, щоб довести або заперечити Його існування. Все ж я коротко скажу, як наука органічної хемії вплинула і посилила мою постійну віру в Бога.

Ми приймаємо, що ми мусимо вірити або в найвищий творчий Розум в природі, або прийняти як єдину альтернативу, згідно якої ми мусимо вірити, що всесвіт, таким як ми його знаходимо, постав як результат випадку і лише випадку. Для того, хто бачив подивугідну комплікованість і в той самий час усе проникаючий порядок в органічній хемії, зокрема в живучих системах — ідея випадку є відштовхуючою до крайности. Чим більше хтось вивчає науку молекулярної структури і взаємоділання, тим більше він є переконаним в необхідності того, хто пляную й призначає все. Це було моїм власним досвідом, що під час праці поміж складностей і безконечно малих частинок в лябораторії, я часто був опанований свідомістю безконечної мудрости Бога. Органічні і біохемічні процеси, що функціонують в організмі звірів, є так само надзвичайно складні і не є несподіванкою, коли часом трапляється дефективність в функціонуванню і слабість. Ми радше здивовані, що механізм такої складности є взагалі спроможним належно функціонувати. Все це вимагає Того, хто творить плян і утримує все, що вимагає безконечного Розуму. В той час, як я продовжував свою працю, моя віра в Бога прогресивно зміцнялась і наставлення невіруючих колег всюди у світі ставало все більш і більш незрозумілою загадкою.

Найпростіший зроблений людиною механізм вимагає того, хто робить плян і виробляє механізм. Як можна уявити механізм, що в десять тисяч разів є більш скомпліkованим і складним, що він сам себе збудував і розвинув, це є вповні поза моєю уявою.

Багато вчених мабуть признають високу ймовірність якогось творчого розуму в природі і все ж прогалина поміж цим признанням і певною вірою в християнського Бога була усунена порівнюючи небагатьма.

Це є переконанням цього автора, що усунення цієї прогалини стається не шляхом наукового методу, але через присутність простої віри.

Така віра відкриває Бога, як "Альфу і Омегу" не лише "пляну спасіння", але так само всього всесвіту. Вона відкриває Його в словах величного співу Р. Гранта як нашого: "Творця, Захистника, Відкупителя і Друга".

Християнська віра в Бога, хто є одночасно Творцем і Відкупителем, не є ані ірраціональною, ані підраціональною, але надраціональною — понад і поза обмеженнями витвореної людиною логіки.

Віра в цім прикладі має попереджувати міркування, бо: "Вірувати мусить, бо хто приходить до Бога, що Він есть, і хто шукає Його, тих нагороджує". Жидів 11:6.

Проп. Лука Стандрет

ПАНТЕЛЕЙМОН О. КУЛІШ, ПИСЬМЕННИК, "НЕРОЗГАДАНА ЗАГАДКА", ПЕРЕКЛАДАЧ БІБЛІЇ

(Продовження)

По розгромі Кирило-методіївського братства в Росії настав час глухої реакції, притихло і заникло українське життя. Тож не диво, що П. Куліш, після повернення з заслання в 1850 році осів не в Києві, а в царській столиці, Петербурзі і там розгорнув гарячу видавничу і письменницьку діяльність. Здається, що там було менше втручань з боку царської по-

ліції і краща можливість писати і видавати українські книжки та журнали (писати принаймні про деякі українські справи) ніж могло бути в Києві чи Харкові, де тоді поліція пильно слідкувала за тими, хто був національно свідомим і діяльним українцем. В такому російська влада завжди вбачала небезпечного сепаратиста-бунтаря, який хоче української незалежної держави, та ще й республіки (про яку колись мріяли кирило-методіївські братчики). На ділі було тоді так, що Куліш і його однодумці-співробітники не займалися вже політикою і політичною пропагандою. Вони радше наголошували потребу культурно-освітньої праці для народу, його освідомлювання, особливо освідомлювання українського селянства. Повернені з заслання бувші кирило-методіївці заходилися продовжувати перервані колись змагання за відродження українського народу до нового і кращого життя, але більше шляхом просвіти, культурного піднесення, а перш за все розкріпачення. В цьому напрямку з ними потроху кооперували також дехто з поступовіших, ліберальних москвинів. Тож такій то головно ідеї посвятився Куліш і для неї самовіддано працював впродовж кільканадцяти років після повернення з заслання. Цю велику ідею він перетворював у життя своєю працею громадською, видавничою і письменницькою. Ці роки були в його житті періодом найпродуктивнішої праці і найбільшого впливу.

Вже в 1850 році, коли вернувся з заслання, Куліш видав свою двотомову етнографічну збірку п. н. "Записки о Южной Руси", з поясненнями. Це один із його найвидатніших творів. Саме тоді був такий час в Європі, що науковці були дуже зацікавлені в етнографії, тобто народознавстві, різних виявах матеріяльної і духової культури народів. Це почалося ще в 18-ому столітті в Англії, опісля в Німеччині та інших країнах; ще пізніше і в Україні. Українські вчені, за прикладом інших, почали збирати та записувати і студіювати етнографічні факти з життя й побуту нашого народу: його звичаї, народні обряди, повіря, оповідання, перекази, прислів'я, приповідки та різні народні пісні — весняні, великодні, обжинкові, купальські, весільні; також пісні історичні про боротьбу нашого народу з різними наїзниками, його перемоги і невдачі. В тих піснях знайшло відгомін усе, чим боліли й раділи наші предки, їхні повіря й забобони, погляди на природу та її явища і багато іншого.

Всі ті пісні були творами народу, передавалися з уст до уст, з покоління в покоління, в дечому змінялися, але в головному зберіглися до сьогодні. Наші етнографи прислухувалися до тих стародавніх оповідань та пісень, приглядалися різним народнім обрядам, записували, описували, досліджували, сортували, пояснювали й видавали книжки. А добрі люди читають і дивуються, що, наприклад, деякі народні коляди походять ще з дохристиянських часів, а деякі гагілки з часів княжих. Наприклад, співають на Україні під час Великодніх свят гагілку про "воротаря". Етнографи кажуть, що ця гагілка — це веснівка з княжих часів. Богдан Лепкий, український поет і белетрист-повістяр, пише: "Співають її дівчата під час гагілок на Великодні свята двома хорами, як якийсь гуртовий діялог. Один хор — ніби мешканці города, а другий — ніби ті, що прийшли з дарами і просять воротаря, щоб відчинив та впустив їх до князя... Весела співанка та жвава ігра дівоча, причіплена силою свого хороводного характеру до гагілок, зберігає нам память при збирання та принимання дани нашими князями від підбитих земель та народів... На всякий спосіб наші дівчата, виводячи веселого "Воротаря" при гомоні великодніх дзвонів, по молодій шовковій травиці, під наметом першого листя старечих лип, що стоять довкола сільської деревляної церкви, немов також якийсь давній, містичний хоровід, не думають навіть, які давні слова повторяють, які забуті гомони бурять, яку цінну, тонесеньку нитку з веретена нашої народньої поезії висновують. Не додумуються. А ти, стоячи збоку та приглядаючися їм, линеш в далекі літа, чуеш нерозривну злуку теперішности з минувшиною"... (Б. Лепкий. Начерк Історії Української Літератури. Том І.) Етнографія якраз помагає нам линути думками в ті далекі літа.

Наш Куліш зібрав, як згадано вище, і видав два томи таких етнографічних записок. Вони належать до найкращих в Європі. Тарас Шевченко, ще на засланні, прочитавши їх, написав у своїому щоденнику таке: "Ще спасибіг Кулішеві, що догадався прислати книжок, а то я не знав би, що з собою робити. Особливо вдячний я йому за "Записки о Южной Руси". Незабаром буду цю книжку напамять знати. Вона мені так живо, так чарівно-живо нагадала мені мою прекрасну Україну, що я неначе з живими бесідую з її славними лірниками і кобзарями. Прегарна, благородна праця, брилянт у сучасній історичній літературі. Дай тобі, Господи, друже мій сердечний, силу, любов і терпеливість продовжати цю неоцінену книжку. Прочитавши її перший раз, я поважився був робити замітки; але як прочитав другий і третій раз, то побачив, що замітки мої — замітки пяного чоловіка, і ніщо більше; окрім Суботова, тобто щодо місця, де стояв дім

Хмельницького. Але на дорогоцінній тканині не годиться уважати на таку дрібнесеньку плямку. Я обіцяв, як начитаюся цієї книжки доволі, післати її Кухаренкові, а тепер жалую, що обіцявся: раз тому, що я її ніколи неначитаюся доволі, а друге тому, що я береги книжки помазав моїми недоладними замітками. Дасть Бог, я йому з Петербурга пішлю чистенький примірник". (Тарас Шевченко. Твори. "Дневник" з 17-го червня, 1857. Том 3. Видання Богдана Лепкого). Так високо, як бачимо, оцінив великий поет Кулішеві етнографічні записки. Інші наші науковці, що доконали багато на цьому секторі культурницької праці, були: Максимович, Костомарів, Чубинський, Антонович, Драгоманів, Франко, Гнатюк, Верхратський, Вовк, Колесса і багато інших. Куліш був один із перших і найкращих.

Осівши в Петербурзі, Куліш заклав власну друкарню та почав видавати дещо зі своїх творів та твори старших українських письменників: Шевченка, Котляревського, Квітки, Вовчка-Маркевичової, деякі повісті російською мовою та м. ін. свою славну історичну повість "Чорна Рада". В цій повісті він відтворив побут українського життя, переважно старшинського, показав дії окремих груп українського суспільства, що ради своїх клясових інтересів розшарпувало Україну, а також дав вдалі описи нашої культури тих часів — хати, садиби, міста, зброя. Це надає повісті глибокого інтересу і збільшує її значіння, як історичного художнього твору.

Згодом він став головним співробітником журналу "Основа", якого почав видавати, також у Петербурзі, його швагер В. Білозерський. Куліш став, так би мовити, душею видавництва. Завдяки його ініціятиві біля "Основи" було скупчилося багато українських письменників, старших і молодших. В журналі друкувалися їхні твори. (Кониський, Стороженко, Руданський, Ганна Барвінок-Кулішева, Свидницький і інші). Тут Куліш видав том проповідей свящ. Гречулевича, збірку своїх поезій п. н. "Досвітки", свої оповідання й українські переклади деяких творів з західно-европейської літератури. На історичні теми Куліш написав "Хмельниччина", "Виговщина", "Історія Возеднання Руси", "Відділення Малоросії від Польщі". Богдан Лепкий є тієї думки, що Куліш "мав дар оживлювати минувшину і піднімати з гробу давно померлих людей" та, що "з цього боку ніхто не може йому дорівняти", бо "такої праці, такого безупинного мандрування по наших непротоптаних і травою заросших шляхах, такого зусилля думки не проявив, крім Франка, жоден другий наш письменник". (Б. Лепкий. Струни. Часть I).

На протязі наступних років, аж до останньої хвилі життя, він писав поезії, драми, оповідання, переклади з чужих мов, переспіви псальмів та перекладав Святе Писання, Біблію. З його більших поем замітні "Настуся", "Магомед і Хадиза" та "Маруся Богуславка"; з оповідань — "Орися".

Літературна спадщина Куліша дуже багата. Він хотів поставити українську літературу в колі інших европейських літератур; хотів також розвинути та показати своїм зросійщеним або спольщеним панам і т. зв. інтелігентам силу і красу української мови. Це була незвичайно тяжка і невдячна праця, але він надіявся проти надій, і в тій надії писав, боровся з зовнішніми і внутрішніми перепонами і здебільша перемагав.

(Закінчення в наступному числі)

СВЯТА ВОДА

Аби ніхто не міг закинути нам, що ми приписуємо комусь дивовижну науку, ми наводимо нижче цитати з часописів. Наука торкається "святої води" та їй приписується чудодійна сила, що її посідає правдиво лише один Бог. Подібні вірування в інших релігіях називаються шаманізмом. Наука про "святу воду" нічого немає спільного ані з Словом Божим, ані з навчанням Христа чи апостолів. Навпаки, вони є в гострім протиріччю з навчанням Ісуса Христа, що Богові треба покланятись духом і правдою. Не менш вражає читача нижче наведеної цитати твердження, що священик є "заступником Бога".

"Які є користи з йорданської свяченої води?"

"В ектенії і інших молитвах при йорданському водосвятті вичислюється всі користі йорданської свяченої води. Дай їй, просить священик, дар освячувати, відпускати гріховні кари, уздоровляти недуги; всім, що черпають і п'ють цю воду, дай, щоб вона їм була на чистоту душі й тіла, полекшу в терпіннях, охорону перед напастями диявола та іншими нещастями.

Свячена вода має велику силу, коли ми вживаємо її з вірою. А ще більша є її сила, коли священик, що є заступником Бога й має поручення роздавати Його ласки, нею благословить наш дім і нас".

Православний часопис навчає таке саме про "святу воду".

"Свячена вода в час після погруження Животворного Хреста, після великих набожних співів і молитов називається **Святою Водою,** котра по свідоцтву св. Івана Золотоустого ніколи не псується в домах віруючих, котру почитують як святиню...

Воду Богоявленську або Йорданську повинні мати християни в своїх домах для освячення себе і своїх помешкань, свого життя. Були випадки, що налогові пияки, також біснуваті, що на протягу сорок днів пили Святу Богоявленську воду, по силі віри і благодатної її сили, увільнились від привички, чи слабости. Пиття Святої Води називається в церковних книгах **"Причастям"** і там сказано, що в місцевостях, де нема церкви і священика, в случаю смерти та свята вода може бути подана умираючому з великодним Артосом, або саму Св. Воду. По вірі умираючого вона буде благодатною для Душі. В грецьких книгах церковних Свята Вода називається **"Агіязмос", то є Святинею.**

Свята вода повинна употреблятись в тій вірі, що вона служить для освободження від гріхів, для сцілення тіла й на ріжну потребу, як говорить Свята Церква, що освячує цю воду.

В деяких сторонах є звичай, що люди опівночі перед Йорданом беруть воду з керниць і змішують з Богоявленською водою. Це засновуєсь на переказі, що Христос хреститься опівночі.

Так нині сходяться на Сході побожні християни опівночі над ріку Йордан і з свічками та побожними піснями чекають, поки в саму північ почнесь Велике Водосвяття з погруженням Хреста. А тоді вже черпають її, і хоронять, як святість.

І в Українців Йорданське освячення води, це врочиста і величава хвиля і побожні люде ставляться до неї з великою побожністю. Лише нерозумні та легкодухи черпають Святу Воду з криком і сміхами і так зневажають те, що повинні поважати. Черпайте воду з жерела спасення" — каже Ісаія.

Не те важне, щоби набрати багато Святої Води, її можна розвести звичайною водою і вона освячує всю воду. И одна її кропля має таку ж благодатну силу.

В молитві св. Софронія при освяченню води говориться: "Сьогодня Йорданські Води в лік людям переміняються; сьогодні гріхи людські Водами Йорданськими обмиваються: сьогодня Свята Православна Віра Церкві засяла..."

Длятого в вірі побожно черпаймо і принимаймо Святу Богоявленську Воду. Амінь."

Прочитавши про чудодійні властивості "святої води", ми приходимо до заключення, що або цієї "святої води" церковні гіерархи ніколи не пили, або що вся ця наука наскрізь фальшива.

По правді кажучи, "свята вода" нічим непереважує всяку іншу воду, якщо вона чиста. Люди задармо марнують гроші, солоно платячи за маленький збанок води, краще купили б дітям молока. Вода є мертвою річчю, і щоб до неї людина не промовляла, це води не змінить. Як би ви себе не переконували, що вода має якусь силу, коли до неї промовить священик, це так само води не змінить. Коли будете цю воду тримати довший час, то вона засмердиться, як і всяка інша, не зважаючи на слова Златоуста. Для звільнення від гріхів, біснування, пияцтва і т. д. Бог дав Сина свого. Це кров Ісуса Христа, що омиває від усякого гріха, а не вода, що її наточили з водовода. Той, хто вірує в Сина Божого, не осоромиться, але хто вірує в "святу воду" — вже осоромлений, бо вірить у мертву річ, і то зовсім намарно.

Про правдиве походження "святої води" подаємо нижче цитату з наукової історичної праці Міделтона. Виявляється, що свячення води і зужиття її магічної сили на облечення кишені легковірних є стародавнім поганським звичаєм, що існував задовго до християнства. Первісна церква не тільки не святила води, але поборювала цей звичай як ідольський. Пізніше, аж коли занепала правдива духова побожність, церковна гіерархія перейняла від поган звичай святити воду.

Міделтон у своїй праці пише:

"Чаши для святої води, так само зуживалися в поганських храмах. При вході в поганські храми можна було зобачити чашу (аквамінаріум) з святою водою. Ті, що входили до поганського храму, кропили себе цією святою водою. Кроез подарував дві таких чаши (чи то миски) для храму Дельфійського Аполона. Одна була золота, а друга срібна. Звичай кропити себе святою водою був необхідною частиною поганського обряду і при екскомунікації жреці заборонняли такому кропити себе святою водою. Свята вода поган так само як і римської церкви мала в собі сіль. Віник, котрим кропилося людей (асперсаріум) в поганських храмах, виглядає так само, як ті, котрими кропиться людей тепер, як це показують барольефи на грошах.

Імператор Юліян Відступник ненавидів християн і наказав, щоб уся пожива на базарах була покроплена святою

водою; він знав дуже добре, що християни скорше вмруть з голоду, ніж торкнуться такої посвяченої поживи".

Міделтон, говорячи про чудеса, що приписуються святій воді модерних римлян, цитує з "Фасті" Овида: "О люди, що їх легко обдурити, як можна думати, що навіть цілий потоп води зможе колинебудь змити кровавy пляму".

Міделтон порівнює кроплення коней святою водою при циркових забавах у стародавньому Римі до посвячення коней у наші дні в манастирі святого Антонія в теперішньому Римі. Це відбувається в січні, коли священики зодягнені в стихарі кроплять святою водою сотки коней при дверях церкви.

Ми лише одного бажали б, щоб загал не думав, що ця наука ритуалістичної гієрархії має щось спільного з наукою Слова Божого, це зробило б велику криву науці Христа та й самим читачам.

ВІДРЕЧЕННЯ СЕБЕ

> Хто хоче йти за мною, нехай одречеться себе, й візьме хрест свій, та іде слідом за мною. Марка 8:34.

Людство сьогодні є хворе до розпачливости. Щоденна преса, телевізія і радіо пишуть, показують і голосять про щоденні палаючи будинки в містах, бійки на вулицях, війни в світі, скрайню розпусту. Смертельна хвороба опанувала людством. В чому ж лихо?

Людський інтелект не став послаблений. Навпаки, ніколи в історії людства наукові досягнення інтелекту не були так далекосяглими, як сьогодні.

Людина посилає кораблі в небесні простори і їх залоги відвідують далекий Місяць. Ум людини творить нові пляни життя і знання поступає в усіх ділянках. Людська емоційна природа також не є причиною загальної хвороби. Людина любить і ненавидить не з меншою завзятістю, ніж колинебудь. Шукає добра і ненавидить зло. Чуттєва сила людини є все перед нами і в ній нема зменшення. Сила волі людини так само не є причиною занепаду. Вона зістається потужною, творить і нищить держави, перебудовує устрої, викликує війни. Інтелект, чуття і воля людини є діючими і активними сьогодні як ніколи раніше. І все ж людство на краю провалля. В чому ж полягає лихо?

Не дивлячись на силу інтелекта, чуття і волю, людство неспроможне контролювати себе і з цього виникає оця універсальна хвороба, світове лихо. Не будучи спосібним контролювати свої потуги, людство в той же час намагається здійснити свої прагнення, але без Бога. Це є основною причиною сучасної слабости всього людства, як рівнож і окремої людини. Ми знаходимо, що окрема людина неспроможна контролювати себе і через те людство не може керувати собою. Проте лік не є далеко.

Велич Христа незаперечна, бо "в Ньому вселилась вся повня Божества тілесно". Це є багатогранна велич і її вивершення полягає в зреченні себе Божим Сином: "Котрий, бувши в образі Божому... умалив себе... і здавався видом, яко чоловік принизив себе, бувши слухняним аж до смерти, смерти ж хресної". Филип. 2:6-8. Слухняність Христа є ключем до розуміння Його величи і славности. Він був рівний Богу, але виконуючи волю Божу, принизив себе, "тим же Бог Його високо возніс". Це є приклад дороги і порятунку для людства. Людство в супереч потуги свого інтелекту, чуття і волі не може керувати собою і стоїть перед конечною руїною. Порятунок полягає в відреченню себе в прийняттю проводу Божого в особистому, церковному і державному житті.

Навчання про те, що люди самі своєю власною волею і розумом зможуть осягнути панування над злом, є безнадійною нісенітницею. Докази цього дивляться нам в очі в Європі, Палестині, В'єтнамі та інших місцях.

Людина посідає такі величезні сили, що втратила всяку спроможність контролі над собою. Вона подібна до борця, який може побороти і покласти на спину всіх, але неможе зробити це з самим собою. Людство гадає, що зможе побороти себе, але всі спроби кінчаються поразками, війнами, революціями, і що приходить потім — стає гірше попереднього. Найстрашнішою тиранією у світі виявляється сьогодні не тиранія монархії чи багатства, а тиранія демократії. Демократія без Бога витворює пекло на землі. Лише коли демократія є під Богом, вона стає найкращою системою співжиття.

Це правдиво по відношенню до всіх форм людського співжиття. В цій безрадно катастрофальній ситуації Христос приходить до загубленого людства й одиниць і каже: "Одречися себе й візьми хрест свій, та йди слідом за мною". Що значить "одречися себе?" Ці слова Господа вирішально важливо розуміти в їх ясному значенні. Проте зіпсуте людське думання пішло на манівці в своїй інтерпретації цього наказу Христа і так замінило цілющу силу на духову отруту.

Історія церкви виказує, скільки енергії, посвяти й зусиль змарновано в наслідок нерозуміння наказу 'одректися

себе". Як багато життя у людей було скалічено неправильною інтерпретацією слів милосердного Спасителя! Величезні церковні системи було побудовано на наскрізь помилковому розумінні цих слів — на руїну їм самим і народу.

Є дві фальшиві теорії, яких ми повинні уникати. Згідно першої теорії — зречення себе ніби є різними формами картання себе за вчинені гріхи. Це наше картання самих себе ніби має принести задоволення Божої справедливости. Такий погляд викликає зараз же в житті певні духові наставлення. Людина стає гострим законником і формалістом, рабом і злочинцем, який пробує відробити свій гріх своїми тяжкими терпіннями, молитвами, постами та різними формами катування. Така людина вважає своїм обов'язком відректися від усього, що є приємне, гадаючи, що вона недостойна цих речей.

Плач, смуток і біль людина несе на вівтар Богові, як свою власну плату, відшкодування за свій гріх. Це все є ні чим іншим, як проголошенням, що праця Господа Ісуса не була закінчена. Що відкуплення було невистачальним і тому грішник має щось додати від себе до праці спасіння дорогою свого власного болю, терпінь і покут. Це все наочно є запереченням науки Слова Божого, що Ісус Христос "одним приносом навіки звершив" віруючих. Це наставлення відкидає слово Господа на Хресті: "Звершилось".

Повища неправильна інтерпретація наказує "зректися себе" врешті веде до крайностей чернецького аскетизму, або фарисейства й фанатизму.

Другим фальшивим пояснюванням про відречення себе є думка, що її Сатана піддав Єві в раю і з того часу ця думка кружляє по світі.

Вона твердить, що дари Божі навколо нас не є призначені для нашої насолоди. Змій питав Єву: "Чи справді Бог сказав: не мусите їсти ні з якого дерева райського". Інсинуацією Сатани було, що Отець сотворив прекрасний світ з цвітами, овочами і всякою красою, але заборонив дітям своїм торкатися цього всього. Якщоб це було так, то яким би суворим і немилосердним був би такий отець! Чи можна було б любити такого отця?

Якщо людина прийме думку спокусника, то її життя може стати суворим і аскетичним, але фактично більш віддаленим від Бога.

В дійсності Бог сотворив прекрасний всесвіт з усякими дарами для нашої радости і приємности. В зуживанню приємностей і добрих речей нема нічого злого. Якщо люди чинять гріх, захоплюючись приємностями, то лише через те, що ставлять їх на першому місці в житті, забуваючи Бога.

Правдивим значенням наказу "відректися себе", яке є єдиним правдивим ліком на злидні світу, не є відмовлення будь-чого для себе — малого чи великого, але відмовлення від себе самого. Себто еди им центром життя людини має стати один Бог.

Зречення себе не є сталою боротьбою з нашими бажаннями вживати дари Божі, але рішення, що в нашому житті центром, навколо якого має обертатись усе, що ми робимо, замість нашого власного я, має стати Господь Ісус Христос.

"Він умер за всіх, щоб живі ніколи більш собі не жили, а Тому, хто за них умер і воскрес". 2 Кор. 5:15.

РІЗНЕ

СКРАЙНЄ ПЕРЕБІЛЬШЕННЯ В НАУЦІ

Преса принесла вістку, що біолог Я. Даніелі злучив докупи елементи різних клітин і з того постала нова клітина. Тепер на цьому дуже скромному осягненні цей науковець буйно фантазує подібно до наукових фікцій-оповідань. Він твердить, що в такий же спосіб можна синтезувати будь-яку біологічну систему або реальну річ. На протязі століття він обіцяє синтез: вірусів, клітин, звірин, рослин, екологій і популяцій. Він сказав, що його розум неможе похопити всіх можливостей. Преса проголошує його експеримент як сотворення штучного життя. До цього дуже далеко. Якщоб він сотворив життя з нічого, тільки тоді він міг би таке твердити. Фактично він вжив уже існуючі частини клітин і скомбінував їх. Лікарі пересаджують серце, легені і т. д., але не хваляться, що вони творять нову людину. "Осерваторе Романо" слушно зауважує, що людина може з трьох старих авт, взявши з них різні частини, побудувати інакше авто. Якраз це зробив Я. Даніелі з клітинами. Тут ще дуже далеко до штучного сотворення життя, власне його ще невидно на горизонті. Проте якщоб людству й вдалося сотворити таке життя, то це було б нічим іншим, як думанням думок Одвічного Творця та використання матеріялів і законів, які він усталив. Ми не

виключаємо такої можливости, але про що людина повинна найбільше думати, то це — про осягнення життя вічного, духового безсмертя. Це життя неможна осягти, щоб людина не комбінувала в цьому світі. Життя вічне є дар Божий, що здобувається вірою в Ісуса Христа, як Господа і Спасителя.

РЕВОЛЮЦІЯ У ВАТИКАНІ

Преса принесла вістку, називаючи її революційною. Папа проголосив, що від нині жаден кардинал, що йому минуло 80 років, нематиме права брати участи у виборах Папи. Лише ті кардинали, яким 80 років або менше, братимуть участь у цих важливих виборах у майбутньому. Кардинали, яким уже минуло 90 або 100 років, зможуть висловлювати свої опінії, якщо їх мислення буде ще здорове, але до голосування їх недопускатиметься.

Отже починається нова ера у Ватикані і вплив "молоді" збільшується. Чекаємо на нові революційні події. 90-літні кардинали публічно протестують.

ВСЕ-ЄВАНГЕЛЬСЬКИЙ ЗДВИГ В ОНТАРІО

Рада Українських Євангельських Церков у Канаді, що складається з представників Баптистської, П'ятидесятницької, Євангельської і Пресвітерської церков, організує спільне богослуження в неділю 21 лютого 1971 р. у приміщенні Пресвітерської Церкви на розі вулиць Доверкорт і Дюсон у Торонті. На головних промовців запрошено відомих в євангельських колах пасторів: А. Давидюка з Нью-Йорку і В. Домашовця з Ньюарку. Початок богослуження о 3 год. по полудні.

(Просимо інші євангельські журнали передрукувати це оголошення).

ЦІКАВІ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ДРУК ПЕРЕКЛАДУ БІБЛІЇ

В "Післанці Правди", ч. 9-10, 1970, у статті "Стовісімнадцять років життя церкви" подаються перший раз публічно деякі цікаві інформації про друк перекладу Біблії, що був зроблений д-ром І. Огієнком, тепер ієрархом православної церкви. Вражаючим фактом є пізніше недодержання свого обов'язку і умовин угоди д-ром І. Огієнком.

Погодившись з певними змінами свого перекладу, пізніше без згоди і відома ревізійного комітету він привернув свої попередні редакції перекладу. Оцінку цього вчинку лишаємо читачам.

РЕЗОЛЮЦІЯ Ч. 3 О.У.Є.БАПТИСТСЬКИХ ЦЕРКОВ

В цій резолюції закликається різних видавців нових перекладів Біблії стриматись з своїми виданнями аж до усталення тексту Біблії перекладу 1962 року (д-ра І. Огієнка). Резолюція зазначає, що Брітійське Біблійне Т-во є правним власником перекладу Біблії Куліша, і що нові видання робляться без їх згоди. Це не є так. Права друку Біблії перекладу Куліша, згідно канадських і англійських законів (копірайт), вже давно кінчились і будь-хто тепер може друкувати ці переклади.

В знаних нам випадках Брітійське Б. Товариство було повідомлене про нові друки з поправками і навіть бажало мати для себе їх зразки.

На нашу думку, поправити добре переклад д-ра Огієнка неможливо. Куди легше зробити зовсім новий переклад або поправити переклад Куліша. Справа в тому, що д-р І. Огієнко переклав Новий Завіт анапестом. Це був ритм в прозі, що його стародавні греки вживали в театрах, а вояки співали ним свої пісні в поході. Грецький оригінал Св. Письма цього ритму не має. Заведення цього ритму в перекладі спричинилось до перекручення порядку слів у реченнях та вживання слів, яких не було в тексті. Чому перекладачеві прийшла ця дивна думка і чому ревізійний комітет не спинив це, незнати, але тепер переробляти цей цілком непотрібний і шкідливий ритм на звичайну прозу візьме більше праці, ніж новий переклад. Переклад д-ра Огієнка треба лишити в спокої як монумент тому, як не треба перекладати Св. Письма.

Нові переклади і передруки Біблії лише виявляють зацікавлення в Св. Письмі та збагачують його розуміння. Вони шкоди не роблять.

НОВА КНИЖКА ПОЕЗІЙ

Д-р І. Кмета-Ічнявський видав новий збірник своїх поезій "Крила над морем". Книжка гарно видана і в той час як ми не беремось судити поетичну працю, але як на звичайних читачів вона робить враження і зворушує. Чи це не є ціль доброї поезії? Книжку можна набути по адресі:

Dr. Ivan A. Kmeta,
5720 No. Mascher St.,
Philadelphia, Pa., 19120.

"ТІЛЬКИ ОДИН РІК" (ТОЛЬКО ОДИН ГОД)

Цю відкриваючу і незвичайну книжку написала донька Сталіна Светлана. Тепер вона не щадить ані свого батька, ані свого оточення. Її відкриття вражаючи. Сама Светлана Алілуєва, цілковито розчарувавшись у матеріялістичному комунізмі, повернулась до віри в Бога. Цікаво, що Сталін виховував її змалку "в науковому атеїзмі", вона мала якнайкращу вищу освіту і все ж, вирісши, вона сама зобачила безумність атеїстичного світогляду. Згідно її твердження, її батько ходив по коліна в крові своїх приятелів і близьких та спричинив смерть мільйонам невинних людей. Його помічники не були кращими за нього. Сучасне життя більшости народу, згідно виявлення доньки Сталіна, це — неволя, нужда і страх. Ці речі вона знає добре.

Книжка надрукована видавництвом:

Harper & Row, New York,
Fitzhenry & Whiteside Ltd.,
Toronto.

КНИЖКА ДЛЯ УКРАЇНЦІВ ВІДДАНИХ РИМУ

Василь Маркусь видав книжку "Синод і посинодальна дійсність в Українській Католицькій Церкві". Ця цікава і добре обгрунтована фактами праця доводить, що Рим лицемірить з українцями і, даючи їм випадкові подачки, систематично зневажає їх змагання до волі й елементарні церковні права в своїй закордонній політиці.

Назви різних відділів книжки такі: "Східня конгрегація маніпулює" (проти українців. Ред.), "Московська диверсія Ватикану", "Митр. Нікодим у Римі". Всі розділи повні подивугідних фактів про римські маніпуляції, ворожі українцям.

Автор праці В. Маркусь (на думку редакції, марно!) сподіється, що "наші Владики щось зроблять в цій скандальній справі".

Марна надія. В майбутньому вони не більше зроблять, ніж зробили в минулому. Владики один перед одним запобігають перед Римом і Папою та цілують йому публічно руки, щоб він українцям не робив.

Одним-єдиним порятунком для затримання гідности для українських римо- і греко-католиків був би повний розрив з Римом. Проте ми сумніваємось, щоб на це вистачило відваги чи то у церковних, чи світських провідників.

ВІДІЙШОВ ВІД НАС

Пастор Михайло Деркач — основоположник і президент української євангельської друкарні "Гармоні" (Згода) помер у наслідок нещасливого випадку з автом 14 листопада 1970 року. При великій кількості присутніх похорон відбувся в Калварі Асемблей Церкві; тіло передано землі на Парк Цвинтарі. Людина енергійна і з великим організаційним хистом; покійник мав багато приятелів і поза межами своєї деномінації.

Вина за автомобілевий випадок лежить на другій особі в другім авті. Редакція висловлює своє щире співчуття родині покійного і громаді.

"HAPPY NEW YEAR" ISN'T ENOUGH

By Dan Harman

"Too hot. Too hot, and too sticky." That's what Terry wrote about the big city when he first moved in last August. Winter came on, and the judgment changed.

"Too cold. And it's a wet, hurting cold that goes right through your clothes." He wrote to Sam, back in Twin Forks. He wrote his complaints, but the weather wasn't all that was bothering Terry Blackman that winter. There was more. And three people — mainly — were involved.

Terry found out soon enough that being from a small town, attending church and playing the piano were three things a fellow just didn't do in the big city. Before he found out, Terry lost out in his bid to join the neighborhood gang.

"A piano player in our gang?" Tony had laughed. "Get lost kid. Go on down to your little church and sit around with your other sissy friends." Tony's words had hurt, but Terry made up his mind that he didn't need Tony, his gang, or anyone.

He wrote often to Sam. But more and more Terry needed

friends his own age. And there just didn't seem to be any around. His folks understood, but they were busy moking a way in life for the family in the new surroundings. Terry needed someone his age: someone near at hand.

The three most important people to him, as he sat in the living room that day after Christmas, seemed to be the boy across the street who wasn't in the gang either, his Sunday school teacher who was also from a small town, and Knuckles O'Brien, a piano player in the little tavern down the street.

Terry's folks didn't know that he often stopped at the front door of the tavern after school, just to listen to Knuckles play. It was old style ragtime piano with a tinny sound that made Terry envious.

Knuckles often came out — when there were no customers — and sat by the side door with Terry. The boy knew that such a place wasn't the right place to be, but he liked Knuckles.

Sitting in the living room, the snow falling gently outside, Terry was trying to decide. "Playing piano can make you popular, Terry," Knuckles had told him. "But look at me, boy. You don't want to end up playing piano in a dump like this. Why don't you learn to play some football or something and have some fun? You're not having fun sitting here. You ought to be with the gang. Give up that piano, boy. It's just not worth it."

Now — sitting by the window and watching the steady, fluttering flakes of snow come down — he wondered if Knuckles wasn't right. What good was it to play piano and not have fun?

He saw Tony and the gang in a snowball fight up the street. He saw the boy across the street also looking out the window; he wasn't in on the fun either.

He was just about ready to put on his coat, grab his gloves and join in the fight, whether he was wanted or not. But just then, Mrs. Blackman called, "Terry! Have you practiced today?" Terry's heart sank.

He dragged himself to the piano, opened to the new song that he had to know by Saturday, and started practicing.

The whoops and yells came closer. The fight was moving near Terry's home.

Bam! A wet, icy snowball hit the front window near the piano. Terry's mother came running.

"Those boys! They'll break out a window. Why did we ever move to the city, anyhow?" She opened the door to call to the boys, but they were gone.

As Terry continued, his mind wandered. Then he made a decision. "I'll talk to that boy across the street and see what

he says. Maybe we can start our own gang."

Soon he knocked at the front door and waited for the boy to answer. Terry knew that the boy had seen him, but there was no answer. Terry knocked again. The boy's mother opened the door, smiled, and showed Terry into the living room.

There the shock hit Terry. His friend-across-the-street was in a wheelchair. The boy saw Terry's surprise. "Oh, didn't you know? I'm trying to get better from polio. It's rough, but I'll make it."

Terry learned that Mack — the boy's nickname — had once been a regular in Tony's gang. "I'd be out there now if it weren't for these," he said as he patted his legs. "They've got me down. But I'll be back on them one of these days."

Well, Terry thought, that makes another one who'd say I was crazy not to quit church and piano just to be in the gang. He said nothing to Mack about his decision, but he knew what Mack would say if he did. Mack never went to church, and obviously wanted to be one of the gang.

By the first day of January Terry's mind was made up. He'd tell his folks that he was tired of piano, and then tell them he was tired of church. Life was no fun at all if you had to be bogged down with that kind of stuff in the city. City life was different. Church and all that might be good for Twin Forks and fellows like Sam. But this was different. Just then Terry remembered that he hadn't written to Sam in a week. And he didn't seem to want to write, either.

"It's going to be all new," Terry said out loud as he heard the voices of Tony and the gang as they started a new snowball fight outside Terry's front window.

Terry piled on the clothes, grabbed his slick leather gloves he'd gotten for Christmas, and headed out.

"Beat it, Sunday-school-sissy," Tony called as Terry came near. "We don't want you in this fight." Tony's arms went down to his sides and he dropped the big snowball he was about to throw. Just then, across the street, one of the boys on the other team threw a hard ice-ball straight at Tony.

"Duck," Terry yelled, grabbing at Tony. The hard ball flew over their heads and before Tony could react, Terry had made a fast snowball, wound up and threw it. It socked the boy across the street right on the arm, splattering snow all over his face.

"Nice shot, buddy," Tony called to Terry. "Maybe we can use you after all." Terry laughed and soon was fighting alongside of Tony.

The fight went on till dark, and in the dimming light of the new January day, Tony and Terry walked up the street together.

"Yes," Terry was saying, "it's all changed now. I quit church and I'm never touching the piano again. I'm one of the gang now." Tony beamed his approval as they parted ways in front of Terry's house.

That very night, just after the evening meal, Terry made up his mind he'd tell his parents of his decision. As they sat together in the living room, the doorbell rang. Mr. Blackman answered it, and it turned out to be none other than Mr. Fletcher, Terry's Sunday school teacher.

"Thought I'd get the new year started off right, Mr. Blackman, and visit all my pupils. That Terry's a fine boy. Good addition to our class." Terry's eyes dropped, but Mr. Blackman smiled his joy at this comment on his son.

They all talked a great deal, Terry staying rather quiet. Then just as Mr. Fletcher was about to leave, he turned to Terry.

"Son, when I first moved to the big city, I had some funny feelings about things. In a small town, everything's pretty much in the open. Here things aren't always what they seem. Each boy you know has the same needs and dreams that you do. Often they hide them, but the needs are there. I hope you'll help me in winning some of these neighborhood boys to Christ." Terry didn't answer.

Then Mr. Fletcher continued. "That Tony De Locka, for instance. His mother calls me often and I've invited him to church many times. I believe he'd come, too, if one of the boys he knows would invite him. Do you know him, Terry?"

Terry's heart seemed to stop beating. Tony? The Tony of the street gang? He might go to church? Surely not. But, then, Mr. Fletcher wouldn't lie. Maybe Tony was hiding his true feelings.

Suddenly Terry heard himself say, "Sure, I know him. I'll get him to our class for you, Mr. Fletcher." What was he saying? He was in the gang now. He was through with the church. Terry was awfully confused at that moment.

As Mr. Fletcher left, Terry asked his dad if he could go out for a walk. "Sure son, just don't stay out too long."

The cold winter air whipped around Terry as he walked. He turned over in his mind the things that had happened. There were few cars out on the narrow, snow-filled streets. As he passed the tavern, he heard the tinkling of Knuckles' piano and the loud, drunken laughter of the people inside. It turned his stomach to smell the stink of the place.

As he rounded a corner, the moon came out and hit the snow-covered scene. The few trees on the block were glistening white. It was almost as though he were back in Twin Forks again.

And in his heart was that same sense of spiritual need he'd felt in the hometown. "Each boy has the same needs that you do." The words Mr. Fletcher had said came back to Terry.

With a tug in his heart and a tear in his eye, Terry prayed as he walked. The whitish steam from his mouth blew away quickly as he spoke.

"Father, help me to be the boy the Bible teaches me to be. Help me to reach Tony, and Mack, too. Mr. Fletcher is counting on me."

Then, as he passed the tavern again on the way back to his house, Terry added a P.S. to his prayer. "And help me so I won't end up playing piano in a place like that when I grow up."

The new year started right for Terry. Lots of changes, but they were good changes. Things not only looked new: they looked good and bright.

"The Bible Truth"

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
Ірвінгтон, Нью Дж.
Богослуження о 10 год. рано щонеділі.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
486 Симко Стр. Південь, Ошава, Онт.
Пастор І. Яцентий

Богослуження о 11 год. перед полуднем кожної неділі.
Недільна Школа о 10 год. рано.

УКРАЇНСЬКА ЄВАНГЕЛЬСЬКА ЦЕРКВА
58 Earl Street, Hamilton, Ont.
Богослуження о 10 год. рано: Молодь — 6.30 веч.
Пастор В. Кучер

УКРАЇНСЬКА ПРЕСВІТЕРСЬКА ЦЕРКВА
310 East 42-nd Str., New York, N.Y.
Богослуження щонеділі о 11-ій годині рано.